

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
DOKTORA TEZİ

HEZÂRFEN HÜSEYİN B. CA'FER İSTÂNKÖYÎ'NİN “*LİSÂNÜ'L-ETİBBÂ*” ADLI TIP LÜGATİ ÜZERİNDE DİL İNCELEMESİ
(İNCELEME-METİN-SÖZLÜK)

EKREM DEMİR

2502060071

TEZ DANIŞMANI

Prof. Dr. MUSTAFA ÖZKAN

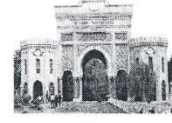
I. CİLT

İSTANBUL, 2011

Bu tez İstanbul Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenmiştir.

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüz TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM Dalında 2502060071 numaralı EKREM DEMİR'İN hazırladığı "HEZARFEN HÜSEYİN B.CA'FER İSTANKÖYÜ'NÜN 'LİSANÜ'L-ETİBBA' ADLI TIP LÜGATI ÜZERİNDE DİL İNCELEMESİ (İNCELEME-METİN-SÖZLÜK)" konulu ~~YÜKSEK LİSANS~~ / DOKTORA TEZİ ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin 35.Maddesi 15/11/2011 SALI günü saat: 14.00'de yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin *Kabul*'ne* OYBİRLİĞİ /OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ(*)	İMZA
PROF. DR. MUSTAFA ÖZKAN	<i>Kabul</i>	<i>M. Özkan</i>
PROF. DR. MUSA DUMAN	<i>Kabul</i>	<i>M. Duman</i>
DOÇ. DR. HATİCE TÖREN	<i>Kabul</i>	<i>H. Tören</i>
YRD. DOÇ. DR. ENFEL DOĞAN	<i>Kabul</i>	<i>E. Doğan</i>
YRD. DOÇ. DR. ZÜLFİKAR TÜCCAR	<i>Kabul</i>	<i>Z. Tüccar</i>

ÖZ

Hezârfen Hüseyin b. Ca'fer İstânköyî'nin "*Lisânü'l-Etibbâ*" Adlı Tıp Lügati Üzerinde Dil İncelemesi (İnceleme-Metin-Sözlük)

EKREM DEMİR

Osmanlı Devleti'nin Türkçeyi resmî dil olarak kabul etmesiyle edebî ve ilmî eserler Türkçenin imkânlarıyla oluşturulmuş, farklı alanlarda Türkçe yazılmış eserlerin sayısı gün geçtikçe artmıştır. Bu gelişme sürecinde Osmanlı Türkçesi tıp literatürünü dolayısıyla tıp terminolojisini oluşturan eserlerde de zaman içinde önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. Ancak Osmanlı bilim dilinde meydana gelen bu gelişmenin günümüzde yeterince değerlendirilme imkânı olmamıştır. Bunun en önemli nedeni Osmanlı Türkçesiyle yazılmış bu eserlerin dil özelliklerini ve terim hazinesini ortaya koyacak çalışmaların yeterince yapılmamasıdır. İşte buradan hareketle bu çalışmada Osmanlı Türkçesi tıp terimlerinin tespitinde, bunların listeler hâlinde sunulmasında önemli hizmetleri olan Hezârfen Hüseyin Efendi'nin "*Lisânü'l-Etibbâ*" adlı tıp lügati, dil özellikleri, terim hazinesi bakımından incelenmiştir.

Eser üzerinde yapılacak dil incelemesi ile bu konuda önemli bir eksiklik olan döneme ait tıbbi terimler ortaya konulmuş, böylece Osmanlı Türkçesi tıp terminolojisinin oluşma süreci daha belirgin hâle getirilmiştir. Bu çalışma ile Türk bilim, kültür tarihine önemli katkıda bulunulmuştur.

ABSTRACT

A Language Analysis of the medical dictionary titled “*Lisânu’l-Etibbâ*” of the Hezârfen Hüseyin b. Ca’fer İstanköyi

EKREM DEMİR

As the Otoman Empire accepted the Turkish language as the formal language, the literary and scientific works were prepared in Turkish facilities, and the works of the different areas written Turkish have increased day by day. During this development process, the works consisting the medical terminology and the medical literature of the Otoman Turkish have increased significantly by the time. But there haven’t been possibilities to take the advantages of this development happened at the Otoman scientific today. The most important reason for this is the insufficiency of the works which could interpret the language features and terminology of those works written in Otoman Turkish. From this point of view, the medical dictionary titled “*Lisânu’l-Etibbâ*” of the Hezârfen Hüseyin Efendi, who had shown great services determining the medical terms of the Otoman Turkish and presenting them in the lists, has been viewed in terms of the language features and terminology.

By the linguistic study on those works, the medical terms of the related period, which are significantly insufficient on this isseu today, have been presented. Therefore, the emerging process of the medical terminology of Ottoman Turkish has been more distinctive. This study will make important contributions to the Turkish science and cultural history.

ÖN SÖZ

Osmanlı Devleti'nin Türkçeyi resmî dil olarak kabul etmesiyle edebî ve ilmî eserler Türkçenin imkânlarıyla oluşturulmaya başlanmış, bu sayede farklı alanlarda Türkçe yazılmış eserlerin sayısı gün geçtikçe artmıştır. Bu gelişmeyle birlikte Osmanlı Türkçesi tıp literatürünü dolayısıyla tıp terminolojisini oluşturan eserlerde de zaman içinde önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. Ancak Osmanlı bilim dilinde meydana gelen bu gelişmenin günümüzde yeterince değerlendirilme imkânı olmamıştır. Bunun en önemli nedeni Osmanlı Türkçesiyle yazılmış bu eselerin dil özelliklerini ve terim hazinesini ortaya koyacak çalışmaların yeterince yapılmamasıdır. İşte bu noktadan hareketle çalışmamızda Osmanlı Türkçesi tıp terimlerinin tespitinde, bunların listeler hâlinde sunulmasında önemli hizmetleri olan Hezârfen Hüseyin Efendi'nin "*Lisânu'l-Etibbâ*" adlı tıp lügati dil özellikleri ve terim hazinesi bakımından ortaya konmuştur.

Çalışmamızın giriş bölümünden sonra gelen birinci bölümde Hezârfen Hüseyin Efendi'nin hayatı ve eserleri üzerinde durulmuş daha sonra 14-17 yüzyıl tıp eserleri hakkında kısaca bilgi verilmiştir. Metni incelemeye esas teşkil eden ikinci bölümde ilk olarak metnin yazım özellikleri örnekleriyle ortaya konulmuştur. Metnin dönem özelliklerini ortaya koyan ses özellikleri ve biçim özellikleri 'ses bilgisi' ve 'biçim bilgisi' başlıkları altında incelenmiştir. Üçüncü bölüm olan metin ve sözlük bölümünün metin kısmında eser Latin alfabesine aktarılmış, metnin daha anlaşılır olması için bablar ve madde başları koyu renkle belirtilmiş, yaklaşık 95.000 kelime ve bu kelimelerin içinde geçen 11.500 madde başı kelime ortaya konulmuştur. Sözlük bölümünde ise metinde geçen madde başları, sayfa ve satır numaraları belirtilerek alfabetik sırayla dizilmiş, metindeki açıklamalar doğrultusunda madde başı kelimelerin karşılıkları verilmiştir. Çalışma süresince elde ettiğimiz bilgiler değerlendirilmiş ve tespit edilen bazı veriler sonuç bölümünde ortaya konularak çalışma tamamlanmıştır.

Kaynakça kısmında, doğrudan veya dolaylı olarak yararlanılan kaynaklar verilmiştir.

Kısaltmalar ve yazım kuralları için TDK'nın yazım kılavuzu (Ankara, 2005) esas alınmıştır.

Akademik hayatım boyunca ve bu çalışmanın her aşamasında yardımlarını esirgemeyen kıymetli hocam Prof. Dr. Mustafa Özkan'a çok teşekkür ederim.

Ayrıca çalışmam süresince birikimi ve fikirleriyle bana yön veren, kütüphanesini kullanmam konusunda oldukça cömert davranan sayın Prof. Dr. Ayten Altıntaş'a, fikirlerinden ve kütüphanesinden istifade ettiğim hocam Prof. Dr. Musa Duman'a, Arapça okumalarımda önemli ölçüde yararlandığım hocam Yrd. Doç. Dr. Zülfikar Tüccar'a, bu çalışmanın özellikle son safhasında desteğini gördüğüm kıymetli Yrd. Doç. Dr. Enfel Doğan'a, çalışmamı bitirme sürecinde moral desteğini gördüğüm Doç. Dr. Hatice Tören'e, metni okumamda önemli ölçüde yardımcı olan değerli arkadaşım Taher Marzouk'a son olarak adlarını burada anamadığım dostlarıma ve sevgili eşime minnettarlıklarımı ve teşekkürlerimi sunarım.

Ekrem DEMİR

İstanbul, Kasım, 2011

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	i
ABSTRACT.....	iv
ÖN SÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
KISALTMALAR.....	xv
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	10
1. HEZÂRFEN HÜSEYİN EFENDİ VE OSMANLI TIBBININ KAYNAKLARI	10
1.1. Hezârfen hüseyin b. Ca'fer İstânköyî'nin Hayatı ve Eserleri.....	10
1.1.1. Hayatı.....	10
1.1.2. Eserleri.....	11
1.1.2.1. <i>Tenkîhu't-Tevârih veya Tenkîhu't-Tevârih-i Mülûk</i>	11
1.1.2.2. <i>Telhîsu'l-Beyân Fî Kavânîn-i Âl-i Osman</i>	12
1.1.2.3. <i>Târih-i Devlet-i Rûmiyye</i>	12
1.1.2.4. <i>Muhtasar Târih-i Umûmî</i>	12
1.1.2.5. <i>Kâtip Çelebi'nin Takvîmü't-Tevârihi'ne Zeyl</i>	13
1.1.2.6. <i>Telhîsu'l-Beyân Fî Tahlisi'l-Büldan</i>	13
1.1.2.7. <i>Tercüme-i Lûgat-i Hindî</i>	13
1.1.2.8. <i>Tuhfetu'l-Eribi'n-Nâfia Li'r-Rûhâni ve't-Tabîb</i>	13
1.1.2.9. <i>Lisânü'l-Etibbâ fî Lûgati'l-Edviye</i>	13
1.1.2.10. <i>Fihrisü'l-Ervâm</i>	14
1.1.2.11. <i>Enîsü'l-Ârifîn ve Mürşidü's-Sâlikîn</i>	14
1.1.2.12. <i>Câmiu'l-Hikâyât</i>	14
1.1.2.13. <i>Mehâsinu'l-Kelâm ve'l-Hikem fî Şerhi İsmillâhi'l-A'zam</i>	14

1.1.2.14. <i>Şerhu'l-Lemati'n-Nûrâniyye fî'l-Evrâdi'r-Rabbâniyye</i>	15
1.2. Osmanlı Türkçesi Tıp Terminolojisinin Kaynakları	15
1.3. 14-17. Yüzyıl Tıp Eserlerine Genel Bir Bakış	18
1.3.1. <i>Tuhfe-i Mübârizî</i>	18
1.3.2. <i>Edviye-i Müfredede</i>	19
1.3.3. <i>Müntahâb-ı Şifâ</i>	19
1.3.4. <i>Tervihü'l-Ervah</i>	20
1.3.5. <i>Yâdigâr</i>	20
1.3.6. <i>Hâzâ Kitâb-ı Hulâsa-i Tıbb</i>	20
1.3.7. <i>Tıbb-ı Nebevî</i>	21
1.3.8. <i>Kitâbu'l-Müntehab fî't-Tıbb</i>	21
1.3.9. <i>Sultaniye</i>	21
1.3.10. <i>Mürşid</i>	22
1.3.11. <i>Miftâhü'n-nûr ve Hazâinü's-Sürûr</i>	22
1.3.12. <i>Hazâinü's-Saâdet</i>	22
1.3.13. <i>Tercüme-i Akribâdîn</i>	23
1.3.14. <i>Cerrâhiyyetü'l-Hâniyye</i>	23
1.3.15. <i>Mücerreb-nâme</i>	23
1.3.16. <i>Alâ'im-i Cerrâhîn</i>	24
1.3.17. <i>Kemâliyye</i>	24
1.3.18. <i>Fâide-i Hisât</i>	25
1.3.19. <i>Risâle-i Hisâtü'l-Kilâ'</i>	25
1.3.20. <i>Şerh-i Mucizü'l-Kânûn</i>	25
1.3.21. <i>Menâfiü'n-Nâs</i>	25
1.3.22. <i>Lügat-i Müşkilât-ı Eczâ</i>	26
1.3.23. <i>Mücemmâtü't-tıbb</i>	26
1.3.24. <i>Teşrih-i Ebdân ve Tercümân-ı Kibâle-i Feylesofân</i>	26
1.3.25. <i>Enmuzecü't-Tıbb</i>	27
1.3.26. <i>Nefîcetü't-Tıbb</i>	27
1.3.27. <i>Mecmû'atü'l-Mücerrebât</i>	27
1.3.28. <i>Şifâü'l-Fuâd li Hazreti Sultan Murad</i>	28
1.3.29. <i>Nizâmü'l-Edviye</i>	28
1.3.30. <i>Gâyetü'l-Beyân fî Tedbir-i Bedeni'l-İnsan</i>	28
1.3.31. <i>Resâilü'l-Müşfiye fî Emrâzi'l-Müşkile</i>	29

İKİNCİ BÖLÜM..... 30

2. İNCELEME 30

2.1. Yazım Özellikleri30

2.1.1. Ünlülerin Yazımı 31

2.1.1.1. a Ünlüsünün Yazımı	31
2.1.1.2. e Ünlüsünün Yazımı	31
2.1.1.3. ı/i Ünlülerinin Yazımı	32
2.1.1.4. o, ö, u, ü Ünlülerinin Yazımı	32
2.1.2. Ünsüzlerin Yazımı	33
2.1.2.1. b ve p Ünsüzlerinin Yazımı	33
2.1.2.2. c ve ç Ünsüzlerinin Yazımı	34
2.1.2.3. k ve g Ünsüzlerinin Yazımı	34
2.1.2.4. ñ Ünsüzünün Yazımı	34
2.1.2.5. s ve ş Ünsüzlerinin Yazımı	35
2.1.3. kim/ki Bağlacının Yazımı	35
2.1.4. dağı Bağlacının Yazımı	35
2.1.5. için Edatının Yazımı	35
2.1.6. -dur/-dür Ek-fiilinin Yazımı	36
2.1.7. i- Cevher Fiilinin Yazımı	36
2.1.8. ile Edat ve Bağlacının Yazımı	36
2.1.9. de Bağlacının Yazımı	36
2.2. Ses Bilgisi	37
2.2.1. Ünlüler	37
2.2.1.1. Kök Hecedeki Kapalı e (i)	37
2.2.1.2. Ünlü Uyumları	37
2.2.1.2.1. Kalınlık-İncelik-Uyumu	38
2.2.1.2.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu	38
2.2.1.2.2.1. Kelime Kök ve Gövdelerinde Görülen Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Yuvarlaklıklar	39
2.2.1.2.2.1.1. Eski Türkçe Döneminde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Olup da Bu Aykırılığı Devam Ettiren Kelimeler	39
2.2.1.2.2.1.2. Dudak Ünsüzlerinden Kaynaklanan Yuvarlaklaşma İle Uyum Dışı Olan Kelimeler	39
2.2.1.2.2.1.3. -g/-ğ Seslerinin Düşmesi Nedeniyle Uyum Dışı Olan Kelimeler	39
2.2.1.2.2.2. Eklerde Görülen Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Yuvarlaklıklar	40
2.2.1.2.2.2.1. Eski Türkçeden beri yuvarlak ünlülü ekler	40
2.2.1.2.2.2.2. Dudak Ünsüzleri Nedeniyle Osmanlı Türkçesi Döneminde de Yuvarlak Ünlülü Ekler	40
2.2.1.2.2.2.3. -ğ/-g Ünsüzlerinin Düşmesi Sonucu Yuvarlaklaşan Ekler	41
2.2.1.2.2.2.4. Benzeşme Sonucu Yuvarlak Ünlülü Olan Ekler	41
2.2.1.2.3. Kelime Kök ve Gövdelerindeki Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Düzlükler	41
2.2.1.2.3.1. Eski Türkçe Döneminden Beri Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Uymayan Kelimeler:	41
2.2.1.2.3.2. Eklerdeki Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Düzlükler	42
2.2.1.2.3.2.1. Eski Türkçeden Beri Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Olarak Sürekli Düz Ünlülü Olan Ekler	42

2.2.1.2.3.2.2. Osmanlı Türkçesi Döneminde Yuvarlak Ünlülü Olup Metnimizde Bazen Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Girerek Ünlüsü Düzleşen Ekler.....	42
2.2.1.3. Ünlü Değişimi.....	42
2.2.1.3.1. <i>a > e</i> Değişmesi.....	43
2.2.1.3.2. <i>a > ı</i> Değişmesi.....	43
2.2.1.3.3. <i>a > o</i> Değişmesi.....	43
2.2.1.3.4. <i>e > a</i> Değişmesi.....	43
2.2.1.3.5. <i>i > e</i> Değişmesi.....	43
2.2.1.3.6. <i>i > ü</i> Değişmesi.....	43
2.2.1.3.7. <i>o > ö</i> Değişmesi.....	43
2.2.1.3.8. <i>ö > ü</i> Değişmesi.....	43
2.2.1.3.9. <i>u > ı</i> Değişmesi.....	44
2.2.1.3.10. <i>ı > u</i> Değişmesi.....	44
2.2.1.3.11. <i>ü > i</i> Değişmesi.....	44
2.2.1.4. Yuvarlaklaşma.....	44
2.2.1.4.1. Dudak Ünsüzleri <i>b, m, p, v</i> Etkisi İle Kelimelerde Meydana Gelen Yuvarlaklaşmalar.....	44
2.2.1.4.2. Dudak Ünsüzleri <i>b, m, p, v</i> Etkisiyle Ünlüleri Yuvarlaklaşan Ekler.....	44
2.2.1.4.3. Eski Türkçedeki Kelime Sonu <i>-ğ/-g</i> Ünsüzlerinin Düşmesi Nedeniyle Gerçekleşen Yuvarlaklaşmalar.....	45
2.2.1.4.4. Benzeşme Nedeniyle Gerçekleşen Yuvarlaklaşmalar.....	45
2.2.1.5. Düzleşme.....	45
2.2.1.5.1. Kelime Kök ve Gövdelerindeki Düzleşmeler.....	45
2.2.1.5.2. Eklerdeki Düzleşmeler.....	46
2.2.1.6. Genişleme.....	46
2.2.1.7. Ünlü Düşmesi.....	46
2.2.2. Ünsüzler.....	46
2.2.2.1. Kelime Başı Ünsüzleri.....	46
2.2.2.1.1. <i>b-</i> Ünsüzü.....	46
2.2.2.1.2. <i>k-</i> Ünsüzü.....	47
2.2.2.1.3. <i>t-</i> Ünsüzü.....	47
2.2.2.2. Kelime İçi Ve Sonu Ünsüzleri.....	48
2.2.2.2.1. <i>-b-</i> Ünsüzü.....	48
2.2.2.2.2. <i>-d-</i> Ünsüzü.....	48
2.2.2.2.3. <i>-ğ-, -g-, -ğ, -g</i> Ünsüzleri.....	48
2.2.2.2.4. <i>-k-, -k-, -k, -k</i> Ünsüzleri.....	49
2.2.2.2.5. <i>-l-</i> Ünsüzü.....	50
2.2.2.2.6. <i>-t-</i> Ünsüzü.....	50
2.2.2.3. Tonlulaşma.....	50
2.2.2.3.1. Aslı Uzun Ünlüler Nedeniyle Tonlulaşma.....	50
2.2.2.4. Ünsüz Türemesi.....	51
2.2.2.4.1. <i>-y-</i> Türemesi.....	51
2.2.2.5. Ünsüz İkizleşmesi.....	51

2.2.2.6. Ünsüz Uyumu.....	52
2.2.2.7. Hece Yitimi.....	52
2.3. Biçim Bilgisi	52
2.3.1. Kelime Yapımı.....	52
2.3.1.1. İsimden İsim Yapım Ekleri.....	52
2.3.1.1.1. <i>-lık/-lik</i>	52
2.3.1.1.2. <i>-cı/-ci/-çı/-çi</i>	52
2.3.1.1.3. <i>-cuğ/-cük</i>	53
2.3.1.1.4. <i>-cağ/-cek</i>	53
2.3.1.1.5. <i>-ca/-ce/-çe/-ça</i>	53
2.3.1.1.6. <i>-(t)ncı/-(i)nci, -(u)ncı/-(ü)nci</i>	53
2.3.1.1.7. <i>-suz/-süz</i>	53
2.3.1.1.8. <i>-lu/-lü/-li/-lı (<-liğ/-lig)</i>	53
2.3.1.2. Fiilden İsim Yapım Ekleri	54
2.3.1.2.1. <i>-u/-ü (< -ığ/-ig)</i>	54
2.3.1.2.2. <i>-mağ/-mek</i>	54
2.3.1.2.3. <i>-uğ/-ük</i>	54
2.3.1.2.4. <i>-di/-di/-du/-du</i>	54
2.3.1.2.5. <i>-ğan/-gen</i>	54
2.3.1.2.6. <i>-ma/-me</i>	55
2.3.1.2.7. <i>(y)ucı/-(y)üci/-(y)ıcı/-ici</i>	55
2.3.1.2.8. <i>-ak, -ek</i>	55
2.3.1.2.9. <i>-ğün, -gün</i>	55
2.3.1.2.10. <i>-n</i>	55
2.3.1.2.11. <i>-m</i>	55
2.3.1.3. Fiilden Fiil Yapım Ekleri	56
2.3.1.3.1. Ettirgen (Faktitif) Ekleri	56
2.3.1.3.1.1. <i>-ar/-er-</i>	56
2.3.1.3.1.2. <i>-(u)r/-(ü)r</i>	56
2.3.1.3.1.3. <i>-dur/-dür</i>	56
2.3.1.3.1.4. <i>-(t)t/-(i)t</i>	57
2.3.1.3.2. Edilgen Ekleri.....	57
2.3.1.3.2.1. <i>-(t)l/-(i)l</i>	57
2.3.1.3.2.2. <i>-n-</i>	57
2.3.1.3.3. Dönüşlülük Ekleri	58
2.3.1.3.3.1. <i>-n</i>	58
2.3.1.3.3.2. <i>-l</i>	58
2.3.1.3.4. İşteş Eki.....	58
2.3.1.3.4.1. <i>-ş</i>	58
2.3.1.4. İsimden Fiil Yapım Ekleri	58
2.3.1.4.1. <i>-a/-e</i>	58
2.3.1.4.2. <i>-er/-ar</i>	58

2.3.1.4.3. -de/-da	59
2.3.1.4.4. -ık/-ik	59
2.3.1.4.5. -le/-la	59
2.3.1.4.6. -(e)l/-(a)l	59
2.3.1.4.7. -sa/-se	59
2.3.2. İsimler	59
2.3.2.1. İsim Çekimi	59
2.3.2.1.1. Çokluk eki -lar/-ler	60
2.3.2.1.2. İyelik Ekleri	60
2.3.2.1.2.1. İyelik Eki Yığılması	60
2.3.2.1.3. İsim Hâl Ekleri	60
2.3.2.1.3.1. Genetif Hâli -(n)uñ/-(n)üñ	60
2.3.2.1.3.2. Datif Hâli -e/-a	60
2.3.2.1.3.3. Lokatif Hâli -de/-da	60
2.3.2.1.3.4. Ablatif Hâli -den/-dan	60
2.3.2.1.3.5. Akuzatif Hâli -ı/-i	61
2.3.2.1.3.6. Eşitlik Hâli -ce/-ca	61
2.3.2.1.3.7. Vasıta Eki İle	61
2.3.3. Sıfatlar	61
2.3.3.1. Niteleme Sıfatları:	61
2.3.3.2. Belirtme Sıfatları:	61
2.3.3.2.1. İşaret Sıfatları:	61
2.3.3.2.2. Sayı Sıfatları	62
2.3.3.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları:	62
2.3.3.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları	62
2.3.3.2.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatları	62
2.3.3.2.3. Belgisiz Sıfatlar	62
2.3.3.2.4. Soru Sıfatları	62
2.3.4. Zamirler	62
2.3.4.1. Şahıs Zamirleri	62
2.3.4.2. İşaret Zamirleri	62
2.3.4.3. Dönüşlülük Zamiri	63
2.3.4.4. Belirsizlik Zamirleri	63
2.3.5. Zarflar	63
2.3.5.1. Zaman Zarfları	63
2.3.5.2. Durum Zarfları	64
2.3.5.3. Yer-Yön Zarfları	64
2.3.5.4. Miktar Zarfları	64
2.3.6. Edatlar	64
2.3.6.1. Çekim Edatları	65
2.3.6.2. Bağlama Edatları	65
2.3.7. Fiiller	66
2.3.7.1. Fiil Çekim Ekleri	66

2.3.7.1.1. Şahıs Ekleri	66
2.3.7.1.1.1. Zamir Kökenli Şahıs Ekleri	67
2.3.7.1.1.2. İyelik Kökenli Şahıs Ekleri	67
2.3.7.1.1.3. Emir Şahıs Ekleri	67
2.3.7.1.2. Zaman Ekleri	67
2.3.7.1.2.1. Görülen Geçmiş Zaman Eki <i>-du/-dü</i> , 3. Kişi Çekimlerinde <i>-dı/-di</i>	67
2.3.7.1.2.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman Ekleri <i>-mış/-miş</i>	68
2.3.7.1.2.3. Geniş Zaman Eki <i>-er/-ar, -ur/-ür, -r</i>	68
2.3.7.1.2.4. Gelecek Zaman Ekleri	68
2.3.7.1.2.5. Şimdiki Zaman Eki	68
2.3.7.1.3. Tasarlama Ekleri	68
2.3.7.1.3.1. İstek Eki <i>-a/-e</i>	68
2.3.7.1.3.2. Gereklilik Kipi	69
2.3.7.1.3.3. Şart Kipi Eki <i>-se/-sa</i>	69
2.3.7.1.3.4. Emir Kipi Ekleri	70
2.3.7.2. Birleşik Fiiller	70
2.3.7.2.1. Yardımcı Fille Yapılan Birleşik Fiiller	70
2.3.7.2.1.1. isim+it-	70
2.3.7.2.1.2. isim+eyle-	71
2.3.7.2.1.3. isim+ol-	71
2.3.7.2.2. Tasvir Fiilleri	71
2.3.8. Cevher Fiili	72
2.3.9. Fiilimsiler	72
2.3.9.1. İsim-Fiiller	72
2.3.9.1.1. <i>-mek/-mak</i>	73
2.3.9.1.2. <i>-me/-ma</i>	73
2.3.9.1.3. <i>-maklık/-meklik</i>	73
2.3.9.2. Sıfat-Fiiller (Partisip)	73
2.3.9.2.1. Geniş Zaman Partisipleri	73
2.3.9.2.1.1. <i>-an/-en</i>	73
2.3.9.2.1.2. <i>-ar/-er</i>	74
2.3.9.2.1.3. <i>-mez/-maz</i>	74
2.3.9.2.2. Geçmiş Zaman Partisipleri	74
2.3.9.2.2.1. <i>-duğ/-dük</i>	74
2.3.9.2.2.1. <i>-mış/-miş</i>	75
2.3.9.2.3. Gelecek Zaman Partisipleri	75
2.3.9.2.3.1. <i>-ecek/-acak, -ıcağ</i>	75
2.3.9.3. Zarf-Fiiller (Gerundium)	75
2.3.9.3.1. Hâl Gerundiumları	76
2.3.9.3.1.1. <i>-e/-a</i>	76
2.3.9.3.1.2. <i>-u/-ü</i>	76
2.3.9.3.1.3. <i>-ken/-iken</i>	76
2.3.9.3.2. Zaman Gerundiumları	76

2.3.9.3.2.1. - <i>ınca/-ince</i>	76
2.3.9.3.2.2. - <i>madan/-meden</i>	77
2.3.9.3.2.3. - <i>duğında/-düğünde</i>	77
2.3.9.3.2.3. - <i>dükce</i>	77
2.3.9.3.2.4. - <i>ıcağ/-icek</i>	78
2.3.9.3.3. Bağlama Gerundiumları.....	78
2.3.9.3.3.1. - <i>up/-üp</i>	78
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	79
3. METİN VE SÖZLÜK	79
3.1. Metin	79
3.2. Sözlük	370
SONUÇ	943
KAYNAKÇA	953
ÖZGEÇMİŞ	962

KISALTMALAR

Age	: Adı geçen eser
anl.	: Anlamdaşı
Ar.	: Arapça
Ber.	: Berberice
Bk.	: Bakınız
C	: Cilt
ev.	: Çeviren
ed.	:Editör
Far.	: Farsça
hzl.	: Hazırlayan
Hint.	:Hintçe
İbr.	: İbranice
İÜ	: İstanbul Üniversitesi
Lat.	: Latince
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
Peh.	: Pehlevice
Rum.	: Rumca
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
Sür.	: Süryanice
TDK	: Türk Dil Kurumu
Yay.	: Yayınları
Yun.	: Yunanca

GİRİŞ

Osmanlılardan önceki dönemlerde ilim dilinin Arapça olması tıp da dahil olmak üzere birçok bilim dalının kendi literatürünü oluşturma sürecini yavaşlatmıştır. Beylikler döneminde dönemin şartları ile de bağlantılı olarak önem kazanan Türkçe, Osmanlı Devleti döneminde devlet adamlarının Türkçe eserler yazılmasını teşvik etmeleriyle bilim dili olarak ön plana çıkmaya başlar ve XIV. yüzyıldan itibaren birçok sahada Türkçe eserler yazılmaya başlanır. Bu dönemde özellikle tıp sahasında yazılan Türkçe eserlerin sayıca arttığı görülür. Ancak bu süreçte Türkçe tıp eserleri ile birlikte Arapça ve Farsça eserler yazılmaya da devam etmiştir. Türkçe ile yazılan tıp eserleri toplumu doğrudan ilgilendiren sağlık gibi geniş kapsamlı bir alanı konu edindiği için söz varlığı ve terminolojisi açısından önemli özellikler taşır. Bu söz varlığı ve terminoloji ise Türkçe yazılan eserler çoğunlukla Arapça ve Farsça yazılmış tıp kitaplarından beslendiği için önemli ölçüde Arapça ve Farsça tıp terimi ihtiva eder. İşte bu noktada hekimle iç içe olan ve Türkçe konuşup anlayan toplumun tıbbî eserleri kolay bir şekilde anlama ihtiyacı ortaya çıkar. Bu ihtiyaç 17. yüzyıla kadar Osmanlı ilim sahasında ciddi şekilde ele alınmamış bir mesele olarak toplumun, ilim adamlarının gündeminde olmalıdır. Yaşadığı dönem itibariyle ortaya çıkmış böyle bir ihtiyaca cevap vermek için Hezârfen Hüseyin Efendi tam anlamıyla döneminin irili ufaklı tıp kitaplarından bir sözlük yapmıştır.

Hezârfen, tıp terimlerinin ve tıp kitaplarında geçen sağlıkla ilgili bütün kelimelerin sözlüğünü yaptığı eserine *Lisânü'l-Etibbâ* adını verir. Müellifin eserine “tabip dili” gibi ilginç bir isim vermesi konuya gerçekten vakıf olduğunu ortaya koyar. Hezârfen, tıp biliminin ayrı bir terminolojisi olduğunu böyle bir tanımlama ile ifade etmiştir.

Günümüzde tıp yazmaları ile ilgili çalışmalara bakıldığında Osmanlı Türkçesi tıp terminolojisini ortaya koyan çalışmalar olsa da *Lisânü'l-Etibbâ* kadar kapsamlı bir tıp sözlüğü üzerinde herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Eserin ortaya koyduğu bilimsel veri, yazarın yaşadığı döneme ait ve önceki dönemlerden o güne kadar ulaşan önemli tıp

eserlerinin kelime hazinesini ortaya koyar. Bu açıdan bakıldığında eser eşsizdir. Çalışmamızdaki temel amaç bu bilgi kaynağını günümüz bilim dünyasının hizmetine sunmak olmuştur. Bu amaçla eserin üç nüshasına ulaşılmıştır. Bu üç nüsha -nüshalardaki bilgilere göre- maalesef yazarın kaleminden çıkan eserler değildir. Nüshalarla ilgili bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Bulunduğu Yer	İstinsah Tarihi	İstinsah eden	Satır Sayısı	Yaprak Sayısı
<i>Süleymaniye Kütüphanesi</i> <i>Şehit Ali Paşa 2086</i>	<i>1090 (1679)</i>		<i>5</i>	<i>281</i>
<i>Süleymaniye Kütüphanesi</i> <i>Reşid Efendi (705-1)</i>	<i>1112 (1699)</i>		<i>7</i>	<i>134</i>
<i>Lisân-ı Etibbâ fî Lügâtil-Edviyye</i>		<i>Yusuf b. Muhammed</i>	<i>7</i>	<i>327</i>

Çalışmamıza esas aldığımız nüsha, diğerlerine nazaran biraz daha okunaklı olması nedeniyle 1699 yılında istinsah edilen 134 varaklık nüshadır. 134 varaktan oluşan *Lisânü'l-Etibbâ* klasik bir üslupla başlar. Eserin ilk bölümü sırasıyla dua, övgü, eserin yazılış amacı, kaynakları, adının zikredilmesi ve dua bölümünden oluşur. Yine eserin ilk bölümünde zikredilen İbn-i Sina'nın *Kanun*, ve Hacı Paşa'nın *Şifa*, Hipokrat'ın *Fusul*, İbn-i Baytar'ın *Müfredat* adlı eserleriyle büyük tıp risaleleri kaynak alınarak ikinci sayfadan itibaren alfabetik sırayla Arapça, Farsça, Yunanca, Süryanice ve İbranice kelimelerin Türkçe karşılıkları verilir.

Lisânü'l-Etibbâ tam anlamıyla bir tıp sözlüğüdür. Hastalık adları, organ adları ve ilaç terkipleri yanında eserde bitki adlarının Türkçe karşılıklarının verildiğini görürüz.

Elif babından başlayan sözlük kısmında madde başı kelimeler kırmızı renkli yazılarak kelimelerin Türkçe karşılıkları verilmiştir. Ancak çoğunlukla sadece Türkçe karşılıkla yetinilmemiş, bir madde başının Türkçe karşılığında başka Arapça ve Farsça karşılıkları ve Türkçe, Arapça, Farsça eşanlamlıları da verilmiştir. Bu durumun kitabın genel bir özelliği olduğu eserin tümünde eşanlamlılığı belirtmek için kullanılan 1206 adet ‘gibi’, 1046 adet ‘dahi’, 78 adet ‘yani’ edatının kullanılmasından da anlaşılabilir. Kullanılan bu edatlarla madde başı veya açıklama içindeki kelimelerin farklı dillerdeki karşılıkları veya aynı dildeki eşanlamlıları ifade edilmiştir:

*el-eşcel bi-fethateyni beynehümā sükūn karnı giñ kişi ‘azīmü'l-batn **gibi** ve mü'ennesi şeclā' gelür (4a-10)*

*za'ferānü'l-**hadid** demür za'ferānı ve demür pasıdur şadu'l-**hadid** ve zincār-ı **hadid gibi** (60a-9)*

*el-süveydā' bi'z-**zammi** yüregiñ ortası vasaṭ-ı kalb **gibi** (65b-6)*

*el-kebīb tāri zerret **gibi** (104b-24)*

*el-yurnā' bi'z-**zammi** kına hınnā **gibi** (133a-20)*

*ebūgales mantı çiçeği sebūy **dahı** dirler (3b-5)*

*aştalābūs 'ūd frengidür kındul **dahı** dirler dārşış'ān **dahı** dirler (11b-5)*

*el-**teştivān** besfāyecdür teşeyyüz **dahı** dirler (31a-13)*

*laḥmu'z-**zeheb** Türkide **dahı** tenkar dirler altun gümüş ve demir laḥmıdur (32b-5)*

*ḳurretü'l-‘ayn kaz ayağı kerdemesidür şu kerdemesi **dahı** dirler bir otdur (98a-15)*

*el-nār āteş ve od **dahı** dirler (123b-10)*

*el-ibtitā' şey'i bede'a **ya'ni** izhār itmek ve ihdāş eylemek (2b-24)*

*ibn-i verdān ḥammām içinde olan kara çekirge **ya'ni** ḥammām böceği (3b-4)*

*balācūr kara şakız **ya'ni** zift (28a-2)*

ḥulluz burçaḡ didükleri dāne ve culbān ya'ni fiğ didükleri dānedür ki ḥubūbatdandır (49a-18)

zişār ma'şara ya'ni yemiş sıkacaḡ mengene (61b-20)

sersār ḥacīl ya'ni utanan kimse ma'nāsına *şirenk* bi-ma'nī zehre ya'ni od ki cigerde olur 'Arabca murāra dirler (72b-4)

Bazen madde başı kelimelerin sadece Türkçe karşılıkları verilmiştir:

el-irāde bi'l-kesri bir nesneyi istemek (9a-3)

el-iḥdāc bi'l-kesri ḡarḡa ḡozı ve ḡarḡa ḡavunı ve ebū cehil ḡarbuḡı didükleri nesne (5a-23);

Birden fazla okunuşu olan kelimeler madde başlarında belirtilmiştir:

el-utraccāh ve'l-utracc bi-żammeteyni beynehümā sūkūn şümme taşdīdü'l-cīm aḡac ḡavunı cem'ı utruc gelür (3b-20)

Bazen madde başı kelimelerin Türkçe karşılıklarıyla birlikte aynı dildeki eşanlamlıları verilmiştir:

ıtrīlāl *ıtrīlān* bi-kesri'l-hemzeti ve'r-rā' fihimā ism-i Berberīdür Türkīde kuḡḡun ayaḡı dirler ḡuraḡ otına beñzer nihāyet bunuñ çiçegi aḡdur 'Arabīsi riclū't-ḡayr ve riclū'l-ḡurāb ve ḡırz-ı şeyātīn dirler (2b-9)

āzānū'd-dübb ayı ḡulaḡı dirler bir otdur Yūnāniler falūs dirler ki buşır daḡı dirler (8a-26)

Bazı örneklerde Arapça madde başı kelimelerin 3-4 eşanlamlısı verilmiştir:

ebūḡulsa Türkīde eşek marulı ekelek daḡı dirler 'Arabīsi şeceretü'd-dem ve riclū'l-ḡamām ve ḡıssü'l-ḡımār ve humeyrā daḡı dirler (3b-7)

Madde başı kelimelerin tıpla ilgili iki farklı anlamı olduğunda bu anlamlar sözlükte belirtilmiştir:

el-ebherār ve *ebher* bi-fethateyni beynehümā sükün arduç ağacı ve arça şamarı kim yürege muttaşıldur (3b-8)

Madde başı açıklamalarından standart bir üslup yoktur, karmaşık bir yöntemle madde başları açıklanmıştır. Bazı durumlarda açıklama cümleleri ‘... dirler.’ yüklemiyle oluşturulmuştur.

el-ibt başuñ ardına dirler (2b-23)

ebzārü'l-kıttā Fārisīden mu‘arrabdur hayyü'l-ālemüñ gerçeği ki Türkīde kaya qorığı dirler (3a-14)

el-ezibbe bi-fethatin şümme kesretin şümme teşdīd zübābuñ cem‘ idür ki qara siñek dirler (7b-26)

Mastar kullanılarak açıklama yapılmış örnekler oldukça fazladır:

el-iblāğ bi'l-kesri bir kimseye haber ulaştırmağ (3b-1)

el-sükūt ebsem olmağ (64a-1); *kehber* sirçe barmağ (111a-17)

el-leyk ve *el-liyākat* lāyuk olmağ (116b-3)

baṭlān ta‘ āma iştihā olmağ (125a-20)

el-nehl bi't-taḥrīk şusuz olmağ (126a-19)

Bazen madde başı açıklaması 2-3 kelimedenden oluşur:

el-‘ar‘ar serv ağacı (84a-1)

‘arāğ-ı şān ḥindkūḳādur (84b-13)

el-ḥaykītāt derrāc kuşunuñ erkeği (45a-6)

Madde başı, bir önceki madde başı ile aynı anlamı taşıyorsa ‘... mislühū’ ifadesi kullanılmış böylece kelimenin bir önceki kelime ile aynı anlama geldiği belirtilmiştir:

bezr-ü baḳlatü'l-ḥamḳā semüzlük otı tuḥmıdur *bezrüt-ricle* mislühū (23a-21)

dühnü'l-hall susam yağı ki şurūgane dirler **dühnü's-simsim** mislühü (51b-13)

seriğ şol üzüm salkımidur ki üzerinde üzümü gāyet çoğ ola **serziğ** mislühü (67a-2)

el-luvbiyā ' bi-zammī'l-lām ve kesri'l-bā ' ve'l-medd ve'l-kaşr böğürlice didükleri nesne ki *hubūbāt*dandur **el-luvbā** ' mislühü (116a-1)

mevīzāb ekşi şerbetdür ki üzümnden olur keyfiyet virür mevīze siyāh dānelerdür ki nezleye nāfi ' dür **mevīzek** mislühü (122a-2)

Bazen madde başı, açıklama bölümünde Arapça cümle ile örneklendirilmiştir:

el-ibtigā ' taleb itmek yuḳālu ibteğaytü's-şey 'e ey talebtuhū (2b-25)

el-ezhāk çıkarmak yuḳālu ezhekahe ey eḫrecehe (10a-21)

el-teḫarrus tecrübe itmek yuḳālu teḫarrusetü'l-ḫarūb ey cerrebetē (31a-26)

el-ğariz taze yuḳalü laḫmun ğariz ey tariyy (89a-13)

Eserde Berberice ve Yunanca madde başı kelimelerin kökenleri çoğunlukla belirtilmiştir.

āşarvā ism-i **Berberīdür** ḫantaryūn müşābih bir otdur (2b-12)

el-esel muḫarreke ism-i **Berberīdür** Türkīde ḳoğa otı ve balıḳ sazi ve ḳara haşırluḳ dirler şu içinde ve ekşer deryā kenārında olur (10b-20)

tarḫaşḳūñ lisān-ı **Berberīde** yaban hindibāsıdur (80a-4)

aşuḫadus ism-i **Yūnānīdür** Türkīde ḳarabaş ve ḳaraḳan çiçeği ve ḳaraboz gelür dirler 'Arabīsi mūmessikü'l-ervāḫ ve muvaffiku'l-ervāḫ ve mekīnetü'd-dimāğ dirler (10b-22)

el-erḫamasya ism-i **Yūnānīdür** Türkīde ḳovan çiçeği ve ayvaḫane ve ba 'zılar marşamyē didiler (9a-26)

tarifün **Yūnānīdür** kıızıl üveyik dirler bir ḳuşdur (8a-3)

galyun Yūnānīdūr Türkīce sūd otı dirler çoban māyesi daḥı dirler (88b-7)

Lisānū'l-Etibbā'nın ilk safasından itibaren sözlüğe kaynaklık teşkil eden eserlerden yeri geldikçe bahsedilir. Sözlüğün giriş bölümünde geçen 'lākin bu 'ilmūñ kütüb-i mu'teberāti 'Arabī ve Fārisī olup *Qānūn-ı Ebū 'Alī sīnā* ve *Şifā-i Hacı Paşa* (23) ve *Fuṣūl-i İboğraṭ* ve *Müfredāt-ı İbn-i Baytar* ve *İhtiyārāt-ı Bedī'ī vesā'ir resā'il-i ekābirde*' ifadesinden de anlaşılacağı üzere esere tıp bilimine öncülük eden şahsiyetlerin eserleri kaynak olmuştur. Sözlüğe kaynaklık teşkil eden eserlerden özellikle İbn-i Sina'nin *Kanun*, Hacı Paşa'nın *Şifā* ve İbn-i Baytar'ın *Müfredat*'ı Osmanlı tıbbına yön vermiş önemli eserlerdendir. Bu nedenle bu üç isme özellikle değinilmesi gerekmektedir.

On birinci asırda yaşamış ve özellikle hekim olarak şöhret yapmış İbn-i Sinā 980 yılında Buhara'nın Afşine kasabasında doğmuştur. Babası Belhli olup oradan Buhara'ya gelerek yerleşmiştir. Buhara'da Yıldız adlı bir hanımla evlenmiş, bu evlilikten İbn-i Sinā doğmuştur.¹ İbn-i Sinā çok farklı konulara ilgi duymuş ve o konularda araştırmalar yapmıştır. Ancak onun hayatında tıbbın yeri bambaşka olmuş, o her şeyden önce bir hekim olarak şöhret yapmıştır. Tıp alanında çok sayıda eser veren İbn-i Sinā'nın en önemli eseri *el-Kānūn fi't-tıbb*'dir. Bu eser Doğu'da ve Batı'da yüzyıllar boyunca el kitabı ve ders kitabı olarak kullanılmıştır. Yazarın kendi eseri hakkındaki görüşleri eserin giriş kısmında şöyle verilmektedir: 'Bu eser bir doktorun bilmesi gereken asgari bilgiyi içerir. Bu esere yapılacak olan ilaveler, sağlıklı olmaz. Eğer Allah bana uzun ömür bahşeder ve kader de yardım ederse bu eseri ikinci kez ele alırım.' Buradan da anlaşılacağı üzere İbn-i Sinā bir hekim için gerekli her bilginin eserinde bulunduğunu sadece bunun özet şeklinde verildiğini ancak zaman zaman konunun aydınlatılması için gerekli ayrıntıdan da kaçınılmadığını söyleyerek eser için bir ilave yapılacaksa eserin bütün olarak ele alınıp ilavenin yapılabileceğini, onu da ancak kendisinin yapabileceğini

¹İbn-i Sinā, *El-Kānūn-ı Fi't-Tıbb*, çev. Esin Kahya, Birinci Kitap, Atatürk Kültür Merkezi, Ankara, 2009, s. XXIII.

söylemek istemektedir.² Eserin Osmanlı Türkçesine çevirisi on sekizinci yüzyılda Tokatlı Mustafa Efendi tarafından yapılmıştır.³

Asıl adı Ziyâeddin Ebû Muhammed Abdullah b. Ahmed (ö. 646/1248) İslam dünyasının eczacılık alanında yetiştirdiği ender şahsiyetlerden birisidir. Babasının veteriner olmasından dolayı İbnü'l-Baytar olarak anılmıştır. Endülüs'ün Mâleka şehrinde doğan bu büyük alim Dımaşk'ta vefat etmiştir. Suriye, Anadolu, Yunanistan ve Kuzay Afrika'da dolaşarak ve el-Gâfikî'nin de eserinin muhtevasını göz önünde bulundurarak eczacılık ilmi ile ilgili iki önemli eser yazmıştır. Onun şöhrete kavuşmasını sağlayan eserlerinden en meşhur olanlarından birisi *el-Câmi' fi-müfredâti'l-edviye ve'l-agziye* (*el-Müfredât* veya *Baytarnâme*) adlı eserdir. İbnü'l-Baytar bu eserinde kendilerinden yararlandığı birçok tabip ve eczacıdan söz ederken 150 kadar müellifin adını kaydeder. Alfabetik olarak düzenlediği bu eserde 2353 ilaç ismini maddeler halinde sıralar. Bu kıymetli eserin Türkçe tercümesi ise XV. yüzyılda Geredeli İshak b. Murad adındaki Osmanlı hekimi tarafından Timurtaş Paşaoğlu Umur Bey adına yapılmıştır. Eserin ikinci tercümesi ise 1092 (1681) yılında Hekim Mehmed Rindânî tarafından yapılmıştır. İbnü'l-Baytar'ın bu değerli eseri kendisinden önceki hekim ve eczacılara dayanmakla birlikte içerdiği orijinal bölümlerden dolayı İslam ve Batı dünyasında birçok tabip ve farmakolog tarafından incelenmiş ve uzun yıllar bir tedavi kitabı olarak kullanılmıştır. Bu eserin *el-Muâlecât* adıyla Edirneli Mehmed b. Ahmed tarafından da Türkçeye tercüme edildiği kaydedilir.⁴

Anadolu'da ve özellikle de Beylikler döneminde birçok tabip ve tıp kitabının bilinmesine karşılık hayatları hakkındaki malumatın daha belirgin olduğu ve Arapça, Türkçe tıp eserlerinin çokluğu ile öne çıkan hekimler sınırlıdır. Bunlar arasında Anadolu'nun İbn-i Sina'sı olarak şöhret bulan, Hacı Paşa lakabıyla tanınan Konyalı

² A.e., XLIX.

³ A.e., LI.

⁴ Ahmet Ağırakça, “ Osmanlı Tıbbının Kaynakları”, **Osmanlılarda Sağlık**, Biofarma İlaç Sanayii ve Ticaret A.Ş., İstanbul, 2006, s. 148, 149.

Celaleddin Hızır önemli bir isimdir. Hacı Paşa'nın tıbbi ilimlere dair *et-Ta'alim fi 'ilmi't-tib*, *el-Feride fi zikri'l-ağziyeti'l-müfide*, *Şifâ'ü'l-eskâm* ve *devâ'ü'l-âlâm*, *el-Usûlü'l-hamse*, *Kitâbü's-Sa'ade ve'l-ikbâl*, *Müntehâb-ı Şifâ* ve *Teshîl* adıyla bilinen eserleri vardır. Bu eserlerden *Müntehâb-ı Şifâ* ve *Teshîl* Türkçe, diğerleri Arapçadır.⁵ Türkçe yazdığı *Müntehâb-ı Şifâ* ve *Teshîl* Arap dilinde kaleme aldığı eserlerin özetidir⁶.

Yukarıda haklarında kısa bilgiler verilen üç ismin dışında sözlüğümüzün farklı yerlerinde geçen şahıs ve eser isimleri şunlardır: *Behlevi lugati*, *Fusûl-i İbogrâ*, *İhtiyârât-ı Bedî*, *sâhib-i Minhâc*, *Şeyh Davud*, *Aristo*, *Acâyib-i Mahlûkât*, *Muhammed Gazvini*, *Hayâtü'l-Hayavân*, *Mesîh İbn-i Hakîm*, *şahib-i Câmi'*, *Esed-i Tûsî*, *Şems Fahrî*, *Ebû el-Abbâs*.

⁵ A.e., s. 152.

⁶ Zafer Önler, **Celâlüddin Hızır (Hacı Paşa), Müntehâb-ı Şifâ I, Giriş-Metin**, Ankara, 1990, s. 3.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. HEZÂRFEN HÜSEYİN EFENDİ VE OSMANLI TIBBINİN KAYNAKLARI

1.1. Hezârfen hüseyin b. Ca'fer İstânköyî'nin Hayatı ve Eserleri

1.1.1. Hayatı

Doğum tarihi kesin olarak bilinmeyen Hezârfen Hüseyin Efendi, İstanköy (Cos) adasında doğmuştur⁷. *Târîh-i Umûmî* adlı eserinin önsözünde bulunan ‘*bu fakîr-i fîrûmâye ve bu hakîr-i zaîfî'd-dirâye Hüseyin İbn Ca'fer el-İstanköyî eş-şehîr bi-Hezârfen*’ ibâresi ile “*Târîh-i Devlet-i Rûmiyye (vr. 58a)*” isimli eserinde geçen ‘*Hüseyin bin Ca'fer el-İstanköyî eş-Şehîr bi-Hezârfen*’ kaydından baba isminin Ca'fer olduğu görülen⁸ Hezârfen Hüseyin Efendi Sultan IV. Mehmet Han devrinin mâhir ve fâzıl şahsiyetlerinden biri olup elinden çok iş gelen, bütün fenlere âşina mânâsındaki ‘*hezârfen*’ lâkabı ile şöhret bulmuştur.⁹

Hüseyin Efendi'nin ‘*hezârfen*’ lakabı ile tanınması onun bu lâkapla anılması çeşitli ilim alanlarında bilgi sahibi olmasından kaynaklanmaktadır.¹⁰ Hezârfen Hüseyin Efendi ilgilendiği ilim dallarıyla ilgili her biri ayrı bir öneme sahip olan eserler bırakmış, zamanında batılı elçiler ve seyyahlarla münasebet kurarak onların takdirini kazanmış bir alimdir.¹¹ Ancak bu önemli ilim adamı hakkında bildiklerimiz kendi eserlerinden,

⁷ Franz Babinger, *Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri*, çev. Coşkun Üçok, Ankara, 2003, s. 251.

⁸ Hezârfen Hüseyin Efendi, *Telhîsü'l-Beyân Fî Kavanîn-i Âl-i Osman*, hzl. Sevim İlgürel, TTK Yay., Ankara, 1998, s. 5.

⁹ Orhan Bayrak, *Osmanlı Tarih Yazarları*, Milenyum Yay., İstanbul, 2002, s. 174.

¹⁰ Hüseyin Gazi Yurdaydın, “Düşünce ve Bilim Tarihi”, *Türkiye Tarihi III*, ed. Sina Akşin, İstanbul, 1992, s. 261.

¹¹ Hezârfen, *Age*, ss. 4-5.

Hilmizade Rıfat Bey ve Bursalı Mehmet Tahir Bey'in yazdıklarından ibarettir.¹² Vezir İbrahim Paşa gibi devrin önemli devlet adamlarından himaye gören Hüseyin Efendi aynı zamanda IV. Mehmet'in tarih hocalığı görevini de yapmıştır.¹³

Hezârfen Hüseyin Efendi tahsiline memleketi İstanköy'de başlayıp eğitimini İstanbul'da tamamlamıştır. Tahsilini bitirdikten sonra da devlet hizmetine girmiştir.¹⁴ Bir süre sonra devlet hizmetinden ayrılan Hezârfen Hüseyin Efendi ilme ve araştırmaya merakından dolayı kendisini okumaya ve kitap telifine vermiştir. Grekçe, İbranice ve Latince bilen yazar Batılı kaynaklardan da önemli ölçüde istifade etmiştir. Daha çok tarihçi olarak ön plana çıkan Hüseyin Efendi tıp ile de iştigal etmiştir. Ayrıca coğrafya, ahlak, devlet teşkilatı ve tasavvuf konularında da eserler veren Hezârfen Hüseyin Efendi H. 1103'te (M. 1691) vefat etmiştir.¹⁵

Hezârfen Hüseyin Efendi'nin Eviya Çelebi'nin Seyahatname'sinde geçen ve Galata Kulesi'nden Üsküdar'daki Doğancılar'a bir kanat takarak uçtuğu söylenen kişi ile bir ilgisi yoktur.

XVII. yüzyıl Osmanlı medeniyet tarihinde her ne kadar günümüzde şöhretli bir üne sahip olmasa da Hezârfen Hüseyin Efendi yaşadığı dönemdeki şöhretiyle ve bıraktığı eserleriyle dikkate değer bir şahsiyettir.

1.1.2. Eserleri

1.1.2.1. *Tenkîhu't-Tevârih veya Tenkîhu't-Tevârih-i Mülûk*

¹² Bursalı Mehmet Tahir, **Osmanlı Müellifleri**, III, İstanbul, 1343, s. 243; ayn. mlf., "Hezârfen Hüseyin Efendi", **Dergâh Mecmuası**, I, Nu. 12, s. 185; ayn. mlf., "Hezârfen Hüseyin Efendi", **Türk Yurdu**, V/1, İstanbul, 1329, s. 644; Hilmizâde İbrahim Rif'at, "Hüseyin Şehîr bi-Hezârfen", **Ma'lûmat**, IV/82, İstanbul, 1313, s. 705.

¹³ **İstanbul Kütüphaneleri Tarih-Coğrafya Yazmaları Katalogları**, MEB Yayınları, Maarif Matbaası, İstanbul, 1961, s. 31.

¹⁴ Tahir., Age, s. 243.

¹⁵ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, III/2, Ankara, 1954, s. 547.

Hezârfen Hüseyin Efendi eğitimini tamamladıktan sonra saraya alınmış ve sarayda bulunduğu vakit içerisinde dönemin padişahı IV. Mehmet'e tarih hocalığı yapmıştır. İşte, müellif bu eserini IV. Mehmet'e tarih dersi verdiği dönemde yazmış ve genç padişaha takdim etmiştir. Yazar, genç padişaha özet bir şekilde dünya tarihini öğretmek ve onda bir tarih şuuru meydana getirmek için bu eseri kaleme almış olabilir. Zira Hezârfen, eserin özellikle son kısımlarında devlet idarecilerine çeşitli tavsiyelerde bulunmakta ve geçmişten örnekler vermektedir.¹⁶

1.1.2.2. *Telhîsu'l-Beyân Fî Kavânîn-i Âl-i Osman*

Osmanlı devlet teşkilâtı tarihi ile bazı Osmanlı kanunları hakkında bilgi vermektedir.¹⁷

1.1.2.3. *Târih-i Devlet-i Rûmiyye*

Genellikle Latin ve Yunan tarihlerinden, bazı kısımları da İslâm tarihlerinden iktibas edilmek suretiyle meydana getirilmiş tercüme bir eserdir. Bu eser, dünya tarihinin geniş bir parçasını teşkil etmektedir. Eski eserlerin doğru rivayetlerini kitabında toplayan Hezârfen Hüseyin Efendi, eserinin dibacesinde '*Târih-i Devlet-i Rûmiyye*'sini, Girit seferi münâsebetiyle yazmış olduğunu zikreder. Bu da bize eserin te'lif tarihinin H.1080 (M. 1669) senelerinde olduğunu gösterir.¹⁸

1.1.2.4. *Muhtasar Târih-i Umûmî*

Eser, Hüseyin Efendi'nin meşhur tarihi *Tenkîhu't-Tevârih-i Mülûk*'un bir özetidir.¹⁹

¹⁶ Kerim Özdemir, "Hezârfen Hüseyin Efendi'nin Tenkihu't-Tevârih adlı eserinin Selçukluların Zuhûrundan Osmanlı Devleti'nin Kuruluşuna Kadar Geçen Bölümlerinin Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi", Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2007, s.120.

¹⁷ Mücteba İlgürel, "Hüseyin Efendi, Hezârfen", **DİA**, XVIII, s.544.

¹⁸ Özdemir, Age, s. 18.

¹⁹ Tahir, Age, s. 185.

1.1.2.5. *Kâtip Çelebi'nin Takvîmü't-Tevârihi'ne Zeyl*

Tarih içerikli bir eserdir. Eserin bir nüshası Köprülü Kütüphanesi 1064 numarada kayıtlıdır.²⁰

1.1.2.6. *Telhîsu'l-Beyân Fî Tahlisi'l-Büldan*

Coğrafi ve tarihî bilgiler içeren eseri, müellifin hayatının sonlarına doğru yazdığı bilinmektedir. Otuz iki fasıldan oluşan eserde İslâm Devletleri'nden ve ünlü hükümdarlardan bahseden Hezârfen Hüseyin Efendi Arapça ve Farsça ibarelerden uzak, sade bir dil kullanmıştır.²¹

1.1.2.7. *Tercüme-i Lûgat-i Hindî*

Hezârfen Hüseyin Efendi sözlük olan bu eserini, Özbek elçisi Feyzullah Efendi'nin yardımıyla kaleme almıştır. Eser, Hintçe kelimelerin Farsça ve Türkçe karşılıklarından oluşmuş bir sözlüktür.

1.1.2.8. *Tuhfetu'l-Eribi'n-Nâfia Li'r-Rûhâni ve't-Tabîb*

Türkçe olarak kaleme alınmış tıbbî bir eserdir. Üç risaleden oluşur. İlk risale, tıp biliminin fonksiyonu ve hekimliğin sorumluluklarıyla ilgilidir. İkincisi bilinen müslüman hekimlerin klasik tıp anlayışına dayalı bilgiler içerir.²²

1.1.2.9. *Lisânü'l-Etibbâ fî Lûgati'l-Edviye*

Üzerinde çalıştığımız eserdir. Kitapta alfabetik olarak bitki, maden ve hayvan kökenli madde isimleri, özellikleri ve bunların değişik hastalıklarda kullanılışları anlatılır. Eserde Arapça, Farsça ilaç adları dışında Yunanca, İbranice ve Berberice terimlerin Türkçe karşılıkları verilmiştir.

²⁰ İlgürel, Age, s. 545.

²¹ A.e.

²² Mahmut Tokaç, "Osmanlı Dönemi Türkçe Tıp Yazmaları", **Osmanlılarda Sağlık**, Biofarma İlaç Sanayii ve Ticaret A.Ş., İstanbul, 2006, s. 174.

1.1.2.10. *Fihrisü'l-Ervâm*

Lisânü'l-Etibbâ ile benzer özelliklere sahip olan bir eserdir. Ancak *Lisânü'l-Etibbâ*'dan daha az hacimli ve kısa açıklamalıdır. Müellifin sözlüğü yazmasındaki gerekçesinde, Anadolu'da bulunan eczacı ve attarların çoğunun Türk olması ve Türkçeden başka lügat bulamamaları, dolayısıyla satın aldıkları bütün ilaçları Türkçe isimleriyle bildikleri fakat fayda ve zararlarını öğrenebilmek için alimlerin yazdıkları müfredat-ı tıp kitaplarına başvurduklarında Türkçe isimleri ile yazılmadığından bir sözlüğe ihtiyaçları olduğunu ifade eder.²³

1.1.2.11. *Enîsü'l-Ârifin ve Mürşidü's-Sâlikîn*

Siyâset ve ahlâka dair fikir ve tavsiyeleri kısa anekdotlarla anlatan siyasete ve ahlâka dair eser M.1679'da telif edilmiştir. Eserin bir nüshası Vatikan Kütüphanesi'nde, bir başka nüshası Süleymaniye Kütüphanesi'nde²⁴ kayıtlıdır.²⁵

1.1.2.12. *Câmiu'l-Hikâyât*

Siyâset ve ahlâka dair otuz sekiz hikâyeyi içeren eserin bir nüshası Topkapı Sarayı Müzesi'ndedir.²⁶ Yukarıda bahsettiğimiz *Enîsü'l-Ârifin ve Mürşidü's-Sâlikîn* ile *Câmiu'l-hikâyât* adlı kitaplar, İslâm dünyasında *Kelile ve Dimne*, Türk edebiyatında ise *Hümâyunnâme* adı ile tanınmış olan Beydeba'ya ait ünlü Hint eserinden naklen ahlâkî ve siyasî nasihatler ihtiva eder.²⁷

1.1.2.13. *Mehâsinu'l-Kelâm ve'l-Hikem fî Şerhi İsmillâhi'l-A'zam*

²³ Tokaç, Age, s. 174.

²⁴ Dügümlü Baba, Nu. 227.

²⁵ İlgürel, Age, s. 545.

²⁶ Koğuşlar, Nu. 913.

²⁷ Tahir, Age, s. 873; Eser hk. daha fazla bilgi için bk. Hasan Kavruk, **Eski Türk Edebiyatında Mensur Hikayeler**, İstanbul, 1998, s. 144.

Tasavvufa ait bir eser olup Allah'ın en büyük ismi hakkında bilgi verilmektedir. Müellif bu eserinin mukaddimesinde Nakşibendiyye tarikatına mensup olduğunu belirtmiştir.²⁸

1.1.2.14. Şerhu'l-Lemati'n-Nûrâniyye fi'l-Evrâdi'r-Rabbâniyye

Hezârfen Hüseyin Efendi'nin yine bu eseri tasavvuf konulu bir eserdir.²⁹

Bu eserlerin dışında Hezârfen Hüseyin Efendi'ya mal edilen ancak yazara ait olmayan *Müfredât-ı İbn Baytar* adlı eser vardır. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*'ne '*Hüseyin Efendi, Hezârfen*' maddesini yazan Mücteba İlgürel, *Tercüme-i Müfredât-ı İbn Baytar* adlı eseri, Adnan Adıvar'ın *Osmanlı Türklerinde İlim* adlı eserine dayanarak Hezârfen Hüseyin Efendi'ye ait olduğunu ifade etmiştir.³⁰ Fakat Adıvar, eserinde bahsi geçen kitabın yazarı olarak '*Mehmed b. Ahmed b. İbrahim*' adlı Hezârfen'in çağdaşı bir başka tabibe ait olduğunu açıkça belirtmiştir.³¹

1.2. Osmanlı Türkçesi Tıp Terminolojisinin Kaynakları

Eski Anadolu Türkçesi Döneminde XIII. yüzyıldan başlayarak dinî ve edebî birçok eserin yazılmış olduğu dikkate alındığında tıpla ilgili eserlerin oldukça geç bir tarihte yazılmaya başladığı görülür. Bunun en önemli nedeni Anadolu Selçuklu Devleti zamanında bilim dilinin Arapça olmasıdır. Anadolu Selçuklu Devleti'nden sonraki dönemde kurulan Anadolu Türk beylikleri zamanında Türkçeye verilen önem birdenbire artarak Türkçe dinî, edebî, ilmî eserlerin yazıldığı ve başka dillerden çeviriler yapıldığı görülmektedir.³²

²⁸ Tahir, Age, s. 244.

²⁹ Hezârfen, Age, s.10.

³⁰ İlgürel, a.g.e, s. 545.

³¹ Adıvar, Age, s. 138.

³² Önler, Age, s. IX.

XIII. yüzyılın ilk çeyreğinde Anadolu’da Hekim Bereket’in *Tuhfe-i Mübârizi*³³siyle başlayan telif, tercüme tıbbî eserlerin yazılması fazla önem taşımazken Anadolu Selçuklu Devleti’nin ortadan kalkmasıyla kurulan Beylikler Döneminde bu çalışmalar büyük önem kazanmış çok sayıda Türkçe eser yazılmış ve tercüme yapılmıştır. Bunun başlıca sebebi küçük devletlerin başında bulunanların ana dilleri Türkçeden başka dil bilmemeleri ve yazarların toplumu ana dillerinde yazdıkları eserlerle bilgilendirme arzuları olmuştur. XV. yüzyılın ilk yarısında bilim ve kültüre önem veren, Konya’da Karamanoğulları, Kastamonu’da Candaroğulları, Bursa ve Edirne’de Osmanoğulları sarayları, şair ve bilim adamlarının koruyuculuğunu üstlenerek telif ve tercüme birçok eserin Türkçeye kazandırılmasını sağlamıştır.

Eski Anadolu Türkçesi Dönemindeki telif eserler, Türk dilinin Türkçe tıp terimleri yönünden zengin, verimli ve üretken dönemlerinden biri olmasını sağlamıştır. İslâm tıp paradigması içerisinde ilk Türkçe tıp eserleri 14. asırda yazılmaya başlanmış aynı dönemde İslam dünyasında Arapça, Hıristiyan Avrupasında Latince hâkim dil iken Avrupa milletleri ancak 16. yüzyılda kendi dillerinde tıp eserleri yazmaya başlamışlardır. Türkçe tıp eseri yazma anlayışına bağlı olarak bu dönemde çoğu Arapça olan tıp terimleri sadeleştirilmiş, terimlere Türkçe karşılıklar bulunmuş ve yeni Türkçe tıp terimleri oluşturulmuştur. İslamî Dönem Türk tıbbının devamı olarak gelişen ve Eski Anadolu Türkçesinin zengin kaynaklarıyla beslenen Osmanlı Türkçesi döneminde ise eserler çoğunlukla Arapça yazılmıştır.³⁴

³³ Adnan Derin, “Tuhfe-i Mübarizî (Metin- Gramer Notları- Sözlük)”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1987 ; Nurhan Kafadenk, “Hekim Bereket’in Tuhfe-i Mübarizî Adlı Eserinin Tenkitli Metni ve Akrabadin Kısımının İncelemesi”, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Bilim Tarihi Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1996; Binnur Erdağı, “Tuhfe-i Mübarizî (Metin- İnceleme- Sözlük)”, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2001.

³⁴ Meriç Güven, Eski Anadolu Türkçesiyle Yazılmış Tıp Yazmalarındaki Türkçe Organ Adları Üzerine Bir İnceleme, **TÜBAR**, XXVI-/2009-Güz, Ankara, 2009, s. 110.

Osmanlı tıp litaretürünün ortaya çıkışı ile Osmanlıca tıp terminolojisinin oluşması birbirini etkilemiş ve gelişmeleri birbirine bağlı olarak iki temel safhada gerçekleşmiştir. Bu dönemlerden ilki İslam Medeniyeti ile klasik İslam kültür ve bilim geleneklerine dayalı olarak gelişmiştir. İkincisi ise Batı kültürü ve bilim anlayışı ile kaynaklarının Osmanlı medeniyetine tedrici şekilde girerek etkilerinin zaman içinde derinleşmesi ve 19. yüzyılda tamamıyla hakim olmasıyla sonuçlanmıştır.³⁵

Osmanlı tıp terminolojisinin oluşumundaki birinci safha, Anadolu beylikleri döneminde başlayıp ilk örnekleri XIV. yüzyılda yazılan *Tuhfe-i Mübârizî* ve İbnü'l-Baytar'ın *Edviye-i Müfrefe*'sinin (Aydınoğlu Umur Bey'in emri ile) tercümesi, İshak b. Murad'ın benzer ad ile anılan eseri yine aynı yüzyılda yaşayan ve Hacı Paşa namıyla şöhret bulan Celaleddin Hızır'ın (1334-1324) eserleri ile devam eden klasik İslam tıp litaretürüne ve onun Arapça terminolojisine dayalı olan dönemdir.³⁶

Osmanlı Türkçesi tıp terminolojisinin oluşumundaki ikinci safha ise Osmanlıların Batı bilimi ile erken dönemde başlayan tercümelerin geniş bir derleme ve tercüme hareketine dönüşmesiyle yeni terminoloji oluşturma ihtiyacının ortaya temel bir problem olarak çıkmasıdır.³⁷

Müfredat tercümeleri ile Türkçe yazılmış *Edviye-i Müfrefe* eserleri Türkçe tıp terminolojisi açısından çok önemli metinlerdir. Osmanlı tabipleri bu eserlerin birçok farklı teliflerini yazmışlardır. Sakızlı Hakîm İsâ (öl. 1059/1649), Ömer Şifâî (öl. 1155/1742), Mehmed Saîd Paşa (öl. 1175/1761), Fazlızâde Mehmed Çelebi (1177/1763'te sağ), Hüseyin Behzâde, Şânîzâde Atâullah (öl. 1242/1826) *Müfredât-ı Tıp* kitapları yazan tıp alimlerinden bazılarıdır.³⁸ Özellikle bunların arasında Hezârfen

³⁵ Ekrem Kadri Unat, Ekmeleddin İhsanoğlu, Suat Vural, **Osmanlıca Tıp Terimleri Sözlüğü**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2004, s. XIII.

³⁶ Ekmeleddin İhsanoğlu, "Tıp Dilinin Türkçeleşmesi Meselesi", **Osmanlılarda Sağlık**, Biofarma İlaç Sanayii ve Ticaret A. Ş., İstanbul, 2006, s. 67.

³⁷ Unat, Age, s. XV.

³⁸ A.e.

Hüseyin Efendi'nin tıp terimlerinin tespitinde ve listeler halinde sunulmasında önemli hizmetleri olmuştur. *Fihristü'l-Ervâm* ve *Lisânü'l-Etubbâ* adlı iki eserinde birçok tıbbî terimin Arapça, Türkçe, Farsça, İbranice ve Yunanca karşılıklarını vermektedir.³⁹

Osmanlı döneminde ilk tıp lügatini hazırlayan ilim adamı Kaysûnîzâde Medyen b. Abdurrahman'dır (öl. 1044/1634). *Kâmus el-Etubbâ* ve *Nâmus el-Etubbâ* adlı Arapça tıp lügati, Mehmed b. Ahmed. b. İbrahim El-Edirnevî (1088/1677'de sağ) tarafından Türkçeye tercüme edilmiştir. Bu kitap Türkçede gerçek anlamdaki ilk tıp lügati olarak kabul edilebilir.⁴⁰

Genel olarak bakıldığında Osmanlı tıp terminolojisi daha geniş şekilde Arapça ve Farsça ile ortaya konan eserlere dayanmakla birlikte gerek doğrudan gerek Arapça, Farsça eseler kanalıyla Batı tıbbına ait eserlerden de beslenmiştir.

1.3. 14-17. Yüzyıl Tıp Eserlerine Genel Bir Bakış

Telif ve tercüme eserlerden meydana gelen bu dönem eserleri kaynakları bakımından İslamî ve Batı tıbbının temel tıp anlayışını ihtiva eder. Bu bölümde dönem eserleri hakkında kısa bilgiler verilerek Osmanlı tıbbının temel kaynakları hakkında bilgi verilmiştir.

1.3.1. *Tuhfe-i Mübârizî*⁴¹

Anadolunun ilk hekimlerinden olan Hekim Bereket *Tuhfe-i Mübârizî* adıyla Anadolu'da Türkçe ilk tıp kitabını yazan tabiptir. Eserinin önsözünde kitabını Anadolu'ya gelmeden çok önce *Lubâbü'n-Nuhab* adıyla Arapça yazdığını daha sonra bu

³⁹ İhsanoğlu, Age, s. 67.

⁴⁰ Ekmeleddin İhsanoğlu, "Osmanlı Bilimi Literatürü", **Osmanlı Devleti ve Medeniyeti II**, İstanbul, 1998, s. 420.

⁴¹ Konya İzzet Koyunoğlu Ktp. nr. 2004/1.

eseri *Tuhfe-i Mübârizî* adıyla Türkçeye çevirdiğini ifade eder.⁴² Eserle ilgili Binnur Erdağı doktora çalışması yapmıştır.⁴³

1.3.2. *Edviye-i Müfrede*⁴⁴

Geredeli İshâk b . Murâd tarafından yazılmış , yazılış tarihi kesin olarak bilinen Türkçe ilk telif tıp eseridir. Kitapta açıkça verilen tarih 792'dir (1389-90). *Edviye-i Müfrede* Mustafa Canpolat ve Zafer Önler tarafından yayımlanmıştır.⁴⁵

1.3.3. *Müntahâb-ı Şifâ*⁴⁶

Dönemin en önemli hekimlerinden Hacı Paşa olarak anılan Celaleddin Hızır 'ın eseridir. Kendisinin Arapça olarak kaleme aldığı *Şifâü'l-enskâm ve Devâü'l-âlâm* adlı eserinden yaptığı Türkçe bir özettir⁴⁷. *Müntahâb-ı Şifâ* üzerinde Zafer Önler, bir doktora çalışması hazırlamış ve bu çalışma daha sonra iki cilt hâlinde kitap olarak yayımlanmıştır.⁴⁸ Hacı Paşa, Arapçadan Türkçeye çevirdiği *Müntahâb-ı Şifâ* adlı eserini daha da kısaltıp *Teshil* adını vermiştir. *Teshil* üzerine Zikri Turan bir doktora çalışması yapmıştır.⁴⁹ 820 (1408) yılında yazılan *Teshil*⁵⁰ sonraki yüzyılda Sabuncuoğlu Şerafeddin'in tavsiyesiyle, öğrencisi Muhyiddîn Mehhî tarafından öğreniminin ve

⁴² Ağırakça, Age, s. 152.

⁴³ Binnur Erdağı, "Tuhfe-i Mübarizi (inceleme-metin-sözlük)", Yayımlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2000.

⁴⁴ Süleymaniye Ktp. Perneviyal, nr. 744/2.

⁴⁵ Mustafa Canpolat, Zafer Önler, **İshak Bin Murad, Edviye-i Müfrede**, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara, 2007.

⁴⁶ Süleymaniye Ktp., Pertevniyal, nr. 744/1.

⁴⁷ Tokaç, Age, s. 167.

⁴⁸ Zafer Önler, **Celâlüddin Hızır Paşa, Müntehab-ı Şifâ I Giriş-Metin**, TDK Yay., Ankara, 1990.; Zafer Önler, **Celâlüddin Hızır Paşa, Müntehab-ı Şifâ II Sözlük**, Simırg Yay., Ankara, 1999.

⁴⁹ Zikri Turan, "Hacı Paşa, Teshil - Dil Özellikleri -İnceleme-Söz Dizini", İnönü Üniversitesi , Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Malatya, 1992.

⁵⁰ İÜ Ktp., Yıldız, nr. 209; Millet Ktp., Tıp, nr. 359; Süleymaniye Ktp., Laleli, nr. 1621.

ezberlenmesinin kolaylaştırılması maksadıyla *Müfîd (Nazmü't-Teshîl)* adıyla nazım şeklinde kaleme alınmıştır.⁵¹

1.3.4. Tervihü'l-Ervah⁵²

Ahmedî'nin (1334?-1413) manzum olarak mesnevi tarzında kaleme aldığı *Tervihü'l-Ervah* manzum şekilde yazılmış 10.082 beyitlik iki ciltten oluşan bir tıp eseridir. Eserde anatomi ile ilgili kısa bir bilgi verildikten sonra hastalıkların tedavilerinden söz edilir. *Tervihü'l-Ervah* üzerinde Osman Özer doktora çalışması⁵³ yapmıştır.⁵⁴

1.3.5. Yâdigâr⁵⁵

Tabib İbn-i Şerif'in 15. yüzyılda yazdığı değerli bir tıp kitabıdır. Eser Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinde, büyük ihtimalle 1420'li yıllarda yazılmıştır. Tabib İbn-i Şerif'in Türkçe olarak yazdığı eser herkesin faydalanması için klasik bir tıp eseridir. İbn-i Sina (980- 1037) ve İbn -i Baytar'dan (1197-1248) yararlanılarak kaleme alınmıştır.⁵⁶ Eser hakkında Paki Küçüker bir doktora çalışması yapmıştır.⁵⁷

1.3.6. Hâzâ Kitâb-ı Hulâsa-i Tıbb⁵⁸

⁵¹ Tokaç, Age, s. 168.

⁵² TSMK, Revan, nr. 1681 [Müellif nüshasıdır].

⁵³ Osman Özer, "Ahmedî, Tervihü'l-Ervah, Giriş-Metin-Dizin", Fırat Üniversitesi , Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Elazığ, 1995.

⁵⁴ Şaban Doğan, "Terceme-i Akribâdin, Sabuncuoğlu Şerefeddin (Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük)", Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktoar Tezi, Sakarya, 2009.

⁵⁵ Süleymaniye Ktp., Hamidiye, nr. 1041; TSMK, Revan, nr. 1684).

⁵⁶ Yedigâr, **Tabib İbn-i Şerif**, hzl. Yahya Okutan, Doğan Koçer, Mecit Yıldız, Merkez Efendi Geleneksel Tıp Derneği, İstanbul, 2004.

⁵⁷ Paki Küçüker, "Yedigâr-ı İbn-i Şerif, Giriş-Metin-Dizin, Fırat Üniversitesi", Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Elazığ, 1994.

⁵⁸ Süleymaniye Ktp., Fatih, nr. 3550.

Hâzâ Kitâb-ı Hulâsa-i Tıbb, Cerrâh Mes'ûd'un bir çeviri eseridir. Cerrâh Mes'ûd, *Hâzâ Kitâb-ı Hulâsa-i Tıbb* adlı eseri Farsçadan Türkçeye çevirmiştir . Eser 15. yüzyılda yazılmış önemli bir cerrâhnâmedir.⁵⁹

1.3.7. Tıbb-ı Nebevî⁶⁰

Ebû Nuaym Hâfız el-İsfahânî'nin *Kitâbü's-Şifâ fi ehâdisi'l-Mustafâ* adlı tıbbî nebevîye dair Arapça eserinde Hz. Peygamber'in hadislerinin tekrar tekrar rivayet edilmiş olması sebebiyle İmam Ahmed b. Yusuf et-Tîfâşî bu eserden bazı isnad ve rivayetleri de çıkararak eseri *el-Vâfi fi t-tıbbi's-şâfi* adıyla özetleyerek tekrar yazmıştır. Ahmed-i Dâî de bu eseri Türkçeye aktarmıştır.⁶¹ Tıbb-ı Nebevî Tercümesi üzerinde Önder Çağırın bir doktora çalışması yapmıştır.⁶²

1.3.8. Kitâbu'l-Müntehab fi't-Tıbb⁶³

Kendinden önceki muteber Arapça ve Farsça tıp kitaplarından seçilmiş alıntıların tercümesiyle meydana getirilmiş olan *Kitâbu'l-Müntehab fi't-Tıbb*, 823/1420 tarihinde Çelebî Sultan Mehmed adına Abdülvehhâb el-Mardânî tarafından kaleme alınmıştır.⁶⁴ Eser Osmanlı Sarayına takdim edilen ilk tıp kitabı olarak bilinmektedir.⁶⁵

1.3.9. Sultaniye⁶⁶

⁵⁹ İlhan Uçar, “Hazâ Kitâb-ı Hulâsa-i Tıbb, Cerrâh Mes'ûd, (Giriş-İnceleme-Metin-Dizinler)”, Birinci cilt, Sakarya Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 2009, s. 15.

⁶⁰ Süleymaniye Ktp. Fatih, nr. 3450; İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı Ktp., nr. 335; Millet Ktp., Ali Emiri, Tıb, nr. 176.

⁶¹ Tokaç, Age, s. 169.

⁶² Önder Çağırın, “Ahmed-i Dâî Tıbb-ı Nebevî, İmlâ-Fonetik-Morfoloji- Karşılaştırmalı Metin-İndeks ve Sözlük”, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Malatya, 1992.

⁶³ Tire Necip Paşa Ktp., nr. 591; Süleymaniye Ktp. Fatih, nr. 3638.

⁶⁴ Tokaç, Age, s. 169.

⁶⁵ Abdülvehhab bin Yusuf ibn-i Ahmed el-Mardânî, **Kitâbu'l-Müntehab fi't-Tıbb, İnceleme - Metin - Dizin - Sadeleştirme - Tıpkıbasım**, Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği Yayınları, İstanbul, 2005.

⁶⁶ Köprülü Ktp., Fazıl Ahmed Paşa, nr. 184/2; Süleymaniye Ktp., Serez, nr. 2756.

Eser, Mahmûd-ı Şîrvânî'ye aittir. Ferhat Kurban eser üzerinde bir yüksek lisans⁶⁷ çalışması yapmıştır.⁶⁸

1.3.10. Mürşid⁶⁹

Muhammed bin Mahmud-ı Şîrvânî'nin göz hastalıkları konusunda yazdığı ve konusunda Osmanlı tıbbının en kapsamlı kitabı olan eser, faydalandığı kaynaklar da dikkate alındığında dönemine kadarki İslam göz hekimliğinin vardığı son noktadır denilebilir.⁷⁰

1.3.11. Miftâhü'n-nûr ve Hazâinü's-Sürûr⁷¹

Mü'min bin Mukbil tarafından yazılan eserde anatomi, hijyen ve bilhassa göz hastalıklarından bahsedilir. Yazar eserin başında hekimin nasıl olması gerektiğini anlatır.⁷² *Miftâhü'n-nûr ve Hazâinü's-Sürûr* ile ilgili Mehmet Ünal Şahin doktora çalışması yapmıştır.⁷³

1.3.12. Hazâinü's-Saâdet⁷⁴

Eşref b. Muhammed tarafından yazılan eser dört bölüme ayrılmış, ilk üç bölümünde koruyucu hekimlik bilgilerine yer verilmiştir. Dördüncü bölüm ise dindar

⁶⁷ Ferhat Kurban, “Şirvanlı Mahmud, Sultaniyye (Giriş-Metin-Sözlük)”, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1990.

⁶⁸ Uçar, Age, s. 18.

⁶⁹ TSMK, Koğuşlar, nr. 1061; Manisa İl Halk Ktp. nr. 1840.

⁷⁰ Ali Haydar Bayat, Necdet Okumuş, **Mahmud bin Mahmûd-ı Şîrvânî, Mürşid [Göz Hastalıkları], İnceleme-Metin-Dizin-Sözlük**, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, İstanbul, 2004.

⁷¹ Süleymaniye Ktp., Hamidiye, nr. 1304/4; Nuruosmaniye Ktp., nr. 3585.

⁷² Tokaç, a.g.e, s. 170.

⁷³ M. Ünal Şahin, “Miftâhü'n-nûr ve Hazâinü's-Sürûr-Dil Özellikleri, Metin, Söz Dizini”, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Malatya, 1994.

⁷⁴ TSMK, Hazine, nr. 557.

kişilerin sağlığını koruması hakkındadır.⁷⁵ Eser hakkında Nadir İlhan doktora çalışması yapmıştır.⁷⁶

1.3.13. Tercüme-i Akribâdîn⁷⁷

Tercüme-i Akribâdîn Cürcanî'ye ait olan *Zahîre-i Harezşahî* adlı eserin ilaçların yapılışının anlatıldığı bölümünün Sabuncuoğlu tarafından yapılan tercümesidir. Tercüme 1454 yılında Amasya'da yapılmıştır.⁷⁸

1.3.14. Cerrâhiyyetü'l-Hâniyye⁷⁹

870 (1565) tarihinde Fatih Sultan Mehmed Han'a takdim edilen eser Endülüslü Ebu'l-Kasım Zahravî'nin *El-tasrîf* adlı meşhur cerrahi kitabından da yararlanılarak Sabuncuoğlu tarafından yazmıştır. Sabuncuoğlu Şerefeddin *Cerrâhiyyetü'l-Hâniyye*'de diğer tıp eserlerinden farklı olarak çeşitli ameliyat minyatürleri ve tıpta kullanılan aletlerin şekillerini göstermiştir.⁸⁰ Eser İlter Uzel tarafından yayımlanmıştır.⁸¹

1.3.15. Mücerreb-nâme⁸²

⁷⁵ Mahmut, Age, s. 171.

⁷⁶ Nadir İlhan, Eşref bin Muhammed, "Haza'inü's- Sa'âdât (İnceleme-Metin- Dizin)", Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Elazığ, 2000.

⁷⁷ Süleymaniye Ktp., Fatih, nr. 3536; TSMK, III. Ahmed, nr. 2124.

⁷⁸ Şaban Doğan, Terceme-i Akribadin, "Sabuncuoğlu Şerafeddin (Giriş-İnceleme-Metin-Dizinler), Sakarya Üniversitesi", Yayımlanmamış Doktora Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2009.

⁷⁹ Paris Bibliotheque Nationale, nr. 691; Millet Ktp., Ali Emiri, Tıp, nr. 79.

⁸⁰ Naşid Baylav, **Fatih Sultan Mehmed Devrinde (Telif, Terceme ve İstinsah edilen) Tıp Eserleri ile İlaçlar**, İstanbul, 1953.

⁸¹ İlter Uzel, **Sabuncuoğlu Şerefeddin, Cerrahiyetü'l-Haniye I-II**, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 1992.

⁸² Süleymaniye Ktp., Ayasofya, nr. 3720, Şehit Ali Paşa, nr. 2097/1.

Sabuncuoğlu Şer afeddin'in önemli eserlerinden biridir. *Mücerreb-name* “*Sinanmış Tedavi Yöntemleri Kitabı*” anlamına gelir. Sabuncuoğlu bu eserinde denediği ve başarılı bulduğu tıbbi tedavi yöntemleri ile denediği ilaçları yazmıştır.⁸³

1.3.16. *Alâ'im-i Cerrâhîn*⁸⁴

Cerrah İbrahim II. Bayezid döneminde (1481-1512) Mora seferi sırasında Muson kalesinde bulunan Yunanca ve Süryanice yazılmış *Çindar* adlı cerrahi kitabının çevirisini yaparak eserini telif etmiştir. Eserde Eflatun, Calinus, Bukrat, İbn-i Sina, Ebu Bekir er-Razi, Hacı Paşa, Sabuncuoğlu, Şirvani, Beşir Çelebi ve Akşemseddin'den yararlanıldığı belirtilir. Eserini 1502 yılında tamamlayan Cerrah İbrahim'in *Alâ'im-i Cerrâhîn*'i tıp tarihimizde ateşli silahla yaralanmaları ve frengi hastalığını, tedavisini anlatan ilk eser olma hüvviyetindedir.⁸⁵

1.3.17. *Kemâliyye*⁸⁶

Eserin yazarı hakkında farklı görüşler vardır.⁸⁷ Yazarın ifadesine göre Bursa'da Şeyh Kemalettin adında bir zatın teklifi ile yazılmıştır. On bir bölümden meydana gelen eser insan vücudunun bazı kısımlarına arız olan hastalıkları ve tedavilerini zikreder.⁸⁸

⁸³ İter Uzel, Kenan Süveren, **Şerafeddin Sabuncuoğlu Mücerreb-name**, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 1999.

⁸⁴ Süleymaniye Ktp., Hekimoğlu Ali Paşa, nr. 568; Millet Ktp., Ali Emiri, Tıp, nr. 205.

⁸⁵ Tokaç, a.g.e, s. 172.

⁸⁶ Süleymaniye Ktp., Laleli, nr. 1646, Bağdatlı Vehbi, nr. 1465.

⁸⁷Tenkitle neşrini yaparak yayımlayan Muhammet Yelten ve Bedii N. Şehsuvaroğlu Kemaliye'nin Mehmed b. Mahmud-ı Şirvâni'ye ait olduğunu belirtirler (Muhammet Yelten, **Şirvanlı Mahmud, Kemaliye, (Giriş-İnceleme-Cümle Bilgisi-Metin-Sözlük)**, s. 12; Bedii N. Şehsuvaroğlu ve dğr., **Türk Tıp Tarihi**, s. 59). Eserin hiçbir yerinde müellifin adından bahsedilmez. Bununla birlikte Ali Haydar Bayat, eserde birkaç yerde Akşemseddin'den “rahmettullah” diye bahsedilmesinden yola çıkarak kitabın en erken Akşemseddin'in ölüm tarihi olan 1459'dan sonra yazıldığını, dolayısıyla eserin Fatih dönemine yetişememiş olan Şirvani'ye ait olamayacağını ifade eder (Bayat, **Tıp Tarihi Araştırmaları**, sy. 7, [1998], s. 37).

1.3.18. *Fâide-i Hisât*⁸⁹

Hekim Âhî Çelebi (Mehmed b. Ahmed b. Kemal) tarafından yazılan eserde vücutta meydana gelen taşlar hakkında bilgiler verilir. Hekim Ahi Çelebi eserinde Cürcani, Razi ve Galen'den gelen bilgileri aktardığı gibi bitkisel ilaçları ve ilaçlı sulara banyoları tavsiye eder. Eser, dönemde ve daha sonra önem kazanmış klasik bir tıp kitabı olarak hekimlere örnek olmuştur.⁹⁰

1.3.19. *Risâle-i Hisâtü'l-Kilâ*⁹¹

Hekim Âhî Çelebi tarafından telif edilmiştir . Eser böbrek ve mesâne taşlarının meydana geliş sebepleri, belirtileri, tedavi yolları hakkında devrinin tıp anlayışına göre Türkçe olarak yazılmıştır.⁹¹

1.3.20. *Şerh-i Mucizü'l-Kânûn*⁹²

İbnü'n-Nefis'in *el-Mûcez fi't-tıb* adlı eserinin Muslihiddîn Mustafâ bin Şaban Surûrî (897-969/1492-1562) tarafından yapılmış tercümesidir. Şaban Surûrî Türkçe konuşanların eserden yararlanmalarını sağlamak amacıyla eseri tercüme ettiğini belirtir.⁹³

1.3.21. *Menâfiü'n-Nâs*⁹⁴

Hekim Nidaî tarafından yazılmıştır. Hekimin bulunmadığı durumlarda kullanılmak üzere halka faydalı olmak amacıyla sade bir Türkçe ile kaleme alınmış, 974

⁸⁸ Muhammet Yelten, *Şirvanlı Mahmud, Kemaliye, (Giriş-İnceleme-Cümle Bilgisi-Metin-Sözlük)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1993, s. 13.

⁸⁹ İ.Ü. Ktp., nr. 314; Süleymaniye Ktp., Hamidiye, nr. 1463/4.

⁹⁰ Tokaç, Age, s. 173.

⁹¹ Ağırakça, Age, s. 157.

⁹² Ayasofya Ktp., nr. 3662

⁹³ Ağırakça, Age, s. 150.

⁹⁴ Süleymaniye Ktp., Laleli, nr. 1649; Nuruosmaniye Ktp., 3556.

(1566) yılında tamamlanarak Sultan II. Selim'e ithaf edilmiştir.⁹⁵ Eser üzerinde Sadettin Özçelik, bir doktora çalışması yapmıştır.⁹⁶

1.3.22. *Lügat-i Müşkilât-ı Eczâ*⁹⁷

Derviş Siyâhî tarafından 1024 (1615) yılında yazılan eserde, Arapça, Farsça, Grekçe, Hintçe, Süryanice, Ermenice, İbranice şifalı bitki ve bitki köklerinin, şifalı taşlar ve killerin adlarının, birçok cevherin, çeşitli taşların, terkiplerin, macunların ve birçok tıbbî terimin Türkçe karşılıkları verilmiş, kimi zaman da bunların buldukları yerler, hangi hastalıklara iyi geldikleri ve nasıl kullanıldıkları hakkında açıklamalar yapılmıştır.⁹⁸

1.3.23. *Mücemmâtü 't-tıbb*

Derviş Siyâhî tarafından yazılan manzum tıp risalesidir. Eserde zamanın halifesine dua ve eserin telif sebebi belirtildikten sonra şu konulara girilir: Tıp ilminin önemi, mevsimler, hastalıkların zıddıyla tedavisi, safra, sevdâ, balgam, kan alma, nabız, kimyon macunu, müşhil şerbeti, bağırsaktaki solucanın tedavisi, gül yağı, frenginin ilacı, sarılık, hayız-nifas kanı, idrar yolu hastlıkları, hamilelik, çocuk düşürme ve bazı macun terkipleri.⁹⁹

1.3.24. *Teşrîh-i Ebdân ve Tercümân-ı Kibâle-i Feylesofân*¹⁰⁰

⁹⁵ Tokaç, Age, s. 173.

⁹⁶ Sadettin Özçelik, “Nidayî, Menâfiü'n-Nâs (İnceleme-Metin- Dizin)”, İnönü Üniversitesi , Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Malatya, 1990.

⁹⁷ Süleymaniye Ktp., Hamidiye, nr. 1034/1; Ankara İl Halk Ktp., Yazma, nr. 99

⁹⁸ Paki Küçüker, “Lügat-i Müşkilât-ı Eczâ'da Türkçe Bitki Adları”, **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, İlkbahar, 2010, s. 402.

⁹⁹ Tokaç, Age, s. 174.

¹⁰⁰ Süleymaniye Ktp., Hüsrev Paşa, nr. 464; İ.Ü. Ktp., TY., nr. 2662.

Birçok tıp kitabından yararlanarak eseri yazan Şemseddin-i İtâkî, eserde giriş kısmını izleyen genel bir kısımdan sonra kemiklerden başlayarak anatomik yapı hakkında bilgi verir. Eserde önemli anatomi şemaları ve resimleri bulunur.¹⁰¹

1.3.25. *Enmuzecü't-Tıbb*¹⁰²

IV. Murat'ın başhekimî Emir Çelebi tarafından 1034 (1625) yılında yazılan eser 17. yüzyılda yazılan en önemli tıp eseridir . Eser havanın, toprağın ve iklimin nitelikleri üzerine bir sağlık bilgisi bölümüyle başlar ; anatomiden kısaca bahsettikten sonra , hastalıkların ve ilaçların ayrı ayrı açıklanmasına geçer . Kitabın son bölümünde ise Emir Çelebi, hekimlerin mutlaka anatomi öğrenmelerinin gerektiğini ve özellikle savaşta bulunan hekimlerin, ölen askerlerin cesetleri üzerinde anatomi bilgilerini genişletmelerini ve eğer bu mümkün değilse maymunlar , domuzlar üzerinde teştihiyapmalarını tavsiye eder.¹⁰³ Yazar eserinin ön sözünde, kitap yazarların önceki eserleri olduğu gibi aktarmasının doğru olmadığını, eserlerine kendi tecrübelerini de eklemeleri gerektiğini savunur.¹⁰⁴

1.3.26. *Netîcetü't-Tıbb*¹⁰⁵

Emir Çelebi'nin telif ettiği bir eserdir . Müellifin Balıkpazarı'nda açtığı tabii p dükkanında kendisinin bulunmadığı zamanlarda yardımcı cısının kullanması için hazırladığı eseridir. Eserde bütün hastalıkların isimleri ile teşhis ve tedavileri cetvelli bir şekilde verilir.¹⁰⁶

1.3.27. *Mecmū'atü'l-Mücerrebât*

¹⁰¹ Esin Kahya, **Şemseddin-i İtâkî'nin Resimli Anatomi Kitabı**, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, S. 95, Ankara, 1996, s. 11.

¹⁰² TSMK, Emanet Hazinesi, nr. 1838.

¹⁰³ Adnan Adivar, **Osmanlı Türklerinde İlim**, Remzi yayınları, İstanbul, 1991, s 129.

¹⁰⁴ Tokaç, Age., s. 175.

¹⁰⁵ Tire Necip Paşa Ktp., Diğer Yazmalar, nr. 213/2; Londra British Library, nr. 2872/2.

¹⁰⁶ Tokaç, Age., s. 175.

Necmeddîn Mahmud b . İlyas eş -Şirâzî'nin *El-Hâvî fî İlmi't-Tedâvî* adlı eserinin tercümesidir. Eserin XV. Yüzyıl sonunda istinsah edilmiş bir nüshası günümüze ulaşmıştır. Beş bölümden meydana gelen eserin birinci bölümü 120 başlık altında organ hastalıklarını, ikinci bölümü 26 başlık altında ateşli hastalıkları, üçüncü bölümü 108 başlık altında dış organ hastalıklarını, dördüncü bölüm alfabetik olarak müfred ilaçları, beşinci bölüm ise 50 başlık altında mürekkebe ilaçları ihtiva eder.¹⁰⁷

1.3.28. Şifâü'l-Fuâd li Hazreti Sultan Murad¹⁰⁸

Eser Fatih Dârüşşifâsı başhekimlerinden Zeynelabidin bin Halil (ö. 1647) tarafından 1037 (1628) yılında yazılmıştır. Yazar eserini 17 gün içinde yazarak Sultan IV. Murad'a sunmuştur. On yedi fasılda, günlük hayatta kullanılan hayvanî, nebâtî kaynaklı gıdaların özelliklerini, yeme-içme prensiplerini, saç uzatıcı ve cinsel gücü arttırıcı terkipleri içerir.¹⁰⁹

1.3.29. Nizâmü'l-Edviye¹¹⁰

Sakızlı İsa Çelebi tarafından yazılan eser tıpta kullanılan bitki, hayvan ve mineral kaynaklı drogların Arapça, Farsça, Türkçe, Rumca, Süryanice, Hintçe ve Frenkçe adları harf sırasına göre tertip edilmiştir. Aynı zamanda drogların özellikleri, hangi hastalıklarda kullanıldıkları teferruatlı olarak işlenir.¹¹¹

1.3.30. Gâyetü'l-Beyân fî Tedbir-i Bedeni'l-İnsan¹¹²

İbn Sellum el -Halebî adıyla bilinen Halep kökenli bir aileden gelen Salih Efendi'nin bu eseri Türkçe yazılmış pratik bir el kitabıdır. İzahları kolay anlaşılır, sistematik ve düzenli olup, ön sözünde tıpta yeni gelişmelerin olduğunu ve bunun

¹⁰⁷ Ağırakça, Age, s. 156.

¹⁰⁸ Süleyman Ktp., Laleli, nr. 1627; İ.Ü. Ktp., TY, nr. 7087.

¹⁰⁹ Ağırakça, Age, s. 159.

¹¹⁰ Süleymaniye Ktp., Hamidiye, nr. 1036; Nuruosmaniye Ktp., nr. 3612.

¹¹¹ Mahmut, Age, s. 177.

¹¹² Süleymaniye Ktp. Laleli, nr. 1640, Esad Efendi., nr. 2474.

Osmanlı topraklarında duyulmasını arzu ettiğini sık sık dile getirmiştir. Salih b. Nasrullah Batı tıbbını Osmanlı tıbbına tanıtan ilk hekimlerden birisidir. Rönesans'ın önemli hekimlerinden Peracalsus'un bazı kitaplarını çevirmiş ve yorumlamıştır.¹¹³

1.3.31. *Resâilü 'l-Müşfiye fî Emrâzi'l Müşkile*¹¹⁴

Hayâtizâde Mustafa Feyzi Efendi tarafından Batılı yazarların Latince eserlerinden yararlanılarak telif edilen eser beş bölümden meydana getirilmiştir. Yazar İslami tıp literatüründe hummâ-yı redieden çok bahsedildiği halde tedavisi konusunda bilgi bulunmadığı, pilika ve maraz-ı efrenc hastalıklarına ise hiç yer verilmediği için bu risaleleri yazdığını belirtir.¹¹⁵

¹¹³ Ağırakça, s. 158.

¹¹⁴ Konya Yusuf Ağa Ktp., nr. 480.

¹¹⁵ Tokaç, Age, s. 176.

İKİNCİ BÖLÜM

2. İNCELEME

2.1. Yazım Özellikleri

Lisânü'l-Etibbâ Klasik Devir Osmanlı Türkçesi Döneminde yazılmıştır. Klasik Devir Osmanlı Türkçesi XVI. yüzyıldan başlayıp XIX. yüzyılın ortalarına kadar devam eden dönemdir. Bu yüzyılda Türk Dili büyük bir imparatorluğun “sanat ve ilim dili” olmak bakımından Arapça ve Farsça ile rekabet edebilecek bir seviyeye erişmiştir. Türk dilindeki bu gelişmeler aynı zamanda Türkçenin bünyesinde bir takım değişikliklere yol açmıştır.¹¹⁶ Özellikle sağlık alanında yazılan eserler hem kelime hazinesi bakımından hem yapı bakımından büyük ölçüde Arapça ve Farsçanın etkisinde kalmıştır.

Lisânü'l-Etibbâ harekesiz olarak yazılmıştır, genellikle okunaklı ancak hatalı yazımların da çokça olduğu bir yazıyla kaleme alınmıştır. Özellikle fe (ف)-ğayın (غ), sin(س)-şin (ش), re (ر)-dal (د) harflerini birbirinden ayırmak oldukça zor olmuştur. Eserin harekesiz olması ve yazıdaki özensizlik dönemin kural hâline gelen ve kurallaşma yoluna giren imlâ özelliklerini doğru şekilde tespit etmemizi zorlaştırmıştır. Her ne kadar bazı kelimeler harekeli olarak gösterilmişse de bu sayı metinde kullanılan yaklaşık 95.000 kelimenin içerisinde kayda değer sayıda değildir. Bununla birlikte bazı madde başı kelimelerin okunuşuna yönelik “*bi-kesri'l-hemzeti ve'r-rā, rā-i mühmele-i sākine ile ve ğayn-ı mu'ceme-i maksūre şümme ya-i sākine şümme şīn, bi'z-zammi'l-kāf ve fetḫi şümme šā' şümme elif ve rā-i mühmele, el-mīm ve'l-lāmān minhū meksūre ve's-sīni, bi'l-fetḫi şümme teşdīd'* gibi açıklamalar yapılmış, bu durum özellikle madde başlarının daha doğru okunmasını sağlamıştır.

Arap alfabesinin kabulü ile beraber Türkçe kelimelerin özellikle ünlülerin nasıl yazılacağıyla ilgili bir imla problemi ortaya çıkmıştır. Eski Anadolu Türkçesinde

¹¹⁶ Mustafa Özkan, Enfel Doğan, Fatih Kemik, Mustafa Uluçay, **Çözümlemeli Osmanlı Türkçesi Metinleri**, Çağrı Yayınları, İstanbul, 2003, s. XVII.

Arapçanın da etkisiyle Türkçe kelimelerdeki ünlüler harf ile yazılmamış hareke ile gösterilmiştir. Osmanlı Türkçesi döneminde ise yavaş yavaş bir imla geleneği olmuş böylece özellikle eklerin yazılışlarında kalıplaşmış imlalar ortaya çıkmıştır.¹¹⁷ Bu imla durumu *Lisânü'l-Etibâ*'da da görülmektedir.

2.1.1. Ünlülerin Yazımı

Harekesiz olarak yazılan metinde ünlülerin yazımı farklı özellikler göstermektedir.

2.1.1.1. a Ünlüsünün Yazımı

Kelime başındaki a ünlüsü çoğunlukla elif (ا), zaman zaman da medli elif (آ) ile yazılmıştır:

andan (اندن) (19a-24)

ağacı (أغجى) (25b-1)

adıdur (أديدور) (125a-9)

ağlayan (اغليان) (72b-18)

Kelime içindeki a ünlüsü elif (ا), bazı harekelenmiş kelimelerde üstün (أ) ile; bazen de harf ya da hareke kullanılmadan yazılmıştır:

yalamağ (يلامق) (114b-17)

taşdur (طاشدر) (80b-17)

irkek (اركك) (78b-16)

şımağ (صمق) (91b-6)

kızarmağ (قزرمق) (5b-23)

bağırtlağ (باغرتلق) (81a-20)

Kelime sonundaki a sesi ise güzel he (ه) ile gösterilmiştir:

Türkide (تركيدِه) (71b-20)

ağrısına (أغرسنه) (74b-20)

2.1.1.2. e Ünlüsünün Yazımı

¹¹⁷ Mustafa Özkan, Hatice Tören, *Osmanlı Türkçesi I*, 3F Yayınevi, İstanbul, 2008, s. 42.

Kelime başındaki e ünlüsü elif ile (ل) yazılmıştır:

eyüsi (ايوسى) (73b-24)

egilmek (اكلمك) (92a-11)

Kelime içindeki e ünlüsü genellikle harf veya hareke ile gösterilmemiş fakat harekeli çok az kelimedede üstün (↵), bazen elif (ل) veya güzel he (ه) ile yazılmıştır:

yerden (يردن) (35b-5)

böğürtlen (بوكرتلان) (16b-25)

kimesnenüñ (كمسنه نك) (11b-14)

gövdelü (كوده لو) (21b-21)

pekişdürici (پكیشدريجى) (119b-22)

irkek (اركك) (78b-16)

Kelime sonunda e ünlüsü güzel he (ه) ile gösterilmiştir:

göze (كوزه) (11b-13)

ucunda (اوچنده) (45a-25)

2.1.1.3. ı/i Ünlülerinin Yazımı

ı/i ünlüsü kelime başında elif-ye (ای), bazen yalnızca elif (ل), bazı harekeli kelimelerde esre ile (↵) yazılmıştır:

iki (ايكى) (9a-1)

ilik (ايلك) (15b-23)

irkek (اركك) (78b-16)

igde (اكده) (65b-15)

Kelime içinde ı/i ünlüsü genellikle harf ya da hareke ile gösterilmeyip bazen ye (ی), esre-ye (ی) ile, harekeli kelimelerde ise esre ile (↵) yazılmıştır:

beşinci (بشنجى) (21b-27)

adıdur (اديدر) (923a-26)

kesindisi (كسينديسى) (93a-27)

idici (ايديجى) (34b-14)

Kelime sonunda ı/i ünlüsü ye (ی) ile gösterilmiştir:

ağrısı (اغرسى) (104a-1)

didükleri (ديدوكلرى) (109b-25)

2.1.1.4. o, ö, u, ü Ünlülerinin Yazımı

o/ö/u/ü ünlüleri kelime başında elif-vav ile (و), bazen vav-ötre (ؤ) kullanılarak gösterilmiştir:

öksürmek (اوکسر مک) (5a-5) *örtülü* (اورتلو) (47a-13)

örümcek (اورومجک) (33b-4) *un* (أون) (27b-14)

Kelime içinde *o/ö/u/ü* ünlüleri vav (و) ile, bazen hareke ve harf kullanmadan seyrek şekilde ötre ve vav-ötre ile (ؤ) gösterilmiştir:

gövdeli (كوده لو) (21b-21) *yuvarlanur* (يوارلنور) (26b-7)

bozub (بوزوب) (5b-4) *boyunca* (بوينجه) (5b-2)

savutmak (صوتقمق) (29b-22) *çürük* (چورك) (9a-4)

çörek (چورك) (33b-21) *köpük* (كوپك) (46b-11)

Kelime sonunda kullanılan *u/ü* ünlüsü vav (و) ile gösterilmiştir.

aklı qaralu (اقلو قرالو) (26a-13) *dürlü* (درلو) (104b-25)

2.1.2. Ünsüzlerin Yazımı

Metnimizdeki ünsüzlerin imlâsında bazı özel durumlar vardır. Özellikle *p* ve *ç* ünsüzlerinin kullanımında bir düzensizlik görülür. Bunun sebebi Arap alfabesinin Türkçenin ses yapısını karşılamadaki yetersizliğinden dolayı ön ve son seslerde *ç*, *p* sesleri bulunan kelimelerin bu sesleri *b*, *c* harfleri ile karşılandıkları bilinmektedir.¹¹⁸

2.1.2.1. b ve p Ünsüzlerinin Yazımı

Metindeki *p* ve *b* ünsüzlerinin *be* (ب) veya *pe* (پ) ile yazımı karmaşık bir özellik gösterir. Bu iki harf kimi zaman birbiri yerine kullanılmıştır:

bekişmiş (بکشمش) (110a-10) *pekişdürici* (پکشدیرجی) (119b-22)

¹¹⁸ Zeynep Korkmaz, “Eski Anadolu Türkçesinde İmlâ-Morfoloji Üzerine Notlar, **Türk Dili Üzerine Araştırmalar**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2005, s. 500.

ipler (ايلر) (46a-26)

ib (ايب) (39b-26)

Zarf-fiil eki olan *-(u)p*, *-(ü)p* ise metinde b (ب) ile yazılmış, transkripsiyonda *-p* ile gösterilmiştir:

alup (ألوب) (113b-23)

geçüp (كچوب) (15a-14)

divşirip (ديوشيرب) (7a-11)]

2.1.2.2. c ve ç Ünsüzlerinin Yazımı

Metinde kelime başı, ortası ve sonunda *-c* (ج) ve *-ç* (چ) kullanımında bazı kök ve eklerde *-ç* (چ) sesinin *-c* (ج) ile karşılandığı görülür:

ağac (اجاج) (3b-21)

ağacına (اجاجنه) (50b-8)

ac (آج) (112a-16)

ac (آج) (47b-8)

çürük (چورك) (20b-16)

çölmek (چولمك) (22b-8)

kiçirek (كچرك) (19a-9)

içi (ايچى) (19b-5)

şaç (صاچ) (5a-19)

sac (ساج) (66b-15)

2.1.2.3. k ve g Ünsüzlerinin Yazımı

Metide *k* ve *g* ünsüzleri *kef* (ك) ile gösterilmiştir:

gönlü (كوكلو) (8b-21)

köküdür (كوكى در) (12a-23)

kesilmekdür (كسلمكدر) (29a-14)

gibiler (كيبيلر) (93a-25)

erkeğine (ارككنه) (36a-22).

2.1.2.4. ñ Ünsüzünün Yazımı

Nazal *n* (ñ) ünsüzü metinde *kef* (ك) ve *üç noktalı kef* (ڭ) ile gösterilmiştir:

otuñ (اوتك) (42a-9)

beñzer (بکزر) (46b-13)

añsızdan (اكسزدن) (47a-13)

öñine (اوكنه) (47a-10)

šoñına (صوكنه) (47b-7)

yaña (يگا) (134a-22)

2.1.2.5. s ve ŝ Ünsüzlerinin Yazımı

Metinde genellikle ince ünlülü kelimelerde *sin* (س), kalın ünlülü kelimelerde *sad* (ص) kullanılmıştır:

şu (صو) (36a-12)

şarmaşuķ (صارمشق) (27a-8)

İstanbul (استانبول) (25a-12)

sivrisiñekdür (سيورى سيكك) (27b-21)

Ancak bazen kalın ünlülü kelimedede *sad* (ص) yerine *sin* (س), ince ünlülü kelimedede *sin* (س) yerine *sad* (ص) kullanıldığı görülür:

sırtlan (سرتلان) (92a-27)

Saķız (ساقز) (18a-25)

sazluķ (سازلق) (20a-10)

sancularına (سنجولرينه) (21b-3)

sorgun (سرغون) (122b-1)

şerçe (صرچه) (84b-5)

şüci (صوجى) (36a-18)

2.1.3. kim/ki Bağlacının Yazımı

Metinde sıkça kullanılan *ki* (كه) bağlacı 7 defa *kim* (كم) şeklinde yazılmıştır.

arķa tamarı kim yürege muttaşıldur (3b-9)

şol nesne ki ekl olunur (14b-27)

2.1.4. daķı Bağlacının Yazımı

Sıkça kullanılan bağlaçlardan birisi olan *daķı* (دخى) bağlacı kelimedden ayrı ve istisnasız olarak *daķı* (دخى) şeklinde yazılmıştır.

ķaramuķ daķı dirler (20a-19)

2.1.5. için Edatının Yazımı

İçün (ايچون) edatı ise metinde hem bitişik hem ayrı şekilde yazılmıştır.

olduğ-ıçün (اولدوغيچون) (64b-2) *olmağ-ıçün* (اولماغيچون) (67b-8)

semüzlük içün (سموزلك ايچون) (64b-24) *itmek içün* (ايتمك ايچون) (93a-5)

2.1.6. -dur/-dür Ek-fiilinin Yazımı

-dur/-dür biçiminde ekleşmiş olarak kullanılmıştır:

otdur (اوتدر) (36a-4) *yemişidür* (بمشيدر) (36b-4)

2.1.7. i- Cevher Fiilinin Yazımı

i- cevher-fiil yapılarında *imiş* (ايمش), *iken* (ايكن), *idi* (ايدى) kelimedenden ayrı şekilde yazılmıştır:

koruğ iken (قورق ايكن) (17a-21) *süd iken* (سد ايكن) (93a-14)

dirler imiş (ديرلر ايمش) (15a-8) *incitmez imiş* (انجتمز ايمش) (110a-15)

cāriye idi (جاريه ايدى) (134a-14) *ehlīle idi* (اهليله ايدى) (38a-25)

2.1.8. ile Edat ve Bağlacının Yazımı

Metnimizde *ile* edat ve bağlacı bazen ayrı bazen eklendiği kelime ile bitişik yazılmış, ilk ünlüsü bazen *ye* (ى) harfi ile gösterilirken bazen herhangi bir şekilde gösterilmemiştir. Ünlüyle biten kelimelerde araya *y* koruyucu ünsüzü girmiş ve bu ünsüz *ye* (ى) harfi ile gösterilmiştir.

sebebi ile (سببى ايله) (11b-2) *eliyle* (اليله) (13a-14)

şerbet-ile (شربتيله) (7b-22) *dimekle* (ديمكله) (19b-20)

su-y-ıla (صوييله) (7b-22)

2.1.9. de Bağlacının Yazımı

de bağlacı metinde genellikle kendisinden önceki kelimeyle ayrı yazılmıştır.

ikisi de (ایکس ده) (27b-4)

şerbetlere de (شربتله ده) (49b-2)

Türkide de (تورکیده ده) (109b-12)

ağ günlülde de (اق کونلک ده ده) (72a-18)

2.2. Ses Bilgisi

2.2.1. Ünlüler

Metinde kullanılan sesler Eski Anadolu Türkçesinde de kullanılan seslerdir: *a, e, ı, i, o, ö, u, ü* ve *e* ile *i* arasındaki kapalı *e* sesidir. Biz metnimizde bu *kapalı e* sesini *i* olarak yazdık.

2.2.1.1. Kök Hecedeki Kapalı *e* (i)

Türkçede özellikle konuşma dilinde *açık e* yanında bir de *kapalı e* vardır. *Kapalı e* Türkçede *i-e* değişikliğinin bir safhası olup *açık e* ile *i* arasında olan bir vokaldir.¹¹⁹ Metnimiz harekesiz olduğu için *kapalı e* net olarak tespit edilememektedir. Metinde bu sesi göstermek için bazen *ye* (ی) ünlüsü kullanılmış bazen kullanılmamıştır. Ayrıca metnimizde *kapalı e*'nin kullanıldığı kelimeler bugün yazı dilimizde *e* vokali taşımaktadır.

dirler (89a-10)

virüp (32b-2)

yimek (18b-18)

bil (20b-4)

2.2.1.2. Ünlü Uyumları

Kalınlık-incelik bakımından vokal uyumu, Türkçede her dönemde sağlamdır. Düzlük-yuvarlaklık bakımından vokal uyumu ise son döneme kadar umumileşmemiş, uyumun sağlam bir kural hâline gelmesi ancak son zamanlarda mümkün olmuştur.¹²⁰

¹¹⁹ Muharrem Ergin, *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Yayınları, İstanbul, 2008, s. 57.

¹²⁰ Faruk Kadri Timurtaş, *Eski Türkiye Türkçesi*, XV. Yüzyıl, Gramer-Matin-Sözlük, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1994, s. 26.

Lisânu'l-Etibbâ ise ses uyumları bakımından yukarıda yapılan açıklamalara uygun olarak genellikle döneminin özelliğini gösterir.

2.2.1.2.1. Kalınlık-İncelik-Uyumu

Türkçenin temel ses uyumlarından kalınlık-incelik uyumunun hemen hemen tam olduğu metnimizde *-ki* aitlik ekinin bazı kelimelerde *-ğı* biçimine girerek uyuma tabi olmasına karşılık *-ken* ekinin uyum dışında kaldığı görülür:

karuşdurup (23a-25) *altındağı (37a-11)*

durur-ken (92b-7) *oturur-ken (92b-7).*

2.2.1.2.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Düzlük-yuvarlaklık uyumu Türkçenin diğer tarihî dönemlerinde de görüldüğü gibi metnimizde çok sağlam değildir. Bir kelime kimi yerde uyuma tabi iken kimi yerde uyuma girmez:

yarıķ (92b-24) *yaruķ (6b-5).*

Metnimizde Eski Türkçe dönemindeki şekillerini korudukları için uyuma giren örneklerin yanı sıra Osmanlı Türkçesi döneminde uyuma girmiş örnekler de vardır:

şarı (14b-11) <şarığ (ETG)

yarıķ (92b-24) < yaruķ (DLT)

Çatı eklerinin yardımcı ses ünlülerinin hem düz hem yuvarlak şekilleri kullanılmıştır:

dökilen (84b3) *dökülen (112b-23)*

yarulmaķ (17a-7) *yarılmaķ (34a-20)*

Eski Türkçeden beri sağlam bir kural olarak ortaya çıkmayan düzlük-yuvarlaklık uyumu Osmanlı Türkçesi Döneminde de aynı özelliğini devam ettirmiş ayrıca bu

dönemde kelimelerde yuvarlaklaşma temayülü kendini göstermiştir. Yuvarlaklaşmanın birçok sebebi vardır. Bazı kelimelerde yuvarlaklaşma dudak ünsüzleri nedeniyle olmuşken bazılarında ise Eski Türkçede var olan -g, -ğ'ların düşmesi yuvarlaklaşmaya neden olmuştur. Bazı kelimelerde meydana gelen yuvarlaklaşmalar ise hiçbir nedene dayanmamaktadır.¹²¹ Meydana gelen bu yuvarlaklaşmalar aşağıda, kelimelerde ve eklerde olmak üzere iki bölümde incelenmiştir.

2.2.1.2.2.1. Kelime Kök ve Gövdelerinde Görülen Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Yuvarlaklıklar

2.2.1.2.2.1.1. Eski Türkçe Döneminde Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Olup da Bu Aykırılığı Devam Ettiren Kelimeler

ķavun (40b-1) < ķağun (DLT)

ķavuķ (72a-2) < ķavuķ (DLT)

altun (46a-22) (KB)

eyü (49b-12) (KTG)

kendü (53a-13) (DLT)

ağulu (77a-11) (DLT).

2.2.1.2.2.1.2. Dudak Ünsüzlerinden Kaynaklanan Yuvarlaklaşma İle Uyum Dışı Olan Kelimeler

demür (78a-8) < temir (KTG)

semüz (83a-15) < semiz (KB)

2.2.1.2.2.1.3. -g/-ğ Seslerinin Düşmesi Nedeniyle Uyum Dışı Olan Kelimeler

Eski Türkçede birden fazla heceli kelimelerin sonunda bulunan -g/-ğ sesleri düşerken bu sesler kendinden önceki vokali yuvarlaklaştırmıştır.¹²² Eski Anadolu Türkçesinde ve Osmanlı Türkçesi döneminde de var olan bu yuvarlaklaşmanın metnimizde örneği mevcuttur:

¹²¹ A.e., s. 27, 28.

¹²² A.e., s. 28.

şaru (95a-5) < şarığ

aru (73a-8) < arığ

2.2.1.2.2.2. Eklerde Görülen Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Yuvarlaklıklar

2.2.1.2.2.2.1. Eski Türkçeden beri yuvarlak ünlülü ekler

Eski Türkçe döneminde yuvarlak ünlülü olan bazı ekler Osmanlı Türkçesinde de aynı özelliğini korumuştur. Metnimizde bu eklerin örnekleri bolca mevcuttur:

- a. Fiilden fiil yapım eki *-uğ/-ük*: *açuğ* (23b-14), *delük* (34b-11)
- b. Yön gösterme eki *-aru/-erü*: *yoğaru* (4b-17)
- c. Geniş zaman eki *-(u)r, -(ü)r*: *gelür* 4b-21)
- ç. Zarf-fiil eki *-(y)u/-(y)ü*: *diyü* (33a-16)
- d. Sıfat-fiil eki *-duğ/-dük*: *olduğda* (69b-5), *olduğları* (2b-3), *didükleri* (35b-24)]
- e. Ek-fiil *-dur/-dür* (< *durur/dürür*): *ağacıdur* (37b-11), *yılandur* (50a-23)
- f. Faktitif eki *-(u)r, -(ü)r*: *içürmek* (18b-20), *bitürmek* (12b-12)
- g. Faktitif eki *-dur, dür*: *bildürmek* (7a-27), *öldürmek* (7b-4)
- h. Emir eki *-sun, -sün, -sunlar, -sünler*: *eylemesün* (5a-17), *emmesün* (31b-7)

2.2.1.2.2.2.2. Dudak Ünsüzleri Nedeniyle Osmanlı Türkçesi Döneminde de Yuvarlak Ünlülü Ekler

- a. 1. çoğul şahıs iyelik eki *-(u)muz/-(ü)müz*: *gördüğümüz* (58a-21)
- b. Görülen geçmiş zaman 1. tekil şahıs eki *-dum/-düm*: *itdüm* (2b-4), *virdüm* (2b-7)
- c. Zarf-fiil eki *-up/-üp*: *dökülüp* (36b-26), *yogurup* (47a-8)

Fakat bu ek metnimizde sadece bir yerde *-ip* şeklinde kelime harekelendirilerek gösterilmiştir: *divşirip* (7a-11)

2.2.1.2.2.2.3. -ğ/-g Ünsüzlerinin Düşmesi Sonucu Yuvarlaklaşan Ekler

a. İsimden isim yapım eki *-liğ/-lig* ekinde de *-ğ/-g* sesinin düşmesinden dolayı yuvarlaklaşma olmuş ve metnimizde bunun örnekleri kullanılmıştır: *otlu* (2b-18), *burunlu* (14a-22)

b. Fiilden isim yapım eki olan *-ıcı/-ici*, *-ucı/-üci* ekinin hem yuvarlak hem düz şekli metnimizde kullanılmıştır:

iş düzüci (109a-16), *dutucu* (97a-19), *ıraq görüci* (53b-20), *doğurıcı* (121a-12)

2.2.1.2.2.2.4. Benzeşme Sonucu Yuvarlak Ünlülü Olan Ekler

a. İsimden isim yapım eki olan *-suz/süz*: *yağsuz* (116b-19), *gözsüz* (126b-10)

b. İsimden isim yapım eki olan *-cuğ/-cük*: *uvacuğ* (20a-16), *incecük* (60b-13)

c. İlgi eki *-(n)uñ*, *-(n)üñ*: *başınüñ kemigi* (42a-25), *gözinüñ ağında* (3a-11)

2.2.1.2.3. Kelime Kök ve Gövdelerindeki Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Düzlükler

2.2.1.2.3.1. Eski Türkçe Döneminden Beri Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Uymayan Kelimeler:

ķurı (11b-9)

toğrı (21b-1)

Ancak *ķurı* kelimesi metnimizde bir defa ilk hecedeki yuvarlak ünlünün etkisiyle yuvarlaklaşıp uyuma girme eğilimi göstermektedir.

ķuru ot (5a-12) örneğinde

2.2.1.2.3.2. Eklerdeki Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Düzlükler

2.2.1.2.3.2.1. Eski Türkçeden Beri Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Olarak Sürekli Düz Ünlülü Olan Ekler

a. İsimden isim yapma eki *-cı/-ci*: *mumcılar (74a-4)*, *boyacı (77a-6)*, *demürciler (51b-5)*.

b. 3. tekil şahıs iyelik eki *-ı, -i, -sı, -si*: *bal arusu (123a-18)*, *dürlüsi (26b-21)*, *köpügi (34b-10)*, *kağuı (2b-11)*.

c. Öğrenilen geçmiş zaman eki *-mış-miş*: *kaıkılmış (53a-16)*, *olmuş (56b-7)*.

ç. 2. tekil şahıs emir eki *-gil/-gıl*: *bilgil (103b-1)*

d. Sıfat-fiil eki *-miş/-miş*: *küflenmiş etmek (118a-4)*, *şuvanmış nesne (119a-21)*

2.2.1.2.3.2.2. Osmanlı Türkçesi Döneminde Yuvarlak Ünlülü Olup Metnimizde Bazen Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Girerek Ünlüsü Düzleşen Ekler

a. Sıfat eki *-lu/-lü (<-lığ/-lig)*: *siñürli yaprak (8a-25)*, *çiçeklisi (133b-3)*

b. Fiilden isim yapım eki *-ucı/-üci* metnimize hem düz hem yuvarlak şekilleriyle kullanılmıştır:

iş düzüci (109a-16)

korıuducı (123b-9)

yırtıcı (125b-11)

işidici (127b-20).

2.2.1.3. Ünlü Değişimi

Eserdeki ses değişmeleri incelenirken art zamanlı karşılaştırmalar yapılarak metindeki kelimelerle bu kelimelerin günümüz Türkiye Türkçesindeki şekilleri karşılaştırılmıştır. Ünlü değişmelerinde Türkçe kökenli kelimeler tercih edilmiş ancak

bazen de günümüz Türkiye Türkçesine yerleşmiş kelimelerdeki ünlü değişimleri gösterilmiştir.

2.2.1.3.1. *a* > *e* Değişmesi

alma (103b-9) > *elma*

çoğan (111a-5) > *çöven*

2.2.1.3.2. *a* > *ı* Değişmesi

bağarsık (66a-17) > *bağırsak*

2.2.1.3.3. *a* > *o* Değişmesi

savuk (25b-11) > *soğuk*

2.2.1.3.4. *e* > *a* Değişmesi

hastelük (38a-9) > *hastalık*

2.2.1.3.5. *i* > *e* Değişmesi

sivilci (122b-22) > *sivilce*

gice (6b-19) > *gece*

2.2.1.3.6. *i* > *ü* Değişmesi

gümiş (30b-5) > *gümüüş*

2.2.1.3.7. *o* > *ö* Değişmesi

çoğan (111a-5) > *çöven*

2.2.1.3.8. *ö* > *ü* Değişmesi

böyük (44b-22) > *büyük*

2.2.1.3.9. *u > ı* Değişmesi

buñarı (119b-20) > pınar

ķıbrusīdür (59b-20) > Kıbrıs

2.2.1.3.10. *ı > u* değişmesi

ķurı (122a-2) > kuru

2.2.1.3.11. *ü > i* Değişmesi

eyü (131a-10) > iyi

2.2.1.4. Yuvarlaklaşma

Yuvarlaklaşmanın net bir şekilde görüldüğü Osmanlı Türkçesi Döneminde bu yuvarlaklaşmanın çeşitli sebepleri vardır:

2.2.1.4.1. Dudak Ünsüzleri *b, m, p, v* Etkisi İle Kelimelerde Meydana Gelen Yuvarlaklaşmalar

demüri (68b-12)

semüz (128a-14)

ķirpük (122a-24)

2.2.1.4.2. Dudak Ünsüzleri *b, m, p, v* Etkisiyle Ünlüleri Yuvarlaklaşan Ekler

a. 1. çoğul şahıs iyelik eki *-(u)muz/-(ü)müz*: *gördigümüz (58a-21)*

b. Görülen geçmiş zaman 1. tekil şahıs eki *-dum/-düm*: *itdüm (2b-4)*, *virdüm (2b-7)*

c. Zarf-fiil eki *-up/-üp*: *dökülüp (36b-26)*, *yoğurup (47a-8)*

2.2.1.4.3. Eski Türkçedeki Kelime Sonu *-ğ/-g* Ünsüzlerinin Düşmesi Nedeniyle Gerçekleşen Yuvarlaklaşmalar

a. Kelime sonlarındaki *-ğ/-g* ünsüzlerinin düşmesi:

şaru (95a-5) < şarığ

Kelime sonu ünsüzleri düşüşüğü halde ünlüleri yuvarlaklaşmayan kelimeler de vardır:

diri (124a-7) < tirig, katı (130a-24) < katığ

b. İsimden isim yapım (sıfat) eki *-lu/-lü (<-lığ/-lig)*deki *-ğ/-g* ünsüzlerinin düşmesi:

otlu (2b-18), burunlu (14a-22)

2.2.1.4.4. Benzeşme Nedeniyle Gerçekleşen Yuvarlaklaşmalar

a. Eski Türkçe döneminde düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı olan ancak Osmanlı Türkçesi Döneminde ilk hecedeki yuvarlak ünlünün etkisiyle yuvarlaklaşan kelimeler vardır:

ķuru (46b-13) < ķurı (KB)

uyuşmaķ (42a-11) < udiş- (DLT)

b. Eski Türkçedeki *bedü-* kelimesindeki *b* dudak ünsüzünün ve ikinci hecedeki yuvarlak ünlünün etkisiyle ilk hecedeki düz ünlünün yuvarlaklaştığı görülür:

böyük (44b-22) > büyük

2.2.1.5. Düzleşme

2.2.1.5.1. Kelime Kök ve Gövdelerindeki Düzleşmeler

a. Eski Türkçedeki *'üçün'* kelimesinde ilk hecedeki *ü* ünlüsü *ç*'nin etkisiyle daralmış ve düzleşmiştir:

içün (11b-17) < üçün (BKD)

b. Eski Türkçede yuvarlak ünlülü olan ‘tüp’ sözcüğünün ünlüsü daralarak düzleşmiştir:

dil dibi (86b-1) < tüp (DLT)

2.2.1.5.2. Eklerdeki Düzleşmeler

a. Sıfat yapma eki:

āvāzlı (4b-12), şulı (7a-5)

b. Ettirgenlik eki -dır-/dir:

kesdirmek (10a-13)

dolandırmak (7a-20)

aldırmaz (100a-14)

2.2.1.6. Genişleme

Eski Türkçedeki ‘ıgaç’ kelimesinin kelime başı ünlüsü genişlemiş , kelime ‘agac’ şekline dönüşmüştür:

ağac (4a-17)

2.2.1.7. Ünlü Düşmesi

ķarnında (4b-23)

ağzına (8b-19)

burnı (11b-17)

gögsi (35a-18)

2.2.2. Ünsüzler

2.2.2.1. Kelime Başı Ünsüzleri

2.2.2.1.1. b- Ünsüzü

b->v-

Metnimizde kullanılan kelime başı ünsüzlerinden *b-* ünsüzü Eski Türkçe döneminden farklı olarak aşağıdaki kelimelerde *v* ünsüzüne dönüşmüştür:

virnek (129a-12)

varınca (24a-2)

b->Ø

Eski Türkçe döneminde *bol-* fiilindeki kelime başı *b-* ünsüzü metnimizde düşmüştür:

olmağ (69b-17)

2.2.2.1.2. k- Ünsüzü

k- > g- / k- = k-

Eski Türkçe kelime başı *k* ünsüzünün -yazıdan anlaşılacakla birlikte- bugünkü biçimlerine bakarak genellikle tonlulaştığı kabul edilmektedir. Metinde geçen bazı kelimelerde bugünkü kullanımlarına bakılarak kelime başı *k* ünsüzünün korunduğu görülür:

gök (48a-14)

görüp (6b-19)

kendü (17b-19)

kesilmek (16a-27)]

2.2.2.1.3. t- Ünsüzü

t->d-

Kelime başı ünsüzlerinden *t-* ünsüzü Eski Türkçeden farklı olarak genellikle ince ünlülü kelimelerde *t->d-* değişimine uğramıştır:

dil (16a-3)

demür (19b-23)

Art ünlülü bazı kelimelerde de *t->d* değişimi olmuştur:

dağı (27a-4 < tağı (ETG)

t=t-

Bazı kelimelerde Eski Türkçedeki gibi *t*- sesi korunmuştur:

toğurmaya (20b-9)

tavara (26b-16)

t~d-

Bazı örneklerde ise *t*-/*d*- nöbetleşmesi olmuştur:

tırnağ (31b-18)

dırnağda (43a-5)

titremek (101a-12)

ditremek (9a-10)]

2.2.2.2. Kelime İçi Ve Sonu Ünsüzleri

2.2.2.2.1. -b- Ünsüzü

Eski Türkçede kullanılan *sub* kelimesinin sonundaki *b* sesi metnimizde düşmüştür:

su (101a-1) < (*sub*) (ETG)

2.2.2.2.2. -d- Ünsüzü

-d->-y-

Eski Türkçedeki kelime içi *d* sesi *y* sesine dönüşmüştür:

ayağ (103b-22) < (*adağ*) (ETG)

böyük (42a-13) < *bedük* (DLT)

2.2.2.2.3. -ğ-, -g-, -ġ-, -g Ünsüzleri

-ğ->-v-

Eski Türkçedeki *şoğıt-* kelimesi içinde kullanılan *-ğ-* sesi metnimizde *-v-* sesine dönüşmüştür:

şovutmağ (29b-22) < *şoğıt-* (DLT)

ķulağuz (50b-17) < *ķılavuz*

-ğ-, -g->∅

a. Eski Anadolu Türkçesi döneminde çok heceli kelimelerin ve eklerin sonundaki -g/-ğ sesleri düşmüştür, bu kelimelerden metnimizde de örnekler vardır:

diri (124a-7) < tirig *katı (130a-24) < katığ*

Sıfat eki -lığ/-lig'de -ğ/-g sesleri (<-lığ/-lig) düşmüştür:

siñürlü yaprağ (8a-25), çiçeklisi (133b-3), çeñelü (8b-3)

Eski Türkçe'nin -(i)ğ/-(i)g belirtme hâl eki ünsüzü düşerek ekin koruyucu ünsüzü ek durumuna geçmiştir:

böcegi (25b-8) < böcek-ig *şuyı (29a-9) < şu-y-ıg*

b. Metnimizde aşağıdaki eklerin başındaki -ğ/-g ünsüzü düşmüştür:

Yönelme hâl eki -a/-e < -ga/-ge: *eyüsüne (29b-6), budığına (32b-9)*

İsimden geçişli fiil türetme eki -ar/-er < -gar/-ger: *ağarmış (54a-1)*

Yön gösterme eki -aru/-erü < -garu/-gerü: *yoğaru (62b-22), iğerü (112b-15)*

Sıfat-fiil eki -an/-an < -gan/-gen: *uyuyan kişi (106a-19), biten otlar (43a-1)*

Zarf-fiil eki -ınca/-ince < -ginça/-ginçe: *varınca (43a-20)*

2.2.2.2.4. -k-, -k-, -k-, -k Ünsüzleri

~~-k-~~→~~-ğ-~~

~~-k-~~→~~-ğ-~~ değişimi metnimizde üç kelimeye görülmektedir:

yoğsul 104a-2) *dağı 104a-8)* *uyğhu (126b-7)*

~~-k-, -k > -ğ-, -g~~

Metnimizde iki ve daha çok heceli kelimelerin sonundaki -k ve -k ünsüzleri, kelime ünlüyle başlayan bir ek aldığında tonlulararak -g ve -g'ye dönüşmüştür:

ğulağa (113a-12) *çiğegi (113b-5)*

itdügi (74a-21)

-k, -k>∅

Kelime sonunda bulunan *-k/-k* ünsüzleri, kelime son sesinde *-k/-k* ünsüzü bulunduran *-cuḡ/-cük, -caḡ/-cek* küçültme eklerinden birini aldığı ında *-k/-k* ünsüzü düşmüştür:

ufacuḡ (24a-26)

2.2.2.2.5. -l- Ünsüzü

-l->∅

Metinde geçen *getürüp* kelimesindeki Eski Türkçe döneminde kullanılan *-l-* sesi düşmüştür: *getürüp (52b-17) (<keltür-) (EUTS)*

Eski Türkçenin *ol* zamir ve sıfatı metnimizde de *ol* şeklinde kullanılmıştır:

ol marazdur (63a-1), ol ki (88a-6)

2.2.2.2.6. -t- Ünsüzü

-t > d-

Metnimizde tek heceli kelimelerin sonundaki tonsuz *t* ünsüzü, ünlü ile başlayan bir ekten önce tonlularak *d* ünsüzüne dönüşmüştür:

südi (94b-7)

dadı (11a-9)

İki ve daha çok heceli kelimelerin sonundaki *-t* ünsüzü, kelime ünlüyle başlayan bir ek aldığı ında tonlularak *-d'ye* dönüşmüştür:

işidici (127b-20)

incidici (120b-22)

2.2.2.3. Tonlulaşma

2.2.2.3.1. Aslı Uzun Ünlüler Nedeniyle Tonlulaşma

Aslı uzun ünlü ile kurulmuş tek heceli kelimelerin sonundaki tonsuz *p, ç, t, k, k* ünsüzleri, ünlü ile başlayan bir ekten önce tonlularak *b, c, d, g, g* ünsüzlerine dönüşür:

südi (113b-18)

dibi (116b-23)

2.2.2.4. Ünsüz Türemesi

Türkçede çeşitli fizyolojik veya başka sebeplerle meydana gelen türeme ünsüzler oldukça fazladır. Bu ünsüzler (*b, p, m, d, l, n, t, r, k, h, y, v*) duruma göre kelimenin başında, ortasında ve sonunda türerler. Türkçenin hemen bütün şive ve lehçelerinde görülen bu gelişme Türkçeye sonradan girmiş yabancı kelimelerde de görülür.¹²³

2.2.2.4.1. -y- Türemesi

Metnimizde ünlüyle biten bir köke ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde araya -y- yardımcı ünsüzü girer:

qalmaya (39a4)

taşraya (39b-26)]

ile edat ve bağlacı ünlü ile biten kök ve gövdeye geldiğinde araya -y- yardımcı ünsüzü girer:

gice-y-ile (39b-23)

dibi-y-ile (42b-1)

2.2.2.5. Ünsüz İkizleşmesi

İkizleşme, bir kelime içindeki bir ünsüzün iki defa söylenmesidir. Dilimizde ünsüz ikizleşmesi pek sık rastlanan bir ses olayı değildir. Bununla birlikte bazı kelimelerde ünsüz ikizleşmesine rastlanmaktadır.¹²⁴ Eski Türkçede bulunan kelime içi

¹²³ Musa Duman, *Evllya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyılda Ses Değişmeleri*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1995, s. 61.

¹²⁴ Mustafa Özkan, *Türkiye Türkçesi Ses ve Yazım Bilgisi*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2009, s. 177.

's' ünsüzü metnimizdeki birkaç örnekte, bazı seslerin düşmesi ya da değişmesi sonucu ikizleşmiştir:

ıssı (126b-3)

yaşşı (4a-9)

2.2.2.6. Ünsüz Uyumu

Tonsuz ünsüzle biten kök ve gövdelere gelen eklerin başındaki tonlu ünsüzler bu dönemde ve metnimizde bazı eklerin kalıplaşmış şekilleri sebebiyle uyuma girmemektedir:

balıkdur (8b-11)

toprağdan (46a-25)

yürekde (75b-4)

2.2.2.7. Hece Yitimi

Metnimizde hece yitimine örnek olabilecek tek ses olayı ek-fiil olarak kullanılan *durur*'ün *-dur/-dür* şeklinde ekleşmiş biçimidir:

adıdur (75b-6)

çiçekdür (79a-7)

2.3. Biçim Bilgisi

2.3.1. Kelime Yapımı

2.3.1.1. İsimden İsim Yapım Ekleri

2.3.1.1.1. *-lık/-lik*

İsimlerden soyut isimler türetir, işlek eklerden biridir. Metnimizde düz ünlülü olarak kullanılmıştır:

zeyreklik (114a-18)]

şusuzluk (74b-7)

ululuk (105a-2)

böyükliğı (56a-16)

2.3.1.1.2. *-cı/-ci/-çı/-çi*

Meslek ve uğraşı isimleri türetir:

boyacılar (24b-7)

demürciler (51b-5)

2.3.1.1.3. -cuğ/-cük

Küçültme, sevgi ifade eden isimler ve varlık ismi türetir:

incecük (60b-13)

yigitecük (118a-17)

gelincük (70b-13)

2.3.1.1.4.-cağ/-cek

İsimlerden küçültme ifade eden isimler türetir:

pamucağ kozoğı (102b-19)

emcek (115a-22)

2.3.1.1.5. -ca/-ce/-çe/-ça

Millet adlarından dil adları türetir:

Türkçe (9a-15)

Çiñce (9a-15)

2.3.1.1.6. -(i)nci/-(i)nci, -(u)ncı/-(ü)nci

İsimlerden sıra sayı sıfatları türetir:

ikinci (8a-20)

altıncı (44b-7)

toğuzuncı (21b-27)

2.3.1.1.7.-suz/-süz

İsimlerden yokluk bildiren isimler türetir:

yüreksüz (28b-21)

şusuz (90a-3)

2.3.1.1.8.-lu/-lü/-li/-lı (<-lîğ-lîg)

Soyut, somut isimler, sıfat türetir, işlek bir ektir. Metnizimizde düz şekilleri olmakla birlikte genellikle yuvarlıktır:

dikenli (42b-4)

çiçekli (44b-23)

kırtlı (45b-2)

2.3.1.2. Fiilden İsim Yapım Ekleri

2.3.1.2.1. -u/-ü (< -ıg/-ig)

şancu (101b-12)

koğu (54b-5)

ölü (64a-23)

2.3.1.2.2. -mağ/-mek

Aslında isim-fiil eki olan -mağ/-mek fiile gelerek kalıcı isimler türetir:

etmekdür (68b-5)]

2.3.1.2.3. -uğ/-ük

Fiile gelerek isim türetmişlerdir:

ayrılığ (120b-25)

sarğığ (126a-)

yaruğ (6b-5)

2.3.1.2.4. -di/-di/-du/-du

Edilgen çatı eki (-i)n üzerine gelerek isim türetir:

şıkındı (112b-16)

2.3.1.2.5. -ğan/-gen

Sıfat-fiil eki olan -ğan/-gen fiile gelerek isim türetir:

yigen (15a-1)

göçgen (66b-8)

ıřırđan (88b-9)

2.3.1.2.6. -ma/-me

İsim-fiil eki olan -ma/-me fiile gelerek kalıcı isim türetir:

sürme (105b-6)

yalama (68b-11)

2.3.1.2.7. (y)ucı/-(y)üci/-(y)ıcı/-ici

Osmanlı Türkçesi Döneminde hem yuvarlak hem de düz ünlülü şekilleri kullanılan -(y)ucı/-(y)üci/-(y)ıcı/-ici fiile gelerek isim türetir.

iş düzüci (109a-16)

virici (118a-17)

ķusturıcı (119b-22)

2.3.1.2.8. -aķ, -ek

Yer ismi türetir.

oturaķ (9a-13)

2.3.1.2.9. -đun, -gün

Sıfat ve isim türetir.

yılđun (36b-4)

yorđunluķ (92a-13)

2.3.1.2.10. -n

Çeşitli manalarda isimler türetir.

ütün (86a-25)

ekin (92a-25)

2.3.1.2.11. -m

Genellikle bir defada veya bir hamlede olan işi ifade eder.

yarım (127b-8)

adım (92b-2)

2.3.1.3. Fiilden Fiil Yapım Ekleri

2.3.1.3.1. Ettirgen (Faktitif) Ekleri

Olma ve yapma ifade eden fiillerden oldurma ve yaptırma ifade eden fiiller yaparlar. Geçişli ve geçişsiz fiillere gelerek geçişli fiil türetirler. Faktitif eklerinin iki fonksiyonu vardır: Birincisi geçişsiz fiilleri geçişli yapar. İkinci fonksiyonu geçişli fiillerden asıl hareketin başkasına yaptırıldığını gösteren geçişli fiiller yapmaktır. Her fiile faktitif eki getirilebilir ancak her faktitif eki her fiile gelmez.¹²⁵

2.3.1.3.1.1. -ar-/-er-

koparmak (24a-20)

gidermek (40b-22)

çıkarmak (64b-10)

üpermek (14b-8)

2.3.1.3.1.2. -(u)r/-(ü)r

Aşağıdaki örneklerde görüldüğü gibi bu tek heceli fiil köklerine getirilmekte, kendisinden önce -z faktitif eki hariç (*emzürmek (53a-9) fiilinde olduğu gibi*) fiilden fiil yapım eki getirilememektedir. -r ekini fiil köklerine bağlayan vokalin hem Eski Türkçede hem Eski Anadolu Türkçesinde hep yuvarlak şekilli olması bu vokalin yardımcı ses olup olmadığı konusunda kesin bir sonuca varmayı engellemektedir.¹²⁶

bişürüp (46b-13)

düşüren (125a-7)

içürmek (18b-20)

bitürmek (12b-12)

2.3.1.3.1.3. -dur/-dür

¹²⁵ Ergin, Age, s. 209, 210.

¹²⁶ A.e., s. 210.

Eski Türkçede *-tur*, *-tür*, *-dur*, *-dür* olarak kullanılan ekin Eski Anadolu Türkçesinde sadece yuvarlak ve *d*'li şekilleri kullanılmıştır. Osmanlı Türkçesi döneminde de bu yuvarlak ve *d*'li yapı uzun müddet kullanılmıştır.¹²⁷

bildürmek (7a-27)

öldürmek (7b-4)

şoldurmak (8b-4)

doldururlar (61b-12)

2.3.1.3.1.4. -(i)t/-(i)t

Vokalle biten fiillerden sonra geniş ölçüde kullanıldığı için ekin *-t-* ve konsonantla biten fiillerle *-t-* arasındaki vokalin yardımcı ses olduğu açıkça görülür. Bu yardımcı ses eskiden beri vokal uyumuna bağlı kalınarak kullanılmıştır. *-t-* eki *-l-* ve *-t-* konsonantları ile biten fiillere ise bir yardımcı ses almadan doğrudan gelmiştir.¹²⁸

aķıtmaķ (7a-19)

ķaķıtmaķ (12b-12)

oturtmaķ (4b-16)

dürtmek (116a-19)

eksiltmek (6b-7)

düzeltmek (105a-7)

2.3.1.3.2. Edilgen Ekleri

2.3.1.3.2.1. -(i)l/-(i)l

Ünsüz ile biten fiillere gelen edilgen çatı ekidir.

dökülüp (68a-1)

yazılmışdur (26b-13)

atılmış (123b-6)

2.3.1.3.2.2. -n-

Ünlü ile biten fiillere gelen edilgen ekidir.

¹²⁷ A.e., s. 213.

¹²⁸ A.e., s. 211.

tahrif olunmuş (88b-1)

döşenecek (23b-3)

2.3.1.3.3. Dönüslülük Ekleri

2.3.1.3.3.1. -n

Birkaç istisna dışında çoğunlukla düz ünlüdür.

görünür (54a-20)

sürünür (40a-1)

sürtünmek (91a-1)

örtünmek (6a-11)

2.3.1.3.3.2. -l

Metinde birkaç istisna dışında düz ünlüdür.

iki bükilmiş kıoca (68a-26)

şacı dökülmüş kişi (4b-19)

boğılmağ (5a-18)

kırılmağ (6a-21)

2.3.1.3.4. İşteş Eki

2.3.1.3.4.1. -ş

Geçişsiz fillere gelerek işteşlik yapılmıştır.

gicişür (117b-3), bitişmek (8b-17)

2.3.1.4. İsimden Fiil Yapım Ekleri

2.3.1.4.1. -a/-e

İsimlerden hem geçişli hem geçişsiz fiiller türetir.

oynamağ (55b-6)

beñzer (55b-15)

kanatmağ (7b-19)

gözetmek (16b-16)

2.3.1.4.2. -er/-ar

Genellikle renk ifade eden isimlere gelir.

ağarmış (54a-1)

kararur (132b-2)

giderür (53b-25)

2.3.1.4.3. -de/-da

Bir kelimedede kullanılmıştır.

aldamağ (5a-19)

2.3.1.4.4. -ık/-ik

Bir kelimedede kullanılmıştır.

gözikmeyen (24a-11)

2.3.1.4.5. -le/-la

İşlek bir ektir.

terleme (53a-15)

gürlemekdür (124b-26)

bağlatmağ (8b-16)

2.3.1.4.6. -(e)l/-(a)l

İsimlerden geçişsiz fiil türetir.

egrilmiş (13b-18)

yücelmek (8b-22)

2.3.1.4.7. -sa/-se

şuşamağ (18b-9)

2.3.2. İsimler

2.3.2.1. İsim Çekimi

2.3.2.1.1. Çokluk eki *-lar/-ler*

barmaqlar (66b-13)

tabibler (95b-22)

2.3.2.1.2. İyelik Ekleri

Osmanlı Türkçesinde ve metnimizde , Eski Anadolu Türkçesinde olduğu gibi iyelik eklerinin 1. çoğul şahıslarında koruyucu ünlü her zaman yuvarlak , 3. tekil ve çoğul şahıslarda ise düz şekilde kullanılmıştır:

gördüğümüz (58a-21)

şarusı (28b-1)

tüyi (27b-10)

didükleri (72a-25)

ba'zıları (76b-23)

2.3.2.1.2.1. İyelik Eki Yığılması

3. kişi iyelik eki almış kelimelerde bu ek fonksiyonunu kaybetmiş ve kelime kalıplaşarak taban haline gelmiş ve bu kelime tekrar üçüncü kişi iyelik eki almıştır:

birisi (79b-9)

2.3.2.1.3. İsim Hâl Ekleri

2.3.2.1.3.1. Genetif Hâli *-(n)uñ/-(n)üñ*

ağacuñ (77a-18)

otınuñ (80b-21)

2.3.2.1.3.2. Datif Hâli *-e/-a*

ardına (80b-24)

göze (82a-9)

2.3.2.1.3.3. Lokatif Hâli *-de/-da*

içinde (83b-15)

burunda (84a-16)

2.3.2.1.3.4. Ablatif Hâli *-den/-dan*

südden (33b-25)

başdan (36b-26)

2.3.2.1.3.5. Akuzatif Hâli –ı/-i

Yalın halde olan kelimeye, kelime ünsüz ile bitiyorsa -ı/-i, ünlü ile bitiyorsa araya -y- koruyucu ünsüzü ile, 3. kişi iyelik ekinden sonra ise zamir n'si ile gelir:

adamı (41a-19)

nesneyi (79b-2)

hastayı (12b-19)

tağasını (26b-4)

yemişini (32b-11)

3. Kişi İyelik Ekinden Sonra -n gelir:

göbegin (103b-5)

tüyin 104a-25)

2.3.2.1.3.6. Eşitlik Hâli -ce/-ca

egrice (107a-24)

ekşice (39a-25)

kurıca (49a-15)]

2.3.2.1.3.7. Vasıta Eki İle

Bağlama edatı ile ve ile'nin ekleşmiş biçimiyle gösterilmiştir:

gölgesi-y-ile (57a-4)

el-ile (97a-18)]

2.3.3. Sıfatlar

2.3.3.1. Niteleme Sıfatları:

böyük ağaca (62a-16)

kızıl ot (63a-9)

sovuk sıtma (62a-25)

küçük adam (6b-10)

2.3.3.2. Belirtme Sıfatları:

2.3.3.2.1. İşaret Sıfatları:

bu tamar (14b-22)

ol şudan (12a-1)

şol nesne (14b-27)

2.3.3.2.2. Sayı Sıfatları

2.3.3.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları:

üç günde (44b-5)

iki kardeşkanı (48a-17)

yigirmi dört dirhemdür (120a-26)

beş luğat (11b-25)

2.3.3.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları

üçüncü gün (8b-13)

altıncı gün (44b-7)

on dördüncü gününe (21b-27)

2.3.3.2.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatları

üçer üçer dimek olur (34b-18)

2.3.3.2.3. Belgisiz Sıfatlar

her nesne (10b-15)

birkaç def'a (93b-13)

ne kadar şu (52b-14)

2.3.3.2.4. Soru Sıfatları

kankı şuya (10b-6)

ne yağı olursa olsun (59a-12)

2.3.4. Zamirler

2.3.4.1. Şahıs Zamirleri

bizim gördüğümüz üzere (58a-21)

2.3.4.2. İşaret Zamirleri

ma' nā-yı haqīkīsi budur her şayruya (48b-9)

anlara beñzer ħubūbatuñ başıdur (49b-4)

ol ki anuñla bir nesne (42b-22)

ya' ni çirişdür ki anuñ ile nesne (67b-21)

2.3.4.3. Dönüslülük Zamiri

Metinde kullanılan dönüslülük zamiri *kendi'*dir. Eski Anadolu Türkçesi Döneminde dönüslülük zamiri olarak kullanılan 'öz' kelimesinin metnimizde bu görevde kullanımına rastlanmamıştır.

kendü yarasaya beñzer (70b-11)

kendüsine reşād dirler (40a-4)

2.3.4.4. Belirsizlik Zamirleri

utanan kimse ma' nāsına (72b-5) < kim + ise

ınçırır ınçırır ağlayan kimesne (72b-18) < kim + ise + ne

üç dürlü olur birisi kişnic otına beñzer (104b-25)

her kim elinde tutsa (41b-17)

beñzer her ne var-ısa (36b-6)

bir büyük şamardur cümlesinüñ üstinde (103a-19)

2.3.5. Zarflar

Zarflar zaman , miktar, durum ve yer isimleridir . Asıl kullanılış alanları fiiller olmakla birlikte zarflar fiilimsi , sıfat ya da başka zarflarla kullanılabilir . Metnimizde kullanılan bazı zarflar şunlardır:

2.3.5.1. Zaman Zarfları

*bir böcekdür ki **gice** ašlā uyumaz (100b-3)*

***gündüz** görmeyene rūzkūr dirler (113a-2)*

***giç** erişen yemiş (66b-17)*

***yazda kışda** şolmaz (39a-17)*

***irtesi** zā 'il olur (122b22)*

2.3.5.2. Durum Zarfları

***el-ile** urdukları yerüñ yāresi (120a-7)*

*bir gün **āheste** tutar (44a-24)*

***tiz** **tiz** gitmek (26a-20)*

*sözi **boğazdan** söylemek (32b-24)*

***güc-ile** bir nesneyi itdirmek (4a-25)*

2.3.5.3. Yer-Yön Zarfları

*ayaqlarını **yoğaru** kaldurmağ (4b-17)*

***aşağa** indürmek (131a-21)*

2.3.5.4. Miktar Zarfları

***çok** yemek ve **çok** söylemek (8a-3)*

***üç barmağ kadar** yoğaru biter (35b-6)*

***katı** uyumağ (31a-3)*

***biraz** yağ ile kaynadup (55b-1)*

2.3.6. Edatlar

Tek başlarına anlam taşımayan ancak cümle içerisinde anlamlı kelimelerle birlikte kullanılarak anlam kazanan ve kullanıldığı ifadeye , cümleye anlam katan kelimelerdir. Edatları isim ve fiillerden ayıran en önemli özellikler edatların tek başlarına anlam taşımamaları ve çekime girmemeleridir.

2.3.6.1. Çekim Edatları

İsimlerden sonra gelerek, eklendikleri isimlerle cümledeki diğer unsurları arasında zaman, mekân, yön, durum, benzerlik gibi ilgiler kuran kelimelerdir:

*göz ucu **ile** bakmağ (58b-9)*

*‘anber ki ğayrı şey-**ile** karışmış olmaya (66a-19)*

*ğastalar **içün**¹²⁹ etdikleri şorbadur (118b-26)*

*ayıld ağacı **gibidür** (120a-13)*

*noğud **kağar** olur (4a-16)*

*ğice uyumaz şabağa **değın** şayğā ider (74a-19)*

*İbn-i Bayğar kavli **üzere** kulğāsdur (8a-23)*

*nün-ı sâkin bādan **öñdin** vāğı^ç olmasın (73a-23)*

*oğlan yimeğ yimezden **evvel** (86a-21)*

*şol ot ki yendükden-**soğra** gene bite (125b-16)*

*kelerdür ki ğüneşe **kağşu** durur (122a-14)*

*ağacında **ancağ** beş adet yemişi olur (37b-24)*

2.3.6.2. Bağlama Edatları

¹²⁹ Bu edatın Eski Anadolu Türkçesinden beri devam edegelen açık anlamı dikkate alındığında uç ‘sebep’ + iyelik eki + -n vasıta hâli eki kaynaşmasından meydana gelmiş bir şekil olduğunu kabul etmek gerekir. (Korkmaz, Age, s. 96.)

Cümleleri ve cümle içindeki kelimeleri, kelime gruplarını anlam ve şekil bakımından birbirine bağlayan kelimelerdir:

hind inciri ve yaprak inciri dağı dirler (33a-6)

demürden veyā bakırdan düzilmiş od yakacak ocağ (108b-2)

kıvāma gelmiş bal yāhud şeker (88a-18)

şarı çiçeklisi dağı olur lākin rāyihāsı olmaz (133b-3)

bir hafif taşdur ammā bir cins taş dağı vardır (41b-19)

Aristo ve ‘Acāyib-i Maḥlūkāt kavli üzere eger bu taş şu içinde kosalar (41b-9)

tatlı şerbetlere de dirler (49b-2)

şuğla yağıdır ki kara günlük yağıdır (85a-5)

kene kim tavara yapuşur (26b-16)

hem er ve hem ‘avrat dimekdür (127a-8)

ne tamām haste ve ne tamām şıḥhatde olan ādem (29a-1)

ya ‘Arabiden alup listi‘ māl iderler ya bir gayrı dilden menkuldür (45a-12)

koruğ gerek üzüm koruğı gerek pamuğ koruğı (91a-11)

2.3.7. Fiiller

2.3.7.1. Fiil Çekim Ekleri

Bu başlıkta fiil çekim ekleri verilecek fakat metinde örneği bulunmayan eklerle değinilmeyecektir. Metnin tıp sözlüğü olması nedeniyle kullanılan ek sayısı sınırlıdır ve fiil çekimlerinin tamamı bulunmamaktadır.

2.3.7.1.1. Şahıs Ekleri

Metnimiz sözlük tarzında yazıldığı için şahıs ekleri fazla kullanılmamıştır.

2.3.7.1.1.1. Zamir Kökenli Şahıs Ekleri

Görülen geçmiş zaman , şart ve emir dışındaki çekimlerde kullanılan, birinci tip şahıs eki olan zamir kökenli şahıs eklerinin metnimizdeki örnekleri şunlardır:

3. tekil şahıs eksiz olarak: *ola* (97a-16), *olmaya* (62b-4)

3. çoğul şahıs -ler/-lar ekleriyle: *içmeyeler* (84a-12), *olmayalar* (2b-5)

2.3.7.1.1.2. İyelik Kökenli Şahıs Ekleri

Görülen geçmiş zaman ve şart çekimlerinde kullanılan, 2. tip şahıs eki olan iyelik kökenli şahıs eklerinin metnimizdeki örnekleri şunlardır:

1. tekil şahıs eki -m ile: *buldum* (14b-23), *itdüm* (2b-4)

3. tekil şahıs eki eksiz olarak: *bulunmasa* (105a-5)

3. çoğul şahıs eki -ler/-lar ile: *ezseler* (41a-1), *kosalar* (41b-10)

2.3.7.1.1.3. Emir Şahıs Ekleri

Üçüncü tip şahıs ekleri emir ekleridir. Aynı zamanda şekil ekleri de olan bu eklerin metnimizdeki örnekleri şunlardır:

her içecek nesne şu olsun şerbet olsun (72b-3)

nazar degmesün (103a-24)

zarar eylemesün (5a-17)

oğlan emmesün (31b-7)

bilgıl ki (103b-1)

2.3.7.1.2. Zaman Ekleri

2.3.7.1.2.1. Görülen Geçmiş Zaman Eki **-du/-dü**, 3. Kişi Çekimlerinde **-dı/-di**

bu fende bir luġāt cem'ine naşb-i hātır itdüm (2b-3)

ayaġ taşıdur ki zıkr olındı (41b-3)

2.3.7.1.2.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman Ekleri -miş/-miş

meme şişlerine ġāyet nāfi' olmaġla hālbi dimişlerdür (12b-10)

İbn-i Baytār haşhāş-ı siyāh tuġmı dimiş (37a-6)

2.3.7.1.2.3. Geniş Zaman Eki -er/-ar, -ur/-ür, -r

bir taşdur şu-y-ıla gider (35a-12)

maġrib vilāyetinde olur (35b-6)

2.3.7.1.2.4. Gelecek Zaman Ekleri

Metinde kullanılan *-ecek/-acak* eki sıfat-fiil görevinde kullanılmış olup gelecek zaman işlevinde kullanılmamıştır.

2.3.7.1.2.5. Şimdiki Zaman Eki

Metnimizde yoktur.

2.3.7.1.3. Tasarlama Ekleri

Metnimizin tıp sözlüğü olması cümle kuruluşlarını ve kullanılan eklerin işlevini sınırlamıştır. Bu nedenle tasarlama eklerinin kullanımı da oldukça sınırlıdır.

2.3.7.1.3.1. İstek Eki -a/-e

Tasarlama ekleri içerisinde en fazla kullanılan eklerden birisi istek ekidir . İstek eki metnimizde , tıp metinlerindeki kalıplaşmış yapılar olarak değerlendirilebilecek nitelikte, daha çok tavsiyede gereklilik ve olması gereken nitelik anlamlarında kullanılmıştır. İstek ekinin metnimizde kullanımı şu şekilde olmuştur:

*kāmīl luġat ve dustūrū'l-^ʿamel olup āḥar luġate muḥtāc **olmayalar** (2b-5) (istek anlamında)*

*güzel gözlü gözinüñ aġında **ķarası çok ola** (3a-11) (olması gereken nitelik anlamında)*

*zāhir olan **ṭamardan faṣd olup ve çok içmeyeler ve iḥtiyāt ideler** (84a-11) (tavsiyede gereklilik)*

*sarķuk sac ki **ķıvırcuk olmaya ferḥāl ma^ʿnāsına** (96a-6) (olması gereken nitelik anlamında)*

*mersīn yapraġı ve bellūṭ bu cümlesin **çok şu ile ķaynadup ve içine oturalar** (117b-16) (tavsiyede gereklilik)*

*nerm āteşe cümlesin **ķoyup yüz elliki dirhem ķalınca ķaynadalar** (119b-5) (tavsiyede gereklilik)*

2.3.7.1.3.2. Gereklilik Kipi

Metnimizde gereklilik kipi olarak istek ve şart eki kullanılmıştır. Bir cümlede gereklilik anlamı *-maķ gerek* yapısıyla karşılanmamıştır:

*buña ra^ʿyü'l-ibil diyü yazmışlar ammā ra^ʿiyyü'l-ibil **olmaķ gerekdür** (56b-16))*

*İbn-i Bayṭar **ķavli üzere reyḥānū'l-ḥemāḥimdür ḥemāḥim bostān-efrüz olsa gerek iken İḥtiyārāt **ķavli üzere ḥamāḥim fūdenc-i bostanīdür** (40b-13)***

*yumuşak taşdur ki güneşe **ķosalar** dirler Çin diyārında olur ḥāṣṣiyeti oldur ki bir aġūlu **ṭa^ʿāmuñ üstine ķosalar** veyā **tutsalar** dirler (119a-6)*

2.3.7.1.3.3. Şart Kipi Eki -se/-sa

*Fāriside **ķā^ʿide-yi külliyyedür ki āḥirinde elif ve hā olsa** meṣelā **ṣāḥ ve māḥ gibi** (53a-7)*

*oġlan ki on yaşından geçmiş **ola eksük olsa şabī** dirler (90a-1)*

zīrā deve bundan yise ağulu canavarlar şoktuğundan emîn olur (56b-19)]

*eger bu taşu şu içinde kosalar hevā bulūt olup kâh ince yağmur ve kâh kar yağar
dimişler (41b-9)*

2.3.7.1.3.4. Emir Kipi Ekleri

her içecek nesne şu olsun şerbet olsun (72b-3)

nazar degmesün (103a-24)

zarar eylesün (5a-17)

bilgil ki (103b-1)

2.3.7.2. Birleşik Fiiller

Bir fiille ondan önce gelen başka bir fiilin yahut isim, sıfat, zarf cinsinden bir kelimenin birlikte kullanılmasından oluşur.¹³⁰

2.3.7.2.1. Yardımcı Fille Yapılan Birleşik Fiiller

Yabancı kökenli kelimeler it-, kıl-, eyle-, ol- yardımcı fiilleri kullanılarak fiil hâline getirilirler. Bu yardımcı fiiller hemen her yabancı kökenli isimle kullanılabildiği için Osmanlı Türkçesi Döneminde oldukça işlektirler.¹³¹

2.3.7.2.1.1. isim+it-

faşd itmek (21b-3)

helāk itmek (22a-4)

azgunlık itmek (24a-27)

tefekkür itmek (29b-13)

‘ağılsuz itmek (30a-13)

terk itmek (31a-4)

pāk itmek (32a-2)

meyl itdügi (43b-15)

¹³⁰ Timurtaş, Age, s. 140.

¹³¹ A.e., s. 114.

fârķ itmedüklerinden (54a-4)

2.3.7.2.1.2. isim+eyle-

eyü eylemek (3a-3)

bir eylemek (3b-16)

żarar eylesesün (5a-17)

āşikāre eylemek (5b-15)

yoķ eylemek (6a-15)

ıraq eylemek (7a-10)

ķabül eylemek (32a-2)

az eylemek (32a-6)

cereyān eylemek (69b-22)

ziyān eylemek (78b-15)

2.3.7.2.1.3. isim+ol-

‘ārız olur (104b-5)

ķāşıl olur (105b-11)

helāk olur (106b-27)

murād olur (106a-26)

vākı‘ olur (16a-6)

ķādīs olur (23b-2)

zāhir ola (51a-1)

verem ola (11b-15)

mā’ıl ola (108b-9)

2.3.7.2.2. Tasvir Fiilleri

Fillerin –a, -e veya –u, -ü gerindium şekillerine fiiller eklenerek yapılır.¹³²

ulaşduru gitmek (31a-7) (*ulaşdur-* fiilinin gerindium şekline *gitmek* fiili getirilerek yapılmıştır.)

*gözün ķapaķlarını açamaz ve aydınlığına **baķamaz** (74b-20)*

*gözde bir ‘illetdür ki kişi göndüz **göremez** gice görür (38a-15)*

*sözün tamam edā **idemez** (8b-14)*

¹³² A.e., s. 141.

2.3.8. Cevher Fiili

Eski Türkçede *er-* şeklinde olan cevher fiili normal bir yardımcı fiil olup bütün kipleri Eski Türkçe Döneminde bulunmaktaydı. Bu yardımcı fiil Batı Türkçesine geçerken *r*'si düşmüş *e > i* değişmesiyle de ünlüsü değişerek *i-* şekli ortaya çıkmıştır.¹³³

Cevher fiil *er-* fiilinin ekleşmiş biçimi olan *i-* fiili metnimizde isim soylu kelimelere ve basit zamanlı fillere getirilerek kullanılmıştır:

aña beñzer ne var-ısa (55a-3)

her neden olursa olsun (43b-16)

‘avrata cimā’ iderken (3b-15)

bakırır eridürken (60b-22)

zeyt yağıdur ki zeytun koruğ iken (60b-27)

yaz buğdayı ki dağı süd iken (93a-13)

hiç bir hayvān incitmez imiş (110a-14)

kırmızı şarmaşığ dirler imiş (15a-8)

ol kuşlar kum yirler imiş (67a-23)

Sengüne ceziresinde olurmuş (104a-26)

bağreyn diyārında Cev şehrinde olur idi (134a-15)

bir gök gözlü cāriye idi (134a-14)

2.3.9. Fiilimsiler

2.3.9.1. İsim-Fiiller

¹³³ Mustafa Özkan, *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2000, s.

2.3.9.1.1. -mek/-mak

mütevellidât-ı imtizâciyye ile ihtirâ' itmegin (2a-9) ta' amdan kaçmak (2b-20)

ciger mizâcî şovuk ve yaramaz olmakdur (65b-17) bir kimesneyi 'ağreb şokmak (3a-4)

2.3.9.1.2. -me/-ma

*toğurması yakın olan (123b-4)
(133b-17)*

yuğarı dişlerüñ kışa olması

şād-ile telaffuz olunması (77a-10)

2.3.9.1.3. -maklık/-meklik

unutmaklık (96a-4)

göğüs önüne çıkup arka duğul itmeklik (100b-26)

2.3.9.2. Sıfat-Fiiller (Partisip)

Partisip zaman ve hareket mefhumunu koruyan fakat isim gibi kullanılabilen, çekilen fiil şeklidir.¹³⁴ Fiillerin sıfat şekilleridir, ifade ettikleri zamana göre geniş zaman, geçmiş zaman ve gelecek zaman olmak üzere üç şekilde kullanılmıştır.¹³⁵

2.3.9.2.1. Geniş Zaman Partisipleri

2.3.9.2.1.1. -an/-en

beşikde yatan tıfl (121a-3)

toğurması yakın olan (123b-4)

şu katılmayan şarāb (77a-20)

¹³⁴ Ergin, Age, s. 334.

¹³⁵ Timurtaş, Age, s. 135.

aya kenārında olan (78a-1)

her nesnenün üzerine gelen köpük (80b-5)

şakalı dökilen kişilere (84b-3)

gice gözi görmeyen ‘avrat (85a-20)

yüklü olmayan ‘avrat (86a-9)

2.3.9.2.1.2. -ar/-er

süd emer oğlan anasından (93b-20)

2.3.9.2.1.3. -mez/-maz

yaramaz huyly (100a-18)

yaramaz söz (123b-16)

hiç bulunmaz nesne (127a-5)

2.3.9.2.2. Geçmiş Zaman Partisipleri

2.3.9.2.2.1. -duḡ/-dük

açılmaduk çiçekdür (91a-8)

sünnet olmaduk kimesne (14b-11)

er görmedük kız (24b-18)

yara üstine kodukları bez (57a-4)

başa şoḡdukları karanfildür (60b-22)

kirpük bitdügi yer (70b-2)

ṭulu‘ itdügi vaḡt (74a-21)

kızılcuḡ didükleri yemiş (62a-6)

maḥbūblaruñ yanlarında sarķıtduķları saçlarıdur (62a-8)

2.3.9.2.2.1. -mış/-miş

bařınıñ depesi ağarmış kişi (8a-4)

tağılmış nesne (8b-18)

ışlanmış etmek yemek (15a-20)

ḥamir olmış kireç (19b-9)

çürümış nesne (25a-6)

dili kesilmış kimesne (27a-21)

2.3.9.2.3. Gelecek Zaman Partisipleri

2.3.9.2.3.1. -ecek/-acaķ, -ıcaķ

sünnet idecek deri (90a-1)

ḥacāmat idecek ālet (112a-9)

giyecek nesne (113b-12)

ķan alıcılarıñ tamar bađlayacaķ kayışı (119b-1)

kiçirek barmađuñ yüzük daķacaķ yeri (120b-2)

göl şuyı çıkaracaķ ālet (99a-22)

devā olacaķ otlarda (104a-11)

helāk olıcaķ yer (32b-24)

2.3.9.3. Zarf-Fiiller (Gerundium)

Zarf-fiiller hareket hāli ifade eden fiil yapılarıdır. Zarf-fiiller ne fiil çekimleri gibi şekle, zamana ve şahsa bağlanmış bir hareket ne sıfat-fiiller gibi nesne ifade ederler.

Fiilerin zarf şekilleri olan gerundiumlar hâl, zaman ve bağlama olmak üzere üç şekilde kullanılmışlardır. Zengin bir zarf-fiil sistemine sahip olan Türkçede gerundiumlar asıl hareketin yardımcı hareketlerini ifade eden kelimeler olarak Türkçeyi birkaç hareketi basit bir cümle ile karşılayan, böylece cümle kalabalığından uzak tutan bir dil hâline sokar.¹³⁶

2.3.9.3.1. Hâl Gerundiumları

2.3.9.3.1.1. -e/-a

şuyı şora şora içmek (90a-9)

2.3.9.3.1.2. -u/-ü

imekleyü ve sürtünü sürtünü (90b-15)

şalunu şalunu yürüyen (131a-19)

Lisân-ı Eṭibbâ diyü ad virdüm (2b-7)

emekleyü emekleyü yürümek (85a-14)

2.3.9.3.1.3. -ken/-iken

oğlan toğar-ken ökcesi ilerü gelmek (26b-23)

şol kimsedür ki söyler-ken agzından tükrük saçılır (27b-26)

tonmuş iken biraz yağ ile kaynadup şandalüz olur (55b-1)

2.3.9.3.2. Zaman Gerundiumları

2.3.9.3.2.1. -ınca/-ince

Eski Türkçede *-gınça*, *-ginçe* şeklinde olan ek *-gın*, *-gin* yapım eki ile *-çe*, *-ça* eşitlik ekinin birleşmesinden doğmuştur. Batı Türkçesine *-ınça*, *-inçe* olarak geçen ek

¹³⁶ Ergin, Age, s. 338., 339.

Eski Anadolu Türkçesinde uzun zaman bu şekilde kullanılmış Osmanlıca Döneminde –
ınca, -ince şekilleri ortaya çıkmıştır.¹³⁷

on iki ile yigirmiye varınca olan (24a-1)

şudan çıkınca girüye yumulur (28a-15)

ayağda çıkar dağılmayınca gitmez (70b-1)

kıvāma gelince kaynadup (119b-7)

2.3.9.3.2.2. -madan/-meden

Eski Türkçe döneminde –*madın*, –*medin*, –*matın*, –*metin*, –*matı*, –*meti*, –*madı*, –*medi* şekilleri görülür. Eski Anadolu Türkçesine –*madın*, –*medin* şekli ile aktarılan bu ek Anadolu Bölgesinde ekteki –*dın*, –*din* ögesinin ayrılma hâli eki –*dın*, –*din* ve benzer başka şekiller ile karıştırılması nedeniyle zamanla –*madın*, –*medin* > –*madan*, –*meden* değişimine uğramıştır.¹³⁸

kat^ç kat^ç itmeden içmek (82b-6)

fıkr itmeden şu^ç rāya hutbe düzmek (8b-18)

viladet tamām olmadañ düşer (63b-17)

yerdür ki turmadan şuyı damlar (131a-6)

2.3.9.3.2.3. -duğında/-düğinde

evvel çıkduğında erken olur (107b-3)

yer ki ağarduğma şağ^ç at dirler (76b-9)

2.3.9.3.2.3. -dükce

¹³⁷ A.e., s. 342.

¹³⁸ Korkmaz, Age, s. 152, 159.

Aslında *-dük* partisipinin eşitlik eki almış şeklidir. *-dükce* yapısı partisip manasını yitirmiş gerindium fonksiyonuna bürünmüştür.¹³⁹

ķamışuñ yanmışıdur yil esdükce birbirine doķunmaķdan (81b-16)

2.3.9.3.2.4. *-ıcaķ/-icek*

yiyicek (113a-15)

aķızda dutıcaķ (127a-14)

eriyicek (122a-22)

meksüre olıcak (11b-26)

2.3.9.3.3. Bağlama Gerundiumları

2.3.9.3.3.1. *-up/-üp*

Eskiden beri en geniş ölçüde kullanılan bir gerundium ekidir. Aslında Eski Türkçe Döneminde *-p* şeklinde olan ek Batı Türkçesine geçerken önündeki yardımcı vokal ekin bünyesine dahil zannedilmiş ve ek böylece iki sesli olmuştur. Batı Türkçesinin başlarında *-p* sesi etkisiyle ekin vokali daima yuvarlak olmuştur. Eski Anadolu Türkçesi Döneminin ancak son döneminde ekin *-ip*, *-ip* şekilleri görülürken *-up*, *üp* şekli Osmanlı Türkçesi Döneminde bir müddet ağır basmış, ekin vokal uyumuna uyması ancak Osmanlıca içinde ortaya çıkmıştır.¹⁴⁰

şol otlarla döküp aş üzerine ekerler (3a-12)

görüp şaklamak (9b-3)

unı karışdurup bişürmeden yemek (23a-25)

şacı darayup düzmek (30b-7)

nesne koyup bir yerden bir yere iletürler (34a-9)

deri büzülüp çekilmek (14b-12)

¹³⁹ Ergin, Age, s. 336.

¹⁴⁰ A.e., s. 341.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. METİN ve SÖZLÜK

3.1. Metin

1a

heza kitābü'l-Lisānū'l-Eṭibba fi'l-müfredāt

1b

dehale fi-mülkü'l-fakir ile'l-aliyyül kâdir

2a

(1) elḥamdü lillāhi'l-ʿalīmi'l-ḥakīmi ellezī ʿalleme ādeme'l-esmā'e küllihā bi-lügātin muhtelifetin ve ce'ale ba'zahā li-ba'z benī (2) ādeme ğayra me'lüfetin ve ba'zahā li-ba'zin āḥara mü'telifeten fe-edrekū ḥavāşşu cemī'u'l-maḥlūkātü'l-ʿulviyyeti (3) ve's-süfliyyeti bi'l-ʿArabiyyeti ve's-Süryāniyyeti ve'l-Yünāniyyeti ve'l-ʿIbriyyeti ve'l-Berberiyyeti ve's-şalātü (4) ve's-şalāmü ʿalā seyyidinā Muḥammedin ḥayru'l-beriyyeti müdāvi'l-arvāhi bi-tıbbi's-şerī'ati ve'l-ḥaḳıḳāti ve mu'ālici'l-ḳulūbi (5) bi'l-ḥikmeti ve't-ṭarīḳāti ve ʿalā ālihi'l-ḥükemā'i'l-müşfikine ve aşḫābihi'l-eṭibbā'i'l-ḥāziḳine (6) ellezīne bi-him zāletü'l-esḳāmu ʿani'n-nufūsi'l-ʿalīle ve ʿālecū ʿalā ḳānūni'l-ḥikmeti'n-nebeviyyeti (7) ve ba'dü erbāb-ı zü'l-el-bāba pūşide ve nihān degildür ki Hazret-i ḳadīm ve ḥallāḳ ve ḥakīm-i (8) ʿale'l-ʿıtlāḳ celle şānühü ve ʿamme nevāluhü nev'-i insānı belki cümle-i ḥayavānı mürekkebāt-ı ʿunsūriyye üzere (9) ibdā' ve mütevellidāt-ı imtizāciyye ile iḥtirā' itmegin lā-cerem her bār kuvā-yı zahire ve bātinesi (10) müteğallibü'l-aḥvāl olup taḥalḫül-i zübülden ḥālī ve tebeddül ve tağayyürden ʿārī olmağla eyyām-ı ḥayātı (11) evşāb ve ʿahāt ve ʿilel ve evḳāt-ı şıḫḫatleri ḥor ve za'af-ı zeel üzere (12) olup ve bu kāşāne-i vücūduñ ḥıfz-ı şıḫḫat ve beḳāsı icād-ı ğızāya ve bedel-i mā-yeteḥallele (13) muhtāc olmağın ol cenāb-ı bārī kemāl-i kerem-i vücūdundan ve ʿināyāt-ı ezeliyyesinden icād-ı ğidā (14) ve ḥalḳ-ı devā idüp anları daḫı şuver-i tenāvül ve eklde ba'z-ı ba'z āḥar üzere (15) mütefağdıl olıcak iḥtilāf-ı ağıziye ḥasebiyla niçe emrāz-ı muhtelifelike zuhūrını

cālib ve sıhhat-i ebdānī (16) sālīb olmağla taḥşil-i kemālātı mānī' olması zāhir olmağın ol ḥakīm-i 'alīm-i aṣnāf-ı devāyı (17) dağı ḥalk ve icad ve keyfiyyet-i isti' mālini ilhām ve irşād eyledi ki tekmi'l ḥuşul-i menāfi' (18) ile tetmim-i vuşul-i ni'ām ola ve Üsāme Bin Şüreyk rivayet ider ki ṭabīb-i bī-' illet ve (19) şifā-baḥş-i ümmet olan Habīb-i Ekrem şallallāhü 'aleyhi vesellem buyurur tedāvü 'ibādallah fe-innallāhe (20) mā-enzele dā'en illā enzele ma'ahu şifā'en lākinne 'alimehū men 'alimehū ve cehilehū men cehilehū pes bu ḥadış-i nebevī ile (21) dağı 'ilm-i tıbb sāir 'ulūme sâbık olup ta'limi ve te'allümi lâzım ve cümleten taḥdīmi müstelzimdür (22) lākin bu 'ilmüñ kütüb-i mu'teberātı 'Arabī ve Fārisī olup Ḳānūn-ı Ebū 'Alī sīnā ve Şifa-i Hacı Paşa (23) ve Fuşul-i İboğraṭ ve Müfredāt-ı İbn-i Bayṭar ve İhtiyārāt-ı Bedī'ī vesā'ir resā'il-i ekābirde (24) esāmi-i edviye ve ağıdienenüñ müfredātı ve mürekkebātı ve emrāz ve mu'ālecātı

2b

(1) ve mekâyili ve evzānı ekşerī Yūnānī ve 'Ibrī ve Süryānī ve Berberī lisanları ile muḥarrer olmağın (2) ve diyār-ı rūmdan olan ṭabībler ve aşşāblar ve atṭārlar ervāmdan olup luğate eşeddi (3) ihtiyāc ile muḥtāc oldukları ecilden bu 'abd-i faḳīr Ḥüseyn eş-Şehir bi-Hezār fen bu fende (4) bir luğat cem'ine naşb-i ḥāṭır itdüm ki zıkr olınan elsine-i muḥtelifenüñ luğatların lisān-ı Türkīye tercüme (5) ve tabīblerle bir kāmīl luğat ve dustürü'l-'amel olup āḥar luğate muḥtāc olmayalar gerçi kütib-i meşhūrede (6) bu elsine silk-i beyāna muntazamdur lākin 'ilm-i ṭıbda murād olan luğatları bu faḳīr intihāb ve ihtişār (7) ve Türkī 'ibāretiyle cem' itdüm ki fehm-i eshel ve nef-i eşmel ola ve **Lisān-ı Eṭibbā** diyü ad virdüm mercūdūr ki (8) min ba'di merrāt-i maḥyāy-ı maḳāl-ı mücellā-yı şuret-i ḳabül-i aşşāb-ı iḳbāl ola bi-menni'l-meliki'l-celili'l-mute'āl (9) **bābu'l-elif faşlü'l-hemzeti ve'l-elif ıṭrılāl ıṭrılān** (10) bi-kesri'l-hemzeti ve'r-rā' fihimā ism-i Berberīdür Türkīde kuzgun ayağı dirler ṭuraḳ otına beñzer nihāyet bunuñ çiçeği aḳdur 'Arabīsi riclü't-ṭayr ve riclü'l-gurāb ve ḥırz-ı şeyāṭin dirler **ārgiş** (11) rā-i mühmele-i sākine ile ve ḡayn-ı mu'ceme-i maksūre şümme ya-i sākine şümme şin ism-i Berberīdür Türkīde ḳaramuḳı köki ḳabuğı (12) ve ḳadın ṭuzlğı kökinüñ ḳabuğına dirler Mışır ve Şāmda 'üdrīh dirler **āfşarvā** ism-i Berberīdür (13) ḳanṭaryün müşābih bir otdur **ākuşār** bi'z-

zammi'l-kāf ve fethi şümme şā' şümme elif ve rā-i mühmele ism-i Berberīdür (14) Türkīde hilāliye otı ve büyük kalır dirler 'Arabīsi tağūṭadur **ālūsen** bi-hemzetin meftūḥa şümme'l-elif (15) şümme lām-i maẓmūma şümme şīn-i mühmele-i meftūḥa şümme nūn-ı sākine ism-i Yūnānīdür Türkīde ḥūsn-i yusuf ve naẓar otı (16) ve ba' zı yirlerde ḳudız otı daḫı dirler **āmlīlesen** el-mīm ve'l-lāmān minhū meksūre ve's-sīni mühmele (17) ism-i Berberīdür Türkīde şarılık otı dirler **faşlū'l-elif ve'l-bā'** (18) **el-ebb** bi'l-fethi şümme teşdīd otlu yir ve otı çoḳ yir cem' i ibāb gelür bi'l-kesri **el-ibb** bi'l-kesri şümme teşdīd (19) bir nesneyi yoḳ itmek taẓyi' ve itlāf gibi **el-eb** bi'l-fethi ve't-taḫfif babaya dirler vālid gibi **el-ubā'** (20) bi'z-zammi ve'l-meddi ta' amdan ḳaçmaḳ **el-ebā'et** bi'l-fethi ve'l-medd ḳamışa dirler ḳaşab gibi **el-ibā'** bi'l-kesri (21) ve'l-medd maşdardur bir nesneden ḳaçmaḳ ve şaḳınmaḳ imtinā' gibi ve daḫı bir kimse bir nesneye rāzī ve (22) ḫoşnūd olmamaḳ **el-ebett** bi-fethateyni şümme teşdīd āvāzı dutḳun sesi boḒuḳ kimesne ebaḫḫ gibi (23) **el-ibet** bi-kesretin şümme fethatin bir kimse bir nesneden utanmaḳ ve 'arlanmaḳ **el-ibt** başuñ ardına dirler (24) **el-ibtitā'** şey'i bede'a ya' ni izḫār itmek ve iḫdās eylemek **el-ibtīlā'** imtiḫān itme ḫayırda ve şerde (25) isti' māl olunur **el-ibtigā'** taleb itmek yuḳālu ibteḒaytü's-şey'e ey talebtuhū **el-ibtihāc** sevinmek (26) ve şāz olmaḳ sürür gibi **el-ibtihāl** yalvarmaḳ ve zarlık ḳılmaḳ tazarru' gibi **el-ebahḫ** bi-fethateyni (27) şümme teşdīd āvāzı dutḳun sesi boḒuḳ kişi **el-ebḫāz** gözlerinüñ üstinde

3a

(1) veyā altında bir miḳdār yumruca et pāresi olan kişi mü'enneşi bahzā' gelür **el-ebedd** bi'l-fethi ve teşdīdi'd-dāl (2) gövdesi böyük kimesne **el-ibed** bi'l-kesri doğurucu velūd gibi **el-ibār** yanmış ḳurşun (3) anuñ muḫarriḳ gibi **el-ibrā'** bi'l-kesri ve'l-meddi bir kimseyi ḫastalıḳdan eyü eylemek ve ḳurtarmaḳ **el-ebber** bi'l-fethi (4) **el-ibār** bi'l-kesri bir kimesneyi 'aḳreb şoḳmaḳ **el-ibre** bi'l-kesri igne ki derzi āletindendür **el-ibridet** (5) bi-kesreteyni beynehümā sūkūn bir marāzdur ki şovuş ve yaşlık Ḓalebesinden ḫāşıl olur cimā'a süstak (6) dirler **el-ibrād** bi'l-kesri şovutmaḳ tebrīd gibi **el-ibrāz** bi'l-kesri taşra ḳıḫarmaḳ ve āşḳāre eylemek (7) **el-abraş** bi-fethateyni beynehümā sūkūn gövdesinde ve yüzinde yir yir aḳça nokḫaları olan kişi (8) **el-ibrīz** bi-kesreteyni beynehümā sūkūn şāfi

altun **el-ibrisem** bi-fethati'l-hemzeti ve kesrihā ve'r-rā-i meftūha fihimā (9) ve bi-kesri'l-hemzeti ve'r-rā' ibrişim didükleri meşhūr nesne **eberkākya** ism-i Fārisīdür örümcek evi (10) dimekdür segāvend dağı dirler **el-abrūn** kaya korığı hayyu'l-ālem gibi **el-ebzec** gögsi çıkuk (11) aq' as gibi **el-ebrec** güzel gözlü gözinūn ağında qarası çok ola **ebzār** (12) şol otlarla döküp aş üzerine ekerler cem' i ebāzır gelür **ebzī** gögsi çıkuk ebzec gibi (13) **ebzah** bi-fethateyni beynehümā sükūn arkası içeri çökük ve gögsi taşra çıkuk kişi ak' as gibi (14) **ebzārū'l-kıttā** Fārisīden mu'arrabdur hayyū'l-ālemūn gercegi ki Türkīde kaya korığı dirler **el-ibşām** (15) bi'l-kesri bir kimesneyi ta' am tuhme eylemek ve süst itmek **el-ibşār** bi'l-kesri bir nesneyi görmek **el-ibda'** (16) bi'l-kesri bir kimesneyi şusuzlıktan kandurmak **el-ibta'** bi'l-kesri eğlenmek ve giç olmak **el-ibt** bi-kesri'l-hemzeti (17) ve sükūnū'l-ba' koltuk mü'ennesi olan esmādandur cem' i ābāt gelür bi-meddi'l-hemzeti **el-ibīti** ibīti (18) didükleri bir şamardur ki mevzi'ı kolda bāzu ve qarce didükleri maḥallūn iç tarafında koltuk (19) altına yakın yirdedür bundan kan almak nef' i baslık şamarınūn gibidür anuñ-çün bu şamara baslık ibiti (20) dağı dirler **el-ebzer** bi-fethateyni beynehümā sükūn üst dudagınūn ortasında bir pāre et (21) sarukuk olan kişi **el-ibgāz** bi'l-kesri bir nesneyi sevmemek ve yigrenmek **el-ibqa'** bi'l-kesri ve'l-meddi bir nesneyi (22) bir nesneye bākī kılmak **el-ābgūn** nişasta didükleri nesne **el-ebkem** bi-fethateyni beynehümā sükūn anasından (23) dilsüz doğan kimesne cem' i bukm gelür **el-ibkā'** bi'l-kesri bir kimseyi ağlatmak ve ağladacak iş işlemek **el-eblec** (24) bi-fethateyni beynehümā sükūn açık kaşlu kişi **el-ebleh** kezālik eblec gibi **el-ablah** bi-fethateyni beynehümā sükūn (25) şümme ḥā-i mu' ceme gönül ve gönli büyük kişi **el-iblās** bi'l-kesri bir kimesne nā-ümīd olmak ve ümīdin kesmek (26) **el-ebleh** aḥmak ve'l-belāhet bi't-taḥrīk fihimā ḥamākat **el-ebel** gercek kākule **el-ebled** açık kaşlu ve semüz (27) gövdelü kişi **el-ebelet** bi't-taḥrīk vaḥāmet ve şiklet ki çok yimekten ḥāşıl olur **el-ibil**

3b

(1) bi-kesreteyni dişi deve müfredü'l-lafz ve mecmū' u'l-ma' nā taşgiri ibile gelür **el-iblag** bi'l-kesri bir kimseye haber (2) ulaşıdurmak **el-abanūs** bi-fethi'l-elif ve'l-bā' bir meşhūr ve mu' teber ağacdur Türkīde dağı abanoz ve (3) banos dirler **ibn-i 'irs** bi'l-kesri gelincük

didükleri canavar cem' i banāt-ı 'ırs gelür **ibn-i mifrağ** bi-kesri'l- mīm (4) ve fethi'r-rā' sañsar didükeri canavar **ibn-i verdān** hāmmām içinde olan kara çekirge (5) ya' ni hāmmām böcegi **ibn-i āva** bi-meddi'l-elif ve fethi'l-vāv çaçal didükleri canavar **ebūgales** mantı çiçegi (6) sebūy dağı dirler **ebūkābis** çöğan dirler gāsül-i rümī dağı dirler **ebūtemrūn** (7) ism-i 'āmīdür bir kiçirek kuşdur ki 'İrağda olur **ebūhulsa** Türkīde eşek marulı ekelek (8) dağı dirler 'Arabīsi şeceretü'd-dem ve riclü'l-hāmām ve hıssü'l-hımār ve humeyrā dağı dirler **el-ebherār** ve **ebher** bi-fethateyni (9) beynehümā sükūn arduc ağacı ve arça tamarı kim yürege muttaşıldur **el-abheķān** kerdeme didükleri ot (10) tere dağı dirler **ebhel** bi-fethateyni beynehümā sükūn tağ servisi ve arduc dağı dirler bu arduc iki nev' (11) olur bir nev' i yemişsüz ve bir nev' i yemişlü olur yemişine arduc yemişi ve zāmgına şandarıs (12) dirler **el-ibhām** bi'l-kesri başbarmaķ didükleri barmaķ **el-ebyaz-ı yakak** ziyāde aķ olana dirler **el-ebyaz** (13) bi-fethateyni beynehümā sükūn aķ nesne mü'enneşine beyzā ve cem' ine bīz dirler kesr-i bā-y-ıla **faşlü'l-elif** (14) **ve't-tā'** **el-itām** bi-kesreti şümme sükūn şümme meddi'l-hemzeti (15) 'avrat ikiz tođurmaķ ve 'avrata cimā' iderken ferc-ile dübüri arasını yırtup ikisini (16) bir eylemek **el-ittiba'** bi-kesreteyni me' a teşdīdi't-tā' bir kimse bir kimesnenüñ ardında uymaķ **el-etān** (17) bi'l-fethi dişi eşek cem' i eten gelür bi'l-fethi **el-itbāl** bi-kesretin şümme sükūn bir nesneyi ifnā ve ifsād (18) itmek yukālu eblehü ey efsedehü ve eşķamehü **el-itticāh** bi-kesreteyni me' a teşdīdi't-ta' bir nesne belirlemek (19) ve āşķāre olmaķ **el-ittihām** bi-kesreteyni me' a teşdīdi't-tā' bir kimse ta' am çok yimekten tuħme olmaķ **el-ittidān** (20) bi-kesreteyni me' a teşdīdi't-ta' bir nesne yaş olmaķ ve ıslanmaķ **el-utraccāh ve'l-utracc** bi-zāmmeteyni beynehümā (21) sükūn şümme taşdīdü'l-cīm ağac ķavunı cem' i utruc gelür **el-utrunc** bi'z-zāmmi turunc ki ma' rufdur **el-itza'** (22) bi'l-kesri ķatı ve berk eylemek ve ķurutmaķ **el-itrāf** bi'l-kesri azdurmaķ ve arķın eylemek **el-ittiza'** bi-kesreteyni (23) me' a teşdīdi't-tā' bir nesneden şaķınmaķ **el-ittisā'** bi-kesreteyni me' a teşdīdi't-tā' bir nesne böyümeķ (24) ve giñ olmaķ **el-ittişāf** bi-kesreteyni me' a teşdīdi't-ta' eti suyla bişürüp ve dağı güneşde ķurutmaķ (25) **el-ittişāl** bi-kesreteyni me' a teşdīdi't-ta' ulaşmaķ iki nesne birbirine **el-ittizāh** bi-kesreteyni (26) me' a teşdīdi't-ta' bir nesne açılmaķ ve belirlemek **el-it' āb** bi-kesretin şümme sükūn zaħmet virmeķ ve yormaķ (27) **el-**

ittifāk bi-kesreteyni me‘a teşdidi't-tā' birkaç kimesne bir nesne üzerine dürüşmek ve sözü bir yire

4a

(1) kımak **el-ittikāl** bi-kesreteyni me‘a teşdidi't-tā' bir kimse bir kimseye tayanmak işini aña işmarlayup (2) sözine inanup i‘timād eylemek **el-etla‘** uzun boyunlu kişi tavıylü'l-‘unuq ma‘nāsına **el-ittikā** bi-kesri'l-hemzeti (3) ve't-tā' şaşınmak ve hāzer itmek **el-itlāf** bi'l-kesri bir kimse bir nesneyi yok itmek **el-itmām** (4) bi'l-kesri bir nesneyi bütün ve tamām eylemek **el-ättün** bi-fethati şümme zammeti me‘a teşdīd hammām külhānı **el-itmihlā** süstlük (5) ve za‘iflik fütür ma‘nāsına faşlu'l-elif ve's-şā' **el-ess** (6) bi'l-fethi ve't-teşdīd ve'l-eşāse bi'l-fethi ot veyā şac çok ve sık bitüp dağı birbirine dolaşmak (7) **el-eşābe** bir kimesne arķılıp zebūn olduqdan-soñra gövdesi gene kendüye gelüp bedeni eyü (8) olmak **el-işbāt** bi'l-kesri bir nesneyi berkitmek ve karar itdürmek **el-eşbec** bi-fethateyni beynehümā sükün (9) yaşşı bağırlu kırmı büyük kimesne mü'enneşi şebcā gelür **el-işcān** bi'l-kesri süst ve zebūn itmek (10) **el-eşcel** bi-fethateyni beynehümā sükün kırmı giñ kişi 'azīmü'l-batn gibi ve mü'enneşi şeclā' gelür **el-işir** bi'l-kesri (11) süzilmiş sāde yağına dirler **el-üşür** bi'z-zammi yara oñluduqdan soñra kıalan eşeri **el-esrār** fi-lügat-i ehli'l-bādiye (12) anbarbāris didükleri yemiş **el-eşrem** bi-fethateyni beynehümā sükün oñ dişi gedilmiş (13) kişi mü'enneşi şermā' gelür **el-işrām** bi'l-kesri bir kimse bir kimesnenüñ oñ dişini düşürmek ve gedik eylemek (14) **el-işmed** bi'l-kesri göze çekecek sürmedür ka'be sürmesi ve işfahān sürmesi dağı dirler **el-işşifād** (15) bi-kesreteyni me‘a teşdidi's-şā' oğlanuñ oñ dişi bitmek **el-işkāl** bi'l-kesri hurma budāğı **el-eşele** (16) bi'l-fethi ve't-tahrik yemişlü yilgun āğacına dirler yemişi şarıya mā'il nohud kıadar olur cem'i (17) eşlāt ve eşl gelür **el-işlāş** bi'l-kesri bir nesne üç olmak **el-eşlef** bi-fethateyni beynehümā sükün āğac (18) şecer gibi **el-eşlem** bi-fethateyni beynehümā sükün dişi gedilmiş kişi **el-eşleb** beñ hāl gibi **el-eşlülak** (19) ayıd āğacı tuħmidur **el-eşleme** dişi gedik **el-işnān** bi'l-kesri iki nesne cem'i eşānin gelür **el-işmāl** (20) bi'l-kesri bir nesne baķı kıalmak ve dağı süd köpüklenmek ve köpüğü çok olmak **el-es'al** şol kişi ki dişi (21) yanında bir zāyid diş bite ve dişleri birinden artıq bitmiş mü'enneşi şa'lā' gelür hamrā'

gibi (22) **faşlü'l-elif ve'l-cîm el-ecce** bi'l-fethi ve't-teşdid (23) karışmak ve karış murış olmak ihtilâf gibi **el-ücâc** bi'z-zammi duzlu ve acı suya dirler (24) **el-icâbe** bi'l-kesri su'âle cevâb virmek ve bir kimesneye istediğın virmek **el-icbâr** (25) bi'l-kesri bir kimse bir kimseye güc-ile bir nesneyi itdürmek **el-ictibâr** bi'l-kesri ve'l-medd öyürtilmek (26) ve öründülmek **el-ictişâs** bi'l-kesri kökinden ve dibinden kıoparmak **el-iccâsa** bi'l-kesri ve't-teşdidü'l-cîm (27) erük didükleri yemiş cem'ı icâs gelür **el-ücüd** bi-zammeteyni ve sükûni'l-cîm kıavı ve muhkem olmak

4b

(1) olmak yukâlu elhamdü lillâhillezı acedenı ba' de za' f bi-meddi'l-hemzeti ey kıavâni **el-ecda'** bi-fethateyni (2) beynehümâ sükün burunı kesük kışı maqtü' u'l-enf gibi ve kıulağı ve eli kesük kimseye dağı dirler (3) **el-icĥâĥ** bi'l-kesri ' avrat yüklı olmak **el-ictibâr** bi-kesreteyni beynehümâ sükün ufanmış kemik bitmege ve (4) bitişmege dirler **el-âcurr** bi-meddi'l-hemzeti ve zammü'l-cîmi ve teşdidü'r-râ' kıremid Fârisiden mu'arredür âcür (5) dağı dirler fâ'ül vezni üzere **el-ictidâĥ** bir nesneyi şuya ışlatmak ve şu-y-ıla kıaruşdurmak (6) **el-ictizâl** sevinmek ibtihâc gibi **el-ictişâ'** bi'l-kesri ve'l-meddi bir yiriñ hevâsı bir kimesneye ĥoş (7) gelmemek ve mizâcına muvâfık olmamak **el-ictima'** bir yire direlmek **el-ictimâl** iç yağı kıızartmak (8) ve eritmek **el-ictinâb** bir nesneden kıaçup ırak olmak ve şakınmak **el-ictinân** örtinmek (9) istitâr gibi **el-ictihâr** bir nesnede güci yetdüğü kıadar düşünmek ve çalışmak **el-icĥâm** bi'l-kesri (10) bir nesneden şakınmak **el-icza'** bi'l-kesri kıoyun kıuzusı ve keci oğlağı **el-ecreb** bi-fethateyni beynehümâ (11) sükün uyuz olmış kışı **el-ecsem** bi-fethateyni beynehümâ sükün gövdelü böyük ve yoğun kışı (12) **el-icâzet** destür virmek izin gibi **el-ecceşş** bi-fethateyni şümme teşdid yoğun âvâzlı kışı (13) **el-icfâl** bi'l-kesri bir nesneyi yirinden ayurmak ve sürüp gidermek **el-icl** bi'l-kesri ve sükûni'l-cîm boyun ağırsı **el-iccel** bi-kesretin şümme fethatin me'a teşdid tağ (14) keçisinüñ irkegi **el-eclâd** bi'l-fethi kışinüñ gövdesi ve bedeni **el-icli' bâb** bi-kesreteyni beynehümâ (15) sükün yanın yatmak ve dağı ayakların uzatmak **el-eclâĥ** bi-fethateyni beynehümâ sükün başınüñ iki (16) yanında saçı olmayan kışı **el-iclâs** bi'l-kesri oturtmak **el-iclinzâ'** bi-kesreteyni beynehümâ sükün (17) bir kimesne arkıası üzerine

çalıyoyun yatup dağı ayaklarını yoğaru kaldurmak **el-iclihmām** (18) bi-kesri'l-hemzeti ve'l-lām ve sükūni'l-cīm ve'l-hā' bir yire direlmek ve çokmak ictimā' gibi **el-ecle** (19) bi-fethateyni beynehümā sükūn depesinūñ ve alınūñ saçı dökilmiş kişi **el-ecelli** alını giñ vāsi' u'l-cebhe (20) ma' nāsına **el-ecm** bi'l-fethi ve sükūni'l-cīm bir ta'āmı dā'im yimekten uşanup ve bezmek (21) **el-ecem** bi-fethateyni ziyāde ıssı cem' i acām gelür **el-ecmām** rāhat itmek tervih ma' nāsına **el-icmād** (22) bi'l-kesri suy dondurmak **el-ecmel** bi-fethateyni beynehümā sükūn katı güzel nesne **el-ecinne** (23) bi-fethatin şümme kesretin şümme teşdid anaları qarında olan evlāda dirler **el-ācin** bi'l-meddi ve-kesri'l-cīm (24) ve'l-**ecin** bi-fethatin şümme kesretin taḥi azmış ve beñzi ve koğusu azmış ve müteğayyir olmuş şuya dirler (25) **el-ecnef** bi-fethateyni beynehümā sükūn arkası bükilmiş kişi **el-icvād** bi'l-kesri bir nesneyi eyü eylemek (26) **el-ecved** bi-fethateyni beynehümā sükūn ziyāde eyü nesne **el-ecvef** içi boş nesne **el-echer** gündüzün (27) gözi görmeyen kimesne **el-ecyed** bi-fethateyni beynehümā sükūn uzun boyunlu güzel kişi

5a

(1) ṭavīylü'l-^unuḡ ma' nāsına mü'enneşi ceydā' ve cem'leri cūd gelür **el-ecva'** katı acıkmış kişi (2) **el-ichād** bi'l-kesri güçlük ve zaḡmet ve meşakḡat **el-acceym** gözi ziyāde kızıl ve hem büyük (3) olan kişi mü'enneşi acyemā' gelür **el-ecyām** men' itmek yukālu ecyeme 'anhü's-şey'i ey men' 'anhü (4) **faşlü'l-elif ve'l-hā'** i'l-mühmele **el-aḡḡ** bi'l-fethi ve teşdidi'l-hā' (5) öksürmek su'āl gibi **el-iḡbāl** bi'l-kesri 'avrat yükledürmek ya'ni ḡāmile itmek **el-uḡāḡ** bi'z-żammi (6) ve't-taḡfif **el-aḡiḡa** bi-fethatin şümme kesretin şümme yā-i sākine şusuzluk 'aṭaş gibi **el-iḡbās** bi'l-kesri (7) 'avrat kara yüzlü ve kara ḡabeşli 'Araba beñzer oğlan toğurmak **el-iḡbās** bi'l-kesri bir nesneyi (8) bozmaq ve yuyup arıtmak **el-aḡben** bi-fethateyni beynehümā sükūn içinde ve yüreginde şarı şü ir (9) gelmekden qarını şişmiş kişi ve mü'enneşi ḡabnā gelür ve cem'leri ḡubn gelür bi'z-żammi **el-iḡtiḡāf** (10) bi'l-kesri bir kimesneyi bir nesneden men' itmek **el-iḡtiḡām** bir kimesne kendüden qar almak ve ḡacāmat (11) itmek **el-iḡtirās** bi'l-kesri bir nesneden şaḡınmak **el-iḡtirāḡ** yanmaq ve göyinmek **el-iḡtirām** ḡürmet (12) itmek ve ağırlamak **el-iḡtizān** ḡayğulanmaq ve ḡuşşalanmaq **el-iḡtişās** ḡurumış ot ve ḡuru ot (13) divşürmek **el-**

ihtisām bir kimesneden utanmak ve bir nesneden munķabız olmak **el-ihtifāz** (14) bi'l-kesri Őakınmak **el-ihtikān** bi'l-kesri hıķne idinmek hıķne duŐanmak **ihtibās-ı ũamũ** hayz (15) ķanı ũurup gelmemekdür **el-ihtilām** dūŐ azmak ve ķarıŐuk dūŐler gürmek ve muũlaķā (16) dūŐ gürmek **el-ihtilāc** beden segirmege dirler **el-ihtimā'** ĩasta olan kimesneyi ta' amdan perhiz (17) itdürmek zarar eylesün diyü **el-ihtimām** bir nesneye ķaygulanmak ve nesneye ķaŐd idüp mühim olmak (18) **ihtināk-ı rahm** rahm ağız boğılmak ve büzilmekdür **el-ihtiyāt** bir nesnenün berkin ve ķavisin dutmak (19) **el-ihtiyāl** ĩile ķılmak ve aldamak **el-ihtizār** intikāl itmek **el-ihtizāb** saĕ (20) boyamak **el-aĕcār** bi'l-fethi taŐlar cem' idür vāĩidi ĩacer gelür **el-aĕcem** gözi ziyāde kıızıl kimesne (21) **el-aĕcen** burnı egri ķiŐi **el-eĩad** bi-fethateyni bir dimek olur ki cem' sağıŐlaruñ (22) öñi mübtedāsıdur cem' i āĩad gelür bi-meddi'l-hemzeti **aĩdāķi'l-marzi** büyük papadya envā' indandur (23) ' Arabide ' aynü'l-baķar daĩı dirler **el-aĩdeb** bi-fethateyni beynehümā sükün arķası yumru ve göz ķiŐi **el-iĩdāc** (24) bi'l-kesri ķarģa ķozı ve ķarģa ķavunu ve ebü cehil ķarbuız didükleri nesne **el-eĩdar** (25) bi'l-fethi yoğun ve dıķız kimesne cem' i eĩadir gelür **el-aĩdel** bi-fethateyni beynehümā sükün bir (26) yanına egri ve bir yanı aŐaģa egri ve ķekni dūŐuk kimesne mü'enneŐi ĩadlā' gelür cem' leri (27) ĩudl gelür bi-zammi **el-aĩrār** bi'l-fethi ĩürrün cem' idür ki ĩür diyü ķul olmayan kimesne dirler

5b

(1) ve daĩı gügercin yavrusuna ve geyik ķuzusına dirler **el-iĩrāz** bi'l-kesri bir nesneyi (2) saķlamak ve ĩıfz eylemek **el-aĩrasāc** ıssı vilāyetlerde olur bir aģacdur ādem boyınca olur (3) yapağı incir yapağına beñzer ve aģacınun iĕi mücevvef olur **el-aĩraŐ** bi-fethateyni beynehümā sükün (4) ziyāde ĩarış kimesne **el-iĩrāz** bi'l-kesri ĩastelik bir kimesneyi bozup fāsıd ve zebün eylemek (5) **el-iĩriż** bi-kesreyni beynehümā sükün ' uŐfur ve ' aŐpür didükleri ot **el-iĩrāk** bi'l-kesri (6) yaķmak ve göyindürmek **el-aĩrā** bi-fethateyni beynehümā sükün ziyāde lāyık ve yaraŐuk nesne **el-iĩzān** (7) bi'l-kesri ķaygalandurmak ve ĩuŐŐalandurmak **el-aĩseb** bi-fethateyni beynehümā sükün saĕınun rengi (8) kıızıla mā' il olan **el-aĩsen** bi-fethateyni beynehümā sükün ķatı güzel nesne cem' i aĩasin (9) gelür ve mü'enneŐi ĩüsnā gelür bi-zammi **el-iĩsā'** bi'l-kesri ve'l-medd bir kimesneye

şorba içürtmek (10) **el-iḥşās** bi'l-kesri ' avratuñ qarnında veledi ve oğlanı olmak **el-aḥaşş** bi-fethateyni şümme (11) teşdid başınuñ şacı dökilmiş kişi **el-aḥṭab** bi-fethateyni beynehümā sükün ziyāde arıq (12) kişi şedidü'l-hüzāl ma' nāsına **el-iḥāṭa** bi'l-kesri nesnenüñ tolay yanlarını çevirüp (13) kaplamak **el-iḥfāz** bi'l-kesri kaqımaq tasalandırmaq iğzāb gibi **el-iḥfa'** bi'l-kesri ve'l-medd yalın ayak (14) yürimek **el-aḥkab** bi-fethateyni beynehümā sükün qulan ya'ni yaban eşegi **el-iḥkāk** bi'l-kesri (15) bir nesneyi bellü ve āşkäre eylemek izḥār gibi **el-iḥkān** bi'l-kesri bir kimesne sidigi dutup ḥabs eyleyüp (16) taşra çıqmağa qomamaq yuqālu aḥqana fülānün bevlehü ey ḥabsehü **el-iḥkām** bi'l-kesri bir nesne berkitmek (17) ve berk eylemek **el-iḥlīlāk** bi-kesreteyni beynehümā sükün bir nesne ziyāde ve qatı qara olmak **el-iḥlīl** (18) bi-kesreteyni beynehümā sükün şümme yā-i sākine zeker delügi maḥrecü'l-bevl gibi ve de meme delügi maḥrecü'l-leben (19) gibi cem' i eḥālīl gelür bi'l-fethi **el-aḥlām** bi'l-fethi qarışıq düşlere dirler cem' dür vāḥidi ḥulm gelür (20) bi'z-zammi **aḥlabdayā** ism-i Yünānidür ağac südlegenidür dimişler **el-aḥlas** rengi qara ile kıızıl (21) arasında olan **el-aḥmer** beñzi kıızıl ādem ve daḥı kıızıla boyanmış nesne ve daḥı et-le süciye (22) aḥmerān dir **aḥmer-kanı** ziyāde kıızıl olana aḥmer-kanı dirler **iḥmirār** bi'l-kesreteyni beynehümā sükün bir (23) nesne kızarmaq ve kıızıl olmak **el-aḥmaq** bi-fethateyni beynehümā sükün qalilü'l-' aql ve ' aqılsuz kişi (24) mü'enneşi ḥamkā' gelür bi'l-fethi ve'l-medd ve cem' leri ḥumq gelür bi'z-zammi **el-aḥmāl** bi'l-fethi ' avratlar (25) qarnında olan evlāda aḥmāl dirler **el-aḥmeş** arıq incüklü ve ince raqıq ma' nāsına **el-aḥnef** (26) bi-fethateyni beynehümā sükün ayagı egri kimesne mü'enneşi ḥanfā' gelür ve cem' i ḥunf gelür bi'z-zammi **el-aḥnā** (27) bi-fethateyni beynehümā sükün şümme elif öñine egri olan kişi mü'enneşi ḥanvā' ve cem' leri ḥunv gelür bi'z-zammi

6a

(1) **el-aḥver** bi-fethateyni beynehümā sükün gözinüñ bebegi ziyāde siyāh ve ağı ziyāde aq olan kimesne (2) mü'enneşi ḥavrā' gelür bi'l-fethi **el-aḥved** qara gözlü kişi **el-aḥvaş** bi-fethateyni beynehümā sükün bir (3) gözi birinden kiçirek ve ' inde'l-ba'z gözleri kiçirek za' ifil-' ayn ma' nāsına mü'enneşi ḥavşā' (4) bi'l-fethi cem' i aḥāviş gelür **el-**

aḥvel gözleri şaşu ya' ni bir gözi burnından yaña egri (5) olan ere dirler mü'enneşi ḥavlā' bi'l-fethi ve'l-meddi ve cem'leri ḥūl gelür bi'z-zammi **el-ihyā'** bi'l-kesri (6) ve'l-meddi cān virmek ve diri ḳalmaḳ **el-ahyūn** ism-i Yūnānīdür Türkīde yılanbaşı dirler yılan (7) başına beñzer bir otuñ yemişidür uzun dikenlü yaprağı olur **aḥvāl-i nifās** 'avratlaruñ (8) loḥuṣa eyyāmı ve aḥvālidür **faṣlū'l-elif ve'l-ḥā'i'l-mu'ceme** (9) **el-aḥ** bi'l-fethi er ḳarındaş **el-uḥt** bi'z-zammi kız ḳarındaş **el-aḥbeṣān** bi'l-fethi 'alā lafzı't-teṣniyet (10) sidik ve ḡāita dirler **el-iḥbār** bi'l-kesri bir kimesneye bir nesneyi ḥaber virmek **el-aḥbār** bi'l-fethi sözler (11) ḥaber ki cem'idür **el-iḥbā'** bi'l-kesri ve'l-meddi bir nesne söndürmek **el-iḥtilāc** bi'l-kesri göz deprenmek (12) ve segrimek ve ḡayrı a'zā segrimek ve deprenmek **el-iḥtiyār** bi'l-kesri sınaḡ ve tecrübe eylemek **el-iḥtiyāl** (13) bi'l-kesri bir kimesnenüñ 'aḳlını fāsīd ve yaramaz eylemek ya bir 'uzvını fāsīd idüp bozmaḳ **el-aḥtāt** (14) utanmaḳ istiḥyā' gibi **el-iḥtitān** bi'l-kesri bir kimesne sünnet olınmaḳ **el-iḥtirā'** bir nesneyi yeñi düzetmek (15) ve daḡı yoḳ eylemek istiḥlāk gibi ve bir şey'i yarup ḳıḳarmaḳ iṣtikāk gibi **el-iḥtirāk** (16) ağacdān yimiş dirmek divşürmek **el-iḥtizāl** bi'l-kesri kesmek iḳtiṭā' gibi (17) **el-iḥtiṣāṣ** bi'l-kesri bir nesne bir nesneye ḥāṣ ve maḥṣūṣ ḳalmaḳ **el-iḥtizāb** bi'l-kesri ḳına yaḳınmaḳ (18) ve ḡayrı nesne ile kendüyi boyamaḳ **el-iḥtifā'** bi'l-kesri örtünmek ve gizlenmek **el-iḥtilāṭ** (19) imtizāc gibi ve bir nesne ḳarıṣ murıṣ olmaḳ **el-iḥtilāf** bi'l-kesri iki nesne biri birine uyuṣmamaḳ (20) ve biri gidüp biri gelmek **el-iḥtilā'** bi'l-kesri ve'l-meddi ot biçmek ve ot kesmek **el-iḥtināṣ** (21) bi'l-kesri şınmaḳ ve ufanmaḳ ve ḳırılmaḳ tekeṣşür gibi **el-iḥtināk** bir kimesne kendüyi boḡutmaḳ **el-iḥtivā'** (22) bi'l-kesri ve'l-meddi kendüyi ac ṭutmaḳ ve ḳarnı ṭa'amdan boş olmaḳ **el-iḥtiyār** bi'l-kesri üyürtülmek (23) ve üründülemek **el-aḥsem** bi-fethateyni beynehümā sūkūn burnı yaṣşı ḳiṣi **el-aḥdeb** bi-fethateyni beynehümā sūkūn boyu uzun aḳlı eksük iren ḳiṣi mü'enneşi ḥadbā' gelür **el-aḥderiyy** bi-fethateyni beynehümā (24) sūkūn ṣümme kesretin ṣümme teṣdīd yaban eṣegi ḳulan daḡı dirler **el-aḥda'** bi-fethateyni beynehümā sūkūn boyun (25) ṭamarlarından bir ṭamardur **el-aḥdel** bevzenü'l-aḥda' bili ṭolu ve yoḡun ve incükleri ṭolu (26) ve yoḡun ḳiṣi ve mü'enneşi ḥadlā' gelür ve cem'leri ḥudl gelür bi'z-zammi **el-aḥz** bi'l-fethi bir nesneyi (27) dutmaḳ ve bir işe başlamaḳ ve şuru' itmek **el-aḥiz** bi-fethatin ṣümme kesretin südi ḳoḳ içmekden tuḡme

(1) olmuş ve kırsığı azmış kişi **el-uhzu** göz ağrısına dirler remed (2) gibi **el-āhir** bi-meddi'l-hemzeti ve kesri'l-hā' her nesnenün şöni mü'enneşi āhire cem' i evāhir gelür **el-ahrab** bi-fethatin (3) beynehümā sükün yirik kimesne **el-ihrāc** bi'l-kesri bir nesneyi taşra çıkarmak **el-ahras** bi-fethateyni beynehümā sükün (4) anasından dilsüz toğan kişi mü'enneşi harsā' bi'l-fethi ve cem'leri hurs gelür bi'z-zammi **el-ahram** burnı (5) yaruq ve burnı kesük kimesne **el-ahrak** kulağı yaruq ve 'aklı ve fikri olmayan kimesne **el-ihrīt** (6) bi-kesreteyni beynehümā sükün şümme yā-i sākine bir dürlü ekşi otdur cem' i ahārīt gelür **el-ahzem** (7) bi-fethateyni beynehümā sükün erkek yılan hayye zeker ma'nāsına **el-ihsār** bi'l-kesri bir nesneyi eksiltmek (8) ve naqş itmek **el-ahşam** bi-fethateyni beynehümā sükün burnı koqu bilmeyen ve koqu tuymayan kişi (9) **el-ahşām** bi'l-fethi göz kapaklarının iç yüzine dirler **el-ahşa'** haya çıkarmak **el-ahşa'** (10) boynu küçük adam **el-ahđar** bi-fethateyni beynehümā sükün yaşıl nesne mü'enneşi hadrā' gelür ve cem'leri huđr (11) gelür bi'z-zammi **ahđar-ı nāzır** katı yaşıl ve ziyāde yaşıl nesne **el-ahđa'** bi-vezni'l-ahđar boynu düşük (12) mü'enneşi had'ā' gelür ve cem'leri huđ' gelür bi'z-zammi **el-iħđāl** bi'l-kesri bir nesneyi ışlatmak (13) ve yař eylemek **el-ahđab** bi-fethateyni beynehümā sükün arı kuşı didükleri kuř ve ahđab ve bir dürlü böcekdür (14) ki çekirgeden uzunca olur rengi yaşıl olur ve altı ayakları olur cem' i ahātıb gelür **el-ahđal** (15) şarkuq kulaqlı **el-ahđāb** bir nesne bir kimseye kolay ve āsān olmak **el-ahđal** bi-fethateyni beynehümā (16) sükün kulağı uzun ve şarkuq olan kişi mü'enneşi hađlā' cem'leri huđl gelür bi'z-zammi **el-ahđam** (17) bi-fethateyni beynehümā sükün uzun burunlu şavıylü'l-enf gibi mü'enneşi hađmā' gelür ve cem'leri huđm gelür (18) bi'z-zammi **el-ahfeş** bi-fethateyni beynehümā sükün gözleri küçücük raķıķ kimesne ve gözi gündüz görmeyen (19) gice gören bulutlu günde görüp bulutsuz günde görmeyen kişi **el-ahfec** ayakları egri **el-iħfā'** (20) gizlemek ve setr eylemek **el-iħfās** çirkin olmak **el-iħāfe** bi'l-kesri kórķutmak taħvıf gibi **el-iħlāb** (21) bi'l-kesri řu kara ve bulanuq olmak **el-iħlās** bi'l-kesri otuñ kırsısın yaşına şaruşdurmak **el-iħlāř** (22) bi'l-kesri bir nesneyi süzüp ve řāfi ve řor kılmak **el-ahłāt** bir nesneyi bir nesneye şaruşdurmak **el-iħlā'** (23) bi'l-kesri ve'l-medd bir nesneyi boşaltmak **el-ahmaş** bi-fethateyni beynehümā sükün ince bellü ve

ķarnı iķri k¼¼¼k (24) kimesne zāmir¼'l-batn gibi ve dağı ayak altında yire degmeyen yir cem' i ađāmiř gel¼r **el-iĥmām** bi'l-kesri bişmiş et (25) ķokmiř ve ķokusı azmak **el-aĥtes** bi-fethateyni beynehümā s¼k¼n burnı iķre geķik kimesne ve burnı (26) gir¼ye ķıvrılmıř ve ucı yuķarı ķıvrılmıř ve ortası aşağı ķokmiř kimesne mü'enneşi ĥatsā' gel¼r (27) **el-aĥĥan** bi-fethateyni şümme teřd¼d s¼zi burnı iķinde geğzinde s¼yleyen kimesne mü'enneşi ĥannā'

7a

(1) gel¼r bi'l-fethi ve't-teřd¼d ve'l-medd **el-iĥnā'** bi'l-kesri ve'l-medd ifsād eylemek **el-aĥvař** bi-fethateyni beynehümā (2) s¼k¼n ķarnı řarķuķ kimesne mü'enneşi ĥavřā' gel¼r **el-aĥvef** bi-fethateyni beynehümā s¼k¼n bir g¼zi (3) g¼k ve bir g¼zi ķaraya dirler **el-aĥyal** bi-fethateyni beynehümā s¼k¼n boyun buran did¼kleri ķuř (4) ba' zı n¼řĥada arı ķuřı diy¼ tefs¼r iderler **el-aĥr¼t** ism-i Y¼nān¼d¼r yaban pıraşasına (5) dirler **el-aĥyan¼s** ism-i Y¼nān¼d¼r buğday otı gibi şulı yirde biter buğday ķavdara beņzer (6) **fařl¼'l-elif ve'd-dāli'l-m¼hmele el-iğab** bi-kesri'l-hemzeti (7) el-¼lā ve medd¼'s-sāniye ve s¼k¼ni'd-dāl bir kimseyi yoruķdurmak ve zaĥmet ve meřaķķat virmek (8) it' āb gibi **el-idbār** bi'l-kesri bir nesneden y¼zin ķevirmek ve ardın d¼nmek ve d¼n¼p (9) ardına gir¼sine gitmek **el-edāt** bi'l-fethi ālet cem' i edevāt gel¼r **el-idĥaķ** bi'l-kesri bir nesneyi (10) ¼raķ gidermek ve ¼raķ eylemek **el-iddiĥār** bi-kesreteyni me' a teřd¼di'd-dāl bir nesneyi dir¼p (11) divşirip řaķlamak **el-idĥāl** bi'l-kesri bir nesneyi bir nesnen¼n iķine ķoymak **el-iddiĥāl** (12) bi-kesreteyni me' a teřd¼di'd-dāl bir nesnen¼n iķine girmek ve řaķlamak duĥ¼l gibi **el-idĥān** (13) bi'l-kesri bir nesneyi t¼t¼tmek ve t¼t¼n ķıķarmak **el-idār** řaķız dikenine dirler **el-idāde** (14) bi'l-kesri şa' āma ķurd d¼řmek ve buğdaya vesā'ir ĥub¼bāta ķurd ve bit d¼řmek **el-eder** (15) bi-fethateyni ve **el-edre** bi-zāmmi'l-hemzeti ve fethahā ve s¼k¼ni'd-dāl fiĥā bir kimesne debbe olmak ya' ni (16) ĥayāları şişmek ve b¼y¼mek **el-āder** bi-meddi'l-hemzeti ve fethi'd-dāl şaşağı debbe kimesne cem' i (17) ¼d¼r gel¼r bi-zāmmi **el-edred** bi-fethateyni beynehümā s¼k¼n ağzında dişi olmayan kişi mü'enneşi (18) derdā' gel¼r **el-idrād** bi-fethateyni bi'l-kesri bir nesne bir kimesnen¼n dişlerini d¼k¼p diřs¼z eylemek (19) **el-idrār** bi'l-kesri bir nesne bir kimesnen¼n sidigini ķođald¼p aķıtmak ve

sidigini yürütmek (20) **el-idāre** bi'l-kesri bir nesneyi dolandırmak ve çevirmek **el-adrāş** bi'l-fethi şıçan (21) yavrisı ve kedi yavrisı ve bunlara beñzer canavar yavrıları cem' dür vāhidi (22) dırş gelür bi'l-kesri **el-idrik** bi-kesreteyni beynehümā sükün tağ erigi ya' ni alıç didükleri (23) yemiş ve ba' zı kitābda gögem didükleri yemiş diyü kayd olınmışdur **el-idrāk** bir nesneyi (24) görmek ve dağı oğlan reşide olup bālig olmak ve bir nesneye ' aql irişmek (25) añlayup bilmek **el-edrem** bi-fethateyni beynehümā sükün topuqları etli kişi ki topuqları etden (26) belürmeye ve dağı dişleri dökilmiş kişi mü'enneşi dermā' gelür **el-idrān** bi'l-kesri bir nesneyi (27) gizlendürmek **el-idrā'** bi'l-kesri ve'l-medd bir kimseye bir nesneyi bildürmek **el-idrihmām** bi-kesretin

7b

(1) beynehümā sükün bir kimesne çatı kıcalmak kıcalıktan düşmek ve işden ve (2) güşden kıalmak **el-ed' ac** bi-fethateyni beynehümā sükün gözleri ziyāde kıara ve böyük **el-iddi' āş** (3) bi-kesreteyni me' a teşdidi'd-dāl ateşe ve kıora gömmekle etmek ve et bişürmek **el-id' āş** (4) bi'l-kesri bir kimesne bir kimesneyi öldürmek kıatl gibi **el-idğāl** bi'l-kesri bir nesnenün içine (5) bir muhālif nesne kıoyup azdurmak ve yaramaz eylemek **el-adakķ** bi-fethateyni me' a teşdidi kıatı (6) ince nesne **el-iddikār** bi-kesreteyni me' a teşdidi'd-dāl bir kimesne unutduğı nesneyi (7) añmak ve hātırına getürmek **el-iddel** bi'l-kesri boyun ağrısı ve ziyāde ekşi yoğurt (8) **el-adlās** bi'l-fethi şol otlardur ki yazuñ şoñunda yapraqlanur **el-iddilā'** bi'l-kesri (9) bir kimesne dilini taşra çıkıarup şarkıtmaq **el-idāle** bi'l-kesri yardım eylemek ve gālib kıılmak (10) **el-ādem** bi'l-meddi buğday añlu esmer ma' nāsına **el-edlem** bi-fethateyni beynehümā sükün kıara ādem ve uzun (11) boylu kişi tavilül-kād gibi **el-idām** bi'l-kesri etmek kıatığı **el-edeme** bi-fethateyni beynehümā sükün derinün (12) iç yüzine ve ete ulaşık yanına dirler ve taşra yüzine beşere dirler **el-ādem** bi'l-meddi ve fethi'd-dāl (13) kıarayağız buğday añlu kişi esmer gibi ve dağı ādem beşerün babalarınıñ adıdur (14) bu ma' nāya cem' i adām gelür **el-admaş** bi-fethateyni beynehümā sükün kıaşlarınıñ kıuyruğı seyrek (15) ve başı sık ve gür olan kişi ve dağı başınıñ ba' z yirleriniñ saçı yufķa ve siyrek (16) olan kimesne mü'enneşi demşā' cem' leri düms gelür bi'z-zammi **el-edmiğa** bi-fethatin şümme sükün şümme kesretin

(17) dimāguñ cem' idür ki beyniye dirler **el-idāme** bir nesneyi dāyim eylemek **el-idmān** bi'l-kesri (18) bir nesneyi dāyim kılmak ve her-bārı bir nesnenüñ üzerine olup mülāzemet eylemek **el-idmā'** (19) bi'l-kesri ve'l-meddi bir nesneyi urup kınatmak **el-edden** bi-fethateyni şümme teşdîd beli bükilmiş ve arkası (20) egri ve göz âdem mü'ennesi dennā' ve cem' leri dünn gelür bi'z-zammi **el-ednef** bi-fethateyni beynehümā sükün (21) burnı kışa kişi mü'ennesi denfā' ve cem' leri dünf gelür bi'z-zammi **el-idnāf** bi'l-kesri hasta (22) ağırılanup ölmege yaklaşmak **el-idhāk** bi'l-kesri çanağı şu-y-ıla veyā şerbet-ile doldurmak (23) **el-edîb** bi-fethatin şümme kesretin şümme yā-i sākine edebli ve hünerli kişi cem' i üdebā' gelür **el-edy** bi-fethatin (24) şümme sükün sūd koyulmak **el-ediy** bi-fethatin şümme kesretin şümme teşdîd giñ nesne ve dağı bir nesneyi kolaylamak (25) **faşlü'l-elifi ve'z-zāl el-izāb** bi'l-kesri şümme sükün (26) şümme meddi'l-hemzeti bir kimesne korkmak **el-izābe** bi'l-kesri bir nesneyi eritmek ve zararlamak **el-ezibbe** bi-fethatin (27) şümme kesretin şümme teşdîd zübābuñ cem' idür ki kara siñek dirler **el-izhîr** bi-kesreteyni beynehümā sükün

8a

(1) bir otdur ki mekke ayruğı dirler gökçek kokuolu otdur cem' i uzğur gelür bi-ħazfi't-tā' ħilāl-i ma'mün (2) ve tîn-i mekkî dağı dirler **azrākî** güclebüken dirler mençur gibi bir şeydür qarğa büken (3) dağı dirler **el-izrā'** bi'l-kesri çok yemek ve çok söylemek **el-azrā'** bi-fethateyni beynehümā sükün şümme (4) hemzetin başınuñ depesi ağarmış kişi ve dağı kulakları aq ve gövdesi kara erkek tavar mü'ennesi (5) zērā' gelür **azeryün** bi-meddi'l-hemzeti ve fethi'z-zāl ve sükünü'r-rā' ve zammi'l-ya' şarı nergis (6) didükleri çiçekdür dimişler İhtiyārāt ve İbn-i Baytar ve ğayrı müfredāt şāhibları aqhavān (7) nev' ine beñzer şarı olur didiler ki Türkide qaragöz dirler iki cins olur büstānî ve berrî (8) olur **azrabū** ve **azrabūye** ism-i Yünānîdür 'arţanîşā nev' indendür buğur-ı meryemüñ berr nev' idür (9) şarı çiçegi olur İhtiyārāt kavli üzere bunuñ kökine qala ve balād ve gelye şevi ve qaşab (10) şevi dirler Şirāzîler çoban-aşnān dirler **el-azru'** bi-fethatin şümme sükün şümme zamme zērā' uñ cem' idür (11) ki arşına dirler ve dağı koluñ dirseginden ilerüsine dirler **el-izrā'** bi'l-kesri ve'l-medd (12) gözyaşı aqıtmaq ve yaş dökmek **el-iz'ār** bi'l-kesri

 or utma  ikr a' gibi **el-az'ar** bi-fethateyni (13) beyneh m  s k n çatı yaramaz huylu kişi **el-iz a** bi'l-kesri gizli nesneyi f Ő idüp yayma  **el-azfar** bi-fethateyni (14) beyneh m  s k n ziy de ko ulu nesne gerek gökçek ko ulu nesne olsun gerek çirkin ko ulu (15) olsun **el-izzik r** bi-kesreteyni me' a teşdidi'z-z l bir kimesne unuttuğu nesneyi  g ne (16) getürmek ve h atırına gelüp a ma  **el-ezlef** bi-fethateyni beyneh m  s k n burnı kiçerek ve burnunu  (17)  zeri düz kimesne m 'enneşi zelf ' ve cem'leri zülf gelür bi'z-zammi **el- zn** bi-zammeteyni ve s k ni'z-z l (18) eyzan  ula  m 'enneŐd r taŐŐiri  zeyne gelür ve cem' i  z n gelür **az n 'l-f r** (19)  c nev' d r birisi b st n  ikisi berr  b st n  nev'ine balı  otı dirler ekşer evlerde (20)Őaksılar içinde dikerler ikinci nev'ine 'ayn 'l-hüdhüd dağı dirler Türkide hüdhüd gözi (21) dirler yabanda biter kökine nice budakları olur ve kökine ya ın yiri  ızıl olur içi boş olur (22) ve yaprakları uzun olur  çinci nev' i yetü'  t nev' indendür amm  üzerinde bey z toz (23) Őekill  nesne çok olur **az n 'l-fil** fil  ulağı didükleri otdur İbn-i Baytar  avli (24)  zere  ulk sdur ve l fdur dimişler **az n 'l-cedy** si n rl  yaprakdur **az n 'l-erneb** (25) taŐŐan  ulağı otı dirler İhtiy r t Ő hibi bu a dağı lis n 'l-h mel si n rl  yaprak nev' indendür (26) dimişler ** z n 'l-'abd**  oban dudagi otıdur ** z n 'd-d bb** ayı  ulağı dirler bir otdur (27) Y n niler fal s dirler ki buşır dağı dirler **az n 'l- ays** İhtiy r t  avli üzere biberiye dirler

8b

(1) hayyü'l-' lem nev' indendür dağı dirler ba'zıları  oŐ lid n dağı dirler **ezn b** bi'l-fethi (2) zeneb n cem' idür ki at ve eşek ve bunlara beŐzer hayvanların  uyruklarıdur **ezn b 'l-h yl** Türkide teke (3) Şakalı ve 'Arabisi liŐyet 't-teys dirler **el-azva ** kiçerek  e el  ŐaĐiyr 'z-zek n ma' n sına **el-izv 'i** bi'l-kesri (4) ve'l-medd hava ıŐıŐı ve güneş ıŐıŐı gök otları Őoldurma  ve  urutma  **el-izh b** bi'l-kesri (5) giyd rmek unutturma  ve g fil  ılma  **faŐl 'l-elifi ve'r-r '** (6) **el-err** bi-fethatin Ő mme teşdid cim ' itmek yuŐ lu errah  ey c ma'ah  **el-er d** bi-fethatin Ő mme s k n Ő mme (7) meddi'l-hemzeti r du  cem' idür ki Şakal dibine dirler aŐl 'l-liŐye gibi **el-er' s** bi-fethatin Ő mme s k n Ő mme (8) zammın Ő mme hemzetin re's n cem' idür ki başa dirler **el-er'es** bi'l-fethi başı b y k

‘azīmü'r-re’s gibi (9) **arākū** ism-i Yūnānīdür merdümek gibi mudavvar şekillüdür gelüçer dağı dirler **el-irb** bi'l-kesri şümme fetħatin ve sükūnu'r-rā’ (10) zīreklik fiṭnat gibi **el-ereb** bi-fetħateyni bir kimesnenüñ a‘zāsı düşmek ve dökilmek **el-erābet** (11) bi'l-fetħi ‘āķil ve zeyrek olmak **el-irbiyān** bi'l-kesri bir dürlü balıķdur ki başra vilāyetinde olur (12) **el-irbiyān** bi-kesretin ve't-taḥfifi'l-ya’ deñiz çekirgesi ki teke dağı dirler **el-erbā’** iki gün koyup (13) üçinci gün hemān ‘avdet itmek **el-erett** bi-fetħateyni ve't-teşdidü't-tā’ dili peltek kimesne ki (14) sözün tamam edā idemez **ārāt** saķızdur maştaki dağı dirler ve ḥalāle ve ‘alak-i rümī (15) ve keye dirler **el-erted** ayıd ağacıdur aşlık dağı dirler **el-ertebās** bir kimesne derisine tolu ve etlü (16) olmak **el-irtibāṭ** bi'l-kesri bağlatmak müte‘addī ve lāzım olur **el-irtibāk** bir nesne karış (17) murış olmak **el-irtitāk** bi-kesreteyni beynehümā sükūn bir nesnenüñ yarığı bitişmek **el-irtişās** bi'l-kesri bir (18) tağılmış nesne divşirilmek **el-irticāc** bi'l-kesri deprenmek ve kımıldanmak **el-irticāl** fikr (19) itmeden şu‘rāya ḥuṭbe düzmek **el-irtişāf** bir nesne ağzına alup şorumak ve emmek **el-irtizā’** (20) bi'l-kesri ve'l-medd begenmek ve hoşnūd olmak **el-irti‘āş** bi’s-şini ve's-sini direnmek **el-irtigāb** bir kimesne (21) bir şey’i istemek ve gönlü meyl eylemek **el-irtigā’** bi'l-kesri ve'l-medd süd köpügün içmek **el-irtifā’** bir nesne (22) yücelmek ve yoķaru kalkmak **el-irtikāḥ** tolmak tobtolu olup dıkız olmak **el-irtiyāb** bir nesnede (23) gümān itmek ve şekk eylemek **el-irtimām** yimek ekl gibi **el-ereyc** bi-fetħateyni şümme kesretin şümme yā-i sākine (24) güzel koķulu nesne koķmak mişķ ve ‘anber gibi **el-ercül** bi-fetħatin şümme sükūn şümme zāmmetin riçlüñ cem‘ idür (25) ki ayağa dirler **el-ircil** bi-kesreteyni beynehümā sükūn şümme yā-i sākine hindistan koızıdur **el-urcuvān** (26) bi-zāmmeteyni beynehümā sükūn bir kıtı kızıl boyadur ve ‘inde'l-ba’z bir kızıl çiçekdür ki Türkīde ve Fārisīde (27) ergüvān dirler **el-arcıkna** ism-i Yūnānīdür boyacılar kıtında meşhūrdur esferek dağı dirler

9a

(1) **el-ercān** bādem ağacınıñ cebelisidür ki nūr-ı berrī dirler **el-erhā’** bi'l-fetħi ve'l-medd on iki (2) çeyz azu dişleri **el-arāḥ** bi'l-fetħi yaban şığırı ya’ ni şığın didükleri canavar **el-irḥā’** (3) bi'l-kesri ve'l-medd bir nesneyi yukarıdan aşağı şalundurmak **el-irāde** bi'l-kesri

bir nesneyi istemek **el-erdā**’ (4) bi-fethateyni beynehümā sükün şümme hemzetin ziyāde çürük nesnelere **el-erden** bi-fethateyni beynehümā sükün ımızğanmak (5) ve uyuklamak nü‘ās gibi **el-erdem** şarı nergis ki uķhuvān nev‘ indendür āzeryūn gibi **ardakıyākī** (6) sahrālarda harāb ve yirlerde ve kumlu yirlerde biten eşek hıyarıdır **ard-ı şıran** yarpuz nev‘ indendür (7) **el-erzāl** bi'l-fethi hor ve kötü nesnelere ki rezilūn cem‘ idür **el-erüzza** bi-fethatin şümme zammatin şümme teşdīd (8) birince dirler hūbūbatdandır **el-ereze** bi-fethateyni çam ağacına beñzer bir böyük ağacdur erzen (9) ağacı dirler Şam diyārında çok olur **el-erze** bi-fethatin şümme sükün çam ağacı şanavber gibi **el-irziz** (10) bi-kesreteyni beynehümā sükün şümme yā-i sākine gövde ditremek **el-irzebb** bi-kesretin şümme sükün şümme fethatin şümme teşdīd boyı (11) kışa ve gövdelü yoğun kişi **el-erzen** bi-fethateyni beynehümā sükün bir dürlü aķ iri darudur ki şām (12) darusı ve şuret darusı dirler **el-irzibb** bi-kesri'l-hemzeti ve'r-rā’ ve teşdīdi'l-bā’ küçük gözlü (13) kimesne **el-erziye** pirinç aş **ersah** uylukları ve oturaķ yiri arıķ ve etsüz olan kimesne (14) **arsitā** ism-i Yūnānidür bencdür ki tuħmuna bezr-i benc dirler berşe ve sāyir mā‘ ācına girer (15) **aristolohyā** ism-i Yūnānidür karga dönlegidür dirler ammā degildür Türkçe Çiñce tiryāķ (16) dirler isim aristodan müştākdür ve didiler ki zerāvend-i tavīldür **el-ersed** rūznāyī (17) taş **ki marķaşışā** hācerü'n-nūr daħı dirler **el-irşād** bir kimesne bir kimesneye toğrı yol (18) göstermek **el-erşem** bi-fethateyni beynehümā sükün ta‘ām kōhusun tıyup ve gönli yimege çekinen (19) kimesne **el-ersā**’ bi-fethateyni beynehümā sükün gözlerinūñ kapaķları yaramaz olmış kişi mü’enneşi ras‘ ā’ (20) ve cem‘ leri rusu‘ gelür bi-zammī **el-erşā**’ bi-fethateyni beynehümā sükün ucalarınūñ ve uyluklarınūñ (21) eti az olan kişi ersah gibi mü’enneşi ras‘ ā’ gelür **el-araşş** bi-fethateyni şümme teşdīd sık dişlü (22) kişi **el-arağa** bi't-tahrīk ağac kurdı ve ba‘ zılar kātında güve didükleri böcek **el-arz** (23) yir zemīn gibi ve her nesne ki alçaķ ve aşığa ola cem‘ i arāzūn gelür **el-arz** gövde ditremek ve (24) silkinmek ra‘de gibi **el-araz** bi-fethateyni çiban ve kōbarcuk azmak ve iriñlenmek **el-ariz** semiz (25) ma‘nāsına **el-irzā**’ bi'l-kesri süz emzürmek **el-irzā**’ bi'l-kesri ve'l-medd hoşnūd (26) eylemek **el-ertāb** olmuş ve yumuşamış hūrmalar cem‘ idür vāhidi ruţab gelür **el-ertāmasya** (27) ism-i Yūnānidür Türkide kōvan çiçeği ve ayvaţane ve ba‘ zılar marşamye didiler **el-ertān** bi'l-fethi bir

(1) bir ağacdur ki yaprağı-y-ıla debbāğlar sahtiyān boyarlar müfredinde ertān gelür **el-irtāt** bi'l-kesri haykırmak (2) ve feryād iylemek **el-ertāl** bi'l-fethi cem' i'r-raṭl **argāmūnī** ism-i Yūnānīdür gelincek (3) çiçeginüñ yabānisine dirler **el-irgā'** bi'l-kesri ve'l-meddi bir kimesne bir kimesneyi esirgemek ve görüp (4) şaklamak **el-irgās** 'avrat oğlanun emzürmek **el-irgāl** mişlihū **el-irgān** bi'l-kesri (5) söz diñlemek ve söz dutmak ve qabül itmek **el-urguvān** bi-zammeteyni beynehümā sükün bir kızıl (6) çiçekdür Fārisīden 'Arabī kılmışdur buña arcuvān dağı dirler **el-irfād** bi'l-kesri yardım eylemek i' ānet (7) gibi **el-erfāğ** bi'l-fethi refğūñ cem' idür ki koltuk altına ve uyluk qasığına ve böğüğüne (8) dirler **el-arak** bi-fethateyni uykusuzlık seher gibi **el-ārık** bi-fethatin şümme kesretin uykusuz olan (9) kişi **el-erqab** bi-fethateyni beynehümā sükün boynu yoğun kişi mü'enneşi raqbā' gelür bi-veznü'l-ḥamrā' **el-erqān** (10) bi'l-fethi yaraқан dirler bir marāzdur Türkīde şarıluğa dirler **el-erqūn** kına didükleri yapraqdur (11) raқun raқān kaқulyon ve ber-nā-cümle bunlar ḥinnā ismidür **el-erqak** bi-fethateyni beynehümā sükün (12) dişleri uzun kişi ve 'inde'l-ba'z üst ve öñ dişleri altından uzun (13) olan kişi mü'enneşi revkā' gelür **el-irkītāt** bi-kesreteyni beynehümā sükün şümme yā-i sākine çağır dikeni (14) didükleri ot **el-irkān** bi'l-kesri bir kimesne saқalına veyā eline kına yaқmak **el-erāke** bi'l-fethi (15) bir ağacdur ki andan misvāk iderler cem' i arāk gelür bi-ğayri'l-hā' **el-erkeb** bi-fethateyni beynehümā (16) sükün dizi böyük 'azimü'r-rukbe gibi **el-āram** bi'l-meddi azı diş dırs ma' nāsına cem' i uram gelür (17) bi'z-zammi ve fethi'r-rā' **el-ermāt** ism-i hindīdür kādī ağacı dirler kedr ağacı dağı dirler **el-ermāl** (18) hindden gelür ermāk ve çüpyemeni dağı dirler **el-ermede'** bi'l-fethi kül remād ma' nāsına **el-ermed** (19) bi-fethateyni gözi ağrımış kişi mü'enneşi remdā' gelür **el-urram** bi-zammetin şümme fethatin me' a teşdīd azu (20) dişlere dirler **ermīnā** nişadur dirler ṭaya dağı dirler **el-ermaş** bi-fethateyni beynehümā sükün (21) gözinüñ peykārı çapaқlu kişi **el-irmi' lāl** bi-kesretin şümme sukūneyni beynehümā kesretin oğlanuñ (22) ağızundan salyarı aқmak **el-ermenīn** yaban narıdur İbn-i Bayṭar qavli üzere bu bir (23) otdur ki yirden yoқaru buçuқ iriş-qarış çıkar dört köşelü olur **el-erneb** bi-fethateyni (24) beynehümā sükün ṭavşan didükleri canavar cem' i erānib gelür **el-ernebe** bi-fethateyni beynehümā sükün (25)

burun ucu ʔarafü'l-enf ma' nāsına **el-ürne** bi-zammi tāze peynir **arneb-i bahri** deñizde (26) ıkar bir böcekdür başında açe kadar ʔaşcağızları olur adarü'l-yās açası diyü (27) kiseler içinde ʔaklarlar kızıl şekillidür yılancau daşı dağı dirler **el-ervah**

10a

(1) bi-fethateyni beynehümā sükün ayaklarının uçları biribirinden ırak ve öçeleri biribirine yaın (2) olan kişi **el-urvimme** bi-zammetin şümme sükün şümme keşretin şümme teřdíd ʔağ keçisinin desisi cem' i arvā (3) gelür **el-eri** bi-fethatin şümme sükün bal 'asel gibi **el-erib** bi-fethatin şümme kesretin şümme yā-i sākine uřlu (4) ve 'ağıllu kişi ve zeyrek kimesne **el-eric** gökçek koulu nesne komak **el-arahıyy** bi-fethateyni beynehümā sükün (5) ümme kesretin şümme teřdíd güzel huylu kişi vāsi' u'l-hul ma' nāsına **el-arızz** bi-fethatin şümme kesretin şümme teřdíd (6) güzel huylu kişi ve alağ gönüllü tevāzu' gibi **el-eryāk** bi-fethin cem' u'r-rı ki ağız yarına ya' ni tükrüğe (7) dirler **faşlü'l-elifi ve'z-zā' āzād-draht** (8) ism-i Fārisīdür Türkīde böyük tesbih ağacı dirler **azverd** şarı iekli bir otdur adına (9) ara yonca dirler ındüküi dağı dirler **el-ezebb** bi-fethateyni şümme teřdíd aşı gür ve kıllu (10) ve şaı uzun ve o ʔavilü's-řā' r keşrü's-řā' r ma' nāsına **el-ezecc** bi-fethateyni şümme teřdídü'l-cim (11) ince ve uzun ařlu adımı giñ kişi **el-ezrām** yutmak ibtilā' ma' nāsına **el-ezrak** (12) bi-fethateynin beynehümā sükün gök gözlü ve mulakā gök renkli nesne **el-izrām** bi'l-kesri bir kimesnenün (13) iřer-ken sidigin kesdirmek **el-iz' āc** bi'l-kesri bir nesneyi yirinden koparmak **el-ez' ar** bi-fethateyni (14) beynehümā sükün şaı az olan ve kıllı az olan kişi **el-iz' ār** bi'l-kesri bir nesnenün boğazın (15) şıkma ve boğma **el-ezkāk** bi'l-fethi telüm didükleri nesne **el-ezken** bi-fethateyni bir nesneyi (16) ziyāde bilici kişi e' ālim gibi **el-ezkā** bi-şeleşi fethatin me' a sükünü'z-zā' ziyāde pāk ve ziyāde zeyrek (17) kimesne **el-ezkiyā'** bi-fethatin şümme sükün şümme kesretin şümme medd cam' u'z-zekā ki zeyrek kimesne **el-izāle** bi'l-kesri bir nesneyi yirinden ayurmak **el-ezem** bi'l-fethi bir kimesne şaınmak ve perhiz (18) eylemek **el-ezemm** bi-fethateyni şümme teřdíd ağızın yumup söylemeyüp ebsem ʔuran kişi **el-ezmine** (19) bi-fethatin şümme sükün şümme kesretin cem' u'z-zamān **el-ezvāc** bi'l-fethi cem' u'z-zevc ki her nesne ki çift ola (20) **el-ezhār** bi'l-kesri ot

çiçeklenmek **el-izseb** bi'l-kesri oturaç ve kısıç kıılı **el-ezhāk** (21) gidermek ezhāb gibi **el-ezhāk** çıkarmak yukālu ezhekahe ey eħrecehe **el-ezīb** sevinmek (22) feraħ ve neşāt gibi **faşlü'l-elif ve's-sīn el-ās** (23) bi'l-meddi mersin ağacı ve daħı gül ramād gibi **āsbenge** mersinüñ büstānīsidür aşımersin dirler (24) ba' zılar çiçegine daħı āsbenge dirler **ās-ı berrī** yaban mersinidür **asārūn** Türkide çetük otu (25) didügi ota dirler 'Arabide haşşetü's-senür dirler Fāriside nardindeşti dirler **el-ist** (26) bi'l-kesri dübür eṭrafında biten kıllar şa' ru'l-ist ma' nāsına ve az olur ki ħalka-i dübür murād olur (27) cem' i istāh gelür **el-istirhā**' süstlik ve gevşeklik **istirhāü'l-lehāt** dilçik didükleri

10b

(1) nesne inmek ve boğaz inmek daħı dirler **istirhāü'l-maḳ' ad** gevşekliğinden (2) bi-ihṭiyār şefl çıkmaktadır **istirhā'ü'l-meşāne** kavuğ kağşamak ve süst olmak veylden (3) kendü yirinden ayrılmaktadır **istirhāi'l-ħaşşı** hayā derisi gevşek olup şarkmak (4) **el-istirhā** kıızıl zirnīh didükleri nesne **el-istibdāl** bedel itmek ve degişmek (5) **el-istibşār** görmek **el-istibtā'** eğlenmek **el-istiḥdām** ħızmetlenmek **astuḥūdus** karabaş çiçegidür **el-istiḥmām** (6) ħusl itmek kankı şuya olursa olsun **el-istitā'**a kādīr olmak **el-isti'cāl** ivmek **el-istiğlāz** (7) yoğun ve kalıñ olmak **el-istiğnā'** ihṭiyācı olmamak **el-istifāka** 'aql yirine gelmek (8) ifākat ma' nāsına **el-istifzāz** bi-sükūni'l-fā' ħorqusundan bir yirde durmayup çalkınmak (9) **el-istifāde** fā'idelenmek **el-istiskā'** şü istemek virince giriftār olmak ve gövdesi (10) şişmek ve anuñ envā' ı dōrttür ṭablī ve zıkkī ve laḥmī ve cübni **istiskā-i ṭablī** ṭavul (11) siskāsı dirler **istiskā-i zıkkī** türkçe şü siskāsı dirler **istiskā-i laḥmī** et siskası (12) dirler **istiskā-i cübni** peynir siskası dirler **el-istinsār** burun içinde olan nesneyi (13) nefesiyle ṭaşra şaçmak **el-istimāle** gönül hoş eylemek **el-estaṭlas** ism-i Yūnānīdür mūmya (14) kuvvetindedür 'Arabide ka' ru'l-yehūd ve Türkide yir zifti dirler **el-istār** bi'l-kesri dōrt bucuğ (15) mişkāl ve her nesne ki dōrt ola ve dōrdinci ola cem' i esātīr gelür **el-esed** arslan (16) didükleri canavardur **el-esedü'l-arz** mazaryun ki Türkce kulapa dirler sūdlegen nev' indendür (17) İhṭiyārāt şāħibi Cāmi' den naql ider kim taḫkīk-i ħarbādur dir **el-eshāra** kuş etmegi (18) dir kim tūderi ve espetān dirler usmūn daħı dirler **el-isfidāc** üstübec didükleri (19) beyaz nesne gerşān daħı dirler **el-isfenc** sünger didükleri nesne

mışırda herşefe dirler (20) **el-astatrâk** ism-i Yûnânîdür ayu kulağı dirler bir cins papadyaya beñzer **el-esel** muħarreke (21) ism-i Berberîdür Türkîde koğa otı ve balık saçı ve kara haŝırlık dirler şu içinde ve ekşer deryâ (22) kenârında olur **astuħadus** ism-i Yûnânîdür Türkîde karabaş ve karakan çiçeği ve karaboz gelür (23) dirler ‘Arabîsi mümessikü'l-ervâħ ve muvaffiku'l-ervâħ ve mekînetü'd-dimâğ dirler **esyûs** (24) ism-i Yûnânîdür raħv didükleri taş üzerinde tuğ gibi müncemid olur ki güherçilenüñ berr nev‘ idür (25) **esmûsâ** merv nev‘ indendür eŝmûsa dağı dirler **el-isrinc** bi'l-kesri sülügen didükleri boyadur ki (26) yanmış kûrŝundan kâlaydan dağı olur **el-istinŝâk** burnuna şu koymak çekmek **el-istinfa’** (27)

11a

(1) ürkemek nefret ma‘nâsına **el-istilâ’** ğâlib ve musallať olmak **el-üsr** bi-zammi sidik dutılmak (2) kabz olup tağayyüz itmek hâzar dirler **el-eserr** göbegrinde ‘illeti olan kimesne **el-estâ’** (3) uzun boyunlu tavîlü'l-‘unuđ ma‘nâsına **el-is‘âl** öksürmek **el-iskâť** düŝürmek (4) **el-iskâ’** ŝuvarmak **el-iske** bi'l-kesri ve'l-fethi ‘avretlerüñ ferc kenârı **el-esele** bi't-taħrîk (5) dil ucu **el-eslehmâm** bir nesnenüñ levni ve cismi müteğayyir olmak yuğâlû eslehemme ey tağayyara (6) cismihû ve levnüñ **el-islîħ** bi'l-kesri süd köpüği da‘ ve ma‘nâsına ve nebâtâtdan bir otu adıdur (7) **el-istemrâr** göz hîre ve za‘if olmak **el-esmân** semirtmek **el-esmať** ŝol kimesne ki (8) ŝaçınuñ ve ŝakalınuñ karası ađ-ıla karıŝmıŝ ola cem‘i sumť gelür bi-zammi's-sîn **el-üsün** bi-zammi (9) ŝunuñ dadı ve levni müteğayyir ola **el-esû** bi'l-fethi iŝlâħ itmek ve yaraya timâr itmek **el-âsin** (10) dadı ve levni müteğayyir olmuŝ ŝu **el-esûl** karnı ŝarkık er mü‘enneŝi sü‘lâ’ gelür **el-âsî** (11) bi'l-meddi tabîb kimesne cem‘i üsât gelür **el-üslîm** bi-zammi el arkasında hınŝarla binŝar arasında (12) ki tamardur **el-esmer** buđđay añlu **el-esîl** çekilmiŝ yüzlü **el-e‘ser** ŝol el **el-isfânâħ** (13) Fârisîden mu‘arredür ıspanak didükleri otdur **el-isfidbâc** bi'l-kesri ıspanak aŝıdur (14) **el-esved** kara nesne ve böyük kara yılan cem‘i esâvid gelür taŝđiri üseyd gelür **el-eskankûr** sekanķur (15) bâlığıdur sekanķas dağı dirler **el-esferek** ve aŝferek huķaryakûne beñzer bir acı otdur **askıl** (16) ism-i Yûnânîdür Türkîde aťa soğanı dirler ‘Arabîde baŝalü'l-fâr baŝlü'l-‘anŝel ve baŝlü'l-kay dağı (17) dirler **eskulufenderyun** ism-i

Yūnānīdür Türkīde talağ otı didükleri otdur **eskurdiyun** (18) ism-i Yūnānīdür Türkīde yaban şarımşağı dirler ‘Arabīsi şevmü'l-ḥayyedur **esfekus** ism-i Yūnānīdür (19) diş otu dirler bir otdur **el-esfest** riṭbahnuñ mu‘arrebīdür yonca didükleri otdur fişfişa daḥı (20) dirler **el-sifākıs** ism-i Yūnānīdür Türkīde diş otu ve geyik elması dirler lisānū'l-eyl daḥı dirler (21) **estragali** ism-i Yūnānīdür Türkīde tavşancıl tırnağı dirler bir otdur **estefalin** ism-i (22) Yūnānīdür Türkīde havuç dirler **esfend-i sefid** ism-i Fārisīdür Türkīde tardağan ve aq tere (23) ve beyāz ḥardal ba‘zılar üzerlik tuḥmi dimişler **el-esfeyūs** ism-i Fārisīdür bağa yaprağı (24) bezr-i kuṭūnā daḥı dirler **el-esfidāc** üstübec didükleri aq nesnedür ki qurşundan (25) iderler **estafin** ism-i Yūnānīdür Türkīde hevıç dirler ‘Arabīde cezer dirler **el-ishāl** (26) mizācı bozulup içi geçmege ishāl dirler **ishāl-i dimāği** yürek sürmekdür **ishāl-i merārī**

11b

(1) şafra ishālī dirler **ishāl-i kebedī** ciger za‘findan olan ishāldür **ishāl-i ma‘dī** mi‘de ishālīdür (2) ki kuvvet-i hāzıma za‘fī sebebi ile **el-esved-i selīme** ba‘zı eczā ile olur Türkīde ve iki ay kül (3) içinde gömülüdür ba‘de isti‘māl olunur **faşlü'l-elif** (4) **ve’s-şin uştarğāz** bi’z-zammi ism-i Fārisīdür deve tabanı çiçegi ve qalkān dikenini ve encedān-i ḥorasānī (5) dirler ba‘zılar qaşnı ağacı kökidür dirler **aştalābūs** ‘ūd frengidür qandul daḥı (6) dirler dārşış‘ān daḥı dirler **el-uşna** Türkīde beluṭ ağacı yavşunı dirler Fārisīde devāle (7) dirler **el-aşhīş** saqız dikenidür ba‘zılar aq mazeryūn didiler ammā iḥtilāf itmişler germedān (8) nev‘indendür **aşmūsā** merv nev‘indendür ya‘ni yarpuzdur esmūsā daḥı didiler sin ile **eşkil-i çeşm** (9) şıçan dikenini didükleri dikendür **aşnāndārū** qurı zufādur zufā-ı ḥuşq gibi **el-eşkākīl** (10) Türkīce mihr-i süleymān dirler yaban havıcidur **aşşak** ism-i Fārisīdür qalkān dikenünden alunur bir (11) şamğdur **el-eşrās** çereş didükleri nesnedür **el-eşter** göz qapaqları dürük olmaq ve muṭlaqā (12) yırtmaq ma‘nāsına gelür **el-eşcā**‘ pençe ardındaki siñire dirler **el-eşrec** insāndan ḥāyası bir (13) olan kişi ḥayavānāttan ḥayāsınuñ birisi birisinden böyük olan **el-eşyāf** bi’l-fethi göze (14) sürdükleri şey ve qabızdan ḥasta olan kimesnenüñ mak‘adına qoduqları darudur **el-eş’im** (15) şol taraf eyser ma‘nāsına ki eymenüñ zıddıdur **el-eşib** bi’l-kesri’s-şini qarışmaq

mahlût ma' nāsına (16) **el-eşter** yartlaz gözlü **el-iştihār** arzu itmek **el-uşar** bi-zammi ve fethi'ş-şin dişlerin (17) gıcırdadan uclarını keskin itmek için **el-eşer** burnı yarık ve üst dudağı yarık (18) **el-işfirār** tağılmaq teferruq ma' nāsına **el-işkāl** duşvār olmak **el-eşkel** bi'l-fethi gözinüñ (19) aķında ĥumret olan **el-eşell** bi'-taħrīk ve teşdidi'l-lām kavlaķ kimesne ki bir eli veyā bir barmağı (20) dutmaz ola **el-eşemm** bi-teşdidi'l-mim burnı ziyāde koķı duyucu ve böyük burunlu kimesne **el-eşves** (21) gözü kıuyruğ-ıla baķan kimesne **el-eşveh** çirkin yüzlü kabīhu'l-vech ma' nāsına **el-işvā'** büryān itmek (22) **el-eşyeb** koça ve başı aķ kişi cem' i şib gelür bi'l-kesri (23) **faşlü'l-elif ve'ş-şād el-aşş** bi'l-fethi ve't-teşdid her nesnenüñ aşlı **el-aşüş** bi'l-fethi berk (24) muħkem nesne şedid gibi **el-aşış** bi'l-fethi ditremek ra' de gibi **el-işba'** barmaķ cem' i aşābi' (25) gelür müzekker ve mü'enneş olur bunda biş luğat cā'izdür hemzenüñ kesri ve zammi ve bānuñ (26) ikisinde bile feth-le ve bir daħı hemze meksüre olıcaķ bā daħı meksüre olur ve hemze maźmüm olıcaķ (27) bā daħı maźmüme olur ve bir daħı aşbi' feth-i hemze ile kesr-i bā ile ef' al vezne **aşābi'-ı şafer** 'āişe

12a

(1) ve fātimā eli dirler ekşer ka'be-i mükerre me yollarında olur ' avratlar toğurur-ken şuya koyup ol (2) şudan alup içerler el ayāsına beñzer bir otdur **aşābi'-ı hermes** şoruncān çiçegidür (3) **aşābi'u'l-fetyān** efrencemişķ didükleri nesnedür **aşābi'u'l-fir' avun** bir yumşaq taşdur (4) incüye beñzer barmaķ kadar uzun olur hiçāzdan getirürler **aşābi'u'l-azārī** cem üzimidür (5) ba'zılar kadın barmaķ üzimi dirler **el-aşhar** bi'l-fethi saçı kızıl ādem **el-aşham** bi'l-fethi rengü (6) şaruluğa mā'il olan kara nesne **el-eşadd** bi'l-fethi ve't-teşdid ziyāde men' idici **el-aşdağ** (7) perākende olmak **el-aş' āb** duşvār itmek **el-aş' ar** egri yüzlü ve ' inde'l-ba'z egri (8) boyunlu cem' i su' ar gelür teşdidi'l-' ayn **el-aş' al** kiçirek başlı kişi **el-aşgar** kiçirek nesne (9) cem' i şağir ve aşāğir gelür **el-aşaf** kebere didükleri ot **el-aşfar** şaru nesne ziyāde şaruya (10) aşfarfāķu' dirler **el-aşl** kök cem' i uşul gelür **uşul-i erba'** dört dürlü köke dirler meşelā (11) kāsēni köki ve kebere köki ve kerefs köki rāziyāne köklerine dirler **aşlü'l-lūf** yılan (12) yaşduğı ve yılan baçağı ve fil kıulağı didükleri otuñ kökidür **aşlü's-sūs** biyan (13) kökidür **aşlü'l-mercān** mercān kökidür besd

dağı dirler **aşlü'l-kaşab** kâmiş köki ve qarğı (14) kökine dağı dirler **aşlü'r-râsen** andız köki didükleri siyâh kökdür cenâh dağı dirler (15) **aşlü'n-nilüferü'l-hindî** nilüferhindî kökidür ki fal çiçeginüñ kökidür dirler **aşlü's-süsenü'l-ebyâz** (16) benefşe köki didükleri meşhür kökdür **aşlü's-süsenü'l-asmâncünî** bu dağı benefşe köki (17) didükleri ayarsâ dağı dirler **aşlü'l-lefâh** âdem gibi olur bir kökdür yebrûhu's-şanem dağı (18) dirler **aşlü'l-fülfül** kısta beñzer ve asârüne beñzer dimişler biber ağacınüñ kökidür dirler (19) **aşlü'l-hunşâ** çerşilik dirler bir otuñ kökidür eşrâs dağı dirler **aşlü'l-kerefs** kireviz kökidür (20) **aşlü'l-hindibâ** könük ve dağı acı marul kökidür **aşlü'r-râziyâne** râziyâne kökidür **aşlü'l-keber** (21) kebere kökidür **aşlü'l-aştafin** havıc didükleri nesnedür **aşlü'l-‘artanişâ** buğür-i meryem (22) nev‘ inüñ kökidür **aşlü'l-‘encedânü'l-horasânî** deve dikenî kökidür ba‘ zılar kaşnı ağacı kökidür (23) dimişler **aşlü'l-câvşir** câvşir otı ki Türkide oğlân aşî didükleri otuñ kökidür (24) **aşlü'l-izhîr** mekke ayruğı kökidür **aşlü'l-kürrâs** pırasanuñ kökidür **aşlü'l-lisânü'l-hamel** siñirli (25) yaprak kökidür **aşlü'l-fävâniyâ** ayu güli ve şakâyık didükleri çiçek kökidür ‘üdu's-şalib (26) dağı dirler **aşlü'l-‘alîk** böğürtlen dikeninüñ kökidür **el-aşferek** bu fâriyakûna beñzer bir otdur (27) **aşfaru's-selim** bir lañif ma‘ cündur minle ‘ Abdullâh İbn-i Ebübekrün terkîbidür **el-aşturak** ism-i Yünânîdür

12b

(1) kara günlük dirler mey‘ a-i sâyile **el-aştarek** zeytün şamğıdur **el-izferân** (2) altun ile za‘ ferâna dirler **el-ıştilâ’** oda kızdurmak ve od yakmak **el-aşla’** başınüñ (3) depesinde ve öñinde şacı olmayan **el-aşlah** hiç işitmeyen **el-aşla’** başınüñ depesinde ve öñinde (4) kıl olmayan ve dağı kiçirek başlu şağirü'r-râ’s ma‘ nâsına **el-ışli’** bi'l-kesri şol yılan ki boynı (5) ince ve başı fundık gibi yumruca olan **el-aşlem** kulağı dibinden kesük ola **el-aşamm** teşdidi'l-mîm (6) kulağında şiddet şalâbet olan cem‘i şumm gelür **el-aşma’** kiçirek kulaqlu şağiru'l-üzün (7) gibi mü’enneşi sam‘ â gelür **el-aşaf** bi-fethateyni koltuğı koçar kimesne **el-aşver** egri boyunlu (8) **aşmüd** bunduğ-ı hindî ve bakla-yı hindî dağı dirler **adrâsü'l-kele** besfâyic didükleri (9) kökdür **aştrañiküs** ism-i Yünânîdür ayu kulağı dirler hâlbî dağı dirler bir otdur (10) meme şişlerine gâyet nâfi‘ olmağla hâlbî dimişlerdür **faşlü'l-elif** (11) ve'z-żâd **el-izcâc** çağurmak ve çağürtmek **izcâr** gönül tar itmek ve ıztırâb

(12) virmek ve kaçıtmağ **el-izcā'** bitürmek **el-azcam** bi'l-fethi egri burunlu **el-izhāk** güldürmek (13) **el-uzhūme** bi'z-zammi nisā' tā'ifesiñ semüzlüğü ve yoğunluğu **el-izmār** ince bellü arığ olmağ (14) **el-iztirāb** deprenmek **el-izrār** zarar virmek **el-iztıcā'** yanın yatmağ **el-iztilā'** koğulandıurmağ (15) **el-izāfe** bi'l-kesri ulaşıdurmağ ve tābī' olmağ **el-azmūd** bakla-yı hindīdür **el-izzilā'** bi-kesri'z-zādü'l-müşedde (16) çok yimekten ħasta olmağ ve imtilā' olmağ **el-aztarek** may'a didükleri (17) nesne ki kara günlük dağı dirler **el-izā'a** telef itmek ve helāk itmek **el-iz'āf** za'if (18) itmek ve muzā'af itmek **el-izlāl** azdurmağ ve azmağ **el-izmār** gizlemek setr gibi ve dağı (19) bir nesneyi göñlünde tutmağ **el-iznā'** maraz ħastayı za'if zebün itmek ve şağil itmek (20) **el-azvā'** arığ itmek yukālu azvār-racülü izā a' cefe **faşlü'l-elif** (21) **ve't-tā'** **el-ıtırıyye** bi-kesri'l-hemzeti ve'r-rā' ve fethi'l-yā'i'l-müşeddede erişte aşına dirler (22) yānuñ taħfifi dağı cā'izdür **el-aṭrafıl** luğazı mu'arredür luğat-ı hindiden ma'nāsı bir ma'cün ki (23) helile ve kābuli ve amlac girmiş ola **el-ıtreş** bi'z-zammi **el-aṭreş** bi'l-fethi kulağında beklük olan (24) kimesne **el-aṭred** kaşları kılsuz **el-aṭrāk** süküt idüp söylememek **el-ıtl** bi-kesri'l-hemzeti ve sükünü't-tā' (25) ve kesrehā böğür ħaşre gibi cem'i aṭāl gelür **el-ıtlāk** salıvermek **el-ıtfā'** söyündürmek (26) **el-ıtmīnān** dülenmek ve sākin olmağ yukālu itmā'enne kalbehü ey sekene **el-ıtgā'** (27) azdurmağ **el-aṭraf** dizi zahmetlü kişi **el-ıtbāk** örtmek ve bürümek ve kesdürmek

13a

(1) **el-aṭrāb** sevündürmek **el-ıṭār** bi'l-kesri tudağ kenarı ve her nesne ki āḫır şey'i ihāta ider (2) muḫīṭ ma'nāsına **el-aṭraṭ** kaşları kılsuz **el-aṭüm** bi'l-fethi şu tosbuğası sulahfāt-i baħri (3) ma'nāsına **el-ıṭām** bi'z-zammi'l-hemzeti sidik dutılmağ yukālu aṭama'r-racülü izā lem yübliminhü dā'un fehüve (4) ma'ṭüm **el-aṭmīsā** kayşüm didükleri otdur **el-eṭā'** kavağ ağacıdur **eṭbā'ü'l-kelb** 'acem (5) erigi ve ba'zılar igde gibidür didiler lākin ekşüşüdür **aṭrafıl-i kebīr** terkib bir ma'cündür **aṭrafıl-i şağīr** (6) bu dağı terkib bir laṭif ma'cündür **faşlü'l-elif** (7) **ve'z-zā'** **azfāru't-tayb** iblis tırnağı dirler deñizden çıkar bir böceğün başında (8) olur **el-azmā'** bi'l-fethi kara esved gibi **el-azrāb** diş çürümek **el-azfer** uzun tırnağlı kişi (9) **el-uzfūr** tırnağ cem'i azfār ve ezāfir gelür **el-izhār** āşkäre ve beyān

eylemek (10) **faşlu'l-elif ve'l-‘ayn a‘ynü's-sarāṭin** (11) ayıd tuḥmıdur şencesbüye ve sengesbüye dirler ḥabbü'l-faḫd daḥı dirler **el-i‘ timād** dayanmak (12) **el-a‘ cer** kıarnı büyük ‘azımlü'l-baṭn ma‘ nāsına ve tolu nesne mümtelı ma‘ nāsına **el-a‘ cāz** ‘aciz itmek (13) **el-a‘ cez** ‘aciz kimesne ve büyük götlü ‘azımlü'l-ist ma‘ nāsına **el-a‘ rinkās** şac kıatı siyāḥ (14) olmak **el-a‘ rec** akşak kimesne **el-a‘ ser** şolaḫ kimesne ki her işi şol eliyle işler **el-a‘ sem** eli (15) bileğinden kıurumış kimesne **el-a‘ şa** bi'l-fethı ve'l-kaşır gece-y-ile gözi görmeyen kimesne ki Türkıce (16) kıarağı dirler mü‘ennesi aşvā’ gelür **el-a‘ dad** bāzusu ince olan **el-a‘ feş** kıblaḫ ‘uryān (17) kimesne **el-a‘ kef** aḫmak kışı **el-i‘ lām** bildürmek **el-a‘ lem** ziyāde bilici ve ṭudağı yaruḫ (18) kimesne **el-a‘ mā’** gözsüz itmek **el-a‘ maş** domalac gözlü ve şırūḡan gözlü kimesne **el-i‘ vicāc** (19) egrilik **el-i‘ vec** egrı **el-a‘ ver** fethateyn-ile bir gözlü cem‘i ‘avrān gelür **el-a‘ yen** büyük (20) gözlü mü‘ennesi ‘aynā’ gelür cem‘ leründe ‘ayn dirler **el-a‘ naḫ** uzun boyunlu ṭavılü'l-‘unuḫ (21) ma‘ nāsına **faşlü'l-elifi ve'l-ḡayn** (22) **el-aḡber** ṭopraq beñizlü **el-aḡbes** boz renklü **el-aḡtiyāl** yoğun ve semüz olmak (23) yukālu iḡtālü'l-ḡulām ey ḡaluze ve semune **el-aḡtaber** ṭopraq beñizlü aḡber ma‘ nāsına ve (24) kıurba‘a yavsunu didükleri nesne ki rākid şularda çok olur **el-aḡdidān** şac (25) uzamak yukālu iḡdavdane'ş-şa‘ ri izā tale ve temme **el-aḡarr** bi-teşdidü'r-rā’ **el-mühmelet** ak (26) yüzlü ebyazü'l-vech ma‘ nāsına **el-iḡrāḫ** şuya ḡarḫ itmek **el-aḡrivān** göz dolanmak (27) **el-aḡriż** şol çiçek ki ḡulāfundan henüz zāhir olur **el-iḡzā’** görmezlenmek ve

13b

(1) gözün örtmek **el-aḡfā’** uyḫulamak nu‘ās ma‘ nāsına **el-aḡamm** bi-teşdidü'l-mīm şacı uzun (2) ve çok olan kimesne ki yüzüne ve eñsesine şarḫmış olan **el-iḡmār** baturmak **el-aḡann** bi-teşdidü'n-nūn (3) sözi burnı içinden söyleyen **el-iḡrā’** azdurmak **el-aḡdā’** ḫacamat yirinūñ ṭamarı **el-aḡiras** (4) ism-i Yūnānıdır ḫūr dirler bir aḡacdur kıavaḡa beñzer **el-aḡyes** ism-i Yūnānıdır ayıd aḡacına dirler (5) atlaḡa daḥı dirler **el-aḡbar** göze çekecek sürmedür tütıyā mürekkebidür **aḡırātın** ism-i Yūnānıdır (6) boynuzluca otu dirler bir otdur **aḡranıtas** ism-i Yūnānıdır ayruḫ otdur şıl ve naḫc daḥı (7) dirler **aḡalucı** ve **aḡalucun** ism-i Yūnānıdır öd aḡacınuñ hindı nev‘ idür aḡaluḫas (8) daḥı dirler **aḡlıkı** ism-i rümıdır Türkıde müşelleşdür ya‘ ni ṭatlu dimekdür mey-baḫtenc gibi (9) **el-iḡtilām**

bir nesneye ziyāde ḥarīṣ olmak ve muḫtarib olmak yukālu iḡtilāmü's-şey'i (10) izā ešetdü ve ızdırab ve i'teleme ey ešetdü hırşahū ve şeheveteḥū 'aleyhi **el-iḡfā'** uykulamak (11) nu'ās gibi **el-aḡlaz** bi'l-fethi yoğun ve kalın nesne **el-iḡmā'** bi'l-kesri bī-hūş olmak **el-iḡmāz** (12) gözün aşığa tutmak ve görmezlenmek **el-iḡyāl** oğlana yüklü 'avrat südin (13) virmek **faşlü'l-elif ve'l-fā'** **el-üff** (14) bi-zammi kulaḡ çirki ve 'inde'l-ba'z dırnaḡ arasında olan kir vesihu'z-zifir ma'nāsına **el-efḫac** (15) ayaklarının başı birbirine yakīn olup ökçeleri ıraḡ olan kezāfi's-şihāḥ ve 'inde'l-ba'z (16) uylukları arası giñ olup apşak ayaklı olan **ifrāt-ı tams** 'avratların (17) ḥayz kanı çok aḡmasıdır **el-ifrāt** haddeden tecāvüz itmek ve unutmak **ifrātü'l-leben** (18) memede süd ziyāde olmaḡdır **el-ifāde** fā'ide virmek **el-efdā'** eli ve ayaḡı egrilmiş (19) **el-ifzā'** kesmek ve yarmak şaḡḡ ma'nāsına **el-ufarr** bi'z-zammi ve fethi'r-rāu'l-müşeddede şedde ḡarışmak (20) iḡtilāt ma'nāsına **el-ifrāc** geñ itmek ve açmak **el-efra'** şol kimesne ki başının (21) şacı tamām olup açuḡ yiri olmaya mü'enneşi fer'ā gelir **el-ifrāḡ** fāriḡ itmek ve boşaltmak (22) ve dökmeḡ **el-efrān** bi'l-fethi şādumān mürür ma'nāsına **el-efādayā** ta'ama ḡoduḡları (23) ıssı otlardır **el-efasun** ism-i Yūnānīdür turup yaḡı didükleri yaḡdır dehnü'l-ficl (24) gibi **eflaṭun** muḡl-ezrāḡ didükleri şamḡdır **el-efrencmişk** felseḡün (25) didükleri bir otdur iki nev' olur berrī ve būstānī būstānī nev'ine 'Arabīde (26) ḡaranfil-i būstānī ve ḡabaḡu'l-ḡaranfili dirler **el-efrabyun** ferfeyūn didükleri bir şeydür (27) **el-efsantin** ism-i Yūnānīdür Türkīde acı pelin dirler **el-efyalun** pelin-i yūşe dirler

14a

(1) şeyḡ cebeli daḡı dirler **el-eflence** besbāse yapraḡıdır dirler **el-afyūn** Türkīde daḡı afyūn dirler (2) ḡara ḡaşḡaş südidür **el-aftimun** ism-i Yūnānīdür Türkīde cenne şacı dirler bā'zılar kāfir (3) şacı dirler **el-efā'ī** eñgerek yılanı didükleri yılandır **el-ef'ī** bi'l-fethi dişi yılan cem'ī (4) efā'ī gelir **el-uf'ūvān** bi-zammi'l-hemzeti ve'l-'ayn erkek yavuz yılandır afyus ism-i Yūnānīdür (5) yaban turpıdır aḡbos ve ḡāmānas daḡı dirler **el-ifşerec** ism-i Fārisīdür her meyvenün rabbine (6) dirler **el-efrez** arḡası yumrı kimesne ki göz daḡı dirler aḡdeb ma'nāsına **el-ifşā'** bir nesneyi (7) ḡalka yapup bildürmek **el-eflah** yaşşı başlı **el-ifṫār** yimeḡ ekl ma'nāsına **el-efṫas** fethateyn-ile (8) burunun ḡaşabası yaşşı olup

yayvan olmağdur cem^ı i zamm-i fā-y-ıla ve sükūn-ı t̄ā-y-ıla fūts gelür (9) **el-ifākat** haste sağlamağ sarhoş ayılmağ ve mecnūnuñ ^ı aklı gelmek **el-efkam** öñ dişlerinüñ (10) altı üstine vākı^ı olmayan egri i^ı vāc ma^ı nāsına **el-efk** bi'l-fethi kalb itmek ve şarf itmek (11) **el-eflah** dişı seyrek ve dağı egri kimesne **el-eflah** alt dudağı yaruk kimesne **el-üfn** bi-zammi (12) hamākat **el-ifnā** yok itmek ve harāb itmek **el-ef'ide** fu'āduñ cem^ı idür fu'ād kalbe dirler ki (13) yürege dirler **el-efen** bi'l-fethi ve't-taḥrīk ve'l-efin bi'l-fethi za^ı f fikirlü aḥmağ kimesne yuğālu (14) racülün efin ey nākışü'l-^ı aql **el-efhām** unutmak yuğālu efheme fulāne ey ensā (15) faşlü'l-elif ve'l-kāf (16) **el-aqabb** bi-teşdidü'l-bā' ince bellü **el-aqbel** egri gözlü ve k̄ābiliyyetlü kimesne **el-iqtidār** güci yitmek (17) **el-iqtirāb** yağın olmağ **el-iqtirān** muḳārin olmağ **el-iqtitāf** cem^ı itmek **el-iqtifā** ihtiyār (18) itmek ve ardınca gitmek yuğālu iḳtefā eṣerühü ey ittiba^ı **el-iqtimām** yemek ekel ma^ı nāsına **el-iḳhāl** (19) sükūt ve za^ı f **el-aqdem** çoğdan olmış **aqdü'd-dem fi mecraü'l-meşāne** sidik yolunda ve (20) kavuğda kan bağlanmağdur **el-akraṭ** kaşları olmayan **el-akra** başında saçı olmaya kel (21) ma^ı nāsına hem ^ı illete ve hem ma^ı lüle itlāk olunur **el-akran** çatuk kaşlu olmağ **el-aqnā** (22) bi'l-fethi ince burunlu ve ^ı inde'l-bā' z yumrı burunlu **el-aqhavān** büyük papadya ve şıgır gözi (23) dirler **akublasmun** ism-i Yūnānīdür belesān yağı dimekdür **el-akakya** ism-i Yūnānīdür (24) Türkide mışır diken i ^ı uşāresi dirler **akmā' u'r-ramānū'l-hindī** hindinār çiçegidür **aknişun** (25) ism-i Yūnānīdür Türkide boğa diken i ve şeytān degirmeni dirler **aknaşā** ve **aknaş** aḥlāt amrudı (26) ağacınıñ yabānisidür **aknaşā-yı arānīğī** şukā' i diken i dirler ve ekşer buña dağı bādavrad dirler (27) **aknaşālūkī** boğa diken i bādavrad dimekdür şukā' i gibi **aksus** ism-i Yūnānīdür

14b

(1) ökse dirler yelimkara ağacı yemişidür **akarun** ism-i Yūnānīdür egir kökidür ^ı Arabda dūc (2) dirler **aklīmyā** bakır āsıdur ammā aqlīmyā gümüş çığduğı bir taşdur dirler berfec nev^ı i olur (3) fıddī ve zehabī ve nuḥāsī ve ma^ı denī ^ı amelī olur **akumali** ism-i Yūnānīdür bal ile şudur (4) mā'u'l-^ı asel gibi **aktā** mürver ağacıdur iki nev^ı olur bir küçük ve bir nev^ı i büyük büyük (5) nev^ı ine ḥāmāne-i senbūka dirler ve küçük nev^ı ine ḥāmā-yı aqtā dirler **aktan** merdümekdür ehl-i endülisī (6) luğati üzere māş dirler **el-akzel** ziyāde aqsağ

el-akzem za'if **el-akşer** katı kızıl şedidü'l- hamra (7) ma' nāsına **el-akşat** burnunuñ kamışı çökük ve yaşşı olan cem' i kuş gelür **el-akşa' rār** (8) korhudan şac üpermek **el-akşam** dişi yarusundan ufanmak **el-akıt** bi-fethi'l-hemzeti ve kesrü'l-kāf (9) ve sükūnehā me' a fethi'l-hemzeti ve kesrihā keş didükleri nesne ki yoğurtdan iderler (10) **el-iktār** damzurmak **el-ikta'** eli kesük maktū' l-yed ma' nāsına cem' i kuṭ' ān gelür **el-akleb** şarkuḳ (11) dudaklı **el-aklah** sarı dişlü **el-aklef** sünnet olmaduḳ kimesne **el-iknāt** nevmid itmek **el-aknef** (12) kulakları kiçirek ve kaluñ olan **el-ikvirār** deri büzülüp çekilmek teşennüc (13) ma' nāsına **el-akves** arkası egrilmiş munḥani'z-zahr ma' nāsına (14) **faşlü'l-elifi ve'l-kāf el-ekāri'** (15) bi'l-fethi paça didükleri ki koyun ve şıḡır paçalarıdur **el-ikbāb** yüzi üstüne düşmek (16) ve düşürmek **el-ekber** böyük cem' i ekābir ve ekberün gelür **el-ekbes** alnı yumrı başı böyük kimesne (17) **el-iktibāu' l-ektef** bağırını yaşşı āriḡü'l-ketef **el-iktināf** ihāta itmek **el-iksār** çoḡalmak **el-ekḫal** (18) bi-fethi'l-kāf ve'l-hā' gözi ḥudāy sürmelü olmaḳdur ve daḡı ekḫal didükleri tamar ki kīfāl tamarınuñ (19) altındadır meşelā ḳoluñ iç yüzinden yoḡarusuna çekilmişdür buña eṭibbā müşterek daḡı dirler (20) zīrā bundan ḳan almak ḳolda olan tamarlarıñ fā'ideleri ile daḡı müşterekdür bundan ḳan (21) almak ḡafaḳāne ve aḡlāt yaramazlıḡundan ḡādiş olan emrāz-ı balḡamiyyeye nāfi' dür lākin bundan (22) ḳan almakda daḡı ihtiyāt gerekdür zīrā bu tamar iki siñir ortasında vāki' olmaḡla bulunmayup (23) ve faşşād buldum ḳıyās idüp nişter ile siñir delüp ḳola zarar ider ḡazār itmek (24) gerekdür **el-ekdār** bulanuḳ ve boz renklü **el-ekzem** bi'l-fethi kiçirek boylu ḳaşirü'l-ḳāme gibi **el-ekess** (25) teşdidi's-sīn aḳ dişlü **el-eksaḡ** aḳsaḳ a' rec gibi **el-iksār** kesr itmek **el-iksāl** (26) ḳubulden ve dübrdan ḡaşefe ḡāyib olmaḳ bi-ḡayri inzāl **el-ekşem** burnı ve ḳulaḡı kesük ve (27) nāḳısu'l-ḡılḳa olan **el-ükül** bi-zammi'l-hemzeti ve'l-kāf şol nesne ki ekl olunur oña yü'kel

15a

(1) ma' nāsına **el-ekl** bi'l-fethi yemek **el-ekāl** bi'l-fethi yiyici ot **el-ekül** bi'l-fethi çok yigen kimesne (2) **el-ukāl** bi'z-zammi'l-ḡakke **el-iklet** bi'l-kesri ḳaşımak ve ḳazımak ḡakke gibi cem' i ekāl gelür **el-eklef** (3) yüzi cıfıtlı kimesne **ekle nefse** ferfeyun didükleri şeydür **eklilü'l-melik** Türkide ḳoç (4) boynuzı yonca daḡı dirler **eklilü'l-cebel** biberiyye didükleri

çalıdır her dem bahar dağı dirler (5) **ekec** yaban alması ki za' rür dağı dirler **el-ekrufeş** ism-i Yünānīdür Türkīde koz didükleridür (6) İhtiyārāt kavli üzere cevz-i rümīdür dir **el-ekrūhenek** göz otudur ki anzarūt ve anbarūt (7) dağı dirler **el-ekrefs** kereviz didükleri otdur **el-ekşüş** bağ şarmaşığı ve diken şarmaşığı (8) dağı dirler ba' z yirlerde kırmızı şarmaşık dirler imiş **el-ektemket** ism-i hindīdür taş gibi bir nesnedür (9) Türkīce ' avrat doğurdan ve kerkes taşı dirler **ekmūnrān** burçak nev' inden hububatdandır ra' yu'l- hamāme (10) dağı dirler **ekserīn** göze ekecek bir otdur ba' z şey' ile terkīb olunur **el-ikmāl** tamām itmek (11) **el-ekmām** ağac çiçeginün tomurcuğunu göstermek **el-ekmeh** şol kimesne ki anasından (12) gözsüz toğa mü' enneşi kemhā ve cem' leri kümh gelür **el-ekvu'** bi'l-fethi eli egri olan kimesne **el-ekhāb** rengi (13) gök ve bozuk olmak **el-ekyes** zeyrek ve ' ākil kimesne **ekerū'l-bahr** Türkīde deñiz eriştesi dirler (14) **el-eklinī** şarmaşuk nev' indendür **el-iktihāl** otuz yaşun geçüp şakalı ve başı ağarmağa (15) başlamak **el-ikrāh** cebr itmek ve korkutmak **el-ekzem** bi'l-fethi kiçirek burunlu ve kiçirek boylu kaşirū'l- kāmē (16) gibi **el-ekess** teşdīdū's-sīn uvaq dişlü kötek dişlü (17) **faşlu'l-elif ve'l-lām el-ell** (18) bi'l-fethi ve't-teşdid hasta inlemek **el-ilbās** giyürmek ve belürsüz itmek **ilbās** eklemek (19) **el-iltibās** örtülü olmak ve belürsüz olmak ve karuşuk olmak ihtilāt gibi **el-iltihām** ulaşmak (20) ve karuşmak ve yaranuñ ağızı bitüp oñulmak **el-iltihā'** ıslanmış etmek yemek **el-iltizā'** (21) yanmak ihtirāk gibi **el-ittizāk** yabuşmak ve ulaşmak **el-iltizām** kabül itmek **el-iltisāk** (22) ve'l-iltisāk yapuşmak ve ulaşmak **el-iltitā'** içmek şurb gibi **el-iltifāt** çevre bakmak **el-iltikā'** (23) müteğayyir olmak yukālu iltikā' levnehu ey zehebe ve tağayyere **iltikām** yutmak ibtilā' gibi **el-iltimās** (24) taleb itmek **el-elşag** şınık dişlü **el-ilhāh** ikdām ve ibrām itmek **el-ilzāk** yapuşdurmak (25) **el-elzem** bi'l-fethi kiçirek barmaqlı **el-ilsāk** yapuşdur ve ulaşdurmak sīn ile ve zā ile ve şād (26) ile luğatdür **el-elaşş** bi'l-fethi ve teşdīdi's-şād dişlü ve çegni kulaqlarına yakın olup (27) burnı kısa olan kimesne **el-elat** bi'l-fethi dişi köküne çifde düşmiş kişi **el-elta'**

15b

(1) boz tudaqlı dişlerinüñ rengi müteğayyir olan **el-il' ā'** bitürmek inbāt gibi **el-el' as** kök (2) tudaqlı ve ' inde'l-ba' z kara tudaqlı **el-ilgāb** zahmet virmek **el-ilgām** buluşdurmak **el-**

ilf (3) bi'l-kesri me'nūs olmak **el-ülfet** bi'z-zammi üns tutmak ve dostluk **el-ilak** bi'l-kesri kurt (4) didükleri canavār **el-alūka** bi'l-fethi kaymağdan iderler bir ta'āmdur **el-ilkā** yutmak ibtilā' (5) gibi **el-elem** bi-fethi'l-hemzeti ve'l-lām ağırı veca' gibi ve yuqālu el-elemü'r-rahme ve'l-cem' elām kad elime ey veca'a (6) ve't-te'ellüm e't-teveccu' **el-elem** ağırdıcı ve incidici müci' gibi **el-elīm** bi'l-kesri terk itmek ve (7) gidermek **el-elmaş** kiçirek kaşlu şağīru'l- hācib gibi **el-elma'i** serī' u'l-fehm kimesne zekī ma'nāsına (8) **elsinetü'l-āşāfir** kuş dili ve serçe dili dirler **elvüc** nevrüz otu ki üç nev' i olur (9) berr nev' i muhallışa dirler **ilt** marşımudur 'āşık yaprağı dirler nemmām ve nemmāmü'l-melik ve hulyūn dağı (10) dirler **el-elye** bi'l-fethi koyun kuyuruğı ve baş barmağı ve dizūn aşığı yanlarında olan (11) kabaca etler cem' i elyāt gelür bi'l-feteḥāt **elnec** elmās didükleri taşdur ḥacerü'l-mās gibi (12) **elnec** ism-i Yūnānīdür hindden gelür bir kökdür būzīdāne beñzer **el-lebbeni** yabān havıcı (13) envā' indandur dirler **elveten** ism-i Yūnānīdür turbud nev' inden bir nev' dür **el-elencic** bi-fethi'l-hemzeti (14) ve'l-lāmı ve bi'l-cīmeyni 'ūd didükleri ki buḥūr iderler ve elencüc dağı dirler **elālū** taḥsīrlük itmek (15) **el-elveş** za'if ve ebleh kimesne **el-ilhāb** od yakmak **el-elil** inlemek enīn gibi (16) **el-elīn** yumuşak nesne (17) **faşlu'l-elif ve'l-mīm el-āmme** bi'l-meddi ve't-teşdid baş yarığı ki dimāga irişe **ümmü veca' a'l-kebid** Türkīde (18) koyun baklası dirler **ümmü's-şıbyān** buña oğlancuklar ḥasteligi ve ḥavāle dağı dirler **ümm-i gīlā** (19) Türkīde muḡīlān dikenini dirler 'Arabīde şevketü'l-mışrıye ve şevketü'l-berıyye dağı dirler **ümmü'l-kelb** (20) ekin arasında biter şarı çiçeğı olur Mışırda yetū' i dirler **ümm-i meldem** ve **ümmü'l-melzem** (21) sıtma ḥummā gibi **ümm-i nāfi'** tavuk decāce gibi **emāmūn** ḥamāmā didükleri nesne **el-imāt** (22) öldürmek **el-imtiḥāş** yanmak ve göyinmek **el-imtiḥān** şınamak tecrübe gibi **el-imtiḥāḥ** (23) kemikden ilik çıkarmak **el-imtidāḥ** ağırlık teşākul gibi **el-imtikā'** müteḡayyir olmak yuqālu (24) imtikā' a levnehu ey zehebe ve teḡayyere **el-imtikāk** şorumak maşş gibi **el-imtilā'** tolu olmak (25) **el-emşen** bi'l-fethi selisü'l-bevl olan kimesne **el-emcer** ḥarnı büyük āriḳ kimesne (26) **el-imḥāz** şāfi ve ḥāliş kalmak **el-imdād** med itmek ve yara iriñlenmek **el-emzer** ḥarnı (27) büyük kişi ve ḥalāya çok varan kişi **el-emdeş** şol kimesneye dirler ki elinūn

(1) siñürlerinde raḥāvet olup eli az ola **el-imzilāl** şarkuḫ ve süst olmak istirhā ve (2) futur gibi **el-emred** saḫalsuz ve yaluñ yüzlü cem‘ i mürd gelür **el-emreh** aḫ gözlü ebyāzü'l-‘ ayn gibi (3) **emrāzü'l-lisān** dil maražlarıdur **emrāzü'l-üzün** kulaḫ maražlarıdur **emrāz-ı halk** boğaz aḡrılarıdur (4) **emrāzü'l-ş-sedy** meme maražlarıdur **emrāz-ı kebid** ciger maražlarıdur **emrāzü'l-em‘ ā** baḡırsaḫ (5) maražlarıdur **emrāzü'l-kilye** bögrek maražlarıdur **emrāzü'l-meşāne** ḫovıḫ ve sidik yolu maražlarıdur (6) **emrāzü'r-raḫim** raḫim maražlarıdur ki ‘avretlerde vākı‘ olur **emrusyā** berencāsif nev‘ indendür (7) bir otdur dimişler ḫayşüm-u şaḡır daḫı dirler **amedriyāk** ism-i Yünānīdür amedriyān (8) daḫı dirler ‘aynī ile kebereye beñzer bir otdur beytü'l-muḫaddesde çoḫ olur **amārīḫan** (9) ism-i Yünānīdür aḫḫavān nev‘ indendür İbn-i Baytar ḫayşüm nev‘ indendür dir **amsūḫ** (10) ism-i Berberīdür Türkīde at ḫuyruḡı ‘Arabīde anābīb dirler **el-em‘ ā**‘ bi'l-fethi baḡırsaḫlarıdur (11) **el-imsāk** tutmaḫ ve men‘ itmek **el-imsā**‘ ishāl itmek yuḫālu emşā'd-devā‘ (12) baḫnehū ey eshele ve ıḫlaḫa **am‘ āyü'l-arz** kızılca şoḡılcandur ki yir baḡırsaḡı (13) dirler ḫarāḫin daḫı dirler **el-em‘ ar** ḫalīlü‘ş-şar olan ve ḫılı dökilen ḫişi **el-em‘ aḫ** (14) gövdesinde ḫılı olmayan ve tüyi dökülene yuḫālu em‘ aḫa şar ey sākāte min dā‘i (15) ve naḫvehü **el-emḡar** kızıl nesne aḫmer gibi **el-em‘ asīn** ḫoruk şuyıdur ki Fārisīde āb-güre (16) ‘Arabīde ‘aşır-i ḫuşrum dirler **el-implissī** bi'l-kesri sulu ve māyeḫoş enar ki ekşiye mā‘il (17) ola **amlac** hindden gelür bir yemişdür amlac-ı hindī dirler **el-imsāl** ifşād itmek **embūs** ism-i Yünānīdür (18) nāñhavāḫ didükleridür abanūs daḫı dirler **el-emles** düz yir cem‘ i emālīs gelür (19) **el-implāş** düşürmek isḫāḫ gibi **el-umnā**‘ menī ḫurūc itdürmek ve ve arzu itdürmek **el-ümniyye** (20) bi‘z-zammi ve sükünü'l-mīmi ve fethi'l-yā‘i'l-müşeddede ümiz ve maḫşūd ve arzu itmek **imhāl** (21) mühlet virmek **imhān** za‘f itmek **el-emyūs** bi'l-fethi nāñḫāḫ didükleri tuḫm ve daḫı şol (22) ḫacerdür ki andan tuz mütevellid olur Türkīce aña tuz taşı dirler **ambarbaris** ḫadın tuzlḡı (23) ve ḫaramuḫ daḫı dirler māyeḫoş bir yemişdür (24) **faşlü'l-elif ve'l-nūn el-ān** (25) ziyāde ıssı ve bir sāt laḫife cem‘ i āvān gelür medd-ile ve ḫaşr-ıla **el-inā**‘ bi'l-kesri ḫab zarf (26) ma‘ nāsına cem‘ i medd-ile āniye ve ḫaşr-ıla evānī gelür **el-enā**‘ bi'l-fethi eḡlenmek buḫū‘ gibi ve te‘ḫir (27) itmek **el-unāt** bi‘z-zammi süstlik fütür gibi **el-inbitāk** kesilmek inḫıḫā‘ gibi **el-ünbūbe** bi‘z-zammi

(1) kâmiş boğnu **el-inbât** bitürmek **el-inbitât** tenāvül itmek **el-anbarbâris** kaçun tuzluğu (2) dirler uvacuk karaca yemişdür anber dağı dirler **el-inbicât** edviyelerden olan (3) mürebbî **el-inbizâl** yarılmak inşikâk gibi **inbisâsâ** ism-i süryânîdür tağ üzümü dimekdür (4) ‘Arabîde zebîbü'l-cebel dirler miyvîzec dağı dirler **el-eneb** batlıcândur hadağ ve dağd ve mağd (5) ve gehbû ve hayşal dirler **enümyâ** şakâyıkdur **enbatrun** ism-i Yünânîdür yaban pırasasınıñ (6) bir nev’idür tağlarda biter yaprağı kendeneye beñzer **enbec** enbec murabbâsıdur ammâ enbec dimek (7) dağı muñlak murabbâ dimekdür **enbübu'r-râ’ı** ba’zılar çübân tayağı ve ba’zılar çoban düdüğü (8) otıdur dirler ammâ hayyü'l-‘âlem nev’idür dağı dirler kul mesîh aşahhı hayyü'l-‘âlem olmağdur (9) **enbâles** ism-i rümîdür bağ aşması ma’nâsına ve Yünânîde dağı böyledür **enbâlesebükurs** (10) ism-i Yünânîdür bağ şarâbı dimekdür **inbâlagriyâ** Yünânîdür yabân aşması dimekdür (11) **enbâleslüka** ism-i Yünânîdür bağ şarmaşığı ma’nâsınadır **el-intibâh** uyanmak **el-intihâb** (12) üyürtülemek ve ihtiyâr itmek **el-intizâ’** çıkmak ve çekilmek **el-intizâl** aşğa itmek (13) **el-intişâ’** mest ve lâ-ya’kıl olmağ **el-intişâr** tağılmak ve perâkende olmağ ve göz şonradan (14) büyük olmağ **intişârü'l-kazîb** zeker dâ’im ve kâ’im olmasıdur **intişâbü'l-nefes** dîk-ı nefesüñ (15) bir nev’idür rıbû dağı dirler **el-intişâb** dikilmek ve ayak üstine tırmağ **el-intizâr** (16) gözetmek terakçup gibi **el-intifâh** şişmek **el-intikâl** bir yirden bir yire gitmek (17) **el-intikâs** baş aşğa eyilmek **el-intikâf** yüzün dönmek a’râz gibi **el-intinân** koçmak (18) **el-intihâ’** nihâyet bulmağ **el-intihâs** ön dişleri-y-le ışırmak **el-intihâz** şurü’ itmek **el-intihâk** (19) tenāvül itmek **el-ünsâ** bi’z-zammi diş ki müzekkerüñ hilâfidür cem’i kesre-y-ile inâş gelür **el-inâşe** (20) bi'l-kesri ve **ünüse** bi’z-zammi dişilik ki zıdd-ı züküretdür **el-inbişâş** tağılmak ve perâkende olmağ (21) **el-incâ’** halâş itmek **el-incâz** hâzır itmek ve va’ di yirine getürmek **el-encel** bi'l-fethi büyük (22) gözlü **el-incilâ’** açılmağ **el-incimâd** toñmak **el-enağ ve'l-enüh** ve'l-enih hasta inleyü (23) şamarmak **el-inhidâr** aşğa inmek ve a’zâ şişmek yukâlu inhadara cildühü ey tavarrama (24) ve'n-hadara min râsihu ey sâle ilâ esfelehu **el-inhirâf** bir cânibe eglemek ve hâlınden dönmek (25) ve ziyâde olmağ **el-ancubâr** Türkîce ekelek dirler bir otdur böğürtlen nev’idür dirler kökinüñ (26) kabuğı gâyet kırmızı olur mumları anuñla boyarlar **el-encel** hatmi didükleri (27) bir otdur **encide** yabân pırasası farasyün dağı dirler **el-ancudân** kasna ağacı dirler

(1) maħrūs bunuñ kökidür ve ħiltit bunuñ zamğıdır ammā ħiltit-i müntin didükleri zamğ
(2) ancuğ-i müntin dirler ancuđān-ı rümī didükleri sasālyüsdür ki tuħmına kāšem dirler **encesā** (3) eşek marulıdır encūsā ve sencār ve ebū halsā daħı dirler **encüc** ‘ūd (4) ağacıdır ki buħūr iderler **encere** ışırğan dikenini didükleri otdur **el-inħiřār** (5) münħařır olmağ ve sağlanmağ **el-inħiřāř** kıl ve tüy dökilmek tenāřürü'ş-ša' r gibi **el-inħiřām** (6) şınmağ inkisār gibi **el-inħitāt** yüksekden aşağa inmek ve kesilmek inħitā' gibi **el-inħirāk** (7) yarıлмаğ inřikāk gibi **el-inħisār** ziyān itmek ve eksilmek **el-inħifāz** aşağa olma (8) ve alçağ olmağ **el-inħifā'** sarğuk ve sülpük olmağ istirħā' gibi **el-inħināk** boğılmağ (9) **anħaftinā** ism-i Yünānīdür mışır dikenini çiğegidür ki gül-nār dirler kātmer enār çiğegidür enār (10) virmez **el-indilā'** ħurüc itmek yuğālu indela' baħnü'r-racül izā ħarace em' ā'üh **el-indimāl** (11) yaranuñ ağızı bitmek ve oñılmağ **el-enza'** kıllu kimesne keşiru'ş-ša' r gibi **el-anzurūt** bi'l-fetħi (12) ve zammu'z-zā' ve'r-rā' bir dikenlü ağacuñ zamğıdır levni kıızıl ve ağ olur Türkīde güz (13) otı dirler **el-insān** benī ādem ve göz şarasında görinen timřāle **insānū'l-'ayn** dirler (14) **el-anāsiyā'** bi'l-fetħi mürekkeb bir devāya dirler lüğat-i süryānīden mu' arrebdür ma' na-yı şey'i munğız mine'l-emrāz (15) dimek olur **el-inřā'** ibtidā itmek **el-inřirāc** yarıлмаğ ve giñ olmağ **el-inři' āb** (16) řağıлмаğ teferruğ gibi **el-inřivā'** püryān olmağ yuğālu inşave'l-laħmü ey tuħıħa bilā mā' (17) **el-inřibāğ** boyanmağ **el-inzāħ** bir nesneyi muħarren bişürmek **el-intibāk** munğabığ ve müştemil (18) ve muvāfiğ olmağ **anāğālis** ism-i Yünānīdür Türkīde gözendeki otı ve sülūñ otı daħı dirler (19) **el-anbarbāris** Türkīde şaramuğ ve řadıñ tuźlığı dirler **anğūn** şokusu yaramaz güldür 'Arabīde (20) verd-i müntin dirler **anīsūn** Türkīde anason tuħmı dirler **enfū'l-'acl** Türkīde buzağı burnı dirler (21) **el-enfāk** zeytūn şoruk iken çıkardukları şatlu yağdur **anğūnyā** ism-i rümī acu maruldur (22) ki hindibā-yı řāmī dirler ' **anzurūt** göz otı ve řā'ike dikenini küspesi dirler (23) **antule-i sevdā** cedvārdur māferfīn daħı dirler **analıķı** ism-i Yünānīdür Türkīde ışırğan (24) dikenidür 'Arabīde encere dirler **el-enfeħa** bi-kesri'l-hemzeti ve fetħi'l-hemze **el-muħaffefe** kızunuñ ve oğlağūñ (25) kırsağı içinde mütevellid olan leben-i cāmide dirler cem' i anāfiħ gelür peynir mayası (26) daħı dirler **enfehatū'l-erneb** şavşan māyesidür **anğarudyā** ism-i Yünānīdür balādur didükleri (27) şey

ki meşhûrdur **anāğūras** ism-i rûmîdür Türkîde keçi güvesi ve қоқар harnüb dirler
‘Arabîde

17b

(1) harnūbu'l-hinzîr ve harnūb-i müntin ve habbū'l-kilî dahı dirler bunuñ hableründen bir dānesin (2) bir ‘avrat yutsa bir yıl yüklü olmaya eger iki dānesin yutsa iki yıl yüklü olmaya kök (3) yākut renginde olur böğrölce gibi bir dāne olur ağacı gāyet yaramaz қоқар **entīs** yabān mercümeği (4) didükleri şey’dür **enfrā** ism-i Yūnānîdür Türkîde yavaşı otı dirler eṣrūn dahı (5) dirler büyük ağacdur yaprağı bādeme beñzer **enderūşārūn** ekin arasında çok biter üzerinde (6) yemişi keçi boynuzuna beñzer içinde mercimege beñzer kızılca yemişler olur **anderūtākıs** ism-i Yūnānîdür (7) nohūduñ berr nev’idür aṣlā yaprağı olmaz **anbatrūn** ism-i Yūnānîdür yaban pıraşasınūñ bir nev’idür (8) tağlarda biter yaprağı kendeneye beñzer **anakrākūn** devā-i Fārisîdür marīḥa ve ḥaramî dahı dirler (9) **andarāsyūn** ism-i Yūnānîdür rāziyāneye beñzer yarabṭūr dahı dirler **anāgīrā** gözendeki otı (10) dirler anāgālis dahı dirler **el-anṭarūn** bi'l-fethi andüz didükleri ot ki rāsen (11) dahı dirler **el-intıfā’** söyünmek **el-intimās** mahv olmak ve belürsüz olmak **el-enām** bi'l-fethi (12) cem’i ne’am bi-fethateyn ki dört ayaklı ḥayvānlara dirler **el-enf** bi'l-fethi burun cem’i ānāf ve ünḫ (13) bi'l-medd fihimā ve ünūf gelür bi’z-zammi **el-enāfi** bi'l-fethi büyük burunlu ‘azīmü'l-enf gibi **el-infitāt** (14) şınmak ve pāre pāre olmak **el-infitāḥ** açılmak **el-infitār** süst ve za’if olmak (15) **el-infirār** ürkmek ve tağılmak perākende olmak **el-infisād** fāsîd olmak **el-infişāl** (16) ayrılmak ve kesilmek inḫitā’ gibi **el-infikāk** ayrılmak **el-anaḫ** bi-fethi'l-hemzeti ve'l-kāf bir alaca kuşuñ (17) adıdur **el-unāḫ** bi’z-zammi kırtal kuşu **el-inḫā’** pāk itmek **el-inḫurāz** soñu kesilmek (18) yuḫālu inḫarāza ensābe ey inḫata’a **el-inḫisām** baḫş olmak **el-inḫiṣār** bir nesnenūñ kabı şoyılmak (19) **el-inḫiyād** mutîc olmak **inḫilāb-ı raḫm** raḫm kendü ḥālinden dönmeğdür **el-ānuk** bi'l-medd ve zammü'l-nūn (20) ve kesrihā kırşun **el-enkeb** bi'l-fethi kitfinde zaḫmeti olduğı-çün egilüp yürüyen **el-inkisār** (21) şınmak **el-inkisāl** kāhil olmak **el-enkelīs** bi'l-fethi ve'l-kesri yılanı beñzer bir balıḫdur mār-māhî dirler (22) **el-enka’** şol kızıl beñizlü kimesne ki burnı kıvlar ola **el-enām** bi'l-fethi ādem oğlanı **el-anmaḫ** (23) kıaşınūñ kılları az olan kişi

el-enmele bi-fethi'l-hemzeti ve'l-mîm ve zammühümâ barmağ başı ru'ūsü'l-aşābi' (24) gibi cem' i anāmîl gelür **el-enūk** bi'l-fethi kırtal didükleri kuş rahme gibi **el-anūk** aħmak (25) cem' i nūkî gelür **el-unuve** hasta şolunmak ve inlemek **el-ene** bi't-taħrîk mişlühü **el-inhibât** aşığa inmek (26) **el-inhirâ'** kesilmek ve şınmak inkıta' ve inkisâr gibi **el-inhizâl** arkılamak **el-inhizâm** ta'âm hażm olmak (27) **el-enyâb** bi'l-fethi dört sivri dişlerdür ki ikisi aşığı ve ikisi yukarıda olur müfredi nâbdür

18a

(1) **el-eniyye** bi'l-fethi enenüñ cem' idür ana zarfe dirler **el-eniş** bi'l-fethi yumuşak demür **el-enisen** bir kuşdur ki (2) şulu ve ağaclu yirlerde olur âvâzı ğâyet hûbdur **el-enyâz** hām olmakduğ çiğ (3) nesne ve müteğayyir olmak **el-enîn** inildemek ve 'inde'l-ba'z âh dimek (4) **faşlu'l-elif ve'l-vâv el-evc** (5) bi'l-fethi her nesnenüñ yukarısı 'uluv gibi **el-evtâ'** helâk itmek **evcâ'u'l-mafâşıl** (6) bendüğşâlar ağrısudur **el-evrak** sivri ve uzun dişlü tavîlü'l-esnân gibi **el-evsâ'** (7) baş kılmın kazımak **el-evsať** orta ve 'adl **el-ükıyye** bi-zammü'l-hemzeti ve teşdîdî'l-yâ' oğka (8) didükleri nesne her yirde bir dürlü olur 'inde ehl-i rûm dört yüz dirhem lâkin 'inde ehl-i şer' (9) kırık dirhemdür ve ba'zılar yedi mişkâl ve ba'zılar toğuz mişkâldür dirler ve 'inde'l-hükemâ' (10) on iki dirhemdür cem' i avākî gelür bi-teşdîdü'l-yâ' ve taħfif ve yâyi hażf idüp (11) avāk dağı dirler **el-ivezze** bi-kesri'l-hemzeti ve fethi'l-vâv me'a ez-zâ'il müşeddede ördek didükleri (12) kuş cem' i evezz gelür **el-evťab** uzun emceklü **el-evťaf** uzun kirpüklü kaşı kıllu (13) **el-evfer** ziyâde çok ekşer gibi **el-evlak** delülik cünün gibi **el-evvel** bi-teşdîdü'l-vâv **el-meftühât** (14) her nesnenüñ öñi cem' i evâil gelür **el-evânî** cem' i inâ ve hiye cem' u'l-keşret ve cem' u'l-killet âniye (15) **el-ivşâd** örtmek **el-üvâm** bi'z-zammi şusuzlık ve harâret **el-evân** bi'l-fethi vaqt-i ĥuseyn ma'nâsına (16) cem' i âvine gelür azminenüñ gibi **el-aķaş** bi'l-fethi kışâ boyunlu kişi **evehlâlķuşť** ism-i Yünânîdür (17) ehle'l-ķuşťâ dağı dirler reyâhîn nev' idür ammâ hâdd-i râyihadür **evremâli** ism-i Yünânîdür (18) evmâli dağı dirler dâvud peygamber balıdur tedmerü dağı dirler bir ağac budâğından alurlar (19) ta'amda tatlu ve koyulukda 'asel gibi olur **evmâdâ** eşek ĥıyarınıñ 'uşâresidür 'uşâre-i kışsa'ü'l-ħımâr (20) gibi **evdâsâlyün** Yünânîdür yaban kerefsi ma'nâsına

evkaṭāryūn ism-i Yūnānīdūr (21) Türkīde kıuzı butrağı dirler gāfes dağı dirler **evnaṭūlyūn** ism-i Yūnānīdūr yaban kabāğı (22) dirler kabāğa beñzer bir otdur evnūṭaylūn dağı dirler **evkīmen** Yūnānīdūr ṭağ reyhānı (23) dimekdūr bādrūc dağı dirler **evnūmālī** Yūnānīdūr ṣarābü'l-‘asel dimekdūr Türkīde büzün (24) dirler **evrāku'z-zeheb** altun varağıdur **evvez** muşmula ve kökem gibi bir yemişdür Türkīde üvez (25) dirler ‘Arabīde nebka-i rūmī dirler **evferāciyye** güzilmek otı dirler Sağız cezīresinde çok (26) biter bir otdur **evāfeynūs** Yūnānīdūr belbūse beñzer bir otdur **anūbarūḥiṣ** uvacuğ mercūmek (27) yaprağına beñzer kıızıl çiçeğı olur bir otdur **avnūmā** Yūnānīdūr ekelek

18b

(1) nev‘indendūr oğlan düşürden dirler bir otdur ‘Arabīde muskıṭū'l-ecinne dirler **evyaflaşan** (2) at dili dirler bir otdur yaprağı mersīn gibi olur **evkaymūdās** Yūnānīdūr bādrūce beñzer (3) tuğmı çörek otı tuğmına beñzer ahyūn ve felāṭāryūn dağı dirler **evzūnfecū** bu ota ekin (4) boğan dirler ayruğ gibi bir otdur ṭarāṣiṣ nev‘indendūr hālūkī dağı dirler lāvan dağı (5) dirler **evelzā** ḥubūbatdan bir nev‘dür kīneb dağı dirler **evzūr** Yūnāniye lisānı üzere şu (6) dimekdūr **evniyā** Yūnānīdūr şu teresi yaprağına beñzer bir dürlü gelincük çiçeğı otıdur **evrām-ı ḥār-kebed** (7) cigerūñ ıssı şişleridūr **evrāmū'l-lisān** dil şişleridūr **evrāmū'l-üzün** kulağda (8) ve kulağ dibinde zuḥūr iden şişler **faşlu'l-elif ve'l-hā’** (9) **el-ihbāt** aşığa indürmek **el-ehemm** ön dişi gedik **el-ihṭiyāf** şuşamak yuğālu (10) ihtāfe fulān ey ‘aṭeşe **el-ihṭimām** ikdām itmek ve kaşd itmek **el-ehdeb** uzun (11) kirpüklü ve çok kirpüklü kimesne **el-ehdel** bi'l-fethi şarkuğ ṭudağlı **el-ehret** bi-sükūni'l-hā’ (12) böyük ağızlu **el-ihrāk** ağıtmaq isāle gibi **el-ehzam** ince billü **el-ihlāk** (13) helāk itmek **ehlīlec-i aşfer** sarı helile didükleri yemişdür **ehlīlec-i esved** kara helile (14) dirler hindīdūr **el-ehemm** ziyāde gereklı nesne **ehlīlec-i murabbā** kābelī murabbāsıdur **el-ihnā’** ṭa‘amı hażm (15) idüp siñürmek **el-ihmāl** terk itmek **el-ihmām** ğam-nāk olmak ve mühimm itmek **el-ihāne** cevr ve ḥağāret (16) itmek **el-ehvec** uzun aḥmaq ādem **el-ehven** āsān ve za‘if **el-ehyef** ince qarınlu ve (17) boş böğürlü **el-ehyūn** örümcek ‘ankebūt gibi **faşlu'l-elif** (18) **ve'l-yā’** **el-ītidām** itmek ile ḳatūğ yimek **el-ītisāb** men‘ itmek **el-ītimār** mutāba‘at ve müşāvere (19) itmek **el-īṭān** ‘avrat oğlanını başı aşığı ṭoğurmaq **el-īcāb**

vācib itmek ve vācib olmak (20) **el-īcār** devā içürmek yuḡālu evcera'd-devā' ey saḡāhu **el-īcāz** muhtaşar itmek (21) **el-īcās** göñlüne ḡorḡu bırakmak **el-īcā'** acıkmak **el-iyārac** bi'l-kesri ve fethi'r-rā' ma' cūn-ı müşhil (22) iyārac muārrab ayā tefsīruhu'd-devā'ü'l-ilāhī **el-eyyid** bi'l-fethi kuvvet ve minhu zü'l-ayadi ey (23) el-ḡuvvet **el-īdām** işlah itmek ve muvāfiḡ ḡılmak **el-ayar** bi'l-fethi zeker cem' i ayar ve ayār bi'l-medd (24) fihimā ve ayur gelür bi'z-ḡammi ve şol kimse ki zekeri böyük ola ayārī dirler **el-īda'** (25) za' ferān ve iki ḡardaş ḡanı ki meşhūrdur dammü'l-aḡaveyn daḡı dirler **aydīḡūn** Yūnānīdür (26) hind ḡamışı dimekdür **el-eyy** bi'l-fethi 'aḡimü'l-cism bir balıḡdur ki deñiz canavalarları andan ḡavf (27) iderler ve daḡı yūnus balıḡına dirler **el-iyās** ümīzsüz olmak **iyāse** gibi **el-iyāse** nevmid

19a

(1) olmak **el-eyser** şol cānibki eyemüñ ḡilāfidur yesrī ve yesār daḡı dirler cem' i eyāsir gelür (2) **el-īz** rucū' itmek ve da' vet itmek **el-īzāḡ** āşḡāre eylemek **el-īḡal** boş böḡürlü cem' i (3) ayāḡıl gelür **el-ī'ād** ḡorḡutmak taḡvīf gibi ve daḡı va' de eylemek **el-īḡā'** oḡlan böyüme (4) **el-īḡād** od yakmak **el-īḡāz** uyandırmak **īrisā** Yūnānīdür Türkīde kök süsen köki (5) ve benefşe köki daḡı dirler **ayāric-i feyḡarā** Yūnānīdür acı ayāric dimekdür **ayāric-i rūfes** ayāric-i rūfes (6) demek Yūnānīde devā'ü'l-lühī dimekdür **ayārātūtānī** Yūnānīdür Türkīde ḡutluca (7) ot dirler arisḡāriyūn daḡı dirler **el-eyker** bi'l-fethi ekir didükleri kökdür ki vec daḡı (8) dirler **el-eyl** bi'l-medd yoḡurt leben ḡāşir gibi cem' i üyl gelür ḡamme-y-ile **el-üyyel** bi-ḡammi'l-hemzeti ve kesrihā (9) ve fethi'l-yā' il-müşedede şol kiçirek geyik ki ḡaḡ keçisi daḡı dirler cem' i eyāyil gelür **el-īlāc** (10) idḡāl itmek yuḡālu evlece ey edḡale **el-īlām** acıdmaḡ ve zaḡmet virmeḡ **īlāves** (11) Yūnānīdür Türkīde baḡırsaḡ dolaşması ḡulıncı dirler **īmārūḡālūs** Yūnānīdür Türkīde göz çıḡdemi (12) dirler **el-eym** bi'l-fethi ve sūkūnül-yā' il-muḡafefe yılan ḡayye gibi cem' i eyūm gelür **el-iyām** bi'l-kesri (13) tütūn duḡān gibi cem' i üyüm gelür bi-ḡammi'l-hemzeti ve'l-yā' **el-eymen** bi-fethi'l-hemzeti ve'l-mīm şaḡ cānib ki (14) eyserūñ ḡilāfidür **el-īnās** ḡızdurmak **el-īhā'** yırtmak ḡarḡ gibi ve za' if itmek yuḡālu (15) evḡāh ey aḡ'afehu **el-īhān** at kırḡmak **el-eyḡūḡān** bi'l-fethi ve ḡammül-hā' ma' denūs otı ve (16) şu teresi

didükleri ot ki ceyr dağı dirler **el-ihān** süst ve za'if itmek yuḡālu (17) evhene ve minh kavlehu ta'ālā inne evhenü'l-buyüt lebeytü'l-'ankebüt **el-ihem** şaḡır aşam gibi (18) luḡatü'l-Fārisiyyeteden istihrāc olınan esmā-i cāmide ve esmā-i müşteḡḡadür (19) **faşlu'l-elifü'l-memdüde āb-püşt** (20) menīdürki belden gelür bir şudur **āb-dān** kavuḡ meşāne ma'nāsına **āb-dendān** zebün ve zā'if ve 'āciz (21) ma'nāsına **ābkāme** bir ekşi şudur ki arpa unundan ve küfli etmekden iderler ve turşu şuyı ve tarḡāna aşu (22) **āblüc** nebāt şekeru **ābile** ḡabarcuḡ ve çiçek ki ādemüñ a'zāsında çıkar **ābile-i çeşm** (23) göz kuyruḡında çıkan çibāndur ki it dirseḡi dirler **āb-ı neşāt** mezī didükleri (24) şudur ki menīye beñzer keremiyet zamānında gelür ammā menī degildür **ābişem** gönül ki ḡām ibrişim andan (25) olur **āteş-i pārisi** tatlu uyuz ve od göynüḡi didükleri marāz ve ḡabarcuḡ (26) didükleri 'illetdür eyyām-ı vebāde hāşıl olur **āc** ılgun ağacı **azergün** (27) sarı gül ve marşıma didükleri yapraḡ **azeryün** mişlühü ve gül-i ḡaḡbe ve mersin ve gül hatmi

19b

(1) **ardāv** bir canavardur ki ādem şüretindedür gövdesi ādemün gövdesi gibi lakin heb ḡıldur (2) ve uzun ayakları vardur her kişinüñ adını bilür ve söz söyler ammā işi ādemüñ 'aksine (3) işler **ārd-biz** elekdür ki anuñ-la edviye-i elerler **ārde** degirmendür **ārd-hāle** bulamaç didükleri (4) aş **ārdine** un aşu **ārest** şafın āvamcası **ārüg** geḡirmek **āreş** ardıc ağacı (5) **āray** fetḡ-i rā-y-ıla diş dibi **azād-mive** ḡalviyyātdandur aşlı bādem içi ile ve noḡūd ki muḡaşşer ola (6) ya'ni ḡabı çıḡmış ola anuñla bişe **ajeḡ** zā-i 'acemī ile sigildür ki a'zāda çıkar bir 'illetdür 'Arabca (7) şü'lül dirler **ejde** göz tonuḡ olmaḡ **ejdef** alıc yemişi ve ağacına da dirler **az-merde** (8) ḡarīş ādem **ajeng** yüzde ve elinde olan buruşuḡ pīrlikden yāḡūd ḡazabdan olur **azū** (9) böyük dişdür ki Türkide dağı azu diş dirler **aze** alçı didükleri kireç **aje** ḡamir olmuş kireç (10) **azic** göz çapaḡıdır ki gözün çirkidür **ās** yumuşaḡ nerm ma'nāsına ve ḡāḡüm didükleri (11) canavar **eşbel** ḡavyār ki baluḡ yumurtaşudur **aşbaḡül** büy otudur ki meşhürdür ba'zı nüşhada (12) aşbaḡür vāḡi' olmuşdur **āşufte** delü ve serāsime ve 'aḡlı zāyi' olmuş kişi **āşka** (13) ançaḡrak **āşiya** ḡarīre ki ḡurma-y-ıla bişmiş otdur 'Arabīdür **aḡraperyün** ya'ni ḡurluḡan 'illetidür ki (14)

dırnâkda olur **âftâbperest** günüñ çiçegidür gün ile bile devr ider ve bir kelerüñ (15) ismidür **âfet-i dīvā** ūhūķ didükleri marâzdur ki âdeme ‘arız olur **eknec** munbār toldurması (16) **elūh** tavşancıl didükleri böyük kuş ki ‘Arabca ‘uķķāb dirler **āmās** şişdür ki gövdede (17) olur ‘Arabca verem dirler **emle** emlec didükleri yemişdür ki edviyedendür meşhūr darudur (18) **everde** bir ‘illetdür ki dırnakda olur **ever** ardıc ağacı dirler bir ağacdur yāhud serv (19) ağacıdur ve şüret tarusı didükleri tarudur cādres ma‘nāsına **ebzār** (20) ya‘ni aşıa kuduķları ot **āvīşen** güyegi otı eţibbā kıatında sa‘ter dimekle meşhūrdur **āhāne** (21) baş depesi ve tağ başı ve eñse çukuru ve kıafa kııfı ma‘nāsına ehyāne-i ser el-‘azmü'z-zey (22) fevķu'd-dimāğ mine'l-cumcume Türkide baş depesi dirler **āhek** alcı ve kireçdür ki ‘Arabca nevre dirler (23) **āhen** demür **āhen-ner** polād ya‘nī cevher-dār demür **āhen-sāy** demür igesi **āhen-keş** miķnāţisdir ki (24) demüri cezb ider **āhū-berre** giyik buzağısıdır **ahyāne** baş canağı ve kıafa çukuru ve eñse (25) ve depe ve yelimkıara **eyjek** ağac kıurdı **ebreh** ebaıl kuşı **ebermaderān** bir hālvādur **ebrek** (26) sünger sefence ma‘nāsına **eberkākıyā** örümcek evi **ebrū** kıaş hācib ma‘nāsına **ıbrışım** (27) ma‘rūfdur Türkide dağı isti‘māl olunur **ābkāme** tarhāna didükleri çorbadur **atāle** bulamac

20a

(1) aşıdır **ahker** od közidür ki yanmış kömürdür Türkide kıor dirler **ahkel** buğday kıılıçığı (2) ve buğday başı ve uzun başlı ‘Arabidür **ahgūş** tamām olmamış ve çig ya‘ni bişmemiş (3) **ādereng** renc ve zaķmet **ahkūk** hurma kıoruğı **edīm** sahtiyān ve balğārī ‘Arabidür **erbiyān** (4) aķtubāţ balığı **erāstek** kıarlağuc kıuşı **ercuvān** delüce keçi boynuzı ve anuñ çiçegi **arde** tākūn ya‘ni degirmen **erzen** taru didükleri dānedür ki ‘Arabca daħan dirler **arastū** (5) kıarlağac perestū ma‘nāsına **erşek** bir otdur uyķu otı dirler **argūvān** bir ma‘rūf çiçekdür (6) ki bir meşhūr rengi aña nisbet idüp argūvānī dirler **arvan** şafrası ğālib olan kimesne **azaķş** (7) yıldırım (8) **ejdef** alıc yemişı ve anuñ ağacı ve tavşancıl **ajenc** göz kıabağı ve demüğü **eze** alcı (9) **esb** at didükleri hāyvān **esternek** yebruķu’s-şanem dirler bir ot kökidür ki ādem şüretinde (10) olur **ester** kıatır didükleri hāyvān **esel** sazlık otı ya‘ni kıoğalık dirler bir (11) otdur şulu yirlerde biter **espagūl** büy otıdur **esgūr**

porşuk didükleri canavar (12) **eşk** gözyaşudur **efrence** ol darudur ki şeb ile iderler ve göze koyarlar (13) **efgār** kāf-ı ‘acemī ile kötürüm ve yaralu kimesne **ugrā** erişte aşı ki undan iderler **egāriş** (14) tomalan mantarı **elbāne** sarķūn ağacı ve ılgun ağacı ve söğüd ağacı **elķūne** maħbūb (15) güzel renk ve al kırmızı renk **elmās** meşhūr kıymetlü taşdur **el necūc** ‘ūd ağacıdur ki buķūr (16) iderler **elvā** şabr didükleri ki acı olur **anāgālis** bir otdur ki yaprakları uvacuk olur (17) ve çiçeği kıızıldur şarı daķı olur **enar** nār didükleri yemiş ‘Arabīde rummān dirler **enber** (18) kelbeten ve kıısac ki ‘Arabca kellūb dirler **enberūd** bi-ma‘ nī amrūd **anbarbāris** kadın tuzlıķı ve (19) kıaramuk daķı dirler **encire** ısırgan didükleri otdur **encūg** encekur ve uçuk ki ‘Arabca (20) şar‘ dirler **encir** ma‘ rūf yemişdür ‘Arabca tīn dirler **endūze** gök benefşe ve andız otı (21) böyük ve uzun yaprakları olur **enfest** örümcek ađı ve şuda biten ot ve yaş (22) yoncudur ki biçerler **enefridyā** süsen-i hindīdür ki ‘inde'l-eṭibbā’ ma‘ rūfdur **engebīn** bal (23) ‘asel gibi **enkebit** bestel ve aķ hālva **engudān** bir ot adıdır ki ‘Arabīşi encedān dirler (24) **engerizī** tarķūn didükleri ot **encedānek** ağır koķar bir şamgdur ṭabībler kıatında (25) hıltit dirler Türkīde kıaşna dirler ve daķı terengebīndür ki başra balı da dirler **engūr** üzüm (26) ‘ineb ma‘ nāsına **engiştāl** za‘ īf mizāc olan kimse ki dā’im şayru gibidür **engūşt** (27) kāf-ı ‘acemīnūñ zammesi-y-ile barmaķdur eşba‘ ma‘ nāsına **anīsūn** bir ma‘ rūf otdur **evgir** kāf-ı ‘acemīnūñ

20b

(1) kesresi-y-ile ĥurma didükleri yemişdür **evle** canūr ve kıabarcuķ ki a‘ zāda (2) çıkār **āhuvān** giyik buzađısı **ayāre** ayāric didükleri müşhil ma‘ cūndur (3) **faşlu'l-elif el-meksūret** (4) **ibrede** şabāħ şavuđı ve bir ‘illetdür ki bil şavuķlıķı dirler **icl** boyun ađrısı **irvet** aluc yemişi (5) ve ala ṭavşancıl **izgīl** döngel yemişi **isperek** şarı ağacdur ki anuñ ile şarı (6) boyarlar **ispendān** yüzerlik tuķmı ve ĥabbū'r-reşād **ispist** yonca didükleri ot **isbegūl** (7) bezr-i kıuṭūna kıarnı yaruķ daķı dirler **ispīdbā** bozca şorba ve otlı şorba ve ısbānāķ (8) aşıdır ta‘ rīb idüp isfidbāc dirler **ispiyūs** bađa yaprađı ve bezr-i kıuṭūnā **isterven** (9) ‘avrat ki kıışır ola tođurmaya **isberenc** sülūgen didükleri boyadır **istehrūş** lori kıuşı (10) yāĥūd kıartal didükleri kıuş **isferūd** ve **isfehrūd** bađırtlaķ kıuşı didükleri (11) kıuşdur ki ‘Arabca kıaṭād dirler **işhūn** riybās didükleridür **ist** dübür est ma‘ nāsına (12) ve

uyulux ve omca **ışkem** bi-ma' nī şikem ya' nī qarın **ışhavān** çiçek şukūfe ma' nāsına ve fidān (13) ma' nāsına **ışkenc** sa' id-i dest ya' ni el bilegi zirā' u'l-yed ma' nāsına **eşgī** sirke **iversiyā** (14) Yūnān dili üzre aq süsen dibi dimekdür **faşlu'l-elif** (15) **el-mazmūmet** ürs çinār ağacı āvers ma' nāsına **übhül** dikenlü ardıc ağacınıñ (16) kızılca yemişidür **uvğ** çürük ve қоқар nesne **üst** omca başı **üstād** mu' allim ve hāziq (17) ma' nāsına **üstühān** kemik ve hurma çerkirdegi **üstühārend** kartal kuşu ki ' Arabca raqm dirler (18) **üsternek** toğurmaz ' avrat **üsrüb** kurşun dimekdür **üsgüre** kadeh miqdārı çanaqdur (19) **üştür-pāy** kekik otı **üştürüg** bi-ma' nī üştürgāz ya' ni qalkān dikenini (20) **uştur-gāvpeleñk** zürāfa didükleri hayvāndur ki Türkide gālaq idüp rurnepe dirler (21) **uşgār** porsuq didükleri hayvān **uvşaq** daru kısmından bir otdur göze qorlar (22) **uşgūhe** ancaqraq **uşturgāz** deve tabanı çiçegi ya' ni qalkān dikenini ve encudān-ı horosāni (23) ve deve dikenini dirler bir dikendür **ušnān** çoğan **usne** muṭlaqā yosun (24) gerek şuda gerek ağacda olsun **ugre** ur dirler bir şışdür ādemde ve gayri hayvānda (25) olur aqrısı olmaz ve hayāraq marazı **ugrā** erişte aşı **üle** taşancıl ve cānvar (26) **uvniyā** şıqındı akşere ma' nāsına ' Arabca ' usāre dirler (27) **faşlu'l-bā' vemā bā' de**

21a

(1) **faşlu'l-bā' ve'l-elif el-bā'** (2) keşirü'l-cimā' olan er **el-bāh** bi'l-medd ve'l-hā' lezzet-i cimā' ve cimā' ma' nāsında müsta' maldür (3) bunda dört vech cā' izdür **el-bābūnec** papadya çiçegi ki ma' rüfdur otuna uqhuvān dirler (4) **el-bāsā'** şiddet ve zaḥmet **el-bāqat** tereyağı cem' i bāqat gelür **el-bu'bu'** bi'z-zammi'l-bābeyni (5) her nesnenüñ aşlı ve ' izzet ve kerem ve zeyrek zarīf kişi **el-bādenc** büyük ceviz-i hindidür narcil (6) daḥı dirler **el-bāqilla** bi'l-qaşri ve't-teşdidi baqilla didükleri nesne ki ḥububatdur (7) **bāqilla-i kıbtī** siyāh bāqilladur yaban bāqillası daḥı dirler **bāzerd** bir dikenlüce otuñ (8) zamğıdur Türkice tañeçadurı dirler ' Arabide kıñne daḥı dirler **bāqilla-i mışri** Türkide delüce (9) baqla dirler ' Arabide türmüs daḥı dirler **el-bāqillatü'l-yūnāniyye** yigirmi dört arpa aqrına dirler (10) **el-bāqillatü'l-mışriyye** kırk sekiz arpa aqrına dirler **pāpādī** Yūnānidür Türkide biber dirler (11) fülful-i siyāh gibi **el-bān** sorğun ağacı **el-pāpāgāl** hindi bir yaşıl kuşdur tūṭiya beñzer (12) ve tūṭidan artuq ta' allüm qabül ider **bādrençbüye** oğul otı ve қоğan otı (13) dirler

bādzehr banzehir didükleri taşdur **bādaverd** averd dikenini ve çağır dikenini ve (14) şeytân degirmeni dağı dirler **bādincān** baḥicān didükleri nesne **bādrūc** tere-i ḥorosānīdūr (15) baʿzılar yarpuz nevʿinden tağ reyḥānı dirler **bādšenām** yüzde kızılılık olmağdur (16) **bārūd** güherçile didükleri tuz gibi nesnedür esyūs dağı dirler **bātas** it (17) burnı dikenini böğürtlen nevʿidür ʿalīk dağı dirler **bārestāryūn** Yūnānīdūr merdümek (18) ve burçağ nevʿindendür **bāʿşab** nār-muşkdur nāʿşab dağı dirler **bābels** Yūnānīdūr (19) ağ ot ve ḥaşḥāş-ı zūbdī dirler **bātātīs** ism-i Yūnānīdūr kamışa beñzer bir şeydür (20) **bāryalūmāyīn** Yūnānīdūr Türkīde gözlüce ot dirler **bāhrūcī** delüce noḥud dirler bir (21) otdur **bāmya** bamyā dirler Mışırda olur ehl-i Mışır bunuñ tuḥmını et ile büşrüp yirler (22) gāyet laḥīfdür **bātāncī** iki nevʿ olur bir nevʿi burçağa beñzer köki ayruğ gibi olur (23) ḥubūbātandur bir nevʿi dağı küçük elma gibi olur yaprağı ve köki ve levni zeytüne beñzer (24) delük delük olur yaşıl noḥuda dağı beñzer **bān** ism-i hindīdür ki çay yaprağıdur (25) fūful didükleri ağacuñ yaprağıdur **bādāmek** Fārisīdūr söğüdün bir nevʿidür (26) **bārūk** kurşun üstübecidür isfidācū'r-raşāş gibi **bārenc** böyük ceviz-i (27) hindīdür nārcil dağı dirler **el-bāliğ** ʿākil ve bāliğ olmuş oğlān

21b

(1) **el-bāselīk** bāselīk didükleri tamaruñ mevzıʿı ekḥalūñ altında qoluñ aşağısında toğrı (2) çekilmişdür buna yürek tamarı dağı dirler bundan kan almak cümle aʿzāya ve aḥşā her katına (3) ve sancularına nāfiʿdür ve bu bāselīk tamarından sağ koldan faşd itmek ciger veremlerine (4) ve ciger süddelerine ve içrūde olan perdeler şişlerine ve miʿde ʿilletlerine ve zātū'l-cenbe (5) nāfiʿdür ve şol koldan faşd olunmağ talağ marāzlarınuñ cümlesine nāfiʿdür (6) **el-bācāt** bi'l-fethi dürlü dürlü taʿāmlar **el-bāzz** ve **el-bāzī** bi-taḥfifi'l-bāʿ ve teşdīdehā (7) toğan didükleri kuş bīzān ve bezāh ve bezān gelür **bād-šenām** bu bir ʿilletdür ki yüz (8) kızarur mor rengi olur **el-bāşaq** atmaca didükleri kuş cemʿi bavāşık gelür **el-bāka** (9) tere sebze cemʿi bāqāt gelür **el-bebgār** bi'l-fethi ṭūḥī didükleri kuş (10) **faşlū'l-bāʿ ve't-tāʿ el-bett** (11) bi'l-fethi ve teşdīdi't-tāʿ kesmek katʿ gibi **el-bitāʿ** bi'l-kesri ve fethi't-tāʿ ve sūkūnehā baldan (12) yapdukları nebīzdür ki ḥamr-ı ʿasel dirler **el-bitke** bi'l-kesri kesilmiş ve üzilmiş nesne cemʿi bitek (13) gelür **el-**

betül bi'l-fethi dünyadan ve erden kesilmiş hātün (14) **faşlu'l-bā'** ve's-**sā'** **el-beşş** (15) bi'l-fethi ve't-teşdid tağıtmaq ve ğam ve ğuşsa ziyāde olmak **el-beşeret** bi'l-fethi uvacuk sivilci (16) ve kabarcuk ki yüzde ve gövdede çıkar cem' i büsr ve beşür gelür **el-başk** yırtmaq hark gibi ve yarmak (17) ve ayurmak şakq gibi **faşlü'l-bā'** ve'l-**cīm** (18) **el-bāc** levn ve nev' yukālu bācen vāhiden ey nev'an vāhiden **el-bāce** şorbā (19) ve ğayrı yiyecek aş cem' i bācā gelür **el-bacbāc** semüz ve za'if kimesne **el-bucūd** bi'z-zammi doğurmak (20) **el-buħruc** bi'z-zammi şıgır buzagusı veled-i baqar ma' nāsına **el-becāl** ve **el-becīl** büyük (21) gövdelü kimesne 'azīmü'l-cism ma' nāsna **el-bicm** ılgun yemişidür şemeretü't-**tarfā** ve şemeretü'l-**eşel** (22) daħı dirler **el-becşacāt** çoban tayağı dirler 'Arabīde 'aşā'r-rā'ī dirler (23) **faşlu'l-bā'** ve **el-hā'** **el-bahħ** (24) bi-teşdidü'l-hā' āvāzi dutılmaq ve boğaz kısılmaq ma' nāsına maşdardur **el-baħt** bi'l-fethi (25) ta'ām ve şu karışmaduk şarāb **el-bühter** bi'z-zammi ve'l-fethi her nesnenüñ aşlı ve daħı kışa boylu (26) kaşir gibi **el-bāħir** kızıl kan ve aħmak adam **el-baħr** bi'l-fethi deñiz **el-buħrān** her marazuñ (27) dördüncü ve beşinci ve yedinci ve toquzıncı ve on birinci ve on dördüncü gününe

22a

(1) buħrān dirler **el-baħrah** yaban şıgırınıñ yavrusı (2) **faşlu'l-bā'** ve'l-**hā'** **el-bāħıhat** şavt şadā gibi **el-baħar** bi-fethateyni ağız koqusu neten-i fem (3) ma' nāsına **el-baħkā'** bi'l-fethi gözi çıkmış 'avrat 'avrā' gibi **el-baħzāt** bi'l-fethi semüz gövdelü (4) 'avrat **el-baħ** helāk itmek **el-buħūr** her gökçek koħulu şey ki ateş üzerine koğukda (5) koħusu çıkar buħūr dirler **buħūr-ı meryem** toñuz topalagı ve toñuz ağırsağı didükleri (6) nesne **buħtīħ** Fārisīden mu' arrebdür kaynamış şarāb dimekdür **buħūru'l-ekrād** ehl-i (7) endülüs buña baryağūra dirler **faşlu'l-bā'** (8) **ve'd-dāl el-bedd** bi'l-fethi ve't-teşdid ırağ itmek ve ayurmak teb' id (9) ve tefriħ gibi **el-budā'** bi'z-zammi ve'l-medd her nesnenüñ evveli **el-bedā'** bi'l-fethi ve't-teşdid (10) gövdelü büyük 'avrat **el-bedħ** bi'l-fethi urmaq zarb gibi **el-budūħ** bi'z-zammi yürümeq meşy (11) gibi **el-bedād** bi'l-fethi zāhir olmak **el-beded** iki uyluk arası ğiñ ve ırağ olmak (12) ve semüzlükden apşı apşı yürümeq **el-bedr** tamām olmak ve böyük deri 'azīm cild gibi (13) ve ay on dört gicelik olmak cem' i būdūr gelür

el-bedrüh nebâtâtdan bir otdur (14) bâdrüc dağı dirler **el-bida'** ve'l-**bid'**at yeñi eş ve soñradan olmuş nesne **el-bedî'** emr-i 'acîb (15) ve yeñiden nesne ihdâş idici **el-bedel** bi't-tahrîk elde ve ayakda olan zaħmet (16) ağrı **el-büdn** bi-zammi'l-bā' ve'd-dāl ve bi-teskînihi yoğun gövdelü olmak **el-beden** bi-fethateyni (17) gövde cesed gibi **el-büdüvv** bi'z-zammāt ve teşdidi'l-vāv zāhir ve āşkäre olmak **el-budāhet** (18) bi'z-zammi ve'l-fethi āşkäre **el-bedāhet** iş evveli ve işe başlamak **el-bedret** on biñ (19) dirhemdür cem' i büdür gelür **bedālyü** Yünānîdür 'Arabîde rāhatü'l-esed dimekdür ba' zılar (20) maķaldür didiler **bedāşkān bedāsgān** ism-i Fārisîdür baban öldüren otı (21) dirler 'Arabîde ķātil-i ebîh ve keffü'l-kelb dağı dirler **faşlu'l-bā'** (22) ve'z-zāl **el-bezz** bi'l-fethi ve't-teşdid ğālib olmak **el-bazah** yarmak şakķ gibi (23) **el-bāzak** 'asîr-ü 'ineb dirler ki tabħ ideler şülüşünden aķalli gidince andan koyalar (24) **faşlu'l-bā'** ve'r-rā' **el-bürr** (25) bi'z-zammi ve't-teşdid buğday hınța gibi **el-bür'** bi'z-zammi ve 'inde'l-ħicāziyeyni bi'l-fethi yāre oñılmak (26) ve ĥasta eyü olmak **el-burbür** bi'z-zammi bulğur didükleri nesne ki buğdaydan iderler (27) **el-burcā'** bi'z-zammi şiddet ve meşakķat **el-bürceme** bi'z-zammi ve fethi'l-cîm ve'l-mîm ve yecüzü zammü'l-cîm

22b

(1) ayzān barmaķ boğını 'ukdet-i aşābi' ve maşal-i 'asābi' gibi cem' i berācem gelür fethi bā ve cîm-ile (2) **el-bürçîn** bi'z-zammi duşvārlıķ ve zaħmet **el-berd** bi'l-fethi sovuķ **el-berāh** zevāl ve gitmek ve zehāb gibi **el-berde** bi'l-fethi ve't-tahrîk çok (3) yimekten tuħme olmak **el-burüdet** bi'z-zammi şovuķlıķ **el-berdi** envā' -ı nebâtâtdan bir otdur ki andan (4) ĥaşîr iderler **el-birāz** bi'l-kesri ādem necisi **el-birs** bi'l-kesri penbe ķuţn gibi **el-berşā'** uzun (5) boylu yoğun gövdelü aħmak kimesne **el-berţime** bi'l-fethi müntefih olmak **el-bur'az** bi'z-zammi (6) buzağı **el-berîķa** şol süde dirler ki üzerine biraz yağ dökilmiş ola cem' i burāk (7) gelür **el-birķaş** bi'l-kesri 'uşfüre beñzer bir ķuşdur **el-burķu'** bi'z-zammi'l-ķāfi ve'l-bā' ve bi-fethatehā (8) göğüs şadr gibi **el-bürme** bi'z-zammi ve sükünü'r-rā' çölmek **el-burām** bi'z-zammi kene didükleri (9) böcek ķurrād gibi **el-burhān** ĥucet ve delil cem' i berāhîn gelür **el-bürîd** bi'z-zammi on iki (10) mile dirler **el-burādet** bi'z-zammi iyekden çıkan telāş **el-burüd** her devā ki tabî' atı şovuķlıķ (11) üzere ola **el-**

baraş bi't-taḥrîk bir meşhûr marâzdur ki ba' zı kimesnelerde olur **el-berdeh** (12) beredeh 'illeti gözde tolu kubbesi gibi bir kaṭre beyâz vâkı' olmaḡdur **el-burgûş** (13) bi'z-zammi perde didükleri nesne cem' i berâġiş gelür **bermilyâ** ism-i Yûnânîdür Türkîde (14) râziyâne tuḡmı dirler **ber'aşt** ermeniler ḡıyarı dirler temlû ve kanaberî daḡı dirler **berencmiş** (15) Türkîde misk otı feslegün dirler ḡabaḡu'l-ḡaranfili gibi **berdeslâm** Türkîce ḡuzı dili (16) ve siñirlü yapraḡ lisânü'l-ḡamel gibi **ber'uvnî** ḡarnıyarıḡ ve baġa yapraġı tuḡmı bezr-i ḡutûna (17) gibi **berencâsif** ism-i Fârisîdür veradiḡa ve ḡovân ḡiḡegi aġacı ve ayvaṡane dirler ḡadîm (18) binâlarda biter ḡiḡegi papadya ḡiḡegi gibidür ammâ yapraġı afsantîne beñzer **bertânîkî** mir-i 'âşîḡân (19) ba' zılar biñ bôrki dirler bir ḡızıl ḡiḡegdür büstân-ı fûrûz daḡı dirler **per-i siyâvuşân** (20) ism-i Fârisîdür Türkîde baldırı ḡara ve şü sünbülü daḡı dirler 'Arabîde (21) kuzbaratü'l-bîr kuzbaratü'l-ḡanât ve ca' detü'l-ḡanâ ve şa' ru'l-ḡül daḡı dirler **bersüm** ḡabuġı (22) ḡalıñ ḡurı ḡurma dimekdür **bürüd-i kâfur** ḡüz tütîyâsıdır **bürüd-i ḡaşrem** ḡorık (23) tütîyâsıdır **bernûf** nar aġacına beñzer bir aġacdur **bernes** bellûṡuñ bir nev' idür (24) **berḡûḡî** zerdâlüdür Yûnânîde berḡûḡıyye dirler **berehfâ nec** yarpuz nev' indendür **barvâḡ** (25) ḡereslik dirler **barḡamaşrâ** ism-i 'ibrîdür yaban ḡardalıña dirler (26) **faşlu'l-bâ'** **ve'z-zâ'** **el-bezâ** (27) bi'l-fethî ḡöġüs daşrasına ḡıḡup arḡa iḡine ġitmek ḡurûc-u şadr ve duḡûl-i zahr gibi

23a

(1) **el-buzbûn** bi'z-zammi altıda bir südüs gibi **el-beza'** bi't-taḥrîki ḡurbaġa dıfda' gibi **el-buzâḡ** bi'z-zammi (2) tûkrük **el-bezlâ'** ḡavî ve muḡkem ve eyü fîkr rây-i ceyyid gibi **el-bezr** sebzevât tuḡmı cem' i büzür gelür (3) **bezr-i ḡutûnâ** Türkîde ḡarnıyarıḡ ve baġa yapraġı tuḡmı dirler **bezrü'l-kerefs** baġḡe kerefsi tuḡmıdır (4) **bezrü'l-kerefsü'l-cebelî** yaban kerefsi tuḡmıdır **bezrü'l-ḡabâzî** ebemġümecci tuḡmıdır **bezrü'r-raṡbe** (5) beyâz yonca tuḡmıdır **bezrü'l-cercîr** şü kerdemesinüñ tuḡmıdır **bezrü'l-maṡ** yaban enarı tuḡmıdır (6) ḡabbü'l-fulful gibi **bezrü's-sezâb** şadef tuḡmıdır **bezrü'c-cezerü'l-büsîtânî** havıḡ tuḡmıdır (7) **bezrü'c-cezerü'l-berrî** yaban havıcı tuḡmıdır ki zûkü daḡı dirler **bezrü'l-ḡass** marul tuḡmıdır **bezrü'l-benc** (8) bañ tuḡmıdır üç nev' i olur siyâh ve ḡızıl ve beyâz **bezrü'l-fücl** turp tuḡmıdır (9) **bezrü'l-merv** yarpuz tuḡmı şeble tuḡmı daḡı dirler

bezü'l-heveh kuş etmegi otı tuhumudur (10) kudrî dağı dirler **bezr-i belâskîs** yüzerlik tuhumı envâ'ındandır dirler (11) **bezü'l-ķandır** kendir tuhumudur şehdānec dağı dirler **bezü'l-ķandekük** kara yonca ve tîrfil tuhumudur (12) **bezü'l-lisānü'l-ķamel** siñürlü yaprak tuhumudur **bezü'l-ķummāz** kuzı kulağı tuhumudur **bezü'l-kettān** (13) kettān tuhumudur **bezü'n-nemmām** marşıma tuhumı ve 'aşık yaprağı tuhumudur **bezü'd-dandü'l-esved** cebel-i hindî dirler (14) bu hurde siyāh tuhumdur **bezü'l-helyün** dilkü kıyırığı tuhumudur **bezü'l-üşfur** 'üşfur çiçegi tuhumudur kırıtım gibi (15) **bezü'l-ekşüş** bağ şarmaşığı tuhumudur **bezü'l-hindibā'ü'l-berri** güneyik (16) tuhumudur **bezü'l-hindibā'ü'l-büstāni** acı marul tuhumudur **bezü'l-ebķara** ısrığan dikeni (17) tuhumudur **bezü'r-rāziyānecü'r-rūmi** anīsün tuhumudur **bezü'r-rāziyānec** rāziyāne ve rezene tuhumudur dağı dirler (18) **bezü'l-left** şalgam tuhumudur **bezü'l-fincanguşt** ayıd ağacı tuhumudur **bezü'l-kürās** pıraşa tuhumudur **bezü'l-verd** (19) gül tuhumudur **bezü'r-reyhān** feslegen tuhumudur **bezü's-salk** çükündür tuhumudur **bezü's-şalcam** şalgam tohumudur (20) **bezü'l-ķışşā** 'acür tuhumudur **bezü'l-bıttih** kavun tuhumudur **bezü's-şebes** turaķ otı tuhumudur **bezü'l-kerenb** (21) laķana tuhumı **bezü'l-ısfānāh** ispanāķ tuhumudur **bezü'l-lūf** yılan bacağı tuhumudur **bez-ü baklatü'l-ķamķā** (22) semüzlik otı tuhumudur **bezü'r-ricle** mislühü **bezü'l-na'nā** nāne didükleri otuñ tuhumudur **bezü'l-ķatmi** (23) ķatmi çiçegi tuhumudur tuhum-ı ķayrūye gibi **bezü'l-hefrem** emir-i 'aşıkān didükleri çiçek tuhumudur (24) **faşlu'l-bā' ve's-sin el-bess** (25) bi'l-fethi ve't-teşdid yağ-ıla unı ķaruşdurup bişürmeden yemek **el-bāyes** şol şiddete dirler ki (26) andan hüzün ve ğam ķāşıl ola **el-besbāse** bir ağacuñ adıdır ve dağı ıssı otuñ adıdır ve cevz-i bevvanuñ (27) ķabuğına dirler etibā ķatında ma'rūfdur **el-büssed** bi'z-żammi ve't-teşdidü's-sin kıızıl boncuķ

23b

(1) boncuķ ve mercān köki didükleri nesne **el-büsret** bi'z-żammi hurmā ķorığı **el-bāsür** maķ'adda (2) ve dağıl-i enfde ķādis olur bir 'illetdür ki bavāsır dirler cem' i dağı bavāsır gelir **el-bisāt** bi'l-kesri (3) dōşenecek esvāb **el-besķ** tükürmek bezķ ve dağı uzamaķ ve böyümek **el-besl** helāķ itmek (4) ve men' itmek **el-bustec** aķ ğünlükdür kendir ve lubān dağı dirler **el-besfāyec** 'Arabisi ızrāsü'l-ķelb (5) ve teşmiz ve şāķibü'l-ķacer ve keşirü'l-

ercel ve berbūze dirler Türkīde çıyan otı ve besbāyec dağı dirler (6) būstān-ı efrūz ‘Arabīsi mīr-i ‘āşıkan ve ḥamāme ve ‘urku'd-dīk ve kester dağı dirler Türkīde kaṭīfe (7) çiçeği ve beg börki ve ḥoroz ibigi ve maḥmūd çiçeği dağı dirler **el-besbās** ehl-i endülüs ve ehl-i mağrib katında (8) rāziyānedür **el-bes‘īra** kuzgun otudur seraḥs dağı dirler **el-besbīle** ḥılbe ve būy otı nev‘indendür (9) **el-busāk** bi'z-zammi tükruk **faşlu'l-bā’ ve's-şīn** (10) **el-beşāset** açık yüzlü ve şādumān olmağ **el-beşer** bi't-taḥrīk ādem oğlanı **el-beşere** bi'l-fethi (11) ve'z-zammi ve sükünü's-şīn ve fethihā derinüñ dış yüzi cem‘i büşr ve ebşār gelür **el-beşā‘a** ta‘ām (12) datsuz olmağ **el-beşī‘** ve'l-beş‘ bi-kesri's-şīni fihimā dadı yaramaz nesne **el-bāşak** atmaca didükleri (13) kuş cem‘i bavāşık gelür **el-beşm** çok yimekten tuḥme olmağ **el-başām** bi'l-fethi gökçek koḥulu bir (14) ağacdur ki sevāk dağı dirler **el-bişr** bi'l-kesri açuğ yüzlü **el-beşme** qaraca bir tuḥmdur ki göz (15) otudur ki çeşmezen dağı dirler **başūlyūn** Yūnānīdür ki bağa yaprağı tuḥmıdır ki ḫarıyaruğ (16) dağı dirler **bişleşke** çengiyāne otı canṭınāyāy-ı rūmī dağı dirler **el-beşyeş** ebū cehil karpuzınuñ (17) yaprağıdur varağ-ı ḥanzal gibi **faşlu'l-bā’ ve's-şād** (18) **el-başar** bi't-taḥrīk göz nūri ve gözüñ görmesine dağı dirler ve idrāk ve fikr cem‘i ebşār (19) gelür **el-başret** bi-sükünü's-şād yumşak küfege taş ḥacāre-i raḥve ma‘nāsına **el-başīr** görür (20) ma‘nāsınadır zīrā mübālağa şīğasıdur müdrīk kimesneye dağı dirler **el-buşāk** bi'z-zammi (21) tükruk buşāku'l-ḳamer ve zübdü'l-ḳamer ve rağvetü'l-ḳamer dirler bir taşdur buşāku'l-insān ādem (22) tükriğüdür başal şoğandur ki Fārisīde biyāz dirler **başalu'z-zīz** it keseri ve gömren (23) dağı dirler **başalu'z-zīb** bu dağı it keseri soğanıdur **başalu'l-ḳay** bunüñ aşlı it keseri (24) **belbūse** beñzer bir şoğandur **başalu'l-fār** aṭa soğanıdur ‘anşal gibi **başal-ı ‘anşal** aṭa soğanı (25) başalu'l-fār gibi **başalu't-tercis** nergis çiçeğünüñ soğanıdur **el-buşm** bi'z-zammi ḥınşar barmağ-ıla (26) binşār arasıdur **el-buşlā’** bi'z-zammi pazı didükleri ot (27) **faşlu'l-bā’ ve'd-ḳāt el-baḳāda**

24a

(1) deri yumşak olmağ ve nāzik olmağ **el-biz‘** bi'l-kesri avuçla on ve on iki ile (2) yigirmiye varınca olan a‘dāde dirler **el-biz‘a** cimā‘ itmek **el-baz‘a** (3) bi'l-fethi et pāresi ḳıṭ‘atün mine'l-laḥm ma‘nāsına **el-bāzi‘a** şol baş yaruğuna dirler (4) ki derisini ve etini

yarup kıanatmış ola ammā çıķup aķmaya aķarsa dāmiye dirler **el-buzāk** (5) tükürmek buzaķ gibi **el-buzāk** bi'z-zammi tükürmek **faşlu'l-bā'** (6) **ve't-tā'** **el-but'** bi'z-zammi eglenmek ve giç gelmek **el-beṭbāt** bir ağacūñ adıdır (7) çobān ṭayađı dirler 'ařā'r-rā'ı gibi **el-baṭṭ** bi-teşdidü't-tā' kıaz didükleri kıuş (8) cem'ı baṭ ve baṭāt gelür **el-biṭṭiḥ** bi'l-kesri kıavun ve kıarpuz ikisine bile řāmildür cem'ı (9) baṭāṭiḥ gelür **el-buṭm** bi'z-zammi benevş ağacı ki yemişine ḥabbetü'l-ḥazrā' dirler **el-baṭn** kıarın ki (10) ḥilāf-ı zāhdür **el-bitne** bi'l-kesri toķlıķ şıba' gibi ve tuḥme olmaķ imtilā gibi **el-baṭāne** bi'l-fethi (11) böyük kıarınlu olmaķ **el-bāṭn** gözikmeyen nesne ki zāhirūñ ḥilāfidür **el-bāṭiye** kıab kıacaķ (12) inā gibi biṭṭiḥu'z-zakī ve biṭṭiḥ-i aḥzar kıarpuz didükleri yemişdür **baṭrāsāliyūn** (13) Yūnānidür ṭař kerefsi dimekdür **baṭāris** Yūnānidür kıuzgun otı dimekdür **beṭrālāvan** (14) Yūnānidür neft yağı didükleri yağdır **baṭrāḥyūn** Yūnānidür düğün otı kıurbağa (15) otı dağı dirler kebıkeç gibi **el-baṭṭi** ve řulb nabız ṭamarı kāhil ve kıatı toķunmaķdır (16) **faşlu'l-bā'** **ve'z-zā'** **el-bazr** (17) bi'l-fethi delaķ ki 'avratlarūñ fercinde olur **el-büzāre** bi'z-zammi üst dudakda zāyid (18) řarķuķ deri olmaķ ve dağı 'avretlerūñ ferci kenāri **faşlu'l-bā'** **ve'l-'ayn** (19) **el-bā'** iki kol uzunı ki kıulāç dirler **el-bā'ş** göndermek (20) irsāl gibi ve uyḥudan uyarmaķ **el-bi'te** bi'l-kesri kıoparmaķ **el-ba'c** kıarında dürtmek ve kıarın (21) yarmaķ **el-bu'dac** bi'z-zammi kıarında olan yaralar **el-ba'id** irāķ cem'ı bu'dān gelür **el-ba'r** bi'l-fethi (22) it siñegi zübābü'l-kelb gibi **el-ba'ir** deve **el-ba'ūza** bi'l-fethi sivrisiñek cem'ı ba'üz (23) gelür **el-bi'al** bi'l-kesri cimā' itmek **ba'ru'z-zabb** keler necisidür **ba'ru'l-ma'z** keçi tersidür **ba'ru'z-zān** (24) kıoyun seflidür **ba'ru'l-cemel** deve fiğidür **faşlu'l-bā'** **ve'l-ğayn** (25) **el-bağte** bi'l-fethi añsuzdanluk fecā'et gibi **el-bağāse** bi'l-ḥarekātü'ş-seleş (26) ufacuķ kıiçerek kıuşlar cem'ı buğřān gelür **el-bağl** kıatır cem'ı biğāl gelür dişisine bağle (27) dirler **el-baği** azğunlıķ itmek ve yara şişmek

24b

(1) **faşlu'l-bā'** **ve'l-kāf el-baķā'** devam ve řebāt **el-baķķa** bi'l-fethi ve't-teşdidü'l-kāf böyük (2) sivrisiñek ba'üz-ı kebīr ma'nāsına cem'ı büvve gelür **el-baķar** bi't-taḥriķ sığır didükleri (3) canavār cem'ı buķūr ve baķarāt gelür **el-baķl** tere ve sebze nev'inden cümlesine ıṭlāķ olunur (4) lākin ba'zı maḥalde eṭāyib-i buķūl murād olur ki nās anı ekl

ider na' nā gibi ve kerefs (5) gibi **baqla-i yemāniye** iki nev' olur birisinin sākı ve budaqları ve yaprakları cem' an (6) kızıldur ve bir nev' inün sākı ve budağı ve yaprağı yeşil olur **el-bekāve** bi'l-fethi bakmak nazar (7) gibi **el-bākī** āhiri olmayan **el-bakkm** bakām ağacıdır ki boyacılar isti' māl iderler **el-bakş** (8) cemşir ağacıdır **el-bukm** bi'z-zammi cevz-i māşil ağacıdır **baqlatü'l-ḥamkā** ve **ricle** ve **ferfeh** ve **ḥurfe** 'Arabīdür (9) Türkīde semüzlük otı ve tuḥmegān dirler **baqla-i yehūdiye** hindibā-i berrī nev' idür karşı nā daḥı (10) dirler **baqla-i ḥorāsāniye** Türkīde ve Fārisīde tere-i ḥorāsānī dirler **baqlatü'l-mübāreke** semüz otudur (11) **baqlatü'l-gazāl** yarpuz-ı berrī didükleridür **baqlatü'l-melik** şāhteredür **baqlatü'l-utruciyye** (12) oğul otı ve kıvan otı didükleridür bādrenbūye gibi **baqlatü'l-bāride** sarmaşık leblāb gibi (13) **baqlatü'l-enşār** lahanadır kerenb ve kelem gibi **baqlatü'z-zab** oğul otı ve kıvan otunuñ bir nev' idür (14) **baqlatü'l-ḥatāḥif** zerdeçāvdur 'urūk-ı şufr gibi **baqlatü'z-zehbiyye** ispānağdur ba' zılar (15) kaḥf daḥı dirler **baqlatü'l-leyne** semüz otudur **baqlatü'r-rummān** endülüs vilāyetinde meşhūr (16) siñürlü yaprağı beñzer **faşlu'l-bā'** **ve'l-kāf** (17) **el-bükā'** bi'z-zammi ve'l-fethi ve'l-meddi ve'l-kaşr ağlamak **el-bekyeke** depretmek taḥrīk gibi **el-bikr** bi'l-kesri (18) genc sığır ve er görmedük kız cem' i ebkār gelür **el-bekāret** kızlık ki kızlarda olur **el-bākūrat** (19) turfanda nesne cem' i bevākir gelür **el-bakl** karuşdurmak ḥalt gibi **el-bakīle** yağ-ıla karuşdurılmış (20) keş **el-bakī** bi'l-fethi ve kesrū'l-kāf çok ağlayıcı keşirū'l-bukā' ma' nāsına **el-bakīr** ehl-i hind luğatidür (21) ḥıyār-ı şenbe dimekdür **faşlu'l-bā'** **ve'l-lām** (22) **el-bell** bi'l-fethi ve ve't-teşdid yaş eylemekdür **el-belā'** imtiḥān olmak ve yaramaz nesneye giriftār (23) olmak cem' i belāyā gelür **el-bülbül** bi'z-zammi ve't-teşdid meşhūr bir kuşdur 'andelīb gibi **el-belibile** (24) bi'l-fethi vesvese eylemek ve ğam-ğın eylemek **el-belḥā'** kaşları arası açuk olan 'avrat (25) **el-bullaḥ** bi'z-zammi ve teşdidi'l-lām el-meftūḥa hümā didükleri kuş **el-balkā'** gönüllü aḥmak (26) 'avratı mütekebbire-i ḥamkā ma' nāsına **el-beled** bi't-taḥrīk şehir ve büyük köy cem' i buldān gelür (27) **el-beles** bi't-taḥrīk incire beñzer bir yemişdür Yemen vilāyetinde çok olur **el-büls** bi'z-zammi

(1) mercüme meşâbesinde hûbûbâtdan bir habbuñ adıdur ba' zılar mercümeğdür dirler **balşûş** (2) bi-fethi'l-bâ' ve'l-lâm kuşlardan bir kuşuñ adıdur **el-bel'** yutmağ ve belürsüz itmek **el-bül'um** (3) ve'l-bül'üm bi'z-zammi fihimâ boğazuñ ta'âm gidicek yolu mecrâ-yı ta'âm gibi **el-belgâ'** lûgat-ı (4) ehl-i medînedendür ekâri' ma'nâsına ki koyun ve keçi ayağına dirler **el-belâgat** faşâhat (5) ya'ni her sözi yirinde söylemek **el-belemün** çağır dikeni didükleri diken **el-bâliye** (6) za'if çürümüş nesne **el-belid** fehmi olmayan kişi **el-bellüt** pelid yemişidür **bellütu'l-arz** (7) yir pelidi dirler Yünân lûgatı üzere kemâdiryüs dirler **bellütu'l-melik** kestânedür şah-bellüt (8) dağı dirler **el-belha** sigil otı dirler **belilec** beliledür ki emlec ve helilec gibi yemişdür hindidür (9) **el-belhaye** mürür ağacıdur dirler **bel** balhaye dirler mürür ağacınuñ yemişidür ba' zılar buñâ kuşsâ-i hindî (10) dağı dirler **el-balâdur** kuş burñına beñzer Hindidür Yünânide anaqradyâ dirler (11) Türkide ve Fâriside balâdur dirler **el-bülsün** mercimeğdür 'ades gibi **el-bels** ağ incürdür (12) tîn-i ebyaz gibi **belhâsef** ayvañanedür İstanbul halkı vâredika dirler berencâsif (13) gibi **belüsîñün** gülnârdur ki katmer nar çiçegüdür **el-balah** hurmâ çiçegidür tâze iken hurye (14) dağı dirler belencmişk misk otudur ki ba' zı yirlerde felsegün dirler efrenmişk (15) dağı dirler **el-billür** billür didükleri taşdur **belbüs** Türkice gömren dirler (16) ba' zı yirlerde nahl-ı arguvân dirler başalu'z-ziz dağı dirler **el-belesân** belesân ağacıdur ki (17) Mısır kırbinde 'aynü's-şems didükleri yirde olur **el-belmün** yaban tuğmegândur sütlegen (18) nev'indendür **el-bilân** tağ nohudıdur yaban nohudı dirler **el-belesgen** çoban (19) süzeği dirler bir otdur **faşlu'l-bâ' ve'l-nün** (20) **el-bân** şorgun ağacıdur ve vahidesinde bâne dirler **el-bünne** (21) bi'z-zammi ve't-teşdid muṭlaḳâ koğu ma'nâsına eger eyü eger yatlu **el-benâne** bi'l-fethi barmağ başı (22) räsül'eşâbi' ma'nâsına **el-binti** kız cem' i benât gelür **el-benc** bi'l-fethi bir otuñ adıdur (23) ki Türkice bañ dirler tuğmına bezr-i benc dirler **el-binşar** bi'l-kesri kiçirek barmağı-y-ıla vasağ (24) barmağın arasındaki barmağ cem' i banâşır gelür **el-benk** bi'l-fethi her nesnenüñ aşı banc gibi (25) ve dağı şol ot ki sekr vire beñklik dirler ammâ avâm esrâr ma'nâsına isti' mâl (26) iderler **el-büniyye** bi'z-zammi ve kesrü'l-nün me'a teşdidi'l-yâ' sazan balığı cem' i bünyân gelür (27) **el-benefşec** menevşe didükleri çiçekdür **el-benefşeciyye** benefşe murabbâsı ve benefşi hamiresidür

(1) **el-bināset** benāseb daḥı dirler meneviş ağacı şamğıdur şamğu'l-butm daḥı dirler **el-benc-enguş** (2) ayıd ağacıdur tuḥmına ḥabbü'l-faḫḫ dirler **banṭaḫlan** Yünānīdür biş barmaḫ dirler bir otdur (3) ʿArabīde ḥamset-i evrāk dirler **el-bınduḫ** fındıḫ didükleri yemişdür **bınduḫu'l-hindī** (4) rete dirler fınduḫ miḫdārı bir yemişdür Türkīde ve Fārisīde fınduḫ-ı hindī dirler (5) **el-benk** muḡaylān dikenı ağacınıñ ḫabuğıdur **benātü'r-raʿd** mantar nevʿ idür ṭamlān daḥı (6) dirler kemāt gibi **benātü'n-nār** ışırgan dikenı didükleri otdur encere gibi **el-benber** sebistāndur (7) meḥīṭa daḥı dirler **el-bincişkruvān** serçe dili didükleri nesnedür lisānü'l-ʿaşāfir gibi (8) **benātü'l-verdān** arḫası yaşşı kızılca böcekdür başmaḫcı böcegi dirler **el-bentüme** purç (9) dirler zeytün ağacında ve badem ağacında ve armud ağacında biter yaşıl bir otdur (10) **faşlu'l-bāʿ ve'l-vāv el-bevārid** (11) iki ḫulaḫ arasındaki et ve ʿinde'l-baʿz savuḫ taʿāma dirler **el-büş** bi'z-zammi akça ot (12) dirler bir otdur aşşāblar ḫatında maʿlūmdur **el-bevl** sidik cemʿi ebvāl gelür **bevl-i dem** (13) ḫan tebevül itmek bögrekte ṭamar açılmaḫdan çatlamaḫdandır **bevlü'd-demmü'l-ḡasālī** (14) sidik ile ḫan gelmek ve ḡassālī didügi çig et yunmuş şı gibi gelmedür **el-büm** bi'z-zammi (15) bayḫuş didükleri bir ḫuşdur cemʿi ebvām gelür **el-büh** bayḫuşa beñzer bir ḫuşdur lākin (16) andan kiçirekdür **el-büzidān** dilkü ṭaşağı dirler bir otdur Mışırdan ḡayrı yirlerde olmaz (17) **el-būraḫ** būraḫ-ı ermenidür faṭrūn daḥı dirler **büritiş** sürme ṭaşıdur rüsenāyi (18) ve merḫaşıṣa daḥı dirler **el-būḫiṣā** ḫara ağacdur der-dār daḥı dirler **büşād** şalgamdur (19) şalcam daḥı dirler **el-buvṭāniye** sarmaşık nevʿ idür kermetü's-sevdā daḥı dirler **pülüpüdyu** (20) Yünānīdür besfāyecdür keşirü'l-ercel daḥı dirler **el-būḡalşan** şığır dili otdur lisānü's-sevr (21) daḥı dirler **el-bürenk** ayvaṭanedür badrüc daḥı dirler **el-bühā** cedvārnam maḫbül (22) köküñ yaprağıdur **bülüṭriḫün** Yünānīdür baldbaldırırı ḫaradur keşirü's-şaʿr dimekdür (23) per-i siyāvuşān daḥı dirler **bülüfişmen** çok başlu dirler bir otdur ism-i Yünānīdür **bevlü's-şıbyān** (24) oḡlancuḫlar sidigidür **bevlü'd-devābb** ḫayvānlar sidigidür **büş-i derbendī** (25) ırmaḫ şiyāfı dirler bir otdur **büyāylis** Yünānīdür akça ot dimekdür **el-büşir** şığır (26) ḫuyruğıdur baʿzılar mayāşıl otı didiler **bünyün** anīṭün daḥı dirler Yünānī isimdür (27) yaprağı kerefs çiçeği ṭuraḫ otı ve tuḫmı bañ tuḫmına beñzer bir otdur **bülüḡālīn** süd otı

(1) dirler ism-i Yūnānīdür **būlāmūnyū** bilmūbyūn daḥı dimişler ism-i Yūnānīdür ba' zılar
(2) çoban tayağınıñ bir nev' idür dirler **būlūgānāṭin** Yūnānīdür boğumluca ot (3) dirler
boğumu çok olduğu-çün **el-bavāsīr** bi'l-fethi şufre taşra çıkmak ve şufranuñ (4) tamarları
açılıp każā-i hācetde yaruqlardan kan gele (5) **faşlu'l-bā' ve'l-hā' el-bāha** (6) cimā'
cem' i bāh gelür **el-behār** bi'l-fethi şıgır gözl ve daḥı hūp rāyiḥalu bir şarı çiçekdür (7) ki
'aynü'l-bakar dirler **el-behetta** bi'l-fethi ve teşdidi't-tā' birinc şorbası ve 'inde'l-ba' z (8)
südlü birinc **el-bühemmī** bi'z-zammi dikenlü ağac müfredinde bühmāt dirler ve karamuk
dirler buğday (9) içinde olur bir ḥabdur **behūdetü'l-ḥacer** taş yoşını **behrāmec** belḥ söğüdi
ve koçar (10) şorkūn dirler **el-behc** dilkü taşağı dirler bir otdur būzīdān daḥı dirler (11)
behrām ve **behramān** uspur çiçegidür **beş** İbn-i Baytar kavli üzere bellūṭ ağacınıñ (12)
bir nev' idür ve İhtiyārāt ve Minḥac kavli üzere maḥaldür **behmen** zarb-i kesn dirler bir
(13) kökdür **el-behaḫ** deri üzerinde aḫlu qaralu noḫtalar olmaḫ **el-behīme** bi'l-fethi (14)
dört ayaklu ḥayvān cem' i behāyim gelür **faşlu'l-bā' ve'l-yā'** (15) **el-biyāḫa** bi'l-kesri ve't-
taḫfif ve bi'l-fethi ve't-teşdid uvaḫ balıḫ (16) cem' i būyāḫ gelür **el-biṣ** bi'l-kesri
nebātātndan bir otdur cüdvāra beñzer bilād-i hindden (17) gelür semmiyyātndandır **el-**
beydāne kulan eşeginüñ dişisi cem' i beydāt gelür **el-beyāz** (18) aḫ **el-beyzān** bi'l-kesri
benī ādemüñ aḫ yüzlüleri **el-beyzā'** bi'l-kesri güzel (19) yüzlü 'avrat müzekkerinde
ebyaz dirler **el-baytār** na'lband **el-beyvet** kişi baş şala (20) şala tiz tiz gitmek **el-beylem**
penbe çekirdegi ve penbe kozası **el-beyyin** bi'l-fethi ve kesri'l-yā' il-müşeddede (21)
zāhir ve āşikār olmaḫ **el-beyān** faşāḫat ve zuḫūr **el-beyyine** bi'l-fethi ve kesri'l-yā' il-
müşeddede (22) zāhir ve āşikār olmaḫ **el-beyz** bi'l-kesri ve'l-fethi yumurta **beyzu'l-ivz**
(23) ördek yumurtasıdır **beyzu'n-ne'ām** deve kuşu yumurtasıdır **beyzu'l-baṭṭ** kaz
yumurtasıdır (24) **beyzu'l-aşāfir** serçe kuşınıñ yumurtasıdır **beyzu'l-ḥacel** keklik
yumurtasıdır (25) **beyzu'l-ḥabārī** toy kuşınıñ yumurtasıdır **beyzu'l-laklak** leylek (26)
yumurtasıdır **bīş-müş bīşā** bir ḥayvāndur fāre gibi cedvār ile biten biş (27) köklerin yir
dirler ḥattā fāretü'l-biṣ daḥı dirler **bīkya** ism-i Fārisīdür mercümege

(1) beñzer bir otdur eger ʔaʕamı ve eger şekli ve eger otı mercümeğ gibidür **el-biʕ**ʕ biʕ-kesri ʔuyı cemʕi (2) abār ve ebyār gelür **lüğat-i Fārisiyye bābuʕl-bāʕ el-meftūhat** (3) **bā-afra** bir otdur ki ʔafaḡānı giderür yaʕni yürek oynamasını defʕider **pā** (4) ayak ve iz ve ʔabān ve behāne maʕnāsına **bābzen** kebāb şışı **pāpesterek** oğlan ʔamağını ʔaldurmak (5) bir marāzıdır ki ʔamağı düşer ʔaldururlar **bābunec** papadya çiçeği ʕArabī ve Fārisī bābūne dirler (6) baʕz lüğatde bābūne ʔoyūn gözi çiçeğidür dirler **paḡıla** tencedür ki içinde yimek büşürürler **bādāmtere** (7) feslegen **bādaverd** ʔaḡır dikenidür ki güz faşında şaḡrālarda yil önince yuvarlanur **bādbānbād** (8) ġubār toz maʕnāsına **bādḡāye** debe ādem ki ʔuluca dirler **bādḡjem** yil ḡasteliği ʕilletidür (9) ki bir marāzıdır ʕArabca ḡumra dirler ve rebībe daḡı dirler **bādrenğ** şenḡiyār Esed-i ḡūsī ve (10) Şems Faḡrī turunc maʕnāsına naḡl itdiler **bādrenğbū** oğul otı **bādrūge** buyān (11) balı **bādrūg** ʕArabīsi bādrūcdur baʕzılar tere-i ḡorāsānī dirler **bādraya** ʔaḡır dikenini (12) **bādzū** maʕdenus **bādeznebuye** kovān otı yaʕni oğul otı baʕz nüşada kovān (13) arusı yazılmışdır **bādzehr** ʔaş gibi bir şeydür rengi şaruraḡ ve zeytūnī renk olur (14) geyikte olur zehirleri defʕider **bād-ı künc** ʔavlıc marāzı **bādincān** Türkīde paḡlıcan dirler (15) maʕrūfdur **bādyān** rāziyānedür **bādyāne** ʔuraḡ otı didükleri ot **bārāc** ʔābiledür ki (16) ki Türkīde mamı dirler **bārān** yağmur **bāred** şaḡırġa ve kene kim ʔavara yapuşur **bārezde** (17) ʔaşnı didükleri nesnedür ki āña daneḡadur dirler ʕArabīsi ʔinnedür **bāranbūy** feslegen (18) **bārenk** bi-maʕnā narenc yaʕni tūrunc didükleri yemiş **bārenğbūy** ayvadane didükleri (19) ot **bārenğbūye** bādrucdur **bār-vār** yüklü ʕavrat bār-dār maʕnāsına **bārud** ʕArabīde ġüherçile (20) didükleri nesnedür **bāzekī** delüce ʔoğan **pazū** Türkīde pazı dirler iki nevʕdür (21) bir dürlüsi aḡ olur pazı āña dirler ve bir dürlüsi kızıl olur āña çükündür dirler (22) pancar daḡı dirler **bāşterek** şıġırcuḡ ʔuşıdır ki çekirge ile cenk eyler ʔırar ve sīn-i mühmele (23) ile alaca şıġırcuḡ ʔuşıdır **bāşġüne** oğlan ʔoğar-ken ökcesi ilerü gelmek (24) **bāşeng** üzüm şaḡkıımıdır **bāğ** şu üzerinde yüzer gezer bir canavarcıdır **bāġır** ur (25) dirler bir şışdür aʕzāda zāḡır olur ammā aġrımaz **pāğand** atılmış penbe **bāġüçe** kelebek (26) pervāne maʕnāsına ve bir aġuluca alaca ʔurdaġızdır ve başmaḡcı böceği ve gelincük ʔurdu

(1) **bālānī** baş ortası **pālū** demregü didükleri ‘illet ve siğil **bālū** bā-yı ‘Arabī ile kirās yemişi (2) **bālūse** taşa ve ğuşşa **bālvād** bābīl kuşu **bālvāne** serçe kuşu bālūde ma‘ rūfdur (3) ta‘ rīb idüp fālūzec dirler **pālūne** süzgi mışşifāt ma‘ nāsına **bālūye** āhiri yā ile (4) qarlaguc didükleri kuş **bānefs** menekş ve menevş dahı dirler bir ağacdur **pāy-çe** (5) koyun ve keçi ayağıdur bişürürler Türkīde dahı paça dirler **bīk** merdüm-i çeşm ya‘ ni gözbebegi (6) **petyū** keş ve ekşi ayrandur **betfūz** yırtıcı kuşlaruñ minķarı ‘āmmdur **betkūt** bir nev‘ (7) reçeldür ki ekşi olur şıhāhu'l-fursde āhiri tā-y-ıla naql olındı **bete** aqca qavaq **beçe** (8) şarmaşık **beçe** tahfif ve teşdiye ile yakında doğmuş oğlan ve yavru ma‘ nāsına (9) **peçgān** yavrılar ve oğlancuqlar **baħrgān** deñizde olanlar **beç** göz çapağı **bahced** (10) rīm-i ahen ya‘ ni demür boķu **baħs** yürek ħarāreti ve ısıtmadan ve yāhud ğuşşadan şavılmaq (11) ve müteğayyir olmaq **baħsān** eriyici ve eksilici **baħaset** ħoruldıdur ki uyķuda olur (12) **baħla** baķlatu'l-ħamķā didükleri otdur ki Türkīde semüz otı dirler **bed-endiş** (13) yaramaz fikirlü **bed-zehre** ödi yok kimse qorķu ma‘ nāsına **bede** aqca qavaq ağacıdur **berācīl** (14) kerefs didükleri otdur ki Türkīde kereviz dirler **perpur** çil kuşıdur ki aña tihū dahı dirler (15) **perpere** kızıl altun dinār ma‘ nāsına **perper** ‘Arabīde recl ve baķlatu'l-ħamķā dirler Türkīde (16) semüz otı **perpehen** mislühū **bercestegi** gövde qabarmaq ve a‘ zā qabar qabar olmaqdur ki (17) bir ‘illetdür **perçem** depede qonulan sac **bercüşidegi** qurdeşeni didükleri ‘illet (18) **perde-dil** yürek qabıdur ki ħicābu'l-qalb dirler **berzeg** kendir tuħmıdur **bersām** cünündan (19) bir nev‘ dür ve ħastelik ağırlığı ve göğüs zahmeti ki zātü'l-cenb dirler **berestük** qulağuç (20) didükleri kuş perestü gibi **bersiyān** ‘asā‘r-rā‘ ī dirler bir otdur **per-i siyāvuşān** (21) baldırı qara didükleri otdur **berş** şarmaşuq **perş** bağırsaķ ağırsı **berga** dili (22) kesilmiş kimesne **bergast** bir otdur ki ħirūk dirler ve taķibler qınāberri dirler **berf** (23) qardur ki kış eyyāmında yağar **berf-āb** qarlı şudur **berfenhac** ağır başandur ki ‘Arabça (24) kābus dirler **berg** rānuñ sükünü ile yapraq ki ‘Arapça varaq dirler **perk** ketān (25) tuħmıdur **berkeşt** iplik gibi bir otdur yiryüzinde yayılır qaruş muruş yatur (26) taķibler sūrincān dirler **berencāsif** qovan çiçeginüñ ağıdır ki taķibler qatında (27) ma‘ rūfdur **perende-i çerāğ** pervāne ki ‘Arapça ana ferāş **bernes** bağırsaķ ağırsı

(1) **berîş** mafis didükleri sancudur ba‘ z nüshada mafsal sancusı vâkı‘ olmuşdur (2) **bervâk** çiriş otı **pervānek** karaçulak didükleri canavar **pervāne** kelebek (3) didükleridür ki çerağ etrāfında uçar ve kendüyi çerāğa urup yaçar **berūmend** (4) yemişlü ağac **berre** kızu ki koyun yavrusıdır anuñ teşdidi ve taḥfifi ile ikisi de (5) şāyi‘ lūgatdür **berhilyā** rāziyāne tuḥmıdır **perī-efsār** uçuk tutmuş kişi maşrū‘ (6) ma‘ nāsına **berī-zeft** mislühü ya‘ ni uçuk tutmuş kişi maşrū‘ ma‘ nāsına **berinyān** bī-ma‘ nā (7) perīşān ve şu şıgırı **periyūn** kırluğan didükleri ‘ illetdür ki dırnāqda olur (8) **pej** zā-yı ‘ acemī ile añar kökidür ki yürek ağrısı-çün yirler **bezād** ulu kıoca ve yaşlu (9) kıoca **bezbāz** bī-ma‘ nā besbāse ya‘ ni cevz-i bevā kıısı **pejsertāzbāş** ya‘ ni başında kıılı (10) olmayan ve tüyi olmayan kimse **berzeg** ketān tuḥmı **bezeg** kıurbağa yoşunu ve seme ma‘ nāsına **pejgam** (11) kıarız dikenidür ki akākıyā didükleri dārū-yı ma‘ rūf anuñ ‘ uşāresidür **pejgame** kıurbağa (12) yoşunıdır **bez’-i bezek** tesbīḥ kıurdı ve devücük didükleri böcek **pejend** (13) eşek kııyārıdır ki ḥabībler kııssa ‘u’l-ḥımār dirler **pejvend** arı kıuşı serçe daḥı dirler (14) **pejpej** taḥīn Türkide undur ki buğdaydan ögütürler **pest** bā-yı ‘ acemī ile alçaq (15) dimekdür **beste** baḡlu ve uyuşmuş a‘ zā **bestenbāc** ḥilāl otıdır ki Türkide (16) kıılır dirler **būsed** bā-yı ‘ Arabī ile uvaq inci ‘ Arabide ve Fāriside būsed kıızıl boya (17) ve kıızıl renk ma‘ nāsınadır **besme** bi-ma‘ nā vesme ya‘ ni sürme ve rastık **būsterem** kıurd (18) eşeni didükleri ‘ illet ve kıabarçuk **beşm** bir marāzıdır ki imtilādan olur **peşm** (19) bā-yı ‘ Acemī ile ve şinūñ sūkūnı ile yūñ kııl ma‘ nāsına ya‘ ni deve ve kıoyun ve keçi kıılı **beşme** (20) çeşme-zen didükleri darudur ki göz ağrıcaq kıorlar **peşenc** yüzde olan (21) selis ki çağd daḥı dirler **peşence** mislühü **peşe** sıvrısıñekdür ki ‘ Arapça (22) ba‘ ūz dirler **pejize** paluḡuñ ve ejderhānuñ pulı **batārīş** eyreli otıdır ki (23) ḥabībler kıatında serāḥş dimekle meşhūrdur **baḡal** ḡayınuñ fetḥası-yıla kıoltuq dimekdür (24) **baḡl** ḡayınuñ sūkūnı ile kıatır dimekdür ester ma‘ nāsına ‘ Arabidür **baḡtanç** bir kıızıl yılandur (25) yāḥūd bir kıara yılandur ki baḡlarda olur kimseye ziyān eylemez **befç** bādan soñra fā (26) ile türkrük ma‘ nāsına ve şalyār ma‘ nāsına ve aḡız kıöpigi ve şol kimsedür ki söyler-ken (27) aḡzından türkrük şaçılır **baqs** şımşır ağacı **baqam** ma‘ rūf bir ağacdur ki

(1) Hindistandan gelür kıızıl boyadur ‘Arabîdür **begmâz** süci hamr ma‘nāsına **begîr** (2) hıyâr-ı şenber didükleri darudur **balâcür** kara şakız ya‘ni zift **palâzür** (3) mislühü **belbel** büyük kadeh **balbûs** yaban şoganı ve yaban sarımsağı **belsân** lâmuñ süküni (4) ile bir ot tohumudur mercümege beñzer **belesân** lâmuñ fethası-y-la Mışır nâhiyesinde olur bir (5) ağacdur andan yağ cem‘iderler gâyetde menfe‘atlüdür **beleskî** bir ot adıdır ki (6) kıızıl boya yaprağı gibi yaprağı olur ammâ andan uvacuk olur murabba‘ baldırı (7) vardur mağrib diyârında ana muşaffātu'r-râ‘î dirler zîrâ ki çobanlar anuñla süd süzerler (8) **pilk-çeşm** göz kapağı **pâl-güş** bir büyük yaprakdur kalbak yaprağı dirler **belme-rîş** (9) kaba sakallu âdem **belencâsif** ak kovan çiçegi berencâsif ma‘nāsına **belenk** kaplan (10) didükleri canavar **peleng-muşk** kedi otuñ bir nev‘idür ki bakla-i horâsânî (11) dirler **belvâze** şişe **belîte** fitildür ki yaralaruñ içine şokarlar **benâsîb** sakızlık (12) ağacınuñ sakızıdır ki ‘Arabça yemişine hâbbetü'l-hâzrâ dirler **penâver** çiban dimekdür (13) **penbe** panbukdur **pencâl** kuş necisidür ki ‘Arapça zerğ dirler **benhyâne** benglik ki (14) esrâr dahı dirler **penc-enguş** bir otdur ki âdem gibi biş barmağı vardur şu içine (15) koyacak barmaqlar açılır ve şudan çıkınca girüye yumulur ba‘zılar ayıd ağacıdır (16) dirler **penc-pâyek** yengeç seretân ma‘nāsına **penc-evguşt** ayıd ağacıdır **pençe** (17) hâ-i ‘alâmet ile el ayasıdır ki barmaqlar ile i‘tibâr olunur **pence-keş** kereddür (18) ki yufkacuk itmekdür ki tennürda bişer **bendev** kenedür ki tavara yapuşur ‘Arabça (19) kurâd dirler **bendevâ** kaçı dirler bir acı otdur ki meşhûr yaprakdur tere gibi yinür (20) **bendâfilün** biş barmağ otı **benefş** menevş yemişi **benefşe** ma‘rûf çiçekdür **benek** (21) bâ-yı ‘Arabî ile ban didükleri otdur benc ma‘nāsına **benkür** süd ile kuş (22) başları ile ve kuş ayakları ile bişen aşâ dirler **penken** gırbaldur ki anuñ-ıla buğday (23) ve sâ’ir hubûbât çalkarlar **bendbâkürî** bentüme didükleri **benük** kerbâsü (24) ya‘ni keler **penhâle** levzine ya‘ni bādemlü helva ana ‘Arabîde levzinec dirler **penîr** ‘Arabîsi (25) cübndür Türkîde peynir didükleri andan gâlaıdır **penîrek** ebegümece didükleri (26) yaprakdur ki ‘Arabîde hâbbâzî dirler **penîr-mâye** peynir idicek mâye **penîze** (27) şâhtere didükleri otdur ki ta‘rib idüp şâhterec dirler **behâr** papadya

(1) çiçeğinün şarusı **behremān** yāqūt surh ābdār ma' nāsına **behrām** 'usfur (2) didükleri çiçekdür ki Türkide aspür dirler **behmen-sürh** kızıl behmendür **behmen-sefid** (3) aq behmendür **peyāmīg** sıçan otı ve balık otı **baylagüş** süsen azād didükleridür (4) ki menefş olur ve bir çiçekdür ki kenārında siyāh noqtacukları olur **peyve** güve (5) didükleri kurdcağızdur ki kumaşları keser **peyvesān** ümīdlenmek **peye** göz kapağı (6) **faşlu'l-ba' el-meksüret bidre** (7) ağac kurdı **birsām** gögüs şişi ve gögüs sancusu ve bir marāzdur ki 'Arabide **zātü'l-cenb** (8) dirler **birgīnc** peşimānī halva **pirinç** ma'rūf nesnedür hūbūbatdandır **pirehre** çıplak (9) 'uryān ma' nāsına **pirīn** koçar şu **pijvīje** añar kökidür ki yürek ağrısı-çün yirler **bist** (10) bā-yı 'Arabī ile kavırlmış un **bistān** emcek ya' ni 'avrat memesi ve sā'ir hayvānāt memeleri (11) **bister** döşekdür ki üstine yaturlar **bisterānīk** yorğan ve dağı çārşaf (12) **biste** fıstık didükleri yemişdür **piserek** oğlancuk **pisnek** igde yemişi **bismil** (13) boğazlanmış ve nīm-güşte ki tamām olmamış ola **pilpil** bi-ma' nā fūlfūl ya' ni biber didükleri (14) ıssı ot **bilsegi** kızıl boya **pile** bā-yı 'Acemī ile ve lāmuñ taħfifi ile göz kapağı (15) **pilek** göz kapağı **pincāl** kuş necisi **pindūje** şu kerdemesi **pind** çaylak kuşu ve (16) şu kerdemesi **bendeflūn** biş barmak otudur didiler haq bu ki peygamber çiçegidür (17) **bihbūdī** ten-dürüstlik ve eyülik **bināgüş** kulaq tozu **biyā** gül dimekdür **biyārek** (18) bir kuşdur hezār-dāsītāne beñzer **biyāz** şoğan başal ma' nāsına **piyāstū** ağzı koçar ādem (19) **piyāle** kadehdür ki anuñ-ıla şarāb içerler **pih** bā-yı 'Acemī ile göz çapağıdur ramaş ma' nāsına (20) **bīd** sögüd ağacı **bīdār** uyanuk **bīdencir** gene otı tabībler harva' dirler **pīd** (21) bā-yı 'Acemī ile iç yağı **bīdāda** 'āşık ve yüreksüz kōrkak ādem **pīrāhen** gömlek kāmīş ma' nāsına (22) **pīrzed** daneçadur didükleri otudur edviyedendür **pīrūze** cevāhirden bir (23) ma'rūf taşdur **bīre** kel baş akrā' ma' nāsına **bīrūnī** taşrağı nesne **pīrezen** (24) karı 'avrat **bīrben** koçar şu **biş** gövdesi abraş ve alaca kimesne **bīse** (25) ala kargā ve hemāz kargā ve saşsağan **pīsi** bir marāzdur ki ten alaca olur 'Arabça (26) baraş dirler **pīşānī** alın cephe ma' nāsına **pīşkār** kabile didükleri 'āvrat (27) **pīşkäre** mislühü ya' ni ebe **bī-käre** 'anīn ya' ni erliksüz ādem ki cimā' a kādīr olmaya

(1) **pīl** fil didükleri canavar **pīlaste** fil kemigi **bīmar** haste **bīmarjūn** ne tamām (2) haste ve ne tamām şıhhatde olan ādem ki ikisinūñ arasında qalmıř ola **pīmārī-siyāh** (3) bir hastelikdür ki derleme dirler ‘Arabça hummā-yı muhriqa dirler **bīmāristān** (4) hastalara timār itdükleri yir **bīmare-yi bārīk** ‘illet-i dıkk ya‘ni ince ađrı didükleri (5) hastelikdür **pīne** fitildür ki yaralaruñ içlerine řokarlar **bīv** güye didükleri (6) qurdađızdur ki qumařı ve çuqayı keser **pīh** iç yađı **piye gīst** qarğa döglegi (7) **pihzede** daneçadur didükleri darudur **fařlu'l-bā**’ (8) **el-mazmūmet buřtagāv** ‘Arapça nařul dirler bir alay eczāyı cem‘ idüp büřürler (9) ve anuñ řuyı birle řastanuñ bedenini yurlar **buhrek** yaban bādemidür **buhle** semüz ot (10) **budne** yarpuz ki na‘neye beñzer bir hoş qokulu otdur **būrāde** ĩgeden řařra dūřen (11) hurredür **pūrīz** egir köki **pūr-dānī** çok bilür ādem ve ma‘rifetlü kimesne **berdī** řařır sazıdur ki (12) andan řařır doqurlar **burgūr** bulđur didükleri qaynamıř buđday **pürgenç** (13) qozlu řalvā **pürgīr** řavuq ve burāq řuřdur řularda olur **burnīs** ādemūñ (14) qarında bađırsař kesilmekdür ki qarın ađrısı dirler ‘Arabīde mafař ma‘nāsına (15) **burve** ya‘ni ebru ve qař ma‘nāsına **bürhe** řařdan yonılmıř çömlük bürme (16) ma‘nāsına **puzhīd** diři keři **buzkūhī** řađ keřisi **pujğand** sumaq yapađı ve (17) palamud ki ‘Arabça ballūř dirler **pujeg** tesbiř qurdu ve řammām böcegi **pujğul** ya‘ni (18) bulđur ařı **pujğam** qarız dikenidür ki akāqyā didükleri darunuñ ‘usāresidür (19) **bustān-ı efrūz** qadife çięegi **büstek** ĩge didükleri yemiřdür **bused** (20) mercān ve uvař incü bānuñ kesresi-y-ile ařřađdur **buřkūk be-řekūl** qavī gövde (21) ve qavī endāmlu ādem **bufenc** çörek otı **bükīr** řıyār-ı řenber didükleri darudur (22) **būlbūl** ma‘rūf ve meřhūr bir řuřdur hezār ma‘nāsına **pulg** burçař didükleri nesne (23) ki řubūbatdandur **bulūc** süst-endām kimse ki ‘Arabça ‘anneyn dirler **büllūr** lāmuñ (24) teřdīdi-y-ile büllūr řařıdur **pulūk** deve qađı **benāver** çiban dümmel ma‘nāsına **bünciřk** (25) serçe didükleri řuř **bünciřk-zebān** lisān-ı ‘usfur didükleri bir devādur (26) **būbeř** ibik didükleri řuřdur ki ‘Arabça hüdhüd dirler **būbimār** balıqçıldur (27) **pūh** göz çapađı **būhal** semüz ot **būzīne** maymun didükleri řayvān

(1) **büre** bir toprakdur ki kıyumcular isti' māl iderler **büryā** haşır dimekdür **büz** bā-i (2) 'Arabī ile keçi dimekdür **büzine** yarpuz didükleri yaprak ve maymün didükleri (3) canavar **būj** ağız çevresi **büganc** çörek otudur **bügrā** ma' ruf hamir aşıdır ki (4) Türkide şalma dirler **pügān** bā-yı 'acemī ile ana karnında olan oğlan yatağı rahm (5) ma' nāsına **püle** bāmbal kırdı ve kıdüz kırdı **büm** baykuş didükleri (6) kuş **büh** mislühü **büy** koğu ya' ni rāyiha bū ma' nāsına eyüsüne ve kötüsüne itlak olunur (7) **büyānek** ma' denüs didükleri sebze ve ayvadane didükleri otur 'Arapça kıyşüm (8) dirler **büygān** ana karnında oğlan yatağı rahm dirler **bū-yı māderān** ayvadane (9) didükleri otur **bābu't-tā'** **ve'l-elif** (10) **el-tācīl** mühlet virmek **el-tāhīr** gerü kıoymak ve eglendürmek **el-tāriḥ** vaqt bildürmek (11) ta' rīfū'l-vaqt ma' nāsına **el-tāriş** ifsād itmek **el-tāzuḥ** darlık tazyik gibi (12) **el-te'essūf** guşşalanmak **el-te'essün** müteğayyir olmak **el-tākīd** muhkem itmek **el-te'lib** bi-fethi't-tā' (13) ve sükünü'l-hemzeti ağaclardan bir ağacıñ adıdır **el-te'emmül** tefekkür itmek **el-te'vīl** (14) naql-i zāhirü'l-ma' nā ilā ma' nā āhir bi-delīl ma' nā-yı zāhir ya' ni zāhir ma' nāyī āhire naql itmek delīli (15) ile **el-tānbül** hindden gelür bir yaprakdur sādec dağı dirler **el-tāsmāş** (16) hummāz turuncıdır **el-tāküb** ism-i Berberīdür ferfeyün dimekdür **tāliskīs** tere ve hardal (17) otı nev' idür haref dağı dirler **tāgandest** ism-i Berberīdür 'ākırkarḥā dimekdür (18) **tāmaşāvert** ism-i Berberīdür kemmün-ı cebelī dimekdür **el-te'vīl** tefsir itmek **el-tā'ibes** yumuşak (19) itmek ve nev-mīd itmek **el-te'yīd** kuvvet virmek ve muhkem itmek faşlu't-tā' (20) ve'l-bā' **el-tebettek** kıulaş kesmek kat' u'l-üzñ gibi **el-tebeddül** hālden hāle (21) dönmek **el-tebdīl** tağyir itmek **el-tībriye** bi'l-kesri şac diblerinde olan kōnaş didükleri (22) köpüğe beñzer nesne **el-tebrīd** şovutmak **el-teberrüz** tebevül ve tefeyyüz itmek ve taşra çıkmak (23) ve āşkāre olmak **el-tebessüm** gülümsemek **el-tebşir** muştulamak ya' ni müjde eylemek **el-tibā'** (24) bi'l-kesri biri biri ardınca olmak velā gibi **el-tubba'** bi'z-zammi ve teşdīdi'l-bā' envā'-ı kıuyürdan (25) bir nev' dür **el-teb'īd** irak itmek **el-tibn** bi'l-kesri şamān vāhidesinde tebne dirler **el-tebeyyün** āşkāre itmek (26) **tibnü'l-mekke** mekke ayruğıdır idḥir dağı dirler **el-teberriye** hasteyi eyü kılamak ve berī kılamak (27) ma' nāsına **el-tebī'** bir yaşını tamām itmiş şıgır buzağısı dīşisine teb' a dirler

(1) cem' i tebā'ī ve tebāyi' gelir **faşlu't-tā' ve't-sā'** (2) **el-teşākil** ağırılanmak ve ağır olmak **el-teşūr** 'avrat çok doğurucu olmak **el-teşūl** (3) gālib olmak **el-teşmīr** çoğaltmak tekşīr gibi faşlu'l-tā' (4) ve'l-cīm **el-tecebbūb** ürkmek nefūr gibi **el-teceddüd** yeñi olmak **el-tecdid** yeñi itmek (5) **el-tecāzib** cezb itmek **el-tecrūbe** imtiḥān itmek **el-tecri'** şuyı az az içürmek **el-tecāsūr** (6) cūr'et ve iḳdām eylemek **el-teceşşū ve'l-tecşiye** kükremek ve çok yimekten tuḡme olmak (7) **el-teceffūf** ḳuruluk yubūset gibi **el-tecfif** ḳurutmak **el-tecellī** āşkāre olmak ve rūşen (8) olmak **el-tecmīd** doñdurmak **el-tecnīb** ırāḳ eylemek teb'īd gibi **el-tecāvūz** ḥaddeden (9) geçmek **faşlu't-tā' ve'l-ḥā'** **el-taḥaddūs** (10) ḥaber virmek ve şoñradan olmak **el-taḥarrūc** zaḫmetlü yirden ırāḳ olmak **el-taḥarruz** şaḳınmak (11) **el-taḥarri** mübalaḡā ile ḫaleb eylemek **taḫriku'l-isnān** dişüñ deprenmesidür **el-taḫsīl** (12) cem' eylemek ele getürmek **el-taḫḳīr** ḥorlamak **el-taḫḳīḳ** her nesne ḥaḳīḳāten ḥaḳ (13) üzerine beyān eylemek **el-taḫmīḳ** 'aḳılsuz itmek **el-taḫavvūb** bir nesneye acıyup maḫzūñ (14) olmak **el-taḫavver** tizlik **el-taḫvīl** taḡyīr itmek ve evvelki yirden āḫīr yire naḳl (15) itmek **faşlu't-tā' ve'l-ḥā'** **el-taḫ** bi'l-fetḫi (16) ekşi ḥamīr **el-taḫriḫ** vīrān eylemek **el-taḫvīf** ḳorḳutmak **el-teḫāfūt** sözi gizlü (17) söyleşmek **el-taḫallūl** dişlerin ḫilāllamak **el-taḫliye** ḫālī ḳılmak **el-taḫmīr** yoḡurmak (18) **el-taḫbīr** muḫbīr itmek **el-taḫviye** iki dirsekleri dizleri ve ḳarnı ve uyluḡı (19) arasını ayurmak **el-taḫayyūl** tefekkūr itmek **faşlu't-tā'** (20) **ve'd-dāl** **el-tedbīr** fikr itmek ve her işüñ 'āḳıbetine naḡar itmek **el-tedrīs** yazı yazdurmak (21) ve oḡutmak **el-tedsīm** bir nesneyi yaḡlu ve cūrḫ itmek **el-tedānū** yaḳīn olmak taḳarrub (22) gibi **el-tedennī** aşıḡa düşmek **el-tedvīn** bir yire cem' idüp yazmak **el-tederc** süñlün (23) ḳuşıdır **el-tedrīc** az az iş üzerine olmak **el-tederrūc** dürrāce beñzer bir ḳuşıdır (24) büstānlarda öter laḫīf taḡannīler ve ḫūb āvāzeler ider (25) **faşlu't-tā' ve'z-zāl** **el-tezbīḫ** boḡazlamak (26) **el-tezriye** şavurmak **el-tezkīr** añdurmak **el-tezekkūr** añmak **faşlu't-** (27) **tā' ve'r-rā'** **el-tireb** bi'l-kesri şol oḡlan ki anasından şav dişlü doḡa

30b

(1) **el-türāb** **el-türb** **ve'l-türbe** bi-zammi't-tā' fi'l-kül ḫopraḳ türāb cem' i etribe ve tirbān (2) gelir **el-teribe** bi'l-kesri'r-rā' ve fetḫi't-tā' ve'l-yā' barmaḳ ucu enmele ma' nāsına ve (3) daḡı envā' -ı nebātātdan bir otuñ adıdır **el-turbud** turbut cebel-i hindī dirler bir otdur

(4) **el-terbiyet** beslemek ve ıslāh eylemek **el-terennüc** şarkmak ve sülbük olmak istirhā gibi türābü'l-kay kenger zamğıdur zamğul-harşef gibi türābü's-şaydā Şāma qarīb bir tağda bir (5) mağaradan alurlar bir toprağdur türābü'l-hālik şıçan otıdur gümüş ma' deninde (6) çıkar zehrdür türābü't-tarīk dört yol ağızından aldıkları toprağdur **el-turat** (7) bi'z-zammi bir aşıl kiçirek böcekdür kum içinde olur **el-tertib** yirlü yirince kalmak **el-tercıl** saç (8) darayup düzmek **el-tercümān** bi-fethi't-tā' ve zammahā ve kesrihā sözi bir dilden bir dile (9) naql itmek cem' i terācim gelür **el-terāhī** süstlik ve za' iflik **el-tereddüd** iki nesne arasında (10) mütefekkir olmak **el-terzām** etmek ile üzüm yemek ekelül'-nebb bi'l-hubz ma' nāsına **el-teressuh** sürüp (11) daşra çıkmak **el-tergīb** kandurmak tahriż gibi **el-türfe** bi'z-zammi nāziklik ve yumuşaklık (12) **el-tarkūt** bi-fethi't-tā' ve zammul-kāf ve tahfifü'l-vāv boyun halkasınıñ kemigi cem' i terākī (13) gelür **el-terkin** kına yakmak **el-terkib** karuşdurmak cem' i terākib gelür **el-terleye** ' ağılsuz (14) itmek **el-termim** merhamet itmek **el-türmüs** bi-zammi't-tā' ve'r-rā' delüce bakla ve acı bakla ve cehüd (15) baklası didükleri nesne termāmān mantar nev' idür kemāh gibi **el-türennā'** bi'z-zammi'l-medd ve teşdidi'l-nün kına didükleri meşhür nesne ki hinnā dağı dirler **el-terencebin** bala beñzer (16) bir nesnedür gökden ağaclar üzerine yağar menn ve kudret halvāsı dağı dirler turuncān (17) oğul otı kovān otı dirler bādrencebüye gibi **el-terviye** uyumayup (18) tefekkür itmek **el-tervih** rāhat virmek ve yellendürmek **el-tervil** etmegi yağ-ıla uvmak delkü'l-hubz (19) bi's-semīn ma' nāsına terehlān pire otı dirler tiryāku'r-rustāyān şarımşak şüm gibi (20) tiryāk-ı Türkī mümyādur tiryāku'l-hayye ba' zılar yılan boynızı ve ba' zılar yaban şıgınıñ (21) pānzehridür dirler ki gözinüñ piñarında hāşıl olur **el-teribe** göğüs şadr gibi **el-tarih** (22) za' iflik ve süstlik **el-tiryāk** bi'l-kesri ve'l-zamm zehri def' iden devā Fārisiden mu' arbedür dāl-ıla ve tā-y-ıla diryāk ve tiryāk dimek dağı luğattür **el-terbe** az hafī nesne **el-türümese** bi'z-zammi't-tā' ve'r-rā' iki kırāt faşlu't-tā' (27) ve'z-zā' **el-tezebbüd** kaymaklanmak ve köpüklenmek **el-tezelzül** deprenmek **el-tezevvüc**

(1) çiftlenmek **el-tezyîn** bir nesnenün daşrasını bezeyüp tezyüb ve tezyîn itmek **el-tezyîl**
(2) ayurmak tefrîk gibi **el-tezâyül** ayrılmak tebâyün gibi faşlu't-tâ' (3) ve's-sîn **el-tesbîh**
tahfîf itmek ve katı uyumak nevm-i şedîd gibi **el-tesbîd** yağlanmağı (4) terk itmek terk-i
idhân ma' nāsına **el-tesebbuğ** oğlan düşürmek iskâf-ı veled **el-teshîn** (5) kızdurmak **el-**
tesrîh kıl taramak ve hâlâş itmek ve ayurmak tefrîk gibi **el-tüs'** bi'z-zammi toközda (6)
bir cem' i ittisâ' gelir **el-tis'a** toköz 'aded ki müzekkerde müsta' meldür mü'enneşinde
tüs' dirler (7) **el-tesğa** mütegayyir olmak tağyîr gibi **el-teskîn** sâkin itmek **el-teselsül**
ulaşdurmak ve ulaşduru (8) gîtmek **el-tesliye** sevindürmek ve ğamı zâ'il itmek tefrîc gibi
ve izâle-i ğam gibi **el-teslîf** havâle itmek (9) **el-teslîm** işmarlamak ve hüküm kabul idüp
râzî olmak **el-tesâmuğ** gaflet itmek ve ihmâl (10) itmek **el-tesvîd** karalamak **el-tesviye**
berâber itmek ve düz itmek **el-teshir** uyanıklık (11) müteyakkız gibi **el-teshîl** âsân
eylemek **faslu't-tâ'** (12) **ve's-şîn** **el-teşbih** beñzemek **el-teşeyyün** âdemün derisi pîrlikten
buruşmak ve kurumak ve (13) bir nesne eskimek **el-teşâhus** deprenmek ve muhîlef
olmak **el-teştivân** besfâyecdür (14) teşeyyüz dağı dirler **el-teşahhuş** bir nesnenün
ta' ayyüni ve temeyyüzi **el-teşrîb** artmak ve tîmâr (15) eylemek **el-tişrâb** bi'l-kesri içmek
şarâb gibi **el-teşrîm** yarmak ve yırtmak teşkîk gibi **el-teşakkuk** (16) yarılmağ ve pâre pâre
olmak **el-teşmîzec** göz karaca otı ve çeşmezen dirler **el-teşabbuğ** (17) Türkîde buña
gerilme 'illeti dirler ve kuruluk marazı ve buruşmak dağı dirler **teşabbuğ-ı lisân** (18) dilün
siñirleri büzilmekdür **el-teşannuğ** korkmak ve ditremek ve buruşmak **el-teşâvur** (19)
meşveretleşmek **el-teşevvuk** tağassür eylemek ve taleb eylemek **el-teşüye** büryân itmek
ve büryân (20) virmek **el-teşyîd** muhkem itmek **faslu't-tâ'** **ve's-şâd** (21) **el-taşdik**
girçeklemek **el-taşarruğ** şiddet ile çağurmak **el-taşrîf** bir halden bir hâle (22) döndürmek
cem' i taşârîf gelir **el-taşfiye** pāk ve şâfi eylemek ve rüşen eylemek (23) **el-taşnîf** eşyâyı
birbirinden temeyyüz eylemek **el-taşavvur** ta'ağkul itmek ve şüret düzmek (24) **el-**
taşavvun kendüyi şakınmak faşlu't-tâ' ve'z-zâd (25) **el-tazabbub** semüzlik yukâlu
težabbubu'r-racülü izâ tesemmene **el-tazbîs** şabun didükleri nesne (26) **el-teđarrus**
tecrübe itmek yukâlu teğarrusetü'l-harüb ey cerrebeti **el-tazyî'** zâyî' eylemek **el-tazyîf**
(27) darlık virmek **faslu't-tâ'** **ve't-tâ'** **el-težabbub** tabîblik

(1) itmek **el-taṭbīk** muvāfīk itmek **el-taṭṣīr** südi yoğurt eylemek **el-taṭhīr** arıtmak (2) **faṣlu't-ta'** ve'l-' ayn **el-ta'b** bi-sükūnī'l-' ayn (3) yorulmak **el-ta'ab** bi't-taḥrīk zahmet ve meşakḳat **el-ta'bīr** beyān eylemek **el-ta'accüb** istiğrab (4) eylemek **el-ta'āruḏ** mu'āraza idişmek **el-ta'rīf** bildürmek **el-te'arruḳ** kemikten et şoymak (5) **el-ta'sīr** 'asīr ve duşvār itmek **el-ta'assüf** ṭarīḳ-i müstaḳīmden ḥurūc itmek **el-ta'aşīye** (6) aḥşam ṭa'āmın yimek **el-ṭa'attul** mu'attal olmak **el-ta'fir** 'avrat emceğine ṭopraḳ sürmek (7) oğlan emmesün ve tuzlu ve ṭopraḳlu itmek **el-ta'ākub** biribiri ardınca olmak (8) **el-tā'kīd** 'aḳd idüp bağlamak **el-ta'allül** bahāne eylemek **el-ta'ammüd** ḳaşd eylemek **el-ta'vīr** (9) gözsüz eylemek **el-te'āvün** yardım eylemek **faṣlu't-tā'** (10) **ve'l-ğayn el-tağdiye** ḡidālanmak ve şabāḥ yimek yedürmek **el-teğarrüt** ḳaynamak ḡaleyān gibi (11) **el-tağrīk** ḡarḳ eylemek **el-tağzīf** buruşdurmak ve teşennüc virmek **el-teğallüb** ḡālip olmak (12) **el-tağmīr** şuya baturmak **el-tağyīr** ḥalden dönme **faṣlu't-tā'** (13) **ve'l-fā'** **el-tefettüt** pāralanmak tekeşşür gibi **el-teftīş** şormak ve arama **el-tuffāḥ** bi'z-żammi (14) ve teşdīd alma didükleri yemiş **tuffāḥu'l-arz** papadya çiçegidür bābūnec gibi **tuffāḥu'l-berrī** (15) yaban almasıdır ba'zılar muşmuladır dirler **tuffāḥu'l-cinn** ādem mişüllü 'abdü's-selām (16) didükleri köküñ yemişidür **tuffāḥ-ı ermeni** küçük zerdālū nev'idür meşmeş (17) gibi **tuffāḥu'l-fārisī** şeftālūdür ḥūḥ gibi **tuffāḥiyye** alma ḥoşabı ve tuffāḥiyye didükleri (18) laṭīf ṭa'ām ki meşhūrdur **el-tuffe** bi'z-żammi ve't-teşdīd ṭırnaḳ kiri ve senḥu'z-zufr ma'nāsına (19) ve 'inde'l-ba'z barmaklar üstinde olan kire dirler **el-tefrīk** ayurmak ve taḡıtmak (20) **teft-i yezdī** māḥaşal ve muḥaşşal köki dirler bir acı ve ḥıddetlü kökdür **el-teffāḳ** eşek (21) marulnuñ dikenlü nev'idür ḥayyü'l-ḥimār gibi **el-tefrīḥ** sevindürmek **el-tefiret** bi'l-fetḥi (22) ve kesri'l-fā' üst dudāḡınuñ ortasında olan nekre **el-ta'rīḡ** ḥālī ḳılmak ve (23) boşaltmak **el-tefsīr** keşf eylemek ve izḥār eylemek **el-tefsiret** ḳādura didükleri (24) ḳab ki sidüḡi ḥekime baḳdururlar eṭibbā ḳatında meşhūrdur **el-tefsiyā** deryas (25) dirler şāfisyā daḡı zıkr olunur **el-tefeşşuḡ** ḡālip (26) olmak ve çok olmak yukālu tefeşşuḡi fihü'd-dem ey ḡalebe **el-tefattun** ta'aḳkul eylemek (27) **el-tefennün** dürlü dürlü olmak tenevvu' gibi **el-tefāvüt** biri birinden artuḳ ve eksük

(1) olmak **faşlu't-tā'** ve'l-kāf **el-takābbül** (2) kabül eylemek **el-takābül** yüze yüz olmak **el-takdīm** önerdi kılmak **el-takrīb** (3) yakınlık ve yakīn eylemek **el-takrīs** tebrīd eylemek ve tecmīd eylemek **el-tıkdēt** bi'l-kesri (4) kişnic didükleri uvacuk ḥabblar küzbere ve küsbere daḥı dirler **el-takra** kemmündür kerāvyā (5) daḥı dirler **el-takşır** kabuk çıkarmak noḥud ve bakla gibi nesnelere **el-takattur** damzurmak (6) yukālu takatturu's-şey'i esalehü kaḥrata kaḥrata **el-taklīl** az eylemek ve göstermek **el-tıkan** ḥāzık (7) ve zeyrek kişi yukālu racülün tıkan ey ḥazık **faşlu't-tā'** (8) ve'l-kāf **el-tekşır** çoğaltmak **el-tekeddür** bulanıklık **el-tekliḥ** güç-le bir iş buyurmak (9) **el-tekmīd** ıssı biz-ile zahmet olan yiri şarmak **el-tekemmül** tamām eylemek **el-tekvīn** 'ademden (10) vücūda getürmek icād ma'nāsına **faşlu't-tā'** ve'l-lām (11) **el-telbīne** süd-ile unı karışdurup bulamaç itmek **el-telhīs** öğretilmek ve beyān (12) eylemek **el-tala'la'** sinmek ve açıklıktan arķılmak ve bir nesne kiçerek olmak yukālu tala'la'uş-şey'i (13) ey takaddara ve tal'la'a mine'l-cū' ey tazammara **el-telemmüc** dili ağızda tettebbu' itdürmek baķıyye-i ḥa'ām için (14) ve datmak ve yimek ma'nāsına **el-tilmīz** bi'l-kesri şol kimseye dirler ki nefsinı bir kimseye teslim ide 'ilm (15) ve şan'at öğrenmek için Türkice şākird dirler **faşlu't-tā'** (16) ve'l-mīm **el-timtām** bi'l-kesri dilin yā harfine döndüren kimesne **el-temsīl** taşvīr itmek ve (17) beñzetmek teşbīh gibi **el-temr** ḥurma yemişi ism-i cinsdür vāḥidinde temra dirler **el-temrīḥ** kendüyi (18) yağ-ıla ovamak **el-temerrüd** 'inād itmek ve muḥi' olmamak **el-temriż** hasta eylemek **el-timsāḥ** deñizlerde (19) ve büyük şularda ḥuşuşan Nilde olan canavardur Türkide daḥı timsāḥ dirler cem'i (20) temāsīḥ gelür **el-tema'ur** müteğayyir olmak ve bir nesnenün rengi donuk olmak ve saçı dökilmek (21) **el-temelluk** tevāzu' ve mülāyemet eylemek **el-timsāl** bi'l-fethi şuret cem'i temāsıl gelür **el-teme** (22) bi't-taḥrīk fāsıd ve müteğayyir olmak yukālu teme't-ta'āmı izā fesede ve temeül-lebenü izā (23) tağayyarat rāyihate **el-te'mūr** kan dem gibi ve 'inde'l-ba'z nefes **el-templül** Türkice beçen (24) dirler ba'zılar ermeniler ḥıyarı dirler **timtim** sumak dirler kızıl ve ekşi tuḥmdur **temr-i hindī** (25) ba'zılar ḥumū daḥı dirler Türkide demürhindidür (26) **faşlu't-tā'** ve'l-nūn **el-tinnīn** bi'l-kesri (27) ejderhā didükleri büyük yılan cem'i tenānīn gelür **el-tenāsül** döl dös **el-tanḥīl**

(1) zahmet olan a' zānuñ üzerine ıss şu ve yağ dökmek **el-ten** sırt balığı dirler (2) **el-tanñif** arıtmak ve pāk itmek **el-teneffüs** nefes virüp almak **el-tenüb** şanavber ağacından (3) kiçirek bir ağacdur ki kaçran dirler ġarīkūn anda biter mantar gibi Teke ilinde çok olur (4) **el-tenkıye** pāk eylemek tenkīh gibi **el-tenbül** hindī bir yaprağdur turunc yaprağı gibidür (5) **el-tenkār** ve **lahmu'z-zeheb** Türkīde dağı tenkar dirler altun gümüş ve demür lahmıdur (6) **el-tenbüb** şarıca kaçran ağacıdur **el-tenüm** benbel otı ve benbāl otı dirler Mışır halkı (7) ' akreb otı dirler şāmaryūmā dağı zıkr olunur **el-tennevür** bi'z-żammi'l-vāv el-müşeddede kireç ile (8) zirnīh kaçrudurup isti' māl idinmek **el-tenüt** bi'l-fethi bir kaçdur gelepük dirler (9) ağacda yuvalar yuvasını ağac budacağına aşar içine giricek bir delük kor **el-tenevvu'** (10) dürlü dürlü olmak **el-tenüme** bir aşıl ağacdur ki kiçirek yemişi olur berrīyede çok olur (11) berrīye ehli ekşeri anuñ yemişini yirler cem' i tenüm gelür **el-teneffül** dilkü didükleri canavaruñ (12) yavrusı **faşlu't-tā'** ve'l-vāv **el-tev'em** ikiz oğlan (13) tesniyesinde tev'emān mü'ennesinde tev'eme gelür **el-tütıyā'** bir kaçdur ki andan (14) tütıyā iderler **tuvteu'l-hulv** tatlu tut didükleri beyaz tutdur firsād dağı dirler **tuvte's-şāmī** (15) siyāh tutdur **tuvteu'l-'allık** böğürtlen dikeninüñ yemişidür **tuvderī** Türkīde kaç (16) etmegi ve kaçra hasan otı ve espetān dağı dirler bezrū'l-heveh ve kaçışa esmā-yı ' Arabīyedür (17) **tuvderyūn** Yünānīdür benc nev' inüñ taşısı ve berrīsidür şūkerān dağı dirler **tübāl** (18) her nesnenüñ āteşde şıçrayan pāresine ve üstine gelen pas gibi şey'e dirler ki demür (19) ve kaçır ve gümüş túbālı gibi **tübālu'n-nuhās** kaçır túbālı ki çekičden sıçrar Türkīce çınğar (20) dirler **tübālu'l-hadīd** demür túbālıdur ve por çınkās dağı dirler **tübālmūn** südlegen (21) nev' indendür ġalka dağı dirler **el-tevālīb** yaban eşeginüñ bir yaşındaki kaçdağı **el-tevekkül** (22) ' ācizlık izhār eylemek ve ġayra i' timād eylemek **el-tevhīn** süst ve za' if eylemek **el-tevhe** (23) yaban sinegi cem' i tevhāt gelür **faşlu't-tā'** ve'l-hā' (24) **el-teheyyüc** şişmek teverrüm gibi **el-tehzīd** sözi boğazdan söylemek **el-tehlūke** helāk (25) olıkaç yir ve ' inde'l-ba' z tehlūke şol nesnedür ki ihtirāz andan mümkün ola ammā helāk (26) oldur ki andan ihtirāz mümkün olmaya **el-tehevvu'** kaçmak yuğālu teheyye'u'r-racülü izā kā'e (27) **el-tehvīm** nevm-i za' if yuğālu hevhemü'r-racülü izā hezze ra' sehu mine'n-nu' ās **el-tehāvūn** tekāsül

(1) eylemek **el-teheyyef** suşamak te‘attaş gibi **faşlu't-tā'** (2) **ve'l-yā el-tiynā'** bi'l-kesri cima‘ vaqtinde süstlik iden kişi **el-teys** bi'l-fethi teke didükleri (3) keçi cem‘i tüyüs ve etyās gelür **el-tiygāl** bi'l-kesri şehvet gālib olmağ ve arzumend olmağ (4) **el-tīn** bi'l-kesri incir didükleri yemiş vāhidesinde tīne dirler **tīn-i raṭb** tāze ve yaş (5) incirdür **tīn-i yābis** kuru incirdür **tīn-i zeker** yaban incirü ve irkek incirüdür (6) **tīn-i cemīn** fir‘avn inciridür ‘Arabistānda çok olur **tīn-i hindī** hind inciri ve yaprağ (7) inciri dağı dirler **luğatü'l-Fārisiyyet bābu't-tā'** (8) **el-meftūhat tāb** şu‘le ve harāret ve renc ve ṭāqat ve tizlik **tābestān** yay faşlı ve (9) harāret zamānı **tāc-pūş** hüdhüd didükleri kuş **tac-i hurūs** horūs ibigi ve (10) sulṭān yüregi didükleri çiçek ki kadiğa çiçegidür **tāğ** kara ağac **tāgūş** başın (11) şuya baturmağdur **tāk** bağ aşmasınıñ çubuğı **tālāneg** tüysüz şeftalü **tāvel** (12) buzağı ve buğa ya‘ni şıgır tosunu **teb** ısıtma ḥummā ma‘nāsına **teb-bāde** ısıtma ditremesi (13) **tenbīne** örümcek ağı ve örümcek kendesi **tedek** durrāc didükleri kuş **tedzū** (14) süglün didükleri kuş **tezūrem** mezeldek kuşu **tarḥūn** ma‘rūf sebzedür ki yinür (15) **ters** korku ḥavf ma‘nāsına **tergand** hareketden kalmış mafşal ya‘ni eğ yirleri **terf** peynir (16) şuyı **terahfec** ağır başmağ ve ağır başan diyü kābus ma‘nāsına **terengebīn** başra balı ki kudret (17) ḥalvası dirler **tere** muṭlaqā sebze ki bostanda ekilür ve yenür **terreh** hā-i melfūza ile zīre (18) ma‘nāsına ya‘ni kemmūn **tezerv** süglün didükleri kuş **ter'** şu kenārı **tesī** oğlu (19) kirpidür **tesne** şusuz ‘aṭşān ma‘nāsına **teşī** oğlu kirpi tesī ma‘nāsına şīn-i mu‘ceme ile (20) ve sīn-i mühmele ile ikisi de luğatdür **teft** harāret ma‘nāsına ism-i maşdardur **teftik** bir nev‘ (21) keçi kılıdur Türkīde dağı isti‘māl olunur **tefsere** bir ṭa‘amdur Türkīde baklava dirler **tefsire** (22) ḥasta südügidür ki kārüre ile ṭabīblere gösterürler **tefs** harāret ve köpük **tefsire** (23) mercüme aşı ve baklava **tefne** örümcek ağı **tekr** yemiş ağacı **tekre** üzüm kabı **tekser** üzüm (24) çekirdegi **tekes** sīn-i mühmele ile mislühü **tegel** emred oğlan ya‘ni şakalı gelmemiş oğlan tā-i meksüre (25) ile cā’izdür **telec** bir otdur ve ‘akreb yuvası **telḥ-nāk** acırağ **telvāse** çiçek ki (26) gövdede çıkar **telvāse** ıztırāb **telūme** çiçek gönçası **temlül** kīnāberri dirler bir otdur (27) ermeniler ḥıruk dağı dirler **temende** peltek ya‘ni dilinde lükneti olan kimesne **tenc** tenciden

(1) ma' nāsınadır şokmak ve cimā' itmek **tend** çatuk kaşlu kimesne **ten-dürüst** teni sağ
(2) kimesne **tendī** a' zāda yumrıca şırt gibi olan yir **tenkār** ve **tenkāre** bir nev' tuzdur (3)
ba' zılar būrağ-ı hindī dirler **teñgīre** tencere ki içinde aş büşürüler **tenendū** (4)
örümcekdür ki ağ işler **tenende** mişlühü **tennūr** ma' ruf ocağdur ba' zı yirlerde içinde (5)
etmek büşürürler **tenūmend** ten-dürüst ve gönli hoş ve şād kişi **tenderūd** tere yağıdır ki
(6) tāze yağdur **tūgā** yoğurtlu aşdur **faşlu't-tā'** (7) **el-meksūret tiryāk** şol darudur ki
zehrūñ muzırrın giderür **tiryāz** bir ot (8) kökidür **tikt** kara saşız zift ma' nāsına **tigil** henüz
hattı gelmemiş yüzlü oğlan meftūhade (9) zıkrı geçmişdür **tisī** oğlu kirpü bu dağı
meftūhade zıkr olındı **tikrede** kerāviyā (10) didükleri darudur **tīm** şumağ didükleri
nesnedür ki ta' āma qorlar **tīmār** ' ilāc (11) ' ilāc itmek **tīmūr** harze taşıdır ki tavār içinde
çıkar ekşer safıradan çıkar **tīne** (12) örümcek ağıdır **tihān** toñuzlan qurdından kiçirek bir
böcekdür anzarūt dikeninde olur (13) **tihū** çil didükleri kuşcağızdur ki ta' rib idüp teyhüc
dirler (14) **faşlu't-tā'** **el-mazmūmet tutmāç** bir ma' ruf aşdur (15) hamīrdan iderler
' Arabça lākeşe ve lāhaşe dirler **tuğma** bir marazdur ki ta' ām mi' dede hazm olmayup
(16) fāsıd olur **tuğmegān** semüz ot didükleri otdur **tütem** şumağdur ki yimek üzerine
ekerler (17) **tüş** tākat ve kudret ma' nāsına **tüşī** bağıyye-i cān ' Arapça ramağ ma' nāsına
tüderī-surh (18) kuş etmegi didükleri otuñ tuğmıdır kızıl olur **tüderī-i sepīd** kuş (19)
etmeginüñ ağ tuğumlusıdır **tuvān** güç ve kuvvet ve kudret ma' nāsına **tuvvāl** bir
nesnenüñ (20) nihāyeti ve girü dönmeğ **tüt** ma' ruf yemişdür envā' ı vardur ağ olur ve
mor (21) ve kara olur **tū-ber-tū** katmer çörek ve gözleme ve kat kat üzerine dimekdür
tüte (22) beñdür ki gövdede çıkar kabğara siğil gibi olur **tüte-i gendüm** buğday biti
dimekdür (23) **tütiyā** ma' ruf göze çekilen darudur **tüc** ma' rufdur Türkide dağı isti' māl
olınur (24) **tül** zamğ **tüle** ebem gümece penīrek ma' nāsına **tülīn** ökse didükleri ağacdur
tüvv (25) iki vāv-ıla kaymağdur ki südden hāşıl olur bir vāv-ıla dağı luğatdur **tüşir** (26)
süd kaymağı **tiyūr** bir kuşdur ki ' Arabça şefīneyn dirler **tire** kara tavuğ didükleri (27)
kuşcağızdur **babu's-şā'** **vemā ba' de mine'l-muzāyif**

(1) **el-şāşā** def' eylemek **el-su'b** bi'z-zammi 'aql gidüp gerü mekânına gelmek **el-şübā'** **esnemek** (2) hemze ile ve hemzesüz luğatdür **el-şā'd** yaşlık veçe didükleri ruṭūbet ki yaz gicelerinde (3) vāqı' olur **su'lūl** sigil didükleri nesne cem' i şālil **el-şāfesiyyā** ism-i Yünūñnānīdūr (4) sezāb-ı berrinūñ şamğıdur neşnū daḡı dirler Türkīde deryas dirler **şālītūn** ism-i Yünānīdūr (5) kezbiretūl-ceşiyye bir otdur köki şarıdur raḡ' a daḡı dirler **el-şāmīr** böğürlüce (6) dirler decredülūbyā daḡı dirler **şākıbü'l-ḡacer** besfāyicdür **faşlu's-şā'** (7) **ve'l-bā el-şebāt** bi'l-fethi ve's-şubūt bi'z-zammi dā'im olmaḡ devām gibi ve zāhir olmaḡ (8) **el-beşcā'** ḡarnı böyük 'avrat müzekkerinde eşbec dirler **el-şibān** bi'l-kesri şol zarfe (9) dirler ki nesne ḡoyup bir yirden bir yire iletürler **faşlu's-şā'** (10) **ve't-tā el-şeten** bi'l-fethi bir nesne ḡoḡup yimek neten gibi yuḡālu şetenū'l-laḡmi (11) ey enten **faşlu's-şā'** **ve'l-cīm** (12) **el-şec** bi'l-fethi ve't-teşdid şu aḡmaḡ ve ḡan aḡmaḡ **el-şecīr** özü şaḡladuḡundan (13) yirinde ḡalan cebre ve her nesne şaḡladuḡundan şoñra yirinde ḡalan **el-şecle** ḡarnı böyük (14) ve ḡiñ olan 'azīmū'l-baṭn gibi **el-şecclā'** ḡarnı böyük 'avrat müzekkerinde eşcel dirler (15) **faşlu's-şā'** **ve'l-ḡāi'l-mu'ceme el-şahānet ??? ve** (16) şalābet **el-şahşet** bi'l-fethi cerāhet **faşlu's-şā'** **ve'd-dāl** (17) **el-şudā'** bi'z-zammi nebātātdan bir otuñ adıdur **el-şedāḡ** aḡmaḡ seyelān gibi **el-şedy** bi'l-fethi (18) ve sūkūnu'd-dāl ve't-taḡfif meme erūñ olsun 'avratūñ olsun cem' i eşdiyy ve eşdy (19) gelür **el-şedyā'** böyük emcūklü 'avrat **faşlu's-şā' ve'r-rā'** (20) **el-şered** bi't-taḡrīk dudāḡ yarılmaḡ teşḡi fi's-şeftin ma' nāsına **el-şertīt** za'if aḡmaḡ (21) ādem **el-şert** bi'l-fethi çeriş didükleri nesne **el-şerb** bi'l-fethi şol yaḡ ki ḡarnı ve baḡırsaḡları (22) ḡabalmış ola **el-şürmüle** bi'z-zammi dilkūnūñ dişisi ve anduḡ didükleri canavaruñ dişisi (23) **el-şerīd** çanaḡ içinde etmek ṭoḡramaḡ ve eti şu ile işlamaḡ **el-şüreyyā** bi'z-zammi ve't-teşdidi'l-yā' (24) ülker didükleri yılduzlar ki menāzil-i ḡamerendūr **faşlu's-şā'** (25) **ve't-tā el-şetaṭ** bi't-taḡrīk şaḡal ḡafif olmaḡ **el-şetaṭet** būy didükleri (26) böcek envā'ından bir nev' dür **faşlu's-şā'** **ve'l-'ayn** (27) **el-şu'bet** bi'z-zammi keler envā'ından bir nev' dür **el-su'bān** bi'z-zammi yılan envā'ından bir aşıl uzun

(1) yilandur ki şu' r-ı emcūblaruñ şaçın añā teşbih iderler cem' i şe' ābīn gelür **el-şa' leb**
(2) dilkü didükleri canavar cem' i şa' ālib gelür **el-şu' ālet** bi'z-zammi dilkü şa' leb gibi ve
dağı şol (3) ot ki qurı ola kel' e-i yābis ma' nāsına **el-şa' ām** bi'l-fethi aq çiçek **el-şa' şa'**
incü ve şadef (4) ki incü kabıdur añā dağı dirler **faşlu's-şā ve'l-ğayn** (5) **el-şağr** bi'l-fethi
ve't-teskīn ol dişler ve ağız fem gibi **el-şağāme** bi'l-fethi aq çiçeklü bir otuñ (6) adıdur
cem' i şağām gelür **el-şāğıyet** koyun şāt gibi **el-şağādız** elde getürdükleri yıylağaç (7)
kavunu ve her elde getürdükleri toğ gibi şey' e dirler şemāme gibi **el-şağā'** yüzerlik (8)
tuğmıdur ħurf dağı dirler **faşlu's-şā' fā'** (9) **el-şufā' et** bi'z-zammi ve sükūnu'l-fā' envā' -ı
nebātātdan bir otdur ba' zılar katında ħardaldur cem' i (10) şafā' gelür **el-şufl** bi'z-zammi
her nesnenüñ köpügi ve çökügi cem' i eşfāl gelür **faşlu's-şā'** (11) **ve'l-kāf el-şakb** bi'l-fethi
delmek ve yırtmaq cem' i şeğūb gelür **el-şukbet** bi'z-zammi delük (12) cem' i şukb gelür
zamm-i şā ile **el-şakāt** dayanup i' timād itdükleri nesne **el-şikāt** bi'l-kesri mu' temed (13)
inanacaq kimesne cem' i cem' i şeğāt gelür **el-şekāfet** bi'l-fethi zireklik ħazaqat gibi **el-**
şākifet nüfüz (14) idici nāfize ma' nāsına **el-şiklet** bi'l-kesri ağırlık **faşlu's-şā'** (15) **ve'l-kāf**
el-eşk bi'l-fethi ve't-teşdid ħamākāt yukālu ??? fulān ey ħamaq (16) **el-şekem** bi-
fethateyni lāzım olmaq **faşlu's-şā' ve'l-lām el-sülüş** (17) bi'z-zammi ve zammü'l-lām üçde
bir **el-şeleşet** bi'l-fethi üç ve şülāş şülāş dimek zamm-i şā-y-ıla üçer (18) üçer dimek olur
el-şelc qar didükleri nesne cem' i şelūc gelür tolyu celīd dirler (19) **şelci's-şanā**
güherçiledür dirler ba' zılar bir taşdur dimişler ki göze çalavirür **el-şelaş** (20) qarın
gürildimek **faşlu's-şā' ve'l-mīm el-şemāme** envā-ı nebātātdan (21) bir za' if otdur **el-şemā'**
bi'l-fethi yağlu ta' ām yedürmek **el-şemerat** bi't-taħrīk (22) yemiş cem' i şemār eşmār ve
şemerāt gelür **şemeretü'l-' ar' ar** tağ servisi ki kara ardıc yemişidür (23) dirler **şemeretü't-**
tarfā ılgūn yemişidür **şemeretü's-şevketü'l-mışrī** mışır dikenini ki culnār dirler (24)
şemeretü's-şeceratü'd-dem muqāl-ı mekkīdür **şemeretü'l-' alik** böğürtlen yemişidür
şemeretü'l-keber kebere yemişidür (25) şeflec ve şemeretü'l-laşf dağı **şemelneş** ism-i
Yūnānīdür ot ile ağac arasında olan (26) şey' eye dirler **el-şemel** bi-fethateyni serĥoşlık
sekir gibi **el-şemil** bi'l-fethi ve kesri'l-mīm serĥoş kimesne (27) **el-şemen** bi'l-fethi ve't-
taħrīk her nesnenüñ baĥāsı cem' i aşmān gelür **el-şümn** bi'z-zammi sekizde bir **el-**
şemāniyyet

(1) sekiz **el-şemed** bi'l-fethi ve sükünü'l-mîm ve fethahâ az şu mâ-i kalîl ma' nâsına **faşlu's-şâ'** (2) **ve'l-nûn el-şenâyâ** dört öñ dişi iki aşağıda ve iki yukarıda **el-şinn** bi'l-kesri (3) ve't-teşdidi'l-nûn ot kurumak yabis-i haşîş ma' nâsına **el-şenet** bi'l-fethi et kurumak (4) **el-şendût** erüñ emcegi ve emcekte çevresinde olan et cem' i şenâdî gelür **el-şeniyyet** (5) bi'l-fethi ve kesri'l-nûn öñ dişlerüñ biri cem' i şenâyâ gelür **faşlu's-şâ'** (6) ve'l-vâv **el-şevb** kaftân be bîz cem' i şeyâb gelür **el-şüvbâ'** bi'z-zâmî ve'l-medd istemek **el-şevret** (7) dişi şıgır cem' i şevre ve şire gelür kesr-i şâ-y-ıla **el-şevr** bi'l-fethi öküz cem' i şîrân gelür **el-şevl** (8) bal arusu **el-süvm** bi'z-zâmî şarımşak ve ziyâde acısına şevm-i 'anîf dirler **el-şüvbâ'** (9) şānuñ zammı-y-ıla hemze fethi-y-ıla ve elifüñ meddi-y-ıla nevm-i ğalabe itdükde insana 'arız olur (10) **el-su'lül** sigil didükleri nesne **el-şevleb** dilkü şa' leb ma' nâsına cem' i şevâlib gelür (11) **şevmü'l-hayye** ve **şevmü'l-berri** yaban şarımşığı eskardiyün dağı dirler **şevmeş** hâşâdur ism-i Yünânîdür (12) yabân kekigi ve yabân yarbuzı nev' idür **şevmelâ** Yünânîdür bir taşdur şu-y-ıla gider (13) mesenü'l-mâ dağı dirler **faşlu's-şâ'** **ve'l-yâ'** **el-şeyb** ve (14) **el-şeyibet** bi'l-fethi ve kesri'l-yâ' 'avret görmüş er ve er görmüş 'avret **el-şeyl** bi'l-fethi bi'l-fethi nebâtâtdan (15) bir otdur Türkîde ayrığ dirler **şeyâdurnaş** Yünânî bir ma' cünüñ adıdur (17) **bābu'l-cīm vemā ba'de mine'l-muṭābık** (18) **faşlu'l-cīm ve'l-hemzeti el-cā'eş** kırkmağ ve ferağ eylemek **el-cācet** eşek boncuğı **el-cü'cü'** kuş gögsi **el-cu'rez** bi'z-zâmî ve's-sükün giyik buzağısı ve yaban şıgırınıñ buzağısı (19) cem' i cārez gelür **el-cūşuş** bi'z-zâmî göğüs şadr gibi **el-cā'en** düşmek şar' gibi kırkup (20) feza' eylemek **el-cu'det** humret ki sevâda mâ'il ola **el-cārî** bi'l-fethi her şey ki açar **el-cārî** za' ferândur ki cem' i cārū gelür görkem (21) ve қоқу ve rāyiha ve halk dağı dirler **el-cāvers** Fārisîdür mu' arribdür kızıl ve hurde tarudur (22) **el-cārūs** yılan bacağınuñ bir nev' idür lūf dağı dirler **cāvizherc** Fārisîden mu' rrebdür (23) Türkîde zehre ve herze dirler şafra otuñdan çıkar **el-cāvşîr** Fārisîden mu' rrebdür Türkîde (24) cāvşîr ve oğlan aşı dirler **cavü'n-nehr** şu pazısıdur silku'l-mâ dağı dirler **el-cāsūs** (25) haşhâşdur **el-cāmse** küçük bakla dirler Mışırda bakla-i kıbtî dirler **cāmi' u'l-laḥm** kañtūriyündür (26) **el-cāgsū** göz karaca otdur çeşmezen dirler teşmîzec ve teşmîzek dağı dirler **el-cāmus** (27) şu şıgırıdur tombây dağı dirler **faşlu'l-cīm ve'l-bā'** **el-cebb**

(1) bi'l-fethi ve't-teşdid bir kimesnenün zekerün ve hayāsuñ kesüp hādım eylemek **el-cubārī** bi'z-zammi ve fethi'l-bā' (2) ve'r-rā' toy didükleri kuşdur cīm-le ve hā-y-ıla luğattür **el-cibillet** bi-kesreteyni me'a't-teşdid (3) yaradılmağ hılkat gibi cem'i cibilāt gelür **el-cübn** bi'z-zammi'l-cīm ve'l-bā' ve'l-cübn bi-zammi's-sükün (4) pīz didükleri nesne **el-cebhe** alın insānuñ eger ğayrı hayvānuñ cem'i cebāh gelür (5) **el-cebīn** ahed cānibi **el-cebhe** ya'ni alnuñ bir tarafı **el-cebre** Şeyh Dāvud kavli üzere yirden (6) üç barmağ kadar yoğaru biter mağrib vilāyetinde olur hamr gibi rāyihası olur **el-cebīn** (7) ve'l-cebşīn ve **isfidācū'l-ceşāşīn** esmā-i 'arabiyye dūr Türkīde alçı didükleri kireç (8) gibi taşdur **cebleh nec** Fārisīden mu'arredür bir şarı diken toğmıdır ki şarı turbud (9) dirler Türkīde dağı cebleheng ve cebl-i hindī dağı dirler **faşlu'l-cīm** (10) **ve's-şā' el-ceşā'** bi'l-fethi kükremek **el-cüsset** bi'z-zammi gövde cesed gibi **el-cüşmān** bi'z-zammi her (11) nesnenün cism ve gövdesi teşahhūsı **el-cāşūs** karpuz ki meşhūrdur **el-ceşūm** nevm (12) ve karar ve muṭlaqā ku'ūd ma'nāsına dağı gelür **faşlu'l-cīm ve'l-hā'** (13) **el-cuḥāf** bi'z-zammi zarar ve ziyān idici muzır gibi **el-cuhām** bi'z-zammi bir marazdır ki insana 'arız olup (14) za'if ider gözleri irinlenür **el-ceḥmā'** bi'l-fethi gözleri büyük ve kızıl olan 'avrat (15) **el-cehmet** göz 'ayn ma'nāsına yukālu feteḥa ceḥmet ey 'ayne **el-ceḥmaraş** ziyāde yaşlu qarı 'avrat (16) 'acūze-i kebīre gibi **el-cehen** bi't-taḥrīk şol oğlana dirler ki tizcek böyümeye batıyyeü's-şebāb olan (17) **el-caḥş** bi'l-fethi eşek kudağı veledü'l-ḥımār ma'nāsına ve dağı kulan eşeginün irgegi cem'i (18) kesr-i cīm-ile ciḥās ceḥşān gelür **faşlu'l-cīm ve'l-hā'** (19) **el-caḥḥ** bi'l-fethi ve't-teşdid yanun yatmağ ve adamuñ beli büklüp egilmek **el-cuḥdem** bi'z-zammi bir aşıl(20) ayakları uzun yaşıl çekirgedür cem'i cuḥādib gelür **faşlu'l-cīm** (21) **ve'd-dāl el-cedā'** bi'l-fethi ve't-teşdidü'd-dāl kiçrek emceklü 'avrat **el-cüdcüd** (22) bi'z-zammi urağ kuşu dirler bir böcekdür ki yaz aylarında öter ve 'inde'l-ba'z çekirgeye (23) beñzer bir böcekdür ki güc-ile öter durur cem'i cüdād gelür **el-cedīd** yeñi nesne cem'i cüdūd gelür (24) dāluñ ve cīmüñ zammı-y-ıla **el-cüdre** bi'z-zammi ve't-taḥrīk ur didükleri yumrı nesne ki beden-i insānda (25) zuḥūr ider cem'i cüdr gelür **el-cederī** bi'l-fethi'l-cīm ve'd-dāl kabarcuğ

(1) beden-i insanda çıkar ve çiçek didükleri zahmet ki ekşeri şıbyān t̄aifesinde olur (2) **el-cedy** bi'l-fethi ve's-sükūn erkek keçi oğlağı cem' i cidā ve evācūd gelür **el-cidāye** bi'l-fethi (3) ve'l-kesri geyik didükleri canavār ğazāl gibi **el-cedvār** Türkide cedvel-i hindī ve ağular (4) köki dirler **el-cedeb** Şeyh Dāvud kavli üzere Yūnānca nerūsyūn dirler bir otur (5) **faşlu'l-cīm ve'z-zāl el-cezeb** bi't-taḥrīk ādem (6) ağzunda tükruk kesilmek inḳıṭā' ü'r-rīḳ gibi **el-ceza'** bi't-taḥrīk eṣṣābbu'l-ḥadīṣü's-sinn **el-cüzām** (7) bi'z-zammi endāmlar ḳanmaḳ ve uyuz olmaḳ cūdām daḫı dirler **el-cezb** ḫurma ağacı bīnīsidür (8) cumār daḫı dirler **faşlu'l-cīm ve'r-ā'** **cerāhetü'l-kebid** (9) cigerde yara ve çibān olmaḫdur **el-cereb** bi't-taḥrīk uyuz didükleri maraḫ yuḳālu minhü (10) cerebür-racülü fehüve ecrab **el-cirriş** bi-kesreteyni sazan balığı **cerebü'l-ayn** göz gicigidür göz (11) uyuzı daḫı dirler **cerebü'l-meşāne** kavuḳ gicigidür **el-circir** bi-kesri'l-cīmeyni baḳla **el-cercir** ve (12) ḳurretü'l-ayn şu kerdemesi didükleri ot ve eşek turpına daḫı dirler **el-cercār** yaban (13) ma' denusi **el-cerih** yaralu kimesne mecrūḫ ma' nāsina cem' i cürāḫ gelür **el-cerāde** çegirge didükleri (14) nesne cem' i cerād gelür **el-cürd** bi'z-zammi erkek yılan cem' i cürdān gelür ve daḫı köstebek didükleri (15) canavar ki tarlalarda çoḳ olur **el-cerrāre** ' aḳreb didükleri canavar cem' i cürād gelür (16) **el-ciriş** bi'l-kesreteyni ten cesed gibi **el-cirşāb ve'l-cirşām** bi'l-kesri fihimā ḫasta olduḫdan (17) şoñra arıḳlayup gövdede çibān çıḳmaḳ **el-ciriyy** bi'l-kesri yılan balığı cīmūñ fethi ve kesri (18) cā' izdür yayın balığına daḫı dirler **el-ciryāl** şüci ḫamr gibi **el-cirriyye** bi'l-kesri ve teşdīdi'l-yā' (19) ve'r-rā' ḳurşaq ḫavşala gibi **cerretü'l-muṭlaḳa** yigirmi dört ḳışta didükleri evzānda (20) **el-cerretü's-şuḡrā** evzānda dört ḳışta dirler **circirü'l-mıṣrī** termeye dirler yaban baḳlasıdur (21) **el-cernüb** iki nev' i olur biri erkek ve biri dişi dişisine aḳca ot ve (22) sultān otı dirler ve erkeğine ḳavlac otı dirler **cerādü'l-baḫr** deñiz çekirgesidür ki (23) böyüğine kerevit ve küçüğine teke dirler **el-ceredān** keme sıçanıdur **el-cerāsiyā** karaziyā ve ḳarasiyā (24) ve kerasiyā daḫı dirler **el-cerā** yılan balığıdur mār-ı mähī gibi **el-cerbüb** siyāḫ ḫarbaḳdür ki ḳara (25) ot ve çöpleme daḫı dirler **el-cermüz** serkin otıdur baḳla-i yemāniye daḫı dirler

(1) **faşlu'l-cīm ve'z-zā'** **el-cezer** bi'l-fethi (2) ve't-tahrīk havuç ki geşür dirler **cezerü'l-berri** yaban havıcıdır ki şāhib-i Minhāc behmendür dir (3) işkākīl ve şakākīl dağı dirler **cezer-i iklīti** yaban havıcının bir nev' idür **cezmāzec** (4) yılğun yemişidür semeretü't-turfā dağı dirler **el-cez'** bir taşdur ki iki nev' i olur bir nev' i Yemenden (5) ve bir nev' i Çin vilāyetinden gelür **faşlu'l-cīm ve's-sīn el-cesed** (6) beden ve dağı za' ferān ve buña beñzer her ne var-ısa boyalarda **el-cism** bi'l-kesri gövde cem' i ecsām (7) gelür **cüsrev-dārū** havlıncandır husrev-dārū dağı dirler **el-cesmī** demür dikenidür hasek (8) dağı dirler **el-cesād** za' ferāndur **faşlu'l-cīm ve's-şīn el-cūşā'** (9) bi'z-zammi ve'l-medd ta'āmi çok yimekten tuşme olmak **el-ceşm** bi'l-fethi meşakkatlü iş buyurmak (10) **el-ceşiş** buğday yarması **el-ceşmek** göz qaraca otudur çeşmezen dağı dirler **faşlu'l-** (11) **cīm ve's-şād el-caşşı** bi'l-fethi ve't-teşdīd ve kesri'l-cīm kirec didükleri nesne (12) **faşlu'l-cīm ve'l-' ayn el-ca'd** bi'l-fethi ve sükūnu'l-' ayn (13) kıvırcuğ şac **el-ca'ār** bi'l-fethi sırtlan didükleri canavar zab' gibi **el-ca'fer** tavşan erneb (14) gibi **el-cu'al** bi'z-zammi ve fethi'l-' ayn doñuzlan böcegi ki ters yuvalar cem' i cu'al gelür **el-ca'de** (15) meryem saçı dirler **ca'detü'l-kımnā'** baldırı kara otı dirler ehl-i mışr luğatıdır kuzburetü'l-bir (16) ve per-i siyāvüşānī dirler **harfü'l-ğayn el-cuğundur** çükündür ve pancar dirler (17) **el-ceğri** hurma bahārī kabuğudur kāfūle ve kefrī dağı dirler **faşlu'l-cīm** (18) **ve'l-fā el-ceff** bi'l-fethi ve't-teşdīd kurımağ **el-cefāf** kurutmağ **cefāfü'l-enf** (19) burun içi kuruluğıdır **el-cafif** kurumuş ot **el-cefn** bi'l-fethi gözün kapağı cem' i (20) ecfān gelür **ceftü'l-bellū** bellūtuñ ikinci ince sarı kabuğudur **ceft-i efrīde** ceft (21) halk olınmış dimekdür şanavber şekli bir qaruş otdur başında iki dikenini vardur (22) **el-cefr** bi'l-fethi dört aylık kızı cem' i cifār gelür mü'enneşinde cifret dirler **faşlu'l-cīm** (23) **ve'l-lām el-cül** bi'z-zammi gül didükleri çiçekdür verd gibi **el-culbān** bi'z-zammi burcağ (24) ve ' inde'l-ba' z merdümek didükleri nesne ki hubübātdandır fiğ dağı dirler **el-cild** bi'l-kesri (25) deri cem' i cülūd gelür **el-cul'ala'** bi'z-zammi doñuzlan böcegi **cu'al** gibi **el-cālefe** şol baş yaruğına (26) dirler ki derisi-y-ile etin bile yarmış ola **el-cele** bi't-tahrīk başdan şac dökülüp darlık (27) olmak celc gibi **el-celencenīn** bal ile gül bişürürler ma' ruf ve meşhürdür **el-cillavaz** bi'l-kesri ve

(1) fetħi'l-lām'ul-müşeddede finduĸ envā' indan bir aşıl uzunca finduĸdur yufĸacuĸ ĸablı ve 'inde'l- (2) ba'z köknar didükleri nesne **el-cunār** bi'z-zammi ĸatmer enār çiçeĸi gülnār gibi **el-celbüb** yoĸsul (3) urĸanı dirler biñ ĸulac daĸı dirler liblāb ve ĸablu'l-mesākīn daĸı dirler **el-celgā** yılan (4) ile balıĸ cem' i olup andan ĸāşıl olur bir balıĸdur **culşirīn** gül-i nesirīn dirler kendü beyāz (5) ortası şarı sāde bir güldür **celāb** mün'aĸıd olmuş řiñir dimekdür **cebleheng** şarı (6) diken tuĸmıdur cebel-i hindī dirler kökine şarı turbud dirler **celnaclān** İbn-i Baytār ĸāşĸāş-ı (7) siyāh tuĸmı dimiş ammā İĸtiyārāt ĸavli üzere taĸĸiĸi ĸuru kişnīzdür **el-celīd** buz (8) didükleri doĸmuş şudur **el-celgūze** fıstıĸdur ki büyük şanavber yemişidür **el-cülcülān** semm-i helāhil (9) dirler bir kökdür biş daĸı dirler **el-celencūne** yarpuzdur řa' tar-ı Fārisī dirler fütenc-i berrī daĸı (10) dirler **el-celmāsā** ism-i 'ibrīdür ĸıyār dimekdür **cild-i ibn-i avā** ĸaĸal derisidür **cildü'l-ĸuff** (11) deve şabanı altındaĸı deridür **cildü'l-ĸunfuz** kirpi didükleri canavaruñ derisidür (12) **el-celhem** ĸara ĸalı dikenidür ba'zılar řıĸan dikenı gibi dirler 'avsec daĸı dirler (13) **faşlu'l-cīm ve'l-mīm el-cemm** bi'l-fetħi ve't-teşdidü'l-mīm ĸoĸ (14) keşir gibi **el-cemām** bi'l-fetħi rāĸat olmaĸ **el-cümcūme** bi'z-zammi baş kemigi ki dimāĸı müştemil ola **el-cāmid** cansuz (15) ve ĸurumuş nesne cem' i taĸrīkle cemed gelür **el-cāmus** řu şıĸırı Fārişiden mu'arredür **el-cemīl** (16) güzel şasen gibi ve erimiş iĸ yaĸı řāĸm-i muzāb gibi **cümāne** bi'z-zammi ve taĸfifü'l-mīm böyük incü (17) **el-cemel** bi't-taĸrīk deve cem' i cimāl gelür **el-cümü'** bi'z-zammi düvekli **el-cemār** ĸurma bīnīsidür ki ĸurma aĸacınuñ (18) başında beyāz bir şeydür **cemāru'n-nehr** řu pazusıdur cārü'n-nehr daĸı dirler **el-cemīl** bülbül (19) ĸuşıdur **cumān** ĸuzĸun otıdur sereĸs daĸı dirler **el-cumhūrī** üzümnden olan řarāblara (20) dirler **el-cemed** buzdur Fāriside yaĸ dirler **cumūdü'l-leben-i fi's-sedy** memede süd ĸalīz olmaĸ ve (21) toñmaĸdur **cededü's-şanī** güherçile ve barüd dirler řelc ĸini daĸı dirler **cemest** cebelü'l-laĸm dirler (22) benefsec renklü ĸırmızıya mā'il bir şaşdur **cemsferm** ba'zıların feşlegenüñ ĸurde yapraĸlısıdur (23) dir felüseĸündür dirler reyĸān-ı süleymānī daĸı dirler **cümmiz** fir'avn inciri dirler 'Arabistanda (24) olur **cemcem** yabān havıcınuñ kökidür ki rümī nev'ine řaĸāĸīl dirler ve ba'zılar behmen daĸı (25) dirler **faşlu'l cīm ve'l-nūn ĸanĸiyānā** Yūnānīdür rümī (26) nev'ine eşek turpidür dimişler **cünd-i bīdester**

Türkide kunduz hayası dirler **cencendyün** (27) ba'zılar şāh tere ve ba'zılar şām ikliminde biter yaban havıcına beñzer bir otdur didiler **el-ceneb**

37b

(1) bi-feteḥāt öyken şusuzlıktan cigere yapışmak **el-cenb** bi'l-fetḥi yan cānib gibi cem' i cunūb (2) gelür zamme-i cīm ile **el-cānib** yan ve taraf ve nefis cem' i cevānib gelür **el-cüncen** göğüs kemigi cem' i cenācin (3) gelür 'azmü's-şadr gibi **el-cenāḥ** bi'l-fetḥi kuş kanadı cem' i ecniḥa gelür **el-cāniḥa** göğüs altındaki (4) eyegü cem' i cevāniḥ gelür **el-cins** bi'l-kesri zāraba minhü's-şey' nev' den e' amdur cem' i ecnās gelür (5) **el-cenīn** anası karnında olan oğlan cem' i ecinne gelür **el-cenān** bi'l-fetḥi yürek kalb gibi (6) **el-cenūb** bi'l-fetḥi kıble-y-ile ve kıble tarafı **el-cunūn** bi'z-zammi delülük **el-cenī** yemiş devşürmek ya' ni cem' eylemek ve mutlak ağac yemişine dirler **el-cenced** çoban tayağıdır (7) 'aşā'r-rā' i daḥı dirler **el-centūriye** süpürne gibi bir otdur қаңтуриyyūn daḥı dirler **el-cuncul** bir (8) otdur dımışkda çok olur **cunīdü'r-ruḡmān** būstānī enār çiçeginüñ ibtidā zāhir olan (9) dökmesidür **cenāḥu'l-biḥ** kenger dikeninüñ būstānīsidür ḥarşefā daḥı dirler **cenāḥ** (10) mutlak cenāḥ demek andūz demek olur rāsen daḥı dirler **cenāḥun'n-nesr** bu daḥı ḥarşefe (11) itlak olına gelmişdür **cünnār** cünnār çınār ağacıdır ve leb daḥı dirler **el-cunbīd** sa' ter (12) otudur **el-cennā** kıoca yemişi didükleri kırmızı yemişdür kıtḻab daḥı dirler (13) **faḥlu'l-cīm ve'l-vāv el-cevcem** kızıl gül **el-cūd** bi'z-zammi (14) cömerdlik **el-cevad** bi'l-fetḥi cömerd kişi cem' i ecvād ve ecāvid gelür **el-cüvād** bi'z-zammi şuşamak (15) 'ateş gibi **el-cevzāb** birinc ile bişmiş börek **el-civār** bi'l-kesri yakınlık ve koñsulık **el-cāvers** (16) şūret darısı didükleri büyük darıdır **el-cevz** bi'l-fetḥi koz didükleri nesne cem' i (17) ecvāz gelür ḥesef daḥı dirler **cevz-i ārmānyūş** Şeyḥ Dāvud kıavli üzere muḥlişadır ki (18) Türkice nevrız otı dirler **cevzü'l-hind-i kebīr-i deryāyī** yeñi dünya ağacı ve meyvasıdır kıavkıūd daḥı (19) dirler **cevzü'l-enhār** baḥlatü'l-ḥamkıāya beñzer siyāh renk olur **cevz-i cendüm** gevz-i geñdüm daḥı (20) dirler kıaşā daḥı dirler **cevz-i hindī** büyük cevzdür ki nārcil decil daḥı dirler **cevz-i bevvē** (21) küçük hindistan cevzidür cevzü't-ḥib daḥı dirler **cevzü'l-ebḥul** ardıc kıozağıdır ki (22) 'ar' ar didükleri yaban servinüñ yemişidür **cevzü'l-kay** yemen servilerinüñ şemeridür Yemene maḥşūşdur (23) **cevz-i māsil** çiçegine aḳ

ķaranfil dirler ve tuħmına tātule dirler **cevzü'ş-sevk** Şeyħ Dāvud ķavli (24) üzere yemişi findık gibidür ve ağacında ancak biş adet yemişi olur ol ecelden (25) cevzi'l-ħamse dirler **cevzi'l-kevsel** cevzi'l-ķaydur **cevzi'l-merc** tağ kākneci ħabbidür **cevzü's-serv** serv (26) ķozağıdur **cevz-i isferem** mersin yemişidür sāħib-i Minhāc ķavli üzere isferam ve ismāred daħı (27) mersin ismidür **cevzer** yaban armudı gibi dikenlü bir ağacdur **cevz-i arķam** elif bābında ākuşār

38a

(1) diyü zıkr olındı **el-cevzeķa** penbe ķozağı cem' i cūzaķ gelür ve cevāzıķ daħı gelür (2) **el-cevzel** gögercin yavrusı ferħu'l-ħamām **el-cevzīnec** ķozlu ħalvā **el-cevzānec** nīlüfer didükleri çiçek (3) **el-cevzeher** ķuyruķlı yıldız **el-cevāriħ** cīmüñ fetħı-y-ıla insanuñ şol a' zāsına dirler (4) ki anuñla kesb ider **el-cevāriħ** av ķuşları **cevāriş** ta' āmı ħazm idici ma' cūn **el-cevf** (5) bi'l-fetħi her nesnenüñ içi cem' i ecvāf gelür **el-cū'** bi'z-żammi açlıķ didükleri ħālet **cū' ü'l-ķelb** (6) itler iştihāsı dirler ki ta' āma toymaz **cū' ü'l-baķar** bir nev' acıķmaķ ve ta' āma (7) doymamaķ şıģırlarda olduğı-çün cū' ü'l-baķar ya' ni şıģır iştihāsı dirler **el-cuvn** ve **el-cuvni** (8) bi'z-żammi fihimā bağırtlaķ envā' ından bir ķuşdur ki ķarnı ve ķanādları ķara olur **el-cevā** (9) ħastelik marāz **el-cevher** şeyk cevheri şol nesnedür ki cibilleti anuñ üzerine ħalk olma (10) felāsife bi-zātiħi ķā'im olma dirler **cavlāķ** lāfīn lisānı üzeredür Endülüs ' acemisi üzere (11) balāķa dirler bir dikendür ba' zılar ħalať idüp dārşa' işā ağacıdur dir ammā müstā' mel degildür (12) **cevşeyşayā** ism-i Fārisidür büber ağacıdur ki yaprağı alma yaprağına beñzer (13) ve depecükleri şaķāyıķu'n-nu' māya beñzer yemişi noħūd ķadar olur **faşlu'l-cīm** (14) **ve'l-hā'** **el-cehār** bi'l-fetħi ' avret ferci **el-cehāzam** başı böyük degirmi yüzlü ķişi **el-cehr** bi'l-fetħi (15) zāhir olmaķ **el-cihr** gözde bir ' illetdür ki ķişi göndüz göremez gice görür **el-cehāza** tezlük (16) **el-cehūze** insanuñ diri yiri **faşlu'l-cīm ve'l-yā el-ceyāl** (17) anduķ didükleri canavar żabu' gibi **el-ceyfe** ölmüş nesnenüñ gövdesi ki ķoķmış ola (18) **el-ceyl** bi'l-fetħi yengec didükleri canavar ki şularda olur **el-ceyhebūķ** şıçān aģusı semmü'l-fār (19) gibi şıçān boķı **el-ceydār** yaprağı pelid yaprağına beñzer bir otdur ammā pelid gibi yemiş (20) virmez **el-ceyüş** mışır fıstıģı dirler kestāneye beñzer bir ağacdur aşlā müstā' mel degildür **el-celdāru** (21) namaz-bür

otı ve kızgun otı dağı dirler serehs dağı dirler **lügatü'l-Fārisiyyet** (22) **bābu'l-cīm el-meftūhat** cīm-i sākine (23) āhır gelmede 'alāmet-i ta' rībdür ism-i 'acemī ki āhırinde hā-i 'alāmet ola ta' rīb olınsa ekşeriyā (24) andan bedel cīm-i sākine getirürler meşelā benefşec ve bābūnec ve ehlilec dirler aşılđa 'acem (25) lisānında benefşe ve bābūne ve ehlile idi gāh olur ki ol hā'dan bedel káf getirürler (26) beydāk gibi ki aşılđında beyde idi ve káf-ı 'acemī muṭlağ ta' rīb olınsa cīm ibdāl olunur (27) licām gibi ki aşılđında ligām olunur idi benc gibi ki aşılđında beng idi ve cīm-i 'acemī müfred-i meksūr olsa

38b

(1) zevi'l-'uḳūluñ ğayrından su 'āl olur meşelā çe dirler ma' nāsı ne dimekdür āhırindeki (2) hā hā-yı ğayr-ı melfūzedür mādem ki müfred ola ağırına bu hā lāzımdur 'Arabīde mā-i istifhām (3) ma' nāsınadır kaçan ki ğurūf-ı ravābita ulaşsa ol hā-yı ğayrı melfūze yāya ibdāl (4) olunur meşelā cīst ve çiyend dirler nedür ve nelerdür dimekdür gāh olur ki māba' de (5) gelen lafzuñ olan iskān idüp bunı aña ulaşdururlar meşelā çe-şenāsi dimek (6) yirde çeşināsi dirler **cāderşeb** Türkīde ğalağ idüp çārşab dirler ol nesnedür (7) ki döşek üzerine döşerler **cārpālaş** minderdür ve 'anāşır-ı erba 'aya da dirler (8) **çārĥāne** büyük kazan **çārgūn** besbāse didükleri devādur ki ceviz-i bevvanuñ ğabıdır (9) **çārū** süpürge **çāc** ya' ni arpa ve buğday **cālinūs** fā' ilü'l-'acāyib ma' nāsına **cāme-i gūn** (10) yavşundur ki şu içinde taşā ve ağaca yapuşur 'Arabīde taĥlab dirler **çāmīn** bevl ya' ni (11) sidik ve tebevül itmek ma' nāsına **cān** ruh-ı ĥayvānīdür ki her deride vardur **cāne** cim-i 'Arabī (12) ile her ĥayvānuñ kiçregine dirler nitekim tāycefze esb-ı cāne dirler **cāvers** şüret darusı (13) **cāvşır** oğlan aşı dirler bir darudur **cāvle** behlevī luğatında gül ve gül ğoncasıdır (14) **cāy-gāh** duracak yire dirler **çepsīn** alçı didükleri kirec **çepelheng** şarı turbud (15) ve anuñ tuĥmı ve anuñ ğabı **çahş** a' zāda zāhir olan şışdür ki Türkīde ur dirler (16) **cedkāre** muĥālif tedbīr **çerb** cīm-i 'acem ile yağlu ve semüz ve ğalīz dimekdür **cerb-zebān** (17) tatlu dillü kimse **çarĥa** ğalkān dikenī **çārg** çakır toğanı **çārgad** ol ğaraca çekirgedür (18) ki yaz gicelerinde şabāĥa dek öter **çerend** yumşak kemükdür ki kemürdek dirler (19) **çerivāz** yarasa **çerye** kuşāk **cazg** ğurbağā **çestendil** yürek oynaması **cesk** derdümrek ve (20) aĥcān dimekdür **çesm** göz 'ayn ma' nāsına **çeş** cīm-i 'Arabī ile

buğdayı yarup bulğur (21) itmek **çeşmelân çeşmdâne** ya'ni çeşmzen didükleri göz otı **çeşmek** gözlik didükleri (22) âlet ve göz otıdır ki çeşme-zen dirler **çeşme-zen** ölmez diken tuhmı **çeşm-keşte** egri gözlü (23) âdemdür ki Türkide şaşı dirler **cağ** örümcek **cağaz** kurbaga **cağzāya** kurbaga yosunudur ki (24) şularda olur 'Arabca tuhlup dirler **çağnek** yapalağ kuşu kâfirler kırlağucı **çakçāk** (25) uyur âdemden şadr olan āvāz ve horıldı **çekād** eñse ve baş ortası ya'ni (26) baş depesi **çakāv** turgay kuşudur ki 'Arabca künbura ve küberra dirler **çegri** hardal (27) yāhūd ayruk didükleri otur **çeke** tamlı **çekük** bir kuşdur serçeden böyük **celfüze**

39a

(1) çām ağacınıñ yemişidür ki habbu's-şanavber dirler **çem-çem** kat kat didükleri çām-çām ma' nāsına (2) **çemen** yeşilistān ve bāğçe **çenbe** üzüm çekirdegi **çendel** şandal ağacı **çenkūze** (3) hindistān kızı ve köknār **çengār** ya'ni jengār ve pās **çenkelük** ol kimesnedür ki (4) rencden ve zaḥmetden ḥarekete mecālī kalmaya ve daḥı elin dizi üstine koyup iki bükülüp bir (5) yire gele **çenīn** dil ya'ni yürek ve gönül cenān ma' nāsına **cevāb** arpa şuyı ve arpa (6) ḥarīrasıdır **cevneye** hümā kuşu **ceviz-i gendum** senderusdur ki anuñla ba'z nesne yağlarlar (7) **çevne** güneş karası **çehār-meğz** kozdur ki ceviz-i rümī dirler **cehūdāne** sıcağdur ki 'Arabca (8) naḳānuḳ dirler **faşlu'l-cīmu'l-meksüre** (9) **cirā** cīm-i arabī ile çam ağacınıñ şakızlısudur **cirāğıla** gice ile yıldız gibi ışılayan böcekdür ki (10) yıldız böcegi dirler **circir** bakladur ki yirler 'Arabide ful dirler **circir** şu kerdemesi **ciru** (11) it enügi ve daḥı ḥıyārek zaḥmeti **ciz'** bir ma' denī taşdur yemen vilāyetinde olur **çigerbend** (12) kārın içinde olan sevād-ı ciger gibi ve talāk gibi ve bögrek gibi ve öd gibi 'Arabide sevādu'l-baḥn (13) ma' nāsına **ciger-güşe** ziyādetü'l-kebid ma' nāsnadır **çügrī** rivaz didükleri otur (14) ki ḥulm gibi yaprağı vardur ba'zılar kızı kulağı didükleri otur dimişler **çilçele** (15) kaplubaga **çille** nifāsdür ki ḥātunlarda olur oğlan toğurduğdan-soñra kırk gün kār (16) görürler o kırk güne çille dirler **çınār** ma' ruf ağacdur Türkide daḥı müsta' meldür **çine-dān** (17) karsak **çivāk** loğma-i peksimāt ki yağ içinde büşürürler **cihān-zinde** bir çiçekdür yazda (18) kışda şolmaz **çihil-pāy** bir çiyāndur ki 'akreb gibi zehirliür âdemi ve ğayrı ḥayavānı (19) şoğar kırk ayaklı ma' nāsına āḥirinden yāyı ḥazf idüp çihelpā demek daḥı

(20) ca'izdür **çiçeld** renc ve zahmet **çilân** 'unnâb yemişidür **cive** bi-ma' nî jeyve ' Arabca zîbak (21) dirler **faşlu'l-cîmu'l-mazmûmet cüzd** (22) ötlügen kuşu ki ' Arabca abu'n-naşr dirler **cüzd** toy didükleri kuş **cüzd** çırtlak böcegi (23) **cügrât** süzme yoğurt ve dirler ki muṭlaḳa yoğurtdur **cufûr** pilicdür ki tavıḳ yavrusıdur (24) **çuḡale** çaḡla ki bâdemûñ ḡâmıdur **çügrî** raybâs didükleri otdur ba' zılar kuḡı (25) kuḡaḡı didükleri ekşice yapraḡdur didiler **culnâr** nar çiçeḡi dimekdür **cünce** (26) üzüm çekirdeḡi **cündübâdester** ḡunduz taşaḡı didükleri darudur cündîbîdestur (27) daḡı dirler **cündel** şandal aḡacı ma' nâsına **cüvâriş** gevâriş lafzınıñ

39b

(1) muârrebidür bir ma' cündur **cevân** yigit fete ma' nâsına **çüb-sürḡ** baḡam aḡacı **çüpîne** (2) pilic ki tavuḡ yavrusıdur **cüşîre** börek ve tutmac **çuḡrı** süzme yoğurt (3) çifrât ma' nâsına **cûlem** iç yemişi ve iç yaḡı **cüybâr** ırmaḡ kenârı **cüyine** (4) aḡaçkaḡan kuşu **cüyne** kuḡı kuşu muṭlaḡ şûda olan kuşdur (5) **cüycüd** aḡaç ḡurdu **bâbu'l-ḡâ'** (6) **vemâ ba' de fi'l-muṭâbıḡ faşlu'l-ḡâ' ve'l-elif ḡâşâ** yaban kekigi (7) ve yaban yarbuzı nev' idür ve yaban na' nâsi daḡı dirler ' Arabîde me'mûn ve şûmûş ve şa' tarü'l-ḡimâr (8) dirler **el-ḡâfir** tırnaḡdur zıfr ve zılf daḡı dirler **el-ḡâc** Türkîce ḡara yandaḡ dirler Mışır'da ve Şâm'da (9) ve ' Irâḡ'da ' âḡûl dirler **el-ḡâlûmâ** eşek marulıdur abu ḡalsâ ve şanḡâr daḡı dirler **ḡâfîzu'n-naḡl** (10) ve **ḡâfîzu'l-eṭfâl** bu iki isim daḡı ferfeyûn ismidür ferbeyûn daḡı dirler **ḡâmâ-i aḡṭî** (11) mürûr aḡacıdur **ḡâbisu'n-neṭṭ** Şeyḡ Dâvud ḡavli üzre dühni'n-neṭṭidür **ḡâfîzü'l-mevtâ** ve **ḡâfîzü'l-ecsâd** (12) mâlâyesı' ḡavli üzere ḡatrândur **ḡâfîzü'l-kâfûr** biberdür **ḡâliḡu's-şâ'r** sarmaşıḡdur (13) yılan üzümü daḡı dirler **ḡâfir-u ḡimâr-u vaḡşî** yaban eşegi tırnaḡıdur **ḡâfirü'l-ḡimâr** evde bildükleri (14) eşek tırnaḡıdur **ḡâsîs** ba' zılar devâ-i Fârisîdür ve ba' zılar devâ-i Ermenî dirler **ḡâfiri'l-berdûn** (15) ḡatır tırnaḡıdur ḡâfiri'l-baḡl gibi **el-ḡâlebî** südlegen nev' indendür atrâṭıḡûs (16) daḡı dirler bir otdur **el-ḡâlûm** peynir nev' idür ehl-i mışır cübni-ḡâlûm dirler **el-ḡârûd** ḡundus (17) didükleri ḡayavânuñ ismidür **el-ḡâcib** ḡaş ebrû ma' nâsına **el-ḡâyî** imekler oḡlan **el-ḡâmil** yüklü (18) ' avrat **el-ḡâyız** ' avratdan ḡan aḡmaḡ seyelânü'd-dem ma' nâsına **el-ḡâyil** yüklü olmayan ' avrat (19) **el-ḡâmîz** ekşi **ve'l-ḡamûzat** ekşilik **faşlu'l-ḡâ' ve'l-bâ'** (20) **el-ḡabb**

bi'l-fethi ve't-teşdidü'l-bā' dāne cem'ci ḥubūb gelür **el-ḥabbet** bi'l-fethi ve't-teşdid ḥubūbatdan (21) ne gerekse olsun **el-ḥibbe** bi'l-kesri yaban otlarınıñ tuḥmı ve 'inde'l-ba'z bir kiçirek otuñ adıdır ki (22) şu kenārlarında bitmesi ziyāde olur **el-ḥācub** bi'z-zammi yıldız kurdı didükleri böcek ki (23) gice-y-ile od gibi ışılar **el-ḥubārī** bi'z-zammi toy didükleri kuş cem'ci habārāt gelür **el-ḥubş** bi'z-zammi (24) bir ma'rūf kuşdur hoş avāzlu bülbüle beñzer **el-ḥabaṭ** bi't-taḥrīk çok yimekten karnı müntefih (25) olan cem'ci ḥabāfī gelür **el-ḥublā** bi'z-zammi yüklü 'avrat **ḥablü'z-zirā'** bir tamardur ki dirsegüñ iç (26) yüzünüñ taşraya toḡrı üstinde dolaşup gibi çekilmişdür meşelā kıfālden faşd (27) olıñduḡı zamān müntefi' olan ??? ḥablü'z-zira' dan faşd olıñduḡda cümlesi müntefi'

40a

(1) olur lakin ciger ḥavālesinde bunuñ nef'ci kıfālden ziyādedür **el-ḥālī** sürünür ve imekler (2) oḡlan **el-ḥabbe** bi'l-fethi dirhemüñ kırık sekiz cüz'den bir cüz'dür **ḥabbetü'l-ḥadrā'** beneviş ağacı (3) ve saķız ağacınıñ yemişine dirler **ḥabbü'r-reşād** acı tere didükleri otuñ tuḥmı terenüñ (4) kendüsine reşād dirler **el-ḥıbak** bi'l-kesri ve fethi'l-bā' yarpuz didükleri ot fütenc-i berrī (5) daḡı dirler **ḥabbu'n-nīl** çivid tuḥmıdır **ḥabbu'l-as** mersin yemişidür ve yabān-ḡurde mersin yemişine (6) merdāsfer dirler **ḥabbu'l-balasān** balasān tuḥmıdır Mışırda 'aynü's-şems nam-ı maḡalde olur ḡayrı yerde olmaz (7) **ḥabbü'z-zelem** ḥabbu'l-'azīz didükleri nesne Mışırda biter tatluca kökdür **ḥabbu't-tend** kurtum-ı hindī (8) tuḥmıdır ḥabbu'l-'uşfūr daḡı dirler **ḥabbu's-şanavber** fıstık ve köknār daḡı dirler **ḥabbu'l-ḡār** defne (9) yemişidür defne zeytünü ve dehnal daḡı dirler **ḥabbu'l-ḡulḡul** yaban enar tuḥmıdır bezr-i rummān-ı berrī gibi (10) **ḥabbu's-sumne** Türkide semüzlik tuḥmı ve yaban şāhdānesi daḡı dirler **ḥabbu'l-mensem** ayıd tuḥmına beñzer (11) bir dānedür **ḥabbu'l-mesākīn** Türkice yoḡsul urḡanı dirler anuñ tuḥmıdır sarmaşık nev'indendür (12) liblāb gibi **ḥabbu'z-zarrāṭ** mazaryündür **ḥabbu'l-lehv** kanbel otı tuḥmıdır ki ḥabbu'l-kākenc (13) daḡı dirler **ḥabbu'l-ḡankelā** ḥabbu's-semnedür **ḥabbu'l-ḡarv** kene tuḥmıdır **ḥabbu'l-ḡalv** anīsün ve tatlu (14) ot daḡı dirler **ḥabbu'l-eşl** ılıḡun yemişidür gezmāzāḡ ve gezmāzeg daḡı dirler **ḥabbu'l-kākenc** (15) kanbel otı tuḥmıdır Arabide cevzü'l-mezc dirler **ḥabbetü's-sevdā'** kara çörek otıdır **ḥabbu's-sefercel** (16)

ayva çekirdegidür **ḥabbu't-terşān** kuzu kulağı otı ki ḥummāz dirler ol ekşi otuñ (17) habbidür **ḥabbu'l-fakd** ayıd ağacı tuḥmıdır bezr-i penc-engušt daḥı dirler **ḥabbu'l-kuṭn** penbe çekirdegidür (18) ḥayşefüc daḥı dirler **ḥabbu'l-‘ar‘ar** tağ servisi yemişidür ebhel daḥı dirler **ḥabbu'r-rāsen** nevrüz (19) otına beñzer bir otuñ tuḥmıdır rāsen iki nev‘ olur biri cebelī ve biri būstānī bu cebelīnūñ (20) habbidür ğalaṭ olınmaya **ḥabbu'l-kılt** māş-ı hindī dirler ḥabbu'l-‘uşfur ‘uşpur çiçeği tuḥmıdır (21) kurtum daḥı dirler **ḥabbu'l-kelā** yaban keçiboynuzıdır ki yaramaz koḡar keçi güvesidür anāğūras (22) gibi **ḥabbu'r-rummān** enar dānesidür **ḥabbu'l-bān** ılgun ve söğüde beñzer şorkun dirler (23) bir ağacuñ habbidür **ḥabbu'l-enberbāris** ḥātūn tuzlığı yemişidür **ḥabbu'l-mulūk** mähūdānadur (24) dirler mīm bābında zıkr olınur **ḥabbu'l-kanā** dilkü üzimidür **ḥabbu'l-miḥleb** ba‘zılar (25) uḡlamur ağacınūñ habbidür dimişler miḥleb uḡlamūr ağacına dirler dimişler İḥtiyārāt (26) kavli üzere Fāriside yenūnd-i meryem dirler **ḥabbu'r-raybās** Türkīde işḥūn dirler **ḥabbu'l-‘acīb** (27) çivīd otınūñ tuḥmıdır ḥabbu'n-nīl daḥı dirler **ḥabbu'l-ḡar‘** ḡabaḡ tuḥmıdır **ḥabbu'l-‘arūs**

40b

(1) kebābe didükleri nesne **ḥabbu'r-reşād** Türkīce tere toḥmıdır kerdeme tuḥmıdır **ḥabbu'l-bıttīḡ** ḡavun (2) tuḥmıdır **ḥabbu'l-kümmişrā** amrud çekirdegidür **ḥabbu'z-zebīb** üzüm çekirdegidür **ḥabb-ı efādye** (3) cānḡurtaran dirler bir ḡabdur terkībdür **ḥabbu's-sereḡs** ḡuzḡun otı habbidür **ḥabbu'ş-şibrem** (4) südlegen ḡabbı dirler demlī daḥı dirler **ḥabbu'l-māzaryūn** ḡāmālāvzan ḡabbı dirler Türkīdür (5) **ḡebākā** yaban yoncasınūñ şarı çiçeğüsıdır ḡandaḡūḡı daḥı dirler **ḡabaḡ** ḡabaḡ dimek (6) çiçege dirler ve rāyıḡalu ota daḥı dirler ammā bu ḡusūsda yarpuzā ḡabaḡ dirler fūdenc daḥı (7) **ḡabn** aḡu ağacıdır diflā daḥı dirler **ḡabaḡu'l-kanā** şıḡan kulağı dirler bir otdur merzencūş (8) daḥı dirler **ḡabbu'r-rā‘ī** ḡovan çiçeğidür berencāsif daḥı dirler **ḡabaḡu'l-baḡar** papadya cinsidür (9) şıḡır gözi dirler **ḡabaḡu'l-fil** ḡabaḡu'l-fetā daḥı dirler merzencūş ve merzengūş daḥı dirler (10) **ḡabaḡ-ı ḡaranfilī** felseḡūn nev‘ i bir çiçekdür dirler ferencmişḡ ve berencmişḡ daḥı dirler **ḡabak-ı terencān** (11) iri feslegendür dimişler şāḡıb-i İḥtiyārāt ve İbn-i Baytar bādrencbüyedür dirler (12) **ḡabaḡū'l-mā** şū kenārında olan yarpuzdur fūtenc-i nehrī dirler

ḥabaḳ-ı nebtî küçük yapraklı (13) feslegendür dirler ba'zıları küçük yapraklı yarpuzdur dirler İbn-i Baytar kavli üzere (14) reyḥānül-ḥemāḥimdür ḥemāḥim bostān-efrüz olsa gerek iken İhtiyārāt kavli üzere (15) ḥamāḥim fūdenc-i bostanīdür dir **ḥabaḳ-ı ḥorāsānī** tere-i ḥorāsānidür **ḥabaḳu's-şuyūḥ** yarpuz (16) nev' idür **ḥabaḳ-ı şa'terī** feslegendür İhtiyārāt ve İbn-i Baytar ḥabaḳu'l-kermanī dir ki (17) şāh-isferemdür dir **faşlu'l-ḥā' ve'tā'** **el-ḥatī** (18) muḳal ḳabuğıdır dirler **el-ḥıtār** bi'l-kesri kefāf olan nesne **el-ḥatāriş** deprenmek hareket gibi (19) **faşlu'l-ḥā' ve's-sā'** **el-ḥaşer** bi'l-fetḥi göz ḳapağında ufacuç (20) sivilci çıḳmaḳ yukālu ḥaşret-i 'aynühü izā ḥarece fiḥā ḥabbun aḥmar ve hüve büsr **el-ḥişreme** bi'l-kesri üst (21) dudağı derisi şarḳuç olmaḳ **el-ḥişermā** na'na' dūr lisan-i süryānī üzeredür (22) **faşlu'l-ḥā' ve'l-cīm el-ḥacāmat** başdan ḳan gidermek **el-ḥaccām** (23) şişe ile ḳan alıcı **el-ḥicāb** bi'l-kesri men' eylemek ve setr eylemek **el-ḥacebe** bi't-taḥrīk avce didükleri (24) a'zānuñ başı ki bilek altında kemikdür ikisine ḥacabān dirler **el-ḥice** bi'l-kesri ḳulaḳ (25) yumuşağı şaḥmetü'l-üzñ ma' nāsına **el-ḥaccet** bi-teşdidü'l-cīm bir dürlü aḳ dikendür **el-ḥiccāc** (26) bi'l-fetḥi ve'l-kesri şol kemige dirler ki ḳaş anuñ üstinde biter cem' i eḥicce gelür (27) **el-ḥacer** bi-fetḥateyni taş cem' i ḥicār gelür **ḥacerü'l-yehūd** benī isrā' il zeytūni didükleri

41a

(1) taşdur **ḥacer-i ermenī** gül-i ermenidür **ḥacerü'l-lebben** süd taşıdır ki ezseler beyāz süd (2) gibi çıḳar **ḥacerü'l-mıḳnāḥis** Türkide daḫı mıḳnāḥis dirler **ḥacer-i afriḳī** boyacılar taşıdır dirler (3) boyacılar isti'māl iderler **ḥacerü't-teys** taḡ keḳsidür ki didükleri ḥayvāndan çıḳañ (4) taşdur ki pānzehir dirler **ḥacerü'l-ḥayye** yılan taşı ve yılan panzehridür iki nev' olur (5) bir nev' i ödinde olur ve bir nev' i başında olur yılan boynuzı dirler **ḥacerü'l-billür** (6) billür didükleri taşdur **ḥacerü'l-ḥadīd** ḥadīd şınıdır ḥumāḥān ve şendel-i ḥadīd (7) ḥāmān daḫı dirler **ḥacerü'r-raḥā** degirmen taşıdır ki isti'māl olınan ev uvağıdır **ḥacerü'd-dīk** (8) ḥorus ḳarnında bulınan taşdur **ḥacerü'l-meşāne** bevl yolu taşıdır **ḥacerü'n-nār** (9) çaçmaḳ taşıdır **ḥacerü'l-ḥamām** gügercin ḳursağından çıḳan taşdur **ḥacerü'l-baḳar** ḥarza (10) dirler şığırdan çıḳar panzehire beñzer Fāriside gāv-zehre dirler **ḥacerü'l-müşekḳaḳ** maḡribden (11) gelür şarı renklü za' ferāne

beñzer bir taşdur **hacerü'l-kıbtî** Mışırdan gelür bir taşdur boz (12) renk olup tiz hall olur **hacerü'l-yeşb** yeşim taşdur **hacerü'l-yeşf** dağı dirler (13) **hacerü'r-ruhām** tabāşirdür t̄in-i k̄imūlyā dağı dirler **hacerü'l-ertegān** ism-i Fārisīdür ürtegan (14) dağı dirler sarı ve küçük hafif taşdur **hacerü'd-demm** şādne taşdur şādne (15) dağı dirler **hacerü'n-nemr** kaplanda hāşıl olur bir taşdur **hacerü'l-ḥatāḥif** kırlanguc (16) yavrusunuñ evvel yumurtada çıkan yavrusunda iki taş çıkar ol taşlardur (17) **hacerü'n-nür** ve **hacerü'r-rüşenāyī**dür bunlar merkaşışā ismidür kuşā-yı efrencī ve **hacer-i rūznāyī** (18) ve erşed dağı dirler **hacerü'l-lajeverd** lāciverd taşdur **hacer-i ahmar** mercān köki (19) gibi olur bir taşdur bir dengi adamı öldürür İhtiyārāt şahibi elmāsuñ bir nev^ç idür (20) dir **hacer-i meşūye** söginmemiş kirecdür nūre ve āhek ve kelsen dağı dirler **hacer-i bahrī** (21) deñiz kenārında penbe tologene beñzer bir taşdur **hacerü'n-nesr** ba^ç zılar kerkes ba^ç zılar ākbaba (22) kuşu taşdur dimişler bir taşdur **hacerü'l-^çuqāb** ve **hacerü'l-yüsr** ve **hacerü'l-het** ve ekitmekit (23) dağı dirler **hacerü'l-besr** hicāz deñizinden gelür bir ak taşdur **hacerü'l-kamer** ay taşı ve ay (24) köpügi dağı dirler **zebedü'l-bahr** gibi mağribden gelür şeffaflu bir ak taşdur **buzāku'l-kamer** (25) dağı dirler **hacerü'l-habeş** zebecede beñzer bir taşdur **hacerü'l-isfenc** sünger içinde bulunan taşdur (26) **buzāku'l-kamer** ve **ḥaşa'l-isfenc** dağı dirler **hacer-i anāgātīs** kan taşdur ezseler kan gibi (27) şuyı çıkar **hacer-i a^ç rābī** filtaşı ve ^ç āc taşı dağı dirler **hacer-i esyūs**

41b

(1) tuz dirler **bārud** dağı dirler o taqdirce güherçile taşdur **hacerü'l-kaysür** hammāmında (2) ele ve ayağa sürdükleri taşdur **hacerü'l-ḥūt** balık beynisi içinde olan taşdur (3) **hacerü's-seffāf** ayak taşdur ki z̄ikr olındı **hacerü'l-cāgīzuş** cehennem deresi taşdur (4) t̄ūra qarīb yirde olur **hacer-ceza^ç** kasāvet taşı dirler bir taşdur yemenden ve çinden (5) gelür **hacer-i ruḥāmü'l-ebyaż** ak mermer taşı dirler **hacer-i efrences** kimyāgerler taşı dirler (6) dernīḡ ma^ç deninde bulunur **hacerü'l-kelb** yavuz it ağzına aldığı taşdur **hacerü'r-rūsnāyī** (7) ruznāyī taşı ve göz taşı dağı dirler **hacer-i işmed** ısfahānī şürmedür **hacer-i isfidāc** (8) ustūbacdur **hacer-i bedd** mercān kökidür **hacerü'l-maḥar** yağmur taşı dirler elvān-ı muhtelif (9) iledür Aristo ve ^ç Acāyib-i Maḥlūkāt kavli üzere eger bu taşı şu içinde (10)

osalar hevā bulūt olup kāh ince yağmur ve kāh ar yağar dimişler **acerü'l-esed** (11) emcek taşu dirler **acerü'l-bāt** acerü'l-bān dağı dirler ve cimā taşu dirler ifriıye (12) vilāyetinde bulunur bir taşdur ırsalar iinde  akreb bulunur asmāncüyī bir taşdur (13) andan malūm olur **acerü'l-abbārī** oy uşu ırsağında bulunur **acerü'd-decāc** (14) tavu ırsağında bulunur bir taşdur **acerü's-anevber** şarılı taşudur **acerü'l-fir** (15) olına zifti dirler siyāh taşdur **acerü'l-fāyiret** şıan taşu dirler şureti dağı (16) şıana beñzer mağrib vilāyetinde bulunur dirler **acerü'l-ay** mışırda bulunur bir taşdur (17) her kim elinde ıtsa galeyān galib olup cemi-i midesinde olanı ay ide (18) **acer-i yaūmu** ale-māi ve **ıdduhū** bu taş gice şu üstinde durur gūndūz şunuñ (19) altına gider bir hafīf taşdur ammā bir cins taş dağı vardır ki evvelki (20) taşuñ hılāfidur güneş ile şu yüzüne ıkar ve yine güneş ile bile batar **acer-i bāhest** (21) ādem mıknaısı ve ādem gūldüren dağı dirler bir beyāz taşdur **acer-i tedem** avl-i aristo (22) ve avli Muammed gāzvinī bu taş degirmen taşu gibi bir a taş olup (23) mağribde deryā kenārında olup her kim anı eline alsa osa bedende anı mūcemmed olup (24) helāk olur dimişler **acer-i firūzec** pīrūze didükleri mavi taşdur **acelet** (25) bi't-tahrīk dişi keklik cemi hacl ve aclān gelür **faşlu'l-ā** (26) **ve'd-dāl el-adeş** şoñradan olmak ve nesne vücūda gelmek **el-adis** (27) şoñradan olan ki adīmūñ zıddıdur **el-adecet** bi't-tahrīk arğa dūvelegi ki

42a

(1) meşūrdur cemi udec gelür **el-adīdī** Yūnānca sendertar dirler sīnde zıkr (2) olunur **adīd** demürdür demür üç nev olur bir nev ine şābūrān dirler (3) ve bir nev ine nerm-i āhen dirler bunlardan māadā fulād-ı maşnū ve fulād-ı madenī dağı dirler (4) **el-adaat** bi't-tahrīk gōzinūñ bebegi ara adaatū- ayn sevāduhā cemi adā ve adā gelür (5) **el-ıdāet** bi'l-kesri ve fethi-d-dāl ve'l-hemzeti dūvlenge ve ayla didükleri uş cemi udā (6) gelür **el-iddet** bi'l-kesri tiz ve keskin diş **el-ad** Şeyh Dāvud avli üzere ceslenārdur ki (7) zıkr olındı **el-adec** antal dūveleginūñ hāmıdur ki henüz yaşıl olmış ola **el-ada** (8) yaban badıncānı dirler **faşlu'l ā** ve **z-zāl** (9) **el-azā** ukur yir **el-āzeh** nebātātdan bir nev otuñ adıdur cemi hāz gelür **el-āzı** zeyrek (10) māhir gibi el-

huzunne bi'z-zammi ve teşdîdü'l-nün kulak **el-hazy** şarâb dili acıtmağ yukâlû (11) şarâbun yahzî'l-lisân **el-hazar** bi't-tahrik a' zâ uyuşmağ **el-hazâkât** bi-fethi el-mahâret (12) **faşlu'l-hâ'** ve'r-râ' **el-hırr** bi'l-kesri me' a't-teşdîd (13) ferc ma' nâsına gelür isimdür cem' i ahrâr gelür **el-hırbâ'** bi'l-kesri keler envâ' indan bir aşıl büyük (14) kelerdür ki güneşe karşı durur cem' i harâbî gelür **el-hârişet** ufâ' î yılanların gâyet yaramazı **el-hırc** (15) bi'l-kesri yılan başı didükleri uvacuk aqca boncuğ ki atlarınıñ yularlarına dikerler **el-hırzûn** (16) bi'l-kesri kiçirek canavardur ve ' inde'l-ba' z erkek kelerdür **el-harâret** zıddu'l-burüdet ya' ni issilik (17) **el-harîret** bulamac aşı **el-harîş** bir yavuz canavardur ki arslan pençesi gibi pençeleri olur (18) ve depesinde bir sivri boynızı olur nâs aña gergedân dirler ve dağı yılan (19) envâ' indan bir nev' dür **el-harşâ'** nebâtâtıdan bir otdur **el-harşûn** bir aşıl uvacuk (20) butrâğdur ki davaruñ tüyine yapuşur cem' i harâşin gelür **el-hırşat** bi'l-kesri şol (21) baş yarığı ki azacuk derisi şakğ ola **el-harâfet** tizlik ve acılığ **el-hırrîf** bi'l-kesri (22) ve teşdîdi'r-râ' el-meksüret şol nesneye dirler ki acılığında ve tuzluluğundan dili (23) acıda **el-hurkat** bi'z-zammi yanmağ ve göyinmek ve göyindürme didükleri çiban **el-harîkât** bulamac (24) aşı **el-hurkûş** bi'z-zammi püre gibi bir küçirek böcekdür ki az olur ki şoñradan kanadı (25) bitüp uçar **el-harkat** bi'l-fethi uyluk başınıñ kemigi cem' i harâkât gelür **el-harâkîk** uyluk (26) başları ru' üsü'l-verakîn gibi ve ' inde'l-ba' z uyluk kemiginüñ oturacağ tarafı **harâcet** (27) ve **büsr-i kebed** cigerde çibân ve yara olmağdur harâc-ı tabh bulmağa mestür büyük veremdür

42b

(1) ve dibi-y-ile içi boş olur çibâne dirler **hurûcu's-sürret** göbek çıkmak ve büyümeğdür (2) **hurûc-ı mağ' ad ve istirhâye** mağ' ad taşra çıkmak ve süst olmağ **harqu'l-bevl** sidik (3) yanması dirler **el-harmal** bi'l-fethi yüzerlik otı hâ-y-ıla ve hâ-y-ıla luğatdur **el-harşef** kenker (4) otı ki dikenli ot dirler **el-harf** tere didükleri ot ve ' inde'l-ba' z yüzerlik (5) otudur dirler **el-harmale** qarğı kemiş dirler südi olur **el-harâsâ** yaban hardalı dirler (6) hardal-ı berrî gibi **el-harzat** şığır ödünden çıkar hacere'l-bakar diyü zıkr olındı **el-harz** (7) çoğandur uşnân dağı dirler **el-harîr** ipek ibrişim ve ibrisim dağı dirler **harzü's-şeyâtin** (8) hilâliye otudur **el-harbe** buña talağ otı dirler **el-harb** hurmānuñ evvel yemişidür tal' (9)

dağı dirler **el-ḥarfaḵan** şıçan otdur **ḥarfü'l-mā'** şu teresi dirler ve yalak otı dirler (10) **el-ḥarne** biñ ayaklu dirler bir böcekdür bir nev'ci dağı vardır tesbîḥ gibi bükülüp müdevver (11) olur ammā bir nev'ci dağı bükilmez **ḥarfu's-satūḥ** aḳ tere ve dartagan dirler ḥarf-i bābīli (12) dirler **el-ḥarbeṣ** bu otuñ tu'cı mibi ter'ına beñzer küçük yapraklu olur bir otdur (13) **faşlu'l-ḥā' ve'z-zā'** **el-ḥazā'** bi'l-fethi bir otdur (14) ki şara'a nāfi'dür **el-ḥazāret/ḥuzāret** bi'l-fethi ve'z-zammi yürek ağrısı veca'-i ḳālb ma'nāsına **el-ḥazem** (15) bi't-taḥrīk göğüs kemigi ve dağı davaruñ ḳarnı **el-ḥazīm** göğüs ortası vaşat-ı şadr gibi (16) **el-ḥazīn ve'l-ḥuzin** bi-kesri'z-zā-i fihimā ḡam-gīn ve ḡuşşalu ḳişi **el-ḥaz'āl** aḳsaḳ yürümek yuḳālu (17) ḥaz'ala fi meşyihī ey 'araca **el-ḥazevver** ḳiçirek ḳuvvetlü oḡlan cem'ci hazāvir gelür **el-ḥazā** ḳişnice beñzer (18) delüce ḳişnic dağı dirler **ḥazā** bu dağı yaban sezabı nev'idür **ḥazenbil** biñ yaprak otuñ (19) bir nev'idür yılan ḳıçaran ve meryaflīn dağı dirler **ḥazāzü'l-fahz** taş ḳinasıdır (20) zehrü'l-ḥacer ve mışırda ḥinnā'-i ḳurayş dağı dirler **faşlu'l-ḥā' ve's-sīn** (21) **aḥsā'** bi'l-fethi ve'l-medd bir meşhūr ta'āma dirler ve 'inde'l-ba'z ḳavuñ didükleri yemiş (22) **el-ḥāsset** ol ki anuñla bir nesne idrāk idüp añlarlar cem'ci ḥavās gelür **el-ḥaser** bi't-taḥrīk (23) göz nūrı za'if olmak **el-ḥusāsāt** bi'z-zammi bir nev'ci ḳiçirek balıḳdır ki ḳur dirler **el-ḥasen** (24) bi't-taḥrīk güzel cem'ci ḥasenāt gelür **el-ḥasūd ve'l-ḥasūt** bi'l-fethi fihimā içmek şürb gibi (25) **el-ḥasek** demür diken didükleri üç bucaḳlu diken **ḥusūn** manḳar ḳuşı dirler alaca (26) ḳuşdur saḳa dağı dirler ebū zaḳābe dağı dirler **ḥasel** iri yapraklu şa'tara beñzer (27) bir otdur **faşlu'l-ḥā' ve's-şīn el-ḥaşaret** bi't-taḥrīki

43a

(1) ḥayvānātuñ şıḡarı cem'ci ḥaşerāt **el-ḥaşāş** bi'l-fethi yirde biten otlar nebātü'l-arz gibi (2) **el-ḥaşā** bağırsaḳlardan her ne var-ısa aña ḥaşā'ü'l-baḥn dirler **el-ḥaşefet** bi't-taḥrīki zekerüñ (3) başı ve sūnnet olacaḳ yirin mā fevḳi el-ḥitān gibi **el-ḥaşīşiyet** bulḡur aşı **el-ḥaşef** yaramaz (4) ḥurma **ḥaşīšetü'z-zücāc** yapışḳan otdur **ḥaşīšetü'd-dāḥış** ḳurlagan otı dirler (5) ḳurlagan diyü barmaḳda ve dırnaḳda biter bir yaramaz çibāndur 'avām ḳurlagan didükleridir (6) **ḥaşīšetü'l-esed** tarāşış dirler bir otdur **ḥaşīšetü'l-bars** ḥılāl-dāneyi mışrı ve ḳuzḡun (7) ayaḡı dirler iḥrīlāl dağı dirler **ḥaşīyešetü'd-düdiyye** tālak otı dirler

uskülüfenderyün (8) dağı dirler **haşîset-i horoşāniye** şogılcan otı dirler **haşîş** esrār ve ğubār (9) ve benglik dağı dirler **faşlu'l-hā'** ve'**ş-şād el-huşş** (10) bi'z-zammi me' a't-teşdid za' ferān ve ' inde'l-ba' z veres didükleri ot **el-husr** bi'z-zammi kabız (11) olmak ihtibās-ı batn gibi **el-hısrām** bi'l-kesri koruk **el-hısramiyyet** koruk aş **el-haşaş** (12) bi't-tāhrık başuñ kılı az olmak **el-haşal** bi't-tāhrık yürek ağrımak **el-hışān** bi'l-kesri erkek (13) at **el-haşā'** bi'l-fethi uvağ taş cem' i haşyā gelür **el-haşbet/haşabet/haşibet** bi'l-fethi ve sükünu's-şād (14) ve bi-fethi's-şād ve kesrihā bir ' illetdür ki Türkide dağı hasbe dirler kızamuğ didükleri marāza dağı (15) dirler **haşā'l-isfinc** sünger içinde çıkan taşdur hācerü'l-isfinc gibi **el-haşş** yemenden gelür (16) za' ferāna beñzer veres dağı dirler **haşşātü'l-kulā ve'l-menāne** bögrekde ve kovıkda taş (17) ve kum vākı' olmak **faşlu'l-hā'** ve'**l-zād** (18) **el-hızb** bi'l-kesri erkek yılan cem' i aḥzāb gelür **el-hazācī** sırtlan didükleri canavar (19) **el-huzuz/huzaz** bi'z-zammi'l-hā' ve'z-zādu'l-ülā ve yecūzu fethu'z-zād hāvlān-ı mekkī didükleri siyāh (20) şey zift gibi siyāh **el-hızn** bi'l-kesri koltuğ altından yan başına varınca **el-hazāne** oğlan (21) beslemek terbiyetü't-tıfl ma' nāsına **faşlu'l-hā'** ve'**t-tā'** **haḥıb** (22) bi-kesri't-tā' katı arık kimesne şedidü'l-hüzāl ma' nāsına **el-huḥamet** südlü aş **el-haḥmet** çok yiyici (23) kişi ekül gibi **el-huḥām** bi'z-zammi uvacuğ kurı ot **faşlu'l-hā'** (24) ve'**l-fā'** **el-hufāt** bi'z-zammi şol yılan ki ışırduğı zarar virmeye **el-hafr** bi'l-fethi kazmak (25) ve çukur eylemek **el-hāfiz** def idici **el-hafā** koğa didükleri uzunca otdur berdi dağı dirler (26) **faşlu'l-hā'** ve'**l-kāf el-hakḥ** bi'l-fethi ve't-teşdid (27) bātıluñ ḥılāfidur **el-hakıb** karnı gürleyen kişi **el-hakı'** karağū didükleri ki güz eyyāmında

43b

(1) olur **el-hākıne** boğaz altındaki çukurcuğ **el-hakdet** karın ağrısı veca' -i batn gibi (2) **huknet** ol şerbet ki aşığadan isti' māl ider **faşlu'l-hā'** (3) ve'**l-kāf el-hikket** bi'l-kesri ve teşdidi'l-kāf gicik didükleri marāz cerab gibi **el-hakḥ** bi'l-fethi (4) ve't-teşdid kaşımak **el-hukm** bi'z-zammi emir eylemek **el-hikmet** bi'l-kesri sebep ve ' illet ve kavli şahih cem' i (5) hikem gelür **hakketü'l-amāk-i ve'l-ecfān** göz buñarı ve kapağları gicişmekdür **hakketü'l-mağ' ad** (6) mağ' ad gicimek ve kaşımakdur **hakketü'l-kazıb ve'l-hısa** zeker ve haya gicişmekdür **faşlu'l-** (7) **hā'** ve'**l-lām el-hall** bi'l-fethi ve't-teşdid ezmek ve içmek ve

şarlagün yağı **el-ḥalīb** şağılmış (8) süd **el-ḥulibāb** bi-kesri'l-ḥā' ve'l-lām şol ota dirler ki 'āmmē añā şarmaşuk ve leblāb dirler (9) **el-ḥulbet** bi'z-żammi boy toḥmı didükleri nesne ḥubūbatdandır **el-ḥiltīt** bi'l-kesri kasmı didükleri (10) nesne ki eṭibbā katında ma' rūfdur **el-ḥālīmet** ḥurma süd içinde ıslanmış ola **el-ḥalezūn** bi'l-fethi (11) boynuzlu böcek ve sümüklü böcek didükleri böcek **el-ḥulkūm** bi'z-żammi boğaz delügi cem' i (12) ḥalāķīm gelür **el-ḥulket** bi'-z-żammi ve'l-fethi bir aşıl kiçirek canavardur ki kum içinde gözsüz yılan (13) daḥı dirler **el-ḥulūl** bi'z-żammi duḥūl eylemek **el-ḥulm** bi'z-żammi bālīg olmaķ cem' i aḥlām gelür **el-ḥalemet** bi't-taḥrīk (14) emcek başı **el-ḥālūm** şol koyu ğalīz yoğurda dirler ki baş bīz gibi ola **el-ḥalān** kiçirek (15) oğlaķ **el-ḥalvet** tab' -ı selīm meyl itdügi nesne **el-ḥalk** bi'l-fethi boğaz cem' i ḥulūķ gelür **ḥalva'** (16) bi'l-fethi muṭlaķā ḥalvā her neden olursa olsun **el-ḥallet** bi'l-fethi ve teşdīdi'l-lām baķla ve 'inde'l-ba' z (17) burçaķ **el-ḥalefet/ḥalifet** bi'l-fethi ve fethi'l-lām ve kesrihā şu içinde biter bir otdur ki Türkīce kandarda (18) dirler **el-ḥalbīsā** ism-i Yūnānīdür semüz otınuñ yabānisidür **ḥalyefe** yaban sezābıdur ve ferā (19) ve ḥarā daḥı dirler **el-ḥalm** kene dirler bir böcekdür **ḥalyamū** Yūnānīdür kuzı kulağı otınuñ (20) kökidür **ḥallāķu's-şar** ḥarzame dirler ki kıl giderür **ḥalḥal** ve **ḥalāḥil** it keseri dirler (21) başalū'z-zīz ve belbūs daḥı dirler **ḥalbīb** aķ soruncāne beñzer bir otdur ḥattā soruncān-ı hindī (22) dirler **el-ḥalaķ** bir ağacdur ki bağlar arasında biter yaprağı ve salķımı üzüme beñzer (23) evvel kızılca şoñra kara olur **ḥalfā** dökün otı dirler her kanda ursalar yaķar çibān ider (24) **el-ḥalbūb** iki nev' olur biri erkek ve biri dişi dişisine aķca ot ve sulṭānī otı (25) dirler erkek nev' ine kavlac otı dirler ebem gümece gibi çiçeği olur **ḥalusya** ism-i Yūnānīdür ketere (26) didükleri şamğdur keşrā daḥı dirler **faşlu'l-ḥā'** ve'l-mīm (27) **el-ḥummet** bi'z-żammi ve't-taḥfif 'aķreb aġusı muṭlaķā aġulı canavarlaruñ zehri **el-ḥāmiyet**

44a

(1) dırnaķ kenārı **el-ḥumār** eşek cem' i zamm-ı ḥā-y-ıla ve mīm ile ḥumur ve ḥamīr **gelür** **el-ḥummarat** bi'z-żammi ve fethi'l-mīm (2) el-müşeddede kaya kuşı didükleri başı kızılca kiçirek kuş **el-ḥamra** buña kızıl şış dirler (3) ve aşıl Türkīce deve ṭabanı dirler ve İstanbulda buña yalancaķ dirler bir yaramaz veremdür (4) yaramaz ve ḥārr kandan

tevellüd ider **el-ḥamz** yitizlik ve açlık ve ḥarāfet gibi yuḳālu ṣarābun yaḥmizü'l-lisān (5) **el-ḥamzet** bi'l-fethi nebātātdan bir otdur baḳla gibi **el-ḥummus** noḥud ki ḥubūbatdandır **el-ḥumūzat** (6) bi'z-zammi ekşilik **el-ḥumz** ekşi ve acı olan ot **el-ḥummāz** ḳuzı ḳulaḡı didükleri (7) otdur **el-ḥamām** gügercin ḳuşı müfredinde ḥamāme dirler **ḥamāmā** ekşer ermenden gelür çok yapraḳlu (8) bir otdur **ḥamār** ba' zılar ḥamāl dirler ḳafrü'l-yehüddür **el-ḥamr** demürhindī dirler temürhindī (9) daḡı dirler **ḥummāzu'l-utruc** turunc ekşileridür **ḥummāzu'l-mā** ḳuzı ḳulaḡınuñ bir nev' i vardur (10) Őu içinde biter yapraḡı kāsēni marul yapraḡına beñzer **ḥummāzu'l-erneb** üzüm çubuḳlarına (11) Őarılan ŐarmaŐıḳdur ekşüŐ daḡı dirler **ḥummāzu'l-baḳar** yaban ḳuzı ḳulaḡıdır ḥummāz-ı berrī (12) daḡı dirler **ḥummāzu'l-arz** yir Őoḡılcanıdır em' āyu'l-arz ve ḥarāḡin daḡı dirler **ḥummāzu'l-emir** (13) demür dikenidür ḥasek daḡı dirler **ḥamziz** ḳumlarda biter bir ekşi otdur **el-ḥumz** (14) çoḡandır ḥarz ve aŐnān daḡı dirler **el-ḥumātat** vasaḡ-ı ḳalb ma' nāsına **el-ḥummāt** cümmeyiz (15) inciri nev' indendür ki zıkr olındı **ḥamāḥım** yarpuzun ve ba' zılar kekik otınuñ yaŐtı (16) yapraḳlısıdır dirler **ḥımār-ı ḳabbān** ev eŐegi dirler bir böcekdür tesbīḥ böcegi daḡı dirler **ḥımāru'l-vaḥŐi** (17) ḳulan ve yaban eŐegi dirler **ḥımcim** Őeyḡ Dāvud ḳavli üzere lisān'uŐ-Őevrdür **el-ḥumāk** bi'z-zammi (18) cüderi gibi bir nesnedür ki insana 'ārız olur **el-ḥumḳ** bi'z-zammi az ' aḳıllu olmaḳ ḳillet-i ' āḳl ma' nāsına (19) **el-ḥamel** bi't-tahrīk ḳuzı veled-i Őāt ma' nāsına **el-ḥimlāk** bi'l-kesri gözüñ çevresi **el-ḥanānet** kene (20) didükleri böcek **el-ḥamiret** bi'l-fethi ḥamir māyası **el-ḥums** bi'z-zammi beŐde bir cem' i aḥmās gelür **envā'-ı ḥumma** (21) ısıtmalardur **ḥumma-yı yevm** bir günüñ ısıtmasına dirler **ḥumma-yı 'ufünī** ḥumma-yı 'ufünī didükleri (22) ḥummālar üç nev' olur biri **ḥumma-yı ḡabdur** ki bir gün bir gün ḡutar ve bir gün ḡutmaz buña ḡab-ı ḡālīŐ (23) dirler ikincisi lāzımadur ki buña ḡabb-ı ḡayr-ı ḡālīs dirler üçüncü bir ḥummādur ki anuñ nevbeti bir gün (24) ḡıddetlü ve bir gün āheste ḡutar bu ḥummāya Őeyḡaru'l-ḡab dirler **ḥumma-yı ḡab-ı ḡālīŐ** ḡab-ı ḡālīs balḡam (25) ile Őafra ḥummāsıdır **ḥumma-yı muḡriḳa** Türkice derleme ve ağır ḡasteligi dirler **ḥumma-yı muḡbiḳa** (26) ḥumma-yı muḡbiḳa didükleri iki nev' olur bir nev' i sebebi ḳan ḡamarları veyā ḡamarlarıñ ḡaŐrasında (27) munḳabız olup ḥumma tevellüd ider ikinci nev' inüñ sebebi tāze ve ter yemiŐler artıcaḳ tenāvül

(1) idüp ve kıan nā-pāk olmağa ‘ufūnet-pezīr olup tāze üzüm şuları gibi (2) ğaleyān ider **şıtrū'l-ġab** şıtrū'l-ġab didükleri humma iki haltdan mürekkeb bir hummadur meşelā balġam (3) ile şafradan mürekkebdür **humma-yı balġamı nāyebe** balġam-ı ısıtma iki nev‘ olur birine nehārī (4) dirler gündüz tutar ve birine leylī dirler gice tutar **humma-yı balġamī lāzime** bu humma ki balġamı lāzımdur (5) buñā ‘Arabca hummiyātü'l-keyfiyye dirler **humma-yı rub**‘ üç günde bir tutan kış ısıtması dağı dirler (6) sevdāvī ısıtmadur **humma-yı hums** humma-yı hums bir gün tutup ve üç gün tutmayup beşinci gün tutar (7) **humma-yı südü**s bir gün tutup dört gün tutmayup altıncı gün tutar **humma-yı mürekkeb** bir nev‘ hummaya (8) mürekkeb dirler meşelā bir nev‘ humma ile bir nev‘ humma dağı kıarışup humma-yı mürekkeb ve mađlūt olur (9) **humma-yı dađ** halk buña ince ağrı dirler **humma-yı vebā’iyye** humma-yı vebā’iyye didükleri havālaruñ (10) yaramazlıġından olur **el-hummasat** bi'l-kesri ve fethi'l-mīm el-müşeddede ve ‘inde'l-müberred bi'l-kesreteyni rub‘-i (11) **dirhemdür faşlu'l-hā’ ve'l-nūn el-hunnā’** bi'l-kesri (12) ve't-teşdid ve'l-medd kına didükleri boya ki bir ağacıñ yaprağıdur zeytūn yaprağına beñzer (13) **el-hanceret** boġaz delüġi hulķūm gibi cem‘i hanācir gelür **el-huncūr** bi'z-zammi'l-hā’ ve'l-cīm boġazuñ (14) ağzı ra’s-i ġalşam ma‘nāsına **el-handekūn** kıara yonca didükleri ot luġat-i nabtiyyeden (15) mu‘arredür **el-haneş** bi't-tađrīk yılanı dirler hayye gibi **el-hıntat** bi'l-kesri buġday cem‘i hınağ gelür (16) **el-hunzub/hunzab** bi-zammi'l-ha’ ve'z-zā’ ve bi-fethihā erkek çekirge zekerū'l-cerād ma‘nāsına **el-hanzalat** kıarġa devlegi (17) cem‘i hanzal gelür ebū cehil kıarpuzı dağı dirler **el-hınk** bi'l-kesri alt çeñenüñ altı (18) mā-tahta'z-zeķan ma‘nāsına **el-hınv** bi'l-kesri eñegü kemiginüñ egrice uca **hunnā’u'l-ġül** eşek (19) marulıdur ebū halsā ve şancār dağı dirler **hunnā-yı kıurayş** taş kınası dirler harrārur's-şahr (20) dağı zıkr olunur **hannā-yı remiyye** yaban ġüneyiġi dirler hānderūs ve hılāvan dağı dirler **handakū-yı berrī** (21) yaban tırfilidür **faşlu'l-hā’ ve'l-vāv el-hūt** (22) böyük balıķ cem‘i hīyāt ve ađvāt gelür **el-huvşarat** bi'z-zammi sūnnet derisi haşefe gibi cem‘i havāşir (23) gelür **el-havceb** kıızıl ġül cem‘i havācib gelür **el-havcamet** mislühü **el-havzān** bi'l-fethi şaru çiçeklü (24) ġöġçek kıoğulu bir otdur nilūfer dirler **el-havye** yaġlu baġrısaķ yaġına dağı dirler **el-huvārī** (25) bi'z-zammi aķ etmek **el-havek** yarpuz nev‘ indendür ba‘zılar tere-i ġorasānī dirler **hūt-i müsā** (26) müsā balıġı dirler bir yaşşı

kızıl balıkdur hattâ dil balığına beñzer Rodos ceziresinde (27) çok olur gâyet lezzetli balıkdur **hür-i rûmî** kavağa beñzer kehribâ şamğının ağacıdur **hevmer**

45a

(1) temürhindîdür hamr dağı dirler **havsây** demür boğıdur habasü'l-hadîd gibi **havrân havferân** bu iki (2) isim dağı tarhûn didükleri otdur **havmane** Yünânîdür ıtriflan didükleri devâdur **havlan-ı mekkî** (3) havlân-ı mekkî dirler bir siyâh şekl-i zift gibi bir şeydür hażâz dağı zıkr olunur **havâşıl** (4) şakâ kuşu didükleri büyük kuşdur **faşlu'l-hâ' ve'l-yâ'** (5) **el-hayât** dirülük **el-hayt** yılan erkeğine ve dişisine ıtlâk olunur **el-hayder** arslân (6) **el-hayz** kan akmak seyelân-ı dem gibi **el-haykîtât** derrâc kuşunun erkegi **el-hıyn** bi'l-kesri vaqt (7) ve müddet ve gâyet **el-hayavân** bi-fethi'l-hâ' ve'l-yâ' zû-rûh dıddu'l-mevetan **el-hayy** bi-fethi me' a teşdîd (8) diri meyyit muķâbilidür cem' i ahyâ' gelür **el-hayzüm** göğüs tahtası vasaţ-ı şadra ve havl-i (9) şadra dağı dirler cem' i hayâzîm gelür **hayâtü'l-mevtâ** kaţrandur **hayyü'l-âlem** arzu otı (10) ve her dem bahar dağı dirler **ahîşal** yaban bazîncânıdur hadaķ zıkr olunur (11) el-Fârisîyet bâbu'l-hâ' el-meftûhat haķ budur ki Fârisîde (12) hâ-i mühmele gelmez ol ki isti' mâl olunur ya ' Arabîden alup listi' mâl iderler ya bir ğayrı (13) dilden menķuldür yâhûd taħrîfât-ı avâm ķablindendür Fârisîde sekiz harf yokdur ol (14) harfleri ğayrı dilden alup isti' mâl iderler çünkü Fârisîde ba' zı elfâz hâ-i mühmele (15) ile şâyi' oldı-y-ısa lâzım oldu ki hâ-i mühmele harfîn dağı bâb ile zıkr idevüz (16) **hâmâ-yı şaĝîr** iki mişķaldür **hâmâ-yı kebîr** üç mişķaldür **harîra** un ile ķarışuķ bişen (17) süd **haram** perhiz ve uyanuķlık ve zeyreklik **hakîm** hikmet bilici kimse ve râst işlü ve muhkem (18) işlü kimse **hulķ** boĝaz **halķ** baş tıraş gibi **hamdüne** maymün didükleri hayvân (19) ' Arabîde kırd dirler **hamze** bulĝur şorbası ve bir otdur ki badiyelerde olur ve gâyetde (20) ekşiye dirler dili tuta ķamaşdur **hayrân-ı serkeşt** ya' ni başı dönmiş ve ' aķlı gitmiş (21) hâ'-ıla ve hâ'-ıla câ'izdür **habegle** it üzimi **havâşıl** bir kuşdur ki saķa kuşu (22) dirler ve anuñ ķursaĝıdur ki kürk iderler **faşlu'l-hâ'** **el-meksüret** (23) **hınnâ** kınadur ki ' avratlar başlarına ve ellerine yaķarlar **faşlu'l-hâ'** **el-mazmümet** (24) **huzl** hażâz dirler bir darudur havlân-ı mekkî dağı dirler **hukne** ma' rüfdür bir tulumdur (25) ucunda emzügi vardur anuñ-ıla hasteye ' ilâc iderler Türkîde müsta' meldür (26) **bâbu'l-hâ' ve'l-**

elif **hâtemü'l-mülk** (27) bir şamğdur sādāvā dahı dirler **el-hâtimet** gâyet ve ‘âkıbet **hâniķu'l-nemir** kaplan otı

45b

(1) ve baylak otı dirler **hâniķu'z-zi** 'b kurt otı ve kurt öldüren **hâniķu'l-kelb** (2) ve kâtilü'l-kelb güçlebüken didükleri kökdür **hâmālavan** kurtlu ot ba'zılar kurtlu (3) diken didiler **hâmālā** bir hayavāndur hırbā dahı dirler **hâmālān-ı māķas** diken şakızı dimişler (4) **hâmālāvan-ı māles** ba'zılar turbud nev'indendür dirler ve ba'zılar hâniķu'n-nemir nev'indendür (5) dirler ammā İbn-i Baytār dād-ı esveddür dir **hâmālā** ' mazaryündür mīmde zıkr olunur (6) **hâmāsūķi** tağ inciridür dirler **hālīdünyün** iki nev' olur büyük nev'ine (7) zerdeçüb dirler küçük nev'ine māmīrān dirler **hālāvan** yaban göynegi dirler (8) **hāmāyanatıs** uşak otınuñ tāze yaprağıdur kemāfaytūs dahı dirler **hāmāmīken** papadya (9) nev'indendür babunc gibi ism-i Yünānīdür **hāmāmāķī** mürver ağacıdur zıkr olunan esmā (10) cümle Yünānīdür **hâniķu'l-kersene** ekin boğan dirler bir otdur **havlıncan** egri (11) kestāne didükleri şey **hāse** serkile didükleri ot **faşlu'l-hā** ' (12) **ve'l-bā** ' **el-habes** yaramaz ve kötü olmak **el-hubz** bi'z-zammi etmek cem' i aḥbāz gelür **el-habbāzi** (13) ebem gümece didükleri ot **el-haberr** bir otdur ba'zılar şıgır dili dimişler ammā İhtiyārāt (14) kāvli bezrū'l-ḥamḥamdur **habesü'l-ḥadīd** demür boķı dirler **habīş** bir ḥalvadur Fars vilāyetinde (15) afrūse dirler meşhūrdur **hubz-i ḥaşkār** ḥaracī etmekdür **hubzu'l-faḫīr** çörek didükleridür (16) **hubzu'l-gurāb** papadya envā' indandur şıgır gözi dirler **hubzu'l-ķurūd** yılan bacağıdur (17) büyük lūf nev'indendür **hubzu'l-meşāyih** buḥur-ı meryemdür **faşlu'l-** (18) **hā** ' **ve't-tā** ' **el-hātīme** gâyet ve ‘âkıbet **el-ḥatn** sünnet eylemek **el-ḥatv** bi'l-fethi levn-i müteğayyir (19) olur **el-ḥatraķ** efsantīdür ki Türkīde acı pelin dirler **el-ḥatv** bir kıymetlü kökdür ki ağuları (20) def' ider gergedān boynuzu **el-ḥutāme** bi'z-zammi sufra üstinde qalan baķıyye-i ta'ām **hâtīmü'l- mülk** (21) ḫīn-i maḥtūm didükleri topraķdur ve bir şamğdur ki sādāvā dahı dirler (22) **faşlu'l-hā** ' **ve's-şā** ' **el-ḥuşūr** bi'z-zammi galīz nesne (23) ve süd yogurd olmak **el-ḥaşelet** bi't-taḥrīk göbekte kāsık mābeynine dirler **el-ḥişy** bi'l-kesri ve (24) sūkūnu's-şā ' şıgır tersi cem' i aḥşā gelür **ḥaşā'l-baķar faşlu'l-** (25) **hā** ' **ve'd-dāl el-ḥadāriyye** taḥşancıl ķuşı ' uķāb gibi **el-ḥadarnāķ** bi-fethi'l-hā ' ve'd-dāl (26)

örümcekdür ‘ankebut gibi ve sümükli böcek **el-ḥadnek** kayın ağacıdır **el-ḥadd** bi'l-fethi ve't-teşdid (27) yañaq ve yüz cem' i ḥudūd gelür **ḥidā' u'l-ricāl** benc tuḥmıdır ki berş eczāsındandır bezrū'l-benc

46a

(1) daḥı dirler **faşlu'l-ḥā ve'z-zāl el-ḥaz** bi'l-fethi ve't-teşdid yük (2) her kañkı hayavānuñ gerekse olsun **el-ḥazvī** kulağı ağır kişi **faşlu'l- ḥā'** (3) **ve'r-rā'** **el-ḥarb** toy kuşınıñ erkegi cem' i ḥırbān gelür **el-ḥurbet** bi'z-zammi uca kemiginüñ (4) delügi şukbu'l-virk ma' nāsına **el-ḥarrüb** keçi boynuzı didükleri ḥarnup gibi **el-ḥurbeze** (5) bi-zammi'l-bā' kavun didükleri yemiş **el-ḥardalat** ḥardal didükleri ma' ruf nesne cem' i ḥardal gelür (6) **el-ḥarazet** bi't-taḥrik boncuq cem' i ḥaraz gelür **el-ḥaras** bi't-taḥrik dilsüzlik **el-ḥarīf** bi'l-kesri kereviz (7) otı **el-ḥarūf** kuzu ḥamel gibi **el-ḥarīf** güz faşlı ki fuşul-i erba' adan birisidür **el-ḥızfu'** (8) bi-kesri'l-ḥā' ve zammü'l-fā' penbe kuṭn gibi **el-ḥarq** bi't-taḥrik korqudan medhüş olmak **el-ḥirmel** (9) bi'l-kesri yüzerlik otı ḥā-y-ıla ve ḥa-y-ıla lügattür **el-ḥurnüb** bi'z-zammi keçi boynuzı ki çekirdegi (10) bir kīrātdur ḥabbe daḥı dirler **ḥarnüb-ı hindī** ḥıyārşenbihdür **ḥardāl-ı ebyāz** yüzerlikdür (11) **ḥaru'l-ḥamām** güzkendüm daḥı dirler **ḥarķī** fiğ dirler merdümek nev' indendür **el-ḥarva'** kene (12) ağacı ve kene kirçek daḥı dirler **ḥarāṭin** yir şoğılcanı dirler **el-ḥarī'** ba' zılar uspur (13) dimişler ve ba' zılar dikensüz ḥarşafdur dimiş **ḥarnüb-ı nabṭī** ve **ḥarnübu's-şevk** Türkide (14) dikenlü ḥarnüb ve delice keçi boynuzı **ḥarnüb-ı mışrī** sanṭ ağacıdır mışırda biter qarṭ (15) daḥı dirler **ḥarşef** kenger bustānidür **ḥardāl-ı berrī** kaçı dirler bir otdur **ḥarbak-ı ebyāz** Türkide (16) marulcuq ve qar çiçegi daḥı dirler **ḥarbak-ı esved** kara ot didükleri nesne **ḥarzehrec** ağı ağacıdır (17) defli daḥı dirler **ḥarū'd-decāc** tavuq tersidür **ḥaru'l-fār** şıçan tersidür **el-ḥarm** bir otuñ (18) çiçegine dirler ki ḥalk anı şirīnüñ için cem' iderler **ḥaru'z-zafādī'** kurbağa yoşunıdır ṭaḥlab (19) daḥı dirler **ḥarbūs** şeyḥ dāvud kavli üzere lisānül-ḥameldür **ḥarān' ān** sünbülü't-ṭīb şeklinde (20) bir otdur **ḥarķa** semüzlik otı baḳlatü'l-ḥamḳād daḥı dirler **ḥarnabās** yarpuz nev' indendür mermāḥūd (21) daḥı dirler **ḥargüş** siñürlü yapraqdur lisānül-ḥamel daḥı zıkr olunur **ḥarmayān** kundus ṭaşağıdır (22) cendebī destur gibi **ḥırsufila** ism-i Yünānīdür ve rümīdür altun varağı (23) **faşlu'l-ḥā'**

ve'z-zā' **el-ḥızbār** bi'l-kesri bir ot adıdır (24) **el-ḥāzbār** seng-i zebān gibi **el-ḥurazet** bi'z-zammi arka zahmeti **el-ḥurz** bi'z-zammi erkek tavşan cem' i (25) ḥarzān gelür **el-ḥazf** bi't-taḥrīk şakısı ve toprakdan olan çanak ve çölmek **el-ḥazmet** (26) bir ağacdur ki kabuğundan ipler iderler **el-ḥazīn** bi'l-fethi balık cebel didükleri kuş **el-ḥazāmā** (27) yaban şebboyı ve yaban mantısı daḥı dirler **el-ḥazbet** ibrişim ismidür ve ba' zılar şūka daḥı dimişler

46b

(1) **faşlu'l-ḥā'** ve's-sīn **el-ḥass** bi'l-fethi ve't-teşdid (2) marul didükleri ot **el-ḥasl** za' iflik **el-ḥasf** cevz-i rümīdür ki Türkice koz dirler (3) **ḥusrev-dārū** ḥavlıncāndur **ḥassu'l-ḥımār** eşek marulı dirler taḡlarda biter şencār ve ebū (4) ḥalsā daḥı dirler **faşlu'l-ḥā'** ve's-şīn **el-ḥuşşā'** (5) bi'z-zammi ve't-teşdid kulaḡ ardındaḡı yumruca kemik **el-ḥaşbet** ağac pāresi ki ḡurı ola (6) **el-ḥaşrem** kirec daşı ḥicāretü'l-caşş ma' nāsına **el-ḥaşef** bi't-taḥrīk ḥurmanuñ yaramazı **el-ḥaşefet** (7) bi't-taḥrīk sūnnet itdükleri deri ve zekerüñ başına daḥı dirler cem' i ḥuşuf ḥaşafāt (8) gelür **el-ḥuşf** bi'l-kesri ve's-sükün giyik buzaḡusı **el-ḥuşşāf** bi'l-kesri ve't-teşdid yarasa (9) didükleri kuş ḥafāf gibi **el-ḥaşm** bi'l-fethi bir zahmetdür ki burun içinde olur ve (10) ḡokudur rāyihāsın taḡayyür ider **el-ḥaşḡaş** köknar didükleri bir ma' rūf otdur (11) **ḡaşḡaş-ı zebedi** aḡ ot dirler köpük gibi aḡ olur yapraḡı ve dalları ve yemişi (12) fi'l-cümle aḡ olur **ḡaşḡaşu'l-maḡrūn** deryā kenārında biter şarı çiçeḡi olur şarı (13) güle beñzer **el-ḡuşām** her tāze ve ḡuru meyveleri ziyāde şu ile bişürüp ḡoşāb dirler (14) **ḡaşkencebīn** ḡuru ' aseldür şeker gibi olur fars taḡlarında olur **ḡaşknānuñ** (15) bu bir terkīb-i nefisdür **ḡaşnasār** ḡıl ḡuyruḡı dirler bir böyük ördekdür ism-i Fārisīdür (16) **ḡaşkār** ḡaş etmekdür **ḡaşabu's-şevniz** ḡara çörek otı ağacıdır sebsārūn daḥı dirler (17) **ḡaşabu's-şīn** ism-i ' Arabīdür Türkide ve Fāriside çüb-ı çīnī dirler ḡaşek muḡaldür muḡalü'l- mā'kūl (18) ve muḡal-i mekkī daḥı dirler **ḡaşḡaş-ı esved** afyun ḡaşḡāşı ve ḡara ḡaşḡaş daḥı dirler (19) **ḡaşā'ü'l-baḡar** sıḡır tersidür **faşlu'l-ḡā'** ve's-şād **el-ḡaşr** (20) ḡoltuḡ altında böḡür didükleri yir ki vaşātu'l-insān daḥı dirler cem' i ḡavāşır ve ḡuşūr (21) gelür **el-ḡaşfet** bi't-taḥrīk ḡurma yapraḡı cem' i ḡuşf gelür **el-ḡasilet** eyegü arasında (22) olan et ve ' inde'l-ba' z uyluḡda ḡarçada olan et **el-ḡusyet** bi'z-zammi ve'l-kesri ḡaya ki (23)

ma' rüfdir **el-ḥuṣyān** bi'z-zammi şol iki deriye dirler ki içinde ḥaya olur **ḥaşıyyu's-şa' leb** dilkü (24) taşığı dirler bir ot kökidür **ḥaşıyyu'l-kelb** it taşığı dirler bir otun kökidür (25) **ḥaşıyyu'd-dik** horus ḥayası dirler bir otdur şeyḥ dāvūd kavli üzere dilkü üzümüne (26) dirler **ḥaşıyyu'l-'ıcl** buzağı ḥayasıdır **ḥaşıyyu't-tuyūs** teke ḥayasıdır **ḥaşıyyu'l-eyl** tağ (27) keçisi ḥayasıdır **ḥaşıyyu'l-bahr** kunduz ḥayasıdır cünd-i bīdester daḥı dirler **ḥaşı-yı iblis** şīn

47a

(1) vilāyetinden gelür bir taşdır **el-ḥaşf** kavunuñ küçük nev'ine dirler daḥı böyük ve kāmīl (2) olmaya **el-ḥaşlāk** muḳal ağacıdır **faşlu'l-ḥā' ve'z-zād** (3) **el-ḥızāb** boyamak ve boya **el-ḥızār** yaşıl nesne **el-ḥızārī** bi'z-zammi arı kuşı didükleri (4) kuş ki aḥīl daḥı dirler **el-ḥazāzat** ahmaḳlık ḥamāḳat gibi **el-ḥazaż** bi't-taḥrīk kiçirek (5) aḳ boncuḳ **el-ḥazmet** şol buğday ki şu içinde ince bişmiş ola **faşlu'l-ḥā'** (6) **ve't-tā' el-ḥıtr** bi'l-kesri bir otdur ki anuñ-ıla nesne boyarlar **el-ḥatar** bi't-taḥrīk ḳorḳu (7) ḥavf gibi ve helāke yaḳīn eylemek **el-ḥuṭṭāf** bi-teşdīdi't-tā' ḳarluḡaç didükleri kuş (8) cem' i ḥaṭāṭif gelür **el-ḥatfet** şol ta' āmdur ki unı sūd-ile yoḡurup bişüreler (9) **el-ḥuṭm** bi'z-zammi ve sūkünü't-tā' her kuşuñ minḳarına ve her davaruñ burnı ucına ve aḡzı (10) öñine dirler **el-ḥıṭmiyy** bi'l-kesri ḥaṭm çiçeḡi didükleri çiçek **el-ḥatar** çivid otı yaprağıdır (11) ve semme daḥı dirler **el-ḥaṭān** cıntıyāne didükleridür ki zıkr olındı **el-ḥaffāş** yaraşa kuşıdır ki (12) gice uçar ve vutvāt daḥı **dirler faşlu'l-ḥā' ve'l-fā' el-ḥafe'** gizlü (13) ve örtülü nesne cem' i ḥafāyā gelür **el-ḥufāt** bi'z-zammi añsuzdan ölmek **el-ḥufūt** bi'z-zammi sākin (14) olmaḳ sūkūn gibi **el-ḥafc** Türkīce ḳaçı dirler yaban ḥardalıdır **el-ḥafaḳān** bi't-taḥrīk yürek (15) mużtarip olmaḳ ve deprenmek **el-ḥafi** bi-kesri'l-fā' gizlü nesne **faşlu'l-ḥā' ve'l-lām** (16) **el-ḥāl** bunuñ cem' inde ḥayalān ve taşḡirinde ḥayīl ve ḥavīl gelür **el-ḥaled** bi-fethateyni (17) ḳalb pāk gibi ve sūkūn-ı lām-ıla daḥı lügatdur yuḳālu vaḳa' a zālike fi ḥaledi ey fi ḳalbī **el-ḥalleter** (18) bi'l-fethi ve teşdīdi'l-lām baḳla ve 'inde'l-ba' z burcaḳ celbān gibi **el-ḥılṭ** bi'l-kesri ḳarışmış nesne (19) cem' i aḥlāt gelür **el-ḥılṭe** bi'z-zammi sirke **el-ḥal'** bi'l-fethi ḳoparmaḳ ḳal' gibi **el-ḥıl'** bi'l-kesri ve sūkünü'l-lām (20) emcek başı ra's-i şedy gibi cem' i aḥlā' gelür **el-ḥalef** bi'l-fethi ard ki ḳıdāmuñ zıddıdır (21) **el-ḥılāf** ve

bi't-taḥfif-i afsaḥ söğüd ağacı cem' i aḥlāf gelür **el-ḥulḳ** bi'z-zammi ve sükūnu'l-lām (22) ve zammuhā ḥūy ve ṭabī'at cem' i ahlāk gelür **el-ḥilkat** bi'l-kesri yaradılmış **el-ḥulb ve'l-ḥicāb** ḳalb-ıla (23) baṭn arasında olan ḥicāb **el-ḥalūḳ** bi'l-fethi envā' -ı ṭiybden bir gökcek ḳoḫulu nesne dirler (24) za' ferāndan ve ğayrı ṭiyblerden terkīb iderler ekṣer ḥicāz ḥātunları bunı isti' māl (25) iderler **el-ḥall** bi'l-fethi sirke ziyāde ṣarb sirkeye ḥall-i ṣaḳīf dirler cem' i ḥılāl gelür **el-ḥaliyet** (26) sirke ile bişen aṣ **el-ḥal'** bişmiş et **el-ḥuldet** bi'z-zammi gözsüz didükleri canavar ki beyne'n-nās (27) köstebek dirler cem' i ḥulud gelür **el-ḥalā** bi'l-fethi ve'l-ḳaṣr ḳurı ve yaṣ ot muṭlaḳdur

47b

(1) **el-ḥulle** bi'z-zammi nebātātuñ ṭatlusı cem' i ḥalāl gelür **ḥılāl** ḥilāliyye ve ḳalbur otı (2) dirler **ḥılāl-i māmūn** mekke ayruğıdır ıdḫir-i mekkī daḫı dirler **ḥalbāy** ṭaneḳadurı dirler (3) ḳane dirler Yūnānca **ḥallū'l-ʿanṣal** aṭa ṣoğanı sirkesi **el-ḥılāl** ḥurmanuñ ṣalkımınıñ ğilāfı (4) **el-ḥalbān** Şeyḫ Dāvud ḳavli üzere ḳuṣṣā ve mā'ü'l-ḳuṣṣādur dirler **faṣlu'l-ḥā'** (5) **ve'l-mīm el-ḥamr** ve mā'ü'l-ʿineb ve mudām ve rāḥ ve mel ve ṣahbā ve ṭalā ve ʿaḳār ve ḳahve ve (6) ḳarḳaf ve raḫīḳi ve nebīz ve ḥamayyā ve ṣemūl esmā-i ʿArabīdür Türkīde ṣarāb ve süci dirler (7) **el-ḥumār** bi'z-zammi ve't-taḥfif baḳıyye-i sekr ki mestlik ṣoñına olur **el-ḥums** bi'z-zammi beşde bir cem' i aḥmās (8) gelür **el-ḥumās** bi'l-kesri ḳarnı ac kimesne **el-ḥamṭ** bi'l-fethi misvāk ağacı **el-ḥumḥam** bi'l-kesri ʿarab (9) bādiyesinde biter deve otı dirler **ḥamīr** ekşi ḥamīr ve etmek ḥamīri ve māyesi daḫı dirler (10) **el-ḥamel** İḫtiyārāt ḳavli üzere soruncāne dirler **ḥamān** mürver ağacıdır **ḥamsete-evrāḳ** ayıd (11) ağacına ve yaprağına daḫı dirler **ḥamāhān** ism-i Fārisīdür Türkīce demür şandalı dirler bir (12) ḳara ṭaşdur şandal-ı ḥadīdī daḫı dirler **faṣlu'l-ḥā'** (13) **ve'l-nūn el-ḥanderīl** yir ṣaḳızı bu otuñ köki südünden ve budaklarında ḥāşıl olur (14) hezbānuñ bir nev' idür cümlesinden acıdır **el-ḥanderūs** ḳızılca buğday dirler **el-ḥanṣi** (15) çerşülik otıdır kökünde çerş olur eṣrās daḫı dirler **ḥāndīryaḳūn** bir ḳuvvetlü ṣarābdur ki (16) miḳdār-ı ṣerbeti Şeyḫ Dāvud ḳavli üzere on sekiz dirhemdür ve bu ṣarābuñ ḳuvveti yedi yıl (17) bāḳīdür dir **el-ḥunfusā'** bi'z-zammi ve'l-medd ve yecüzü zammü'l-fā' ve fethuhā ṭoñuzlan böceği ki depredecek (18) fesāda varur cem' i ḥanāfis gelür **el-ḥandekūn** ṣaru

yonca didükleri ot **el-ḥunderīs** (19) eski şarāb hamr-ı ‘atīk gibi **el-ḥanzelet** ebu cehil karpuzı didükleri ve karga düvelegi ota (20) dirler cem‘i ḥanāzıl gelür **el-ḥunāk** bi'z-zammi boğaz ağrısı **el-ḥunān** bi'z-zammi burun içinde olur (21) bir zahmetdür **el-ḥunṣā** bi'z-zammi zekeri ve ferici olan kimesne cem‘i ḥanāṣā gelür **el-ḥunṣar** bi'l-kesri şerçe (22) barmağ didükleri kiçirek barmağ cem‘i ḥanāṣır gelür feth-i ḥā-y-ıla **el-ḥanes** bi-fethateyni burun ucu (23) azacuk murtefi‘ ola **el-ḥunūz** bi'z-zammi müteğayyir olmak ve koğmak netn gibi **el-ḥunzīr** bi'l-kesri bir (24) ma‘rūf canavaruñ adıdır ki Türkide toñuz dirler cem‘i ḥanāzīr gelür **el-ḥunzāb** yaban (25) havıcı **el-ḥandaḳūn** bi-fethi'l-hā’ ve'd-dāl ism-i Fārisīdür kara yonca didükleri otdur (26) ammā ṣāhib-i destūr buğdāy arasında biter çavdār diyü naql ider luğat-ı kıbtıyyeden mu‘arrebdür (27) **faṣlu'l-ḥā’ ve'l-vāv el-ḥavta’** tavşan güceni

48a

(1) **el-ḥuvret** bi'z-zammi süst ve za‘īf olmak **el-ḥavramet** burun ucu ernebe gibi **el-ḥavedān** bi'l-fethatāt (2) mecrā-yı raves **el-ḥavān** bi'l-fethi esed **el-ḥuvānīk** bi'z-zammi boğaz şişmek veremül'ḥalk ma‘nāsına vāhidesinde (3) ḥunāk dirler **el-ḥūḥ** bi'z-zammi şeftālū didükleri yemiş müfredinde ḥūḥat dirler **el-ḥavlıncān** (4) karağan ve egri kestāne dirler **ḥavlın** ḥavlın-ı mekkī ve hulān daḥı dirler zift gibi siyāh bir revbedd-i ḥazīz (5) daḥı dirler **el-ḥūṣ** hurma ve narcil ve bunlara beñzer ağaclaruñ yaprağına dirler **ḥuḥ-ı akrā’** (6) sādec-i hindīdür **ḥūḥ-ı falīk-asne** kākuledür hīl-bavā daḥı dirler **ḥūn-i siyavṣān** Fārisīdür (7) Türkide iki kardaş kanı didükleridür ‘Arabīde demmü'l-aḥaveyn dirler **ḥūr-i zehrec** ağulu ağacıdır (8) deflī ve semmü'l-ḥımār daḥı dirler **ḥavātīmü'l-mülk** tīn-i maḥtūmdur **faṣlu'l-ḥā’** (9) **ve'l-yā’ el-ḥıyār** bi'l-kesri bir ma‘rūf yemişuñ adıdır ki Türkice daḥı ḥıyār dirler **el-ḥayzān** (10) bi'l-fethi bir ağacdur ki andan sügüler ider **el-ḥaysūm** aḳṣā-yı enf ki dimāguñ baṭn-ı maḳaddimine (11) muttaşıldur ḥıss-i müşterek maḥallidür cem‘i ḥayāṣīm gelür **el-ḥayṭ** iplik cem‘i ḥıyūṭ ve ḥıyūṭ gelür (12) **el-ḥıyt** bi'l-kesri deve kuşu yavrusıdır **el-ḥayl** bi'l-fethi at feres gibi **el-ḥayāl** fikr ve ol (13) şüret kim düşde görürler **ḥıyār-ı şenber** ḥıyār-şenbih didükleri nesne ki mışırdan gelür (14) **el-ḥıyrī** bi'l-kesri bir nev‘ çiçekdür sarı ve kızıl ve aḳ ve gök ve benefş olur ammā kızılıñ (15)

rāyihası atyab olur şebboy ve mışır benefşesi dirler **hayşefrec** penbe çekirdegidür habbu'l-kuṭn (16) gibi **el-hayzedān** Şeyḥ Dāvud çīnī bir ağacdur dir mālāysa^ʿ ās-i berrīdür dir **hayr-i bevvā** (17) küçük kākūledür kākūle-i şaġār gibi **el-hayzerān** mersindür ammā yaban mersinidür būsṭānī (18) mersine āsi benge dirler **hubzū'l-meryem** biberiyye dirler her dem bahar daḥı dirler **el-fārsiyyet** (19) **bābu'l-hā'** **el-meftūḥat** hānuñ maḥreci ve hānuñ ḥulḳa (20) munzam olduġı yirdendür ol ecildür ki Fārisīde ekşer ḥā-i meftūḥadan ve ḥā-i meksūreden (21) şoñra revm-i zammeye işāret idüp ve ol resmi yazarlar telaffuzda ašlā daḥlī yokdur (22) encūset ve ustuhān ve ḥān ve ḥiṣ gibi **ḥāy** lezzet ve dād ma^ʿ nāsına ve ḥāyīden (23) lafzından şīġa-i emr ve vaşf-ı Türkīsidür şeker-ḥāy ve leb-ḥāy gibi şeker çiyneyici ve leb çiyneyici (24) dimekdür **ḥāyekīne** yumurṭadan büşürdükleri kayġanadur **ḥāye-keşide** ḥāyesi çekilmiş kişi (25) ve ṭaşakları çıkmışdur ki ḥādım dirler **ḥabez-dū** toñuzlan ḳurdı bir böcekdür **ḥütü** (26) bir mu^ʿ teber kemikdür ki zehri def^ʿ ider gergedān boynuzı dirler **ḥadenk** ḳayın ağacıdur ki andan (27) oḳ düzerler **ḥarāṭīn** yir şoġılcıma^ʿ Arabīdür **ḥarbnavaz** yaraşadur ki gice ile uçar **ḥar-tūt**

48b

(1) ḳara tut ve böġürtlen dikenini **ḥarçāl** gökce ḳarġa didükleri ḳuş ve ṭoy ḳuşı (2) **ḥarçeng** yengeç seraṭān gibi ve demür dikenini **ḥarḥayār** eşek turpı **ḥarzān** nevrüz günü (3) **ḥarzede** boḳ böcegidür ki yollarda at tersi yuvarlar **ḥarze** kir ya^ʿ ni zeker ma^ʿ nāsına **ḥarzehr** (4) aġu ağacı deflī ma^ʿ nāsına ve ḳarġa düveleġi **ḥarsāvle** kerbasū didükleri ḥayvancuḳdur ki (5) kertenkele envā^ʿ indandur **ḥarek** ḥar lafzınuñ taşġīridür eşek dimekdür **ḥargez** egir kökidür (6) ki yürek aġrısına nāfi^ʿ dür **ḥargūr** ḳulan didükleri ḥayvāndur ki yabānīdür giyik gibidür (7) eti yenür yaban eşegi daḥı dirler **ḥargūş** ṭavşān^ʿ Arabca erneb gibi **ḥarūg** bir böcekdür ki bostanlar (8) āvāze ider ve şaḥralarda daḥı olur **ḥazmayān** ḳunduz hayāsı ki cendebī destur dirler Türkīce (9) oġlan aşı dirler **ḥaste** yaralı dimekdür ma^ʿ nā-yı ḥaḳīḳīsi budur her şayruya ḥaste dimek (10) ḥaḳīḳat degüldür ve şayru ma^ʿ nā-yı mecāzīdür **ḥaşt** arḳası çıḳuḳ ve gögsi batuḳ ādem **ḥaşneşār** (11) ḳıl ḳuyruḳ ḳuşıdur ki ekşer vaḳtda şu içinde olur dirler **ḥaşif** ḳar berf ma^ʿ nāsına (12) **ḥaṭṭ** bıyık ve şaḳaldur ki tāze belürmiş ola **ḥaṭṭ-āver** bıyığı ve saḳalı gelmiş tāze yigitcük (13) **ḥaf** pīzden olan

ķāvduur ki añun-ıla aķmaķdan od olur **ħafte** ksrk ħafe daķı (14) dirler **ħafek** boğaz boğmak **ħafih** ķara çiban **ħafyede** uyuşmış a'zā ve boğılmış maĖnķ (15) ma' nāsına **ħalāřame** tuğme şayrulığı ve dirler ki boğaz ile burun arasında olur dumağı (16) gibi bir ' illetdür tuğmalıkdan ħāřıl olur **ħalned** köpeği otı dirler bir ħoř koķulu otdur (17) **ħalf** ağız koķusu **ħalvāc** bir ķuřdur devlengec dirler **ħamir-i māye** etmek māyesi **ħamre** perverdedr ki (18) benefşeden ve glden iderler **ħanfeřār** byk ördek **ħancek** meneviş yemişi ħabbetl-ħazrā ma' nāsına (19) **ħanfec** ķuř etmeği didükleri otdur ki tudrī daķı dirler **ħav** řarmařuķ ve bir otuņ daķı ismidür ki (20) ekin içinde bitp ekini za'if ider **ħāb** uyķu nevm ma' nāsına **ħāb-dide** vāķı' a (21) grmiş kimesne ve iĖtilām olmiş ādem ve yeņi bāliĖ olmiş oğlan **ħuyz** yaraşa ħuffař ma' nāsına (22) **ħayāl** vāķı' ada görünen şüret ve şol nesnedür ki göze grne ammā ħaķıķati olmaya (23) cem' i ħayālāt gelür **ħaykele** bir otdur ki ' Arabca ceyhele ve herme dirler **ħasyr** yaraşa ħuffāř ma' nāsına (24) **ħay** tkrk buzāķ ma' nāsına **faşlu'l-ħa' el-meksrat ħurām** (25) hb ' avrat ve mu'tlakā hb şretl ve güzel kimesne **ħurmān** gün ağılı hālet'ş-şems ma' nāsına (26) **ħired** ' aķldur ki ' Arabide basiret dirler **ħiredmend** ' aķıllu ma' rifetl kimesne **ħers** ayu didükleri (27) canavardur **ħirva'** bir otdur kene otı dirler taķibler ķatında ma' rfdur **ħıřt** kerpiç ve kiremid

49a

(1) **ħuncak** řaķızlık ağacıdur ki yemişine ' Arabca ħabbetl-ħazrā' dirler **ħıřyene** bir nev' toğandur (2) **ħıl ve ħıl b ve ħılm** smkdr ki burundan ıķar ve balĖamdur ki boğazdan gelür ' Arabca muĖāt dirler (3) **ħıvıd** yaşıl arpudur ki ħāřıl dirler **ħıyār** zebān-ı Fāriside bustanda biten ma' rf ħıyārdur (4) ' Arabide muĖtār kimesneler ma' nāsına **ħıyz** bi-ma' nī ħayra ya' nī ki uyuşmış ķamařmıř ve nāçār ma' nāsına (5) **ħıyru** gl ħaĖmi **ħıyrī** bir çiçekdür ki şebboy dirler **ħeyzerān** bir nev' ķarĖudur ki Hindistanda biter (6) **ħeste** ekirdek **ħim** cerāĖat **faşlu'l-ħa' el-mazmme** (7) **ħubāzī** ebe gmeci didükleri yapraķdur **ħub** kp dimekdür ħum ma' nāsına **ħudāħn** řehādet (8) barmaĖuņ adıdur ki ' Arabca sebbābe **ħudl** ħazař-ı mekkidr ki Türkide ħavlān dirler **ħurrāc** a' zāda (9) ıķan yumrı şışdür ki tomalur ıķar **ħurdħām** ķırılıp uvaķ olmaķ **ħurdħān** tartāĖan (10) ve tārmar

hurde bilek ve barmaklar **hurde-i dest** âdem bilegi **hurs** cem'î uhras bi-ma'nâ gengân ya'ni (11) dilsüzler dimekdür **hurfe** semüz ot ve tuhmegân **hurrem** şād kimse **hurus** Türkîde bedanüs dirler (12) 'Arabîde dîk dirler **huşk** bi-ma'nâ qurı **huşkâr** ol etmekdür ki anuñ unı iri öginmiş ola (13) elenmedük undan bişmiş ola **huşk-rîşe** muhre-i cerâhat ya'ni bir yara oñulmağa yaklaşup üsti (14) qabuqlana o qabuğa muhre dirler **huşk-rende** yubüsetden olan uyuz **hoşkenâne** (15) qurıca etmek hoşk-nân ma'nāsına **hoşkî** at tersidür ki Türkîde fışkı dirler **heşel** muqal-i mekkîdür (16) ki ma'rûfdur **haşinâr** şuda olan bir nev' kuşdur martı dirler **hoşneşâd** bir nev' büyük ördekdür (17) ki Türkîde kıllı kuyruk kuşu dirler **hufte** yatmış kimse uyumış ma'nāsına **hulb** sürme **hulluz** burçaq (18) didükleri dâne ve culbân ya'ni fiğ didükleri dânedür ki hububatdandır **hunc** baykuş (19) didükleri kuş **huncede** bir nev' göz otudur kırmızı ve bayâz renklü olur 'Arabca anzarût (20) ve 'anzarût dirler **huncak** yavşan didükleri otudur **hunuk** zamm-i nûn ile mu'tedil dimekdür (21) ve âsân ma'nāsına gelür **hutek hevâ** mu'tedil ve hoş havâ dimekdür **hune** öksürük hafâ (22) ma'nāsına **hüb** güzel dimekdür hüsn ma'nāsına **hüdhurde** emir-i aşikân didükleri çiçekdür (23) bostân-ı efrüz dahı dirler Türkîde sulţân berki ve kadife çiçegi dahı dirler **hüdrü** kendüden (24) güzel ve yabanda kendü kendüden biten nesne **hürâ** yiyegen kimse 'Arabca ekül kimse 'Arabca ekül (25) dirler **hodperest** kenik çiçeginüñ ismidür zîrâ ol çiçek sabağdan ağışama dek (26) da'imâ güneşden yaña döner **hurdi** şorba didükleri aş **hurşid** güneş âfitâb ma'nāsına (27) **hurde-i edim** palamuddur **hüre** bir marâzdur 'Arabca ekle ma'nāsına **hüzde** toñuzlan böcegi

49b

(1) **hâsterân** uvağ kurdağızlardur ve böceklerdür haşerätü'l-arz ma'nāsına **hüşâb** (2) hoş şu ve tatlu şerbetlere de dirler Türkîde isti'mâl iderler qurı üzimden (3) ve armuddan ve buña beñzer yemişlerden olur **hüşâ** üzüm salkıımı ve arpa ve buğday başı (4) ve anlara beñzer hububatüñ başıdur **hük** toñuz hünzîr ma'nāsına ehlîsinüñ adıdur ve hunnâm-ı (5) rencî ma'nāsına **hülîza** çekirge **huncede** anzarût didükleri göz otı **hün-i siyavşân** (6) iki karındaş kanı dirler bir kızıl taş gibi nesnedür **hevîh** terdür ki şu gibi gövdeden çıkar (7) 'Arabîde 'arağ ma'nāsına **hürdi** terlük ve 'arağçinlik **hüyüz** yaraşa hafâş ma'nāsına (8)

bābu'd-dāl vemā ba' dehu mine'l-muṭābīk (9) **faşlu'd-dāl ve'l-elif el-dā'** bi'l-medd maraz ve zaḥmet cem' i edvā' gelür **el-dū'il** bi'z-zammi ve (10) kesri'l-hemzeti ibn-i 'ursa müşābih bir küçükrek canavardur **el-dāyet** boynuñ yoğunu ki mühre-i gerden (11) dirler **el-dānik** bi-kesri'l-nūn ve fethihā iki kırāt ve dört taşāsec ve sekiz ḥabbe bir kırāt (12) iki taşūc ve dört ḥabbeye dirler cem' i davānik gelür **el-dāhī** zeyrek eyü fikirlü kişi cem' i (13) dūhāt gelür **el-dābbet** teşdīdū'l-bā' her nesne ki māşī ve müteḥarrīk ola dābbet dirler **dā'ü's-şā'leb** (14) saç ve saçal dökilmek **dā'ü'l-fil** baldır ve ayak şişmek ve tamarları yoğun olmak **el-dānec** (15) 'acem vilāyetinūñ ānzer yemişidür gayrı yirlerde olmaz **el-dārī** ulafdur arpaya beñzer 'alef daḥı (16) dirler **el-dāzī** heyūfaryakūndur şarı çiçekleri olur şarmaşık gibi olur şoñra yemişi (17) kararur **dādsec** ba' zılar leblābdür dimişler ba' ziddür **dār-i şa'ışa'ān** 'ūd-ı frengi dirler (18) bir katı dikendür 'arabda kandül ve ehl-i şām dīran-ı nārdīn ve ehl-i mışır 'ūdū'l-barḥ ve 'ūdū'l-ḳamārī (19) dirler **dār-ı fulful** Türkide daḥı dār-ı fulful ve putrāk köki dirler **dāfnī** defne (20) ağacıdur gār daḥı dirler **dāru's-şīnī** mu'arreb 'an-dārçīn Fārisī Türkide daḥı dārçīn dirler (21) **dārmisk** mürver nev' indendür ki ḳocalar yarpuzı dirler **dātūra** tātüledür cevz-i māsīl gibi **el-dāğışat** (22) diz üstinde ḥareket iden müdevverce kemik **faşlu'd-dāl ve'l-bā' el-debaḳ** (23) ökse ki yelimḳara bundan olur ḳuş dutarlar perç daḥı dirler **el-dübb** bi'z-zammi ve't-teşdīd ayu (24) didükleri canavar cem' i dübeb gelür mü'enneşinde debbe dirler **el-dābira** insanuñ ökcesi siñirine dābiratū'l- insān (25) dirler **el-dībs** bi'l-kesri bekmez ammā aṭıbbā ḳatında debes ki muṭlaḳ zīkr olma ḥurmā bekmezi murād (26) olunur ve üzüm bekmezine rabbū'l-'neb dirler **el-debiyye** aṭıbbā ıştılahında devā dimek olur ve (27) 'inde'l-ba' z ma'cūn **dimekdür el-debā** ḳabaḳdur ḳar' gibi **el-debbāb** marşıma yaprağıdur nemmām daḥı dirler

50a

(1) **faşlu'd-dāl ve'l-cīm el-decācet** bi'l-fethi tavuḳ cem' i dicāc (2) ve decācāt gelür kesr-i dāl-ıla ve feth-i dāl-ıla daḥı luğatdur lākin feth eḫşāhdür **el-decar** burçaḳdur (3) dirler kersene gibi **el-deccālet** ḳaṭrān **el-decāl** altun suyu **faşlu'd-dāl ve'l-ḥā'** (4) **el-duḥrucet** bi'z-zammi ṭoñuzlān böcegi yuvaladıḳı ters **el-daḥḥu'l-emīr** bostān-ı efrūzdur **el-daḥs** (5)

fāsīd olmak **el-daḥṣ** ayag-ıla tepmek **faṣlu'd-dāl ve'l-ḥa'** **el-duḥn** bi'z-zammi aḳ (6) darı ve noḥūda daḥı dirler cem' i duḥun gelür **el-duḥān** tütün cem' i adḥine ve devāḥın gelür **dāḥıs** (7) dırnaḳ ucunda olur bir zaḥmetdür Türkīde ḳurlaḡun dirler **el-dūḥl** bi'z-zammi cem' olmuş et laḥm-ı müctemi'a (8) gibi **el-duḥūl** girmek **el-deḥan** bi'l-fetḥi fesād ve ḳudūret **faṣlu'd-dāl** (9) **ve'r-rā'** **el-dürret** bi'z-zammi ve teşdīdi'r-rā' incü cem' i dürr ve dürrer gelür **el-dürrecet** bi'z-zammi baḡırtlaḳ (10) ḳuşına beñzer bir ḳuşdur ḳanadlarınuñ bāḥını ḳara ve zāhiri boz-ala olur **el-dürrecet** bi'z-zammi (11) bir ḳuşdur ki Türkīde daḥı dürrāc dirler ba' zılar süklündür dir cem' i dürrāc gelür **el-derdār** (12) süd ağacından bir nev' dür **el-dersec** merdümek didükleri nesne ki ḥubūbatdandır **el-deran** (13) bi't-taḥrīk kir vesāḥ **el-dirhem** on dört ḳıraḥ ve altı dānuḳ ve yigirmi dört tasavvuc ve ḳırḳ (14) sekiz ḥabbe **el-dirş** bi'l-kesri şıçan enigi ve yarbu' enigi ve bunlara beñzer ne var-ısa cem' i durışsa ve (15) adrāş gelür **el-derāḳin** edraḳi didükleri tügsüz şeftālidür **el-derūdi** Türkīce çökek (16) ve puşda ve tortı dirler **derdiyyü'l-ḥamr** şarāb çökegi ve şarāb tortısıdur **derdiyyü'l-ḥall** sirke (17) tortısıdur **derḥasīsār** benekdür ammā dehn-i belsāne daḥı dirler **derunc-ı** 'aḳrabī çiyān otı ve (18) 'aḳreb otı daḥı dirler **el-deryās** ḳaramūḳ köki ve enbarbāris kökidür **darufyanūn** ism-i Yūnānidür (19) daḡ-ı bezr-i benci dirler yaramaz otdur **darāsec** Şeyḫ Dāvud ḳavli üzere hindibā nev' idür (20) ya' zīd daḥı dirler **el-derdār** ḳara ağacdur **el-der** böğürtlen yemişidür şemeratü'l-'allīk daḥı dirler (21) **el-deryās** ḥarf-i şāfişā diyü zıkr olındı **el-derdāb** yablaḡac didükleri küçük alaca ḳavundur ki (22) destnebūye daḥı dirler **derābic** sarmaşık nev' indendür leblāb gibi **el-dermek** ziyade aḳ etmek (23) ve aḳ un **faṣlu'd-dāl ve's-sīn el-dessāset** bir nev' yilandur ki (24) topraḳ içinde gömülür **destnebū-yı utruc** merkeb turıncı dirler bir turuncdur **el-des** ḳoḡadur (25) bā ḥarfinde berdi diyü zıkr olındı **el-desi'** iki çegen ortasında burun batduḡı yir maḡrib-i 'unuḳ (26) gibi **el-desem** bi't-taḥrīk carb ve yaḡlu olmak ayu didükleri canavaruñ enigi (27) **faṣlu'd-dāl ve'l-'ayn el-da'ş** ditremek ve za' if olmak

50b

(1) yukālu da' aše'r-racülü izā ašābehū za' fūn ve füturun **el-du'mūs** bi'z-zammi şu canavarlarından rengi ḳaraya (2) māyil bir kiçirek canavardur ve 'inde'-ba'z it balıḡı

didükleri canavardur cem[‘] i da[‘] āmīs gelür (3) [‘] ayn ile ve ğayn ile luğattür **faşlu'd-dāl ve'l-ğayn el-dāğışsat** (4) diz üstinde hareket iden müdevverce kemik **el-dağmira** bi'l-fethi ve kesri'l-mīm karışdurmak hāl gibi (5) **el-dağnāş** diken kuşudur serçe ve şakā kuşından küçük olur **el-dağfil** fil enigi (6) **faşlu'd-dāl ve'l-fā' el-deff** bi'l-fethi ve't-teşdid yan cenb gibi **el-di -dur/-dürfā'** bi'l-kesri kızgınlık (7) ve ısıklık **el-defter** yazılmış mektub gibi cem[‘] i defātir gelür **el-difr** bi'l-kesri koltuk koğusu ve ğayrı (8) murdār koğar **el-difli** bi'l-kesri nebātātdan bir acı otuñ adıdır ve ağı ağacına dağı dirler (9) **faşlu'd-dāl ve'l-kāf el-dağğ** bi'l-fethi dögmek ve urmağ ve çok yimekten tuğme olmağ (10) **el-dağğik** un ve ince nesne cem[‘] i değāyık gelür **el-dik** bi'l-kesri ince ağı didükleri ısıtmadır (11) **el-dağal** bi-fethi'd-dāl ve'l-kāf kurı hurma **el-dumāğ** bi'z-zammi eyyām-ı rebī[‘] de üzüm çubuğundan (12) ağan şu **dağāku'l-kendir** ağ günlük hurdesidür **faşlu'd-dāl** (13) **ve'l-kāf el-dekk** bi'l-fethi ve't-teşdid urmağ ve dögmek dağğ gibi ve bir nesne ezüp sağğ itmek (14) **el-dekdek** deprenmek ve şancımağ **el-dükās** bi'z-zammi uyuklamağ nu[‘] ās gibi **faşlu'd-dāl** (15) **ve'l-lām el-dülbet** bi'z-zammi çınār ağacı **el-dülfin** bi'z-zammi deñizde olur toñuz balığı (16) dirler **el-dalağ** bi't-tağrik sañsar didükleri canavardur ibn-i mağraş dağı dirler **el-delil** (17) yol gösterici kuğaguz gibi **el-delbūs** keklik çigdemi dirler yaban süseninüñ kızıl (18) nev[‘] idür **el-düldül** hayātü'l-hayvān kavli üzere kirpinüñ büyük nev[‘] idür kunfuz dağı (19) dirler **düldülü'l-bağr** deryādan çıkar kara diken dirler ba[‘] zılar deñiz kirpisi dağı dirler (20) **el-delik** kızıl gül dökülüp andan hāşıl olan kızılca yemişdür **el-delnis** mışır lisānidür (21) küçük şadef bucasıdır dirler **el-delem** cezāyir deñzinde bulunan deñiz mālīkīsidür dirler (22) ba[‘] zılar kumrı didükleri kuşa dağı dirler **el-daldüğ** sefendulyün dirler bir devādur (23) beytü'l-mağdisde olur ve ba[‘] zılar bu ota yaban kemmüni dirler **el-delik** yağ-ıla ve hurma-y-ıla (24) itdükleri ta[‘] ām **faşlu'd-dāl ve'l-mīm el-dem** bi'l-fethi kan cem[‘] i dimā[‘] (25) gelür **el-dem[‘]** helāk olmağ ve göz yaşı cem[‘] i dumū[‘] gelür **el-dem[‘] at** göz yaşınüñ bir kağresi (26) cem[‘] i dem[‘] gelür **el-dumu[‘]** bi'z-zammi'd-dāl ve'l-mīm göz yaşı ağduğı yirlerüñ nişāni **el-dümā[‘]** bi'z-zammi (27) göz yaşı ki [‘] illetden olur veyā yaşduğdan ağar ola ve dağı eyyām-ı rebī[‘] de üzüm çubuğundan ağan su

(1) **el-dāmiġat** ŧu yaraya dirler ki řan zāhir ola lākin seyalān idüp aşmaya **el-demġ** bi'l-fethi başı (2) dimāġa varınca ŧecc itmek **el-damāġat** ŧol bař yaruġuna dirler ki dimāġa yetişmiş ola bař (3) yaruġlarınıñ āhiridür zīrā ŧecāc öndür evvelki şışra āhiri dāmiġadur **el-dimāġ** bi'l-kesri (4) beyni cem' i edmiġa gelür **el-dimķis** bi-kesri'd-dāl ve'l-ķāf ibrişim ķazz gibi **el-dümmel** bi-zammi'd-dāl ve teşdidi'l-mīm (5) el-meftūħa böyük řibān cem' i demāmīl gelür **el-demmām** bi'l-kesri bir aşıl devādur ki uncuġlarıñ (6) yüzine ve eline şolı iderler ve her nesne ki anuñla şolı olunur ana demām dirler **el-demī** bi-sükūni'l-mīm (7) řan dem gibi cem' i demī gelür nisbetinde demī ve demevī dirler **demrīc** demür fırınlarında olan (8) ķurum didükleri nesne **demmü'l-aħaveyn** iki ķardař şanıdur ki Fāriside ħūñ-ı siyaviřān (9) dirler **demmü'l-ħurba** güneşde elvān-ı muħtelife görinen ala kelerüñ şanıdur **demmü's-su' bān** iki ķardař (10) şanıdur demmü'l-aħaveyn daħı dirler **demādīm** bir nev' böġürlece ki iki dürlü olur yabānī olur aķ (11) ve kıızıl olur **el-dend** ħabbu's-salāřındür **el-dümyā** kemüksüz balıķdur sībyān daħı dirler (12) **faşlu'd-dāl ve'l-nūn el-denif** bi'l-fethi ve kesri'l-nūn ve (13) za' if kimesne **el-denef** bi't-taħrīk řol maraza dirler ki kiři andan ħalāř olup ķurtılmaya ve ħaste (14) řaķil ve za' if olmaķ **el-dāniķ** bi-kesri'l-nūn ve fethihā iki kıraş her kıraş daħı biř arpa aġrına (15) dirler ehl-i ħasāb ' indinde bir miřķalüñ südüsidür Fārisiden mu' arbedür **el-dinķās** bi'l-kesri ifsād itmek (16) **el-denen** bi't-taħrīk yüzünden řu aķmaķ **el-denķa** buġday içinde bulunan delücedür zevān ve şilem (17) daħı dirler **el-denderān** ' araķa dirler bir ħabbedür arāķuvmař daħı dirler **faşlu'd-dāl** (18) **ve'l-vāv el-devā** bi-fethi'd-dāl ve kesrihā ve bi'l-medd ' ilāc itmek mu' ālaca gibi āħad-i edviye (19) ma' nāsına da gelür **el-devħate** böyük aġac ŧecere-i ' aźīm ma' nāsına cem' i duvaħ gelür **el-devħule/devħale** bi-zammi'd-dāl (20) ve fethihā yař ħurma **el-düdet** bi'z-zammi ķurtcaġız ve böcek ki ħařerātuñ cümlesine ıřlāķ olunur (21) **el-devām** ebedī olmaķ ve şabit ve sākin olmaķ **el-düvām** bi'z-zammi bař çevrinmek devār gibi (22) **devbiletü's-sedy** memede şiban zāhir olmaķdur **el-devy** bi'l-fethi ve kesri'l-vāv ķulaķ (23) ötmek **el-duveybet** dābbenüñ tařġiri ki kiçirek canavarcuk dimek olur **el-düvāyet** bi'z-zammi (24) ve'l-kesri süd üzerinde biten yufķa ķaymaķ cem' i duvāyāt gelür **el-duvār** bi'z-zammi bař çevrinmek (25) **el-devm** muķal azraķ aġacı **devāü'l-ħayye** řıntıyānedür cīm ħarfinde zıkr olındı **el-devser** ' ulaf (26) didükleri otur

ki ulāf daḡı dirler **el-devşāb** hurma betmezine dirler dıbs gibi **el-devķas** (27) pire otı dirler **devķū** yaban havıcınıñ tuḡmıdır **el-devel** hind zeytūnınıñ yaprağıdır **el-devbārūc**

51b

(1) ķanbel otı dirler kākenc gibi **dūdū'l-em'ā** bağırsaķlarda ve maķ'ada ķarīb yirlerde olan (2) şođılcanlar ve ķurtlar **dūdū'l-ķırmız** boyacılar ķırmızıdır ki bir ķıymetlū bōcekdūr **dūdū'l-ķarīr** (3) gōñlū ķurdıdır **el-devġ** yođurt ayrıanıdır **el-devḡ** ḡaşır sāzıdır berdī gibi **el-davfaş** (4) şođan nev'indendūr **el-devraḡūlī** yaban süseni nev'indendūr delbūs daḡı dirler **dūdū'l-ķazz** (5) ibrişim ķurdıdır **el-devş** demürçiler şuyıdır **devā'ü'n-nemir** ķaplan devāsı dirler (6) **devālī** baldır tamarları yođın olmaķdır **devā'ü'l-ḡuttāf** ķarlađanc devāsı dirler ki ḡālīd ve meyün (7) deyu ḡarf-i ḡāda zıkr olındı **devā'-i dem** ba'zılar dūdem dirler Türkīce ađac ķanı dirler bir şamġ gibi (8) olur mumya yirine isti'māl olunur **dūdīl-ibil** boķ bōcegi dirler dūdū'l-aşfer daḡı dirler ve 'inde'l-ba'z (9) ḡanfusā bōcegi budur dirler **el-devsar** çavdardur **el-devvār** baş çegzinmek ve baş dönmeķ 'illetidūr (10) **faşlu'd-dāl ve'l-hā'** **el-dehr** zamān ve yıl 'ām gibi (11) ve ebedī ma'nāsına daḡı gelūr **el-dūhrī** bi'z-zammi yaşlu musinn gibi **el-dehmeķat** yumuşaq ve eyü ta'ām ve her nesnenüñ (12) yumuşağı **el-dūhn** bi'z-zammi ḡubūbatdan ve otdan ve çiçekden olan yađ cem'i dūhūn ve edhān gelūr **dūhn-i bezrū'l-kittān** (13) bezr yağı keten tuḡmundan olur **dūhnū'l-ḡall** susam yağı ki şurūđane dirler **dūhnū's-simsim** mislühü (14) **dūhnū'z-zeytūn** zeyt yağıdır **dūhnū'l-ķar'** ķabaķ yağıdır **dūhnū'l-verd** gül yağıdır **dūhnū'l-benefsec** (15) benefşe yağıdır **dūhnū'l-ās** mersīn yağıdır **dūhnū'l-bābūnec** papadya yağıdır **dūhnū'l-levzū'l-ḡulv** tatlu (16) bādem yağıdır **dūhnū'l-levzū'l-mürr** acı bādem yağıdır **dūhnū'l-bān** şođun ađacı tuḡmı yağıdır **dūhnū'l-ḡalk** (17) za'ferān yağıdır **dūhnū'l-balsān** balsan yağıdır **dūhnū'l-idḡir** mekke ayrıđı yağıdır **dūhnū'l-uķḡuvān** (18) şıđır papadyası yağıdır **dūhnū'l-merzencūs** şıçan ķulağı didükleri otuñ yağıdır **dūhnū'l-badrūc** (19) tere-i ḡorosānī yağıdır **dūhnū'l-ķayşūm** ayvaţane yağıdır **dūhnū'ş-şebes** turaķ otı yağıdır **dūhnū'r-rāzāķī** (20) dūhn-i süsen-i ebyaz yağıdır **dūhnū'n-nercis** nergiz çiçeđi yağıdır **dūhnū'l-ḡamāhem** yarpuz çiçeđinüñ (21) yağıdır **dūhnū'l-ḡunnā** ķına yağıdır **dūhnū'l-ayrasā** kök süsen köki yağıdır **dūhnū'l-aşıru'l-'meb** (22) üzüm sıkındusı yağıdır

dühn-i darçin darçin yağıdır **dühnü'n-nârdin** sünbül-i rûmî (23) yağıdır **dühnü'l-hılbe** boy tuhmı yağıdır **dühnü's-sezâb** şadef didükleri otuñ yağıdır **dühnü'n-nesrîn** (24) gül-i nesrîn yağıdır **dühnü's-safercel** ayva didükleri yemişüñ yağıdır **dühn-i zehretü'l-kerem** (25) üzüm çiğeginüñ yağıdır **dühnü'n-nilüfer** nilüfer çiçegi yağıdır **dühn-i fağāhu'l-ğalāf** söğüd çiğeginüñ (26) yağıdır **dühnü'l-hayrî** sarı şebboy yağıdır **dühnü'z-zanbağ** beyāz zanbağ yağıdır **dühnü'l-hasek** (27) demür dikenî yağıdır **dühn-i nûri'l-ğandül** kudüs-i şerîf tağlarında yaş dikenlü muğaylān ağacı

52a

(1) gibi bir ağacüñ çiğeginüñ yağıdır **dühnü'l-kefrî** hurmā çiçegi yağıdır ibtidā zāhir olur (2) hurma қоруғинуñ қabuғинуñ yağıdır **dühnü'l-yāsemîn** yāsemîn didükleri çiçek yağıdır **dühnü'l- ācar** (3) kiremid yağıdır dühn-i mübārek ve dühn-i ??? dağı dirler **dühnü'l-emlac** emlac-ı hindî (4) didükleri yemişüñ yağıdır **dühnü's-şeceru'l-muştakî** şakız ağacınıñ yağıdır **dühnü'l-muştakî** (5) şakız yağıdır **dühnü'l-cevz** cevüz-i rûmînüñ yağıdır **dühn-i lebb-i hūh** şeftālū çekirdegi içi yağıdır (6) **dühn-i nevyü'l-meşmeş** zerdālū çekirdegi yağıdır **dühnü'l-nārcil** hindistān cevzü ya' nî (7) büyük cevüz yağıdır **dühnü'l-bunduk** fındık didükleri yemişüñ yağıdır **dühnü'l-fıstık** (8) şām fıstığı yağıdır **dühnü's-şanavber** köknār yağıdır **dühnü'l-batm** büyük meneviş yağıdır (9) **dühn-i habbetü'l-ğuzrā** küçük meneviş tuhmı yağıdır **dühnü'l-banc** bañ tuhmı yağıdır **dühn-i bezrül-fecel** (10) turp tuhmı yağıdır **dühnü'l-ğartam** uspur tuhmı yağıdır **dühn-i bezrül-abhare** ışırgan dikenî (11) tuhmı yağıdır **dühnü's-şüniz** kara çörek otı tuhmı yağıdır **dühnü'l-ğardal** ģardal tuhmı yağıdır (12) **dühnü'z-zağğūmu's-şāmî** zağğūm yemişinüñ çekirdegi içi yağıdır **dühnü'l-ğarmal** üzerlik tuhmı yağıdır (13) **dühnü'l-atrac** turunc қabuğı yağıdır **dühnü'l-kādî** hurmā ağacına beñzer dirler bir ağac (14) çiğeginüñ yağıdır **dühn-i қаşā-i ģumār** eşek ģıyarı yağıdır düvelecük ve çirt-i emmān yağı dağı (15) dirler Şeyğ Dāvud қavli üzere buña ģıntal yağı dirler ve 'alқam yağı dağı dirler **dühnü'l-defli** (16) ağı ağacınıñ yağıdır **dühnü's-şehdānc** esrār tuhmı yağıdır ki қunneb ağacı ve kendir ağacı (17) tuhmı dirler **dühnü'l-ğaşğāş** kara ģaşğāş yağıdır **dühnü'l-ğanzal** ebu cehil қарпузі yağıdır (18) **dühnü'l-beyz** yumurта yağıdır **dühnü'l-қamğ** buğday yağıdır **dühnü'l-**

hamms nohud didükleri tuhmuñ (19) yağıdır **dühnü's-şilem** delüce buğday yağıdır **dühnü'l-efsantın** pelin ve yavşan yağıdır (20) **dühnü'l-kıst** kıst yağıdır **dühnü'l-ākarkarhā** 'ūdu'l-ķahr yağıdır **dühnü'l-ākārib** (21) 'akreb yağıdır **dühnü'l-hayāt** yılan yağıdır **dühnü'l-cell** gül yağıdır **dühnü'l-şakāyık** (22) gelincük çiçeği yağıdır **dühnü'l-seliha** seliha didükleri köküñ yağıdır **dühnü'l-sātı'** (23) lahlahā-i süleymāniye dirler bir otuñ yağıdır **dühnü'l-dāru'l-şey'ān** 'ūd-ı frengi yağıdır ba'zılar (24) sünbül-i hindī yağı dirler **dühnü'l-lādin** ladin yağıdır **dühnü'l-kibrīt** kibrit yağıdır (25) **dühnü'l-gadāf** kuzgun yağıdır **dühnü'l-mā'i** buña 'arabda şu yağı dirler ammā şu yağı demek (26) Türķidedür Edremid ve hamīd ilinde olur dirler ammā ba'zılar kimesneler mūmyā ma' deni didükleri (27) bu nev' dür 'acem içinden gelür dirler **dühnü'l-gāvend** hābeşden ve hindden ve yemenden gelür iç

52b

(1) yağına beñzer ķāf harfinde ķavun diyü zıkr olunur **dühn-i aşlu'l-māmīrān** māmīrān (2) köki ya' nī ķaramuķ köki yağıdır ķīnisi māmīrandur **dühn-i ferfeyūn** ferfeyūn yağıdır (3) **el-dehlās** arslan esed gibi **dehenec** bi't-tahrīk bir taşdur Fārisīce dehne-i frengi dirler berfec (4) nev' idür eyüsi yaşıl olur kıbrıs cezīresinde olur **faşlu'd-dāl** (5) **ve'l-yā'** **el-dībacet** her nesnenüñ yūzi ve evveli **el-dīk** badanus ki horus dirler cem' i (6) dūyūk ve adyāk gelür **el-dīlem** ķarınca ve kene ve derrāc ķuşınuñ erkegi **el-deyūdār** cin ağacı (7) dirler yaban ardıcı nev' indendür ve ba'zılar şānavber-i hindīdür didiler **el-deynār** ism-i (8) süryānīdür şarmaşuķ nev' idür ekşüs dağı zıkr olındı **dīkü'l-ķasen** bostanlarda olur (9) țana burnı dirler bir küçük hayvāndur **deyasākūs** ism-i Yūnānīdür țaraklık ve it (10) marulı dağı dirler **dīkberdīk** bir mürekkeb-i devādur şīrāzda merk-müş dirler **diyūnāfunbatyas** (11) lūf kökidür elif harfinde zıkr olındı **daygarūcas** bakır taşı dirler daygarūcās (12) ve dayracās dağı dirler ism-i süryānīdür **deysākūdā** Mesīh İbn-i ķakīm ķavli üzere sāzac (13) ve ğayrı sāzac şarābdur ve şarāb-ı remān ve şarāb-ı haşhāş dirler **dayānyațas** ve **idrār bevl** (14) her ne ķadar şu içerse 'aynı ile fi'l-hāl tebevül itmek 'illetidür **el-Fārisīyyet** (15) **bābu'd-dāl el-meftūhat** her dāl ki kelime (16) āķirinde vāķı' olup ma-ķabli ħarf-i şaķīh-i sākin olsa ol dāl mūhmeledür sellem Mevlānā Bedrū'd-dīn

(17) İbn-i Yemîn bu kâ'ideyi dürr-i semîn gibi nazma götürüp beyân itmişdür kıt'a der zebân-ı Fârisî (18) fark-ı beyân-ı dâl ve zâl yâd gîr ez men ki in nezd-i efâzıl mübhem-est pîş-i ezû der lafz-ı müfred (19) ger-sahîh ü sâkinest dâl-hân ân râ ve bâkî cümle zâl mu'cem-est ve zahîru'd-dîn fârâbî dahı (20) bu kâ'ide-i lisân-ı tâzî ile bu kıt'ada buyurmuşdur kıt'a ihfazû'l-garğa beyne dâlin (21) ve zâl zâke rûkun fi'l-Fârisiyyeti mu'azzam küllü mâ kâblehü sükûnun bilâ vây fe-hüve dâlin ve mâ sivâ zâlû mu'cem (22) ve bu tarîkuñ ferîkî bu aşlı ri'âyet itmek şöyle vâcib bildiler ki ğayr-ı dilden menkûl olan kelimedede dahı (23) bu kâ'ideyi icrâ itdiler nitekim hıẓmet lafzı ki 'Arabîdür ve dâl-ı mühmele iledür anlar zâl-ı mu'ceme ile (24) telaffuz iderler bu söz aşlı kelimeye binâ'endür afşah ve aşahh budur ki zâl-ı mu'ceme bu zebân-ı zerâfetden (25) dūr ola **dârperînân** baķam ağacına dirler **dârpejîn** it üzümüne dirler **dâr-büy** 'öd ağacıdır (26) **dârdevst** it üzümü **dârû-yı bîhüş** 'aklı alıcı dârudur ve her nesne ki 'aklı gidere ve (27) maḥşuş bir otuñ adıdır **dâĝ** dögündür ki a' zâda yakarlar **dâĝine** daĝlaĝı **dâl** kırtal

53a

(1) didükleri kuşdur **dâlize** çal kuşu ve serçe **dâmĝül** ur didükleri şişdür ki (2) âdemde olur 'arabda sal'a dirler ve ḥanâzîr rîcne dirler **dânça** mercümek didükleri (3) dâne 'Arabca 'ades dirler **dânek** çekirdekdür ki 'amme kıatında bir dirhemüñ rub'udur ve ehl-i (4) ḥasâb kıatında bir mişĝâlüñ südüdür ta'arrub idüp dânuķ dirler **dâne** ḥabbe ve kuş (5) yemi ve 'ilm ve 'âlim ma'nâsına **dâne-i sebz** meneviş dirler bir ağacın dânesidür ki ḥabbetü'l-ḥazrâ (6) dirler **dâh** bi-ma'nâ deh 'Arabca 'aşara ma'nâsına Türkîde on 'aded dirler de lafzı bundan (7) taḥfif olunmuşdur iki vechi bile afsahdur zebân-ı Fâriside kâ'ide-i külliyyedür ki âḥirinde (8) elif ve hâ olsa meşelâ şâh ve mâh gibi elifi ḥıfz idüp şeh ve meh ve kûteh dirler **dâye** oĝlan (9) emzürmek için dutulan 'avrate dirler **debâ** kıanadsuz çekirge **dünbek** mücesssem ya'nî etlü ve semüz (10) oĝlan tâ-y-ıla dahı gelür luĝatdür **depüçe** sülük didükleri siyâh kıurtcaĝaz **debe** taḥfif-i (11) bâ-y-ıla ḥâyası şiş olan kışi ma'rûf marâz Türkîde kıavluç dirler **ded** yırtıcı canavar 'Arabca (12) seb' **dedyenür** kıovan otı dirler **der-âĝuş** kıucmaķ **darrâķan** bir nev' şeftâlüdür **darḥürtan** (13) kendü kıanderince dimekdür **derd-i pây** niķris zaḥmeti **derdeze** oĝlan borusı didükleri (14)

zahmetdür ki ʿavretlerde olur **derd-i seg** derd dirler ki tabibler zatu'r-riye dirler **derd-i siyāh** (15) hummā-yı muhrika yaʿnī terleme hastalığı **derd-i nāhun** kurluğan zahmeti ki dırnağda olur **derdāh** hastelikden (16) kalkmış kimse **derzāk** mafsal maʿnāsına **dergāst** sebze **dermān** çāre dimekdür ʿilāc maʿnāsına (17) **dermānde** ʿāciz ve çāresüz kalmış ve yorulup zebūn olmuş dimekdür **derhem** karcaşık ve (18) dolaşuğ ve perīşān **deryā** deñizdür ki ʿArabca baħr dirler **dest** el dimekdür **dest enbūye** (19) yaylangacdur ki ʿArabca şemmāme dirler **desmere** bögerlüce didükleri dāne **desmer** meşele **dağ** şol (20) başdur ki anda kıl bitmeye **delīde** bulğur aşı delik umac aşı **dem** nefes dimekdür (21) şolutğan marazıdur ki şaħibini kef kef şoludur ve tūy ürperüme **dem-girift** koğmış ve azmış (22) ve müteʿaffin olmuş **demīdegī** endāmuñ ve aʿzanuñ qabar qabar olduğı nitekim kurd eşeni (23) didükleri maraz olduğda def olur **danka** buğday delücesidür ki buğday içinde (24) biter yiyen serāseme olur **dane** beden ve şādılığ ve hıddetdür ki āteş-tabʿ olan kişilerin (25) şıfatı **devrāh** hastelikden kalkmış kimse **dehānic** iki örgüclü deve **dehke** bir otdur (26) kandara dirler ve haşır sazı ve koğa didükleri otdur **dehmešt** defne ağacıdur ki yemişine (27) habbu'l-fār dirler **dehne** hānuñ sükūnı ile bir kıymetli taşdur taʿarrub idüp dehne dirler

53b

(1) eyüsi dehne-i frengīdür yaşıl olur kıbrışdan gelür **dehbere** süd ağızı **dey** kış faşlı (2) şitā maʿnāsına **faşlu'd-dāl el-meksüret dibak** berc yemişidür (3) ki Türkice ökse ve yelimkara dirler **dirmene** aypār yavşanıdur ki tabibler katında şeyh dimekle (4) maʿrūfdur **dirvāh** şayrılığdan kalkmış kimse **dileb** cınār ağacı **dilkīn** toñuzlan kurdı (5) **dihle** kandara didükleri otdur ki haşır sazı gibidür **dijirīne** bir urdur ki ʿArabca güdde dirler (6) **dik** ökse ki ve yelimkara dirler **dik** imāle ile çölmekdür dimek kıdır maʿnāsına **dipvāspet** (7) kara yonca didükleri otdur ʿArabca handağūğ dirler **divçe** sülük ve taħıl biti ve güve didükleri (8) kurdcağız ki çuqayı keser **faşlu'd-dāl el-mazmūme dühne** tārı **dürr/dür** (9) rānuñ teşdīdi ve taħfifi ile incü dimekdür **derrāc** bir hoşca kuşcağızdur keklik gibi **dürd** (10) çürük ve çökük ve her nesnenüñ süfli ʿArabca dürdi dirler **düzyene** kurluğan marazı ve bezdür (11) ki derinüñ altında olur ve kabarcuğ **düşnām ve dühnede**

şahâdet barmağıdır ki şalavât (12) barmağı da dirler **duġū** yağ tortusu **düm** kıyruġ aşılda dūneb idi ƙā'ide-i muƙarrere üzere (13) nūn-ı sâkin bādan evvel vâkı' olmaġın mīme ƙalb olınu dūmb oldu keşret-i isti' māl ile harf-i bā telaffuzdan (14) dūşüp kitābetde daġı ile yazdılar başka müstâkil lūġat ħam ve sem vezninde dem dirler **dūmmel** (15) ıban ve kıyruġ **dūnbāl** kıyruġ ve kıyruġ şoġumu **dūnbe** kıyruġ dibi **dūmde** mislühū **dūnbāl** (16) göz kıyruġı **dūnd** ħabbu's-selāṭin didükleri darunuñ adıdur ve ebleh ve aġmak ādem ma'nāsına (17) **dūc** arşaf ve yorġan **dūvāle** bir darudur ki eşne dirler Türkīde ağac yavşumu dirler (18) **dūġ** ħaşır sazi **dūġt** kız oġlan **dūġ-ekād** depesinde sac olmayan kimse 'Arabca aşla' (19) dirler **dūd** dūġān ma'nāsına **dūraġ** süzilmiş yoġurd **dūrbīn** ġāyet zeyrek ve ince fikirlü kimse (20) ve ırâġ görıcı ve ırâġdan görıcı **dūdūy** bir dūrlü güldür içi bir dūrlü renkdür ve (21) taşrası bir dūrlü renkdür **dūjne** arı ignesi ve siñek ignesi ve fil ġortumu **dūjnadār** (22) her zehirlü böcege dirler **dūjīne** deri altında olan bīz ki yumrılanup durur **dūskīn** (23) yelmeşik nesne ki 'Arabca lezc dirler **dūşāb** bekmez 'Arabca debs dirler **dūşīde** emzüġlü 'avrat (24) ve şaġılu ħayvān ve ikiz oġlān **dūşīze** kız oġlan **dūşīzegī** kızlık baġı bekāret (25) **divs** demür şuyıdur ki mi'deye kıvvat virür ve ƙabzı ve alaġı giderür 'Arabca mā'u'l-ħadīd (26) dirler **dūġ** ayrandur ki yoġurtdan olur 'Arabca naġīz ve leben-i ħāmīz dirler **dūġvā** (27) mastevī aşıdur ki Türkīde tavġa ya'ni yoġurt aşı dirler **dūġū** yaban keşūri tuġmıdur **dūmġaz**

54a

(1) bādām 'Arabīde levz ma'nāsına **dūmūy** kırcıl ādemdür ki şaġālınıñ nişfi ağarmış ola ve nişfi (2) ƙara ola **dūġ** bi-ma'nī dūm ya'nī kıyruġ **dūhle** ƙandara didükleri dikenlü otdur belki erbāb-ı luġat (3) luġatlarında zāl-ı mu'ceme yazmaduġları bu dilde zāl-i mu'ceme olmaduġundan degüldür belki (4) ehl-i furs isti'mallerinde ve ƙāfiyelerinde dāl-ı mūhmele ile zāl-ı mu'cemeyi farġ itmedüklerinden ötridür (5) ve illā her lafz-ı müfred ki anda ħarf-i şaġīġ sâkinden şoñra vâkı' ola dāl-ı mūhmeledür ve bāķī zāl-ı mu'cemedür (6) **babu'z-zāl vemā ba' de mine'l-muṭābīġ** (7) **faşlu'z-zāl ve'l-hemzeti el-zī'b** bi'l-kesri ƙurd hemze ile ve hemzesüz luġatdır cem'i ziyāb gelür (8) **el-zūnūn** bi'z-zammi nebātātdan bir otdur cem'i zā'enin gelür **el-zāt** varlık cem'i zevāt gelür (9) **zātū'r-**

riye bi-kesri'r-rā' açciger ve öyken ağrısı **zātü'l-cenb** beden yanında şancu olmağdur (10) **zāfnündüs** ism-i Yünānīdür ba'zılar buna mazaryün dirler **zāfīni-i iskenderānī** dafka-i iskenderānī (11) dimekdür her dem tāze dağı dirler Türkīce dellüce ot köki iskenderānī tehnaī dağı (12) dağı dirler ġār-ı iskenderānī dağı dirler dibişkürīdis dağı bu ota hāmādāfenī dimiş ya' nī (13) zāfnī-i arz dimekdür ve Ebū el-Abbās ve İbn-i Baytar bu ağac şaķāķul nev' indendür endülüs tağlarında (14) biter dirler ammā ba'zılar mersīn yaprağına beñzer küçük yaprakları bir cin defnedür dirler yaşıl (15) yemişi olur noğud kadar ve budakları bir qarış olur dirler **zāfnā** mislühü **zāfnüydās** mislühü (16) **faşlu'z-zāl ve'l-bā'** **el-zebb** bi'l-fethi ve't-teşdid men' itmek ve def' itmek ve yaban sığırı şevr-i vaşşī gibi **el-zübb** bi'z-zammi hayavānātuñ zekeri (17) **el-zübābet** bi'z-zammi kara siñek cem' i zübāb gelür **el-zübbāh** bi'z-zammi ve't-teşdid ayak barmaklarınıñ (18) bātınında olan şarķuķ et **el-zabel** bi'l-fethi deñiz bağasınıñ arķası kemigi **faşlu'z-zāl ve'l-hā'** (19) **el-zāhīr** zur didükleri ishāl-i marazīdür **faşlu'z-zāl ve'r-rā'** **el-zereb** ma'ide fāsīd olmaķ yukālu zerebtü ma' idetehü zerbā ey fesedet **el-zerrat** bi'l-fethi küçrek qarınca ve şu' ā' -ı şemsde (20) görinen uvacuk nesnelerdür ki zāhīr olup görünür **el-zürrat** bi'z-zammi darıdır ki hūbūbātdur **el-zerūce** bi'z-zammi bābnül didükleri böcekdür ki ağılulardandır kuduz tutana yedürürler (21) anuñla şifā bulur cem' i zarāric gelür **el-zarh** ta'āma ağı katmaķ **el-zirdār** bi'l-kesri kara ağac didükleri (24) ağac **el-zara'** bi't-tahrīk yaban şığırınıñ buzağusı **el-zirā'** bi'l-kesri arşın ki dirsekden (25) barmak ucuna gelince kol üzerine dirler cem' i üzri' gelür **el-zīf** yaş aķmaķ seyelān (26) gibi yukālu zerefetü 'aynühü izā sāle minhā'd-dem' ve'l-cem' i zevārif gelür **el-zarķ** şarmaşuķdur ki (27) hāndķūkā dirler kuş necisine ve bentümeye dağı dirler **el-zarīrat** tütüyādur ki keħħāl katında ma' lūmdur

54b

(1) **el-zürriyet** bi'z-zammi nesli-ādem cem' i zürārīyy gelür bi-teşdidü'l-yā' **el-zuruķ** bi'z-zammi kara yonca **zurķu't-tayr** (2) yantuma didükleri otur ki bundan ökse edilür **zereķu'l-hatātif** kırlanğuş (3) kuşı boķıdır **el-zerder** Fārisīde yaralara ekecek tozlardur mürekkebātıda tafşil olunur (4) **faşlu'z-zāl ve'l-'ayn el-zī' lebet** bi'l-kesri deve kuşı ne' āme

gibi cem' i ze' alib gelür (5) **faşlu'z-zāl ve'l-ğayn el-zāgar** bi'l-fethi koçutmak **faşlu'z-zāl ve'l-fā'** **el-zefer** bi't-tahrık her koçu ki ziyāde hıddet üzerine ola eger eyü eger yetlü nitekim miskün ziyāde (6) hıddetlüsüne misk-i ezfer dirler **el-zıfr** bi'l-kesri ve'l-medd kulağı ardında derleyen yir ve kir ma' nāsına (7) cem' inde züfārī dirler **el-zefker** yaban kerefis tuhmıdur faṭrāsalyün daḥı zıfrā dirler **el-zeferī** (8) yaban sezābıdur yaramaz koçar ve cümle rāyiḥası kerīh olanlara daḥı zıfrā dirler **faşlu'z-zāl** (9) **ve'l-kāf el-zaknī** iki çeñe yiri ki eñek dirler cem' i azkān gelür **el-zakūn** (10) bi'l-fethi tivri ve şarkık eñillü **el-zākane** eñek çukuru ḥafru'z-zakan gibi **faşlu'z-zāl** (11) **ve'l-kāf el-zekā'** tamāmu'l-fehm ve serī' u'l-fehm **el-zeker** bi'l-fethi erkek cem' inde zükür ve (12) zekerān dirler **faşlu'z-zāl ve'l-lām el-zef** bi't-tahrık sülük 'alaç gibi **el-züel** bi'z-zammi yumuşak ve āsān nesne **el-zalākat** faşāhat cem' i (13) zülk ve zelik gelür **faşlu'z-zāl ve'l-mīm el-zem'** bi'l-hemzeti fi āhirih yarmak şakç gibi (14) el-zumurrud bi'z-zammi'l-mīm ve'r-rā' el-müşeddede kıymetli taşlardan bir yaşıl şeffāf bir aç daşdur **el-zilem** dimāğı olucak ādem burnundan ağan şudur **faşlu'z-zāl ve'l-nūn el-zeneb** (15) bi't-tahrık kuyruk cem' i aznāb gelür **zenebü's-seb'** arslan kuyruğı dirler müsta' mel degüldür (16) lisānü's-sevre beñzer bir ḥaşın dikenlü otdur dirler **el-zenābī** kuş kuyruğı zenebü't-tāyir (17) gibi **el-zenīn** bi'l-fethi ve'z-zānān bi'z-zammi burundan ağan sümük **el-zenebān** bi't-tahrık nebātātdan bir otdur **el-zenān** mislühü **zenebü'l-'akreb** 'akreb kuyruğı dirler bir otdur (18) ba' zılar bānbal oti dirler tuḥmları 'akreb kuyruğı gibidür **zenebü'l-ḥarūf** kuduz otunuñ (19) bir nev' idür çiçeginüñ ve tuḥminuñ tu' mı ṭurb ve ḥardal gibidür uvacuğ tuḥmı olur eger bu (20) otuñ yapraguñ şıkup göze sürme eyleseler aklıgın giderür dirler **zenebü'l-ḥayl** (21) olma yonca dirler **zenebü'l-fār** şıçan kuyruğı zīrā şıçan kuyruğına beñzer ucunda (26) tuḥmı olduğundan ötri ve emmā ba' zılar siñurlü yaprağdur dirler **zenebü's-şaleb** lisānü'l-ḥamel (27) **zenebü'l-kaş** ḥamāgālı diyü ḥarf-i ḥāda zıkr olındı **faşlu'z-zāl**

55a

(1) **ve'l-vāv el-zevb** erimek ve eritmek lāzım ve müte' addi olur **el-zevvābet** bi'l-fethi (2) şac bölüğü ve züluf ki maḥbūblarda olur yüzüñ iki cānibinde şalınur **el-zevāt** üzüm (3) kabı ve buğday kabı ve aña beñzer ne var-isa her birinüñ kışırına dirler **el-zavī** şolmak (4)

ve levni mütegayyir olmak **zūhamsete-avrāk** ayıd ağacıdır **zūhamsete-aşābi** bu dağı ayıd ağacıdır (5) **zūselās-ḥubāt** alıc dirler ḥarf-i zāde za' rūr diyü zıkr olunur **zūhamsete-aḥancet** (6) ḥarf-i bāda banṭāflayun diyü zıkr olındı **zūselās-varakāt** bu isim çok yirde vākı^ç olur (7) meşelā ḥindkūkā ve ḥaşşü's-ṣa'leb ve fıfışa ve mūkāne her biri maḥallünde ve ḥārfinde zıkr (8) olunur **zūkū** yaban havıcıdır devkūd dağı dirler **zūalef-varaka** elfiye dirler meryāflin (9) ve eştartiyūtus-ı berrī dirler ammā eliyye diyü biñ derde 'ılāc olduğı-çündür cedvār (10) dağı dirler ki zıkr olındı **zūsentāryayā** cigerde olan ishāldür ki sentāryayā dirler (11) **faşlu'z-zāl ve'l-hā'** **el-zehab** altun cem' i zehāb ve ezhāb gelir **el-zühül** unutmak (12) nisyān gibi ve ğāfil olmak **el-zehen** 'aql ve zeyreklik fiṭnat gibi ve ḥıfz ve kuvvet ma'nāsına (13) **faslu'z-zāl ve'l-yā'** **el-zey'ib** kurd didükleri canavar **el-zeygān** semm-i kätıl **el-zīm** (14) bir nesneye 'ayb yetiştürmek **bābu'r-rā'** (15) **vemā ba'dehū mine'l-muṭābık faşlu'r-rā'** **ve'l-hemzeti el-ra'b** mantar ki güz eyyāmında yirden biter (16) **el-ra'ib** yoğurd **el-ra'y** fikir ve göğüs **el-berā'i** bi'l-kesri öyken ki cigerde olur **el-ru'yet** görmek (17) ve bilmek **el-rā's** baş ki Fāriside ser dirler **el-rādi** bi'l-fethi men' idici devādur **el-rānec** bi-fethi'n-nūn (18) hindistan қоzi **rāziyānec** rāziyāne otı ki Türkide rezene dirler **el-rāzi** bi-kesri'z-zād (19) oğlancuqlar süd emer-ken ola dişi cem' i rūza' gelir **ra'sü'l-ıcl** buzāgū başı dirler bir (20) otdur **rāvendcepni** rāvend didükleri şarı kökdür müşhil-i darudur **rāvendrūni** (21) bir müşhil darudur müdevver bir kökdür rāvend gibi bunuñ dağı ishāli ve fi'li olduğı-çün (22) buña dağı rāvend-i rümī diyü tesmiye itmişlerdür **rāziyānec-i şāmī** anīsūn didükleri (23) tuḥmdur rāziyānec-i rümī dağı dirler **rāsen** andüz didükleri otdur ḥarnil dağı dirler (24) **rāmuñ** seg dirler bir terkībdür ism-i süryānidür **rāḫin** ism-i Yūnānidür cümle zamğ ve şakız (25) maḫūlesine ıtlāk iderler **rāzaḳi** şahib-i cāmi' kavli üzere (26) aḳ süsendür dimiş zanbaқа dağı rāzaḳi dirler **dānā** Yūnāni lisāni üzere anardur **rātyanc** (27) çam şakızıdır 'Arabide şamğ-ı şanavber dirler üç nev' olur bir nev' i aḳar ṭonmaz ve bir nev' i

55b

(1) dağı ṭonmış iken biraz yağ ile ḳaynadup şandalüz olur naḳḳāşlar isti' māl iderler (2) **rāmehrān** şeyḫ dāvud ḳavli üzere furs ḥukemāsınuñ terkībidür dir bunu ekşer terkībātda

(3) yazmışdur **faşlu'r-rā'** **ve'l-bā'** **el-rubb** bi'z-zammi şol (4) 'aşperdür ki ednā tabhla bişmiş ve şülüşden aqall gitmiş ola cem' i zamm-i rā-y-ıla rubüb gelür **el-ribbet** (5) bi'l-kesri ve teşdidi'd-dāl nebātātdan bir nev' dür cem' i kesre ile rīb gelür **el-rubūd** bi'z-zammi yürek (6) oynamak **el-rab'** iki gün koyup üçüncü gün dutan ısıtma **el-rub'** bi'z-zammi dörtde bir cem' i irbā' (7) gelür **el-rabbā' iyyet** şenāyā ile ināb arasında olan diş cem' i rabbā' iyyāt gelür **el-rebi'** yaz günü (8) cem' i erbi' ā gelür **el-rebk** qarışdurmak ve bulamaç bişürmek **el-rebikiye** şol nesnedür ki hürmayı (9) yağ-ıla ve keş ile qarışdurup yirler ve 'inde'l-ba'z bulamaç aşına dirler ve 'inde'l-ba'z (10) yağ-ıla keş qarışdurup yirler **el-rebl** bir otdur ki yir quruncaq biter cem' i rebül gelür **el-rebel** (11) bi't-tahrık ve's-sakīn uyluğun iç yanı bāṭın-ı faḥz ma' nāsına **el-rebū** zīk- nefes ile (12) verem ortasında bir marāzdur **el-rebraq** ca' fer vezninde dilkü üzümü ğabbu's-şa' leb ma' nāsına **el-raybās** (13) işgun didükleri ot **el-rebişa** küçük balıqdur her nerde ve şehir vilāyetde çok olur (14) kurudup yirler ba' zı nüsha şāhibleri el-rebişa deñiz yengacidür dirler ve ba' zıları taşa (15) beñzer bir şeydür dirler ammā hareket ider dirler **el-rabbāh** zebād kedisidür **el-rebel** yaban pelinidür (16) afsantīn-i berrī daḥı dirler **rabbe's-sūs** yaban balıdur **rebüb** cümle rabbeler mürekkebātda tafşil (17) olunur **faşlu'r-rā'** **ve't-tā'** **el-rateb** bi't-tahrık şahādet (18) barmağı-y-ıla orta barmaq arasında dirler ve 'inde'l-ba'z banşar ile vasaṭ arasına dirler **el-ratel** (19) bi'-tahrık diş seyrek olmaq **el-rataq** ulaşmaq ve bitüşmek ki fataq zıddıdur **el-ruttet** (20) bi'z-zammi ve ve't-teşdid pelteklik yuqālu fi lisānihī ruttatūn ey 'uqdetūn fe hüve eratte ve emra'ehū rattā **el-rutüb** (21) bi'z-zammi şābit ve kā' im olmaq **el-rātec** çam şaşızı **el-rutīlā'** bi'z-zammi bir zehirlü böcekdür (22) örümcek gibidür Türkide bū dirler **el-ritt** bi'l-kesri toñuz didükleri canavaruñ erkegi **el-rete** (23) hindī findıqdur **el-rataq** bākire kızlarda aşlık **faşlu'r-rā'** (24) **ve's-şā'** **el-resyet** bi'l-fethi şol veca' dur ki zerde ve mafāşılta vāqı' olur cem' i resyāt gelür (25) **el-reşāt** süstlik ve za' iflik **faşlu'r-rā'** **ve'l-cīm el-rācbet** (26) barmağūñ ucuna yakın olan mafşal orta mafşala berācim dirler **el-racā** bu ' illete Türkice yil (27) gebesi dirler **el-races** neces ve ğidā koqup yimek cem' i ercās gelür **el-rucu'** gerü dönme

(1) **el-ricl** ayak cem' i ercal gelür **el-riclet** bi'l-kesri baqlatü'l-hamkâ ki bir aşıl otdur ki Türkide tuhmegân (2) dirler **el-rucul ve'l-ruculiyet** bi'z-zammi fihimâ erkeklik ünüsiyyetüñ zıddıdır **el-racul** bi'l-fethi (3) ve zammü'l-cim er âdem cem' i ricâl gelür (4) **raculu'l-gurâb** şâmda racülü'z-zâg dirler Türkice (5) kızgun ayağı dirler bir otdur **raculu'c-cerâd** çekirge ayağı dirler zerneb dağı dirler **racülü'l-hamâmet** (6) şancârdur ebu halsâ diyü zıkr olındı **raculu'l-akâb** tavşancıl ayağı dirler bir (7) otdur **racülü'l-ferüc** horus ayağı dirler bir otdur **racnesne** şeyh dâvud kavli üzere (8) şamg-ı şanavberdür ratyanc diyü zıkr olındı **faşlu'r-râ' ve'l-hâ' el-râh** (9) süci hamr gibi cem' i feth-i râ-y-ıla rayâh gelür **el-rahâmet veca' -i** rahm **el-rahi** degirmen taşı cem' inde (10) arhi gelür **el-rahiq** şâfi ve hâliş şarâb **el-rahi** azü dişlerüñ her birisine dağı dirler (11) cem' i arhâh gelür **el-ruhaşnâ'** bi'z-zammi ısıtmadır yukâlu raḥaza'l-mahmûm fehüve marḥûz **el-racseyn** (12) tarhana gibi süd ile olur bir terkibdür şirâzda iderler **faşlu'r-râ'** (13) **ve'l-hâ'** **el-rahbîn** yoğurd şuyı **el-ruḥâm** bi'z-zâmmi mermer didükleri aq taş **el-rahâdet** (14) bi'l-fethi süstlik ve yumuşaklık **el-rahîm** ince raḥik ma' nâsına **el-rahmet** bi'l-fethi kırtal didükleri (15) meşhür kuş cem' i ruḥm gelür **el-rahûd** etlü ve kemügi yumuşak kişi **el-rah** çin cezirelerinde olur bir (16) böyük kuşdur böyükligi katı ziyâdedür dirler ḥayâtü'l-ḥayavân kavli üzere bu kuşu ḡarâyabât (17) yazmış **faşlu'r-râ'** **ve'd-dâl el-rudâ'** bi'z-zammi zaḥmet ve marâz yine ' avdet (18) itmek ve dağı gövde ve beden aḡrısınıñ her birine dirler **el-rıdaq** bi'l-kesri her nesnenüñ evveli ve ibtidâsı (19) **el-râdan** za' ferân didükleri meşhür nesne **el-radî** bi-kesri'd-dâl fâsid ve yetlü ve kötü nesne (20) **faşlu'r-râ'** **ve'z-zâ'** **el-raziz** bir otdur ki anuñ-ıla nesne boyarlar **el-rızak** bi'l-kesri nesne ki anuñ-ıla (21) intifâ' iderler cem' inde erzâk dirler **el-rezîn** şakîl dimek olur aḡr ma' nâsına **el-râziyânet** (22) râziyâne didükleri ot **faşlu'r-râ'** **ve's-sîn el-rasûb** kab içinde bâkî kalan şü (23) ve dibinde çöken şey yukâlu rasbü's-şey'i fi'l-mâ'i rasûbâ ey esfele fih **el-rasûg** muhkem olmaḡ ve qarâr bulmaḡ ve şebât olmaḡ **el-rusaḡ** bi'z-zammi bilek cem' i ersâg gelür **el-risâlet** haber göndermek (24) ve haber virmek ve dağı şol evraḡa dirler ki birkaç mesâ'il yazılmış ola cem' i resâyil gelür (25) **faşlu'r-râ'** **ve's-şîn el-raş** bi'l-fethi şü saçmaḡ ve ziyâde uvaḡ (26) dânelü yağmur **el-raşâd** acı tere didükleri ot **el-raşid** ' âkıl ve

bālīg ve hayrāta delālet (27) idici **el-raşek** ‘akrebdür ehl-i başra luğatı üzere **kaşām** dirler **faşlu'r-rā**’

56b

(1) **ve'-şād el-raşad** bi't-tahrīk muntazır olmak **raşāş-ı esved** kurşun **raşāş-ı ebyaz** kalaydur Fāriside (2) erziz dirler **el-raşif** muhkem yukālu ‘amele rasif ey muhkem **el-raşūf** ferici dar ‘avrat **faşlu'r-rā**’ (3) **vel-zād el-rużāb** bi'z-zammi ağız şuyı mā'ül-fem ma' nāsına **el-rażā' u'l-rażā' at** bi-fethi'r-rā’ (4) ve kesrihā fihimā şormak maşş gibi **el-rızfet** bi'l-kesri diz ağırşığı didükleri kemik cem' i rużf (5) gelür **el-rażānet** muhkem olmak **el-rażi'** süd emizce oğlan cem' i raż' ā ve rużu' gelür **faşlu'r-rā**’ (6) **ve't-tā' el-raṭb** bi'l-fethi yaş ve tāze tarī gibi **el-ruṭūbet** yaşlık **el-ruṭbet** bi'z-zammi ve (7) fethi't-tā' olmuş yaş hurma **el-raṭbet** bi-fethi yonca didükleri ot cem' i ruṭāb gelür **el-raṭrāt** (8) pālūde **el-raṭl/riṭl** bi'l-fethi ve'l-kesr yüz kırk dört dirhemdür cem' i arṭāl gelür ve on iki (9) vuḳıyyedür ve her vuḳıyye on iki dirhemdür **faşlu'r-rā**’ **ve'l-ayn** (10) **el-ru'ab** bi'z-zammi korḳu ḥavf **el-ra'ūnet ve'l-ḥamaḳ** ra'ūnet aḳılsuza dirler ve ḥamaḳ hod (11) ma'lūmdur ki aşḥabına aḥmaḳ dirler yañlış şöyler ve yañlış añlar dimekdür **el-ri'det** bi'l-kesr ditremek (12) ve ḥareket itmek **el-ra'ād** bi'l-fethi ve't-teşdid balıḳ envā'ından bir nev' deñiz balıḳıdır ki kaçan (13) bir kimesne aña yapuşup dutsa eli ve ayağı uyuşur nesne dutmağa ḳādir olmaz balıḳ diri oldukça eli (14) ditrer durur **el-rā'şet** ditremek **el-ra'ş** a' zāsı ditreyen kişi **el-ru'āf** bi'z-zammi burundan çıkan kan (15) **el-ru'ām** bi'z-zammi burun şuyı muḥāṭ gibi **el-ra'ī** bi'l-kesri yabanda biten ot gelā **ra'ıyyü'z-zarāzır** şeyḥ (16) dāvud ḳavli üzere fūhdur ki fā ḥarfinde zıkr olunur **ra'ıyyü'l-ibil** buña ra'yü'l-ibil diyü yazmışlar (17) ammā **ra'ıyyü'l-ibil** olmak gerekdür meşelā deve otı demek ola zırā ecmelühü elsinede böyledür buña (18) ‘arabda şevkü'l-cemel dirler taḡ kiçisi otı didükleri ḥilāfdur deve otı dirler bir otdur (19) zırā deve bundan yise aḡulu canavarlar şoḳtuḡundan emīn olur buña saḡanı daḡı dirler (20) **ra'ıyyü'l-ḥamāme** burçaḳdur gersene daḡı dirler **ra'ıyyü'l-ḥimār** bu daḡı deve otı didükleri ra'ıyyü'l-ibil (21) gibi **faşlu'r-rā**’ **ve'l-ḡayn el-raḡbet** teveccüh itmek ve ṭama' itmek ve anadan (22) bile doḡan sac **el-raḡşā** emcek içindeki ṭamar ki süd andan gelür çıkar ve ‘inde'l-ba'z emcek (23) altındaki ‘aşab ya'nī siñir **el-raḡidet** südlü

bulamaç cem' i rağād gelür **el-rağif** kerde didükleri (24) etmek **el-ruğal** bi'z-zammi bir aşıl acı otdur ki fars dilinde surmak dirler ve sünnetsüzlik **el-rağam** (25) kahr itmek ve galebe itmek **el-rağavet** bi't-tahrîkü's-şülüş süd kaymağı cem' i rağî gelür **el-rağat** culnârdur (26) **el-rağilâ** buğday içinde bulunur bir hubdur şâhib-i ihtiyârât kavli üzere şîrâzda buña (27) her dirler **rağvetü'l-kamer** ay taşıdur bezeğu'l-kamer ve zebedü'l-kamer dağı dirler **rağvetü'l-hacâmîn**

57a

(1) sünger didükleri nesnedür isfenc dağı dirler **rağvetü'l-milh** tuz kaymağı **faşlu'r-râ'** (2) **ve'l-fâ el-rufe** bi'z-zammi bir kiçirek canavardur ki ' arablar anı sayd iderler ganâku'l-arz dağı (3) dirler **el-ruffet** bi'z-zammi ve teşdidi'l-fâ' şaman teben gibi **el-refâhiyet** vüs' at ve şâdlık **el-rifâdet** (4) bi'l-kesri yara üstine kodukları biz **el-refeş** böyük kaplubugadur **el-rafrâf** serçe gibi gölgesi-y-ile (5) oynar bir kuşdur deve kuşına dağı refrâf dirler **faşlu'r-râ'** (6) **ve'l-kâf el-raķik** yufka nesne ve tarı ki zıdd-ı galîz **el-raķabet** bi't-tahrîk boyun cem' i riķâb gelür (7) **el-rukâk** bi'z-zammi yufka etmek hubz-i raķik ma' nâsına **el-râķid** uyuyan kişi **el-rukâd ve'l-rukâdet** (8) bi'z-zammi fihimâ uzun uyķulu nevm-i tavîl ma' nâsına **el-raķ** timsâha ve kaplubuganuñ deryâda (9) ve karada olan nev' lerine dirler **el-raķâkus** buña ba' zılar çift-i efrîdür dirler **el-raķ' a** (10) her şınıķ ve fânuķ a' zâyâ dirler ve sardıķları devâya dirler **el-raķ' â** şeyh dâvud kavli (11) üzere serhoş dirler **dekâ'-i yemânî** küçük enar gibi olur cevzü'l-ķayy didüklerine beñzer **el-raķûn** (12) ihtiyârât kavli üzere hınnâdur zıkr olındı **raķibü's-şems** dirhem ismidür ve şâmarmarümâya dağı (13) dirler ve habâz gibi ramû' idene dağı şemse dirler **faşlu'r-râ'** **ve'l-kâf** (14) **el-rakeb** bi't-tahrîk kâsık kılınuñ bitdügi yir münbit ' âne ma' nâsına **el-rekâket** süstlık ve za' iflık (15) **el-rukâbî** bi'z-zammi ķunduz didükleri canavar ki şu içinde olur **el-rukbet** bi'z-zammi diz cem' i rekeb (16) ve rekâbet gelür **el-rüken** bi'z-zammi nâhiye ve cânib dimek olur ve cüz' ma' nâsına **faşlu'r-** (17) **râ'** **ve'l-mîm el-ramm** bi-fethi ve teşdîd işlah itmek ve ekl itmek **el-ramîm** çürümüş ve eskimiş (18) nesne **el-ramed** bi't-tahrîk göz ağrısı **el-ramâd** kül nenüñ olursa olsun **el-ramrâm** envâ' -ı eşcârdan (19) bir nev' dür **el-ramâzet** kişinuñ oturaķ yiri mevzi' -ı ķu' üd ma' nâsına **el-ramürez** deñiz (20) baħr gibi **el-ramş** bi'l-fethi

ve'l-iskān göz kenārında cem' olan urı apak **el-ramaş** bi't-taħrīk (21) göz kenārında olan pāş apak eger aarsa ra' maş dirler **el-rammā' at** bi'l-fethi ve't-teşdid (22) mevzi'-ı u'ūd ki otura yirine dirler est gibi **el-rama** bi't-taħrīki aqlında kişinüñ (23) 'ömri temām olınuda nazār-ı āħirine dirlerdi soñra baiyye-i rūḫ fi'l-beden ma'nāsına isti' māl itdiler (24) **el-rummān** bi'z-żammi nar didükleri yemiş **el-rumāniye** enar ile bişen aş **el-ramel** bi'l-fethi um cem'i (25) ramāl gelür **el-rames** ekşi enardur **ramānü'l-'alī** ḫaşḫāşdur ki zıkr olındı **ramānü'l-enhār** (26) hufārīkūn nev' indendür şam'da buña abdūsāne daḫı dirler **rammān-ı ekber** alal aacı (27) enārıdur ki ḫāde ḫabbe alkal diyü zıkr olınmışdur **ramādu'l-madazyūn** südlegen nev' inden bir

57b

(1) bir nev' i mazeryūndur bunuñ gülidür **ramādu'l-bellūt** bellūt aacınıñ külidür **ramādu'l-ḫaṭabü'l-kerm** (2) üzüm ubuğı külidür **ramādu'l-aşab** amış külidür **ramādi** göze ekecek (3) bir adīm kaḫaldür **ramādü** 'aşaru'l-ḫaṭāṭif kırlandı yuvası külidür **ramādü's-serṭānāt** (4) yengeler külidür **ramādü tebenü'l-baqla** baqla samanı külidür **ramān-ı ḫamaż** ekşi enardur (5) **ramān-ı mezz** ekşi şekl olan enardur ki aña leffān dirler **el-rammaş** bir nev' noḫuddur şayḫa (6) beñzer ḫarf-i ḫāda zıkr olınmışdur **el-rammed** bu ' illete göz arısı ve göz şancusı dirler (7) **faşlu'r-rā ve'n-nūn el-rened** mersin aacı ba' zılar (8) 'öd aacıdur dirler āmmā tıbb kitāblarında defne aacı murād olunur yemişine ḫabbü'l-fār dirler (9) **el-ranen** bi't-taħrīk bir nesnedür ki eyyām-ı şayfda şu içinde şayḫa ider **el-rana** behrāmic diyü (10) zıkr olınmışdur **el-ranned** şāḫib-i minḫāc mersin ve şāḫib-i şābi' gārdur dimiş ki defnedür ikisi (11) daḫı mezkürdur **faşlu'r-rā' ve'l-vāv er-rūḫ** rānuñ zammı-y-ıla (12) müzekker ve mü'ennes isti' māl olunur Türkide ve Fāriside cān dirler **el-ravvā'** bi'l-fethi ve'l-medd etlü nesne (13) **el-ruveb** bi'z-żammi süd yoğurd olma **el-reveş** at ve atır ve eşek tersi cem' i arvāş (14) gelür **el-ravşet** burun ucu ra's-i enf ma'nāsına **el-ravāşir** cem' -i rişār ya' ni riāl ki ayvadan (15) ve almadan ve ğayrı nesnelere iderler 'ämme taħrīf idüp reel dirler **el-ravzat** ayırılı (16) ve emenlü yir ki bostān daḫı dirler cem' i kesre-y-ile riyāz dirler **el-rav'** bi'l-fethi oru ḫavf (17) gibi ve feza' **el-ravef** nesne eyü gelmek ve şerāb şāfi olma **el-rava** bi't-taħrīk yan

dişlerüñ (18) a^c lāsı esfelinden uzun olmak **el-ruvāl** bi'z-zammi şalyār la^c āb gibi **el-rivāyet** haber (19) naql itmek cem^c i rivāyāt gelür **el-ravāheş** koluñ taşrasındağı tamarlar **el-ru'ūs** başlardır (20) **el-ravās** cırcıru'l-mādur ki şu teresi dirler **el-ravsah̄tac** rastık taşıdır ki yanmış bakırdur (21) **el-rabyān** uskumrı balığıdır ba^c zılar deñiz çekirgesidür dirler ki aña teke dirler ammā (22) ba^c zılar bunu ıstaķuzdur dirler şeyh dāvud da buña yakın rivāyet itmişdür **revesü'l-ħımāru'l-ehlī** (23) ev eşegi tersidür **revesü'l-berdūn** kaţır didükleri hayvānuñ tersidür (24) **faşlu'r-rā' ve'l-hā'** **el-rahābet** bi'l-fethi ve'l-kesri göğüsde (25) bir kemikdür ki baţn üzerine müşrifdür dil gibi **el-rahādān** serçeden böyücek bir aşıl kuşdur (26) cem^c i rahādın gelür **el-rahel** kendüyi şalıvirmek ve mużtarib olmak **el-rahm** bi'l-fethi evvel qarın (27) içinde oğlan yatağına dirlerdi şoñra vilādet cihetiyle olan qarābet dağı tesmiye iderler

58a

(1) cem^c i erhām gelür **el-rahşeti** şıçan otı ve ħarfakān ve semmü'l-fār ve türābu'l-hālik ve şek dağı (2) dirler **el-rehdiyēt ve'l-rehdūn** bir kuşdur serçe gibidür mekke-i mükerrerede ħuşūşan mescid-i ħarāmde (3) çok olur **faşlu'r-rā' ve'l-yā'** **el-ray** şuya kanmak luğati (4) turyān gelür **el-rayyā** gökçek koħulu rāyiĥa-i tayyibe ma^c nāsına **el-raybās** kuzu kulağı didükleri (5) ot **el-riybās** bi'l-kesri raybāc didükleri ot ki Fāriside ve Türkide aşĥūn dirler (6) ekşi otdur şarāb iderler **el-raşeb** bi-kesri'l-yā' el-müşeddede kāhel-i battī ma^c nāsına ve dizlerde ve (7) mafāşılde olan veca^c cem^c i rasyāt gelür **el-rīĥ** yil cem^c i riyāĥ ve aryāĥ gelür **rayāĥu'r-raĥm** (8) raĥmde yeller vākı^c olmaķdur **rayāĥu'l-efreşe ve ĥadebe** arķa güzerligi ve mehreler yirinden (9) taşra çıkup göğüs içrüye ve arķa taşra yumru olmak ve arķa içrüye yumrulanup (10) göğüs taşra çıkmaķdur arķa mehresi ki yirinden taşra çıķa aĥzebe dirler ve egri içrüye gide (11) aķ^c as dirler ve bir cānibe göz ya^c nī egri gitmek iltivā dirler **el-rayĥān** eyü koħulu otlaruñ (12) her birisine ıtlāk olunur lākin fuķahā katında sākī olmayan ota dirler **el-rīş** kuş kanadına (13) dirler cenāĥ gibi **el-rīşār** bi'l-kesri reçel didükleri nesne ki almadan ve ayvadan ve ġayrı nesnelere (14) iderler **el-riyāzat** yimegi ve içmeği terk idüp mücāhede itmek **el-rīķ** bi'l-kesri tükürük ve (15) açlık cū^c gibi **el-rāye** bi'l-kesri eyügen didükleri nesne ki cigerde olur **el-rīĥkān** (16)

za' ferān didükleri çiçek **el-rīvāc** aşhūn didükleri ekşi otdur Fārisīde (17) rīvāsedēn mu'arrebdür **el-rītānac** çam saķızudur **rīyetü's-sa'leb** dilkünün kızıl cigeridür **rīyetü'l-bahr** (18) deñiz öykenidür deñiz kenārında sırçā gibi yıldırar bir nesnedür **rayhānu'l-melek** böyük (19) feslegendür zamīrān dađı dirler **rayhān-ı süleymānī** küçük yapraklı feslegendür **rayhān-ı dāvud** (20) şıçan kulađı otıdır ve yaban feslegendür ki ezānü'l-fār dirler **rayhānu'l-kāfūr** bu dađı (21) bir feslegendür bizim gördüğümüz üzere kāfūr koķusuna beñzer bir otdur **rayhānī** şarf ve (22) rakīķ ve koķısı eyü olan şürbe şarāb-ı reyhānī dirler **rīmes'at** topalaķ dirler sa'd (23) dađı zıkr olunur **el-rītānānac** engece beñzer bir taşdır **el-Fārisīyyet** (24) **bābu'r-rā'** **el-meftūhat rānc-i hindī** (25) hindistān kozi **ratbān-ı zāde** bir nev' saķızdır ki çam saķızı dirler **rāziyāne** (26) bir ma'rūf sebzēdür **rāshat** rāstıķ taşdır **rāsen** andüz otı **rāsū** gelincük (27) didükleri hayvan **rāmek** bir ma'rūf terkīb ve bir meşhūr ma'cūndur **rān** uyluķ fahz

58b

(1) ma'nāsına **rāne** sarmaşığa beñzer bir otdur ki büryān idüp yirler **ravāķ** her nesnenün (2) şāfisi huşuşan baluñ kömecinden çıkan şāfisine dirler **rāvend** bir ma'rūf (3) kökdür çinde ve hindustānda biter ve rümīsi dağı vardur **rebel** bir ağacdur ki (4) hezānı olmaz **retbe** hindustān fındığı **racle** pırpırım ba'zılar mantardur dirler (5) samārūğ ma'nāsına **racīn** peynir şuyı ve gālīz ayran **rah** zahmet **raht** haste **raham** kırtal (6) didükleri böyük kuşdur **rahīn** koyı ayrān **rejed** yiyegen kişi 'Arabça ekül ma'nāsına **rezān** (7) hazān vaķti **resāyed** demür boķı **restgārī** kırtulmaķ 'Arabīde halāş ma'nāsına **rest** (8) kırtulmuş dimekdür **resīde** bāliğ olmuş oğlan ve kız ve irileşmiş ma'nāsına **reşker** zāc (9) **reşke/rişke** bit sirkesi rānuñ kesresi-y-ile de luğatdur **rağnuñ** göz ucu ile baķmaķ **raķān** hannā ve (10) za' ferān ma'nāsına **reg** tamar **regbend** tamar bađlayacaķ taşma ve kayış **regjen** faşşād ya'nī kan (11) alıcı **ramed** göz ağrısı **ramak** baķıyye-i cān ve baķıyye-i hayātdur ki tende olur **ramkān** kasuķ (12) kılı **renbe** mislühü **rencūr** haste **rend** defne ağacı ki yemişine habbu'l-fār dirler **rancen** yumuşak (13) kıarın ya'nī ishāl sebebi-y-ile kıarını yumuşamış kimesne **renk** tađ tekesidür ki yabanīdür ve giyik (14) buzāğısı **reng-**

āver dürlü dürlü sözleri düzüp yammaşdurup ve yaraşdurup (15) söyleyen kişi ‘ Arabīde miffen dirler **revā** lāyuḡ ve düüst **ravās** Őu teresi didükleri ot (16) **ravān** cān ‘ Arabīsi rūḡdur ferīd-i ‘ aŐr kemāl paŐazāde eydür revān rūḡ-ı mücerreddür ki (17) insāna maḡŐūŐdur sāyir ḡayvānātda olmaz lisān-ı ‘ Arabīde aña nefsi-i nāḡıka dirler **rehc** ḡubār (18) toz ma‘ nāsına **rayḡān** ism-i cinsdür cemī‘ ḡoŐ ḡoḡulu çiceklere itlāk olunur lākin isti‘ māl-i farŐda (19) ḡuŐūsı-y-ıla bir cins çicege itlāk olunur ki Türkīde aña feslegen dirler (20) **faŐlu'r-rā’ el-meksūret riŐtek** bir marāz ki ekser buḡārāda (21) ve yemende olur iplicek dirler uzar gider ve uzaduçca masuraya Őararlar andan ba‘ zı kimse (22) helāk olur dirler **rist** bi-ma‘ nī eriŐte ve iplik ve bir otdur ki ‘ irāḡ-ı medenī dirler **riŐek** bit (23) sirkesi **rind** taḡ keçisi **ring** mislühü **rībāc** ḡuzı ḡulaḡı didükleri ekŐice yaprak (24) ve Őu teresi **rīcān** rīcāl ki Türkīde ḡalaḡ idüp reçel dirler ekŐer yemiŐden iderler (25) ta‘ rīb idüp rayŐār dirler **rīḡat** Őekerden dövilmīŐ darudur ve muḡlaḡa döḡilmīŐ nesne (26) **rīḡan** ishāl olan kimsenüñ ḡarnıdır **rīdek** oḡlan **rīze** ḡarde ma‘ nāsına **rīŐdehen** (27) aḡızda olan uçuç ve yalama **rīŐsāz** cerrāḡdur ki yaraya tımār ider **rīk** imāle ile ḡum

59a

(1) ḡayur ma‘ nāsına **rīḡāŐe** kirpi didükleri canavar ḡārpoŐte ma‘ nāsına **rīm** iriñdür ki cerāḡātden (2) çıḡa ve demür boḡu ve mīŐır ḡaraḡı **rīm-āhen** demür boḡı **rīm-ḡuŐ** ḡulaḡ çirki **rīme** göz çapaḡı ramaŐ (3) ma‘ nāsına **rīvāc** ‘ Arabīdür bi-ma‘ nī rīvās ya‘ nī aŐḡün didükleri otdur ki yüce yirlerde biter (4) yoḡun ve barmaḡ gibi olur uzundur **rīvancū** aḡac ḡurdı arza ma‘ nāsına **faŐlu'r-rā’** (5) **el-mazmūmet rubāde** ve **rubeh** dilkü rübāḡ ma‘ nāsına **rubūs** yiyici ‘ Arabça ekül dirler **rubīd** (6) bir ma‘ cündür **ruḡ** yañaḡ ‘ Arabīde ḡadd ma‘ nāsına **ruḡām** mermer ve eket ḡuŐıdır ki ördege beñzer **ruḡsār** (7) böyük ve degirmi yañaḡ **rūberū** yüz-be-yüz dimekdür **dūpūŐ** burḡa‘ ve ḡuvāḡ **rūbāḡ** dilkü (8) **rubyān** kerevit didükleri canavardur ki Őuda olur **rūce** ḡām üzüm **rūḡ** luḡat-i pehlevīde (9) baḡırŐaḡ ma‘ nāsınadır **rūde** baḡırŐaḡ **rūdegān** baḡırŐaḡlar **rūztāb** ıssı ḡün (10) **rūzkūr** ḡündüz görmeyen kimse **rūznekser** ibik didükleri ḡuŐdur ki ‘ Arabça hüdhüd (11) dirler ve ḡuŐ ebegi **rūstāy** köylü **rūŐnā** merḡaŐıŐa taŐına dirler **rūḡan** muḡlaḡā (12) yaḡ ne yaḡı olursa olsun **rūḡan-ı ḡālīŐ** sāde yaḡı sāyā yaḡı daḡı dirler **rūḡan-ı zeyt** (13) zeytün yaḡıdır

rūgan-ı kücne şarlağan yağıdur **rūfe** it keseri didükleri ot **rūle** kertengele (14) ve kertenkeleden küçük bir bir hayvāncuğdur ki ‘ Arabça derel dirler **rūnās** kızıl boya **rūy** (15) yüz vech ma‘ nāsına **rūy-ı saht** rastıq taşu rasaht ma‘ nāsına **rūyen** kızıl boya ve (16) ekelek **rūbine** kalaylı nesne ve kızıl boya **rūhā** rū lafzınuñ cem‘ idür yüzler dimekdür (17) **bābu'z-zā’ vemā ba’ dehū mine'l-muṭābıq** (18) **el-zāc** bu zāc birkaç nev‘ olur beyāz ve kızıl ve yaşıl ve şarı olur beyāza kalğadas (19) ve şūğār dirler Yūnānide halkaysın dirler kızıl zāca sūdī dirler ve yaşıl zāca kalğas (20) ve kalğanad dirler ve şarı zāca kalğatār dirler cümleden a‘ lāsı kıbrusīdür ki anuñ (21) rengi şarı olur **el-zi’bıq** bi-kesri'l-bā’ ba’ de'l-hemzeti's-sākinet jeve didükleri nesne ki (22) ma‘ rūfdur Fāriside zıbağ dirler hemze-y-ile ta‘ rīb olınmışdur **el-zān** merān dirler bir ağacdur (23) zıkr olunur **el-zāğ** kuzğun ve qarğa envā‘ idur kara qarğa dirler **faşlu'z-zā’** (24) **ve'l-bā’ el-zūbb** bi'z-zammi ve't-teşdid zeker cem‘ i ezbāb gelür **el-zebīb** kuru üzüm (25) **el-zebībet** üzüm aşu **el-zebābet** yaban şıçanı ki şarı ola fāre-i beriyye-i şammā ma‘ nāsına **el-zūbdet** (26) bi'z-zammi kaymak ve her nesnenüñ eyüsü ve hālişi **el-zebed** bi'l-fethi ve't-tahrık pas ve silindi (27) çirk ve köpük nenüñ olursa olsun cem‘ i ezbād gelür **el-zūbret** bi'z-zammi demür yarası **el-zebrec**

59b

(1) bi'l-fethi altun zehab gibi **el-zibel** bi'l-kesri hayvānāt tersi **el-zübānī** yılan boynuzu ve (2) ‘ akreb kıyruğı ucundağı diken **zebībü'l-cebel** Türkide mevżec dirler mevzūñ dağı dirler (3) **zebedü'l-baħr** deñiz köpüğü dirler bir yeni taşdur ki hācerü'l-kamer diyü zıkr **olındı zebedü'l-kavārīr** mashaķuniyā dirler serçe kefidür **el-zūbdet** atūñ ayağınūñ iç yüzinde olan mehredür **el-ziyād** (4) kalya miski dirler misk kedisinüñ kiridür soñra terbiye iderler **zebelü'l-laklak** lekenüñ necesidür (5) **zebelü'l-aṭfāl** oğlancuğlar necesidür **el-zebūb** ba‘ zılar zīrüb dirler kediden böyük (6) bir hayvāndur şeyh dāvud kavli üzere berrīdür ve gāyet tüylüdür **el-zeberced** Türkide (7) dağı zeberced didükleri taşdur **faşlu'z-zā’ ve'l-cīm el-zicāc** (8) bi'l-kesri karanfil didükleri ki ‘ aşşāblar katında ma‘ rūfdur **el-zecr** men‘ itmek ve it balığı didükleri (9) balıq ki aq noğtalrı olur **el-zūcc** bi'z-zammi dirsek kenārı **el-zecmūl** keşüş dirler **el-zūccāc** (10) bi'z-zammi şırçadur şişe dağı dirler

faşlu'z-zā' ve'l-**ḥā'** **el-zaḥr** balık envā'ından bir nev' dūr (11) **el-zaḥāraf** şu yüzünde yüzer ve uçar Türkīce anḳalab dirler bir böcekdür **faşlu'z-zā'** (12) ve'l-**rā'** **el-zercerāc** bi-fethi'z-zā' ve'l-rāyeyn pālūda ki 'amme taḥrīf idüp pelte (13) dirler **el-zerecūn** bi-fethi'z-zā' ve'l-rā' üzüm ağacı şeceretü'l-'ineb ma'nāsına **el-zerceraḥ** kuduz kırdı didükleri nense ki kuduz tutana içürürler **el-zurzūr** bi'z-żammi şıgırcuḳ (14) didükleri kuş **el-zurāfet** bi'z-żammi bir aşıl canavardur ki Türkīde žurnapā dirler **el-zirnīḥ** (15) zirnīḥ didükleri şarı boya **el-zürīkā'** bi'z-żammi aş çirüşü ki üstine gelür (16) **el-zar'** bi-fethi ekin cem' i zerū' gelür **el-zernebād** zernebā dirler bir kökdür **zerāvend-i müdaḥrac** (17) er kırtaranı dirler bir otuñ kökidür **zerāvendtül** şeceret-i rüstem dirler Türkīce buña ba'zılar gümran develigi dili dimişler ve çīñ tiryāḳı daḫı dirler **zerdeçüb** (18) bir şarı kökdür 'araḳu's-şabāğīn diyü zıkr olunur **el-zerḥūn** üzüm ağacınıñ (19) adıdur ve şarāb-ı nāmīne daḫı dirler **el-zerğanc** çīnde olur bir yapraḳdur **zernek** (20) ve **zerşek** enberbāris didükleridür dil ki zıkr olındı **el-zerneb** çekirge ayağı dirler (21) turunc gibi ḳoḳar bir otdur 'Arabīde melekī racülü'c-cerād dirler **zerīrā** ism-i süryānīdür (25) baḳla-i mübāreke dirler **el-zerḳa** oğlancuḳlar gözi kök olup mu'ālece ile siyāha döner (26) **el-zerḳurīr** çekirge ayağı ki racülü'c-cerād zıkr olınmışdur **el-zernīlaḥ** rībasdur ki zıkr olındı (27) **el-zercūn** zerkūndan mu'arrebdür şeyḫ dāvud ḳavli üzere altundur ve her kırmızıya

60a

(1) daḫı dirler **el-zerḳūn** sülügendür salīḳūn ve asranc daḫı dirler **el-zerīr** aşpur çiçegidür (2) ammā ba'zılar cürcānda olur bir otdur dirler **el-zerzūr** aḳ ile ve siyāh ile alaca bir (3) serçedür şeyḫ dāvud ḳavli üzere ammā 'acāyib-i maḥlūḳāt şāḫibi bu kuş şıgırcuḳ kuşıdur dir (4) **faşlu'z-zā'** ve'l-'ayn **el-za'bel** şol oğlana (5) dirler ki ḳarnı büyük ola ve boynı ince ola cem' i zü'ābil gelür **el-za'ferān** bi-sükūni'l- (6) 'ayn ve fethi'l-fā' Türkīde daḫı za'ferān dirler meşhūrdur **el-zu'rūr** kızılcuḳ didükleri (7) yemiş ki meşhūrdur **za'rūrmedūr** muşmula ve döngel didükleri yemişdür **za'rūru'l-** (8) **cebel** yaban elması ve yaban alıcı dirler 'Arabīde tüffāḥ-ı berrī ve zū-şelāşet ḥabbāt daḫı dirler (9) **za'rūr-i būstānī** mişlüşü'l-'acem ve gīl-i dārū daḫı dirler Türkīce aluḳ dirler **za'ferānū'l-ḥadīd** (10) demür za'ferānı ve demür pasıdur şadu'l-ḥadīd ve zincār-ı ḥadīd gibi **faşlu'r-rā'** (11) ve'l-

ğayn el-zağak kızılcuğ çekirdegi **el-zāğıbar** ağ marr didükleri şamğdur **el-zuğül** (12) bi'z-zammi küçük oğlan tıfl gibi **faşlu'z-zā' ve'l-fā' el-zifāf** gelini erine göndermek (13) **el-zift** bi'l-kesri zift didükleri nesne ki çam ağacından olur **zift-i rümī** şanavber (14) ağacundan açar reçine dağı dirler **ziftü'r-raṭb** şarıca kaṭrandur ki tenbüb ağacından (15) alurlar **el-zafızak** endülüs lisānı üzere 'unnābdur **faşlu'z-** (16) **zā' ve'l-kāf el-zuḳ'** bi'z-zammi uyluğ arası cem' i azkā' gelür **el-zaḳam** yemek **el-zaḳḳüm** (17) şol ta'āma dirler ki içinde hurma ve kaymağ ola ve dağı bir ağacun adıdur ki (18) ḳudüs-i şerīfde çok olur tuḥminuñ yağına dehnü'l-zaḳḳüm dirler **faşlu'z-zā' ve'l-kāf** (19) **el-zāk** pāk arı nesne tāhir ma'nāsına **el-zekā'** bi'l-fethi 'ağl ve kiyāset ve tāhāret (20) luğati zekī gelür **el-zakām** bi'z-zammi başa şavuğ geçüp dümgu olmağ **faşlu'z-** (21) **zā' ve'l-lām el-zelā'** arığ ve za' if kişi **el-zillet** bi'l-kesri orağ ḳuşı didükleri (22) böcek ki orağ vaktinde öter dirler ki öte öte pat iki yarılır **el-zülābiyyet** bi'z-zammi (23) zülbiye didükleri ḥalvā **el-zalīḳ** düşen oğlan saḳt gibi **el-zülāl** bi'z-zammi tatlu şāfi (24) şu **eż-zalam** ḥabbu'l-'azīz ve ḥabbu'l-lezīz dağı dirler **zalaḳu'l-em'ā'** bağırsağ ishāli didükleri (25) maraz **faşlu'z-zā' ve'l-mīm el-zümür** zümürdür didükleri (26) yaşıl taşdur şerīf ve nefis cevherdür ve bunuñ ma'deni mışır ḥudūdunda sa'id zemīninde (27) olur a'lāsına zebānī dirler **el-zümür** bi-zammi'z-zā' ve'l-mīm bir kıymetī tāşdur ki gök olur

60b

(1) ve yaşıl olur zeberced dağı dirler **el-zemzem** bi'l-fethi ka'be ḳuyısı ki şuyı çok olduğı-çüñ (2) zemzem dirler aşında çok nesneye dirler **el-zemn** bi'l-fethi ve sükünü'l-mīm **ve'l-zamānet** bi'l-fethi (3) kötürüm olmağ **el-zemin** bi-kesri'l-mīm kötürüm kimesne **zemāretü'l-rā'** çoban düdüğü dirler (4) bir otdur **el-zemc** atmaca ḳuşı **faşlu'z-zā' ve'l-nün el-zenbūr** (5) arı didükleri siñek cem' i zenābīr gelür **el-zanbaḳ** bir aşıl gökçek ḳoḳulu çiçekdür (6) **el-zencebīl** meşhūr bir otuñ kökidür ki hind ve çin ve 'arab diyārında olur eyüsi (7) hindīdür **el-zend** bi'l-fethi ve'l-sükün ḳoluñ bileğinde olan maşalı **el-zencār** ḳalem-i cengār (8) didükleri yaşıl ki kızıl bağırdan olur **zencebīlü'l-kilāb** itler zencebili dirler yaprağı (9) şırğun yaprağına beñzer şaruca olur it yese öldürür **zencebīlü'l-'acem** ancadān-i ḥorāsānī (10) kökidür **el-zencefer** Türkīde dağı zencefre dirler iki dürlü olur

biri ma‘denī ve biri ‘amalī olur (11) **zanbağ-ı nārencī** zülf-i nigār didükleri zanbağdur **zan** çavdar didükleri ḥabbedür buğdaya (12) müşābihdür **faşlu'z-zā’ ve'l-vāv el-zevc** çift ve qarın ma‘nāsına (13) **el-zevfā’** bir otdur ki uzunı bir ariş olur inceçük yoğun yoğun olur yaprağı (14) rāziyāne yaprağına beñzer **zevfā-i raṭb** yaş zevfādur koyun yapağısınıñ arasında olan (15) kirdür **el-zuvvān** bi'z-zammi ve teşdidi'l-vāv külçer didükleri qaraca tuḥm ki buğday içinde (16) olur **el-zevr** bi'l-fethi göğüs üsti a‘lā-yı şadr ma‘nāsına **el-zevrağ** ölçek **el-zevfarā** bunıñ (17) ağacına dünyārūye dirler **faşlu'z-za’ ve'l-hā’ el-zehher/zehr** bi'l-fethi ve fethi'l-hā’ ve sukūnihā (18) çiçek cem‘i ezhār gelür **el-zehre** Türkīce yaban qarānfili dirler servi ağaçları dibinde biter (19) iri yaprakları olur nabğase yaprağına beñzer morca çiçekleri olur **zehretü'l-milh** Türkīce (20) tuz çiçegi dirler za‘ferāna beñzer **el-zühem** bi'z-zammi iç yağı şahm gibi **el-zehm** yil otudur zenbād dağı dirler (21) **zehretü'l-mercān** kuş konmaz dirler mercān gibi olur **zehretü'l-nuḥās** bakırı (22) eridürken arıklarında kalan bakır şöñdür **zehretü'l-qaranfil** başa şokdukları (23) qarānfildür **zehretü'l-mā’** nilüfer didükleri çiçekdür **faşlu'z-zā’ ve'l-yā’ el-zeytün** (24) bir meşhūr yemişüñ adıdur ki yağına zeyt dirler **el-za‘ferān** meşhūr gökçek koḥulu (25) çiçekdür cem‘i ze‘āfir gelür **el-zirbāc** bi'l-kesri zirvā aşı **el-zibağ** jave didükleri (26) ki meşhūrdur cem‘i zebābiğ gelür **el-zeyek** bi'taḥrīk iki uyluk arası giñ olup (27) biri birine yakın olmamağ **zeytü'l-enfāk** tatlu zeyt yağıdur ki zeytun qoruğ iken

61a

(1) alurlar şu yağı dağı dirler **zeytünü'l-arz** südlegen nev‘indendür Türkīde qanāpa (2) ve qūlāpa dai dirler **el-Fārisiyyet bābu'z-zā’** (3) **el-meftūḥāt el-zāc** loḥūsa ‘avrat ve ‘Arabīde qara boya ma‘nāsına **zārī** iñildi ve nāle (4) ma‘nāsına **zāc-ı kibrīsī** mürekkeb eczasındandır **jāj** qalkān dikenı ve deve dikenı **zāğ** (5) burnı kızıl qarğa ve quzğun ve muṭlaqā qarğaya dirler **zāğ-ı bine** alaca qarğa (6) **jāğar** zā’-i ‘acemī ile ve āḥirinde rā’-i mühmele ile ḥavşala-i mürğ dimekdür ya‘nī kuş qurşağı (7) **zāfe** deve ṭabanı didükleri otdur ki ağır koḥusu var **zāk** bi-ma‘nī dāk ya‘nī qara (8) boya **zākāb** mürekkeb didükleri siyāh şudur ki anuñ-ıla yazarlar **zāl-pir** pır ve bunamış (9) qoca ma‘nāsına **jāl** qarāğı ve şebb-i yemenī **zālū** sülük ki ‘Arabca ‘alağ dirler **zānūy-gāḥ** (10) saman boğunu **zāherī** hoş

koşulu nesne **zebād** t̄ib envā'ından bir nev' dūr ki ma' rūfdur (11) bir dürlü yaban kedisi olur anuñ uylukları arasında düşerler ' arakdur **zebān** dil (12) lisān ma' nāsına kāh ālet-i tekellüm olan uzuv murād olunur kāh luğat murād olunur **zebre** jeyve (13) **zeb** āsān ve rāyḡān ma' nāsına **zebān-ı bere** bağa yaprağı didükleri otdur ki siñürlü (14) yaprak dağı dirler ' inde'l-etibbā lişanü'l-ḡamel dimekle ma' rūfdur **zeberced** bir ma' rūf ve meşhūr (15) taşdur **zebre-i āb** şuda olan yosundur **zebūn** ' āciz ve za' īf ve uyuşmuş ve kamaşmış (16) nesne **zebūnī** za' īflik **zet-berhene** ya' nī çaylak **zec** şār aşma didükleri (17) kuş **zahm** yara ve bere ve aq giyik **zedenc** iç yağı ve koyun bağırsağı zevenc ma' nāsına (18) **zer/zerr** altun rānuñ teşdidi ve taḡfifi cā' izdür **zerāsek** rīkdür ki yazı üzerine (19) şaçarlar **zerd** şarı renk hem ' arıza hem ma' ūza ıtlāk olunur **zerdāb** şarı (20) şu ki ' arapça şadid dirler **zerde-çerde** şarışın kimse **zerde-çār** şarı ağac (21) **zerdālū** ma' rūf yemişdür **zerdecafū** bir ma' rūf kuşcağızdur ' Arabī adına şaḡāriyye (22) dirler ve şandal ağacı **zerdek** şaruca dimekdür **zerde-ser** yunad kuşu **zerde-ḡāye** (23) yumurta şarısı **zer-ger** kuyumcu **zer-kār** lafzından taḡfif olunmuşdur **zer-gūn** (24) altun renklü dimekdür **zerū** sülük ' alaḡ ma' nāsına **zerd-zemīn** keşürdür ki aña havıç (25) dağı dirler **zerde-çüb** şarı ağacdur ki ma' rūfdur **zerda'** geñirmek ve inçurmak (26) **zerīr** şarulıḡ ve şarulıḡ otudur ki zerdeçüb dirler **jaḡār** zā-yı ' acemī ile (27) küf ve pasdur ki bir nemnāk nesnenüñ üzerinde yemyeşil olup şūret baḡlar **zaḡande**

61b

(1) yūnad kuşu **zaḡber** seyle didükleri otdur ki ḡabībler aña merv dirler **zagne** devlenceḡ (2) kuşıdur çaylak dağı dirler **zaḡnek** inçırık ' illetidür ḡabībler fevāk dirler **zef** (3) yumru ve yoğun ve semüz **jefek** göz çapağı ve çirk ve sümük **zefkāb** çapak didükleri (4) şudur ki gözden ḡatı aḡar **jefek** bīnī ve sümük **zekāb** tükruk ve mürekbedür ki yazı yazarlar (5) **jekāb** kirpi didükleri ḡayvān **jekāl** kömür ki ' Arabīde ḡahm dirler **zelū** sülük ' alaḡ (6) ma' nāsına **zem** ürde didükleri ḡātündür ki māmī dirler **zeme** şebb-i yemenī ve zāc (7) **zen** ' avrat **zenbūr** arıdur ki bal ider **zenbe** ḡasıḡ ḡılı **zeneḡ** eñek ' Arabça zāḡan (8) dirler **zeneḡadān** eñek çukuru **zened** bilek sā' id ma' nāsına **zindebāf** bülbül didükleri (9) **zevān** bi-ma' nī **zebān** zīrā bu dilde zā' ile bā arasında mübādele vardur **zavzek** (10)

bezrül-benc didükleri tuhm **zükāb** çapaç şuyı ki gözden açar jafkāb ma' nāsına (11) **zükāl** mislühü **zevle** turgay didükleri kuş çakāvek ma' nāsına **zevenc** vāvdan (12) sonra nūn iledür sucuğ ve munbār didükleri bağırsağdur ki doldururlar (13) **zehār** kasıqdur ki anda kıl biter 'Arabīde 'āne ve rekeb dirler **zehr** ağı semm ma' nāsına (14) **zehrba** bi-ma' nī zehr-i helāhil ya' nī zehr-i kātıl **zehr-zemīn** kerkān dilinde ezādud-i raht (15) dirler bir ağacdur ki yemişi igde gibi akça olur Türkīde tesbīh ağacı dirler **zehre** ādem (16) ödi merāre mā' nāsına vesāyir hayvānātuñ ödine dağı zehre dirler **zeytān** (17) zeytūn şüfli ve zeytūn çökegi ki dibine çöker **zeyrefūn** 'unnāb ba' zılar igdedür (18) dirler **faşlu'z-za' el-meksūret zīb** āsān ve kolay (19) ma' nāsına **zirşek** kadın tuzluğu didükleri ot ve göz yaşı sirişk (20) ma' nāsına **zişār** ma' şara ya' ni yemiş sıkacaç mengene **zişt** çirkin nesne kubb ma' nāsına (21) **zift** kara sağız Türkīde dağı müsta' meldür **zikān** nāçar ma' nāsına **zile** arı kuşu (22) ve çırtlağ böcegidür ki aña oraç kuşu dirler yaz günlerinde ve gāyet ıssılarda (23) öte öte iki yarılır **zemistān** kış faşlı ve 'ilm ve hikmet **zinde** zā-yı 'Arabī ile (24) diri hayy ma' nāsına **zindegāni** dirilik ve hayāt ma' nāsına da gelür **zinhār** (25) kelime-i tenzīhdür kellā ma' nāsına **zih-ıyārāñ** evvel zāhir olan hıyar **zhdān** oğlan (26) yatağı 'avrat karnında 'Arabça raħm dirler **zibağ** jīve didükleri ma' dendür **zir** (27) aşāga dimekdür esfel ma' nāsına **zīrbā** ma' rūfdur Türkīde zirva dirler ta' rīb

62a

(1) idüp zīrbāc dirler **zire** kemmūndur ki Türkīde dağı kemnū dirler **zize** yaban şoğanıdur (2) ki 'Arabīde 'anşul dirler **zīgāha** kirpi didükleri hayvandur ki ma' rūfdur **zīlūçe** (3) kemmūñ zīre ma' nāsına **zeyū** ağac kurdı **zīvān** delüce ki buğday içinde olur **jive** (4) zā-yı 'acemī ile zībağdur ki zīkr olındı **faşlu'z-zā' el-mazmūmat zübān-ı bere** siñürlü (5) yaprağ ve bağa yaprağı da dirler ma' rūfdur **zūbde** öründülemiş nesne ve ördek (6) ve kaymağ ki südden olur **zūdv** lubyāden bir nev' dūr **jügān** zā-yı 'acemī ile kızılcuğ (7) didükleri yemiş **zükāt** şabr didükleri acı edviyedendür **zükāk** kemür 'Arabça faħm (8) dirler **zükāl** mislühü **zūlf** ma' rūfdur ya' ni maħbūblaruñ yanlarında sarķıtduğları saçlarıdur (9) **zūlfen** kati kōrkutmağ tehdid ma' nāsına **zūnac** za' ferān **zūnc** ağac köpigi şamgu'-şecer (10) ma' nāsına **zūd** tiz 'Arabça serī' ma' nāsına **zor** güç ve kuvvet

dimekdür **zūfā** ve **zūferā** (11) çöverdek didükleri otdur **zūsek** kadın tuzluğu didükleri yemiş **jūle** (12) zā-yı ‘acemī ile turgay kuşu didükleri kuş hakāvak ma‘nāsına (13) **faşlu's-şin vema ba‘dehū mine'l-muṭābıḳ** (14) **faşlu's-sin ve'l-hemzet el-sāḳ** baldır ki incük daḫı dirler **sāḳ**-ı kadem ma‘nāsına cem‘i (15) sūḳ ve sīḳān gelür **sāḳūhurrin** erkek kırmızı cem‘i sūḳ gelür **el-sāc** bir aşıl ziyāde (16) büyük ağaca dirler ki hind vilāyetinde biter **el-selām** emīn ve ‘ayıbsuz ve göz ile burun (17) arasındaki deri **sāmm-i abraş** mīmūñ teşdīdī-ile bir büyük kelerdür ve yeşil kertenkele (18) daḫı dirler **el-sāhir** uyanuk kimesne **el-sādūrān** siyāha māyıl bir kızıl şamğdur **ḳaṅtār** (19) daḫı dirler **sādec** Türkīde **sādec-i hindī** ve **sādec-i rümī** daḫı dirler (20) **sāsālyūs** ism-i Yūnānīdür Türkīde bednūs gözi dirler **salāmendrā** (21) ism-i Yūnānīdür ışırcı bir ḫāyvāndur keler nevm-i indendür **sāḳu'l-barak** şıgır incügidür (22) **sāḳu'l-ḫammām** gügercin necesidür zebelü'l-ḫammāme gibi **sāsiz** barşama dirler hoş koḫulu (23) bir yaprağdur **sāmān** sāmān ve koḫa otına dirler **faşlu's-sin** (24) **ve'l-bā’ el-sebbābet/sebābet** şahādet barmağı bānuñ teşdīdi ve taḫfifi ca’izdür **el-sūbt** bi’z-zammi (25) ḫatmi gibi bir otuñ adıdur **el-sūbāt** bi’z-zāmmi sovuḳ sıtma ḫummā-i bāride ma‘nāsına ve nevm-i (26) ṭavīl ve rāḫat **sūbāt-i seherī** sūbāt nevm-i ṭavīl dimekdür ve seheri uyḫu gelmekdür (27) **el-sebat** bi’t-taḫrīk ot nebāt gibi cem‘i sebat gelür **el-sabu’** bi’lfethi ve zāmmu’l-bā’ yırtıcı behāyimden

62b

(1) olsun tıyūrdan olsun cem‘i sibā’ gelür **el-subu’** bi’z-zammi yedide bir **el-sebel** (2) bi’t-taḫrīk bir marāzdur ki gözde ‘arīz olur perde gibi örümcek ağına beñzer **el-sebīṭar** (3) ziyāde uzun boylu bir kuşdur ebedī şu içinde görünür **esebiṭ** sīnūñ fetḫi ve (4) bānuñ kesri-y-ile şol şaçdur ki kıvırcuḳ olmaya espendār üzerlikdür **sebestān** (5) Türkīde daḫı sebestān dirler **sepārna** yeñi dūnyā luğatidür ‘Arabīde kerme-i mu‘laḳa dirler (6) **el-seb’** arslan didükleri yırtıcı hayvāndur **seb’u’l-arz** baldırı kara berseyavşān(7) gibi **sebḫalāt** yāsemindür **seb’u’ş-şarā’** aṭimūn didükleridür **sahyūş** ism-i Yūnānīdür (8) ‘Arabīde azḫar ve Türkīde mekke ayruğı dirler **faşlu's-sin ve't-tā’ el-sitt** altı ‘adet **el-sitr** (9) bi’l-kesri perde cem‘i sūtūr gelür ve estār gelür **faşlu's-sin ve'l-cīm el-secāret** yarasa (10) didükleri kuş ki ḫaffāş daḫı dirler **el-secer** bi’t-taḫrīk koḫmuş şu mā’-i müteḡayyir

ma' nāsına (11) **el-sicel** bi'l-kesri turb fecel gibi **el-seclāt** bi-kesri's-sīn ve'l-cīm rayāhīn envā'ımdan bir nev' dūr (12) ve 'inde'l-ba' z bir otdur ki gül gibi çiçek virür lākin alaca olur misk gibi қоқар (13) **faşlu's-şin ve'l-hā'** **el-sahac** қаşıмақ ve dırmalatmaқ (14) **sahacü'l-em'ā** bağırsaқ sıyrundusi zāhir olmaқdur **el-suhr** bi'z-zammi gögüs ortası vasaṭ-ı şadr (15) gibi **el-sahar** bi't-tahrīk қable'ş-şubḥ olan vaқt **el-sahūr** maşdardur saḥūr yimek ekele fi's-saḥr (16) ma' nāsına **el-suhāf** bi'z-zammi göbek borusı **faşlu's-sīn ve'l-hā'** **el-sahbar** envā'ı eşcārdan (17) bir aşıl ağacdur **el-sehar** bi't-tahrīk çekendür (di)dükleri ot **el-sahlet** bi'l-fethi қoyun ve (18) keçi қuzusuna ve oğlağına dirler **el-suhan** bi'z-zammi ıssı ḥārr gibi **el-sahīnet** balmāc aş (19) **faşlu's-sīn ve'l-dāl el-sadaḥ** düşmek uçuқ zahmeti şar' gibi **el-südüs** altıda bir (20) **el-sudğ** bi'z-zammi zülf ki maḥbūblaruñ muhasseṇātındandur cem' i asdāğ gelür **el-sidür/sidr** bi'l-kesri (21) ve'l-sükün bir ağacdur ki yemişine nabaқ dirler mısırdā çok olur **sedde-i üzün vetreş** қulaқ (22) қapanmaқ ve sağırlıқdur **sedde-i hadebe-i kebed** cigerüñ yoқaru yumrusunda olan seddedür (23) **sedde-i maқ'ar-ı kebed** ciger dibinde ve altında ve bucağında olan seddedür **sedrüs** çöydirmil (24) ve neblaḥ gibi **sidr-i kāzib** trabūzān ḥurması dirler İstanbulda çokdur **faşlu's-** (25) sīn ve'z-zāl **el-sezāb** sedef dirler bir otdur çirkin rāyiḥası olur aşşāblar (26) қatında ma' lūmdur **faşlu's-sīn ve'r-rā'** **el-ser'et** bi'l-kesri (27) çekirge yumurṭası beyzātü'l-cerād ma' nāsına **el-serāb** şol buşrāқdur ki irāқ'dan şu gibi görünür

63a

(1) **el-sers** süst endamlu olmaқ 'innīniyyet ma' nāsına **el-sersām** ol marāzıdur ki dimāğın perdesi (2) şişer daḥı şāmur şāmur söyler **el-sirtāt** bi'l-kesri pālūde didükleri aş **el-seratān** (3) bi'l-fetaḥāt yengeç didükleri canavar ki şularda olur ve bir aşıl marāzıdur ki baldırlarda **olur** (4) **el-sür'at** 'acele itmek **el-sürfet** bi'z-zāmmi öksürük su' āl gibi ve ağac қurdı **el-sirkīn/serkīn** bi-kesri's- (5) sīn ve fethihā davar tersi ki қurumuş ola **el-sarmāḥ** bi'l-fethi sirken didükleri ot (6) **el-serv** bir aşıl gökçek қоḥulu ağacdur Türkide daḥı serv ve selvi dirler **el-serāhed** örgüç (7) yağı şaḥm-ı sitām gibi **el-seryān** yürek tamarlarıdır **el-sürret** bi'z-zāmmi göbek cem' inde serāḥ ve serūr (8) dirler **el-serr** bi'l-fethi ve't-teşdid oğlan göbeğin kesmek **el-serḥaş** ayrıltı didükleri otdur (9) ki kızıl ot dirler yüce

yaylaqlarda çok olur yirden uzun deve kuşu bilegi gibi (10) **қазыәні** çıkar her **қазібүһ** iki yanında başdan başa ince yaprakları biter köki üç diş (11) olur **namāzbūr** otı dirler bu ' illete **gāyet** mücerredür **el-serfesāne** sa' tare beñzer bir otdur (12) yaprağı ayvadeneye beñzer tuğmları susama beñzer **sirācü'l-қақраб** yabrūhu's-şanemdür süleymān peygamber (13) ağacı dağı dirler **sertarāṭayūtis** ism-i Yūnānīdür şu yavşuñıdur köki olmaz yaprakları (14) ḥayyü'l-'ālem yaprağına beñzer **sersālyāşrağis** Yūnānīdür dimāğ veremi demek olur ve **sersāmgāhī** (15) leyşergīs didüklerine ya' nī nisyāne dirler ve ba' zı tabībler leyşergīs-i sersām-ı kāzib ve (16) sersām-ı bāride dimekdür dirler **seretān-ı nehrī** ırmağ yengecidür **seretān-ı bahrī** deñiz yengecidür (17) **seretānu'l-mā'** aḥtibūd balığıdur **serfatyūn** ism-i Yūnānīdür dilkü taşağıdur saṭaryūn (18) ve ḥuşyetā's-şā' leb dağı dirler **servebel** tağ servisidür ki ' ar' ar dirler **sernac** yanmış (19) üstübcendur **faşlu's-sin ve't-ṭā'** (20) **el-suṭāc** bi'z-zammi ve't-teşdīd nebātātdan bir otuñ adıdur müfredinde saṭce dirler (21) bi'l-fethi ve't-teskīn ḥaṭ ve kitābet ve şaffa dağı dirler **el-saṭā'** bi't-taḥrīk boyun uzun (22) olmak **el-siṭām** bi'l-kesri alında ve el ayasında olan ḥaṭlar **saṭrūynūn** yapağı şabunı (23) dirler bir otuñ kökidür kendes dağı dirler Yūnānīdür **saṭarṭayūḥis** Yūnānīdür Türkīde (24) şu yavusuñıdur köki olmaz şu yüzinde peydā olur **saṭrāk** zernebādur **setrakā** Yūnānīdür (25) may' a-i sāyiledür Türkīde şağala dirler **saṭāḥis** ferāsyūne beñzer bir aḫça otdur (26) **satyūs** calnārdur **faşlu's-sin ve'l-'ayn el-sa'tar** kekik didükleri eyüce қоғулу (27) ot ki tağlarda biter ba' zılar küyegü otı dirler **el-su'd** bi'z-zammi topalağ didükleri

63b

(1) ot **el-sa' dāne** nebātātdan bir aşıl otdur ki her cānibden dikenleri olur **el-sā' ad** (2) қол kemigi cem' i sevā' id gelür **el-su' āl/si' āl** bi'z-zammi ve'l-kesri öksürük didükleri maraž **el-sa' fet** (3) bi't-teskīn oğlancuqlar başında çıkan çibanlar bir zaḥmetdür carab gibi **el-sa' dān** demür dikenini (4) nev' indendür **faşlu's-sin ve'l-fā'** **el-sifr** bi'l-kesri (5) ve'l-sükūn yazılmış nesne mektüb gibi **el-sağracel** ayva didükleri yemiş cem' i sefāric gelür (6) **el-sefūf** şol edviye ki ağza atarlar ve her devā ki ḡayr-i ma' cūn olur **el-sefe** kepek neḫāle gibi (7) **sefādikes** Yūnānīdür bir otdur ki uzunı iki qarış olur yaprakları tağınuk olur (8) şāhtere yaprağına beñzer çiçekleri şaru olur lākin ortası aḫ olur **sefendulyūn** ism-i (9)

Yūnānīdür bir otdur ki yaprağı çınar yaprağına beñzer uzunlığı bir arış olur depesi (10) turağ otı depesine beñzer aq çiçekleri olur ve köki dağı aq olur turpa beñzer yaş (11) yirlerde biter **sefendesfid** Fārisīdür aq hardal dimekdür **safir** kuzgundur **safāzyekūs** (12) Yūnānīdür yaban şoğanı nev' indendür **safandulyūn** Yūnānīdür kimyūn dimekdür **safar** hurma (13) bekmezidür **faşlu's-sīn ve'l-kāf el-sāk** baldır incük (14) dağı dirler **el-sakağ** bi'l-ḥarekāti's-šeles düşen oğlan **el-sukūt** düşmek **el-sukm/suğam** bi'z-zammi ve (15) iskāni'l-kāf ve bi-fethihā zahmet ve marağ cem' i eskām gelür **el-sakāmet** hastelik **el-sakīm** (16) marīğ ve hasta **el-saky** bi'l-fethi istiskā rencine giriftār olmağ el-ı iyāzu bi'llāh **el-sikğ** sīnūñ (17) kesri ve kāfuñ sukūnı-y-la şol veleddür ki müddet-i viladet tamām olmadan düşer **sakūlüfendreyūn** (18) ism-i Yūnānīdür bir otdur ki taşlu ve gölgelü yirlerde biter yir üstine döşenür çiçegi (19) ve yemişi olmaz yaprağı besfāyec yaprağına beñzer Türkīde gümiş otı ve talağ otı dirler (20) **sakūlüfen deryā** 'şālāsā ism-i Yūnānīdür Türkīce deñiz ḥayvānıdır kırğ dört ayaklu dirler (21) **el-sukūtarī** zammu's-sīn ve'l-kāf hind deñizinde bir cezīrenūñ adıdır ki şabr ve demü'l-aḥaveyn (22) andan gelür **sakāle** müsī böcegi dirler **sakanğūr** sakanğūr balığıdır **sakmūnyā** Yūnānīdür Türkīce (23) kara südlegen dirler **faşlu's-sīn ve'l-kāf sakā** ' bi'l-fethi (24) kulağı olmayan ḥayvān nitekim kulaklusına şarkā ' dirler ve dağı kulağı olmayan ḥayvānuñ (25) evladı yumurtlamağ-ıla ḥāşıl olur ve kulağı olanuñ doğurmağ-ıla ḥāşıl olur kemā (26) yuğalı küllü sekā 'ün tübyāzu ve küllü şerkā 'ün tülide **el-sekeb** bi't-tahrīk gökçek koğulu bir ağacdur (27) vāḥidesinde sekbe dirler **el-sekbāc** sirkelü ekşi aş Fārisīden mu' arbeddür **el-sikbīnec**

64a

(1) bi'l-kesri at kaşnısı dirler bir şamğdur **el-sükūt** ebsem olmağ **el-sektet** ebsem olmağ ve dağı (2) bir marağdur ki şacı bīhūş olup düşer gāh olur ki ifāğat bulmaz fevt olur (3) **el-süker** bi'z-zammi serḥoşlık **el-sükrecet** bi'z-zammi eskere didükleri kab ve dağı evzānda (4) müsta' mel sükrece-i şağıra üç vuğıyyedür ve muğlakā sükrece altı astāre ve rub' astāre dirler (5) **el-sikkīn** bıcağ cem' i sekākīn gelür **el-sekrān** mest ve serḥoş cem' i sekārī gelür **el-seker** (6) bi-fethi's-sīn ve'l-kāf hurma nebīzine dirler **el-sükker** bi'z-zammi Türkīde şeker didükleri tatlu nesne (7) **seg** bir hindī terkībdür **segnec** ḥacer ṭāğīṭusudur

següfe şeyh dāvud kavli üzere misvāk (8) ağacı habbesidür **segencebîn** Fārisīdür türkīde sirkencebîn dirler **faşlu's-** (9) **sîn ve'l-lām el-sill** bi'l-kesri ve't-teşdid cem' i hummādan ve göbek borusundan arķılmaķ ve daķı (10) öykende bir ķarhadur ki aña hummādaķ lāzım olur **el-selet** ĥubūbatdan buğdaya beñzer bir ĥabbuñ (11) adıdur **el-selet** bi't-taĥfif ķabsuz arpa **el-sullah** bi'z-zammi ve teşdidi'l-lām nebātātdan bir otuñ (12) adıdur ki deve anı çok yir **el-salah** bi't-taĥrik keklik yavrusı cem' i sülĥān gelür **el-sulĥafāt** (13) bi'z-zammi ķablubaĥa didükleri canavar ki berrisi ve baĥrisi olur cem' i selāĥif gelür **el-sālah** (14) ķara yılan ĥayye-i esved ma' nāsına **el-saliĥ** zeyt yaĥı ammā ehl-i yemen susam yaĥıdur dirler (15) **el-salĥata** bi'l-fethi ĥayāraķ didükleri ' illetdür dirler **el-sil' ata** bi'l-kesri çiçek zaĥmeti ve (16) ur ki ādemüñ gövdesinde olur ve böyük çiban **el-selāf** süci ĥamr gibi **el-silk** bi'l-kesri çükündür (17) didükleri ot **el-silāk** bi'l-kesri şol kiçirek sivilci ve ķabarcuķ ki avşul lisanda (18) çıkar **el-silāle** bi'l-kesri ishāl olmaķ **el-selil** doĥmuş oĥlan **el-sülām** bi-zammi el arķası (19) **el-sülāmey** bi-zāmmi's-sîn ve taĥfifi'l-lām ve fethi'l-mīm barmaķ kemigi ve ' inde'-ba' z barmaĥuñ (20) her iki mafşal arasındadı kemigi vāĥidī ve cem' i berāberdür **el-selāmet** emīnlik **el-selāk** (21) selāk ' illeti göz ķapaĥı kenāri ķalın ve yoĥun olmaķdur **selesü'l-bevl** bi-iĥtiyār bevl (22) aķup dutmaĥa ķādir olmamaķdur ve döşege işemekdür **seliĥa** diş otı dirler seliĥa (23) Türkīde daķı seliĥa dirler bir calınuñ köki ķabuĥıdur rümde çok olur **el-selül** ölü (24) toĥmuş oĥlan ve maķtül ma' nāsına gelür **el-salgat** ķurd didükleri canavar zī' b (25) gibi **el-sala'** bi't-taĥrik ayak yarıĥına dirler şaķķ fi'l-ķadem ma' nāsına cem' i selü' gelür **selĥu'l-ĥayt** (26) yılan ķavıdur **el-selvī** bi'l-fethi yilve ķuşı ve ' inde'-ba' z bıldırcın ķuşı ve (27) bal ' asel gibi **selāķu'l-mā** şı kenārında olur şı pazusı dirler **selāk-ı cebelī** selāk-ı berrīdür yaban

64b

(1) yaban bazusı dirler **selāķu'l-aĥmar** pancar didükleri otdur **salīta** salaĥa didükleri (2) zeyt yaĥı-y-ıla olduĥ-içün dirler **salcam** şalgāmdur **selbîn** kenger dikeni nev' indendür **selür** (3) bir balıķdur nilde olur ehl-i mışır çevi dirler **selzāryatün** Yünānīdür bu ota Fārisīde (4) sābāĥi dirler **selleme** ķıbtī dikenı dirler şevke-i ķıbtī gibi **sultānü'l-ĥayl** bir otdur talāk otı (5) dirler **salāĥā** maķal dimekdür **seleymānī** bir zehrdür selümen dirler

faşlu's- (6) **sîn ve'l-mîm el-semm** bi'l-fethi ve'l-mîm el-müşeddede ve yecüzü zammu's-sîn ağu zehr gibi cem' i semûm gelür (7) **el-sâm** taḥfifü'l-mîm ölüm mevt gibi ve büyük kelere sām-ı abrāş dirler mîmüñ teşdîdi-y-ile (8) cem' i sevām gelür **el-semrā'** buğdāy ḥınṭa gibi **el-semüret** bi'l-fethi ve zammü'l-mîm şakız ağacı **el-sārüg** (9) bir nev' aḳ mantardur ki başı yumru yumurṭa gibi olur **el-simsim** bi-kesri's-sîneyn ḥabbu'l- (10) ḥal ya' nî susam didükleri dāne ki yağın çıkarurlar **el-sem'** pervāne didükleri (11) kelebek ki çerāğa ḥavāle olup düşer **el-summāk** bi'z-zammi ve teşdîdi'l-mîm şumaḳ didükleri (12) ma' rûf nesne **el-semûm** ıssı yil rîḥu ḥārre ma' nāsına **el-semn/simn** bi'l-fethi ve'l-kesr ve sükûn (13) **el-mîm** ḥayvānuñ südünden ve yoğurdundan olan yağ nite ki ḥubūbatdan olan yağa (14) dühn dirler **el-semîn** semüz ve yağlu cem' i kesr-i sînle simān ve semenî gelür **el-sümānāt** (15) bi'z-zammi bıldurcın kuşu cem' i semānî gelür **el-sumākıyyet** sumāk aşu **el-sem'** bi'l-fethi kulağı (16) işitmek **el-semek** bi't-taḥrîk balıḳ ki meşhûrdur cem' i semāk ve semûk gelür **semek-i şaydā** (17) şaydā şehrinüñ yanında olan buñaruñ balıḳıdır evvel baharda avlarlar ve ḳarnın (18) yarup tuzlarlar ve ḳurudurlar **sümükūtan** ism-i Yünānîdür bir otdur ki taşlar arasında (19) biter uvacuḳ yapracuḳları olur uzunca gökcegizleri olur ḳoḥusu daḫı eyüce olur **semmûr** semmûr (20) didükleri ḥayvān ki derisi maskovdan gelür ḡayet maḳbûl ve ḳıymetlü ve (21) mu' tedil kürki olur **sumāḳu'd-debāḡin** sıçan kulağı otı merzencüş gibi **semsemu'l-berrî** (22) yaban sumaḡıdır **samûrînün** ism-i Yünānîdür yaban kerevizi dimekdür semûryetün daḫı dirler (23) **semm-i berrî** ḳusduran dirler ve cebel-i hindî daḫı dirler **semne** semüzlik otlarından ve (24) her terkîb ki semüzlik için ola aña muṭlak semne dirler **semmü'l-ḥumār** ağu ağacı ki deflî (25) daḫı dirler **semmü'l-fār** sıçan otıdır **semmü's-semek** baluḳ otı dirler merk-i mähî ve mähî zehrec (26) daḫı dirler **semen** aḳ güldür peygamber çiçegi daḫı dirler **semekü'l-ḥayye** yılan balıḳıdır mār-ı mähî daḫı (27) dirler **semek-i memlûḥ** tuzlu baluḳdur **semek-i meskîḥ** semek-i meslîc daḫı dirler sirke içinde kerefis

65a

(1) ve sezāb ve za' ferān ve na' nā ve şa' tar ile bişen balıḳ şorbasıdır **semendel** semender dirler (2) bir kuşdur **semār** ılgün yemişidür **semāke-i ri'āde** bir baluḳdur ki ādem eliyle

yapuşsa ditredür (3) gâyet şovuk olur **faşlu's-sîn ve'l-nûn el-sinn** bi'l-kesri (4) diş cem' i esnân gelür ve dağı yaş ya'ni 'ömr ma'nāsına da gelür **el-senā** bi'l-fethi ve'l-kaşr bir ağacūñ (5) yaprağıdur ki merzāya devā iderler eyüsi mekkīdür aña nisbet idüp senā-i mekkī dirler **el-sunbādac** (6) bi'z-zammi sümpāre didükleri taş **sanbūsaḳ** samsa didükleri börek **el-sünbül** bi'z-zammi üç (7) dürlü edviyeye itlāḳ olunur biri sünbül-i hindīdür ki sünbül-i ḥalīb ve sünbül-i 'aşāfir (8) dağı dirler ve Yūnānca nardīn dirler ikinci sünbül-i rūmīdür ki sünbül-i aḳlīfī dirler (9) çatūk otinuñ bir nev'idür üçüncü sünbül-i cebelīdür ki yaprağı ve budacağı boğa dikenine beñzer (10) ammā dikenini olmaz ḳoḫusı ḥüb olur **el-sinaḳ** bi'l-kesri dişūñ köki cem' i asnāḫ gelür **el-saḫlet** (11) ḳoyun ḳuzısı **el-sinnūr** bi-kesri ve't-teşdid kedi didükleri canavar **el-sünbület** buğday (12) ve arpa başı ve dağı bunlara beñzer ne var-ısa sünbül ve sünbüle dirler cem' i senābil gelür **el-sincāb** (13) beten didükleri canavar **el-senceref** bi'l-fethi ve fethi'l-cīm ve sükünü'r-rā' sülügen didükleri (14) kıızıl boya ve dağı zincefre ki kırmızı mürekkeb andan olur **el-sencelāt** reyyāḫīn envā' indan (15) bir nev'idür Fāriside peleñg-i müşg dirler **el-sunaḫ** bi'z-zammi ta'ām ḳoḳūp müteḡayyir olmaḳ (16) **el-sinef** bi'l-kesri sögit yaprağı ve 'inde'l-ba'z bir ağacūñ yaprağıdur ki aña merḫ dirler (17) andan od çıkar **el-senām** bi'l-fethi deve örgüci cem' i esneme gelür **el-senūn** bi'l-fethi şol (18) nesne ki dişlere sürerler misvāk gibi **el-senderūs** bir şaru zamğdur ki kehrubāya beñzer (19) ḥām kehrubā dirler **sanḳār** beyāz iri bir toğandur maskovdan gelür gâyet maḳbūldür (20) 'Arabīde bāzu'l-melūk dirler **senbūt** kemündür **sünbülü'l-kilāb** derdār ağacı yemişidür (21) elsine-i 'aşāfir dağı dirler **sendūfes** Yūnānīdür Türkīde sülügen ve 'Arabīde ser nec (22) ve eser nec dağı dirler **senderyaḫas** Yūnānīdür ferasyüne beñzer bir otdur kezbiretü's-şa'leb (23) dağı dirler **senderek** ihil arducınuñ bir nev'idür **sīdyāk** şām ehli lisānı üzere (24) bellūḫ ağacına dirler **sandayānu'l-arz** ferāsyūndur **sendehān** ism-i hindīdür 'öd (25) ağacınuñ hindisi ki ağır ve siyāh olur **senyānīr** cümle emleclere itlāḳ olunur **senūnvā** (26) kırlanguç nev'idür **faşlu's-sîn ve'l-vāv el-sū' /sev'** bi'z-zammi (27) ve'l-fethi yaramazlık ve çirkinlik **el-sevā'** bi'l-fethi ḳaralık ve şaḫıs **el-sevrencān** bir otuñ

(1) kökidür ki za^ç ferân çiçeği gibi çiçeği olur kış ahırinde zâhir olur egri kestâne (2) dirler **el-süvüs** buğday ve arpa biti bunlara beñzer nesneye düşen kurd ve güve (3) didükleri böcek ve dağı yaban otına süs dirler **el-sevdâniyyet** yüned kuşu **el-sevsemâ** (4) keler didükleri canavar **el-savîṭ** karışmış muhtaliṭ ma^ç nâsına **el-sûḵ** bi'z-zammi pazar (5) yiri cem^ç i esvâḵ gelür **el-sevâl** bi'l-fethi istirhâ^ç-i batna dirler taht-ı serreden **el-sevhân** (6) bittîḥ şîḡî envâ^ç indan bir nev^ç dür ki gâyet eyü ve lezîz olur **el-süveydâ** bi'z-zammi (7) yüregüñ ortası vasaṭ-ı ḳalb gibi **el-sevîḵ** ḳâvud didükleri ki unı şü ile ḳarışdurup (8) tava içinde ḫalvâ gibi bişürürler **el-süsen** kök zanbaḵ ki Türkîde susam dirler **sûḳaşyün** (9) ism-i Yünânîdür dilkü taşaḡı dirler ^ç Arabça ḫaşşayü's-şa^ç leb sūrî zâc nev^ç indendür (10) zâc sūrî dirler **sevâdü'l-azâd** mazu didükleri nense ^ç aḳş dağı dirler **sevâdü'l-hindî** (11) ḳara selîḫadür selîḫa-i esved dağı dirler **sübyâ** birincden iderler bir bozadur (12) **süseye** bozadur ammâ birinc bozasına dirler **sevârü'l-hindî** iplik iplik bir otdur (13) ^ç aḳreb ḳuyruḡına beñzer ḳurısı penbe gibi taḡalır **süyaḳu'l-nebaḵ** taḡ elması ḳavunıdur (14) **süyaḳu't-tüffâḫ** elma ḳurısı ḳâvutıdur **süyaḳu'l-ḳar** ḳabaḵ ḳavutıdur **süyaḳu'l-ḫarnüb** (15) **ve'l-ḡabîrâ** kiçi boynuzı ve igde ḳavutıdur **süyaḳu'r-rummân** enar ḳavutıdur (16) **sü'i'l-mizâc ve'l-mi' de** mi^ç de zebunlḡı ve ḫasteligidür **sü'i'l-mizâc-ı kebed-i sâzec** ciger (17) mizâcı yaramazlıḡıdır **sü'i'l-mizâc-ı kebed-i bârid** ciger mizâcı şovuk ve yaramaz olmaḡdur **sü'i'l-mizâc-ı kebed-i raṭb** (18) cigerüñ yaşlıḡundan za^ç af ^ç âriż olmaḡ **sü'i'l-mizâc-ı kebed-i ḫârr ve yâbis** (19) cigerüñ ıssı ve ḳuruluḡı za^ç afıdur **kebed-i şaḡîr** ciger küçük olur ḫılḳatîdür ki ba^ç zı (20) âdemüñ cigeri küçük olur **sü'i'l-mizâc-ı kebed-i bârid ve yâbis** ciger mizâcı şovuk ve ḳuru (21) olmaḡdur **sü'i'l-ḳayna** muḳaddime-^ç i istaskâdur **sü'i'l-mizâc-ı küllî** ḫârr sâzac bögrekde (22) sâde ıssı **sü'i'l-mizâcdur sü'i'l-mizâc-ı küllî** bârid bögrekde sâde ve şovuk **sü'i'l-mizâcdur** (23) **sevdâvî şulb-i veremü'l-küllî** bögrekde berk ve sevdâvî şişdür **faşlu's-sîn** (24) **ve'l-hâ** **el-seher** bi't-taḫriḵ uyanuḳlık **el-sâhir** uyanuḵ **el-sehk** bi'l-fethi igne (25) ibre gibi ve saḫḵ itmek **el-sehl** âsân ve yumuşaḵ **el-sühûlet** bi'z-zâmni âsânlık ve yumuşaḳlık (26) **el-sehüm** beñiz müteḡayyir olmaḡ **faşlu's-sîn ve'l-yâ** **el-sey** (27) bi'l-fethi emcek başında olan süd **el-siyed** bi'l-kesri kurd zî^ç b gibi cem^ç i seydân gelür **el-sayḡ**

(1) boğazdan ta'âm ve şarâb geçmek ve sinîrmek **el-seyâkat** uvağ ve yumuşak kum **el-seyelân** (2) akmak **el-sâyil** altında olan aklık ve burun kamışı kaşbetü'l-enf ma' nâsına **el-seynâ'** (3) bi'l-fethi bir ağacın adıdır ve muṭlakâ ağac ma' nâsına **el-seyyâl** ilme diken dirler bir aşıl dikendir (4) **el-seysâ** kudüs-i mübârek tarafında bulunur bir balıktır **el-seysebz** marsimâ didükleri (5) otdur yarşama dağı dirler **seyâb** hurma çorugüdür **seysârûn** Yünânîdür kara çörek (6) otı ağacı ve köki dimektür **seyâhenk** eşek hıyarıdır kaşşâ'ü'l-ḥimâr gibi **sebseyâ** ayıd (7) ağacı tuḥmıdır **sübyayâ** ism-i rümîdür mürekkeb balıktır dimektür iki nev' olur bir nev' ine (8) rümîler ve Yünânîler çalamar dirler 'Arabîde lisânü'l-baḥr ve kanâtır dağı dirler **seyfü'l-ferâb** yaban zanbağı nev' indendir süsen dirler **sîmkâ** Yünânîdür şeyḥ dâvud kavli üzere yaban turpını (9) tuḥmundan alurlar bir yağdır **seysebzûn** şu teresidür ḥarfü'l-mâ dağı dirler **seygerân** (10) bencdür ki bereş ma' cünuna korlar bezr-i benc dirler **seyeryû** şu kerdemesi ve şu teresi ve kaz ayağı (12) ve kurratü'l-'ayn dağı dirler **seygerânü'l-ḥût** balık otdur mâh-i zehrec gibi **seygamûr** şeyḥ (13) dâvud kavli üzere cemîz inciridür **seryû** yaban sarmaşığıdır **sevm-i berrî** ma' nâsına **el-Fârisîyyete**(14) **bâbu's-sîn el-meftûḥat sâhil** (15) deryâ kenârî **sâḥ** düzelmiş ve dürülmüş nesne **sâd** âdî ya' nî pāk olan nesne ki ğayrı (16) nesne aña çarışmış olmaya **sâde** mislühü ta'rib idüp sâdec dirler **sâdeg** bir hoşça şadâlu (17) kuşçağıdır hezâr destân gibi **sâde-kerde** ḥâdim olmuş kimesne **sâde-şüden-i düde** bağarsık (18) şırması dirler bir marâzdır **sâr** şığırcuğ kuşu didükleri kuşçağıdır ki 'Arabca (19) zertzür dirler **sârâ** ḥâlîş ve çoḥulu meşelâ 'anber ki ğayrı şey-ile çarışmış olmaya ḥâşılı (20) laṭîf-i 'anbere 'anber-i sârâ dirler **sârehk** uzun ayağlı sivri siñek **sârek** hoş (21) âvâzlu bir kuşçağıdır ki ötlügen dirler ba' zılar hezâr-ı destândur dirler **sârsebz** (22) yeşil şığırcuğ **sāvḥâle** sivri siñek **sebârenk** ötlügen didükleri kuş **sarî** bir kuşdur ki (23) 'Arabca aña sevdâniye dirler **sâzgâr** kâf-ı 'acemî ile ve sükûn ile muvâfık dimektür **sâ'id** bilek (24) zirâ' u'l-yed ma' nâsına **sâgar** kadeḥ **şâkyasak** yılançacdır ki 'Arabca şemmâme dirler **sâlâr** ulu (25) kimesne **sâlḥâh** çok yaşamış kimse **sâlḥürde** mislühü **sâle** ḥayavânât yaşı sinn ma' nâsına (26) yek-sâle dü-sâle se-sâle dirler ma' nâları bir yıllık iki yıllık üç yıllık ḥayvân dimektür **sâm** (27) kavv-ı kuzaḥ dimektür elegim saġmâl ma' nâsına **sâmûz** üç kırât ağırı dimektür vezn-i

(1) ma' rüfdür **sāvā** aña bir adsı ve altun uvağı **sāye** gölge 'Arabide zıll ma' nāsına **sepār** (2) mengenedür ki anuñ-la üzüm ve ğayrı yemiş şıkarlar **sebz** yeşil ve taze **sebze-dāne** meneviş (3) yemişidür ki ħabbetü'l-ħazrā dirler **sebze** çemen **sebzāb** şu yavşunu **sebzek** zerdeçā ve (4) ħaşış ve türāb ve esrār daħı dirler **sepel** deve tabanı sevel ma' nāsına **seblet** bıyıkdur (5) ki şārib ma' nāsına **sebnegū** it üzümü didükleri otdur ki 'inebü's-şa' leb (6) dimekle ma' rüfdür **sepūsvā** ħarīra didükleri aşdur ki süd ile unı ħarışdurup (7) bişürürler herīse ma' nāsına **sepyūs** bezer-i ħoṭūna **sitāġ** kışır 'avrat **setūce** alaca (8) toġan ve kerkes kıuşına daħı dirler ve göçgen didükleri kıuş **set** za' if ve rencür (9) **secencel** muṭlaķā pak ve muşaffā olan nesne **saħt** katı berk ma' nāsına **saħtī** katılık (10) **sūħan** sözdür ki 'Arabca kelām dirler **sedkīş** ħavs-ı kıuzah ki Türkide elegim saġmal dirler (11) **sezāb** yaban kemūni ve ma' denūs ve şadef didükleri ot **serāsime** ħayrān ve (12) serkeşt ya' nī müteħayyir ve başı dönmeķ **serāvī** ber kıymetli taşdur **serbence** el ucı ve (13) barmaķlar ucı ve barmaķlar dimekdür **serpehn** yaşşı başlu ve bir ot adıdur **sertūn** kışır (14) 'avrat **sertīz** sivri ve ucı ince ve keskin olan nesne **serħare** taraķdur ki anuñ-ıla (15) sac taraşlar **serħas** defne ağacı **serħaş** eyrelenti didükleri otdur ki kıızıl ot (16) dirler ve toñuz otı ve namāzbūr otı daħı dirler **serd** şovuk 'Arabca berd ma' nāsına **sirdāb** (17) şu şavudacaķ yir zīr-i zemīn ma' nāsına ve şovuk şu **serdsīr** havāsı şovuk yirdür **serde** ġiç irişen yemiş **serdevān** başını şala şala yürüyen kimse **serzīr** başı aşıġa **sersām** seme (18) ve dimāġı veremī ve şayıķlayan şayrudur **serser** aħmaķ ve çölmekde bişen ta' āmuñ üstine (19) gelen cerebī **serserī** kıolayına ve aħmaķlık **serseyne** eñek altındaġı şarkuķ et zāķan ma' nāsına (20) **serfāk** āvāz **sergerdā** şadra dirler bir marāzdur ādemūñ başı çekeznür **sergerdān** ħayrān ve (21) serāsime ya' ni şınıķlanmış kimse **sergerān** ağır başlu kimse ve maħmūr olmış kimseden 'ibāretdür **sergelū** (22) dimāġ zaħmeti **serġīn** ters ve kemre zibil ma' nāsına **serġīn gerdān** boķ böceġi **serem** ħaçı didükleri (23) yapraķ **sermā** kış faşlı ve kış şavuġı **sermec** kıoyun sarmaşığı **sermest** esrük ve ziyāde mest (24) ma' nāsına **serme** sirken didükleri ot ta' rīb idüp sermaķ dirler ve eġrū sarmaşuķ (26) **seren** bir çiçekdür nesrīn ġibi ve aķ zanbaķ **serencām** soñ uc ve aħır kār ma' nāsına (27) **sernek** sirken didükleri ot **sernigūn** başı aşıġa dimekdür **serv** ma' ruf ağacıdur ki

(1) Türkide selvi dirler ve anduz ağacı **servkat** halvethâne ve tenhâ hücrelidür **servisehî**
(2) doğru biten serv ve uzayup münāsib biten nesnedür **serv-i kühî** arduc ağacı **seriğ** (3)
şol üzüm salkımidür ki üzerinde üzümü gâyet çoğ ola **serziğ** mislühü **serine** başda (4)
çıkan sivilcidür ki beret baş dirler **sa'fe** başda olan yara ve baş beret dirler (5) **sağār** uzun
tülü kirpidür gâyn-ı mu'ceme ile ve kâf-ı 'acemî ile iki vech-le bile mervî luğattür (6)
seft muhkem ve şık nesne omuz ma' nāsına da gelür **sefc** olmamış kavın ve karpuz (7)
sefer kablubağa **sekün** dâne-i horāsānî **sekenkür** beriyye balığıdır ki kum içinde olur (8)
tahrîk-i bāh için meşhürdür iderler ki timsāh doğurucağ kuruda kalsa sekenkür (9) olur
sek kâf-ı 'Arabî ile it üzümü **seg** kâf-ı 'acemî ile it kelb ma' nāsına **segāb** (10) bir
hayvandır ki şuda olur kundur köpegi dirler **sekāf** ibrişim kelūlesi ve yanmış (11) kemeş
segārūn uzun tülü kirpi **seg-engūr** it üzümü **seg-divāne** kızar köpek (12) **segre** bahrak
segrendān it üzümü **sigir** kâf-ı 'acemî ile bir nev' uzun tülü kirpi **segem** çırgıd (13)
böcegidür ki eski hammāmlarda olur **seg-engūr** it üzümü didükleri ot-la 'inebü's-şa'leb
(14) dirler **selme** mantār **semār** koğalık otu ki şular olduğu yirlerde biter **semāne** bildircin
(15) didükleri kuş ve asmān ma' nāsına **semerkand** bāliḡā ki bi'l-fi'l hayz olmuş 'avrat ve
bāliḡā (16) olmuş kız **semen** bir aq çiçekdür ve yonca çiçegi **semender** bir kuşdur ki od
içinde (17) olur ve hem od içinde hāşıl olur dirler **semenā** semen gibi dimekdür aq tenlü
maḥbūblara (18) ıtlāk iderler **semmūr** bir ma' ruf hayvāncuğdur ki derisi gâyetde laṭif
kıymetlü ve (19) bahālu kürk olur **sen** dürlü dürlü keler dimekdür **senārec** bir taşdur ki
anuñ-la yüzük kaşı (20) iderler ve serçeye anuñ-la naqş iderler **senderūs** ol nesnedür ki
'avām taḥrîf idüp **şandalūs** (21) dirler bir şeydür ki kehrubā gibi ammā kehrubādan
yumşakdur **seng** taş **sengi-pest** kablubağa **seng-tūtiyā** (22) işmid didükleri serme taş
seng-asyā degirmen taşı **seng-hūr** bağırtlağ kuşu (23) ve kartal ve deve kuşu zīrā ol kuşlar
kum yirler imiş ve taş yiyici dimekdür **sengdān** kuş (24) katısı didükleri nesne ki
'Arabca qanışa dirler ve kurşak ma' nāsına da gelür dimişler **seng-zīre** (25) uvağ taş ve
kuş dilinden böyücek tutmāc **sengem** hammām böcegi **sengin** ağır nesne (26) **sevdā**
insanuñ cismini hayra ve 'aqlını tebre itmege sebeb olduğu-çün mecāzen ḥiddet ve gāzab

maḥallinde (27) sevdā isti' māl olunur **şevk** buğday ve arpa başı **seyüşim** bir yaşıl taşdur ki yeşim dirler **sehm**

67b

(1) Fāriside k̄orku ve heybet ma' nāsına 'Arabide o k̄ader ve naşib ve ḥişsa ma' nāsına **sehm̄nāk** (2) k̄orkunc ve k̄orkulu dimekdür **seydī** dūn-le öten çekirgeye dirler 'Arabca şarāru'l-leyl dirler (3) **faşlu's-sīn el-meksūret sipā** sac ayağ (4) sipānaḥ ıspanağ didükleri yaprağ **sipān** buyān didükleri ot ve yüzerlik otı (5) **siperğam** feslegen didükleri otur **siperg** sarı ağac didükleri boya ağacıdır ki (6) Türkide isperk dirler **seprig** buğday başağı **sipestān** bir nev' hoş k̄oğar kökdür ki müşk-i türkmenī (7) dirler ve Türkce topalağ dirler **sipendan** yüzerlik tuḥmıdır ki yaramaz gözden (8) emīn olmağ-içün tütsi iderler **sipendān-ı sürḥ** bir darudur ki ṭabībler ḥābbū'r-reşād dirler (9) **sipendān-ı talḥ** tuḥm-ı aspayūs dirler bir acı otur **sipendān-ı ḥurd** ḥardal didükleri tuḥm (10) **sipendān-kende** sezābdur ki 'avām taḥrīf idüp sedef dirler **sepīd** ağ hem 'ārīza (11) hem ma' rūzā ıtlāğ olunur **sepīdāb** Türkide ustubac didükleridür **sepīdāc** mislühū **sepīdār** (12) ağca k̄āvāğ **sepīdāl** çınar ağacı **sepīdbā** bozca şorba ve ıspanağ aş **sepīdhār** (13) çağır diken **sepīd-mühre** it boncuğı **sitebr** kalıñ ve yoğun ve koyu ve şık nesne **setreng** (14) ādem şüretinde bir kökdür yabrūhu's-şanem dirler şiretlik deyu meşhūr olmışdur **sitenbe** böyük (15) gövdelü ve k̄arınlu kişi **setüce** bir kuşcağızdur serçeden böyücek **sitīm** deşilmelü cerāḥāt ve (16) çiban ve k̄anlu irīñ ma' nāsına bu luğat hem sīn-i mühmele ile ve hem şīn-i mu' ceme ile cā'izdür **sır** avuc içinde olan ḥaṭlar ve şamaşuğ ve gizlü nesne **sırḥaşt** bir ma' rūf darudur Türkide (17) k̄udret ḥalvası dirler **sirke** meşhūrdur Türkide de isti' māl olunur **sirkenkebīn** meşhūrdur (18) ya' ni sirke ile balı bir yire k̄arışdurup k̄aynadup içerler **sirgīn-gerdān** bir k̄urdcağızdur (19) ki boğ böcegi dirler ve toñuzlan k̄urdı dağı dirler **serned** eglec didükleri sarmaşuğdur (20) ki ağaca dolaşur ve k̄urıdır köki ve dağı yaprağı olmaz ṭabībler yanında keşüş dimek-le (21) ma' rūfdur **siriş** meşel-i çiriş ya' ni çirişdür ki anuñ ile nesne yapuşdururlar **siryeyş** yelimdür ki (22) tutkāl da dirler ġarā gibi **sufāle** toprağdan k̄ab ve k̄oz ve bādem k̄abı **sifend** yüzerlik (23) otı ve dağı yüzerlik tuḥmı **sifīdbā** yoğurdlu ıspanağ aş **sigbār** ekşi aş ve sirkelü (24) aş **sigbine** 'uşāre

kısmundandır ta'rib idüp sekbīnc dirler **sike** taḥfif ile sirke (26) ma'nāsına **sikenc** yalama dudaklı ve ağzı қоқар kimse **sigī** kāf-ı 'acemī ile şarāb ḥamr ma'nāsına (27) **silek** lāmuñ fetḥası-y-ıla burçaḡdur **sil** ince ağrı didükleri 'illetdür ki tiz ḡalt öykene

68a

(1) dökülüp cerāḡat ider öksürür ve iriñ tükürür **sinā** sināmeki didükleri (2) yapraḡdur **sincāb** bir canavarcükdür ki derisin kürk iderler Türkīşi teyndür (3) **sencid** igde didükleri ağacdur ḡabīrā ma'nāsına ekşer yemişine ıtlāk olunur (4) **senced-rāzī** kızılca igdedür **sencidgürgānī** 'unnāb yemişi **sindyān** bellüt ağacı **sevāde** (5) ḡandara dirler bir otudur ḡoḡa sāzına beñzer **siyāh-dāne** kara çörek otı **sīb** alma (6) 'Arabca tüffāḡ ma'nāsına **sir** imālesüz kesre-i şarīḡa ile sarımsaḡ ma'nāsına **sīr** imāle ile (7) toḡ kimse ya'nī doymış ma'nāsına **sīrū** kirpi ḡārpoşt ma'nāsına **sīrīn** şarımsaḡlı (8) nesne **sīsbez** güneyik çiçeḡi ve mersima yapraḡıdır ki ḡoş қоқар **sīs** çiftdür ki yüzde (9) olur ve sā'ir a'zālarda olur **sīsālik** kıyruḡ şalan didükleri ḡuş (10) **sīkbā** ekşi aş ve sirkelü aş **seym** yānuñ ve mīmūñ sükūnlarıyla gümiş ma'nāsına **sīmā** beñiz ve çehre (11) **semen-sīmā** dirler aḡ beñizlü dimekdür **sīmāb** jīve zībaḡ ma'nāsına **simsiyāh** yelimḡara ve berec (12) dirler bir nesnedür **sīne** göḡüs şadr ma'nāsına **sīv** bi-ma'nī sīb ya'ni elma **siyeh-dāverān** (13) bir otudur ki yosuna beñzer hind vilāyetünden getirürler siyeh-devrān daḡı dirler **sīm-şekzū** (14) zencefre didükleri kırmızı taşdur **faşlu's-sīn el-mazmūmet sūpürz** talaḡdur ki cigerde olur taḡāl ma'nāsına **sūprek** şarı ağac **sūpes** bitdür ki ādeme (15) üşer **sūpset** yonca (16) **sūbḡ** kömec balı **setrebāḡ** yūnad ḡuşı ve şıḡırcuḡ ḡuşı **sütrenk** (17) kışır 'avrat ve yapraḡu'l-'āzm didükleri ki ādem şūretinde olan kökdür **sūtek** beli ince **sūtüce** (18) alaca toḡan ve alaca güvercīn **sūtüre** şarıca arı **sūḡatī** munbar toldurması ve (19) kiyāyi cereb **sūrb** zamm-ı rā-y-ıla cūnb vezninde ḡurşun **sūrb-sūḡt** yanmış ḡurşun **sūrt** (20) añar kökidür ki yürek ağrısına nāfi'dür **sūrḡ** muḡlakā kızıl nense **sūrḡ-çeng** burnı (21) kızıl serçe 'Arabca nefr dirler **sūrḡ-bād** aşarḡı 'illeti ki taḡībler ḡamra didükleri marāzdur (22) **sūrḡçe** ḡasbe ve kızamuḡ **sūrḡek** kızılcuḡ ve ḡasbe marāzı **sūrf** öksürük **sūrfe** mişlühū **sa'lek** (23) cümle envā'ında ıtlāk olunur ve ağac ḡurdı ma'nāsına da gelür **sūrḡīn** ḡuş boḡı **sūrme** (24) göze çekilen nesne **sūrūn** a'zādān bir 'uzuvdur uca dirler **süre** ḡuşlardan

bir nev' dūr ki (25) ' Arabca negāşe dirler **süst-endām** erliksüz kimseye dirler ki Türkide puluc dirler **sügd** hāzır (26) ve müheyyā olmuş nesne pīr olmuş ve iki bükilmiş koca **sü'd** topalağ didükleri nense ki hoş (27) hoşusı vardur **sügdī** bir nev' kalyedür ve munbar toldurması **suğ** demregü ' illeti ve şığır

68b

(1) boynuzı **suğr** bir nev' uzun tülü kirpidür **süfrūr-beyān** bağirtlak kuşu **sufūf** harāsānī dirler (2) bir dānedür **sukrāt** Yūnān hākīmlerinden bir hākīmūñ ismidür ma' nā-yı luğvīsi (3) müzeyyenü'l-hikmet dimekdür **sük** ' inde'l-eṭbbā' hoş hoşulu nesnedür ki daru kısmındandır (4) **sügāçe** ağır başmak ve ağır basan dīve dirler ' Arabca kābūş ma' nāsına **segār** çörek (5) ve yürek ve kömmec **segārū** mişl-i sekār ve puğaça didükleri etmekdür közde ve kül (6) içinde büşürürler ' Arabca melīl dirler **sügerce-i kebīr** toköz vukıyyedür **sügerce-i şağır** (7) üç vukıyyedür tabībler katında bir vukıyye on iki dirhemdür bi-hasebi'l-iştilāh **sügerce-i muṭlaka** (8) altı istārdur ve rub'-ı estār estār altı buçuğ dirhemdür **sügūk** māzūdur (9) ki anuñ-la esbāb boyarlar ve şol ta' āmdur ki kabz eyler **sülāf** dil segirmek (10) ' Arabca hālecān dirler **sült** yulafdur ki ata yedürüler ' ulafdan gālaṭdur **sülfe** öksürük (11) serfe ma' nāsına **sūlnec** yalama marazıdır ki dudakda olur **summāk** ma' rūf **sümān** bildircun (12) didükleri kuş **sümbāre** şol muhkem taşdur ki kılıcı ve ğayrı demüri anuñ-la (13) açarlar ta' rīb idüp sümbārec dirler **sünbül** siyāh sac gibi bir kökdür hindīdür (14) maḥbūblaruñ zūlfünü aña teşbīh iderler **sünde** azacuğ nesne ve kırı ādem bahsi **sūrāh** (15) delik **sevdī** bir nev' kızıl çiçekdür ter ü tāze ve ferah-baḥş olur ve kara boyanuñ (16) kızılına sūrī dirler **sūs** buyān didükleri otdur ki dibine ' ıraqu'-sūs dirler (17) ve hem kaynadurlar şuyunu kıvāma getürürler kurudurlar rabbū's-sūs dirler **susmār** keler (18) ' Arabca zābbe ma' nāsına **sūsen** ma' rūf çiçekdür **sül** deve tabanı ve ötme buğday (19) salkıımı **sünūhoş** dört günde bir dutan ısıtma ' Arabīde rab' dirler **süyurgā** (20) zahmet **bābu's-şīn vemā ba' dehū mine'l-muṭābık** (21) **el-şe'n** emr ve hāl ve kāsıd itmek ve taleb itmek ma' nāsınadır ve bir tamardur ki başdan (22) göze andan göz yaşı gelür ana ' ıraç-ı dem' dirler ve ' inde'l-bā' z şol iki tamara (23) dirler ki başdan kaşa ve kaşdan göze gelür tesniyesinde şe'nān dirler ve cem' ine (24) şü'ün dirler **el-şämme**

beñ ki Fāriside hāl dirler **el-şārib** bıyık cem' i şevārib gelür (25) **el-şāb** yigit ve genc adem **el-şāhīn** şāhīn didükleri kuş ki ma' rüfdur **el-şāhid** (26) oğlan yatağıdur ki oğlan ile çıkar ve hāzır ma' nāsına da gelür cem' inde (27) şevāhid ve şühüd dirler **el-şāt** koyun aşlı şāhitedür zīrā taşgīrinde

69a

(1) şūyuhte dirler **şātıl** hindden gelür bir otdur kurumış tomalana beñzer **el-şāzenc** Fārisiden mu' arbedür (2) kan taşu dirler mercimege beñzer **el-şāhesferm** Fārisiden mu' arbedür Türkide germān yarpuzu (3) dirler yaprağı sezāb yaprağına beñzer kışda ve yazda çiçeği tūtur **şāh-ı bellūt** kestāne (4) didükleri yemişdür **şāh-ı lūk** sarı erikdür ki iri olur **şāh-ı būy** Fārisidür ' anber (5) didükleri ve ' anberünñ koğusına da dirler **şāh'ül-vec-i berrī** kökem didükleri yemişdür **şāh-ı lūc** (6) ak erik nev' indendür ve cān erigi dağı dirler **şāhkök** şeyh dāvud kāvli üzere (7) amruddur kemşerī ma' nāsına **şāh-ı incir** Fārisidür lüp incüridür a' lası beyāz ve içerüsü (8) dağı beyāz ola gāyet lezīz olur **şāh-ı incir-i hindī** buña hind inciri ve yaprak inciri (9) dirler yaprak üzerinde biter dikenlü incirdür **şāh-ı terec** şāhtere didükleri otdur (10) **şāgüne** yeñi dünyā ağacıdur **şāh-ı çini** siyāh bir tahte gibi şeydür çin vilāyetinünñ siñürlü (11) yaprağıdur lisān'ül-ḥamel çini dirler **şābizec** kavli üzere lefāhdür **şābrekān** şeyh (12) dāvud kavli üzere erkek demürdür **şādānak** esrār yaprağı tuḥmidur ki bezerü'l-ḳaneb dirler (13) **şār-ı rūmī** ak biberdür ' acemde fulful-i sefid dirler **faşlu's-şin** (14) **ve'l-bā'** eş-şebb bi'l-fethi ve't-teşdid şāb didükleridür ki meşhürdür **el-şebāb** (15) bi'l-fethi yigitlik ve ḥadāset **şebbü'l-yemānī** göz taşu (16) didükleri yeşil taşdur **el-şebis** bi't-teskīn ve bi-kesri'l-bā' turaḳ otı didükleri (17) ot **el-şebe** bi-fethi's-şin ve'l-bā' birinc didükleri nesne ki bakır ile tütüyādan olur (18) altun gibi sarı olur **el-şizi** abanus ağacı **el-şebet** bi't-taḥrīk söğüt kurdı ve (19) çiban cem' i şebşān gelür **el-şibda'** bi-kesri's-sin ve'd-dāl ' akreb didükleri canavar cem' i (20) şibādi' gelür **el-şebrem** bi-fethi bir nev' otdur südlegen envā' indan bir zīrā' miḳdārı boyı olur (21) ve çok boğunları olur uvacuḳ yaprağı olur kırmızı çiçeği ve şarırak tuḥmı (22) olur **el-şebūt** baḡdād şatında olur bir balıkdur eti gāyet lezīzdür ḳalkān (23) balıḡına ve yayın balıḡına dağı şebaḳ dirler **el-şiba'** bi'l-kesri ve fethi'l-bā' toklık ki naḳiz-i (24) cūdur **el-**

şeb'ân karnı doymuş kişi **el-şebâket** biri birine girmiş müşebbek nesne (25) **şebü'l-esâkife** boyacılar kalyesidür **şeb-tabâţ** çoban tayağı dirler bir otdur **şebâb** (26) mâhüdâne ağacıdur **şebrağ** bir ağacdur **şebânkâre** nevrüz otuna dirler muhallaşa gibi (27) **faşlu's-şîn ve't-tâ'** **el-şetât** perâkende ve dağılmış olmak

69b

(1) **el-şitâ'** bi'l-kesri kış cem' i şetît gelür **el-şetvî** kışa mensüb olan nesne **faşlu's-şîn** (2) **ve'l-cim el-şecc ve'l-şeccet** bi't-teşdid fihimâ baş yarmağ ve yarılmağ lâzım ve müte' addî (3) olur cem' i kesr-ile şicâc gelür **el-şeceret ve'l-şecer** bi't-tahrîk fihimâ nebâtâtdan şol nesneye dirler (4) anuñ sâkı ve ağşanı ola ve ' inde'l-ba'z şol nesneye dirler ki yaz eyyâmında olur bite (5) ve uzaya ve kış olduğda qırıya lâkin köki yirde ola cem' i eşcâr ve şecerât gelür **şeceratü'l-bakî** (6) kara ağac didükleri ağacdur **şeceratü'l-kaţrân** kaţrân ağacıdur şerbîn dağı dirler (7) serv eşnâfındandır gâriķün bundan olur **şeceratullah** hind çam ağacı ve hind (8) şanavberidür dirler **şecerat-i zârb** tesbîh ağacı kim azâdid-i raht dirler **şeceratü'l-ğayât** (9) serv ağacıdur **şeceratü'l-kırmız** pernâkuğ dirler cezâyir ihrâmları anuñ-la boyarlar **şeceratü'l-bâride** (10) yoğsul urğanı didükleri sarmaşıkdur **şecerat-i rustem** zerâvendüñ dişisidür zerâvend-i (11) tül dağı dirler **şecerat-i müsî 'aleyhi's-selâm** it burnı dikenidür **şeceratü't-tanîn** yılan yaşduğı (12) ve yılan bıçağı ve fil kulağı ve lûf dağı dirler **şeceratü'l-ğatâţif** şarı kökdür (13) ' uruğ-ı şıfır dağı dirler **şeceratü't-tahâl** talağ otı dirler şarmaşuğ nev' indendür **şeceratü'z-zafda'** (14) kurbağa otı dirler kikec dağı dirler **şeceratü'd-dem** eşek marulıdur ekelek (15) dağı dirler **şeceratü'l-kef** ' âyişe ve fâtıma eli dirler **şecerat-i ebî mâlik** şarılığ otı dirler (16) **şeceratü'l-berâğiş** pire otı dirler **şeceratü'l-fâr** defne ağacıdur **şeceratü'l-ezer** ' âyişe (17) ve fâtımâ ana eli dirler **şecerat-i ħasan** tesbîh ağacıdur **faşlu's-sîn** (18) **ve'l-ğâ'** **el-şüğhab** bi'z-zammi müteğayyir olmak yuğâlu şehabe cismühü şehübeta izâ teğayyere **el-şahab** (19) cerâğâtdan kan ağmak ve emcekden süd ağmak **el-şehum ve'l-şahmet** iç yağı cem' i şehüm gelür (20) **şehumu'l-arz** yir soğılcanıdur **şehumu'l-ğanzal** ebü cehil karpuzınıñ içidür **şehumu'l-merc** (21) yaban ħatmisidür **el-şahrür** kartuğ didükleri kuş **faşlu's-şîn** (22) **ve'l-ğâ'** **el-şahab** bi'l-fethi bir nesne çıqup ağmak ve cereyân eylemek yuğâlu şahabe'd-

demü (23) izā haraca ve sāle **el-şahş** her nesnenün ‘aynına ve zātına ve qaraltusına dirler ki (24) ırakdan görünür **el-şahūş ve ahza ve cümūd** bir ‘illet ki şahūş dirler birine ahza (25) ya‘nī dutmak dirler ve birine cümūd dirler ya‘nī toñmış gibi durmağdur **el-şehār** kalye (26) taşıdur **el-şahat** altun túbālıdur **faşlu’s-şin ve'l-dāl** (27) **el-şedd** bi'l-fethi ve't-teşdid bağlamak ve muhkem eylemek **el-şiddet** bi'l-kesri ve't-teşdid katılık

70a

(1) ve miñnet cem‘i şedāyid gelür **el-şedid** katı ve miñnetlü nesne **faşlu's-** (2) **şin ve'l-rā’** **el-şer** bi-fethi ve't-teşdid zıddü'l-hayr **el-şürb** bi'z-zammi içmek **el-şürbet** bir içim şu (3) **el-şārib** bıyık cem‘i şevārib gelür **el-şerī** hanāldur **el-şerbīn** kaṭrān ağacıdur **el-şerh** (4) keşf itmek ve beyān itmek **el-şirş** bi'l-kesri dikenlü otlar ki kiçirek ola **el-şersūf** eyegü (5) kemiginün yumşak cānibi ki qarun üzerine müşrif olur cem‘i şerāsif gelür **el-şerşer** bir aşıl (6) otuñ adıdur **el-şurşūr** bi'z-zammi yunad kuşu didükleri kuş **el-şerāt** neşter ki (7) cerrāhlar ālātındendur **el-şernāk** göz қаpağı ağır ve қalıñ olmaқ **el-şerī** kurd eşeni (8) didükleri marazdur ki kişinün gövdesinde yir yir kızarur çıkar musattāh olur ve kızamuk (9) zañmetine dağı dirler **el-şeryān/şiryān** bi'l-fethi ve'l-kesri yürege ulaşur bir müteharrik tamardur yürek (10) tamarı dirler cem‘i şerāyīn gelür **el-şerihā** bi'l-fethi қақulanmış et ve baralanmış et basturma (11) **gibi faşlu’s-şin ve't-tā’ şataru'l-ğab** şataru'l-ğabb (12) didükleri hummā ki iki hıltdan mürekkebi bir hummādur meselā balğam ile şafrādan mürekkebdür **şatraye** (13) kekik otuñ büyük yapraqlıdır sa‘terün bir nev‘ idür **el-şatṭ** bi'l-fethi ve't-teşdid (14) ırmaқ kenāri cānibü'n-nehr ma‘nāsına **el-şataқ** şol yapraқ ucu ki yirden evvel (15) zuhūr ide ve dağı cimā‘ itmek yuқālu şataka'r-racülü imra‘eteḥü ey vaṭa‘ahā **el-şatbat** (16) yarmaқ ve kesmek şakқ ve қаṭ‘ gibi **el-şatar** bi'l-fethi nāhiye ve cānib ve nisf ma‘nāsına (17) **el-şatāret** yardım olmaқ ve göz ucu-y-ıla baқmaқ **faşlu's-** (18) **şin ve'l'ayn el-şa‘ab** bi't-tahrīk dağılmaқ ve ayrılmaқ teferruқ gibi **el-şu‘ūr** bi'z-zammi (19) bilmek ‘ilm gibi **el-şa‘ir** bi'l-fethi arpa cem‘i şa‘irāt gelür **el-şu‘ūr** bi'z-zammi kiçirek hıyār (20) қаsa-i şağir **el-şa‘r** şinün fethi ve ‘aynuñ sükūnu-y-ıla insānda ve ḥayavānda biten қıldur (21) ki Fāriside müy dirler **şa‘rū'l-cinn** baldırı qaradur per-i siyāvuşān gibi **şa‘irū'r-rūmī** (22) kızılca buğdaydur **şa‘rū'l-cabbār** baldırı

karadur **şa' rü'l-münkalib fi cefenü'l-' ayn** göz (23) kapağında zā'id ve egri kıl bitmekdür **faşlu's-şin** (24) **ve'l-ğayn el-şegāf** bi'l-fethi yürek kabı ki gılāfu'l-ğalb dirler yürek anuñ (25) içinde olur nāzik yufka deridür ve dağı bir marazdur ki şağ tarafda şerāyif (26) altında olur **el-şegāl** bi'l-fethi çakāl didükleri canavar **faşlu's-** (27) **şin ve'l-fā' el-şifā'** bi'l-kesri ve'l-medd 'ılac ve devā' **el-şefe** dudak cem' i şifāt gelür

70b

(1) ve dağı her nesnenüñ kenarına ve kıyısında şefe dirler **el-şāfet** bir qarhadur ki ayakda çıkar (2) dağılmayınca gitmez **el-şüfer** bi'z-zammi göz kapağınuñ kenarı ya' ni kirpük bitdüğü yir cem' i aşğār (3) gelür **el-şifāric** hulviyyātdan bir aşıl ta' āmuñ adıdur **el-şef' /şüf'** bi'l-fethi ve'z-zammi çift ki (4) zıdd-u viterdür ve dağı esrükme ve zāmm itmek **el-şeff** bi'l-fethi ve't-teşdid ve yecüzü bi'l-kesri (5) yünnden iderler bir aşıl şevbedür ki incelikden māverāsı gözüdür cem' i şüfuf ve şafif (6) gelür **el-şufun** bi'z-zammi göz kuyruğı-y-ıla nazār itmek **el-şefif** şavukdan incinmek ve sovuğ (7) **el-şefellec** bi'l-fethi ve't-teşdidi'l-lām el-meftūhāt burun delükleri böyük ve dudakları (8) yumrı ve galiz ve sarıkuğ er ve ferci vāsi' ' avrat **el-şefen** bi'l-fethi ve'l-sükün (9) ' ākıl ve zeyrek kişi **el-şefnīn** bi'l-fethi ve'l-sükün qarğa miqdarı bir kuşuñ adıdur (10) ' irāk diyārında çok olur **el-şefiten** kıızılca üveyük dirler ba' zılar turğay dirler (11) şefiten-i bahri yemāme-i bahri dirler denizde olur bir hayvandur kanadı ve kendü yarasaya (12) beñzer ammā uçmaz kuyruklu balık dağı dirler **faşlu's-şin** (13) **ve'l-kāf el-şakrat** gelincük çiçegi didükleri kıızıl çiçek cem' i şakūr gelür (14) **el-şukqārī** bi'z-zammi ve't-teşdidi'l-kāf nebātātdan bir otuñ adıdur **el-şikāk** bi'l-kesri ayak (15) yaruğı ve ' adāvet ve muğālefet itmek **şikāku's-şefeteyn** dudaklar yarılmağdur **şikāku'l-lisān** (16) dili yarılmağ ve çatlamağdur **el-şakrāk** hammāz-ı fāriğa dirler ve ' inde'l-ba' z arı (17) kuşu dirler **el-şakik** qarındaş ve ağac budağı **el-şakikat** yarım baş ve yüz ağırsına (18) şakāku'n-na' mān gelincük çiçegi didüğü kıızıl çiçekdür **el-şakākıl** Türkide dağı şakākül (19) dirler meşhürdür **şakrariyün** Yünānidür yaban şarmaşığına dirler kıızıl çiçegi olur (20) ve dadı sarsuğ dadı gibi olur **faşlu's-şin ve'l-kāf** (21) şukā' i bi'z-zammi güneyik çiçegi ve ' inde'l-ba' z dikenlü bir otdur ki güz faşında (22) şahrālarda yıl önince yuvalandüğü ecilden Fāriside bādevrad

dirler **el-şekl** (23) bi'l-fethi şüret ve meşel cem' i eşkāl gelür **el-şākil** ' ızār-la kulağ arası (24) **el-şekk** bi'l-fethi ve't-teşdid bir nesnenün vucūd-ıla ' ademi arasında tereddüd itmek (25) hüve ' ibāratün ' an müsāviyü't-ṭarafeyn **şekerhenc** demür dikenidir **şekūşā** ism-i süryānīdür (26) bağ şarmaşığına dirler şek şıçan otudur semmü'l-fār gibi **faşlu's-şin** (27) **ve'l-lām el-şalcam** şalgam didükleri ki meşhürdür **el-şilū** bi'l-kesri a' zā-i cesedden

71a

(1) bir ' uzva dirler verem-i endeme dağı dirler cem' i eşlā' gelür **el-şilağ** bi'l-kesri cem' itmek (2) ve urmağ ne ile olursa **el-şelel** bi't-tahrīk kulağ olmak ya' ni bir eli tutmaz olmak (3) fesād fi'l-yed ma' nāsına **el-şüll** bi'z-zāmmi hind ayvasıdır **şalcam-ı muḥallel** şalgam turşusıdır (4) **faşlu's-şin ve'l-mīm el-şemm** bi'l-fethi ve't-teşdid koğmak (5) **el-şema'** bi-fethateyni ve kīle bi'l-sükūni mum cem' i şemūm gelür **el-şemāl** bi'l-fethi kuṭb-i şimāli (6) ṭarafından esen yil **el-şemūl** bi'l-fethi şāfi ve ḥāliş şarāb **el-şimāl** bi'l-kesri şol ki ḥilāf-ı (7) yemīndür yesār gibi **el-şemmām** bi'l-fethi ve't-teşdid kiçerek kavundur yeşil ve şaru ḥaṭları (8) olur ve gökçek rāyihası olur **şimşirā** ism-i ' abridür balığ otı dimekdür mezrencūş (9) gibi **şamşār** çemşir ağacıdır **faşlu's-şin ve'l-nūn el-şān** (10) sıfat ve sīret **el-şanc** bi'l-fethi incikriğ dutmak **el-şinşet** bi'l-kesri ḥulğ ve tabī'at (11) ve ' ādāt **işnāş** bi'l-kesri uzun ṭavīl gibi **el-şunān** bi'z-zāmmi perākende ṭağılmış ve (12) müteferriğ ma' nāsına **el-şenīn** şu damlası kaṭarāt-ı mā' gibi **el-şencār** eşek marulı ekelek (13) dağı dirler **şenūle** kuş etmegi tudri dağı dirler **şenīleb ve şenīliye** soruncān (14) çiçegidür **şenār** ferasyundur **şenḥiyār** uzun ḥiyardur **şenc** burma şadef dirler (15) ḥalezūn nev' indendür **faşlu's-şin ve'l-vāv el-şevāt** baş (16) derisi cem' i şevī gelür **el-şivā'** bi'l-kesri pūryān didükleri bişmiş et **el-şuḥt** (17) bi'z-zāmmi qarın ağrısı veca' u'l-baṭn ma' nāsına ve ' inde'l-ba' z verem didükleri marāz (18) **el-şūbac** şorba marağ ma' nāsına **el-şūş** diğ ağrısı veca' u'z-dırs gibi **el-şūşa** qarın (19) içinde olan yil **el-şū'at** şorgun ağacı cem' i şū' gelür **el-şevket** bi't-tahrīk (20) diken batmak cem' i şevk gelür **el-şūniz** bi'z-zāmmi's-şin ve fethihā kara çörek otı didükleri (21) ki ḥabbetü's-sevdā' dağı dirler **el-şūheb** bi'l-fethi kirpi didükleri canavar cem' i şevāhib (22) gelür **el-şevkerān** Türkice baldıran dirler rāziyāne gibi boğun boğun olur **şevşarā** (23) ve **şevīlān** bernecāsef kendüsidür İstanbulda

vardağad dirler **şevendus** pancar (24) ve çükündür dirler **şevketü'l-beyzâ** şeytân degirmeni dirler **şev'** ban ağacıdur (25) **şevketü'd-dūd** süpürgelik dirler katır kıyruğı dağı dirler **şevhat** dadı (26) şalkımıdur **şevketü şehbâ** kiçi boynuzı nev'idür **şevre** defneye beñzer bir ağacıdur dirler (27) **şevrānağ** şığırcuğ kuşıdur **şuşmiz** küçük kâkuledür **faşlu's-**

71b

(1) **şin ve'l-hâ'** **el-şihd/şehd** bi-fethi's-şin ve fethihâ kömec balıdur yuğalı el-^çasel fi şem' ihâ li-enne (2) yüzkaru ve yü'ennesü **el-şehdānic** kaneb ağacı tuhmıdur ki kendür tuhmı dirler **el-şehdānağ** bi'l-fethi (3) incünüñ irisi ve eyüsi **el-şühdet** bi'z-zammi bir nesne vāzih ve zāhir olmağ **el-şehel** bi'l-fethi (4) **ve's-şühlet** bi'z-zammi gözüñ siyāhi göge māyil olmağ **el-şehvet** hevā-yı nefis ve meyl-i nefis (5) ve cimā' iştihāsı ki civanlık eyyāmındadır cem' i shevāt gelür **faşlu's-** (6) **şin ve'l-yā'** **el-şey'** vücūddan 'ibāretdür mükevvenātuñ cem' ine şāmildür (7) cem' i şeyā' veyā eşyā' gelür ve dağı kola(y) ve āsān nesneye dirler **el-şeyb ve'l-şeybet** (8) bi'l-fethi kocalığ ve aklığ ve şac ağarmağ **el-şih** bi'l-kesri pelin nev' inden şarı yavşān (9) didükleri ot ki şıçan anuñ koğusun duyduğı gibi delüğünden taşra çıkar (10) **el-şeyhat** mislühü **el-şeyh** bi'l-fethi koca ve ulu kişi cem' i şuyüh ve şeyhān gelür **el-şenzenük** (11) şahin kuşu şuzanyağ gibi **el-şirac** bi'l-kesri şarlağun yağı susam yağı dağı dirler (12) **el-şirāh** bi'l-kesri süzilmiş yoğurt **el-şizā** abanus ağacı didükleri siyāh (13) ağac şinüñ kesri-y-le ve kaşr-ı zā-y-ile **el-şeytaranc** serkele didükleri ot **şeytarac-ı hindī** (14) bir kökdür ki hindistandan gelür içi ve tışı kararağ şarılığa mā'il (15) olur şafrayı ve balğamı taħlil ider nāfi'dür **el-şeylem** bir qaraca tuhmıdur ba' zı buğday (16) arasında vāqı' olur müskirdür kim yirse 'aklı zā'il olur **el-şeyyān** bi't-teşdid (17) iki kardeş kanı demül'-ağaveyn ma'nāsına **el-şāye** gözi görken olan hadidül'-başar (18) ma'nāsına **şeybetül'-acüz** ağ reyhandur ki bostanlarda biter pelid yavşuñuna (19) **şeyhu'l-bahr** bir hayavāndur ki küçük talūme beñzer başı ve burnı ve ağı buzağuya (20) beñzer Türkide ayu balığı dirler **şirāmle** südle ışlanmış emlec ki mürebbi iderler (21) **şirrac ve şirrağ** yaraşa boğıdur dirler **şirāzye** bir halvādur **şişā** bir (22) mağbül ve merğüb ma'cündür **şirencir** hindden gelür bir şarıca kökceğizdür (23)

şırhaşek ba'zı ağaclar ve taşlar üstine yağan kudret halvâsıdır **şırâbe** (24) haşhaşdur **şeyh-i çini** siyâh biberdür **el-Fârisiyyet bâbu's-şin** (25) **el-meftûhat el-şâb** ya'ni şeb ki renklere girer 'Arabîde yigit ma'nâsınadır (26) **şâbîzek** karuñ didükleri otdur ki atıbbâ kâtında lafâh dimekle ma'rûfdur (27) ve çacaylar otı dağı dirler **şâh-ı engür** edviyedendür **şâd-hâb** tatlu uyku

72a

(1) **şâdne** bir ma'deni taşdur 'Arabca şâdnec-i 'adesi dirler kızılca olur mercimek gibi **şârûf** (2) süpürge **şâst** toy kuşu **şâsedân** sidik yatağı ya'ni kavuğ ve meşâne ma'nâsına (3) **şâf** kabzdan haste olan kimesnenüñ ma'adına kodukları daru **şâm** hâl ma'nâsınadır (4) ki yüzde olur ve şâme dağı dirler Türkîde beñ dirler ve bir meşhür diyârüñ (5) ismidür ki şehrine dımışk dirler ve beytü'l-mağdis ve hamâ ve humuş ve haleb şehirleri dağı (6) vilâyet-i şâmdandır **şân** Fârisîde oğul balı ve kömeç balı şehd ma'nâsına (7) **şâne** tarağdur her nice tarağ olursa olsun **şâh-ı incir** bir nev' uvacuk incirdür (8) içinde tuhmı olmaz gâyet tatludur **şâh-ı büy** 'anberdur ve 'anberüñ çoğusına dirler (9) **şâh-ı tere** bir meşhür otdur harâret galebe iden kimesneler şuyın içerler katı nâfi'dür (10) ta'rib idüb şâh-ı terec dirler **şâh-bellüt** kestâne didükleri yemişdür (11) **şâh-dâne** incünüñ eyüsi ve irisi ve kendir tuhmıdır ki ta'rib idüp şâh-ı dânec dirler (12) ve şâh-ı dânağ dağı dirler ve sağıza ve aq günlükde de isti'mâl olunur meşelâ şâdane (13) sağız ve şâdâne günlük dirler ve habbu'l-mülük didükleri darudur **şâh-ı seperm** (14) emîr-i 'aşıkân didükleri çiçekdür ve feslegen ki reyhân dimekle meşhürdür **şâh-ı siperğam** (15) sultânî feslegendür **şâh-ı siferğam** mislühü **şâh-lük** sarı erikdür ki iri olur (16) **şâh-ı mühre** bir kıymetli taşdur gâlibâ ejderhâ depesinde çıkar dirler **şâh-vâr** incü şıfatıdır (17) ki tâze ve nazik ola **şâhin** üsküflü doğan adından bir sınıf doğandır (18) gâyet de kuvvetlü ve ikdâmlu kuşdur **şeb** gice **şabb-ı yemeni** şab birkaç nev' olur bir (19) nev'ine şabb-ı yemeni dirler meşhürdür **şebândüz** gice ve gündüz **şebângâh** (20) aḥşam vaḫti **şeb-pere** yaraşa didükleri kuş huffâş ma'nâsına **şebbüy** gül hıyarı (21) ve sarı benefşedür ki gice ile koğar gündüz koğmaz **şeb-tâb** yılduz kurdı didükleri (22) böcekdür ki gice ile od gibi ışılar **şebrem** bir dürlü südlügendür **şebeş** yavşak ki bit (23) sirkesidür **şebest** gice ile gözi

görmeyen **şebek** içi kızıl mantar **şebgîr** bütün (24) gice uyumayan kişi ve gice ile öten çekirge **şebgej** haşerât-ı arz ma' nāsına ve bir nev' böcekdür (25) ve yarasa didükleri kuşdur huffāş ma' nāsına **şebkür** gice ile gözleri görmeyen kişi (26) 'Arabca a' şā ma' nāsına **şebnem** gice ile gökden yağan çe jāle ma' nāsına **şebbūt** yayın balığı (27) ba' zı ehl-i luğat kalkan balığıdır dimişler **şeyse** pirinc didükleri sarı bakır ve tuc

72b

(1) ma' nāsına ve bir nev' dikenli ağacdur **şebyār** baş ağrısı ma' cūnidur **şeced** katı şavuk
(2) **şahat** altun tubalı **şahan** guşsa ve gam guşşalu ve gamlu **şahrūr** kara tavuk didükleri
(3) kuş **şarāb** süci hamr ma' nāsına ve her içecek nesne şu olsun şerbet olsun **şerbîn** (4)
katran ağacı ki serv eşnāfındandır garyakūñ bundan olur **sersār** hacil ya' ni (5) utanan kimse ma' nāsına **şirenk** bi-ma' nī zehre ya' nī od ki cigerde olur 'Arabca murāra dirler
(6) ve bir ota dirler ki hāzaldan acı ve zehirli olur **şereh** hā'-i melfūzanuñ sükūnu-y-ıla
(7) çok yimege harīş olmak feth-i rā-y-ıladur **şerīne** oğlancuklar başında çıkan baş beret
(8) sa' fa ma' nāsına rānuñ taḥfīfi ve teşdīdi ile ikisi de rivāyetdür **şagār** porsuk (9)
didükleri canavardur şagazde dirler **şagāl** ma' ruf hayvāndur 'avām taḥrīf idüp (10) çakal dirler **şagān** mumlu bal **şagāne** devlencekten büyük bir kuşdur iki üç (11) rengi vardur **şeftālū** ma' ruf yemişdür Türkīde daḥī şeftālū dirler **şeftreng** (12) kızıl şaftālū ve kıyası ve alma ve erikdür ki yarısı aḫdur ısfahānī tālānek dirler (13) **şefse** ince nesne **şeker** ma' ruf bir tatlu kamışuñ şıķındısıdur **şekr** kāfuñ ve rānuñ (14) sukūnları-y-la 'avrat ferici dimekdür **şekāl** bi-ma' nī şegāl **şeg** bi-ma' nī şebnem ve degirdek ki (15) şıçan otı dimekle ma' rufdür **şekerbüre** bi-ma' nī şeker börek **şekersān** oğul balı ve mumlu (16) bal **şegre** av kuşu ve 'avrat ferici **şelek** dıraḫt ma' nāsına **şalgām** ma' rufdür ta' rīb idüp (17) şalcam dirler **şalişa** bir ma' cūndur ki ağızı egilene ve ayağı felc olana fā'ide ider **şamān** efğān (18) eyleyici kimse ve inçırır inçırır ağlayan kimesne **şimşād** saķız ağacı ve şimşir ağacı (19) ve serv ağacı **şemşir** feth-i şīn ile kılıc dimekdür tiğ ma' nāsına ve bir ma' ruf berk ağacdur (20) **şemgāt** bed'en olan rāyiḫa **şemgand** çirk ve çirkin ve ağır koḫusu ve ferici koḫar 'avrat (21) **şenbelid** sarı gül ve gülün koḫusu ve sorıncan çiçegidür ki bir niçe dürlü olur çigdem (22) anuñ envā'ındandır **şenbelil** ve **şenbelile** boy otı ḫaba ma' nāsına

ki ḥubūb cinsidür (23) bir dürlü dānedür **şenbūy** gül hıyarı şebbūy ma' nāsına **şencār** ekelek didükleri otdur ki (24) köki kızıl boyadur ḳan gibi mumcılar anuñ-la mum diblerin boyarlar **şencūr** yaralu kimse (25) ve yara ve bere ma' nāsına ba' zı nüshada sencūd vāḳı' olmışdur sīn-i mühmele ile ve dāl ile (26) **şengār ve şengāl** ekelek didükleri ot ma' nāsına āḫırinde lām ile ve rā-yile lügatdür (27) **şengūyez** zencebīl şarābı **şenū** serv ağacı ve ba' zılar kirās ağacıdur didiler ve kükem

73a

(1) ağacı ve gürgen ağacı **şevēh** bi-ma' nī şebe ya' nī ḳara boncuḳ **şevī** çiriş ve ḥaşel ya' nī muḳāl-ı mekkī ma' nāsına **şevh** bi-ma' nī şeb ya' nī gice leyl ma' nāsına **şeh-bellūt** kestane didükleri (2) yemiş **şeh-tūt** ya' nī ḳara tut **şehd** kömec balı ya' nī mumlu bal ve şeker ma' nāsına da isti' māl (3) olunur ' Arabīde ve ' acemīde müsta' mel lügatdür ' Arabīde şīnūñ fetḥası ve zāmmesi cā' izdür Fārisīde (4) fetḥ ile meşhūrdur **şehbere** ḳatı ḳarı ' avrat **şehdāb** şerbet **şehdāne** iri incü (5) ve kendir tuḥmı ve saḳızınūñ eyüsi şāh-dāne lafzından taḥfīf olınmışdur iki ma' nāsına (6) daḫı müsta' meldür **şehdsān** kömec balı şehd ma' nāsına **şehd fāik** mumdan ayrılup (7) şāfi olmuş bal **şehrmend** ḥariş ya' nī tama' kār **şehle** mislühū **şehlā** alagöz ve böyük (8) göz ve şāhīn gözlü ve alaca nesne **şehvār** ḳatı eyü ve iri ve aru incüdür (9) **şeybā** āşkāre ve rüşen **şirzaḳ** zibil ḥuffāş ya' nī yaraşa necesi **şīşat** bi-ma' nī (10) girān ya' nī ağır ve nāḥoş **şayṭara** sergele didükleri otdur ki ta' rīb idüp şayṭarac (11) dirler **şeylem** delüce didükleri nesnedür ki buḡday içinde biter (12) **faşluş-şīn el-meksūret** şibet ṭaraḳ (13) otı **şitāb** irmek ve yılduz böcegi şebtāb ma' nāsına **şitāme** çirkin yüzlü **şicām** (14) ağac ḳurdı ve ḳatı şavuşdur ki ağacları ḳurudur **şirḥaşt** kezāngebīn ve ḳadın (15) duzlıḡı ve lapadur ki oḡlancuḳlara büşürürler **şirşīb** ağac ḳurdı **şireng** (16) ḥarmahre ve bi-ma' nī zehre ve acılıḳ ve bir acı otdur ve ḥarzehre ma' nāsına **şirīne** oḡlancuḳlar (17) başında çıkan baş beret uyuz gibi ve çiban gibi nesne ' Arabca sa' fe dirler **şigāre** (18) porsuḳ didükleri canavar **şiftreneg** şiftālū ve ḳaysı ve segel **şikāft** yarılmış (19) ve ḳulunc zaḫmeti **şikeft** alıc yemişi **şikest zebān** peltek kimse **şekle** bir pāre ma' nāsına (20) **şikem** ḳarın ' Arabca baṭn ma' nāsına **şikem-derd** ḳarın aḡrısı **şikem-dān** müşhil-i daruya (21) dirler ḳarın sürüci dimekdür **şikem-keşt** yimeḳ ḥazm

olmamağdan hāşıl olur (22) bir marazdur yürek ağrır **şikenb** nūn ile ve bā ile bi-ma' nī şikem ya' nī qarın aşl-ı luğat (23) budur qā' idet-ü muqarrere üzere nūn-ı sākin bādan öñdin vāqı' olmasın (24) mīm ibdāl olındı telaffuza tābi' olup ve kitābetde dağı ile yazdılar keşret-i (25) isti' māl ile taḥfif qaşd olunup āhirinden bā ḥazf olındı başka başına (26) bir luğat olındı **şilem** ağac pasıdur ki şamğ dirler **şilmāb** bir aşdur ki etmekden (27) iderler bazergān aşı dirler **şimşād şimşār** ol ağacdur ki ' amme taḥrīf idüp

73b

(1) çimşir dirler ve serv ağacına dirler **şih** uca didükleri ' uzv ve uyluk (2) **şih gabaḥ** mislühü **şindāb** bağa dikenini **şingerf** zencefre didükleridür ki kızıl (3) mürekkebi andan iderler **şing-māhi** kunduz balığı ve doñız balığı **şincār ve şinkār** (4) ve **şinkāl** ekelik didükleri ot ma' nāsına **sevī** turağ otı **şehnevā** (5) arşana aşı **şiyān** iki qardaş qanı didükleri daru **şiyāni** ḥorasāniler (6) qatında bir miskāle dirler ve bir dirhem ağırı **şib** medhūş ya' nī ' aqlı gitmiş ādem (7) **şit** bi-ma' nī şid ya' nī ' aqlı gitmiş dīvāne ma' nāsına ve turağ otı rāziyāne (8) tuḥmı **şih** deryā kenārı **şeydā** dīvāne olan şahış ve serāsime ma' nāsına **şirāz** (9) süzilmiş yoğurt **şir** kesre-i şariḥa ile süddür leben ma' nāsına **şirbā** südlü aş (10) **şirdā** mislühü **şir-renc** südlü birinc aşı **şirbaḥt** şarlağān yağıdur ki şuşamdan olur (11) **şirḥurma** süd ile ışlanmış ḥurma **şirḥaşt** qadın tuzluğu ve oğlan aşı didükleri (12) daru ve şirden didükleri bağırsağdur **şirzağ** yaraşa sidügi ve yaraşa zibilidür (13) ba' zılar yaraşa südidür didiler **şirkök** böyük yılan derisi **şirdān** Türkide (14) galağ idüp şirden didükleri bağırsağ **şirem** qarışuğ **şirfin** tatlu dimekdür (15) ḥalv ve leziz ma' nāsına **şire** tāzece üzüm şuyudur ki Türkide de müsta' meldür (16) **şizfün** bi-ma' nī senced ya' nī igde **şişe** sırça ve mahce ki ḥacamat idecek şişe (17) **şiftrenek** tivlü şeftalü ve qaysı didükleri yemiş **şilānek** ' unnāb **şilem** delüce (18) didükleri dānedür ki buğdaydan azar **şim** balıq pulı ve it balığı **şin** bi-ma' nī (19) şine ve kızılca alma **şin-ḥıyār** bir cins ḥıyārdur ki mışır diyārında olur **şivā** bi-ma' nī şevār (20) ya' nī toy kuşı hābārī gibi **faşlu's-şin el-mazmūmat** (21) **şübşe** taḥıl biti ve yemiş qurdı ve edviye qurdı ki edviyeyi yir delük delük (22) eyler **şütersenbih** ağac qurdı **şütergāz** bunduğ dikenini ve deve ḥabanı dirler bir otdur (23) **şütergā ve peleng** ' Arabi dilde zürāfa didükleri ḥayavāndur ki Türkide taḥrīf

idüp (24) zurnepe dirler **şüterbālūğ** deve kıayağı **şütürmorg** deve kıuşı ‘Arabide ne‘āme dirler (25) **şuhūd** cerāhāt ve dirnağ-la kıayıup ve kıızıup yırtmak ve kıizmek **şuyas** öyken (26) riye ma‘nāsına **şuğar** kirpi ve porşuk didükleri canavar **şukā** mislühü **şukūfe** çiçek (27) ma‘nāsına **şukūhe** demür dikeni hasek ma‘nāsına **şelūhec** mislühü **şelle** ‘avrat ferci

74a

(1) lamuñ teşdidi-y-iledür **şüllegāh** kıasuk dimekdür **şumşād** harekāt-ı şelāşe ile isti‘māl olunur (2) şakız ağacıdur **şümşir** kıākule-i şağira didükleri darudur **şümem** bi-ma‘nī şemşeme ya‘nī (3) şol ‘avrat südidür ki iki üç gün lohusa ola **şubh** kāğid mühresidür ki (4) veda‘ envā‘ indandur niçe dürlü olur göz edviyeleründür **şuncār** ekelek didükleri (4) otdur ki köki kıızıl olur kıan gibi mumcılar isti‘māl iderler **şunқār** bir nev‘ toğandur (5) sanқar dağı dirler **şuvāz** toy kıuşı **şuhnāk** kirlü nesne **şorbā** aş ma‘nāsına ve (6) tuzlu yimekdür **şurtāğ** şarı ağac ve bir otdur ki kıumlu yirde biter **şüregez** acı yılğun (7) ağacıdur ki ‘Arabca şel dirler **şürem** mürekkeb didükleri yemişdür ki turunca beñzer **şüşmır** (8) kıākule-i şağirdür ki meşhürdur **şükerān** baldıran otı **şümic** kıovan çiçegi mīmüñ (9) kesresi-y-iledür **şümın** ıspanak otı **şünder** bi-ma‘nī çükündür ki pazı didükleri (10) ot envā‘ indandur **şüniz** çörek otı ‘Arabidür Fārisisi büğancedur **şüyle** ak ayvadane (11) çiçegi ve kıovan çiçegi ve ağacıdur ki ak ola (12) **bābu’ş-** (13) **şād vemā ba‘dehū mine’l-muţābık şabun** Türkide dağı şabun dirler **şāmaryūmā** (14) ism-i süryānidür Türkide banbāl otı ve ‘akreb otı dirler **şā‘idiyye** muğallebi gibi döğilmiş birinc (15) ile iderler za‘ferān dağı kıatarlar **şāb** eşek kııyarıdur kıaşā’ü’l-ħımār ma‘nāsına **şālāmender** (16) bir yaramaz kelerdür **şāfan** şāfan didükleri bir şamardur ki mağalli baldıruñ iç (17) yüzinde topuğa gelmişdür bu şamarlardan kıan almak kıayzı kıabs olan kıātunlara ve dağı (18) bavāşır kıanı kıabs olan kışilere ve kıoruğ kıağme ve kıayāda olan emrāza nāfi‘dür **şākar** (19) işkāk kıuşı dirler bir kıuşdur gice uyumaz şabağa degin şayhā ider **el-şāhib** yoldaş (20) **el-şāhi** sarhoşlığı gitmiş kışi **faşlu’ş-şād ve’l-bā’** (21) **el-şabāh** zıddu’l-mesā’ ya‘nī evvel-i yevm **el-şubh** bi’z-zāmmi fecir tulu‘ itdügi vaқt **el-şabid** bi’l-fethi (22) ve bi-kesri’l-bā’ **el-müşeddede** kıurbağadan böyük bir ayakşuz canavardur ki deryālarda çok

olur (23) içi dolu şedîdüs-sevâd ve midâd olur rûmîde subyâ dirler **el-şabir** bi'l-fethi ve kesri'l-bâ' (24) bir ot adıdır ki 'inde'l-iṭlāk anuñ 'uşâresi murâd olur eyüsi suḳutrâ (25) cezîresinde olur şabar-i suḳutrî dirler ğâyet acıdır **el-şabî** meyl idici ve oğlana (26) daḫı şabî dirler neye gerekse meyl itdügi-çün cem' i şıbyân gelür **el-şabıyyet** kiçirek kız cem' i (27) şabâyâ ve şabayyât gelür **el-şabūh** sabâh içilen şarab cem' i şabūhî gelür **el-şabâre**

74b

(1) küçük lüfdür **el-şabâr** temürhindîdür **şabâ** bu ki sinâmekidür dirler ba' zılar sanânuñ (2) 'uşâresidir dirler **faşlu's-şâd ve'l-hâ'** **el-şıht** bi'l-kesri sağlık (3) ki zıdd-ı saḳamdur **el-şıhnâ'** **ve'l-şıhnât** bi'l-kesri yemüddü ve yakşuru balık necesi **el-şahîh** sağ ve tendürest (4) cem' i aşıhḫâ gelür **el-şahrâ'** açuḳ yir ki Fârisîde bî-püşeş dirler **faşlu's-** (5) **şâd ve'd-dâl** **el-şadd** bi'l-fethi ve't-teşdid men' ve i' râz itmek **el-şada'** bi't-tahrîk demür (6) pası ve daḫı beriyyede çekirgeye beñzer bir böcekdür ıssı ziyâde olıcaḳ uçar ve çağırur (7) daḫı şusuzluk 'atş gibi baba žarye **el-du'** bi'z-zâmmi baş ağrısı veca' u'r-re's ma' nâsına (8) **şadâ'-ı hâr ve sâzec** ya' nî ıssı baş ağrısı ki yalnız olbir nesne ile şirketi olmaya (9) **şadâ'-ı berd** şavuḳ baş ağrısıdır **şadâ'-ı hâr-ı demevî** ḳan gâlebesinden olan baş (10) ağrısına dirler **şadâ'-ı hâr-ı şafrâvî** bu baş ağrısı merra-i şafrâdan başa (11) şu' üd ider başı ve tamarları ve nabzı şadâ'-ı demevî gibi olur **şadâ'-ı balġâmî** balġâmî (12) baş ağrısı dirler **şadâ'-ı sevdâvî** sevdâvî baş ağrısıdır **şadâ'-ı rayhî** ġalîz (13) yellerden olan baş ağrısıdır **şadâ'-ı ḫumâr** şarâb ḫumârından ve buḫârından olan (14) baş ağrısıdır **şadâ' bi-şirketi'l-mi' de** mi' de şirketi ile olan baş ağrısıdır **şadâ'-ı istifrâġî** (15) ri' âfdan ve keşret-i cimâ' dan ve keşret-i ishâlden şoñra olan şadâ' dur şadâ'-ı (16) yâbis daḫı dirler **şadâ'-ı düdî** başda ḳurt ḫâdis olan ve mütevellid olan baş ağrısına (17) dirler **şadâ'-ı süddedî** süddeden ve aḫlâṭ-ı ġalîzadan 'arız baş ağrısına dirler (18) **şadâ'-ı zarbe ve saḳte** düşmekden ve birbirine muḫkem nesne doḳunmaḳdan ḫâdiş olan (19) baş ağrısıdır **şadâ'-ı veremî** a' zâ-ı zâhire şiş ve çibân mişillü nenseler ḫâşıl (20) olmaşınıñ baş ağrısıdır **şadâ'-ı bîza** göz buñarundan veca' 'arız olup ve gözünü (21) ḳapaḳlarını açamaz ve aydınlığına baḳamaz dâ'im ḳarañulu yaratılup ve şadâḳ'-ı dâ'im ve muḫkem olan (22) baş ağrısına dirler **el-şada'** bi't-tahrîk demür pası **el-şuddâd** bi'z-zâmmi ve't-

teşdid cezdān (23) cinsinden bir kiçirek canavardur ve ‘inde'l-ba‘z şol kelere dirler ki aña sām-ı abraş dirler (24) cem‘i sadāyid gelür **el-şadīd** yāreden çıkan mā‘-i raķīķ ki ķan-la muhteliķ ola (25) **el-şadīr** şol gül ki yaprağı ķatmer ola **el-şadr** göğüs cem‘i şudür gelür ve her nesnenüñ (26) evveline sadr dirler **el-şudağ** bi‘z-zammi gözle ķulaķ arası ve anuñ üstine müstevlī olan (27) şaça ki zülūf dirler cem‘i aşdağ gelür **el-şadāğat** za‘iflik ve‘ş-şadiğ za‘if

75a

(1) **el-şadfet** bi‘t-tahrīk incü ķabı ki şadef dirler ki deñizden çıkar ve cümle deñiz ķabuķlu (2) böceklerine dağı şadef dirler ve ķulaķ içi cem‘i şuduf ve aşdāf gelür **el-şadāķat** (3) dostlık ve doğruluk **şadyü'l-ħadīd** demür za‘ferānı dirler **faşlu‘ş-** (4) **şād ve‘r-rā‘ el-sarā‘** bi‘l-fethi ħanzal didükleri nesne ki Türkīde ebū cehil ķarpuzı (5) dirler **el-şard** bi‘l-fethi nüfuz itmek ve ħāliş nesne ve şovuk berd gibi **el-şurd** bi‘z-zammi ve fethi‘r-rā‘ (6) kaķken didükleri kiçirek ķuş cem‘i sardān gelür **el-şarād yir** bağırsağı **el-şırāz** bi‘l-fethi (7) oraķ ķuşı didükleri böcek ki yay içlerinde öter **el-şar‘** bi‘l-fethi Türkīce uçuk (8) tutmak ve düşmek suķūt gibi **el-şarāħ** şāfi ħāliş şarāb **el-şırf** bi‘l-kesri şusuz şarāb (9) ve şāfi ve ħāliş nesne ki ħayrılar-la memzūc olmaya **şarīmatü'l-cedī** tağ sultānı dirler (10) bir otdur boğum boğum budaķları olur ve aķca çiçeği olur ve uvacuk yemişleri olur **şarb** (11) şamģa dirler **şarīrā** tere-i ħorāsānīdür ba‘zılar tağ reyħānıdır dirler **faşlu‘ş-** (12) **şād ve‘l-‘ayn el-şā‘** ölçek ve biñ kırık dirheme şā‘ dirler cem‘i aşū‘ gelür **el-sa‘b** (13) bi‘l-fethi güç rüsvār nesne **el-sa‘ter** bi‘l-fethi ve sūkūnu‘l-‘ayn güyegi otı ve kekik otı (14) didükleri ot berrisi ve büstānisi ve cebelisi olur aşnāfi çokdur **el-şu‘ūd** (15) bi-zammeteyni yukāru ağmak **el-sa‘ar** bi-fethāteyni yüz egriligi ve ‘inde'l-ba‘z boyun egriligi (16) **el-şā‘īķ** kırağı ki güz eyyāmında ķar gibi gice-y-ile yire düşer **el-şā‘ūt** yunad ķuşı (17) cem‘i şa‘van gelür ve ‘inde'l-ba‘z şağār-ı ‘aşāfirdeñ başı kıızıl kiçirek ķuşdur (18) **el-şā‘īd** arı pāk toprak **el-şā‘af** bir aşıl şarābdur ki ehl-i yemen yaş üzümdeñ (19) iderler **el-şā‘ak** bi‘t-tahrīk ‘aql gitmek ve ħaşy olmak **el-sa‘l** bi‘t-teskīn başı kiçirek (20) kimesne **şā‘ter-i fārisī** güyegi otı **faşlu‘ş-şād ve‘l-ğāyn** (21) **el-şıgr** bi‘l-kesri zıddu‘l-kebīr ya‘nī kiçireklik ve ħorlık yukālu ķad şağara fe-hüve şağīrun ve şuğārūn (22) bi‘z-

zāmmi **el-şağar** bi-fethateyni kiçirek olmak ve yukālu hüve maşdarun şağaru'r-racül şağran bābe 'ilm (23) ve hüsn **el-şağir** kiçirek yaşlu cem' i şığār ve şuğar ve aşāgir gelür yukālu şağrür'r-racül (24) fe-hüve şağirun izā kāne hadiṣü's-sinn ve ḳalilü'l-cüsse **faşlu's-** (25) **şād ve'l-fā' el-şifat** bi'l-kesri nişān ve 'alāmet ve şüret cem' i şifāt gelür (26) **el-şifiyetet ve's-şifatāt** bi'l-kesri fihimā ḳaviyy cesim kimesne **el-şafihāt** yüzün derisi (27) ve her nesne ki yaşşı ve düz ola añā şafhā dirler levḫ gibi **el-şufer** bi'z-zāmmi ve 'inde'l-

75b

(1) ba' z bi'l-kesri ve'l-sükün baḳır ki andan avānī iderler ve daḫı tūc didükleridür ki (2) baḳırla pirincden ma' müldür **el-şifer** bi'l-kesri boş ve ḫālī nesne **el-şofer** bi-fethateyni ḳarın (3) içinde olur bir yılanuñ adıru ki añā ḫāyyetü'l-baḫn ve şecā' u'l-cū' daḫı dirler ḳaçan (4) acıḳsa ḳarın içinden ādemi ısırur incidür **el-şafār** yürekde şarı şular cem' olmak (5) ve 'ilāc-ı nābiḫ dirler bir ḫamar vardur anı kesmekle olur **el-şafrā'** aḫlāt-ı erba'adan (6) bir ḫaltuñ adıdur ve nebātātndan bir otdur **el-şufrat** bi'z-zāmmi şarulıḳ na' atı aşfar (7) gelür ve 'inde'l-ba' z aḳ ile ḳara arasında bir levndür lakin sevāda 'aḳrebdür (8) **el-şafrat** bi'l-fethi acılıḳ cū' gibi **el-şufariyet** bi'z-zāmmi şaru şāndal didükleri ḳuş (9) **el-şafariyet** bi-fethateyni şol ot ki evvel-i ḫarīfde biter **el-şafrağun** 'uşfūr envā' ndan (10) bir kiçirek ḳuşdur luğat-ı Yünāndan mu' arbeddür **el-şafşāf** söğüd ağacı şeceret-i ḫılāf ma' nāsına (11) ve şecere-i ibrahīm daḫı dirler luğat-ı 'ibrāndan mu' arbeddür **el-şafşaf** 'uşfūr ḳuşına (12) dirler ki Türkide serçe ḳuşı dirler **el-şafşāfet** ekşi aş ve ol nesne ki içine (13) ekşi veyā sirke ki ḳatarlar **el-şifşal** bi'l-kesri nebātātndan bir otdur **el-şafif** bi'l-fethi (14) ve kesri'l-yā' laḫm-ı ḳadīd **el-şafan** bi'-taḫrīk ve bi-fethi's-şād ve zāmhihā ḫayā derisi celde-i (15) bayzātü'l-insān ma' nāsına cem' i aşfān gelür **el-şafvet** bi'taḫarrikāti's-şelāset ve sukūni'l- fā' (16) ḫāliş ve güzide yukālu şafvetün küllü şey'in ḫālişa **şafar-ı bābili** böyük yapraḳlu (17) kekik adıdur **el-şafbīn** at ḳaşnısıdur **şafaru'l-beyz** yumurḫanuñ şarusıdur (18) **el-şafife** yaban servi nev' idür **el-şafra** boyacılar isti' māl ider bir otdur **el-şağir** (19) ḳıl gibi ḫurde gökcegidür lezzeti ḫurşef kökinüñ tu' mına beñzer **faşlu's-** (20) **şād ve'l-ḳāf el-şakar** bi'l-fethi toğan envā' ndan ḳaḳır didükleri ḳuş (21) ve ekşimiş süd leben-i şedīdü'l-ḫumūzat ma' nāsına ve ehlü'l-medīne bekmeze daḫı dirler

(22) debes gibi **el-şukrāt** bi'z-zammi ekşi yoğurt ve yaş peynir **el-şukakat** bi'z-zāmī baş ortasınıñ (23) aflagı beyāz vasaṭu'r-re's ma' nāsına **el-şak'ab** bi'l-fethi uzun ṭavīl ma' nāsına (24) **el-şik'ıl** bi-kesri's-şād ve'l-'ayn südde ıslanmış kırı hurma **el-şukl ve el-şuklat** (25) bi-zammi fihima buñar ḥāşır gibi ve cünb ma' nāsına da gelür **faşlu's-** (26) **şād ve'l-kāf el-şikket** bi'l-kesri ve't-teşdid bağlamak ve muhkem itmek ve üleşdürmek (27) **faşlu's-şād ve'l-lām el-şıl** bi'l-kesri nebātātadan bir otuñ

76a

(1) adıdur ve bir aşıl yavuz yılandur ed'ıyye ve efsün kār itmez ve 'inde'l-ba'z mārķikhā (2) didükleri canavar ki başı ve yüzi insān gibi ve gövdesi yılan gibi olur ve dirler ki (3) gören kimesne qahqahā ile bīhūş olur düşer cem'ı aşlāl gelür **el-şalā'et** (4) bi'l-fethi nesne saḥḥ itdükleri yassı düz taş cem'ı şalā'āt gelür **el-şalb** bi'l-fethi (5) ve'l-sukūn aşmak min bāb-ı zārb ve kemükden yağ çıkarmak **el-şalāḥ** bi'l-fethi zıddu'l- (6) fesād ya'nī eyülik ve istikāmet-i hāl yukālu şalaha's-şey'ü izā-zāle'l-feşādü 'anhü (7) ve şalaha'l-marīzu izā-zāle 'anhü'l-maraż ve hüve feşādü'l-mizāc min bāb-ı naşr **el-şulşul** (8) bi'z-zammi ügeyik didükleri kūş **el-şala'at** bi'l-fethi ve't-taḥrīk ve yecüzü bi'z-zammi cera'a vezninde (9) başuñ depesinde şacı gidüp açuk kalan yiri **el-şalif** boynuñ iyni (10) 'arizu'l-'unuḳ ma' nāsına **el-şalāyık** yufka etmek ḥubz-ı deķāk ma' nāsına **el-şılāl** (11) bi'l-kesri yaş ot 'aşeb gibi **el-şalkamet** azu dişleri birbirine doḳunmak taşādümü'l- (12) anyāb ma' nāsına **el-şulül** bi'z-zammi koḳmak neten gibi **el-şalma'** bi'l-fethi kesmek kaṭ' gibi (13) **el-şalv** uyluk faḥz gibi ve ikisine şalveyn dirler faḥzeyn ma' nāsına **el-şalme** menķūr (14) aşı dirler bir ṭa'āmdur **el-şalūn** yaban ḥarnubıdur **el-şalşāl** bi'l-fethi şu kırı (15) balcuḳ ki orcaḳ öter ve daḥı üveyig kuşına dirler ihtiyārāt şakşagan kuşına (16) dimiş **el-şalbān** sac ağacına beñzer bir ağacdur **el-şalī** bi-fethi's-şād bişürmak ve yakmak (17) **faşlu's-şād ve 'l-mīm el-şimmet** bi'l-kesri ve't-teşdid ḥāliş (18) ve ṭāhir her nesne **el-şumt ve'l-şumāt ve'l-sumūt** bi'z-zammi fi'l-küll epsem olmak sükūt gibi (19) **el-şımlāḥ** bi'l-kesri **ve'l-şumluḥ** bi'z-zammi kulak çirki **el-şımşam** bi'l-kesri kalıñ etlü 'ādem cem'ı (20) şamāşım gelür **el-şımāğ** bi'l-kesri ağzuñ bir cānibi cānibü'l-fem ma' nāsına **el-şamğ** ağac saḳızı ve (21) ağac küspesi ve zamḳ daḥı dirler cem'ı zamü' gelür envā'ı çoḳdur

şamğ-ı ‘ Arabî talh ağacınıñ şamğıdur (22) şamğıdur Türkîde dağı şamğ-ı ‘ Arabî dirler **şamğu'l-batm** termentin didükleri şeydür **şamğu'l-** (23) **akākyā** kırt dikenini şamğıdur **şamğu't-terşūs** aşık didükleri nesnedür **şamğu'l-harşef** (24) kenger şamğıdur **şamğu'l-ķatād** keşirā didükleri şamğıdur **şamğu'l-kemkām** yemende olur bellüt (25) gibi bir büyük ağacını şamğıdur **el-şamkemek** katı kuvvetlü er **el-şamem** bi't-tahrîk şağırlık ki (26) kulakda vākı‘ olur **el-şaymem** hāliš nesne yukālu şaymemü'ş-şey' i hāliša (27) **faşlu'ş-şād ve'l-nūn el-şandal** tayyibü'-rāyiha bir ağacdur ki hind vilāyetinden gelür üç dürlü

76b

(1) olur ebyaz ve aħmer ve aşfer ammā ekşer müsta‘ mel olan ebyaz olandur **el-şinā'** at bi'l-kesri (2) ħırfet şāni‘ ameline şan‘ at dirler şan‘ atun cem‘ i şanāyi‘ gelür **el-şimf** bi'l-kesri ve ķad yefteħu (3) bölük nev‘ ve żarb ve ķısm gibi cem‘ i şunūf ve aşnāf gelür **el-şunān** bi'z-żammi ķoltuķ ķoķusu (4) rāyiħatü'l-ıbt ma‘ nāsına **el-şanavber** çam ağacı **el-şanār** çınār ağacı **el-şanin** bir ot ismidür (5) **faşlu'ş-şād ve'l-vāv el-şuvāb** bi'z-żammi bit sirkesi (6) beyzu'l-ķamel **el-şaver** bi-fethateyni egri boyunlu olmaķ aşūr gelür **el-şūret** bi'z-żammi (7) bir nesnenün timşāli cem‘ i şaver gelür **el-şavret** bi'l-fethi uyuza beñzer bir **marāzđur el-şavtal** (8) çükündür didükleri ki ma‘ rüfdur **el-şūf** şof koyun yünü cem‘ i aşvāf gelür **el-şuvķa' ta** (9) bi'z-żammi başun şacı ağarduğı yir ki ağarduğına şaķ‘ at dirler **el-şavn** bi'l-fethi ħıfz (10) itmek yukālu şāne yeşünü şıyānete izā ħafaża min bāb-ı naşr **el-şavvānet** bi'l-fethi ve't-teşdīd (11) envā‘ı ħicārde bir nev‘ dür cem‘ i şavvān gelür **şavfü'l-baħr** deñiz yosiñudur ve pene şacı dirler (12) deryā böceklerinde midye gibi olur ammā ğayet büyük ve uzun olur meşhürdur **şavfu'l-arz** (13) oğul otunuñ yabānisidür **el-şavrā** keler nev‘ indendür **şavtar** çükündür ki aña çağandur (14) ve pancar dirler **faşlu'ş-şād ve'l-hā'** **el-şahyā'** kızıl şarāb (15) **el-şahyet** ve **el-şahēb** bi'l-fethi fihimā süci kızıl olmaķ ve şac kılınıñ rengi kızıla mā' il olmaķ (16) **el-şuhūbet** bi'z-żammi kızılılık **el-sehl** az az virmek **el-şahr** enar didükleri yemiş **faşlu'ş-şād** (17) **ve'l-yā'** **aşyāħ** şavt **el-şayħat** çağurmaķ yukālu şāha yaşıħu şayħan ve şayāħān (18) ve şayħāt ve şayħān **el-şaydan** bir kiçirek canavar devība ma‘ nāsına ve dilküye dağı dirler **şa' leb** (19) gibi **el-sir** bi'l-kesri yaruķ ve delük ve balık baħtesi **el-şayram** bir loķma yemek **el-sayķal** cilā (20) virmek ve

rüşen itmek **el-şıyānet** hıfz itmek **el-Fārisiyyet** (21) **bābu's-şād el-meftūhat** şıfat-ı ıtbāk (22) ve isti' lā ve şāğir şād harfinden cem' olduğundan ötüri nev' ān şıkladten (23) hālī degildür kıyās budur ki bu melāhat ve leţāfet üzerine vaz' olunmuş dilde (24) hiç bir harfle şād gelmeye pes ol kelime ki şād ile vārid olmuşdur ekşer budur ki ğayrı (25) dilden menkūldür ba' zıları egerçi Fārisi-i şahīhdür ammā aşılta sīn ile idi şonra (26) ' Arabī lafz ülfet dutulup tağlīz idüp şād telaffuz itdiler ve şād ile yazdılar (27) tettebbu' -ı elsine-i muhtelife itmeyenler ve melīh ve şivāzebān olanlar yine sīn ile telaffuz iderler ve sīn

77a

(1) ve sīn ile yazarlar belki ğayrı dilden naql olanları dağı ile iderler t̄āyī ' tā okurlar (2) ve dağı zādı ve z̄āyī zā okurlar **şābūn** her dilde müşterek luğattür hattā yetmiş dilde (3) isti' māl olunur dirler **şārūc** kireç ve göyinmiş alçı **şābūnī** bir nev' hālvādur ve şabuncı (4) ma' nāsına **şā'** biñ kırk dirhem alur kabdur **şāger** ışkara ve ölcek ve böyük kadeh aşılta (5) sīn iledür **şāf** şusuz ve çirksüz şarāb ma' nāsına isti' māl olunur **şabā** gün toğusundan (6) esen yıl **şabād** temür hindī **şabbāg** teşdīd-i bā ile boyacı **şabr** bir ot adıdır ' inde'-ıtlāk (7) ' uşāresi murāddur eyüsi suķutarā nām cezīreden gelür şabar-ı suķutarī dirler ğāyet acılığundan (8) ötüri şā' irler şī' rlerinde çok isti' māl iderler pes ' Arabīde ve Fārisīde (9) müsta' mel luğatdır ' Arabīde bānuñ kesri cā' izdür ammā Fārisīde sūkūn-ı bā-y-ıla müsta' meldür **şad** yüz (10) ' adeddür mi' et ma' nāsına aşılta sīn iledür şād-ile telaffuz olunması tağlītāt-ı ' avām (11) kabīlindendür **şadpā** kırk ayaklu ve çiyān didükleri ağılu böcekdür haşerāt-ı arz dandur (12) **şadā** āvāze ve yanķu ve reng-i bī-āb ya' nī nursuz renkdür **şadpāye** ağac ķurdı ve tırtıl (13) didükleri ķurd **şadberk** bir nev' kırmızı güldür **şadtū** kırk bayır ki işkenbe olur (14) şīrden dirler **şadr** göğüsdür ve ulular oturacak yire şadr dirler **şadef** incü kabı ki (15) incü anuñ içinde hāşıl olur ve añā beñzer ne var-ısa cümlesine sedef dirler **şadfe** (16) evzāndandur **segerce-i kebīre** miķdārı toķuz vuķiyye murāddur **şā' ter** sa' ter ma' nāsınadır ya' nī (17) güyegi otı **şā' ve** yūnad ķuşı **şāğragūn** partılcan didükleri ķuşcağuz bustanlar havlılarında (18) olur rengi şaruraķdur **şamg** bir ağacuñ pesīdür **san' at** pīşe ma' nāsına **şanavber** çam (19) ağacı ve çam ķozağına da dirler **şahbā** kırmızı şarāb **faşlu's-şād** (20) **el-meksūret şırf** bi-ma' nī hālīş ve şu katılmayan

şarāb **şıl** mār-ı qahqahā dirler bir yilandur ki (21) başı degirmi olur yüzün gören ve āvāzın işiden kimse yüzi üzerinde düşüp bī-hüş (22) olur ekşer budur ki mışır nevāhīsinde olur **şilāye** ol taşdur ki üzerinde (23) misk **ezerler faşlu'ş-şād el-mazmūmet şufr** tūc didükleri ma' denī (24) nesne **şūret-i vehmī** bi-ma' nī hayāl **şūṭal** çükündür **bābu'z-** (25) **zād vemā ba' dehū mine'l-muṭābıḳ el-za'ūd ve el-za'ūdet** başa şavuk geçüp dumağı olmak (26) ki zūkkām daḫı **dirler el-zī'elet** bi'l-kesri ince yılan hayye-i daḳıka ma' nāsına **el-zā'in** koyun cem' i (27) za'n gelür **el-zā'el** içmek şürb ma' nāsına **el-zabb** bi'l-fethi kiçirek canavardur ki **kaṭ' ā** şu içmez

77b

(1) Türkīde keler dirler cem' i **zabāb** ve **azvāb** gelür ve daḫı cerāḫat merhem urmaḳ ve seyelān itmek (2) ve baldıran didükleri otdur ki şūkerān daḫı dirler **el-zıyābet** ve'l-fethi yumuşaḳ (3) nesne **el-zabrāk** yoğun ve etlü olmak yuḳālu racülün **zabrāk** ve'l-cem' ü **zabārik** bi'l-fethi **el-zubāzab** (4) bi'z-zammi semüz kışsa boylu kimesne **kaşıru's-semān** ma' nāsına **el-zab'** bi'l-fethi sırtlān didükleri canavar (5) cem' i **azbā'** gelür **el-zıbn** bi'l-kesri bil ile **ḳoltuḳ** arası ve **ḳoltuḳ** ma' nāsına da gelür **el-zābr** (6) şeyḫ dāvud **ḳavli** üzere yaban havıcıdur **faşlu'z-zād ve'l-cīm** (7) **el-zacr** ve **el-zacrat** bi'l-fethi fihimā **ṭarlık** ve **ḳalb muzṭarib** olmak yuḳālu **zacera** **ḳalbühü** ey ızṭarabe (8) mine'l-ḡammi **el-zaciret** bi-kesri'l-cīm ve **el-zacūr** **ḡam-gīn** ve **ḡönlü** **ṭar** kimse **el-zacm** egrilik ve ' inde'l-ba' z (9) **burun** bir yanına egilmek yuḳālu **zaceme** **enfühü** iz emāle eḫadün **cānibey** **vechēhü** **el-zac'** bir ağacdur **dört** (10) **budaḳlu** olur **el-zacāc** bir ağac **şamḡıdur** ' ummān vilāyetinde **ḳuhvāḳ** **nām** **ṭaḡda** **biter** bir ' **azīm** (11) **dikenlü** ağacdur **faşlu'z-zād ve'l-hā'** **el-zahak** bi'l-fethi **tereyağı** ve ' **asel** (12) ve **ḳar** ve **çiçek** **ṭomurcuğı** ki **ağızı** **şakḳ** olmuş ola **el-zāhiket** **enbā-y-** **ila** **azrās** arasındağı **dişler** ki (13) **dört** **dişdür** cem' i **zavāḫıḳ** gelür **el-ḳuhul** **ıḳlil** **faşlu'z-zād ve'l-hā'** **el-zanḫam** ve **el-zanḫim** bi'l-fethi (14) **fihimā** yoğun **ḡalız** kimesne **kemā** yuḳālu **el-zahmü'l-ḡalız** **min külli şey'in** **min bābi ḫusn** **faşlu'z-zād** (15) **ve'd-dāl** **el-zadd** bi'l-fethi ve't-teşdid **ṭoldurmaḳ** yuḳālu **zıddu'l-ḳaryete** iz emle 'ehā' min bābi'z-zarb (16) **el-zidd** bi'l-kesri ve **el-zadīd** bi'l-fethi **muḫālif** ve **muḡāyir** ve **düşmen** cem' leri **azdād** gelür (17) **faşlu'z-zād ve'r-rā'** **el-zarr** bi'l-fethi **ziyān** ki **nef' uñ** **zıddıdur** **el-zurr** bi'z-zammi

arıklık ve hāl (18) yaramaz olmak hezāl ve sū-i hālil-hāl ma' nāsına **el-żara** ' bi-teşdidi'r-rā' şiddet ve ziyān ve ġām-ġin (19) olmak **el-żārb** bi't-teskīn urmağ ve dağı nev' ve nazar ma' nāsına da gelür **el-żarīr** gözi gitmiş (20) zāhibü'l-başar ma' nāsına **el-żarżamet** bi'l-fethi şiddetle ışırmak şiddet-i 'azz gibi **el-żars** bi'l-kesri diş (21) sinn ma' nāsına ve 'inde'l-ba' z azu diş ve berk ve muhkem yir cem' i azrās ve żarūs gelür **el-żaras** (22) bi-fethateyni ekşi yimekten ve ġayrıdan diş kamaşmak yukālu żaraset esnānehū min tenāvüli şey'in (23) ħāmız min bāb-ı 'ilm **el-żarżim** bi-kesri'z-żādeyn sırtlan didükleri canavar **el-żara** bi-fethateyni za'if (24) ve zelil ve muṭi' ve munḳād **el-żuru** alma dikeninüñ kurası ve 'inde'l-baz bir dürlü dikendür ki (25) ka'be yollarında çok biter ağulu dikendür yir yüzine yayulur baldırı olmaz hayavānāt yimez (26) kırıcak dikenleri kedi dirnağına döner 'Arablar yaşına şabrağ ve kurasına żarba' dirler **el-żirġām** bi'l-kesri (27) arslan esed gibi ve dağı incir ağacına dirler şeceretü't-ṭin gibi **el-żar** bi'l-fethi ve sükūnu'r-rā'

78a

(1) tavar emcegi cem' i żarū' gelür **el-żārrat** bi-teşdidi'r-rā' baş barmağ altında aya kenārında (2) olan yumruca et ki żartü'l-ebhām dirler **el-żarv** bi'l-fethi cerāhatden kan ağmak **el-żirv** (3) bi'l-kesri bir aşıl şamğdur ki kemkām dirler bellūṭ ağacına beñzer bir ağacda olur yemen (4) vilāyetinden getirüler ve dağı beneviş yemişine dirler ḥabbetü'l-ḥazrā gibi **el-żarūrī** zeyrek ve (5) 'ağıllu ve yukālu azarūniyyü'r-recül azrīrāran izā intafaḥa batnuhū **el-żariyy** kan durmayan (6) tamar hüve 'uruğun żadiyyün izā lem yenkaṭi' demühū **el-żarb** żarb didükleri hayvān kanfezek ya'nī (7) kirpinüñ büyük nev' idür **el-żarm** karabaş çiçegi ve kara kan dağı dirler **żarū'u'l-kelbe** (8) yemen ve mekke tağlarında olur ehl-i yemen zaḳḳūm dirler **żarsu'l-'acüz** demür dikenidür (9) **faşlu'z-żād ve'l-'ayn el-za'zā** 'ağıllu ve fikri (10) olmayan kişi ve her nesnenüñ kemi ve za' fi **el-żi' f** bi'l-kesri iki kat her nesne ki bir mişli (11) miğdārı cem' i az' āf gelür **za' fu'l-esnān ve seylāne** dişler za'if olup ve (12) diplerinden şular ağmağdur **za' fu'l-başar** göz bir hoşça görmemek **za' fu'l-kebed** ciger (13) za'if ve kuvvetsüz olmağdur **za' fu't-ṭihāl** talāğ bozğunluğu ve za'afi ve veremidür (14) **za' fu'l-kelī** bögrek za'if ve arığ olmağdur

za' f-1 kuvvet-i hāzıma mi' de (15) kuvvetsüz ve za' if olup ta'āmi ve gıdāyı siñirmemektür **el-za' f** bi'l-fethi ve'z-zammi fih (16) luğati kuvvetsüzlik yuqālu kad zu' afa biz-zammi fe-hüve za' ifun min bāb-ı husn **faşlu'z-** (17) **zād ve'l-ğayn el-zuğbūs** bi'z-zāmmi ve'l-fethi ve sükünü'l-ğayn kiçirek hıyār ve az (18) olur ki kuvvetsüz za' if kimesneyi buñā teşbih iderler ve dağı bir za' if otdur ki sirkeye (19) ve zeyte ışladup yirler cem' i zafābīs gelür **el-zafes** bi'l-fethi biri birine qaruşup (20) muhtaliğ olmak min bāb-ı ' ilm **el-zağzağa** dişi olmayan ' avrat ve dağı kart et yimek (21) ve ta'āmi iki çeñe arasında geve geve yimek yuqālu zağzağate'l- ' acüzü izā lāket beyne'l- (22) cetkeyni ve lā sinne leh **el-zuğtat** bi'z-zāmmi şiddet ve meşakkkat ve tarlık **el-zağāğat** (23) bi-zammi ahmağ ' ağılsuz kişi **el-zağam** bi'l-fethi ışıрмаğ ' azz gibi **faşlu'z-** (24) **zād ve'l-fā' el-zıfıd' / zıfıda'** bi'l-kesri ve bi-kesri'd-dāl ve fethihā kurbağa didükleri ki (25) meşhürdur cem' i zafādı' gelür dişisine zafda' a dirler **el-zafit** za' ifü'l- ' aql (26) ve'r-rā' **el-zafn** bi'l-fethi ayağ-la depme urmağ ve atmağ remy gibi **el-zafan** bi-fethi'l-fā' (27) kaşırü'l-kāme kimesne ve semüz ahmağ ādem **zafābīs** küçük hıyārdur **zafāyirü'l-cinn** baldırı

78b

(1) **qaradur faşlu'z-zād ve'l-lām el-zull** bi'z-zammi helāk (2) yuqālu zullu's-şey' ey zā' a ve heleke **el-zāll** bi't-tahfif bir aşıl otdur ki seder-i berrī (3) dirler vāhidesi zālledür **el-zālī'** kavī ve muhkem **el-zālālet** helāk olmak ve gā'ib (4) olmak yuqālu zallu'l-mā' fi'l-leben izā gābe ve heleke min bāb-ı zarb **el-zıla'** bi-kesri'z-zād (5) ve fethi'l-lām egri nesne ve eyegü kemigi ki Fāriside astahvān-ı pehlü dirler **faşlu's-şād** (6) **ve'l-mīm el-zāmm** bi'l-fethi ve't-teşdid yapuşdurmağ ve devşürmek **el-zamd** bi'l-fethi (7) ve's-sükün yāre üstine merhem urmağ ve biz bağlamağ **el-zumr** bi'z-zammi ve sükünü'l-mīm ve zammihā (8) arıklık ve'z-zumūr bi'z-zammi arıklık ve ince bellülik vel-zāmir arık ve ince bellü **el-zam' ac** (9) yoğun gövdelü ' avrat ki her a' zāsı yirlü yirince ola **el-zanme** bi'l-fethi ve bi-kesri'l-mīm haste (10) kötürüm kimesne zemene gibi **el-zamnet** bi'l-fethi ' illet-i müzmine **faşlu'z-zād ve'l-nūn** (11) **el-zunnet** bi'z-zammi ve't-teşdid hastelik maraz gibi **el-zanak ve'z-zanūğ** bi'l-fethi fihimā tarlık (12) zik gibi **el-zunāk** bi'z-zammi zükkām yuqālu racülün maznük ey mezküm **el-zānik** mislühü **el-zanū** (13) bi'l-fethi ve'l-kesri oğul ve kız

veled gibi **el-zanī** maraz ve araklık hezāl gibi **faşlu'z-zād** (14) **ve'l-vāv el-zav'** bi'l-fethī şu'le cem' i ziyā' ve azvā' gelür **el-zavd** bi'l-fethī (15) ziyān eylemek ve mazarrat ma'nāsına gelür **el-zav'** bi'l-fethī hoş koşulu koşmak ve peritmek (16) **el-zuv'** bi'z-zammi gice uçan kuşlardan bir kuşdur ba'zılar irkek kuşdur didiler (17) cem' i azvā' ve ziyā' gelür **el-zavmerān** feslegān didükleri ot ba'zılar şü yarpuzinuñ (18) bir nev' idür yaban na'nāsına beñzer dirler ve ayvaţane otına ve bīd mişke ki behrāmic (19) dağı dirler **el-zaviyy** bi'l-fethī arıklık hezāl gibi **faşlu'z-zad ve'l-hā'** **el-zaheb** (20) bir nesne odda kızdurmak ve bişürmek **el-zahd** qahr itmek **el-zahr** bi'l-fethī qablubağa salhafāt (21) gibi **el-zahl** bi'l-fethī kılet ya' nī azlık **el-zahyā'** hayz görmez ' avrat **faşlu'z-** (22) **zā ve'l-yā'** **el-ziyā'** bi'l-kesri ve'l-medd aydınlık ve rüşen olmak **el-zīcān** bi'l-kesri (23) meyl itmek **el-zayh** bi'l-fethī ve **el-zayyāh** şü-y-ıla mağlüt süd ki şuyı çok ola leben-i (24) keşirül-mā' gibi **el-zāyā'** bi'l-fethī büyük nesne ' azīm gibi **el-zaygam** arslan esed gibi ve ısırmak (25) ' azz gibi **el-zayf** bi'l-fethī konuk cem' i zuyūf ve azyāf ve zayfān gelür **el-zayāfat** bi'l-kesri (26) konuklık ve konuk olmak **el-zīyf** bi'l-kesri kenār ve nāhiye ve cānib ve sāhil-i bahr **el-zīyq** (27) bi'l-kesri taralmak **el-zāymarān** bi'l-fethī ve sükūni'l-yā' ve zammi'l-mīm rayyāhīn envā' indan bir nev' dūr

79a

(1) ki feslegān dirler ve ' inde'l-ba'z biñ böregi dirler bir kızıl çiçekdür **el-zayūn** erkek (2) kedi sennūr-i zeker ma'nāsına ve ' inde'l-ba'z yaban kedisi **el-Fārisiyyet** (3) **babu'z-zād el-meftūhāt zab'** sırtlan didükleri (4) canavar **zīfem** kuvvetlü arslan **zaymerān** bi-ma'nī şah-ı sepre ya' nī feslegān ve ve sefrem ve sepreğām dağı (5) dirler ba'zı luğatlerde bostān-ı efrüz dimek-le ma' rüfdur taşhīh olunur ki Türkīde (6) özder otı dirler haq budur ki tēc-ı horus ve sultān böregi didükleridür çiçekdür (7) **zīf** mihmān ya' nī konuk **faşlu'z-zād el-meksūret zīhk** gülmek **zīrgām** arşlān (8) **ziyā** aydınlık **ziyāfet** konuklık **zīk** darlık **zīrs** dendān ya' nī diş **faşlu'ş-** (9) **şād el-mazmūmat zurāt** bi-ma'nī tīz-dāden -hāşā- illenmek ya' nī oşurmak (10) **bābu't-tā'** **vemā ba' dehū** (11) **mine'l- muţābīk faşlu't-tā'** **ve'l-bā'** **el-tıbb** bi'l-kesri ve't-teşdid işlah ve ' ādet ve lūţuf (12) ve siyāset ve sehr ibn-i anbārī qātında tıbb azdādındandır zīrā ' ilāc-ı emrāza ve sihre (13) tıbb dirler

sihr-i hūd emrāzıdandır **el-ṭabḥ** bişürmek bi'l-fethi **el-ṭabīb** 'ālim bi't-ṭıbb (14) olan cem' - i kıllat aṭıbbā ve cem' -i a'zam keşret aṭıbbā' gelir **el-ṭabābet** bi'l-fethi ṭabīblik **el-ṭabāhat** (15) genc semüz 'avrat şābbe-i semīne ma'nāsına ve etlü ve yumurṭalı ḳalye ve ba'z yirde ḳaygāne diyü (16) ḳayd olmuş **el-ṭabrazd** şeker envā'ından bir nev' dür **el-ṭabas** ḳurd zī'b gibi **el-ṭabāşır** bir meşhūr (17) devādur ki ḳaşā-i hindī riḥ-ı şedīdede birbirine doḳunmasından muḫtarik olup kül olur (18) kül içinde bulunur eyüsi ziyāde beyāz olur ve dirhem gibi müstedir olur aṭıbbā ḳatında (19) ma' rüfdür **el-ṭab** ve **el-ṭabī' at** bi'l-fethi fihimā mizāc cem' i kesr-le ṭıbbā' ve ṭabī' at cem' i ṭabāyı' (20) gelir **el-ṭubbāk** bi'z-zāmmi ve teşdīdi'l-bā' bir ağacuñ adıdır **ṭāyirü'l-bahr** şuda dā'imā uçar (21) martı ḳuşı didükleridir **ṭālesfer** hind zeytūni yaprağıdır dirler **ṭabıḳa ve ṭārtaka** (22) ḥabbu's-selāṭin ve ḥabbu'l-mülük dirler **ṭālekūn** bakır tūbālından düzerler Fārisī bir terkibdür (23) **ṭabā'** iḫtiyārāt ḳavli üzere böyük kırmızı incire dirler **ṭabāk** gāfeş nev' indendür (24) **ṭabakā** buğday nev' indendür **ṭaninü'l-üzñ** ḳulaḳda kāzib ve beyhūde āvāze işitmekdür (25) **ṭarfe** bu ' illete göz noḳtası dirler **faşlu't-ṭā' ve's-sā' el-ṭaşrat** (26) süd ḳoyu va ḡalīz olmaḳ yukālu ṭaşara lebenühü izā aḡlaza **el-ṭişyār** bi'l-kesri arslan esed gibi (27) **el-ṭaşrac** ḳarınca neml gibi ve bet-i ḳamel gibi **faşlu't-ṭā' ve'l-cim el-ṭācen** bi-fethi'l-cim tava

79b

(1) didükleri ḳab **faşlu't-ṭā' ve'l-ḥā' el-ṭahā** bi'l-fethi (2) ve'l-ḳaşr envā' -ı nebātātdan bir nev' dür **el-ṭahaş** bir nesneyi eli-y-ile def' eylemek **el-ṭahar** ırāḳ eylemek (3) ve atmaḳ remy gibi **el-ṭahīr** nefsi-i 'ālī **el-ṭahṭāc** arslan esed gibi **el-ṭihāl** bi'l-kesri ṭalāk her ḳankı (4) ḥayavānuñ olursa olsun **el-ṭuhālet** bi'z-zāmmi ṭalāk aḡrısı vec' a ṭihāl ma'nāsına **el-ṭahl** ṭalāk (5) aḡrısından incinmek ve bir nesne fāsıd ve müteḡayyir olmaḳ **el-ṭahlub** bi'z-zāmmi ve zāmmi'l-lām ve ve fethihā (6) şu yosuñı ki ṭahlābu'l-mā' dirler ve yoşuñlu buñara 'ayn-ı muṭaḥalliba dirler cem' i ṭahālib gelir (7) **el-ṭahmā'** bi'l-fethi envā' -ı nebātātdan bir nev' dür baldırān dirler **el-ṭihmā'** bi'l-kesri doldurmaḳ (8) **el-ṭahan** öḡütmek un eylemek **el-ṭihñ** bi'l-kesri un daḳıḳ gibi **el-ṭahān** bi't-taḫrīk bir aşıl (9) kiçirek canavardur **el-ṭahinet** şānvāhuñ ardındaḡı dişlerüñ birisi cem' i ṭavāḥın gelir (10) **faşlu't-ṭā' ve'r-rā' el-ṭar** dükeli dimekdür yukālu cā'ü (11) ṭarran ey cemī' an **el-ṭurra** bi'z-zāmmi

ve't-teşdid zülûf didükleri şâc **el-ṭarab** bi't-taḥrîk (12) bir ḥıffettür ki insâna yetişür şiddet-i ḥüznden ya şiddet-i sürürdan cem'î aṭrâb gelür ammâ ekşer (13) sürür ma'nâsına müsta'meldür **el-ṭarâvet** tâzelik **el-ṭursûs** bi'z-zâmmi ḳalkan diken (14) didükleri diken cem'î ṭarşış gelür **el-ṭarḥ** atmak ve ırak itmek yukâlu naḥletün ṭarūḥun (15) ey ṭavîlün **el-ṭarḥûn** bi'l-fethi meşhûr bir otuñ adıdur cem'î ṭarâḥîn gelür **el-ṭarz** hey'et (16) ve zînet yukâlu ṭarzühû ḥusn ey hey'etühû ve ṭarzühû maḳbûlün ey zînetühû **el-ṭaraş** bi-fethi't-tâ' ve'r- (17) râ' şağırılık şamm gibi ve yukâlu **el-ṭaraş** eḳallü mine'l-şamm ve hüve mu'arrebün mine'l-Fârisiyy **el-ṭurṭabb** bi'z-zâmmi (18) ve't-teşdidi'l-bâ' uzun emcek şedy-i ṭavîl gibi yukâlu li'l-mer'eti ṭurṭabbetün izâ kâne sedyühâ (19) ṭavîlün müsterḥarfe **el-ṭurṭabet** bi'z-zâmmi aḳca dirhem 'urfî ma'nâsına **el-ṭurṭûr** bi'z-zâmmi uzun ince (20) âdem **el-ṭarf** bi't-teskîn 'inde'n-naẓar göz ḳapağın depretmek taḥrîk-i cüfün ma'nâsına ve az olur ki (21) 'ayn murâd olur **el-ṭurgâl** bi'z-zâmmi çil ḳuşuna beñzer bir ḳuşuñ adıdur ki boynı kızıl toḳlu (22) olur ve ḳanadı altı kızıl olur **el-ṭarf** ve **el-ṭarîf** yeñi cedîd gibi ve soñradan olmış (23) nesne **el-ṭarfâ'** bi'l-fethi ve'l-kesri ilğun ağacı **el-ṭırḳ** bi'l-kesri ḳuvvet ve şaḥam yukâlu mâ bihî tırḳun (24) ey **ḳuvvetün** ve şaḥmun **el-ṭirâḳ** bi'l-kesri ve't-taḥfif gitmek zehâb gibi **et-ṭırm** bi'l-kesri yağ zebed gibi (25) ve 'inde'l-ba'z bal 'asel gibi **el-ṭurâmet** bi'z-zâmmi diş kükürmek ḥafratü'l-asnân gibi **el-ṭırmâḥ** (26) bi'l-kesri uzun ṭavîl gibi **el-ṭırmûş** bi'z-zâmmi za'if ve kül içinde bişmiş etmek (27) **el-ṭırmûs** bi'z-zâmmi büyük etmek ba'zılar ḳatında kerde didükleri etmekdür **el-ṭarmûḳ**

80a

(1) yarasa ḥuffâş ma'nâsına **el-ṭerencebîn** terengebîn didükleri ki nesne ki bâb-ı tâda zıkr (2) olunmuşdur **ṭarsatûc** deryâ baluḳklarundan bir baluḳdur **ṭartıflân** üç yapraklı bir otdur (3) **ṭargâlûdis** şarı ala fegfeg ḳuşıdur **ṭarîfün** Yünânîdür kızıl üveyik (4) dirler bir ḳuşdur **ṭarḥaşḳûñ** lisân-ı Berberîde yaban hindibâsıdur **ṭaraf-ı zenbi'l-eyl** (5) yaban kiçisinüñ ḳuyrıḳı ṭarafıdur semûm-ı ḳıtâladendür **ṭarîḥ** ṭarîḥ dirler bir baluḳdur küçük (6) olur tebrîz ṭaraflarında bulunur **ṭarîḳân** yaban uşpuru dirler bir otdur bahâr eyyâmında (7) olur **ṭarâgyün** Yünânîdür bu ot girit cezîresinde olur gayrı yirlerde olmaz (8) dirler bir nev' i

dağı olur yaprağı seḫūlüfenderyüne (diğer iki nüshada böyle) beñzer köki aḫ ve ince olur (9) **ṭarukukun** Yūnānīdür yaban elmasıdur ki za' rūr dirler **ṭaryakulyun** deñiz kenārunda (10) biter bir otdur **ṭarḥamaṭaykun** sürme nev' indendür **ṭarāşne** göz otıdur buzağı (11) otı dağı dirler **ṭarne** yir üzerinde döşeni biter kızılca yaprakları olur bir otdur (12) aḫ ve uvacuḫ tuḫmları olur **ṭarancumalus** per-i siyāvuşān ismidür **ṭarāgūşūgane** (13) ekin arasında biter penbe gibi ḫozağı olur bir otdur **faşlu't-** (14) **ṭā' ve's-sīn el-ṭās** ma' rūf bir ḫabuñ adıdur Türkīde dağı ṭas dirler cem' i (15) atvās gelür **el-ṭassūc** bi'l-fethi ve't-teşdīdi's-sīn nāhiye ve ' inde'l-ba' z (16) ṭasūc iki ḫabbeden ' ibāretdür ḫabbenūñ yigirmi dördi bir dinārdur ve südüsi (17) bir dānuḫdur Fārisīce ṭasū dirler **el-ṭasal** bi't-tahrīk serābuñ uzaḫdan şu (18) gibi görünüp muṭṭarib olması **el-ṭasī** südi çok içmekden ağır olmak (19) **faşlu't-ṭā' ve's-şīn el-ṭaşrah** ḫurma ağacı naḫl gibi (20) **el-ṭab** böyük ṭās ki legen dağı dirler ṭaşṭ gibi **faşlu't-ṭā' ve'l-'ayn** (21) **el-ṭā' āta** muṭī' ve münḫād olmak **el-ṭu' m** bi'l-fethi datmaḫ **el-ṭu' am** bi'z-zammi ṭa' ām (22) **el-ṭā' ām** her nesne ki ekl ḫābil ola cem' i eṭ' ima gelür **el-ṭā' an** bi'l-fethi urmaḫ (23) ḫarb gibi **el-ṭā' ūn** vebā didükleri böyük ḫıban ki yufḫa yirlerde çıkar (24) cem' i ṭav' īn gelür **faşlu't-ṭā' ve'l-ḡayn el-ṭaḡyān** (25) vaḫşī şıḡıruñ kiçregi ve azḡunlık ve ḫadden tecāvüz itmek **faşlu't-** (26) **ṭā' ve'l-fā' el-ṭafūḫ** dolu olmak ve yukarı ḫalkmaḫ ve tiz giçmek (27) **el-ṭufūs** bi'z-zammi ölüm mevt gibi yukālu ṭafese ṭafesā ve ṭufūsen ey māte

80b

(1) **el-ṭıfs** bi-kesri'l-fā' kirlü nesne **el-ṭafşeye** ekşi aş **el-ṭafşilet** ḫalya aşı ve ' inde'l-ba' z baklava (2) **el-ṭafkāf** yumuşaḫ tāze ot ve eṭrāf-ı şecer **el-ṭaftat** böğür ḫāşıra gibi cem' i ṭafātif gelür (3) **el-ṭıfl** bi'l-kesri yakında ṭoḡmuş veled cem' i etfāl gelür ve her nesnenūñ ibtidāsı ve evveli (4) **el-ṭufyet** bi'z-zammi ve sūkūnu'l-fā' yılan arḫasında olan ḫaṭ ve dağı maḫal ağacınūñ yaprağı (5) cem' i ṭaḡyī gelür **el-ṭafāḫat** her nesnenūñ üzerine gelen köpük **faşlu't-** (6) **ṭā' ve'l-ḫāf el-ṭāḫat** ḫudret ve ḫuvvet ve berḫāt **faşlu't-ṭā' ve'l-lām el-ṭal** bi'l-fethi za' īf (7) yağmur ve çı didükleri ruṭūbet ki şabāḫlarda gökden yağar cem' i ṭalāl gelür **el-ṭul** bi'z-zammi (8) süd leben gibi **el-ṭalā'** bi'l-fethi giyik buzaḡusı külliyen zāt-ı zūlf olan ḫayvānātuñ veledi cem' i (9) atlā' gelür **el-ṭilā'** bi'l-kesri diş şarılıḡı şafrat-i

asnān gibi va‘ şī-i ‘inebden ṭabḥla şülüsāndan (10) eḳalli giden şarāb ki ‘acem aña mey-i baḥtac diyü ad virmişdür **el-ṭalab** bi't-taḥrīk istemek **el-ṭalah** bi'l-fethi (11) muz ağacı ve şecer-i ‘azīm **el-ṭalah** bi'taḥrīk yorulmak ve arıklık **el-ṭalīḥ** bi-kesri'l-lām āriḳ za‘ if (12) ve yorılmış cem‘i ṭalāyih ve ṭalāḥ gelür **el-ṭalḥ** kene didükleri böcek ḳarāde gibi **luṭluḥūm** bi'z-żammi (13) lezzeti dönmiş ve müteḡayyir olmuş şu **el-ṭılısım** bi-kesri'l-lām ve't-tā‘ yalandan düzilmiş (14) nesne cem‘i ṭılısımāt gelür **el-ṭalātalt** bi'l-fethi ve'z-żamm şol derde dirler ki ‘ilācı ve devāsı (15) olmaya ve dehye ma‘nāsına da gelür **el-ṭala‘** ḥurmānuñ evvel zāhir olan yemişidür ve çiçek (16) ḳılıfciḡu ki çiçek anuñ içinde olur **el-ṭalū‘** zuḥūr ve ḥurūc itmek **el-ṭal‘at** görmek (17) ru‘yet gibi **el-ṭalk** bi'l-fethi ve's-sükūn oḡlan yavrusı ve bir nev‘ ḳat ḳat bir aḳ ṭaşdur (18) aḳ olur ve şaru olur kevkebū'l-arz daḡı dirler Türkice uranbulı ve alıcı (19) daḡı dirler **el-ṭalāḳat** aḳıḳ yüzlülük ve faşih dillülük **el-ṭalak** bi't-taḥrīk aḳıḳ yüzlü (20) olmaḳ **el-ṭalāḳ** bi nesneden el çekmek ve şalıvirmek ve nikāḥdan olan ‘ahd-i zā‘il (21) idüp bozmaḳ **el-ṭalām** esrār otınuñ tuḡmı bezr-i ḳaneb gibi **el-ṭālam** zırniḥ **el-ṭalḥ** içi (22) boş ḥālīyü'l-cevf ma‘nāsına **el-ṭalūt** vaḥşī canavarlaruñ veledi **el-ṭalāvet** bi'l-fethi güzellik (23) ḥusn gibi **el-ṭalli** bi'l-fethi ḳuzı ve oḡlaḳ ki ḳiçirek ola cem‘i ṭalyān gelür **el-ṭalyet** (24) bi'z-żammi boynuñ öñi ki ardına ḳafa dirler cem‘i ṭalī gelür **faşlu't-tā‘** (25) **ve'l-mīm el-ṭım** bi'l-kesri deñiz baḥr gibi **el-ṭamş** cimā‘ itmek ve ḥayz görmek **el-ṭameş** ḥāyızā (26) ‘avrat **el-ṭumūr** bi'z-żammi a‘ zā segirmek ve şıçramaḳ ve doldurmaḳ **el-ṭāmir** püre berḡoş (27) gibi **el-ṭumrūḳ** bi'z-żammi yarasa ḥuffāş gibi **el-ṭımtam** bi'l-kesri ḳaluñ etlü ādem ve dilinde pelteklik

81a

(1) olan ve sumāk didükleri ḥābbe **el-ṭalmet** bi'l-kesri za‘ if ‘avrat **el-ṭāmet** tabsurmuş (2) dudaḳ **faşlu't-tā‘ve'l-nūn el-ṭanā** ziyāde şusuz olmaḳdan (3) ciger yanına **yapuşamaḳ el-ṭabḥ** semüz olmaḳ ve ṭā‘ām ḥazm olmaḳ **faşlu't-tā‘** (4) **ve'l-vāv el-ṭavb** bi'l-fethi kızıl kirmid acur-ı aḥmer ma‘nāsına ehl-i mısır luḡatindendür **el-ṭavbād** (5) buḡūr-ı meryem didükleri ot **el-ṭuvbālt** bi'z-żammi dişi ḳoyun na‘ce gibi **el-ṭuvbāleş** ‘aşā-yı (6) rāy didükleri ot **el-ṭāvus** bir ma‘rūf ḳuşuñ adıdur taşḡiri tuveys gelür **el-ṭavṭanā** (7) enceden didükleri ot **el-ṭavṭ** tūtyā didükleri ma‘denī nesne **el-ṭavṭi** meşhūr ve laṭif (8) ḳuşdur **el-**

tuvāfet kedi sennūr gibi **el-tuvval** bi'z-zāmmi ve teşdidi'l-vāvi'l-meftūhāt şu kuşlarından (9) ayakları uzun ve yüz rengi ve kıyruğı kara ve kıyruğunuñ ortasından iki aq (10) yelegi var bir kuşuñ adıdır **el-tuvl** bi'z-zāmmi uzunlık **el-tavīl** uzun ve cem' i tavāl gelir **el-tavyī** (11) bi'l-fethī acılık cū' gibi **faşlu't-tā'** ve'l-hā' **el-taht** hayz görmek (12) **el-tahāret** bi'l-fethī arılık nezāfet gibi **el-tāhir** pak ve arı **el-tehraşakūk** (13) nev' ün mine'l-hindibā' **el-tuhūr/taḥūr** bi'z-zāmmi ve'l-fethi arınup pāk olmak **el-tahf** dāridan (14) iderler bir aşıl ta'āmdur ve 'inde'l-ba'z dāri etmegi **el-tuhāfet** bi'z-zāmmi şac bölügi (15) ve zülūf zevābe gibi **faşlu't-tā'** ve'l-yā' **el-tayyib** bi't-teşdid pāk ve arı nesne ki (16) ḥabīşūñ ziddıdır **el-tıyb** bi'l-kesri hoş koḥulu nesne ve rızā ma' nāsına **el-taysār** (17) sivri siñek ba' ūza gibi ve daḥı arslān esed gibi **el-tayr** kuş cem' i tuyūr (18) ve atyār gelir **el-tā'is** ḥafif ve yeyni başlu **el-taytān** yaban şarımşağı (19) **el-taytavā** bi-fethi't-tā'eyn ve'l-vāv bağırtlak kuşına beñzer aqla kara alaca bir kuşdur (20) ki yüzi aq başı kara olur **el-tif** bi'l-kesri ḥayāl ve cünün **el-tayfūr** esmā-i (21) tuyūrdan bir isimdür **taylāfyūñ** Yūnānidür ḥayyül-'ālem nev' indendür kaya kıyruğı (22) dirler **taytūl-'arab** mekke ayruğıdır azḥar daḥı dirler **taynūs** Yūnānidür zerārīc (23) kırduna beñzer ammā andan küçükdür **tayā** nişādır dirler ma' rūfdur **el-tıyn** balçık (24) çamur daḥı dirler cem' i atyān **tıyn-i irmenī** gül-i ermeni dirler bir kızıl toprakdur **tıyn-i** (25) **maḥtūm** Türkide daḥı tıyn-i maḥtūm dirler limni ceziresinde olur **tıyn-i kaymūlyā** kefe güli (26) dimekdür **tıyn-i mefre** aşı toprağıdır **tayrān** mantar gibi bir şeydür zeytūn ve bellūt (27) diblerinde bulunur aḡulu mantardur **el-tayhūc** çil kuşına beñzer ba' zılar çil

81b

(1) kuşı didiler ve ba' zılar ügeyik kuşıdır didiler **el-Fārisīyyet** (2) **bābu't-tā'** **el-meftūhat harf-i tā'** (3) daḥı şan' ata iḥbāk ve isti' lāyi cāmī' olduğundan ötüri ḡılzattan ḥālī degildür (4) bu sebebden ötüri fars ehli her tāyı tā oqurlar ammā yazmaḡda ekşer tā-y-ıla yazarlar (5) kendülerüñ luḡatinden ḡayrı ḡayrıdan olsun bunlar kendü cibilletlerine ve melāḥātlerine (6) münāsib taḡlīzden firār iderler ḥattā kır'ān-ı 'azīmü's-āndaki tāları ekşer budur ki (7) terķik idüp tā oqurlar **tarkacı** luḡat-i ḥārezmde maḡāl ma' nāsınadır **tāki** kırūre (8) ma' nāsına ve kırūre içinde olan bol ve üzerinde olan köpük **tākdāne**

Türkide (9) kızılcuğ yemişidür **tākyācüft** Türkide tek mi ya çift mi didükleridür **talyakār** ve **tālyasfer** (10) bir nev^ç kalın kabuqlardur hindistandan gelür taze iken **renği** kızıl olur eskiycek (11) qaradur cimā^ç iden kişi ağızda dutduğca inzālî men^ç ider dirler **tabarhün** kızıl (12) söğüd ki beyd-i taberî dirler ‘ämme taḥrîf idüp t̄abalğî dirler **tabarzed** şeker envā^ç indandur (13) bir muḥkem mükerrer şekerdür gāyetle berk olur **tabāşîr** bir ma^ç rūf dārudur ki hindden gelür (14) qarafil olduğı yirlerde olur ammā ḥaḳîḳatde iḥtilāf vardur ba^ç zılar dirler eski (15) qamışlaruñ içinde bulunur eyüsi qamışuñ boğunları qatında olandur ba^ç zılar dir ki (16) qamışuñ yanmışidur yil esdükce birbirine doğunmağdan dutuşup yanar tabāşîr (17) olur **tākāt** kuvvet **tarḥün** bir ma^ç rūf otdur ki Türkide tarḥün dirler yenür otdur (18) **tarf** rānuñ sükün(u) ile çeşm ya^ç nî göz dimekdür **taranc** bir dürlü uvacuğ balıqdur qurudup (19) şatarlar **tesüç** tesü lafzından ta^ç rîb olınmışidur Fārisidür **talḥ** acı ma^ç nāsına **talak** (20) bir nev^ç şafāyihî taşdur qatı aq ve berrāq olur añā kevkeb-i arz dağı dirler Türkide (21) alçı ve orunpulu dirler **tayf** ḥayāl ma^ç nāsınadır **faslu't-tā'** **el-meksüret** **tırāz** ‘ilm ve dağı omuz başlarına dirler **tılā** şıva dimekdür **tılaşm** maḥfi düzilmiş dirler (22) **faslu't-tā'** **el-mazmümet** **tırra** alın şacı **tuğrak** zağanos didükleri yırtıcı (23) kuşdur üsküflü toğanlaruñ birisidür **tütî** ma^ç rūf kuşdur ki Türkide dağı tütî (24) dirler **tütîk** tütîcük dimekdür **bābu'z-** (25) **zā'** **vemā** ba^ç dehū mine'l-muḥābîḳ **ez-zā'** **ib** āvāze şavt gibi **ez-zū'ur** bi'z-zāmmi dāyeliğ (26) itmek **ez-za'ir** bi'l-kesri dāye cem^ç i ez'āir bi'l-fethî ve zā'ir ve zuvār gelür bi'z-zāmmi fihimā **ez-zizāb** (27) bi'l-fethî men^ç eylemek ve ‘ayb ve dağı veca^ç ve zehmet yuğālu mā bihî zizāb ey veca^ç

82a

(1) **ez-zaby** giyik didükleri canavar ki cem^ç i zabā ve zab gelür **ez-zabyet** dişi giyik cem^ç i (2) zabyāt gelür ve ‘avratlaruñ fercine dirler **ez-zabyān** şecer **faslu'z-** (3) **zā'** **ve'r-rā'** **ez-zar** bi'l-fethî şovuk olduğundan şu doñmaq cümüdu'l-mā' li-şiddeti'l-berd (4) ma^ç nāsına **ez-zarb** etlü qaşr kimesne **ez-zırbā'** bi'l-kesri meymüne müşābih bir canavaruñ adıdur **ez-zırbān** (5) bi'l-kesri yir güceni didükleri canavar ki çirkin қоқar cem^ç i zarābîn gelür **el-zarf** kab vi^ç ā' gibi (6) cem^ç i zurūf gelür ve dağı fehme ve kiyāst dirler **ez-zarfiyet** bir nesne bir qabun içine girmek (7) **ez-zarāfet** zeyreklik yuğālu fî na^ç tihî hüve zarfun ve

ķavm-i zuraḫā' ve zaraḫ faṣlu'z-zā' (8) ve'l-fa' ez-zāfer bi'l-fethi ġālib olmaķ ez-zūfir bi-zammi'z-zā' ve'l-fā' ve sūkūnihā dırnaķ cem' i ezfār ve ezāfir gelür ez-zēferat bi't-taħrik ziyāde nāzik yufķa deridür (9) ki göze cānib enfden başı olur aġını ve ķarasını ķablar ve dırnaķ otı dirler testereye beñzer bir otdur zıfrü'l-ķāḫ mālik atası dirler bir otdur zıfrü'n-nasr kerkes tırnaġı ve kerkes eyāsı dirler bir otdur kefü'l-āķāb daġı dirler zēfrā yaban yarpuzıdır furnec-i (10) berrī daġı dirler zıfretü'l-acūz demür dikenı yemişidür faṣlu'z-zā' ve'l-lām ez-zıll bi'l-kesri ġölge ve setr cem' i zılāl gelür ez-zılf bi'l-kesri çatal (11) dırnaķlı davaruñ dırnaġı koyun ve şıġır gibi cem' i azlāf gelür ez-zelf bi'l-fethi sūkūni'l- (12) lām men' itmek ve şiddet ve bāḫıl ez-zalīm deve ķuşınuñ erkeġi cem' i zulem ve zulmat (13) gelür ve şol süde dirler ki ķaymaġı alınmaduķ içile ez-zulmet ve ez-zülām bi'-zammi (14) fihimā ķarañulıķ cem' i zulumāt ve zulem gelür faṣlu'z-zā' (15) ve'l-mīm ez-zümā' bi'l-ķaşrı şusuzlıķ ' atş gibi ez-züm'ā bi'l-fethi ve sūkūni'l-mīm şuşamaķ ' atşān (16) gibi cem' i zümā' gelür ve medd-y-ile ve kesr-y-ile ez-zümyā' yufķā dudaklı ve dişinuñ etleri boz olup ķanı az olan ez-zümyān bir aġacuñ adıdır necid iķlīminde olur (17) bālāmud aġacına beñzer ez-zamḫ sumak aġacı ba' zılar yaban armuduna beñzer bir aġacdır (18) dirler faṣlu'z-zā' ve'l-nūn ez-zann şunmak ez-zünbüb bi'z-zammi incük kemüġi cem' i zanābīb gelür faṣlu'z-zā' ve'l-hā' ez-zuhr (19) bi'z-zammi arķa ez-zāher bi-fethateyni arķā aġrısı ve cem' i ez-zuher gibi ez-zāhır mu' in ve ķuvvetlü (26) faṣlu'z-zā' ve'l-yā' ez-zıf incir aġacı şeceretü't-tin ma' nāsına ez-zıyān yāsemīn (27) didükleri çiçek ve yabān nesrini ve daġı bal ' asel gibi el-Fārisiyyete

82b

(1) bābu'z-zā' el-meftūḫat ez-zūrfāt (2) zeyreklik şıġa-i maşdardır zarf ķab ma' nāsına zaby āhu ya' nī giyik faṣlu'z- (3) zā' el-meksūret zıll sāye ya' nī ġölge zıll-i zalīl sāye-i tamām zıll-i memdūd saye-i hemişe (4) fāṣlu'z-zā' el-mazmūmet zulmet tārikī ya' nī ķarañulıķ zulme cem' idür zülām mislühū zulumāt (5) mislühū bābu'l-ayn vemā ba' dehū (6) mine'l-muḫābıķ el-ābir göz aġrısı el-āb bi'l-fethi şuyı bir uġurdan maşş itmeden arasını ķat' (7) ķat' itmeden içmek gügercin gibi sayır tıyūratuñ ḫılāfidır el-ābāḫ ġālīz aḫmak (8) el-ubāb bi'z-zammi her nesnenüñ evveli ve maķḫa'ı el-ābeş bi't-taħrik

fā'idesüz nesne ve oyun (9) la' b gibi **el-‘abīset** tarhana didükleri ta‘ām cem‘i ‘abābiş gelür **el-‘abişrān** bi'l-fethi feslegen (10) envā'ındandur **el-‘abḥat** bi't-taḥrīk ‘aқılsuz aḥmaқ ādem **el-‘abad** bi't-taḥrīk ‘arlanmaқ ve ḥaşm (11) eylemek ve daḥı şol uyuz zaḥmetine dirler ki hiç devā nāfi‘ olmaya **el-‘aber** bi'z-zāmmi çok (12) keşir gibi her neden olursa ve daḥı sedir ağacından ırmaқ kenarlarında biten ağac **el-‘abar/‘ubr** (13) bi't-taḥrīk ve bi'z-zāmmi ve's-şükūn göze bir kızgıllık ve bir ḥāletdür ki gözi ağ ider **el-‘aber** (14) gökçek қоḥulu otlar ve ‘inde'-ba‘ z za' ferāna dirler **el-‘abret** bi'l-fethi göz yaşı dem‘a (15) gibi cem‘i ‘abrāt gelür **el-‘ābis** қatı yüzlü utanmaz kişi ve yuқālu **el-‘abisūl**-esed **el-‘ibāret** (16) beyān itmek **el-‘ab‘āb** recülün ṭavīl **el-‘abākat** zaḥmet ve meşakқat dāhiye gibi ve dikeñlü ağac (17) **el-‘abket** bi't-taḥrīk ḥabbe ve şey‘-i қalil ve etmek pāresi ve daḥı uvacuқ yılan başı (18) didükleri aқca boncuқ ved‘a gibi cem‘i ‘abkāt gelür **el-‘abāl** bi'l-fethi dağ güli ki verd-i (19) cebel gibi dirler **el-‘abālet** ağırlık şıқl gibi **el-‘abher** nergis çiçegi ve dolu қab ‘**ākırkarḥā** (20) ‘ūdūl-қаḥr dirler bir kökdür **el-‘āş** buğday nev‘ indendür **el-‘āc** fil dişi ve fil (21) kemügi daḥı dirler ‘**ākūl** қара yandıқ dirler bir dikendür ba‘ zılar ḥarnūb nev‘ indendür (22) dimişler ‘**absalān** aṭa şoғanı ‘**abeb** ve ‘**ab‘ab** ve ‘**abyeb** kākenc yemişidür ‘**abişrān** (23) ayva ṭaneyeye beñzer bir **otdur faşlu'l-**‘**ayn ve't-tā’** **el-‘utat** (24) bi'z-zāmmi güve didükleri böcek ki yūñe ve şiyāba vāқи‘ olur **el-‘atūd** bir yaşıda қavī (24) beslenmiş oğlaқ cem‘i a‘ tede ve ‘**atdān** gelür **el-‘atar** bi'l-fethi deprenmek ve boғazlamaқ (26) **el-‘atar** bi't-taḥrīk daқduқları ‘anbernāme ki misk ve ‘anber-ile ve ḡayrı eczā‘-i tayyibe ile (27) iderler **el-‘atar** bi'l-kesri merzencūş didükleri ot **el-‘utrafān** bi'z-zāmmi ḥorus dik gibi

83a

(1) **el-‘ut‘at** bi'z-zāmmi yigit civān gibi ve küçürek buzağı **el-‘ātaқ** menkeb-le ‘unuқ arası ki (2) mevzi‘-i redādur ve eski süci ḥamr ma‘nāsına **el-‘atam** ṭağ zeytūnidür **el-‘aten** bi-fethateyni (3) sefihlik ve mecnūnlık ve daḥı iḥtilāl-i ‘aқla dirler **el-‘utāhiyet** bi'z-zāmmi ‘aқılsuz aḥmaқ (4) **faşlu'l-‘ayn ve's-şā’** **el-‘aşā’** keşret-i şa‘r **el-‘usset** bi'z-zāmmi ve teşdidi‘ş- (5) **şā’** güve didükleri böcek **el-‘aşūb** sumaqdur dimişler ammā degildür belki enar (6) ağacı gibidür **el-‘aşak** ādem boyı қadar bir ağacdur yaprağı kebere beñzer

el-‘aşār bi'l-fethi şol (7) qarhadur ki qurumaz şulanur durur el-‘ışır bi'l-kesri toz gubār gibi el-‘aşkāl hurma salkımı (8) şemrāh gibi el-‘uşem bi'z-zāmmi zeytūn ağacı ‘utm gibi el-‘aşām püre bergoş gibi el-‘uşān bi'z-zāmmi (9) tütūn dūhān gibi el-‘aşnūn şakal ucu re’sū'l-lıhyet ma’nāsına ve her nesnenūñ ibtidāsı (10) ve evveli el-‘aşvā’ sırtlan didükleri canavar tab‘ gibi faşlu'l-‘ayn ve'l-cīm (11) el-‘āc fil kemigi ve dolu k̄āb el-‘aceb kıyruq kemigi ‘azm-i zenb gibi cem‘i ‘acūb gelür ve çivīd (12) tuhmı el-‘uccet bi'z-zāmmi kayğana el-‘ucācet bi'z-zāmmi toz ğubar gibi ve ‘inde'l-ba‘z türūn dūhān gibi (13) el-‘aced bi-fethi'l-cīm ve sūkūnihī kırı üzüm zebīb gibi el-‘acer bi't-tahrīk yoğunlık ve semüzlik ve her nesnenūñ (14) hacmi ve cüşsesi el-‘uceret bi'z-zāmmi ve fethi'l-cīm ‘urūku mün‘aķide fi'l-cesed el-‘ucrūf bi'z-zāmmi (15) uzun ayaklı qarınca el-‘icrem kışa boylu semüz ādem el-‘ucremet bi'z-zāmmi ism-i şecer el-‘acz süstlık (16) ve za‘īflik el-‘arā’ semüz ucalı göti böyük ‘avrat el-‘acūz yaşamış kıarı ‘avrat ki (17) ‘āmmē ‘acūze dirler cem‘i ‘acāyız gelür el-‘acef bi't-tahrīk arķalık hezāl gibi el-‘acfā’ arıq ‘avrat (18) el-‘acfet kırı üzüm çekirdegi el-‘ıcl bi'l-kesri buzağı cem‘i ‘ıcācil gelür el-‘ıcllet dişi buzağı (19) ve nebātāt envā‘ından bir nev‘dür el-‘acālaṭ yogurt el-‘acem el-nuḳtatū ve hurūfu'l-mu‘cemet ey (20) el-münkaṭa el-‘acīn ḥamīr el-‘ıcān bi'l-kesri mābeyne'd-dübür ve'l-ķabl ve daḥı aḥmaḳ ādem (21) el-‘acmā dīlkü daşağı dirler bir otdur el-‘acv evlāde sūd içürmek yukālu ‘acete'l- (22) ümm veledēhā ‘acvā izā setekātehu'l-leben el-‘acvet bi'l-fethi medīne şerefehāllāh ḥurmālarundan (23) bir nev‘dür el-‘ucāvet bi'z-zāmmi bāṭın-ı şedīde olan siñir ve daḥı her siñir ki dırnağa (24) muttaşıl ola el-‘ucāhen bi'z-zāmmi ḥıdmetkār ḥādım gibi ve aşcı tabbāḥ gibi el-‘acī şol veled ki anası (25) fevt olup şaḥibi ğayrı kimesne sūd ile beslemege vire mü’enneşi ‘ucye ve cem‘i ‘acāyā gelür (26) faşlu'l-‘ayn ve'd-dāl el-‘add bi'l-fethi şaymaḳ el-‘aded şağış (27) cem‘i a‘dād gelür el-‘ades bi't-tahrīk mercimek ḥubūbatdandır ve zecer ve baḳla daḥı dirler

83b

(1) el-‘adeset bir aşıl uvacuḳ sivilci ve ķabarcuḳdur insanda çıkar az olur ki ķatlı ider mūhlikdür (2) el-‘adef ve'l-‘adāf ve'l-‘adūf yimek ekl gibi ve şey’ gibi gibi ma’nāsına

‘ades-i merra acı mercimekdür (3) yaban mercimegi nev‘ idür ‘adesü'l-mā şu yoşunıdur
 ‘adesiyye-i mezze bir ta‘ āmdur kabuğı çıkmış (4) mercimekten bişürler el-‘adl ve'l-
 ‘adālet bi'l-fethi fihimā her nesneyi yirlü yirince itmek ve beraber (5) itmek el-‘udül bi'z-
 zāmmi rucū‘ itmek el-‘adil vezninde ve miđdārda berāber olan el-‘admül (6) řurbađaya
 dirler zafda‘ gibi el-‘udvān dūřmenlik el-‘advī bi'l-fethi ‘illet ve marāz (7) řāhibinden
 ğayrıya sirāyet itmek el-‘adāyim medīne ğurmālarundan bir aşıl yaş ğurmānuñ adıdur (8)
 faşlu'l-‘ayn ve'z-zāl el-‘azeb bi'l-fethi datlu ğalva gibi ve eyü nesne (9) şayyib gibi el-
 ‘uzūbet bi'z-zāmmi datluluk el-‘azr bi'l-fethi sūnnet itmek ve minhü ‘uzru'ř-řabiyy (10)
 el-‘azrā’ bkr kız cem‘i ‘uzr ve ‘azārī gelür feth-i rā-y-ıla el-‘azir bi'l-fethi ve kesri'z-zāl
 (11) ādem necesi cem‘i ‘azrāt gelür el-‘azriyyi ğabb-i ředīden ‘ibarātdür benī ‘azra
 řabīlesine (12) mensūbdür ki ‘arabdan bir řabīledür el-‘azef el-‘azūf yimek ekl gibi el-
 ‘āzil melāmet (13) idici ve istiĥāza şanı seyelān itdigi şamar cem‘i ‘avāzil gelür el-
 ‘azem ve'l-‘azām (14) ışırmaş ‘azz gibi ve yimek ekl gibi el-‘aziye ilğün yemişidür
 fařlu'l-‘ayn (15) ve'r-rā’ el-‘irā’ bi'l-kesri bir řařdur ki gemii deñiz ićinde kendüye ćeker
 el-‘arab bi'l-fethi mi‘de (16) azmaş el-‘arbarre yılan envā‘ından bir nev‘dür ki ışırdığı
 yir şişer ammā incitmez el-‘arh bi'l-fethi (17) cāriye ve uyuz didükleri zaĥmet cereb gibi
 el-‘urāt bi'z-zāmmi ćıplař ‘uryān gibi el-‘artebt (18) burun ucu re’sü'l-enf gibi el-‘arten
 bir ot adıdur ki debbāđlar anuñ-ıla ğön debāđat (19) iderler el-‘arc ağsaşlık el-‘arcā
 ađsař ‘avrat müzekkerinde ađrec dirler el-‘urcūn (20) bi'z-zāmmi bir ařıl ak otun adıdur
 cem‘i ‘arācīn gelür el-‘arārat eyü şoşulu bir otuñ (21) adıdur ve ‘inde'l-ba‘z ĥatmi
 envā‘ından bir nev‘dür el-‘arūs bi'l-fethi keler ve ğüyegi ikisine (22) bile itlāř olunur el-
 ‘arş bi'z-zāmmi bođazuñ iki yanında olan laĥmetān-ı müřtařiletānuñ birisi (23) el-‘irz
 bi'l-kesri nefis ve cidd ve vařār el-‘arż bi-fethi'l-‘ayn ve'r-rā’ marāzdan ve ğayrıdan
 insana ‘arız (24) olana ‘arađ dirler el-‘ariz yařřı inli nesne cem‘i ‘arāz gelür ve ‘arżayāt
 gelür el-‘arız (25) şonradan olan nesne ve öñ dişlerden ğayrı diřlerüñ her birisine ‘arız
 dirler (26) cem‘i ‘avāriz gelür ve insanuñ řafĥa-i ĥaddine ‘arız dirler ve ĥafifü'l-liĥye
 olan kimesneye (27) ĥafifü'l-ārızīn dirler el-‘artaniřā keffü'l-esed ve ĥubzu'l-meřāyiĥ
 dağı dirler Fārisīde şalğamek dirler türkıde řoñuz ağırşağı ve řoñuz şopalağı ve buĥur-ı

meryem dimekle müte'āref OKUNAMIYOR gibi OKUNAMIYOR südlegen envā' indan bir otdur buḥūr-ı meryem dirler

84a

(1) **el-ʿarʿar** serv ağacı **el-ʿarʿurat** bi'l-fethi ve'z-zammi iki burun deliginüñ arası mabeyne'l-münhareyn (2) ma'nāsına ve serv ağacı ve 'inde'l-ba'z ardıc ağacı **el-ʿaraf** bi'l-fethi muṭlaḳā rīḥ ma'nāsınadır (3) tayyibe eger mentene cem' i a'raf gelür **el-ʿarfac** diken şevk gibi ve 'inde'l-ba'z çaḳır diken **el-ʿırḳ** (4) bi'l-kesri tamar cem' i 'urūḳ ve 'arāḳ gelür ve şol boya ki kızıl ola 'urūḳ-ı ḥumur dirler şarı boyaya (5) 'urūḳ-ı şabbāḡin dirler **'urūḳu'l-mefsūdet** insanuñ vücūdundan ḳan almak ca'iz olup (6) eṭibbā-ı ihtiyār eyledükleri tamarlarıñdur **'ırḳ-ı hāme** bu tamar cepheden yukarı tıraş içindedür (7) şaḳıḳa ve ḥavza didükleri yarım baş ağrısına ve göz ḳanına nāfi' dür **'ırḳ-ı cebhe** alın tamarıdur iki ḳaşuñ orta yirindedür bundan ḳan alınmaḳ baş ceg(v)rinmesin ve ḳulaḳ (8) gürüldüsin ve göz ḳanuñ ve buñlarıñ şıḳletün giderür **'ırḳ-ı şadaḡin** ḳaş ile (9) göz ḳuyruḡına ḳarīb yirde bir tamarıdur bundan ḳan almak baş ve şaḳıḳa ağrılarına ve göz (10) ḳarḫanasına nāfi' dür 'urūḳ-ı ḫalfā'ü'l-üzün ḳulaḳ ardında olan üç tamarıdur birisi zāhir (11) ve ikisi mestürdür nisyanē ḳulaḳ ḳarḫalarına ve mi' deden buḥār çıḳup göze ibtidā şu nāzil olmaḡa başladuḡda bunlara nāfi' dür ve bunda evlāsı hemān zāhir olan (12) tamarıdan faşd olup ve çok içmeyeler ve ihtiyāt ideler **'ırḳu'l-enf** burun (13) ucunda olan tamarıdur 'ırḳu'l-ernebe daḫı dirler nā-bāliḡ olanlarda bulunmaz ba'de'l-bulūḡ (14) barmaḳ ile başıldıḡda iki burun delüklerinüñ girdükleri iki tarafa bölünüp orta (15) yirinde bulunur bir tamarıdur bundan ḳan almak bād-şenāme ve yüzde olan külf 'illetine (16) ve küdüret-i levne ve burunda olan ḫakkeye ve burun ḳarḫalarına nāfi' dür **'ırḳ-ı re'sü'l-enf** (17) yüzünüñ göze ḳarīb yirde bir tamarıdur andan ḳan almak ḫaṭarlıdır göz eṭrāfına ḳan getirür **'ırḳu'l-enf ve'l-üzün** ḳulaḳ ardında olan tüysüz ve yumrı yir üstinde (18) olan tamarlardur bunlardan faşd eylemek dem-i laṭifden ḫādiş olan sedri ve daḫı (19) eski baş ağrısını def' ider **'urūḳu's-şefeteyn** çahārek daḫı dirler Fārisiden mu'arrebdür (23) iki tamar üst dudaḡdan iki tamar alt dudaḡdadur bu tamarlardan ḳan alınmaḳ (24) aḡız ağrılarına ve aḡız içinde olan yaralara ve ḳalā' didükleri 'illetine ve

diş (25) etlerinde olan marazlarıñ cümlesine nāfi‘dür ‘**ırķ-ı tahte'l-lisān** dil altında ve dilüñ (26) iki yanında olan tamarlardur bundan ған alınmaq evvelā yürek Һarāretine ve dem ve mādde (27) nāzil olan balğam ise faşd olunmaya kebābe mişillü devā çigneyeler ve Һunāķā dağı nāfi‘dür ve dil

84b

(1) altında olan zafda‘a ‘ illetine ki Türkice ana dil altı dirler ve Һurbağacuç dağı dirler (2) ol ‘ illete nāfi‘dür ‘**ırķu'l-cebīn** Fārisiden mu‘arredür yine dilüñ altında çeñeye muttaşıl (3) olan tamar dur bundan Һaşd şac ve şaķalı dökilen kişilere ve Һulağa ve sersāme (4) ve Һannāķa-i şedideye ve dağı boğaz içinde olan sā’ir emrāzā nāfi‘dür ‘**ırķu'n-nisā**’ (5) bu ‘ırķu'n-nisā’ didükleri tamar yan başından ayağınuñ şerce barmağına ve arancabuğa (6) içinde çekilmişdür ve Һapuğa yaķın yerde zāhir olur faşd lāzım geldükde bunı (7) dağı bulmağa ‘usret çekülür bunda lāyıķ olan budur ki bu tamarı bulmaq āşān olmağa evvel (8) Һammāme gire girçek faşdda Һammām memnu‘dur ammā tamar içinde olan ған balğam ile (9) muhtaliğdur ıssı şu anı taltif idüp ve Һurücü āsān olur anuñ-içün Һammāmı tecvīz (10) eylemişler ‘**ırķ-ı incibār** ekelek dirler böğürtlen nev‘indendür ‘**urūķu'l-aşf** kebre kökidür (11) ‘**urūķ-ı beyz** dilki taşağı otı kökidür ‘**urūķu'l-kāfür** zernebād dirler bir kökdür ‘**ırķu's-sūs** (12) beyān kökidür ‘**urūķ-ı dārherm** süsen kökidür ‘araķ muţlak dürr maķūlesine dirler (13) ‘**araķ-ı şān** Һindķūķādur ‘**araķ-ı tīb** eşrās kökidür ‘**armaz** talhalab dirler defne yemişine dağı (14) dirler ‘**azīzül-kebīr** böyük Һanţaryūndur ‘**arşam** yaban badıncānidur ‘**araķ-ı medenī** bir marazdur (15) baldırda bir iğne delügi gibi bir delük peydā olup anuñ içinden iplik gibibir ince siñir yevmen (16) fe-yevmen uzanup çıkar **el-‘aran** atüñ diz ve tırnağı yanunda olan boynuz gibice olur (17) kemerlenür bir dırnaķ gibidür **el-‘aram** balıkdur ehl-i mağrib sardinya dirler ‘**arţab** demür dikenidür (18) **el-‘urķūb** bi’z-zāmmi insanuñ ökcesi üzerindeki ‘aşab-ı ğalīz **el-‘urāķ** bi’z-zāmmi eti (19) gitmiş kemik ve Һabuğı gitmiş ağac ‘**arfesec** yaban tuħmegāndur ki südlegen nev‘idür **el-‘urūķ** (20) bi’z-zāmmi ‘avrat Һayz görmek **el-‘armā**’ şol yılandur ki arķasında kızıl noķtalar ola (21) **el-‘arnabt** burun ucı re’s-i enf gibi **el-‘urrā**’ bi’z-zāmmi sıtma dutmaq ve ditremek **el-‘arāhin** (22) bir aşıl aķ böyük

mantardur **el-‘arī** ‘uryān olmak **el-‘ariyyet** bi'l-fethi ve teşdidi'l-yā’ **el-meftūhat** (23) şavuk yıl rih-i bāride gibi **el-‘uryān** bi'z-zāmmi çıplak **faşlu'l-‘ayn** (24) **ve'z-zā**’ **el-‘izz** bi'l-kesri ve't-teşdid ‘izzet ve ‘azamet **el-‘garā**’ bi'l-fethi şabr itmek **el-‘azzet** bi'l-fethi (25) bi't-teşdid giyik buzağusu **el-‘uzlet** bi'z-zāmmi ayrılmak müfāraḳat gibi **el-‘izdīt** bi'l-kesri bir kuş (26) adıdur **el-‘uzzā** bi'z-zāmmi ve fethi'z-zā’ el-müşeddede bir ağac adıdur **faşlu'l-** (27) ‘ayn **ve's-sīn el-‘asīb** kıyruk bitdüğü yire ‘asīb-i zeneb dirler münbit-i zeneb gibi **el-‘usāret**

85a

(1) sırtlan enigi ki kurd aşmasından ola **el-‘as‘as** kurd zi’b gibi cem‘i ‘asā‘is gelür (2) ve kirpi didükleri canavara dağı dirler **el-‘usḳūl** bi'z-zāmmi bir aşıl aḳ mantardur (3) şaḥamatü'l-arz dirler cem‘i ‘asākīl gelür **el-‘asel** bi't-taḥrīk bal ‘**aselü'n-naḥl** arıdan (4) olan bal ‘**aselü't-ḫabrezed** toñmış bala dirler ‘**aselü'l-bālādur** balādur balı dirler (5) yağ gibi nesnedür balādurdan çıkar ‘**aselü'l-benī** şugla yağıdur ki kara günlük yağıdur (6) ‘**aslec** ḫarşaf kökinüñ yağıdur **el-‘asallaḳ** bi-teşdidi'l-lām deve kuşınıñ erkegi **el-‘isüdet** (7) bi'l-kesri kiçirek bir böcek adıdur **el-‘asī** yaşamak ve ḳocalmak yuḳālu ‘asa-ş-şeyḫu ‘asyen (8) iz ekbera **faşlu'l-‘ayn ve'ş-şīn el-‘aşā**’ bi'l-fethi ve'l-medd (9) aḫşām ta‘āmı **el-‘iṣā**’ bi'l-kesri gice ḳaragusınıñ evveli evvelü zālāmü'l-leyl ma‘nāsına (10) **el-‘uṣab** bi'z-zāmmi ve'l-fethi yaş ot ḳurısına ḫaşış dirler cem‘i a‘şāb gelür **el-‘aşāb** (11) ot şatıcı **el-‘aşbet** bi't-taḥrīk kiçirek ādem ve büyük azu dişi nāb-ı kebīr ma‘nāsına **el-‘aşet** (12) arıḳ tenlü ‘avrat **el-‘uṣre** bi'z-zāmmi ve fethi'ş-şīn sūdlegen envā‘ından bir dikenlü yaşşı (13) yapraklı şecerdür yemen diyārında biter **el-‘uṣur** bi-zāmmi'l-‘ayn ve'ş-şīn ve iskānihā onda bir (14) **el-‘aşar ve el-‘aşrat** bi'l-fethi fihimā on ki a‘dāddandur cem‘i ‘aşarāt gelür **el-‘aşrān** emekleyü (15) emekleyü yürümek ayağı kesilmiş gibi **el-‘aşāḳ** bir keyfiyet-i muḫriḳadur ki ḳalb-i ‘aşıḳa vāḳı‘ (16) olur ‘aḳl ve fikrin bir şüret-i ḫaseneye şarf idüp ḡayrı işinden ve gücünden (17) ḳalur **el-‘aşar** sūdlegen nev‘indendür ‘arabda ve yemende olur ‘**aşyetü'l-melik** melik otı (18) dirler bir otdur venedik'den gelür engeliḳün dağı dirler ‘**aş‘a** şarımsaḳ gibi bir ağacdur (19) ki yaprağı dilkü üzümü yaprağına beñzer **el-‘aşam** bi't-taḥrīk ḳurı etmek ḫubz-i yābis gibi (20) **el-‘aşvā**’ gice gözi görmeyen ‘avrat

el-‘aşyūm nebātātadan bir otdur **faşlu'l-** (21) ‘**ayn ve’ş-şād el-‘aşā**’ degnek cem‘i ‘aşā gelir **el-‘aşar** bi'l-fethi şıkmağ **el-‘aşir ve** (22) **el-‘uşāret** bi’z-zāmmi her nesne ki ‘usr-la çıkmış ola şire gibi ve bal şıkındısına dağı (23) dirler **el-‘aşfūr** bir aşıl boyadur ki şiyāb ve ğayrı nesne boyarlar ve bi’z-zāmmi serçe (24) didükleri küçrek kuş cem‘i ‘aşāfir gelir ‘**aşāb ve ‘aşīb** serkele dirler şeyterac (25) diyü zıkr olunur ‘**aşfere** sarı çiçeklü şebbüydür mısıır benefşesi dağı dirler ‘**aşā’r-rā’i** (26) çoban tayağı dirler bir otdur ‘**aşres** yaban ğatmi sidür **el-‘asab** siñir dimekdür (27) ki a‘zāda olur ‘**uşfūru’ş-şevk** kara sercedür **el-‘aşidet** bulamac aşı cem‘i ‘aşāye

85b

(1) gelir **faşlu'l-‘ayn ve’z-zād el-‘ađđ** bi'l-fethi ve’t-teşdid (2) ışıрмаğ **el-‘ıđđ** bi'l-kesri ferāsetlü zeyrek ādem **el-‘azāt** bi’ll-kesri muğaylān ağacı ki büyük (3) ve dikenlü ağacdur beriyye içinde çok olur ve ‘inde'l-ba‘z her büyük ağac ki dikenlü ola (4) ‘azāt dirler **el-‘azzad** bi'l-fethi ve zāmmi’z-zād ve kesrihā dirsekden ketife varınca ki bazı dirler (5) cem‘i a‘zād gelir **el-‘azrakūt** bi'l-fethi kelerden büyük bir canavardur ve ‘inde'l-ba‘z sām-i abraş (6) didükleri canavar ki erkegi **el-‘azāye** mişlühü **el-‘ağras** siñürlü etdür yağlu olmamağ ile haızmi (7) serī‘dür **el-‘uzlet** bi’z-zāmmi zağmet ve meşakğat cem‘i ‘azal gelir **el-‘azlet** bi'l-fethi siñirli et cem‘i (8) ‘uzlāt gelir **el-‘āzat** şol yılan ki şokduğı sā‘at katlı ider **el-‘ađin** dağılmış (9) **faşlu'l-‘ayn ve’t-tā’** **el-‘atab** bi’t-tahrık helāk olmağ **el-‘uţb** (10) bi’z-zāmmi panbuğ kutn gibi zāmm-i tā-y-ıla dağı luğattür **el-‘aţbūl** boynı uzun ‘avrat **el-‘aţas** bi'l-fethi (11) ağısırmağ **el-‘aţaş** bi’t-tahrık şuşamağ **el-‘aţşān** şuşamış kimesne **el-‘aţţār** ‘ıtr şatıcı ya‘nī (12) güzel koğulu şeyler şatıcı **el-‘uţ‘ut** bi’z-zāmmi eşek koğulu ve ‘inde'l-ba‘z kiçirek buzağı (13) **el-‘uţf** bi’z-zāmmi omuz başı ve cānib yukālu küllü şey’in cānibāhu ve’l-cem‘ü a‘ţāf **el-‘aţāye** kara (14) keler **faşlu'l-‘ayn ve’z-zā’** **el-‘azr** bağırtlağ kuşınıñ erkeki **el-‘azāl** çekirge (15) **el-‘ızlem** bi'l-kesri çivit didükleri boya nīl gibi **el-‘azal** ‘aţţār dağı dirler bir degirmi şādef (16) böcekdür **el-‘azm** bi'l-fethi kemük cem‘i ‘ızām gelir **el-‘azāt** bi'l-fethi kertekele didükleri canavar (17) cem‘i ‘azāya ve ‘azā gelir **faşlu'l-‘ayn ve’l-fā’** **el-‘afet** pelteklikden sözi kese kese (18) söylemek **el-‘uğğat** bi’z-zāmmi ve’t-teşdid deñiz

canavarlarından bir canavar **el-‘afd** belürsüz nesne (19) **el-‘ufr** bi'z-zāmmi şol giyige dirler ki boz renklü ola ve kışşa boylu ola **el-‘ifr** bi'l-kesri erkek (20) hınzır **el-‘afād** ‘arab diyārında olur bir yaşıl ağacdur ki budagın kesüp merh ağacına (21) sürseler şu çıkar ve ol şudan od hadiş olup yaqarlar merh erkek ‘afār dışısidür (22) **el-‘afra**’ şol giyik ki beyāzı hamretine gālib ola **el-‘afriyet** horus ibigi ‘arfü'd-dik gibi ve insanuñ (23) eñse şacı şa‘ r-ı kafa gibi **el-‘afşelil** anduğ didükleri canavar ve yaşlu eti ve derisi (24) şarkmış qarı ‘avrate ‘acüz-i gāfşelil dirler **el-‘afaş** mazu didükleri cevz gibi nesne (25) **el-‘ufuşat** bi'z-zāmmi kekre yuqālu ta‘āmun ‘afşun ve fihi ‘afuşat ey tağbaş **el-‘afāfet** bi'l-fethi (26) ve't-teşdid debr eset gibi **el-‘ıfşac** bi'l-kesri yoğun semüz yumuşak nesne cem‘i ‘ufaşac gelür (27) zamm-i ‘ayn-ıla **el-‘āfate** dişi koyun na‘ce gibi **el-‘af‘af** muğaylān ağacınuñ yemişi temr-i talh gibi **el-‘afāvet**

86a

(1) bi'l-kesri sorbanuñ eyüsi ve evvel ma‘nāsına **el-‘afiyet** şihhat ve selāmet **faşlu'l-** (2) ‘ayn ve'l-kāf **el-‘akikāt** oğlancuqlar-la bile doğan şaç **el-‘akab** bi't-tahrık (3) şol ‘aşab ki andan utar iderler **el-‘akq** bi'l-fethi ve't-teşdid yarmak şakq gibi **el-‘akib** bi'l-fethi (4) ve kesri'l-kāf ökçe cem‘i a‘kāb gelür **el-‘akāb** bi'z-zāmmi ve fethi'l-kāf ma‘a tavşancıl kuşu cem‘i (5) ‘akbān ve a‘kāb gelür **el-‘ukbül ve'l-‘ukbület** bi'z-zāmmi fihimā dudaqda çıkan qarūh-ı şığār ki (6) bakāyā-yı marāzdandur ekşer ısıtma şoñında dudaqda çıkan uçuğa dirler ve ‘inde'l-ba‘z (7) muqlākā bedende olan bakıyye-i emrāz cem‘i gākābil gelür **el-‘ukr** bi'z-zāmmi ‘avrat yüklü olmak ve horūs (8) yumurtası ki ‘ömründe bir kez yumurtlar beyzātü'l-‘akrad dirler ve ba‘zılar tāvuğuñ āhır yumurtasına dirler (9) **el-‘ākır** yüklü olmayan ‘avrat **el-‘akir** yārelenmiş cerih gibi **el-‘ukār** bi'z-zāmmi süci hamr gibi **el-‘akār** bi'l-fethi (10) bir asıl otdur ki deve yedügi gibi hemān ölür **el-‘akrab** bi'l-fethi ve süküni'l-kāf bir meşhūr canavardur (11) cem‘i ‘akārib gelür **el-‘ukrubān** bi-zāmmi'l-‘ayn ve'r-rā’ ‘akreb didükleri canavar ki erkegi ve ‘inde'l-ba‘z (12) bir aşıl canavardur ki uzun ince şarı olur çok ayakları olur kıyruğı (13) ‘akreb kıyruğı gibi olmaz zevāt-ı semümdendür kırk ayaklu dimekle ma‘rūfdur **el-‘ak‘ak** şakşagan (14) didükleri kuş **el-‘ıq‘ān** bi'l-kesri qarınca envā‘ından bir nev‘dür uzun ayakları olur **el-‘akākir** (15) uşul-i

edviye **el-‘akrat** bir aşıl boncuğdur ki ‘avratlar yüklü olmağ-içün beline bağlarlar **el-‘akik** envā‘-ı (16) hâcerden bir aşıl daşdur ki yemen diyârında olur **el-‘akül** bi'l-fethi şol devāya dirler ki batnı (17) ishâlden imsâk idüb/olınup içi geçmesini men‘ ider **el-‘akum** bi'l-fethi ve'z-zammi oñılmaz yâre ve zahmet (18) ‘akreb-i bahri deniz iakrebi ve usşurpîd dağı dirler **el-‘akde** enbarbâris ağacına dirler ‘akâr-ı kühân (19) ‘akırkarhâ didükleri kökdür ‘akîdü'l-‘ineb bozuya ve mislühü ve bekmez ve bu maķûlelere (20) ‘akîdü'l-‘ineb ve rabbül-‘ineb dağı dirler ‘aküyâ ve arsâtün Yünânîdür bunuñ ma‘nâsı (21) ihtilac-ı zeker ve temdüd-i ev‘iye-i menî dimekdür **el-‘akî** bi'l-kesri oğlan yimek yimezden evvel qarından (22) çıkan necesî ve ‘inde'l-ba‘z mâ yağrucu min batnı'l-insân hîn-i yüledü **el-‘akyân** bi'l-kesri şol hâliş (23) altun ki ot gibi bite taşdan hâşıl olmaya biter gibi **el-‘akifân** bi'z-zammi qarınca **faşlu'l-** (24) ‘ayn ve'l-kâf **el-‘akk** bi'l-fethi ve't-teşdid urmağ zarb gibi ve berk katı nesne **el-‘akb** saķal kaba (25) şık olmağ **el-‘ukâb** bi'z-zammi tütün dühân gibi **el-‘aküb** bi'l-fethi ve'z-zammi toz ğubâr gibi **el-‘akküb** (26) bi-fethi'l-‘ayn ve teşdidi'l-kâf nebâtâtdan bir ota dirler ki yirden bir zirâ‘ olur ve yaşşı vâşî‘ (27) yaprağı olur ve dikenî çok olur ekşer deve anı yir **el-‘akes** qaruşdurmağ ğaltı gibi **el-‘akîşet** cinsün

86b

(1) mine't-‘a‘âm **el-‘akdet** dil dibi ki aşl-ı lisân dağı dirler **el-‘aker** bi'l-fethi zeyt yağınun çökelegi (2) **el-‘akerker** kuvvetlü arslan ve yoğurt **el-‘akermet** dişi gügercin cem‘i ‘akârim gelür **el-‘ukîre** (3) bi'z-zammi topuğ ka‘b gibi **el-‘aks** döndürmek ve bir nesnenün evvelin âhir ve âhirin evvel itmek (4) **el-‘uknet** bi'z-zammi soruncân didükleri kökdür **el-‘akkî** koyun südü ki koyu ola ve biribiri (5) üstine şağılmış süd **el-‘akîr** pere pulı ve mumyâ-i naħl dağı dirler **faşlu'l-** (6) ‘ayn ve'l-lâm **el-‘all** bi'l-fethi ve't-teşdid ırķ kened kırâd mehzul gibi **el-‘ulâ** bi'z-zammi ve'l-fethi (7) şeref ve rif‘at ve mertebe-i refi‘a **el-‘alâb** bi'l-fethi qalây raşş gibi **el-‘illet** bi'l-kesri marâz (8) ve hiddet ki şahibini meşğül ider cem‘i ‘ilel gelür **el-‘alîş** buğday etmegi ki arpa qarışmış (9) ola **el-‘ulâşet** bi'z-zammi yağ semüz gibi ve her iki nesne ki biri birine qarışa **el-‘alcân** nebâtâtdan (10) bir otun adıdur **el-‘aled** boyun siñiri ‘asab-ı unuğ gibi **el-‘alez** şabırsuzlık ve ditremek

ve hıffet ve (11) ‘acele **el-‘ales** bi't-tahrîk mercimek ‘ades gibi ve buğday arasında biten çavdar ve büyük (12) kene **el-‘ilūs** bi'l-kesri kurd didükleri canavar zi’b gibi **el-‘als** şabr didükleri otdur (13) **el-‘ul‘ul** bi-zammi'l-‘ayneyn göğüs üstinde karın üzerinde müşrif lisāna beñzer ya‘nī dil (14) gibi bir kemikdür **el-‘ul‘al** bi'z-zammi ve'l-fethi zūzvū'r-racül ya‘nī ez-zeker **el-‘al‘al** bi'l-fethi şol eyegü (15) ucına dirler ki taraf-ı mi‘de üzerine **el-‘ullef** bi'z-zammi ve't-teşdid talh ağacınıñ (16) yemişi **el-‘alef** bi'l-fethi yaş ot **el-‘alāk** bi'l-fethi zahmet ve meşakkat ve āfet gidermek (17) **el-‘ilağ** bi'l-kesri süci hamr gibi **el-‘alākāt** bi'l-fethi ve't-tahrîk uyuşmuş kan ve sülük didükleri (18) canavar cem‘i ‘alāk gelür **el-‘alkā’** bi'l-fethi nebātātdan bir otdur **el-‘ilağī** bi'l-kesri bir otdur ki (19) ince budakları olur yaprağı ketān yaprağına beñzer rengi evvel qaraya şoñra kızıla māyil (20) olur **el-‘ulūk** bi'z-zāmmi oğlağ yatağı raħim gibi **el-‘alaku'n-nāşeb fi'l-hulğ** boğaza (21) sülük didükleri hayvan yapışmağdur **el-‘allik** bi'z-zāmmi ve't-teşdidi'l-lām şarmaşık ve ‘inde'l-ba‘z (22) böğürtlen didükleri dikenlü ağacdur şecere-i müsā dağı dirler **el-‘alkam** (23) bir acı ağacdur ki yemişine hanzāl dirler cem‘i ‘alākım gelür **el-‘ilek** bi'l-kesri sağız ve her nesne ki ağızda (24) çiyenür eger münce mid olsun eger münce mid olmasun ‘**aliku'l-kelb** it burnı dikenidür böğürtlen (25) nev‘ idür ‘**alekü'l-inbāt** başam ve şām fıstığı ve ħabbetü'l-ħazrā şamğına dirler ‘alim dürüncdür (26) **el-‘ulālet** bi'z-zāmmi süd bağıyyesi bağıyye-i leben gibi **el-‘alil** ħaste **el-‘ilm** bi'l-kesri bilmek cem‘i ‘ulüm (27) gelür ‘**alāmetü'l-ħamāl** ħāmileligi ya‘nī gebeligi bellemekdür **el-‘alāmet** nişān cem‘i ‘alāmāt

87a

(1) gelür **el-‘alan** bi't-tahrîk āşkäre ve zāhir olmak **el-‘alūt** aşl-ı lisān ya‘nī dil dibi (2) **el-‘ilüz** ve **el-‘ilüş** bi'l-kesri fihimā veca‘-ı başndan bir veca‘dür ve ‘inde'l-ba‘z ‘alüş (3) çok yimekten tuğme olmak **el-‘illet** ‘ağıl gitmek ve müteħayyir olmak **el-‘alālet** deve kuşınıñ (4) dişisi ne‘āme gibi **el-‘alyān** bi'l-fethi uzun cesim kimesne **faşlu'l-** (5) ‘ayn **ve'l-mim el-‘amd** kaşd itmek **el-‘omr** bi-fethi'l-‘ayn ve zammihā ve süküni'l-mim bağā ma‘nāsına (6) müsta‘meldür ve dağı her kişinüñ müddet-i ħayātına ‘omr dirler zamm-ı ‘ayn ile cem‘i u‘mār gelür ve dağı (7) feth-i ‘ayn-la ‘amr diş etine dirler ki iki dişüñ

arasında ola **el-‘amaş** bi't-tahrîk ekşer (8) evkâtda gözün şuyı aqup görmesinde za‘af olmak **el-‘âmiş** sirkeye ıslanmış (9) çig et **el-‘amel** iş güç cem‘i a‘mâl gelür **el-‘amlec** güz eyyâmında kırmızı içlü karpuz (10) dirler **el-‘amy** gözsüz olmak cem‘i a‘mâ gelür **faşlu'l-‘ayn ve'l-nûn** (11) **el-‘ineb** bi'l-kesri yaş üzüm cem‘i a‘nâb gelür ve bir dânesine ‘inbet dirler kesr-ile (12) **el-‘unķūd** bi'z-zâmî üzüüm salķımı cem‘i ‘unâķıd ve ‘unâķıd gelür **‘inebü's-şaleb** it üzüümidür (13) **el-‘unnâb** ħunnâb didükleri yemişdür ve kıızıl igde daķı dirler **el-‘unâb** bi'z-zâmî böyük (14) burun enf-i ‘azîm gibi ammâ şıĥâĥda böyük burunluya dirler ‘azîmü'l-enf ma‘nâsına **el-‘anber** ‘anber-i ĥâm (15) didükleri nesne ki ĩb envâ‘ından bir nev‘dür **el-‘unbel** ve **el-‘unbelet** bi'z-zâmî fihimâ ‘avratlaruñ (16) dalaĥı bizr gibi **el-‘ânet** kaşık cem‘i ‘ânât gelür **el-‘unced** bi'z-zâmî çekirdegi çıķmış üzüüm **el-‘andelîb** (17) bülbül didükleri meşĥür kuşdur **el-‘andem** iki kardaş kanı didükleri nesne demü'l-aĥaveyn (18) gibi ve ‘inde'l-ba‘z baķâm ağacıdur **el-‘azer** bi'l-fethi dişi keçi ve ‘inde'l-ba‘z dişi giyik ve (19) davşancıl kuşinuñ dişisi ‘aķâb-ı ünşâ gibi **el-‘anâz** boynı ve ayakları uzun karmı (20) aķ bir böyük kuşdur **el-‘anزارüt** göz otı dirler bir şarı şamĥdur fars daĥlarında çok (21) olur **el-‘anâş** nebâtâtdan bir otdur ve şey‘-i kalîl **el-‘unşur** bi-zâmî'l-‘ayn ve's-şâd ve sükûni'n- (22) nûn her nesnenün aşlı cem‘i ‘anâşîr **el-‘unşul** bi-zâmî'l-‘ayn ve's-şâd yaban şoĥanı başal-ı berrî (23) ma‘nâsına **el-‘ınțayân** bi'l-kesri yigitlik evvel-i şebâb gibi **el-‘anfetet** dudaķ altında (24) biten kıllar **el-‘unuķ** bi-zâmî'l-‘ayn ve'l-nûn boyun cem‘i a‘nâķ gelür **el-‘anķa** ma‘rûf'u'l-ism (25) ve meĥülül-cism bir böyük kuşuñ adıdur ki sîmurĥ daķı dirler **el-‘anķar** bi'l-fethi merzencüş (26) didükleri ot ve ‘inde'l-ba‘z mersîn envâ‘ından bir nev‘dür **‘unâku'l-arz** porsuķ (27) didükleri canavar **el-‘anîf** rıķ ve mülâyemeti olmayan **el-‘ankebüt** bi'l-fethi örümcek

87b

(1) cem‘i ‘unâb gelür **el-‘anm** bir aşıl ağacıdur ki kıızıl budakları olur ĥâtonlaruñ barmaķların (2) aña teşbih iderler **el-‘anbâ** ‘anbeh daķı dirler hindde ve yemende olur ceviz ağacına beñzer (3) bir ağacıdur yemişi ziyâde mu‘teberdür **‘anberbâris** kadın duzlıĥı dirler **el-‘unķî** balık otı (4) nev‘idür **el-‘anūh** kaĥr itmek ve ĥâlib olmak **el-**

‘**unvan** bi’z-zammi ve’l-kesri he nesnenüñ vaşfi (5) ve ibtidâsı **el-‘inâbet** istemek taleb ma‘nâsına **el-‘innîn** bi-kesri’l-‘ayn ve’l-nûn **el-müşeddede** cimâ‘a (6) kâdir olmayup zekeri kıvâma gelmeyen ve ve cimâ‘dan şafâ olmayan ‘avrate ‘innîne dirler (7) **faşlu’l-‘ayn ve’l-vāv el-‘üşiyet** tarhana aş (8) ki meşhûrdur **el-‘ivâc** bi’l-kesri egrilik ve ağsıklık **el-‘avâcim** dişler esnân gibi **el-‘ûd** (9) bi’z-zammi ‘öd ağacı didükleri hoş çoğulu buhûrdur ‘**ûdu’s-şalīb** ayı güli ve şakâyıku’n-nu‘mân (10) dağı dirler ‘**ûdu’s-sūs** bayan kökidür ‘**ûdu’l-vec** añar kökidür ‘**ûdu’l-‘ahter** ‘ākırkarhâ (11) didükleri şeydür ‘**ûdu’l-mendelî** bi-fethi’l-mîm ve’d-dâl bilâd-ı hindde bir yirüñ adıdır ki ‘ûd-i hindî (12) dirler buhûr olur ol sebebden aña nisbet idüp mendî dirler ‘**ûdu’l-ḥayye** yılan ‘ödi (13) dirler beyâna beñzer kıatı olur dadında acılık olur ‘**usnec** böğürtlen dikenidir (14) **el-‘avrâ**’ bir gözlü ve yaramaz çirkîn söz kelime-i kabîha gibi **el-‘avsec** uzun ahmağ âdem **el-‘uvşanâr** (15) it burnı ağacı **el-‘avâşif** sâmi yeli **el-‘avf** şenlik ferah gibi **el-‘ulâf** söğüd ağacı ḥalâf (16) gibi **el-‘ûm** bi’z-zammi bir kiçirek canavardur ki şuda yüzer cem‘i ‘uvem gelür feth-i vāv-ıla **faşlu’l-** (17) ‘**ayn ve’l-yâ**’ **el-‘ayb** her nesne ki zatına ve kıymetine noşşân vire cem‘i ‘uyüb gelür **el-‘ayşûm** (18) fil didükleri canavaruñ dişisi ve serenlân ve süsen didükleri çiçek **el-‘iyâdet** (19) ḥaste sormağ **el-‘ayâr** bi’t-taḥfif-i vezn yukâlu zehebe şahîḥun izâ kâne şahîḥu’l-vezn ve ḥâliş mine’l- (20) feş ve fâsidü’l-‘ayâr izâ kâne bi-ḥilâfihî **el-‘ayzerân** alıç didükleri tağ yemişi **el-‘ayarân** (21) yaban eşeginüñ erkegi **el-‘ays** bi’l-fethi cimâ‘ itmek ve menî didükleri şu **el-‘ays** bi’l-fethi (22) dirlik ḥayât gibi **el-‘aysâm** kavağ ve çınar ağacıdır **el-‘aysüb** balıç otudur **el-‘aysûm** (23) nebâtâtdan bir otdur **el-‘ayt** uzun boyunlu tavîlü’l-‘unuğ ma‘nâsına **el-‘aytamûs** a‘zâsı (24) ve ḥılqati tamâm yirlü yirince olmağ **el-‘alîl** şalını şalını yürümek **el-‘aylân** bi’l-fethi kurbâğa (25) ve ‘inde’l-ba‘z erkek sırtlan **el-‘ayn** bi’l-fethi göz ve bekâr ve altun ve diz gözi cem‘i ‘uyün gelür (26) **el-‘aynâ**’ bi’l-fethi göz ve böyük ‘avrat vâsi‘atü’l-‘ayn gibi ki ‘inde’l-‘arab memdûḥdur ‘**ayn-ı şafâ** (27) Türkîde dağı ‘ayn-ı safâ dirler kebikec dağı dirler ‘**aynü’d-diket** bedyenüs gözi dirler

(1) bir otdur keçi boynuzu gibi dānecükleri olur ‘**aynū'l-hūdhūd** balık otunuñ rūmīsīdūr
(2) azānu'l-fārik rūmīsīdūr ‘**aynū'l-baḳar** iri ve müdevver bir siyah erige dirler **el-‘ahen**
(3) börek dimekdür ‘**aydānū'l-balasān** balasān ağacınıñ ince dallarıdur **el-‘ahḳat** bi'l-fetḫi
neṣāṭ (4) ve surūr ve ve daḫı bir kuşuñ adıdır **el-‘ayāyen** ‘innīn kimesne **bi'l-Fārisīyyet**
(5) **bābu'l-‘ayn el-meftūḫat** ḫaḳ budur ki (6) Fārisīde ‘ayn-ı mühmele gelmez ol ki
isti’mal olunur ya gayrı dilden menḳūldür yaḫūd taḫrīfāt-ı (7) ‘avām ḳabīlindendür ba’zı
elfāz-ı ‘ayn-ı mühmele ile Fārisīde ṣāyi’ oldı-y-ısa vācib olur ki (8) anı naḳl idüp beyān
ḳılavuz ‘**āc** fil kemügidür ki aḳ olur ‘Arabīde ve Türkīde fil dişi (9) dirler ‘**ār** ‘ayb ‘**abes**
ekşi şuratlu kişi ‘**ābak** civān ḫātun-ı şābbet ma’ nāsına ve gügercīn (10) yavrusıdır ki
uçmağa ḳuvveti gelmiş ola **el-‘ārız** yañaḳ ḫadd ma’ nāsına ve uçmuş yavru ve (11) sivrī
diş ‘**ākır** toğurmaz ‘avrat ‘**ākıl** ‘ālim ve ‘aḳıllu ve taḡ keçisi ‘**āyişe** yunad kuşuna (12)
dirler bir ma’rūf kuşdur ‘**abher** nergis ve bostān-ı efrūz didükleri çiçeği ki ‘Arabca
zaymerān (13) dirler ‘**abir** ḫoş ḳoḫulu nesnelere dirler ve ‘arab ḳātında za’ferāne daḫı
dirler ‘**acem** ‘arabuñ ḡayrına (14) dirler ‘**adzā**’ kız oḡlan ‘**azbe** yılḡun ağacı ḳorıḡıdır ki
‘inde'l-aṭıbbā’ meşhūrdur ‘**ar’ar** (15) serv-i cebelī ya’nī taḡ servi ki raḫt-nāj dirler ‘**arūs-**
ı perde bir nev’ güldür ki la’l-gün (16) dirler ve kākenc didükleri ota daḫı dirler ‘**arār**
bahār didükleri şaru çiçek ki öküz (17) gözi çiçeği dirler ‘**aşaka** üzümlü sarmaşuḳ ‘**aşide**
ḫalvā ve bulamac aşı ‘**attār** ḫoş ḳoḫulu (18) otlar şatān ‘**aṭse** aḡsırık ‘**aḳide** ḳıvāma
gelmiş bal yāḫud şeker ‘**ak’ak** şaḳsaḡan (19) didükleri kuş ‘**ake** mislühū ve ḳara tavuḳ
‘**alefdān** kuş ḳavuşı ve kuş ḳurşaḡı ḫavşale (20) ma’ nāsına ‘**alkesā** taḡ arısı ‘**anber** ḫoş
ḳoḫulu nesnedür eydürler ki deñiz şıḡırınıñ tersidür (21) lākin taḫḳīḳ oldur ki bir nev’
arınıñ kömecidür ‘**anā** ḫastelik ‘**andelīb** bülbül didükleri (22) kuşdur ki gül zamānı öter
‘Arabīde ve Fārisīde daḫı müsta’meldür ‘**ande** kertenkele didükleri ki (23) ḫaşerāt-ı arz
ḳabīlindendür ‘**anḳā**’ sīmurg didükleri kuş ki mevcūdū'l-ism ma’dümü'l-cismdür (24)
dirler ‘**avseb** uçmaduḳ yavrusı kuş ‘**avsec** sençān dikenini ‘**ayān** āşikār ‘**ayūr** āvaz şavt
(25) ma’ nāsına **faşlu'l-‘ayn el-meksūret** ‘**ilk** şaḳızdur ki (26) aḡızda çiynerler her nice
şaḳız olursa olsun ammā ‘ilk- rūmī zıkr olınsa muṭlaḳā muşṭakī saḳızı (27) murād olunur
‘**ikel** mislühū ‘**alizen** tuḫm **faşlu'l-‘ayn el-mazmūmet** ‘**uce** ḳayḡana didükleri

(1) ta'āmdur ki hāylīneden taḥrīf olınmış 'uḳāb tavşancıl 'unnāb ma' rūf yemişdür 'ūd bir meşhūr (2) sazdur ki çalarlar ve bir hoş қоһulu hindī ağacıdur buḥūr aşnafındandır (3) **bābu'l-ğayn vemā ba' dehū mine'l-muṭābıḳ** (4) **el-ğab** gün aşırı dutan ısıtma **ğāfeṣ** kızu butrağı dirler bir otdur **ğāryaḳūn** (5) қаṭrān dirler bir ağacda mantar gibi biter қаṭrān göbegi dirler teke ilinde çok olur āk ve yegni (6) ve tel tel olur **ğār** defne ağacıdur ḥablerine 'Arabca ḥabbu'l-fār Türkīce defne yemişi ve (7) tehnel yemişi dirler **ğalyun** Yūnānīdür Türkīce süd otı dirler çoban māyesi daḫı dirler **ğālyemişk** (8) қalyemisk dirler bir hoş қоһulu nesnedür ve terkibdür **ğālye-i menşüre** kıll қарardacaḳ bir (9) şeydür ḡayrı şey' için degüldür şan' atı maḥallinde görüle **ğalinis** Yūnānīdür ışırğan (10) dikeni gibi bir otdur yaramaz қоқар bostanlarda kendüden biter küçük ve gök çiçeги olur (11) **ğalāluṭa** Yūnānīdür baḳla-i kıbṭī dimekdür **ğāsūl** çoğandır uşnān daḫı dirler **ğāzās** (12) şaḳāyıḳu'n-nu' māne beñzer bir otdur **el-ğubt** bi'z-żāmmi tavşancıl yavrusı ferāḫ-ı 'ıḳab gibi **el-ğabeṣ** (13) қаруşdurmaḳ ḫaltı gibi **el-ğubar** toz ve göz yaşı cem' i ḡubrāt gelür **el-ğubīrā'** bi'z-żāmmi yaban igdesi (14) ve darudan itdükleri boza **el-ğabğab** 'arabda ve 'acemde müsta' mel luğattür maḥbūblaruñ boğazı (15) altındaki olan sarḳuḳ yumruca et ki muḥassenātından 'add olunur türkīce saḳaḳ dirler cem' i (16) ḡabāḡıb gelür **ğubāru'r-raḫā** degirmen tozıdur **ğubāriyye** ayı üzimidür Türkīce 'inebü'd-dübb daḫı (17) dirler **ğubārne** alma şeküllü bir ağacdur igdeye beñzer **el-ğabāvet** fikir ve ferāset azlığı kılllet-i fitnat (18) ma' nāsına **el-ğabi** fa' il bi-ma' nī fā' ldür fikri ferāseti az kimesne ḳalīl-i fitna gibi **el-fā'idet** yumuşaḳ (19) tenlü 'avrat mer'et-i nā' imat gibi **el-ğā'it** neces ve çuḳur yir cem' i ḡayṭān ve aḡvāt gelür **ğārānīn** (20) bir otdur ki yaprağı gelincük çiçeги yaprağına beñzer ṭatludur ve yenür **faşlu'l-** (21) **ğayn ve't-tā'** **el-ğat** ittibā' itmek ve gözlemek ve mükedder itmek ve şuya dalmaḳ ḡavş gibi **el-ğutem** (22) bi'z-żāmmi ıssı ḳatı olmaḳ şiddetü'l-ḫarr gibi **el-ğutmet** bi'z-żāmmi pelteklik 'ucmetü fi'l-lisān gibi **faşlu'l-** (23) **ğāyn ve's-şā'** **el-ğāşāset** ıraḳ/arık olmaḳ **el-ğuşā'** bi'z-żāmmi ḳuruluḳ yabūset gibi **el-ğāşyān** bi-fethi'l- (24) ḡayn ve's-şā' ve bi-żāmmi'l-ğayn ve sūkūni's-şā' ḡönül dönmeḳ ve nefes yaramaz olmaḳ **faşlu'l-** (25) **ğayn ve'd-dāl el-ğidā'** bi'l-kesri ta'ām cem' i aḡdıye gelür **el-ğuddet** bi'z-żāmmi ve fethi'd-dāl **el-müşedde** (26) biz didükleri ki ḡalīz-i ḫaltıdan

yumuşak yirlere mün'akid olur cem'î gādād gelür **el-gudāf** (27) bi'z-zammi kuzgun didükleri siyāh kuş zāğ dağı dirler **el-gadan** sarıkuş ve sölpük olmak

89a

(1) istirhā' gibi **faşlu'l-gāyn vez-zāl** (2) **el-gızā'** bi'l-kesri ta'āmdan ve şarābdan kişi gādālandığı nesne dāl-la ve zāl-la luğattür **el-gazam** bi't-tahrīk (3) nebātātdan bir otur **el-gazāmet** bir miqdār süd şey'ün mine'l-leben ma'nāsına **el-gazī** tāze doğmuş (4) kuzı cem'î gādā' gelür faşlu'l-gāyn ve'r-rā' **el-gırr** bi'l-kesri ve't-teşdid iş görmemiş bön (5) kişi **el-gırā'** bi'l-kesri ve'l-medd çiriş ve tutkal didükleri nesne ki balıktan olur **el-garb** (6) bi'l-fethi nāşır zahmeti ki gözde olur ve göz yaşı ki gözden henüz çıkmış ola **el-garab** bi't-tahrīk (7) kavağ ağacı ki ceviz gibi kovağı ola **garyü'l-cülūd** deriden eyledükleri tutkal **el-gurāb** (8) bi'z-zammi karga didükleri kuş cem'î gurbān gelür **el-gırbāl** bi'l-kesri kalbur cem'î garābīl gelür (9) **el-gırat** bi'l-kesri ve fethi'r-rā' **el-müşeddede** nisyān ve gaflet **el-gurūt** bi'z-zammi burnuñ ucındağı yumuşak (10) kemerdek ernebe-i enf dirler **el-garas** bi't-tahrīk acılık cū' gibi **el-garşān** ac kimesne cāyi' gibi cem'î garāş gelür (11) **el-gurdet** bi'l-fethi mantar cem'î garād gelür **el-gurīrā'** bi'z-zammi bir kuş adıdır **el-garīzā** havic gibi biter tuşmları (12) kerefis tuşmları gibi olur uzun ve kara olur **el-garas** bi'l-fethi ağac dikmek **el-gıras** bi'l-kesri şol (13) celdür kayka dirler ki veled-ile bile hüruc ider başında olur cem'î agrās gelür **el-garīz** tāze (14) yuğalü laşmun garīz ey tariyy **el-gurşanūf** bi'z-zammi kerek didükleri kemük ve sā'ir yumuşak olan (15) kemük gazrūf gibi **el-gargarat** bi-kesri'l-gāyn yaban tavuğı cem'î gargar gelür **el-gargaret** bi'l-fethi suyu (16) boğazda ötdürüp girü döndürmek ve can boğaza gelmek **el-garağ** bi'l-fethi şuya batmak (17) **el-garğad** bir aşıl dikenlü ağacdur şıçan dikenli dirler böğürtlen nev' indendür **el-garaz** çoban (18) dayağıdır ki 'aşā'i'r-rā'i dağı dirler **el-garrā** anduzdur rāsen dağı dirler **el-garniyyetī** kara karūra (19) ve yaşşı şohūc aldıkları balıçıl kuşınıñ bir nev'idür **el-garbīb** kara üzümdür zebīb gibi (20) **el-garan** bi-fethateyni taşancıl kuşınıñ erkegi ve acılık ve arıklık cū' ve zehel gibi **el-gurnūñ** (21) ve **el-gurnāk** bi'z-zammi fihimā yumuşak tenlü güzel yigit şābb-ı nā'im ma'nāsına feth-i gāyn-la cem'î gurānīk (22) ve garānīk gelür **el-gurnīk** bi'z-zammi ve fethi'n-nūn şu kuşlarından bir aşıl

uzun boyunlu (23) kuşdur **el-ğariyy** gökcek hüsn gibi **el-ğarb** ‘ azab didükleri gözde nāsūr ‘ illetidür (24) **faşlu'l-ğayn ve'z-zā**’ **el-ğaziz** yumuşak ot nebāt-ı nā’ im gibi **el-ğazāl** giyik didükleri (25) canavar cem’i ğazlān ve ğazale gelür **el-ğazālet** dişi giyik **faşlu'l-ğayn** (26) **ve's-şin el-ğusāk** bi'z-zāmī ve zāmī's-şin yunmak **el-ğasal** bi'l-fethi yumak **el-ğisl** bi'l-kesri (27) haṭmīden ve ğayrıdan baş yuduqları nesne mā-yağsilü bihi'r-re’se ve ğayrehū mine'l-haṭmī ve ğayrihī ma’ nāsına

89b

(1) **el-ğasül** çoğan aşnan gibi **el-ğuslet** ‘ annabā dirler laṭif bir yemişdür murabba iderler yemende çokdur (2) ‘ anbe ve ‘ anberūd daḥı dirler **el-ğaslec** buḥūr-i meryemdür ‘ artanişā daḥı dirler **el-ğasisā** hurma qoruğıdır (3) balḥ daḥı dirler beser gibi **faşlu'l-ğayn ve's-şin el-ğuş** (4) bi'z-zāmī şac örtüsü **el-ğaşā**’ bi'l-kesri perde **el-ğaşaş** bulanuk şu içmek **el-ğaşyān** gönül dönmek (5) şin-le ve şā ile lugattür **el-ğişāvet** bi'l-kesri perde ve ḥicāb ve örtü ve göz qararmak ve baş ortasına (6) daḥı ğişāve dirler **el-ğaşy** örtmek ve setr itmek ve ‘ akıl gitmek **el-ğāşiyet** setr idici ve daḥı zaḥmet (7) ve marazā dirler qarında olur **el-ğāşyet** hayret ve ‘ akıl gitmek **el-ğaşā** gice göz görmemek tavık (8) qaragusı daḥı dirler **faşlu'l-ğayn ve's-şād el-ğaşab** (9) güc-le ve cebr-ile nesne almak na’ ti ğāşib gelür **el-ğışaş** baḳā’ iṭ-ṭa’ ām ve'l-şarāb fi'l-ḥulḳ (10) **el-ğaşn** bi'l-fethi kesmek kat’ gibi **el-ğuşan** bi'z-zāmī budak cem’i ğuşūn gelür ve aḡşān gelür **faşlu'l-ğayn** (11) **ve'z-zād el-ğaz** gözi nazardan men’ itmek ve tāze nesne ṭarī gibi **el-ğaz** bi'l-kesri naḳş itmek **el-ğazūb** (12) bi'l-fethi tesrī’ u'l-ğazāb kimesne ve böyük yılan ḥayye-i ‘ aẓīme gibi ve nāka-i ‘ abūs gibi **el-ğazāt** dağ (13) armudınuñ ağacı ve her ağac ki dikenlü ola ğazāt dirler **el-ğazār** balçık ṭīn gibi **el-ğāznūr** (14) bi-teskīnū'z-zād envā’ -ı nebātātından bir otdur **el-ğuzrūf** bi'z-zāmī kirek didükleri yumuşak (15) kemük cem’i ğazārif gelür **el-ğaziz** tāze nesne ṭarī gibi ve şol çiçek ki kılıfından henüz zāhir (16) ola **el-ğāzaf** yumuşak nā’ im gibi **el-ğazūb** yılanuñ ve arslanuñ yavuzuna dirler **faşlu'l-** (17) **ğayn ve't-ṭā**’ **el-ğatṭ** daldurmak **el-ğatās** şuya dalmaq ğams fi'l-mā’ gibi **el-ğatātā** bi'l-fethi (18) bağırtlak envā’ ından arkası bozaruḳ ve kanadı altı kara ve burnı uzun ayağı uzun bir (19) kuşdur cem’i ğatāt gelür **el-ğatīṭ** uyurken ḥorlamak **el-ğutğatt** kuzu ḥamel gibi (20) **faşlu'l-ğayn ve'l-fā**’ **el-ğāf** bir nev’ dür şecer

envā' indan **el-ğafā'** bi'l-fethi her nesnenüñ kemi ve (21) yaramazı **el-ğāfeş** kara ağac **el-ğufer** bi'z-zammi dağ keçisininüñ oğlağı cem' i ağfār gelür ve haste (22) eyü olduğdan-şoñra gene haste olmak **el-ğafar** bi't-tahrīk ' avretüñ baldırında ve elinde ve gayrı yirinde olan (23) kıl **el-ğafak** bir nesneye hücum itmek ve biri biri ardınca cimā' itmek **el-ğafüret** bi'l-fethi azıcuğ (24) uyumağ nevme-i qalīla ma' nāsına **faşlu'l-ğayn ve'l-lām el-ğallet** (25) bi'l- fethi ve't-teşdidi'l-lām buğday cem' i gulāt gelür **el-ğullet** bi'z-zammi ve teşdidi'l-lām şusuzlık harāreti (26) ' atş ma' nāsına **el-ğalış** buğdaydan ve arpadan olan etmek **el-ğalyaz** bir dikenlü otdur ki (27) tere-i düğ dirler şahrālarda biter ekşer yirlerde kenler dirler **el-ğaliz** yoğun ve koyı nesne

90a

(1) **el-ğalfet** bi'z-zāmmi sünnet idecek deri qalfe gibi **el-ğulām** oğlan ki on yaşından geçmiş ola (2) eksük olsa şabī dirler cem' i gilmān gelür **el-ğulmat** cimā' arzusu şehvet-i cima' gibi **el-ğalān** bi'l-fethi (3) katı şusuz şedidü'l-' atş ma' nāsına **el-ğulān** bi'z-zammi ve'l-fethi ekşi edviyeler **el-ğalū** bi'z-zāmmi hadden (4) tecāvüz itmek **el-ğalvā'** yigitlik evvel-i ibtidā-i şebāb gibi **el-ğalyān** qanmağ **el-ğalyūn** çoban māyesi **el-ğalencīn** (5) yaban yarpuzı fūdenc-i berrī dağı dirler **el-felkā** südlegen nev' indendür **ğalufirya** Yünānidür (6) bayan kökidür süs dağı dirler **ğalumes** bir otdur mercümek yaprağına beñzer yaprağınuñ üsti (7) yaşıl aşağası bayāz gibi olur Yünānidür **el-ğalfüret** şu içinde biter yaşşı yapraklı otdur (8) **faşlu'l-ğayn ve'l-mīm el-ğamet** (9) çok yimekten tuğme olmak ve ağır olmak **el-ğamac** bi'l-fethi ve't-tahrīk şuyı şora şora içmek **el-ğamar** (10) bi'l-fethi çok şu mā-i keşir gibi ve şusuzlık ' atş gibi **el-ğumar/el-ğamar** bi-kesri'l-ğayn ve fethihā et ve baluğ qoqısı (11) **el-ğamer** bi'l-fethi şoğmağ/şıkmağ ' aşar gibi ve göz-ile qaş-la işāret eylemek **el-ğāmīr** yaşıl ot nebāt-ı ağzar gibi (12) **el-ğamām** süngerdür esfencü'l-bağr dağı dirler **el-ğamīs** şol ot ki üsti quruyup altı yaş ola **el-ğamaş** (13) bi-fethateyni gözüñ buñarında vāqı' olan iriñ ve çiban ki yaş olup seyelān ide eger (14) bir yirde cem' olup qurısa aña ramaş dirler **el-ğamtaş** göz görmekten za' if olmak kelilü'l-başar (15) gibi **el-ğamīm** sac başı alnı örtmek ve yaşıl ot nebāt-ı ağzar gibi **el-ğaman** yumuşaqlıq linet gibi (16) **faşlu'l-ğayn ve'l-nūn el-ğunt** bi'z-zammi burun (17) içinden

çıkan şavt **el-ğanaş** bi't-tahrîk şu içdükden-şonra teneffüs itmek **el-fünc** bi'z-zammi naz (18) ve şive ki maḥbūblar iderler ve kirpi didükleri canavar **el-fenec** bi't-tahrîk kıca şeyḫ gibi **el-ğanem** kıyun ve keçi ikisine (19) bile şāmildür cem' i aḡnām gelür **el-ğāniyet** şol 'avrat ki zevci-y-ile ġayrıdan istiḡnā ide ve 'inde'l-ba'z (20) şol 'avratdür ki cemāline i' timād idüp ḥīleden müstaḡniye ola **faşlu'l-** (21) **ğayn ve'l-vāv el-ğavş** feryād eylemek ve meded istemek **el-ğuvc** bi'z-zāmmi enlü ve yaşşı olmak **el-ğavr** (22) bi'l-fethi batmak ve nihāyet ma' nāsına da gelür **el-ğuvr** bi'z-zammi on iki senecdür ve her senec yigirmi dört (23) menndür ve 'inde'l-ba'z menn on dört kaḡızdür **el-ğavaş** bi'l-fethi şuya dalmak **el-ğavḡā'** (24) kızıl çekirgedür cerād gibi **el-ğavlān** bi'l-fethi nebātātdan bir acı ota dirler **el-ğavāye** azḡunlık **el-ğavāş** (25) kıara bataḡ didükleri kıuşdur **el-ğavk** kıurbaḡadur **faşlu'l-ğayn** (26) **ve'l-yā'** **el-ğaybet** ġāyib olmak ki ḥuzūruñ zıddıdur **el-ğayāş** meded ve yardım istmek **el-ğaydā'** (27) nāzik ve yumuşaḡ tenlü ġenc 'avrat ki na' imetü'l-beden ma' nāsına **el-ğayrā'** igde yemişi **el-ğayzān**

90b

(1) it burnı didükleri ki meşhūrdur **el-ğaydāk** eyü ḥuyly kimesne ve bāliḡ olmadıḡ (2) oḡlan ve keler didükleri canavaruñ yavrusı **el-ğaysān** yigitlik ḥıddeti ḥıddetü'l-şebāb gibi **el-ğaylet** (3) bi'l-fethi semüz 'avrat **el-ğiylet** bi'l-kesri oḡlan emzürür-ken er 'avratına cimā' itmek ve 'inde'l-ba'z (4) 'avrat ḥāmile iken oḡlan emzürmek **el-ğaylem** kıablubaḡanuñ erkegi **el-ğayem** bulut şehāb gibi (5) ve şusuzlık 'atş gibi ve ḥarāret-i cevḑ cem' i ġayūm gelür ve deñiz süngeri isfencü'l-baḡr gibi **el-ğiynet** (6) bi'l-kesri cīfeden aḡan murdār şaru şu **el-Fārisiyyet bābu'l-ğayn** (7) **el-meftūḡat ḡār** defne aḡacıdur ki yemişine ḡabbu'l-ḡār dirler **ḡāj** zā'-i 'acemī ile aḡzı (8) böyük kışiye dirler **ḡāliye** kıalye-i misk didükleri ḡoş kıoḡulu terkībdür ḡalye-i mişk daḡı (9) dirler **ḡāveş** tuḡmdan ötüri kıonılan ḡiyārdur ki böyük ve şaru olur **ḡabūḡ** gice ile içilen (10) şarāba dirler **ḡaduv** boza **ḡarāmā** bir buḡuḡ denk yāḡūd iki denk dimekdür evzāndandur **ḡarb** (11) rānuñ sūkūnı ile gözüñ burnundan yañā olan kıoşesindeki nāsır 'illeti **ḡares** tundī ve za'if (12) ve melül **ḡarḡ-āb** şuya ḡarḡ olmış kımse **ḡarḡad** sencan dikeni **ḡarm** yaban kıoyunıdur **ḡarab** feth-i (13) rā'-y-ıla kıavaḡ aḡacıdur ve şarāb ma' nāsına da gelür **ḡarmac** yarma aşı ve çükündür

ġarmīden (14) inçķırı inçķırı aġlamak **ġaran** āvāz ile aġlamak **ġarv** ķamıř ķarġūr ma‘nāsına **ġajaj** ķatı (15) acı bir otdur **ġajġajān** za-i ‘acemī ile imekleyü ve sūrtünü sūrtünü yürüyen kimse **ġajġāj** yaban tavuġı (16) ġařyımıřk rāmek didükleri darudan ‘ibāretdür **ġāfr** řarb aġrı **ġafa** kıvırcuķ ķuzu (17) derisi kürki **ġalbe** lāmuñ sūkūnı ile ala ķarġa ve saķsaġandur ki ‘Arabca ‘aķ‘ aķ dirler **ġalfec** (18) řaruca arudur ki eřek arusıdur dirler **ġalicīn** yarpuz didükleri ot burīne (19) ma‘nāsına ki aķıbbā ķatında fūdenc dirler **ġalivāc** devlengec didükleri ķuř ki çaylaķ daġı (20) dirler **ġamz** ġöz ucı ile iřāret **ġamzede** ġamdan ġaste olmuř kimse **ġamyār** esnemek **ġanc** uyluķ (21) serūn ma‘nāsına **ġande** örümcekdür ki aġ iřler ve sinek avlar **ġandī** buluđdur **ġav** ġürüldi (22) ve āvaz-ı řavt ķafr ma‘nāsına **ġavālnek** zerdālū ķurısı **ġavr** ya‘nī bir nesnenüñ dibi **ġavřet** (23) otlardur ki menfa‘ate yaramaz **ġizrān** kızcıluķ ve kökem **ġayme** sūñgerdür ki řuyı řorar deñizden çıķar (24) **fařlu'l-ġayn el-meksūret ġisel** ġatmi çıçeġi ve ġatmi (25) yapaġı **ġinsāmiřk** miřke ķatarlar bir ķara nesnedür ya‘nī rāmek didükleri darudur **ġilāf** (26) her nesnenüñ zarfı **ġilye** ala ķarġa ve saķsaġan **ġilcīn** yarpuz didükleri ġoř ķoġulu (27) otdur na‘neye beñzer **ġilyevāc** devlengec **ġinc** nāz ve gerřeme ve bi-ma‘nī serden ya‘nī evce **ġıyeř** ġōti

91a

(1) üstine sūrtünmek **ġıyūr** āvaz ve ġürüldi řavt ma‘nāsına **fařlu'l-ġayn** (2) **el-mazmūmat ġubār** toz ġerd ma‘nāsına **ġucme** ķab dibinde ķalan řu cur‘a gibi **ġuder** ġöyündürme **ġuded** (3) evvelki dālun fetġası-y-ıla bir řiřdür ki ādemde olur ur dirler ġudd cem‘idür **ġur** debbe ādem ya‘nī (4) ġayāsı řiřmiř kimesne ve yaban ķoyunı **ġurbe** ġizlüce aġlamak **ġurd** bezdür ki a‘zada deri altında (5) olur ve debbe ādem **ġurgur** debbe kimesne ġuram yaban ķoyunı ve āhu **ġujeb** üzüm dāne-i engūr ma‘nāsına (6) **ġulbe** ala ķarġa ba‘zılar ‘aķ‘ aķdur didiler iřfehānīler ķalāvzan dirler ve ehl-i fars (7) ġecle dirler **el-ġulūl** lifdür ki dellāklar řabun ile isti‘mal iderler ve ķınaberi didükleri (8) ot **ġuncār** ‘avratlar kızcılcası **ġuncāl** ekři yemiř ve yař yemiř **ġonça** açılmadıķ çıçekdür ki (9) řomurcuķ dirler ve řu ġubābı **ġunde** örümcek ve bu didükleri böcek ki örümcek gibidür (10) ammā ‘aķreb gibi řoķduġı ādemi helāk ider belki ‘aķrebden beterdür **ġunūden** ımızġanmiř (11) ve uyuřmiř

kimse **günüz** ayılmağ **güc** bi-ma' nī kōc ya' nī erkek koyun **güre** kōruk (12) gerek üzüm kōruğı gerek pamuk kōruğı **gurbā** kōruk aşı ya' nī kōruklu aş (13) **gurdā** mişlihū **gūje** zā' i mu' ceme ile panbuk kōzağıdur ki içinde penbe durur ve çam ağacınıñ (14) kōzağına dağı dirler **gūş** kayın ağacıdur **gūşāyī** başağ **gūşne** bir cins tuzlu (15) mantardur **gūşe** mislühū ve k̄ayın ağacı ve buğday başı **gūgū** gügercin ' Arabca hamāme ma' nāsına (16) **bābu'l-fā'** **vemā** ba' **dehū** **mine'l-muṭābıḳ** (17) **el-fāret** şıçan didükleri canavardur cem' i fe'er gelür **el-fā'id** büryān itmek ve kül içinde (18) etmek bişürmek **el-fā'** ve **el-fāyī** yarmağ ve kōparmağ **el-fālic** bir marazdur ki bedenüñ (19) nişfinda istirhā ' arız olup el ve ayak dutmaz olur ol maraza mübtelā olana (20) meflüc dirler **el-fālūzec** Fārisiden mu' arrebdür Türkīde ve Fārisīde pāluzedirler (21) **el-fāyuk** eyü şāfi nesne ve revāk-ı bal **el-fāğırā** ağızı açuğ dirler bir dānedür ki noḡūd (22) kadar olur içinde k̄araca dāneleri olur hindīdür **fāht** ügeyik kuşıdur (23) **fānīd** şeker peynir ve şekerden olan ' aḳīde gibi beyāz ola **fāşrā** süryānīdür aḳ şarmaşuğ (24) ve yaban aşması ve yaban k̄abağı dağı dirler ve kürmetü'l-beyzā dağı dirler **fāşersetin** süryānīdür (25) kara yemişlü şarmaşuğdur **fādzehr** pan zehir ve her taş ki hıfzu ' ale'r-rūh ola pānzehir (26) sumūmāta nāfi' dür **fārişābī** söğüd yaprağına beñzer bir yaşşı yaprağdur **favanaya** ism-i (27) Yūnānīdür Türkīde ayu güli ve şakayıḳ köki ve ' ūdu'-ş-sulb dağı dirler **fārfārā** eşek

91b

(1) tırnağı dirler bir yaşşı yapraklı otdur **el-fāğat** k̄ına çiçegidür **fāḡ** bu otı ba' zılar kücle bükendür didiler (2) **fāceşt** k̄unduz ḡayesidür **farışaryayun** gügercin otı persetadyun dimekdür **fāḡūs** (3) bir böyük balığdur **falgun** Yūnānīdür leylek kuşıdur **fālīhākan** yarpuz nev' idür **fārec** (4) bir taşdur her dürlü rengi olur **faluḡaya** ism-i Yūnānīdür Türkīde k̄urlağan otı ve ' Arabca ḡaşeşetü'd-dāḡaş (5) dirler **fārisü'l-mā** şu yüzünde olur köki yoğ bir otdur **faşlu'l-** (6) **fā'** **ve't-tā'** **el-fett** bi't-teşdid şımağ kesr gibi **el-fatā'** bi'l-kaşr kuvvetlü yigit şābb gibi **el-fetāt** (7) bi'l-fethi kuvvetlü genc ' avrat şābbe-i kavıyye gibi **el-futāt** bi'z-zammi pārelenmiş ve dağılmış nesne ve her nesnenüñ (8) uvağı ve pāresi **el-fetūt** etmek pāreleri keserāt-i ḡubz ma' nāsına **el-fitet** şınmış ve yārelenmiş (9) şey' **el-fātiḡa** ibtidā' ve evvel yuḡālu fātiḡatü küllü şey'in evvelühū **el-fetaḡ** bi-fethateyni

yumuşak leyyin gibi (10) **el-fethān** tavşancıl kuşu ‘aḳāb gibi **el-fitr** bi'l-kesr za‘f ve inkisār **el-fütūr** bi'z-zāmmi süstlık ve (11) za‘iflik na‘ti fātır gelür **el-fataḳ** bi't-taḥrık kavlac kimesne **el-fetāk** ḥamīr mayesi **el-fatilet** ucu (12) yanmış fitil **el-fatīl** bükilmiş ve ḥurma çerkirdeginuñ yarığı içinde olan ve eli barmaḳ arasındaki (13) kir **el-fetūn** imtiḥān ve tecrübe itmek **el-fetevā** bir ḥādiṣe için ve ihdaş-ı ḥükm için cevāb-ı kavīdur veyā (14) bir müşkil nesne beyānını muḳavvīdür cem‘i fetāvā gelür **fetāyilü'r-ruhbān** papaz fitili dirler bir otdur **fetaḳrayḥi** (15) bu ‘illete yil debbesi dirler **fetaḳu'l-mā** bu ki şu debbesi dirler **faşlu'l-fā'** (16) **ve't-tā'** **el-fess** bi-fethi'l-fā' ve't-teşdid bir aşıl otdur ki eyyām-ı ḳaḥḫda tuḥmını etmek idüp (17) yirler ve ‘inde'l-ba‘z hind diyārından gelür bir aşıl darudur **el-fes'** bi'l-hemzeti fi āḥirihī sākin olmaḳ (18) ve sākin itmek **el-feth** bi'l-fethi her nesnenüñ cevfi **el-fāsūr** gümüş ḫabaḳ ve ‘inde'l-ba‘z mermerden düzülen (19) çanaḳ **el-fesā'** bıçaḳ sikkīn gibi **faşlu'l-fā'** **ve'l-cīm el-fic** bi'l-kesri (20) ve't-teşdid bıḫḫ-ı şāmī ki fāristde hindḫ dirler ve daḫı her nesne ki bıḫḫdan ve sāyir fevākihden tamām (21) yetişüp olmamış ola fec dirler **el-fecāc** bi'l-fethi çok söylegen kişi keşirül-keḫām gibi **el-fecācet** (22) bi'l-fethi ve'l-kesri çiglik ve ḫāmlık **el-fecr** şu aḳup cereyān itmek ve ḳarışmaḳ **el-fücler** bi'z-zāmmi ve'l-kesr ve ḳīle (23) bi-zāmmeteyni turb didükleri meşḫūr nesne fānuñ zāmmı ve kesri-y-ile ve sukūn-ı lām-la fücl/ficl gelür bi-zāmmeteyni (24) eyzan **el-fecm** giñ ve bol itmek **el-fecvet** iki nesne arasındaki giñ yir **faşlu'l-fā'** **ve'l-hā'** **el-fā'** (25) bi'l-fethi ve'l-kesr ve'l-ḳaşr şol ot ki şorbaya ḳatarlar ve döḫüp aş üzerine ekerler ebzār ma‘nāsına (26) ve şoḫana daḫı dirler başal gibi cem‘i efḫā' gelür **el-faḫş** her nesnenüñ içi cevfi ma‘nāsına cem‘i efḫāt gelür **el-faḫac** (27) bi'l-fethi insanuñ ve ḫayruñ iki sāḳlarınıñ arası biri birine ırāḳ olmaḳ ve ‘inde'l-ba‘z uyulukları

92a

(1) birbirine ırāḳ olmaḳ na‘ti efḫac ve feḫcā gelür **el-feḫas** dil-iyle elin yalamaḳ **el-feḫal** her canavaruñ erkegi (2) cem‘i feḫül ve evḫal gelür **el-feḫmet** bi'l-fethi ve sukūni'l-hā' ve ḳad yeftaḫü kömür didükleri nesne cem‘i feḫam ve fūḫüm gelür (3) **faşlu'l-fā'** **ve'l-hā'** **el-feḫt** bi'l-fethi şol uyḫuya dirler ki ḫorlar ola **el-faḫtet** ügeyik didükleri (4) kuş cem‘i fevāḫit gelür **el-feḫḫ** uyur-ken ḫorlamaḳ ve çağurmaḳ **el-faḫz** bi-sukūni'l-hā' uyuluk

cem' i (5) efhāz gelir **el-fahr** bi-sükūnī'l- hā' ve fethihā şeref ve fazl ve fahrılanmak ve nazlanmak **el-fahūr** rayyāhīn (6) envā' indan bir nev' dür **el-fehḥār** bi'l-fethi ve't-teşdid balçıkdan düzülen desti ve bardak **el-fahm** kömür hā-y-ıla ve hā'-i (7) mühmele ile luğattür cem' i fūhūm gelir **el-faḥal** yavaşlık hilm gibi **faşlu'l-fā'** (8) **ve'd-dāl el-fedā'** bi'l-fethi ve'l-medd bir yire cem' olmuş arpa ve buğdā' ve anbār daḥı dirler **el-fadīd** şavt (9) ve şadā **el-faddād** bi'l-fethi ve't-teşdid şedīdū's-şavt **el-fadir** bi'l-fethi ve kesri'd-dāl 'aқılsuz aḥmak kimesne (10) ve daḥı za' if ve 'āciz ma' nāsına **el-fidrat** bi'l-kesirāt et pāresi kıt' atun mine'l-laḥm gibi **el-füds** bi'z-zāmmi örümcek (11) 'ankebūt gibi cem' i fedset gelir **el-fede'** bi't-tahrīk el ve ayak egilmek ve yukālu el-fede' 'ūcun fi'l-mafāşıl (12) keennehā kad zālet 'an-mevāzī' ihā **el-fed'ā'** eli ve ayağı egri 'avrat müzekkeri efda' gelir **el-fedgam** (13) güzel gökcek kişi racül-i ḥasen gibvi **el-fedāmet ve'l-fedūmet** yorgunluk ve kāhillik (14) **faşlu'l-fā' ve'r-rā'** **el-ferr** bi'l-fethi ve't-teşdid kaçmak (15) herb gibi **el-ferā'** bi'l-fethi ve'l-kaşr yaban eşegi ḥimār-ı vaḥşī ma' nāsına cem' i firā' gelir kesri-fā-y-ıla ve medd-ile (16) **el-ferbeyūn** bi'l-fethi lebān-ı maḡribī didükleri devā ki teblūt otınuñ südidür ve 'inde'l-ba'z sezāb-ı berrīnūñ (17) şamğıdur **el-fāret** şıçan didükleri canavar aşılta mehmūzdu taḥfif idüp fāre dirler (18) **el-ferātaḥ** besdil ve küfter kī şīreden ve bekmezden iderler **el-ferş** bi'l-fethi cigeri pare pāre (19) itmek cem' i ferūş gelir zāmm-i fā-y-ıla **el-ferc** bi'l-fethi ve's-sukūn od yiri 'avret-i ḡalīza ma' nāsına ricālden ve (20) nisvāndan ammā 'avrat ekşer-i nisvānda isti' māl iderler **el-ferec** bi-fethateyni ḡamdan ve ḡuşşadan kırtılıp (21) şād olmak **el-fürce** iki nesnenūñ aralıḡı **el-ferūc** tavuk yolucu cem' i ferārīc gelir **el-ferah** bi-fethateyni (22) sönmek **el-ferah** ekin zer' gibi ki baldırı uzamış ola ve daḥı kuş yavrusı cem' i ferūḡ ve efraḡa (23) ve efrāḡ ve ferāḡ gelir **el-ferd** yalnız vāḡid ma' nāsına cem' i efrād gelir **el-firār** bi'l-kesri kaçmak yukālu (24) ferra yefirru firāren izā herebe **el-ferīr** bi'l-fethi yaban şıḡırınıñ buzaḡusu veledü'l-bakarātü'l-vaḡşiyet ma' nāsına cem' i zāmm-i fā-y-ıla (25) fūrār gelir **el-firāz** bi'l-kesri ayrılaşmak mufāşala gibi **el-ferzedāḥ** ḡamīr pāresi kıt' atun mine'l-'acīn ma' nāsına (26) cem' i ḡazf-i dāl-ıla ferāzīḡ gelir **el-ferza'** panbuk çekirdeḡi ḡabbül'l-kuḡn ma' nāsına **el-fürzel** bi'z-zāmmi (27) sırtlan eniḡi **el-firrān** bi'l-kesri 'ārīf-i zū-funūn kimesne fārisden mu' arrebdür cem' i ferāzine gelir **el-firs** bi'l-kesri

(1) nebāt envā'ından bir nev' dūr **el-fersat** bi'l-fethi ve's-sükün bir yeldür ki insanuñ boynunda ve arķāsında (2) olur **el-firāset** bi'l-kesri añlamak ve bilmek **el-fersah** on iki biñ adım yir Fārisiden mu'arredür cem' i ferāsiḥ (3) gelür **el-firsek** bi'l-kesri şol şeftālū ki çekirdeginden ayrılmaya cem' i ferāsik gelür **el-feres** bi't-taḥrīk (4) at ve erkeğine ve dişisine dirler cem' i efrās gelür **el-feriṣ** şol ḥayvān ki yakında toğurmuş ola **el-firāş** (5) bi'l-kesri döşek cem' i zāmm-i fā ve rā-y-ıla fūrūş gelür **el-ferāset** bi'l-fethi pervāne didükleri kelebek ki gice-y-ile (6) ḥavl- sirācda ṭayerān ider cem' i ferāş gelür **el-firşat** ve **el-firşata** bi'l-kesri fihimā gānlik vūs'at (7) gibi ve iki ayağūñ arasını ayırup gān itmek durur-ken ve oturur-ken **el-ferşah** mislühū **el-faraş** (8) yarmaḥ ve yırtmaḥ ve kesmek **el-fürşat** bi'z-zāmmi içmek şürb gibi **el-firşat** bi'l-kesri yūñ ve panbuḥ ve bīz (9) pāresi ki 'avrat anuñ-la ḥayz ḳanın siler cem' i ferāş gelür **el-feriṣāt** şol et ki beyne'l-cenb (10) ve'l-ketf ola cem' i ferīz ve ferāyiz **el-firāş** bi'l-kesri şedid ve ğalīz ḳızıl nesne **el-firşād** bi'l-kesri ḳızıl tut (11) ve 'inde'l-ba'z böğürtlen **el-farz** taḳdir itmek ve beyan itmek **el-firāz** bi'l-kesri giñ nesne vāsi' (12) gibi **el-ferzāg** 'arīzū's-şadr etlü kimesne **el-ferzah** esmā'-i 'aḳrebden bir isimdür **el-farṭ** bi'l-fethi şanāyi' (13) itmek ve taḳşīrāt itmek ve 'acele itmek ve sebḳat itmek ve añsuzda gelmek **el-faraṭ** bi-fethateyni (14) taḳaddüm ve sebḳat iden müteḳaddim ma'nāsına **el-fūruṭ** bi-zāmmteyni ḥadden tecāvüz iden ve isrāf (15) ve zāyi' ve mevzi' -i müertefi' cem' i efrāt gelür **el-ferṭüset** ḥunzīr burnı enfü'l-ḥunzīr ve şefetühū gibi (16) **el-fera'** budaḳ ağacı başı ve her nesnenūñ a'lāsı ve'l-cem' ü fūrū' **el-fergā'** saçlu ve ḳıllu (17) 'avrat imraa'tūn keşretü's-şar ma'nāsına müzekkerinde efrā' didiler **el-fer'at** bi't-teskīn bit ḳamle gibi cem' i (18) fera' ve taşğiri fūrāy'at gelür **el-für'al** bi'z-zāmmi sırtlan enigi **el-fir'avn** bi'l-kesri timsāḥ didükleri (19) canavar cem' i fera' ine gelür **el-fürāgāt** bi'z-zāmmi nutfe didükleri şū ki bildin inüp zekerden ḳıḳar (20) **el-ferfec** bi-fethi'l-fā'eyn semüz ot didükleri ot ki baḳlatu'l-ḥamḳā daḥı dirler **el-ferfehīn** mislühū ya'nī (21) semüz ot **el-furfür** bi-zāmmi'l-fā'eyn semüz ḳoc gebeş-i semīn gibi **el-ferfār** bi'l-fethi ağac köki ve her nesnenūñ (22) dibi **el-ferfere** 'aḳılsuz ve beyincük olmaḳ **el-furfir** bi-kesri'l-fā'eyn benefşe didükleri ḳiçek (23) **el-ferferyūn** bi-fethi'l-fā'eyn şābūnū'l-ḳāḳ didükleri nesne **el-fürāfūr** bi-zāmmi'l-fā'eyn ḳulağı (24) yarık ḳişi **el-firfes**

bi-kesri'l-fa'eyn yaban siñegi ve boy didükleri ot **el-firfin** bi-kesri'l-fā'eyn baklatu'l-
hamkā (25) didükleri ot ki semüz otı dağı dirler **el-ferfehān** bi-fethi'l-fā'eyn 'ākarkarhā
didükleri (26) devā ki Türkide 'ūdū'l-'ahter dirler **el-ferk** bi'l-fethi ayurmak **el-ferak** bi-
fethi'l-fā' ve'r-rā' korhu (27) havf gibi ve dağı şol mikyāle dirler ki on altı rıtl nesne ala
cem' i efrāk gelür **el-firk** bi'l-kesri pār

93a

(1) kıt' a gibi **el-furkat** bi'z-zāmmi **ve'l-firāk** bi'l-kesri ayrılmak **el-firkat** bi'l-kesri päre
päre olmak ve ayrılmak (2) **el-fārūk** hakkı ve bātlı fark idici **el-ferukat** bi'l-fethi bögrek
yağı **el-fürakaş** bi'z-zāmmi ğalīz (3) şedīd nesne **el-ferka'at** bi'l-fethi barmak çatlatmak
el-furkān bi'z-zāmmi şol nesne ki anuñ-la eyü ve yatlu (4) ve haq ve bātlı fark olunur **el-
ferek** bi't-tahrīk kulak sarıkuq ve sölpük olmak istirhā'ü'l-üzün (5) gibi **el-ferm ve'l-
fermet** 'avratlar ferclerin tār itmek için itdükleri mu'ālece **el-ferencmişk** (6) reyhān
karanfili didükleri ot **el-fervet** kürk kanı deriden olursa olsun cem' i fūrū ve ferā' (7)
gelür ve baş derisi cildü'r-re's gibi **el-ferhūd** bi-fethi'l-fā' ve zammü'l-hā' tağ kiçisinüñ
dişisi el-ünşā (8) mine'l-va'l ma'nāsına **el-ferā** eyü iş işlemek **el-fürayık** bi'z-zāmmi
yumuşak bedenlü güzel yigit cem' i feth-i (9) fā-y-ıla ferāyık gelür **für'al** bi'z-zāmmi
sırtlan enigi **ferāhu'l-hamām** gügercin yavrularıdır Fāriside (10) kebüter-piçe dirler
ferāric küçük horosdur **ferv-reyhān** feslegenüñ yaşşı yapraklısıdır (11) ism-i rümīdür
Türkide yaban biraşasıdır ve it siki dirler 'Arabca kirāsü'l-cebeli ve Fāriside kendene-i
(12) kühī dirler **feretzce** 'avratlarün öninde götürdigi şāfe dirler **fercü'l-bahr** deniz āmī
dirler deryāde (13) olur sümük gibi bir nesnedür niķrise fā'ide ider **ferik ve ferikiye**
ya'nī yaz buğdayı ki dağı (14) süd iken cem' iderler bişürürler **ferika** boy dirler bir
dānedür raħlebe dağı dirler **feresü'l-mā'** nūbe (15) vilāyetinde olur nilden çıkar bir
ħayvāndur **feresü'l-bahrī** deniz aygırcığı dirler ħayvāndur **fernilun** (16) Yünānīdür talaq
dirler şa'sa'alu taşdur kevkebül-arz dağı dirler **ferāse** gufter dirler eger (17) erikden
iderlerse bestil dirler **ferkat** şāhteredür **ferfūrā** şadef envā' idur **ferbeyün** ferfeyün (18) ve
efrebyün dağı dirler kara şamğdur **faşlu'l-fā'** **ve'z-zā'** **el-fezz** bi'l-fethi (19) ve't-teşdidi
şığır buzağısı veledü'l-baķara gibi **el-fezd** kan aldirmek faşd gibi **el-fezer** bi'l-fethi (20)

yarmağ şakğ gibi **el-fized** bi'l-kesri yaşlu pîr gibi **el-fâzer** kıızıl büyük qarınca **el-feza'** bi-fethateyni feryād (21) eylemek ve qorğu havf gibi cem' i efzā' gelür **faşlu'l-fā'** ve's-sîn **el-fusā'** (22) bi'z-zāmmi ve'l-medd osurmak yukālu fi fülānin izā aħrece'r-rīh min dübürihî **el-fasic** kışır semüz tavār **el-fesaħ** (23) giñ itmek **el-füşhat** bi'z-zāmmi giñlik vüs' at gibi **el-füşham** bi'z-zāmmi gögsi giñ vāsi' u's-şadr ma' nāsına (24) **el-fesaħ** bozmağ ve tarħ itmek **el-fesād** çürümeğ ve bozılmağ yukālu fesdü's-şey' i yefsüdü bi-zāmmi's-sîn (25) fesāden fe hüve fāsīdün ve fesüde bi-zāmmi's-sîn eyzān **fesādü's-şehvet** kül ve balçık ve toprağ ve kömür gibiler (26) yemek ' ādet idenlerdür **el-fesr** beyān itmek **ve'l-feser** eyzān nazara't-ṭabīb ile'l-mā' i ve hüve't-tefessür (27) **el-kaşit** tırnağ kesindisi kallāmetü'z-zafar ma' nāsına **el-fisfiset** bi-kesri'l-fā' eyn yonca didükleri

93b

(1) ot fişfişat gibi **el-füşāfis** bi'z-zāmmi kîne beñzer bir murdar qoħulu böcekdür **el-fāsikat** sıçan (2) fāre gibi **el-fesleyün** bezr-i qutūna ki qarını yarığ dirler atıbbā qatında ma' lūmdur **el-fesū** bi'l-fethi (3) yellemek ya' nî oşurmak **el-fistik** şam fıstıkıdır **el-fesāfes** tahta biti dirler (4) **faşlu'l-fā'** ve's-şîn **el-feşş** bi'l-fethi ve't-teşdīdi's-şin (5) ayırtmağ ve sūt sağmağ ve çıkarmağ **el-feştah** başı eli-y-le urmağ zarbu'r-re's-i bi'l-yeđ ma' nāsına (6) **el-feşa'** böğürtlen ağacına beñzer ağacdur uzun ince dikenlü budağları olur yaqın olan (7) ağaca ve ota tolaşur ve salqım salqım kıızıl yemişi olur ḥabbü'l-en' ām dirler **el-feşa'** tağıtmağ ve (8) urmağ **el-fuşāğ** bi'z-zāmmi şarmaşuğ otı ki ağaca tolaşur **el-feşşāl** tel tel olur bir ağ kökdür (9) **el-feşfet** panbuğ pāresi kıt' atun mine'l-qutn ma' nāsına **el-feşfeşet** uyqudan uyandırmağ (10) **el-feşak** bi't-taħrīk sūrūr ve neşāt **el-fāşil** ve **el-faşil** bi-kesri's-şin fihimā za' if qorqağ kişi (11) cem' i efşāl gelür **el-fuşak** bi'z-zāmmi āşkāre ve zahir olmağ yukālu feşşa'l-marāzu fihim feşvan izā zāhera (12) **faşlu'l-fā'** ve's-şād **el-fişşata** bi'l-kesri ve't-teşdīd bir aşıl (13) otdur ki şulu yirlerde ekerler on biş yıl miğdārı köki yirde qalür her yılda birqaç def' a biçerler (14) yine biter ekşer yirlerde tavara ' ulüf iderler ḥalk içinde adına yonca dirler **el-feşāşat** rüşen olmağ (15) ve ḥālīş olmağ **el-faşih** açuğ sözlü ve rüşen sözlü cem' i feşahā gelür **el-faşd** tamar kesmek ve qan (16) almağ kat' u'l-' ırğ ma' nāsına **el-faşşād** qan alıcı **el-faşış** seyelān itmek yukālu faşşahu'l-cerħ

faşışan (17) izā sāle **el-faş'at** oğlanuñ sünnet idüp kesmek derisi vāsi' olup haşefesi zāhir (18) olmak **el-fuşūl** bi-zammi'l-fā' ve'l-'ayn 'aḳreb ve 'inde'l-ba'z 'aḳreb yavrusı **el-fişfişat** (19) bi-kesri'l-fā'eyn yaşıl yonca cem' i fuşfuş ve feşafiş gelür **el-fasāfaş** aḳ söğüd didükleri ağac (20) **el-faşl** kesmek ve ayurmak ve 'ayān itmek cem' i fusūl gelür **el-fişāl** bi'l-kesri sūd emer oğlan anasından (21) ayurmak **faşilasuş** Yünānīdür buḫūr-ı meryem dimekdür **faşlu'l-fā' ve'z-** (22) **zād el-fezā** bi'l-ḳaşr ḳarışuḳ muhteliṭ ma' nāsına **el-fizzat** bi'l-kesri gümüş ki zeheb-i ebyaz daḫı dirler Fārisīde (23) sīm dirler **el-fazīḫ** sac dibi dürilmek yuḳālu fazīḫü fülān izā 'araḳat uşūli şa' rihī ve lem yesil **el-fizziyyet** gümüş (24) otı dirler bir otdur Fārisīde giyāh-i naḳre dirler **el-fazīḫ** bi't-taḫrīk boz renklü **el-fazīḫ** şol şarāba (25) dirler ki yalnız beserden ya' nī ḫurma ḳoruḡundan iderler oda göstermeden ḳorlar ṭurp şarāb olur (26) **el-fazīz** ṭatlu şu mā-i 'azb gibi ve 'inde'l-ba'z mā-i sā' il gibi **el-fazī'** ḳorḳulu nesne **el-fazl ve'l-fazīlet** (27) hüner ve artuḳlık ve ziyādelik ki zıddı naḳşdur cem' i fazā' il gelür **el-fazīlet** bi'l-fethi **el-fuzlā'**

94a

(1) bi'z-zāmmi bir nesneden artup ḳalan fazlün mine's-şey' ma' nāsına **faşlu'l-fā' ve't-tā'** (2) **el-faṭā'** yaşşı ve çökük burunlu olmak na'ti eftā' gelür eftar ma' nāsına **el-fitr** bi'l-kesri ekl itmek **el-fuṭu** (3) bi-zammeteyn ve ḳīle bi-sükūni't-tā' bir aḳ böyük mantardur **el-faṭir** bi'l-fethi tāze nesne ṭarī gibi ve küllü şey'in (4) a' ciletün 'an idrākihī fe hüve ḳaṭirun ve'l-faṭiru ismün min esmāi't-taşdīr **el-faṭs** bi-iskāni't-tā' **ve'l-faṭūs** bi'l-fethi (5) ölmek mevt gibi yuḳālu fulānün faṭasa faṭusan izā māte **el-fetaşet** bi-fethateyni yaşşı çökük burunlu olmak (6) ve böyük boncuḳ ḫarze-i kebīr gibi **el-faṭas** bi-fethateyni yaşşı ve çökük burunlu kemā yuḳālu **el-faṭas** fi'l-enfi'l-fezāşe (7) fehüve eftas **el-faṭm** bi'l-fethi kesmek ḳat' gibi **el-fetām** oğlan anasından ayurmak yuḳālu faṭame's-şabiyy infişālühü 'an-ümmihī (8) ve ḳad feṭamate'l-ümm veledehā taṭīm bi-kesri't-tā' feṭāmā fehüve faṭīm **el-faṭīm** anasından kesilmiş oğlan cem' i fuṭum gelür (9) **el-feṭānet** bi'l-fethi zeyreklik ve idrāki ḳavī olmak **el-faṭīn ve'l-faṭīn** bi-kesri't-tā' fihimā zeyrek ve 'aḳıl (10) kişi ve 'inde'l-ba'z faṭīn ziyāde fikürlü ve diḳḳatlı kişi yuḳālu racülün faṭīnün ve fū ve feṭane ey 'ālimü (11) 'aḳıl ve yecüzü zammü't-tā' fi's-şāni **el-faṭūr** nesneyi eli-y-ile urmaḳ ve

cimā' itmek **feṭarāsāliyūn** (12) ism-i Yūnānīdür yaban kirevizi dimekdür 'Arabīde kerefisü'l-cebeli ve Fārisīde gerefis-i kūhī dirler (13) **faşlu'l-fā' ve'z-zā' el-fazz** bi'l-fethi ve't-teşdid (14) ğalīz kerihü'l-ḥalk kimesne ve daḥi qarın şuyına dirler mā-i kereş gibi **el-fezā'** bi'l-kaşri raḥim içinden (15) çıkan şu mā-i raḥm ma' nāsına **el-feza'** bi'l-fethi **ve'l-fezā'** at şiddet ve miqdārından tecāvüz itmek **el-faziz** (16) menī didükleri şu mā-i faḥl ma' nāsına **faşlu'l-fā' ve'l'ayn el-fi'l** bi'l-kesri iş 'amel gibi cem' i fū'āl (17) ve ef'āl gelür **el-fa'm** bi'l-fethi tolu melān gibi **el-fe'āmet ve'l-fe'ūmet** bi'l-fethi fihimā tolu olmak yukālu (18) ef' amü'l-inā' ey mele'ehū ve fa' mete'l-inā' ey mele'etehū **fe'ūleyūn** ism-i Yūnānīdür kına didükleri meşhūr (19) nesne dimekdür **faşlu'l-fā' ve'l-ğayn el-feğā** bi'l-kaşri buğday çürimek ve pit yimek feşādü'l-bürr (20) ma' nāsına **el-feğar** açmak fetih gibi yukālu fağara'r-racülü fāhe izā fetahahū ve enfeğara'n-nūr ey infeteḥa **el-feğret** nīlüfer-i hindī (21) didükleri otuñ kökidür ki envā-ı tībden bir nev' dür yukālu **el-fāğiretü** ḥabbūn yüclebü mine'l-yemen (22) **el-feğam** açılmaḥ ve koḥmaḥ yukālu feğame'l-verdü ey tüfettaḥ ve veḥadet feğametü't-tīb ey riḥuhū **el-fāğuyet** (23) ḥinnā çiçegi nūr-ı ḥinnā ma' nāsına yukālu efğā'n-nebātü izā ḥarace fāğiyetehū **faşlu'l-fā'** (24) **ve'l-kāf el-fākat** fakırlık **el-feḳkāh** bi'l-fethi ve't-teşdid izḥır otuñ çiçegi ki Türkīde ayruḥ-ı mekkī (25) dirler ve 'inde'l-ba' z mutlakā her otuñ ve ağacuñ çiçegine feḳkāh dirler yukālu feḳāḥa'n-nebātu (26) ey ezhera **el-feḳhat** dübür ḥalkāsı cem' i feḳkāh dirler **el-fākad** bir nesne yitmek ya' nī ḡaybet idüp belürsüz (27) **el-fakad** bi-fethateyni biş barmaḥ didükleri otuñ tuḥmı **el-fakıd** şol 'avrat ki veledini ya erini yaturmış

94b

(1) ola **el-fakar** bi'l-fethi ve'z-zāmmi kimesnenüñ ḥnurgasın şımaḥ ve delmek **el-fikrat** bi'l-kesri oñürğa kemigi cem' i (2) fıkarāt ve faḥar gelür **el-fakır** muḥtāc ve az nesnesi olan cem' i fuḥarā gelür **el-faks** ölmek mevt gibi ve ifsād (3) itmek **el-fakaş** bi'l-fethi şımaḥ kesr gibi **el-fakūs** bi'l-fethi ḥıyār ḳaşā gibi ve 'inde'l-ba' z ḳavun bıttıḥ (4) gibi **el-faka'** bi'l-fethi ve'l-kesri mantar envā' indan bir aşıl aḳ yumuşaḥ mantardur cem' i fi' aḳa gelür kesr-i fā'-y-ıla (5) **el-fukkā'** bi'z-zāmmi ve't-teşdid köpük ki şu üstinde ola **el-fukm** bi'z-zāmmi çeñe **el-fakam** bi't-taḥrīk bir kimesne (6) ağzın yumıcaḥ alt oñ dişleri

taḫaddüm idüp ‘ulyā üzerine vāḳı’ olmak ve daḫı imtilā’ ma’ nāsına da (7) gelür **el-fakliyūn** bi-fethi'l-fā’ ve'l-lām baḫlatü'l-ḫamḳāya beñzer bir otuñ adıdur südlegen gibi südi vardur (8) **el-fıka** bi'l-kesri fehm itmek ve añlamak **el-feḳāhet** fehm itmeklik **el-faḳī** bi'l-fethi ayulmak **el-feḳā’** bozadur (9) **faḳlaymūs** ism-i Yūnānīdür buḫūr-ı meryem dimekdür **faşlu'l-fā’ ve'l-kāf** (10) **el-fekk** çeñe ve daḫı ḫalāş itmek ve açmak feth gibi ve kesmek ḳat’ gibi **el-fākk** yaşamış pīr gibi **el-fekr** (11) bi'l-fethi te’emmül itmek ma’ nāsına maşdardur **ve'l-fıkrü ve el-fikret** bi'l-kesri fihimā te’emmül ve ḫācet **el-fek’u** ve (12) **el-fekū’** ḫüznden ve guşşadan başın aşığa eyleyüp gitmek ve ne yire gitdüğün idrāk itmemek (13) **el-fekkāk/fikkāk** bi'l-fethi ve'l-kesri ḫalāş ve fedā ki bir nesne muḳābelesinde virürler **el-fukūk** bi’z-zāmmi yaşamak (14) ve ḳocamak ve ayrılmak **el-fekek** za’ f ḡālib olmaḫdan ceñeti maşşalından ayrılmak na’ti effek gelür (15) **el-feken** nādım olmak yuḳālu fekene ‘aleyhi ey nedeme **el-fākihēt** yemişden olursa cem’i fevākih gelür (16) **faşlu'l-fā’ ve'l-lām el-feltet** bi'l-fethi añsuzdalıḳ füc’et (17) gibi ve ṫarlıḳ **el-falūs** bi'l-fethi ve’z-zāmmi ḫıyar-şenbihnüñ pulları ve muṫlaḳ pula dirler **el-felec** (18) felec demek muṫlaḳ bedenüñ nişfına istirḫā ‘āriş olup el ve ayak ṫutmaz ola yukālū (19) **fülece’r-racülü** bi-zāmmi'l-fā’ fe hüve meflücün izā zehebet nişfuhü ve a’ vecet yedühü **el-felces** baldırı ve maḳ’ adı (20) arıḳ olan ‘avrat **el-felaḫ** fevz ve zafer ve necāt ve baḳā **el-felaḫ** yarmak şaḳḳ gibi ve kesmek (21) **el-felḫat** alt dudakda yarıḳ olmak na’ti eflaḫ ve felhā’ gelür **el-felzet** bi'l-kesri pāre kıt’a gibi (22) **el-fālüz ve el-fālüzec** pāluza didükleri ṫa’ āmdur Fārisīden mu’ arrebdür **el-filizz** bi-kesreteyni (23) ve'l-fā’-i müşeddede demür boḳı ḫabeşü'l-ḫadīd ma’ nāsına ve cevher-i arzdan her ne züb/zevb olınsa anlaruñ (24) ḫabşine daḫı dirler **el-falaş** ḫalāş itmek **el-falt ve’l-falāt** añsuzdalıḳ füc’et gibi **el-fela’** şaḳḳ (25) itmek **el-felfür** lisānü'l-ḫāmel ki siñirlü yapraḳ didükleri otdur **el-fülful** bi-zāmmi'l-fā’eyn būber (26) didükleri ḫabb-ı ma’ ruf ki hind vilāyetinden gelür cem’i fülāfil gelür **fülful-i esved** ḳara biber dirler (27) **fülful-i ebyaz** aḳ biber dirler **fülfulü'l-mā’** şu biberi dirler **fülfulü'l-mürr** acı biberdür **fül** nilüfer-i hindi kökidür **füfülmüye**

(1) biber ağacının kökidür dirler **felifle** ayıd ağacının tuhumuna dirler **felence** misk otu tuhumudur dirler (2) **felencmişk** felsegün dirler balık otına beñzer **el-felağ** bi'l-fethi yarmağ şağğ gibi **el-filağ** bi'l-kesri zağmet (3) **el-felağ** bi-fethateyni şubğ ve çukur yir **el-falığ** bi'l-fethi boğaz altındağı çukur **el-füllığ** (4) bi'z-zammi ve't-teşdidi'l-lām bir aşıl şeftālüdür ki eti çekirdegine muttaşıldur **el-felncet** bi-fethateyni bir hoş (5) çoğulu şaru tuhumdur bilād-ı yemenden gelür ve besbāse yaprağına dağı dirler **el-felyün** t̄in-i ermeni **el-falyemün** (6) şebrem didükleri otdur **felfemünī** Yünānidür mu'arreb olmışdur fel'amünī demek demevī tamarların şışı dimekdür (7) Türkice kara şış ve kızıl şış dağı dirler **faşlu'l-fā'** ve'l-mīm **el-fem** (8) ağız cem' i efvāh gelür **el-fātī** yemiş satıcı **faşlu'l-fā'** ve'l-nūn (9) **el-fenā'** bi'l-fethi ve'l-kaşr dilkü üzümü 'inebü's-şa'leb gibi **el-fenāt** dilkü üzümü ve dağı vağşı şığır cem' i (10) fenāvāt gelür **el-fencelt** kocalar gibi kendüyi birağup sölpük sölpük yürümek **el-fincān** bi'l-kesri leğen (11) didükleri kab **el-fend** şeker ve 'inde'l-ba' z şol şekere dirler ki kıvāma getürüp çekerler tā ki yil yudup (12) hafif olur **el-fenn** el-nev' ve'l-cem' funūñ **el-fennān** vağşı hımar **fezāfilün** ayıd ağacıdur **feng** (13) reşğ kökidür **fenceyün** öksürük otı dirler **faşlu'l-fā'** ve'l-vāv **el-füvvet** (14) bi'z-zammi ve't-teşdidi'l-vāv kızıl boya didükleri kök Fāriside rünye dirler **el-fevāğabb** ügeyik (15) kuşlarıdur **el-fevtenc** yarpuz didükleri ot ve şuda biten yarpuz fevzec-i nehrīdür **el-fuvl** bi'z-zammi (16) bağladur cırcıra dağı fuvl dirler **fevşene** mantar cinsidür ğusne dağı dirler **fevleyün** ca' de didükleri (17) şeydür **fev** yaban sünbülü dirler bir kökdür **el-fevāğ** türkce inçırık dirler **el-fevğ** koğmak ve kağanmak (18) **el-fevd** tavşancıl kuşının kağadı cenāğ-ı 'ağğāb gibi ve dağı ölmek fevt gibi **el-füvād** bi'z-zammi yürek (19) kağb gibi cem' i ef'ide gelür ve 'inde'l-ba' z yürek kağı didükleri yufka deri ki yürek anūñ içinde olur (20) aña ğışāü'l-kağb dirler ve ba' zılar yürek içine dirler bātın-ı kağb ma' nāsına **el-fevz** kağımış muğtalit ma' nāsına (21) **el-fevz** ölmek mevt ma' nāsına **el-fev'** gövdelü ve yoğun olmağ **el-fev' ā'** gövdelü yoğun 'avrat (22) **el-füv'at** bi'z-zammi panbuğ kuğn gibi ve dağı şol beyāz ki dırnağda olur **el-fevğ** bi'l-fethi üst 'ulüvv gibi (23) cihāt-ı sitte kağılindendür **el-füvm** bi'z-zammi buğday hınça gibi ve 'inde'l-ba' z sarmaşık şevm gibi **el-füh** bi'z-zammi (24) hoş çoğu cem' i efvāh gelür **el-feveh** bi't-tağrık ağız böyükligi sa' atü'l-fem ma' nāsına **el-fevhed** semüz oğlan (25) ğulām-ı semīm gibi **faşlu'l-fā'** ve'l-

hā' **el-fehāhet** burılmak ve (26) 'āciz olmak **el-fehd** pars didükleri canavar cem' i fehūd gelür **el-fehād** mislühū **el-fihr** bi'l-kesri deste-seng (27) didükleri taş ki anuñla nesne saħk iderler **el-fihris** bi'l-kesri her nesnenüñ aşlı ve

95b

(1) kânūnı cem' i fehāris gelür **el-fehek** bi't-tahrīk tolu olmak imtilā gibi **el-fehm** añlamak ve bilmek (2) cem' i efhām gelür **el-fehkat** bi'l-fethi boğaz başı re's-i ' unuğ gibi **faşlu'l-** (3) **fā' ve'l-yā' el-fey'** er-rücū' vemā ba' de'z-zevāl mine'z-zill ve hüve yestemī fey'en li-rucū' ihī min-cānibin (4) **el-feycen** sezāb didükleridür ki Türkide şadef otı dirler **el-feyh** koğmak ve kaynamak ve kül (5) olmak na' ti efyah gelür **el-fayz** za' ferān ve şalınmak ve ölüm mevt gibi **el-feyselet** zeker başı cem' i (6) feyāsil ve feşfeyš gelür **el-feyrūzec** pīrūze didükleri mā' i taşdur resāferūs ve hācerū'l- (7) ' ayn dağı dirler nisābūr dağında ebhāra-i buhārdan mütekevvidür **feykarā** at tırnağı dirler bir (8) otdur acı dimekdür **el-fiyl** bi'l-kesri bir böyük hayvāndur pīl dağı dirler cem' i efyāl ve fuyūl (9) gelür ve za' if fikirlü kimesneye fiylü'r-re'y dirler **el-feyāfūs** fil kulağı didükleri (10) ot **el-feyṭal** kemmūn-ı berrīür **el-feylesūf** ' āqıl kāmil kişi ve hikmet sevice **el-feylekūs** fil kulağı (11) didükleri yaşşı yapraklı ot ki lūf dağı dirler **el-feylekūñ** kandıra didükleri saz ki (12) andan haşir ider berdī gibi **feylaṭman** devlengeç kuyruğı dirler bir otdur **feyselūn** (13) erkek oğlan doğurdan dirler **el-feynā** güzel uzun şaçlu kişi **el-feyhic** süci hamr gibi **el-feyyād** erkek (14) baykuş ve çok yigen ādem ekül gibi **el-fā'idet** her nesnenüñ nef' i ve iyiligi **el-feydūm** tuħmegān (15) ma' cūnı **el-feyz** ölmek mevt gibi **el-fuyāk** bi'z-zāmī şu kuşlarından bir uzun boyunlu kuşdur **el-feyl** (16) bi'l-fethi ve's-sükūn yüklü hamile ' avratuñ südi ki ziyāde zararlı olur **el-faylak** bi'l-fethi ibrişim (17) qurdı dūd-ı ğazz ma' nāsına cem' i feyālīk gelür **el-feynet** bi'l-fethi sā' at cem' i feynāt gelür **el-Fārisiyyet** (18) **bābu'l-fā' el-mefūhat el-fāh** budak (19) **fāhiz-i āmde** imekler olmuş oğlan **fāriğ** boş ve işi tamām eyleyici **fāj** isnemek teşāvüb (20) ma' nāsına ism-i maşdar **fāster** girürek dimekdür ve qarlıgac **fāserā** urungül didükleri otdur ki (21) şarmaşık envā' indandur keremetü'l-beyzā dağı dirler ve uzun gül niħāli **fāserşin** hūsn-i yusuf dirler (22) bir otdur ki ṭabībler keremetü's-sevdā' dirler sarmaşuklardandur yemişcigi olur şalkım şalkım

hām iken (23) yaşıl olur olıcağ qaradur kökinüñ taşı kara ve içi kızıl olur **fāte** gücle büken didükleri (24) nesnedür ki kārğa büken dağı dirler **fāgra** ağızı açuğ didükleri darudur ki hindistan ve habeş (25) diyārından gelür nohud gibi bir yanı yarığ dānecüklerdür içinde degirmice ve qaraca habbleri vardur (26) **fākīr** haşır sazı **fālād** bī-‘ağıl ve beyhüde söz **fālūde** bi-ma‘nī bālūde zīrā fā-y-ıla bā arasında (27) mübādele vardur ve bāludenün ta‘rībī fālūdec gelür **fānīd** pānīd lafzından ta‘rīb olınmışdur

96a

(1) şeker-pīz dimekdür **fāvānayā** ol otdur ki ayu kulağı ve ayu lalesi dirler kızıl çiçegi olur (2) İstanbulda şakāyık dirler **fetāk** hūnā ma‘nāsına **fetek** pursağ **ferāşā** tüyler ürperüp silkinmek (3) ve ısıtma ditretmesi ki ‘Arabca qaş‘arīra dirler ‘illetlerden ‘add olunur **ferā‘ūyī** atmaca kūşıdır efek (4) didükleri kuşcağızdur yırtıcı kuşlardandır **ferāmūşī** unutmaklık **ferbe** semüz ‘Arabca semīn ma‘nāsına (5) **ferbeyūn** ferfeyūn ma‘nāsına ki ma‘rūfdur edviyedendür bir dikenlü ağacdur südlü olur habeş vilāyetinde (6) çok olur **fercām** ‘ākībet-i kār ya‘nī bir nesnenün aḡiri **ferḡār** sarıkuğ sac ki kıvırcuğ olmaya (7) ferḡāl ma‘nāsına **ferḡast** ḡalvā-yı ḡatāyıf **ferḡaş** mislühū **ferzān** ḡikmet ve ma‘rifet ki ḡakīm ve ‘ārif (8) ve dānişmend-i kāmīl olanlaruñ şan‘atıdır **ferne** tāze çemen **fersūde** aşınmış ve eskimiş ve ayağla (9) başılmış ve dögilmiş ve şolmuş ve müteḡayyir olmuş ma‘nāsına da gelür **ferḡār** şulanmış ve şalınmış ve doḡranmış (10) nesne **ferḡac** şarmaşuğ **ferḡand** şarmaşığ ki ne yire şarılursa kurıdır **ferḡānde** arpa ile ḡarışuğ buḡday etmegi (11) **ferḡū** mislühū **ferḡūy** toḡandan kiçirek bir yırtıcı kuşdur **farfar** yethū ve çil didükleri kuşdur **ferfūr** mislühū (12) **ferfe** ḡurna **ferfehen** pırpırım ma‘nāsına **ferfir** ma‘rūf ‘Arabī lafızdur nebḡaşe ma‘nāsına **ferfeyūn** ma‘rūf darudur (13) **ferḡān** fuḡā‘ **ferem** iş aḡiri ve göñül ḡarlıḡı ve ḡuşşādan ‘āciz ḡalmağ **fermānec** ağac yaprağı (14) **fernās** işden ve ‘amelden ḡāfil ya‘nī nādān ve ebleh **fermān** ‘ilm ve ḡikmet **ferencām** ‘ākībet kār (15) **ferencek** ağır başmağ kābūs ma‘nāsına **ferhenc** edeb ve ‘ağl ve hūner **feryād** meded diyü çağırup ağlamağdur (16) **feryād-res** meded irişici **ferīd** yalnız ve bī-mişl ma‘nāsına **fesilyūn** bezr-i kuḡūnā **feşāy** üzüm çekirdegi (17) **faḡīr** ḡamīr ma‘nāsına **fa‘lās** aḡmağ **faḡned** sıçramağ ma‘nāsına ism-i maşdardur **fiḡān** müddeti

yetmeyüp (18) düşen oğlan ya' nî ' avratlar düşürdükleri oğlandır **fekek** ayak bertinmek ' Arabîdür **feke** ahmağ (19) **felât** bestil didükleri nesnedür ki yenir kısmıdır **felâr** bir ağ kökdür Yünânca ' artnîşâ dirler (20) ve ' Arabîde buhûr-ı meryem dirler **felhûd** penbe çekirdegidir ki çigdem dağı dirler **fele** süd ağuzı **feynek** (21) yaşılca ağac kırdı **fencîdah** bir marazdır a' bâ dirler ve mandeki dağı dirler **feyal** evvel dimekdür (22) **fayşala** zaker başı **feyc** bi-ma' nî peyk feycân-ı sezâb didükleri sebzeder ki şu kerdemesi dirler (23) ba' zılar şadef dirler **feyse** zaker başı **feydüm** serhaşt didükleri darudur **feylesof** (24) her fende mâhir olan kimse **filgün** kıandıra didükleri saz gibi otdur şulu yirlerde biter (25) **faşlu'l-fâ'** el-meksûret **fikâl** her nesneden üzilüp (26) kesilmek ve tağıtmağ ma' nâsına **firâjnû** pervâne didükleri böcek **firâstû** kırlağac **firâvân** (27) çok dimekdür ve vâfir ve bol ma' nâsına **firsek** şol üzümdür ki giç irişür ve giç irişen aluca

96b

(1) **fırşenk** üzüm dânesi ve qoruğ **firsâd** kızıl dut didükleri yemiş ' Arabîdür Fârisîde (2) şâyi' dür **firfir** ' Arabîdür benefşe ma' nâsına ve qoşulu nesne **firîz** ayruğ didükleri otdur (3) **fisâfes** tahta bitidir ki tahtalarda durur murdâr qoşâr ve gicelerde âdeme üşer ve ışırup incidür (4) **filyû** nâkışü'l-' aql ve ahmağ ma' nâsına filû dağı dirler yâsuz **fiher** misk ezecek taş ve (5) tabâşîr didükleri toprağ **firûze** pîrûze ma' nâsına ki kıymetli taşdur **kîş** burundan (6) geñüzden gelen âvâz **finek** köpük taşıdır ki tabîbler aña haccer-i kıaysüm dirler **faşlu'l-** (7) **fâ'** el-mazmûmat **fucal** turb didükleri nesne ki yenür **fuhfer** küflenmiş etmek ve ta'âm **fırşek** (8) üzüm dânesidir **furgal** işi te' hîr itmek **furnec** ağız çevresi **furûn** artuğ zâyid ma' nâsına (9) **fürüten** alçaqlıq iden kimse ya' nî tavâzu' iden kimse **furûmânde** ' âciz qalmış ve yorılmış (10) ma' nâsına **fuzûn** artuğ zâ'id ma' nâsına **fûsurde** doñmış ve soyunmuş **fustuğ** ma' rûf nağldür badem gibi püst içindedür ' Arabîdür Fârisîsi pestedir **fûlfûl** ıssı otdur ki Türkîde (11) biber dirler **fûle** süd ağuzı lâmuñ teşdîdi ile dağı câ' izdür **fûnc** debbe âdem ve ol şiş ki (12) hâyede olur aña da fenc dirler hem hâyesi şişmiş âdeme dirler hem ' ârıza ve hem ma' rûzâ (13) ıtlâğ olunur **fûvâğ** ıncqırık ' Arabîdür **fûde** ebkâmenüñ mâyesidir ta' rib idüp (14) **fûj** galbe ve yürek ağrısı **fûkân** bi-ma' nî **fukâ'** Türkîde galat idüp fuğa ağız taracuğ (15) şerbet kıamkamacuğlarıdır **fûl**

bağlaya ve fig didükleri şığır ‘alafidur (16) **fūh** kızıl boyadur ki (17) tabībler fūhu's-şabbağīn dirler ‘Arabīdür Fārisīsi rūnyedür (18) **bābu'l-kāf vemā ba' dehū mine'l-muṭābık** (19) **faşlu'l-muṭābık el-kāk** uzun tavīl gibi ve dağı ğarāyibü'l-ebka‘ didükleri alaca (20) karga **el-kākūzet** boş maşraba cem‘ i kavākīr gelür **kuqyās** bi'z-zāmmi bir kuşdur biñ yıl (21) ‘ömri olur kuğunus dağı dirler bi'l-küllīye aq olur hindistānda setgüne ceziresinde (22) olur **el-kākūm** bi-zammi'l-kāfi's-şaniyet kiçirek bir canavardur kuyruğınun başı kara sāyiri aq olur (23) **faşlu'l-kāf ve'l-elif el-kāb** ta‘ām yimek ve şu (24) içmek **el-kāret** anasından gözsüz vücūda gelen kişi ekeme gibi **el-kākūlet** kākūle iki cins olur biri (25) büyük ve biri küçükdür böyüğüne hīl-i bū dirler küciğine hāl dirler **el-kākūli** hamz cinsinden tu‘ mı tuzlu (26) olur ve ekşi gibi ve çoğana beñzer **kātīkī** kerkes tırnağı dirler bir otdur **kāmelyūn-ı ebyaz** kenger dikenidür (27) **kāmelyūn** havādan ğidā alır bir ağı açuq kelerdür buqalemūn dağı dirler **kaşa** kurşakdur ki

97a

(1) Fārisīde seng-dāne dirler **kātil** babañ öldüren dirler bir otdur **kār** kayr dağı dirler mülemma‘ bir (2) zift gibidür yirden çıkar **kātira** kātır dağı dirler iki qardaş qanıdur **kātır** erimiş bakıra dirler (3) **kātlü'l-kelb** gücle büken dirler **kātilü'l-zīb** koca yemişidür kurd öldüren dirler **kātilü'n-necl** (4) nilüferdür **kātil-i nefse** aşık dirler şamğ nev‘ indendür **karın** ferāsyūne beñzer bir otdur **kāzūn** nūşādura (5) dirler **karned** bir kuşun yağıdur **karāsyā** kirāzdur **kāt** yemende olur bir yapraqdur cebel-i şabr dirler (6) bir tağda olur **kātpān** çay dirler bir yapraqdur **faşlu'l-kāf** (7) **ve'l-bā' el-kıb** bi'l-kesri kişinün arqasında beyne'l-āleyteyn yumrılanan kemük **el-kabb ve'l-kabeb** bi'l-fethi (8) fihimā ince billü olmaq cem‘ i kubūb gelür **el-kubub** bi'z-zāmmi kürk ne deriden olursa olsun **el-kubūb** (9) bi'z-zāmmi quruluk yebūset gibi **el-kabbā** bi't-teşdīd ince bellü arıq ‘avrat müzekkerinde aqabbe dirler **el-kabā'** (10) bi'l-medd ve't-tahfif **kaftān** cem‘ i aqbiye gelür **el-kabābet** yumurta beyza gibi **el-kābet** bi-teşdīd-il-bā' yağmur kātresi (11) **el-kabcet** keklik kuşu cem‘ i kabc ve kabāc gelür **el-kabāhāt** bi'l-fethi çirkinlik na‘ti kabīh gelür **el-kubh** bi'z-zāmmi (12) zıddü'l-hūsn ya‘nī çirkinlik **el-kubberet** bi'z-zāmmi ve't-teşdīd-il-bā' il-meftūhāt turgay didükleri (13) kiçirek kuş ve ‘inde'l-ba‘ z çekük kuşu cem‘ i kubber gelür

el-ḳabes bi-fethāteyni od pāresi ve od (14) şu‘lesi **el-ḳabīset** ügeyi ḳuşı didükleri büyük ḳuş **el-ḳābz** bi'l-fethi ve's-sükün barmaḳ (15) ucı-y-ıla tenāvül itmek **el-ḳabaş** bi-fethateyni cigere ‘ārız olur bir veca‘dür ki ac-i-le ḳurma ekl (16) idüp üstine şu içmekden ḫāşıl olur **el-ḳabsā**’ şol ‘avrat ki başı büyük ve sivri ola (17) **el-ḳabz** bi'l-fethi dürük olmaḳ ki ḫilāf-ı baştur **el-ḳubzat** bi'z-zāmmi ve rubbemā cā‘e bi'l-fethi bir (18) avuc nesne ki bir tutam daḫı dirler **el-ḳabṭ** bi'l-fethi el-ile bir nesne cem‘ itmek **el-ḳābiz** bi'l-fethi ishāl (19) dutucu dārudur **el-ḳubbā** bi'z-zāmmi ve't-teşdid nāṭif didükleri aḳ ḫalvā **el-ḳābilet** oḫlān (20) doğırucı ‘avrat cem‘i ḳubl gelür **el-ḳubā**’ bi'z-zāmmi büyük ölçek mikyāl-i vüs‘ ma‘nāsına **el-ḳab‘at** (21) bi-zāmmi'l-ḳāf ve fethi'l-bā’ ve'l-‘ayn serçe gibi bir kiçirek alaca ḳuşuñ adıdur **el-ḳabḳab** bi-fethi'l-ḳāfeyn (22) ḳarın batn ma‘nāsına **el-ḳubl** bi-zāmmi'l-ḳāf ve'l-bā’ ve yecüzü sükünühā naḳiz-i dübür ki erleruñ ve ‘avratleruñ (23) öñine dirler **el-ḳibel** bi'l-kesri ve fethi'l-bā’ cānib ve tāḳat ve ‘indā ma‘nāsına **el-ḳabelet** bi'l-feteḫāt (24) göz boncūḫı didükleri alaca boncuḳ ki tavar boynına aşarlar cem‘i ḳabl gelür **el-ḳublet** bi'z-zāmmi öpmek (25) **el-ḳabül** ḳişinuñ ḳalbi bir nesneye teveccüh idüp rāzī olmaḳ **ḳabc** keklik ḳuşıdur (26) **faşlu'l-ḳāf ve't-tā’ el-ḳatt** bi'l-fethi (27) ve't-teşdid ḳurı yonca ratbe-i yābise ma‘nāsına ve ‘inde'l-ba‘z ‘ale'l-itlāḳ nebāta dirler

97b

(1) **el-ḳitbet** bi'l-kesri bağırsaḳ cem‘i aḳḳāb gelür **el-ḳatādet** güvne didükleri dikenlü ot (2) ve ‘inde'l-ba‘z muḫaylān dikenini cem‘i ḳatād gelür **el-ḳutād** bi'z-zāmmi büryān ḳoḫusu ve ‘öd (3) ḳoḫusu **el-ḳutr** bi'z-zāmmi cānib ve nāḫiye ma‘nāsına **el-ḳat‘ata** bi'l-fethatāt güve didükleri böcek (4) ve ağac ḳurdı didükleri ḳızılca ḳurd ki ağacı yir cem‘i ḳut‘ gelür **el-ḳatād** keşr aldıkları (5) dikendür **el-ḳutl** depelemek ve ḳāruşdurmaḳ yuḳālu ḳatelehū ḳatlen ve bābu naşara **el-ḳitāl** bi'l-kesri depeleşmek (6) **el-ḳatām** bi'l-fethi toz ḫubār gibi **el-ḳātem** şol nesne ki keşret-i ḫubārdan muzlim ola **el-ḳutmet** (7) bi'z-zāmmi şol levn ki anda ḫabra ve ḫamrat ola **el-ḳatīn** kene didükleri ḳırād gibi ve desti didükleri (8) ḳab ve ḳalilü'l-ekl olan ḳişi **el-ḳatānet** az yemeklik **el-ḳatīl** depelenmiş ḳişi (9) **faşlu'l-ḳāf ve's-şa’ el-ḳaş** bi'l-fethi ve't-teşdid cem‘ (10) itmek **ḳaşā-i būstānī** uzun ḫıyar dirler

cem' i kuşā'et gelür **el-kāşd** küçük hıyara dirler (11) **kaşā'i'l-hımār** eşek hıyarı dirler
 karğa döglegi dağı dirler **kaşā'i'n-na'mām** ebu cehil karpuzu (12) **kaşā-i hindī** hıyar-
 şenbih didükleri dārudur **el-kışüll** bi'l-kesri ve't-teşdīdi'l-lām yorulmuş (13) kendüyi
 bırakmış maḥzūn kişi ' utül gibi **faşlu'l-kāf** (14) **ve'l-hā'** **el-kaḥḥ** bi'l-fethī kızlık cedb gibi
 cem' i kaḥūḥ gelür **el-kıḥāf** bi'l-kesri ağac kab inā'un mine'l-ḥaşeb (15) ma' nāsına cem' i
 aḫḫāf gelür ve dağı dimāğ üstindegi baş kemigi ki dimāğı iḥāta itmişdür **el-kaḥf** (16) bi'l-
 fethī kab içindeki şuyı tamām içmek **el-kaḥl** bi'l-fethī **ve'l-kuḥül** bi'z-zāmmi kurutmağ
 yübs gibi **el-kaḥüm** (17) fikretsüz kendiyi bir iş içinde ayıtmağ **el-kaḥm** eyzan eş-şeyḥül-
 müsinn **el-kuḥmet** bi'z-zāmmi şiddet ve mehleke (18) **faşlu'l-kāf ve'd-dāl el-kadd** bi'l-
 fethī ve't-teşdīd (19) boy kāmēt gibi cem' i kuḏūd **el-kuḏāt** çölmek içinde bişen ta' āmuñ
 rāyīḥası **el-kadeḥ** (20) bi'l-fethī men' itmek **el-kuḏād** bi'z-zāmmi karın ağrısı veca' u'l-
 baḥn ma' nāsına **el-kadr** bi'l-fethī ve (21) sükūni'd-dāl ve bi-fethihā her nesnenüñ miḫdārı
 ve meblağı ve kesmek ve kaḥ' gibi **el-kuḏret** bi'z-zāmmi (22) kuvvet **el-kıdr** bi'l-kesri
 ve's-sükūn çömelmek **el-kıdār** bi'z-zāmmi böyük yılan su' bān-i ' aẓīm gibi ve aşcı (23)
 tabbāḫ gibi **el-kadīr** kavī ve kuvvetlü kādīr gibi ve dağı çömlerde bişen nesne maḥbūḫ
 fi'l-kadr (24) ma' nāsına **el-kuḏs** bi-zāmmi'l-kāf ve'd-dāl ve bi-sükūnihā pāklik tuhr gibi
el-kuḏşuman bi-zāmmi'l-kāf (25) ve's-şīn irkek örümcek **el-kadda'** bi'l-fethī ve't-teşdīd
 şedīd nesne **el-kadem** bi-fethāteyni insānuñ (26) ayağı cem' i akdām gelür **el-kuḏdām**
 bi'z-zāmmi ve teşdīdi'd-dāl öñ emām gibi **el-kadīm** evveli olmayan (27) ki ḥādīsüñ
 zıddıdur cem' i kuḏemā gelür **el-kuḏmūs** bi'z-zāmmi kadīm nesne **el-kuḏuvvet** bi'z-
 zāmmi ve'l-kesri şol

98a

(1) kimesneye dirler ki ḫalk āñā iḫtidā' ve ittībā' **el-kadīd** kesilmiş ve kurumuş nesne
 bastırmaya dağı (2) kadīd dirler **el-kadīr** çömler içinde bişen nesne **el-kadān** pire berāğış
 dağı dirler **kadeḥ-i meryem** (3) ḫayyü'l-'ālemüñ bir nev' idür yaprağı küçük olur
 kūtülüyudun dağı dirler **el-kadāḫ** (4) yaş yonca **faşlu'l-kāf ve'z-zāl el-kazāt** göze (5) düşen
 çöb ve gözün çapağı cem' i kaẓī gelür **el-kıẓr** bi'l-kesri'z-zāl nā-pāk nesne ḡayr-i ḫāhir
 ma' nāsına (6) **el-kazārat** bi'l-fethī murdarlık ve kir pas olmağ ve necāset dağı dirler **el-**

ḳāzūre murdār yaramaz bile (7) cem' i ḳāzūrāt gelür **el-ḳuzā'** bi'z-zammi ağız ağrısı veca`u'l-fem **el-ḳuzfet** bi'z-zāmmi ve's-sükün yüksek (8) 'ālī yir serfe gibi cem' i ḳazef ve ḳazfāt gelür **el-ḳazāl** bi'l-fethi ve fethi'z-zāl başuñ girisi ya' nī ardi (9) mu`ahḫarü'r-re's ma' nāsına **el-ḳazān** pire bergüş gibi **faşlu'l-ḳāf** (10) **ve'r-rā'** **el-ḳāru** zift ve ḳara boya ve tağ kiçisi ile gibi **el-ḳurr** bi'z-zāmmi ve't-teşdidi ḳarār ve şavuklık (11) **el-ḳarā'** bi'l-fethi ve'z-zāmmi cem' i eylemek ve ḫayz görmek ve tuhr ma' nāsına da gelür **el-ḳarā'** bi'l-fethi ve'l-ḳaşr (12) arḳā zahr gibi cem' i aḳrā' gelür **el-ḳurb** bi'z-zāmmi yakınlık ki bu' duñ zıddıdır **el-ḳurbet** bi'z-zāmmi **ve'l-ḳarābet** bi'l-fethi (13) yakınlık **el-ḳurbān** bi'l-kesri mislühü **el-ḳarbiyūn** kebābe didükleri devā ki eṭibbā ḳatında ma' rüfdür **el-ḳırrat** (14) bi'l-kesri ve't-teşdidi şavuk berd gibi ve ziyāde şusuzluk ma' nāsına da gelür **el-ḳāret** ayu didükleri (15) canavaruñ dişisi **el-ḳurvet** bi'z-zāmmi ḳuruluk yübs gibi **ḳurretü'l-'ayn** ḳaz ayağı kerdemesidür şu kerdemesi (16) daḫı dirler bir otdur **el-ḳarşā'** **ve'l-ḳarşayā'** bi'l-medd fihimā ḫurma envā' indan bir nev' dür **el-ḳurriş** bi-kesreteyni (17) ve teşdidi'r-rā' sāzān baluḳ ceriş gibi **el-ḳarsağ** deve ḳuşınuñ irkegi **el-ḳarşil** bi'l-fethi ve süküni'r-rā' racül-i ḳaşir ve'l-ünşā ḳarşelet **el-ḳarāḫ** bi'l-fethi nesne ḳaruşmadıḳ şu mā-i ḫāliş gibi cem' i ḳarḫa (19) gelür **el-ḳurḫ** bi'z-zāmmi ve'l-fethi yāralamaḳ ve ḫasta olmaḳ ve ḳāle **el-ḳarāḫ** bi'l-fethi **el-ceraḫ** ve bi'z-zāmmi elemü'l-ceraḫ (20) **el-ḳurḫat** bi'z-zāmmi ḳalc ve sā'ir asliḫadan olan cerāḫāt ve çibāna daḫı dirler cem' i ḳurūḫ gelür **ḳarḫātü'l-üzñ** (21) ḳulaḳda olan yaralardur **ḳarḫātü'l-meşāne** ḳavuk yāreleri ve çibānlarıdır **ḳarḫa-i kelī** bögrekde ve sidik (22) yolında olan yārelere dirler **ḳarḫa-i ḳazīb** ve **ḫaşı** zekerde ve ḫāyede ve eṭrāfinda yāre (23) vāḳi' olmaḳdur **ḳarḫātüs-sedi** memede yaramaz çibanlarda yāre ve cerāḫāt olmaḳdur **ḳarḫātü'l-meri** ta'am (24) ve şarāb yolında vāḳi' olan boğazdaki yārelerdür **ḳarūḫu'l-'ayn** göz yāresi ve çibān ve sivilcilerdür (25) **ḳurūḫu'l-enf** burunda vāḳi' olan yāreler ve çibanlardur **el-ḳārīḫ** mecrūḫ kimesne ve ḫasteye daḫı (26) **el-ḳurār** bi'z-zāmmi kene didükleri böcek cem' i ḳırdān kesr-i ḳāf-la ve aḳradetün gelür **el-ḳırd** bi'l-kesri meymün (27) cem' i ḳarad ve ḳarudetün feth-i rā-y-ıla ve şepsene ḳırde dirde dirler kesr-i ḳāf-la ve sükün-ı rā-y-ıla cem' i ḳarden ve aḳrād

(1) gelür **el-ḳardūh** nemle-i şaġira ma' nāsına **el-ḳurūr** bi'z-zammi göz rüşen olmak **el-ḳārūret** sırcadan (2) itdükleri şişe cem' i ḳavār gelür **el-ḳarasu** ḳatı şavuk berd-i şedid gibi **el-ḳārus el-ḳarīs** toñmış nesne (3) cāmid ma' nāsına ve neḳti didükleri nesne ve sirke-y-ile bişmiş baluk **el-ḳaraş** bi'l-fethi cem' itmek **el-ḳurīş** (4) bi'z-zāmmi deñiz içinde bir büyük canavaruñ adıdur ki düş olduġı gemi oynadġarḳ ider oddan (5) ġayrı nesne-y-ile men' olunmaz ve deryā canavarlarına ġālibdür eline gireni yir bu ecilden 'arabdan bir ḳabileye (6) ḳureyş diyü tesmiye olındı ḳalkı yavuz ġālib ḳahhār kimesne oldıġı-çün añā nisbet idüp ḳureyşī (7) dirler **el-ḳurşūm** bi'z-zāmmi'l-ḳāf ve's-şīn büyük kene ḳırād-ı 'azm gibi **el-ḳarşāmet** atmaca didükleri ḳuş (8) başaḳ gibi **el-ḳaruş** bi'l-fethi iki barmaġ-ıla çimdilmek ve ḳarınca ışırmak **el-ḳurş** bi'z-zammi kelepçe ve çörek (9) ve güneşüñ cirmine daġı ḳurşu's-şems dirler **el-ḳaraş** ekşi yoġurt **el-ḳarrāşat** bi'z-zāmmi ve't-teşdid-i bā (10) bābūnec didükleri çiçek ki aḳhavān dirler cem' i ḳarāş gelür **el-ḳarzu** bi'l-fethi ḳat' itmek **el-ḳurāş** (11) bi'z-zāmmi ve **el-ḳarīzat** bi'l-fethi ışırgan didükleri **el-ḳurāzāt** bi'z-zāmmi altun ve gümüş kesindisi ve şā'ir (12) biz gibi ve ḳumāş kırpındısı **el-ḳurāt** bi'l-kesri nişf-ı dāniḳ aġırlıġına dirler **el-ḳarḫāb** kafası üstine (13) baḳmak **ḳarnebiḫ** çiçek lahanası dirler ḳarnebid daġı dirler **el-ḳarz** mısırdı bir diken yemişinüñ adıdur (14) şamġına aḳāḳyā dirler **el-ḳaraḫ** yonca nev' indendür mısırdı bersim dirler **el-ḳaranfil** hind cezirelerinde olur (15) ḳaranfil didükleri hindistān yāseminidür dirler çiçegi dökülüp böyle bir tuḡm olur hoş ḳoḡulu (16) şeydür **ḳaranfil** ḳaranfil çiçegidür çok nev' olur **ḳurfetü'l-ḳaranfilī** ḳurfetü't-tabib daġı dirler ḳaranfil (17) aġacınüñ ḳabuġıdur dirler ve her aġacınüñ ḳabuġına daġı ḳurfe dirler ḳurfe-i ḳaranfilī bir ġālīz siyāh (18) ḳabuḳdur tu' mı ḳaranfile beñzer ve darçın gibi lezzeti yoḳdur ve fu' lī ḳaranfilden alçaḳdur **el-ḳarīs** ışırgan (19) dikenüdür incire daġı dirler **ḳarsatāryiyūn** ism-i Yūnānīdür bir yapraḳdur Fāriside berperān dirler (20) **ḳirāş** büyük papadya nev' idür **ḳirtās** kāġıddur ammā yanmış kaġıda kullanurlar **ḳarḳumaġa** ism-i Yūnānīdür (21) za' ferān yaġı çökekine dirler **ḳardamana** ism-i Yūnānīdür giyik ziresidür **ḳarḳurun** (22) topalaḳdur **ḳarhān** bir küçük mantardur **ḳirāşyā** ve **ḳirāşyā** kiraz didükleri yemişdür **ḳirāşyā-yı mez** (23) vişne kirazıdur **ḳartam-ı berri** yaban aşpurınüñ tuḡmıdur **ḳarānyā-i kebīr** üvez dirler bir yemişdür ḳām yenmez (24) çürimişi yenür **ḳarānyā** kızılcuḳ dirler bir meşhūr yemişdür

ḳaranü'l-bahr kehrubā didükleri şarı şamğdur (25) **ḳarfe-i dārcinī** darçın ḳabuğudur darçın bundan çıkar **ḳardān** ism-i Yūnānīdür acı tere dimekdür (26) **ḳāranbād** giyik zīresidür **ḳaran** gergedān boynızıdır **ḳarūn-i sūnbül** iklilü'l-melik gibi bir egrice boynuz cellū gibi (27) bir kökdür **ḳarḳamān** maḳāl-i ḥicāzī ve su' dī arasında bulunan ağaclardur **el-ḳurṭum** bi-zammi'l-ḳāf ve't-tā'

99a

(1) ve bi-kesrihā ' usfūr toḫımı ve ' inde'l-ba'z bū-yi digeri ḥalbe gibi cem' i ḳarāṭım gelür **el-ḳarṣ** bi-fethi'l-ḳāf (2) ve'r-rā' bir aşıl yaprağdur varaḳu's-selm dirler anuñ-la saḫtiyān-ı dibāğat iderler **el-ḳarrā'** (3) bi'l-fethi ve't-teşdidi ağackaḳan didükleri ḳuş neḳārü'l-ḥaşeb daḫı dirler **el-ḳıra'** ḳabāḳ vāḫidesinde (4) ḳar' atün dirler ve gül şuyı didükleri şuyı çıkarduḳları ḳar' -ı inbīḳ **el-ḳara'** bi-fethateyni (5) bir aşıl aḳca sivilci ve ḳabarcuğdur ve daḫı başuñ şaḳı marāzdan dökilmek ve ḥālī olmaḳ **el-ḳar'üş** (6) iki örgüçlü deve **el-ḳurf** bi'l-kesri her nesnenüñ derisi ve ḳabı ḳısr ma' nāsına **el-ḳaraf** bi-fethateyni ḥastelere (7) yakın olmaḳ mü'nātü'l-marażi ma' nāsına **el-ḳurfet** bi'l-kesri darçinī didükleri edviyedendür cem' i (8) ḳurf gelür **el-ḳırāf** bi'l-kesri cimā' itmek **el-ḳurḳubet** bi-zammi'l-ḳāfeyn et laḫm gibi **el-ḳarāḳar** āvazı küçük (9) kişi **el-ḳarḳarat** bi-fethi'l-ḳāfeyn ḳarın ḳurıldup ötmek şavtü'l-baṭn **ḳarḳisyā** kebābe didükleri (10) edviye ki aṭıbbā ḳatında ma' rūfdur **el-ḳarḳaf** süci ḥamr gibi **el-ḳurḳül** bi'z-zāmmi çekirge cerād gibi **el-ḳırḳam** (11) bi'l-kesri ḥaşefetüz-zeker **el-ḳırılā'** bi-kesri'l-ḳāf ve'r-rā' bir aşıl ḳuşdur ki şulardan balıḳ avlar **el-ḳirmīd** (12) bi'l-kesri bişmiş kiremid ācer ma' nāsına luğat-i rümīden mu' arbedür **el-ḳurmūd** bi'z-zāmmi tağ kiçisinüñ irkegi (13) **el-ḳirmāz** bi'l-kesri aḳ etmek hubz-i muḥavver ma' nāsına **el-ḳırmız** kızıl boya ve ' inde'l-ba'z bir kiçirek böcek (14) ' uşāresidür ki anuñ-la kızıl boyarlar luğat-i İrmeniyeden mu' arbedür **ḳırmız- āhir** pernağül ḳırmızıdır (15) pernāḳūḳ daḫı dirler bir ağac yemişidür cezāyirde çok olur iḫramları anuñ-ıla boyarlar **el-ḳarmelet** (16) bi'l-fethi yapraḳsuz kiçirek ağac **el-ḳaran** bi'l-fethi ve's-sükūn ḳoyun ve keçi sığıruñ ve ḡayrı ḥāyvänlaruñ (17) boynuzu cem' i ḳurūn gelür **el-ḳarnibā'** bi'l-fethi ve kesri'l-nūn böğürlice ki ḥubūbātandur lubyā gibi (18) **el-ḳarnītas** verem-i aḡşiyetü'd-dimāğ yuḳālu

lehū eyzā sersām **el-ḳaryefül** bi-fethateyni ve zāmmi'l-fā' fihimā (19) bir otdur ki reyḥān yaprağı gibi yaprağı ve uzun budakları olur gökçek rāyihāsı ve envā' -ı levn-ile (20) mütelevvin çiçegi olur ekşer hind diyārında olur **el-ḳurnūt** bi'z-zāmmi bir aşıl otdur ki anuñ-la (21) nesne boyarlar **el-ḳarheb** yaşlu müsinn gibi ve yaşlu öküz şevr-i müsinn ma' nāsına **el-ḳar' ve'l-inbīḳ** (22) gül şuyı çıkaracak ālet **el-ḳard ve'l-ḳardet** bi'l-fethi fihimā ḥāyenūñ derisi yilden veyā şudan veyā (23) bağırsak ve elemden bütmeḳ **ḳurşa'ane** ibrahim dikenı dirler **faşlu'l-ḳāf** (24) **ve'z-zā'** **el-ḳāz** bi'l-fethi ve't-teşdidi bükilmiş ibrişim ve 'inde'l-baz ibrişim-i muṭlak **el-ḳāzūret** mezbele (25) cem' i ḳāzūrāt gelür ve zā-y-ıla ve zal-la luğattür **el-ḳāzūzat** maşraba cem' i ḳazūz gelür **el-ḳuzā'** bi'z-zāmmi (26) hırka pāresi **el-ḳuz'at** bi'z-zāmmi başuñ çevresinde olan şac **el-ḳazal** bi't-taḥrīk ziyāde aksaklık (27) na' ti aḳzal gelür mü'ennesinde ḳızlān dirler **el-ḳazam** bi't-taḥrīk ḳapa ḳapa yemek ve bütün bütün yutmaḳ

99b

(1) müfredinde ve cem' inde ḳazam dirler **faşlu'l-ḳāf ve's-sīn** (2) **el-ḳasā'** bi'l-fethi ve'l-medd gülzat ve şiddet ve şalābet **el-ḳasīb** bi'l-kesri ve't-teşdidi'l-bā' şu āvāzı (3) şavṭül-mā' gibi **el-ḳasberiyi** zekeri ṭavīl ki yoğun ola **el-fesah** ḳuruluk yübs gibi ve ḳatılık şiddet gibi (4) **el-ḳasāḥ** sırtlan didükleri canavar **el-ḳasr** bir nesneyi ṭab' indan çıkarmaḳ ve ḡālib olmaḳ ve men' (5) itmek **el-ḳuṣṭ** bi'z-zāmmi topalaḳ didükleri ot ki bir ḳac nev' dür bir nev' i hindidür ki rengi (6) siyāḥ olur ḥafif olur ṭu' mı ṭatlu olur ve bir nev' i şāmīdür levni şimşād ağacı rengine beñzer (7) ḥüb rāyihāsı olur ve bir nev' i daḫı aḳ olur ve ḥoş rāyihāsı olur ammā ṭu' mı acı olur buña ḳast-ı baḥr (8) dirler **el-ḳıstar** ḥāziḳ mubaşşır kimesne **el-ḳuṣṭis** bi'z-zāmmi ve'l-kesri ḳapān ya' nī ağzı büyük nesnelere (9) vezn idecek büyük terāzü ve mīzān-ı 'azīm ma' nāsına **el-ḳasem** bi'l-fethi bölmek ve ayurmaḳ ve baḫş (10) itmek na' ti ḳasem ve ḳassām gelür **el-ḳısm** bi'l-kesri ḥişşe ve naşīb ve bölük cem' i aḳsām gelür **el-ḳasām** bi'l-fethi (11) ziyāde ıssılık şiddetü'l-ḥarr gibi ve ḥüsn ma' nāsına da gelür **el-ḳısmet** bi'l-kesri bölmek ve ayurmaḳ ve (12) baḫş itmek na' ti ḳāsım ve ḳussām gelür **el-ḳasmet** bi'l-fethi yüz vech gibi ve ḳīle hüve mā-beyne'l-vecneteyn (13) ve'l-enf **el-ḳasāvet ve'l-ḳasvet** bi'l-fethi fihimā ḳalbūñ şiddetine ve

şalâbetine gılzâtına dirler (14) **el-kısvedd** bi'l-kesri ve fethi'l-vāv ve't-teşdîdi'd-dâl kavî gâlizü'r-raqabe ya' nî kuvvetlü boynu yoğun (15) kişi **kaştü'l-'asel** bir buçuk rıtla dirler **kaşt** bir küçük otuñ kökünün şamğıdur **el-kaşeb** hurma (16) nev' indendür **kaştüre** kunduz hayâsıdur **kaştüryiyün** cendebî dester dirler **kaşüs** lāden (17) otıdur **kaşyuş** ism-i Yünānīdür yoğsul urganı dirler bir nev' şamaşıkdur **kaşkayüs** teke (18) şakalı dirler bir otudur **faşlu'l-kāf ve's-şin** (19) **el-kaşş** bi'l-fethi ve't-teşdîd yāre oñılmak ve haste eyü olmak **el-kaşb** bi'l-fethi qarışdurmak halt (20) gibi ve ağu içürmek **el-kaşib** yeñi nesne cedîd gibi **el-kışbār** bi'l-kesri ağac pāresi **el-kaşet** bi'l-kesri (21) ve't-teşdîd şol kız ki şağiratü'l-cüşse ola **el-kışdet** bi'l-kesri yağuñ yağuñ turtısı ve çökegi (22) **el-kaşr** bi'l-fethi deri yüzmek ve ağacuñ ve nesnenün kabın şoymak **el-kışr** bi'l-kesri deri (23) ve her nesnenün kabı cem' i kuşür gelür **el-kaşar** bi-fethateyni ziyāde kızılılık na' ti akşar gelür **el-kāşeret** (24) baş yarığı ki hemān derisi yarılmış ola hārşa gibi **el-kaşt** deri yüzmek ve açmak ve koparmak (25) kal' gibi **el-kuşütata** biz-zammi burun çökük ve yaşşı olmak na' ti akşat gelür **el-kuş' arîret** bi-zammi'l-kāf (26) ve fethi's-şin ditreme cem' i kaşā' ir gelür **el-kuş' ar** bi'z-zammi hıyār-ı kaşā gibi **el-kaşkaşet** bi-fethi'l-kāfeyn (27) bir nesnenün kabın şoymak ve haste eyü olmak ve hālāş itmek **el-kaşem** bi'l-fethi ekl

100a

(1) itmek ve dağı açlık cū' gibi **el-kışam** bi'l-kesri cisim ve şahm yukālu zehebe kısmuhū ey lahmuhū ve şehmuñ (2) **el-kaşmaş** kuş (3) üzümü didükleri uvacuñ üzüm **el-kaşvet** hıkkā **el-kaşvān** arık racül kalilü'l-laħm ma' nāsına (4) **faşlu'l-kāf ve's-şād el-kaşş** (5) bi'l-fethi ve't-teşdîd şac ve ğayrı nesne kesmek ve kırmak yukālu kaşşa şa' rahü izā kaşa' ahū **el-kaşbet** bi'l-fethi (6) ve't-tahrik buruñ derigi ki kaşabü'l-enf dirler **el-kaşab** bi-fethateyni kamış ki ma' rüfdur kuru (7) yoncaya dağı kaşab dirler **kaşabü's-sükker** şeker kamışıdur **kaşabü'z-zerir** bu kamış qarş vilāyetinden (8) gelür ve ' inde'l-ba' z ve hezārān didükleri kamışa dirler **el-kaşbaşa** kuş etmegi dirler bir tuħmdur (9) **el-kaşāş** arı otı dirler bir otudur **el-kaşş ve'l-kaşāşş** bi'l-fethi ve't-teşdîd re's-i şadr ki (10) Fārisīde sersīne dirler ve yukālu **el-kaşş ve'l-kaşāşş** ' izāmü's-şadr **el-kuşbe** bi'z-zammi ve sükūnu's- (11) şād göden bağırsak didükleri böyük bağırsak cem' i akşāb gelür **el-kaşşat** bi'l-fethi ve't-teşdîd (12)

kirec caşş gibi **el-kuşşat** bi'z-zammi ve't-teşdid alın şacı şa' r-i nāşiye ma' nāsına **el-kaşd** niyyet (13) ve orta vasaṭ gibi **el-kaşid** kuru et laḥm-i kadid yābis gibi **el-kaşr** bi'l-fethi dögmek daḳḳ gibi (14) **el-kaşr** bi't-tāhrik bir zaḥmetdür ki boğaz dutar nefes aldırılmaz **el-kuşür** bi'z-zammi garr 'ācizlik (15) **el-kāşır** 'āciz ve şavuk bārid gibi **el-kaşir** eksilmiş kışa nesne cem' i kışār gelür **el-kāşiri** (16) eyegü kemüklerinüñ altındağı ki esfel-i azlā' dur **el-kaşarat** bi-fethateyni boyun köki aşl-ı (17) ' unuḳ ma' nāsına **el-kuşāş** bi'z-zammi ve'l-fethi ve'l-kesri lākinne'z-zammü meşhūrun başuñ öñinde şac (18) bitdügi yir menbetü'ş-şac' rın nihāyeti **el-kaşī'** yaramaz huylu ve yaşlu boyu kışa kişi **el-kaş'at** bi'l-fethi (19) çanaḳ cem' i kesr-i kāf-ile kaşac' ve kaşā' **el-kuş'ul** bi'z-zammi'l-kāf ve'l-'ayın kurt enigi veledü'z-zī' b gibi **el-kaşf** kesr itmek **el-kaşal** bi-fethateyni buğday içinde olan siyāh dāneler ki (20) aña gülcer dirler **el-kışl** bi'l-kesri za' if kişi racülün za' if gibi **el-kaşil** hāşıl didükleri (21) gök arpa ki biçüp şatarlar **faşlu'l-kāf ve'l-zād** (22) **el-kaşb** kesmek kaṭ' gibi ve yonca didükleri ot **el-kaşā'** a şu kunduza didükleri (23) canavar **el-kaşuf ve'l-kaşāfe** incelik diḳḳat gibi ve arıklık cem' i kaşzāt gelür **el-kaşim** gümiş (24) fizza gibi cem' i feth-i kāf ve zād-ıla kaşam gelür **el-kaşim** kuru nesne yimek ekl-i yābis gibi **kaşibü'l-ḥamūr** (25) eşek zekeridür **el-kaşib** yonca otudur **faşlu'l-kāf ve't-tā'** **el-kaştab** bi'l-fethi (26) karşıdurmak ve yüzün buruşdurmak ve kaşların bir yire cem' idici **el-kıştet** bi'l-kesri ve't-teşdid (27) dişi kedi **el-kuşr** bi'z-zammi nāhiye ve cānib cem' i aḳtār gelür cevānib ma' nāsına **el-kıtr** bi'l-kesri

100b

(1) ve sükūnu't-tā' erimiş bakır ve muṭlaḳ nuḥāse daḳı dirler **el-kaşret** bi'l-fethi damla yağmuruñ olsun (2) ve ḡayruñ olsun cem' i kaşarāt gelür **el-kuşrub** bi-zammi'l-kāf ve'r-rā' bir kuşdur ve ' inde'l-ba' z (3) bir böcekdür ki gice aşlā uyumaz cevelān ider **el-kaşrān** bi-fethi'l-kāf ve kesrihā ma' a kesri't-tā' (4) ve sükūnihā kaşrān didükleri meşhūr nesne **el-kaşūş** kedi sennūr gibi **el-kaşat** bi-fethi'l-kāf (5) ve't-tā' ve ruviye kesrühā şac ziyāde kıvırcuḳ olmak **el-kuşūtni** bi'z-zammi kışa boylu ve (6) küçrek ādem **el-kaş'** kesmek **el-kāf'ā** kesük el **el-kaşān** bi'l-fethi bağırtlak kuşu cem' i kaşā (7) **el-kaşī'at** ayrılmak ve kesilmek cem' i kaşāyī' gelür **el-kıf'a** bi'l-kesri bir pāre nesne cem' i kesr-i kāf-ıla (8) ve

feth-i tā-y-ıla kıta^ç gelür **el-kuṭ at** bi'z-zāmmi bir nev^ç hurmadur **el-kaṭaf** omuz **el-kıṭf** bi'l-kesri (9) salkıım ^ç unḳūd ve cem^ç i kuṭūf gelür **el-kaṭ at** bir aşıl yaprağı yaşşı yumuşak otdur cem^ç i kaṭaf gelür (10) Fārisīde serbük **el-kaṭal** kesmek kaṭ^ç gibi cem^ç i kâṭil **el-kaṭil** kesilmiş maḳtū^ç gibi **el-kıṭmīr** (11) bi-kesri'l-kāf ve'l-mīm hurma çekirdeginün üstinde yufkacuk ḳabı ḳısr-ı raḳīḳ gibi **el-kuṭn** bi'z-zāmmi (12) ve sükūni't-tā^ç ve zāmmü't-tā^ç panbuk cem^ç i aḳtān gelür **el-kaṭan** bi't-taḥrīk alının arasında dirler (13) ve mā-beyne'l-vürkeyni ma^ç nāsına da gelür **el-kaṭnat** bi'l-fethi ve sükūni't-tā^ç ve kesrihā ḳarın (14) yanında olur kırḳbayır didükleri nesne ki ^ç āmme rammāne dirler ve cevḫ ma^ç nāsına da gelür (15) **el-kıṭnīt** bi-kesri'l-kāf ve'l-nūn ḫubūbatdan bir ḫabbuñ adıdur ^ç ades gibi cem^ç i kaṭānī gelür (16) **el-kuṭniyyet** bi'z-zāmmi ^ç āşur aşı **el-kaṭunā** 'ü atıba ḳatında ma^ç rūf bir otuñ adıdur ve ^ç inde'l- (17) ba^ç z bağa yaprağı didükleri otdur ki tuḫmuna bezr-i kaṭunā dirler **el-kaṭāyif** Türkīde daḫı (18) kaṭāyif dirler **el-kaṭā** kıl ḳuyruḳdur ve ^ç inde'l-ba^ç z bağırtlak ḳuşı dirler serçeden böyük (19) olur başı üstinde tüsi vardur bunuñ bir nev^ç ine ḳılḳuyruḳ dirler **kaṭīr** küçük kelbe dirler (20) **el-kıṭṭ** kedi didükleri hayvandur **el-kaṭrab** sevdām-ı muḫterīkadan olan māl-i ḫulyāya dirler **kaṭ u'l-leben** (21) ve **kaṭarāt** memeden südi kaṭ^ç itmek ve ṭamlasını kesilmekdür **faşlu'l-** (22) **kāf ve'l-ayn el-ka b** bi'l-fethi ağac çanak cem^ç i ḳa^ç āb gelür **el-ku^ç āş** bi'z-zāmmi ḳoyun (23) burnunda olur bir maraždur **el-ku^ç ūd** bi'z-zāmmi oturmak cülūs **el-ka^ç ide** ḫayzdan ve oḫlandan (24) ḳalmış ^ç avrat ve her nesnenün aşlı ve bünyādı cem^ç i ḳavā^ç id gelür **el-ka^ç r** çuḳur yirlerün derinligi ve nihāyeti (25) ve ḳoparmak ḳal^ç gibi **el-ka^ç as** bi't-taḥrīk boyun şadrına duḫūl itmek duḫūlu'l-^ç unuḳ fi şadrihī ma^ç nāsına (26) ve ^ç inde'l-ba^ç z göḫüs önine çıḳup arḳa duḫūl itmeklik ki zıdd-ı ḫadebdür ḫurūcu's-şadr ve duḫūlu'z-zahr (27) ma^ç nāsına **el-ka^ç ūş** bi'l-fethi yaşlu ḳoca ḳişi şeyḫ-i kebīr gibi **el-ka^ç ş** ölüm mevt gibi **el-ku^ç āş** bi'z-zāmmi

101a

(1) bir zaḫmetdür ki göḫüs dutar **el-ka^ç ā** acı şu ki ḫalīz ola mā-i mürr-i ḫalīz ma^ç nāsına **el-ku^ç ku** bi-zāmmi'l- (2) ḳāfeyn ṭuyūr-ı berrīden bir aşıl alaca ṭavīlül-munḳār böyük ḳuşdur **el-ku^ç āl** bi'z-zāmmi üzüm (3) çıçegi ki nūr-ı ^ç ineb dirler **el-ka^ç vā** ' incükleri ince ^ç avrat **faşlu'l-** (4) **kāf ve'l-fā** ' **el-kaṭā** ' bi'l-fethi ve'l-ḳaşr eñse mu'ahḫar-ı ^ç unuḳ

ma' nāsına cem' i kafî ve aḳfā' ve aḳfat (5) gelür **el-ḳafah** başına urmak ḳarb 'ale'r-re's ma' nāsına **el-ḳafedü** elüñ bilegi egri ve ṭolaşuḳ olmaḳ **el-ḳafer** (6) bi't-taḫrîk arıḳ ve etsüz olmaḳ **ḳaferu'l-hüd** zift mummyası dirler zift gibi bir nesnedür **el-ḳafir** ḫayvānāt (7) tersi zibîl gibi **el-ḳufyaz** ölçek neden olursa ḳamm-ı ḳāf-ıla ve süḳün-ı fā-ıla cem' i ḳufzān ve aḳfūze gelür (8) **el-ḳafra'at** başuñ çevre yanlarınıñ şacı şa'ru ḫavāli'r-re's ma' nāsına cem' i ḳafāzi' gelür **el-ḳafṭa** (9) cimā' itmek yuḳālu ḳafaṭahā izā cāme' ahā **el-ḳaf ā'** yumuşaḳ ḳuru ot ve şol ayak ki barmakları (10) şavukdan dökilmiş ola **el-ḳufā'ıyy** bi'z-ḳammi şol kimesnedür ki burnı ıssıdan ḳavlar **el-ḳafūf** (11) ḳişinüñ ḳorḳıdan tüyi ürperüp ḳalkmaḳ yuḳālu ḳaffe şa' ruhū yeḳifü ey ḳāma mine'l-feza' **el-ḳafḳāf** (12) şāhtere didükleri ot **el-ḳafḳafe** titremek ve titretmek **el-ḳafil** ḳuru ağac ḫaşeb-i yābis ma' nāsına (13) **el-ḳaffān** ḳabbān mizān ma' nāsına Fārisiden mu' arbedür **el-ḳifüt** bi'l-kesri ḳuyruḳ zenb gibi **el-ḳafy** uyumaḳ (14) ve ḳafasına urmaḳ **faşlu'l-ḳāf ve'l-lām el-ḳāl** (15) söz ḳavl ma' nāsına **el-ḳalle** bi'l-fethi az olmaḳ **el-ḳill** bi'l-kesri ditremege beñzer bir ḫāletdür ki (16) ḡaḳab vaḳtinde 'arız olur **el-ḳalb** bi'l-fethi yürek fuvād gibi ve 'aḳl cem' i ḳulüb gelür (17) **el-ḳaleb** bi-fethateyni dırnaḳ daşrasına dürük olmaḳ **el-naḳlābü's-şefe** ma' nāsına **el-ḳilüb** bi-kesri'l- (18) ḳāf ve fethi'l-lām ḳurd zi'b gibi **el-ḳillet** bi'l-kesri ve't-teşdid azlık cem' i ḳalîl gelür **ḳilletü'l-leben** (19) memede süd az olmaḳdur **el-ḳalet** māş-hindî didükleri dāne ketān tuḫmı gibidür **el-ḳalah** bi-fethateyni (20) diş şarılıḡıdur şaftratü'l-asnān ma' nāsına **el-ḳalas** bi-fethateyni ḳusundı ki aḡızdan çıkar ve yuḳālu'l- (21) ḳalas mā-ḫarece mine'l-ḫulḳ mil'ül-fem ev dūnehū ve leyse bi-kay' fein 'āde fehüve'l-ḳayv ve yuḳālu ḳalasa izā (22) ḳā'e fehüve ḳalsun **el-ḳalu'** ḳoparmaḳ **ḳalu'** u'l-**esnān** dişi āsān vech-ile ḳoparmaḳ ve pārelemekdür (23) **el-ḳalā'** aḡız aḡrısı veca' u'l-fem gibi **el-ḳulfe** bi'z-ḳammi zeker ucundaki sünnet idecek deri ḡulfe (24) gibi **el-felaḳ** bi-fethateyni ḡönül daralḡanup muḫtarip olmaḳ ve şabırsuz olmaḳ **el-ḳılḳıl** bi-kesri'l-ḳāfeyn (25) bir ot adıdur ki ḳaraca tuḫmı olur **el-ḳılḳāl** bi'l-kesri ḫareket itdürmek **ḳalāmentüm** yūnānîdür (26) degirmi yapraḳlı bir nev' na' nādür **el-ḳalfel** yaban anarıdur **ḳalādî** ḳabuḡı ince bir incidür (27) **ḳalkaṭār** sarı zācdur **ḳalkādîs** bu daḡı zāc cinsidür yaprūze gibi ḡök olur **ḳalkāned**

(1) bu dağı zāc nev' inüñ yeşilidür **qalimyā** bakır isidür **qaldanārdīn** bunuñ ma' nāsı sünbül (2) köki dimekdür **qal' ünyā** şanavber zamğınuñ bir nev' idür **qalkās** qalkās lūf didükleri (3) otuñ bir nev' idür böyük yapraklı bir ot kökidür mışırda müsta' mil ta' āmdur **qalī** qalya taşıdur (4) **qalāniş** bir otdur nīl kenārında biter yire döşenür **qalulmāyen** Yūnānīdür Türkīce mālik (5) atası dirler bir otdur **el-qulqalān** bi'z-zammi nebātātdan bir otdur **el-qalkalānī** ügeyik (6) kuşına beñzer bir kuşdur **el-qalīl** az nesne ki keşirüñ zıddıdur cem' i kılel gelür **el-qalem** kesmek (7) qat' gibi yuqālu qalemtü zıfrī izā qata' tühū **el-qulāmet** bi'z-zammi dırnaq kesindisi ve her nesnenüñ (8) uvağı ve pāresi **el-qullām** bi'z-zammi ve't-teşdīd çoğana beñzer bir otuñ adıdur budakları (9) olur yaprağı olmaz Fārisīde kākūle dirler **el-qalmūh** anduz didükleri ot **el-qalī** (10) et ve buğday qavurmaq yuqālu qaleye's-seviq ve'l-laħm fehūve maqliyyūn ve maqlevvūn **el-qullet** bi'z-zammi ma' a teşdīdi'l- (11) lām yaş cem' i qalel gelür **el-qalnā** bi'l-fethi burnuñ ortası yumru olmaq aħdīdābü'l-enf (12) ma' nāsına **el-qūlunc** kolon isimlü bağırsaqda za' f kuvvet-i dāfi' asından şancu peydā olandur (13) **qulunc-ı süflā** süfl-i yebuseti ile olan quluncdur **qulunc-ı balğamī** balğamdan olan quluncdur **qulunc-ı rihi** (14) yıl quluncı dirler **qulunc-ı veremī** bağırsaqda ve civārında ve talaqda ve bögrek ve meşānede ve (15) raħimde verem ola **qulunc-ı fitiki** hāye kīsesinde ve qasıqda olan quluncdur **el-qalye** tāze büryān (16) ve dağı qavrılmış nesne **faşlu'l-qāf ve'l-mīm** (17) **el-qāmet** boy ki her nesnenüñ qaddine dirler cem' i qavām gelür ve qāmāt gelür **el-qamaħ** buğday-ı bürr gibi (18) **el-qamħat** bi'l-fethi qaşab-ı zerbere didükleri devā ki aţıbbā qatında ma' rūfdur **el-qamħān** bi'z-zammi (19) ve't-teşdīd za' ferān ve ' inde'l-ba' z bir aşıl şaru gökçek rāyiħalu otdur yemen diyārında (20) olur ğayrı yirde olmaz ğāyet eyüsi kızıl olur **el-qımr** bi't-teskīn göz qamaşmaq (21) bi'z-zammi bir kuşa mensūbdur ki aña qımrı dirler ğımr veznine dişisine qameriyye ve erkeğine sāk ğımr (22) dirler cem' i qamārī gelür ve reşān dağı dirler **el-qamese** bi-fethateyni şuya daldurmaq ve baturmaq (23) ve ğareket idüp mużtarib olmaq **el-qāmūş** zeker ortası ve vasatı'l-baħr gibi **el-qumūs** bi'z-zammi şuya (24) batup ğā'ib olmaq **el-qamiş** gönlek cem' i qamşān gelür **qamħ-ı hindī** hind buğdayıdur **qamāşir** (25) kemāşir dirler bir zamğdur ba' zılar buña acı qatırān dirler **qımız** at südidür **el-qamaţ** toğan (26) oğlanı bize şarup a' zāsın baqlamaq **el-qam'** bi'l-fethi qahr

itmek ve ĥor zelil itmek ve ĥaste (27) itmek **el-ķam'at** bi'l-fethatāt büyük gök sinek ki ıssı eyyāmında tavara ķonup incidür

102a

(1) zübābu azrak-ı 'azīm ma' nāsına ve daĥı uşul-i eş' ārdan ĥurūc iden beşre **el-ķamķām** bi'l-fethi sac (2) dibine düşen sirke yavşak ve kiçirek kene şıĥār-ı ķardān ma' nāsına cem' i zamm-ı ķāf-la ķumāķım gelür **el-ķamlet** (3) bi'l-fethi insan kehesidür bit daĥı dirler cem' i ķamal gelür **el-ķamlül** ķınāberri didükleri ot (4) ki atıbbā ķatında ma' rūfdur **el-ķamīm** bi'l-fethi tere otınuñ ķurusı **el-ķamūr** çok beyaza nāzır itmekden (5) rūĥ-ı başara za' f gelür **el-ķamel** bi-fethateyni bitlü kişi ve ķarın büyük olmak **el-ķamet** ta' āma iştiĥā (6) az olmak ve şuya dalmak **el-ķimāt** ķāfuñ kesri-y-ile şol nesneye dirler ki anuñ-la oĥlan beşikde (7) bağlarlar **faşlu'l-ķāf ve'l-nūn** (8) **el-ķinā** bi'l-kesri burnuñ ortası yumrı olmak iĥdīdāb fi'l-enf ma' nāsına **el-ķunū** bi'z-żammi (9) ziyāde kızıl olmak **el-ķinneb** bi'l-kesri ve fethi'l-nūn el-müşeddede kendir otı ki ķışrın urĥan iderler (10) ve yapraĥın ķurudup ĥubār idüp yirler ziyāde sekr virür **el-ķunberā** ve'l-ķunberat bi-żammi'l-bā' fihimā (11) ve bi'l-medd fi'l-evvel çekük ķuşı dirler bir tayruñ adıdur ve turgay ķuşı daĥı dirler **el-ķunnabiĥ** (12) bi'z-żammi ve fethi'l-nūn el-müşeddede ve kesri'l-bā' çiçek lahanasıdur lahananuñ ortasında beyāz ĥurmā (13) beynisi gibi olur **el-ķınt** bi'l-kesri daneçadur didükleri otuñ şamĥıdur ki edviye (14) envā' indan bir nev' dür a' lāsı aķ ĥünlük gibi olur **el-ķand** şeker ķamışınuñ 'uşāresinden münce mid (15) olur Fārisiden mu' arrebdür ve şekerlü ta' āma maķnūd ve maķannud dirler **el-ķandakīr** yaşlu pīr kimesne (16) ' acūz gibi **el-ķandel** bi'l-fethi büyük başlu 'azīmü'r-re's gibi **el-ķandīd** süci ĥamr gibi **el-ķundus** bi-żammi'l-ķāf (17) ve'd-dāl nebātātdan bir otudur yüce yaylaķlarda olur taḥībler aña kündūs dirler **el-ķanşüret** (18) bi'l-fethi ĥayz görmez ' avrat **el-ķānışat** bi-kesri'l-nūn tıyūrda maĥşuş ' uzıvdur (19) dört ayaklıda olmaz Türkīce ķursak demek olur cem' i kavānış gelür **el-ķıntār** bi'l-kesri (20) yüz yigirmi rıtl ve ' inde'l-ba' z biñ iki yüz vuķiyye ve vuķiyye on iki dirhemdür **ķanturyayūn** (21) Türkīde eşek ķulaĥı dirler **ķanturyayūn-ı şaĥīr** eşek ķulaĥınuñ küçük yapraķlısıdur (22) ve kızıl çiçeklısıdur **ķandūk** dārşış' ān ağacıdur **ķanbil** bir tuĥımdur kızıl daru ķadardur (23) dirler

kanfār bir çirkin koçulu şamğdur **el-kanā'** bi'l-kesri baş örtüsü **el-kanā'** at rāzī (24) olmak **el-kanef** bi-fethateyni kulağ kiçirek ve kalın olmak mü'enneşi kanfā' gelir **el-kanfez** (25) bi-zammi'l-kāf ve'l-fā' ve bi-fethihā kirpi didükleri canavar cem' i kanāfiz gelir **kanfezu'l-bahr** kara (26) diken dirler deryāda olur **el-kanfā** iki kardeş kanı didükleridir demül-aḥaveyn daḥı (27) dirler **kanebü'l-hindī** esrārdur Fārisīde ve 'Arabīde ḥaşıḥ daḥı dirler **kandes** şuda olur

102b

(1) bir hayvandur ḥāyesine cündübādester dirler **el-kanqareş** yaşlu pīr koça **el-kanfağ** süci ḥamr gibi (2) **el-kanfil** büyük kīle mikyāl-i zaḥm ma' nāsına **el-kanmyyenet** bi-kesri'l-kāf ve'l-nūni'l-ūlā'l-müşeddede (3) büyük şişe cem' i kanānī gelir **el-kanūn** her nesnenūñ aşlı cem' i kavānīn gelir **el-kanān** bi'z-zammi (4) koltuğ koḥusu rāyihātü'l-ıbt ma' nāsına **el-kanvā'** büyük burunlu ' avrat **el-kanī** bi'l-kesri rāzī (5) olmak **el-kanāt** yir altında olan kārīz mecrā-yı mā gibi **faşlu'l-** (6) **kāf ve'l-vāv el-kavt** kesmek kaṭ' gibi **el-kūb** bi'z-zammi yavru farah gibi **el-kuvayyā'** bi'z-zammi (7) ve fethi'l-vāv ve sükūnihā ve bi'l-meddi demregü didükleri meşhūr marāz cem' i kavab gelir **el-kuvvet** bi'z-zāmmi (8) ve fethi'l-vāvi'l-müşeddedeti ḥılāf-ı za' f ki berklikdür cem' i kuvā gelir **el-kuvvet** bi'z-zāmmi ta' āmdan (9) beden-i insana kā'im iden ya'nī mā-yaḳūme bihī bedenü'l-insān ma' nāsına ve kīle **el-kuvvet** mā-yümsikür-ramak (10) cem' i aḳvāt gelir **el-kavet** bi'l-fethi ḥācet miḳdārı ta' ām virmek **el-kavd** bi'l-fethi (11) ve't-teskīn boyun uzunluğu tūlül-' unuğ ma' nāsına cem' i aḳvad gelir **el-kavsā'** arkaşı bükilmiş (12) ' avrat menḥiyetü'l-zahr ma' nāsına müzekkerinde aḳvas dirler **el-kūş** bi'z-zāmmi kiçirek kimesne şaḡirü'l-cüşse (13) gibi Fārisīden mu' arrebdür **el-kuvā'** bi'z-zāmmi taḅşanuñ erkegi **el-kavaf** eñse şacı **el-kavkāl** bağırtlağ (14) kuşinuñ erkegi ve keklik ve derrāce daḥı dirler **el-kūğ ve kūki** kūḡar kuşıdır şu kenārında (15) olur aḳ kuşdur **kūr** yegi penbedür kuṭn-ı ḥads **kūşyālī** delek dirler bir otdur **koqantas** (16) ism-i Yūnānīdür ismü'l-bess otdur dirler ba' zılar buñā culnār dirler **kuryadlūş** Yūnānīdür toygār (17) dirler bir kuşdur **kūkālas** Yūnānīdür yaban havıcı demek olur **kūki** yeñi dünya ağaclarındandır gemesud (18) didükleri biz bu ağacuñ lifindendür dirler **kūmanī** meşleş dirler ekin arasında biter (19)

depesinde pamucağ kzoağı gibi kzoacukları olur içi dolu tuğm olur **kuşulyadün** hayyül-
‘ālemüñ (20) bir nev’ idür **kuşümā** azaryün-ı berrīdür yapağı şabunı didükleri ota beñzer
bir otdur **kuşnas** (21) kuşünūs dirler bir kuşdur burnını alba’z zehker ve bıcağ şapları
iderler mu’teber kuş (22) burnıdur **kuşkasu'l-bahri** girid ceziresinden gelür bir otdur
niğrise ururlar **kuşki** Yünānca buğür (23) dimekdür ve şanavber ağacına dağı dirler **kuşnyā**
ism-i Yünānīdür gül şuyına dirler ‘Arabīde mā’ü'r-remād (24) ve Fārisīde āb-ı hākister
dirler **kuşsānā** Yünānīdür balasān kökidür ‘ūdül-balasān dağı dirler **kuşsar** (25) ekir
didükleri kökdür ‘Arabīde rağ dirler **el-kuşav** sözü söylemek cem’i aqvāl ve aqāvīl dağı
gelür (26) **el-kuşunc** bi’z-zammi ve fetħi'l-lām bir marağdur ki bağırsağlarda olur kişi
hācetine varmağ zağmet-le olur (27) belki hiç acısı geçmez olur ki sebebi bağırsağlarda
ğalīz yil eglenmekdür **el-kuşavām** bi'l-fetħi ‘adl **el-kuşmıyyet**

103a

(1) boy ya’nī kāmēt **el-kuşavend** bir kuşdur deñiz kenārında yavrılar ve yumurdlar
yumurdasın yedi gün (2) başup yavrı çıkar **el-kuşavhet** şol leben ki lezzeti azrağ
müteğayyir ola **el-kuşaviyy** berk ve muğkem nesne (3) cem’i aqaviyyā gelür **el-kuşvām** bi'l-
kesri her nesnenüñ koyuluğı ve şovukluğı **el-kuşavtüli** tokuz vuşıyyedür (4) **faşlu'l-kāf ve'l-
hā’ el-kuşahr** gālīb olmağ (5) ve ihtifā’i’t-ta’ām fi'l-ev’ıyeti ve kuşıra'l-lağmu tağağa hattā
yesīle mā’uhū **el-kuşahrabān** kehrubār didükleri tağ (6) **el-kuşahvet** Türkīce dağı kağve dirler
yapağı ve yemişi ve ağacı kirāse beñzer **el-kuşahūs** uzun boylu er (7) racül-i tavīl
ma’nāsına **faşlu'l-kāf ve'l-yā’ el-kuşay’** kuşmağ **el-kuşuyyā’** bi’z-zammi ve'l-medd çok
kuşmağ (8) **el-kuşayū’** bi'l-fetħi kuşmağ için içdükleri nesne **el-kuşayğ** irik cem’i kuşayğ
gelür yuğālu'l-kuşayğ **el-meddetü** (9) elletī lā yuğāliṭu demün **kuşayyu'd-dem** kan kuşmağ ki
nefesü'd-dem nev’i degüldür **el-kuşirāğ** bi'l-kesri nişf (10) denk ve ‘inde'l-ba’z bucuğ denk
ve altı çekirdek her çekirdek iki arpadur cem’i qarārīğ gelür **el-kuşir** (11) bi'l-kesri zift qar
gibi yuğālu kuşyarate's-sefīnetü izā tağeyetehā bi'l-kār **el-kuşiyās** bi'l-kesri bir şey’i āğar
şey’ (12) ile tağdir itmek ve'l-mıkyāsü'l-mıkdār **el-kuşaysūs** lāden otıdur pamukluğ otı dağı
dirler (13) **el-kuşayşür** ele va ayağa sürdükleri yeñi tağdur didiler deñiz köpüğü dağı dirler
kuşayşüm-ı kebīr ayvağanenüñ (14) erkegidür berencāsif-i cebelīdür dirler **kuşayşüm-ı şağīr**

ayvaṭanenüñ dişisidür **el-kaş** düşmek (15) suḳüt gibi **el-kaş** yumurtānuñ kışr-ı a' lāsı **kaşākūn** Türkice türmeye baklası dirler termes dağı (16) dirler ' arabda **kaşas** mersindür ' arabda ās dirler **el-kaş** ıssı ziyāde olmak eşeddü'l-ḥarr ma' nāsına (17) **el-kaşrūfī** kaşrūfī merhemi dirler çok yirde isti' māl olunur **el-kaşī** kedi sennūr gibi **el-kaş' āş** (18) bi'l-kesri yüzi ve gövdesi kıllu kimesne **el-kaşī** bi'l-kesri baş tamarıdır bu tamar ḳoluñ iç yüzinde (19) dirsek bükildiği yirde cümle tamarlarıñ üstinde olur bir böyük tamar dur cümlesinüñ üstinde (20) olmağla faşşādlar baş tamarı dirler nefesinde başdan cigere varınca vāḳı' olan marāza nāfi' dūr (21) ve ḳalbden ba' iddür bunuñ ḳatı ziyāde olur **el-kaşḳabān** bir ağacdur ki igde yemişi gibi aḳca (22) yemişi olur ve ba' zılar ḳayın ağacıdır dirler **el-kaşlūlet** nişf-ı nehārda uyumaḳ nevm-i nişfu'n- (23) nehār ma' nāsına **el-kaşyām** bi'l-kesri ṭurmaḳ **kaşlūt** şāmī pıraşanuñ yaprağıdır kezna dağı dirler (24) **kaşmaşī** bir aḳ otdur naḳar degmesün diyü isti' māl iderler **kaşnā** baḳlatü'l-ḥamḳā nev' indendür **kaşündī** (25) iç yağına beñzer bir hindī yağıdır **el-Fārisiyyet bābu'l-kaş** (26) **el-meftūḥat** ḥaḳ budur ki zebān-ı Fāriside ḥarf-i kaş yokdur bu zebān-ı zerāfetde sekiz ḥarf (27) yokdur şol luğat ki kaş-ile gelmişdi tafahḥuşş olınsa ya ğayrı dilden menḳüldür yāḥūd ğalaṭ

103b

(1) idüp kaş okurlar ğalaṭ-ı ' āmme ḳabilindendür ve ekşeri a' lām-ı ricāldendür bilgil ki (2) kaş-ı sākine āḫir-i kelimedede ' alāmeti ta' rībdür her ism-i ' acemī ki anuñ āḫirinde hā' i ' alāmet ola (3) ta' rīb olınsa ekşer cīme ḳalb iderler meselen benefşe ve benefşec ve bābūne ve bābūnec gibi ğāḥ olur ki (4) kaş-ı sākineye ibdāl olunur serme ve sermaḳ gibi ve būra ve būraḳ gibi ve bīda ve bīdāḳ gibi (5) **kaşibile** ' Arabīdür üdde didükleri ḥātūn ya' nī oğlan ṭoğarken dutup göbegin kesen ' avratdur (6) pişḳāre ma' nāsına **kaş** ma' rūfdur baṭṭ ma' nāsına Fāriside bervāz ma' nāsına gelür ve ḳalye **kaşḳān** (7) ḳazandur ki içinde yimeḳ büşürürler ğayınıñ yirine kaş getürüp kaşḳān dimeḳ de rivāyetdür (8) **kaşī** kākul didükleri ekşi otdur yoğurt ile yirler şüretā aşnāna beñzer lākin bu (9) aşnāndan böyükdür yaprakları ḥardal yaprağına beñzer ekşi otlarıñ cümlesinden māhiyetī ğālibdür (10) bu ota ḳullām dağı dirler kaşfuñ ḳammesi ve lāmuñ teşdīdi ile

ḳānāṭaykī muḥabbet otı (11) didükleri otdur aşılta Yūnān luġatıdur ma' nāsı keffū'l-
 'aḳḳāb dimekdür bir otdur (12) uvacuk mersīn yaprağı gibi yaprağı olur ba' zısinuñ
 yaprağı zeytūn yaprağına beñzer iki şınıf (13) olur bir şınıfinuñ depesinde kiçirek alma
 ḳadar başı olur kızılca deliklüce yemişi olur ve (14) bir şınıfinuñ yemişi burçāḳ gibi olur
ḳāf bi-ma' nī ḥuşk ya' nī ḳurı **ḳāḳ** ḳurı etdür ki bāsdurma (15) dirler ve yemiş ḳurusuna
 da dirler ve muṭlak ḳurı nesnedür **ḳāḳule** ma' rūf ve meşhūr (16) darudur ki iki dürlü olur
 birine ḳāḳule-i ṣaġīr ve birine ḳāḳule-i kebīr dirler **ḳāḳalī** çoġana (17) beñzer bir otdur
 yaşıllığı çoġandan artıġraḳdur dirler ki şarulığı sürer müshildür ve ruṭubeti (18) tecfīf
 ider **ḳāḳum** bir kiçirek ḥayvancuḳdur meşhūrdur derisinden kürk iderler **ḳāmet** boy (19)
 buş' ān bala ma' nāsına **ḳīc** keklik kebk lafzından mu' arbedür **ḳatāde** muġaylān
 dikenünden bir nev' dür (20) **ḳatıġ** bi-ma' nī ḳatıḳ ġālibā Türkī dildür ki Fārisīde isti' māl
 olınur ol nesnedür ki ḳaymaḳlu (21) yoġırdı ḳurudurlar aña dirler **ḳaçal** bir ḳuşdur ki aña
 saḳsaġan dirler **ḳad** boy ḳāmet ma' nāsına (22) **ḳadeḥ** piyāle ya' nī küçük üskere **ḳadem**
 ayaġınuñ öñi ve ṭaban ve ayaḳ **ḳadiḍ** ḳurı et **ḳadīr** (23) çölmekde bişen ṭa' ām **ḳarasyā**
 kirās didükleri yemiş ve ḳarasyā mislühū sīn ile ve şād ile (24) rivāyet olınmışdur
ḳaragūş ḳaranyā kızılcuḳ ba' zılar üvezdür dirler **ḳardamānā** giyik şarası (25) didükleri
 otdur ba' zılar giyik aşıġıdur dirler **ḳarḳasyā** bir darudur ṭabībler kebābedür dirler (26)
ḳarḳamān maḳal içinde bulınan ağac pāreleri ve çör çöb ma' nāsına **ḳaryā** şaḳal içinde
 (27) olan aḳca pārecuḳlar ve ḳıl ḳarışması ve ur dirler bir şişdür a' zāda olur ammā

104a

(1) aġrısı olmaz **ḳariyye** ḳuş ḳurşağı **ḳajīl** tut yemişidür ki bir niçe dürlü olur **ḳazīn** (2)
 ibrişimden olan nesne **ḳas** ya' nī ḳasāvet **ḳasūs** şol şarmaşuḳdur ki yoḥsul urġanı dirler
 (3) **ḳazīb** bi-ma' nī penre ya' nī zeker ki ālet-i cimā' dur ve ağac budağı **ḳatā** 'if ma' rūf
 ṭa' āmdur etmekden (4) iderler **ḳatragān** bir ma' cūndur cemī' şavuḳdan olan emrāza
 nāfi' dür **ḳatre** ṭamla dimekdür (5) **ḳalīf** ḥurma ḳabı **ḳalḳadīs** ḳara boyanuñ ağı **ḳalḳatār**
 ḳara boyanuñ şarusı **ḳalḳanat** (6) ḳara boyanuñ köki **ḳalḳanad** mislühū **ḳalḳal** enar
 ağacınıñ şusuz yirde biteni ve her acı nesneye (7) dirler **ḳalmūnyā** çam şaḳızı **ḳalyad**
 renglere girer bir nev' ṭopraḳdur ṭaşa beñzer ḳalya ṭaşı (8) dirler ve bir cins ṭa' ām ki

etden olur ve rastık taşına dağı kalya dirler **qalyadsağtı** (9) bādem ile qoz için qararlar bir ta‘āmdur **qamqām** deñiz deryā ma‘nāsına **qunāberri** ermeni hıyruk (10) didükleri otdur **qanbār** zencifre **qanberis** süzme yoğurt **qanbil** it üzümü envā‘ındandır (11) kākenc ma‘nāsına **qanek** ot ve yemiş qurdıdır ki kiçirek qurdağıdır yemişde ve devā (12) olacaq otlarda tırur ve anları fāsıd ider **qanine** şişedür **qavānūs** evzānda bir buçuk (13) vuqiyyeye dirler **qahrebā** bi-ma‘nī kehrubā **qayāver** porsuk ve qaçal **qaysūr** bir cins hacerdür gümüş ma‘nāsına (14) **qaysūs** panbuqlıq otıdır ki anuñ üzerine yağan çı keçinüñ tüyine bulaşur andan cem‘ (15) lāden olur **qayşüm** ayvağane didükleri ve boy-ı māderān dirler bir otdur ve qovan çiçeği (16) **qaymūlyā** bir ađ toprağdır tađāşire beñzer ba‘zılar naql eylediler ki iki dürlü olur endülüs (17) ve ermen vilāyetinden gelür bir dürlüsi ađ olur ve bir dürlüsi kıızılığa mā‘il olur (18) **faşlu'l-qāf el-meksüret qırdmānā** giyik (19) şarası didükleri otdur **qırf** ađac qabı ve enar **qırfe** darçini **qırvān** bir memleket ismidür (20) **qıs** meymün **qışame** misvāk pāresi ve misvāk teli **qılimyā** bir dürlü ađ toprağdır **qır** yirden (21) qaynayan zıftür ki qara sağız ma‘nāsına naql iderler **qırat** buçuk denk ba‘zılar bir çekirdekdür (22) didiler ve habbe ma‘nāsına ki bir şi‘ redür **qıqāl** qolda baş tamaruñ ismidür başda ‘illet (23) olıcağ ol tamardan qan alurlar **faşlu'l-qāf el-mazmūmat qıvād** qarın ağrısı ve kene didükleri (24) böcek **qıraza** altun uvağıdır ki keserken mıqrāş ağzından dökülür **qıruşe** şol ısıtmadır ki (25) kişinüñ tüyin ürperdür **qırfe** qaranfildür ki hoş qoğulu otdur **qısuğ** ma‘rūf edviyedendür (26) **qıqnes** bir böyük kuşdur Hindistanda Sengüne ceziresinde olurmış dirler ki biñ (27) yıl yaşarmış **qılfelān** yaş otdur **qıqkalāni** ügeyik gibi bir kuşcağıdır **qımlle** gene ve çekirgeye beñzer

104b

(1) bir böcekdür qımrı bir ma‘rūf kuşcağıdır **qunāberri** irmeniler hıyruki didükleri otdur ki (2) Fāriside bergaşt dirler **qınduz** bir canavardur ki ekşer şuda olur **qıunne** kişnünün bir (3) nev‘idür **qıutıl** kāđine ya‘nī ađac qırdı ve güve didükleri qurdağıdır ve evzāndan (4) yetmiş iki mişkāldür **qıulunc** bir meşhūr marāzdu ‘avām ortasında eñse ve yağrında olur (5) şavukdan ‘arız olur ve tatar qırdı didükleri marāza da qıulunc dirler bağırsağda (6) bir yildür tıbb kitablarında böyledür gağlet olınmaya **qıunec** balāmūt ve

aluç didükleri yemişdür (7) **bābu'l-kāf vemā ba' dehū mine'l-** (8) **mutābıķ el-kākunc** bi-zammi'l-kāf **el-şāniyet** ķanbel otı ki it üzimi envā' indan bir nev' dür nārenci (9) çiçeği olur Fāriside kākine dirler andan mu'arrebdür **kādī** kādī didükleri ağac ba' zılar (10) ħurmā nev' indendür dirler ve ba' zılar ħurmāya beñzer bir ağacdur dirler çiçeği evvel zāhir olduğı (11) vaķt yağa bıraķurlar ve güneşde durur ol yağa dūhn-i kādī dirler güzel ķoķulu yağdur (12) ve ol çiçekden Őu alurlar aña mā' i'l-kādī dirler ğāyet maķbūl gülāb gibi bir Őudur **el-kā'izet** uyluķ (13) üstünüñ eti **el-kās** ķanaķ cem' i kü'us gelür ammā İbn A' rabī ķatında içinde nesne olursa (14) ke's dirler olmazsa cām dirler **el-kābūs** ağırlıķ ki uyķuda başar **el-kāfūr** kāfūr didükleri (15) bir aķ Őamğdur a' lāsı ķaysūrī dirler **kāvķeřm** Őıģır papadyasıdur bahār daģı dirler **kādhindī** (16) bir devādur yāre ve sūnnet yirine ķorlar oñılır Türkice kāğıd hindī dirler **kāzrūniye** bādincān (17) buranıdır **kāsnī** acı mārīl **kāserü'l-ħacer** ķalt didükleri otuñ bezridür māři-hindī dirler (18) **kāvel** yaban pıraşasıdur kirāřu'l-ķerem daģı dirler **kāfürü'l-ħayye** öbür kāfürdan ķuvvetlüdür rengi (19) vesāyir hey'eti ol meřhūr olan kāfur gibidir **kārübā** kehribā didükleri Őarı Őamğdur **kāřem** (20) Őuraķ otına beñzer **kāvezherc** harze dirler ħacerü'l-baķar daģı dirler **kāfüriyye** kāfür otı ve kāfürī (21) daģı dirler **faşlu'l-kāf ve'l-bā'** **el-ķebābet** (22) ism-i nebāt **el-ķebāb** bi'l-fethi ma' ruf nesne ve daģı yumurķalı ķalye **el-ķibbā'** bi'l-ķesri ve'l-medd 'öd envā' indan (23) bir nev' dür **el-ķebāř ve'l-ķebs** bi-fethi'l-kāf ve'l-bā' fihimā irāk ağacınıñ yemişi Őemüz Őecerü'l-irāk ma' nāsına ve daģı (24) bir nesne ķoķup müteğayyir olmaķ **el-ķebīr** böyük cem' i kibār ve eķbār gelür **el-ķebīb** řārī zerre gibi (25) **el-ķebīcek** bi'l-fethi bint-i Őenūy envā' indan bir aşıl otdur üç dürlü olur birisi ķiřnic otına (26) beñzer lāķin yaprağı bünek bünek yaprağından 'arīz olur çiçeği Őarı olur üzerinde yelmiş (27) ruķūbeti olur sākī daģı zirā' miķdārı ancaķ olur ğalīz olmaz ve birisiniñ yaprağı rāziyāne

105a

(1) yaprağına beñzer ve ziyāde ħarrīf olur ve birisiniñ rayiħası ķerīh olur ve çiçeği ziyāde Őarı (2) olur **el-ķübād** bi'z-zammi ciğer ağırsı veca' u'l-ķebed ma' nāsına **el-ķiber** bi-ķesri'l-kāf ve fethi'l-bā' ululuk (3) ve böyüklik **el-ķebed** bi-fethi ve'l-ķesri ve bi-ķesri'l-bā' ve sūkūnihā ciğer cem' i ķebūd ve eķbād ve eķbed gelür **el-ķeber** (4) bi-fethateyni

kebere didükleri ot ki aşf dağı dirler Fārisīden mu‘arrebdür **el-kibrīt** bi-kesri'l-kāf (5) ve'r-rā' kükürd didükleri nesne ki şarı olur kızıl olmaz ve bir nesne bulunmasa teşbīh idüp (6) hüve ma' dūmun ke'l-kibrītü'l-aḥmer ve dağı ḥaliş altuna zeheb-i kibrīt dirler **el-kebes** bi'l-fethi çukur yiri (7) toprağ-la doldurup düzeltmek **el-kübās** bi-zammi başı büyük racül-i 'azīmü'r-re's ma'nāsına **el-kebsā'** (8) nebātātdan bir otdur **el-kebiset** beraberlik **el-müsāvāt** gibi **el-kābiset** şol burun ki ucu üstine (9) mā'il ve kıvruk ola **el-kebsset** ḥazal didükleri meşhūr nesne **el-kebs̄** koc cem' i kebās ve ekbās (10) gelür **el-kebel** bi-fethateyni kışa kaşır ma'nāsına **el-kebü** kabın içindekin dökmek **kebed-i şağır** ciger (11) küçük olur ḥılkatīdür ki ba' zı ādemüñ cigeri küçük olur (12) **faşlu'l-kāf ve't-tā'** **el-keṭb** bi'l-fethi (13) yazmak ve cem' itmek **el-kett** bi'l-fethi ve't-teşdid erden ve 'avrattan ḳalīlü'l-laḥm olan (14) **el-kütt** bi'z-zammi her nesne kemī ve yaramazı **el-ketyet** bi'l-fethi 'aşab **el-müktāret** bi'z-zammi kerefis didükleri (15) ot **el-ken'** dilkü enigi veledü's-şa'leb ma'nāsına **el-keṭif** bi'l-fethi ve kesri't-tā' ve'l-keṭf bi's-sükün (16) arka zahr gibi cem' i ektāf gelür **el-keṭef** bi'l-fethi pāre pāre bağlamak ve kesmek **el-kütālet** bi'z-zammi (17) ağırlık sıklet gibi **el-küteylet** bi'z-zammi ve fethi't-tā' ve'l-lām ve sükūni'l-yā' nebātātdan bir otuñ (18) adıdur **el-kütüm** bi-zammeteyni ve't-tā'-i muḥāfefet ve 'inde'l-ba' z müşededede bir otuñ yaprağıdur (19) mersin yaprağına beñzer ḥinnā-y-ıla ḳaruşdurup boya iderler ve 'inde'l-ba' z çivit yaprağıdur (20) dirler **el-keṭem** bi'l-fethi **el-kitmān** bi'l-kesri gizlemek setr gibi **el-kātim** gizlü mektüm ma'nāsına **el-kettān** (21) bi'l-fethi ve't-teşdid bir meşhūr otuñ adıdur ki andan biz idüp gömlek iderler ve az (22) olur ki 'avām tahfif keten dirler **faşlu'l-kāf** (23) **ve's-şā'** **el-keṣṣ** bi'l-fethi ve't-teşdid ḳaba şaḳallu kişi **el-küşbet** bi'z-zammi ve sükūni's-şā' (24) bir pāre süd ve ḥurma kıṭ' atun mine'l-leben ve't-temr ma'nāsına **el-keṣret** bi'l-fethi çoklık ki zıdd-ı (25) kılletdür cem' i keşir ve kāşir ve ekşer gelür **el-küşir** bi'z-zammi kitre didükleri nesne ki bir dikenlü (26) ağacuñ şamğıdur eyüsi aḳ ve şāfi olur **el-kes'am** pārs didükleri canavar (27) ve 'inde'l-ba' z ḳaplan **el-keşāfet** bi-fethi'l-kāf ve'l-fā' ḡalīzat ve her nesne ki çok ve sık

(1) olmak **el-keşif** galiz nesne **el-küşvet** bi'z-zammi az nense kalil gibi **el-keşem** hurma beynisidür (2) **el-keşel** yaban elmasıdur **el-keşat** bezirü'l-cırcırdur keşrül'ercul besfâyicdür keşru'l-varak (3) biñ yaprak dirler bir otdur **faşlu'l-kâf** (4) **ve'l-cim kecle** gücle büken dirler azāraķi dağı dirler **kecür** zerenbād didükleri (5) kökdür **faşlu'l-kâf ve'l-hā'** **el-kaḥab** bi'l-fethi koruķ ḥışırım gibi **el-kuḥkum** bi-zammi'l-kāfeyn (6) oturaķ yirüñ kemigi **el-kuḥal** bi'z-zammi sürme ki göze çekerler cem' i ekḥāl gelür **el-kaḥal** bi-fethi'l-kâf (7) ve'l-hā' göz ḥudāy sürmelü olmak **el-kāḥlā'** sürmelü 'avrat ve dağı lisān-ı şevr didükleri (8) ot **el-kaḥyalā'** ve'l-kaḥlat lisān-ı şevr didükleri ot ki Türkice şıgır dili dirler **el-kaḥum** (9) koruķ ve ekşi nesne luğat-i yemāniyyedendür **el-kaḥāl** bi'l-fethi göz ḥakimi **faşlu'l-kâf** (10) ve'd-dāl **el-kudū'** bi'z-zammi şavuķ bir nesneyi urup zārb itmek **el-kedib** tāze kan dem-i tarī (11) ma' nāsına **el-kedah** yāre cürḥ gibi ve her eşer ki ışıрмаđdan ve yırtmağdan ḥāşıl olur **el-küdiriyy** bi'z-zammi (12) kök süsenüñ dibi Fārisiya irsā dirler ve dağı bağırtlak kuşından bir nev' dür **el-kedir ve'l-kedirā'** (13) hurma ile qarışmış süd içinde ışlanmış ola **el-keda'** def' itmek **el-kedem** bi'l-fethi ışıрмаķ 'add (14) gibi **el-küdāmet** bi'z-zammi her nesnenüñ baķıyyesi baķıyyetü's-şey' ma' nāsına **el-kiden** bi'l-kesri hāvān (15) **faşlu'l-kâf ve'z-zāl el-kezet** (16) uyluķ dibi aşl-ı faḥz ma' nāsına **el-kezan ve'l-kevan** semüz yoğun kimesne **el-kezan** yumuşaķ taş (17) ki keveke dirler **el-kāzī** bir ma' ruf dühnüñ adıdur **faşlu'l-kâf ve'r-rā'** **el-kür** bi'z-zammi ve't-teşdid (18) yedi yüz biñ ve kırık sekiz dirhemdür ve dağı müdd ve ölçek ma' nāsına da gelür cem' inde **el-ker'er** (19) dirler **el-kerā'** bi'l-fethi uyķu nevm gibi ve ' inde'l-ba'z imızganmaķ nü' ās gibi **el-kerb** bi'l-fethi gam ve guşsa (20) ve şiddet cem' i kurūbun ve kurabun gelür **el-kürbet** bi'z-zammi mislühü **el-kirbās** bi'l-kesri ketān bezi cem' i kerābis gelür (21) fārsiden mu' arbedür **el-kirbāl** bi'l-kesri ḳalbur ğarbal gibi cem' i kerābil gelür **el-kerbelet** raḥāvet fi'l-ḳademeyn (22) ya' nī ayaklarında bir vech-le raḥāvet olmak ki yürükde balçık içinde yürür gibi yürüye **el-kirbāne** (23) bi'l-kesri tolu ḳab **el-kerret** bi'l-fethi ve't-teşdid bir kez demek merrat ma' nāsına cem' i kerrāt gelür **el-kürat** (24) bi'z-zammi ma' a't-taḥfif toḅ ve dergirmi nesne cem' i kerin ve kürāt gelür **el-keres** 'avrat ḥayz görmek (25) ve cebr itmek **el-kürās** bi'z-zammi kendene didükleri ot ki pırasa dağı dirler kürāsü'l-cebeli ferāsyün (26) didükleri otdur **el-kerās** bi'l-fethi ve taḥfifi'r-rā' helyün didükleri ot **el-kerḥ**

fāsīd (27) olmak **el-kerd** bi'l-fethi sū'r/se'ūr ve def itmek **el-kurādet** bi'z-zāmmi yağ tortu ki meşhūrdur **el-kurādūs**

106a

(1) bi-zāmmi'l-kāf ve'd-dāl kemik başı re'sü'l-‘azm gibi cem‘i kerādīs gelür **el-kerdem** yoğun gövdelü (2) qaşīru'l-ķāme olan er **el-kürāz** bi'z-zāmmi ağzı dar bardaķ **el-keriz** keş didükleri nesne ki yoğurtdan (3) iderler aķt gibi **el-kursū**’ bi'z-zāmmi bilek başınuñ hınşara mā’il olan yumrıca kemigi kemā yuķālu hüve tarfu'z- (4) zened ellezī yeliye'l-hınşar ve hüve'n-nātī ‘inde'r-rasağ **el-kürsüf** bi-zāmmi'l-kāf ve's-sin panbuķ (5) ķuṭn gibi **el-kersene** hūbūbatdan burcaķ didükleri nesne **el-keriş** bi-fethi'l-kāf ve kesrihā ve bi-kesri'r-rā’ (6) ve sūkūnihā ķarın ki Fāriside segenbe dirler mü’enneş-i semā’ idendür **el-kerşā**’ ķarını büyük ‘avrat (7) ve şol ayak ki altı düz ve yaşşı ve berāber ola ve barmakları kışa ola **el-keriş** lor didükleri nense (8) ki peynir şuyına süd ve yoğurt ķatup ķaynadurlar ķoyılır ve yuķālu **el-keriş** cinsün mine'l-aķt (9) **el-ķirāz** bi'l-kesri şol menī ki raħim anı ķabul itdükden-şoñra taşra dōke ve ‘inde'l-ba’z raħimūñ (10) boğazına dirler haķku'r-raħm ma‘nāsına ve hüve cem‘ün leyse lehū vāhidün ve ķīle vāhidühū kürzatün bi-zāmmi'l-kāf **el-kurā**’ (11) bi'z-zāmmi ķoyun ve şığır sākına dirler cem‘i kera‘ ve ekāri‘ gelür **el-ķera**’ bi't-taħriķ baldırları ince olmak dekkatu's-sāk (12) ma‘nāsına luğatinde ekra‘ dirler **el-ķerefs** bi-fethi'l-kāf ve'r-rā’ ve sūkūni'l-fā’ kereviz didükleri (13) otdur ki meşhūrdur **el-ķürķümet** bi-zāmmi'l-kāfeyni za‘ferān pāresi ya‘nī bir ķıṭ‘ a cem‘i kerkem gelür **el-ķürekiyy** (14) bi'z-zāmmi ṭurna didükleri meşhūr ķuş cem‘i kerākī gelür **el-ķerm** bi'l-fethi ve sūkūni'r-rā’ üzüm ķubuğı (15) şeceratü'l-‘ineb ma‘nāsına **el-ķermet** uyluķ başı ki enlūdür ve degirmi ola **el-ķürneb** bi'z-zāmmi kelem didükleri ki (16) laħana dirler **el-ķerevves** bi-fethi'l-kāf ve'r-rā’ ve'l-vāvi'l-müşededede büyük başlu **el-ķervān** bi-fethi'l-kāf ve'r-rā’ (17) ķaz gibi bir büyük ķuş adıdur **el-ķerāvvyayā**’ yandūķ kökidür ṭatluca ot ve giyik zīresi (18) ve ķaraman kemmūnī dağı dirler **el-ķüre** bi'z-zāmmi şiddet ve meşakķat **el-ķerī** bi'l-fethi ve fethi'r-rā’ ṭurna (19) ķuşınuñ irkegi ve nevm-i hařif-i nu‘ās gibi **el-ķiryān** uyuyan ķişi nā’im ma‘nāsına **ķerneb-i baħri** (20) şoğılcan otı dirler **ķerfessü'l-berri** yaban gözidür **ķereme-i mu‘allaķā** sepārniye didükleri

(21) kökdür **gergeven** ‘ākarqarhādur **kermetü'l-beyzā**’ aq şarmaşuqdur biñ qulac dirler yaban aşması (22) nev‘ idür **gerneyün** eşek kulağı dirler qazāriyün dağı dirler **germedāne** yaban ketāninüñ tuhmıdır (23) **kerünāc** külbastı didükleri kömür üstinde bişürdükleri et ve tavuq **kerkemān** yabāne (24) tarfilidür hindkūki dağı dirler **gerüylan** qaşnı ağacıdır **kerüşu'l-ganam** ferfeyündür hāfizu'l-nahl (25) ve hāfizu'l-etfāl dağı dirler **kerner** qaşā’i’-hımārdur **kerkened** yāqūta beñzer bir taşdur **kerkem** (26) za‘ ferān **kerkedān** gergedān dirler fıl cüsselü ve öküz hılqātlü bir hāyvāndur **kervān** kendü (27) beyāz burnı ve ayakları kızıl türkçe balıqcıl dirler bir quşdur

106b

(1) **faşlu'l-kāf ve'r-zā**’ **el-küzb** (2) bi’z-zāmmi küspe didükleri yağ şıqındısı ‘uşāretü’-d-dühn ma‘ nāsına **kuzburetü'l-kanāt ve kuzburetü'l-berr** (3) baldırıqara didükleri ot ki qayalar yüzinde ve gölgelü yirlerde olur **el-kezbiret** bi’l-fethi (4) ve fethi’l-bā’ ve zāmmihā kişnic didükleri ot ki hubübāt dandır **el-kezāzet** bi’l-fethi quruluq yübs gibi (5) **el-küzāzet** bi’z-zāmmi şiddet-i berdden olur bir marāzdur **el-kezker** şamgu’l-ħarşef **el-kezmā**’ barmaqları qışacuq (6) ‘avrat **el-kezmāzec** yılğun ağacınıñ qorığı ki şemerü’l-eşel ve gezmāzek dağı dirler **egzāzütmeded** (7) bu ‘ illete çekilmek ve gerinmek dirler **gezvān** oğul otıdır bādrencüye dağı dirler **kezne** (8) ışırğan otı tuhmıdır bezrāncere dağı dirler **kuzburetü'l-bir** baldırı qara ve per-i siyāvuşān dağı (9) dirler **kezenkebīn** qudret ħalvāsı nev‘ indendür terencebīn gibidür **kuzburetü'l-ħamām** şāhtere nev‘ idür (10) **kezbekūñ** quzğun qılıcı dirler yaban süseninüñ kızıl nev‘ idür **faşlu’l-** (11) **kāf ve's-sīn el-kess** bi’l-fethi ve’t-teşdīd esnān-ı süflānuñ ħurūcuna dirler **el-kisā**’ (12) bi’l-kesri kelīm ve dağı şu üzerinde biten yufqa qaymaq **el-küsbet** bi’z-zāmmi yağ şıqındısı ‘usāre-i dühn (13) ma‘ nāsına cem‘i küseb gelür **el-küsbüret** bi-zāmmi’l-kāf ve’l-bā’ kişnic didükleri kuzbure gibi (14) **el-keber** bi’l-fethi şımaq **el-kiser** bi’l-kesri şol kemik ki üstinde çok eti olmaya **el-kāsir** kesr idici ve taşşancıl (15) quşı ‘aqāb gibi **el-kisret** bi’l-kesr etmek pāresi cem‘i kisar kesr-i kāf ile gelür **el-kesīs** nebīz temr ve ‘inde’l-ba‘z (16) darı bozası **el-kus‘üm** bi’z-zāmmi eşek ħımār gibi cem‘i küse‘atün gelür **el-kusūf** bi’z-zāmmi ħāl yaramaz (17) olmaq ve gün dutılmaq **el-küsferet** bi-zāmmi’l-kāf ve’l-fā’ kişnic didükleri

otuñ tuhımı **el-kesel** (18) bi-fethateyni ağırlık teşākil gibi **el-kesil ve'l-keslān** kāhil kimesne ki cem' i kusālā gelür bi-zāmmi'l-kāf ve fethihā (19) ma' a fethi'l-lām ve lāmuñ kesri dağı cā'iz olur **el-kesem** bir nesneyi **el-y**-ile arıtmak ve yaralamak **kesbelā** (20) semüzlik kökidür **köskösü** undan iderler mağrib ta' amından bir ta' amdur **kesmüsā** bir otdur ki yaprağı merzancüş (21) yaprağına beñzer **faşlu'l-kāf ve's-şin el-kes** (22) büryān itmek ve yimek ekl gibi ve imtilā gibi **el-keşt** hanzal didükleri nesne ki eţibbā katında ma' rüfdür (23) **el-kaşah** bi't-tahrık bir zahmetdür ki insanuñ keşhine ya' nī bögrüne vākı' dağı dağlar **el-kaşt** bürmek (24) ve zā'id nesneyi kesmek **el-keş'** tarlağanmak ve mużtarib olmak **el-keşt** açmak ve zāhir olmak (25) kavī nesne tağayyün gibi ve kabı çıkmış arpa ve arpa şuyına dağı dirler ve dağı keş didükleri nesne ki yoğurtdan (26) iderler **el-keşm** hılkatinde noşşan olmak **el-küşlet** bi'z-zāmmi ve's-sukūn hind vilāyetinden (27) bir otuñ kökidür büyük aqca gibi degirmi olur sem envā' indandur yiyen helāk olur **el-kışmiş**

107a

(1) bi-kesri'l-kāf ve'l-mīm çekirdeksüz kiçirek üzüm **el-keşüt** bi'l-fethi eklemec didükleri ot ki şarmaşık (2) yaprağındandur köki ve yaprağı olmaz tuhımı olur yanında olan ağaclara dolaşur kurıdur (3) ba' zı yirlerde bađ şarmaşığı dirler eţibbā katında ekşüş dirler **el-küşit** bi'z-zāmmi keler didükleri (4) canavaruñ karnı yağı şahmetü batnü'z-zabb ma' nāsına cem' i keşi gelür **keşkü's-şa'ir** arpa heryesi (5) olur hastelere virülür bir nev' ine calāb dirler **keşnec** yaban mantarıdur yaban tomalanı dirler (6) **keş** hurma kabuğıdur kefrī dağı dirler ve dürlü yoğurtdan iderler aña dağı keş dirler **keşt ber keşt** (7) iplik iplik olur bir otdur biri birine tolanur uzanur bir kök üzerinde biş altı yemişi (8) olur **faşlu'l-kāf ve's-şād el-kaşış** ditremek ra' de gibi ve deprenmek kaşışūn yaban (9) badıncanıdur **faşlu'l-kāf ve'z-zā'** (10) **el-kaz** boğazına çıkınca yemek ve çok yimekten mest ve şaķil olmak **el-kizt** bi'l-kesri imtilā'-i ta' āmdan (11) ' arız olur bir süstlik ve ağırlıkdur **el-kaziz** ta' āmı çok ekl idüp karnun ziyāde (12) tolduran kişi **el-kezāz** hadden ziyāde tecāvüz itmek **el-kazm** bi'l-fethi ve's-sükūn men' itmek ve habs itmek (13) ve nefes çıkdığı yir mağrecü'n-nefes ma' nāsına cem' i ekzām gelür **faşlu'l-kāf ve'l-'ayn el-**

ka' bi'l-fethi (14) ve't-teşdid ve **el-kā'** korkmak cebān gibi **el-kū'** bi'z-zāmmi bilek kol ucına dirler **el-ka'ūb** kızların (15) encekleri böyüyüp domurcuqlanmak cem' i kevā' ib gelür **el-ka'ab** tapuğ didükleri yumruca kemik ki (16) sāk ile qadem mülteķi olduğı yirde olur cem' i kesr-i kāf-la ki' āb gelür **el-ka'at** bi'l-fethi qaşirü'l-qadd (17) kimesne **el-ku'it** bi'z-zāmmi bülbül didükleri kuş cem' i kesr-i kāf-la ki' tān gelür **el-ka'ar** qarın (18) yemekden tölmaq ve arkası yağlu olmak na'ti ek' ar **el-ka'as** barmaq kemigi 'azmü's-selāmī ma' nāsına (19) cem' i ku' ās gelür **el-ka'it** kışa boylu kimesne racül-i qaşir gibi **el-ka'ū'** korkak olmak **el-ka'ak** qurı (20) etmek ħubz-ı yābis ma' nāsına ve beksimāt dağı dirler **ka'bu'l-baqar** sığır incükidür (21) **faşlu'l-kāf ve'l-fā'** **el-keff** bi'l-fethi ve't-teşdid (22) men' eylemek ve imtinā' eylemek ve sākın olmak ve el ayası cem' i üküf gelür ve dağı barmaqların (23) bir yire zāmm idüp yummağa cem' u'l-keff dirler ve dağı bir aşl ot olur yaprağı **baqlatü'l-ħamķā** yaprağına (24) beñzer budaqları ğāyet berk olur ve hem egrice kucaq olur oğlan doğuran 'avrata şuyun (25) içürürler āsānıg-la doğar ol ota dağı keff-i meryem ve keff-i 'āyişe dirler ve dağı şeceretü't-ťalaq (26) dirler ve cantāne didükleri ota leffü'z-zīb dirler ve 'artānāşa otına keffü'l-esed dirler (27) ve dağı 'aķribān otına keffü'n-nesr dirler ve keffetü'l-mizān terāzü keffesidür **el-keffāret** bi'l-fethi ve'l-medd

107b

(1) beraberlik müsāvāt gibi **el-kifet** bi'l-kesri kiçirek çölmek kıdr-i sağır gibi **el-küfürray** bi'z-zāmmi ve't-teşdidi'r- (2) rā' i'l-meftühāt ve ma' a zāmmi'l-fā' ve fethihā çiçek ğılāfi ki vi' ā-i tal' dirler ve domurcuq dirler (3) **el-kāfür** bir nev' dārū-yı ma' rüfdür ki hind diyārından gelür ağacdan mütereşşih olur evvel (4) çıķduđında erken olur ve kiçirek olur mā' -i kāfür dirler tonıcaq birqaç dürlü olur (5) eyüsi qaşüridür ki serendib qurbünde bir cezireye mensübdür ve bir nev' ine kāfür dabacı (6) dirler bunuñ yumşaq ħafif aq agacı olur anuñ yarıqlarında bulunur ve dağı üzüm (7) çiçeginüñ tomurcığı ki iken dağı zāhir olmamış ola kāfür dirler **el-kifāyet** yetecek miqđarı (8) nesne ve bir nesne yirine qā'im olan **el-küfāyet** bi'z-zāmmi kuvvet cem' i kefi gelür **el-keff** semüz otıdır **keffü'l-kelb** (9) kıoca yemişidür **faşlu'l-kāf ve'l-lām el-ke** (10) bi'l-fethi ve't-teşdid ağırlık ve yorđunlık **el-**

kelā' bi'l-fethi ve'l-kaşr ot yaş eger yābis ve ' inde'l- (11) ba' z yaş ota dirler **el-kilā'** bi'l-kesri ve'l-medd şaklanmak hıfz gibi **el-kul'āt** bi'z-zāmmi te'hîr itmek (12) **el-kelb** it cem' i kilāb ve eklab ve akālib gelür **el-kelebū** bi-fethateyni kuduz it cem' i kelālîb gelür **el-kelbetān** (13) **ve'l-kellūb** bi'l-fethi ve't-teşdid kelbeteyn didükleri çatal demür ki kısāc dağı dirler **el-kelşemet** (14) cem' olmak ictima' gibi **el-kelcet** kile mikyel gibi **el-kelaḥ** söğüt ağacına beñzer bir aşıl uzun müstaķim (15) otdur içi kāmış gibi mücevvef olur ve ğāyet hafif olur ve andan hāşıl olan şamğa uşķ (16) ve aşac dirler rāyihāsı cendübādester ķoĥusı gibi olur tu' mı acı olur ve ' inde'l-ba' z ķalḥ (17) dirler ķāf-ıla **el-kelez** cem' itmek **el-kiles** kirec şāruc ma' nāşına **el-kela'** bi-fethateyni ayaķda (18) olan yarıķlar ve kīrūsaḥ gibi **el-kelef** bi't-taḥrîk sevād ile ḥamrat arasında bir levndür simsim gibi (19) dāne dāne yüzde belürür türkce çıĝıd dirler **el-kelfā'** yüzünde çıĝıdı olan ' avrat müzekkerinde (20) eklef dirler **el-kelkel** **ve'l-kekāl** bi-fethi'l-kāfeyn fihimā göĝüs şadr gibi cem' i kelākil gelür **el-kelem** (21) cerāḥāt yuķālu keleme ey cerḥa **el-keīm** mecrūḥ kimesne **el-külūh** bi'z-zāmmi (22) bögrek kelye gibi cem' i kelā ve kelyāt gelür **el-keylecet** bir bucuķ rıtle dirler **kekvāse** pire otıdur (23) **kelenkebîn** gül yapraĝın bal ile ķaruşdurup güneşe ķorlar durur ve bal az ķalduķca dağı bal (24) ķorlar perverde olur aña kelenkebîn dirler **el-kelaḥ** uşķ ve ķına şamĝına dirler **kelen** yaban (25) anarı kökidür **kelvāc** anzar dirler **kelikān** tarḥūn otıdur **kelyekelerūn** tere nev' idür cırcır (26) dağı dirler **faşlu'l-kāf ve'l-mīm el-küm** bi'z-zāmmi ma' a't-taḥfif (27) ve bi'l-kesri çiçek domurcığı ki henüz açılmamış ola cem' i kümāmūn ve ekmāmūn ve ekāmīm ve ekimetūn gelür

108a

(1) **el-kemā'et** bi-fethi'l-kāf ve sūkūni'l-mīm ba' dehā hemzet-i meftūḥāt bir aşıl kızıla mā'il aķ mantardur ki başı (2) yumrı ve degirmi olur ve sākı olmaz yaz eyyāmunda çok olur Fāriside semāruĝ dirler Türkide (3) ṭomalan dirler **el-kümtet** bi'z-zāmmi ḥumrat **el-kemşerāt** bi'z-zāmmi amrūd cem' i kemşerī ve kemşeryāt gelür **el-kāmaḥ** tarḥana (4) didükleri ta'ām ve dađı her nesne ki ķoyup ekşidürler **el-kümdet** bi'z-zāmmi levni müteĝayyir olmak ve tekmilü'l-' uzv (5) teşhine necraķa müşḥane ve naḥvuhā **el-kemed** bi-fethateyni ĝam ve ĝuşsa ve maḥzūn olmak **el-kimād** bi'l-kesri (6) ıssı bîz ile a' zāyı

kızdurmak **el-kemret** bi-fethateyni zeker başı re's-i zeker ma'nāsına cem' i kemer ve kemerāt (7) gelir **el-kemkām** belluḡ ağacına beñzer bir ağacun şamğıdur ve ' inde'l-ba' z kışrıdur **el-kemāl** tamām olmak (8) **el-kemlül** bir aşıl laḡif otdur kınāberri dimekle ma'rūfdur **el-kimām** ve'l-kimāmet bi-kesri'l-kāfeyn fihimā (9) çiçek domurcuğı ki açılmamış ola **el-kimen** bi'l-kesri şamān beten gibi **el-kāmen** gizlü ve belürsüz kemnetü'l-cifn ve'l-' ayn (10) gözde ve kapak içinde olan kum ve toprak gibi nesne belürmek **el-kemmün** bi'l-fethi ve zammı'l-mīm **el-müşeddede** (11) kemnün didükleri nesne ki eyüsi kirmānden gelir ve anīsün didükleri ota kemmün-ı ebyaz dirler ve (12) kişnic otına kemmün-ı esved ve dağı kirāvyā otına kemmün-ı ermeni ve nān-ḡāh otına kemmün-ı ḡabeş ve şāh tereye (13) kemmün-ı berrī dirler **el-keme** bi'l-fethi gözsüzlik ki anadan bile toğā **kemādreyūs** ism-i Yünānidür Türkide yir (14) pelidi dirler kışşacuk maḡmūd dirler **kemāfyatūs** ism-i Yünānidür Türkide yir çamı dirler yaprağı koğusu (15) çam gibidür **kemāşir** ism-i Fārisidür cavşire beñzer bir hindī şamğıdur **kemāliyün** ism-i lāḡin siyāh (16) mazeryündür **kemkām** Şeyḡ Dāvud kavli üzere ḡaşlayān-ı cāvī dirler dir (17) **faşlu'l-kāf** ve'l-nūn **el-kinn** bi'l-kesri (18) ve't-teşdid perde ve örtü ḡaḡā gibi cem' i eknan gelir **el-kenīb** bi-fethi'l-kāf ve kesri'n-nūn nebātātdan (19) bir otdur ki tuḡmı hemān bir dāne olur ziyāde olmaz **el-kenbāş** şu içinde biter bir aşıl otdur **el-kinnet** (20) bi'l-kesri ve't-teşdid er görmüş ' avrat **el-kündür** bi'z-zāmmi günlük didükleri nesne ki ' aḡḡarlar katında (21) meşhūrdur lebān ma'nāsına **el-kündüs** bi-zāmmi'l-kāf ve'd-dāl edviye envā' indan bir nev' dür ekşeriyā (22) kāf kāfa ibdāl idüp kundus dirler ve ' üdü'l-' aḡās dağı dirler ve dağı saḡsağan kuşu (23) ' uḡūḡ gibi **el-kindāret** bi'l-kesri balıḡ envā' indan bir aşıl balıḡdur ki arḡasında deve örgüci gibi (24) örgüci olur **el-kentā** cantayāyā didükleri ot **el-ken'** dilkü eniḡi veledü's-şā' leb ma'nāsına (25) cem' i ken' ān gelir **el-kena'** bi't-taḡrīk barmaḡlarun siñirleri çekilüp yumılmaḡ kemāl hüve teşennüc fi'l-aşābi' (26) ve taḡbizuhā **el-ken'at** baluḡ envā' indan bir nev' dür **el-ken'ad** baluḡ kılçıḡı cem' i kenā' id (27) gelir ve ' inde'l-ba' z baluḡ envā' indan birr nev' dür **el-kenef** bi-fethateyni cānib ve nāḡiye ve şıḡınacaḡ yir

(1) **el-kenif** hıfz ve setr idici hafız ve sâtir ma' nâsına **el-kenfilet** ve **el-kenfelilet** kaba uzun (2) şakal **el-kinkir** bi-kesri'l-kāfeyn hârşef didükleri meşhür nesne **el-kânün** demürden veyâ bakırdan düzilmiş (3) od yaqacak ocaq mûkad gibi **el-küne** bi'z-zâmî gâyet ve nihâyet **el-kenhebül** bi-zâmî'l-bâ' ve fethihâ envâ' -ı (4) şecerden bir nev' dür **kendir-i fârisî** aq gündükdür yemenden gelür gayrı yirlerde olmaz dirler **kendirî** (5) hevice ve râziyâneye beñzer qokısı günlige beñzer bir otdur **kenâr** ' arab kirâzî dirler nebqa dağı dirler (6) bir yemişdür **kenâves** bellût aşnâfındandır **faşlu'l-kâf** (7) **ve'l-vāv el-kuvb** bi'z-zâmî kulpsuz bardaq ve şol kâdeh ki kulplı olmaya cem' i elvâb gelür **el-kev'** (8) bilegüñ baş barmaq tarafı ve bi't-taḥrîk bilek çıqmaq ve bilek kemigi ve baş barmağüñ dibi **el-kevter** (9) fülful ehl-i hind lûgatündendir **el-kuvvâret** bi'z-zâmî ve'l-kesri ve't-teşdîdî'l-vāv arı qovanı mu' silü'n-naḥl (10) ma' nâsına **el-kûz** bi'z-zâmî bardaq cem' i ekvâz ve kîzân ve kûzet gelür **el-kevsec** bi'l-fethi köse kişi ve dağı (11) deñizde bir baluq adıdır ki menşâr gibi hortumu olur Fârisiden mu' arbedür **el-kevfân** zahmet ve meşakḳat (12) **el-kevalik** bi'l-fethi ve kesri'l-lâm kışa boylu qaşîru'l-kâmet gibi **el-kevlem** bi-fethi'l-kâf ve'l-lâm fülful **el-kevlân** (13) bi'l-fethi kındıra didükleri ot **el-kevmaḥ** göti büyük kimesne ' aẓîmü'd-dübür ma' nâsına **el-kevn** olmaq (14) ve dağı vücüd ma' nâsına da gelür **el-küver** bi'z-zâmî od yaqacak yir ki ocaq dirler **kevsîḥ** (15) uzun burunlu ve hortumlu bir baluqdur **kevz-i kendem** harvu'l-ḥamâm cevz-i cendem dağı dirler **küşâd** cantayânâ (16) didükleridür ki eşek tırpı dirler **köknâr** ḥaşḥâş qabuğünüñ şuyıdır **kevâlif şeytân** (17) degirmenidür bâdavurd dağı dirler **kev** maruldur ki şalata iderler **kevber** biberdür hindi lisânıdır (18) **faşlu'l-kâf ve'l-hâ'** **el-kühbet** bi'z-zâmî şol (19) aq renk ki kızılığa mâ' il ola ve ' inde'l-ba' z boz renk ki qaraya mâ' il ola **el-kehîb** bādıncândur ki (20) meşhürdür **el-kehrubâ'** bir aşıl şarı şeffâf şamğdur şamân çöpün cezb ider şakâlibe vilâyetinde (21) deñiz kenârında biter ḥür-ı rûmî dirler bir ağacda olur **el-kahkâh** za' if er **el-kuḥûlet** bi'z-zâmî otuz (22) yaşından tecävüz itmek ve saçına ve şakâlına aqlıq qaruşmaq ve mü' enneşinde kahlet gelür cem' i kehlî (23) ve kehlet gelür **el-kehmel** şakîl ve zîm nesne **el-kâhel** iki yağruñ arası mâ-beyne'l-ketefeyn ma' nâsına cem' i (24) kevâhil gelür **el-kehnâ** ayva gülidür ' üdu's-şalîb dağı dirler **kehvâreb** ebe gümecî yaprağına beñzer güzel (25) râyihalı bir otdur **faşlu'l-kâf ve'l-yâ'** (26) **el-keyy** ve **el-**

keyyet bi-fethi'l-kāf ve't-teşdid fihimā ādeme ve tavara itdükleri tağ **el-kiyy** ve **el-kiyyet** (27) bi'l-kesri ve't-teşdidi'l-yā' il-meftūhat fihimā şakız muştakī ma' nāsına **el-keyā'**et za' iflik ve korçaklık

109a

(1) na' tī keyiyy gelür yuḡālu racülün keyiyy ey za' ifün **el-kiyḡarus** bi'l-kesri ve sükūni'l-yā' (2) ve'l-ḡā' il-mu' ceme ve zāmmi'r-rā' il-mühmelet dāri cāvers gibi luḡat-ı rümīden mu' arrebdür **el-kebed** mekr itmek (3) ve mu' ālece itmek ve kuşmak kay' gibi **el-keys** bi'l-fethi zeyreklik būzin gibidür zıddu'l-ḡumḡ **kiyāset** bi'l-kesri zeyreklik (4) **el-keyl** bi'l-fethi ölçmek **el-kiylecet** bi-kesri'l-kāf ve fethi'l-lām arpa ve buḡday ölçekleri kile mikyāl ma' nāsına (5) cem' i keylecāt ve keyālic gelür **el-keylūs** şol ḡidāya dirler ki mi' dede hażm ola **el-keymūs** şol ḡidāya (6) dirler ki cigerde münḡazım ola **el-keylekān** kürrās envā' indan bir nev' dür **el-kiyān** tabī' at **el-keyn** bi'l-fethi (7) ' avretler fercinde olur bez gibi etdür ānuñ-la ferce tarlık gelür cem' inde keyūn dirler **keydārū** (8) egrelti nev' idür kuşḡun otı ve namāzbūr otı daḡı dirler **keyserḡüne** ve keysūḡune dirler Türkīce meryem şaşı (9) ve ca' de daḡı dirler **el-kīyl** bi'l-kesri za' rūr yemişidür **el-Fārisiyyet** (10) **bābu'l-kāf el-meftūhat kābene** göz (11) dimekdür çeşm ma' nāsına feth-i bā-y-ıladur ki şānī ḡarf-i teheccidür **kābūs** uyḡuda ağır başandur **kātvār** (12) ser-gerdān **kātūra** mişlühü ve baş ağrısı şudā' ma' nāsına **kāc** çam ağacı **kāçere** ' aşfur tuḡmı kāçī (13) bulamac didükleri yemek **kāçik** bal ' aḡidesi **kāçkīne** saḡsaḡan kuşı **kār** işdür fi' l (14) ma' nāsına **kārübār** iş güç **kāprur** eyü işlü ve eyü fikirlü kimesne **kārtene** boy otudur ki ḡubūbātdandur (15) ḡalbe ma' nāsına **kārçeng** ḡıyār **kārd** bıçaḡ sikkīn ma' nāsına **kāḡūl** alaca şıḡırcuḡdur (16) ki çekirge şıḡırcuḡı dirler **kārsāz** iş düzüci **kārū** ḡırbā didükleri canavaruñ yumurtaşidur (17) ki zehirlerdendür ḡurmā çiçegi ve kömec **kārīd** yaramaz işdür **kāj** zā-yı ' acemī ile mişl ya' nī aḡval (18) Türkīde şaşı ma' nāsına **kāzīre** uspur didükleri ot ki ' Arabīde ' usfūr dirler **kājīre** (19) zā-yı ' acemī ile mişlühü **kās** toñuz ḡavk ma' nāsına **kāsāne** kuş evi ve kuş ödi **kāskīne** arı (20) kuşı ve çuluk kuşı ve boyun buran kuşı ve kız kuşı dirler **kāsmūy** toñuz kılıdur ki Türkīde (21) fūrçi dirler **kāsnī** acı marul ve ḡüneyik çiçegi ve kaşnı ma' nāsınadur Türkīde de müsta' meldür (22) **kāse-i talḡ** çarāḡūḡ didükleri ot **kāse-i**

sefālīn toprak çanak **kāšem** bir otdur ki (23) amāsyā diyārında añā mendek dirler **kāganū** ağu kırdı ve kıandar kırdı ve kıoz kırdı ve (24) güve didükleri kıurdağızdur kıumaşı keser **kāfür** ma' ruf dārudur hindden gelür eyüsi kıayşürdur (25) ve bir dürlüsi dağı ribāhīdür **kāfür-seprem** ağı yapraklı feslegendür ki 'Arabca 'abīšrān (26) dirler ve bir şaru çiçekdür ki kāfür gibi kıoqar **kāk** göz bebegi insānū'l-'ayn ma' nāsına **kākül** (27) zülf-i müselsel ve bir otdur ki gāyetde acı olur 'Arabca kıllām dirler **kākenc** bir dürlü

109b

(1) it üzümüdür **kākene** mislühü **kākeyā** örümcek evi **kākeyān** 'uşfur tuğmı **kāle** hām yemiş **kālūc** (2) balāmuğdur ki pelid ağacında biter **kālūs** ebleh ve ağımağ **kāle** fāviyenüñ hāmı belki datsuzıdır (3) ki şeklür dirler **kāliye** devlek **kālyā** ' mislühü ve ağızdan ağan şalyar ve tükürük **kāmūs** şu (4) şığırı ki ta' rīb idüp cāmūs dirler **kāme** her nesne ki ekşi ola añā dirler ta' rīb idüp kāmāğ (5) dirler ve cem' idüp kevāmiğ dirler **kānāz** hurma salkıminuñ dibi mi' yār-ı cemālīde hurma salkıminuñ tāzesidür (6) dirler **gāv** kāf-ı 'acemī ile şığırdur 'Arabīde baqar ma' nāsına **kāvāk** içi mücevvef nesne **gāvçeşm** öküz gözi (7) didükleri şarı çiçekdür ki 'inde'l-eṭṭibba bahār dimekle ma' rüfdür **kāvdeştī** şağan giyik **kāvers** (8) şüret şarısı **gāvzebān** şığır dili didükleri ma' ruf otdur 'Arabca lisānū's-sevr dirler **gāvmiş** (9) şu şığırı **kāh** kāf-ı 'Arabī ile şamān 'Arabca tebn dirler ve marul ma' nāsına **kāhrīz** ādemüñ gözine (10) yil getürdigi toza dirler **kāhel** süst **kāhül** maruldur ki bostanlarda ekerler 'Arabca ḥass dirler (11) **kāneye** çeşm dimekdür göz ma' nāsına **kāye** bi-ma' nī kān ya' nī cimā' **kebā** 'öd ağacıdır ki buğür iderler **kebāb** (12) demürde bişen etdür Türkīde de isti' māl olunur **kebābe** ma' ruf edviyedendür **kebt** bal arısı (13) **kebed** tutkaldur ki anuñ-la nesne yapuşdururlar 'Arabca gırād dirler **kebst** zehirlü kıarğa düvelegi **kebş** (14) bānuñ sükünü ile kıocdur ki kıoyunuñ irkegidür **kebk** bānuñ sükünü-y-ıla keklik didükleri kıuşdur (15) **kebkderī** kekligün gāyetde eyüsine ve güzeline dirler **kebüter** gügercīn didükleri kıuşdur ki (16) 'Arabca ḥamāme dirler **kebüder** bir böcekdür ki şuda olur balıqlar yirler **kebūde** sarqun ağacı ve çimşir (17) ağacı **kebūs** a' rac ma' nāsına ya' nī aqsāğ **kütbe** kāfuñ zāmmı-y-ıla ḥacamat şişesidür **kebbī** meymün (18) didükleri canavardur büzīne ma' nāsına **kebitā** ağı halvādur ki nāṭuf dirler ve peşmāniyye

halvā (19) **kebyese** ‘Arabîdür kūsūr-ı eyyāmdan cem’ olup yıl başında sene-i mazīye āhirine ziyāde ötdükleri (20) güne dir **kebīkec** bir otdur şarı çiçeği olur döken çiçeği dirler **ketān** ‘Arabîde ma’rūfdur ki andan (21) iplik idüp bîz doqurlar **ketah** bi-ma’ nî keş ya’ nî şol nesnedür ki yoğurtdan idüp qurudurlar (22) vaqt-i hacetde şorbaya qatarlar **ketrān** bi-ma’ ni qatrān **ketre petre** pāre pāre ve bir dikenlü otuñ (23) şamğıdur ol dikeni deve ziyāde yiyegen olur ‘Arabca keşrā dirler **ketsetū** aşnān ve muḥalleb (24) didükleri otdur ki anuñ-la giyisi yurlar şabūn gibi **ketl** dağ erigi ve dağ elması **kec** kirec (25) dirler nevreh ma’ nāşına **kecle** saşsagan didükleri kuş ‘ağ’ ağ gibi **kedāş** giyik ve giyik (26) boynuzı ve ğayrı ḥayvānātun boynuzı **gedek** kāf-ı şānî ‘Arabîdür ve kāf-ı evvel ‘acemîdür ve dāl meftūḥdur (27) sirdān ma’ nāsına **kedū** qabaqdur ki içinde şu içerler ‘Arabîde qar’ dirler **kedūḥ** ḥammām **kedū-dāne**

110a

(1) bir marāzdur ki ādemūñ içinde qabaq çekirdegi gibi nesnelər ḥāşıl olur aqca gibi olur ādemi (2) helāk ider **gej** kāf-i ‘acemî ile uyuz ve gicik ma’ nāsınadır ‘Arabca cerb dirler **kerā** taḥfif-i rā-y-ıla ve uyḥudur (3) ‘Arabîdür **kerrā** teşdîd ile ve taḥfif ile qan alıcı ve ḥacāmat idici kimse **kerā’ a** atmaca didükleri (4) kuşdur ki qarağı daḥı dirler **kerāk** çullıq didükleri kuş **kerān** qarñ **kerāviya** bir meşḥūr dārudur (5) **kerrāya** bağırtlaq kuşı rānuñ teşdîdi ile erkek kuş arı kuşı ve boyun buran kuşı ki (6) ‘Arabca aḥyul dirler zīrā ibikleri vardur dirler **kerbāş** yaşıl keler **kerbāsū** mişlūhū **kerbecū** ağır başmaq (7) ve ağır başan diyü ‘Arabca kābus dirler **karbaş** yılan gibi bir canavardur ammā ayakları vardur kendü (8) qışacuqdur tiz yürür keryāsū daḥı dirler evlerde ve vīrānelerde olur kirmāniler kerbūd dirler (9) ‘Arabca ḥırbā ve sām ebraş dirler ve kertekele didükleri canavar **kertek** qoqmaq **kertele** qavî ve a’zāsı (10) bekişmiş muḥkem oğlan ki ‘Arabca ḥarrūr dirler **kertinye** örümcek evi luğat-i şīrāzdur **cafz** baykuş **kerçaqū** (11) yelve kuşı didükleri kuş ba’ zılar eydürler ki baykuş cinsindendür **gerd** kāf-ı ‘acemî ile toz ya’ nî (12) ḡubār ma’ nāsına **gerden** boyun gerdān ma’ nāsına **gerdīn-ı pelk** göz qapağınuñ devri **keresb** kerefs (13) dirler Türkîde andan ḡalaṭ idüp kereviz dirler **kersem** za’ ferān **kerefs** kereviz didükleri ot kerseb ma’ nāsına **gergeden** (14) ma’ rūf ve meşḥūr bir canavardur **kerkes**

ma' rûf kuşdur eydürler ki gâyetde çok yaşar hiç bir hayvân (15) incitmez imiş ol ecilden çok yaşar imiş dirler **kerkem** za' ferân didükleri çiçekdür ve kuş feraḥ (16) **kerkemân** kara yonca didükleri ot ḥandeḳuḳ ma' nāsına **kerkîn** bi-ma' nî kergen ya' nî uyuz olmuş **kerm** (17) kâf-ı ' Arabî ve sükûn-ı rā' ile baḡ ve aşma çubuḡı düz ma' nāsına **germā** ıssı ve ḳatı ve ḥarâret zamânı (18) ya' nî hevānuñ ıssısı **germ** kâf-ı ' acemî ve sükûn-ı rā'-y-ıla ḥârr ma' nāsına ya' nî muṭlaḳā ıssı nenüñ ıssısı (19) olursa olsun **germābe** ḥammāmdur ki Türkîde ılıca dirler **kirmāhî** yayın balıḡı **germ-dāne** ḳurd baḡrı (20) dirler bir ağacuñ yemişidür ' Arabca meşân dirler **kerme** bir bucuḳ dānek yāḥūd iki dānek ve irken irişmiş (21) yemiş ve aşı aḳ itmek **germüṣ** bir dürlü keskendür **kerneb** toy kuşı ve baḡirtla(ḳ) kuşı ve toya beñzer bir (22) kuşdur **kerüye** bir dürlüce dikendür deve yir **kerde** kât-ı hindî didükleri otdur ki ṭabîbler ṭabî' atı (23) bāriddür tebrîd için isti' māl iderler **kerre** rānuñ teşdîdi-y-ile tār-ı ' ankebüt ya' nî örümcek evi (24) **kereten** örümcek **keriş** keler didükleri canavardur ve keriş ma' nāsına **kej** kâf-ı ' Arabî ile ve zā-yı ' acemî ile (25) egri dimekdür a' rac ma' nāsına ve yılḡın ağacı **kejār** ḥavşala-i mürḡ ya' nî kuş ḳurşaḡı **kez** kâf-ı ' Arabî (26) ve zā-yı ' Arabî ile telḡ ya' nî acı ve aḥval şaşı ma' nāsına **kezengebîn** başra balı ve dimişler ki acı baldur ve ṭab' (27) ma' nāsına ve erkek ki dişinüñ zıddıdır **kezpā** riyvās cinsünden bir otdur **kej-çeşm** aḥval ya' nî şaşı

110b

(1) **kejdüm** ' aḳreb **kezem** havıç ma' nāsına ki ta' rîb idüp cezer dirler **kezerdişî** yaban ḥavıcı **kezrene** (2) giñ şırrası **kezaḡ** aşuḳ didükleri dārudur ki ' inde'l-eṭıbbā' ma' rûfdur **kezf** ḳatran **kezmāzek** (3) yılḡun ḳozaḡıdır ki ' inde'l-aṭıbbā' ḡarbe dimekle ma' rûfdur ta' rîb idüp kezmāzec dirler **kezne** (4) zā-yı ' Arabî ile ışırḡan otıdır ki ma' rûfdur **gejne** zā-yı ' acemî ile göçgün kuşıdır **kezvān** bir otdur (5) ḳoḳısı ve dadı turunc ḳabı gibi gökcekdür baldırsuz yapracuḳları vardur yirden çıkar şı teresi (6) yapraḡına beñzer eygen yeşil ve gül fıstıḳıraḡdur azacuḳ teşrîfi vardur **gest** kâf-ı ' acemî ile çirkin ve ḳabîḥ (7) kimse **kesnî** kasnî lafzından taḥfîf olunmuşdur ya' nî güneyik çiçeḡi ve güneyik otı **keşt** bi-ma' nî zeşt (8) ve şor ve iplik gibi bir otdur yire döşenür biri birine şarmaşur ḳızılraḡdur **keşten-rüy** yüz göz (9) egilmekdür ki ' Arabca laḳve ' illeti dirler **keşnah** bir

nev^ç uvacuk mantardur ve bir dürlü otdur **keşef** (10) kaplubağa **keşk** keş ma^ç nāsınadır ki yoğurtdan iderler ‘Arabca akit dirler **keşkāb** arpa şuyı (11) ki hasteye içürürler ve büşürürler cavāb dirler ve bir dürlü şerbetdür **keşkek** ma^ç ruf yemektür (12) Türkide de isti^ç māl olunur müştarekdür **keşkin** arpadan ve mercimekten olan etmeğdür **keşnic** bir hoş (13) koğulu tuğmdur Türkide kesr-i kâf-la meşhurdur **keşide** çekilmiş ve süy ma^ç nāsına **keff** teşdîd ile el (14) ayası ve men^ç ma^ç nāsına dağı ‘Arabîdür **kef** tahfif ile Fārisîdür köpük ma^ç nāsınadır **keftār** bi-ma^ç nī zab^ç (15) ya^ç nī sırtlan didükleri canavardur ki yırtıcıdandır meyyiti mağbereden çıkarup yir imiş **kelāğ** kuzgun (16) **kelāğca** saksagan ve karğacuk **kelçe** mişlihū **kelcār** kel başlu **kelh** vaşk didükleri dārūdur ki (17) perpesdür ‘inde'l-eṭṭibā’ ma^ç rufdür **kelf** cefdür ki yüzde ve sâ’ir a^ç zāda olur süs dağı (18) dirler **kelek** hām kavundur Türkide dağı isti^ç māl olunur fetḥ-i lām-ladur **kelik** lāmuñ kesresiyle (19) şaşı aḥval ma^ç nāsına gözüñ şıfatı ve şāhibinüñ şıfatı dağı olur **kelkel-i enc** bir nev^ç ma^ç cūndur (20) ki mi^ç de ağrısına ve südüğü dutulana nāfi^ç dūr **kelem** ma^ç ruf sebzedür ki Türkide lahana dirler (21) **kelüfer ve imdaki** boğaza inen nezle zaḥmeti **kelüşe** zaḥm **kelünde** bir dürlü ince ve uzun ḥıyārdur ki (22) bucuğ arşūn miğdārı olur **kele** kâf-ı ‘Arabî ile ve lāmuñ teşdîdi ile kafa ve baş ‘Arabca re’s (23) ma^ç nāsına **kelyede** tağılmış ya^ç nī perişān olmuş **kelile** karğa **kem** eksük dimeğdür ‘Arabide nākış (24) ma^ç nāsına **kemā** mantar semāruğ ma^ç nāsına **kemāşir** bir dürlü şamğdur hindistandan gelür cavşire (25) beñzer ba’id degüldür cavşir-i hindi ola **kenā** katılık ve zaḥmet **genā**’ kâf-ı ‘acemî ile iplik teli ve ibrişim (26) teline dağı dirler ve gönül kurdıdur ki ibrişim eyler kerpîle ma^ç nāsına **gend** kâf-ı ‘acemî ile murdār (27) koğulu nesne ve murdār koğu ‘arıza ve ma^ç rūza şāmildür **gendāb** yosun bağlamış koğar şudur ki

111a

(1) akmaz tırur **kendāne** pırasa ‘Arabca kürrāş dirler **kenderüş** şarp yir ve zaḥmetlü yir **gendüm** buğdāy **gendumek** (2) ferc dalağı **gendum-gün** buğday añlu **gendeme** buğdaydur kendem mağnāsına ve sigildür ki gövdede (3) çıkar ‘Arabca şulul dirler cem^ç idüp şālil dirler **gendenā** kendene didükleri bir bellü otdur (4) ya^ç nī pıraşa ki şarmaşık gibi bir acı

otdur ‘Arabca kürrāş dirler **kende-hāye** debe ve hāyesüz kimsedür ki hāyeleri (5) çıkmışdur **kendemūy** murdār tüvdür ki kuş yavruları üzerinde olur **kenşetū** çoğan ve hām yemiş (6) **kenkāb** bir şerbet ve arpa şuyına da dirler **kenkāc** dānişuk **kenger** bir ma‘rūf dikenlü otdur deve (7) yir ve ādem dağı yir ‘Arabca hāşef dirler **kenlerdān** çavdar didükleri dānedür ki buğday içinde olur (8) buğday gibi olur **kenev** bi-ma‘nī kendir keneb ma‘nāsına bā-y-ıla vāv arasında tebādül ve tevāhī vardur (9) **kenvedān** kendir tuhmı **kenvedāne** mislühü ve sehdāne ta‘rīb idüp şehdānec dirler **kevāniş** ocağdur (10) ki anda od yanar **kūhak** nağriye ya‘nī üzüm salkımuñ bir budağdır ki añā hāzla dirler **gūden** (11) ‘aqlı eksük dimekdür **kōzd** toñuzlan kırdıdur **kūzine** kızılı hālvā ta‘rīb idüp cevzine (12) dirler **kevset** kāf-ı ‘Arabī ile bir ağacdur ki hānzal didükleri acı nesne anuñ yemişidür **kūlān** hışnaż (13) didükleri dārudur ki hāvlān-ı mekkī dağı dirler **kevm** şular kenar(ında) biten sebze **gevher** ta‘rīb idüp (14) cevher dirler cevherün küllü şey’in mā hilkat cibilletühü ya‘nī her şey’üñ cevheri şol nesnedür ki cibillişi anuñ (15) üzerine halk ola hukemā iştilāhında bizātihi kâ’im olana dirler ve kāfuñ zammaş-y-ıla da cā’izdür (16) **gevherābgine** pīrūze ve sırçalı taşdur ki rengi gökçe olur dirler **keh** şamān ma‘nāsınadır (17) **geh** kāf-ı ‘acemī ile vaqt dimekdür **kehber** sirçe barmağ **kehbele** ebleh ve nādan **kehc** alıc yemişi ve (18) kıca yemişi ve çilek ki tağlarda biter bir yemişidür **gehrübā** şamān kıpıcı taşdur ki bir ağacıñ (19) şamğıdur eydürler ki deñizde daşar deñiz döge döge taş gibi muhkem olur ol şāfidür deñiz (20) dögdükce galiz olur ve galiz oldukça hāşşiyeti ziyāde olur **kehyānā** ayu güli didükleri (21) otdur ki tabibler kıtında kıavānyā ve ‘ūduş-şalīb dimekle meşhūrdur İstanbulda (22) şakāyık dirler **kehyec** tağ erigi ve beridem yemişidür ki kıca yemişi dirler **keyf** ya‘nī avuc **keykec** (23) şu kerdemesi didükleri ot **keyk** kāf-ı ‘Arabī ile piredür ‘Arabca bergūş ma‘nāsına ve imāle-i (24) kāf-ı ‘Arabī ile bebek sevādü'l-‘ayn ma‘nāsına **keyken** şu kerdemesi **keyk** fercüñ içi **keykvāse** (25) pire otı **keyves** muñlakā egri dimekdür **kīlān** baluğ ceyl kışu ve depelik ‘illeti ve ur (26) didükleri şişdür ki ādemde ve tavārda olur **keyveder** mürğ-i ābī ya‘nī ördek didükleri (27) kuş **faşlu'l-kāf el-meksūret kibā** süpründi dimekdür ve

(1) ‘öd ağacı **kib** ağzuñ ic yanı **kibîkec** şu kerdemesi didükleri ot **girân** kâf-ı ‘acemî ile
(2) ağır nesne şakîl ma‘nāsına **girāngūş** kulağı sağır kimse **kirbās** muṭlaqā biz dimekdür
kirbāsū keler (3) didükleri canavar ba‘zılar kirbidür didiler **kirbāse** böyük keler ve
panbuk bizi **kirt** yandı (4) diken ve deve diken **gird** kâf-ı ‘acemî ile degirmi yavlaq
ma‘nāsına **girdāgird** çebçevre ve dolayı (5) ma‘nāsına **kirdegān** evveli kâf-ı ‘Arabî ikinci
kâf-ı ‘acemîdür didiler cevz-i rümîdür ki türkide cevîz ve koz dağı dirler **kirdepic** bir
nesneyi çevreye almaq ve dolanmaq ma‘nāsına **girdenāy** diz ağırşığı (6) ve añā beñzer
yumrı her ne var-ısa **kirsenne** sükün-ı rā-y-ıla ve fetḥi sîn ile ve taz‘îf-i nûn ile burçaq
(7) didükleri dānedür ki küşne dağı dirler **girifedem** nefesi dutulmuş ādem ya‘nî žiķu'n-
nefes ma‘nāsına (8) **kirm** kâf-ı ‘Arabî ile ve rānuñ sükūnı ile ķurdcagızdur böcek
ma‘nāsına ism-i ‘āmdur ḥaşerāt (9) cümlesine ıṭlaq olunur ‘Arabca dūd dirler **kirenc**
borsuq dimekdür **kirvend** ağız çevresinde (10) çıkan uçuk ve demregi **gire** düğüm ve
bend ‘aķd ma‘nāsına ve örümcek evi **kiretin** sümükli (11) böcek ve örümcek **kiryec** bir
pāredür ki bir nesne kesüp ayırırlar **kiyağ** ayrağ olmamaq ve nefret (12) itmek **kiryüned**
bi-ma‘nî kirüned ya‘nî demregi didükleri ‘illet peryün ma‘nāsına ‘inde'l-aṭıbbā’ ķūba
(13) dimekle ma‘rūfdur **girye** ağlayış ve ağlama ma‘nāsına isti‘māl olunur **gişt-ber-kişt**
bir nev‘ (14) ot adıdır ki (15) iplik gibi birbirine dolaşup ķaruş muruş olur yire döşenüp
uzar gider (16) **kişiz** bir hoş ķoḥuluca tuḥmdur ekşeriyā buğday içinde biter Türkide
kişniş dirler **kişende** (17) dudak leb ma‘nāsına **kift** bi-ma‘nî kitf ya‘nî yağran ma‘nāsına
kilām cerāhat ma‘nāsına **kilāne** ataşdān (18) ya‘nî ocaq **gil-ḥurdanî** ṭabāşir ṭoprağı **gilg**
kesr-i kâf-ı ‘acemî ve sükün-ı lām ve kâf-ı ‘acemî diger (19) ile aşda ķāmiş için
mevzū‘dur soñra ķalem ma‘nāsına isti‘māl eylediler **kilim-guş** ‘artanīsā (20) didükleri
dārudur filār dağı dirler **kimā** cennā ma‘nāsına **kindes** saķsağan ķuşı **kinne** (21) kâf-ı
‘Arabî ile ve teşdîd-i nûnla ve āḫirinde hā-i ‘alāmet ile muşṭakî şāķızı **kiyā** kâf-ı
‘acemîñ (22) kesresi-y-ıla otdur ki yirden biter nebāt ma‘nāsına **kiyāhen** āheste āheste
iş işlemek ma‘nāsına (23) **kiyār** kāhil ve kāhillik ve yardım idici mā‘nāsına **kiyān** ṭabāyi‘
kiyā ma‘nāsına **giyāh** ķurı ot (24) nebāt-ı yābis ma‘nāsına **giyāh-i şütor** deve diken
didükleri otdur **kîpā** şirden didükleri (25) bağırsaķdur ki işkenbe yanında olur **kîpū** marul
didükleri otdur **gîti-aray** bir güldür (26) ki çok yaprakları olur başra şehri cānibinde olur

niçe zamān dökilmez tāze durur (27) urdudan-oñra esbāb ve uma arasında orlar ho oulu ider misk ü ‘ anber gibi

112a

(1) rāyihāsı olur bunun-la ‘ ilm arayis daı dirler **kīr** kāf-ı ‘ Arabī ile zeker ma‘ nāsınadır ki er (2) ādemüñ ālet-i cimā‘ idur hemdān daı dirler **gīz** am aacı anavber ma‘ nāsına **kīstu** hanzal ki ebu cehil (3) arpuzıdur **gīsū** ac bōlūgidür **gīšet** yourda arımı büryān **kuzden** iriñ (4) ve gözde olan urı abā **giygīc** kerdeme didükleri ot ve ııran dikenini tumı **gīgen** (5) ol nesnedür ki ‘ Arabca cırcır dirler **gīlā** un dimekdür ‘ Arabca daı dirler **gīldāru** iyrelti otıdur (6) ki ‘ inde'l-eıbbā’ añā seras dirler **kīmyā** ol hīledür ki ‘ aılla arımı ola ba‘ zı nusha ‘ aılla (7) arımı hīledür dimi **giyū** marul **giyveder** uvacuk urdcāızlardur ki u iinde olur **giyeh** (8) hā’-i aliyye ile urı otıdur giyāh ma‘ nāsına **giyhe** bōgürtlen didükleri dikendür ki eker budur ki (9) yemiine ilā olunur ‘ Arabca ‘ alı dirler **gīyt** mutāı aızı **giybe** hācāmat yiri ve hācāmat idecek (10) ālet **falu'l-kāf el-mazmūmāt kībītā** a hālvā (11) **kūt** kelıe didükleri etmek **kūtān** bi-ma‘ nī kūtāh ya‘ nī ıa dimekdür **kūc** giyik derisidür **gūdāze** (12) zevbān marāzı dirler bir marāzıdur **gūder** kādī aacı didükleri aacıdur ‘ inde'l-ıbbā’ mahūrdur (13) **kūdāyı** göbek borısı **gūzār** ua **kūrāz** irkek toñūzıdur ki azulu olur **kūrrāk** u uluı (14) didükleri ucaızıdur ki Tūrkīde yunad uı dirler **kūrbe** kertenkele ve kerdene ki āfitāb-ı berset (15) dirler ‘ Arabīde hırbā ma‘ nāsına **kūrye** kāf-ı ‘ Arabī ile ua ma‘ nāsına **gūrbe** kāf-ı ‘ Acemī ile (16) kedi dimekdür ‘ Arabīde hirre ma‘ nāsına **kūrdekār** bo bōgür **gūresne** ac kimse **gūrsekī** aclı **kūrēf** (17) ara aız zift ma‘ nāsına **gūrēk** kāf-ı evvel ‘ Acemīdür urd ma‘ nāsınadır ‘ Arabca zı’b dirler cem‘ i (18) gūrēkān gelür **kūrēk** zāmm-ı rā-y-ıla yuymurā baan tavuıdur **kūrēk** za‘ ferān ve zerdeūb didükleri (19) arı aacıdur ki ma‘ rūf edviyedendür **gūrem** kāf-ı ‘ Acemī ile am ve ua **kūrme** evvel yetien yemidür ki (20) turfanda dirler **kūrēnk** durna didükleri u külūnk ma‘ nāsına **gūrē** ıacuk yılan (21) **kūrā** yürek burmak **gūzā** ua didükleri dārudur **kūzef** ır ya‘ nī ziftıdır ki ara (22) aız dirler **kūrēk** aramuk didükleri dikendür ve hāvūzlar kenārında biten sebze **kūzved** (23) toñūzlan bōcegi **gūzīde** her nesnenüñ eyüsi ve mutārı

güst kâf-1 ‘acemî ile çirkindir **qabîh** (24) ma‘nâsına **küsîlâ** bir nesnedür ki gücle büken dirler ve qarğa büken dağı dirler **küsîl** üzilme (25) ve üzme ma‘nâsına **guşâde** acuk **küş-hurmâ** erkek hurma dimekdür **guşufet** perîşân itti (26) dimekdür **guşefne** ism-i mef‘ üldür perîşân olmuş dimekdür **guşûfe** ‘usfûr ya‘nî serce kuşu (27) **guftân** çekirge ve çekirgeye beñzer bir kiçirek kuşcağızdur ‘Arabca şakrâk dirler **gufri** hurma çiçeğünüñ

112b

(1) qabı tâlûse ma‘nâsına **kûf** ya‘nî ügeyi kuşu ve baykuş ve kör göz **gül** ma‘rûfdur Türkîde (2) dağı isti‘mâl olunur ve her çiçeğe ‘acemler gül dirler meşelâ gül-i şeftâlû ve gül-i ayva ve gül-i bâdem (3) dirler **gül-âb** gül şuyı **gülâl** depe meyân-ı ser ma‘nâsına **gülâle** kâkül ve dökilmiş sac ba‘zılar (4) perçemdür didiler ve gül destesi **gülbâng** âvâze şavt ve şadâ ma‘nâsına **gülbâ-şeker** ma‘rûf (5) nesnedür ki güli şeker ile perverde iderler gül-be-şeker dirler **gül-i bî-fermây** bir kızılca çiçektür (6) çayırlarda biter **külbe-i ‘atâr** ‘atâr dükkânı **gül-i ra‘nâ** ‘avratlar kızılcası **gül-i sûri** bir nev‘ sarı (7) güldür ve ba‘zılar kızıl güldür didiler **gül-i güristân** papadya çiçeği **gülteg** feth-i lâm ile (8) turna didükleri kuş **gül-nâr** anâr çiçeği olur ta‘rib idüp cülnâr dirler **gül-nâr** (9) enar çiçeği ve kirâs didükleri yemişdür ve bir enardur ki yemişi olmaz hemân katmer çiçeği olur (10) ta‘rib idüp cülnâr dirler **gülengebîn** gül-perverdesidür ki bal ile tertîb iderler (11) **gülveşe** zağm **gülül** burçağdur ki hûbûb kısmındandır küşne dağı dirler **gülügîr** boğaz dutucu (12) ya‘nî kekre ve acı nesne kâf-1 ‘acemî iledür **gülüle** kâf-1 ‘acemî ile burçağ **gümâc** hamîrsuz etmek (13) ki poğâça dirler kemec ma‘nâsına **gümîz** sidik bevl ma‘nâsına **gümîzdân** kavuğ ma‘nâsına meşâne (14) gibi **künâr** kâf-1 ‘Arabî ile köknâr ağacıdur **günâc** kâf-1 ‘acemî ile târ ibrişim teli ve gönül qurıdır (15) ki ibrişim eyler **künbdâne** kendir tuğmidur **künc** kâf-1 ‘acemî ile gögsi içerü batup arqası (16) taşra çikuk kimsedür **güncâl** küsbe ya‘nî şuşâm şıkındusu ve her mağzuñ süfline dirler meşelâ (17) yağ tørtusu ve buña beñzer ne var-ısa **künced** şuşâm didükleri tuğmdur ki şirilağan andan olur (18) **küncede** anzarût dirler bir pesdür ki güz otlarındandır **günceşk** serçe didükleri kuş ‘usfûr (19) ma‘nâsına **künger** kâf-1 evvel ‘Arabî ve kâf-1 şânî ‘Acemîdür baykuş didükleri kuşdur cıfd ve büm ma‘nâsına (20) **günhân** bir kiçirek ağacdur yaprakları şakızlık

ağacınıñ yaprağına beñzer қоһуsı tütün қоһуsına beñzer (21) **güvārş** āhirinde nūn ile ve nūnsuz ikisi de isti‘ māl olunur bir ma‘ cūndur ki ta‘ āmı (22) hażm ider ve mi‘ deye kuvvet virür ta‘ rīb idüp cüvārşin ve cüvārış dağı dirler **güvājnek** (23) қаş ile alın arasına dökülen sac perçem ma‘ nāsına **güvāl** sazān balığıdır kāf-ı ‘ acemī iledür (24) **güvālnede** imekler oğlan **güpīn** yağ ölçegi **güvīl** papadiyye çiçegidir bābūnec dirler **kūtāh** (25) қışа ‘ Arabca қаşір ma‘ nāsına **güveç** baykuş ve üvegidir ki cıfı ve büm dirler **güçd** imāle-i (26) zāmm-ı kāf-ı ‘ acemī ile ve andan şoñra üç harfüñ sükūnı ile et laħm ma‘ nāsına **güvhāk** üzüm neferiyesi (27) ve üzüm salqımınıñ bir budağıdır ki aña haşle dirler **güzāb** büryān altında bişen dāne pirinc

113a

(1) ta‘ rīb idüp cevzāb dirler **kūr** zāmm-i kāf-ı ‘ Arabī ile gözi görmez kişiye dirler gice gözi (2) görmeyene şebkūr dirler gündüz görmeyene rüzkūr dirler **kürgendum** şığır mantarı didükleri (3) otdur noħud gibi şaruya māyil dānecükleri vardur **kevr-giyāh** ayrıқ otı **kūr-müş** gözsüz (4) kesken ve köstebek dirler **kūj** kāf-ı ‘ Arabī ve zā-yı ‘ Acemī ile çam ağacı **kūzed** тоңуzlan (5) қурdı **güzistān** meflūc ve ceviz ağacı çok olan yir **gūze-i penbe** penbe қоzağı dimekdür (6) **gūzvāre** şişe ki ‘ Arabca қārūde dirler **gūzīne** kāf-ı ‘ acemī ile қоzlu ħalvādur **gūsbend** (7) қoyun ħanam ma‘ nāsına **gūsfend** mislühū **gūst** қарға düvelegi **gūsrūn** uca ve segirden ve yan (8) başı ve debr deligi **gūş** kāf-ı ‘ acemī ile қулақ **gūşād** bir otdur ki canţayānā dirler edviyedendür (9) **gūşāsb** iħtilām olmaқ **gūşālenk** ғurna didükleri қуş **gūşt** laħm ya‘ nī (10) et **gūstābe** et çorbası ve maţancana didükleri aş **gūşt-ekende** börek ve senbūse ve sucuқ (11) ve munbār **gūşet-rübā** devlengec didükleri қуş ki çaylaқ de dirler **gūştīn** etlü ve semüz (12) kişi ve etlü ta‘ ām **gūştce** қулаға girecek böcek **gūş-ħaya** yavşı didükleri böcekdür (13) ki kene dağı dirler **gūş-māhī** yılan başıdır ki uvacuқ boncuқ ki mekkārīler қatırlarınıñ yularlarına (14) ve қуşқанlarına dizerler **gūş** mengūş ve küpedür ki қулаға тақарlar **kūften-dil** ħafaқān (15) zahmetidür ki Türkīde yürek oynaması dirler **gūk** maruldur ki yiyicek uyħu getirür **kükürd** (16) kibrit dimekdür **kūknār** bir dürlü çam ağacıdır ki yemişi olur fistiқ gibi köknar dirler **gūlenc** (17) bi-ma‘ nī қулunc zahmeti **gūnest** siñirden oturak yirine olan

kalın et ve sağrı ve uca (18) dimekdür **gūvve** maḥceme ya' nī ḥaccāmlaruñ şişesidür ki anuñla ḳan şorarlar **kūhān** deve örgici (19) ve her canavaruñ sırtında isti' māl olunur dirler **gūhenc** aluc yemişi **gūh-ḥar** eşek tersi ve (20) tağ eşegi **gūher** ta' rīb idüp cevher dirler her nesne ki kendinüñ zātı ile ḳā'im olmaya (21) ' araz dirler aḳlık ve ḳaralık gibi ve bir ādemüñ aşlına da cevher dirler **gūherī** bedel ve ' ivaż ve aşlı eyü nesne (22) gerek ādem ve gerek ḥayvān **gūhzere** it dirsegi dirler bir marazdur ki gözde olur **gūhek** (23) aluc yemişi **gūhenc** mislüḥü ve it burnı didükleri kızılca erik ve igde **gūnyaṭū** yaban balıdır (24) ki ' Arabca rabbe-sūs dirler **gūyāgehec** aluc yemişi za' rūr ma' nāsına **kuhen** çuḳada yeñi ve eski kāf-ı ' acemī (25) ile boḳ neces ma' nāsına **kubne** eski ' atıḳ ma' nāsına **bābu'l-lām** (26) **vemā ba' dehū mine'l-muṭābıḳ faşlu'l-lām ve'l-hemzeti el-lu'üb** bi'z-zammi şuşamak **el-lu'ūḳat** bi-zammeteyni (27) uyḳu ağırılıḳı **el-lu'lu'u** bi-zāmmi'l-lāmeyn incü cem' i le'ālī **el-lā'ī** ' alā vezni le'ā yaban şıḳırı şevr

113b

(1) vaḥşī ma' nāsına el-e'ā'ün gelür ef' ālün veznine **lāziverd** lāciverd taşı ve lāciverd boyası dirler **lāden** (2) Türkide daḥı laden dirler laden didükleri şey gökden pamuḳlık çalıasına yaḡar ve kiçinüñ (3) şaḳalına ol otdan buluşup lādeni kiçilerüñ şaḳalundan cem' iderler **lāḡıye** şıḳır ḳuyruḳı (4) ve ḳara südlegen ve balıḳ öldüren daḥı dirler **lāḡüyen** tavşan ayaḳı dirler bir otdur **lālā** (5) mekkeden gelür bir otdur **lāle** lale çiçeḳidür çok nev' olur **lāletü'l-efrenc** firānce lalesidür (6) dirler bir gök çiçeḳdür yapraḳları rāziyāne ve ṭuraḳ otına beñzer çiçeḳini yapraḳları (7) şaḳlamışdur **lāyī** hindī bir ağac şamḳıdır **faşlu'l-** (8) **lam ve'l-bā' el-lubb** bi'z-zammi ve't-teşdīd ' aḳl cem' i elbābün ve alubun gelür **el-bā'et** bi'l-kesri (9) ağuz didükleri ḳoyu süd ki her dişi tavar toḳursa evā' ilinde olur cem' i kesr-i lām-la liyā' (10) gelür **el-lebīb** ' aḳıl kimesne cem' i elbā'ün gelür **el-lübābet** bi'l-fethi zeyrek ve ' aḳıllu olmaḳ **el-lubāḥıyyet** (11) bi'z-zammi şol ' avrat ki ḥılḳati tamām ola mer'etün tāmmetü'l-ḥılḳat ma' nāsına **el-libd** bi'l-kesri ve sükūni'l- (12) **bā'** keçe yünden iderler **el-lübs** bi'z-zammi giymek **el-lebs** bi'l-fethi giyecek nesne libās gibi **el-libās** (13) bi'l-kesri giyecek ve örtünecek nesne **el-liban** ḥardala beñzer bir otdur ve ' inde'l-ba' z ḥardal-ı berrīdür (14) dirler **el-lubbāte** bi'z-zāmmi kepenek didükleri nesne

el-libak ve **el-libik** bi-kesri'l-bā' fihimā 'ākīl hāzık kişi (15) **el-lık** karuşdurmak hālt gibi **el-leygūs** mürr didükleri acı zamğun adıdur eṭibbā katında ma' lümdur (16) **el-leben** bi-fethateyni süd cem' i elbān gelür ve daḥı boyun ağrısı ki yaşdıķ yüksek olmaḳdan (17) ola **el-lübān** bi'z-zammi günlük Fārisice kendir ma' nāsına ve hind memleketinde cāve dirler bir cezirede (18) bir aşıl böyük ağacdur anuñ şamğına lebān-ı cāvī dirler **el-lebān** bi'l-fethi gögüs şadr gibi **el-libān** (19) hāşşa ' avrat südi ve rızā' ma' nāsına gelür **el-lubnī** bi'z-zāmmi bir agacdur ki südi olur (20) bal gibi ğalız ve yapışuķ olur ve ' inde'l-ba' z şamğa beñzer bir nesnedür maya' a dirler ve ol (21) maya' aya aştarek dirler ve ' asel-i lubnī dirler buḥūr daḥı iderler **el-leblāb** sarmaşuķ ve ' inde'l-ba' z (22) karamuķ didükleri uvacuķ tağ yemişi **el-leblah** bi-fethi'l-lāmeyn ḥabbu'l-ḥusn didükleri nesne (23) **leben-i hāmiz** şol ayrandur ki yağın alup ekşi olsa añā muḥiz dirler **lebenü'l-meytü' āt** südlegen (24) otlarınun südleridür **lebenü's-sevdā'** mağrib tarafından gelür bir şamğdur **leblābü'l-muştakī** ' avraṭlar (25) saķıza ḳoduķları çatlambaķ didükleri kızıl ḥabbecüklerdür **lesnec** çınāra beñzer bir ağacdur (26) ' acemde buña semeyye dirler **faşlu'l-lām ve't-tā'** **el-lett** bi'l-feth (27) ḳarmaķ hālt ma' nāsına ve lettehū ey belehū **el-let'** bi'l-hemzeti fi āḥirih toğurmak ve cimā' itmek **el-lettāc**

114a

(1) yaban şıgırı şevr-i vaḥşī gibi **el-leth** aclıķ cū' gibi **el-laṭḥ** buluşmak laṭḥ gibi **el-lütne** bi'z-zāmmi ve fethi'n-nūn (2) kirpi didükleri canavarun dişisi ünşāü'l-ḳanāfiz ma' nāsına gelür **faşlu'l-lām** (3) **ve's-şā'** (4) **el-liş** bi'l-kesri ve fethi's-şā' il-muḥaffefet ve yecüzü teşdidühā diş diplerinun eti dişler (5) arasındağı ete ' umr dirler cem' i lişāt ve leşī gelür ve ḳablü'l-lişte bi'l-kesri ve't-taḥfif mā ḥavle'l-esnān (6) **faşlu'l-lām ve'l-cīm el-lāc** (7) tar nesne **el-lüce** bi'z-zāmmi deriñ böyük şu **el-leclāc** sözi dutan söyleyen ve bir ḥarfı iki (8) kez söyleyen ve şaṭranc te'lif iden ḥakīm **el-lüceyn** bi'z-zāmmi ve fethi'l-cīm gümüş fizza gibi **el-leccī** bi'z-zāmmi (9) ve't-teşdid böyük deñiz **el-lācī** muşliḥ kimesne **faşlu'l-lām ve'l-hā'** **el-laḥḥ** bi'l-fethi ve't-teşdid (10) ulaşmak **el-laḥa** ağız bucağı **el-liḥā'** bi'l-kesri ve'l-medd ağac ḳabı ḳışr-ı şecer ma' nāsına **el-laḥs** yalamaķ (11) **el-laḥāz** bi'l-fethi göz ḳuyruğı mu' aḥḥarü'l-' ayn ma' nāsına **el-liḥāz** bi'l-kesri mülāḥaza itmek **el-laḥz** (12)

lāmuñ fetḥi ve ḥānuñ sükünü ile göz kıyruğı ile bakmaq **el-laḥzat** sā'at cem' i elḥāz ve laḥūz gelür (13) **el-laḥf** örtmek setr gibi **el-liḥāf** bi'l-kesri örtü neden olursa ammā yorğan için şāyi' olmuşdur (13) cem' i luhuf gelür **el-laḥk** şöñradan ulaşan ve tābi' olan nesne **el-luḥket** bi'z-zammi kelere beñzer bir (14) canavaruñ adıdır **el-laḥleḥat** bi-fetḥi'l-lāmeyn kalķıtmaq ve depretmek **el-laḥlāḥ** yaban turbı fecel-i berrī (15) gibi **el-laḥm** et cem' i luḥüm ve laḥmān ve liḥām gelür **el-laḥham** bi-teşdidil-ḥā' ḳaz gibi bir böyük başı kızıl (16) ḳanadı ḳara bir ḳuşdur ki egīd dirler ve daḥı vez' didükleri keler **el-laḥīm** etlü semüz kişi ve ḳatīl (17) ma' nāsına da gelür **el-laḥame** bi'l-fetḥi etlülük ve semüzlik **el-laḥmet** bi'l-fetḥi et pāresi **el-laḥan** bi'l-fetḥi (18) fi'l-lām ve'l-ḥā' zeyreklik fiṭnat gibi **el-laḥv** bir nesnenüñ ḳabın şoymaq nenüñ olursa **el-laḥi** bi'l-fetḥi (19) saḳāl bitdügi yir menbitü'l-liḥyet gibi **el-liḥyat** bi'l-kesri saḳāl cem' i lāmuñ zammı ve kesri-y-ile luḥi gelür **liḥyetü't-tīs** (20) teke saḳalı dirler bir otdur yemlik daḥı dirler **liḥyetü'l-ḥimār** baldırı ḳara dirler ve per-i siyāvuşān daḥı dirler (21) **liḥyetü'l-fül** dīv saḳalı dirler bir otdur **faşlu'l-lām** (22) **ve'l-ḥā'** **el-laḥḥ** bi'l-fetḥi ve't-teşdid gözüñ yaşı çok olmak **el-laḥc** gözüñ çapağı ve yaşı yaramaz olmak (23) ve şol göz ki yaşlu ve çapaḳlu ola 'aynün laḥcetün dirler **el-lāḥset** tutmac aşı ki ma' rüfdur **el-laḥş** (24) gözüñ üst çapağı etlü olmak na' ti elḥaş gelür **el-laḥ'** bi't-taḥrīk gövde ve cism sölpük ve şarḳuḳ (25) olmak istirḥā' ü'l-cism ma' nāsına **el-laḥf** zārb-ı şedīd ve şol ḳaymaq ki yufḳā ola zübd-i raḳīḳ ma' nāsına (26) **el-ḥalḥat** bi-fetḥi'l-lāmeyn gökcek ḳoḥulu nesnelere birbirine ḳarışmaq ve 'inde'l-ba'z ma' cün-ı ḥoş-büy **el-luḥm** (27) bi'z-zammi deñiz balıḳlarından bir nev' balıḳdur ki aña gūsec daḥı dirler **el-laḥan** bi't-taḥrīk ḳoḳmaq netn gibi

114b

(1) yuḳālu laḥnü'l-laḥm laḥnen **el-laḥyes** yaban şebboyıdır **laḥlaḥa'-i süleymāniye** za' ferān çökeginüñ yağıdır (2) **faşlu'l-lām ve'd-dāl el-ladūr** bi'l-fetḥi şol devāya dirler ki marīzuñ ağızına döküp içürürler (3) **el-ledes** yalamaḳ laḥs gibi **el-ledağ** ekşilik ve yalan ve 'aḳreb şoḳmaq ve ışıрмаḳ yuḳālu ledağatü'l-'aḳrab (4) ve'l-mef' ülü ladiğ ve meldüğ ledağatü'l-ḥayye ledğan ve teldāğan eyzan **el-ludānet** ve **el-ludūnet** bi'z-zāmmi (5) yumuşaḳlıḳ **faşlu'l-lām ve'z-zāl el-lezz** (6) bi'l-fetḥi uyḳu nevm gibi ve tatlu lezīz nesne

yuḳālu şarābun lezzün ey lezīzün ve'l-cem' u'l-lezīz **el-lezzet** her (7) nesnenün tu' mı eyü olmak cem' i lezzāt gelür **el-lezār ve el-lezāret** dad lezzet gibi yuḳālu **el-şey**'ü (8) lezāz ve lezāzet ey vecedtühü lezīzen ve el-tezzeztü ve telezzeztü bi-ma' nī **el-lezīz** tatlu **el-luz'** yakmak (9) yuḳālu leza' ate'n-nār ey aḫrakat **el-lezlād** kurt didükleri canavar **lezāku'z-zehab** aşk (10) didükleri zamg **faşlu'l-lām ve'z-zā'** **el-luzüb** (11) bi'z-zāmmı yapışmak ve şābit olmak **el-lezc** dayanacak olmak ve çekilüp uzamak yuḳālu leric'e-ş-şey'ü bi'ş-şey'i (12) izā leziḳa ve temüddü fehüve lercün **el-lezücet** dayancukluk ve çekilüp uzamak **el-luzuk ve el-luzūkat** bi'z-zāmmi (13) yapışmak ve ulaşmak yuḳālu leziḳa bihī bi-kesri'z-zā' luzūḳan bi'z-zāmmi **el-lezūk ve'l-lāzık** yapışgan nesne **el-lāzūk** (14) şol devā ve merhem ki yaraya yapuşur oñılmayınca kopmaz **el-lezek** bi'l-fethi yārenün eti bitüp oñılmak (15) yuḳalu kezeke'l-cerḫu izā istevā nebātü laḫmehü **el-luzüm** bi'z-zāmmi lāzım olmak **el-lizām** bi'l-kesri mülāzım olmak (16) **faşlu'l-lām ve's-sin el-less** bi'l-fethi (17) ve't-teşdid yimek ekl ma' nāsına ve yalamak laḫs gibi **el-lesbü** urmak ve yalamak ve lāşık olmak ve yılan (18) ve ' aḳreb şoḳmak **el-lusüb** bi'z-zāmmi lāşık olmak **lezüb** gibi **el-lüssed** yalamak ve emmek **el-les'** yılan (19) ve ' aḳreb ve arı şoḳmak ve ışırmak **el-lusık ve'l-lusūk** yapışmak **el-lesm** ilzām itmek **el-lisān** bi'l-kesri dil (20) cem' i elsinet gelür **lisānü'l-ḫamel** siñirlü yaprak didükleri ot ki baḡa yapraḡı daḡı dirler **lisānü'l-kelb** (21) it dili dirler bir otdur **lisānü'l-'aşāfir** kuş dili didükleri nesne ki diş budaḡ didükleri (22) aḡacın yemişidür **lisānü'l-fers** mersin yapraḡına beñzer kiçirek raḳiḳ otdur **lisānü'l-ibil** deve dili (23) dirler bir otdur **lisānü's-şevr** Türkide daḡı lisānü's-şevr şıḡır dili daḡı dirler **lisānü'l-ḫayye** yılan dili dirler (24) **lisānü'l-baḫr** sībyā ya' nī merkeb balıḡıdır **lisānü's-sab'** yırtıcı dili dirler bir otdur **lasān** sivilcü (25) otı dirler lasān didükleri ot kulaḡ otı ve şıḡır kulaḡı dirler ḳalā dimek aḡızda çıḡan (26) sivilcüye dirler **faşlu'l-lām ve'ş-şin el-leşş** şumak didükleri meşhūr nesne **faşlu'l-lām** (27) **ve'ş-şād el-laşbu** bi'l-fethi yapışmak ve tar olmak **el-luşşüg** bi'z-zāmmi kemik üstindeki deri

115a

(1) arıklıḡdan ḳurumak **el-luşşā' ata** bi'l-fethi hindibā didükleri ot **el-laşaf** bi-fethateyni uşul (2) gübrede biter ḫıyār gibi bir nesnedür **el-luşşuk ve'l-luşūk** yapışmak ve ulaşmak

na^{ti} lāşşū gelür **laşîfi** (3) siñürlü yaprağın kücük nev^{idür} **faşlu'l-lām ve't-tā'** **el-laṭa'** bi'l-fethi **el-laṭū'** bi'l-fethi (4) yapışmak ve ulaşmak **el-laṭe** tutmac aş **el-laṭāt** bi'l-fethi alın cebhe ma^{nāsına} **el-laṭah** el (5) ayası-y-la urmağ **el-laṭah** bulaşmak ve yapuşmak ve az nesne ḳalil gibi **el-laṭas** dögmek daḳḳ gibi **el-laṭ'** (6) yalamak laḥs gibi **el-laṭa'** bi-taḥrîk bâtin-ı şefehde olan aḳlık ki ekşer sūdān tā'ifesinde olur (7) **el-laṭīta** tutmac aş lāḥuṣa gibi **el-luṭf** bi'z-zāmmi ve sükūti't-tā' ve yukālu bi-fethihimā bir nesnenün kiçirekliği (8) şıḡaru's-şey' ma^{nāsına} ve daḡı lutf a^{mālde} rıfḳ itmek dirler cemⁱ eltāf gelür **el-luṭluṭ** bi-kesr'il- (9) lāmeyn ḳoḳar çürük diş **el-laṭīm** atası ve anası olmayan kişi **el-laṭmet** bi'l-fethi el ayası-y-ıla (10) yüze urmağ **el-laṭimet** 'ıtr ḳoyduḳları ḳab ve 'attārlar pazārına daḡı dirler ve'l-cem^ü (11) laṭā'im gelür **faşlu'l-lām ve'z-zā'** **el-lezlezele** (12) yılan deprenmek ıztırābü'l-ḥayye ma^{nāsına} **el-lazī** ataş nār gibi **faşlu'l-lam ve'l-'ayn el-lu'āb** (13) bi'z-zāmmi aḡız yarıdır salyār dirler ammā tükruk didükleri bu degüldür türkrüge buzāk dirler **el-la'b** (14) bi'l-fethi mislühü **el-lā'at** ḳorḳaḳ 'avrat **el-la'c** ḥalacān ve elem virmek ve iḥrāk itmek **la'be-i berberī** çigdem (15) nev^{idür} surcāna beñzer bir otdur **la'be-i muṭlaḳa** yebruh kökidür **el-la's** bi-fethateyni ṭurğun levni (16) ve rengi sevāde mā'il olmağ mü'ennesinde la'asa' dirler **el-la's** bi'l-fethi duşvārlıḳ 'usr ma^{nāşına} **el-la's** (17) bi't-taḥrîk çok yimek ve çok içmek keşret-i ekl ve keşret-i şürb **el-la't** saḳlamağ ve saḳınmağ **el-lu'āt** (18) bi'z-zāmmi yumuşağ yaş ot **el-la'ī'at** darı etmegi **el-la'ḳ** yalamak **el-la'ūḳ** ḳaruşturma dimekdür (19) la'ūḳ diyü ol ma^{cün} gibi olanlara dirler ki aḡızda dura mi^{deye} bir uğurda göndermeyeler (20) **el-lu'ūḳāt** sür^{at} **el-lu'ḳat** bi'z-zāmmi ḳaşuḡla alduḳları nesne **el-la'l** bir memdüh ḳıymetī kızıl taşdur (21) ki şā'irler maḥbūblaruñ lebinini aña teşbih iderler **el-la'lūs ve'l-la'ūs** ismün min-esmā'i'z-zizi'b (22) **el-la'ālek** toḡrulıḡa ḳalḡup durmağ **el-la'vet** emcek başınuñ çevresindeki ḳaralıḳ cemⁱ la'ā' (23) gelür **el-lā'uyet** sūdlegen didükleri ot ki şahrālarda ve taḡlarda olur şārı güzel ḳoḳulu (24) çiçeḡi olur otınuñ levni şafrata mā'il olur ve müshil-i lebeni olur **faşlu'l-** (25) **ḡayn ve'l-lām el-laḡab** zaḡmet ve meşakḳāt ve racül-i za'if **el-lāḡıb** ac yorılmış kişi **el-laḡüb** bi'l-fethi (26) aḡmağ ve za'if **el-luḡat** bi'z-zāmmi şavt ve şadā cemⁱ laḡi gelür **el-luḡd** bi'z-zāmmi çeñe ile şafḡa-i 'unuḳ (27) arasında olan et cemⁱ alḡā' gelür **el-liḡāt** bi'l-kesri şavt ve şadā **el-laḡlaḡat** bi-fethi'l-lāmeyn

(1) ördekden kiçirek bir gökce kuşdur başında aqca miqdārı aq tüyi vardur **el-luġām** bi'z-zām̄mi (2) şol hayvanāt ki zevāt-ı hāfiriden ola **el-luġnūn** bi'z-zām̄mi çeñe ile şafha-i 'unuq arasındaki et (3) luġdūd ma' nāşına cem' i legānīn **el-laġv** fā'idesüz kelam qabiḥ ve kelām-ı bāṭıl ve şol nesneye dirler ki (4) maṭrūḥ ola ve kimse raġbet itmeye **faşlu'l-lām ve'l-** (5) **fā'** **el-leff** bi'l-fetḥi ve't-teşdid cem' itmek ve dürmek ve men' itmek **el-laft** kemiksüz et **el-lift** bi'l-kesri (6) şalgām didükleri nesne **el-liftiyyet** şalgām aşu **el-lüffāc** bi'z-zām̄mi ve't-teşdid hoş qoḡulu bir otdur (7) ve aṭıbbā qatında hüve şemeratü'l-yebrūḥ'ş-şanem **el-laḑz** atmaq remy gibi ve söz cem' i elfāz gelür **el-leff u** (8) örtmek setr gibi **el-lifāfet** bi'l-kesri devlāq ve şarġı cem' i lefāyif gelür **el-lufān** bi'z-zām̄mi ve teşdidi'l-fā' (9) ekşi anar ve rummān ma' nāsına **el-laḑyūn** südlegen envā' ından bir otdur ki 'arṭanīşā daḡı dirler (10) **faşlu'l-lām ve'l-kāf el-luqḑāḥ** bi'z-zām̄mi 'alā (11) vezni'l-tüffāḥ hoş qoḡulu bir otdur **el-luqzūf** bi'z-zām̄mi üzüm çöpi **el-laḑat** bi-fetḥateyni yabandan (12) devşirilen nesne ve ma' ādinde bulunan gümüş ve altun pāreleri **el-laḑf** yutmaq bel' gibi **el-laḑlaḑ** (13) uzun ayaklı ve uzun boyunlu bir kuşdur adına leglek dirler **el-laḑm** yutmaq ve sedd itmek ve urmaq (14) zārb gibi **el-luqmet** bi'z-zām̄mi yutmaq ve bir yudum ṭa' ām **el-laḑānet** serī' u'l-fehm olmaq **el-laḑānuq** içi ṭoldurılmış (15) nesne sucuq gibi **el-liḑūt** gibi bi'l-kesri şol 'avrat ki evvel cimā' da yüklü ola **el-ḑand** şeker Fārisiden mu' arbedür (16) **faşlu'l-lām ve'l-kāf el-melk** bi'l-fetḥi bir kıızıl nesnedür ki anūnla deri ve ġayrı nesne boyarlar **el-mülk** (17) bi'z-zām̄mi ve teşdidi'l-kāf nār ağacına beñzer bir hindī ağacuñ zamġıdur Türkide daḡı lek dirler (18) meşhūr nesnedür **el-laḑset** tutmac aşıdur **el-laḑ'** bi'l-fetḥi ışıрмаq les' gibi **el-lelket** bi-fetḥi'l-lāmeyn (19) yoğun gövdelü olmaq ve etlü olmaq **el-lüknet** bi'z-zām̄mi ve fetḥi'n-nūn dilde olan pelteklik 'acmetūn fi'l- (20) lisān ma' nāsına cem' i leken gelür **faşlu'l-lām ve'l-mīm el-lamm** (21) bi-fetḥi ve't-teşdid müteferriḑ nesneleri cem' itmek ve işlāḥ itmek **el-limt** bi'l-kesri ve't-teşdid şol şāc ki (22) qulaqdan tecāvüz itmiş ola cem' i kesr-i lam-la lim ve limām gelür **el-lemc** ekl itmek **el-lemḥ** bi'l-fetḥi nazar itmek **el-lems** (23) yapışmaq mess gibi ve az olur cimā' dan kināye olur **el-lamş** yalamaq laḥş gibi **el-lamz** ağızda (24) olan ṭa' ām baḑıyyesin dil ile tettebbu' itmek **el-lumzat** bi'z-zām̄mi bir pāre ṭa' ām neden olursa

olsun (25) **el-lumāzet** bi'z-zammi ağızda bākī kalan ta'ām **el-lam** ve **el-lema'an** bi-fethateyni fi's-sānī yıldırma ve rüşen olma (26) **el-lemy** bāın-ı şefehde olan semerat **lamā** it üzimüdür **lamlam** deñiz pārusidür katbü'l-baħrī daħı dirler (27) **faşlu'l-lām ve'l-vāv el-levv** bi-teşdidil'-vāv merr didükleri devā ki eṭibbā katında ma' rüfdür **el-levb**

116a

(1) bi'z-zāmmi ve'l-fethi **el-luvvāb** bi'z-zammi şuşamağ ' atş gibi **el-luvbiyā** bi-zammi'l-lām ve kesri'l-bā' ve'l-medd ve'l-qaşr (2) böğürlice didükleri nesne ki ħubūbātındur **el-luvbā** mislühū **el-luvşet** bi'z-zammi za' iflik dimekdür **el-luvḥ** (3) tahta ve yağran kürki ketf gibi **el-levvāḥ** bi'l-fethi ve't-teşdid fi'l-vāv muħarrağ ve mugayyer nesne **el-levz** bi'l-fethi (4) ve's-sükün bādem vāhidesinde lūzet ve cem' inde elvāz dirler **levz-i ḥalv** tatlu bādemdür **levz-i raṭb** (5) tāze çağladur **levzü'l-mürr** acı bādemdür **lūr** lor peyniridür cübñü'l-maṭbūḥ daħı dirler **el-levzeyenc** (6) bādemlü ḥalva Fārisiden mu' arbedür **el-levs** bi'l-fethi yemek ve datmağ ekl ve zūğ gibi **el-luvāset** bi'z-zāmmi (7) bir loğma ta'ām dimekdür **el-levşeb** ħurd didükleri canavar zi'b gibi **el-levṭ** yapışmağ ve ulaşmağ (8) **el-levğ** ağızda bir nesneyi döndürüp çiyneyüp daħı yabāna tükürmek ve yalamağ **el-lüvf** bi'z-zāmmi (9) bir ot adıdur ki Türkice yılan yaşduğı ve yılan baçağı ve fil ħulağı daħı dirler **el-luvfu'l-ḥabt** (10) ħorus otı dirler bir otdur **luf-ca' de** mışırda ħalkāş dirler **el-lūkat** bi'z-zāmmi ħaymağ zübde gibi (11) **el-levn** renk sevād ve ḥamrat gibi ve nev' ma' nāsına cem' i elvān gelür **el-lāven** hālūk didükleri otuñ (12) adıdur **el-lü'lü** incü didükleri cevherdür a' lāsı ħürmüz ve müdevver ve böyük ve tatlu olmağdur (13) **lakāyan** ağ ħardaldur ağ üzerlik daħı dirler **lotus** ism-i Yünānidür ṭarfelik büstānisi dimekdür (14) **luḳāḳnişā** ħıla beñzer ve gāyet bir acı kökdür **luḳās** Yünānidür bir nev' yemişdür **lusimā hayūs** altun (15) ħamışı dirler **lūfā** ħaya ħoruğıdur ki turşı iderler ekşer deñiz kenārında olur **el-levy** veca' fi'l-cevf (16) ve'l-levy ve hiye fesādü'l-ma' ide **faşlu'l-lām** (17) **ve'l-hā** **el-lehbet** bi'l-fethi ve's-sükün şusuzlık **el-lehbāb** bi'l-fethi ve's-sükün şusuz kişi ' atşān ma' nāsına (18) mü'enneşi lehbenī gelür **el-lehc** bi'l-fethi ħariş olmağ **el-lehcet** bi'l-fethi ve's-sükün bi-vezni'l-behcet dil (19) lisān gibi **el-luhcet** bi'z-zāmmi ħuşlık ta'āmı **el-lehīdet** bulamac aşı ki ħoyu ola **el-lehz** dürtmek ve ħaruşdurmağ (20) ve urmağ **el-lihzet**

bi-kesri'l-lām ve'z-zā' çeñe ikisine lihzenenān dirler **el-lehlet** bi-fethi'l-lāmeyn süst ve za'if nesne **el-lehm** bir nesneyi sür'atle yutmağ **el-lehv** bi'l-fethi (21) gāfil olmağ ve meşgūl olmağ ve oyun la'b ma'nāsına **el-lehy** bi'l-fethi aqşā-yı sağf femde boğaz (22) ağındaki dilçük didükleri et pāresi vāhidesinde lahāt dirler ve ağız ma'nāsına da gelür (23) fem gibi **el-lehnet** şabāh öyün vaqtinde ol yedükleri ta'am **faşlu'l-** (24) **lām ve'l-yā'** **el-leyy** bi'l-fethi ve't-teşdid 'ilāc itmek ve 'āciz olmağ ve diliyle bir nesne urup (25) bogazına dağmağ **el-liyā'** bi'l-kesri ve'l-medd noğūda beñzer şedidü'l-beyāz bir nesnedür hicāz diyārında (26) olur noğūd gibi anı yirler **el-lit** bi'l-kesri şağfa-i 'unuğ ikisine leytān dirler **el-leyş** bi'l-fethi arslān (27) esed gibi **leyşergas** Yūnānī lafızdur ma'nāsı nisyān dimekdür **el-leyāhaye** hāl itmek **el-leyt** bi'l-fethi

116b

(1) ulaşmağ **el-liyt** bi'l-kesri her nesnenüñ levni **el-liyret** bi'l-kesri qamış qābuğı kışretü'l-kaşab ma'nāsına (2) **el-liyāt** bi'l-kesri tükruk ve şol nesne ki gayre yapışmış ola **el-lif** bi'l-kesri ħurmā çöbi vāhidesi life gelür (3) **el-leyk** ve **el-liyākat** lāyuğ olmağ **el-liyāk** ve'l-liyākat bi'l-kesri fihimā mürekkeb midād gibi **el-leyl** gice cem'i leyāl gelür (4) **el-leymūn** bi'l-fethi meşhūr yemişüñ adıdur Yūnān luğatından mu'arbedür ve az olur ki nūn isqāt (5) idüp leymū dirler **el-liyn** ve **el-liynet** bi'l-kesri fihimā (6) yumuşaklığ ki zidd-ı haşūnetdür **el-liyān** bi'l-kesri yumuşaklığ mülāyenet gibi **el-leylil** yoğaru dişlerüñ kışası ve 'inde'l-ba'z yoğaru dişlerüñ ağız (7) içine olmağ yuğālu raculü eyl ve imra'atü eylā' izā kānet esnānühu'l-'ayān kaşīran ve mā yelā (8) dāhile'l-fem **liynānūtan** rūmī günlük ağacıdur teke vilāyetinde çoğ olur **liymūniye** et ile (9) ve çoğ şey ile bişürürler bir ta'amdur **leymūniyūn** Yūnānīdür quzu qulağınuñ irisi dimekdür **leynec** (10) çividdür nīl-i civīd ağacıdur ḥāşāresine neylic dirler **el-nesih** aqlimyā nev'indendür kıbrus (11) ceziresinde alınur ma'deni andadur **leylāf** Türkice leylāk çiçeği dirler İstanbulda çoğ (12) olur **el-Fārisiyyet bābu'l-lām el-meftūhāt läberlā** (13) ḥalvā-yı gūlāc **lāḥset** tutmāc aşıdur Fāriside lākeçe ve lākeşe isti'māl olunur ta'rib (14) idüp lāḥāst dirler **lāden** ma'rūf ḥoş koğulu 'anber gibi nesnedür penbelik otunuñ üzerine (15) yağar keçi otlarken tüyine yapuşur andan direrler ve dirler ki ol otuñ kendüsinden ḥāşıl olur (16) **lāde** ebleh ve bön

lājverd lām-ı elifden soñra zā-yı ‘acemī ile ol taşdur ki ta‘rīb idüp (17) lācverd dirler ve lājverd dağı dirler **lās** ketānçöpi dirler ki Türkide üstübīdür **lāk** (18) leg didükleri kırmızı boyadur ki hindden gelür **lāş** bi-ma‘nī levāş ki bir dürlü kereddür ve leşdür ki (19) muṭlakā cānsuz bedenden lāşiden me‘hūzdür **lāşe** mişlühü ve omuz ve kāhil **lāger** arık etsiz ve yağsuz (20) ma‘nāsına **lākçe** bi-ma‘nī lākeşe ya‘nī tutmāc aşı **lākşe** mişlühü **lāgye** südlegen didükleri ot **lak-posd** (21) kaplubāğa seng-poşd ma‘nāsına **lāl** dilsüz kişi aħras ma‘nāsına **lālā** bi-ma‘nī bī-hemtā ya‘nī (22) bī-mişl meşelā lülū-yı lālā didiler bī-mişl incü dimekdür **lāle** bir ma‘rūf çiçekdür ki kızıl ve şarı (23) ve beyāz ve niçe dürlü rengi dağı olur kızıl olup dibi kara olsa maħbūblar yañağını aña (24) teşbīh iderler ve ‘āşık bağı yanup qarārduğı anuñ-la isti‘āre iderler **lāle-ruħ** kırmızı (25) yañaqlı ve lāle renklü dimekdür **lāle-i deştī** gelincük çiçegi ‘Arabça şakāyıkū'n-nu‘mān dirler **lāle-i kūhī** (26) mişlühü **lālevā** zahmet ve renc ve şiddet **leb** dudak ma‘nāsına **leb-ā-leb** silme ve dopdolu ma‘nāsına (27) **leb-ħande** tebessüm ya‘nī şırıtmak ve latife **leblāb** şarmaşuk **lebenī** may‘a-i sāyile ya‘nī kara günlük yağı ki

117a

(1) Türkide şafāla dirler **lebūh** süd māyesi **leceb** āvāz **lecec** zāğ-ı siyāh **lahneniş** şebboy (2) çiçekdür ki gice ile қоһar ve ħayru dağı dirler **lerze** lertziden lafzından ism-i maşdardur ditreme ma‘nāsına (3) ve ol ‘illetūñ ismidür ‘Arabca ra‘de ve ra‘şe dirler **lerş** sille ya‘nī ṭapanca dimekdür **lezc** aħvel (4) ya‘nī şaşı rā-yı ‘Arabī ve zā-yı ‘acemī ikisi de ca‘izdür **la‘l** ‘Arabīdür bir ma‘rūf kıymetli taşdur **la‘l-gūn** (5) bir dürlü kızıl güldür ‘arūsperde dirler **lefc** göz çapağı ve burun sümügi **lakş** kurd eşeni didükleri (6) ‘illetdür **laklak** bi-ma‘nī legleg ya‘nī leylek didükleri kuşdur ki cümle kuşlaruñ şeyhidür şeyhu‘t-tuyūr dirler (7) Fāriside leglegdür ta‘rīb idüp laklak dirler **leg** kırmızı boyadur ki ‘āmme taħrīf idüp zamm-ile (8) lüg dirler ve hem bıçak ve kılc şabların anuñ-la perkidirler **legāne** bağırsağ doldurması ki saħk dirler (9) **lektā** bulamac aşı **lektār** mişlühü **leklek** bi-ma‘nī laklak **leter** semüz ve her nesneden қayurmayan kimse ki aña (10) laubālī dirler **lengān** aksırık **lūzine** bādemlü ħalvā ve қatāyuf **leçūr** ırmağ kenarı ve қuyruk şalān (11) kuşı **faşlu'l-lāmü'l-meksüret lisānü'l-‘uşfūr** (12) diş budak ağacına beñzer bir ağacdur

tuḡmına lisān'ul-^ç aşāfir dirler **lišīne** demrelü ^ç illeti **likş** (13) ḡurd eşeni didükleri ^ç illet **linc** bir nesneyi çıkarup taşra götürmek **ling** baldırsaḡ ma^ç nāsına (14) **lipā** şirden didükleri nesne **lif** her ot ki til til ola aña dirler ve ḡurma kökidür dellāklar **līfi** (15) ve ebkīr ma^ç nāsına **limūn** ma^ç rūf yemişdür turunca beñzer **limūn-āb** ve **limūnā** limūn şuyıdır **lime-i gūş** (16) keş didükleri ḡatıḡ **faşlu'l-lām el-mazmūmāt lūbnī** (17) may^ç a-i sā^ç ile **lah** ḡaşīr otı daḡı ve ravḡ ma^ç nāsına **loḡma** ma^ç rūf ta^ç āmdur pāzārlarda (18) şatarlar ve her kişinūñ aḡzındaki çinedüḡi pāreye loḡma dirler **lek** kırmızı boyadur Türkīde (19) müsta^ç meldür **lūbya** böḡürlece didükleri dāne ki ḡubūbātdandur **lūbye** mişlūhū **lūc** egri gözlü (20) kişi ki şel dirler ve şaşı dirler aḡvel ma^ç nāsına **lūḡ** ḡaşırlar öreceḡ ot **lūr** bir dürlü (21) peynirdür ki ^ç Arabca kerīş dirler **lūrī** bir böyük ḡuşdur **lūf** bir otuñ adıdır ki Türkīce (22) yılan yaşduḡı ve ayu pancarı ve ḡurd ḡulaḡı ve ḡulancaḡ çevki dirler **lufā** ḡaya ḡoruḡı (23) didükleri otdur ki ^ç inde'l-eḡibbā^ç ḡayy-i ^ç ālem dimekle ma^ç rūfdur **lū^çlū** vāv-ı maḡlūbe ile lafz-ı ^ç Arabīdür (24) incü dimekdür cem^ç i le^ç ālī gelür **bābu'l-mīm** (25) **vemā ba^ç dehū mine'l-mul-muḡābıḡ faşlu'l-mīm ve'l-hemzeti el-mā^ç** şu cem^ç i miyāh ve emvāh gelür **mābyā** göze (26) şu inmekdür **el-māhir** ḡazıḡ zeyrek ādem **māhūdane** ḡabbū'l-mülūkdür **māhīzehr** balıḡ otıdır (27) **māş** merdümekdür **mā^çū'l-baḡr** deñiz şuyıdır **mā^çū'l-cūbn** pīz şuyıdır **ma^çū^çş-şā^çīr** arpa şuyıdır

117b

(1) **mā^çū'l-verd** ḡül şuyıdır **mā^çū'l-ḡıyār** ḡatlu ḡıyār şuyıdır **mā^ç-i nūn** baluḡ şuyudur **mā^çū'l-** (2) **ḡarāḡīn** bal şuyıdır **el-māset** ekşi süddür **māserī** ḡurd eşeni didükleri ^ç illet kıızıl (3) kıızıl ve ḡāyet ḡicişür ve yaşşı yaşşı çıḡup tasa ve ıztırāb virür **māşeyrī** māşerī bir alçaḡ (4) ve yaşşı veremdür ḡamra nev^ç indendür ve anuñ māddesi ve vāfir safrā ile maḡlūḡ bir ḡārr ve ḡarḡatlü (5) ḡandur ekşer ol burun ucundan ḡuhūr ider ibtidā **māmyaşā** māmyaşā didükleri otdur (6) şarıḡ otı dirler ḡaşḡāş-ı maḡrūnuñ ve ḡaşḡāş-ı sevāhilūñ bir nev^ç idür **mazaryūn** (7) südlegen nev^ç idür ḡāmālāvan daḡı dirler **māşayā** gelincük çičegi nev^ç idür arḡāmūnī (8) daḡı dirler **māmeyrān-ı kebīr** Türkīde ḡaramuḡ köki dirler ve ^ç arvaku^çş-şıfr daḡı dirler boyacılar (9) ḡullanur **mānehsetān** sādec-i hindī dirler **māhīzherc** baluḡ otı ve sıḡır ḡuyruḡı ve baluḡ (10) aḡusi daḡı dirler **māş** ^ç araḡa ve māş

ve merdümek didükleri habbdur **māş-ı hindî** kâf bâbında (11) kılet diyü zıkr olunmuşdur **māşeye** merdümekden büşürürler ve terbiye iderler öykene ve gögse ve öksürüğe (12) nâfi' dür **māreyye** za'îf öküze ve za'îf ve dişi koyuna dirler **mās** elmas taşıdır ki (13) beyâz zî-kıymet cevherdür **masküven** reyhân ve şâhsefrem feslegeni gibi bir yaprakdur **me'müniye** (14) bir ta'âmdur ki halk arasında meşhürdür **mā'mün** kekik envā'ındandır hâşâ dağı dirler (15) **māfeş** yumurta loğmasıdır **mā'ül-kamkam** hukemâ katında içine oturacak bir şudur mağ'ad ve rahim (16) çıktığına bundan a'lâ devâ olmaz meşelâ mazu ve cülnâr ve mersîn yaprağı ve bellût bu cümlesin (17) çok şu ile kaynadup ve içine oturalar **mā'ül-kadâh** turunc çiçeği şuyudur çiçek (18) şuyı dimekle meşhürdür **marçüpe** helyün didükleri otdur **malî** Yünânîdür 'asel dimekdür **malsufelen** (19) Yünânîdür oğul otı dimekdür bādrenbüye dağı dirler **marmâbic** yılan balığıdır **mātüykün** (20) kana didükleri şamğuñ ağacıdır **māren** yarpuz nev'indendür **māhterc** baluğ südlegenidür (21) mäh-i zehrec dağı dirler **māşerâ** sersâm nev'indendür **māl-i hulyâ** māl-i hulyâ sevdâvî dīvâneligden (22) bir nev'üdür şâhibi beyhüde efkâre vücüd virür **māniyâver'i'l-kelb** **māniyâ** lafz-ı Yünânîdür (23) 'Arabîsi cunün-ı şeb'îdür yırtıcılar dīvâneligi dimekdür ihtirâk-ı demdendür hüyü kelbler (24) hüyü gibidür **mābertağ** bir devâdur ehl-i mışır katında ma'rüfdur **māğur** keçidür eti bārid- yābisdür (25) **mālik** şu kuşudur ba'zılar âdem şüretlüdür belinden aşağısı balıkdur dirler **mālikü'l-harîn** (26) ayakları ve burnı kızıl ve kendü aq balıkcıl kuşudur **mārkiyü** emarçüye dağı dirler ism-i hindîdür (27) **māset** Fārisîde Türkîde yoğurt dirler **māhaşal** teft-i yezdî dirler bir acı kökdür

118a

(1) **faşlu'l-mîm ve'l-bâ' el-mibred** ige didükleri demürdür küçüğine ige ve böyüğine törpü dirler (2) **el-mebza'** kan alcak neşter menbera' gibi cem' i mebzâz' gelür **faşlu'l-mîm ve't-tâ' el-meten** arka ortası (3) ve vasa'tı zahr ma'nāsına cem' i metân ve metün gelür **el-müteragra'** on yaşından tecävüz itmiş kişi yuqâlu fulânün (4) müteragra' izâ tecâveze 'aşara sinîn **el-münekerrec** küflenmiş etmek **el-metan** turunc envā'ındandır **metnāniyâ** (5) deñiz kenârında kumlu yirlerde olur bir otdur **faşlu'l-mîm ve's-sâ' el-meşâne** bi'l-fethi

sidig durduđı (6) kavik mevzi^c-i bevl ma^c nāsına **el-mişkab** bi'l-kesri delik deiecek āleti cem^ci meşākıb gelir **el-müşelles** bi'z-zāmmi (7) ve teşdiđi'l-lām **el-meftūhat** Őu sayra ki ŐülüŐān gidince kanadup andan koyalar dura **miŐtān** (8) yaban ketānidür **meŐrevrabtūs** meŐr ma^c rūf ve meŐhürdur ki bir mürekkeb devādur **faŐlu'l-mīm ve'l-cīm el-mecbūb** (9) hāyesi ve zekeri kesilmiŐ **el-mecnūn** dīvāne ve mecnūn cem^ci mecānīn gelir **el-mücü^c** bi'z-zāmmi yağlu qaralu et **el-mecmet** (10) hacāmat Őisesi **mecnec** fars vilāyetinde hoŐ-nazar didükleri rayyāhīn nev^c indendür **mec** mürdümekdür māŐ (11) dirler **faŐlu'l-mīm ve'l-hā'** **el-muhtelem** düŐ (12) azmađ vāqı^c gelmiŐ ya^c nī henüz bālig olmiŐ ve ihtilām olmiŐ **el-mahmūm** ısıtma dutmiŐ kimesne **el-māh** bi'l-fethi (13) yumurtanuñ ađı **el-muħħ** bi'z-zāmmi yumurtanuñ Őarısı ve hāye dađı lügattür **el-mahmaž** bi'l-fethi yogurt ve hāliŐ nesne (14) **maħlab** āzarbaycān ikliminden gelir uvacuđ dānelerdür **mahrūt** kaŐnı ađacınıñ kökidür ađacına incidān (15) dirler **maħlab-ı felbere** uflāmūr ađacıdur güzel rāyiħalu çiçekdür **mahrūs** aŐlu'l-incidān diyü (16) zıkr olınmiŐdur **mahmūde** sakmūlyā dirler südlegendür müshildür **faŐlu'l-mīm ve'l-hā'** **el-muħadder** bi'z-zāmmi (17) a^c zāyi uyuŐdurup zā^c f virici nesne **el-muħtađ** bıyıđı ve Őakalı tāze gelmiŐ yigitecük **el-muħat** (18) mīmūñ zāmmı-y-ıla sümük ki burundan cārī olur bir ğalīz ruđubetdür ve la^c āb ađızdan seyelān (19) iden la^c ābdur **el-muħāta** ökse ađacıdur yemiŐinden bal ile qarūŐdurup yelimkara iderler **maħlaŐa** Türkīce (20) hüdhüd baŐı dirler ve muħallaŐa dađı nevrüz otına dirler **el-miħħ** kemük iligidür beynīye dađı iđlāk (21) olunur **muħīz** Őol ayrandur ki tāze Őıđır südünden iderler **muħācīm** nevrüz otıdur maħlaŐa dađı (22) dirler **maħlaŐa'-i ekber** ma^c cūnuna sūtarā dirler **faŐlu'l-mīm ve'd-dāl** (23) **el-midħanet** bi'l-kesri buħūr idecek ħab buħürdān gibi **el-middet** bi'l-kesri ve't-teŐdid dem-i rađık ve iriñ ħayħ gibi (24) cem^ci kesr-i mīm ile mided gelir **el-müdeħħakat** köfte didükleri ħıyma aŐı **el-medd** bi'l-fethi ve't-teŐdid çekmek (25) ve ziyāde olmađ lazım ve müte^c addī olur **el-müdd** mīmūñ zāmmı-y-ıla ve dāluñ teşdiđi-y-ile bir nev^c kiledür (26) ki ol bir rıđl ve ŐülüŐ-i rıđldur eh-l-i hicāz ħatında iki rıđldur ve rūm diyārında yigirmi (27) kiledür ki dörtyüz vuđıyyedür **medħħat** siyāh mürekkebdür **medhebū'l-kelb** nazar otı dirler elsin dađı dirler

(1) **medkafāt** a^ç lāsına medkafāt-ı kâfūriyye dirler tavuqlı ve otlı ve tavuq göğsinden dağı iderler **faşlu'l-mīm** (2) **ve'z-zāl el-meziyy** bi-fethi'l-mīm ve kesri'z-zāl ve teşdidi'l-yā^ç müştehi kimesne^çi gördükde mülā^çabe vaqtinde zekerden (3) ĥurūc iden aqça şudur **faşlu'l-mīm ve'r-rā^ç** **el-merāret** (4) bi'l-fethi acılıq ve öd zehre gibi **merā** tuzlu baluqdur **murāra** bağa dikeninüñ bir nev^ç idür ba^ç zılar deve semüzligi (5) dirler **mürābeye** yāsemın gibidür **merābūd** ĥammām böcegidür **merārāt** cigerlere yapışmış bir yaşıl ve acı maddedür (6) **el-marĥ ve'l-akār** bir aşıl yaşıl ağacdur ki ^çunnāb ağacı-y-ıla ikisin birbirine sürseler şuyı çıkup (7) ol şudan od ĥādış olur marĥ erkegi akār dişisidür **el-merv** yarpuzuñ bir nev^ç idür **merdsenc** (8) mürd-seng didükleri nesnedür ki gümüş ma^çdeninde olur **el-mers** boza dimekdür **mercān** (9) mercān didükleri kırmızı taşdur tesbiĥ iderler **merzencüş** Fārisiden mu^çarredür Türkide baluq otı (10) ve şıçan kulağı ve cān otı dağı dirler **mura^çazi** sof ve tiftikdür ki keçiden alurlar **meryaflān** (11) Yūnānidür biñ yaparaqlı dirler bir otdur **merdasferem** yaban mersinidür mersencek dirler **merkaşyatā** (12) dūşnāyi taşı dirler **mertek** mürd-seng taşıdur **meri** ekşi şeydür çok dürlü olur terkibdür (13) **mirkad** afyona ve cevz-i mā^çile mirkad dirler **mervdiyye** güneyik ya^çnī hindibānuñ gāyet acısıdur **merākī** (14) ya^çnī nāfiĥa bu ^çillet ki merākīdür ve merākīyā dağı dirler Yūnāndan mu^çarredür qādīmden ^çArabisi nāfiĥadür (15) māl-i ĥulyādan bir nev^çdür bu^çillet sevdavī ĥārr ĥalĥtan olur **merār** bād-avrad ve şekā^çi (16) dikenı cinsidür rüzgār öñince yuvalanur **merfīs** lāciverd rengine bir taşdur **merĥītar** (17) bir qara taşdur üsti pul pul olur **merdküş** merzencüş didükleri otdur **meriĥ** hindī bir ĥabbdür (18) zevkūye beñzer **mermer** mermer taşıdur ^çArabda raĥām dirler **merān** ^çindel'-ba^çz kızılcuq ağacına beñzer bir (19) ağacdur **mers** kocalar yarpuzı dirler bir otdur **merṭūlas** balasān-ı qaydūnī dirler **merhem** Türkice (20) melhem dirler **el-meri** bi'l-fethi şol boğaz ki mecrā-yı ta^çāmdur ve şarābdur **el-merāt** ^çavrat āz olur ki (21) bilā-hemze dağı dirler **el-muraffak** bi-kesri'r-rā^ç ve fethi'l-fā^çi ve bi'l-^çaks dirsek cem^çi merāfiq gelür **el-mürekkabet** (22) bi'z-zāmmi ve fethi'l-kāf el-müşeddede qarışmış ve muĥtaliq olmuş otlar **el-murūq** bi'z-zāmmi şāfi sürilmiş revāk (23) şarāb marāzu'l-hādd bi'l-fethi marāzuñ gāyet ve nihāyetine cem^çi ĥudūd dirler **el-marāz** bi'l-fethi her nesne ki (24) insanı ĥadd-i şıĥĥatten çıkarur añā marāz dirler cem^çi emrāz gelür **el-marqat** bi't-

taḥrīk şorba cem' i maraḵ gelür (25) **el-mürr** bi'z-zammi acı dimekdür **faşlu'l-mīm ve'z-zā'** **el-mezüret** (26) eṭibbā ḥastalar için itdükleri şorbadur **el-māzen** qarınca yumurṭası beyzü'n-nemle ma' nāsına **el-mezmen** bi'l-fethi (27) zamān ve her nesne ki üzerine zamān geçe mezmen dirler **mezmāru'r-rā'** i çoban düdügi ve çoban minaresi daḥi dirler

119a

(1) **el-mezc** acı badem ağacıdur **faşlu'l-mīm ve's-sīn el-mesk** bi'l-fethi deri cild gibi cem' i mesūk gelür (2) **el-mesām** tenden taşra gelecek yirler **el-mesaḥ** fethateyn-ıla yürürken uyuluklar birbirine degmek **el-misk** (3) bi'l-kesri misk didükleri güzel қоқulu meşhūr nesne **el-mismār** bi'l-kesri mīḥ **el-müşhil** bi'z-zāmmi ishal idici (4) şey' eger ma' cūn ve eger şerbet cümle sürücilere müşhil dirler **el-mesīḥ** şol ṭa'ām ki duzi ve dadı olmaya (5) **el-meslūk** kābız yumurṭa **el-mesd** narcil lifidür **el-misvāk** ka' beden gelür bir kökdür **el-mesūs** bi'l-fethi (6) aḥcār envā' indan bir nev' gökcek renklü ve yumuşaḵ taşdur ki güneşe qosalar dirler Çin diyārında (7) olur ḥāşşiyeti oldur ki bir ağulu ṭa'āmuñ üstine qosalar veyā tutsalar dirler **el-mesenn** bi'l-kesri (8) ve fethi's-sīn bilegi ṭaşı cem' i misān gelür **el-misil** bi'l-kesri çuvaldız cem' i misāl gelür (9) **faşlu'l-mīm ve's-şīn el-meşmet** bi'l-fethi şol cild-i (10) raḳīka dirler ki veled anuñ içinde olur **el-meş' aş'** at qarışmış şarāb yuḳālu şa' şa' a ey ḥalaṭa bi'l-ma' (11) **meşhūnayā** şırça şuyıdur ki gözden aḳlıḡı giderür **el-mişmiş** bi'l-kesri zerdālū ve ḳaysı didükleri (12) yemiş **mişk-i ṭaramişi'** yarpuz ve rayḥān nev' idür **el-mişraṭ** bi'l-kesri ḥaccamlaruñ neşteridür **faşlu'l-mīm** (13) **ve's-şad el-maşka'** faşih dillü ve bülend-āvāzlu kişi cem' i maşāḳı' gelür **el-maşl** peynir şuyı ve peynir ḳurdi (14) ve ḳatuḵ ve keşe dirler **el-maşılliyyet** tarḥāna aşı ve ḳoruḵ aşı **el-muştaḳidd** saḳız didükleri şamḡ **el-maş'** (15) muşmula didükleri yemişdür **el-maştabā** bozca aşı dirler bir ḳoyu çorbadur **el-maşūs** sirke ile ve (16) ḳoruḵ ile büşürdükleri çorbaya dirler ma' rūfdur **mişbāḥu'r-rūm** kehrubādur **faşlu'l-mīm ve'z-zād** (17) **el-muzfa** ḳan ki et ola fetha-y-ıla et pāresi kıṭ' atun mine'l-laḥm ma' nāsına **el-mazīrat** ayran ve ṭavuş aşı (18) **el-mazẓ** yaban anarıdur **el-mazīr** bir ekşi şorbadur limūn ile iderler perḥīzdür **el-mazḡ** ba' zılar böḡürtlen dikenini ve ba' zılar ĩnc didükleri (19) yemişdür dirler **faşlu'l-mīm ve't-tā'** **el-maṭvā'** gerinmek **el-maṭarkat** (20) bi'l-kesri çekiç cem' i

maṭāriḳ gelür **el-muṭbıḳ** şol ısıtmadır ki bir niçe gün andan ifāḳat olmaya añā ḥummā-yı muṭbıḳ (21) dirler sıtma-i dā'im ma' nāsına **el-muṭıyyen** bi'z-zāmmi ve fethi'l-yā' el-müşeddede balçıklanmış ve şuvanmış nesne **el-maṭbūḥ** (22) müşelleşdür **el-maṭbahşā** bādem la' ūḳıdır **maṭbaḥan** toprak ṭābede eyledükleri büryān ve ḳavurmadur **el-maṭsāt** (23) āḥsırtmak otlarıdır **faşlu'l-mīm ve'l-ayn el-mi'ā** bi'l-kesri (24) bağırsaḳ cem' i em' ā gelür **el-mi'avez** mīmüñ kesri ve vāvuñ fethi ile şol eski bizdür ki oḡlanı añā şararlar (25) **el-mi'şam** bi'l-kesri ḳolda bilarzük yiri cem' i ma' āşım gelür **el-ma'det** bi-fethi'l-mīm ve kesrihā ve sükūni'l-ayn ve kesrihā (26) ḳırsak **el-ma'tūḥ** nāḳışü'l-aḳl **el-mi'yār** bi'l-kesri mīzān altun terāzūsuna daḡı dirler **el-mu'ālac** bi'z-zāmmi (27) dermān eyleyici üstād **el-mi'şar** bi'l-kesri mengene didükleri nesne ki anuñla üzüm ve yağ şıḳarlar **el-ma'z**

119b

(1) bi't-taḥriḳ kiçi didükleri ḥayvān ki meşḥūrdur **el-ma'şab** ḳan alıcılarıñ ṭamar baḡlayacaḳ ḳayışı **ma'cūnu'l-ḳırmız** (2) ḳırmız didükleri böcek ma' cunıdır nef' i çoḳdur ḥafaḳana ve yürek uyanmasınıñ envā'ına (3) ki eger sevdāvi ve eger balḡāmī ola ve cümle sevdāvi emrāza nāfi' dür şan'atī budur ki ḥām ḥarīr yüzdür hem (4) kelāb iki yüzdür hem miskü'l-māsī şuyı iki yüz dirhem ḳırmız otuz dirhem ḳırmızı döḡüp ve misketü'l-māsī (5) şuyını ve gül şuyını ve ḥarīri yigirmi dört sā'at bir yirde ışladup ba' dehū nerm āteşe cümlesin (6) ḳoyup yüz elliki dirhem ḳalınca ḳaynadalar ba' dehū süzüp şāfi ḳılalar ba' dehū iki yüz dirhem şeker ḳatup (7) azacūḳ ḳıvāma gelince ḳaynadup ba' dehū içine ibtidā dört dirhem 'anber ve dört dirhem döḡilmiş ve (8) ḥarīrden geḳmiş incü ve yedi dirhem a'lā 'öd ve yedi dirhem darḳin ve iki dirhem lāciverd ve buḳuḳ (9) dirhem misk ve bir dirhem altun varaḳ ḳatalar evvel miski andan-şoñra altını ḳoyup 'ādet üzere (10) ma' cūn ideler **ma'ḳār** erik şamḡıdır **ma'd** ḥāşıyyü's-sa'lebdür **ma'in** māderiyündür (11) **faşlu'l-mīm ve'l-ḡayn el-muḡarri** bi'z-zāmmi yapuşdurucu (12) dārudur **el-muḡrib** bi'z-zāmmi eget ḳuşı **el-muḡret** bi'z-zāmmi bulanıḳlıḳ kedret gibi **el-maḡre** aşı topraḡınıñ (13) bir cinsidür neccārlar ḳullanurlar **maḡās** iki dürlüdür bir nev' i baḡdādī ve bir nev' i rümīdür (14) baḡdādiye yaban

anârınıñ köki ve rûmîye pire otı dirler **el-mağd** baḥlıcâne ve lafâha ve kemâh (15) küçüğe mağd dirler **el-mağz** göbek borusı ve yürek sancusu dirler **mağnasâ** filiz dirler bir taşdur rengi dürlü dürlü şırçacılar kullanırlar **mağâfir** bal gibi ve terencebîn gibi bir nesne (16) şekerü'l-‘aşar daḥı dirler **el-mağmüset** baḥlıcan kalyesine dirler **faşlu'l-mîm ve'l-fâ’ el-mafyaḥ ve'l-mafûk** (17) ‘aḳlı ve re’yi za‘îf olan **mefrahu'l-ḳalb** gönül şād eyleyici daru **mefraḥ** muṭlaḳ mefraḥ dirler (18) lisânü’s-şevr dimek olur cevherî ma‘cûnlara daḥı mefraḥ dirler **müferraḥ-ı ḳalb-i maḥzûn** oğul otı (19) ki turuncan ve bādrenbüye dirler ekşer aña itlâḳ olunur **faşlu'l-mîm** (20) **ve'l-ḳâf el-mâḳ ve el-mûḳ** gözün buñarı ki burundan ṭarafa dirler **el-maḳallet** gözün ağı ve daḥı (21) ḳarasına dirler **el-muḳ‘ad** bi’z-zâmîmi kötürüm kimesne **el-miḳrâs** sindu didükleri âlet maḳâş daḥı dirler (22) **el-muḳuvvî** bi’z-zâmîmi pekişdürici darudur **el-muḳḳî** bi’z-zâmîmi ḳusturıcı ot ve'l-maḳyâ’ bi’l-fethi ḳuşmaḳ ve (23) ḳuşacaḳ yir **el-miḳş** bi’l-kesri kesecek âlet cem‘i maḳâş gelür **el-maḳbelet** muvâcehe olmaḳ ya‘nî ḳarşu (24) ḳarşu **el-maḳal** maḳal-i azrâḳ didükleri şamğdur muḳâl-ı meḳkî daḥı dirler **el-miḳnâtiş** muḥlaṭiz didükleri taşdur (26) demüri cezb ider **maḳlüye** un ile yumurṭa ile bişürürler bir ṭa‘âmdur **maḳdanûs** ma‘dânûs (27) didükleri otdur **faşlu'l-mîm ve'l-lâm el-meliḥ** mîmüñ fethi ve lâmuñ kesri ile gökcek olan kimesne

120a

(1) cem‘i mîmüñ kesri-y-ile milâḥ gelür **el-melaltahî** saḳalı gelmiş yigit **el-mâl-i ḥulyâ** dürlü dürlü fikirler itmek (2) ve dâ’im melûl olmaḳdur ve nevmîd ve ḳoḳulu olmaḳdur **el-miṭṭâs** bi’l-kesri yaş yarası ki damağa (3) irmiş ola **el-mellaḥ** bi’l-fethi ṭa‘âma ṭuz ḳoymaḳ **el-melâḥat** ṭuzluluk **el-mülâḥî** bi’z-zâmîmi ve taḥfîfü'l-lâm (4) ve teşdîdihî iri dâneli aḳ üzüm **el-mila‘ḳât** bi’l-kesri ḳamış **mel‘aḳâtü'l-‘asel** dört mişḳaldür (5) ma‘âcîn vezninde **mela‘ḳatü'l-edviyet** bir mişḳaldür **el-melḳûḥa** anası ḳarnında olan oğlan cem‘i (6) melâḳîḥ gelür **el-melâḳaḥat** ḥâmile olmaḳ **el-mülûk** bi’z-zâmîmi ve zâmîmi'l-lâm burçaḳ didükleri ki ḥubûbâtandur (7) **el-mele‘ân** bi’l-fethi el-ile urduḳları yirün yâresi ve ḳarḥası **el-mellâk** bi’l-fethi fütür ve süstlik (8) ki nefse ‘arîz olur kesret-i eklden ve ḡayrıdan **el-mülâl** bi’z-zâmîmi şol ḥarâret ve za‘f ki bedene (9) ‘arîz olur yuḳâlu biḥî

melāl ey harāret ve za'f **el-leyl ve'l-leylet** ocağda kül içinde bişen (10) etmek ve dağı harāret ma' nāsına da gelür **el-lema'** abanos ağacınıñ alası ve birbirine kārışmış nesne (11) **el-melāmet** rüsvāy olmak **el-mulūl** bi'z-zammi göze sürme çekdikleri mīl **el-melvān** gice ve gündüz (12) kīl ve nehār ma' nāsına **el-mely** bi'l-fethi zamān-ı tavīl ma' nāsına **el-mūlāyemet** lāğ ve laṭife eylemek ve izhār-ı sürür (13) **el-melvāh** devā'-i şāmīdür ayıd ağacı gibidür aklı ve siyāhlu noktaları olur **el-malūhyā** (14) bu ot ebe gümecinüñ büstānī nev' idür ehl-i mışır gāyet çok isti' māl iderler **malūnyā** Yūnānīdür (15) uzun kavun ve uzun hıyāra dağı dirler **malṭā** çoban tarağıdur **mal** tekür balığuna dirler (16) ve şarāb maḳūlesine dağı mal dirler **melīh** böyük şıçan dikenidür **melīn** güftere dirler (17) **faşlu'l-mīm ve'l-mīm el-memzūc** şu ile kārışmış (18) şarāb **memsekū'l-edvāh** kārabaş çiçegi ve kārakan dağı dirler **memsek** göz edviyelerindendür (19) **memkūriyye** tavuğ ile büşürürler bir şekl-i tā' āmdur **faşlu'l-mīm ve'l-nūñ el-menī** bi'l-fethi ve kesri'n-nūn (20) şol ağ galīz şu ki zekerden gelür nefsi dağı dirler **el-menḥuz** bi-fethi'l-mīm ve kesri'l-hā' ve bi-kesrihimā bozan (21) delügi ve bozan avıcı cem' i menāhur gelür **el-menkeb** bi'l-fethi ketfle kol kemügi cem' olduğu yir ki omuz başı (22) dirler cem' i 'azmū'l-'aşnad ve'l-ketf ma' nāsına cem' i münākib gelür **el-minşār** bi'l-kesri destere didükleri (23) ālet cem' i menāşir gelür **el-mincem** bi'l-kesri terāzü ve 'amūd ki iki cānibden kefelelerin aña aşarlar **el-menn** (24) bi'l-fethi ba'zı yirlerde aşcār üzerine düşer bal gibi nesnedür terencebīn ma' nāsına **el-münbit** bi'z-zammi et (25) bitürici daru **el-menn ve'l-menā'** bi'l-fethi ve't-taḥfīf ve'l-kaşr batmān menn gibi ve iki yüz altmış dirhem ki (26) iki rıḫldur cem' i emnā' gelür **el-mennū'r-rūmī** iki vuḳıyyedür ki yigirmi dört dirhemdür **el-menūn** (27) bi'l-fethi zamān ve dehr ve mevt ve recülün menūnet ey keşiratū'l-imtinān **el-meniyyet** bi-kesri'n-nūn ölüm mevt gibi

120b

(1) **el-menbūd** şol oğlan ki anası bula ilkā itmiş ola **el-müncülāb** bi-zammi'l-mīm ve'l-cīm murdār şu **el-menselet** (2) kiçirek barmaguñ yüzük daḳacağ yiri mevzi' ü'l-hātem fi'l-hınşar ma' nāsına **el-men'ā'u** bi'l-fethi ḥaber-i (3) mevt ya'nī ölüm ḥaberi cem' i menā' gelür **el-minfeḥat** bi'l-kesri peynir māyesi **el-münāferet** biri birinden kaçup (4) nefret

ma' nāsınadır **el-menfa'at** fā'idelenmek cem'i menāfi' gelir **el-münāfehāt** pāk idüp ayırılmağ (5) **el-menküšet** şol baş yaruğuna dirler ki andan kemük istihrāc olına **el-menķi** pāk idici ve hıfz (6) **el-menkūs** baş aşığa olmış **el-menām** bi'l-fethi uyumağ ve uyuyacağ yir cem'i menāmāt gelir **el-münhemz** (7) bi'z-żammi aqıcı seyyāl gibi **el-münhezm** ol kimesne yiyüp doymaz **menc** bezr-i benc didükleri tuğmdur ki berşe (8) qorlar acı bādām ağacına dağı dirler **mencūşe** sünbül-i rümīdür **menderāğüş** mışırda yebrüh köküne dirler (9) **menşür** şebbüya menşür dirler şaruya hayri dirler **mendlī** 'öd ağacınıñ bir nev'idür (10) **faşlu'l-mīm ve'l-vāv mevz** hayardan küçük (11) bir yemişdür ' arab diyārında ma'rūfdur mev didükleri turağ otına beñzer bir otuñ kökidür (12) **mevred-sefram** yaban mersinidür **mūmyā** bir nev'i mūmyā-i ma'denīdür ve bir nev'i ādemden olur (13) ol nev'a mūmyā-i frengī dirler **mevlevyavānā** mürd-seng gibi kızılraq bir taşdur altun ve gümüş (14) ma'deninde bulunur **mevfeyün** bir zehirdür ki bış didükleri zehr-i kātile yaķındür **mevlī** yüzerlikdür (15) **mevlāmūn** yaban havacıdur **mevgālī** gelüncük didükleri hayavāndur **el-muvta'be** bi'z-żammi helāk (16) idici mühlike gibi cem'i mevti' bāt gelir **el-mevcib** bi-kesri'l-cīm sebep **el-mevvār** bi'l-fethi ve teşdiqil-vāv tiz seri' (17) nesne **el-muvaret** bi'z-żammi setr itmek **mu'ahharū'l-'ayn** göz kıyruğuna dirler **el-mā-verd ve mā'ül-verd** gül suyu (18) didükleri şudur **el-mevserc** noğud miğdarı gözden taşra çıkağ **el-mevş** bi'l-fethi nesne yumağ gısl (19) gibi maşşat ey gısslet **el-mevzahat** şol cerāhat ki içinde kemük görile **el-mevzi'** mekān (20) cem'i mevāzi' gelir **el-muvāzabt** mülāzemet **el-mevķ** ' aqılsuz aħmağ kimesneye aħmağ-ı māyuğ dirler ve dağı gözün (21) buñaruna mevķ dirler **el-muvāķa't** düşmek suķūt gibi **el-muvsī** bi'z-żammi yülüyecek ālet ustura gibi ve bıçağ (22) gibi ne var-ısa cem'i mevāsī gelir **el-mevrakıyā** yaban sünbülidür **el-mevlem** incidici ve acıdıcı **el-mūm** bi'z-żammi (23) mūm ki Türkide dağı mūm dirler **el-mūmist** bi-żammi'l-mīmi'l-ülā bi-kesri's-şānī zinā iden ' avrat zāniye ma' nāsına (24) **el-muvāhenet** süstlik ve za'iflik **faşlu'l-mīm ve'l-hā'** **el-mehbel** (25) bi'l-fethi aqşā-yı raħm ki oğlan yatağı dirler **el-muhāceret** ayrılık bir yirden bir yire intikāl itmek na'ti (26) muhācir gelir **el-mühecce** bi'z-żammi can rüh gibi yukālu **el-mühecce** demü'l-ķalbi el-cem' **el-mühüc** **el-mihād** bi'l-kesri döşek (27) ferāş

ma' nāsına **el-mehed** bi'l-fethi beşik cem' i mühüd gelür **el-mehāret** bi'l-fethi zeyreklik **el-māhir** hāzık

121a

(1) zeyrek ādem **el-mühfeka** bi'z-zāmmi ince bellü ' avrat **el-mehl** bi't-teskīn te' hīr ve mühlet cem' i mühül ve emhāl (2) gelür **el-mühlet** bi'z-zāmmi katlanmak ve te' hīr itmek **el-mehmūs** gizlenmiş nesne **el-mihāt** tağ şığırı baqar-ı vaḥşī (3) ma' nāsına cem' i mehevāt gelür **el-mehā** sırçanuñ bir nev' idür ma' deni deñizlerde olur **el-mühyā** bi'z-zāmmi bir (4) ta' ām adıdır ki Fārisīde kavle dirler ' Arabīde müyesser daḥı dirler **el-mehlebiyye** meşhūr ta' āmdur **el-mehyī** (5) iki cins taşdur bir nev' i büllür gibidür ve bir nev' i çakmağdur **faşlu'l-** (6) **mīm ve'l-yā'** **el-meyyit** bi't-teşdīdi ve'l-meyt bi's-sükūni ve'l-meytet ölmüş ādem ve tavar ve ' inde'l-ba' z (7) meyt ancak murdar olmuş davara dirler **el-meyā'** bi'l-kesri her nesne nihāyet bulduğı yirūñ āḥiri **el-meyd** (8) deprenmek taḥarrük ma' nāsına yuḳālu māde yemīdü izā taḥarrake **el-mizān** bi'l-kesri terāzü didükleri nesne **el-meysem** (9) dağ demüri cem' i meyāsım gelür **el-miyel** bi'l-kesri göze sürme çekdikleri nesne **el-miy'** at bi'l-kesri günlük (10) didükleri zāmğ ki rüm diyārında bir aşıl ağacuñ zāmğıdır seyelān itdükde aḥz idüp (11) may' a-i sā' ile dirler kabuğuna may' a-i yābise dirler ki Türkīde günlük dirler **el-mīl** bi'l-kesri (12) dört biñ adım yire mīl dirler cem' i emyal gelür **el-miynās** bi'l-kesri kız doğurıcı ' avrat (13) **el-miynecleb** bi'l-kesri ve sükūni'l-yā' el-müşeddede beşikde yatan tıfl zekerinden seyelān iden (14) bevl **meys** yaban biberidür **meyşebhār** şığır gözi papadiyyesidür **meytectenc** müşelleşdür **meysūs** şarāb (15) süsenidür **meydebūn** kiçi giyigi kıyruğı dirler bir otdur ' Arabca zēbū'l-eyl dirler **meyšēnād** bir otuñ (16) adıdır **el-Fārisīyyet babū'l-mīm el-meftūḥat malīhulyā** (17) lafz-ı Yūnānīdür mālī lafzi ile ḥulyādan mālī sevdā demek ve ḥulyā ḥalt ma' nāsınadır çün (18) didüler ki ḥalt-ı sevdāviyyeler mālīhulyā didiler ikisi bir isim oldu **māde** dişi ünşā ma' nāsına (19) **mādegāv** dişi şığır ya' nī inek dimekdür **mādeyān** kışraq yūned daḥı dirler **māderyūn** çeşer didükleri (20) otdur ki sirke ile turşusun iderler nafi' nesnedür **mār** yılan **marçūye** bir yenür otdur sarı (21) çiçeği olur ve yılan baçağına da dirler ve bir dürlü ağacdur **mārūy** kızıl nesne surḥ ma' nāsına **mārkaşışā** (22) uzar otı dirler bir otdur

marsinan bimarhâne ma' nāsına ve yılanlık ya' nī yılanlık olan yir (23) **mārgeran** yavuz yılanlar **mār-ı māhī** yılan balığıdır ta' rīb idüp mār-hiç dirler **mār-muhre** ol (24) cevherdür ki gāyetde büyük yılanların başında bulunur siyāh olur ve remādī olur ba' zısınıñ (25) üzerinde haṭ olur fevā'idi çokdur **māryane** bir dürlü ḥalvādur ve şekerpāresi **māz** (26) muṭlaḳā her nesnenüñ yarığı segāf ma' nāsına **māzeryün** māderyün ma' nāsına ya' nī çeşer otı **mazu** (27) bir dürlü bellūṭ yemişidür ki renge girer **māzyāne** bir dürlü ḥalvādur šāfi ' Arabca meşāş dirler **mās**

121b

(1) elmas didükleri bir kıymetli taşdır ki cem' i ma' deniyāt **māst** yoğurt **māstva** yoğurtlu (2) aş ve bozça aş **māşak** elek ve kalbur **māḡ** şu üzerinde yürüyen kara böcek **mākeyān** (3) tavuk decāce ma' nāsına **mālāmāl** toptolu ma' nāsına **mālgāne** helvā-yı hoşk ' amme taḥrīf idüp (4) malgī dirler **mālūs** bir dürlü ḥalvādur ve sam-ı ebrās ya' nī yaşıl kertekele **māmūniyye** bir sükkerī ḥalvādur (5) Türkide daḡı isti' māl olunur **māmeyšā** bir otdur **māmeyrān** bu daḡı bir otdur edviyedendür (6) **mālyaz** silk **māh-pervīn** cüdvār dirler bir mu' teber darudur ki tiryāḳlardandır ağuları (7) def' ider **māhudāne** ḥabbū'l-mülük dirler bir darudur fūrda šāh-dāne dirler müshildür (8) **māhī** balıḳ **māhī-ebe** balıḳ necisidür ' Arabca šahnāt dirler **māhiçe** bi-ma' nī māheçi ya' nī ḡamīr aşılardan (9) bir aşdır **māhizür** balıḳcıl kuşu **māhizehrec** şıḡır kıyruḡı **māhīrize** ḡamsi balıḡı dirler bir (10) ḡurde balıḳlardır **māhimār** yılan balıḡıdır **mubār** munbar didükleri sucuḳ dolmasıdır **matrab** (11) bi-ma' nī teb ya' nī ısıtma **metnecūse** sünbül-i rümī dirler bir otdur **mednec** ' aḳlı gitmiş dīvāne ve şeydā (12) **marāzī** marāzī ma' nāsına ki bir taş gibi nesnedür tütüyā eczāsındandır **mercān** ma' rüfdür bir kıızıl nesnedür (13) taş gibi deñizde biter **mercū** mercimek ' ades ma' nāsına **merḡ** bir nev' ağacdır diyār-ı hicāzda çok (14) olur bir nev' ağac daḡı vardır ' aḳār dirler bu iki ağacı biribirine sürler ateş peydā olur (15) ol diyāruñ çaḳmaḡı oldur **merd** er ādeme dirler racül ma' nāsına **merdüm** ādem oḡlanı insān gibi **merzencūşe** (16) müsikir nesnedür ki içincek ' aḳlı giderür ve sünbül ma' nāsına **merzengüş** aḳ ḡül ve çiḡdem çiçeḡi (17) ve semüzlik ve otı **merḡül** örilmiş sac ve kıvırcuḳ sac **merḡ** ölüm mevt gibi **merv** şeble didükleri (18) otdur ki ' inde'l-eṭibbā

ma' rüfdür **maşüş** kuşlar doldurması ve büryān güvercin yavrusıdır ki (19) sirke ile bişmiş ola ve şovuyup pıhtı olmuş ola **mağ** deriñ jerf ma' nāsına ' Arabca ' amīk dirler **mağāk** (20) çukur **mağz** beynīdür ki başda olur ' Arabīde dimāg dirler ve dağı ilikdür ki kemükde olur ' Arabīde (21) muḥḥ dirler **mağzpüşt** oñurğa iligidür ki murdār ilük dirler **maganda** çirk ve pas ba' zılar ur didükleri (22) şişdür ki ādemüñ gövdesinde domalur varduķca böyürür taḫībler sal' a dirler **meges** siñekdür (23) ' Arabca zübāb dirler ism-i ' āmdur **megel** ādem boğazına giden silgdür ki ' Arabca ' alaķ dirler **meleḥ** fetḫ-i (24) lām ile çekirgedür cerād gibi men' n nūnuñ teşḫīdi-y-ile baḫmāndur ki iki yüz altmış dirheme dirler ve terengebīn ki (25) ḫudret ḫalvāsı dirler **mentū** bir ma' ruf ta' āmdur ' avām ḡalaḫ idüp mantı dirler **menşūr** bir çiçekdür (26) ve taḫıtmak ma' nāsına da gelür ki perīşān dağı dirler **mencek** ḫoḫkabazlar gösterdüḡi ḫīlelü (27) oyunlardur ki ' Arabca şa' beze dirler **mercū** mercümek ' ades ma' nāsına **mevz** bir nev' maḫşüş yemişdür uzunca

122a

(1) ḫıyār cüşşe gibi cüşsesi vardur yumuşak ve ḫavun lezzetine müşābihrek lezzeti vardur ḫurma salḫımı gibi beşi onı (2) bir yirde olur **mevīz** ḫurı üzüm **mevīzāb** ekşi şerbetdür ki üzümde olur keyfiyet virür mevīze siyāh (3) dānelerdür ki nezleye nāfi' dür **mevīzek** mislühū **mevīzec** Fārisīden mu' arrebdür taḡ zeybesine dirler **mevīje** (4) baluḫ yumurtasıdır ba' zı edviye ile güneşde bişürürler añā mehyūh dirler bir nev' ta' āmdur **mey** sücidür (5) ya' nī şarāb **meyhāne** ya' nī şarāb evi **meygede** mişlühū **meyincet** ḫaynamış şarāb **meygūn** āl renk ve kızıl renk Türkīde (6) şarābī renk dimekdür **faşlu'l-mīm el-meksūret mişkal** bir bucuḫ (7) dirhemedür **midād** mürekkeb **midīd** mişlühū **mizāc** terekkübi hayvānī ve insānī ism-i maşdardur ḫarşaş ve ḫarşama (8) ma' nāsına **mis** baḫır didükleri ma' den ' Arabca nuḫās ma' nāsına **mismār** ekseri didükleridür ki aşı (9) yekserdür ekseri andan ḡalaḫdır **misīn** baḫırdan olan nesne **mişlūr** ḫaysı ve zerdālū **mişmiş** (10) mişlühū **mīknāḫīs** demür çeken taşdır ki ma' ruf ve meşhūrdur **mikil** kesr-i kāf ile silg ' Arabca ' alaķ (11) **miyān** orta ve bel ve aralık ve ic ma' nāsına **miyān-bālā** orta boylu **mīt** güve didükleri ḫurdcağızdur ki (12) ḫumaşı keser **mīcū** mercümek **minḫak** ḫaranfil **mīz** sidik dimek olur bevl ma' nāsına **mījed** bi-ma' nī mīcū ya' nī mercümek (13)

mîş koyun **mîş-çeşm** koyun gözlü **mîşnây** mâtaytağ ki bir otdur ‘inde'l-eṭibbā’ ‘aşā'r-rā'î (14) dimekle meşhûrdur **mîşû** bir nev' dānedür ḥubûbâtdan burçağ dirler **mî'a** kâra günlük ‘Arabîdür **mîfeḥat** (15) yaş üzumdür ki biraz şuyı çekilmiş ola ta'rib idüp mîfenc dirler **mîve** muṭlağ yemişdür şemer (16) ve fâkihe ma'nāsına **mîvîz** qurı üzüm mevîz ma'nāsına **mîvîje** şarmaşuğ didükleri otdur leblâb (17) ma'nāsına ve ol dârudur ki ta'rib idüp mîvîzec dirler **faşlu'l-** (18) **mîm el-mazmûmet mubâr** munbâr didükleri bağırsağdur ki için kıyma-y-ıla doldururlar **muḥlâ** büryân olmuş (19) badıncân ve büryanı pâre pâre idüp üzerine limûn şuyı döküp yedüklerine dirler (20) **muḥât** sepestan didükleri dârudur ki ‘inde'l-eṭibbā’ ma'rûfdur **muḥlef** gügercin yavrusı (21) **murdâr** pâkluk zıddıdur **murdârḥâr** çapalağ didükleri kuşdur **murdâseng** oldur ki (22) ma'denden ḥâşıl olur eriyicek kurşun olur **mürğ** kuş **mürğ-âbî** ördek didükleri (23) kuş **mürğâne** yumurta **mürğül** örilmiş sac ve kıvrılmış sac **murungüş** merçemînem kulağıdur ki deñiz (24) içinde olur **murvâryû** incü didükleri cevherdür **mürved** bi-ma'nî amrud **müje** kirpük **müjg** mişlühü (25) **müjgân** kirpükler cem'idür ammâ gâh olur ki müfred maḳâmında isti'mâl olunur **müşg** ‘Arabca misk ma'nāsınadır (26) **müşg-i türkmânî** topalağ dirler bir nesnedür ḥoşca koğar ‘Arabca sa'd dirler **müşgnâb** ḥâliş ve şâfi (27) misk **muşuş** ol yağdur ki aña bekmez ve yumurta katup kıvâma getürürler bir ta'âmıdur ‘Arabîde şürîd

122b

(1) olmuş ta'âm ma'nāsına **müşgbîd** sorgun çiçegidür ki yağın çıkarurlar fâ'idelüdür **muğande** (2) kurd eşeni didükleri ‘illet **muḳîl** bir aşdur ki et ile küfte ve munbâr ile ve kıyruğ (3) ile ve buğday ile ve noḥud ile ve pirinc ve bağla ve çükündür ve piyâz ve şalgam ve kereviz ve kelem ve kendene (4) ile bişürürler **maḳlayâ** mişlühü **mülkek** ebe gümece didükleri otdur **mündüg** pâre pâre ma'nāsına **mû** (5) müy ma'nāsına **mür** qarınca **mürçe** qarıncacuç ve uvacuç qarınca **mürd** mersîn ağacıdur âs gibi **mürḥâne** (6) uvacuç ve pâş müryâne ma'nāsına **mürdâne** mersîn yemişi ve gülgünî reng ve gül **mürd** mişlühü ve şu (7) ortasında biten sebze **müş** sıçan ya'nî kesken ‘Arabca fâre dirler **müşḥâr** çaylağ didükleri (8) kuş **müş-ı deştî** ‘arab tavşanı **müḳâven** ikilî'l-mülk dirler bir otdur ki Türkîde ḳoc boynuzı (9) **mûm** Türkîde şâyî'dür **mûmyâ** bir ma'rûf darudur ki a'zâdan

bir yir şinsa anı içerler bir (10) kısım olur eyüsi beşerîdür **müyî** kıl ve sac dimekdür **mühre** kâğıd mühresi ve oñurğa kemügidür (11) ‘ Arabca fıkra dirler **mühk** siñil pālū gibi **babu'n-nūn** (12) **vemā ba‘dehū mine'l-muṭābıķ faşlu'n-nūn ve'l-elif el-na‘ec** yil esmek hubūbu'r-rıh ma‘ nāsına (13) **el-nā‘ed** belā ve meşakḳat dāhiye gibi **el-nūr** çivit didükleri boya **nāşūfi‘-enf** burunda nāsūr (14) ve sereṭān ve şulul meşellū ve zā‘id biten etlerdür **nāşūr-ı maḳ‘ad** maḳ‘adda nāşūr ‘ illeti vāḳı‘ olmaḳdur (15) **el-nā‘î** bi‘t-teskîn ırak olmaḳ na‘ti nā‘î gelür **el-nā‘nā‘et** za‘iflik yuḳālu racülū na‘na‘ ey (16) za‘ifun **el-nā‘iyet** muşibet cem‘i nā‘iyāt gelür **faşlu'n-nūn** (17) **ve'l-bā‘ el-nāb** azı dişlerine nāb dirler cem‘i neyūb ve enyāb gelür **el-nebācet** oturaḳ (18) yiri üst ma‘ nāsına **nābü'l-kelb** kuduz itinūñ ve ğayrı itlerūñ dişlerinūñ ucıdur **nāb** (19) bir şarābdur ki fuçı içinde aḡzın ḳapadurlar bir bir daḳı ḳorlar cezb idüp içine alur raḳıķ-i şezāb (20) olur ve ‘inde'l-ba‘z ḥıddetlü ve müskir ve raḳıķ şarāba daḳı nāb dirler **el-nebāt** bi‘l-fetḫi nebāt (21) şekri didükleri nesne **el-nebāt ve'l-nebat** her ot ki yirde bite **nebātü'l-leyl** ba‘zı nüşhalarda (22) sivilcilere nebātü'l-leyl dimişler gice ile zāhir olur irtesi zā‘il olur **el-nebîr** bi‘l-fetḫi (23) ve‘l-kesri keneye beñzer bir kiçirek böcekdür **el-nebîz** ekşi hoşāb dimekdür ve şarāb daḳı dinür tāze üzümnden olmayan nev‘-i şarāba nebîz dirler **el-nebād** bi‘l-fetḫi racül-i faşih **nebātü'l-celāb** şeker-i nebāt (24) ve cellāb-ı nebātî ve nebāt-ı cellābî dimekdür (25) **nebātü'r-ra‘d** mantar dirler kemāh daḳı dirler **el-nabz ve** (26) **el-nabzān** tamar hareket itmek yuḳālu nebeza‘l-‘arāḳ izā taḫarreke **el-neb‘** bir ağacdur ki andan yāy düzerler (27) **el-nebaḳ** bi‘l-fetḫi ve kesri‘l-bā‘ sedir ağacınūñ yemişidür vāḫidesinde nebḳa dirler **el-nābil** üstād

123a

(1) ḫāziḳ ma‘ nāsına **el-nebe** uyḫudan uyanmaḳ ve unuttuḳı nesneyi andurmaḳ **el-nübyet** bi‘z-żammi sazan (2) balıḳı cem‘i nebyāt gelür **faşlu'n-nūn ve't-tā‘ el-netū‘** yāre şişmek ve mürtefi‘ olmaḳ **el-neteb** et (3) ḳoḳmaḳ yuḳālu neşete‘l-laḫmu izā entene **el-neşāvüb ve‘l-nemṭî** esnemek ve gerinmek ve uzanmaḳdur temeddî daḳı (4) dirler **el-netūc** toḳurıcı ḫayvān ve toḳurması yakın olan **faşlu'n-** (5) **nūn ve‘l-cim el-necîb** öründülenmiş güzide nesne **el-necāt** ḳurtulmaḳ **el-neces** bi‘z-żammi yürek ḳabı ḡılāfü‘l-ḳalb (6) ma‘ nāsına **el-necib** seliḫa didükleri darunuñ ḳabuḳıdur **necîl** ayruḳdur şeyl daḳı dirler **necem** (7)

feslegendür yarpuz ve na'ne gibi koçkar otdur **el-necāh** zafer bolmak ve hālās olmak **el-necrān** şusuz (8) 'atşān ma'nāsına **el-nācis** şol zahmet ki devāsı olmaya **el-necāset** murdārlik **el-neces** bi-fethi'l-cīm 'ayn-ı neces (9) kesr-i cīm-le zāhir olmayan murdār nesne bunuñ cem'ı encās gelür **el-necel** bi-fethateyni büyük gözlülük (10) si'atü'l-'ayn ma'nāsına **el-necm** yılduz ve vaqt ve aşıl ve nebātātdan sāķi olmayup yire yayılan ot cem'ı (11) nücüm ve encüm gelür **el-nücm** bi'z-zāmmi ot envā'ından bir nev'ür zārbun mine'n-nebt ma'nāsına **el-neci'at** bi'l-fethi (12) süd ile hurma-y-ıla aşıldurlar **el-neci'et** bulamac aşı didükleri aş **faşlu'n-nūñ** (13) ve'l-hā' **el-naḥbet** her nesnenüñ eyüsi ḥıyāru'ş-şey' ma'nāsına cem'ı naḥb gelür **el-niḥrīr** 'ālim bi'l-umūr olan (14) **el-naḥr** urmağ ve dögmek ve havān ma'nāsına **el-naḥizet** tabi'at cem'ı naḥāyiz gelür **el-nuḥāz** bi'z-zāmmi öksürmek (15) su'āl ma'nāsına **el-neḥāfet** arıklık **el-naḥīf** arık yuḳālu naḥafe'r-racülü naḥāfeten fehüve naḥīfun izā eḳalle laḥmehü **el-nuḥül** (16) bi'z-zāmmi arıklık hezāl gibi yuḳālu naḥale'r-racülü naḥülen izā eḳalle laḥmehü **el-naḥyelet** ince ve arık 'avrat **el-nuḥām** bi'z-zāmmi (17) añīd kuşu **el-neḥāmet** ol tükürük ki ağızdan atarlar **el-nuḥās** bi'z-zāmmi bakır ve bi'l-kesri tütün duḥān (18) bālā leheb ma'nāsına **el-naḥl** bi'l-fethi bal arusu cem'ı nuḥül gelür **neḥās-ı muḥriḳ** rāstıḳ taşıdur **el-naḥnaḥat** öksürmek (19) ve öh öh demek **faşlu'n-nūñ ve'l-hā'** **el-neḥab** cimā' (20) itmek **el-neḥbat** her nesnenüñ eyüsi ḥıyāru'ş-şey' cem'ı zāmm-le nuḥab gelür **el-nuḥrat** bi'z-zāmmi burun delügi (21) ve 'inde'l-ba'z kendisidür didiler **el-neḥūrī** vāsi' u'l-aḥlīl olan **el-naḥset** leben cinsinden bir cinsdür (22) ve 'inde'l-ba'z koyun südi-y-ile kaçı südi maḥlūt olan **el-naḥaş** arıklık yuḳālu naḥaşe'r-racülü izā eḳalle laḥmehü (23) **el-naḥzat** et pāresi kıt'atun mine'l-laḥm ma'nāsına **el-nuḥt** bi'z-zāmmi ve'l-fethi sümürmek **el-nuḥt** bi'z-zāmmi şol şu ki (24) veledle qarından bile çıkar saḥd gibi **el-naha'** bi'taḥriḳ boyun kemigindenki aḳ ilige varınca boğazlamak **el-nuḥā'** (25) bi'z-zāmmi boyun kemigi içinde olan aḳ ilik ki murdār ilik dirler dimāğa varur ulaşur **el-nuḥāgat** bi'z-zāmmi (26) tükürmek ve tükürük kendi nuḥāme gibi **el-naḥlet** hurma ağacınıñ berrisi cem'ı naḥl ve naḥīl gelür **el-nuḥāmet** bi'z-zāmmi (27) tükürük balğam bazzāḳ gibi **el-nuḥālat** bi'z-zāmmi kepekdür ki bugday ve arpa unundan çıkar **el-nuḥār** bi'z-zāmmi bevli çok

(1) bir yaşşı balıkdur **faşlu'l-nūñ ve'd-dāl el-nedd** menkür buhürıdur bunı ‘öd ve ‘anber ve azacuk misk (2) ve benefşe köki ve gül kurası ve rub‘ cez ‘aselbān ki haşāl dirler ve gül şuyı ve şamğ-ı ‘Arabī ile yoğurup (3) menkür buhürı iderler **el-nides** bi-kesri'd-dāl zeyrek fañn ma‘nāsına **el-nidā’** bi'l-kesri ve'z-zammi çağurmak şavt (4) ma‘nāsına **el-nüdā’et** bi'z-zammi ve'l-fethi keşret-i māl ve kavş-i kuzah ve iç yağı **el-nedeb** bi't-tahrık eşer-i cerh ve gökcek (5) hūsn ma‘nāsına **el-nādib** geçmiş nesne mażī gibi ve racül-i hafif **el-nedret** kılet yuķālu lehū nedretün ey kıletün **el-nedgat** (6) bi'z-zammi dırnaķ āhırindeki beyāz **el-nadif** atılmış panbuk **el-nedem ve'l-nedāmet** peşimān olmak **el-nedāvet** (7) yaşlıķ ruṭubet ma‘nāsına **el-nedi** çi didükleri ruṭubet ki güz ve yaz günlerinde vāķı‘ olur cem‘i (8) endā ve endāviye gelür **faşlu'n-nūñ ve'z-zāl el-nezer** (9) bi'l-fethi vācib olmak vucūb ma‘nāsına **el-nūzr** bi'z-zāmmi kōrķutmak taḥfif gibi **el-nezīr** kōrķuducı (10) ve kōrķutmak ma‘nāsına da gelür **faşlu'n-nūñ ve'r-rā’ el-nār** āteş ve od daḥı dirler **narcīl** hindūstan (11) cevizi didükleri büyük cevızdür **nārenc** turunc ve mürekkeb didükleri yemişdür **nārmışk** hind narınıñ (12) çiçeğünüñ kabağıdır **nardīn** sūnbül-i rūmī dirler **nārgeyū** kara haşhaşdur **nārķayşar** nārķayşar dirler (13) bir otdur **el-narces** kātmer nergis ve şarı nergis didükleri çiçeklerdür zerrīn-ķadeh daḥı dirler **el-narcest** (14) bādemli hālvādur **nerūk** kaylā devāsıdır **el-nār bāc faşlu'n-nūñ ve'z-zā’ el-nizā’** bi'l-kesri cimā‘ itmek (15) sinād ma‘nāsına **el-nezāret** azlıķ kılet gibi **el-nezūr** oğlı kıızı az olan ‘avrat **el-nizā’** bi'l-kesri huşūmet (16) yuķālu nāze‘ahū ey hāşamehū ve ve neze‘a ‘aleyhi nizā‘an ey istāķ **el-nizak** bi'l-kesri yaramaz söz sū‘ül-ķavl ma‘nāsına (17) **el-nezālet** bi'l-fethi seyelān itmek **el-nezelet** bi'l-fethi zūkām didükleri ‘illet **faşlu'n-nūñ ve's-sīn el-nās** ādem oğlanı **el-nisā’** bi'l-meddi ve'l-kesri ‘avratler cemā‘ati nisve gibi **el-nesā’** bi'l-fethi (19) bir tamarıdur ki uyluķ başından dırnağa ulaşur cem‘i ensā’ gelür **el-nesūh** bi'l-fethi mużtarib **el-nesh** tebdil-i (20) şıfat ve tebdil-i hükm itmek ve izāle itmek ve ref‘ itmek **el-nesr** kerkes kuşu **el-nāsūr** bir ‘illet (21) adıdır ki göz buñarunda olur gözüñ şuyı durmaz aķar munķatı‘ olmaz ve az olur ki havāli-i maķ‘adda (22) hādış olur Fārisiden mu‘arrebdür **el-nūsūset** bi'z-zāmmi kōrumak yubūset gibi **el-nesīs** nefş ve ruḥ baķıyyesi (23) **el-nesiğ** dar ‘arķ gibi **el-nesef** bi'l-fethi urmak ve ķal‘ itmek ve naķş itmek **el-nesek** bi't-tahrık tertib (24) ve nizām **el-nesl** bi't-tahrık şol sūd ki

emcek başında kendisi çıka **el-nesil** erimiş revāk ve (25) mumsuz bal **el-nesim** rih-i tayyibe cem' i nesāyim gelür **el-nismet** nefis ve insan ve her nesnenün ibtidāsı cem' i nesim (26) gelür **el-nisyān** bi'l-kesri terk itmek ve unutmak **el-nesrin** gül ağacına beñzer dikenlü ağacuñ çiçegi derrāk-ı gül (27) gibi aq olur ammā andan kiçirek olur **el-nesl** veled ve zürriyet 'acele itmek **el-insinās** insān

124a

(1) şüretlü olan hayavāndur **el-nesūk** sa' addür burna çekecek nesnelere dirler **faşlu'n-nūn** **ve's-şin** (2) **el-neş** bi'l-fethi her nesnenün yarısı nişf ma' nāsına ve dağı kırık dirhem ki bir vuqıyyedür anuñ nişfi yigirmi (3) dirheme neş dirler **el-neşā** bi'l-kaşrı nişasta didükleri beyāz şeydür ki buğdaydan iderler ma' ruf (4) nesnedür **el-nāşī** yeñi muhdes nesne ve yigit şābb gibi **el-neşā'et** bi'l-medd maḥlūk ve muhdes nesne ve dağı (5) rūhuñ bedene duḥūlune neşā'et-i ulā dirler ve bedenden müfāraḳat idüp çıkmasına neşā'et-i uhrā (6) dirler **el-neşr** hilāfu't-tayy ya' nī yaymak ve açmak ve izhār itmek ve ḳat' itmek **el-neşer** bi't-taḥrīk (7) dağılmış perākende gibi **el-nuşūr** bi'z-zammi münteşir olmak ve ba' de'l-mevt diri olmak **el-nāşiret** bāṭın-ı (8) zirā' da olur bir tamardur cem' i nevāşir gelür ve dağı şol ot ki ḳuruya dağı yağmurda yine yeşere (9) **el-neşeṭ** yılan şokmak ve ısırmak ve bir yirden bir yire gitmek ve bağlamak ve çözmek ve şuya (10) daldurmak ve çekmek ve çıkarmak **el-neşāt** bi'l-fethi şenlik ve şādilik **el-neşak** buruna nesne (11) koymak ve ḳoḳmak şemm gibi **el-neşfer** iki ḳarındaş ḳanınıñ deryayī nev' idür ki kızıl berk süngere (12) beñzer demü'l-aḥaveyn dağı dirler **el-neşāret** ağacuñ destereden ve törpüden çıkan ḥurdesidür (13) **el-neşūk** burna ḳoyduḳları devālar **el-neşem** bi't-taḥrīk bir nesne ḳoḳup müteḡāyyir olmak yukālu (14) neşeme'l-laḥmu izā teḡāyyara ve ibtidā'et fihi rāyihātün kerīhe **el-nişūt** bi'l-kesri ḳoḳlamak ve bilmek ve ḥaber virmek (15) **el-neşvān** bi'l-fethi serḥoş sekrān gibi **faşlu'n-nūn** (16) **ve's-şād** **el-naşş** bi'l-fethi delil ve ḥaber ve zuhūr cem' i nuşāş gelür **el-neşeb** bi-fethāteyni derd ve zaḥmet (17) ve ta' b **el-naşihāt** öḡüt cem' i naşāyih gelür **el-neşū'** ziyāde aq olmak ve ḥāliş olmak **el-nişf** (18) bi'z-zammi ve'l-kesri her nesnenün yarısı cem' i enşāf gelür **el-naşif** baş örtüsü ḥumār ma' nāsına (19) **el-naşil** maḡşal-ı beyne'l-' unuḳ ve'r-re 's **el-naşıyy** şol ot ki yaş ola ḳuruduḳdan-şoñra şalı

(20) dirler **el-nāşiyet** şol şu'ūr ki alın üzerine mā'il ola **faşlu'n-nūn** (21) **ve'z-zād el-nażac** bi'l-fethi ve'z-zammi yanmaḵ hırḵat gibi ve erimeḵ ve muḥarran bişmek **el-nażah** bir nesneye (22) şu saçmaḵ ve şu çok olmaḵ **el-nızd** bi'l-iskān tertib ya'nī her şey'i yirlü yirince vāz' itmek (23) **el-nażar ve'l-nażir** altun zehab gibi cem' i anzar gelür **el-nizū** bi'l-kesri gitmek zihāb gibi **el-nażiyy** (24) bi-fethi'l-nūn ve kesri'z-zād ve't-teşdidil-yā' boğaz 'unuḵ gibi cem' i anzā gelür **el-nażic** bişmiş ve kemāle yetişmiş (25) nesne **faşlu'n-nūn ve't-tā'** **el-naṭul** bi'l-fethi şol şu ki (26) edviyeler ile ḵaynadup ma'lül ḵişinūñ az az başına dökerler **el-nāṭif** aḵ ḵaba ḥalvā ki kırma (27) bādemī ḥalvā dirler **el-naṭrūn** būraḵ-ı ermeni ve būre-i ermeni daḡı dirler mısır nāḡiyesinde olur **el-naṭur**

124b

(1) bi't-taḡrīk üstād ve 'ālim ḵişi cem' i enṭās gelür **el-naṭşān** şusuz 'atşān gibi **el-nuṭfat** bi'z-zammi (2) şāfi şu az eger çok ve daḡı erler şuyı dirler ki menī dirler mā'u'r-racül ma'nāşına **el-niza'** bi-kesri'n- (3) nūn ve fethi't-tā' bir nesne āşḵāre ve zāhir olmaḵ **faşlu'n-nūn vez-zā'** **el-nażar** görmeḵ (4) ve muntazır olmaḵ ve fikre daḡı dirler cem' i enzār gelür **el-nażir** her nesnenūñ mişli ve şibhi cem' i nezāyir (5) ve nażar gelür **el-nizrat** bi-kesri'z-zā' te'aḡḡur ve intizār yuḵālu inzaratehū ey eḡḡaretehū **el-nezāfet** pākluk neḵā'et (6) gibi **el-taṭif** pāk arı nesne cem' i nezāf gelür **el-nizām** dizmek ve cem' itmek yuḵālu nażamtü'l-ḡarz (7) ve's-şir ve ḡayrahū ve nażamtühū ey cema'tühū **faşlu'n-nūn** (8) **ve'l-ayn el-ni'c** bi'l-kesri ve'l-fethi ḵoyun dişisine na'ce dirler cem' i nu'ac gelür **el-na'ac** bi't-taḡrīk beyāz (9) ḡāliş yuḵālu cemelün nā'ic ey ḡüsnü'l-levn **el-ne'ār** bi'l-fethi şol ṭamar ki ḵanı ḵaçmış ola şābit (10) olmaya 'ırḵ-ı ne'ār dirler **el-na'ūr** bi'l-fethi şol yāre ki ḵanı özle ḵıḵā **el-nu'ās** bi'z-zammi ımızḡanmaḵ (11) ki uyḡunuñ evveline dirler evvelü'l-nevm ma'nāsına **el-na'z ve'l-na'üz** münteşir olmaḵ **el-nu'ā'at** bi'z-zammi (12) yumuşaḵ ot baḵla-i nā'ime gibi **el-na'm** bi-fethateyni dörd ayaḡlu ḡayavān deve ve ḵoyun ve şıḡır gibi **el-ne'āmet** (13) bi'l-fethi deve ḵuşı cem' i nu'ām gelür ve ayaḡ yaruḡlarına ibnü'n-nu'āme dirler **el-na'im** şıḡḡat (14) ve emīnlik ve her lezzetlerden bir lezzet **el-na'met** bi'l-fethi ten nāzūk olmaḵ **el-nu'mān** bi'z-zammi dem (15) ḵan gibi **el-nu'āmī** bi'z-zammi rīh-i ṭayyibe ve rīhi'l-cunūb dirler **el-na'na'** bi'l-fethi na'nā didükleri

(16) ot ve uzun boylu âdem cem'î na'nâ' na'ânî' gelir **faşlu'n-** (17) **nūñ ve'l-gāyn el-nuğrat** bi'z-zammi ve fethi'l-gāyn serçe miqdârında burnı kızıl bir kuşuñ (18) adıdur cem'î nağrân ve nağar gelir **el-nuğz** bi-zammi ve'l-fethi ve sükūnihā kürek ucına muttaşıl olan (19) yumuşak kemik ki kemirdek dirler gāzrūfu'l-ketf ma' nāsına ve 'inde'l-ba'z a'lā-yı ketfe (20) nuğz dirler **el-nāğız** başın depreden kişi ta'accüp ider gibi **el-nefazān** bi't-tahrîk diş (21) yirinden depretmek **el-nağmet** husn-i şavt gibi cem'î nağamât gelir **el-nağnağ** boğaz içinde olan et (22) ve dağı kulağ içinde olan zā'id nesne cem'î nağāniğ gelir **faşlu'n-nūn** (23) **ve'l-fā' el-nafyet** unı şuya koyup karışdurmak kaynayup koyulunca **nefs-i dem** kan (24) tükürmek ve boğazdan kan gelmekdür **el-nüfāset** bi'z-zammi diş arasında kalan ta'ām **el-nefc** hurūc (25) itmek yuğālu nefcete'z-zevcetü min-beyzatihā ev haracet **el-nefc** üfürmek ve şişmek **nefhu'l-meşāne** (26) kavukda vāqı' olup ki şişmek ve yil olup gürelemekdür **el-nāfiḥat** bi-fethi'l-fā' ve kesrihā misk (27) göbeği nāfe-i misk ma'nāsına **el-nefs** cān rūḥ ma'nāsına ve kan dem gibi ve cesed ve her nesnenūñ 'aynı

125a

(1) cem'î nüfūs gelir **el-nefis** şerîf laṭîf nesne ki nās añā rağbet iderler ve bahāsı ziyāde olan (2) cem'î nefāyis gelir **el-nifās** bi'l-kesri 'avratlar oğlan doğurduktan-şoñra çıkan kan nefsdan (3) me'ḥuzdur nefis kana dirler **el-nufesā'** bi'z-zammi ve fethi'l-fā' veled getürmiş 'avrat cem'î nefāsı (4) gelir **el-nafāṭat** kabarcuğ cem'î nafaṭ gelir nūnuñ ve fānūñ fethāsı-y-ıla **el-nafāṭāt** deri gibi ḥurde (5) sivilcülerdür ve şulu kabarcuğ dağı dirler **el-neft/nift** bi'l-fethi ve'l-kesri ve lakinne'l-kesri efşah nefit (6) yağı didükleridür ki meşhürdür cem'î enfāṭ gelir **el-nefz** zeker kıvāma gelüp münteşir olmak (7) **el-nefz** şol ısıtma ki ziyāde ditrede ḥummā-yı zātü'r-ra' de ma'nāsına **el-nufūz** oğlan düşüren (8) 'avrat **el-nifāk** bi'l-kesri münāfıklık ya'nî iki yüzlülük **el-nefel** bi't-tahrîk nebātâtdan bir otuñ (9) adıdur **el-nefātet** ziyādeden 'ibāretdür **el-nefye** korkmak za'ifü'l-fu'ād kimesne **el-nefāyet** bi'z-zammi (10) şol nesne ki ridā'-i tenden kabül itmeyüp redd iderler **el-nefred** bülbül kuşına dirler **el-nefer** serçe (11) kuşıdur **el-nefd** asbürdür ki çiçegi za' ferāne beñzer **el-nefl** böğügen otı demür dikenini gibi (12) bir dikidür **faşlu'n-nūn ve'l-**

kāf el-nekar (13) **ve'l-nikrīs** bi'l-kesri fihimā ayak zāhmeti cem' i naḳārīs ve naḳāris gelür ve daḥı nikrīs bi-ğayri'l-yā' (14) ḥāzıḳ ma' nāsına gelür **el-nekā'** bi'l-fethi ve'l-medd pākluk ve arılık nezāfet ma' nāsına **el-nāḳat** (15) dişi deve ve bedende çıkan sivilcilere daḥı dirler beşer ma' nāsına **el-nuḳāh** bi'z-zammi datlu (16) ve şovuk şu **el-naḳd** naḳd idici ya' nī yaramazı eyüsünden seçüp çıkarmak **el-niḳdat** bi'l-kesri (17) kişnic otı ki yaş ola **el-naḳz** ḥalāş olmak yukālu enkaḳahū ey aḥlaşatehū min kezā **el-nuḳrat** (18) bi'z-zammi ayak uyuşmak ve gümüş fızza gibi ve eñse çukuruna fıkra-i ḥafā dirler **el-nuḳāz** bi'z-zammi (19) serçe şıḡaru'l-‘aşāfir ma' nāsına **el-nāḳas** ekşi şarāb **el-noḳşān** eksüklük **noḳşān-ı iştiḥā'**-i (20) **baḫlān** ta'āma iştiḥā olmak **el-naḳī'** kuru üzümü şu içinde ıslayup itdükleri şarāb **el-naḳīf** (21) kurbaga ve 'akreb ve tavuk āvāzı ve ötmesi **el-naḳl** bi'l-fethi bir nesneyi yirden ırmaḳ taḫvīlü'ş-şey' (22) min mekānın ilā mekānın ma' nāsına **el-naḳū'** bi'l-fethi her ot ki eger kuru ve eger gök meyve ve eger ḡayrısıdur (23) ısladup ve 'uşāresin ve ḥāşşasın alsalar aña nuḳū' ve naḳī' dirler **el-nuḳvet** bi'z-zāmmi (24) ḥastalıḳdan şaḡılmaḳ **el-nuḳū** bi'l-fethi öğürtilmek ve kemikden ilik çıkarmak **el-niḳū** bi'l-kesri (25) her kemik ki zī-muḥḡ ola cem' i enḳā' gelür **el-naḳt ve'l-naḳāhet** añlamak ve bilmek **el-nāḳa** maraḳdan (26) ifākat bulup tamām şıḡhat üzere olmayan **el-niḳy** bi'l-kesri ve sükūni'l-kāf pāk ve arı nesne (27) ḥıyār-ı nazīf gibi ve şāfi nesne **el-neḳābet** bi'l-kesri her nesnenün eyüsi ḥıyāru'ş-şey' ma' nāsına **el-naḳīr**

125b

(1) ḥurma çekirdeginün üstindeki nişan **faşlu'n-nūn ve'l-kāf el-nuk** bi'z-zammi cerāḫati kaşımak (2) ve şoymak yukālu nekā'tü'l-ḳarḫat nekā'en ey kaşartühā **el-nekeb** meyl itmek ve ḥaste eylemek **el-nekbet** (3) bi'l-fethi şiddet ve şol cerāḫat ki taşdan ve ağacdan ve ḡayrıdan ola cem' i nekbāt gelür **el-nekeş** (4) bi'l-fethi burmak ve çözülmek ve rucū' itmek enkāt gelür **el-nekes ve'l-nekūs** baş aşaḡa eylemek (5) ve'l-veledü'l-menkūs ey yeḡrucü riclāhu ḳable re'sehū **el-nekeş** bi'l-fethi maraḳ yine 'avdet eylemek **el-nikes** (6) bi'l-kesri za' if er **el-nekū'** kaşıra 'avrat cem' i nuka' gelür zamm-i nūn-la **el-nekefe** bi't-taḫrīk çeñe (7) dibinde olan kiçirek biz ḡudde-i şaḡıra ma' nāsına cem' i nekf ve nekefāt gelür **el-nukūl** bi'z-zammi rucū' (8) ve imtinā' itmek **el-nekhet** aḡız ḳoḳusu rayḫü'l-mīm

ma' nāsına **faşlu'n-nūn ve'l-lām el-nel** bi'l-fethi ve (9) bi-teşdidil-lām yüzi üstine bırakmak **el-nelek** aluc ağacıdur şecer-i za' rūr ma' nāsına (10) **faşlu'n-nūn ve'l-mīm el-nemir** bi-fethi'n- (11) nūn ve kesri'l-mīm ve yecüzü iskānū'l-mīm ma' a fethi'n-nūn ve kesrihā kaplan didükleri yırtıcı canavar (12) cem' i nemūr gelür **el-nemmeret** dişi kaplan cem' i nemrāt gelür **el-nemmes** bi't-tahrīk süd ve yağ acımağ ve koğmağ (13) **el-nimeş** bi'l-kesri devībe-i ' arza ya' nī bir enlü böcekdür ki aña dalağ dirler ve ' inde'l-ba' z sañsar (14) didükleri canavar **el-nemeş** müteferriğ perākende nesneleri bir yire cem' itmek **el-tağāt** (15) ma' nāsına **el-nemaş** bi't-tahrīk kıl ince olmağ rikqatü'ş-şa' r ma' nāsına **el-nimaş** bi'l-kesri envā' -ı nebātātdan (16) bir otdur **el-nemiş** şol ot ki yendükden-soñra gene bite **el-nemkat** oğlancuqlaruñ beyni dependügi (17) yir **el-nemlet** bi'l-fethi qarınca cem' i nemel gelür qarıncalu yir arz-ı zātü'n-neml dirler qarınca düşen ta' āma (18) ta' ām-ı menmül dirler eger böyük siyāh qarıncanuñ yüz dānesin cem' idüp altı dirhem rāzākī (19) yağında üç hafta dursa soñra ol yağı zekere dürtsele ifrātla kıvāma getüre ve dağı (20) nemle dirler bir maraz vardır ki Türkide qarınca ısırgı dirler ve sircək ve kemkerüñ dağı dirler (21) **el-nemām** nebātātdan gökcek koğulu bir otdur ki koğusu merzancüş rayhasına beñzer yaprağı ve (22) ağşanı uzun uzun olur marsimā dağı dirler rāyihası kendi cūduna delālet itdügi-çün (23) nemām dirler **el-nimnemet** bi'l-kesri huṭūṭ-ı mağāribe ve dırnağda olan aklık cem' i nemnem **el-nemāruk** beyāz (24) yasemin gibi bir çiçekdür **el-nemkūd** et kurusıdur ki paşturma ve kāk dirler **el-nemiskān** burçağdur (25) kersene dağı dirler **faşlu'l-muṭābık el-nānḥāh** nāhve didükleridür ki (26) kerefis tuḥmina beñzer bir acı uvāk tuḥmdur ḥabeşden gelür **faşlu'n-nūn ve'l-vāv el-nev'** (27) bi'l-fethi ayak üstine durğurmağ ve qaldurmağ **el-nevāt** çekirdek ba' zılar taḥşış idüp

126a

(1) ḥurma çekirdegine beñzer **el-nüvver** bi'z-zammi ve teşdidi'l-vāv ağac çiçegi nūrü'ş-şecer dirler vāhidesinde nūra (2) dirler **el-nevācez** bi'l-fethi ve bi'z-zāl **el-mu' cemet** ön dişler ve ' inde'l-ba' z azı dişleri enbāt ma' nāsına (3) **el-nevdel** sarğuk ve sölpük olmağ istirḥā ma' nāsına yukālu nevdeltü ḥuşyāh ey istirḥā ve (4) meşyü'r-racül menüdlā izā meşā müsterḥayā **el-nüvret** bi'z-zammi ḥarzeme didükleri nesne ki kirecden ve zirniḥden

(5) iderler ve dağı alçı daşı ki kevkebü'l-arz dirler **el-nevs** deprenmek taħarrük ma' nāsına **el-nevāṭḥ** şedīd (6) yuķālu nevāṭḥu'd-dehri şedāyiduhū ve eşābehū ey emrū şedīd **el-nuv** bi'z-zammi acılıķ cū' ma' nāsına **el-nevk** (7) 'aķılsuz olmaķ ve yuķālu **el-nevkü'l-ħamaķķī** **el-nevāket** bi'l-fethi ħamaķat **el-nevm** bi'l-fethi uyħu ve uyumaķ **el-nüvmet** (8) bi'z-zammi çok uyugań kimesne yuķālu racülü nevmet ey keşirü'n-nevm **el-nuvm** bi'z-zammi baluķ ħüt (9) gibi **el-nuvnet** bi'z-zammi çeñe çuķurı ħafratü'z-zāķan ma' nāsına **el-nevāris** 'abbās-i misvākī dirler bir otdur (10) **el-nevşādīr** nişādur didükleri şeydür ki ķalaycılar isti' māl iderler **el-nevāħ** ķumrınıñ bir nev'idür (11) ķumrı ve rayşān dağı dirler **el-nevħ** sarmaşuķdur leblāb dağı dirler **el-nevāşir** dirsek tamarı dimekdür (12) **faşlu'n-nūn ve'l-hā'** **el-nehīr** bi'l-fethi helāk (13) olacaķ yir mehleke ma' nāsına cem' i nehābir gelür **el-nehīt** iñlemek ve şiddetle teneffüs itmek **el-nehīdet** ķaluñ (14) ķılmaķ zebre-i zāħme ma' nāsına **el-nehdān** dolu nesne melān gibi **el-nehr** bi-süküni'l-hā' ve fethihā ırmaķ cem' i (15) enhār gelür **el-nehār** tulu' -ı fecirden ğurüb-ı şems arasına **dirler el-nehz** durmaķ kıyām gibi ve def' (16) itmek ve yaķın olmaķ **el-nuhbes** bi'z-zammi ismi tā'ir **el-nehs** yılan şoķmaķ ve ķabz itmek ve öñ (17) dişle aħz-ı laħm itmek ve sīn-le luğattür **el-nehşel** ķurd zi' b gibi **el-naħz ve'l-naħüz** (18) ayaķ üstine durmaķ kıyām gibi ve doĝruluķ istivā gibi **el-nuhū'** bi'z-zammi ķusmaķ yuķālu (19) nehā' ey ķā' **el-nehl** bi't-taħrīk şusuz olmaķ **el-nehm** bi-fethi'n-nūn ve kesrihā ta' āmı çok yemek (20) **el-nuhām** bi'z-zammi envā' -ı tıyūrdan bir tayırdur **el-nehy** men' eylemek **el-nihāyet** ğāyet **el-nehķ** (21) şu teresi ve yaban teresine dağı dirler **el-nehşel** yaban havıcidur cezer-i berri dağı dirler **el-nehmā** (22) ay çiçegidür **faşlu'n-nūn ve'l-yā'** **el-niyy** (23) bi'l-kesri ve teşdidi'l-ya' çig ħām ma' nāsına **el-niyābet** maķām-ı ğayra ķā'im olmaķ **el-neybet** iñlemek (24) ve şiddetle teneffüs itmek **el-neyt el-mevt** ve şol tamar ki yürek anuñ-la mu' allaķdur **el-ney'** şusuzluķ 'aş (25) gibi ve meyl itmek **el-nāyi'** şusuz 'aşān gibi **el-neyk** cimā' itmek yuķālu nāk ey cāmi'a **el-neyl** bi'l-kesri (26) üç nesneye iṭlāķ olunur nebātātdan bir ota dirler ki yapraĝına veseme dirler ki anuñ-la şāc (27) ve şaķal boyarlar ve şāniyan ' uzlam didükleri ot ki yapraĝı lisānü'l-ħamel yapraĝına beñzer bir zā' dan

(1) uzun sākı olur endülis vilāyetinde boyacılar anuñ-la nesne boyarlar ve şāniyan (2) çivit didükleri boya ki bir aşıl otuñ yaprağından olur ki berk muhkem sākı olur (3) anuñ-la yaprağın alup ıssı şu-y-ıla yurlar tā üzerindeki günlük gider yaşıl kalur andan (4) ol şuyı qorlar durulup çivit altına gider soñra üstine gelen şuyı dökerler dibine çökene (5) qorlar durur çivit olur **el-neyl** bi'l-fethi bulmağ ve yetişmek **el-nilec** bi'l-kesri çivit nıl gibi **el-nilüfer** (6) şuda biter otdur ki şarı çiçeği olur kaçan ki olur kaçan ki güneş tuluç ide munbaşı olup açılır gurüb (7) itse munqabiz olup bozulur **el-neym** nebātātdan bir otdur **el-neyrebāc** tavuqdan bişürürler bir (8) ta'āmdur **el-Fārisiyyet bābu'n-nūn el-mefūhat** (9) **nāb** haliş ya' nī ğayrı nesne qarışmış mecāzen şāfi şarāb **nābedid** belürsüz nāpeydā ma' nāsına **nābil** hāzık (10) tabīb ya' nī üstād **nāpeydā** belürsüz **nābi** görmez **nābinā** gözsüz **nāci** çam ağacı ve serv ağacı (11) **nāçār** zarūrī ya' nī çāresüz **nāhun** dırnağ **nāht** it dirseği didüğü 'illetdür ki gözde (12) olur 'Arabca zıfre dirler **nāhoş** yaramaz ya' nī bed **nāhoş-meniş** gönli dönmiş ya' nī bulanmış **nādān** (13) yılmaz cāhil ma' nāsına **nādire** az bulunur nesne **nāryā** enar aşı **nārpesta** degirmi memelü hatūn (14) ve degirmi meme **narpüst** darçini didükleri ıssı ot ve qarfe ya' nī qaranfil **narcil** hindistān (15) qozı **nāhūd** gül-nār didükleri çiçekdür ki ta'rib idüp culnār dirler tabibler qatında (16) ma' rüfdur **nār-Fārisiyye** kabarcuğ ve od göynüğü didükleri nesne ki eyyām-ı vebāda hāşıl olur (17) **nār** bi-ma' nī enar ki Türkide de müsta' meldür **nārdān** nārdenk ki enar şuyıdur **nārdin** sünbül-i (18) rümī didükleri çiçekdür ki şerh olunmuşdur ba' zı kimseler qatında nārdin zıkr olınsa huşuşi (19) ile sünbül-i rümī murāddur **nareside** bāliğ olmamış nesne **nārmışk** Fāriside meşk demān dirler (20) **nārenc** bi-ma' nī turunc **nārvā** enar aşı ve nārdenk **nāz** çam ağacı ve şimşir ve serv ağacı ve ism-i (21) maşdardur **nāj** zā-yı 'acemī ile çam ağacı nūj ve nūş ma' nāsına **nāşinā** ac qarını olan kimse **nāzbūy** (22) feslegen didükleri yapraqdur ki laṭif qoğar 'Arabca reyḥān dirler **nāşekibā** şabırsuz **nāşūr** çukdānegi (23) eski yāre 'Arabidür **nātaf** debledür ki bayramlarda büşürürler ve qozlu ḥalvā ve pişmāniyye ḥalvā **nātil** (24) evzāndandur yedi dirhem ağırına dirler ve ba' zılar iki astārdur didiler astār altı bucuğ dirheme (25) dirler ve ba' zılar iki vuḳiyyedür didiler **nāğ** kara ağac **nā'ūş** başın şuya daldurmağ (26) ve şu içinde bir sa' at durmağ **nāğaş**

fülfül-i sevdân isimlerindendir ki ba'zı yirlerde çurf (27) dirler fülfül yirine isti'mâl iderler **nâf** göbek ve degirmi yaşdık **nâfercâm** hayr olmayan 'âkıbet

127a

(1) ve yaramaz iş ve fâ'idesüz ve şoñsuz ve kiçirek **nâfe** göbek meşkî **nâfe** meşk ve her hayvānuñ (2) derisi ki kürk o derinüñ göbegi yirine nâfe dirler **nâk** misk otı **nâ-kezîr** çâresüz (3) dimekdür **nâliş** inleyiş vâh dimekdür **nāmūs** gayret ve yüz şuyı **nân** etmek **nân-ı teng** yufka didükleri (4) etmek **nân-hâh** insün didükleri tuħmdur ma' rüfdür **nâ-hemvâr** muṭlaķā düz olmayan **nâ-yâb** (5) hiç bulunmaz nesne ammâ kim yâb az bulunur nesnedür **nây-bîni** burun deligi **nây-gelü** boğaz deligi **nebât** (6) şekerüñ şâfisidür **nebve** kızcılık **neçîr** çiriş didükleri nesnedür **naħced** demür boķıdır ki kaynarken (7) çıkan mühmelâtidür **naħs** ğamdan ve ğuşşadan şolmak ve arıklık **nar** erkek müzekker ma'nāsına **nersek** (8) mercümek **nerseng** mişlühü **nergis** bir ma' ruf çiçekdür ' Arabca nercis dirler **nerm** yumuşak **nermâd** hem er (9) ve hem ' avrat dimekdür ğunşâ ma'nāsına **nerm-âhen** yumuşak demürdür **nerm-güş** kulaķ yumuşağı **nerre** (10) erkek nesnenüñ zekeri her nice erkek olursa olsun **neriye** erkek **nazħafec** ağır basandur kâbūs (11) ma'nāsına **nezle** başda olan ' illet **nejk** mercimek **nejned** zâ-yı ' acemî iledür ħâlî müteğayyir olan kimsedür (12) gerek kayğudan gerek za' f-la **nesteren** derfül tuħmıdır **nesef** dibinden ĳopmuş ve dibinden ĳurutmuş nesne (13) **nesk** mercümek ' ades ma'nāsına **neşk** anâr ağacı ve çam ağacı ve şebnem ma'nāsına **neşv** aluc yemişi (14) **neşü'** bir darudur ki ağızda dutıcaķ ağıza fâ'idesi vardur ' ayn ile ve ğayn ile cā'izdür (15) **na' şîle** bir dürlü ĳalyedür ki ĳuş eti-y-ile ve kendenâ-y-ıla ve cevz-y-ile ve yumurta ile bişürürler **nağn** (16) **ħâhen** nân-ħâh didükleri darudur ki ' inde'l-atıbbâ ma' rüfdür **neft** ma' ruf yağdır (17) ' Arabîsi neftdür **nifâğ** kafa kemigi ihyâne ma' nāsına **naķîn** bağırtlaķ ĳuşı **nekez** üzüm çekirdeğinüñ (18) üste dimekdür **nekel** yaluñ yüzlü tâze oğlan **nem** yaş ve çidür ki ğökden yağar (19) **nemnek** kehrubâ ve aluc yemişi **nemedd** fetħ-i mîm ile ğüneyik didükleri nesne **nemdân** ' avrat ferci (20) **nemsek** çörek otı **nemek** tuz **nemgesüde** tuzlu et ĳadîd ma'nāsına **nernemâde** ğunşâ ma'nāsına (21) **nevrüz** mâh-ı ferîdin celâlinüñ evvelki ğünü ya' nî ilk bahâr ayınuñ evvelki ğünü ki şems (22) berc ħamle taħvîl

itdügi gündür **nevmîd** ümîdsüzlük **nevnede** tiz fehmi idici kimse zeyrek ma' nāsına (23) **nehāred** kōrkdi dimekdür **nehāz** örküc ve küsem ki kāsābuñ koyunları öñince yürür **nehcîz** (24) dolaşuq pîc ma' nāsına ve dolaşmaq **nehk** arq ve eksük ve şarāb içmek ve şuya (25) kankmaq şarāb-ı şeden ma' nāsına **nehem** hānuñ fetḥası-y-ıla ta' ām ḥariş olmak dimekdür **ney** kāmış (26) kāsab ma' nāsına **nīdlān** ağır başan dīvdür ki ' Arabca kābus dirler ve ağır başmaq daḥı ma' nāsına gelür (27) **neyşek** şeker kāmışı **faşlu'n-nūn el-meksūret nīrās** çerāg sirāc ma' nāsına **nesk** mercümek **nişāsta**

127b

(1) ma' ruf nesnedür Türkide de elfez isti' māl olunur **nişāf** ḥaşkī-dimāg ya' nī dimāg (2) kūrulıgıdır ki ekşer yemekden ve içmekden olur **nişre** günlük **nişker** bir āgacdur ki yemiş (3) virmez ve çam āgacı şanavber ma' nāsına **nifce** gelincük didükleri ḥayavān **nigāl** kōmür **nikāl** kāf-ı (4) ' Arabī ile burçaq ve tağ erigidür **nikūheş** ḥorlayış **nūşet** tarḥūn **nihānī** gizlüce (5) nesne **nihīn** kavuq ya' nī boş **nīrec** şolmuş nesne **nīrūfer** bi-ma' nī nīlūfer bir şarıca çiçekdür ki (6) şu içinde biter **nije** günlükdür ki tütisi iderler **nīsū** neşter **nīş** āgulu ḥayvānāt ignesi (7) ve diken ma' nāsına ve kank alıcınun neşteri **nīşū** bir dürlü erikdür **nīkī** iyilik **nīl** çivit didükleri (8) boyadur **nīm** yarım ve yarı nişf ma' nāsına **nīm-büriş** rafadan yumurta **nīm-çāşt** şafrā şiken (9) didükleri azacuq ta' āmdur ki irkenden yirler ol yemek yedükleri vaqte de dirler ve nişfi (10) kuşlık dimekdür **nīm cevān** orta yaşlu dimekdür **nīme** ya' nī nīm ve bir marāzdur ki bedenün yarusı (11) dutalar taḥībiler āna fālic dirler **nīm-gūj** beli yögri kimse **nīm-sūḥat** yarusı yanmış nesne (12) **faşlu'n-nūn el-mazmūmat nuḥüst** evvel ve evvelki (13) **nuḥüsetin** evvelki **noḥūd** ma' ruf ḥabbedür **noḥūdān** noḥūd ile bişmiş yemek **nuşha** ' Arabīdür bir nesneye bakup (14) ancılayın itmek **nufuşāy** serkīn ḥaşek ya' nī kūrı şıgır derisi **nūkes** ' Arabīdür ḥastelikden (15) üzilmek **nukūn** başı aşığı sernigūn gibi **numūne** çāşnī ve zeşt ve çil ve baḥāl ve müfsid ve örneq (16) ma' nāsına daḥı gelür **nuvāş** kavun ve ḥıyār **nūbe** çam kabı **nūc** çam āgacı **nūre** ḥarzeme didükleri (17) nesnedür ki ḥammāmlarda isti' māl iderler **nūj** çam āgacı **nūş** iç dimekdür ve ' asel ma' nāsına ve (18) ' ākībet ve lezzet ve dad ma' nāsına da gelür **nuşādur** tuş gibi bir nesnedür kalaycılarda olur Türkide (19) daḥı müsta' medür **nūnede**

tiz fehmi idici kimsedür ki zeyrek dirler ve yeñi çıkmış nesne hâdiş ma' nāsına (20) **nūhye** 'aql hıred ma' nāsına ve işidici ma' nāsına da gelür **nūhūft** gizlü ve örtülü nesne nehfet ma' nāsına (21) **nubūş** kulağ dutmağ ve işitmek ma' nāsına ism-i maşdardur ve işidici ma' nāsına da gelür (22) **bābu'l-vāv vemā ba' dehū mine'l-muṭābıķ** (23) **faşlu'l-vāv ve'l-hemzeti el-vā'ib** itķibāz ve istihyā **el-ve'id** āvāz şavt ma' nāsına **el-vāre'** korķutmağ (24) yukālu ve'arahū ve'eran izā havvefehū ve efzā' ahū **el-vā'el ve'l-va'lūl** halāş olmak ve bir kimesneye şıgınmağ **el-va'let** (25) davar tersi ki kırı ola **el-vā'ey** bi't-tahrık hımār-ı vaḫşī **vāfyūs** ism-i Yūnānidür ceblehenūñ nev' inūñ (26) siyāhidur Türkice cebel-i hindī dirler **vāķ** bir kuşdur ve kavāķ dağı dirler **faşlu'l-vāv ve'l-bā'** (27) **el-vebā'** bi'l-medd ve'l-ķaşr fesād-ı hūden hāşıl olur bir marāzdur 'āmur gibi ve 'inde'l-ba' z tā'ūna

128a

(1) dirler ķaşr-la olıcağ cem' i evbā' ve medd-le olıcağ evbiye gelür yukālu kad ve'ibtū'l-arza ve hiye vebī'et (2) mevbū'et izā kānet zātu vebā' vebā'et ileyhi ey eşşerrethū ve vebā'et nāķatī ey ḫassenet **el-vebāl** (3) zarar ve ziyān ve yaramazlık yukālu **el-vebālū'l-mekrūh el-veber** aķ tavşandur ba' zılar buña ada tavşanı (4) dirler ve kürke dağı dirler **el-vebret** bi'l-fethi ve't-teskīn kediden kiçirek bir şarı canavardur kuyruğı (5) olmaz evlerde sākīn olur cem' i veber ve vebār gelür **el-vebiş** dırnāķ üzerinde olan beyāz cem' i (6) evbāş gelür **el-vebz** neşāt ve surūr **el-vebaṭ ve'l-vebūt** zā' iflik yukālu vebaṭa re'yü fūlānin (7) ey zā' afa **el-vābet** korķağ zā' if kişi **el-vebāğat** oturağ yiri dübür ma' nāsına 'ayn-ıla ve ğayn-ıla luğatdür (8) **el-vebağ ve'l-vebūķ** helāk olmak **el-vābil** zarar ve ziyān ve yaramazlık yukālu **el-vebālū'l-mekrūh el-vebīl** (9) ot eger yaş eger yābis gelā ma' nāsına **el-vebe** zeyreklik fitnet ma' nāsına **el-vebeyyet** belā ve zaḫmet beliyye (10) ma' nāsına **faşlu'l-vāv ve't-tā' el-veter** (11) bi'l-fethi ve's-sūkūn terk itmek ve naķz itmek **el-vitr** bi'l-kesri tek nesne ve eksimek ve kaķıtmağ cem' i evtār (12) gelür **el-veter** bi't-tahrık burun delikleri arasındayı perde ḫicāb-ı mabeynü'l-münḫareyn ma' nāsına (13) **el-vetā' at** dübür dimekdür **el-vetīn** yürek tamarı cem' i veten gelür **el-vāten** yirinde dā'im ve şābit olan nesne (14) **faşlu'l-vāv veş-şā' el-veşiret** bi'l-fethi yumuşağ döşek ve semüz etlü 'avraṭ **el-veşīķ ve el-veşīķat** muḫkem nesne (15) ve 'ahid cem' i veşāyīķ gelür **el-veşem** bi'l-fethi

dögmek daqq gibi ve kesr itmek **el-veşim** cem' olup biribiri (16) üstine yığılmış **el-vāşin** dā'im ve şābit nesne vāten gibi **faşlu'l-vāv ve'l-cīm el-vecc** bi't-teşdid (17) Fārisiden mu'arreb bir edviyenüñ adıdır ki Türkice añır dirler **el-vucüb** mużtarib olmak ve düşmek (18) ve şābit olmak ve lāzım olmak ve ga'ib olmak **el-veced** bi'l-fethi 'aql gitmek ve guşşalu olmak ve iştiyāk-ı (19) muħabbet galebe itmek **el-vecūr** bi'l-fethi devā için ağza koydukları nesne **el-veca'** bi't-taħrık maraž ve (20) zaħmet emrāzından her birisine ıtlāk olunur cem' i vicā' gelür **veca' u'l-mi' de** mi' de ağrısı (21) ve zebūnlığıdır **veca' u'l-kebed** ciger ağrısıdır **veca' u't-tihāl** talak ağrısıdır **veca' u'l-meşāne** kavuğ (22) ağrısıdır **veca' u'l-kebe** bögrek ağrısıdır **veca' u'l-enşin** hāyalar ağrısıdır **veca' u'l-każib** (23) zeker ağrısıdır **veca' u'l-esnān** dişler ağrısı dimekdür **veca' u'z-zahr** arka ağrısıdır **veca' u'l-üzın** (24) kulağ ağrısıdır **el-vecef** qorkucu hā'if ma' nāsına **el-vecüm** ğam-ğin ve guşşalu olmak **el-vech** (25) yüz cem' i vucūh ve evceh gelür **el-vecih** yüzlü ve merhāmetlü kişi **el-vichet** bi'l-kesri her nesne ki aña istiķbāl (26) olına **faşlu'l-vāv ve'l-hā'** **el-vāhid** evvelü'l-cem' u'l-'aded (27) cem' i vaħdāt **el-vaħdet** yalıñuzluk **el-vaħaret** bi't-taħrık bir aşıl kızılca böcekdür ki yire düşer yürür cem' i vaħar

128b

(1) gelür **el-vaħş** qaçmaq ve yaban canavarı ki ādemden ürker cem' i vuħuş gelür **el-vaħşe** havf (2) ve ħalvet ve şol ğam ki kişiyē ' inde'l-vaħdet ' arız olur **el-vaşt** şovuk berd gibi yuķālu leyse bihā (3) vaħsatün ey berd **el-vaħākat** bi'l-fethi **ve'l-vuħūfet** bi'z-zammi ziyāde kıllu olmak ve kıll ziyāde ve yumuşak (4) olmak **el-vaħl** bi't-taħrık şovuk balçık tın-i raķik ma' nāsına **el-vaħim** yevm-i şedidü'l-ħarr **el-vaħy** işāret (5) ve risālet ve kitābet ve ilhām ve kelām-ı ħafī cem' i vuħy gelür **faşlu'l-vāv ve'l-hā'** **el-vaħtizek** (6) bi'l-fethi dāne-i ħorāsānī didükleri edviye ki atıbbā katında ma' lümdür **evħaş** deni ħaķir kimesne (7) **el-vaħşizek** mişlü'l-vaħtizek **el-vaħiz** urılmış mażrüb ma' nāsına **el-vaħim** şaķil ve mużır nesne **el-vaħāmet** (8) bi'l-fethi ve **el-vuħūmet** bi'z-zammi şıķillet ve ' ademü'l-ħazm ve yuķālu veħame'r-racülü vaħāmeten ey şaķale ve istiķāmet (9) **el-taht** ve astūħāmetü'l-beled ve beledün vaħimūn izā lem yuvāfiķu sākinetün **el-vaħvāh** semüz kıvamlu ādem ve muħkem (10) kıvamlu zeker **faşlu'l-vāv ve'd-dāl el-vüdd** bi'z-zammi (11) ve't-teşdid

dostlık itmek **el-vedy**’ bi'l-fethi ve sukūni'd-dāl ba‘ de’l-bevl çıkan aqça Őu (12) **el-vedec** bi't-taħrīk ıŐlāh itmek ve Őāh Őamar ki boyunda olur ikisine vedecān dirler ve cem‘ ine (13) evdāc dirler **el-vedic** rāziyāne otı **el-ved**‘ terk eylemek ve kať‘ eylemek **el-ved**‘at bi't-taħrīk uvacuk (14) yılan baŐı didükleri aqca boncuuk ki palān atlarinuñ yulana ve kuŐaqlarına dikerler cem‘ i veda‘ ve ved‘ āt (15) gelür **el-vedka** bi't-taħrīk kıızıl noqťalar ki gözde olur cem‘ i vedek gelür **el-vedik** yağlu semüz nesne (16) yuqālu decācetün ve dīketün ey semīnetün **vedev**‘u’Ő-Őevkü'l-baħrī kara diken ve deñiz kirpisi dağı dirler **el-vedah** (17) yaŐ rokadur **faŐlu'l-vāv ve'z-zāl el-vez**’ haķāret ve zecr itmek **el-vizre** bi't-teskīn et pāresi (18) kıť‘ atun mine'l-laħm ma‘ nāsına cem‘ i vezer gelür **el-vezilet** gümıŐ pāresi kıť‘ atun mine'l-fizza ma‘ nāsına **el-vezyet** (19) bi't-teskīn ‘ ayb ve Őovuk berd gibi **faŐlu'l-vāv ve'r-rā**’ (20) **el-verd** bi'l-fethi gül didükleri çiçek ve her nesnenüñ çiçegine dağı gül dirler ve çok yapraklı nesneye (21) verdü'l-meŐā‘ if dirler **verdü'l-ħımār** eŐek güli dirler ve ba‘ zılar ĥatmi nev‘ idür dirler **el-verid** (22) boyun Őamarı ki Őāh Őamar dirler **el-vers** bi'l-fethi bir aŐıl gökçek rāyiħalu Őarı otdur eyüsi kıızıl (23) ve yumuŐak olur yemen vilāyetinden gelür süsen otı gibi ekerler yigirmi yıl baķı olur andan yine ekerler (24) buña yemen za‘ ferānı dağı dirler **el-vera**‘ bi't-taħrīk ‘afte dirler ya‘nī yaramaz iŐlerden Őaķınmak dimekdür (25) **el-varak** bi't-taħrīk yaprak cem‘ i evrāk gelür **el-virg** bi-kesri'r-rā’ ve sükūnihā uyluk üsti uca (26) dirler cem‘ i evrāk gelür **el-vereŐ** yürek ağrısı veca‘ fi'l-baťn ma‘ nāsına **el-veridü** her gün gelen sıtma (27) **el-vürdek** bi'z-zammi yanın yatmak **el-versān** kumrı didükleri kuŐdur **vercā** ism-i Berberidür kermetü'l-beyzā

129a

(1) ve fāŐirā dağı dirler **el-verl** bi't-taħrīk keler gibi bir canavardur ammā andan böyükdür kuyruğı (2) keler kuyruğından uzun olur cem‘ i verlān ve evrāl gelür **verel-i māħi** Őaķanķürdur **varaķu'l-as** (3) mersīn yaprağıdır **el-verem** bi't-taħrīk Şişmek cem‘ i evrām gelür **verem-i Şalb fi'l-mi**‘de mi‘ denüñ (4) berk Şişi olmasıdır **verem-i Şalb fi'l-kebed** cigerde yürek Şiş olmasıdır **verem-i ĥarru'l-keli** bögrekde (5) zuħür iden ıŐı Şişdür **verem-i bārid fi'l-keli** bögrekde balgāmī Şovuk Şişdür **veremü'l-meŐāne** kovıķda (6) ıŐı Şiş ki kan Şafra ile karuşuk olmaķdır **verem-i Şalb fi'r-raħm ve seratān** raħmde kıatı

şışdür (7) ve seratān didükleri yengeç ayakları gibi şiş olur **veremü't-tahāl ve za' fuhū** talağ şışı (8) ve za' fi dimekdür **veremü's-şedī** memede yaramaz şiş ve çibanlardan yāre ve cerāhat olmağdur (9) **faşlu'l-vāv ve'z-zā'** **el-vizer** bi'l-kesri ağırılık (10) sıql ma' nāsına **el-vizīr** kesr-i vāv-la vizerden ve yā feth-le vezerden me'ḥūzdur ve vezr olıcağ pādīşahuñ (11) bükēn çiçeği demek olur feth-la vezerden olıcağ ḥalkūñ şıgıncağı demek olur ve mu' in (12) ve nāsır ma' nāsına da gelür cem' i vezrā gelür **el-vezāret** mu' āvenet itmek ve kuvvet virmek **el-vezağat** (13) bi'l-feteḥāt kertenkele didükleri canavar cem' i feth-i vāv-la ve zā-y-ıla vezağ ve evzāğ ve vezeğāt gelür (14) **el-vezt** bir kere yemek **el-vezn** tarmak ve miğdār cem' i evzān gelür **el-vezvāz** bi'l-fethi ḥafif zārif kimesne (15) **faşlu'l-vāv ve't-tīn el-visāret** bi'l-kesri (16) dayanacak nesne ve yaşığ yasadanağ nesne cem' i vesāyid ve vesed gelür **el-vasaṭ** bi't-taḥrīk orta cem' i (17) evāsıṭ gelür **el-vus'** bi'z-zammi kudret ve tākat ve bollığ ma' nāsına **el-vasaḳ** bi't-taḥrīk altmış şā' (18) nesne her bir şā' dört menedür ve her menne dağı iki yüz altmış dirhemdür cem' i evsaḳ gelür **el-vesīlet** (19) şol nesne ki bir kimesne anuñla tağarrub bula **el-vesīm** ḥüsnü'l-vece ma' nāsına yukālu hüve vesīmun ey ḥüsnü'l-vech (20) **el-visiteme** bi-kesri's-sīn ve sükūnihā çivit yaprağıdur dirler **el-vesen** nevm-i ḥafif **el-vesnān** men-lehū nevmun (21) ḥafif **el-vesvās** bi'l-fethi vesvese ma' nāsına bir isimdür şavt-ı ḥafıyye dirler **el-veseḥ** bi't-taḥrīk kir (22) ve deb ve çökek dimekdür kulağ kiri gibi ve kavān çökeği gibi cümle buñā mute' allığ olan kirlere (23) vesah dirler **el-vesīc** taşlar arasında biter bir otur baharda koğusu limūn koğusına beñzer **el-vesc** (24) uşaq şamğıdur vesḥu'l-kevāyir pire bevlidür ki arı koğanında olur **el-vasaṭıyye** bi'z-zammi orta barmağ (25) **faşlu'l-vā ve's-şīn el-veşāhic** kulağ tamarı (26) **el-vaşat** şımağ kesr gibi **el-vaşaq** bi't-taḥrīk vaşaq didükleri canavar ki vāşaq dağı dirler **el-vaşāk** (27) ivmek ve 'acele ve sür' at ma' nāsına **el-vaşūl** kıllētü'l-fenā' ve'z-zā' f ve tākat **el-veşāş** şūrīde

129b

(1) ḥal olan kimse **faşlu'l-vāv ve's-şād el-vaşab** bi't-taḥrīk veca' ve marağ dā'im olmağ
(2) devāmü'l-vec' ve'l-marağ ma' nāsına cem' i evşāb gelür **el-vaşīd** şol ot ki müteḳāribü'l-uşūl (3) ola **el-vaşa'ata** bi't-taḥrīk 'uşfūr kuşından kiçirek bir kuşdur ve

‘inde'l-ba‘z kaz kuşu didükleri (4) kuş cem‘i vasa‘ gelür **el-vaşaf** nişân virmek **el-vaşif** hizmetkâr hâdim ma‘nâsına ve ‘inde'l- (5) ba‘z bâliğ olmadık oğlan ve bâliğa vaşifa dirler cem‘i vaşfâ gelür vaşifanuñ vaşâyif (6) yukâlu vaşfu'l-gulâm izâ belega'l-hıdmet fehüve vaşif ve'l-cem‘i vasfâ‘ gelür **el-vaşal** bi'l-fethi (7) ulaşmak ki zıdd-ı hicrdür **el-vâsılat** şol ‘avrat ki saçına aharuñ saçını ulaştırular (8) **el-vazüh** bu kelimedden bâba varınca bâbu'z-zâddandır zâhir ve rüşen nesne **el-vâziha** şol diş ki ‘inde'z-zıhık zâhir olur **el-vaz‘** bi'l-fethi (9) komağ ve doğurmak cem‘i evzâ‘ gelür ve yukâlu veza‘at **el-mer‘etü** ey veledet **el-vuz‘** bi'z-zammi ‘avrat (10) kable'l-hayz hâmile olmak **faşlu'l-vāv ve'z-zâd** (11) **el-vuzū**‘ bi'z-zammi nezâfet ve a‘zâ-i maşşuşa‘i ğasl itmek Türkice abdest almak ve ‘inde'l-ba‘z (12) muṭlağan el yumaga vuzū dirler **el-važa‘u** bi'l-fethi abdest alacak şu **faşlu'l-vāv ve't-tâ**‘ (13) **el-vaṭā**‘ başmak ve az olur ki cimā‘dan kināye olur **el-vaṭvāt** yaraşa kuşdur **el-vaṭbā**‘ emcegi (14) büyük ‘avrat aẓimetü's-sedy ma‘nâsına **el-vaṭas** karmak ve şımak kesr gibi ve sumāk didükleri ot (15) **el-vaṭis** bi'l-fethi ve kesri't-tâ‘ tenevvür dimekdür **el-vaṭaf** bi-fethateyni kaş ziyâde kıllu olmak ve (16) gözün kirpigi şık ve çok olmak **el-vaṭvāt** koruk za‘if kişi ve kırlaguc didükleri kuş (17) **el-vaṭūta** güc-ile göz görmek **el-vaṭam** ayrığa beñzer bir otdur **faşlu'l-vāv ve'z-zâ**‘ **el-vazab** (18) müdâvemet yukâlu vazaba yazıbü vazaban mine'l-müvâzabati vehiye'l-müdâvemetü ‘ale's-şey‘ **el-vuzūb** bi'z-zammi mülâzemet (19) ve müdâvemet **el-vazife** her gün ve ay için taḫdır itdükleri nesne daḫı ve daḫı ‘âdet ma‘nâsına da (20) müsta‘meldür **el-vazif** baldır kemügi cem‘i uzfe gelür **el-vazam** bir otdur köki siyâh ve içrüsi beyâz (21) **faşlu'l-vāv ve'l-‘ayn el-ve‘a**‘ bi'l-fethi ve'l-kesri nesne (22) koyup şakladukları kab **el-va‘b** ulaştırmaq ve cem‘i itmek **el-va‘d** va‘de itmek **el-va‘id** yaramazlığa (23) va‘de itmek korkutmaq **el-vi‘âṭat** bi'l-kesri şarı gül cem‘i va‘âṭ gelür **el-va‘kat** yaramaz huylu kişi (24) **el-va‘k** bi'l-fethi ve sükünü'l-‘ayn ısıtma gibi hummâ ve anuñ harâreti **el-vu‘l** bi'z-zammi dağ keçisi cem‘i vu‘ül (25) gelür **el-va‘va**‘ dilki didükleri canavar **el-va‘va‘at** kurd ve çaḫâl ve dilki âvazı **el-va‘va‘d** zarif (26) lezizü'l-keâm olan kimesne **faşlu'l-vāv ve'l-ğayn el-vağā** zarb ve ḫarb ve şavt **el-vağab** bi't-taḫrîk korkak

(1) kimesne racül-i cebân ma' nâsına **el-vağâdet** denâ'et **el-vağret** bi'l-fethi ve sükünü'l-
'ayn şiddetü'l-ḥarr **el-vağir** (2) kızmış daş üstinde bişürdükleri et **el-vağd** badıncândur
faşlu'l-vāv ve'l-fa' **el-vefā'** (3) 'ahdine durmak yukālu vefā bi-'ahdihi izā lem yaḥlif **el-**
vefāt ölüm mevt gibi **el-vāfir** mal-ı **keşir** ve şol (4) nesne ki tamām ola **el-vefret** çoklık
keşret gibi ve yukālū el-vefretü's-şa' ret ilā şaḥmeti'l-üzn **el-vafaḳ** bi'l-fethi (5) **ve'l-vifaḳ**
bi'l-kesri muvāfiḳ olmak ve rast gelmek ve muvāfaḳat itmek **faşlu'l-vāv ve'l-kāf** (6) **el-**
vaḳā' bi'l-fethi ve'l-kesri mā veḳaytü bihi şey'en **el-vaḳt** zamān cem' i evḳāt gelür **el-**
vaḳar bi'l-fethi şaḳal fi'l-üzün (7) **el-vaḳūr** bi'l-fethi 'azametlü ḥalim kimesne **el-vaḳaş**
bi't-taḥrīk boyun kışa olmak **el-vaḳā'** cimā' **el-vaḳal** (8) maḳal ḳurusıdur **el-vaḳvāk** bir
ḳuşdur boynı uzun şu ḳuşıdur ba' zılar ḳurbağaya vaḳvāk (9) dirler **el-vaḳāyet** hıfz itmek
faşlu'l-vāv ve'l-kāf (10) **el-vekt** bi'l-fethi ve iskāni'l-kāf gözün ḳarasına aḳ düşmek ve
nokta ve eşer ve sevād-ı yesir ma' nâsına (11) **el-vekec** ulaşmak vaşl ma' nâsına **el-vekdet**
gitmek zehāb gibi **el-veka'** yılan ve 'aḳreb şoḳmak yukālu (12) veka'ete'l-'aḳrebü bi-
ibretihā veke'an ey darabet **el-veka'** bi't-taḥrīk ayak barmaḳlarınıñ baş barmaḳı sebbābe
(13) üstine iḳbāl itmek iḳbālū'l-ebḥām 'ale's-sebbābeti ma' nâsına **el-vekel** bi't-taḥrīk
racülün za'if yukālu (14) racülün vekel ey zā'if **el-vikālet** bi'l-kesri ve'l-fethi hıfz itmek
ve daḳı tefvīz ve teslīm itmek **el-vakvāk** (15) ḳorḳaḳ cebān gibi **faşlu'l-vāv ve'l-lām el-**
veled oḳul kız cem' i evlād gelür **el-velūd** bi'l-fethi (16) doḳırıcı 'avrat **el-velīd el-şabiyy**
ve'l-cem' veledān **el-vālidet** ana cem' i vālidāt gelür **el-velās** bi't-teşdid (17) ḳurd zi'b
gibi **el-velīme** sürür ve şādīlık ḳatında itdükleri ta'ām tezvīc düḡününde ve sünnet (18)
düḡününde olsun ve ḡayrı şenlikde **el-vele** bi't-taḥrīk zehābü'l-'aḳl ve't-taḥayyür 'aḳlı
gidüp müteḥayyir (19) olmak yukālu imra'atün vālit racülün vālih ey hayrān zehēbe
'aḳluhū **el-veleb** yabānī semüz ot (20) benū'ātdandur **el-velī'** ḥurma ḳabuḡı içinde zāhir
olana velī' dirler **faşlu'l-** (21) **vāv ve'n-nūn el-venī'** za'f ve ta'b ve fütür ve keslān ve a'yā
yukālu veneytü venyen ey za'aftü za'fen (22) ve racülün vānī ve imra'atün vānit ey
zā'ifet **el-venyet** el-zā'f ve'l-futūr **venevmānev** yeñi dünya ağacıdur (23) meşhūr alaca
aḡac ki bunda gelür **venechel** yapraḳı kişnic yapraḳına beñzer bir otdur **faşlu'l-** (24) **vāv**
ve'l-hā' **el-vehye** ḳatı şedīd nesne ve def' itmek yukālu vehentühū ey def' atühū **el-vahattī**
uvaḳ (25) üzüm **el-vehfū ve'l-vehīf** çoḡalmaq ve uzamaḳ ve ot böyüyüp yapraḳlanmaq

el-vehel korkmak (26) ve gelaṭ itmek ve unutmak **el-vāhinne** esfelü'l-azlā' ve ḡaşruhā faşlu'l-vāv

130b

(1) **ve'l-yā'** **el-veyn** kara üzüm **el-veyser** ak güldür verd-i ebyaz daḡı dirler **el-Fārisiyyet**
(2) **bābu'l-vāv el-meftūḡat vā** aş (3) ma' nāsına meşelā gendumvā ve mastvā dirler
buğday aşı dirler ve yoğurdlu aş dimekdür ve daḡı girü (4) dimekdür bar ma' nāsına
' Arabīde merra-i uḡrā dirler **varyān** rāziyāne dimekdür **vārden** ḡābil **vārnek** (5) sanḡiyār-
ı badrenk ma' nāsına **vārva'** geñirmek **vārīn** bi-ma' nī vāren ya' nī dirsek **vājgüne** bi-
ma' nī (6) bājgüne ya' nī başı aşaḡa **vāzenc** ıssı **vāse** pervāne **vāşe** atmaca bāşa ma' nāsına
ve ḡara didükleri (7) ḡuş **vaḡvāḡ** hind cezīrelerinde bir ağacdur **vāl** bir böyük balıḡdur ki
gemileri yudar ve çayak (8) balıḡı **vāleh** ḡayrān ve bī-' aḡl ma' nāsına **vāmānde** yorulup
ḡalmış ve geri ḡalmış ma' nāsına **vāhā** (9) aşlar ki cem' şīḡāsıdur **vāḡaşāmede**
serḡoşlıḡdan ayılmış **vāhem** gerden ve boyun ma' nāsına ve me'a (10) ma' nāsına ve
porsuḡ didükleri ḡayvāncuḡ **vāyjek** ḡıḡılcım **vāye** ḡişşe ve naşīb ve ḡazḡ ve zevḡ (11) ve
lezzet ma' nāsına **vebā** tā' ün **veteng** üzüm salḡımı **vec** egir köki didükleri ot **veceb** ḡaruş
(12) şeber ma' nāsına **vaḡcī** ḡurma çegirdeḡi **verāj** böyük toñuz **vertāc** ebem gümeçi
didükleri otdur (13) ḡabāzī ma' nāsına **vertīc** bıldırcın didükleri ḡuşçaḡızdur **verec** rānuñ
fethası-y-ıla añār didükleri kökdür (14) **varah** göz otı **verde** ḡaya gügercini didükleri
verziş bir nesneyi 'ādet idinmek ma' nāsına (15) ism-i maşdardur **vers** bir şarı güldür
' avratlar andan ḡızılca iderler **verşen** ḡumrı didükleri (16) ḡuş **verşān** bir nev'
gügercindür ki yabanlarda olur **vergān** ur didükleri ' illetdür ki (17) şışdür a' zāda olur
aḡrısı olmaz **vergān** her nesne ki a' zāda yumrı olup çıkar aña (18) vergan dirler **derḡaşṡ**
bir otuñ ismidür **verek** uca dimekdür **vergā** çaylak ve gügercīn (19) **vergāḡ** ḡaramuḡ
didükleri ki ḡubūbātdandur buğday içinde biter **derḡār** turfanda yemiş ve her (20) nebāt
ki sākı olmaya añā dirler vergāk bir ḡuşdur ki ḡarnı aḡ ve arḡası yaşıl şıçancıl (21) dirler
ve çaylakā daḡı dirler **vergūş** ḡulaḡ salḡımı **verek** keltekele **vergāḡūc** şınıḡ barmaḡ (22)
verem muṡlakā şış olan yire dirler **vermāndegī** yürek aḡrımak tuḡmeden **verhemīn** arpa
ve buğday (23) ḡalt olup bişen etmek **vej** ya' nī vec ki egir kökidür **vezāḡa** ḡurbaḡa **vejaḡ**

göz otu **vağset** (24) bir otuñ ismidür **vezek** vezağ ya' nî kurbaga **vestan** arçası üstine yatmış kimse ve çok yemiş kimse (25) **vesterek** it burnı ve yaban haţmisi **vesterenk** mişlühü **vesah** kir çürük ma' nāsına **vesme** rāstıķ (26) didükleri boyadur ki ' avratler kaşlarına sürerler **vesen** hāb-ı sebük ya' nî yeyni uyhu ' Arabīdür (27) **vestan** mişlühü ve ımızğanmış ve gözlerden uyhu almış kimse **vesvās** endişe-i bed **vaşāk** vaşak

131a

(1) didükleri hayvān ki derisi zī-ķıymet kürk olur **veşeh** tabībler vaşak didükleri zāmğdur (2) ki ma' ācīne girer **vakt** zamān-ı mu' ayyen dimekdür Türkisi çağdur **vuķıyye** uķıyyedür taħfif olunmuşdur (3) **vegmeşek** sakızlık ağacı Türkīde çedene dirler **vekek** gerde ya' nî bögrek ma' nāsınadır ki ' Arabca kelye dirler (4) **velād** vāleh didükleri harīr kumaşdur ki ibrişimden doķurlar **vensā** yaban gügercini ve irkek kumrı ve (5) işde zaħmet çekmek **venşemek** menğiş yemişidür **venenk** üzüm salķımınıñ ucu ve bağ çubuğı budandığı (6) yirdür ki tırmadan şuyı damlar **venije** günlkdür ki atıbbā yanında kendür dimekle ma' rūfdur **vayşel** kurd eşeni (7) didükleri ' illet **veyşe** şarmaşuk **faşlu'l-vāv el-meksüret** (8) **vişāk** hāne ma' nāsınadır ki Türkīde ev dirler **vistār** ya' nî çok bisyār ma' nāsına **viyer** zıhn (9) ve kiyāset ve ' aql dimekdür **vīrī** cūzzām marazı ne' ūzū billāhi te' ālā **vijeh** hāliş dimekdür ya' nî nesne karışmamış (10) nāb ma' nāsına **vijegī** şafilık ve arılık dimekdür **vise** eyü **vīşe** şarmaşuk ve bi-ma' nî vije **vīle** (11) feryād ve fiğān veyl ma' nāsına **vīhak** hāliş dimekdür **faşlu'l-vāv ve'l-mazmūmat vūznās** gāfil (12) ve aħmak ma' nāsına **vüsüv** tayanmak nesv ma' nāsına ve ağız çevresi **vüşek** hımār har ma' nāsına **vuşşak** sükker vezinde (13) hıyār şeklinde bir otuñ şamğıdur **bābu'l-hā'** (14) **vemā ba' dehū mine'l-muţābık faşlu'l-hā'** ve'l-elif el-hālet ay ağılı deyretü'l-ķamer ve hemze' i taħfif idüp (15) hāle dağı dirler cem' i halāt gelür **el-hāl** hāl bevā dağı dirler küçük kākuledür **el-hārī** şeyh (16) dāvud kavli üzere tiryāk-ı kebīre dirler **el-hāme** kākāşdur mışırda çok olur **hāseymünā** ism-i (17) latīndür bu otuñ kökünden etmek **iderler faşlu'l-hā'** ve'l-bā' **el-hebā'** toz gubār gibi **el-hubüb** (18) bi'z-zammi yil esmek ve minhü **hebebe'r-rīhu** hevben **el-hebīb** korkmak ve za' if kimse **el-hebeyyaht** bi'l-fethi ve kesri'l- (19) yā' i'l-müşeddedeti'l-cāriyyet ve'l-gulām **hebyaht** habbü'l-ħanzal **hebīhi** şalunu şalunu

yürüyen (20) **el-heberā** etlü ‘avret keşiratü'l-laḥm ma‘nāsına **el-habş** şādılık eylemek yukālu racülün mehīz ey neşīṭ (21) **el-hubūṭ** aşağı indürmek ve yukālu **el-hebūṭü'z-zāl el-hebel** bi'l-fethi ölüm mevt gibi **el-hebel** bi'l-fethi ve'l-kesr (22) yaşlu kıoca şeyḥu'l-kebir el-müsinn ma‘nāsına **el-hebneḳa‘t** ayakları barmaqların diüp ökçesi üzerine (23) oturmak **el-hebbet** el-cāriyetü's-şāgīrat **faşlu'l-hā’** (24) **ve't-ta’ el-hitāfe** çağurmak yukālu hetefe bihī hetāfet ey şāḥa bihī **el-hetek** perde yırtmak ḥaraḳu's-setr ma‘nāsına (25) ve kıan dökmeḳ na‘ti hetāk gelür **el-hetem** kesrü's-şenāyā min aşlihā ve'n-na‘t ehtem **el-hetmele** kelām-ı ḥafī (26) **faşlu'l-hā’ ve'l-cīm el-hiccar** bi'l-kesri ve teşdīdi'l-cīm ve'l-ķāsr şan ve zāt ma‘nāsına **el-hicīret** bi'l-kesri ve (27) teşdīdi'l-cīm el-müşeddede ‘ādet **el-hecres** dilkü enigi **el-hec‘at** bi'l-fethi nevm-i ḥafīf **el-hecef** deve kıuşı ki

131b

(1) yaşlu ola **el-hecvā’** şol yıl ki kıatı eşüp çadırlar yıkıp cem‘i hecū gelür **hucūm** bi'z-zammi añsuzda gelmek (2) **el-hecenna’** bi-fethatāt ve teşdīdi'n-nūn şol kıemesne ki gövdesi yoğun ve uzun ola ṭavīl-i zāḥm (3) ma‘nāsına ve şol kıoca ki başı aşla‘ ya‘nī depesi dazlaḳ ola **el-hecīn** beyāz ve gökçek ve çāpak deveye (4) dirler **faşlu'l-hā’ ve'd-dāl el-hede’ ve'l-hedve’** ārām (5) itmek ve sākin olmaḳ **el-hüdb** hānuñ zammi ve dāluñ sükūnı-y-ıla kırpük ki göz eṭrāfında olur **el-hedeb** (6) bi't-taḥrīk her yapraḳ ki ini olmaya uzun ola serd ağacı yapraḳı gibi olur **el-hüdeb** bi-zammi kırpük (7) ve saçaḳ ki destmāl ve destār çevresinde olur cem‘i ehdāp gelür **el-heder** bi't-taḥrīk meyāḥ ve (8) bātıl ve sāḳıṭ yukālu hedere demühü ey bātala ve ehdere's-sultān ey ibāḥa **el-hüdhüd** bi-zammi'l-hā’eyn (9) alaca ibik didükleri uş cem‘i hüdāhüd gelür **el-hādeye** boyun ‘unuḳ ma‘nāsına **el-hedye** ev eşegi (10) dirler bir böcekdür tesbīḥ böcegi daḫı dirler **faşlu'l-hā’ ve'z-zāl el-hez’** kıat‘ itmek ve sür‘atle ekl itmek (11) **el-hezbelye** yaban ‘āḳırķarḥāsıdur **el-hezzūz** bi-teşdīdi'z-zāli'l-evvel keskin nesne **el-hezer** bi't-taḥrīk mehıl nā-ma‘ķül (12) söz mecnūnlar sözi gibi **faşlu'l-hā’ ve'r-rā’ el-hirr** bi'l-kesri (13) ve't-teşdīd kedi didükleri canavar cem‘i herrere gelür taşgīrinde herīr gelür **el-herīt** ağzı (14) böyük kışi ve şol ‘avrat ki ferce-y-ıla dübüri bir ola mefazāt ma‘nāsına **el-hürd** bi'z-zammi bir ağacuñ kökidür (15) anuñ-la nesne boyarlar **el-heres** bi'l-fethi bir nesneyi daḳḳ itmek daḳḳu's-

şey' ma' nāsına bu ecilden heryesye herise (16) diyü tesmiye olındı **el-hirās** bi'l-kesri şol şecer ki dikenlü ola şecer-i zūšek ma' nāsına **el-heres** arslan (17) esed gibi ve ' inde'l-ba' z kedi sennūr gibi **el-hirtat** bi'l-kesri arık dişi koyun na' ce-i ' acfā' ma' nāsına cem' i (18) herat gelür **el-hurī'** bi'z-zammi bit ve kehle dağı dirler kamle gibi **el-herkület** gövdelü cesime ' avret cem' i (19) herākili gelür **el-herimet** kıl yolmağ natfü'ş-şa' r ma' nāsına **el-hurtū'** bi'z-zammi kiçirek canavar devyebe ma' nāsına (20) **el-hirhīr** yılan cinsinden bir cins yilandur **el-hiremū** bi't-tahrīk yaşamağ ve kocamağ kiberü's-sinn ma' nāsına **hertamān** (21) kartamān dirler arpa ve buğday arasında olur bir habbedür **herkulyūn** ism-i Yūnānīdür marşima dimekdür (22) **hernūde** ' öd ağacı yemişidür biber kadarca olur **herme** kulas ve hanīn bunu bir habbedür dimişler **herfelūs** (23) ism-i Yūnānīdür yabānī günügi dirler hindibā'-i berrī dağı dirler **faşlu'l-** (24) **hā' ve'z-zā'** **el-hezārceşān** şarmaşuğ otı dirler **el-hez'** şımağ kesr gibi yuğālu her' atehū ey kesretehū (25) **el-hezef** yaşlu deve kuşu zalīm-i müsinn gibi **el-hezel** zıddü'l-cidd ma' nāsına ya' nī oyun ve lağv ma' nāsına **el-hezīl** (26) bi'l-fethi hılāfu's-semen ya' nī arıklığ **el-hezār** hoş āvāzlu bir kuşdur bülbül ve ' andelīb dağı dirler **hezārāsfend** (27) yüzerlikdür harmel dağı dirler **faşlu'l-hā'** **ve'ş-şīn** **el-heşāş ve'l-heşūş** açuğ yüzlü şen

132a

(1) yincek kişi **el-heşīm** şol ot ki yābis ve mütekessir ola ve şol ki za' ifü'l-beden ola **el-hāşimet** şol baş (2) yarığı ki kemügi kesr itmiş ola **heşt-dehān** ' uđ-ı hindīdür **faşlu'l-hā'** **ve'z-zād el-hez** urmağ zarb gibi (3) ve dögmek dağğ gibi ve ışıрмаğ **el-hazm** segirmek ve tāze olmağ ve kesr itmek **el-hāzūm** cevāriş didükleri (4) ma' cūnuñ ta' āmı hazm ider **faşlu'l-hā'** **ve't-tā'** **el-heta'** diğğatle nazar itmek ve ' acele itmek **el-huṭva'** (5) bi'z-zammi boyun uzatmağ meddü'l-' unuğ gibi **el-hetaḷān** bi't-tahrīk seyelān ve göz yaşı yağmur tetābu' itmek kezā (6) fī mücemme'l-luğat **faşlu'l-hā'** **ve'l-fā'** **el-hufāt** bi'z-zāmī (7) nazar itmek **hefet-i pehlū** ' arabda zevba' atü'l-azlā' dirler **el-hefrā'** acılığ cū' gibi **el-hefhefet** ince bellü (8) olmağ yuğālu imra' atün hefhefet ey **el-ḥamīzatü** ille'l-bazż ve'r-raḳīkātü'l-ḥazar **faşlu'l-hā'** **ve'l-kāf** (9) **el-hikāb** bi'l-kesri ve fethi'l-kāf el-müşeddede uzun böyük qarunlu kişi **el-heḳīm** bi-kesri'l-kāf çok yiyici (10) keşīru'l-ekl ma' nāsına

faşlu'l-hā' ve'l-kāf **el-hukā'** bi'z-zammi öksürük su'āl gibi **el-hukū'** bi'z-zammi sākin (11) olmak **el-huka't** bi'z-zammi ve fethi'l-kāf ahmaq kimesne **faşlu'l-hā'** ve'l-lām **el-helālet** ay ağulu dāiretü'l- (12) kamer ma'nāsına **el-heli'** bi'l-fethi ve'l-kesri oğlaq cedy gibi **el-hellūf** bi'l-fethi ve zammi'l-lām el-müşeddede koca (13) şeyh ma'nāsına **el-helak** bi't-tahrīk helāk olmak ve iki dağ arası **el-helal** bi't-tahrīk örümcek ağı (14) ve dağı korhu havf ma'nāsına **el-helīlec** hindistān erigi dimekdür **el-helyūn** marçube didükleri (15) ot ki 'ämme tahrīf idüp maralcū dirler dilkü kıyruğı dağı dirler **helfifā** gönyek otudur **helmūt** (16) tağ pazusu dirler **helyāne** şāh-teredür **faşlu'l-hā'** ve'l-mīm **el-hemāmet** bi't-tahfīf baş re's gibi (17) cem'i hām gelür **el-humāmet** bi'z-zammi humā kuşu cem'i humāy gelür **el-hemracel** yorğa at yuqālu feresün hemrecel ey el-cevādu's-serī' (18) **el-hemāz** bi'l-fethi ardınca kişinūñ 'ayb söylemek **el-humū'** bi'z-zammi göz yaşı aqmaq (19) **faşlu'l-hā'** ve'n-nūn **el-hen** bi'l-fethi ağlamak (20) bükā' gibi **el-hinā'** bi'l-kesri hurma salqımı ve zarbün mine'l-kaṭarāt **el-hebzet** dişi eşek atān ma'nāsına **el-hent** kirpi (21) didükleri canavaruñ envā'ından bir nev'dür **el-hindibā'** bi'l-kesri nebātāt envā'ından bir nev'dür iki (22) şınıfdur birisine büstānī dirler Türkīde acı marul dirler ve birisine berrī dirler Türkīde güneyik (23) ve kāsбір dağı dirler āsmānī çiçekleri olur dā'im güneşe qarşu döner **henek** kışnıdır hindī (24) zebānıdır ḥaliyyeş dağı dirler **el-hunānet** bi'z-zammi iç yağı şahme ma'nāsına **faşlu'l-hā'** ve'l-vāv **el-hevā'** (25) bi'l-medd yir ile gök arası mābeyne's-semā' ve'l-arz ma'nāsına **el-hev'** kızıl gül verd-i aḥmer ma'nāsına **el-hevec** (26) bi'l-fethi uzun 'ağılsuz 'avrat ve şol yil ki şedīdü'l-hubūb ola cem'i hūc gelür **el-hevcel** uzun (27) ahmaq er **el-hevzet** bağırtlaq kuşu **el-huva'** bi'z-zammi kışmaq kay' gibi **el-hesūm** uyuklayup baş her tarafa

132b

(1) egmek **el-hevāmm** haşerāt-ı arz vāḥidesinde hāme dirler **el-hāven** bi-fethi'l-vāv hevān didükleri (2) nesne ki içinde edviye dögerler cem'i hevāyin gelür **heyvāferyakūn** Yūnānīden mu'arrebdür dāzenī-i rūmī ve şehneş dağı dirler sarı çiçekleri olur şarmaşuq gibi olur şoñra yemişi kararur (3) **hevḥayra** çoban (4) dayağı otudur **hevfelyūn** ism-i Yūnānīdür eşek marulı dimekdür **hevmu'l-macūs** yasemin gibi bir çiçekdür (5) **faşlu'l-hā'**

ve'l-yā' el-hey'et şekil ve şüret cem' i hayât gelür **el-heybet** ululuk ve 'azamet ve celâl ma'nāsına (6) **el-heyecānet** büyük incü dürre-i kebîre ma'nāsına **el-heyecān** hayrān ve mest ve müteharrik ve mużtarib ma'nāsına **el-heydeb** (7) bere didükleri maraz ki insāna 'arız olur **el-heyzamān** yabān turpıdur fecel-i berrī dağı dirler **heyel-i bevvā** küçük (8) kākūledür **heyşer** yabān kengeri dikenı dirler **heyrün** kāmışdur kaşab dağı dirler **el-heyzār** na'ne şuyıdur **el-heyzat** (9) karın borusı ve bel büken yağı dağı dirler **el-Fārisīyyet** (10) **bābu'l-hā** ' el-meftühāt **hā** edāt-ı tenbīhdür (11) hāzır ol dimekdür ve edāt-ı cem'dür kaçan ism-i cāmidi cem' itseler ahirine hā getirüler sengehā ve çevpehā (12) gibi **hān** tiz ol ve şakın dimekdür **hāven** hevāndur ki içinde edviye dögerler ve ağac dibek (13) ve taş dibek **hebā** toz gubār ma'nāsına **hebāk** lek boyadur ki kırmızı boyadur ve depe ma'nāsına **herçend** (14) her kaçan ve her bār **herçi** her nesne **hervāne** bīmāristān ki 'Arabca dāru's-şifā dirler **hezreçe** bir ta'āmdur ki (15) semüz bağırsağlar ile bişürürler bī-cüş aşı dirler **herjendeg** kunduız taşağı dirler bir otdur çā yirlerde (16) biter **herük** karamuk **here** üvegi kuşu **hezār** biñ 'adeddür ve hezār-ı destān didükleri kuşdur (17) ki bülbüle beñzer hezārāvā bülbül didükleri kuşdur ki çok āvāze itdügi-çün hezār āvāzelü (18) dirler **hezārpā** çiyāndur ki Türkide kırk ayak dirler **hesti** varlık **heşt-dehān** 'ūd-ı hindī (19) **heşile** bir kalyedür ki kuş eti-y-ile ve yumurta ile ve kendenā ile bişürürler **heftdāne** ve **hefdāne** 'āşūrā (20) aşıdur ve mercimege beñzer bir otdur **helnedüz** darful didükleri otdur ki dīvās cinsindendür (21) atlara yedürürler **helāhil** zehr-i kātildür **helile** edviye-i hindiyyeden bir ma'rūf devādur **helāk** (22) yoğ olmak 'Arabīdür **hemçenān** ancılayun ve eyle **hemsūd** it burnı ve kızılca igde **hemsüre** kız karındaş hemvā (23) arzu **hemvār** muṭlaqā düz nesne ve mülāyim ve münāsib **heme** dükeli **hemci** mişlühü ve büyük boğ böcegi ki yollarda (24) at tersin yuvalar **hemin** ancak ve girü ve ancılayın ve şöyle ikisi de lügatdur **hengift** şık nesne (25) ve yoğun yorgan **hev** iriñdür ki yaradan akar **hevāneger** gāyetde kōrkulu ve kōrkunc nesne

133a

(1) **heves** arzū-yı nefis **hüveydā** āşkäre ve rüşen **heykele** haykele dirler bir otdur dögerler oğlançuklar (2) budları arasına ekerler **heydāc** oğlan doğmağ vaḳti ve anuñ mużāyağası

heyülā bir nesnenüñ aşlına (3) ve mādesine dirler ‘Arabīdür Fārisīde yetrenüñ dirler **heyhe** nehy ma‘nāsınadur ve itme diyü bir fi‘ldür (4) nehydür ve taḥassürden daḥı kināyet olunur **heyhey** itme ya‘nī taḥassür itme vāh vāh eyleme dimekdür (5) **faşlu'l-hā’ el-meksūret hirāş** kúsmak kay’ ma‘nāsına (6) maşdardur **hires** süd ağızı **hires** zehr **hirmān** ‘ömr zarār **heşt-dehān** ‘ūd-i hindī **hindvāne** (7) karpuz **heyre** ‘Arabīdür süñsün ve eñse dimekdür kafa ma‘nāsına ḥak budur ki bu luğat ğalaṭ üzerine ittifāk (8) kabīlindendür **faşlu'l-hā’ el-mazmūmat hüdüb** kirpük ki gözde olur **hüyāk** depe her nenüñ olursa (9) olsun **hüdhüd** ibik didükleri tācluca bir kuşcağızdur **hüş** ‘aql ve himmet ve aşşı ve cān ve (10) helāk ma‘nāsına da gelür **hülbe** boy otı ḥalbe ma‘nāsına **hümā** bir kuş-ı ma‘rūfdur ve dirler ki gölgesi (11) her kimüñ başına düşse pādīşāh olur ve yire inmez dā’im havādadur **humār** koğalak otı **humāme** bir ağacdur ki (12) budakları altun gibidür yemişi misk gibi koğar **hüş** ‘aql ve uş **hüşā** uşak ve kāhil ve koyun yağı (13) ve ṭalgarmış ve ṭolmuş **hüşmend** aşlı ādem ve ‘aqlı başında olan kimse **hüşen** çuğan **hühāt** aḥmak (14) **hühü** baykuş ve gügercin ve sā’ir anuñ gibi öten kuşlaruñ şadāsıdur (15) **bābu'l-bā’ vemā ba’dehü mine'l-muṭābık** (16) **faşlu'l-yā’ ve'l-bā’ yebrūḥu’ş-şanem** ‘abdü’s-selām ve sirācü'l-kaṭrab daḥı dirler **faşlu'l-yā’ ve’t-tā’** (17) **el-yetü’āt** yetü‘āt südlegen envā’ına dirler **faşlu'l-yā’ ve'l-hā’ el-yaḥzāz** böyük kerefisidür ba‘zılar (18) baṭarsālyün kerefisidür dimişler **faşlu'l-yā’ ve'r-rā’ yarakān** şarılık ‘illetine dirler ki çehre (19) levninüñ ve gözlerüñ ve cümle beden levninüñ tağayyür ider **el-yerā’** kemiş kaşab gibi **yarāmi’** dilkü kuyruğı (20) dirler ki helyündur **el-yurnā’** bi’z-zammi kına ḥinnā gibi **el-yerā’a** küçük bir kuşdur **yerbū’** ‘arab tavşanı dirler (21) **el-yerka’** cū’-i şedīd **el-yerma’** bir aşıl aq yufka daşdur yeldürür alçı dirler cem’i yarāmi’ gelür **el-yerük** (22) ağı semm gibi **faşlu'l-yā’ ve’s-sin el-yeste’ūd** bir aşıl ağacdur ki andan misvāk (23) iderler **el-yesār** şol taraf ki uḥt-i yemīndür yesrī ve eyser daḥı dirler **el-yusrū’** bi’z-zammi ot arasında olur (24) bir kıızılca böcekdür ve ‘inde'l-ba’z kum içinde olur başı kıızıl gövdesi aq bir kurtcağızdur ki aşābi’ nisāya (25) teşbih iderler **el-yuscāt** bi’z-zammi cem’i asāc ve hüve ṭaylasān-ı aḥzar **el-yāsemīn** bir ot adıdur ki uzun

(1) ve ince budakları olur bi-nefsihî kâ'im olmaz belki bir şeye dayarlar durur ziyâde yaşıl olur ve ince (2) ve uzun yaprakları olur aķca çiçeği olur dört şerefelü ğâyet güzel koķusı olur şarı (3) çiçeklisi dağı olur lâkin râyihâsı olmaz **el-yâmûr** yağmurca didükleri giyükdür **el-ya' sûb** (4) irkek arı ve 'inde'l-ba'z arınuñ begi emîrû'n-naħl ma' nâşına ve eyzan t̄ayir eṭvalü mine'l-cerâdeti'l-eyzam (5) cenâḥahû izâ vaķa'a **el-yezîd** hindibâ nev' inden kâsenî'-i berrî envâ' indandur **el-ya' ğûr** vaḥşî şıđıruñ (6) veledi cem' i ya' âĝîr gelür **el-ya' kûb** keklik kuşınıñ erkeği cem' i ya' âķîb gelür **el-ya' mûr** zarb mine's-şeceri (7) ve eyzan şıĝâruz-za'n ve'l-cidâ' ve'l-cem' ya' âmîr **faşlu'l-yâ'** (8) **ve'l-ĝayn yaĝmizâ** raybâş didükleri ot ki Fâriside ve Türkide aşḥûn dirler ekşi otdur şarâb (9) raybâşı andan iderler **faşlu'l-yâ'** **ve'l-fâ'** **el-yeftenec** bir nev' kara böyük yılandur ki maḥbûblaruñ zülfünü (10) aña teşbih iderler **el-yâfûc** oĝlancuķlar başını baĝladığı yir ki dâyim ḥâreket ider cem' i levâfîc gelür (11) **faşlu'l-yâ'** **ve'l-kâf el-yıķaķ** bi-kesri'l-kâfi'l-ülâ şedîd nesne yuķâlu ebyazu yıķaķ ey şedîdü'l-beyâz (12) **el-yâķût** yâķût didükleri zî-kıymet kızıl taş şaru nesne ve gökine dağı yâķût dirler (13) **el-yâķutî ve'l-yâķutî** kızıl üzüm **el-yâķîñ** bi-fethi'l-kâf nebâtâtdan sâķî'l-meyân ot kabaķ (14) otı ve kavun ve karpuz ve ḥıyâr gibi ve bunlara beñzer ne var-ısa ve 'inde'l-ba'z ḥâşşat kabaĝun (15) kendisine dirler **el-yâķtu** bi-fethi'l-yâ' ve zammî'l-kâf ve kesrihâ uyanuķ kimesne cem' i eyķâz gelür **el-yâķîñ** (16) ķalb devlenmek bir nesnenüñ ḥaķîķatine ve zevâlü'l-şekk **faşlu'l-** (17) **yâ'** **ve'l-lâm el-yalaķ** bi't-taḥrîk her nesnenüñ aķı dişisine yalaķa dirler **el-yelel** yuķarı dişlerüñ (18) kışa olması ve 'inde'l-ba'z yuķarı dişler aĝız içine mâ'il olmaķ ve dağı dişi kiçinüñ yalķa dirler (19) **el-yelim** bir katı muḥkem aĝacdur aşlâ yemişi olmaz **el-yalancûc** 'öd aĝacı ki ma' rûfdur **faşlu'l-yâ'** **ve'l-mîm** (20) **el-yemm** bi-teşdidî'l-mîm deñiz baḥr gibi **el-yemûd** yumuşak nâ' im gibi **el-yemḥûd** uzun arı ve dağı it siñegi zübâbü'l-kele (21) ma' nâsına **el-yemâmet** kavt didükleri gügercin cem' i yemâm gelür **el-yümn** bi'z-zammî bereket ve yuķâlu (22) hüve meymûn ey mübârek **el-yemîn** saĝ taraf ki uḥt-i yesârdur yümnî ve eymen dağı dirler **faşlu'l-yâ'** (23) **ve'n-nûn el-yenbût** ism-i baḥr **el-yenbûş** kiçi boynuzunuñ dikenlüsidür **el-yenmet** aķca ot ve sultânî (24) otı dağı dirler **el-yenbû'** buñar ve kedi yavrusı cem' i neyâbi' gelür **el-yenḥûb** korķaķ kişi cebbân (25) gibi **el-yenmet** envâ'-ı nebâtâtdan bir otdur cem' i nîm gelür **faşlu'l-yâ'** **ve'l-vâ(v)** **el-yevm** gündüz ki

tulū^c-ı (26) şemsden gurūba varınca zamāna örfen lākin şer^c an fecr-i şānī tulū^cundan gurūb-ı şemse varıncadır luğatda (27) muṭlaḳ vaḳt ma^c nāsınadır **babu'l-yā'** **el-meftūhāte**

134a

(1) **yā** ^c arab dilinde ḫarf-i nidādur gāh olur ki Fārisīde daḫı isti^c māl olunur ve Fārisīde ḫarf-i terdidür (2) ve ḫarf-i ^c itḳdur ev ma^c nāsına meşelen zeyd āmed-i est yā ^c amr denilür **yāb** şūret-i yegīr ma^c nāsına (3) **yābānī** bi-ma^c nī vaḫşī **yārāye** şalgam yāḫūd keriz ki reste olup ḳaynamış ola ve daḫı sebendān ve sirke (4) ve şu ve bustān-ı efrūzī ḳırḳ gün bir küpe ḳoyalar durur **yāra** yārāye olur **yāsemīn** ma^c rūf çiçekdür (5) ḳoḳusu vardır ^c Arabca yāsemīn dirler mīmden şoñra yā-y-ıla **yāḳūt** ma^c rūf ḳıymetī taşdur (6) **yākene** mişlühū **yāl** bāzū ve boyun gerdān ma^c nāsına **yāluḡ** şol şıḡır boynuzıdır ki andan ḳadeh iderler (7) **yālūye** ḳırlaḡuc ve yalve ḳuşı **yāveh** yarı ḳılınmış ve zāyi^c olmuş ma^c nāsına **yabāb** ḫarāb (8) ve bozuḳ ve çürük ma^c nāsına **yebrūc** ḳarvārān otı ^c Arabīdür **yebūc** bir dürlü ağacdur ādem (9) bileḡine beñzer **yunçe** tolu ki gökden **yaḡar** yaḫnī şu-y-ıla ḳaynamış et ve daḫı irteye ḳonmış nesne (10) **yaz' and** tetiri didükleri otdur ki olduḡı yirlere yıldırım inmez ve od yaḡmaz dirler **yeşterem** (11) ḳurd eşeni didükleri ^c illetdur **yeşek** nişter ucı **ya'ḳūb** erkek keklik ma^c nāsına (12) **yeftec** bir nev^c böyük ḳara yılandur baḡlarda olur o ḳadar ziyān itmez maḫbūblaruñ zūlfūni aña (13) teşbīh iderler **yelel** maşdardur öñ dişleri ḳışacuḳ olmaduḳ ma^c nādūḳ **yalgaz** ḡayn (14) ile köknār ağacı **yalancūc** ^c öd ağacı **yalvelik** mişlühū **yemāme** bir gök gözlü cāriye idi (15) anuñ ıssıdır ki sābıḳda bahreyn diyārında Cev şehrinde olur idi zerḳā-i yemāme dirlerdi (16) üç günlük yoldan atluḡı görürdi ve hem ol zıkr olan cev şehrine de yemāme dirler (17) ve gügercine daḫı yemāme dirler **yemhavār** it siñegi dimekdür **yentūn** durbāş didükleri (18) otdur **yendū** ziyā ve şu^c le dimekdür **faşlu'l-yā'** **el-meksūret** (19) **yek** bir dimekdür **yegāne** ferīd ma^c nāsına ya^c nī yalıñız ve bi-naẓīr dimekdür **yegānegī** birlik ve yalıñuzluḳ (20) **yekbār** bir kerre **yekbāregī** bir kezden **yekbā** sirke dimekdür **yekdāne** bir dāne veyā altı dāne incüdür (21) ki bir ipliḡe düzilmiş ola **yekşem** bir gözlü ^c Arabça a^c var ma^c nāsına **yekī** birlik ve birisi ve birisin (22) dimekdür **yeksān** bir yaña ve berāber ve bir düziyye ve düpdüz **yekser** bir kezden ve bir uḡurdan dimekdür (23) **faşlu'l-yā'** **el-mazmūmat**

yeşterem (24) kurd eşeni didükleri ‘illet **yufterem** mişlühü **yümn** mübârek ma‘nāsına **yūsere** āraz ve mendlik (25) ma‘nāsına **yüber** mişlühü **yüz** pars didükleri hayvāndur ‘Arabca fehd dirler ve (26) esnemek ma‘nāsına da olur ve şıçramaq ma‘nāsına da gelür **yuvgān** ana rahminde

134b

(1) oğlan yatağı **Yünān** bir memleket adıdır ve bir kavmüñ ve bir pādişāhuñ (2) ‘alemi **yuve** delüce toğan ba‘zılar bu yemldür didiler (3) **yüye** āraz ve mendlik **yehe ve yehre** mişlühü **yügān** ana rahmi ve oğlan yatağı zehdān (4) ma‘nāsına **yuyñūs** ilk yaz ayı (5) **yulyūs** orta yaz ayı (6) **yūsuf** hasret-zede ya‘küb peygamber ‘aleyhimā's-selām oğlıdır kad veqa‘a'l-ferāgu min-yedi'l-müznib el-faķir ilā-rahmet-i rabbihi'l-ķadīr Muhammed hışn-ı Manşūrī ‘afallāhu le-hū ve-li-vālideyhi ve-li-şāhibihī hāze'l-kitābi ve-li-cemī‘i'l-mü'minīne ve'l-mü'mināt fi-evāyil-i Şa‘bāni'l-Mu‘azzam li-sene işney ve ‘aşara ve mi’ete ve elf

3.2. Sözlük

Bu bölümde, metnimizde kırmızı renkle belirtilmiş madde başı kelimeler sözlükteki açıklamalara bağlı kalınarak günümüz Türkiye Türkçesine aktarılmıştır.

Arapça ve Farsça olarak tanzim edilen sözlükte kimi zaman aynı kelime iki yerde de gösterilmiş, buna bağlı olarak hazırladığımız sözlükte de aynı kelime hem Arapça hem Farsça olarak belirtilmiştir:

şırf (*Ar.*) : 1. Susuz şarap. 2. Saf ve halis nesne. (75a-8)

şırf (*Far.*) : Halis, su katılmayan şarap. (77a-20)

Metnimizde madde başlarının anlamdaşları hem aynı dilde hem de farklı dilde kullanılışlarıyla verilmiştir. Bu durum sözlüğümüzde ‘*anl.*’ (anlamdaşı) kısaltmasıyla belirtilmiştir:

adūf (*Ar.*) : 1. Yemek. *anl.* ekl. 2. Şey. *anl.* gibi. (83b-2)

Metinde geçen bazı madde başı kelimelerin birden fazla farklı anlamları verilmiş, bu durum sözlüğümüzde anlamların numaralandırılmasıyla gösterilmiştir:

aşla^c (*Ar.*) : 1. Başının tepesinde ve önünde kıl olmayan kişi.
2. Küçük başlı. (12b-3)

‘ab (Ar.)	: Suyu bir nefesde içmek. (82b-6)
‘abad (Ar.)	: 1. Utanmak. 2. İncitmek. 3. Uyuz. (82b-10)
‘abāh (Ar.)	: Kötü, pis ahmak. (82b-7)
‘ābak (Far.)	: 1. Genç kadın. 2. Güvercin yavrusu. (88a-9)
‘abākat (Ar.)	: 1. Zahmet, meşakkat. anl. Dāhiye. 2. Dikenli ağaç. (82b-16)
‘abāl (Ar.)	: Dağ gülü. anl. verd-i cebel. (82b-18)
‘abālet (Ar.)	: Ağırlık. anl. Şıkl. (82b-19)
abanūs (Ar.)	: Meşhur ve mu‘teber ağaçtır. anl. abanoz, banos. (3b-2)
‘abar/‘ubr (Ar.)	: Bir göz hastalığı. (82b-12)
abbü'l-‘meb (Ar.)	: Üzüm pekmezi. (49b-25)
āb-dān (Far.)	: Kavuk. anl. meşāne. (19a-20)
āb-dendān (Ar.)	: Zayıf, zebūn, ‘āciz. (19a-20)
‘abeb (Ar.)	: Kanbel otu yemişi. (82b-22)
‘aber (Ar.)	: 1. Çok. anl. Keşir. 2. Sedir ağacı. (82b-11)
‘aber (Ar.)	: 1. Güzel kokulu otlar. 2. Safran. (82b-13)
‘abeş (Ar.)	: 1. Faydasız nesne. 2. Oyun. anl. la‘b. (82b-8)
‘abes (Far.)	: Ekşi suratlı kişi. (88a-9)
ābgūn (Ar.)	: Nişasta. (3a-22)
‘abḥat (Ar.)	: Akılsız, ahmak kişi. (82b-10)
abheḳān (Ar.)	: Kerdeme otu. anl. tere. (3b-9)
‘abher (Ar.)	: 1. Nergis çiçeği. 2. Dolu kap. (82b-19)

‘ abher (<i>Far.</i>)	: Nergis çiçeği. anl. bostān-ı efrūz. Żaymerān. (88a-12)
āb-1 neşāt (<i>Far.</i>)	: Mezi, keremiyet zamanında gelen su. (19a-23)
ābile (<i>Far.</i>)	: 1. Kabarcık. 2. İnsan vücudunda çıkan çiçek. (19a-22)
ābile-yi çeşm (<i>Far.</i>)	: İt dirseği denilen göz kuyruğunda çıkan çiban. (19a-22)
‘ ābir (<i>Ar.</i>)	: Göz ağrısı. (82b-6)
‘ abīr (<i>Far.</i>)	: 1. Hoş kokulu şeyler. 2. Safran. (88a-13)
ābis (<i>Ar.</i>)	: Sert yüzlü utanmaz kişi. anl. ‘abisü'l-esed. (82b-15)
‘ abīset (<i>Ar.</i>)	: Tarhana. c. ‘abābiş. (82b-9)
‘ abīsrān (<i>Ar.</i>)	: Ayvadeneye benzer bir ot. (82b-22)
ābişem (<i>Far.</i>)	: Ham ibrişim yapılan nesne. (19a-24)
‘ abīsrān (<i>Ar.</i>)	: Fesleğen çeşidi. (82b-9)
ābkāme (<i>Far.</i>)	: Tarhana çorbası. (19b-27)
ābkāme (<i>Far.</i>)	: 1. Arpa unundan ve küflü ekmekten yapılan ekşi su. 2. Turşu suyu. 3. Tarhana çorbası. (19a-21)
‘ abket (<i>Ar.</i>)	: 1. Habbe, tane. 2. Az şey. 3. Ekmek parçası. 4. Ufak yılan başı denilen akça boncuk. anl. ved‘ a. c. ‘abkāt. (82b-17)
ablah (<i>Ar.</i>)	: 1. Gönül. 2. Gönlü büyük kişi. (3a-24)
āblūc (<i>Far.</i>)	: Nebat şekeri. (19a-22)
‘ ab‘ ab (<i>Ar.</i>)	: Kanbel otu yemişi. (82b-22)

‘ab’āb (Ar.)	: Uzun erkek. (82b-16)
āb-pūšt (Far.)	: Meni, belden gelen bir sudur. (19a-19)
abraş (Ar.)	: Gövdesinde ve yüzünde yer yer akça noktaları olan kişi. (3a-7)
‘abret (Ar.)	: Gözyaşı. anl. dem‘a. c. ‘abrāt. (82b-14)
abrūn (Ar.)	: Kaya koruğu. anl. ḥayyu'l-‘ālem. (3a-10)
‘absalān (Ar.)	: Ata soğanı. (82b-22)
‘abyeb (Ar.)	: Kanbel otu yemişi. (82b-22)
‘āc (Ar.)	: 1. Fil dişi. 2. Fil kemiği. (82b-20)
‘āc (Ar.)	: 1. Fil kemiği. 2. Dolu kap. (83a-11)
‘āc (Far.)	: Fil dişi. (88a-8)
āc (Far.)	: İlgin ağacı. (19a-26)
‘acālaṭ (Ar.)	: Yoğurt. (83a-19)
acceym (Ar.)	: Gözü çok kırmızı ve büyük olan kişi. (5a-2)
‘aceb (Ar.)	: 1. Kuyruk kemiği. anl. ‘aẓm-i zenb. c. ‘acüb. 2. Çivit tohumu. (83a-11)
‘aced (Ar.)	: Kuru üzüm. anl. zebīb. (83a-13)
‘acef (Ar.)	: Arkalık. anl. hezāl. (83a-17)
‘acem (Ar.)	: İranlı, yabancı. (83a-19)
‘acem (Far.)	: Arapların dışındaki kimseler. (88a-13)
‘acer (Ar.)	: 1. Yoğunluk, semizlik. 2. Her nesnenin hacmi ve cüssesi. (83a-13)
‘acfā’ (Ar.)	: Zayıf kadın. (83a-17)

‘ acfet (Ar.)	: Kuru üzüm çekirdeği. (83a-18)
‘ acī (Ar.)	: Annesi ölmüş çocuğun beslenmesi için başka birine verilmesi. c. ‘acāyā. (83a-24)
‘ acīn (Ar.)	: Hamur. (83a-20)
ācin (Ar.)	: Tadı, görüntüsü, kokusu bozulmuş su. (4b-23)
‘ acmā (Ar.)	: Tilki taşığı otu. (83a-21)
ācurr (Ar.)	: Kiremit. anl. ācūr. (4b-4)
‘ acūz (Ar.)	: Yaşlı kadın. anl. ‘acūze. c. ‘acāyız. (83a-16)
‘ acv (Ar.)	: Çocuğa süt içirmek. (83a-21)
‘ acvet (Ar.)	: Medine hurması türü. (83a-22)
‘ acz (Ar.)	: 1. Gevşeklik. 2. Zayıflık. (83a-15)
‘ adāf (Ar.)	: 1. Yemek. anl. ekl. 2. Şey. anl. gibi. (83b-2)
adālet (Ar.)	: Herşeyi yerli yerince ve beraber yapmak. (83b-4)
‘ adāyim (Ar.)	: Medine hurmalarından bir yaş hurmanın adı. (83b-7)
‘ ađđ (Ar.)	: Isırmak. (85b-1)
‘ add (Ar.)	: Saymak. (83a-26)
‘ aded (Ar.)	: Sayı, adet, miktar. c. a‘dād. (83a-26)
‘ adef (Ar.)	: 1. Yemek. anl. ekl. 2. Şey. anl. gibi. (83b-2)
ādem (Ar.)	: Buğday tenli, esmer. (7b-10)
ādem (Ar.)	: Karayağız, buğday tenli kişi. c. adām. (7b-12)
āder (Ar.)	: Hayaları şişmiş kimse. c. üdür. (7a-16)
ādereng (Far.)	: 1. Renc. 2. Zahmet. (20a-3)

‘ades (Ar.)	: 1. Mercimek. 2. Bakla. (83a-27)
‘adeset (Ar.)	: Öldürücü sivilce, kabarcık. (83b-1)
‘ades-i merra (Ar.)	: Acı mercimek. (83b-2)
‘adesiyye-i mezze (Ar.)	: Kabuğu çıkmış mercimekten pişirilen yemek. (83b-3)
‘adesü'l-mā (Ar.)	: Su yosunu. (83b-3)
‘adil (Ar.)	: Ölçüde ve miktarda beraber olan. (83b-5)
‘adīn (Ar.)	: Dadılmış. (85b-8)
‘adl (Ar.)	: Herşeyi yerli yerince ve beraber yapmak. (83b-4)
admaş (Ar.)	1. Kaşlarının kuyruğu seyrek, baş tarafı gür olan kişi. 2. Başının bazı yerlerinde saç seyrek olan kimse. (7b-14)
‘admül (Ar.)	: Kurbağa. <i>anl.</i> zafda‘. (83b-5)
‘ağras (Ar.)	: Sinirli et. (85b-6)
adrāş (Ar.)	: 1. Sıçan yavrusu. 2. Kedi yavrusu ve bunlara benzer hayvanların yavruları. (7a-20)
adrāsü'l-kelb (Ar.)	: Besfāyic denen kök. (12b-8)
adūf (Ar.)	: 1. Yemek. <i>anl.</i> ekl. 2. Şey. <i>anl.</i> gibi. (83b-2)
‘advī (Ar.)	: Hastalığın başkasına bulaşması. (83b-6)
‘adzā’ (Far.)	: Kız oğlan. (88a-14)
‘afād (Ar.)	: Arap diyarında çok olan yeşil bir ağaç. (85b-20)
‘afāfet (Ar.)	: 1. Temizlik temiz olma. 2. Günah işlemeden kaçınma. <i>anl.</i> debr eset. (85b-25)
‘afaş (Ar.)	: Meşe ağacı meyvesi, mazı. (85b-24)

‘āfate (Ar.)	: Dişi koyun. anl. na‘ ce. (85b-27)
‘afāvet (Ar.)	: 1. İyi et suyu. 2. Evvel, ilk. (85b-27)
‘afd (Ar.)	: Belirsiz nesne. (85b-18)
‘afet (Ar.)	: Pelteklikten sözü kese kese söylemek. (85b-17)
āfet-i dīvā (Far.)	: İnsana has olan bir hastalık. anl. ūḥūḳ. (19b-15)
‘afiyet (Ar.)	: 1. Sağlık, sıhhat. 2. Selamet. (86a-1)
‘af af (Ar.)	: Mugaylan ağacın yemişi. anl. temr-i ṭalḥ. (85b-27)
‘afrā’ (Ar.)	: Beyazlığı kızılığundan fazla olan geyik. (85b-22)
‘afriyet (Ar.)	: 1. Horoz ibiği. anl. ‘arfū'd-dīk. 2. İnsanın ense saçı. anl. ṣa‘ r-ı ḳafa. (85b-22)
āfşarvā (Ber.)	: Kantaryona benzeyen bir ot. (2b-12)
‘afşelil (Ar.)	: 1. Sırtlan. 2. Yaşlı, eti ve derisi sarkmış kadın. anl. ‘avrate ‘acūz-i ḡafşelil. (85b-23)
āftābperest (Far.)	: 1. Günün çiçeği. 2. Bir tür keler. (19b-14)
aftimun (Yun.)	: Cenne saçı. anl. Kāfir saçı. (14a-2)
afyūn (Ar.)	: Afyon, kara haşhaş sütü. (14a-1)
afyus (Yun.)	: Yaban turpu. anl. aḳbos, ḥāmānas. (14a-4)
aḡalucı (Yun.)	: Öd ağacının Hint türü. anl. aḡaluḡas (13b-7)
aḡamm (Ar.)	: Saçı çok ve uzun olduğundan yüzüne ve ensesine sarkmış kimse. (13b-1)
aḡann (Ar.)	: Burnundan konuşan kimse. (13b-2)
aḡarr (Ar.)	: Ak yüzlü. anl. ebyazü'l-vech. (13a-25)
aḡbar (Ar.)	: Göze çekecek sürme. anl. tūtīyā mürekkebi. (13b-5)

ağber (<i>Ar.</i>)	: Toprak benizli. (13a-22)
ağbes (<i>Ar.</i>)	: Boz renkli. (13a-22)
ağdāʿ (<i>Ar.</i>)	: Vücudun hacamat yapılan bölgesindeki damar. (13b-3)
ağdīdān (<i>Ar.</i>)	: Saç uzamak. (13a-24)
ağfāʾ (<i>Ar.</i>)	: Uyuklamak. (13b-1)
ağrātın (<i>Yun.</i>)	: Boynuzluca otu. (13b-5)
ağīras (<i>Yun.</i>)	: Kavağa benzeyen bir ağaç. anl. hūr. (13b-3)
ağlaz (<i>Ar.</i>)	: Kalın nesne. (13b-11)
ağlıkı (<i>Rum.</i>)	: Tatlı. anl. mey-bahtenc. (13b-8)
ağranişas (<i>Yun.</i>)	: Ayrık otu. anl. şīl, naħc. (13b-6)
ağraperyūn (<i>Yun.</i>)	: Tırnakta olan kurlugan hastalığı. (19b-13)
ağrivān	: Göz dolanmak (13a-26)
ağrīz (<i>Ar.</i>)	: Kılıfından yeni çıkmış çiçek. (13a-27)
ağtaber (<i>Ar.</i>)	: 1. Toprak benizli. anl. ağber. 2. Durgun sularda olan kurbağa yosunu. (13a-23)
ağyes (<i>Yun.</i>)	: Ayıd ağacı. anl. atlakā. (13b-4)
ağ (<i>Ar.</i>)	: Erkek kardeş. (6a-9)
āhāne (<i>Far.</i>)	: 1. Başın üst kısmı, tepesi. 2. Dağın tepesi, başı. 3. Ense çukuru. 4. Kafatası. anl. kafa kīḥfi. (19b-20)
aḥaşş (<i>Ar.</i>)	: Başının saçı dökülmüş kişi. (5b-10)
aḥbār (<i>Ar.</i>)	: Haberler. (6a-10)
aḥben (<i>Ar.</i>)	: İstiskaya uğrayan, karnına su dolan kimse. c. ḥubn. (5a-8)

aḥbeṣān (<i>Ar.</i>)	: Sidik ve gaita. (6a-9)
aḥcār (<i>Ar.</i>)	: Taşlar. (5a-19)
aḥcem (<i>Ar.</i>)	: Gözü kıpkırmızı olan kimse. (5a-20)
aḥcen (<i>Ar.</i>)	: Burnu eğri kişi. (5a-21)
aḥdāki'l-marzī (<i>Ar.</i>)	: Büyük papadya çeşidi. anl. 'aynü'l-baḥar. (5a-22)
aḥda' (<i>Ar.</i>)	: Boyun damarlarından bir damar. (6a-24)
aḥḍar (<i>Ar.</i>)	: Yeşil nesne. c. ḥuḍr. (6b-10)
aḥḍar-ı nāzır (<i>Ar.</i>)	: Çok yeşil nesne. (6a-11)
aḥdeb (<i>Ar.</i>)	: Boyu uzun, akli eksik kişi. (6a-23)
aḥdeb (<i>Ar.</i>)	: Kambur. (5a-23)
aḥdel (<i>Ar.</i>)	: Göbekli, incikleri etli, semiz kişi. c. ḥudl. (6a-25)
aḥdel (<i>Ar.</i>)	: Bir yanı aşağı doğru eğilmiş ve çenesi düşük kimse. c. ḥudl. (5a-25)
aḥderiyy (<i>Ar.</i>)	: Yaban eşeği. anl. kulan. (6a-23)
āhek (<i>Far.</i>)	: Alçı ve kireç. anl. nevre. (19b-22)
'aḥen (<i>Ar.</i>)	: Börek. (88a-2)
āhen (<i>Far.</i>)	: Demir. (19b-23)
āhen-keṣ (<i>Far.</i>)	: Miknatıs, demiri çeker. (19b-23)
āhen-ner (<i>Far.</i>)	: Polat, cevherli demir. (19b-23)
āhen-sāy (<i>Far.</i>)	: Demir eğesi. (19b-23)
aḥfec (<i>Ar.</i>)	: Ayakları eğri (kişi). (6b-19)

aḥfeṣ (Ar.)	: 1. Gözleri küçük ve zayıf kimse. 2. Gündüz görmeyen, bulutlu günde gören bulutsuz günde görmeyen kişi. (6b-18)
aḥgūṣ (Far.)	: 1. Tamam olmamış. 2. Çiğ, pişmemiş. (20a-2)
aḥḥ (Ar.)	: Öksürmek. anl. su ^ʿ āl. (5a-4)
aḥḥan (Ar.)	: Sözü burnu içinde, genzinde söyleyen kişi. (6b-27)
āḥir (Ar.)	: Her nesnenin sonu. c. evāḥir. (6b-2)
aḥīṣal (Ar.)	: Yaban patlıcanı. anl. ḥadaḳ. (45a-10)
aḥiyḥa (Ar.)	: Susuzluk. (5a-6)
aḥiz (Ar.)	: Çok süt içmekten dolayı hazımızlık yaşayan ve midesi bozulmuş kişi. (6a-27)
aḥḳab (Ar.)	: Kulan, yaban eşeği. (5b-14)
ʿaḥḳat (Ar.)	: 1. Sevinç, neşe. 2. Bir kuş türü. (88a-3)
aḥkel (Ar.)	: 1. Buğday kılçığı. 2. Buğday başı. 3. Uzun başlı. (20a-1)
aḥker (Far.)	: Ateş közü, yanmış kömür. anl. kor. (20a-1)
aḥkūk (Far.)	: Hurma koruğu. (20a-3)
aḥlabdayā (Yun.)	: Ağac sütleğeni. (5b-20)
aḥlām (Ar.)	: Karışık düşler. (5b-19)
aḥlas (Ar.)	: Rengi kara ile kızıl arasında olan. (5b-20)
aḥlāt (Ar.)	: Bir nesneyi bir nesneye karıştırmak. (6b-22)
aḥmak (Ar.)	: Akılsız kişi. anl. ḳalilü'l- ^ʿ aḳl c. ḥumḳ. (5b-23)
aḥmāl (Ar.)	: Hamile kadın karnında olan çocuk. (5b-24)

aḥmaş (Ar.)	: 1. İnce belli ve küçük karınlı kimse. anl. zāmirü'l-baṭn. 2. Ayak altında yere değmeyen yer. c. aḥāmiş. (6b-23)
aḥmer (Ar.)	: 1. Benzi kızıl insan. 2. Kızıla boyanmış nesne. 3. (5b-21)
aḥmerān (Ar.)	: Et ve içki. (22)
aḥmer-ḳanı (Ar.)	: Çok kızıl olan. (5b-22)
aḥmeş (Ar.)	: Zayıf incikli, ince. anl. raḳīḳ. (5b-25)
aḥnā (Ar.)	: Önüne doğru eğri olan kişi. c. ḥunv. (5b-26)
aḥnef (Ar.)	: Ayakları eğri büğrü, çarpık olan. c. ḥunf. (5b-25)
aḥrā (Ar.)	: Çok yakışır, uygun nesne. (5b-6)
aḥrab (Ar.)	: (Bir yeri) yarık kimse. (6b-2)
aḥraḳ (Ar.)	: Kulağı yarık ve akli, fikri olmayan kişi. (6b-5)
aḥram (Ar.)	: Burnu yarık ve kesik kimse. (6b-4)
aḥrār (Ar.)	: 1. Hür kimseler. 2. Güvercin yavrusu. 3. Geyik yavrusu. (5a-27)
aḥras (Ar.)	: Anasından dilsiz doğan kişi. c. ḥurs. (6b-3)
aḥraş (Ar.)	: Çok hırslı kimse. (5b-3)
aḥrīt (Yun.)	: Yaban pırasası. (7a-4)
aḥşām (Ar.)	: Göz kapaklarının iç yüzü. (6b-9)
aḥsā' (Ar.)	: 1. Meşhur bir yemek. 2. Kavun. (42b-21)
aḥşa' (Ar.)	: Boynu kısa adam. (6b-9)
aḥşa' (Ar.)	: Haya çıkarmak. (6b-9)
aḥseb (Ar.)	: Saçının rengi kızıla meyleden. (5b-7)

aḥsem (Ar.)	: Burnu yassı adam. (6a-23)
aḥsen (Ar.)	: Çok güzel nesne. c. aḥāsin. (5b-8)
aḥşam (Ar.)	: Burnu koku almayan kişi. (6b-8)
aḥtāt (Ar.)	: Utanmak. (6a-13)
aḥtes (Ar.)	: Burnu içine geçik kimse geriye kıvrılmış ve ortası çökmüş kimse. (6b-25)
aḥtāb (Ar.)	: Bir nesne bir kimseye kolay olmak. (6b-15)
aḥṭab (Ar.)	: Çok zayıf kişi. anl. ṣedīdü'l-hüzāl. (5b-11)
aḥṭab (Ar.)	: 1. Arı kuşu. 2. Yeşil renkli, altı ayaklı, ayakları uzun çekirgeden uzunca bir çeşit böcek. c. aḥāṭīb. (6b-13)
aḥṭal (Ar.)	: Kulağı uzun ve sarkık olan kişi. c. ḥuṭl. (6b-15)
aḥṭal (Ar.)	: Sarkık kulaklı. (6b-14)
aḥṭam (Ar.)	: Uzun burunlu (adam). anl. ṭavīylü'l-enf. c. ḥuṭm. (6b-16)
āḥū-berre (Far.)	: Geyik buzağısı. (19b-24)
āḥuvān (Far.)	: Geyik yavrusu. (20b-2)
aḥvāl-i nifās (Ar.)	: Kadınların lohusa günleri ve halleri. (6a-7)
aḥvaṣ (Ar.)	: Karnı sarkık kimse. (7a-1)
aḥvaṣ (Ar.)	: 1. Bir gözü diğer gözünden küçük adam. 2. Gözleri zayıf adam. anl. za' ifi'l-' ayn. c. aḥāviṣ. (6a-2)
aḥved (Ar.)	: Kara gözlü kişi. (6a-2)
aḥvef (Ar.)	: Bir gözü mavi bir gözü kara olan kişi. (7a-2)

aḥvel (<i>Ar.</i>)	: Gözleri şaşığı yani bir gözü burnundan yana eğri olan erkek. c. ḥūl. (6a-4)
aḥver (<i>Ar.</i>)	: Gözünün bebeği çok siyah ve akı çok ak olan kimse. (6a-1)
aḥyal (<i>Ar.</i>)	: 1. Boyun buran kuşu. 2. Arı kuşu. (7a-3)
ahyāne (<i>Far.</i>)	: 1. Baş çanağı, kafa çukuru. 2. Ense. 3. Tepe (baş). 4. Yelemkara. (19b-24)
aḥyanūs (<i>Yun.</i>)	: Sulu yerde biten, çavdara benzeyen buğday otu. (7a-5)
aḥyun (<i>Yun.</i>)	: Yılanın başına benzeyen, uzun dikenli yaprağı olan otun yemişi. (6a-6)
aḥz (<i>Ar.</i>)	: 1. Bir nesneyi tutmak. 2. Bir işe başlamak. (6a-26)
aḥzaʿ (<i>Ar.</i>)	: Boynu düşük (kişi). c. ḥuḍʿ. (6b-11)
aḥzem (<i>Ar.</i>)	: 1. Erkek yılan. 2. Erkeklik organı. (6b-6)
aje (<i>Far.</i>)	: Hamur olmuş kireç. (19b-9)
ajeḥ (<i>Far.</i>)	: Organlarda çıkan bir hastalık, siğil. anl. ṣūʿlūl. (19b-6)
ajenc (<i>Far.</i>)	: Göz kapağı. (20a-8)
ajeng (<i>Far.</i>)	: Yaşlılıktan ya da kızgınlıktan dolayı elinde, yüzünde kırışıklık olan. (19b-8)
ʿaḳab (<i>Ar.</i>)	: Damar. (86a-3)
ʿaḳāb (<i>Ar.</i>)	: Tavşancıl kuşu. c. ʿaḳbān, aʿḳab. (86a-4)
aḳabb (<i>Ar.</i>)	: İnce belli. (14a-16)
ʿaḳākīr (<i>Ar.</i>)	: uşul-i edviye (86a-14)

aķakya (<i>Yun.</i>)	: Mısır dikenı suyu. (14a-23)
‘ aķār (<i>Ar.</i>)	: Zehirli bir ot. (86a-9)
‘ aķār (<i>Ar.</i>)	: ‘Unnab ağacı ile birbirine sürüldüğünde yanıcı bir su çıkan yeşil bir ağacın dişisi. (118b-6)
‘ aķār-ı kūhān (<i>Ar.</i>)	: Aķırķarķā denilen kök. (86a-18)
aķarun (<i>Yun.</i>)	: Eđer kökü. anl. dūc. (14b-1)
aķaş (<i>Ar.</i>)	: Kısa boyunlu kişi. (18a-16)
‘ akb (<i>Ar.</i>)	: Sakalın kaba, sık olması. (86a-24)
aķbel (<i>Ar.</i>)	: 1. Eğri gözlü kimse. 2. Kabiliyetli kimse. (14a-16)
‘ aķde (<i>Ar.</i>)	: Enbarbāris ağacı. (86a-18)
aķdem (<i>Ar.</i>)	: Çoktan olmuş (olan). (14a-19)
‘ akdet (<i>Ar.</i>)	: Dil dibi. anl. aşl-ı lisān. (86b-1)
aķdü'd-dem fi mecraü'l-meřāne (<i>Ar.</i>)	: İdrar yolundan ve mesaneden kan gelmesi. (14a-19)
‘ ake (<i>Far.</i>)	: 1. Saksagan. 2. Kara tavuk. (88a-19)
‘ aker (<i>Ar.</i>)	: Zeytinyağının tortusu. (86b-1)
‘ akerker (<i>Ar.</i>)	: 1. Kuvvetli arslan. 2. Yoğurt. (86b-2)
‘ akermet (<i>Ar.</i>)	: Dişi güvercin. c. ‘akārim. (86b-2)
‘ akeş (<i>Ar.</i>)	: Karıştırmak. anl. ģalt. (86a-27)
aķhuvān (<i>Ar.</i>)	: Büyük papatya, sığırgözü. (14a-22)
‘ aķıb (<i>Ar.</i>)	: Ökçe. c. a‘ķāb. (86a-3)
‘ ākıl (<i>Far.</i>)	: 1. Alim, akıllı. 2. Dağ keçisi. (88a-11)
‘ ākır (<i>Ar.</i>)	: Hamile olmayan kadın. (86a-9)

‘ ākır (<i>Far.</i>)	: Kısır kadın. (88a-11)
‘ ākırkarhā (<i>Ar.</i>)	: ‘Üdü'l-kaḥr denilen bir kök. (82b-119)
aḳıṭ (<i>Ar.</i>)	: Yoğurttan yapılan bir yiyecek, keş. (14b-8)
‘ aḳīde (<i>Far.</i>)	: 1. Kıvama gelmiş bal. 2. Şeker. (88a-18)
‘ aḳīdü'l-‘ineb (<i>Ar.</i>)	: Boza, pekmez vs. anl. ‘aḳīdü'l-‘ineb, rabbü'l-‘ineb. (86a-19)
‘ aḳīfān (<i>Ar.</i>)	: Karınca. (86a-23)
‘ aḳīk (<i>Ar.</i>)	: Yemen diyarında olan kıymetli bir taş. (86a-15)
‘ aḳīkāt (<i>Ar.</i>)	: Yeni doğan çocuğun başındaki saç. (86a-2)
‘ aḳīr (<i>Ar.</i>)	: Yara pulu. anl. mummyā-i naḥl. (86b-5)
‘ aḳīr (<i>Ar.</i>)	: Yaralanmış. anl. cerīḥ. (86a-9)
‘ aḳīšet (<i>Ar.</i>)	: Bir yemek çeşidi. (86a-27)
‘ akk (<i>Ar.</i>)	: 1. Vurmak. anl. zārb. 2. Sert, katı nesne. (86a-24)
‘ aḳḳ (<i>Ar.</i>)	: Yarmak. anl. şaḳḳ. (86a-3)
‘ akkī (<i>Ar.</i>)	: 1. Koyun sütü. 2. Birbiri üstüne sağılmış süt. (86b-4)
‘ akkūb (<i>Ar.</i>)	: Bir karış boyunda, yassı, dikenli bir bitki. (86a-25)
aḳlaḥ (<i>Ar.</i>)	: Sarı dişli. (14b-11)
aḳleb (<i>Ar.</i>)	: Sarkık dudaklı. (14b-10)
aḳlef (<i>Ar.</i>)	: Sünnet olmamış kimse. (14b-11)
aḳlīmyā (<i>Ar.</i>)	: Berfec türüdür, gümüş çıkan bir taştır. (14b-2)
akmā‘u'r-ramānū'l-hindī (<i>Ar.</i>)	: Hindinār çiçeği. (14a-24)
aḳnā (<i>Ar.</i>)	: İnce burunlu, yumru burunlu. (14a-21)

aķnařā, aķnař (<i>Ar.</i>)	: Yabani ahlāt armudu. (14a-25)
aķnařālūkī (<i>Ar.</i>)	: Boğa dikenī. anl. bādavrad, řukā [‘] ī. (14a-27)
aķnařā-yī arānīęī (<i>Ar.</i>)	: anl. řukā [‘] ī dikenī, bādavrad. (14a-26)
aķnef (<i>Ar.</i>)	: Kulakları kűçűk ve kalın olan. (14b-11)
aķniřun (<i>Yun.</i>)	: Boğa dikenī. anl. şeytan değirmeni. (14a-24)
[‘] aķ[‘] aķ (<i>Ar.</i>)	: Saksaağan. (86a-13)
[‘] ak[‘] ak (<i>Far.</i>)	: Saksaağan. (88a-18)
[‘] aķrab (<i>Ar.</i>)	: Akrep. c. [‘] aķārib. (86a-10)
aķran (<i>Ar.</i>)	: atık kaşlı olma. (14a-21)
aķra[’] (<i>Ar.</i>)	: Başında saı olmayan, kel. (14a-20)
[‘] aķrat (<i>Ar.</i>)	: Kadınların hamile kalmak iin beline bağladıkları boncuk. (86a-15)
akra (<i>Ar.</i>)	: Kaşları olmayan. (14a-20)
[‘] aķreb-i bahrī (<i>Ar.</i>)	: Deniz akrebi. anl. usķurpīd. (86a-18)
[‘] aks (<i>Ar.</i>)	: Döndűrmek, ters yűz etmek. (86b-3)
aķřam (<i>Ar.</i>)	: Diş, yarısından kırılmak. (14b-8)
aķsűs (<i>Yun.</i>)	: Ökse, yelem kara ağacı yemişi. (14a-27)
aķřa[‘] rār (<i>Ar.</i>)	: Korkudan sa űrpermek. (14b-7)
aķřa (<i>Ar.</i>)	: Burnunun kamıřı ökűk ve yassı olan. c. ķuř. (14b-7)
aķřer (<i>Ar.</i>)	: ok kızıl. anl. ředīdű'l- ģamra. (14b-6)
aķtā (<i>Ar.</i>)	: Bűyűk ve kűçűk olmak űzere iki tűrű olan műrver aęacı, bűyűęűne ģāmāne-yi senbűķa, kűçűęű ģāmā-yı aķtā denilir. (14b-4)

aḳṭan (<i>Far.</i>)	: Mercimek. anl. māṣ. (14b-5)
‘ akūb (<i>Ar.</i>)	: Toz. anl. ġubār. (86a-25)
aḳublasmun (<i>Yun.</i>)	: Belesan yağı. (14a-23)
‘ aḳūl (<i>Ar.</i>)	: Bir ishal ilacı. (86a-16)
‘ āḳūl (<i>Ar.</i>)	: 1. Kara yandık denilen bir diken. 2. Harnup türü. (82b-21)
‘ aḳum (<i>Ar.</i>)	: 1. İyi olmaz, ümitsiz yara. 2. Zahmet, sıkıntı. (86a-17)
aḳumali (<i>Yun.</i>)	: Su ile bal. anl. mā ³ u'l-‘asel. (14b-3)
ākusār (<i>Ber.</i>)	: Hilaliye otı. anl. taġūṭa, büyük ıalır. (2b-13)
‘ āḳūyā (<i>Yun.</i>)	: Erkeklik organının seġirm (86a-)si, gevşeyip büzülmesi. anl. iḥtilac-ı zeker, temdüd-i ev‘ iye-i menī. (86a-20)
aḳves (<i>Ar.</i>)	: Arkası eğrilmiş. anl. munḫani'z-zahr. (14b-13)
‘ aḳyān (<i>Ar.</i>)	: Halis, saf altın. (86a-22)
aḳzel (<i>Ar.</i>)	: Çok aksak. (14b-6)
aḳzem (<i>Ar.</i>)	: Zayıf. (14b-6)
‘ alāḳ (<i>Ar.</i>)	: 1. Zahmet, meşakkat, sıkıntı. 2. Sıkıntı gidermek. (86b-16)
‘ alāḳāt (<i>Ar.</i>)	: 1. Uyuşmuş kan. 2. Sülük. c. ‘alaḳ. (86b-17)
‘ alāḳu'n-nāşeb fi'l-ḫulḳ (<i>Ar.</i>)	: Boğaza sülüğün yapışması. (86b-20)
‘ alālet (<i>Ar.</i>)	: Deve kuşunun dişisi. anl. ne‘āme. (87a-3)
‘ alāmet (<i>Ar.</i>)	: Nişan, belirti. c. ‘alāmāt. (86b-27)
‘ alāmetü'l-ḫamāl (<i>Ar.</i>)	: Hamileliği öğrenmek, sanmak. (86b-27)

‘alan (Ar.)	: Belli, açık, meydanda olmak. (87a-1)
‘alcān (Ar.)	: Bir ot türü. (86b-9)
‘aled (Ar.)	: Boyun siniri. anl. ‘asab-ı ‘unuğ. (86b-10)
‘alef (Ar.)	: Yaş ot. (86b-16)
‘alefdān (Far.)	: Kuş kursağı. anl. havşale. (88a-19)
‘alekü'l-inbāt (Ar.)	: 1. Miktarı yer yer değişen eski bir ağırlık ölçüsü, batman. 2. Şam fıstığı. 3. Habbetü'l-hazrā zamkı. (86b-25)
‘ales (Ar.)	: 1. Mercimek. 2. Buğday arasında biten çavdar. 3. Büyük kene. (86b-11)
‘alez (Ar.)	: 1. Sabırsızlık. 2. Titremek. 3. Temkinsizlik, akılsızlık. 4. Acele. (86b-10)
‘alīku'l-kelb (Ar.)	: Böğürtlen türü, it burnu diken. (86b-24)
‘alīl (Ar.)	: Hasta. (86b-26)
‘alīl (Ar.)	: Salına salına yürümek. (87b-24)
‘alīş (Ar.)	: Arpa karıştırılmış buğday ekmeği. (86b-8)
‘alīzen (Far.)	: Tohum. (88a-27)
‘alḳam (Ar.)	: Acı bir ağaç türü. c. ‘alāḳım. (86b-22)
‘alḳā' (Ar.)	: Bir ot türü. (86b-18)
‘alkesā (Far.)	: Dağ arısı. (88a-20)
‘all (Ar.)	: Düşkün, zayıf, arık. (86b-6)
‘al' al (Ar.)	: Mide tarafında olan kaburganın ucu. (86b-14)
‘als (Ar.)	: Sabır otu. (86b-12)
alūḳa (Ar.)	: Kaymaktan yapılan bir yiyecek. (15b-4)

‘alūt (Ar.)	: Dil dibi. anl. aşl-ı lisân. (87a-1)
ālūsen (Yun.)	: Hüsn-i yusuf. anl. naẓar otı, ẓudız otı. (2b-14)
‘alyān (Ar.)	: Uzun kimse. (87a-4)
amārīṭan (Yun.)	: Akhavān türüdür, İbn-i Baytar'a göre kaysūm türüdür. (16a-8)
āmās (Far.)	: Gövdede olan şiş anl. verem. (19b-16)
‘amaş (Ar.)	: Göz suyunun akıp görmenin zayıflması. (87a-7)
ambarbāris (Lat.)	: Mayahoş bir yemiştir. anl. kadın tuzluğu, ẓaramuḡ. (16a-22)
‘amd (Ar.)	: Kastetmek. (87a-5)
amedriyāk (Yun.)	: Kebereye benzeyen bir ottur, beytül'-muḡaddeste çok olur. anl. amedriyān. (16a-7)
‘amel (Ar.)	: İş güç. c. a‘ māl. (87a-9)
‘āmiş (Ar.)	: Sirkeye ıslanmış çiğ et. (87a-8)
amlac (Ar.)	: Hindistandan gelen bir yemiş. anl. amlac-ı hindī. (16a-17)
‘amlec (Ar.)	Sonbahardaki kırmızı içli karpuz. (87a-9)
āmlīlesen (Ber.)	: Sarılık otu. (2b-16)
āmme (Ar.)	: Dimağa kadar ulaşan baş yarığı. (15b-17)
am‘āyü'l-arz (Ar.)	: Yer bağırsağı denen kızıl solucandır. anl. ḡarāṭīn. (16a-12)
amsūḡ (Ber.)	: At kuyruğı. anl. anābīb. (16a-9)
‘amy (Ar.)	: Gözsüz olmak. anl. a‘ mā. (87a-10)
ān (Ar.)	: 1. Çok sıcak. 2. Bir vakit. c. āvān. (16a-24)

‘anā (Far.)	: hastelük (88a-21)
anāgālis (Lat.)	: Yaprakları ufacık, çiçeği kıvılcık ve sarı renkli olan bir ottur. (20a-16)
anāgālis (Yun.)	: Gözendeki otudur. anl. sülün otı. (17a-18)
anāgīrā (Yun.)	: Gözendeki otu. anl. anāgālis. (17b-9)
anāgūras (Rum.)	: Keçi güvesi otu, tohumundan bir tane alan kadın bir yıl hamile kalmaz, gök yakut renginde olur, tohumu böbrek biçimindedir, ağacı çok pis kokar. anl. koğar hārnūb, hārnūbu'l-hūnzīr, hārnūb-i müntin, hābbū'l-kilī. (17a-27)
anağ (Ar.)	: Alaca bir kuş. (17b-16)
anağrākūn (Ar.)	: İran halkının kullandığı bir ilaçtır. anl. marīha, hāramī. (17b-8)
anālīkī (Yun.)	: Isırgan otu. anl. encere. (17a-23)
‘anāş (Ar.)	: Bir ot türü. (87a-21)
anāsiyā’ (Sür.)	: Terkip edilmiş bir ilaç. (17a-14)
‘anāz (Ar.)	: Boynu, ayakları uzun, karnı beyaz büyük bir kuş. (87a-19)
‘anbā’ (Ar.)	: Hindistan ve Yemende yetişen ceviz ağacına benzer bir ağaç. (87b-2)
anbarbāris (Ar.)	: Ufacık kara yemiş. anl. kaşun tuzluğu, anber. (16b-1)
anbarbāris (Yun.)	: Kadın tuzluğu. (17a-19)
anbağrūn (Yun.)	: Yaban pırasasının bir türüdür, dağlarda biter ve yaprağı kendeneye benzer. (17b-7)

‘ anber (<i>Ar.</i>)	: Anber. rş. bizr. (87a-14)
‘ anber (<i>Far.</i>)	: 1. Anber, deniz sığırının tersi. 2. Bir arı türünün balı. (88a-20)
‘ anberbāris (<i>Ar.</i>)	: Kadın tuzluğu. (87b-3)
ancubār (<i>Ar.</i>)	: Ekelek, böğürtlen türüdür, kırmızı olan kökünün kabuğuyla mum boyarlar. (16b-25)
ancudān (<i>Ar.</i>)	: Kasna ağacı; köküne maħrūs, zamkına ħiltīt denir, ħiltīt-i müntin denen zamk ancud-i müntindir, ancudān-ı rümī ise sasālyūsdir, sasālyūsun tohumuna kāşem denir. (16b-27)
andarāsyūn (<i>Yun.</i>)	: Rezene. anl. rāziyāne, yarabťūr. (17b-9)
andarūşārūn (<i>Yun.</i>)	: Ekin arasında çokça olan, yemişi keçi boynuzuna benzeyen, içinde mercimeğe benzer kızılca yemişleri olan ot. (17b-5)
‘ ande (<i>Far.</i>)	: Kertenkele. (88a-22)
‘ andelīb (<i>Ar.</i>)	: Bülbül. (87a-16)
‘ andelīb (<i>Far.</i>)	: Bülbül. (88a-21)
‘ andem (<i>Ar.</i>)	: 1. İki kardeş kanı. anl. demü'l-aħaveyn. 2. Bakam ağacı, Baklagillerden, odunundan kırmızı boya çıkarılan bir ağaç. (87a-17)
anderūtākıs (<i>Yun.</i>)	: Nohudun yabani türüdür, asla yaprağı olmaz. (17b-6)
‘ ānet (<i>Ar.</i>)	: Kasık. anl. ‘ānāt. (87a-16)
‘ anfetet (<i>Ar.</i>)	: Dudak altında biten kıllar. (87a-23)

anḥaḫṭīnā (<i>Yun.</i>)	: 1. Nar çiçeği denen mısır dikenini çiçeği. 2. Nar vermeyen katmerli nar çiçeğidir. (17a-9)
‘ anīf (<i>Ar.</i>)	: Yumuşak başlı, nezaketli olmayan. (87a-27)
anīsūn (<i>Yun.</i>)	: Anason tohumu. (17a-20)
‘ anḳa ’ (<i>Ar.</i>)	: Anka kuşu, simurg. (87a-24)
‘ anḳā ’ (<i>Far.</i>)	: İsmi olup, cismi olmayan bir kuş, simurg. (88a-23)
‘ anḳar (<i>Ar.</i>)	: Sıçan kulağı otu. (87a-25)
anḳarudyā (<i>Yun.</i>)	: Baladur ağacı. anl. balādur. (17a-4)
‘ ankebūt (<i>Ar.</i>)	: Örümcek. c. ‘unāb. (87a-27)
anḳūn (<i>Yun.</i>)	: Kokusu yaramaz gül. anl. verd-i müntin. (17a-19)
‘ anm (<i>Ar.</i>)	: 1. Kızıl budakları olan bir ağaç. 2. Kadınların parmakları. (87b-1)
anmaż (<i>Ar.</i>)	: Kaşının kılları az olan kişi. (17b-22)
antule-i sevdā (<i>Ar.</i>)	: Cedvār. anl. māferfin. (17a-23)
anṭarūn (<i>Yun.</i>)	: Andız otu. anl. rāsen. (17b-10)
anṭūnyā (<i>Rum.</i>)	: Acı marul. anl. hindibā-yı şāmī. (17a-21)
anūbarūḫīş (<i>Yun.</i>)	: Ufacık mercimek yaprağına benzeyen, kızıl çiçeği olan bir ottur. (18a-26)
‘ anūh (<i>Ar.</i>)	: 1. Kahretmek. 2. Galip olmak. (87b-4)
anūk (<i>Ar.</i>)	: Ahmak. c. nūkī. (17b-24)
ānuk (<i>Ar.</i>)	: Kurşun. (17b-19)
‘ anzarūt (<i>Ar.</i>)	: Göz otu. (87a-20)
‘ anzurūt (<i>Ar.</i>)	: 1. Göz otu. 2. Şā ^c ike dikenini küspesi. (17a-22)

anzurüt (Ar.)	: Güz otudur, dikenli bir ağacın zamkıdır rengi kızıl ve beyaz olur. (17a-11)
a' cāz (Ar.)	: Acz etmek. (13a-12)
a' cer (Ar.)	: 1. Karnı büyük. anl. 'azīmü'l-baṭn. 2. Dolu nesne. anl. mümtelī. (13a-12)
a' cez (Ar.)	: 1. Çok aciz kimse. 2. Büyük kalçalı. anl. 'azīmü'l-ist. (13a-13)
a' feṣ (Ar.)	: Çıplak. anl. 'uryān. (13a-16)
a' kef (Ar.)	: Ahmak. (13a-17)
a' lem (Ar.)	: 1. Çok bilen. 2. Dudağı yarık kimse. (13a-17)
a' mā' (Ar.)	: Kör. (13a-18)
a' maṣ (Ar.)	: Domalac gözlü kimse. anl. Şirūgan.(13a-18)
a' naḵ (Ar.)	: Uzun boyunlu. anl. ṭavīlū'l-'unūḵ. (13a-20)
a' rec (Ar.)	: Aksak kimse. (13a-14)
a' rinkās (Ar.)	: Saç çok siyah olmak. (13a-13)
a' sem (Ar.)	: Eli bileğinden kurumuş kimse. (13a-14)
a' ser (Ar.)	: Her işini sol eliyle yapan solak kimse. (13a-14)
a' ṣa (Ar.)	: Gece gözü görmeyen kimse. anl. ḵarağı. (13a-15)
a' ver (Ar.)	: Bir gözlü. c. 'avrān. (13a-19)
a' yen (Ar.)	: Büyük gözlü. c. 'ayn. (13a-19)
a' zād (Ar.)	: Pazusu ince olan. (13a-16)
'ār (Far.)	: Ayıp, kusur. (88a-9)
'arab (Ar.)	: Midenin azması. (83b-15)

araða (<i>Ar.</i>)	: 1. Ağaç kurdu. 2. Güve. (9a-22)
‘ araf (<i>Ar.</i>)	: Rüzgar, yel. c. a‘raf. (84a-2)
arāḥ (<i>Ar.</i>)	: Yaban sığırı. anl. şığīn. (9a-2)
araḥıyy (<i>Ar.</i>)	: Güzel huylu kişi. anl. vāsi‘u'l-ḥulḳ. (10a-4)
‘ arāhin (<i>Ar.</i>)	: Beyaz büyük bir mantar. (84b-21)
‘ araḳ (<i>Ar.</i>)	: İnci. (84b-13)
araḳ (<i>Ar.</i>)	: Uykusuzluk. anl. seher. (9b-8)
‘ araḳ-ı medenī (<i>Ar.</i>)	: Baldırda iğne gibi bir deliğin oluşup içinden iplik gibi bir ince sinirin uzanıp çıkması. (84b-14)
‘ araḳ-ı şān (<i>Ar.</i>)	: anl. ḥindkūḳā. (84b-13)
‘ araḳ-ı ṭīb (<i>Ar.</i>)	: anl. eṣrās köki. (84b-13)
arākū (<i>Ar.</i>)	: Mercimek gibi yuvarlak şekilli bir bitki. anl. gelüçer. (8a-9)
āram (<i>Ar.</i>)	: Azı diş. c. uram. anl. dırs. (9b-16)
‘ aram (<i>Ar.</i>)	: Balık. anl. sardınya. (84b-17)
‘ aran (<i>Ar.</i>)	: Atın diz ve tırnağı yanında olan boynuz gibi nesne. (84b-16)
‘ arā’ (<i>Ar.</i>)	: 1. Götü şişman olan. 2. Götü büyük kadın. (83a-16)
‘ arār (<i>Far.</i>)	: Öküz gözü çiçeği, bahar denilen sarı çiçek. (88a-16)
‘ arārat (<i>Ar.</i>)	: Hoş kokulu bir ot türü. (83b-20)
araşş (<i>Ar.</i>)	: Sık dişli kişi. (9a-21)
arastū (<i>Far.</i>)	: Kırlangıç. anl. perestū. (20a-4)

ārāt (<i>Ar.</i>)	: Sakız. anl. maştaki, ḥalāle, ʿalak-i rūmī, keye. (8a-14)
aray (<i>Far.</i>)	: Diş dibi. (19b-5)
arāz (<i>Ar.</i>)	: Vücutta çiban ve kabarcıkların çoğalması ve iltihaplanması. (9a-24)
ʿ arbarre (<i>Ar.</i>)	: Zehirsiz bir yılan türü. (83b-16)
ʿ arc (<i>Ar.</i>)	: Aksaklık, topallık. (83b-19)
ʿ arcā (<i>Ar.</i>)	: Aksak, topal. (83b-19)
arcıkna (<i>Yun.</i>)	: Boyacılar tarafından çokça kullanılan bir ot. anl. esferek. (8b-27)
ardakyākī (<i>Ar.</i>)	: Yıkık, viran ve kumlu yerlerde, çölde biten eşek hıyarı. (9a-5)
ārdāv (<i>Far.</i>)	: İnsan suretinde, gövdesi insana benzeyen, bütün vücudu kıllı, uzun ayaklı, insanların ismini bilen, konuşabilen bir hayvan. (19b-1)
ārd-bīz (<i>Far.</i>)	: İlaçların elendiği elek. (19b-3)
arde (<i>Far.</i>)	: Değirmen. anl. ṭāḥūn. (20a-4)
ārd-hāle (<i>Far.</i>)	: Bulamaç aşısı. (19b-3)
ard-ı şīran (<i>Ar.</i>)	: Yarpuz türü. (9a-6)
ārdīne (<i>Far.</i>)	: Un aşısı. (19b-4)
ārest (<i>Far.</i>)	: Safin avamcası. (19b-4)
āreş (<i>Far.</i>)	: Ardıç ağacı. (19b-4)
ʿ arfac (<i>Ar.</i>)	: 1. Diken. anl. şevk. 2. Çakır diken. (84a-3)
ʿ arfesec (<i>Ar.</i>)	: Sütleğen türü, yaban tuḥmegānı. (84b-19)

arġāmūnī (<i>Yun.</i>)	: Gelincik çiçeğinin yabanisi. (9b-2)
ārġiṣ (<i>Ber.</i>)	: 1. Karamuk kökü kabuğu. 2. Kadın tuzluğu kökünün kabuğu. anl. ‘ūdrīh (2b-10)
arġūvān (<i>Far.</i>)	: Bilinen bir çiçektir, erguvani olarak adlandırılan renk adını bu çiçekten alır. (20a-5)
‘ arh (<i>Ar.</i>)	: 1. Cariye. 2. Uyuz. anl. cereb. (83b-16)
ārīḳ (<i>Ar.</i>)	: Uykusuz olan kişi. (9b-8)
‘ ārīz (<i>Ar.</i>)	: 1. Sonradan olan nesne. 2. Ön dişlerin haricindeki dişler. c. ‘avārīz. (83b-24)
‘ ārīz (<i>Far.</i>)	: 1. Yanak. anl. ḥadd. 2. Uçmuş yavru. 3. Sivri diş. (88a-10)
‘ arī (<i>Ar.</i>)	: Çıplak olmak. (84b-22)
arīṣṭoloḫyā (<i>Yun.</i>)	: Tiryak, Aristo kelimesinden türemiştir, karga dönlegi denilir ancak değildir. anl. zerāvend-i ṭavīldür. (9a-15)
‘ ariyyet (<i>Ar.</i>)	: Soğuk rüzgar. anl. rīḫ-i bāride. (84b-22)
arīz (<i>Ar.</i>)	: Semiz. (9a-24)
‘ arīz (<i>Ar.</i>)	: Yassı nesne. c. ‘arāz, ‘arżayāt. (83b-24)
arīzż (<i>Ar.</i>)	: 1. Güzel huylu kişi. 2. Alçak gönüllü kişi. anl. tevāzu‘. (10a-5)
‘ armā ’ (<i>Ar.</i>)	: Arkasında kızıl noktalar olan yılan. (84b-20)
‘ armaż (<i>Ar.</i>)	: Defne yemişi. anl. ṭalḫalab. (84b-13)
‘ arnabt (<i>Ar.</i>)	: Burun ucu. anl. re’s-i enf. (84b-21)
arneb-i baḫri (<i>Ar.</i>)	: Başında küçük ve kızıl taşı olan deniz hayvanı. anl. ḥaḍarū'l-yās aḳçası, yılancık. (9b-25)

‘ar‘ar (Ar.)	: Servi ağacı. (84a-1)
‘ar‘ar (Far.)	: Dağ servisi. anl. raht-nāj. (88a-14)
‘ar‘urat (Ar.)	: 1. İki burun deliğinin arası. anl. mabeyne'l-münhareyn. 2. Servi ağacı. 3. Ardıç ağacı. (84a-1)
‘arşam (Ar.)	: Yaban patlıcanı. (84b-14)
‘arsāṭūn (Yun.)	: Erkeklik organının seğirm (86a-)si, gevşeyip büzülmesi. anl. iḥtilac-ı zeker, temdūd-i ev‘iye-i menī. (86a-20)
arsīṭā (Yun.)	: Benc otudur, tohumuna bezr-i benc denir. (9a-14)
‘arş (Ar.)	: Boğazın iki yanında uzanan etlerin her birisi. (83b-22)
‘artebt (Ar.)	: Burun ucu. anl. re’sü'l-enf. (83b-7)
‘arten (Ar.)	: Bir ot türü. (83b-18)
‘arṭab (Ar.)	: Demir dikenli. (84b-17)
‘arṭaniṣā (Ar.)	: Meryemana eli denilen bir bitki, nebat. anl. keffü'l-esed, ḥubzu'l-meşāyih, şalgamek, toñuz ağırşığı, toñuz topalağı, buḥūr-ı meryem. (83b-27)
ārūḡ (Far.)	: Geğirmek. (19b-4)
‘arūs (Ar.)	: Keler, güyegi. (83b-21)
‘arūs-ı perde (Far.)	: 1. Bir gül türü, la‘l-gün. 2. Kakenc otu. (88a-15)
arvan (Far.)	: Safrası çok olan kimse. (20a-6)
arż (Ar.)	: Gövde ditremesi, silkinmek. c. ra‘de. (9a-23)
‘arż (Ar.)	: Hastalıktan ve başkasından insana bulaşan araz. (83b-23)

arż (<i>Ar.</i>)	: 1. Yer, zemin. 2. Aşağıda ve alçakta olan nesne. c. arazūn. (9a-22)
ās (<i>Ar.</i>)	: Mersin ağacı. anl. gül, remād. (10a-22)
ās (<i>Far.</i>)	: 1. Yumuşak. anl. nerm. 2. Kakum denilen bir hayvan. (19b-10)
‘ asab (<i>Ar.</i>)	: Sinir. (85a-27)
‘ aşāb ve ‘ aşīb (<i>Ar.</i>)	: Serkele otu. anl. şeyterac. (85a-24)
aşābi ‘ -1 hermes (<i>Ar.</i>)	: Soruncan çiçeği. (12a-2)
aşābi ‘ u'l- fetyān (<i>Ar.</i>)	: Efrencemişk. (12a-3)
aşābi ‘ u'l- fir ‘ avun (<i>Ar.</i>)	: İnciye benzeyen, parmak uzunluğunda olan ve Hicaz’dan getirilen yumuşak bir taş. (12a-3)
aşābi ‘ u'l-‘ azārī (<i>Ar.</i>)	: Cem üzümü. anl. kadın parmak üzümü. (12a-4)
aşābi ‘ u’ş- şafēr (<i>Ar.</i>)	: Kadınların doğururken suya koyarak içtikleri, el ayasına benzeyen, kabe yollarında olan Aişe ve Fatıma eli otu. (11b-27)
aşaf (<i>Ar.</i>)	: Kebere otu. (12a-9)
aşaf (<i>Ar.</i>)	: Koltuğu kokan kimse. (12b-7)
‘ aşak (<i>Ar.</i>)	: İnsan boyunda bir ağaç türü. (83a-6)
‘ asallaq (<i>Ar.</i>)	: Deve kuşunun erkeği. (85a-6)
‘ aşām (<i>Ar.</i>)	: Püre. anl. bergoş. (83a-8)
aşamm (<i>Ar.</i>)	: Kulağında şiddetli katılık olan. c. şumm. (12b-5)
‘ aşā ’ (<i>Ar.</i>)	: Değnek. anl. ‘aşā. (85a-21)
‘ aşā ’ (<i>Ar.</i>)	: Kılın çokluğu. (83a-4)
‘ aşār (<i>Ar.</i>)	: Kurumayıp, sulanan yara. (83a-6)

‘aşar (Ar.)	: Sıkamak. (85a-21)
‘aşā'r-rā'ī (Ar.)	: Çoban dayağı otu. (85a-25)
asārūn (Ar.)	: Çetük otu. anl. haşîšetü's-senūr, nardindeştî. (10a-24)
āsbenge (Ar.)	: Mersin ağacının bahçede yetişenidir, çiçeğine de denilir. anl. aşımersin. (10a-23)
aşdağ (Ar.)	: Perakende olmak. (12a-6)
‘asel (Ar.)	: Bal. (85a-3)
‘aselü'l-bālādūr (Ar.)	: Baladır balı. (85a-4)
‘aselü'l-benī (Ar.)	: Sığla yağı, karagünlük yağı. (85a-5)
‘aselü'n-naḥl (Ar.)	: Arı balı. (85a-3)
‘aselü't-ṭabrezed (Ar.)	: Donmuş bal. (85a-4)
aşfar (Ar.)	: Sarı nesne. (12a-9)
aşfari's-selīm (Ar.)	: Abdullāh İbn-i Ebübekir'e ait bir terkidir. (12a-27)
‘aşfere (Ar.)	: Sarı çiçekli şebboy, Mısır menekşesi. (85a-25)
aşferek (Ar.)	: Fārīyakūne benzeyen bir ot. (12a-26)
aşferek (Ar.)	: Hukaryakūne benzer bir acı ot. (11a-)
‘aşfūr (Ar.)	: 1. Elbise, kumaş boyası. 2. Serçe. c. ‘aşāfir. (85a-23)
aşğar (Ar.)	: Küçücük nesne. c. şağīr, aşāğīr. (12a-8)
aşham (Ar.)	: Sarı renge meyilli kara nesne. (12a-5)
aşhar (Ar.)	: Kızıl saçlı adam. (12a-5)
ās-ı berri (Ar.)	: Yaban mersini. (10a-24)

āşıya (<i>Ar.</i>)	: Hurma ile pişmiş ot. anl. ḥarīre. (19b-13)
‘ asī (<i>Ar.</i>)	: 1. Yaşamak. 2. Kocamak. (85a-7)
āsī (<i>Ar.</i>)	: Tabip. c. üsāt. (11a-10)
‘ asīb (<i>Ar.</i>)	: Kuyruğun bittiği yere ‘asīb-i zeneb denir anl. münbit-i zeneb. (84b-27)
‘ aşide (<i>Far.</i>)	: 1. Helva. 2. Bulamac aşı. (88a-17)
‘ aşidet (<i>Ar.</i>)	: Bulamaç aşı. c. ‘aşāye. (85a-27)
āsin (<i>Ar.</i>)	: Tadı ve rengi değişmiş su. (11a-9)
‘ aşir (<i>Ar.</i>)	: 1. Sıkılmış. 2. Sıkılmış bal. (85a-22)
aşış (<i>Ar.</i>)	: Titremek. anl. ra’de. (11b-24)
‘ aşkāl (<i>Ar.</i>)	: Hurma salkımı. anl. şemrāḥ. (83a-7)
aşıl (<i>Yun.</i>)	: Ada soğanı. anl. başalü'l-fār, başlü'l-‘anşel, başlü'l-kay. (11a-15)
aşl (<i>Ar.</i>)	: Kök. c. uşül. (12a-10)
aşlah (<i>Ar.</i>)	: Hiç işitmeyen. (12b-3)
aşla ‘ (<i>Ar.</i>)	: 1. Başının tepesinde ve önünde kıl olmayan kişi. 2. Küçük başlı. (12b-3)
‘ aslec (<i>Ar.</i>)	: Enginar kökünün yağı. (85a-6)
aşlem (<i>Ar.</i>)	: Kulağı dibinden kesik olmak. (12b-5)
aşl-ı encedānū'l-ḥorasānī (<i>Ar.</i>)	: Deve diken kökü. anl. qaşmı ağacı köki. (12a-22)
aşl-i lisānū'l-ḥamel (<i>Ar.</i>)	: Sinirli yaprak kökü. (12a-24)
aşlu's-süsenū'l-asmāncūnī (<i>Ar.</i>)	: Benefşe kökü. anl. ayarsā. (12a-16)
aşlü'l-aştafin (<i>Ar.</i>)	: Havuç. (12a-21)

aşlü'l-cāvşīr (Ar.)	: Oğlan aş kökü. anl. cāvşīr kökü. (12a-23)
aşlü'l-favāniye (Ar.)	: Ayı gülü kökü. anl. şaḳāyık köki, 'ūduş-şalīb. (12a-25)
aşlü'l-fūlfūl (Ar.)	: Kısta ve asārūne benzeyen biber ağacı kökü. (12a-18)
aşlü'l-hindibā (Ar.)	: Könik, acı marul kökü. (12a-20)
aşlü'l-ḥunṣā (Ar.)	: Çerşilik denlen bir otun kökü. anl. eşrās. (12a-19)
aşlü'l-izḥīr (Ar.)	: Mekke ayrığı kökidür. (12a-24)
aşlü'l-kaşab (Ar.)	: Kamış kökü, kargı kökü. (12a-13)
aşlü'l-keber (Ar.)	: Kebere kökü. (12a-20)
aşlü'l-kerefs (Ar.)	: Kereviz kökü. (12a-19)
aşlü'l-kürrāş (Ar.)	: Pırasa kökü. (12a-24)
aşlü'l-lefāḥ (Ar.)	: İnsan gibi olan bir köktür. anl. yebrūḥu'ş-şanem. (12a-17)
aşlü'l-lūf (Ar.)	: Yılan yastığı kökü, yılan bacağı kökü, fil kulağı kökü. (12a-11)
aşlü'l-mercān (Ar.)	: Mercan kökü. anl. besd. (12a-13)
aşlü'l- ^ç alīḳ (Ar.)	: Böğürtlen diken kökü. (12a-26)
aşlü'l- ^ç arṭanişā (Ar.)	: Buhur-ı meryem türünün kökü. (12a-21)
aşlü'n-nilūferü'l-hindī (Ar.)	: Nilüfer çiçeği kökü, fal çiçeği kökü. (12a-15)
aşlü'r-rāsen (Ar.)	: Andız kökü denilen siyah kök. anl. cenāh. (12a-14)
aşlü'r-rāziyānec (Ar.)	: Rezene kökü. (12a-20)
aşlü's-sūs (Ar.)	: Biyan kökü. (12a-12)

aşlū's-sūsenū'l-ebyāz (Ar.)	: Benefşe kökü. (12a-15)
aşma' (Ar.)	: Küçük kulaklı adam. c. şağīru'l-üzün. (12b-6)
aşmūd (Ar.)	: Hint fındığı. anl. baqla-yı hindī. (12b-8)
‘aşnūn (Ar.)	: 1. Sakal ucu. anl. re'sū'l-lıhyet. 2. Herşeyin başlangıcı, evveli. (83a-9)
aş' āb (Ar.)	: Düşvār etmek. (12a-7)
aş' al (Ar.)	: Küçük başlı kişi. (12a-8)
aş' ar (Ar.)	: Eğri yüzlü ve boyunlu. c. su' ar. (12a-7)
‘aş' as (Ar.)	: 1. Kurt. anl. zi' b. c. 'asā' is. 2. Kirpi. (85a-1)
‘aşres (Ar.)	: Yaban hatmisi. (85a-26)
aşş (Ar.)	: Her nesnenin aslı. (11b-23)
astatrātkus (Yun.)	: Ayı kulağı denilen bir cins papatyadır. (10b-20)
aştarek (Ar.)	: Zeytin zamkı. (12b-1)
aştrafikūs (Yun.)	: Meme şişlerine gayet faydalı gelen ayı kulağı otu. anl. hālbī. (12b-9)
aştuhādus (Yun.)	: Karabaş otu, karakan çiçeği, karaboz otu. anl. mūmessikū'l-ervāh, muvaffiku'l-ervāh, mekinetū'd-dimāğ. (10b-22)
aştuhūdus (Yun.)	: Karabaş otu çiçeği. (10b-5)
aşturak (Yun.)	: Kara günlük. anl. mey' a-i sāyile. (12a-27)
‘aşūb (Ar.)	: Nar ağacına benzer bir ağaç. (83a-5)
aşūş (Ar.)	: Muhkem nesne. anl. şedīd. (11b-23)
‘aşvā' (Ar.)	: Sırtlan. anl. tab'. (83a-10)
aşver (Ar.)	: Eğri boyunlu. (12b-7)

aşyah (<i>Ar.</i>)	: anl. Şavt. (76b-15)
‘ āş ’ (<i>Ar.</i>)	: Buğday türü. (82b-20)
‘ aşāb ’ (<i>Ar.</i>)	: Ot satıcı. (85a-10)
‘ aşak ’ (<i>Ar.</i>)	: Aklın ve fikrin bir güzele bağlanması başka bir şey düşünmemesi. (85a-15)
‘ aşaka ’ (<i>Far.</i>)	: Üzümlü sarmaşık. (88a-17)
‘ aşam ’	: Kuru ekmek. anl. ḥubz-i yābis. (85a-19)
‘ aşā ’ (<i>Ar.</i>)	: Akşam yemeği. (85a-8)
‘ aşar ’ (<i>Ar.</i>)	: Sütleğen cinsinden bir bitki. (85a-17)
‘ aşar ve ‘ aşrat ’ (<i>Ar.</i>)	: On. c. ‘aşarāt. (85a-14)
aşbağül (<i>Far.</i>)	: Büy otu. anl. aşbağūr. (19b-11)
‘ aşbet ’ (<i>Ar.</i>)	: 1. Küçük insan. 2. Büyük azı dişi. anl. nāb-ı kebīr. (85a-11)
‘ aşet ’ (<i>Ar.</i>)	: Zayıf kadın. (85a-11)
aşhīş (<i>Ar.</i>)	: Sakız dikenini. anl. aḳ mazeryūn. (11b-7)
āşka	: Ançakrak. ??? (19b-12)
aşmūsā (<i>Ar.</i>)	: Merv türüdür, yarpuz. anl. esmūsā. (11b-8)
aşnāndārū (<i>Ar.</i>)	: Kuru zufa. anl. zufā-ı ḥuşḳ. (11b-9)
‘ aş’a ’ (<i>Ar.</i>)	: Yaprağı tilki üzümüne benzeyen sarımsak gibi bir ağaç. (85a-18)
‘ aşrān ’ (<i>Ar.</i>)	: Ayağı kesilmiş gibi emekleye emekleye yürümek. (85a-14)
aşşak (<i>Ar.</i>)	: Kalkan dikenini zamkı. (11b-10)
aştalābūs (<i>Yun.</i>)	: ‘Üd frengi. anl. ḳandul, dārşiş‘ān. (11b-5)

āşufte (<i>Far.</i>)	: Deli, aklını yitirmiş kişi. anl. serāsīme. (19b-12)
‘aşvā’ (<i>Ar.</i>)	: Gece gözü görmeyen kadın. (85a-20)
‘aşyetü'l-melik (<i>Ar.</i>)	: Melek otu, Maydanozgillerden, su kenarlarında yetişen, çiçekleri yeşilimtırak beyaz çok yıllık bir bitki. anl. engeliķün. (85a-17)
‘aşyūm (<i>Ar.</i>)	: Bir ot türü. (85a-20)
‘atab (<i>Ar.</i>)	: Helak olmak. (85b-9)
‘ātaķ (<i>Ar.</i>)	: 1. Süt emme yeri. 2. Eski şarap. anl. ĥamr. (83a-1)
atāle (<i>Far.</i>)	: Bulamaç aşısı. (19b-27)
‘atam (<i>Ar.</i>)	: Dağ zeytini. (83a-2)
‘atar (<i>Ar.</i>)	: Merzencūş denilen ot. (82b-27)
‘atar (<i>Ar.</i>)	: Misk amber karışımı. (82b-26)
‘atar (<i>Ar.</i>)	: 1. Hareket etmek, kıyıdamak. 2. Boğazlamak. (82b-24)
‘aten (<i>Ar.</i>)	: 1. Zevk ve eğlenceye düşkünlük. 2. Mecnunluk, delilik. (83a-2)
āteş-i pārisi (<i>Far.</i>)	: 1. Tatlı uyuz ve od göynügi denilen hastalık. 2. Vebā günlerinde olan kabarcık denilen hastalık. (19a-25)
‘atşān (<i>Ar.</i>)	: Susamış kimse. (85b-11)
‘attār (<i>Far.</i>)	: Hoş kokulu otlar. anl. şatān. (88a-17)
attūn (<i>Ar.</i>)	: Hamam külhanı. (4a-4)
‘atūd (<i>Ar.</i>)	: Bir yaşında iyi beslenmiş oğlak. c. a‘tede, ‘atdān. (82b-24)

‘aṭas (Ar.)	: Aksırmak (85b-10)
‘aṭaş (Ar.)	: Susamak. (85b-11)
‘aṭāye (Ar.)	: Kara keler. (85b-13)
‘aṭbūl (Ar.)	: Boynu uzun kadın. (85b-10)
aṭmīsā (Ar.)	: Kaysūm otu. (13a-4)
aṭrāb (Ar.)	: Sevindirmek. (13a-1)
aṭraf (Ar.)	: Dizi hastalıklı kişi. (12b-27)
aṭrafīl (Hint.)	: İçinde helile, kābulī ve amlac olan bir macun. (12b-22)
aṭrafīl-i kebīr (Ar.)	: Terkib bir ma‘cūn. (13a-5)
aṭrafīl-i ṣağīr (Ar.)	: Terkibi hoş bir ma‘cūn. (13a-5)
aṭrāk (Ar.)	: Sükut edip söylememek. (12b-24)
aṭraṭ (Ar.)	: Kaşları kılsız (kişi). (13a-2)
aṭred (Ar.)	: Kaşları kılsız. (12b-24)
aṭreş (Ar.)	: Kulağında beklik olan kimse. (12b-23)
‘aṭse (Far.)	: Aksırık. (88a-18)
‘aṭṭār (Ar.)	: Güzel kokulu ürünler satan, ıtır satan. (85b-11)
aṭūm (Ar.)	: Su tosbağası. <i>anl.</i> sulaḥfāt-i baḥri. (13a-2)
‘avācim (Ar.)	: Dişler. <i>anl.</i> esnān. (87b-8)
‘avāşif (Ar.)	: Samyeli. (87b-15)
‘avf (Ar.)	: Şenlik. <i>anl.</i> feraḥ. (87b-15)
āvīşen (Far.)	: Güyegi otu. <i>anl.</i> sa‘ter. (19b-20)

avnümā (Yun.)	: Ekelek türünden oğlan düşüren otu. anl. muskıtū'l-ecinne. (18a-27)
‘avrā’ (Ar.)	: 1. Bir gözlü. 2. Yaramaz çirkin söz. anl. kelime-i kabīha. (87b-14)
‘avrat (Ar.)	: Kadın. (83b-19)
‘avseb (Far.)	: Uçamayan yavru kuş. (88a-24)
‘avsec (Ar.)	: Uzun ahmak adam. (87b-14)
‘avsec (Far.)	: Sençān diken. (88a-24)
‘ayān (Far.)	: Aşikār, belli, meydanda. (88a-24)
‘ayār (Ar.)	: Vezin. (87b-19)
‘ayar (Ar.)	: Zeker, zekeri büyük olana ayārī denilir. c. ayār, ayur. (18b-23)
‘ayarān (Ar.)	: Erkek yaban eşeği. (87b-20)
ayārātūṭānī (Yun.)	: Kutluca otu. anl. aristāriyūn. (19a-6)
ayāre (Far.)	: Müshil macunu. anl. ayāric. (20b-2)
ayāric-i feyḳarā (Yun.)	: Acı ayāric. (19a-5)
ayaric-i rūfes (Ar.)	: anl. devā ’ü'l-lühī. (19a-5)
‘ayāyen (Ar.)	: Cinsel gücü olmayan, iktidarsız kimse. (88a-4)
‘ayb (Ar.)	: Ayıp, kusur. c. ‘uyüb. (87b-17)
‘aydānū'l-balasān (Ar.)	: Balasan ağacının ince dalları. (88a-3)
aydikūn (Yun.)	: Hind kamışı. (18b-25)
aynū's-sarāṭin (Ar.)	: Ayıd tohumu. anl. şencesbūye, sengesbūye, ḥabbū'l-faḳd. (13a-10)
‘āyişe (Far.)	: Yunad kuşu. (88a-11)

‘aylān (Ar.)	: 1. Kurbağa. 2. Erkek sırtlan. (87b-24)
‘ayn (Ar.)	: 1. Göz. 2. Bekar. 3. Altın. 4. Diz. c. ‘uyün. (87b-25)
‘aynā’ (Ar.)	: 1. Göz. 2. Büyük kadın. anl. ‘avrat vāsi’ atü'l-‘ayn. (87b-26)
‘ayn-ı şafā (Ar.)	: Doğu mitolojisinde kitapları her türlü haşerattan koruyan cinin adı, kebikec. (87b-26)
‘aynü'd-diket (Ar.)	: Keçi boynuzu gibi taneleri olan bedyenüs gözü otu. (87b-27)
‘aynü'l-bakar (Ar.)	: İri, yuvarlak siyah erik. (88a-2)
‘aynü'l-hüdhüd (Ar.)	: Balık otu. anl. azānu'l-fārik. (88a-1)
‘ays (Ar.)	: 1. Cinsi münasebet, cima etmek. 2. Meni, döl suyu. (87b-21)
‘aysüb (Ar.)	: Balık otu. (87b-22)
‘ayş (Ar.)	: Dirlik, hayat. (87b-21)
‘ayşām (Ar.)	: 1. Kavak. 2. Çınar ağacı. (87b-22)
‘ayşüm (Ar.)	: 1. Dişi fil. 2. Süsen çiçeği. anl. serenlān. (87b-17)
‘ayşüm (Ar.)	: Bir ot türü. (87b-22)
‘ayt (Ar.)	: Uzun boyunlu. anl. tavilü'l-‘unuq. (87b-23)
‘aytamūs (Ar.)	: Azaların ve yaratdılışın yerli yerinde olması. (87b-23)
‘ayūr (Far.)	: Seda, yüksek ses, āvaz. anl. şavt. (88a-24)
‘ayzerān (Ar.)	: Alıç. (87b-20)
āzād-draht (Far.)	: Büyük tesbih ağacı. (10a-7)

azād-mīve (<i>Far.</i>)	: Badem içi ve kabuğu soyulmuş nohuttan yapılan bir helvadır. (19b-5)
azaḥş (<i>Far.</i>)	: Yıldırım. (20a-6)
‘ azāl (<i>Ar.</i>)	: Çekirge. (85b-14)
‘ azal (<i>Ar.</i>)	: Yuvarlak sade bir böcek. anl. ‘aṭṭār. (85b-15)
azām (<i>Ar.</i>)	: 1. Isırmak. anl. ‘azz. 2. Yemek. anl. ekl. (83b-13)
azānū'd-dübb (<i>Ar.</i>)	: Ayı kulağı otu. anl. falūs, buşır. (8a-26)
azānū'-fil (<i>Ar.</i>)	: Fil kulağı otu. anl. ḳulḳāsdur, lūfdur. (8a-23)
azānū'l-cedy (<i>Ar.</i>)	: Sinirli yaprak otu. (8a-24)
azānū'l-erneb (<i>Ar.</i>)	: Tavşan kulağı otu, sinirli yaprak cinsindedir. (8a-24)
azānū'l-fār (<i>Ar.</i>)	: Üç çeşidi olan bir otdur, birisi kültür ikisi yabanidir; birinci türü evlerde saksıya dikilir, balık otu denir; ikinci türüne hüdhüd gözü denir, içi boş ve yaprakları uzun, köküne yakın yeri kızıl olur, bir kökten çokça yaprak çıkarır; üçüncüsü sütleğen cinsindedir, üzerinde beyaz tozlar olur. (8a-18)
azānū'l-ḳays (<i>Ar.</i>)	: Hayyū'l-‘ālem türünden olan biberiye otu. anl. ḳoṭūlidūn. (8a-27)
azānū'l-‘abd (<i>Ar.</i>)	: Çoban dudağı otu. (8a-26)
‘ azāt (<i>Ar.</i>)	: Dikenli ağaç, mugaylan ağacı. (85b-2)
‘ azāt (<i>Ar.</i>)	: Kertenkele. c. ‘azāya, ‘azā. (85b-16)
‘ āzat (<i>Ar.</i>)	: Zehirli yılan. (85b-8)
‘ azāye (<i>Ar.</i>)	: anl. sām-i abraş. (85b-6)

‘ azbe (<i>Far.</i>)	: Sulak yerlerde kendiliğinden biten bir ağaç, yılğun ağacı. (88a-14)
azcam (<i>Ar.</i>)	: Eğri burunlu. (12b-12)
aze (<i>Far.</i>)	: Alçı denilen kireç. (19b-9)
‘ azeb (<i>Ar.</i>)	: 1. Tatlı. anl. halva. 2. İyi nesne. anl. tayyib. (83b-8)
‘ azef ‘ azūf (<i>Ar.</i>)	: Yemek. anl. ekl. (83b-12)
‘ azem (<i>Ar.</i>)	: 1. Isırmak. anl. ‘ azz. 2. Yemek. anl. ekl. (83b-13)
‘ azer (<i>Ar.</i>)	: 1. Dişi keçi. 2. Dişi geyik. 3. Tavşancıl kuşunun dişisi. anl. ‘ aqāb-ı ünşā. (87a-18)
āzergūn (<i>Yun.</i>)	: 1. Sarı gül. 2. Marsima denilen yaprak. (19a-26)
āzeryūn (<i>Yun.</i>)	: 1. Gül-i kahpe. 2. Mersin. 3. Gül hatmi. (19a-27)
āzeryūn (<i>Yun.</i>)	: Sarı nergis çiçeği. anl. qaragöz otu. (8a-5)
azfar (<i>Ar.</i>)	: Şiddetli şekilde hoş veya fena kokan nesne. (8a-13)
azfāru't-tayb (<i>Ar.</i>)	: Denizden çıkan bir böceğin başında olan iblis tırnağı. (13a-7)
azfer (<i>Ar.</i>)	: Uzun tırnaklı kişi. (13a-8)
azic (<i>Far.</i>)	: Göz çapağı, göz çirki. (19b-10)
‘ āzil (<i>Ar.</i>)	: 1. Kınayıcı. 2. Bir dammar çeşidi. c. ‘ avāzil. (83b-12)
‘ azir (<i>Ar.</i>)	: İnsan pisliği. c. ‘ azrāt. (83b-10)
‘ aziye (<i>Ar.</i>)	: İlgin yemişi. (83b-14)
‘ azizū'l-kebir (<i>Ar.</i>)	: Büyük kantaryūn. (84b-14)

‘azlet (Ar.)	: Sınırlı et. c. ‘uzlāt. (85b-7)
‘azm (Ar.)	: Kemik. c. ‘ızām. (85b-16)
azmā’ (Ar.)	: Kara esved. (13a-8)
az-merde (Far.)	: Harīs insan. (19b-7)
azmūd (Ar.)	: Hint baklası. (12b-15)
az’ ar (Ar.)	: Çok zalim ve yaramaz huylu kişi. (8a-12)
‘azr (Ar.)	: Sünnet etmek. (83b-9)
‘azr (Ar.)	: Yabani ördek, kıl kuyruk kuşunun erkeği. (85b-14)
azrabū (Yun.)	: ‘Artanīsā türü olup buhūr-ı meryemin yabanisidir, sarı çiçeği olur, kökine qala, balād, gelye şevi ve qaşab şevi denir. anl. çoban-aşnān. (8a-8)
azrabūye (Yun.)	: ‘Artanīsā türü olup buhūr-ı meryemin yabanisidir, sarı çiçeği olur, kökine qala, balād, gelye şevi ve qaşab şevi denir. anl. çoban-aşnān. (8a-8)
azrāḳī (Ar.)	: Güçle büken otudur. anl. qarğa büken. (8a-2)
‘azraqūt (Ar.)	: Kelerden daha büyük bir hayvan. (85b-5)
‘azrā’ (Ar.)	: Bekar kız. c. ‘uzr, ‘azārī. (83b-10)
azrā’ (Ar.)	: 1. Başının tepesi ağarmış kişi. 2. Kulakları ak ve gövdesi kara erkek davar. (8a-3)
‘azriyyi (Ar.)	: Bir Arap kabilesi. (83b-11)
azru’ (Ar.)	: 1. Arşın. 2. Kolun dirsekten ilerisine denir. (8a-10)
aztarek (Ar.)	: Kara günlük. anl. mey’ a. (12b-16)
azū (Far.)	: Azı diş denilen büyük diş. (19b-8)

azvā' (Ar.)	: Zayıflatmak. (12b-20)
azvaṭ (Ar.)	: Küçük çeneli. anl. sağıyrü'z-zēkan. (8b-3)
azverd (Ar.)	: Sarı çiçekli bir ot. anl. kara yonca, hindkūķī. (10a-8)
‘ azżad (Ar.)	: Pazu. c. a‘ zād. (85b-4)
‘ azzet (Ar.)	: Geyik yavrusu. (84b-24)
azżilā' (Ar.)	: 1. Çok yemekten hasta olmak. 2. İmtilā (mide şişkinliği) olmak. (12b-15)
bā-afra (Ar.)	: Hafakanı gideren bir ot. (26b-3)
bābels (Yun.)	: Ak ot. anl. haşhāş-ı zūbdī. (21a-18)
bābūnec (Ar.)	: Papatya çiçeği, otuna ukhuvān denilir. (21a-3)
bābunec (Far.)	: Papatya çiçeği, koyun gözü çiçeği. (26b-5)
bābzen (Far.)	: Kebab şişi. (26b-4)
bāc (Ar.)	: 1. Renk. 2. Tür, çeşit. (21b-18)
bācāt (Ar.)	: Çeşit çeşit yemekler. (21b-6)
bachbāc (Ar.)	: Semiz ve zayıf kimse. (21b-19)
bāce (Ar.)	: Çorba ve başka yiyecek aş. c. bācā. (21b-18)
baḏāḏa (Ar.)	: Yumuşak ve nazik deri. (23b-27)
bādāmek (Far.)	: Söğüd. (21a-25)
bādāmtere (Far.)	: Fesleğen. (26b-6)
bādaverd (Ar.)	: Averd dikenini. anl. çakır dikenini, şeytān değirmeni. (21a-13)
bādaverd (Far.)	: Çölde yel önünce yuvarlanan çakır dikenini. (26b-7)

bādbānbād (<i>Far.</i>)	: Toz. (26b-7)
bāddujem (<i>Far.</i>)	: Yel hastalığı. anl. ħumra, rebībe. (26b-8)
bādenc (<i>Ar.</i>)	: Büyük hindistan cevizi. anl. ceviz-i hindī, narcil. (21a-5)
bādeznebuye (<i>Far.</i>)	: Kovan otu, oğulotu, kovan arısı. (26b-12)
bādhāye (<i>Far.</i>)	: Hayası alınmış kimse. (26b-8)
bād-ı künc (<i>Far.</i>)	: Kavluc hastalığı. (26b-14)
bādincān (<i>Far.</i>)	: Patlıcan. (26b-14)
bādraya (<i>Far.</i>)	: Çakır diken. (26b-11)
bādrenbūye (<i>Far.</i>)	: Oğul otu, kovan otu. anl. ħoğan otı. (21a-12)
bādreng (<i>Far.</i>)	: Turunç. (26b-9)
bādrengbū (<i>Far.</i>)	: Oğulotu. (26b-10)
bādrūc (<i>Far.</i>)	: 1. anl. tere-i ħorosānī. 2. Yarpuz türünden dağ reyhanı. (21a-14)
bādrūg (<i>Far.</i>)	: Horasan teresi. anl. bādrūc. (26b-11)
bādrūge (<i>Far.</i>)	: Buyan balı. (26b-10)
bādşenām (<i>Ar.</i>)	: Yüzde kızılık olmak. (21a-15)
badşenām (<i>Ar.</i>)	: Yüzün kızarıp morarması hastalığı. (21b-7)
bādyān (<i>Far.</i>)	: Rezene. (26b-15)
bādyāne (<i>Far.</i>)	: Durakotu. (26b-15)
bādzehr (<i>Ar.</i>)	: Panzehir taşı. (21a-13)
bādzehr (<i>Far.</i>)	: Sarı ve zeytin renginde, geyikte olan bir taş. (26b-13)

bādzū (<i>Far.</i>)	: Maydanoz. (26b-12)
bāġ (<i>Far.</i>)	: Suda yaşayan bir canlı türü. (26b-24)
baġal (<i>Far.</i>)	: Koltuk. (27b-23)
baġāşe (<i>Ar.</i>)	: Küçük kuşlar. c. buġsān. (24a-25)
bāġır (<i>Far.</i>)	: Ur, şiş. (26b-24)
baġī (<i>Ar.</i>)	: 1. Azgınlık etmek. 2. Yaranın şişmesi. (24a-27)
baġl (<i>Ar.</i>)	: Katır. anl. ester. (27b-24)
baġl (<i>Ar.</i>)	: Katır. c. biġāl. (24a-26)
baġtanç (<i>Far.</i>)	: Kırmızı ya da siyah olan zehirsiz bir yılan türü. (27b-24)
baġte (<i>Ar.</i>)	: Ansızdanlık. anl. fecā' et. (24a-25)
bāġūçe (<i>Far.</i>)	: Zehirli ve alaca bir kurtcağız. anl. pervāne, başmağcı böceği, gelincik kırdı (26b-25)
bāh (<i>Ar.</i>)	: 1. Cima lezzeti. 2. Cima. (21a-2)
baḥ (<i>Ar.</i>)	: Helak etmek. (21b-4)
bāha (<i>Ar.</i>)	: Cima, cinsel münasebet. c. bāh. (26a-5)
baḥar (<i>Ar.</i>)	: Ağız kokusu. anl. neten-i fem. (21b-2)
bahced (<i>Far.</i>)	: Demir boku. anl. rīm-i ahen (27a-9)
baḥḥ (<i>Ar.</i>)	: Sesi tutulmak ve boğazı kısılmak. (21b-23)
bāḥḥat (<i>Ar.</i>)	: Sada. anl. savt. (21b-2)
bāḥir (<i>Ar.</i>)	: 1. Kızıl kan. 2. Ahmak adam. (21b-26)
baḥkā' (<i>Ar.</i>)	: Gözü çıkmış kadın. anl. 'avrā'. (21b-3)
baḥla (<i>Far.</i>)	: Semizotu. anl. baḥlatu'l-ḥamkā. (27a-12)

baħr (Ar.)	: Deniz. (21b-26)
baħrah (Ar.)	: Yaban sığırının yavrusu. (21b-1)
baħrgān (Far.)	: Denizde olanlar. (27a-9)
bāħrūcī (Ar.)	: Delice nohut otu. (21a-20)
baħs (Far.)	: 1. Yüksek ateşin düşmesi. 2. Sıkıntıdan kurtulmak. (27a-10)
baħsān (Far.)	: Eriyici, eksilici. (27a-11)
baħset (Far.)	: Uykuda olan horultu. (27a-11)
baħt (Ar.)	: Yemek ve su karışmamış şarap. (21b-24)
baħzāt (Ar.)	: Semiz gövdeli kadın. (21b-3)
bāķa (Ar.)	: 1. Tere. 2. Sebze. 3. bāķāt. (21b-8)
baķam (Ar.)	: Hindistandan gelen, kırmızı boya. (27b-27)
baķā' (Ar.)	: Yerinde durma, kımıldama. (24b-1)
baķar (Ar.)	: Sığır. 3. buķūr, baķarāt. (24b-2)
bāķat (Ar.)	: Tereyağı. 3. bāķāt. (21a-4)
bāķilla (Ar.)	: Bakla, hububat türüdür. (21a-6)
bāķillatü'l-mıṣrıyye (Ar.)	: Kırk sekiz arpa ağırlığı. (21a-10)
bāķillatü'l-yūnāniyye (Ar.)	: Yirmi dört arpa ağırlığı. (21a-9)
bāķilla-yı ķibtī (Ar.)	: Siyah bakla, yaban baklası. (21a-7)
baķillā-yı mıṣrī (Ar.)	: Delice bakla. anl. türmüs. (21a-8)
bakī (Ar.)	: Çok ağlayan. anl. keṣīrū'l-bukā'. (24b-20)
bāķī (Ar.)	: Sonu olmayan. (24b-7)
bakīle (Ar.)	: Yağ ile karıştırılmış peynir. (24b-19)

bakır (<i>Hint.</i>)	: Hint hıyarı. anl. hıyār-ı şenbe. (24b-20)
bağka (<i>Ar.</i>)	: Büyük sivrisinek. anl. ba' ūz-ı kebīr. c. büvve (24b-1)
bağkam (<i>Ar.</i>)	: Boyacıların kullandığı bakam ağacı. (24b-7)
bakl (<i>Ar.</i>)	: Karıştırmak. anl. halṭ. (24b-19)
bağl (<i>Ar.</i>)	: Tere ve sebze türünün tamamı. (24b-3)
bağlatü'l-bāride (<i>Ar.</i>)	: Sarmaşık. anl. leblāb. (24b-12)
bağlatü'l-enşār (<i>Ar.</i>)	: Lahana. anl. kereb, kelem. (24b-13)
bağlatü'l-ğazāl (<i>Ar.</i>)	: Kara yarpuzu. (24b-11)
bağlatü'l-ḥamkā (<i>Ar.</i>)	: Semizlik otu. anl. taḥmagān. (24b-8)
bağlatü'l-ḥaṭāṭif (<i>Ar.</i>)	: Zerdeçal boyası. anl. ʿ urūk-ı şufr. (24b-14)
bağlatü'l-leyne (<i>Ar.</i>)	: Semizotu. (24b-15)
bağlatü'l-melik (<i>Ar.</i>)	: Şahtere. (24b-11)
bağlatü'l-mübāreke (<i>Ar.</i>)	: Semizotu. (24b-10)
bağlatü'l-utruciyye (<i>Ar.</i>)	: Oğul otu, kovan otu. anl. bādrenbūye. (24b-11)
bağlatü'r-rummān (<i>Ar.</i>)	: İspanyada bulunan sinirli yaprağa benzer ot. (24b-15)
bağlatü'z-zab (<i>Ar.</i>)	: Oğul otu, kovan otu. (24b-13)
bağlatü'z-zehbiyye (<i>Ar.</i>)	: Ispanak. anl. kaṭf. (24b-14)
bağla-yı ḥorāsāniye (<i>Ar.</i>)	: Horasan teresi. (24b-10)
bağla-yı yehūdiye (<i>Ar.</i>)	: Kara hindiba. anl. qarşa' nā. (24b-9)
bağla-yı yemāniye (<i>Ar.</i>)	: Yemen baklası, iki tür olur, birincisinin dal ve yaprakları kıvı, diğērinin dal ve yaprakları yeşil olur. (24b-5)

baḫs (<i>Ar.</i>)	: Şimşir ağacı. (24b-7)
baḫs (<i>Ar.</i>)	: Şimşir ağacı. (27b-27)
bākūrat (<i>Ar.</i>)	: Turfanda nesne. c. bevākir. (24b-18)
balācūr (<i>Far.</i>)	: Kara sakız, zift. (28a-2)
balādur (<i>Far.</i>)	: Kuşburnuna benzer bir bitki. anl. anaḫradyā. (25a-10)
balah (<i>Ar.</i>)	: Hurma çiçeği. anl. ḫurye. (25a-13)
bālānī (<i>Far.</i>)	: Başın ortası. (27a-1)
balbūs (<i>Far.</i>)	: 1. Yaban soğanı 2. Yaban sarımsağı. (28a-3)
bālīg (<i>Ar.</i>)	: Akıl ve baliğ olmuş çocuk. (21a-27)
bāliye (<i>Ar.</i>)	: Çürümüş nesne. (25a-5)
balḫā' (<i>Ar.</i>)	: Kendini ahmak gösteren. (24b-25)
balṣūṣ (<i>Ar.</i>)	: Bir kuş adı. (25a-1)
bālū (<i>Far.</i>)	: Kiraz. (27a-1)
bālūse (<i>Far.</i>)	: Gam, kaygı. (27a-2)
bālūye (<i>Far.</i>)	: Kırlangıç kuşu. (27a-3)
bālvād (<i>Far.</i>)	: Babil kuşu. (27a-2)
bālvāne (<i>Far.</i>)	: Serçe kuşu. anl. fālūzec. (27a-2)
bāmya (<i>Ar.</i>)	: Bamya, Mısırdan olur, Mısır halkı tohumunu et ile pişirip yer, çok lezzetlidir. (21a-21)
bān (<i>Ar.</i>)	: Sorgun ağacı. (25a-20)
bān (<i>Far.</i>)	: Sorkun ağacı. (21a-11)
bān (<i>Hint.</i>)	: Çay yaprağı, fūful ağacının yaprağı. (21a-24)

bānefş (<i>Far.</i>)	: Menekş, menevş (çitlembik, sakızağacı). (27a-4)
banṭaklan (<i>Yun.</i>)	: Beşparmak otu. anl. ḥamset-i evrāk. (25b-2)
bāʾ (<i>Ar.</i>)	: Çok cima olan erkek. (21a-1)
bāʿ (<i>Ar.</i>)	: İki kol uzunlu. anl. ḳulāc. (24a-19)
baʿc (<i>Ar.</i>)	: Karın yarmak. (24a-20)
bāʾet (<i>Ar.</i>) sonraki ilk	: Ağuz denilen koyu süt, hayvanın doğumdan sütü. c. liyāʾ. (113b-8)
baʿid (<i>Ar.</i>)	: Uzak. anl. buʿ dān. (24a-21)
baʿir (<i>Ar.</i>)	: Deve. (24a-22)
baʿr (<i>Ar.</i>)	: İt sineği. anl. zübābü'l-kelb. (24a-21)
baʿru'l-cemel (<i>Ar.</i>)	: Deve yemi. (24a-24)
baʿru'l-maʿz (<i>Ar.</i>)	: Keçi pisliği. (24a-23)
baʿru'z-żabb (<i>Ar.</i>)	: Kertenkele necisi. (24a-23)
baʿru'z-żān (<i>Ar.</i>)	: Koyun pisliği. (24a-23)
bāʿş (<i>Ar.</i>)	: 1. Göndermek. anl. irsāl. 2. Uykudan uyarmak. (24a-19)
bāʿşab (<i>Ar.</i>)	: anl. nār-muşk, nāʿ şab. (21a-18)
baʿūza (<i>Ar.</i>)	: Sivrisinek. anl. baʿ ūz. (24a-22)
bārāc (<i>Far.</i>)	: Mamı. (26b-15)
bārān (<i>Far.</i>)	: Yağmur. (26b-16)
bāranbūy (<i>Far.</i>)	: Fesleğen. (26b-17)
baraş (<i>Ar.</i>)	: Bilinen bir hastalıktır, bazı kimselerde olur. (22b- 11)

bāred (<i>Far.</i>)	: Kene. anl. şakırğa. (26b-16)
bārenc (<i>Ar.</i>)	: Büyük hint cevzidir. anl. nārcil. (21a-26)
bārengbūy (<i>Far.</i>)	: Ayvadene otu. (26b-18)
bārengbūye (<i>Far.</i>)	: Badruc. (26b-19)
bārenk (<i>Far.</i>)	: Turunç. anl. narenc. (26b-18)
bāreştāryūn (<i>Yun.</i>)	: Mercimek, burçak türüdür. (21a-17)
bārezde (<i>Far.</i>)	: Kasnı, daneçadur otu. anl. kıinne. (26b-16)
barķāmaşrā (<i>İbr.</i>)	: Yaban hardalı. (22b-25)
bārud (<i>Ar.</i>)	: Güherçile. (26b-19)
bārūd (<i>Ar.</i>)	: Güherçile denilen tuz gibi nesne. anl. esyūs. (21a-16)
bārūk (<i>Ar.</i>)	: Kurşun üstübeci. anl. isfidācü'r-raşāş. (21a-26)
barvāk (<i>Ar.</i>)	: Çereslik (otu). (22b-24)
bār-vār (<i>Far.</i>)	: Hamile kadın. anl. bār-dār. (26b-19)
bāryalūmāyīn (<i>Yun.</i>)	: Gözlüce ot. (21a-20)
başal-ı ʿanşal (<i>Ar.</i>)	: Ada soğanı. anl. başalu'l-fār. (23b-16)
başalu'l-fār (<i>Ar.</i>)	: Ada soğanı. anl. ʿanşal. (23b-24)
başalu'l-ķay (<i>Ar.</i>)	: İt keseri soğanı. anl. belbūse. (23b-23)
başalu't-tercis (<i>Ar.</i>)	: Nergis çiçeğinin soğanı. (23b-25)
başalu'z-zīb (<i>Ar.</i>)	: İt keseri soğanı. (23b-23)
başalu'z-ziz (<i>Ar.</i>)	: İt keseri. anl. gömren. (yabanıl soğan) (23b-22)
bāsāʾ (<i>Ar.</i>)	: 1. Şiddet. 2. Zahmet. (21a-4)

başar (<i>Ar.</i>)	: 1. Göz ışığı. 2. Gözün görmesi. 3. Anlayış. 4. Fikir <i>c.</i> ebşār. (23b-18)
bāselik (<i>Ar.</i>)	: Yürek damarı; bu damardan kal almak bütün organlara faydalıdır, sağ koldaki damardan kan almak ciğer veremlerine, mide hastalıklarına, sol koldan kan almak dalak hastalıklarına faydalıdır. (21b-1)
başir (<i>Ar.</i>)	: 1. Gören. 2. İdrakli kimse. (23b-19)
başk (<i>Ar.</i>)	: 1. Yırtmak. <i>anl.</i> ħarḳ. 2. Yarmak. 3. Ayırmak. <i>anl.</i> şaḳḳ. (21b-16)
başret (<i>Ar.</i>)	: Yumuşak taş. <i>anl.</i> ħacāre-i raḥve. (23b-19)
bāsür (<i>Ar.</i>)	: Basur hastalığı. <i>anl.</i> bavāsir. (23b-1)
bāşak (<i>Ar.</i>)	: Atmaca kuşu. <i>c.</i> bavāşik. (21b-8)
başām (<i>Ar.</i>)	: Hoş kokulu bir ağaç. <i>anl.</i> sevāk. (23b-13)
bāşeng (<i>Far.</i>)	: Üzüm salkımı. (26b-24)
bāşgüne (<i>Far.</i>)	: Çocuk doğumunda ökçenin ileri gelmesi. (26b-23)
	başkalaşması. (104b-23)
bāşterek (<i>Far.</i>)	: Sığırcık kuşu. (26b-22)
başülyün (<i>Yun.</i>)	: Bağa yaprağı tohumu. <i>anl.</i> ħarnıyaruk. (23b-15)
bāṭāncī (<i>Ar.</i>)	: İki çeşit olur, biririncisi burçağa benzer, kökü ayrık gibi olur, hububat çeşididir; ikincisi küçük elma gibi olur, yaprağı, kökü ve kokusu zeytine benzer, delik delik olur, yeşil nohuda benzer. (21a-22)
batāne (<i>Ar.</i>)	: Büyük karınlı. (24a-10)

baṭāris (<i>Yun.</i>)	: Kuzgun otu. (24a-13)
baṭāriş (<i>Far.</i>)	: Eğrelti otu. anl. serahş. (27b-22)
bāṭas (<i>Ar.</i>)	: İt burnu dikenini, böğürtlen türüdür. anl. ʿalīķ. (21a-16)
bāṭātis (<i>Yun.</i>)	: Kamışa benzer bir şey. (21a-19)
bāṭın (<i>Ar.</i>)	: Gözükmeyen. (24a-11)
bāṭiye (<i>Ar.</i>)	: 1. Kap kakak. anl. inā. 2. Kavun-karpuz. anl. bittīḥu'z-zaķī ve bittīḥ-i aḥżar. (24a-11)
baṭn (<i>Ar.</i>)	: Karın. (24a-9)
baṭrāḥyūn (<i>Yun.</i>)	: Düğün otu, kurbağa otu. anl. kebikec. (24a-14)
baṭrāsāliyūn (<i>Yun.</i>)	: Taş kerevizini. (24a-12)
baṭṭ (<i>Ar.</i>)	: Kaz. c. baṭ, baṭāt. (24a-7)
baṭṭi (<i>Ar.</i>)	: Nabız damarına sert ve yumuşak dokunmak. (24a-15)
bavāsir (<i>Ar.</i>)	: Mayasillar, basurlar. (26a-3)
bāyes (<i>Ar.</i>)	: Hüzün ve gama neden olan şiddet. (23a-25)
baylağūş (<i>Far.</i>)	: Kenarında siyah noktacıkları olan çiçek, menefş. anl. süsen azād. (28b-3)
bayṭār (<i>Ar.</i>)	: Nalbant. (26a-19)
bazah (<i>Ar.</i>)	: Yarmak. anl. şaķķ. (21b-22)
bāzak (<i>Ar.</i>)	: Üzüm suyunun pişirilip üçte birinden azı gidince koyulan şey. anl. ʿasir-ü ʿineb. (21b-23)
bāzeki (<i>Far.</i>)	: Delice doğan. (26b-20)

bāzerd (<i>Ar.</i>)	: Dikenli bir ot zamkı. anl. şaneçadurı, kıınne. (21a-7)
bāzi[‘] a (<i>Ar.</i>)	: Derinin ve etin yarılıp kanadığı baş yarığı. (24a-3)
bāzī (<i>Far.</i>)	: Doğan kuşu. anl. bīzān, bezāh, bezān. (21b-6)
baż[‘] a (<i>Ar.</i>)	: Et parçası. anl. kıt [‘] atün mine'l-laḥm. (24a-2)
baẓr (<i>Ar.</i>)	: Kadının tenasül aletindeki fazla et, dilcik. (24a-16)
bāzz (<i>Far.</i>)	: anl. bāzī. (21b-6)
bebġār (<i>Ar.</i>)	: anl. tūṭī. (21b-9)
becāl (<i>Ar.</i>)	: anl. becīl. (21b-20)
becīl (<i>Ar.</i>)	: Büyük gövdeli kimse. anl. [‘] aẓīmū'l-cism. (21b-20)
becşacāt (<i>Ar.</i>)	: Çoban dayağı. anl. [‘] aşar'r-rā [‘] ī. (21b-22)
beç (<i>Far.</i>)	: Göz çapağı. (27a-9)
beççe (<i>Far.</i>)	: 1. Yeni doğmuş olan. 2. Yavru. (27a-8)
beçe (<i>Far.</i>)	: Sarmaşık. (27a-7)
bedād (<i>Ar.</i>)	: Zahir olmak. (21b-11)
bedāhet (<i>Ar.</i>)	: 1. İş evveli. 2. İşe başlamak. (21b-18)
bedālyū (<i>Yun.</i>)	: anl. rāḥatū'l-esed, maḳal. (21b-19)
bedā[‘] (<i>Ar.</i>)	: Gövdeli, büyük kadın. (21b-9)
bedāsgān (<i>Far.</i>)	: Baban öldüren otu. anl. ḳātil-i ebīh, keffū'l-kelb. (21b-20)
bedāşkān (<i>Far.</i>)	: anl. bedāsgān. (21b-20)
bedd (<i>Ar.</i>)	: 1. İrak etmek. anl. teb [‘] īd. 2. Ayırmak. anl. tefrīḳ. (21b-8)

bede (<i>Far.</i>)	: Akça kavak. (27a-13)
beded (<i>Ar.</i>)	: İki uyluk arası geniş olmak ve semizlikten apış apış yürümek. (21b-11)
bedel (<i>Ar.</i>)	: Elde ve ayakta olan hastalık, ağrı. (21b-15)
beden (<i>Ar.</i>)	: Gövde. anl. cesed. (21b-16)
bed-endiş (<i>Far.</i>)	: Kötü fikirli. (27a-12)
bedh (<i>Ar.</i>)	: Vurmak. anl. zarb. (21b-10)
bedī (<i>Ar.</i>)	: 1. Tuhaf iş. 2. Yeniden nesne ortaya çıkarıcı. (21b-14)
bedr (<i>Ar.</i>)	: 1. Tamam olmak. 2. Kalın deri. anl. 'azīm cild. 3. Ayın on dördüncü gecesi. c. būdūr. (21b-12)
bedret (<i>Ar.</i>)	: On bin dirhem. c. būdūr. (21b-18)
bedrūh (<i>Ar.</i>)	: Nebatattan bir ot. anl. bādrūc. (21b-13)
bed-zehre (<i>Far.</i>)	: Korku. (27a-13)
befç (<i>Far.</i>)	: 1. Tükruk 2. Salya. 3. Ağız köpüğü. (27b-25)
begir (<i>Far.</i>)	: Hıyar-ı şenber denilen bir ilaç. (28a-1)
begmāz (<i>Far.</i>)	: Şarap. anl. hāmr. (28a-1)
behaq (<i>Ar.</i>)	: Deri üzerindeki siyah beyaz noktalar. (26a-13)
behār (<i>Ar.</i>)	: Sarı papatya. (28a-27)
behār (<i>Ar.</i>)	: Hoş kokulu sığırgözü otu. anl. 'aynū'l-baḡar. (26a-6)
behc (<i>Ar.</i>)	: Tilki taşığı otu. anl. būzidān. (26a-10)
behetta (<i>Ar.</i>)	: 1. Pirinç çorbası. 2. Sütlu pirinç. (26a-7)
behime (<i>Ar.</i>)	: Dört ayaklı hayvan. c. behāyim. (26a-13)

behmen (<i>Ar.</i>)	: Zarb-i kesn kökü. (26a-12)
behmen-sefid (<i>Far.</i>)	: Beyaz turpa benzeyen bir bitki. (28b-2)
behmen-sürh (<i>Far.</i>)	: Kırmızı turpa benzeyen bir bitki. (28b-2)
behram (<i>Ar.</i>)	: Usfur çiçeği. anl. aspūr. (28b-1)
behrām (<i>Ar.</i>)	: Uspur çiçeği. (26a-11)
behramān (<i>Ar.</i>)	: Uspur çiçeği. (26a-11)
behrāmec (<i>Ar.</i>)	: Belh söğüdü. anl. қоқар, шорқун. (26a-9)
behremān (<i>Ar.</i>)	: Bir nevi kırmızı yakut. anl. yāqūt, surh, ābdār. (28b-1)
beḥṣ (<i>Ar.</i>)	: Pelit palamudunun bir türü. (26a-11)
behūdetü'l-ḥacer (<i>Ar.</i>)	: Taş yosunu. (26a-9)
bekāret (<i>Ar.</i>)	: Kızlık. (24b-18)
beḳāve (<i>Ar.</i>)	: Bakmak. anl. nazar. (24b-6)
bekyeke (<i>Ar.</i>)	: Sarsmak, harekete geçirmek. anl. taḥrīk. (24b-17)
bel (<i>Ar.</i>)	: Mürur ağacı yemişi. anl. balḥaye, ḳuṣṣā-i hindī. (25a-9)
belāḡat (<i>Ar.</i>)	: Yerinde söz söylemek. anl. faṣāḫat. (25a-4)
belā' (<i>Ar.</i>)	: 1. Sınav olmak. 2. Kötü bir duruma düşmek. c. belāyā. (24b-22)
belbel (<i>Far.</i>)	: Büyük kadeh. (28a-3)
belbūs (<i>Ar.</i>)	: Gömren (yabani soğan, sarımsak). anl. naḥl-ı arguvān, başalu'z-zīz. (25a-15)
beled (<i>Ar.</i>)	: Şehir ve büyük köy. c. buldān. (24b-26)
belemūn (<i>Ar.</i>)	: Çakır diken. (25a-5)

belencāsif (<i>Far.</i>)	: Akkovan çiçeği. anl. berencāsif. (28a-9)
belencmişk (<i>Ar.</i>)	: Misk otu. anl. felsegūn, efrenemişk. (25a-15)
belenk (<i>Far.</i>)	: Kaplan. (28a-9)
beles (<i>Ar.</i>)	: İncire benzeyen bir yemiş. (24b-27)
belesān (<i>Ar.</i>)	: Pelesenk ağacı. (25a-16)
belesān (<i>Ar.</i>)	: Mısırdaki olan, yağı kullanılan, faydalı bir ağaç türü. (28a-4)
belesgen (<i>Ar.</i>)	: Çoban süzeği (yoğurt) otu. (25a-18)
beleskī (<i>Ar.</i>)	: Kıızıl boya yaprağı gibi yaprağı olan, çobanların süt süzdüğü ot türü. anl. muřffātu'r-rā'ī. (28a-5)
belgā' (<i>Ar.</i>)	: Koyun keçi ayağı. anl. ekāri'. (25a-3)
belḥa (<i>Ar.</i>)	: Siğilotu. (25a-8)
belḥā' (<i>Ar.</i>)	: Kaşlarının arası açık olan kadın. (24b-24)
belḥāsef (<i>Ar.</i>)	: Yaban nanesi yaprağına benzer yapraklı, sarı acı çiçekli, ilaç olarak kullanılan bir yabani ot. anl. vārediqa, berencāsif. (25a-12)
belḥaye (<i>Ar.</i>)	: Mürür ağacı. (25a-9)
belibile (<i>Ar.</i>)	: 1. Vesvese eylemek. 2. Kaygılandırmak. (24b-23)
belīd (<i>Ar.</i>)	: Anlayışsız. (25a-6)
belīlec (<i>Hint.</i>)	: Bir Hint yemişi. anl. belile, emlec, helilec. (25a-8)
belīte (<i>Far.</i>)	: Fitol. (28a-11)
bell (<i>Ar.</i>)	: Islatmak. (24b-22)
bellūṭ (<i>Ar.</i>)	: Pelit (meşe) yemişi. (25a-6)
bellūṭu'l-arz (<i>Ar.</i>)	: Yer meřeysi. anl. kemādiryūs. (25a-6)

bellūṭu'l-melik (Ar.)	: Kestane. anl. şah-bellūṭ. (25a-7)
belme-rīṣ (Far.)	: Kaba sakallı insan. (28a-8)
belmūn (Ar.)	: Sütleğen türü. (25a-17)
belʿ (Ar.)	: 1. Yutmak. 2. Belli etmemek. (25a-2)
bels (Ar.)	: Beyaz incir. anl. tīn-i ebyaž. (25a-11)
belsān (Far.)	: Mercimeğe benzeyen bir ot tohumu. (28a-3)
belūsīṭūn (Ar.)	: Nar çiçeği. (25a-13)
belvāze (Far.)	: Şişe. (28a-11)
benāne (Ar.)	: Parmak başı. anl. rāsū'l-eşābiʿ. (25a-21)
benāsīb (Far.)	: Sakız ağacının sakızı. anl. ḥabbetū'l-ḥazrā. (28a-11)
benātū'l-verdān (Ar.)	: Kızılca böcek. anl. başmağcı böceği. (25b-8)
benātū'n-nār (Ar.)	: Isırgan dikenli otu. anl. encere. (25b-6)
benātū'r-raʿd (Ar.)	: Mantar türü. anl. ṭamlān, kemāt. (25b-5)
benāver (Far.)	: Çıban. anl. dümmel. (29a-24)
benber (Ar.)	: Sebistān. anl. meḥīṭa. (25b-6)
benc (Ar.)	: Ban otu. (25a-22)
bencen-guṣṭ (Ar.)	: Ayıd ağacı. (25b-1)
bendāfilūn (Far.)	: Beşparmak otu. (28a-20)
bendbāgūrī (Far.)	: Hindi ya da tavukla yapılan bir yemek. anl. bentūme. (28a-23)
bendeflūn (Far.)	: 1. Beşparmak otu. 2. Peygamber çiçeği. (28b-16)
bendev (Far.)	: Kene. anl. kurād. (28a-18)

bendevā (<i>Far.</i>)	: Kaçı denen acı bir ot. (28a-19)
benefş (<i>Far.</i>)	: Menevş (çitlembik, sakız) ağacının yemişi. (28a-20)
benefşe (<i>Far.</i>)	: Menekşe. (28a-20)
benefşec (<i>Ar.</i>)	: Menekşe. (25a-27)
benefşeciyye (<i>Ar.</i>)	: 1. Dört yapraklı menekşe. 2. Menekşe hamuru. (25a-27)
benek (<i>Far.</i>)	: Ban otu. <i>anl.</i> benc. (28a-20)
benhyāne (<i>Far.</i>)	: Uyuşturucu. <i>anl.</i> esrār. (28a-13)
benk (<i>Ar.</i>)	: Mugaylān (devedikeni) ağacının kabuğu. (25b-5)
benk (<i>Ar.</i>)	: 1. Herşeyin aslı. <i>anl.</i> banc. 2. Akli uyuşturan bir tür ot. <i>anl.</i> beñklik, esrār. (25a-24)
benkūr (<i>Far.</i>)	: Süt ile pişen kuş etinden yapılan bir yemek türü. (28a-21)
bentūme (<i>Ar.</i>)	: Purç denilen yeşil bir ot. (25b-8)
benūk (<i>Far.</i>)	: Kertenkele. <i>anl.</i> keler. (28a-23)
berācīl (<i>Far.</i>)	: Kereviz. (27a-13)
berāḥ (<i>Ar.</i>)	: 1. Sona ermek. <i>anl.</i> zevāl. 2. Gitmek. <i>anl.</i> zehāb. (22b-2)
berā'ī (<i>Ar.</i>)	: Akciğer iltihabı. (55a-16)
bercesteḡi (<i>Far.</i>)	: Gövdenin, derinin kabarması hastalığı. (27a-16)
bercūşideḡi (<i>Far.</i>)	: Kurdeşeni. (27a-17)
berd (<i>Ar.</i>)	: Soğuk. (22b-2)

berde (<i>Ar.</i>)	: Çok yemekten mide dolgunluğu olmak. anl. tuhme olmak. (21b-2)
berdeh (<i>Ar.</i>)	: Beredeh olarak adlandırılan ve bir dolu damlası
berdeslām (<i>Ar.</i>)	: Kuzu dili, sinirli yaprak. anl. lisānū'l-ḥamel. (22b-15)
berdī (<i>Ar.</i>)	: Hasır yapılan bir ot türü. (22b-3)
berdī (<i>Far.</i>)	: Hasır sazi. (29a-11)
berehfānec (<i>Ar.</i>)	: Yarpuz türü. (22b-24)
berencāsif (<i>Far.</i>)	: Kovan çiçeği zehri. (27a-26)
berencāsif (<i>Far.</i>)	: Eski binalarda biten, çiçeği papatya çiçeğine, yaprağı afsantine benzeyen bir ot. anl. veradiqa, kovān çiçeği ağacı, ayvaṭane. (22b-17)
berencmişk (<i>Far.</i>)	: Misk otu, fesleğen. anl. ḥabaḳu'l-ḳaranfili. (22b-14)
berestük (<i>Far.</i>)	: Kırlangıç kuşu. anl. perestū. (27a-19)
berf (<i>Far.</i>)	: Kar. (27a-22)
berf-āb (<i>Far.</i>)	: Karlı su. (27a-23)
berfenhac (<i>Far.</i>)	: Ağırbasan. anl. kābus. (27a-23)
berg (<i>Far.</i>)	: Yaprak. anl. varaḳ. (27a-24)
berġa (<i>Far.</i>)	: Dili kesilmiş kimse. (27a-21)
berġast (<i>Far.</i>)	: Kanaberi otu. anl. ḥīrūk. (27a-22)
berhilyā (<i>Far.</i>)	: Rezene tohumu. (27b-5)
berīḳa (<i>Ar.</i>)	: Üzerine yağ dökülmüş süt. anl. burāk. (22b-6)
berinyān (<i>Far.</i>)	: 1. Sebepsiz perişan. 2. Su sığırı. (27b-6)

berīṣ (<i>Far.</i>)	: Mafsal sancısı. anl. mafs. (27b-1)
berī-zeft (<i>Far.</i>)	: Uçuk tutmuş kişi. anl. maşrū ^ç . (27b-6)
berkeṣt (<i>Far.</i>)	: İplik gibi, yeryüzünde karmakarışık bir halde bulunan bir ot türü. anl. sūrincān. (27a-25)
berkūķī (<i>Yun.</i>)	: Zardali. (22b-24)
bermilyā (<i>Yun.</i>)	: Rezene tohumu. (22b-13)
bernes (<i>Far.</i>)	: Bağırsak ağrısı. (27a-27)
bernes (<i>Ar.</i>)	: Pelitin bir türü. (22b-23)
bernūf (<i>Ar.</i>)	: Nar ağacına benzer bir ağaç. (22b-23)
ber^çaṣt (<i>Far.</i>)	: Ermeniler hıyarı. anl. temlū, qanaberī. (22b-14)
ber^çuvnī (<i>Ar.</i>)	: Karnıyarık, bağa yaprağı tohumu. anl. bezr-i kuṭūna. (22b-16)
berre (<i>Far.</i>)	: Kuzu. (27b-)
bersām (<i>Far.</i>)	: Akciğer örtüsünün iltihabı. anl. zātū'l-cenb. (27a-18)
bersiyān (<i>Far.</i>)	: Çoban dayağı otu. anl. ^ç asā'r-rā ^ç ī. (27a-20)
berṣ (<i>Far.</i>)	: Sarmaşık. (27a-21)
berṣā^ç (<i>Ar.</i>)	: Uzun boylu, yoğun gövdeli, ahmak kimse. (22b-4)
berṣūm (<i>Ar.</i>)	: Kabuğu kalın, kuru hurma. (22b-21)
berṭānīķī (<i>Far.</i>)	: Bin börki denilen kızıl çiçek. anl. mir-i ^ç aşīķān, bustān-ı fūrūz. (22b-18)
berṭīme (<i>Ar.</i>)	: anl. müntefih olmak. (22b-5)
berūmend (<i>Far.</i>)	: Yemişlü ağaç. (27b-3)
bervāk (<i>Far.</i>)	: Çiriş otu. (27b-2)

berzeg (<i>Far.</i>)	: Kendir tohumu. (27a-18)
berzeg (<i>Far.</i>)	: Keten tohumu. (27b-10)
besbās (<i>Ar.</i>)	: İspanyol ve Avrupalılarca rezene olarak bilinen bitki. (23b-7)
besbāse (<i>Ar.</i>)	: 1. Bir ağaç adı. 2. Faydalı bir ot çeşidi. 3. Hindistan cevizi kabuğu. (23a-26)
besbīle (<i>Ar.</i>)	: Çemen otu cinsi. (23b-8)
beşeret (<i>Ar.</i>)	: 1. Küçük sivilce. 2. Kabarcık. <i>c.</i> büsr, beşūr. (21b-15)
besfāyec (<i>Ar.</i>)	: Çiyan otu. <i>anl.</i> ızrāsü'l-kelb, teşmīz, şākībū'l-ħacer, keşīrū'l-ercel, berbūze, besbāyec. (23b-4)
beşķ (<i>Ar.</i>)	: 1. Tükürmek. <i>anl.</i> bezķ. 2. Uzamak. 3. Büyümek. (23b-3)
besl (<i>Ar.</i>)	: 1. Yok etmek. 2. Reddetmek. (23b-3)
besme (<i>Far.</i>)	: Sürme, rastık. (27b-17)
bes'ıra (<i>Ar.</i>)	: Kuzgun otu. <i>anl.</i> seraħs. (23b-8)
bess (<i>Ar.</i>)	: Un ve yağdan yapılan yemek. (23a-24)
beşş (<i>Ar.</i>)	: 1. Dağıtmak. 2. Gam ve keder fazla olmak. (21b-14)
beste (<i>Far.</i>)	: Bağlı ve uyuşmuş olan organ. (27b-15)
bestenbāc (<i>Far.</i>)	: Hilal otu. <i>anl.</i> kıılır. (27b-15)
beşā'a (<i>Ar.</i>)	: Yemeğin tatsız olması. (23b-11)
beşāşet (<i>Ar.</i>)	: 1. Açık yüzlü. 2. Mutlu olmak. (23b-10)
beşcā' (<i>Ar.</i>)	: Karnı büyük kadın. (34a-8)

beşer (<i>Ar.</i>)	: İnsan. (23b-10)
beşere (<i>Ar.</i>)	: Derinin dış yüzü. c. büşr, ebşār. (23b-10)
beşî^c (<i>Ar.</i>)	: Tadı hoş olmayan nesne. (23b-12)
beşm (<i>Ar.</i>)	: Çok yemekten olan hazımsızlık. (23b-13)
beşm (<i>Far.</i>)	: Dolgunluktan meydana gelen bir hastalık. (27b-18)
beşme (<i>Ar.</i>)	: Göz otu tohumu. anl. çeşmezen. (23b-14)
beşme (<i>Far.</i>)	: Çeşmezen denilen darı, ağrıyan göze konulur. (27b-19)
beş^c (<i>Ar.</i>)	: Tadı hoş olmayan nesne. (23b-12)
beşyeş (<i>Ar.</i>)	: Ebū Cehil karpuzunun yaprağı. anl. varağ-ı hançal. (23b-16)
bete (<i>Far.</i>)	: Akça kavak. (27a-7)
betfūz (<i>Far.</i>)	: Yırtıcı kuş gagası. (27a-6)
betkūt (<i>Far.</i>)	: Bir tür ekşi reçel. (27a-6)
bett (<i>Ar.</i>)	: Kesmek. anl. kat ^c . (21b-10)
betül (<i>Ar.</i>)	: Dünyadan ve erkekten kesilmiş kadın. (21b-13)
beṭbāṭ (<i>Ar.</i>)	: Çoban dayağı ağacı. anl. ^c ašā'r-rā ^c ī. (24a-6)
beṭrālāvan (<i>Yun.</i>)	: Neft yağı. (24a-13)
bevārid (<i>Ar.</i>)	: 1. İki kulak arasındaki et. 2. Soğuk yemek. (25b-10)
bevl (<i>Ar.</i>)	: Sidik. c. ebvāl. (25b-12)
bevl-i dem (<i>Ar.</i>)	: Kan işemek. (25b-12)
bevlü'd-demmu'l-gasālī (<i>Ar.</i>)	: Sidikte kan gelmesi. (25b-13)

bevlü'd-devābb (Ar.)	: Hayvan sidiği. (25b-24)
bevlü's-şıbyān (Ar.)	: Çocuk sidiği. (25b-23)
beyān (Ar.)	: Fesahat, açıklık. (26a-21)
beyāz (Ar.)	: Ak. (26a-17)
beydāne (Ar.)	: Kulan eşeğinin dişisi. c. beydāt. (26a-17)
beylem (Ar.)	: 1. Pamuk çekirdeği. 2. Pamuk kozası. (26a-20)
beyvet (Ar.)	: Kişinin kafasını sallayarak hızlı hızlı gitmesi. (26a-19)
beyyin (Ar.)	: Açık olmak. (26a-20)
beyyine (Ar.)	: Açık, belli olmak. (26a-21)
beyz (Ar.)	: Yumurta. (26a-22)
beyzān (Ar.)	: Ak yüzlü insanlar. (26a-18)
beyzā' (Ar.)	: Güzel yüzlü kadın. (26a-18)
beyzu'l-batt (Ar.)	: Kaz yumurtası. (26a-23)
beyzu'l-ḥabārī (Ar.)	: Toykuşu yumurtası. (26a-25)
beyzu'l-ḥacel (Ar.)	: Keklik yumurtası. (26a-24)
beyzu'l-ivz (Ar.)	: Ördek yumurtası. (26a-22)
beyzu'l-laklak (Ar.)	: Leylek yumurtası. (26a-25)
beyzu'l-ʿaşāfir (Ar.)	: Serçe kuşu yumurtası. (26a-24)
beyzu'n-neʿām (Ar.)	: Deve kuşu yumurtası. (26a-23)
bezā (Ar.)	: Göğsün dışarıya çıkıp sırtın içe geçmesi. anl. ḥurūc-u şadr, duḥūl-i zahr. (22b-26)
bezād (Far.)	: Büyük, yaşlı koca. (27b-8)

beza^ç (<i>Ar.</i>)	: Kurbağa. anl. dıfda ^ç . (23a-1)
bezbāz (<i>Far.</i>)	: Hindistan cevizi. anl. besbāse, cevz-i bevā kışrı. (27b-9)
bezeğ (<i>Far.</i>)	: Kurbağa yosunu. anl. seme. (27b-10)
bezlā³ (<i>Ar.</i>)	: 1.Kuvvetli. 2. Sağlam. 3. İyi fikir. anl. rāy-i ceyyid. (23a-2)
bez^ç-i bezek (<i>Far.</i>)	: Tesbih kurdu, deveci böceği. (27b-12)
bezz (<i>Ar.</i>)	: Sebze tohumu. c. büzür. (23a-2)
bezz-i belāskīs (<i>Ar.</i>)	: Üzerlik tohumu. (23a-10)
bezz-i kutūnā (<i>Ar.</i>)	: Karnıyarık, bağa yaprağı tohumu. (23a-3)
bezz-ü baklatü'l-ḥamkā (<i>Ar.</i>)	: Semizlik otu tohumu. (23a-21)
bezzü'c-cezerü'l-berrī (<i>Ar.</i>)	: Yaban havucu tohumu. anl. zükü. (23a-7)
bezzü'c-cezerü'l-būsītānī (<i>Ar.</i>)	: Havuç tohumu. (23a-6)
bezzü'd-dandü'l-esved (<i>Ar.</i>)	: Cebi hindī denilen siyah küçük bir tohum. (23a-13)
bezzü'l-benc (<i>Ar.</i>)	: Ban tohumu. (23a-7)
bezzü'l-bitṭih (<i>Ar.</i>)	: Kavun tohumu. (23a-20)
bezzü'l-cercir (<i>Ar.</i>)	: Su kerdemesi tohumu. (23a-5)
bezzü'l-ebḥara (<i>Ar.</i>)	: Isırgan tohumu. (23a-16)
bezzü'l-ekşüş (<i>Ar.</i>)	: Bağ sarmaşığı tohumu. (23a-15)
bezzü'l-fincanguşt (<i>Ar.</i>)	: Ayıt ağacı tohumu. (23a-18)
bezzü'l-fücl (<i>Ar.</i>)	: Turp tohumu. (23a-8)
bezzü'l-ḥabāzī (<i>Ar.</i>)	: Ebemgümece tohumu. (23a-4)

bezü'l-ḥandekük (Ar.)	: Kara yonca, tirfil tohumu. (23a-11)
bezü'l-ḥass (Ar.)	: Marul tohumu. (23a-7)
bezü'l-ḥatmi (Ar.)	: Hatmi çiçeği tohumu. anl. tuḥm-ı ḥayrüye. (23a-22)
bezü'l-hefrem (Ar.)	: Emir-i āşıkān çiçeği tohumu. (23a-23)
bezü'l-helyün (Ar.)	: Tilki kuyruğu tohumu. (23a-14)
bezü'l-heveh (Ar.)	: Kuşekmeği otu tohumu. anl. ḫudrī. (23a-9)
bezü'l-hindibā 'ü'l-berrī (Ar.)	: Güneyik (hindiba) tohumu. (23a-15)
bezü'l-hindibā 'ü'l-büstānī (Ar.)	: Acı marul tohumu. (23a-16)
bezü'l-ḥummāz (Ar.)	: Kuzu kulağı tohumu. (23a-12)
bezü'l-ısfānāḥ (Ar.)	: İspanak tohumu. (23a-21)
bezü'l-ḫandır (Ar.)	: Kendir tohumu. anl. şehdānec. (23a-11)
bezü'l-kerefs (Ar.)	: Bahçe kerevizi tohumu. (23a-3)
bezü'l-kerefsü'l-cebelī (Ar.)	: Yaban kerevizi tohumu. (23a-4)
bezü'l-kerenb (Ar.)	: Lahana tohumu. (23a-20)
bezü'l-kettān (Ar.)	: Keten tohumu. (23a-12)
bezü'l-ḫıṣṣā (Ar.)	: Acur tohumu. (23a-20)
bezü'l-kürrāş (Ar.)	: Pırasa tohumu. (23a-18)
bezü'l-left (Ar.)	: Şalgam tohumu. (23a-18)
bezü'l-lisānü'l-ḥamel (Ar.)	: Sınirli yaprak tohumu. (23a-12)
bezü'l-lüf (Ar.)	: Yılan bacağı tohumu. (23a-21)
bezü'l-maṭ (Ar.)	: Yaban narı tohumu. anl. ḥabbü'l-fulful. (23a-5)

bezü'l-merv (Ar.)	: Yarpuz (bir cins nane) tohumu. anl. Őble tuĥmı. (23a-9)
bezü'l-na' nā (Ar.)	: Nane otu tohumu. (23a-22)
bezü'l-ʿ uşfur (Ar.)	: Uşfur ieği tohumu. anl. ıurıum. (23a-14)
bezü'l-verd (Ar.)	: Göl tohumu. (23a-18)
bezü'n-nemmām (Ar.)	: Marsıma tohumu, aşık yaprağı tohumu. (23a-13)
bezü'r-raıbe (Ar.)	: Beyaz yonca tohumu. (23a-4)
bezü'r-rāziyānec (Ar.)	: Rezene tohumu. (23a-17)
bezü'r-rāziyānecü'r-rūmı (Ar.)	: Anason tohumu. (23a-17)
bezü'r-reyhān (Ar.)	: Feslegen tohumu. (23a-19)
bezü'r-ricle (Ar.)	: Semizlik otu tohumu. (23a-22)
bezü's-salk (Ar.)	: ükündür (şalgam, pancar, havu, lahana) tohumu. (23a-19)
bezü's-sezāb (Ar.)	: Sadeş tohumu. (23a-6)
bezü'ŝ-şalcam (Ar.)	: şalgam tohumu. (23a-19)
bezü'ŝ-şebeş (Ar.)	: Durak otu tohumu. (23a-20)
bezz (Ar.)	: Galip olmak. (21b-22)
bıduı (Ar.)	: Fındık. (25b-3)
bıduıu'l-hindı (Ar.)	: Hint findığı. anl. rete. (25b-3)
bicm (Ar.)	: İlgin yemişi. anl. şemeretü't-ıarfā, şemeretü'l-eşel. (21b-21)
bıd (Far.)	: Söğüt ağacı. (28b-20)
bıdāda (Far.)	: 1. Āŝık. 2. Yüreksiz, korkak insan. (28b-21)

bīdāncīr (<i>Far.</i>)	: Gene otu. anl. ḥarva ^ʿ . (28b-20)
bida^ʿ (<i>Ar.</i>)	: anl. bid ^ʿ at. (21b-14)
bīdār (<i>Far.</i>)	: Uyanık. (28b-20)
bid^ʿ at (<i>Ar.</i>)	: 1. Yeni eş. 2. Sonradan olmuş nesne. (21b-14)
bidre (<i>Far.</i>)	: Ağaç kurdu. (28b-6)
bihbūdī (<i>Far.</i>)	: 1. Sağlam vücutlu, kuvvetli. 2. İyilik. (28b-17)
bīk (<i>Far.</i>)	: Gözbebeği. anl. merdüm-i çeşm. (27a-5)
bī-kāre (<i>Far.</i>)	: İktidarsız erkek. anl. ^ʿ anīn. (28b-27)
bikr (<i>Ar.</i>)	: 1. Genç sığır. 2. Evlenmemiş kız. 3. ebkār. (24b-17)
bīkya (<i>Far.</i>)	: Şekli, tadı, otu mercimeğe benzer bir ot. (26a-27)
bilān (<i>Ar.</i>)	: Dağ nohudu. (25a-18)
billūr (<i>Ar.</i>)	: Billur taşı. (25a-15)
bilsegi (<i>Far.</i>)	: Kırmızı boya. (28b-14)
bīmar (<i>Far.</i>)	: Hasta. (29a-1)
bīmare-yi bārīk (<i>Far.</i>)	: Verem. anl. ^ʿ illet-i dıkk. (29a-4)
bīmāristān (<i>Far.</i>)	: Hastahane. (29a-3)
bīmarjūn (<i>Far.</i>)	: Ne tam hasta ne tam sıhhatli olan insan, kırgınlık. (29a-1)
bināgūş (<i>Far.</i>)	: Kulak arkası, kulak dibi. (28b-17)
bināset (<i>Ar.</i>)	: Meneviş ağacı zamk. anl. Benāseb, şamgu'l-butm. (25b-1)
bincişkruvān (<i>Ar.</i>)	: Serçedili. anl. lisānū'l- ^ʿ aşāfir. (25b-7)

binşar (<i>Ar.</i>)	: Orta parmak ile yüzük parmağı arası. c. banāşır. (25a-23)
binti (<i>Ar.</i>)	: Kız. c. benāt. (25a-22)
bi‘āl (<i>Ar.</i>)	: Cimā etmek. (24a-23)
bī‘r (<i>Ar.</i>)	: Kuyu. c. abār, ebyār. (26b-1)
bi‘te (<i>Ar.</i>)	: Koparmak. (24a-20)
birāz (<i>Ar.</i>)	: İnsan necisi. (22b-4)
bīrben (<i>Far.</i>)	: Pis kokan su. (28b-24)
bīre (<i>Far.</i>)	: Kel kafa. anl. akrā‘. (28b-23)
birgīnc (<i>Far.</i>)	: Pişmaniye helvası. (28b-8)
birkaş (<i>Ar.</i>)	: Serçeye benzeyen bir kuş. (22b-7)
birs (<i>Ar.</i>)	: Pembe. anl. kuṭn. (22b-4)
birsām (<i>Far.</i>)	: Göğüs şişi, sancısı. anl. zātü'l-cenb. (28b-7)
bīrūnī (<i>Far.</i>)	: Dışardaki nesne. (28b-23)
bisāṭ (<i>Ar.</i>)	: Döşenecek elbiseler. (23b-2)
bīse (<i>Far.</i>)	: 1. Ala karga. 2. Saksığan. (28b-24)
bismil (<i>Far.</i>)	: Boğazlanmış. (28b-12)
bist (<i>Far.</i>)	: Kavrulmuş un. (28b-9)
bistān (<i>Far.</i>)	: Meme. (28b-10)
biste (<i>Far.</i>)	: Fıstık. (28b-12)
bister (<i>Far.</i>)	: Döşek. (28b-11)
bisterānīk (<i>Far.</i>)	: 1. Yorgan. 2. Çarşaf. (28b-11)

bīṣ (<i>Ar.</i>)	: Hint beldelerinden gelen zehirli bir ot, cüdvāra benzer. (26a-16)
bīṣ (<i>Far.</i>)	: Gövdesi alaca benekli kimse. (28b-24)
biṣleṣke (<i>Ar.</i>)	: Çengiyāne otu. anl. canṭināyāy-ı rūmī. (23b-16)
bīṣ-mūṣ bīṣā (<i>Ar.</i>)	: Fareye benzer, bīṣ kökünü yiyen bir hayvan. anl.
biṣr (<i>Ar.</i>)	: Açık yüzlü. (23b-14)
bita^c (<i>Ar.</i>)	: Baldan yapılan nebiz (içki). anl. ḥamr-ı ^c asel. (21b-11)
bitke (<i>Ar.</i>)	: Kesilmiş ve üzölmüş nesne. c. bitek. (21b-12)
biṭne (<i>Ar.</i>)	: 1. Tokluk. anl. ṣib ^c . 2. Hazımsızlık. (24a-10)
biṭṭīḥ (<i>Ar.</i>)	: Kavun-karpuz. c. baṭāṭīḥ. (24a-8)
bīv (<i>Far.</i>)	: Güve. (29a-5)
biyā (<i>Far.</i>)	: Gül. (28b-17)
biyāḥa (<i>Ar.</i>)	: Ufak balık. c. büyāḥ. (26a-15)
biyārek (<i>Far.</i>)	: Bülbüle benzer bir kuş. (28b-17)
biyāz (<i>Far.</i>)	: Soğan. anl. başal. (28b-18)
biż^c (<i>Ar.</i>)	: On ile yirmi arası (avuçla). (24a-1)
biż^c a (<i>Ar.</i>)	: Cimā etmek. (24a-2)
būbeṣ (<i>Far.</i>)	: İbik kuşu. anl. hüdhüd. (29a-26)
būbīmār (<i>Far.</i>)	: Balıkçıl. (29a-26)
bucūd (<i>Ar.</i>)	: Doğürmak. (21b-19)
budāhet (<i>Ar.</i>)	: anl. aṣkāre. (21b-17)
budā^ṣ (<i>Ar.</i>)	: Her nesnenin evveli. (21b-9)

budne (<i>Far.</i>)	: Yarpuz, naneye benzeyen hoş kokulu bir bitki. (29a-10)
budūh (<i>Ar.</i>)	: Yürümek. <i>anl.</i> meşy. (21b-10)
bufenc (<i>Far.</i>)	: Çörek otu. (29a-21)
būğalšan (<i>Ar.</i>)	: Sığır dili otu. <i>anl.</i> lisānū's-şevr. (25b-20)
būğanc (<i>Far.</i>)	: Çörek otu. (29b-3)
būğrā (<i>Far.</i>)	: Hamur yemeği. <i>anl.</i> şalma. (29b-3)
būh (<i>Ar.</i>)	: Baykuşa benzer bir kuş. (25b-15)
būh (<i>Ar.</i>)	: Baykuş. (29b-6)
būhā (<i>Ar.</i>)	: Cedvārnām. ??? (25b-21)
būḥal (<i>Far.</i>)	: Semiz otu. (29a-27)
buḥle (<i>Far.</i>)	: Semiz otu. (29a-9)
buḥrān (<i>Ar.</i>)	: Her hastalığın dördüncü, beşinci, yedinci, dokuzuncu, on birinci ve on dördüncü günü. (21b-26)
buḥrek (<i>Far.</i>)	: Yaban bademi. (29a-9)
buḥruc (<i>Ar.</i>)	: Sığır buzağısı. <i>anl.</i> veled-i baḥar. (21b-20)
buḥtagāv (<i>Far.</i>)	: İlaçlı suyla hastanın bedeninin yıkanması. <i>anl.</i> naṭūl. (29a-8)
buḥtīh (<i>Far.</i>)	: Kaynamış şarap. (21b-6)
buḥūr (<i>Ar.</i>)	: Ateş üzerine konulduğunda kokusu çıkan şey. (21b-4)
buḥūr-ı meryem (<i>Ar.</i>)	: Domuz topalağı ve domuz ağırşığı denilen nesne. (21b-5)

buḥūru'l-ekrād (Ar.)	: Endülüs halkı baryaṭūra der. (21b-6)
būj (Far.)	: Ağız çevresi. (29b-3)
bukīr (Far.)	: Hıyar-ı şenber denilen ilaç. (29a-21)
būḫīṣā (Ar.)	: Kara ağaç. anl. der-dār. (25b-18)
buḫm (Ar.)	: Cevz-i māsıl (tatula) ağacı. (24b-8)
būlāmūnyū (Yun.)	: Bir tür çobandayağı otu. anl. būlmūbyūn. (26a-1)
bullah (Ar.)	: Hüma kuşu. (24b-25)
bulūc (Far.)	: Vücutça zayıf kimse. anl. ‘anneyn. (29a-23)
būlūfişmen (Yun.)	: Çok başlı otu. (25b-23)
būlūḡālīn (Yun.)	: Süt otu. (25b-27)
būlūḡānāṭīn (Yun.)	: Boğumluca ot. (26a-2)
būlūṭriḫūn (Yun.)	: Baldırıkara otu. anl. keşīrū'ş-şa‘r, per-i siyāvuşān. (25b-22)
būm (Ar.)	: Baykuş. (29b-5)
būm (Ar.)	: Baykuş. c. ebvām. (25b-14)
būnyūn (Yun.)	: Yaprığı kereviz çiçeğine benzeyen bir tür ot. anl. anīṭūn. (25b-26)
bu’bu’ (Ar.ḡ)	: 1. Her nesnenin aslı. 2. İzzetli, cömert, akıllı ve zarif kişi. (21a-4)
bu‘dac (Ar.)	: Karında olan yaralar. (24a-21)
burādet (Ar.)	: İyekden çıkan telāş. ??? (22b-10)
būraḡ (Ar.)	: Būraḡ-ı ermeni. anl. faṭrūn. (25b-17)
burām (Ar.)	: Kene denilen böcek. anl. ḡurrād. (22b-8)

burbūr (<i>Ar.</i>)	: Buğdaydan yapılan nesne, bulgur. (21b-26)
burcā' (<i>Ar.</i>)	: Şiddet ve meşakkat. (21b-27)
büre (<i>Far.</i>)	: Kuyumcuların kullandığı bir toprak. (29b-1)
bürenk (<i>Ar.</i>)	: Ayvadene otu. anl. badrūc. (25b-21)
burğūr (<i>Far.</i>)	: Bulgur. (29a-12)
burğūs (<i>Ar.</i>)	: Perde. c. berāğış. (22b-12)
burhān (<i>Ar.</i>)	: Delil. anl. huccet. c. berāhīn. (22b-9)
būrītiş (<i>Ar.</i>)	: Sürme taşı. anl. rūsenāyī, merkaşīşa. (25b-17)
burķu' (<i>Ar.</i>)	: Göğüs. anl. şadr. (22b-7)
burnīs (<i>Far.</i>)	: Karın ağrısı. anl. mafaş. (29a-13)
bur'az (<i>Ar.</i>)	: Buzağı. (22b-5)
burūd (<i>Ar.</i>)	: Tabiatı soğukluk üzerine olan her ilaç. (22b-10)
burūdet (<i>Ar.</i>)	: Soğukluk. (22b-3)
burve (<i>Far.</i>)	: Kaş. anl. ebru. (29a-15)
būryā (<i>Far.</i>)	: Hasır. (29b-1)
busāk (<i>Ar.</i>)	: Tükrük. (23b-9)
buşāk (<i>Ar.</i>)	: 1. Tükrük. anl. buşāku'l-ķamer, zūbdü'l-ķamer, rağvetü'l-ķamer. 2. Taş. (23b-20)
buşāku'l-insān (<i>Ar.</i>)	: 1. İnsan tükrüğü. 2. Soğan. anl. biyāz. (23b-21)
bused (<i>Far.</i>)	: 1. Mercan. 2. Ufak inci. (29a-19)
būsed (<i>Far.</i>)	: 1. Ufak inci. 2. Kırmızı boya. 3. Kırmızı renk. (27b-16)
būşīr (<i>Ar.</i>)	: Sığır kuyruğu. anl. mayāşıl otu. (25b-25)

buşlā' (<i>Ar.</i>)	: Pazı otu. (23b-)
buşm (<i>Ar.</i>)	: Serçe parmak ile yüzük parmağı arası. (23b-25)
bustān-ı efrūz (<i>Ar.</i>)	: Kadife çiçeği. (29a-19)
bustān-ı efrūz (<i>Ar.</i>)	: Kadife çiçeği, bey börkü, horozibiği, mahmud çiçeği. anl. 'āşıkān, ḥamāme, 'urķu'd-dīk, kester. (23b-6)
bustec (<i>Ar.</i>)	: Akgünlük. anl. kendir, lubān. (23b-4)
būş (<i>Ar.</i>)	: Beyaz ot. (25b-11)
būşād (<i>Ar.</i>)	: Şalgam. anl. şalcam. (25b-18)
būş-i derbendī (<i>Ar.</i>)	: Irmak şiyafı otu. (25b-24)
buşkūk be-şekūl (<i>Far.</i>)	: 1. Sağlam gövde. 2. Sağlam vücutlu insan. (29a-20)
buşterem (<i>Far.</i>)	: 1. Kurdeşen hastalığı. 2. Kabarcık. (27b-17)
buṭm (<i>Ar.</i>)	: Benefş (çitlembik) ağacı. (24a-9)
buṭ' (<i>Ar.</i>)	: Eğlenmek, geç gelmek. (24a-6)
buvṭāniye (<i>Ar.</i>)	: Sarmaşık cinsi. anl. kermetü's-sevdā. (25b-19)
būy (<i>Far.</i>)	: Koku. anl. rāyiḥa. (29b-6)
būyānek (<i>Far.</i>)	: 1. Maydanoz. 2. Ayvadene otu. anl. ḳayşūm. (29b-7)
būyāylis (<i>Yun.</i>)	: Akça ot. (25b-25)
būygān (<i>Far.</i>)	: Anne karnında oğlan yatağı. anl. raḥm. (29b-8)
bū-yı māderān (<i>Far.</i>)	: Ayvadene otu. (29b-8)
būz (<i>Far.</i>)	: Keçi. (29b-1)
buzāk (<i>Ar.</i>)	: Tükrük. (23a-1)

buzāk (Ar.)	: Tükürmek. (24a-4)
buzbūn (Ar.)	: Altıda bir. anl. südü. (23a-1)
būzīdān (Ar.)	: Tilki taşığı otu, Mısır'dan başka yerde olmaz. (25b-16)
būzīne (Far.)	: 1. Yarpuz (yaban nanesi). 2. Maymun. (29b-2)
būzīne (Far.)	: Maymun. (29a-27)
būdn (Ar.)	: Yoğun gövdeli olmak. (21b-16)
būdūvv (Ar.)	: Zahir ve görünür olmak. (21b-17)
būhemmī (Ar.)	: Karamuk, buğday içinde olur. anl. bühmāt. (26a-8)
būḥter (Ar.)	: 1. Her nesnenin aslı. 2. Kısa boylu. anl. қаşір. (21b-25)
būkā' (Ar.)	: Ağlamak. (24b-17)
būlbūl (Ar.)	: Būlbūl. anl. hezār. (29a-22)
būlbūl (Ar.)	: Būlbūl. anl. ' andelīb. (24b-23)
būllūr (Far.)	: Būllūr taşı. (29a-23)
būl'um (Ar.)	: Yemek borusu. (25a-2)
būls (Ar.)	: Mercimek küçüklüğünde bir hububat. (24b-27)
būlsūn (Ar.)	: Mercimek. anl. ' ades. (25a-11)
būncišk (Far.)	: Serçe kuşu. (29a-24)
būncišk-zebān (Far.)	: Dişbudak ağacı ilacı. anl. lisān-ı ' usfur. (29a-25)
būniyye (Ar.)	: Sazan balığı. c. būnyān. (25a-26)
būnne (Ar.)	: Koku. (25a-20)
būrāde (Ar.)	: Dışarı düşen kırıntı. (29a-10)

bürçeme (Ar.)	: Parmak boğumu. anl. ‘ukdet-i aşābi’, mafşal-i asābi’. c. berācem. (21b-27)
bürçin (Ar.)	: Güçlük ve zahmet. anl. düşvārluķ. (22b-2)
bürhe (Far.)	: Taştan yontulmuş çömlek. anl. bürme. (29a-15)
bürid (Ar.)	: On iki mil. (22b-9)
bürme (Ar.)	: Çömlek. (22b-8)
bür’ (Ar.)	: 1. Yara iyileşmek. 2. Hasta iyileşmek. (21b-25)
bürri (Ar.)	: Buğday. anl. hınıta. (21b-24)
bürüd-i haşrem (Ar.)	: anl. kırık tütüyāsı. (22b-22)
bürüd-i kāfur (Ar.)	: anl. güz tütüyāsı. (22b-22)
büsret (Ar.)	: Olgunlaşmamış hurma. (23b-1)
büşr-i kebed (Ar.)	: Ciğerde yara ve çıban olması, verem. (42a-27)
büssed (Ar.)	: 1. Kızıl boncuk. 2. Boncuk. 3. Mercan kökü denilen nesne. (23a-27)
büstek (Far.)	: 1. İğde yemişi. 2. Mercan. 3. Ufak inci. (29a-19)
büzāre (Ar.)	: 1. Üst dudakta sarkık deri. 2. Kadınların tenasül aletinin kenarı. (24a-17)
cācet (Ar.)	: Eşek boncuğu. (35a-18)
cāderşeb (Far.)	: Çarşaf. (38b-6)
cafif (Ar.)	: Kurumuş ot. (36b-19)
cafz (Far.)	: Baykuş. (110a-10)
cağ (Far.)	: Örümcek. (38b-23)
cağaz (Far.)	: Kurbağa. (38b-23)

cāgsū (<i>Ar.</i>)	: Karaca otu, çeşmezen denilen bir göz ilacı. anl. teşmīzec, teşmīzek. (35a-26)
cağzāya (<i>Far.</i>)	: Kurbağa yosunu. anl. tuḥlup. (38b-23)
caḥḥ (<i>Ar.</i>)	: 1. Yan yatmak. 2. Kişinin belinin bükülüp eğilmesi. (35b-19)
caḥş (<i>Ar.</i>)	: 1. Eşek yavrusu. anl. veledü'l-ḥimār. 2. Kulan eşeğinin erkeği. c. ciḥās, ceḥşān. (35b-17)
cālefe (<i>Ar.</i>)	: Baş yarığı. (36b-25)
cālinūs (<i>Far.</i>)	: Acayip. (38b-9)
cāme-i gūn (<i>Far.</i>)	: Yosun. anl. taḥlab. (38b-9)
cāmid (<i>Ar.</i>)	: 1. Cansız. 2. Kurumuş nesne. c. cemed. (37a-14)
cāmi' u'l-laḥm (<i>Ar.</i>)	: Kantaron. (35a-25)
cāmse (<i>Ar.</i>)	: Küçük bakla. (35a-25)
cāmus (<i>Ar.</i>)	: Su sığırı. anl. tombāy. (35a-26)
cāmus (<i>Ar.</i>)	: Su sığırı. (37a-15)
cān (<i>Far.</i>)	: Her deride olan ruh. (38b-11)
cāne (<i>Far.</i>)	: Her hayvanın küçüğü. (38b-11)
cānib (<i>Ar.</i>)	: 1. Yan 2. Taraf. 3. Nefs. c. cevānib. (37b-2)
cāniḥa (<i>Ar.</i>)	: Göğüs altındaki kemik. c. cevāniḥ. (37b-3)
ca'ār (<i>Ar.</i>)	: Sırtlan. anl. zab'. (36b-13)
ca'd (<i>Ar.</i>)	: Kıvırcık saç. (36b-12)
ca'de (<i>Ar.</i>)	: Meryem saçı otu. (36b-14)
ca'detü'l-kınnā' (<i>Ar.</i>)	: Baldırı kara otu. anl. kuzburetü'l-bir, per-i siyāvuşānī. (36b-15)

cā' en (Ar.)	: 1. Düşmek. anl. şer'. 2. Korkmak. (35a-19)
cā' eṣ (Ar.)	: 1. Korkmak. 2. Vazgeçmek. (35a-18)
ca' fer (Ar.)	: Tavşan. anl. erneb. (36b-13)
cārī (Ar.)	: Akan her şey. (35a-20)
cārī (Ar.)	: 1. Safran. c. cārū. 2. Görkem, gösterişli, heybetli. 3. Koku, rayiha. 4. Halk. (35a-20)
cārpālaş (Far.)	: 1. Minder. 2. Anasır-ı erbaa. (38b-7)
cārūs (Ar.)	: Yılan bacağı türü. anl. lūf. (35a-21)
caşşı (Ar.)	: Kireç. (36b-11)
cāsūs (Ar.)	: Haşhaş. (35a-24)
cāşūs (Ar.)	: Karpuz. (35b-11)
cāvers (Ar.)	: Süret darısı. (38b-12)
cāvers (Ar.)	: Kızıl, küçük ilaç, deva. (35a-21)
cāvers (Ar.)	: Süret darısı denilen büyük darı. (37b-15)
cāvizherc (Ar.)	: Safra otundan çıkan zehre, herze. (35a-22)
cavlāk (Lat.)	: Balaka denen bir diken türü, hatalı şekilde dārş' işā denilir ama kullanılmaz. (38a-10)
cāvle (Far.)	: 1. Gül. 2. Gül goncası. (38b-13)
cāvşir (Far.)	: Çavşır, oğlan aşı. (35a-23)
cāvşir (Far.)	: Oğlan aşı denilen bir ilaç. (38b-13)
cavü'n-nehr (Ar.)	: Su pazısı. anl. silku'l-mā. (35a-24)
cāy-gāh (Far.)	: Duracak yer. (38b-14)
cazğ (Far.)	: Kurbağa. (38b-19)

cebb (<i>Ar.</i>)	: Bir kimsenin cinsel organını ve hayasını kesip hadım eylemek. (35a-27)
cebhe (<i>Ar.</i>)	: Alın. c. cebāh. (35b-4)
cebīn (<i>Ar.</i>)	: Alçı taşı. anl. cebşin, isfidācü'l-ceşāşin. (35b-6)
cebīn (<i>Ar.</i>)	: Alın tarafı. (35b-5)
cebleheng (<i>Ar.</i>)	: Sarı diken tohumu. anl. cebi hindī. (37a-5)
ceblehnec (<i>Far.</i>)	: Bir sarı diken tohumu, sarı turbud. anl. cebleheng, cebl-i hindī. (35b-8)
cebre (<i>Ar.</i>)	: Üç parmak boyunda biten bir ot türü. (35b-5)
cedā ³ (<i>Ar.</i>)	: Küçük memeli kadın. (35b-21)
cedeb (<i>Ar.</i>)	: Yunanca nerūsyūn denen bir ot türü. (36a-4)
cederī (<i>Ar.</i>)	: 1. İnsan bedeninden çıkan kabarcık. 2. Genellikle çocuklarda görülen çiçek hastalığı. (35b-25)
cedgāre (<i>Far.</i>)	: Aykırı tedbir. (38b-16)
cedid (<i>Ar.</i>)	: Yeni nesne. c. cūdūd. (35b-23)
cedvār (<i>Ar.</i>)	: Cedvi hindī, ağular kökü. (36a-3)
cedy (<i>Ar.</i>)	: Erkek keçi oğlağı. c. cidā, evācūd. (36a-2)
cefāf (<i>Ar.</i>)	: Kurutmak. (36b-18)
cefāfü'l-enf (<i>Ar.</i>)	: Burun içi kuruluğu. (36b-18)
ceff (<i>Ar.</i>)	: Kurumak. (36b-18)
cefn (<i>Ar.</i>)	: Göz kapağı. c. ecfān. (36b-19)
cefr (<i>Ar.</i>)	: Dört aylık kuzu. c. cifār. (36b-22)
ceft-i efrīde (<i>Ar.</i>)	: 1. Yaratılmış. 2. Sanevber şeklinde, bir karış, tepesinde iki dikenli olan ot. (36b-20)

ceftü'l-bellüt (Ar.)	: Pelit ağacının ikinci ince sarı kabuğu. (36b-20)
ceğrî (Ar.)	: Hurma baharı kabuğu. anl. kāfûle, kefrî. (36b-17)
cehâr (Ar.)	: Kadın tenasül uzvu. (38a-14)
cehâza (Ar.)	: Tezlik. (38a-15)
cehen (Ar.)	: Çabuk büyüyen çocuk. anl. baṭıyyeü'ş-şebâb. (35b-16)
ceḥmâ' (Ar.)	: Gözleri büyük ve kızıl olan kadın. (35b-14)
ceḥmaraş (Ar.)	: Çok yaşlı kadın. anl. 'acûze-i kebîre. (35b-15)
cehmet (Ar.)	: Göz. anl. 'ayn. (35b-15)
cehr (Ar.)	: Belli olmak. (38a-14)
cehüdâne (Far.)	: Sıcak. anl. naḳānuḳ. (39a-7)
cehûze (Ar.)	: İnsanın diri yeri. (38a-15)
ceḥzam (Ar.)	: Başı büyük, yuvarlak yüzlü kişi. (38a-14)
celâb (Ar.)	: Düğümlenmiş sinir. (37a-5)
celbüb (Ar.)	: Bir cins sarmaşık. anl. Yoḥsul urġanı, biñ ḳulac, liblâb, ḥablu'l-mesākîn. (37a-2)
celdâru (Ar.)	: anl. namaz-bür otu, ḳuzġun otu, sereḥs. (eġrehti otu). (38a-20)
cele (Ar.)	: Saç dökülmesinden kaynaklanan sıkıntı, darlık. anl. celc. (36b-26)
celencenîn (Ar.)	: Bal ile gül pişirilmesi. (36b-27)
celencüne (Ar.)	: Yarpuz. anl. şa' tar-ı Fârisî, fütenc-i berrî. (37a-9)
celfüze (Far.)	: Çam ağacının yemişi. anl. ḥabbu'ş-şanavber. (38b-27)

celgā (Ar.)	: Yılan balığı. (37a-3)
celgūze (Ar.)	: Çam fıstığı yemişi. (37a-8)
celhem (Ar.)	: Kara çalı dikenini. anl. şıçan dikenini. anl. ‘avsec. (37a-12)
celīd (Ar.)	: Buz, donmuş su. (37a-7)
celmāšā (Ar.)	: Hıyar. (37a-10)
celnaclān (Ar.)	: 1. Siyah haşhaş tohumu. 2. Kuru kişniş. (37a-6)
cemām (Ar.)	: Rahat olmak. (37a-14)
cemār (Ar.)	: Hurma ağacı tepesi. (37a-17)
cemāru'n-nehr (Ar.)	: Su pazısı. anl. cārū'n-nehr. (37a-18)
cemcem (Ar.)	: Yaban havucunun kökü. anl. şaḳāḳīl, behmen. (37a-24)
cemed (Ar.)	: Buz. anl. yaḥ. (37a-20)
cemedü's-šanī (Ar.)	: 1. Güherçile. 2. Barut. anl. şelc çini. (37a-21)
cemel (Ar.)	: Deve. c. cimāl. (37a-17)
cemest (Ar.)	: Menekşe renkli, kırmızıya çalan bir taş. (37a-21)
cemīl (Ar.)	: Bülbül. (37a-18)
cemīl (Ar.)	: 1. Güzel. anl. ḥasen. 2. Erimiş iç yağı. anl. şaḥm-i muzāb. (37a-15)
cemm (Ar.)	: Çok. anl. keşīr. (37a-13)
cemsferm (Ar.)	1. Küçük yapraklı fesleğen. 2. Fesleğen. anl. reyḥān-ı süleymānī. (37a-22)
cenāḥ (Ar.)	: Andız otu. anl. rāsen. (37b-9)
cenāḥ (Ar.)	: Kuş kanadı. c. ecniḥa. (37b-3)

cenāhu'l-biṣ (Ar.)	: Bostanda yetişen kenger dikenini. anl. ḥarṣefā. (37b-9)
cenāhun'n-nesr (Ar.)	: Enginar. (37b-10)
cenān (Ar.)	: Yürek, kalp. (37b-5)
cenb (Ar.)	: Yan taraf. c. cunūb. (37b-1)
cenced (Ar.)	: Çoban dayağı bitkisi. anl. ʿaşā'r-rā' i. (37b-6)
cencendyūn (Ar.)	: 1. Şahtere bitkisi. 2. Yaban havucuna benzer bir ot. (37a-26)
ceneb (Ar.)	: Acığerlerin susuzluktan birbirine yapışması. (37a-27)
cenī (Ar.)	: 1. Yemiş toplamak. 2. Mutlak ağaç yemişi. (37b-6)
cenīn (Ar.)	: Ana karnında olan çocuk. c. ecinne. (37b-5)
cennā (Ar.)	: Koca yemişi denilen kırmızı yemiş. anl. kıṭlab. (37b-12)
centūriye (Ar.)	: Süpürne gibi bir ot çeşidi. anl. ḳantūriyyūn. (37b-7)
cenūb (Ar.)	: Kible tarafı. (37b-6)
cerā (Ar.)	: Yılan balığı. anl. mār-ı māhī. (36a-24)
cerāde (Ar.)	: Çekirge. c. cerād. (36a-13)
cerādü'l-baḥr (Ar.)	: Deniz çekirgesi, büyüğüne kerevit, küçüğüne teke denir. (36a-22)
cerāhetü'l-kebid (Ar.)	: Ciğerde yara ve çıbanın oluşması. (36a-8)
cerāsiyā (Ar.)	: anl. karaziyā, ḳarasiyā, kerasiyā. (36a-23)

cerbūb (<i>Ar.</i>)	: Kara ot, çöpleme. anl. siyāh ħarbaḡ. (36a-24)
cerb-zebān (<i>Far.</i>)	: Tatlı dilli kimse. (38b-16)
cercār (<i>Ar.</i>)	: Yaban maydanozu. (36a-12)
cercīr (<i>Ar.</i>)	: 1. Maydanoz, su teresi. 2. Eşek turpu. (36a-11)
cereb (<i>Ar.</i>)	: Uyuz hastalığı. (36a-9)
cerebü'l-meşāne (<i>Ar.</i>)	: Mesane uyuzu. (36a-11)
cerebü'l-‘ayn (<i>Ar.</i>)	: Göz gıcıḡı, uyuzu. (36a-10)
ceredān (<i>Ar.</i>)	: Laḡım faresi. (36a-23)
cerīḡ (<i>Ar.</i>)	: Yaralı kimse. anl. mecrūḡ. c. cūrāḡ. (36a-13)
cermūz (<i>Ar.</i>)	: Serkin (yabani ıspanak) otu. anl. baḡla-yı yemāniye. (36a-25)
cernūb (<i>Ar.</i>)	: Bir ot türü, dişisine akça ot, sultan otu; erkeḡine kavlac otu denir. (36a-21)
cerrāre (<i>Ar.</i>)	: Akrep. c. cūrād. (36a-15)
cerretü'l-muḡlaḡa (<i>Ar.</i>)	: Tartıda yirmi dörtte bir kısım. (36a-19)
cerretü'ş-şuḡrā (<i>Ar.</i>)	: Tartıda dörtte bir kısım. (36a-20)
cesād (<i>Ar.</i>)	: Za‘ feran (safran). (36b-8)
ceşā’ (<i>Ar.</i>)	: Kükremek. (35b-10)
cesed (<i>Ar.</i>)	: 1. Beden. 2. Safran. (36b-5)
cesk (<i>Far.</i>)	: Mihnet, elem, keder, musibet. anl. derdümrek, aḡcān. (38b-19)
cesmī (<i>Ar.</i>)	: Demir diken bitkisi. anl. ḡasek. (36b-7)
ceşūm (<i>Ar.</i>)	: 1. Uyku. 2. Karar. 3. Oturmak. (35b-11)

ceşîş (<i>Ar.</i>)	: Gelişigüzel kırılmış buğday. (36b-10)
ceşm (<i>Ar.</i>)	: Zahmetli iş buyurmak. (36b-9)
ceşmek (<i>Ar.</i>)	: Çeşmezen denilen bir çeşit göz ilacı. anl. çeşmezen.(36b-10)
cevā (<i>Ar.</i>)(9)	: Hastalık, maraz. (38a-8)
cevāb (<i>Far.</i>)	: 1. Arpa suyu. 2. Arpa harirası. (39a-5)
cevad (<i>Ar.</i>)	: Cömert kişi. c. ecvād, ecāvid. (37b-14)
cevān (<i>Far.</i>)	: Yiğit. anl. fete. (39b-1)
cevāriḥ (<i>Ar.</i>)	: Av kuşları. (38a-4)
cevāriḥ (<i>Ar.</i>)	: El, ayak gibi vücut azaları. (38a-3)
cevāriş (<i>Ar.</i>)	: Yemeği hazm eden macun. (38a-4)
cevcem (<i>Ar.</i>)	: Kızıl gül. (37b-13)
cevf (<i>Ar.</i>)	: Her nesnenin içi. c. ecvāf. (38a-4)
cevher (<i>Ar.</i>)	: Bir şeyin özü, esası. (38a-9)
cevneye (<i>Far.</i>)	: Hüma kuşu. (39a-6)
cevşeyşayā (<i>Far.</i>)	: Yaprığı elma yaprağına, tepesi şakāyiku'n-nu' māya benzeyen, yemişi nohut kadar olan büber ağacı. (38a-12)
ceviz (<i>Ar.</i>)	: Koz (ceviz). anl. ḥesef. c. ecvāz. (37b-16)
cevzāb (<i>Ar.</i>)	: Pirinç ile pişmiş börek. (37b-15)
cevzānec (<i>Ar.</i>)	: Nilüfer çiçeği. (38a-2)
cevzeher (<i>Ar.</i>)	: Kuyruklu yıldız. (38a-3)
cevzeḳa (<i>Ar.</i>)	: Pamuk kozalağı. c. cūzaḳ, cevāzıḳ. (38a-1)

cevzel (Ar.)	: Güvercin yavrusu. anl. ferḥu'l-ḥamām. (38a-2)
cevzer (Ar.)	: Yaban armudu gibi dikenli bir ağaç. (37b-27)
cevz-i arḳam (Ar.)	: anl. ākuṣār. (37b-27)
cevz-i ārmānyūṣ (Ar.)	: Nevruz otu. anl. muḥliṣa. (37b-17)
cevz-i bevvā (Ar.)	: Küçük Hindistan cevizi. anl. cevzü't-ṭīb. (37b-20)
cevz-i cendüm (Ar.)	: Gevz-i gendüm (buğday tanelerinin birbirine yapışmasıyla meydana gelen yumru). anl. ḳaṣā. (37b-19)
cevz-i hindī (Ar.)	: Büyük hindistan cevizi. anl. nārcīl, decīl. (37b-20)
cevz-i isferem (Ar.)	: Mersin yemişi. anl. isferām, ismāred. (37b-26)
cevz-i kündim (Far.)	: Senderus. (7)(39a-6)
cevz-i māṣīl (Ar.)	: Çiçeğine ak karanfil, tohumuna tātula denilir. (37b-23)
cevzi'l-keṣṣel (Ar.)	: 1. Cevzü'l-kay. 2. Kargabükten ağacı ve bu ağacın zehirli tohumu. (37b-25)
cevzīnec (Ar.)	: Koz helva. (38a-2)
cevzü'l-ebhul (Ar.)	: 1. Ardiç kozalağı. 2. Yaban servisinin yemişi. (37b-21)
cevzü'l-ehār (Ar.)	: Baklatü'l-hamkāya benzer, siyah olur. (37b-19)
cevzü'l-hind-i kebīr-i deryāyī (Ar.)	: 1. Yenidünya ağacı. 2. Yenidünya meyvesi. anl. ḳavḳūd. (37b-18)
cevzü'l-ḳay (Ar.)	: Yemen servilerinin yemişi. (37b-22)
cevzü'l-merc (Ar.)	: Dağ kakneci tanesi. (37b-25)
cevzü's-serv (Ar.)	: Servi kozalağı. (37b-25)

cevzü'ş-şevk (Ar.)	: Yemişi findığa benzeyen ve ağacında ancak beş adet yemiş olan bir ağaç türü. anl. cevzi'l-ḥamse. (37b-23)
ceyāl (Ar.)	: Anduk (sırtlan) anl. zabu ^c . (38a-16)
ceydār (Ar.)	: Yaprağı pelit yaprağına benzeyen bir ot çeşidi. (38a-19)
ceyfe (Ar.)	: Ölmüş nesnenin kokmuş gövdesi. (38a-17)
ceyhebük (Ar.)	: Sıçan zehiri, sıçan boku. anl. semmü'l-fār. (38a-18)
ceyl (Ar.)	: Yengeç. (38a-18)
ceyüş (Ar.)	: Mısır fıstığı denen kestaneye benzer bir ağaç çeşidi asla kullanılmaz. (38a-20)
ceza^c (Ar.)	: eşşābbu'l-ḥadişü's-sinn ????. (36a-6)
cez̄b (Ar.)	: Hurma ağacının tepesi. anl. cumār. (36a-7)
cez̄eb (Ar.)	: Ağızda tükrüğün kesilmesi. anl. inḳıṭā ^c ü'r-rīḳ. (36a-5)
cezer (Ar.)	: Havuç. anl. geşür. (36b-1)
cezer-i iḳlīṭī (Ar.)	: Bir yaban havucu türü. (36b-3)
cezerü'l-berrī (Ar.)	: Yaban havucu. anl. işḳākīl, şaḳākīl. (36b-2)
cezmāzec (Ar.)	: İlgin ağacı yemişi. anl. şemeretü't-ṭurfā. (36b-3)
cez³ (Ar.)	: Bir çeşidi Yemen'den, diğer çeşidi Çin'den gelen bir taş çeşidi. (36b-4)
cırāğıla (Far.)	: Yıldız böceği. (39a-9)
cibillet (Ar.)	: Yarattılmak. anl. ḥılḳat. c. cibilāt. (35b-2)

cidāye (Ar.)	: Geyik. anl. gazāl. (36a-2)
ciger-gūşe (Far.)	: anl. ziyādetü'l-kebid. (39a-13)
cihān-zinde (Far.)	: Yaz kış solmayan bir çiçek. (39a-17)
cihr (Ar.)	: Gece görüp, gündüz göremeyen bir göz hastalığı. (38a-15)
cild (Ar.)	: Deri. c. cülūd. (36b-24)
cild-i ibn-i avā (Ar.)	: Çakal derisi. (37a-10)
cildü'l-ḥuff (Ar.) (11)	: Deve tabanının altındaki deri. (37a-10)
cildü'l-ḫunfuz (Ar.)	: Kirpi derisi. (37a-11)
cillavaz (Ar.)	: 1. Bir fındık türü. 2. Köknar. (36b-27)
cins (Ar.)	: Çeşit, türlü, nevi. c. ecnās. (37b-4)
cirā (Far.)	: Çam ağacının sakızı. (39a-9)
circir (Ar.)	: Bakla. (36a-11)
circir (Far.)	: Bakla. anl. ful. (39a-10)
circir (Far.)	: Su kerdemesi (teresi). (39a-10)
circirü'l-mısrī (Ar.)	: Yaban baklası. anl. termeye. (36a-20)
ciriş (Ar.)	: Ten, ceset. (36a-16)
ciriyy (Ar.)	: 1. Yılan balığı. 2. Yayın balığı. (36a-17)
cirrīş (Ar.)	: Sazan balığı. (36a-10)
cirriyye (Ar.)	: Kursak. anl. ḥavşala. (36a-18)
cirşāb (Ar.)	: Hasta olduktan sonra zayıflayıp gövdede çiban çıkması. (36a-16)

cirşām (Ar.)	: Hasta olduktan sonra zayıflayıp gövdede çıban çıkması. (36a-16)
ciru (Far.)	: Köpek yavrusu. anl. hıyārek zaḥmeti. (39a-10)
ciryāl (Ar.)	: Şarap. anl. ḥamr. (36a-18)
cism (Ar.)	: Gövde. c. ecsām. (36b-6)
civār (Ar.)	: 1. Yakınlık. 2. Komşuluk. (37b-15)
cive (Far.)	: Civa. anl. jeyve, zıbaḳ. (39a-20)
ciz' (Far.)	: Yemen'de olan madeni bir taş. (39a-11)
cubārī (Ar.)	: Toy kuşu. (35b-1)
cūd (Ar.)	: Cömertlik. (37b-13)
cufūr (Far.)	: Piliç, tavuk yavrusu. (39a-23)
cuḡrı (Far.)	: Süzme yoğurt. anl. çifrāt. (39b-2)
cuḡundur (Ar.)	: Çükündür, pancar. (36b-16)
cuḡāf (Ar.)	: Zarar, ziyan edici. anl. muẓır. (35b-13)
cuhām (Ar.)	: İnsanı zayıflatan, gözleri kanlandıran bir hastalık. (35b-13)
cuḡdem (Ar.)	: Ayakları uzun, yeşil çekirge. c. cuḡādib. (35b-19)
cūlem (Far.)	: 1. İç yemişi 2. İç yağı. (39b-3)
culnār (Far.)	: Nar çiçeği. (39a-25)
cul'ala' (Ar.)	: Bok böceği. (36b-25)
culşīrīn (Ar.)	: Gül-i nesrin (yaban gülü), kendisi beyaz ortası sarı sade bir gü. (37a-4)
cumān (Ar.)	: Kuzgun otu. anl. sereḡs. (37a-19)

cumhūrī (<i>Ar.</i>)	: Üzüm şarabı. (37a-19)
cumūdū'l-leben-i fi's-şedy (<i>Ar.</i>)	: Memedeki sütün azalması, donması. (37a-20)
cunār (<i>Ar.</i>)	: Nar çiçeği. anl. gülnār. (37a-2)
cunbīd (<i>Ar.</i>)	: Kekik otu. (37b-11)
cuncul (<i>Ar.</i>)	: Dımışk'ta çok olan bir ot çeşidi. (37b-7)
cund-i bīdester (<i>Ar.</i>)	: Kunduz hayası. (37a-26)
cunīdū'r-rummān (<i>Ar.</i>)	: Nar çiçeğinin başlangıçta dökülmesi durumu. (37b-8)
cunūn (<i>Ar.</i>)	: Delilik. (37b-6)
cū' (Ar.)	: Açlık. (38a-5)
cu' al (<i>Ar.</i>)	: Donuzlan (bok) böceği. c. cu' āl. (36b-14)
cu' det (<i>Ar.</i>)	: Siyaha yakın kırmızılık, kızılılık. (35a-20)
cu' rez (<i>Ar.</i>)	: 1. Geyik buzağısı. 2. Yaban sığırının buzağısı. c. cārez. (35a-18)
cū' ü'l-baḡar (<i>Ar.</i>)	: Sığır iştahı, yemeğe doymamak. (38a-6)
cū' ü'l-kelb (<i>Ar.</i>)	: Köpek iştahı. (38a-5)
cūşā' (Ar.)	: Çok yemekten dolayı oluşan mide hazımsızlığı. (36b-8)
cūşīre (<i>Far.</i>)	: 1. Börek 2. Tutmaç. (39b-2)
cūşuṣ (<i>Ar.</i>)	: Göğüs. anl. şadr. (35a-19)
cuvn (<i>Ar.</i>)	: Karnı ve kanatları kara olan, bağırtlak türü bir kuş, yabani ördek, kıl kuyruk kuşu. (38a-7)
cuvni (<i>Ar.</i>)	: Karnı ve kanatları kara olan, bağırtlak türü bir kuş, yabani ördek, kıl kuyruk kuşu. (38a-7)

cūybār (<i>Far.</i>)	: Irmak kenarı. (39b-3)
cūycūd (<i>Far.</i>)	: Ağaç kurdu. (39b-5)
cūyine (<i>Far.</i>)	: Ağaçkakan kuşu. (39b-3)
cūyne (<i>Far.</i>)	: Kuğu. (39b-4)
cūbn (<i>Ar.</i>)	: Peynir. anl. pīz. (35b-3)
cüdcüd (<i>Ar.</i>)	: 1. Yaz aylarında öten bir böcek, orak kuşu. 2. Çekirgeye benzer bir böcek. c. cüdād. (35b-21)
cüdre (<i>Ar.</i>)	: Ur. c. cüdr. (35b-24)
cügrāt (<i>Far.</i>)	: 1. Süzme yoğurt. 2. Yoğurt. (39a-23)
cül (<i>Ar.</i>)	: 1. Burçak. 2. Mercimek. 3. Fiğ. (36b-23)
cülcülān (<i>Ar.</i>)	: Öldürücü zehir. anl. bīş. (37a-8)
cümāne (<i>Ar.</i>)	: Büyük inci. (37a-16)
cümcüme (<i>Ar.</i>)	: Baş kemiği. (37a-14)
cümmiz (<i>Ar.</i>)	: Firavun inciri. (37a-23)
cümü‘ (<i>Ar.</i>)	: Düveklı. (37a-17)
cünce (<i>Far.</i>)	: Üzüm çekirdeği. (39a-25)
cüncen (<i>Ar.</i>)	: Göğüs kemiği. anl. ‘azmü’ş-şadr. c. cenācin. (37b-2)
cündel (<i>Far.</i>)	: Sandal ağacı. (39a-27)
cüdübādester (<i>Far.</i>)	: Kunduz taşığı denilen darı. anl. cündībīdestur. (39a-26)
cünnār (<i>Ar.</i>)	: 1. Çınar ağacı. 2. Dudak. (37b-11)
cü‘cü‘ (<i>Ar.</i>)	: Kuş göğsü. (35a-18)

cürd (<i>Ar.</i>)	: 1. Erkek yılan. c. cürdān. 2. Köstebek. (36a-14)
cüşmān (<i>Ar.</i>)	: Her şeyin cisim ve gövdesi. (35b-10)
cüsrev-dārū (<i>Ar.</i>)	: Havlıncan bitkisi. anl. husrev-dārū. (36b-7)
cüsset (<i>Ar.</i>)	: Gövde, ceset. (35b-10)
cüvād (<i>Ar.</i>)	: Çok susamak. (37b-14)
cüvāriş (<i>Far.</i>)	: Bir macun türü. anl. gevāriş. (39a-27)
cüzām (<i>Ar.</i>)	: 1. Boy posa kanmak. 2. Uyuz hastalığı. anl. cüdām. (36a-6)
cüzd (<i>Far.</i>)	: Cırtlak böceği. (39a-22)
cüzd (<i>Far.</i>)	: Toykuşu. anl. ebu'n-naşr. (39a-21)
çāc (<i>Far.</i>)	: 1. Arpa. 2. Buğday. (38b-9)
çağnek (<i>Far.</i>)	: Yapalak kuşu, kāfirler kırlangıcı. (38b-24)
çaḥş (<i>Far.</i>)	: Organda beliren şişlik, ur. (38b-15)
çakāv (<i>Far.</i>)	: Serçe. anl. künbura, küberra. (38b-26)
çakçāk (<i>Far.</i>)	: Uyku esnasında insandan çıkan horultu. (38b-24)
çāmīn (<i>Far.</i>)	: 1. Bevl, sidik. 2. İşemek. (38b-10)
çarġ (<i>Far.</i>)	: Çakır doğanı. (38b-17)
çarġad (<i>Far.</i>)	: Yaz gecelerinde sabaha kadar öten karaca çekirge. (38b-17)
çārgūn (<i>Far.</i>)	: Hindistan cevizinin kabı. anl. besbāse. (38b-8)
çarḥa (<i>Far.</i>)	: Kalkan dikenini. (38b-17)
çārḥāne (<i>Far.</i>)	: Büyük kazan. (38b-8)
çārū (<i>Far.</i>)	: Süpürge. (38b-9)

çegri (<i>Far.</i>)	: 1. Hardal. 2. Ayrık otu. (38b-26)
çehār-meğz (<i>Far.</i>)	: Ceviz. (39a-7)
çekād (<i>Far.</i>)	: 1. Ense. 2. Başın tepesi. (38b-25)
çeke (<i>Far.</i>)	: Damla. (38b-27)
çekük (<i>Far.</i>)	: Serçeden büyük bir kuş. (38b-27)
çem-çem (<i>Far.</i>)	: Kat kat. anl. çām çām. (39a-1)
çemen (<i>Far.</i>)	: Yeşillik, bahçe. (39a-2)
çenbe (<i>Far.</i>)	: Üzüm çekirdeği. (39a-2)
çendel (<i>Far.</i>)	: Sandal ağacı. (39a-2)
çengār (<i>Far.</i>)	: Pas. anl. jengār. (39a-3)
çengelük (<i>Far.</i>)	: Sıkıntı ve hastalıktan iki büklüm olmuş kimse. (39a-3)
çenīn (<i>Far.</i>)	: Gönül, yürek. anl. cenān. (39a-5)
çenkūze (<i>Far.</i>)	: 1. Hindistan cevizi. 2. Köknar. (39a-2)
çepelheng (<i>Far.</i>)	: Sarı turbud, sarı turbud tohumu, sarı turbud kabı. (38b-14)
çepsīn (<i>Far.</i>)	: Alçı. (38b-14)
çerb (<i>Far.</i>)	: 1. Yağlı. 2. Semiz. 3. Galiz. (38b-16)
çerend (<i>Far.</i>)	: Yumuşak kemik. anl. kemürdek. (38b-18)
çerivāz (<i>Far.</i>)	: Yarasa. (38b-19)
çerye (<i>Far.</i>)	: Kuşak. (38b-19)
çestendil (<i>Far.</i>)	: Yürek oynaması. (38b-19)
çeş (<i>Far.</i>)	: Buğdayı bulgur haline getirmek. (38b-20)

çeşm (<i>Far.</i>)	: Göz. anl. ' ayn. (38b-20)
çeşmdāne (<i>Far.</i>)	: Çeşmezen denilen göz otu. (38b-21)
çeşmek (<i>Far.</i>)	: 1. Gözlük. 2. Çeşmezen denilen göz otu. (38b-21)
çeşmelān (<i>Far.</i>)	: Çeşmezen denilen göz otu. (38b-21)
çeşmezen (<i>Far.</i>)	: Ölmez diken tohumu. (38b-22)
çeşm-keşte (<i>Far.</i>)	: Şaşı olan kimse. (38b-22)
çevne (<i>Far.</i>)	: Güneş karası. (39a-7)
çınār (<i>Far.</i>)	: Çınar. (39a-16)
çintıyānā (<i>Yun.</i>)	: Eşek turpu. (37a-25)
çiçeld (<i>Far.</i>)	: Sıkıntı, zahmet. (39a-20)
çiğerbend (<i>Far.</i>)	: Karın içinde olan organlar. anl. sevādu'l-baṭn. (39a-11)
çihil-pāy (<i>Far.</i>)	: Zehirli bir çıyan, kırkayak. (39a-18)
çīlān (<i>Far.</i>)	: Hünnap yemişi. (39a-20)
çilcele (<i>Far.</i>)	: Kaplumbağa. (39a-14)
çille (<i>Far.</i>)	: Yeni doğurmuş kadının hali, loğusalık. anl. nifās. (39a-15)
çine-dān (<i>Far.</i>)	: Kursak. (39a-16)
çivāk (<i>Far.</i>)	: Peksimet lokması. (39a-17)
çūb-sūrḡ (<i>Far.</i>)	: Bakam ağacı. (39b-1)
çuğale (<i>Far.</i>)	: Çağla bademi. (39a-24)
çūpīne (<i>Far.</i>)	: Tavuk yavrusu. (39b-1)
çügri (<i>Far.</i>)	: 1. Ribas denilen ot. 2. Kuzukulağı otu. (39a-24)

çügrī (<i>Far.</i>)	: 1. Rivas denilen ot. 2. Kuzukulağı. (39a-13)
dābbet (<i>Ar.</i>)	: Hareketli nesnelere. (49b-13)
dābira (<i>Ar.</i>)	: İnsan butunun altındaki et parçasında bulunan sinirler. anl. dābiratü'l- insān. (49b-24)
dādsec (<i>Far.</i>)	: Sarmaşık. anl. leblāb, ba ^c zīd. (49b-17)
dāfnī (<i>Far.</i>)	: Defne ağacı. anl. ğār. (49b-19)
dağ (<i>Far.</i>)	: Üzerinde kıl bitmeyen baş. (53a-19)
dāğ (<i>Far.</i>)	: İnsan veya hayvan vücuduna kızgın demirle vurulan damga, dağlama. (52b-27)
dağfil (<i>Ar.</i>)	: Fil yavrusu. (50b-5)
dāğışat (<i>Ar.</i>)	: Diz üstünde hareket eden yuvarlak kemik. (49b-21)
dāğışat (<i>Ar.</i>)	: Diz üstünde hareket eden yuvarlak kemik. (50b-3)
dāğine (<i>Far.</i>)	: Dağlama aleti. (52b-27)
dağmira (<i>Ar.</i>)	: Karıştırmak. anl. ħalt. (50b-4)
dağnāş (<i>Ar.</i>)	: Diken kuşu, saka kuşu. (50b-5)
dāh (<i>Far.</i>)	: On adet. anl. ^c aşara. (53a-6)
dağhu'l-emir (<i>Ar.</i>)	: Bostan-ı efrüz. (50a-4)
dāhıs (<i>Ar.</i>)	: Tırnak ucunda olan yara, hastalık. anl. kırlağun. (50a-6)
dāhī (<i>Ar.</i>)	: Zeyrek, iyi fikirli, mahir kişi. c. dūhāt. (49b-12)
dağş (<i>Ar.</i>)	: Ayakla tepmek. (50a-5)
dağs (<i>Ar.</i>)	: Fāsıd olmak. (50a-4)
dağaku'l-kendir (<i>Ar.</i>)	: Akgünlük ağacının küçüğü. (50b-12)

daḳal (<i>Ar.</i>)	: Kuru hurma. (50b-11)
daḳīḳ (<i>Ar.</i>)	: 1. Un. 2. İnce nesne. c. deḳāyīḳ. (50b-10)
daḳḳ (<i>Ar.</i>)	: 1. Dövmek, vurmak. 2. Çok yemekten kaynaklanan hazımsızlık. (50b-9)
dāl (<i>Far.</i>)	: Kartal. (52b-27)
dalaḳ (<i>Ar.</i>)	: Sansar. anl. ibn-i maḳraş. (50b-16)
daldūg (<i>Ar.</i>)	: 1. Sefendulyūn denen bir devā. 2. Yaban kimyonu. (50b-22)
dālize (<i>Far.</i>)	: 1. Çalığışu. 2. Serçe. (53a-1)
damāgāt (<i>Ar.</i>)	: Beyne kadar ulaşmış baş yarığı. (51a-2)
dāmḡūl (<i>Far.</i>)	: Ur. anl. sal' a, ḥanāzīr rīcne. (53a-1)
dāmiḡāt (<i>Ar.</i>)	: Kanın belli olup akmadığı yara, iç kanama. (51a-1)
dānā (<i>Yun.</i>)	: Nar. (55a-26)
dānça (<i>Far.</i>)	: Mercimek. anl. ' ades. (53a-2)
dāne (<i>Far.</i>)	: 1. Habbe. 2. Kuşyemi. 3. İlim. 4. ālim. (53a-4)
dane (<i>Far.</i>)	: 1. Beden. 2. Sevinçlilik, gönül ferahlığı. 3. Hiddet. (53a-24)
dānec (<i>Ar.</i>)	: Sadece Acemde olan anzer yemişi. (49b-14)
dāne-i sebz (<i>Far.</i>)	: Meneviş ağacının tanesi. anl. ḥabbetü'l-ḥazrā. (53a-5)
dānek (<i>Far.</i>)	: 1. Çekirdek. 2. Dirhem'in dörtte biri. 3. Miskalin altıda biri. anl. dānuḳ. (53a-3)

dānık (<i>Ar.</i>)	: Eskiden kullanılan bir ağırlık ölçüsü birimi. c. davānık. (49b-11)
dānık (<i>Far.</i>)	: Bir miskalin üçte biri. (51a-14)
danğa (<i>Far.</i>)	: Buğdaygillerden, genellikle buğday tarlalarında yetişen, tohumu zehirli yabani bir bitki. (53a-23)
dāʾ (<i>Ar.</i>)	: 1. Hastalık. 2. Zahmet. c. edvāʾ. 3. Küçük hayvan. (49b-9)
daʿş (<i>Ar.</i>)	: 1. Titremek. 2. Zayıf olmak. (50a-27)
dāʾü'l-fil (<i>Ar.</i>)	: 1. Baldır ve ayağın şişmesi. 2. Damarların yoğun olması. (49b-14)
dāʾü's-şāʿleb (<i>Ar.</i>)	: Saç ve sakalın dökülmesi. (49b-13)
darāsec (<i>Ar.</i>)	: Hindiba türü. anl. yaʿzīd. (50a-19)
dār-būy (<i>Far.</i>)	: Öd ağacı (dulaptal otugillerden, tropik bölgelerde yetişen, dinî törenlerde yakılan ve yanarken güzel koku veren, odunu ve kabuğu hoş kokulu bir ağaç). (52b-25)
dār-devst (<i>Far.</i>)	: İt üzümü. (52b-26)
darḥūrtan (<i>Far.</i>)	: Kendi kaderince. (53a-12)
dār-ı fulful (<i>Far.</i>)	: Dāru'l-fülfül. anl. putrāk köki. (49b-19)
dārī (<i>Ar.</i>)	: Yulaf. anl. ʿalef. (49b-15)
dār-i şaʿiṣāʿān (<i>Far.</i>)	: Sert bir diken. anl. ʿūd-ı frengī, ḳandül, dīran-ı nārdīn, ʿūdū'l-barḳ, ʿūdū'l-ḳamārī. (49b-17)
dārmisk (<i>Far.</i>)	: Kocalar yarpuzu. (49b-21)
dārpejin (<i>Far.</i>)	: İt üzümü. (52b-25)

dārperīnān (<i>Far.</i>)	: Bakam ağacı (baklagillerden, odunundan kırmızı boya çıkarılan bir ağaç). (52b-25)
darrāḵan (<i>Far.</i>)	: Bir şeftali türü. (53a-12)
darufyanūn (<i>Yun.</i>)	: Dağ-ı bezr-i benci denilen yaramaz bir ot. (50a-18)
dāru'ş-şīnī (<i>Far.</i>)	: Tarçın. (49b-20)
dārū-yı bīhūş (<i>Far.</i>)	: Akıl alıcı ilaç. (52b-26)
dātūra (<i>Far.</i>)	:Tatula. anl. cevz-i māsīl. (49b-21)
davfaş (<i>Ar.</i>)	: Bir soğan türü. (51b-3)
dayānyaṭas (<i>Ar.</i>)	: Kişinin her ne kadar su içerse içsin aynen işemesi hastalığı. (52b-13)
dāye (<i>Far.</i>)	: Çocuk emzirmek için tutulan kadın, sütanne. (53a-8)
dāyet (<i>Ar.</i>)	: Kalın, iri boyun. anl. mühre-i gerden. (49b-10)
dayḡarūcas (<i>Sür.</i>)	: Bakır taşı. anl. dayḡarūcās, dayracās. (52b-11)
dāzī (<i>Ar.</i>)	: Sarmaşığa benzeyen sarıçiçekleri olan bir bitki, heyūfaryakūn. (49b-16)
debā (<i>Ar.</i>)	: Kabak. anl. ḡar'. (49b-27)
debā (<i>Far.</i>)	: Kanatsız çekirge. (53a-9)
debaḵ (<i>Ar.</i>)	: Ökse, yelimkara. anl. perç. (49b-22)
debbāb (<i>Ar.</i>)	: Marsıma yaprağı (yerden 20 cm. yükselen, nane gibi kokan, ceviz yaprağından iri yapraklı bir ot yaprağı). anl. nemmām. (49b-27)
debe (<i>Far.</i>)	: Hayası şiş olan kişi. anl. ḡavluc. (53a-10)

debiyye (Ar.)	: 1. Deva. 2. Macun. (49b-26)
decācet (Ar.)	: Tavuk. c. dicāc, decācāt. (50a-1)
decāl (Ar.)	: Altın suyu. (50a-3)
decar (Ar.)	: Burçak. anl. kersene. (50a-2)
deccālet (Ar.)	: Katran. (50a-3)
ded (Far.)	: Yırtıcı hayvan. anl. seb ^c . (53a-11)
dedyenūr (Far.)	: Kovan otu. (53a-12)
deff (Ar.)	: Yan. anl. cenb. (50b-6)
defter (Ar.)	: Yazılmış mektup. c. defātir. (50b-7)
deḥan (Ar.)	: 1. Fesād 2. Kaygı, tasa, kederlilik. (50a-8)
dehānic (Far.)	: İki hörgüçlü deve. (53a-25)
dehbere (Far.)	: Doğuran hayvanın ilk sütü, süd ağuzı. (53b-1)
dehenec (Ar.)	: Berfec türünden, iyisi yeşil olan, Kıbrıs adasında bulunan bir taş çeşidi. anl. dehne-i frengi. (52b-3)
dehke (Far.)	: Kandara otu, hasır sazi, koğa otu. (53a-25)
dehlāş (Ar.)	: Arslan. anl. esed. (52b-3)
dehmeḳat (Ar.)	: Yumuşak ve iyi yemek. 2. Her nesnenin yumuşağı. (51b-11)
dehmeşt (Far.)	: Defne ağacı. (53a-26)
dehne (Far.)	: Kıymetli bir taş. (53a-27)
dehr (Ar.)	: 1. Zamān, yıl. anl. ^c ām 2. Ebedi. (51b-10)
deḳā^c -i yemānī (Ar.)	: Küçük nar. (57a-11)

dekdek (<i>Ar.</i>)	: 1. Kımıldamak, hareket etmek. 2. Sancımak. (50b-14)
dekk (<i>Ar.</i>)	: 1. Vurmak, dövmek. anl. dağk. 2. Bir nesneyi ezip dövmek. (50b-13)
delbūs (<i>Ar.</i>)	: Yaban süseninin kızıl bir türü, keklik çiğdemi. (50b-17)
delem (<i>Ar.</i>)	: Kumru. (50b-21)
delīde (<i>Far.</i>)	: Bulgur aşısı. anl. delik umac aşısı. (53a-20)
delīk (<i>Ar.</i>)	: Yağ ve hurmayla yapılan yemek. (50b-22)
delīk (<i>Ar.</i>)	: Kızıl gül dökülüp ondan oluşan kızılca yemiş. (50b-20)
delīl (<i>Ar.</i>)	: Yol gösterici, kılavuz. (50b-16)
delnīs (<i>Ar.</i>)	: Küçük sadef bucası, butu. (50b-20)
dem (<i>Far.</i>)	: 1. Nefes. 2. Solunum hastalığı. 3. Tüyleri ürpermek. (53a-20)
demādīm (<i>Ar.</i>)	: Börülce. (51a-10)
demġ (<i>Ar.</i>)	: Başı, beyni yarmak. (51a-1)
dem-girift (<i>Far.</i>)	: 1. Kokmuş 2. Azmış. 3. Çürüyüp bozulan. (53a-21)
demī (<i>Ar.</i>)	: Kan. anl. dem. c. demī, demevī. (51a-6)
demīdegī (<i>Far.</i>)	: Kurdeşeni, ciltte çeşitli sebeplerle oluşan kaşıntılı döküntü. (53a-22)
demmm (<i>Ar.</i>)	: Kan. c. dimā'. (50b-24)
demām (<i>Ar.</i>)	: Bir tür ilaç. (51a-5)

demmü'l-aḥaveyn (Ar.)	: İki kardeşkanı. anl. ḥūñ-ı siyavişān. (51a-8)
dem^ç (Ar.)	: Helak olmak. 2. Gözyaşı. anl. dumū ^ç . (50b-25)
dem^ç at (Ar.)	: Gözyaşının bir damlası. c. dem ^ç . (50b-25)
demrīc (Ar.)	: Demir fırınlarında olan kurum. (51a-7)
demü'l-ḥırba (Ar.)	: Güneşte farklı renklerde görünen ela kelerin kanı. (51a-9)
demü's-su^ç bān (Ar.)	: İki kardeşkanı. anl. demmü'l-aḥaveyn. (51a-9)
dend (Ar.)	: anl. ḥabbu's-salāṭīn.
denderān (Ar.)	: İri taneli bezelye. anl. arāḳuvmaş. (51a-17)
denef (Ar.)	: 1. Devası olmayan hastalık. 2. Hasta, sıkıntılı. 3. Zayıf olmak. (51a-13)
denen (Ar.)	: Yüzünden su akmak. (51a-16)
denif (Ar.)	: Zayıf kimse. (51a-12)
denḳa (Ar.)	: Buğdaygillerden, genellikle buğday tarlalarında yetişen tohumu zehirli, yabani bir bitki, delice. anl. zevān, şilem. (51a-16)
depūçe (Far.)	: Sülük denilen siyah kurtçuk. (53a-10)
der (Ar.)	: Böğürtlen yemişi. anl. şemeratü'l- ^ç allīk. (50a-20)
derābīc (Ar.)	: Sarmaşık türü. anl. leblāb. (50a-22)
der-āgūş (Far.)	: Kucaklamak. (53a-12)
derāḳīn (Ar.)	: Tüysüz şeftali. anl. edraḳī. (50a-15)
deran (Ar.)	: Kir, pas. anl. vesah. (50a-12)
derdāb (Ar.)	: Yablağaç denilen küçük, alaca kavun. anl. destnebūye. (50a-21)

derdāh (<i>Far.</i>)	: Hastalıktan kalkmış kimse. (53a-15)
derdār (<i>Ar.</i>)	: Bir cins sūt ađacı. (50a-11)
derdār (<i>Ar.</i>)	: Kara ağaç. (50a-20)
derdeze (<i>Far.</i>)	: Çocuk doğurma sancısı, doğum ağrısı. (53a-13)
derd-i nāhun (<i>Far.</i>)	: Tırnakla et arasında ıkan bir ıban, kurlugan. (53a-15)
derd-i pāy (<i>Far.</i>)	: Damla hastalığı. (53a-13)
derd-i seg (<i>Far.</i>)	: Dert. anl. zatu'r-riye. (53a-14)
derd-i siyāh (<i>Far.</i>)	: Terleme hastalığı. anl. hummā-yı muhriķa. (53a-14)
derdiyyü'l-hall (<i>Ar.</i>)	: Sirke tortusu. (50a-16)
derdiyyü'l-hamr (<i>Ar.</i>)	: şarap tortusu. (50a-16)
dergār (<i>Far.</i>)	: 1. Turfanda yemiş. 2. Sışancıl kuşu. 2. aylak kuşu. (130b-21)
derġařt (<i>Far.</i>)	: Bir tür ot. (130b-18)
derġařt (<i>Far.</i>)	: Sebze. (53a-16)
derħasīsār (<i>Ar.</i>)	: Benek. anl. dehn-i belsāne. (50a-17)
derhem (<i>Far.</i>)	:Karmakarışık, dolaşık, perişan. (53a-17)
dermān (<i>Far.</i>)	: are, ila. (53a-16)
dermān-de (<i>Far.</i>)	: 1. Aciz, aresiz kalmış. 2. Yorulup düşmüş. (53a-17)
dermek (<i>Ar.</i>)	: 1. Fazlasıyla beyazlatmak. 2. Beyaz un. (50a-22)
derrāc (<i>Far.</i>)	: Kekliğe benzer bir kuş, turac kuşu. (53b-9)
dersec (<i>Ar.</i>)	: Mercimek. (50a-12)

derūdī (<i>Ar.</i>)	: Çökek, tortu. (50a-15)
derunc-ı ‘akrabī (<i>Ar.</i>)	: Çiyan otu, akrep otu. (50a-17)
deryā (<i>Far.</i>)	: Deniz. anl. baħr. (53a-18)
deryās (<i>Ar.</i>)	: 1. Karamuk kökü. 2. Enbarbāris kökü. (50a-18)
derzāk (<i>Far.</i>)	: Eklem. anl. maḡsal. (53a-16)
des (<i>Ar.</i>)	: Kūğā denilen hasır sazi. anl. berdī. (50a-24)
desem (<i>Ar.</i>)	: 1. Yağlı olmak. 2. Ayı yavrusu. (50a-26)
desī^c (<i>Ar.</i>)	: İki omuz arasında boyun battığı yer. (50a-25)
desmer (<i>Far.</i>)	: Mesele. (53a-19)
desmere (<i>Far.</i>)	: Börülce. (53a-19)
dessāset (<i>Ar.</i>)	: Toprak içinde olan bir yılan türü. (50a-23)
dest (<i>Far.</i>)	: El. (53a-18)
dest enbūye (<i>Far.</i>)	: Yaylangac. anl. ŧemmāme. (53a-18)
destnebu-yı utruc (<i>Ar.</i>)	: Merkebu turuncu denen bir turunç. (50a-24)
devā (<i>Ar.</i>)	: 1. İlaç, çare. anl. mu‘ālaca 2. İlaçların birleşimi. (51a-18)
devālī (<i>Ar.</i>)	: Baldır damarlarının yoğunlaşması. (51b-6)
devām (<i>Ar.</i>)	: 1. Ebedī olmak. 2. Sabit olmak. 3. Sākin olmak. (51a-21)
devā³-i dem (<i>Ar.</i>)	: Ağaç kanı denen, mummyada kullanılan zamk gibi bir nesne. anl. dūdem. (51b-7)
devā³’ü’l- ħuṭṭāf (<i>Ar.</i>)	: Kırlangıç devası. anl. ħālīd, meyn. (51b-6)
devā³’ü’n-nemir (<i>Ar.</i>)	: Kaplan devası. (51b-5)

devāü'l-ḥayye (Ar.)	: Eşek turpu. anl. çinṭıyāne. (51a-25)
devbārūc (Ar.)	: Kanbel otu. anl. kākenc. (51a-27)
devbiletü's-ṣedy (Ar.)	: Memede çiban çıkması. (51a-22)
devel (Ar.)	: Hind zeytininin yaprağı. (51a-27)
devġ (Ar.)	: Ayran. (51b-3)
devḥ (Ar.)	: Hasır sazi. anl. berdī. (51b-3)
devḥale (Ar.)	: Yaş hurma. (51a-19)
devḥate (Ar.)	: Büyük ağaç. anl. ṣecere-i 'aẓīm. c. duvaḥ. (51a-19)
devḥule (Ar.)	: Yaş hurma. (51a-19)
devḥas (Ar.)	: Pire otu. (51a-26)
devḥū (Ar.)	: Yaban havucu tohumu. (51a-27)
devm (Ar.)	: Mukal azrak ağacı. (51a-25)
devrāḥ (Far.)	: Hastalıktan kalkmış kimse. (53a-25)
devraḥūlī (Ar.)	: Yaban süseni türü. anl. delbūş. (51b-4)
devş (Ar.)	: Demirci suyu. (51b-5)
devsar (Ar.)	: Çavdar. (51b-9)
devser (Ar.)	: Yulaf. (51a-25)
devşāb (Ar.)	: Hurma pekmezi. anl. dıbs. (51a-26)
devvār (Ar.)	: Baş dönmesi hastalığı. (51b-9)
devy (Ar.)	: Kulak ötmek. (51a-22)
dey (Far.)	: Kış. anl. şitā. (53b-1)
deyasākūs (Yun.)	: İt marulu. anl. ṭaraḳluḳ. (52b-9)

deynār (<i>Sür.</i>)	: Sarmaşık türü. anl. ekşüs. (52b-7)
deysākūdā (<i>Ar.</i>)	: Şarap. anl. şarāb-ı remān, şarāb-ı haşhāş. (52b-12)
deyūdār (<i>Ar.</i>)	: 1. Cin ağacı, yaban ardıcısı türü. 2. Hind sanevberi. (52b-6)
dık (<i>Ar.</i>)	: İnce ağırlı denen ısıtma. (50b-10)
dırş (<i>Ar.</i>)	: Sıçan yavrusu. c. durışşa, adrāş. (50a-14)
dībacet (<i>Ar.</i>)	: Her nesnenin yüzü ve evveli. (52b-5)
dībaķ (<i>Far.</i>)	: Berc yemişi, ökse de denilen yapışkan madde. anl. yelemķara. (53b-2)
dībs (<i>Ar.</i>)	: Hurma pekmezi. (49b-25)
difā' (<i>Ar.</i>)	: 1. Kızgınlık. 2. Sıcaklık, hararet. (50b-6)
diflī (<i>Ar.</i>)	: 1. Acı bir ot türü. 2. Aķu (zakkum) ağacı. (50b-8)
difr (<i>Ar.</i>)	: Murdar kokan koltuk altı kokusu. (50b-7)
dihle (<i>Far.</i>)	: Hasır sazına benzer bir ot, kandara otu. (53b-5)
dijīrīne (<i>Far.</i>)	: Bir ur çeşidi. anl. ğudde. (53b-5)
dīk (<i>Ar.</i>)	: Horoz. anl. badanūs. c. dūyūk, adyāk. (52b-5)
dīk (<i>Far.</i>)	: Çölmekdür. anl. kıdır. (53b-6)
dīķ (<i>Far.</i>)	: Ökse denilen yapışkan madde. anl. yelemķara. (53b-6)
dīkberdīk (<i>Ar.</i>)	: İlaç terkibi. anl. merk-mūş. (52b-10)
dīkü'l-ħasen (<i>Ar.</i>)	: Bostanlarda olan, dana burnu denen küçük bir hayvan. (52b-8)
dileb (<i>Far.</i>)	: Çınar ağacı. (53b-4)

dīlem (<i>Ar.</i>)	: 1. Karınca 2. Kene. 3. Turac kuşunun erkeği. (52b-6)
dilkīn (<i>Far.</i>)	: Dokununca pis koku çıkaran bir tür böcek, toñuzlan kırdı. (53b-4)
dimāğ (<i>Ar.</i>)	: Beyin. <i>c.</i> edmiğa. (51a-3)
dimķis (<i>Ar.</i>)	: İbrişim. <i>anl.</i> kıazz. (51a-4)
dinķās (<i>Ar.</i>)	: Bozmak, karıştırmak, fesada uğratmak. (51a-15)
dipvāspet (<i>Far.</i>)	: Kara yonca otu. <i>anl.</i> ħandaķūķ. (53b-6)
dirhem (<i>Ar.</i>)	: On dört kırat, yigirmi dört tasavvuc, kırk sekiz habbe ölçüsünde bir ağırlık ölçüsü. (50a-13)
dirmene (<i>Far.</i>)	: Eskiden mide hastalıklarında kullanılmış olan acı bir ot. <i>anl.</i> şeyķ. (53b-3)
dirvāķ (<i>Far.</i>)	: Hastalıktan kalkmış kimse. (53b-4)
dīvķe (<i>Far.</i>)	: Sülük, tahıl biti, güve. (53b-7)
divs (<i>Far.</i>)	: Demir suyu. <i>anl.</i> mā`u'l-ħadīd. (53b-25)
diyūnāfunbatyas (<i>Ar.</i>)	: Lūf kökü. (52b-10)
dūc (<i>Far.</i>)	: 1. Ćarşaf 2. Yorgan. (53b-17)
dūd (<i>Far.</i>)	: Duman, tütün. (53b-19)
dūdet (<i>Ar.</i>)	: Kurtķuk, böcek. (51a-20)
dūdīl-ibil (<i>Ar.</i>)	: Bok böceđi. <i>anl.</i> dūdu'l-aşfer, ħanfusā böceđi. (51b-8)
dūdūy (<i>Far.</i>)	: İçi farklı dışı farklı renkte olan gül. (53b-20)
dūdū'l-em`ā (<i>Ar.</i>)	: Bağırsaklarda ve makadda olan solucanlar, kurtlar. (51b-1)

dūdū'l-ḥarīr (Ar.)	: Gönül kurdu. (51b-2)
dūdū'l-ḳazz (Ar.)	: İbrişim kurdu. (51b-4)
dūdū'l-ḳırmız (Ar.)	: Kırmız böceği, kırmızı boya üretilen kıymetli bir böcek. (51b-2)
dūġ (Far.)	: Ayran. anl. naḥīz, leben-i ḥāmīz. (53b-26)
duġū (Far.)	: Yağ tortusu. (53b-12)
dūġvā (Far.)	: Yoğurt aşısı. anl. mastevī aşısı, tavġa. (53b-26)
dūḥ (Far.)	: Hasır sazi. (53b-18)
duḥān (Ar.)	: Tütün. c. adḥıne, devāḥm. (50a-6)
dūḥ-ḫekād (Far.)	: Kafasında saç olmayan kimse. anl. aṣla ^c . (53b-18)
duḥn (Ar.)	: 1. Beyaz darı. 2. Nohut. c. duḥun. (50a-5)
duḥrucet (Ar.)	: Tonuzlan böceğinin yuvalandığı pislik. (50a-4)
dūḥt (Far.)	: Kız oġlan. (53b-18)
duḥūl (Ar.)	: Girmek. (50a-8)
ḫuḥul (Ar.)	: İklil. (77b-13)
dūjnadār (Far.)	: Zehirli her böcek. (53b-21)
dūḫū (Far.)	: Yaban havucu tohumu. (53b-27)
dumāġ (Ar.)	: Üzüm çubuğundan akan su. (50b-11)
dūmgaz (Far.)	: Badem. anl. levz. (53b-27)
dumu^c (Ar.)	: Gözyaşının aktığı yerlerin izi, belirtisi. (50b-26)
dūmūy (Far.)	: Kırcıl insan, sakalının yarısı ağarmış yarısı siyah kimse. (54a-1)
du^c (Ar.)	: Baş ağrısı. anl. veca ^c u'r-re ^s . (74b-7)

du‘mūs (<i>Ar.</i>)	: Suda yaşayan, rengi karaya meyilli it balığı. c. da‘āmīs. (50b-1)
dūpūş (<i>Far.</i>)	: 1. Başörtüsü. 2. Duvak. (59a-7)
dūrak (<i>Far.</i>)	: Süzölmüş yoğurt. (53b-19)
dūskīn (<i>Far.</i>)	: Yapışkan nesne. anl. lezc. (53b-22)
dūşāb (<i>Far.</i>)	: Pekmez. anl. debs. (53b-23)
dūşīde (<i>Far.</i>)	: 1. Emzikli kadın. 2. Sağılır hayvan. 3. İkiz oğlan. (53b-23)
dūşīze (<i>Far.</i>)	: Kız oğlan. (53b-24)
dūşīzegī (<i>Far.</i>)	: Kızlık bağı, bekāret. (53b-24)
duvār (<i>Ar.</i>)	: Baş çevirmek. (51a-24)
duveybet (<i>Ar.</i>)	: Küçük hayvan. (51a-23)
dūbb (<i>Ar.</i>)	: Ayı. c. dübeb. (49b-23)
dūh (<i>Far.</i>)	: Kuyruk. anl. düm. (54a-2)
dūhl (<i>Ar.</i>)	: Biraraya toplanmış et. c. laħm-ı müctemī‘ a. (50a-7)
dūhle (<i>Far.</i>)	: Kandara denilen dikenli bir ot. (54a-2)
dūhn (<i>Ar.</i>)	: Hububat, ot, çiçekten olan yağ. c. dūhūn, edhān. (51b-12)
dūhne (<i>Far.</i>)	: Darı. (53b-8)
dūhnede (<i>Far.</i>)	: Şehadet parmağı, salavat parmağı. (53b-11)
dūhn-i aşlu'l-māmīrān (<i>Ar.</i>)	: Karamuk kökü yağı. anl. māmīrān köki yağı. (52b-1)
dūhn-i bezrū'l-abħare (<i>Ar.</i>)	: Isırgan dikenli tohumunun yağı. (52a-10)

dühn-i bezrü'l-fecel (Ar.)	: Turp tohumu yağı. (52a-9)
dühn-i bezrü'l-kittān (Ar.)	: Keten tohumundan olan bezir yağı. (51b-12)
dühn-i darçin (Ar.)	: Tarçın yağı. (51b-22)
dühn-i faḳāhu'l-ḫalāf (Ar.)	: Söğüt çiçeğinin yağı. (51b-25)
dühn-i ferfeyün (Ar.)	: Ferfeyün yağı. (52b-2)
dühn-i ḫabbetü'l-ḫuzrā (Ar.)	: Küçük meneviş, çitlembik ağacı yağı. (52a-9)
dühn-i ḳaşā-i ḫimār (Ar.)	: Eşek hıyarı yağı. anl. düvlecik, çirt-i emmān yağı, hınṭal yağı, 'alḳam yağı. (52a-14)
dühn-i lebb-i ḫūḫ (Ar.)	: Şeftali çekirdeği içi yağı. (52a-5)
dühn-i nevyü'l-meşmeş (Ar.)	: Zerdali çekirdeği yağı. (52a-6)
dühn-i nūri'l-ḳandül (Ar.)	: Kudüs-i şerif dağlarında yaş dikenli mugaylān (devedikeni) ağacı gibi bir ağacın çiçeğinin yağı. (51b-27)
dühn-i zehretü'l-kerem (Ar.)	: Üzüm çiçeğinin yağı. (51b-24)
dühnü'l- ācar (Ar.)	: Kiremid yağı. anl. dühn-i mübārek. (52a-2)
dühnü'l-ās (Ar.)	: Mersin yağı. (51b-15)
dühnü'l-atrac (Ar.)	: Turunc kabuğu yağı. (52a-13)
dühnü'l-ayrasā (Ar.)	: Kök süsen kökü yağı. (51b-21)
dühnü'l-bābūnec (Ar.)	: Papatya yağı. (51b-15)
dühnü'l-badrūc (Ar.)	: Tere-yi ḫorosānī otunun yağı. (51b-18)
dühnü'l-balsān (Ar.)	: Balsan, reçine yağı. (51b-17)
dühnü'l-bān (Ar.)	: Sorgun ağacı tohumunun yağı. (51b-16)
dühnü'l-banc (Ar.)	: Ban tohumu yağı. (52a-9)

dühnü'l-baṭm (Ar.)	: Büyük meneviş, çitlembik ağacı yağı. (52a-8)
dühnü'l-benefsec (Ar.)	: Benefşe yağı. (51b-14)
dühnü'l-beyz (Ar.)	: Yumurta yağı. (52a-18)
dühnü'l-bunduk (Ar.)	: Fındık yağı. (52a-7)
dühnü'l-cell (Ar.)	: Gül yağı. (52a-21)
dühnü'l-cevz (Ar.)	: Ceviz yağı. (52a-5)
dühnü'l-dāru'l-şey' ān (Ar.)	: 1. 'ūd-ı frengi yağı. 2. Hind sümbülü yağı. (52a-23)
dühnü'l-deflī (Ar.)	: Ağu (zakkum) ağacının yağı. (52a-15)
dühnü'l-efsantīn (Ar.)	: Pelin, yavşan yağı. (52a-19)
dühnü'l-emlac (Ar.)	: Emlac-ı hindī denen yemişin yağı. (52a-3)
dühnü'l-fistık (Ar.)	: Şam fıstığı yağı. (52a-7)
dühnü'l-ğadāf (Ar.)	: Kuzgun yağı. (52a-25)
dühnü'l-ğāvend (Ar.)	: Habeşistan ve Hindistan'dan gelen iç yağına benzer, kavun. (52a-27)
dühnü'l-ḥalk (Ar.)	: Za' feran (safran) yağı. (51b-16)
dühnü'l-ḥall (Ar.)	: Susam yağı. anl. şurūgane. (51b-13)
dühnü'l-ḥamāhem (Ar.)	: Yarpuz çiçeği yağı. (51b-20)
dühnü'l-ḥamms (Ar.)	: Nohut yağı. (52a-18)
dühnü'l-ḥanzal (Ar.)	: Ebu cehil karpuzu yağı. (52a-17)
dühnü'l-ḥardal (Ar.)	: Hardal tohumunun yağı. (52a-11)
dühnü'l-ḥarmal (Ar.)	: Üzerlik tohumu yağı. (52a-12)
dühnü'l-ḥasek (Ar.)	: Demirdikeni yağı. (51b-26)

dühnü'l-ḥaṣḥāṣ (Ar.)	: Kara haşhaş yağı. (52a-17)
dühnü'l-ḥayāt (Ar.)	: Yılan yağı. (52a-21)
dühnü'l-ḥayrī (Ar.)	: Sarı şebboy yağı. (51b-26)
dühnü'l-ḥılbe (Ar.)	: Boy tohumu yağı. (51b-23)
dühnü'l-ḥınnā (Ar.)	: Kına yağı. (51b-21)
dühnü'l-idḥır (Ar.)	: Mekke ayruğı bitkisinin yağı. (51b-17)
dühnü'l-kādī (Ar.)	: Hurma ağacına benzer bir ağacın çiçeğinin yağı. (52a-13)
dühnü'l-ḳamḥ (Ar.)	: Buğday yağı. (52a-18)
dühnü'l-ḳarʿ (Ar.)	: Kabak yağı. (51b-14)
dühnü'l-ḳarṭam	: Usfur tohumu yağı. (52a-10)
dühnü'l-ḳayşūm (Ar.)	: Ayvadene yağı. (51b-19)
dühnü'l-kefrī (Ar.)	: 1. Hurma çiçeği yağı. 2. Hurma koruğunun kabuğunun yağı. (52a-1)
dühnü'l-ḳıst (Ar.)	: Kıst (çıban kabuğu) yağı. (52a-20)
dühnü'l-ḳıbrıt (Ar.)	: Kibrit yağı. (52a-24)
dühnü'l-lādin (Ar.)	: Ladin yağı. (52a-24)
dühnü'l-levzū'l-ḥulv (Ar.)	: Tatlı badem yağı. (51b-15)
dühnü'l-levzū'l-mürr (Ar.)	: Acı bādem yağı. (51b-16)
dühnü'l-māʿi (Ar.)	: Su yağı, İran'dan gelen mumya madeni. (52a-25)
dühnü'l-merzencūş (Ar.)	: Sıçan kulağı otunun yağı. (51b-18)
dühnü'l-muşṭākī (Ar.)	: Sakız yağı. (52a-4)
dühnü'l-nārcīl (Ar.)	: Hindistan cevizi yağı. (52a-6)

dühnü'l-‘aḳārīb (Ar.)	: Akrep yağı. (52a-20)
dühnü'l-‘āḳarḳarḫā (Ar.)	: ‘ūdu'l-kahr yağı. (52a-20)
dühnü'l-‘aṣīru'l-‘ineb (Ar.)	: Sıkılmış üzüm yağı. (51b-21)
dühnü'l-sāṭı‘ (Ar.) ⁽²³⁾	: Laḫlaḫā-i süleymāniye denen bir otun yağı. (52a-22)
dühnü'l-seliḫa (Ar.)	: Seliḫa, tarçın yerine kullanılan kökün yağı. (52a-22)
dühnü'l-ṣaḳāyık (Ar.)	: Gelincik çiçeği yağı. (52a-21)
dühnü'l-ukḫuvān (Ar.)	: Sığır papatyası yağı. (51b-17)
dühnü'l-verd (Ar.)	: Gül yağı. (51b-14)
dühnü'l-yāsemīn (Ar.)	: Yāsemīn çiçeğinin yağı. (52a-2)
dühnü'n-nārdīn (Ar.)	: Sünbül-i rümī yağı. (51b-22)
dühnü'n-nercis (Ar.)	: Nergis çiçeği yağı. (51b-20)
dühnü'n-nesrīn (Ar.)	: Yabani gül yağı. (51b-23)
dühnü'n-nilūfer (Ar.)	: Nilüfer çiçeği yağı. (51b-25)
dühnü'r-rāzākī (Ar.)	: Beyaz süsen yağı. (51b-19)
dühnü's-safercel (Ar.)	: Ayva yağı. (51b-24)
dühnü'ş-şanavber (Ar.)	: Köknar yağı. (52a-8)
dühnü's-sezāb (Ar.)	: Sadeft otunun yağı. (51b-23)
dühnü'ş-şīlem (Ar.)	: Delice buğday yağı. (52a-19)
dühnü's-simsim (Ar.)	: Susam yağı. (51b-13)
dühnü'ş-şebeş (Ar.)	: Turak otu, dere otunun yağı. (51b-19)
dühnü'ş-şeceru'l-muṣṭakī (Ar.)	: Sakız ağacının yağı. (52a-4)

dühnü'ş-şehdānc (Ar.)	: Esrār tohumu yağı. anl. ḳunneb ağacı, kendir ağacı tuḫmı. (52a-16)
dühnü'ş-şüniz (Ar.)	: Kara çörek otu tohumunun yağı. (52a-11)
dühnü'z-zakḳūmu'ş-şāmī (Ar.)	: Zakkum yemişinin çekirdeği içi yağı. (52a-12)
dühnü'z-zanbaḳ (Ar.)	: Beyaz zambak yağı. (51b-26)
dühnü'z-zeytūn (Ar.)	: Zeytinyağı. (51b-14)
dührī (Ar.)	: Yaşlı. anl. musinn. (51b-11)
düjīne (Far.)	: Deri altında olan bez. (53b-22)
düjne (Far.)	: 1. Arı iğnesi. 2. Sinek iğnesi. 3. Fil hortumu. (53b-21)
dūkās (Ar.)	: Uyumlamak. anl. nu'ās. (50b-14)
dūlbet (Ar.)	: Çınar ağacı. (50b-15)
dūldül (Ar.)	: Kirpinin büyük bir türü. anl. ḳunfuz. (50b-18)
dūldül'l-baḫr (Ar.)	: Kara diken, deniz kirpisi. (50b-19)
dūlfin (Ar.)	: Domuz balığı. (50b-15)
düm (Far.)	: Kuyruk. (53b-12)
dümā' (Ar.)	: 1. Gözyaşı. 2. Yaz günlerinde üzüm çubuğundan akan su. (50b-26)
dümde (Far.)	: Kuyruk dibi. (53b-15)
dümmel (Ar.)	: 1. Çıban. 2. Kuyruk. (53b-14)
dümmel (Ar.)	: Büyük çıban. c. demāmīl. (51a-4)
dümyā (Ar.)	: Kemiksiz balık. anl. sībyān. (51a-11)
dünbāl (Far.)	: 1. Kuyruk. 2. Kuyruk sokumu. (53b-15)

dünbāl (<i>Far.</i>)	: Göz kuyruğu. (53b-15)
dünbe (<i>Far.</i>)	: Kuyruk dibi. (53b-15)
dünbek (<i>Far.</i>)	: Etlı, semız oğlan. (53a-9)
dünd (<i>Far.</i>)	: 1. Habbu's-selāfın adlı deva ilaç. 2. Ahmak insan. (53b-16)
dür (<i>Far.</i>)	: İnci. (53b-8)
dürbîn (<i>Far.</i>)	: 1. Zeki, akıllı, ince fikirli kimse. 2. Uzağı gören, gösteren. (53b-19)
dürd (<i>Far.</i>)	: 1. Çürük. 2. Çökük, tortu. anl. dürdi. (53b-9)
dürr (<i>Far.</i>)	: İnci. (53b-8)
dürrācet (<i>Ar.</i>)	: 1. Turaç kuşu. 2. Süklün kuşu. c. dürrāc. (50a-10)
dürrecet (<i>Ar.</i>)	: Bağırtlak, kılkuyruk kuşuna benzer bir kuş. (50a-9)
dürret (<i>Ar.</i>)	: İnci. c. dürr, dürer. (50a-9)
düşnām (<i>Far.</i>)	: Şehadet parmağı, salavat parmağı. (53b-11)
düvāle (<i>Far.</i>)	: Ağaç yosunu. anl. eşne. (53b-17)
düvām (<i>Ar.</i>)	: Baş çevirmek. anl. devār. (51a-21)
düvāyet (<i>Ar.</i>)	: Süt üzerinde olan yufka, kaymak. c. duvāyāt. (51a-23)
düzyene (<i>Far.</i>)	: 1. Tırnakla et arasında çıkan çıban. 2. Kabarcık. (53b-10)
eb (<i>Ar.</i>)	: Baba. anl. vālid. (2b-19)
ebahḥ (<i>Ar.</i>)	: Boğuk, kısık sesli kişi. (2b-26)
ebā'et (<i>Ar.</i>)	: Kamış. anl. şaşab. (2b-20)

ebb (Ar.)	: Otlu yer, otu çok yer. c. ibāb. (2b-17)
ebber (Ar.)	: Bir kimseyi akrep sokmak. (3a-3)
ebedd (Ar.)	: Gövdesi büyük kimse. (3a-1)
ebel (Ar.)	: Gerçek kakule. (3a-26)
ebelet (Ar.)	: Çok yemek yemekden ortaya çıkan vahamet ve ağırlık. (3a-27)
eberkākīyā (Far.)	: Örümcek ağı. anl. segāvend. (3a-9)
eberkākīyā (Far.)	: Örümcek evi. (19b-26)
ebermaderān (Far.)	: Bir tür helva. (19b-25)
ebett (Ar.)	: Sesi tutuk ve boğuk kişi. anl. ebaḥḥ. (2b-22)
ebḥāz (Ar.)	: Gözlerinin üstünde veya altında bir parça yumruca et parçası olan kişi. (2b-27)
ebhel (Ar.)	: Yemişli ve yemişsiz dağ servisi. anl. ardıç. (3b-10)
ebher (Ar.)	: 1. ardıç ağacı. 2. Kalbe bitişik olan arka damar. (3b-8)
ebherār (Ar.)	: 1. ardıç ağacı. 2. Kalbe bitişik olan arka damar. (3b-8)
ebkem (Ar.)	: Anasından dilsiz doğan kimse. c. bukm. (3a-22)
eblec (Ar.)	: Açık kaşlı kişi. (3a-23)
ebled (Ar.)	: Açık kaşlı ve semiz gövdeli kişi. (3a-26)
ebleḥ (Ar.)	: Açık kaşlı kişi. (3a-24)
ebleh (Ar.)	: Ahmak. (3a-26)
ebrec (Ar.)	: 1. Güzel gözlü. 2. Gözünün akında karası çok olan. (3a-11)

ebreh (<i>Far.</i>)	: Ebabil kuşu. (19b-25)
ebrek (<i>Far.</i>)	: Sünger. anl. sefence. (19b-25)
ebrü (<i>Far.</i>)	: Kaş. anl. hâcib. (19b-26)
ebūğales (<i>Ar.</i>)	: mantı çiçeği. anl. sebūy. (3b-5)
ebūhulsā (<i>Ar.</i>)	: Eşek marulu. anl. ekelek, şeceretü'd-dem, riclü'l- hamām, hıssü'l-hımār, humeyrā. (3b-7)
ebūķābıs (<i>Ar.</i>)	: Çöğen. anl. ğāsül-i rümī. (3b-6)
ebütemrün (<i>Ar.</i>)	: Irakta olan küçük bir kuş. (3b-6)
ebyaz (<i>Ar.</i>)	: Beyaz nesne. c. bîz. (3b-12)
ebyaz-ı yaķak (<i>Ar.</i>)	: Bembeyaz olan. (3b-12)
ebzah (<i>Ar.</i>)	: arkası içeri çökük ve göğsü dışarı çıkmış kişi. anl. aķ ^ç as. (3a-13)
ebzār (<i>Ar.</i>)	: Yemeklere konulan otlar. c. ebāzır. (3a-11)
ebzār (<i>Peh.</i>)	: Yemeklere konulan ot. (19b-19)
ebzārü'l-kıttā (<i>Far.</i>)	: Kaya kuruğu. (3a-14)
ebzec (<i>Ar.</i>)	: Göğsü çıkık kimse. anl. aķ ^ç as. (3a-10)
ebzer (<i>Ar.</i>)	: Üst dudağının ortasında bir parça et sarkık olan kişi. (3a-20)
ebzī (<i>Ar.</i>)	: Gögsi çıkık. anl. ebzec. (3a-12)
ecce (<i>Ar.</i>)	: Karışmak, karmakarışık olmak. anl. iħtilať. (4a-22)
ecda^ç (<i>Ar.</i>)	:1. Burnu kesik kişi. anl. maķťū ^ç u'l-enfi. 2. Eli kesik kişi. (4b-1)
ecellī (<i>Ar.</i>)	: Alnı geniş (adam). anl. vāsi ^ç u'l-cebhe. (4b-19)
ecem (<i>Ar.</i>)	: Çok sıcak. c. acām. (4b-21)

eceşş (Ar.)	: Yüksek sesli kişi. (4b-12)
echer (Ar.)	: Gündüzün gözü görmeyen kimse. (4b-26)
ecin (Ar.)	: Tadı ve kokusu bozulmuş, değişmiş su. (4b-24)
ecinne (Ar.)	: Ana karnında olan çocuk. (4b-22)
eclād (Ar.)	: Kişinin gövdesi ve bedeni. (4b-14)
eclaḥ (Ar.)	: Başının iki yanında saçı olmayan kişi. (4b-15)
ecle (Ar.)	: Tepesinin ve anlının saçı dökülmüş kişi. (4b-18)
ecm (Ar.)	: Bir yemeği sürekli yemekten dolayı usanıp bezmek. (4b-20)
ecmām (Ar.)	: Rahat etmek. anl. tervīḥ. (4b-21)
ecmel (Ar.)	: Çok güzel nesne. (4b-22)
ecnef (Ar.)	: Arkası bükülmüş kişi. (4b-25)
ecreb (Ar.)	: Uyuz olmuş kişi. (4b-10)
ecsem (Ar.)	: Büyük gövdeli, gövdesi yoğun kişi. (4b-11)
ecva⁶ (Ar.)	: Çok acıkmış kişi. (5a-1)
ecved (Ar.)	: Çok iyi nesne. (4b-26)
ecvef (Ar.)	: İçi boş nesne. (4b-26)
ecyām (Ar.)	: Men etmek. (5a-3)
ecyed (Ar.)	: Uzun boyunlu güzel kişi. anl. ṭavīylü'l- ⁶ unuḳ. c. cūd. (4b-27)
edaḳḳ (Ar.)	: Çok ince nesne. (7b-5)
edāt (Ar.)	: Alet. c. edevāt. (7a-9)
edden (Ar.)	: Beli bükülmüş, kambur adam. c. dünn. (7b-19)

edeme (Ar.)	: Derinin iç yüzü, tabakası. (7b-11)
eder (Ar.)	: Hayaları şişmek ve büyümek. (7a-14)
edīb (Ar.)	: Edepli ve hünerli kişi. c. üdebā'. (7b-23)
edīm (Ar.)	: anl. sahtiyān, balgārī. (20a-3)
ediyy (Ar.)	: 1. Geniş nesne. 2. Bir nesneyi kolaylamak. (7b-24)
edlās (Ar.)	: Yaz sonunda yapraklanan otlar. (7b-8)
edlem (Ar.)	: Karayağız ve uzun boylu adam. anl. tavīlū'l-ḳad. (7b-10)
edmiḡa (Ar.)	: Dimağlar, beyinler. (7b-16)
ednef (Ar.)	: Burnu kısa kişi. (7b-20)
ed' ac (Ar.)	: Gözleri çok kara ve büyük. (7b-2)
edre (Ar.)	: Hayaları şişmek ve büyümek. (7a-15)
edred (Ar.)	: Ağzında dişi olmayan kişi. (7a-17)
edrem (Ar.)	1. Topukları fazla etten dolayı görünmeyen kişi. 2. Dişleri dökülmüş kişi. (7a-25)
edy (Ar.)	: Süt koyulmak. (7b-23)
efādayā (Ar.)	: Yemeklere konan kuru otlar. (13b-22)
efā' ī (Ar.)	: Engerek yılanı. (14a-3)
efasun (Yun.)	: Turp yağı. anl. dehnū'l-ficl. (13b-23)
efdā' (Ar.)	: Eli ve ayağı eğrilmiş. (13b-18)
efen (Ar.)	: Zayıf fikirli, ahmak kimse. (14a-13)
efgār (Far.)	: 1. Kötürüm. 2. Yaralı. (20a-13)

efḥac (Ar.)	: 1. Ayaklarının başı birbirine yakın olup ökçeleri uzak olan. anl. kezāfi's-şihāh. 2. Uylukları arası geniş olup apşak ayaklı olan. (13b-14)
efhām (Ar.)	: Unutmak. (14a-14)
efk (Ar.)	: Çevirme, döndürme. (14a-10)
efḫam (Ar.)	: Ön dişlerinin altı üstüne ulaşmayan, eğri olan. anl. i' vāc. (14a-9)
eflah (Ar.)	: Alt dudağı yarık kimse. (14a-11)
eflah (Ar.)	: Dişi seyrek ve eğri kimse. (14a-11)
eflah (Ar.)	: Yassı başlı. (14a-7)
eflāṭun (Ar.)	: anl. muḫl-ezrāk şamğı. (13b-24)
eflence (Ar.)	: Besbāse yaprağı. (14a-1)
ef'ī (Ar.)	: Dişi yılan. c. efā' ī. (14a-3)
ef'ide (Ar.)	: Kalpler, yürekler. (14a-12)
efrabyūn (Yun.)	: Ferfeyun. (13b-26)
efrān (Ar.)	: Keyifli, sevinçli. anl. mūrūr. (13b-22)
efra' (Ar.)	: Kel olmayan, başının tamamında eksiksiz saç bulunan adam. (13b-20)
efrence (Far.)	: Şap ile birlikte kullanılan ve göze konulan bir darı. (20a-12)
efrencmişk (Ar.)	: Fesleğen otu, yabancı ve bahçe türü olur, bahçe türüne kıranfil-i būstānī ve ḫabaḫu'l-ḫaranfili denir. (13b-24)
efrez (Ar.)	: Arkası yumru kimse. anl. göz, aḫdeb. (14a-6)

efsantin (<i>Yun.</i>)	: Acı pelin. (13b-27)
eftas (<i>Ar.</i>)	: Burnun yayvan, geniş ve yassı olması. c. fütş. (14a-7)
efyalūn (<i>Yun.</i>)	: anl. pelin-i yūşe, şeyh cebeli. (13b-27)
egāriş (<i>Far.</i>)	: Domalan mantarı. (20a-13)
egzāzūtmeced (<i>Ar.</i>)	: Çekilmek, gerinmek rahatsızlığı. (106b-6)
eḥad (<i>Ar.</i>)	: Bir, tek. c. āḥad. (5a-21)
eḥdar (<i>Ar.</i>)	: Şişman ve tıknaz kimse. c. eḥādir. (5a-24)
ehdeb (<i>Ar.</i>)	: Uzun ve çok kirpikli kimse. (18b-10)
ehdel (<i>Ar.</i>)	: Sarkık dudaklı. (18b-11)
ehemm (<i>Ar.</i>)	: Çok gerekli nesne. (18b-14)
ehemm (<i>Ar.</i>)	: Ön dişi olmayan. (18b-9)
ehlīlec-i aşfer (<i>Ar.</i>)	: Sarı helile yemişi. (18b-13)
ehlīlec-i esved (<i>Hint.</i>)	: Kara helile. (18b-13)
ehlīlec-i murabbā (<i>Ar.</i>)	: Kābelī murabbāsıdur. ??? (18b-14)
eḥrasāc (<i>Ar.</i>)	: Sıcak vilayetlerde olan, insan boyunda, yaprağı incir yaprağına benzeyen ve içi boş boş bir ağaç. (5b-2)
ehret (<i>Ar.</i>)	: Büyük ağızlı. (18b-11)
ehvec (<i>Ar.</i>)	: Uzun, ahmak adam. (18b-16)
ehven (<i>Ar.</i>)	: 1. Kolay. 2. Zayıf. (18b-16)
ehyāne-i ser (<i>Far.</i>)	: Baş tepesi. (19b-21)
ehyef (<i>Ar.</i>)	: İnce karınlı ve boş böğürlü. (18b-16)

ehyūn (Ar.)	: Örümcek. anl. ʿ ankebūt. (18b-17)
ehzam (Ar.)	: İnce belli. (18b-12)
ejde (Far.)	: Göz donuk olmak. (19b-7)
ejdef (Far.)	: 1. Alıç yemişi ve ağacı. 2. Tavşancıl. (20a-8)
ejdef (Far.)	: Alıç yemişi ve ağacı. (19b-7)
ekāl (Ar.)	: Yenilebilen ot. (15a-1)
ekāriʿ (Ar.)	: Koyun ve sığır paçası. (14b-14)
ekber (Ar.)	: Büyük. c. ekābir, ekberūn. (14b-16)
ekbes (Ar.)	: Alnı yumru, başı büyük kimse. (14b-16)
ekdār (Ar.)	: Bulanık ve boz renkli. (14b-24)
ekec (Ar.)	: Yaban elması. anl. zaʿ rūr. (15a-5)
ekele nefse	: Ferfeyun. (15a-3)
ekerü'l-baḥr (Ar.)	: Deniz eriştesi. (15a-13)
ekess (Ar.)	: Ak dişli. (14b-24)
ekess (Ar.)	: Ufak dişli, kötek dişli. (15a-16)
ekhāb (Ar.)	: Rengi gök ve bozuk olmak. (15a-12)
ekḫal (Ar.)	: 1. Gözü kudretten sürmeli. 2. Şah damarının altında, kolun iç yüzünden yukarısına çekilmiş, iki sinir arasında bulunan, kan alınabilen damarlar. (14b-17)
ekl (Ar.)	: Yemek. (15a-1)
eklef (Ar.)	: Yüzü çille kimse. (15a-2)
eklilü'l-cebel (Ar.)	: Biberiye. anl. her dem bahar. (15a-4)

eklilü'l-melik (Ar.)	: Koç boynuzu. anl. yonca. (15a-3)
eklini (Ar.)	: Sarmaşık türü. (15a-14)
ekmām (Ar.)	: Ağaç çiçeklerinin tomurcuklarını göstermesi. (15a-11)
ekmeh (Ar.)	: Anadan doğma kör. c. küh. (15a-11)
ekmünrān (Ar.)	: Burçak türüdür. anl. ra' yu'l-ḥamāme. (15a-9)
eknec (Far.)	: Munbar dolması. (19b-15)
ekrefs (Ar.)	: Kereviz. (15a-7)
ekrufeş (Yun.)	: Koz. anl. cevz-i rümī. (15a-5)
ekrūhenek (Ar.)	: Gözotu. anl. anzarūt, anbarūt. (15a-6)
eksaḥ (Ar.)	: Aksak. anl. a' rec. (14b-25)
ekserīn (Ar.)	: Göz için kullanılacak bir ottur, başka şeylerle terkip olur. (15a-10)
ekşem (Ar.)	: Burnu ve kulağı kesik. anl. nāqısu'l-ḥılka. (14b-26)
ekşūş (Ar.)	: Bağ sarmaşığı, diken sarmaşığı, kırmızı sarmaşık. (15a-7)
ektemket (Hint.)	: Avrat doğurtan taşı. anl. kerkes taşı. (15a-8)
ekül (Ar.)	: Çok yiyen kimse. (15a-1)
ekvu' (Ar.)	: Eli eğri olan kimse. (15a-12)
ekyes (Ar.)	: Akıllı ve becerikli kimse. (15a-13)
ekzem (Ar.)	: Küçük boylu. anl. qaşirü'l-ḳāme. (14b-24)
ekzem (Ar.)	: Küçük burunlu ve küçük boylu. anl. qaşirü'l-ḳāme. (15a-15)

el -ihtifāz (Ar.)	: Sakınmak. (5a-13)
elālū ?	: Eksik yapma. (15b-14)
elaşş (Ar.)	: Dişli, çenesi kulaklarına yakın olup burnu kısa olan kimse. (15a-26)
elaṭ (Ar.)	: Dişi çift köklü olan kişi. (15a-27)
elbāne (Far.)	: 1. Sorkun ağacı. 2. Ilgın ağacı. 3. Söğüt ağacı. (20a-14)
elem (Ar.)	: Ağrı. anl. veca ^ç . (15b-5)
elem (Ar.)	: Ağrıtıcı, incitici. anl. mūci ^ç . (15b-6)
elencic (Gr)	: Öd ağacı ki buhur edilerek kullanılır. anl. elencūc. (15b-13)
elil (Ar.)	: İnlemek. anl. enin. (15b-15)
elim (Ar.)	: 1. Terk etmek. 2. Gidermek. (15b-6)
elin (Ar.)	: Yumuşak nesne. (15b-16)
elḳūne (Far.)	: 1. Sevilen, güzel renk. 2. Al, kırmızı renk. (20a-14)
ell (Ar.)	: Hasta inlemek. (15a-16)
elma^ç ī (Ar.)	: Zeki. anl. serī ^ç u'l-fehm. (15b-7)
elmaş (Ar.)	: Küçük kaşlı. anl. şağīru'l- ḥācib. (15b-7)
elmās (Far.)	: Meşhur, kıymetli taş. (20a-15)
elnec (Ar.)	: Elmas. anl. ḥacerü'l-mās. (15b-11)
elnec (Yun.)	: Hindistandan gelen bir köktür, büzidāne benzer. (15b-12)
elnecūc (Far.)	: Öd ağacı, buhur edilir. (20a-15)

el‘as (Ar.)	: 1. Gök dudaklı. 2. Kara dudaklı. (15b-1)
elṣaġ (Ar.)	: Kırık dişli. (15a-24)
elsinetü'l-‘āṣāfir (Ar.)	: 1. Kuş dili. 2. Serçe dili. (15b-8)
elṭa‘ (Ar.)	: 1. Boz dudaklı. 2. Dişlerinin rengi değişen. (15a-27)
elūh (Far.)	: Tavşancıl kuşu. anl. ‘uḳḳāb. (19b-16)
elvā (Far.)	: Sabr (zamk) denilir ki acı olur. (20a-16)
elveṣ (Ar.)	: 1. Zayıf. 2. Akılsız. anl. ebleh. (15b-15)
elveten (Yun.)	: Turbud türüdür. (15b-13)
elvüc (Ar.)	: Nevruz otu, yabanisine muḥallıṣa denir. (15b-8)
elye (Ar.)	: 1. Koyun kuyruğu 2. Baş parmağın ve dizin aşağı yanlarında olan kabaca etler. c. elyāt. (15b-10)
elzem (Ar.)	: Küçük parmaklı. (15a-25)
emāmūn (Ar.)	: Hamāmā. (15b-21)
embūs (Yun.)	: Abanoz. anl. nānḥavāh. (16a-17)
emcer (Ar.)	: Karnı büyük kimse. (15b-25)
emdeṣ (Ar.)	: Elinin sinirleri sölpük olduğu için eli zayıf ve çelimsiz kalan kişi. (15b-27)
emġar (Ar.)	: Kızıl nesne. anl. aḡmer. (16a-15)
emle (Far.)	: Çok bilinen bir darı, ilaç olarak kullanılır. anl. emlec. (19b-17)
emles (Ar.)	: Düz yer. c. emālis. (16a-18)
em‘ā’ (Ar.)	: Bağırsaklar. (16a-10)

em'ar (Ar.)	: Kılı dökülen kişi. anl. ḳalīlū'ş-şar. (16a-13)
em'āsīn (Ar.)	: Koruk suyu. anl. āb-ḡüre, 'aşıyr-ı ḥuşrum. (16a-15)
em'aṭ (Ar.)	: 1. Gövdesinde kılı olmayan. 2. Tüyü dökülen. (16a-13)
emrāz-ı ḥalḳ (Ar.)	: Boğaz ağrıları. (16a-3)
emrāz-ı kebid (Ar.)	: Ciğer hasarıları. (16a-4)
emrāzū'l-em'ā (Ar.)	: Bağırsak hastalıkları. (16a-4)
emrāzū'l-kilye (Ar.)	: Böbrek hastalıkları. (16a-5)
emrāzū'l-lisān (Ar.)	: Dil hastalıkları. (16a-3)
emrāzū'l-meşāne (Ar.)	: Mesane ve idrar yolu hastalıkları. (16a-5)
emrāzū'l-üzün (Ar.)	: Kulak hastalıkları. (16a-3)
emrāzū'r-raḥim (Ar.)	: Rahim hastalıkları, kadınlarda ortaya çıkar.. (16a-6)
emrāzū'ş-şedy (Ar.)	: Meme hastalıkları. (16a-4)
emred (Ar.)	: Sakalsız ve yalın yüzlü. c. mürd. (16a-2)
emreh (Ar.)	: Ak gözlü. anl. ebyāzū'l-'ayn. (16a-2)
emrusyā (Yun.)	: Berencāsef türüdür. anl. ḳayşūm-u şaḡīr. (16a-6)
emşen (Ar.)	: Sidiğini tutamayan kimse. anl. selisū'l-bevl. (15b-25)
emyūs (Ar.)	: 1. Nānḥāh olarak adlandırılan tohum. 2. Tuz taşı. (16a-21)
emzer (Ar.)	: 1. Karnı büyük kişi, 2. Helaya çok giden kişi. (15b-26)

enāfi (<i>Ar.</i>)	: Büyük burunlu. anl. ʿazīmü'l-enf. (17b-13)
enaḥ (<i>Ar.</i>)	: Hasta inlemek. ?? (16b-22)
enām (<i>Ar.</i>)	: Adem oğlu, insan. (17b-22)
enām (<i>Ar.</i>)	: Dört ayaklı hayvan. c. ne'ām. (17b-11)
enā' (<i>Ar.</i>)	: Eğlenmek, ertelemek. anl. buṭū', te'ḥīr etmek. (16a-26)
enār (<i>Far.</i>)	: Nar denilen yemiş. anl. rummān. (20a-17)
enbāles (<i>Rum.</i>)	: Bağ asması. (16b-9)
enbālesebükurs (<i>Yun.</i>)	: Bağ şarabı. (16b-9)
enbālesluḳa (<i>Yun.</i>)	: Bağ sarmaşığı. anl. bağ şarmaşığı. (16b-11)
enbaṭrun (<i>Yun.</i>)	: Yaban pırasasının bir türüdür, dağlarda biter, yaprağı kendeneye benzer. (16b-5)
enbec ??	: Murabbā. (16b-6)
enber (<i>Far.</i>)	: Kelpeten. anl. kıśac, kellüb. (20a-17)
enberūd (<i>Far.</i>)	: anl. amrūd (20a-18)
enbübu'r-rā' (<i>Ar.</i>)	: Hayyü'l-ālem türüdür, çoban dayağı veya çoban düdüğü otu denir. (16b-7)
encedānek (<i>Far.</i>)	: 1. Ağır kokan bir zamktır, doktorlar hiltit der. anl. ḥiltit, ḳaşna. 2. Basra balı. anl. terengebīn. (20a-24)
encel (<i>Ar.</i>)	: Büyük gözlü. (16b-21)
encel (<i>Ar.</i>)	: Hatmi otu. (16b-26)
encere (<i>Far.</i>)	: Isırgan dikenli. (17a-4)
encesā (<i>Ar.</i>)	: Eşek marulu. anl. encūsā, sencār, ebū halsā. (17a-2)

enc̄ide (<i>Ar.</i>)	: Yaban pırasası. anl. farasyūn. (16b-27)
enc̄ir (<i>Far.</i>)	: İncir. anl. t̄in. (20a-20)
enc̄ire (<i>Far.</i>)	: Isırgan otu. (20a-19)
enc̄uc (<i>Ar.</i>)	: Öd ağacı, buhur edilerek kullanılır. (17a-3)
enc̄üg (<i>Far.</i>)	: 1. anl. encekur 2. Uçuk. anl. şar ^c . (20a-19)
endūze (<i>Far.</i>)	: 1. Gök benefşe. 2. Büyük ve uzun yaprakları olan andız otu. (20a-20)
ene (<i>Ar.</i>)	: anl. unuve. (17b-25)
eneb (<i>Ar.</i>)	: Patlıcan. anl. ḥadaḳ, daḡd, maḡd, gehbū, ḥayşal. (16b-4)
enefridyā (<i>Far.</i>)	: Tıpta bilinen süsen-i hindīdir. (20a-22)
enf (<i>Ar.</i>)	: Burun. c. ānāf, ün̄f. (17b-12)
enfāk (<i>Ar.</i>)	: Zeytin koruk iken çıkarılan tatlı yağ. (17a-21)
enfeḥa (<i>Ar.</i>)	: Kuzunun ve oḡlaḡın kursaḡı içinde meyana gelen donmuş süt. anl. peynir mayası. c. anāfih̄. (17a-24)
enfeḥatū'l-erneb (<i>Ar.</i>)	: Tavşan mayası. (17a-24)
enfest (<i>Far.</i>)	: 1. Örümcek aḡı. 2. Suda biten ot. 3. Yaş yonca ki biçilir. (20a-21)
enfrā (<i>Yun.</i>)	: Yavaş otu, büyük bir ağaçtır ve yapraḡı bademe benzer. anl. aṣrūn. (17b-4)
enfū'l-^cacl (<i>Ar.</i>)	: Buzaḡı burnu. (17a-20)
engerīzī (<i>Far.</i>)	: Tarhun denilen ot. (20a-24)
engiştāl (<i>Far.</i>)	: Sürekli hasta gibi olan zayıf mizaçlı kimse. (20a-26)

engūr (<i>Far.</i>)	: Üzüm. anl. ʿineb. (20a-25)
engūdān (<i>Far.</i>)	: Bir ot adıdır. anl. encedān. (20a-23)
engüšt (<i>Far.</i>)	: Parmak. anl. eşbaʿ. (20a-26)
enīḥ (<i>Ar.</i>)	: anl. enaḥ. (16b-22)
enīn (<i>Ar.</i>)	: 1. İnildemek. 2. Ah demek. (18a-3)
enīṣ (<i>Ar.</i>)	: Yumuşak demir. (18a-1)
enīsen (<i>Ar.</i>)	: Sesi çok hoş olan, ağaçlı ve sulu yerlerde yaşayan bir kuş. (18a-1)
eniyyet (<i>Ar.</i>)	: Benler. ?? (18a-1)
enkaʿ (<i>Yun.</i>)	: Kızıl benizli, burnu kavlayan kimse. (17b-22)
enkeb (<i>Ar.</i>)	: Omuzlarında hastalık olduğu için eğilerek yürüyen. (17b-20)
enkebīn (<i>Far.</i>)	: Bal. anl. ʿasel. (20a-22)
enkebīt (<i>Far.</i>)	: Ak helva. anl. bestel. (20a-23)
enkelīs (<i>Yun.</i>)	: Yılanı benzer bir balıktır, yılan balığı. anl. mār-māhī. (17b-21)
enmele (<i>Ar.</i>)	: Parmak başı. anl. ru ʿūsü'l-aşābiʿ. c. anāmīl. (17b-23)
entīs (<i>Yun.</i>):	: Yaban mercimeği. (17b-3)
enūḥ (<i>Ar.</i>)	: anl. enaḥ. (16b-22)
enūḫ (<i>Ar.</i>)	: Kartal. anl. raḥme. (17b-24)
enūmyā (<i>Ar.</i>)	: Şakayık. anl. şakāyık. (16b-5)
envāʿ -1 ḥumma (<i>Ar.</i>)	: Ateşli hastalıklar. (44a-20)
enyāb (<i>Ar.</i>)	: İkişi aşağı ikisi yukarı olan dört sivri diş. (17b-27)

enyaz (Ar.)	1. Hami olgunlaşmamış ve çiğ nesne. 2. Mütegayyir olmak. (18a-2)
enza (Ar.)	: Killi kimse. <i>bk.</i> keşīru'ş-şa' r. (17a-11)
e' ser (Ar.)	: Sol el. (11a-12)
erābet (Ar.)	: Akıllı ve zeyrek olmak. (8b-10)
erād (Ar.)	: Sakal dibi. <i>anl.</i> aşlü'l-lihye. (8b-6)
erāke (Ar.)	: Misvak ağacı. <i>c.</i> arāk. (9b-14)
erāstek (Far.)	: Kırlangıç kuşu. (20a-4)
erbā (Ar.)	: İki gün durup üçüncü gün dönmek. (8b-12)
erbiyān (Far.)	: Ahtapot balığı. (20a-3)
ercān (Ar.)	: Yabani badem ağacı. <i>anl.</i> nūr-ı berrī. (9a-1)
ercuvān (Far.)	: Delice keçi boynuzu ve çiçeği. (20a-4)
ercül (Ar.)	: Ayaklar. (8b-24)
erdā (Ar.)	: Çok çürük nesnelere. (9a-3)
erdem (Ar.)	: Ukhuvan türünden olan sarı nergis otu. <i>anl.</i> āzeryūn. (9a-5)
erden (Ar.)	: İmızganmak ve uyuklamak. <i>anl.</i> nü' ās. (9a-4)
ereb (Ar.)	: Bir kimsenin organları düşmek ve dökülmek. (8b-10)
erett (Ar.)	: Sözüünü tamamlayamayan, dili peltek kimse. (8b-13)
ereyc (Ar.)	: Güzel kokmak. <i>anl.</i> mişk, ' anber. (8a-23)
ereze (Ar.)	: Çam ağacına benzeyen ve Şam diyarında çok olan büyük bir ağaç. <i>anl.</i> erzen. (9a-8)

erfāğ (Ar.)	: 1. Koltuk altları. 2. Uyluk kasıkları. (9b-7)
erhā' (Ar.)	: On iki yaşında çıkan azı dişleri. (9a-1)
eri (Ar.)	: Bal. anl. asel. (10a-3)
erīb (Ar.)	: Zeyrek, akıllı kişi. (10a-3)
erīc (Ar.)	: Güzel kokulu nesne kokmak. (10a-4)
erķab (Ar.)	: Boynu kalın kişi. (9b-9)
erķak (Ar.)	: 1. Dişleri uzun kişi. 2. Üst-ön dişleri ön-alt dişlerinden uzun olan kişi. (9b-11)
erķān (Ar.)	: Yarakan. anl. sarılığ. (9b-9)
erkeb (Ar.)	: Dizi büyük. anl. 'azīmü'r-rukbe. (9b-15)
erķūn (Ar.)	: Kına yaprağı. anl. raķun, raķān, kaķulyon. (9b-10)
ermāl (Ar.)	: anl. ermāk, çūpyemeni. (9b-17)
ermaş (Ar.)	: Gözünün kenarı çapaklı kişi. (9b-20)
ermāţ (Hint.)	: Kādī ağacı. anl. kedr ağacı. (9b-17)
ermed (Ar.)	: Gözü ağrıyan kişi. (9b-18)
ermede' (Ar.)	: Kül. anl. remād. (9b-18)
ermenīn (Ar.)	: Dört köşeli, yerden yukarı kısmı yarım arşın uzunluğunda olan bir yaban narı. (9b-22)
ermīnā (Ar.)	: Nişadır. anl. taya. (9b-20)
erneb b (Ar.)	: Tavşan. c. erānib. (9b-23)
ernebe (Ar.)	: Burun ucu. anl. ţarafü'l-enf. (9b-24)
er'es (Ar.)	: Başı büyük, kocakafa. anl. 'azīmü'r-re's. (8b-8)
er'us (Ar.)	: Başlar, kafalar. (8b-7)

err (Ar.)	: Çiftleşmek. (8b-6)
ersah (Ar.)	: Oylukları ve oturak yeri etsiz, zayıf kimse. (9a-13)
ersā^c (Ar.)	: Göz kapakları hastalıklı olan kişi. c. rusu ^c . (9a-19)
erşa^c (Ar.)	: Oyluklarının eti az olan kişi. anl. ersah. (9a-20)
erşed (Ar.)	: Rūznāyī taşı. anl. marqaşış, hacerü'n-nūr. (9a-16)
erşek (Far.)	: Uyku otu. (20a-5)
erşem (Ar.)	: Yemek kokusundan dolayı yemek istemeyen kişi. (9a-18)
ertebās (Ar.)	: Bir kimse şişman ve semiz olmak. (8b-15)
erted (Ar.)	: Ayıd ağacı. anl. aşluğ. (8b-15)
ertāb (Ar.)	: Olgunlaşmış ve yumuşamış hurmalar. (9a-26)
ertāl (Ar.)	: anl. cem ^c i'r-raṭl. (9b-2)
ertamasya (Yun.)	: Kovan çiçeği. anl. ayvaṭane, marşamye. (9a-26)
ertan (Ar.)	: Tabakçıların deri boyamak için yapraklarını kullandıkları bir ağaçlar. (9a-27)
erüzza (Ar.)	: Pirinç. (9a-7)
ervah (Ar.)	: Ayaklarının uçları birbirinden uzak ve ökçeleri birbirine yakın olan kişi. (9b-27)
eryāk (Ar.)	: Tükürükler. (10a-6)
erzāl (Ar.)	: Bayağı ve kötü nesnelere. (9a-7)
erze (Ar.)	: Çam ağacı. anl. şanavber. (9a-9)
erzen (Ar.)	: Beyaz iri darı. anl. şām darısı, şüret darısı. (9a-11)
erzen (Far.)	: Darı. anl. dāne, daḥan. (20a-4)

erziye (Ar.)	: Pirinç aşısı. (9a-13)
eşābe (Ar.)	: Bir kimse hastalanıp zayıf düştükten sonra bedenine kendine gelip iyileşmesi. (4a-7)
eşadd (Ar.)	: Çok yasaklayıcı. (12a-6)
eşāse (Ar.)	: Otun veya saçın sık ve çok bitip birbirine dolaşması. (4a-6)
esb (Far.)	: At denilen hayvan. (20a-9)
eşbec (Ar.)	: Yassı bağırlı, karnı büyük kimse. (4a-8)
eşcel (Ar.)	: Karnı geniş kişi, büyük karınlı adam. anl. ʿazīmü'l-batn (4a-10)
esebiṭ (Ar.)	: 1. Düz saç. 2. Üzerlik. (62b-3)
esed (Ar.)	: Arslan. (10b-15)
esedü'l-arz (Ar.)	: Südleğen türünden bir ot. anl. mazaryun, kılupa. (10b-16)
esel (Ber.)	: Sazlık otu, sulu yerlerde biten bir ottur. anl. koğaluk. (20a-10)
esel (Ber.)	: Su içinde ve çoğunlukla deniz kenarında olan bir ot. anl. koğa otı, balık sazi, kara haşıruluk. (10b-20)
esele (Ar.)	: Dil ucu. (11a-4)
eşele (Ar.)	: Sarıya meyilli, nohut büyüklüğünde yemişi olan ılgun ağacı. c. eşlāt, eşl. (4a-15)
eserr (Ar.)	: Göbeğinde hastalığı olan kimse. (11a-2)
esfekus (Yun)	: Diş otu. (11a-18)
esfend-i sefid (Far.)	: Beyaz hardal. anl. şardağan, ak tere, üzerlik tuhumu. (11a-22)

esferek (Ar.)	: Hukaryakūne benzer bir acı ot. (11a-15)
esfest (Yun.)	: Yonca. anl. riḡbah, faşfaşa. (11a-19)
esfeyūs (Far.)	: Bağa yaprağı. anl. bezr-i ḡtūnā. (11a-23)
esfidāc (Ar.)	: Üstübec denilen ve kurşundan yapılan ak nesne. (11a-24)
eshāra (Ar.)	: Kuş ekmeği otu. anl. tūderi, espetān, usmūn. (10b-17)
esīl (Ar.)	: Çekilmiş yüzlü. (11a-12)
eşk (Ar.)	: Ahmaklık. (34b-15)
eşkulūfenderyūn (Yun.)	: Talak otu. (11a-17)
eşkūr (Far.)	: Porsuk denilen hayvan. (20a-11)
eşkurdiyun (Yun.)	: Yaban sarımsağı. anl. şevmū'l-ḡayye. (11a-17)
eşleb (Ar.)	: Ben. anl. ḡāl. (4a-18)
eşlef (Ar.)	: Ağaç. anl. şecer. (4a-17)
eslehmām (Ar.)	: Bir nesnenin rengi ve maddesi değişmek. (11a-5)
eşlem (Ar.)	: Dişi gedilmiş kişi. (4a-18)
esleme (Ar.)	: Dişi gedik (kişi). (4a-19)
eşlūlak (Ar.)	: Ayıt ağacı tohumu. (4a-18)
esmān (Ar.)	: Semirtmek. (11a-7)
esmaḡ (Ar.)	: Saç ve sakalının ak ile karası karışmış olan. c. sumḡ. (11a-7)
esmer (Ar.)	: Buğday tenli. (11a-12)
esmūsā (Ar.)	: Merv türündendir anl. eşmūsā. (10b-25)

eş^ç al (<i>Ar.</i>)	: Bir kişinin bir dişinin yanında fazladan bir diş bitmesi. (4a-20)
espağül (<i>Far.</i>)	: anl. büy otı. (20a-11)
eşrār (<i>Ar.</i>)	: Çöl halkının anbarbāris dediği yemiş. (4a-11)
eşrem (<i>Ar.</i>)	: Ön dişi gedilmiş kiş. (4a-12)
eşş (<i>Ar.</i>)	: Otun veya saçın sık ve çok bitip birbirine dolaşması. (4a-5)
estā^ç (<i>Ar.</i>)	: Uzun boyunlu. anl. tavīlü'l- ^ç unuq. (11a-2)
estağlas (<i>Yun.</i>)	: Mumya kuvvetinde olan yer zifti. anl. қа ^ç ru'l-yehūd. (10b-13)
ester (<i>Far.</i>)	: Katır. (20a-10)
esternek (<i>Far.</i>)	: İnsan suretinde olan bir ot kökü. anl. yebruğu's-şanem. (20a-9)
estragali (<i>Yun.</i>)	: Tavşancıl tırnağı. (11a-21)
eştafin (<i>Yun.</i>)	: Havuç. anl. cezer. (11a-25)
estefalin (<i>Yun.</i>)	: Havuç. (11a-21)
esū (<i>Ar.</i>)	: 1. Islah etmek 2. Yarayı tımar etmek. (11a-9)
esūl (<i>Ar.</i>)	: Karnı sarkık erkek. (11a-10)
esved (<i>Ar.</i>)	: 1. Kara nesne. 2. Büyük, kara yılan. c. esāvit. (11a-14)
esved-i selīme (<i>Ar.</i>)	: İki ay kül içinde tutulup daha sonra kullanılan ilaç. (11b-2)
esyūs (<i>Yun.</i>)	: Rahv taşı üzerinde tuz gibi donmuş olur, güherçilenin yabanisidir. (10b-23)

eşbel (<i>Far.</i>)	: Balık yumurtası. anl. ḥavyār. (19b-11)
eşcā' (<i>Ar.</i>)	: Peççe ardındaki sinir. (11b-12)
eşell (<i>Ar.</i>)	: Bir eli veya bir parmağı tutmayan kimse. anl. kavlaḳ. (11b-19)
eşemm (<i>Ar.</i>)	: 1. Burnu çok iyi koku alan kişi. 2. Büyük burunlu kişi. (11b-20)
eşer (<i>Ar.</i>)	: Burnu ve üst dudağı yarık. (11b-17)
eşgī (<i>Far.</i>)	: Sirke. (20b-13)
eşib (<i>Ar.</i>)	: Karışmak. anl. maḥlūt. (11b-15)
eşk (<i>Far.</i>)	: Gözyaşı. (20a-12)
eşkākīl (<i>Ar.</i>)	: Yaban havucu. anl. mihr-i süleymān. (11b-9)
eşkel (<i>Ar.</i>)	: Gözünün akında kırmızılık olan. (11b-18)
eşkil-i çeşm (<i>Ar.</i>)	: Sıçan dikenini. (11b-8)
eş'im (<i>Ar.</i>)	: Sol taraf. anl. eyser. (11b-14)
eşrās (<i>Ar.</i>)	: Çereş. (11b-11)
eşrec (<i>Ar.</i>)	: 1. Hayası tek olan insan. 2. Bir hayası diğerinden büyük olan hayvan. (11b-12)
eş-şebb (<i>Ar.</i>)	: Şap. (69a-14)
eşter (<i>Ar.</i>)	: Yartlaz gözlü. (11b-16)
eşter (<i>Ar.</i>)	: 1. Göz kapakları dürük olmak. 2. Yıtmak. (11b-11)
eşveh (<i>Ar.</i>)	: Çirkin yüzlü. anl. ḳabīhu'l-vech. (11b-21)
eşves (<i>Ar.</i>)	: Göz kuyruğu ile bakan kimse. (11b-20)

eşyāf (Ar.)	: 1. Göze sürülen şey. 2. Kabızlıktan hasta olan kimsenin makadına konan darı. (11b-13)
eşyeb (Ar.)	: 1. Koca kişi. 2. Başı ak kişi. c. şīb. (11b-22)
etān (Ar.)	: Dişi eşek. c. eten. (3b-16)
etlaʿ (Ar.)	: Uzun boyunlu kişi. anl. ṭavīylü'l-ʿunuḡ. (4a-2)
eṭāʾ (Ar.)	: Kavak ağacı. (13a-4)
eṭbbāʾü'l-keleb (Ar.)	: Acem eriği. anl. igde. (13a-4)
evāfeynūs (Yun.)	: Belbüse benzer bir ottur. (18a-26)
evān (Ar.)	: Vakt-i huseyn. c. āvine. (18a-15)
evānī (Ar.)	: Kapkacaklar. c. āniye. (18a-14)
evc (Ar.)	: Her nesnenin yukarısı. anl. ʿuluv. (18a-4)
evcāʿu'l-mafāşıl (Ar.)	: Bendegaşalar (eklem) ağrısı. (18a-5)
evdāsālyūn (Yun.)	: Yaban kerevizi. (18a-20)
evehlālkuşṭ (Yun.)	: Reyhan türüdür, hafif kokuludur. anl. ehle'l-kuşṭā. (18a-16)
evelzā (Ar.)	: Hububat türü. anl. kīneb. (18b-5)
ever (Far.)	: 1. Ardıç. 2. Serv. 3. Suret darısı. anl. cādres. (19b-18)
everde (Far.)	: Tırnakta olan bir hastalık. (19b-18)
evez (Ar.)	: Muşmula ve kökem gibi bir yemiş. anl. üvez, nebḡa-i rümī. (18a-24)
evfer (Ar.)	: Ziyāde, çok. anl. ekşer. (18a-13)
evferāciyye (Rum.)	: Sakız adasından çokça iten bir ottur. anl. güzilmek otı. (18a-25)

evgir (<i>Far.</i>)	: Hurma. (20a-27)
evḥaş (<i>Ar.</i>)	: Alçak, hakir kimse. (128b-6)
evḳatāryūn (<i>Yun.</i>)	: Türkçede kuzu butrağı denen ot. anl. ğafes. (18a-20)
evḳaymūdās (<i>Yun.</i>)	: Bādrūce, tohumu çörek otu tohumuna benzeyen bir ot. anl. aḫyūn, felāṭāryūn. (18b-2)
evḳīmen (<i>Yun.</i>)	: Dağ reyhanı. anl. bādrūc. (18a-22)
evlak (<i>Ar.</i>)	: Delilik. anl. cūnūn. (18a-13)
evle (<i>Far.</i>)	: 1. cānūr. ??? 2. Kabarcık. (20b-1)
evmādā (<i>Ar.</i>)	: Eşek hıyarı suyu. anl. ‘uṣāre-i ḳıṣṣa ’ü'l-ḫımār . (18a-19)
evnaṭūlyūn (<i>Yun.</i>)	: Yaban kabağına benzer bir ot. anl. evnūṭaylūn. (18a-21)
evniyā (<i>Yun.</i>)	: Su teresi yaprağına benzeyen bir çeşit gelincik çiçeği otu. (18b-6)
evnūmālī (<i>Yun.</i>)	: Büzün. anl. ṣarābü'l-‘asel. (18a-23)
evrak (<i>Ar.</i>)	: Sivri ve uzun dişli. anl. ṭavīlü'l-esnān. (18a-6)
evrāḳu'z-zehab (<i>Ar.</i>)	: Altın varak. (18a-24)
evrām-ı ḥār-kebed (<i>Ar.</i>)	: Ciğerin ateşli şişkinliği. (18b-6)
evrāmü'l-lisān (<i>Ar.</i>)	: Dil şişliğidir. (18b-7)
evrāmü'l-üzün (<i>Ar.</i>)	: Kulakta ve kulak dibinde ortaya çıkan şişler. (18b-7)
evremālī (<i>Yun.</i>)	: Dāvud peygamber balıdır, bir ağaç budağından alınır, tatlı ve bal koyuluğundadır. anl. tedmerū, evmālī. (18a-17)

evsā' (Ar.)	: Baş kılını kazımak. (18a-6)
evsaṭ (Ar.)	: 1. Orta. 2. Adl. (18a-7)
evtā' (Ar.)	: Helāk etmek. (18a-5)
evṭab (Ar.)	: Uzun memeli. (18a-12)
evṭaf (Ar.)	: Uzun kirpikli ve kaşı kıllı. (18a-12)
evvel (Ar.)	: Bir nesnenin önü. c. evāil. (18a-13)
evyaflaşan (Yun.)	: At dili otudur, yaprağı mesin yaprağına benzer. (18b-1)
evzūnfecū (Yun.)	: Ekin boğan otu, ayrık otuna benzer, ṭarāšīš türüdür. anl. hālūkī, lāvan. (18b-3)
evzür (Yun.)	: Su. (18b-5)
eyhūkān (Ar.)	: Maydonoz, su teresi. anl. ceyr. (19a-15)
eyjek (Far.)	: Ağaç kurdu. (19b-25)
eyker (Ar.)	: Ekir denilen kök. anl. vec. (19a-7)
eyl (Ar.)	: Yoğurt. ??? c. üyl. (19a-8)
eym (Ar.)	: Yılan. anl. ḥayye. c. eyūm. (19a-12)
eymen (Ar.)	: Sağ taraftaki, solun tersi. (19a-13)
eys (Ar.)	: Deniz hayvanlarının korktuğu büyük bir balıktır, yunus balığı. (18b-26)
eyser (Ar.)	: Sol taraftaki, sağın zıddıdır. anl. yesrī, yesār. c. eyāsir. (19a-1)
eyyid (Ar.)	: Kuvvet. (18b-22)
eze (Far.)	: Alçı. (20a-8)

ezeb (Ar.)	: Kaşlarının kılı çok ve saçı uzun (kişi). anl. tavilü's-şā'r keşirü's-şa'r. (10a-9)
ezecc (Ar.)	: 1. İnce ve uzun kaşlı kişi. 2. Adımı geniş kişi. (10a-10)
ezem (Ar.)	: Sakınmak, perhiz yapmak. (10a-17)
ezemm (Ar.)	: Ağzını yumarak konuşmayan, gülümseyerek duran kişi. (10a-18)
ezhāk (Ar.)	: Çıkarmak. (10a-20)
ezhāk (Ar.)	: Gidermek. anl. ezhāb. (10a-20)
ezhār (Ar.)	: Otların çiçeklenmesi. (10a-20)
ezīb (Ar.)	: Sevinmek. anl. feraḥ, neşāt. (10a-21)
ezibbe (Ar.)	: Kara sinekler. (7b-26)
ezkā (Ar.)	: Çok temiz ve akıllı kişi. (10a-16)
ezkāḳ (Ar.)	: anl. telūm. (10a-15)
ezken (Ar.)	: Pek bilici kişi. anl. e' ālim. (10a-15)
ezkiyā' (Ar.)	: Akıllı kimse. anl. cam' u'z-zekā. (10a-17)
ezlef (Ar.)	: Burnu küçük ve burnunun üzeri düz kimse. c. zūlf. (8a-16)
ezmine (Ar.)	: Anlar, vakitler, çağlar. (10a-18)
eznāb (Ar.)	: At, eşek ve bunlara benzer hayvanların kuyrukları. (8b-1)
eznābü'l-ḥayl (Ar.)	: Teke sakalı. anl. liḥyetü't-teys. (8b-2)
ez' ar (Ar.)	: Saçı ve kılı az olan kişi. (10a-13)
ezrak (Ar.)	: 1. Mavi gözlü kişi. 2. Mavi renkli nesne. (10a-11)

ezrām (Ar.)	: Yutmak. anl. ibtilā ^c . (10a-11)
ezvāc (Ar.)	: Çiftler, eşler. (10a-19)
fācešt (Far.)	: Kunduz hayası. (91b-2)
faddād (Ar.)	: Yüksek ses. (92a-9)
fadīd (Ar.)	: Ses, seda. (92a-8)
fadir (Ar.)	: 1. Akılsız, ahmak kimse. 2. Zayıf, aciz. (92a-9)
fādzehr (Far.)	: Panzehir. (91a-25)
fāğat (Far.)	: Kına çiçeği. kına çiçeğidir . (91b-1)
fāğırā (Far.)	: Ağzı açık denilen nohuta benzer taneler. (91a-21)
fağned (Far.)	: Sıçramak. (96a-17)
fāgra (Far.)	: Hindistan ve Habeşte yetişen nohuta benzer bir bitki. (95b-24)
fāguyet (Ar.)	: Kına çiçeği. (94a-22)
fāḥ (Far.)	: Budak. (95b-18)
fāḥac (Ar.)	: 1. İnsanın veya hayvanın iki baldırının arası birbirine uzak olması. 2. Uylukların birbirine uzak olması. (91b-26)
fāḥal (Ar.)	: Yavaşlık. anl. ḥılm. (92a-7)
fāḥıtet (Ar.)	: Üveyik kuşu. c. fevāḥıt. (92a-3)
fāḥiz-i āmde (Far.)	: Emeklemeye başlamış çocuk. (95b-19)
fāḥm (Ar.)	: Kömür. c. fūḥüm. (92a-6)
fāḥr (Ar.)	: 1. Şeref, fazl. 2. Büyüklenmek. 3. Nazlanmak. (92a-5)
fāḥş (Ar.)	: Her nesnenin içi. anl. cev. c. efḥāt. (91b-26)

fāht (<i>Far.</i>)	: Üveyik kuşu. (91a-22)
fāhūr (<i>Ar.</i>)	: Bir reyhan türü. (92a-5)
fahz (<i>Ar.</i>)	: Uyluk. c. efhāz. (92a-4)
fāj (<i>Far.</i>)	: Esnemek. anl. teşāvüb. (95b-19)
faḳad (<i>Ar.</i>)	: Beşparmak otunun tohumu. (94a-27)
fākad (<i>Ar.</i>)	: Bir şey kaybetmek. (94a-26)
faḳam (<i>Ar.</i>)	: 1. Bir kimsenin ağzını yumduğunda alt dişlerinin öne çıkıp üst dişeriyle üst üste gelmesi. 2. Dolma, kan toplanma. (94b-5)
faḳaʿ (<i>Ar.</i>)	: Yumuşak ak mantar. (94b-4)
faḳar (<i>Ar.</i>)	: Bir kimsenin omurga kemiğini kırmak, delmek. (94b-1)
faḳaş (<i>Ar.</i>)	: Kırmak. anl. kesr. (94b-3)
fākat (<i>Ar.</i>)	: Fakirlik. (94a-24)
fāḳıd (<i>Ar.</i>)	: Çocuğunu ya da eşini yatırmış kadın. (94a-27)
faḳī (<i>Ar.</i>)	: Ayılmak. (94b-8)
fākihēt (<i>Ar.</i>)	: Yemiş. c. fevākih. (94b-15)
faḳīr (<i>Ar.</i>)	: Muhtaç, az varlığı olan. c. fuḳarā. (94b-2)
fāḳīr (<i>Far.</i>)	: Hasır sazı. (95b-26)
fākk (<i>Ar.</i>)	: Yaşamış, yaşlı, pīr. (94b-10)
faḳlaymūs (<i>Yun.</i>)	: Meryemana denilen bir bitki, nebat. (94b-9)
faḳliyūn (<i>Ar.</i>)	: Semiz otuna benzer bir ot türü. (94b-7)
faḳs (<i>Ar.</i>)	: 1. Ölmek. anl. mevt. 2. İfsad etmek. (94b-2)

fakūs (<i>Ar.</i>)	: 1. Hıyar. anl. kaçā. 2. Kavun. anl. bitṭīḥ. (94b-3)
fālād (<i>Far.</i>)	: 1. Akılsız. 2. Boşuna, beyhude söz. (95b-26)
falaş (<i>Ar.</i>)	: Kurtulma, kurtuluş, kurtarmak. (94b-24)
fālāṭ (<i>Ar.</i>)	: Ansızın. anl. füc'et. (94b-24)
falgun (<i>Yun.</i>)	: Leylek. (91b-3)
fālic (<i>Far.</i>)	: Felç. (91a-18)
fālīḥaḳan (<i>Far.</i>)	: Yarpuz türü. (91b-3)
fālīḳ (<i>Ar.</i>)	: Boğaz altındaki çukur. (95a-3)
fālṭ (<i>Ar.</i>)	: Ansızın. anl. füc'et. (94b-24)
fālūde (<i>Far.</i>)	: anl. Fālūdec. (95b-26)
faluḥaya (<i>Yun.</i>)	: Kurlağan otu. anl. ḥaṣeṣetü'd-dāḥaṣ. (91b-4)
falūs (<i>Ar.</i>)	: 1. Pul. 2. Hıyarşenbenin pulları. (94b-17)
fālüz (<i>Ar.</i>)	: Paluza denilen yemek. (94b-22)
fālūzec (<i>Ar.</i>)	: Paluza denilen yemek. (94b-22)
fālūzec (<i>Ar.</i>)	: Paluze. (91a-20)
falyemūn (<i>Ar.</i>)	: Şebrem denilen ot. (95a-5)
fānīd (<i>Far.</i>)	: Peynir ve şekerden olan. (91a-23)
fānīd (<i>Far.</i>)	: Şeker saçan, pek tatlı. (95b-27)
fā' (<i>Ar.</i>)	: 1. Çorbaya katılan bir ot. anl. ebzār. 2. Soğan. anl. başal, c. efhā'. (91b-24)
fā' (<i>Far.</i>)	: 1. Yarmak. 2. Koparmak. (91a-18)
fā'id (<i>Far.</i>)	: 1. Büryān etmek. 2. Kül içinde ekmek pişirmek. (91a-17)

fā'idet (<i>Ar.</i>)	: Her nesnenin fayda ve iyiliği. (95b-14)
fā'idet (<i>Ar.</i>)	: Yumuşak tenli kadın. anl. mer'et-i nā'imat. (88b-18)
fa' lās (<i>Far.</i>)	: Ahmak. (96a-17)
fa' m (<i>Ar.</i>)	: Dolu. anl. melān. (94a-17)
faraş (<i>Ar.</i>)	: 1. Yarmak. 2. Yırtmak. 3. Kesmek. (92b-7)
faraṭ (<i>Ar.</i>)	: Geçen, ilerleyen. (92b-13)
fārec (<i>Far.</i>)	: Her türlü rengi olan bir taş. (91b-3)
fāret (<i>Ar.</i>)	: Sıçan, fare. (92a-17)
fāret (<i>Ar.</i>)	: Sıçan. c. fe'er. (91a-17)
	fāretü'l-biṣ. (26a-26)
farfar (<i>Far.</i>)	: Yethū, çil kuşu. (96a-11)
fārḫārā (<i>Far.</i>)	: Eşek tırnağı otu. (91a-27)
fāriḡ (<i>Far.</i>)	: 1. Boş. 2. İş tamam eyleyen. (95b-19)
farışaryayun (<i>Far.</i>)	: Güvercin otu. anl. persetyayun. (91b-2)
fārisü'l-mā (<i>Far.</i>)	: Kökü olmayan su yüzünde olan bir ot. (91b-5)
fārişābī (<i>Far.</i>)	: Söğüt ağacına benzer yassı yaprak. (91a-26)
farṭ (<i>Ar.</i>)	: 1. Sanat icra etmek. 2. Kusur etmek. 3. Acele etmek. 4. Geçmek, ilerlemek. 5. Ansızın gelmek. (92b-12)
fārūk (<i>Ar.</i>)	: Hakkı ve batılı fark eden. (93a-2)
farz (<i>Ar.</i>)	: 1. Takdir etmek. 2. Beyan etmek. (92b-10)
fasāfaş (<i>Ar.</i>)	: Ak söğüt. (93b-19)

faşd (<i>Ar.</i>)	: 1. Damar kesmek. 2. Kan almak. anl. kat' u'l- ^ç ırk. (93b-15)
fasic (<i>Ar.</i>)	: Kısır semiz davar. (93a-22)
faşih (<i>Ar.</i>)	: Açık sözlü. c. feşaḥā. (93b-15)
fāşikāt (<i>Ar.</i>)	: Sıçan, fāre. (93b-1)
faşilasuş (<i>Yun.</i>)	: Meryemana denilen bir bitki. anl. buḥūr-ı meryem. (93b-21)
faşış (<i>Ar.</i>)	: Akmak, seyelān etmek. (93b-16)
faşl (<i>Ar.</i>)	: 1. Kesmek. 2. Ayırmak. 3. Belli etmek. c. fusūl. (93b-20)
faş'at (<i>Ar.</i>)	: Çocuğu sünnet etmek. (93b-17)
faşşād (<i>Ar.</i>)	: Kan alıcı. (93b-16)
fāster (<i>Far.</i>)	: 1. Daha geri, daha sonra. Kırılacağı. (95b-20)
fāşūr (<i>Ar.</i>)	: 1. Gümüş tabak. 2. Mermerden yapılan çanak. (91b-18)
fāşerā (<i>Far.</i>)	: 1. Urungül denilen ot. anl. keremetü'l-beyzā. 2. Uzun gül dalı. (95b-20)
fāşersetin (<i>Sür.</i>)	: Kara yemişli sarmaşık. (91a-24)
fāşerşin (<i>Far.</i>)	: Hüsn-i yusuf denilen bir sarmaşık otu türü. anl. keremetü's-sevdā'. (95b-21)
fāşil (<i>Ar.</i>)	: Zayıf, korkak kişi. c. efşāl. (93b-10)
fāşrā (<i>Sür.</i>)	: 1. Ak sarmaşık. 2. Yaban asması. 3. Yaban kavağı. (91a-23)
fataḵ (<i>Ar.</i>)	: Kavlac kimse. (91b-11)

fatā' (Ar.)	: Kuvvetli, yiğit. anl. şābb. (91b-6)
fāti (Ar.)	: Yemiş satıcı. (95a-8)
fātiha (Ar.)	: Evvel, başlangıç. (91b-9)
fatīl (Ar.)	: 1. Bükülmüş. 2. Hurma çekirdeğinin yarığı içinde olan. 3. El ile parmak arasındaki kir. (91b-12)
fatīlet (Ar.)	: Ucu yanmış fitil. (91b-11)
fāt (Far.)	: Kücle bükendür otu. (91b-1)
faṭā' (Ar.)	: Yassı ve çökük burunlu. anl. Eftar. (94a-2)
faṭas (Ar.)	: Yassı ve çökük burunlu. (94a-6)
fāṭe (Far.)	: Kargabüken, gücle büken denilen bitki, nebat. (95b-23)
faṭīm (Ar.)	: Annesinden kesilmiş çocuk. c. fuṭum. (94a-8)
faṭīn (Ar.)	: Zeyrek, hünerli, akıllı kişi. (94a-9)
faṭīn (Ar.)	: Zeyrek, hünerli, akıllı kişi. (94a-9)
faṭīr (Ar.)	: Taze nesne. anl. ṭarī. (94a-3)
faṭīr (Far.)	: Hamur. (96a-17)
faṭm (Ar.)	: Kesmek. ḫat ^c . (94a-7)
faṭs (Ar.)	: Ölmek. anl. mevt. (94a-4)
faṭūr (Ar.)	: 1. Bir şeye eliyle vurmak. 2. Cinsel münasebette bulunmak. (94a-11)
faṭūs (Ar.)	: Ölmek. anl. mevt. (94a-4)
fāṭūs (Far.)	: Bir büyük balık. (91b-2)
fāvānayā (Far.)	: Ayı kulağı ve ayı lalesi denen kızıl çiçeği olan bir ot türü. (96a-1)

favanaya (<i>Yun.</i>)	: Ayı gülü. anl. şakayık köki, 'ūdu'ş-şulb. (91a-26)
fāyī (<i>Far.</i>)	: 1. Yarmak. 2. Koparmak. (91a-18)
faylak (<i>Ar.</i>)	: İbrişim kurdu. anl. dūd-ı ğazz. c. feyālīk. (95b-16)
fayşala (<i>Far.</i>)	: Penisin başı. (96a-22)
fāyuk (<i>Far.</i>)	: 1. İyi, saf nesne. 2. Bal çardağı. (91a-21)
fayz (<i>Ar.</i>)	: 1. Safran. 2. Salınmak. 3. Ölüm. anl. mevt. (95b-5)
fāzer (<i>Ar.</i>)	: Kızıl büyük karınca. (93a-20)
fazīh (<i>Ar.</i>)	: Boz renkli. (93b-24)
fazīh (<i>Ar.</i>)	: Hurma koruğundan yapılan şarap. (93b-24)
fazīh (<i>Ar.</i>)	: Saç dibinin dürülmesi. (93b-23)
fazilet (<i>Ar.</i>)	: 1. Hüner. 2. Ziyadelik, artıklık. c. fazā'il. (93b-26)
fazilet (<i>Ar.</i>)	: Bir nesneden artıp kalan. anl. fazlün mine'ş-şey'. (93b-27)
fazī' (<i>Ar.</i>)	: Korkulu nesne. (93b-26)
fazīz (<i>Ar.</i>)	: Meni, sperm. anl. mā-i fahl. (94a-15)
fazīz (<i>Ar.</i>)	: Tatlı su. anl. mā-i 'azb. (93b-26)
fazl (<i>Ar.</i>)	: 1. Hüner. 2. Ziyadelik, artıklık. c. fazā'il. (93b-26)
fazz (<i>Ar.</i>)	: 1. Galiz, iğrenç kimse. 2. Karın suyu. mā-i kereş. (94a-13)
fecāc (<i>Ar.</i>)	: Çok konuşan, söyleyen kişi. anl. keşirū'l-keḷām. (91b-21)
fecācet (<i>Ar.</i>)	: Çiğlik, hamlık. (91b-21)
fecm (<i>Ar.</i>)	: Geniş ve bol etmek. (91b-24)

fecr (Ar.)	: 1. Suyun akması. 2. Karışmak. (91b-22)
fecvet (Ar.)	: İki nesne arasındaki geniş yer. (91b-24)
fedāmet (Ar.)	: Yorgunluk, tembellik. (92a-13)
fedā' (Ar.)	: 1. Bir yere toplanmış arpa, buğday. 2. Ambar. (92a-8)
fedē' (Ar.)	: El ve ayak eğilmek. (92a-11)
fedgam (Ar.)	: Güzel gökçek kişi. anl. racül-i ḥâsen. (92a-12)
fed'ā' (Ar.)	: Eli ve ayağı eğri kadın. (92a-12)
fedūmet (Ar.)	: Yorgunluk, tembellik. (92a-13)
feğā (Ar.)	: Buğdayın çürümesi, bit yemesi. anl. feşādü'l-bürr. (94a-19)
feğam (Ar.)	: 1. Açılmak. 2. Kokmak. (94a-22)
feğar (Ar.)	: Açmak. anl. fetih. (94a-20)
feğret (Ar.)	: Hint nilüferi. (94a-20)
fehād (Ar.)	: Pars. (95a-26)
fehāhet (Ar.)	: 1. Burulmak. 2. Aciz olmak. (95a-25)
fehāl (Ar.)	: Her hayvanın erkeği. c. feḥūl, evḥal. (92a-1)
fehās (Ar.)	: Diliyle elini yalamak. (92a-1)
fehđ (Ar.)	: Pars. anl. fehūd. (95a-25)
fehēk (Ar.)	: Dolu olmak. anl. imtilā. (95b-1)
fehḥār (Ar.)	: Balçıktan yapılan testi, bardak. (92a-6)
fehḥ (Ar.)	: 1. Uyurken horlamak. 2. Çağırarak. (92a-4)
fehkat (Ar.)	: Boğaz. anl. re's-i 'unuḡ. (95b-2)

feh̄m (Ar.)	: 1. Anlamak. 2. Bilmek. c. efhām. (95b-1)
feh̄met (Ar.)	: Kömür. c. feḥam, fūḥūm. (92a-2)
feh̄t (Ar.)	: Horultulu uyku. (92a-3)
fekāhet (Ar.)	: Alayışlılık. (94b-8)
fekā^c (Ar.)	: Boza. (94b-8)
feke (Far.)	: Ahmak. (96a-18)
fekek (Ar.)	: Açmak, ayırmak, ayrılmak. (94b-14)
fekek (Far.)	: Ayağın burkulması. (96a-18)
feken (Ar.)	: Pişman olmak. (94b-15)
feh̄hat (Ar.)	: Dübür halkası. c. feḫḫāḥ. (94a-26)
fekk (Ar.)	: 1. Çene. 2. Kurtarmak, kurtulma. 3. Açmak, fethetmek. 4. Kesmek. anl. ḫat ^c . (94b-10)
feḫḫāḥ (Ar.)	: 1. Mekke ayrığı otu. 2. Her otun, ağacın çiçeği. (94a-24)
fekkāk (Ar.)	: 1. Kurtulma. 2. Fedâ. (94b-13)
fek^cu (Ar.)	: Gamdan sıkıntıdan başı önde yürümek. (94b-12)
fekr (Ar.)	: İyice, etraflıca düşünmek. (94b-10)
fekū^c (Ar.)	: Gamdan sıkıntıdan başı önde yürümek. (94b-12)
felah̄ (Ar.)	: 1. Yarmak. anl. şaḫḫ. 2. Kesmek. (94b-20)
felāḥ (Ar.)	: Kurtuluş, zafer. anl. fevz, zafer, necāt, baḫā. (94b-20)
felak̄ (Ar.)	: 1. Gönül darlığı. 2. Sabırsız olmak. (101a-24)
felak̄ (Ar.)	: 1. Sabah. 2. Çukur yer. (95a-3)

felak (Ar.)	: Yarmak. anl. şakq. (95a-2)
fela (Ar.)	: Yarmak. (94b-24)
felār (Far.)	: Meryemana eli denilen bir bitki, nebat. anl. ‘artnīšā, buhūr-ı meryem. (96a-19)
felāt (Far.)	: Pestil. (96a-19)
felces (Ar.)	: Baldırı, ve makadı zayıf olan kadın. (94b-19)
fele (Far.)	: Süt ağzı. (96a-20)
felec (Ar.)	: Bedenin yarısının uyuşup el ayak tutmaz hale gelmesi. (94b-17)
felence (Ar.)	: Misk otu tohumu. (95a-1)
felencmişk (Ar.)	: Balık otuna benzer bir ot, felsegün. (95a-2)
felfemūnī (Yun.)	: Kan damarlarının şişi, kızıl şiş, kara şiş. (95a-6)
felfūr (Ar.)	: Sinirli yaprak denilen. anl. lisānū'l-ḥāmel. (94b-25)
felḥat (Ar.)	: Alt dudakda yarık olmak. (94b-21)
felḥūd (Far.)	: 1. Pamuk çekirdeği. 2. Çiğdem. (96a-20)
felifle (Ar.)	: Ayıt ağacının tohumu. (95a-1)
felkā (Ar.)	: Sütleğen türü. (90a-5)
felnecet (Ar.)	: 1. Hoş kokulu bir sarı tohum. 2. Besbase yaprağı. (95a-4)
feltet (Ar.)	: 1. Ansızın. anl. füc’et. 2. Darlık. (94b-16)
felyūn (Ar.)	: Ermeni kili. (95a-5)
felzet (Ar.)	: Parça. anl. kīt’a. (94b-21)
fem (Ar.)	: Ağız. c. efvāh. (95a-7)

fenā' (<i>Ar.</i>)	: Tilki üzümü. anl. 'inebü's-şa'leb. (95a-9)
fenāt (<i>Ar.</i>)	: 1. Tilki üzümü. 2. Vahşi sığır. c. fenāvāt. (95a-9)
fencelt (<i>Ar.</i>)	: Yaşlılar gibi kendini bırakıp sölpük sölpük yürümek. (95a-10)
fenceyūn (<i>Ar.</i>)	: Öksürük otu. (95a-13)
fencīdah (<i>Far.</i>)	: Bir hastalık. anl. a' bā, mandeki. (96a-21)
fend (<i>Ar.</i>)	: Şeker. (95a-11)
fenec (<i>Ar.</i>)	: Koca, yaşlı. anl. şeyh. (90a-18)
feng (<i>Ar.</i>)	: Reşk kökü. (95a-12)
fenn (<i>Ar.</i>)	: Yabani hayvan. (95a-12)
fe'āmet (<i>Ar.</i>)	: Dolu olmak. (94a-17)
fe'ūleyūn (<i>Yun.</i>)	: Kına. (94a-18)
fe'ūmet (<i>Ar.</i>)	: Dolu olmak. (94a-17)
ferā (<i>Ar.</i>)	: İyi iş işlemek. (93a-8)
ferah (<i>Ar.</i>)	: Sönmek. (92a-21)
ferah (<i>Ar.</i>)	: 1. Ekin. anl. zer'. 2. Kuş yavrusu. c. ferūh, efraha, efrāh, ferāh. (92a-22)
ferāhu'l-ḥamām (<i>Ar.</i>)	: Güvercin yavruları. anl. kebūter-piçe. (93a-9)
ferak (<i>Ar.</i>)	: 1. Korku. anl. havf. 2. Ölçek, tahıl ölçeği. (92b-26)
ferāmūṣī (<i>Far.</i>)	: Unutmaklık. (96a-4)
ferā' (<i>Ar.</i>)	: Yaban eşeği. anl. ḥımār-ı vahşī. c. firā'. (92a-15)
fera' (<i>Ar.</i>)	: 1. Budak ağacı başı. 2. Her şeyin iyisi. c. fūrū'. (92b-16)

ferā' üyī (<i>Far.</i>)	: Atmaca kuşu, efek kuşu. (96a-3)
ferārīc (<i>Ar.</i>)	: Küçük horoz. (93a-10)
ferāset (<i>Ar.</i>)	: Pervane. c. ferāş. (92b-5)
ferāşā (<i>Far.</i>)	: 1. Tüyler ürperip silkinmek. 2. Isıtma titremesi. anl. қаş' arīra. (96a-2)
ferāşe (<i>Ar.</i>)	: Pekmez, yağ undan yapılan bir tür yemek, erikten yapılırsa pestil denir. (93a-16)
ferātaḵ (<i>Ar.</i>)	: Pestil, üzümünden yapılan sucuk. (92a-18)
ferbe (<i>Far.</i>)	: Semiz, şişman. anl. semīn. (96a-4)
ferbeyūn (<i>Ar.</i>)	: Kara zamk. anl. ferfeyūn, efrebyūn. (93a-17)
ferbeyūn (<i>Far.</i>)	: 1. Lebān-ı mağribī denilen deva, teblūt otunun sütü. 2. Sedef otunun zamkı. (92a-16)
ferbeyūn (<i>Far.</i>)	: Kara zamk, sütlü, dikenli bir ağaç. anl. ferfeyūn. (96a-5)
ferc (<i>Ar.</i>)	: Dişi tenasül aleti. (92a-19)
fercām (<i>Far.</i>)	: Herşeyin sonu. anl. 'ākībet-i kār. (96a-6)
ferd (<i>Ar.</i>)	: Yalnız. anl. vāḥid. c. efrād. (92a-23)
ferec (<i>Ar.</i>)	: Gamdan sıkıntıdan kurtulup şad olmak. (92a-20)
ferecū'l-baḥr (<i>Ar.</i>)	: Nikrise faydalı, sümük gibi olan deniz amı. (93a-12)
ferek (<i>Ar.</i>)	: Sarkık ve sölpük olmak. anl. istirḥā'ü'l-üzün. (93a-4)
ferem (<i>Far.</i>)	: 1. İşin sonu. 2. Gönül darlığı. 3. Sıkıntıdan aciz kalmak. (96a-)13

ferencām (<i>Far.</i>)	: Bir şeyin sonu. (96a-14)
ferencek (<i>Far.</i>)	: Ağır basmak. anl. kâbūs. (96a-15)
ferencmişk (<i>Ar.</i>)	: Reyhan karanfili. (93a-5)
feres (<i>Ar.</i>)	: At. c. efrās. (92b-3)
feresü'l-baḥrī (<i>Ar.</i>)	: Deniz aygırcığı. (93a-15)
feresü'l-mā' nūbe (<i>Ar.</i>)	: Nilde olan bir hayvan. (93a-14)
feretze (<i>Ar.</i>)	: Kadınların önünde götürdüğü şaf. (93a-12)
ferfār (<i>Ar.</i>)	: 1. Ağaç kökü. 2. Her nesnenin dibi. (92b-21)
ferfe (<i>Far.</i>)	: Turna. (96a-12)
ferfec (<i>Ar.</i>)	: Semiz otu. anl. baḳlatu'l-ḥamḳā. (92b-20)
ferfeh (<i>Ar.</i>)	: Semizlik otu. anl. taḥmagān. (24b-8)
ferfehān (<i>Ar.</i>)	: Akarkarhā denilen deva. anl. 'ūdū'l-'ahter. (92b-25)
ferfehen (<i>Far.</i>)	: Semiz otu. anl. pirpirim. (96a-12)
ferfehīn (<i>Ar.</i>)	: Semiz otu. (92b-20)
ferfere (<i>Ar.</i>)	: Akılsız olmak. (92b-22)
ferferyūn (<i>Ar.</i>)	: Sābūnū'l-kāk denilen nesne. (92b-23)
ferfeyūn (<i>Far.</i>)	: Kara zamk. (96a-12)
ferfir (<i>Far.</i>)	: anl. Nebgāše. (96a-12)
ferfūr (<i>Far.</i>)	: Çil kuşu. (96a-11)
ferfūrā (<i>Ar.</i>)	: Sadef türü. (93a-17)
fergac (<i>Far.</i>)	: Sarmaşık. (96a-10)

ferġān (<i>Far.</i>)	: Yağmur suyunun üstünde olan kabarcık, köpük. (96a-13)
ferġand (<i>Far.</i>)	: Sarmaşık. (96a-10)
ferġānde (<i>Far.</i>)	: Arpa ile karışık buğday ekmeği. (96a-10)
ferġā' (<i>Ar.</i>)	: Saçlı ve kıllı kadın. (92b-16)
ferġār (<i>Far.</i>)	: 1. Sulanmış. 2. Salınmış. 3. Doğranmış nesne. (96a-9)
ferġū (<i>Far.</i>)	: Arpa ile karışık buğday ekmeği. (96a-11)
ferġūy (<i>Far.</i>)	: Doğandan küçük yırtıcı bir kuş. (96a-11)
ferġār (<i>Far.</i>)	: Kıvrırcık olmayan sarkık saç. anl. ferġāl. (96a-6)
ferġast (<i>Far.</i>)	: Kadayıf helvası. (96a-7)
ferġaş (<i>Far.</i>)	: Kadayıf helvası. (96a-7)
ferhenc (<i>Far.</i>)	: 1.Edep. 2. Akıl. 3. Hüner. (96a-15)
ferhūd (<i>Ar.</i>)	: Dağ keçisinin dişisi. anl. ünşā mine'l-va'l. (93a-7)
ferīd (<i>Far.</i>)	: 1. Yalnız. 2. Emsalsiz, benzersiz. (96a-16)
ferīk (<i>Ar.</i>)	: Henüz süt iken toplanıp pişirilen buğday. (93a-13)
ferīka (<i>Ar.</i>)	: Boy denen tane. anl. raḥlebe. (93a-14)
ferīkiye (<i>Ar.</i>)	: Henüz süt iken toplanıp pişirilen buğday. (93a-13)
ferīr (<i>Ar.</i>)	: Yaban sığırının buzağısı. c. fūrār. (92a-24)
ferīşāt (<i>Ar.</i>)	: Yan tarafta bulunan et. c. ferīz, ferāyız. (92b-9)
ferīş (<i>Ar.</i>)	: Yakın zamanda doğurmuş olan hayvan. (92b-4)
ferk (<i>Ar.</i>)	: Ayırmak. (92b-26)
ferka'at (<i>Ar.</i>)	: Parmak çatlatmak. (93a-3)

ferḳat (Ar.)	: Şāhtere. (93a-17)
ferm (Ar.)	: Kadınların tenasül aletlerini daraltmak için uyguladıkları ilaç. (93a-5)
fermānec (Far.)	: Ağaç yaprağı. (96a-14)
fermet (Ar.)	: Kadınların tenasül aletlerini daraltmak için uyguladıkları ilaç. (93a-5)
fernān (Far.)	: İlim, hikmet. (96a-14)
fernās (Far.)	: Ahmak, bön, budala, ebleh. (96a-14)
ferne (Far.)	: Taze çimen, yeşillik. (96a-8)
fernilun (Yun.)	: Talak denilen gösterişli bir taş. anl. kevkebü'l-arz. (93a-15)
fer^ç at (Ar.)	: Bit. anl. ḳamle. c. fera ^ç . (92b-17)
ferr (Ar.)	: Kaçmak. anl. herb. (92a-14)
ferṣ (Ar.)	: Ciğeri parça parça etmek. c. ferūṣ. (92a-18)
fersaḥ (Ar.)	: On iki bin adım yer. c. ferāsiḥ. (92b-2)
fersat (Ar.)	: İnsanın boynunda ve arkasında olan yel. (92b-1)
fersūde (Far.)	: 1. Aşınmış, eskimiş. 2. Ayakla basılmış, dövülmüş. 3. Solmuş. 4. Değişmiş, başlaşmış. (96a-8)
ferṣaḥt (Ar.)	: 1. Genişlik. anl. vūs ^ç at. 2. İki ayağının arasını ayırıp genişletmek. (92b-7)
ferṫuset (Ar.)	: Domuz burnu. anl. enfü'l-ḥinzir, şefetühü. (92b-15)
ferūc (Ar.)	: Tavuk yolucu. c. ferārīc. (92a-21)

ferūkat (Ar.)	: Böbrek yağı. (93a-2)
fervet (Ar.)	: 1. Kürk. c. fürū, ferā'. 2. Baş derisi. anl. cildü'r-re's. (93a-6)
ferv-reyhān (Rum.)	: 1. Yassı yapraklı fesleğen. 2. Yaban pırasası. 3. İt siki. anl. kürrāşü'l-cebeli, kendene-i kühî. (93a-10)
feryād (Far.)	: İmdat diyerek bağırıp ağlamak. (96a-15)
feryād-res (Far.)	: Feryad edenin yardımına koşan. (96a-16)
ferzāğ (Ar.)	: Etli kimse. (92b-12)
ferzah (Ar.)	: Akrep. (92b-12)
ferzān (Far.)	: Hikmet, marifet. (96a-7)
ferza' (Ar.)	: Pamuk çekirdeği. anl. ḥabbü'l-kuṭn. (92a-26)
ferzedak (Ar.)	: Hamur parçası. anl. kıṭ'atun mine'l-'acīn. c. ferāziḳ. (92a-25)
fesād (Ar.)	: Çürümek, bozulmak. (93a-24)
fesādü's-şehvet (Ar.)	: Kül, balçık, toprak, kömür yemeyi adet edenler. (93a-25)
fesāfes (Ar.)	: Tahta biti. (93b-3)
fesaḥ (Ar.)	: 1. Bozmak. 2. Uzaklaştırmak. (93a-24)
fesaḥ (Ar.)	: 1. Kuruluk. anl. yübs. 2. Katılık, şiddet. (99b-3)
fesaḥ (Ar.)	: Genişletmek. (93a-22)
feşā' (Ar.)	: Bıçak. anl. sikkīn. (91b-19)
feşāşat (Ar.)	: 1. Belli, aşikar olmak. 2. Halis olmak. (93b-14)
feşāy (Far.)	: Üzüm çekirdeği. (96a-16)
feser	: Beyan etmek. (93a-26)

fesleyūn (<i>Ar.</i>)	: Karnıyarık. anl. bezr-i kūtūna. (93b-2)
fesleyūn (<i>Far.</i>)	: Karnıyarık. (96a-16)
feṣ' (<i>Ar.</i>)	: 1. Bir yerde oturmak, sakin olmak. 2. Sakin etmek. (91b-17)
fesr	: Beyan etmek. (93a-26)
fess (<i>Ar.</i>)	: Kıtık günlerinde tohumundan ekmek yapılan bir ot. (91b-16)
fesū (<i>Ar.</i>)	: Yellemek, osurmak. (93b-2)
feṣak (<i>Ar.</i>)	: Sevinç, mutluluk. (93b-10)
feṣa' (<i>Ar.</i>)	: 1. Dağıtmak. 2. Vurmak. (93b-7)
feṣa' (<i>Ar.</i>)	: Böğürtlen ağacına benzer bir ağaç. anl. ḥabbü'l-en'ām. (93b-6)
feṣfeṣet (<i>Ar.</i>)	: Uykudan uyandırmak. (93b-9)
feṣfet (<i>Ar.</i>)	: Pamuk parçası. anl. kıf' atun mine'l-kuṭn. (93b-9)
feṣṣ (<i>Ar.</i>)	1. Ayırtmak. 2. Süt sağmak. 3. Çıkarmak. (93b-3)
feṣṣāl (<i>Ar.</i>)	: Tel tel olan bir ak kök. (93b-8)
feṣṭah (<i>Ar.</i>)	: Başa eliyle vurmak. anl. zarbu'r-re's-i bi'l-yeḍ. (93b-5)
fetaḥ (<i>Ar.</i>)	: Yumuşak. anl. leyin. (91b-9)
fetāk (<i>Ar.</i>)	: Hamur mayası. (91b-11)
fetāk (<i>Far.</i>)	: Kına. (96a-2)
fetakrayhi (<i>Ar.</i>)	: Yel debbesi, fitiği hastalığı. (91b-14)
fetaku'l-mā (<i>Ar.</i>)	: Su debbesi, fitiği hastalığı. (91b-15)
fetām (<i>Ar.</i>)	: Çocuğu annesinden ayırmak. (94a-7)

fetāt (Ar.)	: Kuvvetli genç kadın. anl. şābbe-i kavīyye. (91b-6)
fetāyilü'r-ruhbān (Ar.)	: Papaz fitili otu. (91b-14)
fetek (Far.)	: Pursak. (96a-2)
fetevā (Ar.)	: Ehliyet sahibi bir din aliminin bir mesele hakkında müsbet veya menfî haber ve malumatları. (91b-113)
feth (Ar.)	: Her nesnenin boşuğu, oyuğu. (91b-18)
fethān (Ar.)	: Tavşancıl kuşu. anl. ' aqāb. (91b-10)
fett (Ar.)	: Kırmak. anl. kesr. (91b-6)
fetūn (Ar.)	: 1. İmtihan. 2. Tecrübe etmek. (91b-13)
fetūt (Ar.)	: Ekmek parçaları. anl. keserāt-i hubz. (91b-8)
feṭānet (Ar.)	: Zeyreklik, hünerli, idraki güçlü olmak. (94a-9)
feṭarāsāliyūn (Yun.)	: Yaban kerevizi. anl. kerefisü'l-cebeli, gerefis-i kühî. (94a-11)
feṭaset (Ar.)	: 1. Yassı çökük burunlu. 2. Büyük boncuk. anl. ḥarze-i kebîr. (94a-5)
fev (Ar.)	: Yaban sünbülü. (95a-17)
fevāḥabb (Ar.)	: Üveyik kuşları. (95a-14)
fevāk (Ar.)	: Hıçkırık. (95a-17)
fevd (Ar.)	: 1. Tavşancıl kuşunun kanadı. anl. cenāḥ-ı ' aqḳāb. 2. Ölmek. anl. fevt. (95a-118)
feveh (Ar.)	: Ağız büyüklüğü. anl. sa' atü'l-fem. (95a-24)
fevḥ (Ar.)	: 1. Kokmak. 2. Kapanmak. (95a-17)
fevhed (Ar.)	: Semiz çocuk. (95a-24)
fevḳ (Ar.)	: Üst. anl. ' ulüvv. (95a-22)

fevleyūn (<i>Ar.</i>)	: Meryem saçı. anl. ca' de. (95a-16)
fev' (<i>Ar.</i>)	: Gövdeli ve yoğun olmak. (95a-21)
fev'ā' (<i>Ar.</i>)	: Gövdeli, yoğun kadın. (95a-21)
fevşene (<i>Ar.</i>)	: Mantar cinsi. anl. ğusne. (95a-16)
fevtenc (<i>Ar.</i>)	: 1. Yarpuz otu. 2. Suda yetişen yarpuz. anl. fevzec-i nehri. (95a-15)
fevṭ (<i>Ar.</i>)	: Ölmek. anl. mevt. (95a-21)
fevz (<i>Ar.</i>)	: Karışmış. anl. muhtaliṭ. (95a-20)
feyāfūṣ (<i>Ar.</i>)	: Fil kulağı denilen ot. (95b-9)
feyāl (<i>Far.</i>)	: Evvel. (96a-21)
feyc (<i>Far.</i>)	: 1. Haber ve mektup getirip götürən. 2. Su kerdemesi. anl. feycān-ı sezāb. 3. Sadef otu. (96a-22)
feycen (<i>Ar.</i>)	: Sedef otu, sezāb. (95b-4)
feydūm (<i>Ar.</i>)	: Tuhmegan macunu. (95b-14)
feydūm (<i>Far.</i>)	: Serhaşt denilen deva. (96a-23)
feyh (<i>Ar.</i>)	: 1. Kokmak. 2. Kaynamak. 3. Kül olmak. c. efyah. (95b-4)
feyhic (<i>Ar.</i>)	: Şarap, süci, hamr. (95b-13)
feykarā (<i>Ar.</i>)	: At tırnağı denen ot. (95b-7)
feyl (<i>Ar.</i>)	: Yüklü hamile kadının sütü. (95b-15)
feylaṭman (<i>Ar.</i>)	: Devlengec kuyruğu otu. (95b-12)
feylekūñ (<i>Ar.</i>)	: Hasır yapımında kullanılan kandıra denilen saz. (95b-11)

feylekūs (Ar.)	: Fil kulağı otu. anl. lūf. (95b-10)
feylesof (Far.)	: Her ilimde mahir, hünlerli olan kimse. (96a-23)
feylesūf (Ar.)	: Akıllı, kamil kişi, hikmet sevicisi. (95b-10)
feynā (Ar.)	: Güzel uzun saçlı kişi. (95b-13)
feynek (Far.)	: Yeşilce ağaç kurdu. (96a-20)
feynet (Ar.)	: Saat. c. feynāt. (95b-17)
fey³ (Ar.)	: Rūcu'. Haraç. Zeval vaktinden sonraki gölge. (95b-3)
feyrūzec (Ar.)	: Firuze denilen mavi taş. anl. anl. resāferūs, ḥacerül-‘ayn. (95b-6)
feyšlet (Ar.)	: Penisin başı. c. feyāsil, feşfeyāş. (95b-5)
feyselūn (Ar.)	: Erkek çocuk doğuran. (95b-12)
feyš (Far.)	: Penisin başı. (96a-23)
feyṭal (Ar.)	: Kimyon. (95b-10)
feyyād (Ar.)	: 1. Erkek baykuş. 2. Çok yiyen, obur adam. anl. ekūl. (95b-13)
feyṣ (Ar.)	: Ölmek. anl. mevt. (95b-15)
fezā (Ar.)	: Karışık. anl. muḥteliṭ. (93b-22)
fezāfilūn (Ar.)	: Ayıt ağacı. (95a-12)
feza[‘] (Ar.)	: 1. Şiddet. 2. Haddi aşmak. (94a-15)
fezā³ (Ar.)	: Rahimden çıkan su. anl. mā-i raḥm. (94a-15)
feza[‘] (Ar.)	: 1. Feryat eylemek. 2. Korku. anl. ḥavf. c. efzā [‘] . (93a-20)
fezā[‘]at (Ar.)	: 1. Şiddet. 2. Haddi aşmak. (94a-15)

fezd (Ar.)	: Kan aldirmek. anl. faşd. (93a-19)
fezer (Ar.)	: Yarmak. anl. şakk. (93a-19)
fezz (Ar.)	: Sığır buzağısı. anl. veledü'l-bakara. (93a-18)
fişfişat (Ar.)	: Yeşil yonca. c. fuşfuş, feşafiş. (93b-19)
fistik (Ar.)	: Şam fıstığı. (93b-3)
fiṭr (Ar.)	: Yemek. (94a-2)
fiẓziyyet (Ar.)	: Gümüş otu. anl. giyāh-i naḳre. (93b-23)
fic (Ar.)	: Kavun, karpuz. (91b-19)
fidrat (Ar.)	: Et parçası. anl. kıṭ' atün mine'l-laḥm. (92a-10)
fiḡān (Far.)	: Düşük, hamilelik esnasında düşen oğlan. (96a-18)
fiher (Far.)	: 1. Misk ezecek taş. 2. Tebeşir. (96b-4)
fihr (Ar.)	: Deste-seng denilen nesne kırmaya yarayan taş. (95a-26)
fihris (Ar.)	: Herşeyin aslı ve kanunu. c. fehāris. (95a-27)
fiḳa (Ar.)	: Anlamak. (94b-8)
fiḳāl (Far.)	: 1. Her nesneden kırılıp, kesilmek. 2. Dağıtmak. (96a-25)
fikkāk (Ar.)	: 1. Kurtulma. 2. Fedā. (94b-13)
fiḳrat (Ar.)	: Omurga kemiği. c. fiḳarāt, faḳar. (94b-1)
filāḳ (Ar.)	: Zahmet, sıkıntı. (95a-2)
fiḡūn (Far.)	: Sulu yerlerde biten saz gibi olan kandıra denilen ot. (96a-24)
filizz (Ar.)	: Demir boku. anl. ḡabeşü'l-ḡadīd. (94b-22)

filyū (<i>Far.</i>)	: Ahmak. anl. filū. (96b-4)
fincān (<i>Ar.</i>)	: Leğen. (95a-10)
finek (<i>Far.</i>)	: Köpük taşı. anl. ḥacer-i kıysūm. (96b-6)
fi‘l (<i>Ar.</i>)	: İş, amel. c. fū‘āl, ef’āl. (94a-16)
firājnū (<i>Far.</i>)	: Pervāne. (96a-26)
firāk (<i>Ar.</i>)	: Ayrılmak. (93a-1)
firār (<i>Ar.</i>)	: Kaçmak. (92a-23)
firāş (<i>Ar.</i>)	: Şiddetli, galiz kızıl nesne. (92b-10)
firāset (<i>Ar.</i>)	: 1. Anlamak. 2. Bilmek. (92b-2)
firāstū (<i>Far.</i>)	: Kırlangıç. (96a-26)
firāş (<i>Ar.</i>)	: Döşek. c. fūrūş. (92b-4)
firāvān (<i>Far.</i>)	: Çok, bol. anl. vāfir. (96a-26)
firāz (<i>Ar.</i>)	: Ayrışmak. anl. mufāşala. (92a-25)
firāz (<i>Ar.</i>)	: Geniş nesne. anl. vāsi‘. (92b-11)
firfes (<i>Ar.</i>)	: 1. Yaban sineği. 2. Boy otu. (92b-24)
firfin (<i>Ar.</i>)	: Semiz otu. anl. baqlatu'l-ḥamḳā. (92b-24)
firfir (<i>Ar.</i>)	: 1. Menekşe. 2. Kokulu nesne. (96b-2)
firfir (<i>Ar.</i>)	: Menekşe. (92b-22)
firiz (<i>Far.</i>)	: Ayrık otu. (96b-2)
firḳ (<i>Ar.</i>)	: Parça. anl. kıt‘a. (92b-27)
firḳat (<i>Ar.</i>)	: 1. Parça parça olmak. 2. Ayrılmak. (93a-1)
fir‘avn (<i>Ar.</i>)	: Timsah. c. fera‘ine. (92b-18)
firrān (<i>Ar.</i>)	: Çok bilgili, arif kimse. c. ferāzine. (92a-27)

firs (<i>Ar.</i>)	: Bir bitki türü. (92a-27)
firşād (<i>Ar.</i>)	: 1. Kızıl dut. 2. Böğürtlen. (92b-10)
firsād (<i>Ar.</i>)	: Kızıl dut. (96b-1)
firşat (<i>Ar.</i>)	: Kadınların hayız kanını sildikleri yün, pamuk ve bez parçası. c. ferāş. (92b-8)
firsek (<i>Ar.</i>)	: Çekirdeğinden ayrılmayan şeftali. c. Ferāsik. (92b-3)
firsek (<i>Far.</i>)	: Geç olgunlaşan üzüm. (96a-27)
firşat (<i>Ar.</i>)	: 1. Genişlik. anl. vüs ^ç at. 2. İki ayağının arasını ayırıp genişletmek. (92b-6)
firşata (<i>Ar.</i>)	: 1. Genişlik. anl. vüs ^ç at. 2. İki ayağının arasını ayırıp genişletmek. (92b-6)
firşenk (<i>Far.</i>)	: 1. Üzüm tanesi. 2. Koruk. (96b-1)
firūze (<i>Far.</i>)	: Firuze denilen kıymetli bir taş. (96b-5)
fisāfes (<i>Far.</i>)	: Tahta biti. (96b-3)
fişāl (<i>Ar.</i>)	: Süt emen çocuğu anasından ayırmak. (93b-20)
fisfeset (<i>Ar.</i>)	: Yonca. anl. fişfişat. (93a-27)
fişşata (<i>Ar.</i>)	: Yonca. (93b-12)
fitet (<i>Ar.</i>)	: Kırılmış, parçalanmış nesne. (91b-8)
fitr (<i>Ar.</i>)	: Zaaf, kırıklık. (91b-10)
fiyl (<i>Ar.</i>)	: Fil. anl. pīl. c. efyāl, fuyūl. (95b-8)
fized (<i>Ar.</i>)	: Yaşlı., pir. (93a-20)
fizzat (<i>Ar.</i>)	: Gümüş. anl. zeheb-i ebyaz, sīm. (93b-22)
fucal (<i>Far.</i>)	: Turp. (96b-7)

fūde (<i>Far.</i>)	: anl. ebkāmenūñ māyesi. (96b-13)
fūh (<i>Ar.</i>)	: Hoş koku. c. efvāh. (95a-23)
fūh (<i>Far.</i>)	: Kızıl boya. anl. fūhu'ş-şabbağīn. (96b-16)
fuḥfer (<i>Far.</i>)	: 1. Küflenmiş ekmek. 2. Yemek. (96b-7)
fūj (<i>Far.</i>)	: Kalp ağrısı. (96b-14)
fūkān fuḳā^c (<i>Far.</i>)	: Şerbet kabarcığı, köpüğü. (96b-14)
fuḳḳā³ (<i>Ar.</i>)	: Su üstünde olan köpük. (94b-5)
fuḳm (<i>Ar.</i>)	: Çene. (94b-5)
fukūk (<i>Ar.</i>)	: 1. Yaşamak. 2. Kocamak. 3. Ayrılmak. (94b-13)
fūl (<i>Far.</i>)	: 1. Bakla. 2. Fiğ. (96b-15)
furfūr (<i>Ar.</i>)	: Semiz koç. anl. gebeş-i semīn. (92b-21)
furğal (<i>Far.</i>)	: İşi ertelemek. (96b-8)
furḳān (<i>Ar.</i>)	: İyi ile kötü, doğru ile yanlış birbirinden ayıran. (93a-3)
furḳat (<i>Ar.</i>)	: Ayrılmak. (93a-1)
furūmānde (<i>Far.</i>)	: 1. Aciz kalmış. 2. Yorulmuş. (96b-9)
furūn (<i>Far.</i>)	: Artık. anl. zāyid. (96b-8)
fusā³ (<i>Ar.</i>)	: Osurmak. (93a-21)
fustuḳ (<i>Far.</i>)	: Fıstık. (96b-10)
fuşūl (<i>Ar.</i>)	: 1. Akrep. 2. Akrep yavrusu. (93b-18)
fuşāğ (<i>Ar.</i>)	: Sarmaşık otu. (93b-8)
fuşak (<i>Ar.</i>)	: Aşık, zahir, belli olmak. (93b-11)

futāt (Ar.)	: 1. Parçalanmış, dağılmış nesne. 2. Her nesnenin ufağı, parçası. (91b-7)
fuṭu (Ar.)	: Büyük ak mantar. (94a-2)
fuṣl (Ar.)	: 1. Bakla. 2. Cırcır. (95a-15)
fuyāk (Ar.)	: Su kuşlarından uzun boylu bir kuş. (95b-15)
fuzlā' (Ar.)	: Bir nesneden artıp kalan. anl. fazlün mine'ş-şey'. (93b-27)
fuzūn (Far.)	: Artık. anl. zā'id. (96b-10)
fūclet (Ar.)	: Turp. (91b-22)
fūds (Ar.)	: Örümcek. anl. 'ankebūt. c. fedset. (92a-10)
fūfūlmūye (Ar.)	: Biber ağacı kökü. (94b-27)
fūl (Ar.)	: Hint nilüferi kökü. (94b-27)
fūle (Far.)	: Süt ağzı. (96b-11)
fūlfūl (Ar.)	: Biber. (96b-10)
fūlfūl (Ar.)	: Karabiber. c. fūlāfil. (94b-25)
fūlfūl-i ebyaz (Ar.)	: Ak biber. (94b-27)
fūlfūl-i esved (Ar.)	: Kara biber. (94b-26)
fūlfūlü'l-mā' (Ar.)	: Su biberi. (94b-27)
fūlfūlü'l-mürr (Ar.)	: Acı biber. (94b-27)
fūllik (Ar.)	: Bir şeftali türü. (95a-3)
fūnc (Ar.)	: 1. Naz, işve. 2. Kirpi. (90a-17)
fūnc (Far.)	: Hayada olan şişlik. Hayası şişmiş olan insan. (96b-11)

fürāfür (Ar.)	: Kulağı yarık kişi. (92b-23)
fürāgāt (Ar.)	: Nutfe, sperm. (92b-19)
fürākaş (Ar.)	: Yoğun, sert nesne. (93a-2)
fürāyık (Ar.)	: Yumuşak bedenli, güzel yiğit. c. ferāyık. (93a-8)
fürce (Ar.)	: İki nesnenin aralığı. (92a-21)
fürnec (Far.)	: Ağız çevresi. (96b-8)
für' al (Ar.)	: Sırtlan yavrusu. (92b-18)
für' al (Ar.)	: Sırtlan yavrusu. (93a-9)
fürşat (Ar.)	: İçmek. anl. şürb. (92b-8)
fürşek (Far.)	: Üzüm tanesi. (96b-7)
fürüten (Far.)	: Alçakgönüllülük eden kimse. (96b-9)
füruṭ (Ar.)	: 1. Haddi aşan. 2. İsrâf, zayi. c. efrāt. (92b-14)
fürzel (Ar.)	: Sırtlan yavrusu. (92a-26)
füşāfis (Ar.)	: Keneye benzer murdar kokulu bir böcek. (93b-1)
füşham (Ar.)	: Geniş göğüslü. anl. vāsi' u's-şadr. (93a-23)
füşhat (Ar.)	: Genişlik. anl. vüs' at. (93a-23)
füsürde (Far.)	: 1. Donmuş. 2. Soyunmuş. (96b-10)
fütür (Ar.)	: Gevşeklik, zayıflık. (91b-10)
füvād (Ar.)	: 1. Yürek, kalp. c. ef'ide. 2. Yürek kabı denilen yufka deri. anl. ğışāü'l-ğalb. 3. Yüreğin, kalbin içi. anl. bātın-ı ğalb. (95a-18)
füvāk (Ar.)	: Hıçkırık. (96b-13)

füvm (Ar.)	: 1. Buğday. anl. hınça. 2. Sarmaşık. anl. şevm. (95a-23)
füv' at (Ar.)	: 1. Pamuk. anl. kuṭn. 2. Tırnaktaki beyazlık. (95a-22)
füvvet (Ar.)	: Kızıl boya kökü. anl. rünye. (95a-13)
ġab (Far.)	: Gün aşırı tutan ısıtma. (88b-4)
ġabāvet (Ar.)	: Fikir, feraset, anlayış azlığı. anl. kıllet-i fitna. (88b-17)
ġabeş (Far.)	: Karıştırmak. anl. ḥalt. (88b-12)
ġabġab (Far.)	: Kadınların boğazı altındaki sarkık yumruca et. c. ġabāġib. (88b-14)
ġabī (Ar.)	: Fikir, feraset, anlayışı az kimse. anl. ḳalīl-i fitna. (88b-18)
ġabīrā (Ar.)	: 1. Keçi boynuzu kurusu. 2. İğde kurusu. (65b-15)
ġabūḳ (Far.)	: Gece içilen şarap. (90b-9)
ġadan (Ar.)	: Sarkık ve sölpük olmak. (88b-27)
ġaduv (Far.)	: Boza. (90b-10)
ġāf (Ar.)	: Bir ağaç türü. (89b-20)
ġafa (Far.)	: Kıvırcık kuzu derisi, kürkü. (90b-16)
ġafaḳ (Ar.)	: 1. Bir nesneye hücum etmek. 2. Birbiri ardınca cima etmek. (89b-23)
ġafā' (Ar.)	: Her nesnenin eksiği, kötüsü. (89b-20)
ġafar (Ar.)	: Kadının baldırında, elinde ve başka yerinde olan kıl. (89b-22)

ġāfeṣ (<i>Ar.</i>)	: Kara ağaç. (89b-21)
ġāfeṣ (<i>Far.</i>)	: Kuzu butrağı denilen dikenli bir ot. (88b-4)
ġāfr (<i>Far.</i>)	: Çetin ağrı. (90b-16)
ġafūret (<i>Ar.</i>)	: Azıcık uyumak. anl. nevme-i alıla. (89b-23)
ġāj (<i>Far.</i>)	: Ağzı büyük kişi. (90b-7)
ġajaj (<i>Far.</i>)	: Çok acı bir ot. (90b-14)
ġajġāj (<i>Far.</i>)	: 1. Yaban tavuğu. 2. Gaşyımışk rāmek denilen ilaç. (90b-15)
ġajġajān (<i>Far.</i>)	: Emekleyerek, sūrtūne sūrtūne yürüyen kimse. (90b-15)
ġalālua (<i>Yun.</i>)	: Çingene baklası. anl. baqla-i ıbtī. (88b-11)
ġalān (<i>Ar.</i>)	: Çok susuz. anl. ředīdü'l-‘a. (90a-2)
ġalbe (<i>Far.</i>)	: 1. Ala karga. 2. Saksavaşan. anl. ‘a‘a. (90b-17)
ġalencīn (<i>Ar.</i>)	: Yaban yarpuzu. anl. fūdenc-i berri. (90a-4)
ġalfec (<i>Far.</i>)	: Sarıca arı, eşek arısı. (90b-17)
ġalfet (<i>Ar.</i>)	: Sūnnet edilecek deri. anl. alfe. (90a-1)
ġalfūret (<i>Ar.</i>)	: Su iinde biten yassı yapraklı bir ot. (90a-7)
ġalicīn (<i>Far.</i>)	: Yarpuz denilen ot. anl. burīne, fūdenc. (90b-18)
ġalinis (<i>Yun.</i>)	: Bostanlarda kendiliğinden biten mavi ieği olan bir ot. (88b-9)
ġaliř (<i>Ar.</i>)	: Buğdaydan ve arpadan yapılan ekmek. (89b-26)
ġalivāc (<i>Far.</i>)	: aylak kuşu, devlengec. (90b-19)
ġāliye (<i>Far.</i>)	: Kalye-i misk denilen hoş kokulu karışım. anl. ġalye-i mişk. (90b-8)

ġalīz (<i>Ar.</i>)	: Yoġun ve koyu nesne. (89b-27)
ġallet (<i>Ar.</i>)	: Buġday. c. ġulāt. (89b-24)
ġalū (<i>Ar.</i>)	: Tecavüz etmek. (90a-3)
ġalufırya (<i>Yun.</i>)	: Bayan kökü, süs. (90a-5)
ġalumes (<i>Yun.</i>)	: Yaprakları mercimek yaprağına benzeyen bir ot türü. 90a-6)
ġalvā' (<i>Ar.</i>)	: Yiġitlik. anl. evvi ibtidā-i ŧebāb. (90a-4)
ġalyān (<i>Ar.</i>)	: Kanmak. (90a-4)
ġālye-i menŧüre (<i>Far.</i>)	: Kilları karartmak için kullanılan bir nesne. (88b-7)
ġālyemişk (<i>Far.</i>)	: Kalyemisk denilen hoŧ kokulu bir nesne, karıŧım. (88b-7)
ġalyūn (<i>Ar.</i>)	: Çoban mayası. (90a-4)
ġalyun (<i>Yun.</i>)	: Süt otu, çoban mayası. (88b-7)
ġamac (<i>Ar.</i>)	: Suyu sora sora içmek. (90a-9)
ġamām (<i>Ar.</i>)	: Sünger. anl. esfencü'l-baħr. (90a-12)
ġaman (<i>Ar.</i>)	: Yumuŧaklık. anl. līnet. (90a-15)
ġamar (<i>Ar.</i>)	: 1. Çok su. anl. mā-i keŧir. 2. Susuzluk. anl. ' atŧ. (90a-9)
ġamaŧ (<i>Ar.</i>)	: Gözün yanında oluŧan irin ve çıbanın yaŧ olup akması. (90a-12)
ġamer (<i>Ar.</i>)	: 1. Sokmak, sıkmak. anl. ' aŧar. 2. Kaŧla gözle iŧaret eylemek. (90a-11)
ġamet (<i>Ar.</i>)	: 1. Çok yemekten oluŧan hazımsızlık. 2. Ağır olmak. (90a-8)

ġamīm (Ar.)	: 1. Saçı, başı, alını örtmek. 2. Yeşil ot. anl. nebāt-ı aḥzar. (90a-15)
ġāmīr (Ar.)	: Yeşil ot. anl. nebāt-ı aḥzar. (90a-11)
ġamīs (Ar.)	: Üstü kuruyan, altı yaş olan bir ot. (90a-12)
ġamṭāş (Ar.)	: Gözün görüşünün zayıflaması. anl. kelilü'l-başar. (90a-14)
ġamyār (Far.)	: Esnemek. (90b-20)
ġamz (Far.)	: Göz ucu ile işaret etmek. (90b-20)
ġamzede (Far.)	: Sıkıntıdan haste olmuş kimse. (90b-20)
ġanaş (Ar.)	: Su içtikten sonra nefes almak. (90a-17)
ġanc (Far.)	: Uyluk. anl. serün. (90b-20)
ġande (Far.)	: Ağ işleyip sinek avlayan örümcek. (90b-21)
ġandī (Far.)	: Bulut. (90b-21)
ġanem (Ar.)	: Koyun, keçi. c. aġnām. (90a-18)
ġāniyet (Ar.)	: 1. Eşinden başkasıyla görüşen kadın. 2. Güzelliğine güvenip nazlanma ihtiyacı duymayan kadın. (90a-19)
ġā'it (Ar.)	: Pis ve çukru yer. c. ġayṭān, aġvāt. (88b-19)
ġār (Far.)	: Defne ağacı. (88b-6)
ġār (Far.)	: Defne ağacı. (90b-7)
ġarab (Ar.)	: Kavak ağacı. (89a-6)
ġarab (Far.)	: 1. Kavak ağacı. 2. Şarap. (90b-12)
ġaraḳ (Ar.)	: Suyu batmak. (89a-16)
ġarāmā (Far.)	: Ölçek. Bir buçuk veya iki denk. (90b-10)

ġaran (<i>Ar.</i>)	: 1. Erkek tavşancıl kuşu. 2. Açlık. 3. Zayıflık. anl. cū ^c , zehel. (89a-20)
ġaran (<i>Far.</i>)	: Yüksek sesle ağlamak. (90b-14)
ġārānīn (<i>Ar.</i>)	: Yaprağı gelincik yaprağına benzeyen tatlı ve yenilebilen bir ot. (88b-19)
ġarā' (<i>Ar.</i>)	: Sabretmek. (84b-24)
ġaraş (<i>Ar.</i>)	: Açlık. anl. cū ^c . (89a-10)
ġaras (<i>Ar.</i>)	: Ağaç dikmek. (89a-12)
ġaraz (<i>Ar.</i>)	: Çoban dayağı. anl. 'aşā'ī'r-rā ^c ī. (89a-17)
ġarb (<i>Ar.</i>)	: Azab denilen gözde çıkan nasır hastalığı. (89a-23)
ġarb (<i>Ar.</i>)	: 1. Gözde olan nasır yarası. 2. Henüz gözden çıkmamış gözyaşı. (89a-5)
ġarb (<i>Far.</i>)	: Gözün burundan yana olan nasır hastalığı. (90b-10)
ġarbīb (<i>Ar.</i>)	: Kara üzüm. anl. zebīb. (89a-19)
ġares (<i>Far.</i>)	: 1. Sert, şiddetli, haşin. 2. Zayıf. 3. Melül, mahzun. (90b-11)
ġarġarat (<i>Ar.</i>)	: Yaban tavuğu. c. ġarġar. (89a-15)
ġarġaret (<i>Ar.</i>)	: 1. Suyun boğazda gargara yapılması. 2. Canı boğazına gelmek. (89a-15)
ġariyy (<i>Ar.</i>)	: Güzellik, gökcek, hüsn. (89a-23)
ġarīz (<i>Ar.</i>)	: Taze. (89a-13)
ġarīzā (<i>Ar.</i>)	: Kereviz, havuca benzer bir bitki. (89a-11)
ġarġ-āb (<i>Far.</i>)	: Suya kanmış kimse. (90b-12)

ġarġad (<i>Ar.</i>)	: 1. Bir ağaç türü. 2. Sıçan dikenini. (89a-17)
ġarġad (<i>Far.</i>)	: Sencan dikenini. (90b-12)
ġarm (<i>Far.</i>)	: Yaban koyunu. (90b-12)
ġarmac (<i>Far.</i>)	: 1. Yarma aşısı. 2. Çögendür. (90b-13)
ġarmiden (<i>Far.</i>)	: Hıçkırık hıçkırık ağlamak. (90b-13)
ġarniyyetî (<i>Ar.</i>)	: Balıkçıl kuşu türü. (89a-18)
ġarrā (<i>Ar.</i>)	: Andız. anl. rāsen. (89a-18)
ġarşān (<i>Ar.</i>)	: Aç kimse. anl. cāyi ^ç . c. ġarāş. (89a-10)
ġarv (<i>Far.</i>)	: Kamış. anl. ġarġūr. (90b-14)
ġāryaġūn (<i>Far.</i>)	: Katran. (88b-4)
ġaryū'l-cülūd (<i>Ar.</i>)	: Deriden yapılan tutkal. (89a-7)
ġaşab (<i>Ar.</i>)	: Zorla bir şey almak. (89b-8)
ġasal (<i>Ar.</i>)	: Yıkamak. (89a-26)
ġāşāset (<i>Ar.</i>)	: 1. Uzak olmak. 2. Zayıf olmak. (88b-23)
ġasīsā (<i>Ar.</i>)	: Hurma koruġu. anl. balġ. (89b-2)
ġaslec (<i>Ar.</i>)	: Meryemana eli denilen bir bitki, nebat. anl. ^ç artanişā. (89b-2)
ġaşn (<i>Ar.</i>)	: Kesmek. anl. kat ^ç . (89b-10)
ġasūl (<i>Ar.</i>)	: Çöġen denilen şey. (89b-1)
ġāsūl (<i>Far.</i>)	: Çöġen denilen şey. (88b-11)
ġaşyān (<i>Ar.</i>)	: 1. Vazgeçmek. 2. Nefsin kötü olması. (88b-23)
ġaşā (<i>Ar.</i>)	: Tavuk karası hastalığı. (89b-7)
ġaşā^ç (<i>Ar.</i>)	: Perde. (89b-4)

ġařař (<i>Ar.</i>)	: Bulanık su içmek. (89b-4)
ġāřiyet (<i>Ar.</i>)	: 1. Örtten, setreden. 2. Karında olan sıkıntı, hastalık. (89b-6)
ġařy (<i>Ar.</i>)	: 1. Örtmek, setr etmek. 2. Aklın gitmesi. (89b-6)
ġařyān (<i>Ar.</i>)	: Kendinden geçmek. (89b-4)
ġařyet (<i>Ar.</i>)	: 1. Hayret. 2. Aklın gitmesi. (89b-7)
ġat (<i>Ar.</i>)	: 1. Tabi olmak. 2. Gözlemek. 3. Kederlendirmek. 4. Suya dalmak. anl. ġavř. (88b-21)
ġařas (<i>Ar.</i>)	: Suya dalmak. anl. ġams fi'l-mā'. (89b-17)
ġařātā (<i>Ar.</i>)	: Bir baġırtlak kuşu türü. c. ġařāt. (89b-17)
ġařit (<i>Ar.</i>)	: Uyumken horlamak. (89b-19)
ġařt (<i>Ar.</i>)	: Daldırmak. (89b-17)
ġav (<i>Far.</i>)	: 1. Gürültü. 2. Yüksek ses. anl. şafr. (90b-21)
ġāv (<i>Far.</i>)	: Sıġır. anl. başar. (109b-6)
ġavānek (<i>Far.</i>)	: Zerdali kurusu. (90b-22)
ġavāř (<i>Ar.</i>)	: Karabatak kuşu. (90a-24)
ġavař (<i>Ar.</i>)	: Suya dalmak. (90a-23)
ġavāye (<i>Ar.</i>)	: Azgınlık. (90a-24)
ġāvçeřm (<i>Far.</i>)	: Öküz gözü denilen sarı çiçek. anl. bahār. (109b-6)
ġāveř (<i>Far.</i>)	: Tohumluk hıyar. (90b-9)
ġavġā' (<i>Ar.</i>)	: Kızıl çekirge. anl. cerād. (90a-23)
ġavk (<i>Ar.</i>)	: Kurbaġa. (90a-25)
ġavlān (<i>Ar.</i>)	: Acı bir ot türü. (90a-24)

ġāvmiř (<i>Far.</i>)	: Su sığırđ. (109b-8)
ġavr (<i>Ar.</i>)	: 1. Batmak. 2. Son, nihayet. (90a-21)
ġavr (<i>Far.</i>)	: Bir nesnenin dibi. (90b-22)
ġavř (<i>Ar.</i>)	: 1. Feryād eylemek. 2. Meded, yardım istemek. (90a-21)
ġavřet (<i>Far.</i>)	: Faydalđ olamayan bir ot türü. (90b-22)
ġāvzebān (<i>Far.</i>)	: Sığır dili otu. anl. lisānū'ř-řevr. (109b-8)
ġayās (<i>Ar.</i>)	: Meded, yardım istmek. (90a-26)
ġaybet (<i>Ar.</i>)	: Kaybolmak, hazırda olmamak. (90a-26)
ġaydāk (<i>Ar.</i>)	: 1. İyi huylu kimse. 2. Bülüġa ermeyen kimse. 3. Keler yavrusu. (90b-1)
ġaydā' (<i>Ar.</i>)	: Nazik ve yumuşak tenli genç kadın. anl. na'imetü'l-beden. (90a-26)
ġayem (<i>Ar.</i>)	: 1. Bulut. anl. seġāb. 2. Susuzluk. anl. 'atř. 3. İçi yanmak. c. ġayūm. 4. Deniz süngerđ. anl. isfencü'l-baġr. (90b-5)
ġaylem (<i>Ar.</i>)	: Erkek kaplumbaġa. (90b-4)
ġaylet (<i>Ar.</i>)	: şışman kadın. (90b-2)
ġayme (<i>Far.</i>)	: Sünger. (90b-23)
ġayrā' (<i>Ar.</i>)	: İġde yemişi. (90a-27)
ġaysān (<i>Ar.</i>)	: Yiġitlik hiddeti. anl. ġiddetü'l-řebāb. (90b-2)
ġayzān (<i>Ar.</i>)	: İt burnu dikenđ. (90a-27)
ġaz (<i>Ar.</i>)	: Azaltmak, eksiltmek. (89b-11)

ġaz (Ar.)	: 1. Gözü nazardan men etmek. 2. Taze nesne. anl. tarī. (89b-11)
ġāzaf (Ar.)	: Yumuşak. anl. nā' im. (89b-16)
ġazāl (Ar.)	: Geyik. c. ġazlān, ġazale. (89a-24)
ġazālet (Ar.)	: Dişi geyik. (89a-25)
ġazam (Ar.)	: Bir ot türü. (89a-2)
ġazāmet (Ar.)	: Bir miktar süt. anl. şey' ün mine'l-leben. (89a-3)
ġazār (Ar.)	: Balçık. anl. ṭīn. (89b-13)
ġāzās (Far.)	: Ayı gülü. anl. şakāyīku'n-nu' mān. (88b-11)
ġazāt (Ar.)	: 1. Dağ armudu ağacı. 2. Dikenli ağaç. anl. ġazāt. (89b-12)
ġazī (Ar.)	: Yeni doğmuş kuzu. c. ġadā'. (89a-3)
ġazīz (Ar.)	: Yumuşak ot. anl. nebāt-ı nā' im. (89a-24)
ġazīz (Ar.)	: 1. Tazze nesne. anl. tarī. 2. Kılıfından yeni çıkmış çiçek. (89b-15)
ġāznūr (Ar.)	: Bir ot türü. (89b-13)
ġazūb (Ar.)	: Çetin, güçlü yılan ve arslan. (89b-16)
ġazūb (Ar.)	: 1. Öfkeli, kızgın kimse. 2. Büyük yılan. anl. ḥayye-i 'azīme, nāqa-i 'abūs. (89b-11)
gedek (Far.)	: Gerdanlık. anl. sirdān. (109b-26)
geh (Far.)	: Vakit. (111a-17)
gehrübā (Far.)	: Saman kapan, kehribar taşı. (111a-18)
gej (Far.)	: Uyuz, gıcık. anl. cerb. (110a-2)
gejne (Far.)	: Göçgün kuşu. (110b-4)

genā ³ (<i>Far.</i>)	: 1. İplik teli. 2. İbrişim teli. 3. Gönül kurdu. anl. anl. kerpüle. (110b-25)
gend (<i>Far.</i>)	: 1. Pis kokulu nesne. 2. Pis, kötü koku. (110b-26)
gendāb (<i>Far.</i>)	: Yosun bağlamış, durgun, kokan pis su. (110b-27)
gendeme (<i>Far.</i>)	: 1. Buğday. 2. Siğil. anl. şūlul. c. şālil. (111a-2)
gendenā (<i>Far.</i>)	: Pırasa. anl. kürrāş. (111a-3)
gendumek (<i>Far.</i>)	: Kadın tenasül aleti dalağı. (111a-1)
gendum-gūn (<i>Far.</i>)	: Buğday tenli. (111a-2)
gendüm (<i>Far.</i>)	: Buğday. (111a-1)
gerd (<i>Far.</i>)	: Toz. anl. ğubār. (110a-11)
gerden (<i>Far.</i>)	: Boyun. anl. gerdān. (110a-12)
gerdīn-ı pelk (<i>Far.</i>)	: Göz kapağının dönmesi. (110a-12)
gergeden (<i>Far.</i>)	: Gergedan. (110a-13)
gergevhen (<i>Ar.</i>)	: anl. ʿākarqarhā. (106a-21)
germ (<i>Far.</i>)	: Isı. anl. hār. (110a-17)
germā (<i>Far.</i>)	: Sıcak hava. (110a-17)
germābe (<i>Far.</i>)	: Hamam, ılıca. (110a-19)
germ-dāne (<i>Far.</i>)	: Kurd bağı denilen bir ağacı yemişi. anl. meşān. (110a-19)
germedāne (<i>Ar.</i>)	: Yaban keteni tohumu. (106a-22)
germüş (<i>Far.</i>)	: Bir dürlü kesken. (110a-21)
gerneyūn (<i>Ar.</i>)	: Eşek kulağı. anl. qazāriyūn. (106a-22)
gerūylan (<i>Ar.</i>)	: Kasnı ağacı. (106a-24)

gest (<i>Far.</i>)	: Çirkin kimse. anl. kabîh. (110b-6)
gevher (<i>Far.</i>)	: Cevher. (111a-13)
gevherābgīne (<i>Far.</i>)	: Gökçe renkli firuze taşı, sırçalı taş. (111a-16)
gezvān (<i>Ar.</i>)	: Oğul otu. anl. bādrencūye. (106b-7)
ġidā' (<i>Ar.</i>)	: Yemek. anl. ağdiye. (88b-25)
ġilāf (<i>Far.</i>)	: Her nesnenin kabı, kılıfı. (90b-25)
ġilcīn (<i>Far.</i>)	: Yarpuz didükleri hoş kohlulu (27) otdur na' neye beñzer(90b-26)
ġilye (<i>Far.</i>)	: Ala karga, saksagan. (90b-26)
ġilyevāc (<i>Far.</i>)	: Çaylak, devlencec. (90b-27)
ġımar/ġamar (<i>Ar.</i>)	: Et ve balık kokusu. (90a-10)
ġınc (<i>Far.</i>)	: Naz, cilve, işve. (90b-27)
ġınsāmişk (<i>Far.</i>)	: Miske katılan kara bir nesne. anl. rāmek. (90b-25)
ġırā' (<i>Ar.</i>)	: Balıktan yapılan çiriş, tutkal. (89a-5)
ġıras (<i>Ar.</i>)	: Ağaç budağı. c. aġrās. (89a-12)
ġırat (<i>Ar.</i>)	: Unutkanlık, gaflet. (89a-9)
ġırbāl (<i>Ar.</i>)	: Kalbur. c. ġarābīl. (89a-8)
ġırr (<i>Ar.</i>)	: İş görmemiş bön kişi. (89a-4)
ġışaş (<i>Ar.</i>)	: Yeme içmeden arta kalan. (89b-9)
ġısel (<i>Far.</i>)	: 1. Hatmi çiçeği. 2. Hatmi yaprağı. (90b-24)
ġısl (<i>Ar.</i>)	: Başın yıkandığı nesne. (89a-26)
ġıyeş (<i>Far.</i>)	: Götü üstüne sürtünmek. (90b-27)

gıylet (<i>Ar.</i>)	: 1. Kadının çocuk emzirirken eşiyle cinsel münasebette bulunması. 2. Kadının hamile iken çocuk emzirmesi. (90b-3)
gıynet (<i>Ar.</i>)	: Kokmuş et, leşten akan murdar sarı su. (90b-5)
gıyūr (<i>Far.</i>)	: Ses, gürültü. anl. Şavt. (91a-1)
gızā' (<i>Ar.</i>)	: Kişinin yediği yemek, içtiği içecek. (89a-2)
gīgen (<i>Far.</i>)	: anl. Cırcır. (112a-4)
gīlāş (<i>Far.</i>)	: Un. anl. daķık. (112a-5)
gīldāru (<i>Far.</i>)	: Eğrelti otu. anl. serhas. (112a-5)
gilg (<i>Far.</i>)	: 1. Kamış. 2. Kalem. (111b-18)
gil-ħurdanī (<i>Far.</i>)	: Tebeşir toprağı. (111b-18)
girān (<i>Far.</i>)	: Ağır nesne. anl. şaķıl. (111b-1)
girāngūş (<i>Far.</i>)	: Sağır kimse. (111b-2)
gird (<i>Far.</i>)	: Değirmi, yuvarlak. anl. yavlaķ. (111b-4)
girdāgird (<i>Far.</i>)	: 1. Çepeçevre. 2. Dolayı. (111b-4)
girdenāy (<i>Far.</i>)	: Diz kemiğı. (111b-5)
giriftedem (<i>Far.</i>)	: Nefesi tutulmuş insan. anl. žīku'n-nefes. (111b-7)
girye (<i>Far.</i>)	: Ağlayış, ağlama. (111b-13)
gīsū (<i>Far.</i>)	: Saç bölüğü. (112a-3)
gişāvet (<i>Ar.</i>)	: 1. Perde, hicab, örtü. 2. Göz kararması. 3. Baş ortası. anl. gişāve. (89b-5)
gişet (<i>Far.</i>)	: Yoğurda karışmış büryan. (112a-3)
gişt-ber-kişt (<i>Far.</i>)	: İplik gibi birbirine dolaşıp karmakarışık olan bir ot. (111b-13)

gīti-aray (<i>Far.</i>)	: Basra'da olan, çok yapraklı, hoş kokulu yaprakları giysi arasına konan bir gül türü. anl. 'ilm arayis. (111b-25)
giyāh (<i>Far.</i>)	: Kuru ot. anl. nebāt-ı yābis. (111b-23)
giyāh-i şütor (<i>Far.</i>)	: Deve dikenini otu. (111b-24)
giybe (<i>Far.</i>)	: 1. Kan alınacak yer. 2. Kan alma aleti. (112a-9)
giyeh (<i>Far.</i>)	: Kuru ot. anl. giyāh. (112a-7)
giygīc (<i>Far.</i>)	: 1. Kerdeme, tere. 2. Isırgan dikenini tohumu. (112a-4)
giyhe (<i>Far.</i>)	: Böğürtlen. anl. 'alīk. (112a-8)
giyt (<i>Far.</i>)	: Müstāki sakızı. (112a-9)
giyū (<i>Far.</i>)	: Marul. (112a-7)
giyveder (<i>Far.</i>)	: Su içinde olan ufak kurtçuklar. (112a-7)
gīz (<i>Far.</i>)	: Çam ağacı. anl. şanavber. (112a-2)
gīzrān (<i>Far.</i>)	: Kızılılık, kökem. (90b-23)
gönça (<i>Far.</i>)	: 1. Tomucuk. 2. Su kabarcığı. (91a-8)
	görmek. (5a-15)
gubar (<i>Far.</i>)	: 1. Toz. 2. Göz yaşı. 3. gubrāt. (88b-13)
gubār (<i>Far.</i>)	: Toz. anl. gerd. (91a-2)
gubāriyye (<i>Far.</i>)	: Ayı üzümü. anl. 'inebü'd-dübb. (88b-16)
gubārne (<i>Far.</i>)	: İğdeye benzer bir ağaç. (88b-17)
gubāru'r-rahā (<i>Far.</i>)	: Değirmen tozu. (88b-16)
gubīrā' (<i>Far.</i>)	: 1. Yaban iğdesi. 2. İlaçtan elde edilen boza. (88b-13)

ġubt (<i>Far.</i>)	: Tavşancıl yavrusu. anl. feraġ-ı ıķab. (88b-12)
ġūc (<i>Far.</i>)	: Koç, erkek koyun. (91a-11)
ġucme (<i>Far.</i>)	: Kap dibinde kalan su. anl. cur ^c a. (91a-2)
ġūçd (<i>Far.</i>)	: Et. anl. laġm. (112b-25)
ġudāf (<i>Ar.</i>)	: Karga. anl. zāġ. (88b-26)
ġuddet (<i>Ar.</i>)	: Bez. c. ġadād. (88b-25)
ġuded (<i>Far.</i>)	: Şiş, ur. c. ġudd. (91a-2)
ġūden (<i>Far.</i>)	: Aklı eksik. (111a-10)
ġuder (<i>Far.</i>)	: Yakma. (91a-2)
ġufer (<i>Ar.</i>)	: 1. Daġ keçisinin oġlaġı. c. aġfār. 2. Hastanın iyi olduktan sonra tekrar hasta olması. (89b-21)
ġufrī (<i>Far.</i>)	: Hurma çiçeġinin kabı. anl. tālūse. (112a-27)
ġuftān (<i>Far.</i>)	: 1. Çekirge. 2. Çekirgeye benzer küçük bir kuş. anl. şakrāk. (112a-27)
ġūġū (<i>Far.</i>)	: Güvercin. anl. ġamāme. (91a-15)
ġūhek (<i>Far.</i>)	: Alıç yemişi. (113a-22)
ġūhenc (<i>Far.</i>)	: 1. Alıç yemişi. 2. İt burnu denilen kızılca erik. 3. İġde. (113a-23)
ġūhenc (<i>Far.</i>)	: Alıç yemişi. (113a-19)
ġūher (<i>Far.</i>)	: Cevher, araz. (113a-20)
ġūherī (<i>Far.</i>)	: 1. Bedel. 2. Aslı iyi olan. (113a-21)
ġūh-ġar (<i>Far.</i>)	: 1. Eşek pisliġi. 2. Daġ eşeġi. (113a-19)
ġūhzere (<i>Far.</i>)	: Gözde olan it dirseġi denilen bir hastalık. (113a-22)

gūje (<i>Far.</i>)	: 1. Pamuk kozalağı. 2. am ağacı kozalağı. (91a-13)
gūjeb (<i>Far.</i>)	: Üzüm. anl. dāne-i engūr. (91a-5)
gūk (<i>Far.</i>)	: Yiyince uyku getiren marul. (113a-15)
gūlām (<i>Ar.</i>)	: On yaşını gemiş ocuk. c. ğılmān. (90a-1)
gūlān (<i>Ar.</i>)	: Ekşi ilalar. (90a-3)
gūlbe (<i>Far.</i>)	: Ala karga. anl. ˘ aq˘ aq. (91a-6)
gūlenc (<i>Far.</i>)	: Kulun zahmeti, rahatsızlığı. (113a-16)
gūllet (<i>Ar.</i>)	: Susuzluk harareti. anl. ˘ aqş. (89b-25)
gūlmat (<i>Ar.</i>)	: Cinsel mūnasebet arzusu. anl. şehvet-i cima˘. (90a-2)
gūlūl (<i>Far.</i>)	: 1. Lif. 2. Kınaberi otu. (91a-7)
gūncāl (<i>Far.</i>)	: 1. Ekşi yemiş. 2. Yaş yemiş. (91a-8)
gūncār (<i>Far.</i>)	: Kızılca kadın. (91a-8)
gūnde (<i>Far.</i>)	: 1. Örümcek. (91a-9)
gūnest (<i>Far.</i>)	: Oturak yeri, kı, sağrı. (113a-17)
gūnt (<i>Ar.</i>)	: Burun iinden ıkan ses. (90a-16)
gūnūden (<i>Far.</i>)	: 1. Uyuşmuş kimse. 2. Uyuqlamak. (91a-10)
gūnūz (<i>Far.</i>)	: Ayılmak. (91a-11)
gūnyaṭū (<i>Far.</i>)	: Yaban balı. anl. rabbe-sūs. (113a-23)
gūpīn (<i>Far.</i>)	: Yağ öleği. (112b-24)
gūr (<i>Far.</i>)	: 1. Hayası şişmiş kimse. 2. Yaban koyunu. (91a-3)
gūrāb (<i>Ar.</i>)	: Karga. c. ğurbān. (89a-7)

ġurbā (<i>Far.</i>)	: Koruk aşı. (91a-12)
ġurbe (<i>Far.</i>)	: Gizlice ağlamak. (91a-4)
ġurd (<i>Far.</i>)	: 1. Deri altında olan beze. 2. Cesur, yiğit insan. (91a-4)
ġurdā (<i>Far.</i>)	: Mişlihū. (91a-13)
ġurdet (<i>Ar.</i>)	: Mantar. c. ġarād. (89a-11)
ġūre (<i>Far.</i>)	: Koruk, üzüm koruġu, pamuk koruġu. (91a-11)
ġurġur (<i>Far.</i>)	: 1. Yiğit, cesur kimse. 2. Yaban koyunu. 3. Ahu, ceylan. (91a-5)
ġurīrā ³ (<i>Ar.</i>)	: Bir kuş adı. (89a-11)
ġurnāk (<i>Ar.</i>)	: 1. Yumuşak tenli güzel. 2. Yiğit. c. ġurānīk, ġarānīk. (89a-21)
ġurnīk (<i>Ar.</i>)	: Uzunboylu bir su kuşu türü. (89a-22)
ġurnūñ (<i>Ar.</i>)	: 1. Yumuşak tenli güzel. 2. Yiğit. c. ġurānīk, ġarānīk. (89a-21)
ġurşanūf (<i>Ar.</i>)	: 1. Kürek kemiġi. 2. Yumuşak olan kemik. anl. ġazrūf. (89a-14)
ġurūt (<i>Ar.</i>)	: Burnun ucundaki kıkırdak. anl. ernebe-i enf. (89a-9)
ġusāk (<i>Ar.</i>)	: Yıkanmak. (89a-26)
ġuşan (<i>Ar.</i>)	: Budak. c. ġuşūn, aġşān. (89b-10)
ġuşā ³ (<i>Ar.</i>)	: Kuruluk. anl. yabūset. (88b-23)
ġūsbend (<i>Far.</i>)	: Koyun. anl. ġanam. (113a-6)
ġūsfend (<i>Far.</i>)	: Koyun. (113a-7)

guslet (<i>Ar.</i>)	: Annabā denilen yemiş. anl. ʿ anbe, ʿ anberūd. (89b-1)
gūsrūn (<i>Far.</i>)	: 1. Oturacak yeri, kıç, sağrı. 2. Göt, dübür deliği. (113a-7)
gūst (<i>Far.</i>)	: Ebuçehil karpuzu, acı hıyar. (113a-7)
gūstābe (<i>Far.</i>)	: 1. Et çorbası. 2. Matancana denilen aş. (113a-10)
ġuş (<i>Ar.</i>)	: Saç örtüsü. (89b-3)
ġūş (<i>Far.</i>)	: Kayın ağacı. (91a-14)
gūş (<i>Far.</i>)	: Kulak. (113a-8)
gūş (<i>Far.</i>)	: Küpe. anl. mengūş. (113a-14)
gūşād (<i>Far.</i>)	: Eşek turpu. anl. cıntıyānā. (113a-8)
guşāde (<i>Far.</i>)	: Açık. (112a-25)
gūşālenk (<i>Far.</i>)	: Turna kuşu. (113a-9)
gūşāsb (<i>Far.</i>)	: Gece boşalması, ihtilam olmak. (113a-9)
ġūşāyī (<i>Far.</i>)	: Başak. (91a-14)
gūşe (<i>Far.</i>)	: 1. Bir cins tuzlu mantar. 2. Kayın ağacı. 3. Buğday başı. (91a-15)
guşefne (<i>Far.</i>)	: Perişan olmuş. (112a-26)
gūşet-rübā (<i>Far.</i>)	: Çaylak kuşu. anl. devlencec. (113a-11)
gūş-ḥaya (<i>Far.</i>)	: Kene. anl. yavşı böceği. (113a-12)
gūş-māhī (<i>Far.</i>)	: 1. Yılan başı. 2. Ufak boncuk. (113a-12)
gūşne (<i>Far.</i>)	: Bir cins tuzlu mantar. (91a-14)
gūşt (<i>Far.</i>)	: Et. anl. laḥm. (113a-10)

gūştce (<i>Far.</i>)	: Kulağa giren böcek. (113a-12)
gūşt-ekende (<i>Far.</i>)	: 1. Börek. 2. Baklava yufkası inceliğinde açılan hamurla yapılan bir tatlı. 3. Sucuk. 4. Munbar. (113a-10)
gūştīn (<i>Far.</i>)	: 1. Etli, şişman kişi. 2. Etli yemek. (113a-11)
guşūfe (<i>Far.</i>)	: Serçe kuşu. (112a-26)
guşufet (<i>Far.</i>)	: Perişan etti. (112a-26)
ġutem (<i>Ar.</i>)	: Çok katı olmak. anl. şiddetü'l-ḥarr. (88b-21)
ġutmet (<i>Ar.</i>)	: Pelteklik. anl. ' ucmetü fi'l-lisān. (88b-22)
ġutġatt (<i>Ar.</i>)	: Kuzu. anl. ḥamel gibi. (89b-19)
ġuvc (<i>Ar.</i>)	: Enli ve yassı olmak. (90a-21)
guvīl (<i>Far.</i>)	: Papatya çiçeği. anl. bābūnec. (112b-24)
ġuvr (<i>Ar.</i>)	: Bir ölçek, 12 senc miktarıdır. (Bir Senc: 24 batmandır.) (90a-22)
gūvve (<i>Far.</i>)	: Kan alma şişesi. (113a-18)
gūyāgehec (<i>Far.</i>)	: Alıç yemişi. anl. za' rūr. (113a-24)
gūzāb (<i>Far.</i>)	: Büryān altında pişen tane pirinç. anl. cevzāb. (112b-27)
gūze-i penbe (<i>Far.</i>)	: Pamuk kozalağı. (113a-5)
gūzīne (<i>Far.</i>)	: Koz helva. (113a-6)
gūzistān (<i>Far.</i>)	: 1. Felç olmuş. 2. Ceviz ağacı çok olan yer. (113a-5)
ġuzrūf (<i>Ar.</i>)	: Kürek kemiği. c. ġazārif. (89b-)14
gūzvāre (<i>Far.</i>)	: Şişe. anl. ḳārūde. (113a-6)

güdāzeş (<i>Far.</i>)	: Zevbān (erime) hastalığı. (112a-11)
güder (<i>Far.</i>)	: Kadı ağacı. (112a-12)
gül (<i>Far.</i>)	: 1. Gül. 2. Her türlü çiçek. (112b-1)
gül-āb (<i>Far.</i>)	: Gül suyu. (112b-3)
gülāl (<i>Far.</i>)	: Tepe. anl. meyān-ı ser. (112b-3)
gülāle (<i>Far.</i>)	: 1. Kākül. 2. Dökülmüş saç. 3. Perçem. 4. Gül destesi. (112b-3)
gülbāng (<i>Far.</i>)	: Ses, seda. anl. āvāze, şavt. (112b-4)
gülbā-şeker (<i>Far.</i>)	: Gül ile şeker karışımı bir tatlı. Gül-be-şeker tatlısı. (112b-4)
gülengebīn (<i>Far.</i>)	: Gül ile balın karışımı. (112b-10)
gül-i bī- fermāy (<i>Far.</i>)	: Kızılca bir çiçek. (112b-5)
gül-i gūristān (<i>Far.</i>)	: Papatya çiçeği. (112b-7)
gül-i ra' nā (<i>Far.</i>)	: Kızılca kadın. (112b-6)
gül-i sūrī (<i>Far.</i>)	: 1. Sarı gül. 2. Kızıl gül. (112b-6)
gül-nār (<i>Far.</i>)	: Nar çiçeği. anl. cūlnār. (112b-8)
gül-nār (<i>Far.</i>)	: 1. Nar çiçeği. 2. Kiraz. 3. Meyve vermeyen nar çiçeği. anl. cūlnār. (112b-8)
gülteg (<i>Far.</i>)	: Turna kuşu. (112b-7)
gülügīr (<i>Far.</i>)	: Boğaz tutucu, kekre, acı nesne. (112b-11)
gülül (<i>Far.</i>)	: Burçak. anl. küşne. (112b-11)
gülüle (<i>Far.</i>)	: Burçak. (112b-12)
gülveşe (<i>Far.</i>)	: Yara. (112b-11)

gümāc (<i>Far.</i>)	: Poğaç. anl. kemec. (112b-12)
gümīz (<i>Far.</i>)	: Sidik. anl. bevl. (112b-13)
gümīzdān (<i>Far.</i>)	: Kavuk, mesane. (112b-13)
günāʿ (<i>Far.</i>)	: 1. İbrişim teli. 2. Gönül kurdu. (112b-14)
güncāl (<i>Far.</i>)	: 1. Kūsbe, susam sıkındısı. 2. Tortu. (112b-16)
günceşk (<i>Far.</i>)	: Serçe. anl. ʿuşfūr. (112b-18)
günhān (<i>Far.</i>)	: Yaprakları sakız ağacına, kokusu tütün kokusuna benzeyen küçük bir ağaç. (112b-20)
gürbe (<i>Far.</i>)	: Kedi. anl. hirre. (112a-15)
gürem (<i>Far.</i>)	: Gam, gussa. (112a-19)
güresne (<i>Far.</i>)	: Aç kimse. (112a-16)
gürīş (<i>Far.</i>)	: Kısacık yılan. (112a-20)
gürk (<i>Far.</i>)	: Kurt. anl. ziʿb. c. gürkān. (112a-17)
gürsekī (<i>Far.</i>)	: Açlık. (112a-16)
güst (<i>Far.</i>)	: Çirkin. anl. kabīh. (112a-23)
güvājnek (<i>Far.</i>)	: Kaş ile alın arasına dökülen saç. anl. perçem. (112b-22)
güvāl (<i>Far.</i>)	: Sazan balığı. (112b-23)
güvālnede (<i>Far.</i>)	: Emekleyen çocuk. (112b-24)
güvārş (<i>Far.</i>)	: Hazmı kolaylaştırıcı mideye kuvvet veren bir macun. anl. cüvārşin, cüvārīş. (112b-21)
güveç (<i>Far.</i>)	: Baykuş. anl. cıfd, büm. (112b-25)
güvhāk (<i>Far.</i>)	: 1. Üzüm neferiyesi. 2. Üzüm salkımının bir budağı. anl. hāşle. (112b-26)

güzağ (<i>Far.</i>)	: Uşak denilen ilaç, deva. (112a-21)
güzār (<i>Far.</i>)	: Gam, gussa. (112a-13)
güzīde (<i>Far.</i>)	: Her nesnenin iyisi. (112a-23)
hā (<i>Far.</i>)	: 1. Tembih edatı. 2. Çokluk edatı. (132b-10)
ḥāb (<i>Far.</i>)	: Uyku. anl. nevm. (48b-20)
ḥabağ (<i>Ar.</i>)	: 1. Çiçek. 2. Güzel kokulu ot. 3. Yarpuz. anl. fūdenc. (40b-5)
ḥabağ-ı ḥorāsānī (<i>Ar.</i>)	: Horasan teresi. (40b-15)
ḥabağ-ı karanfilī (<i>Ar.</i>)	: Fesleğen cinsi bir çiçek. anl. ferencmişk, berencmişk. (40b-10)
ḥabağ-ı nebṭī (<i>Ar.</i>)	: 1. Küçük yapraklı fesleğen. 2. Küçük yapraklı yarpuz. anl. reyḥānū'l-ḥemāḥim.
ḥabağ-ı şa' terī (<i>Ar.</i>)	: Fesleğen. anl. ḥabağu'l-kermanī, şāh-isferem. (40b-16)
ḥabak-ı terencān (<i>Ar.</i>)	: İri fesleğen. anl. bādrencebūye. (40b-10)
ḥabağu'l-bağar (<i>Ar.</i>)	: Sığırgözü, papatya cinsi. (40b-8)
ḥabağu'l-fīl (<i>Ar.</i>)	: Sıçankulağı otu. anl. ḥabağu'l-fetā, merzencūş, merzengūş. (40b-9)
ḥabağu'l-kanā (<i>Ar.</i>)	: Sıçankulağı otu. anl. merzencūş. (40b-7)
ḥabağu'l-mā (<i>Ar.</i>)	: Su kenarında olan yarpuz. anl. fūtenc-i nehrī. (40b-12)
ḥabağu's-şuyūḥ (<i>Ar.</i>)	: Yarpuz türü. (40b-15)
ḥabaṭ (<i>Ar.</i>)	: Çok yemekten karnı şişmiş olan kişi. c. ḥabāṭī. (39b-24)

ḥabb (Ar.)	: Tane. c. ḥubūb. (39b-20)
ḥabbāzī (Ar.)	: Ebemgümece otu. (45b-12)
ḥabbe (Ar.)	: Dirhem in kırk sekizde biri. (40a-2)
ḥabbet (Ar.)	: Hububat. (39b-20)
ḥabbetü'l-ḥaḍrā' (Ar.)	: 1. Beneviş (çitlenbik) ağacı. 2. Sakız ağacı yemişi. (40a-2)
ḥabbetü's-sevdā' (Ar.)	: Kara çörek otu. (40a-15)
ḥabb-ı efādye (Ar.)	: Cankurtaran denilen bir terkip. (40b-2)
ḥabbu'l-as (Ar.)	: Mersin yemişi. anl. merdāsfer. (40a-5)
ḥabbu'l-balasān (Ar.)	: Mısır'da 'aynü's-şems adlı yerde olan başka yerde olmayan balasan tohumu. (40a-6)
ḥabbu'l-bān (Ar.)	: Ilgın ve söğüt ağacına benzeyen sorkun ağacı tanesi. (40a-22)
ḥabbu'l-bittīḥ (Ar.)	: Kavun tohumu. (40b-1)
ḥabbu'l-enberbāris (Ar.)	: Hatun tuzluğu yemişi. (40a-23)
ḥabbu'l-eşl (Ar.)	: Ilgın yemişi. anl. gezmāzaḳ, gezmāzeg. (40a-14)
ḥabbu'l-faḳd (Ar.)	: Ayıt ağacı tohumu. anl. bezr-i penc-enguşt. (40a-17)
ḥabbu'l-ḡār (Ar.)	: Defne yemişi. anl. defne zeytūni, dehnel. (40a-8)
ḥabbu'l-ḥalv (Ar.)	: Anason, tatlı ot. (40a-13)
ḥabbu'l-ḥankelā (Ar.)	: Habbu's-semne. (40a-13)
ḥabbu'l-ḥarv (Ar.)	: Kene tohumu. (40a-13)
ḥabbu'l-kākenc (Ar.)	: Kanbel otu tohumu. anl. cevzü'l-mezc. (40a-14)
ḥabbu'l-ḳanā (Ar.)	: Tilki üzümü. (40a-24)

ḥabbu'l-ḳarʿ (Ar.)	: Kabak tohumu. (40a-27)
ḥabbu'l-keḷā (Ar.)	: Yaban keçiboynuzu. anl. anāğūras. (40a-21)
ḥabbu'l-ḳılt (Ar.)	: Usfür çiçeği tohumu. anl. māş-ı hindī, kurṭum. (40a-20)
ḥabbu'l-ḳulḳul (Ar.)	: Yaban narı tohumu. anl. bezr-i rummān-ı berrī. (40a-9)
ḥabbu'l-ḳuṭn (Ar.)	: Pamuk çekirdeği. anl. ḥayşefūc. (40a-17)
ḥabbu'l-kümmiştirā (Ar.)	: Armut çekirdeği. (40b-2)
ḥabbu'l-lehv (Ar.)	: Kanbel otu tohumu. anl. ḥabbu'l-kākenc. (40a-12)
ḥabbu'l-māzaryūn (Ar.)	: Hāmālāvzan. 40b-4)
ḥabbu'l-mensem (Ar.)	: Ayıt tohumuna benzer bir tane. (40a-10)
ḥabbu'l-mesākīn (Ar.)	: Yoksul urganı tohumu. anl. liblāb. (40a-11)
ḥabbu'l-mihleb (Ar.)	: İhlamur ağacı tanesi. anl. yenūnd-i Meryem. (40a-26)
ḥabbu'l-mulūk (Ar.)	: Māhūdāna. (40a-23)
ḥabbu'l-ʿacīb (Ar.)	: Çivit otu tohumu. anl. ḥabbu'n-nīl. (40a-26)
ḥabbu'l-ʿarʿ ar (Ar.)	: Dağ servisi yemişi. anl. ebhel. (40a-18)
ḥabbu'l-ʿarūs (Ar.)	: Kebabe. (40a-27)
ḥabbu'n-nīl (Ar.)	: Çivid tohumu. (40a-5)
ḥabbu'r-rāʿī (Ar.)	: Kovan çiçeği. anl. berencāsif. (40b-8)
ḥabbu'r-rāsen (Ar.)	: Nevruz otuna benzer yabani bir ot türü. (40a-18)
ḥabbu'r-raybās (Ar.)	: anl. işḫūn. (40a-26)
ḥabbu'r-reşād (Ar.)	: 1. Tere tohumu. 2. Kerdeme tohumu. (40b-1)

ḥabbu'r-rummān (Ar.)	: Nar tanesi. (40a-22)
ḥabbu'ş-şanavber (Ar.)	: 1. Fıstık. 2. Köknar. (40a-8)
ḥabbu's-sefercel (Ar.)	: Ayva çekirdeği. (40a-15)
ḥabbu's-sereḥs (Ar.)	: Kuzgunotu çekirdeği. (40b-3)
ḥabbu's-sumne (Ar.)	: Semizlik tohumu. anl. yaban şāhdānesi. (40a-10)
ḥabbu'ş-şibrem (Ar.)	: Sütleğen çekirdeği. anl. demli. (40b-3)
ḥabbu't-tend (Ar.)	: Usfur çiçeği tohumu. anl. kurtum-ı hindī. (40a-7)
ḥabbu't-terşān (Ar.)	: Kuzu kulağı otu. anl. ḥummāz. (40a-16)
ḥabbu'z-zarrāṭ (Ar.)	: Mazaryūn. (40a-12)
ḥabbu'z-zebīb (Ar.)	: Üzüm çekirdeği. (40b-2)
ḥabbü'r-reşād (Ar.)	: Acı tere tohumu. (40a-3)
ḥabbü'z-zelem (Ar.)	: Mısır'da biten ve Habbu'l-'azīz denilen tatlıca bir kök. (40a-7)
ḥāb-dīde (Far.)	: 1. Güngörmüş kimse. 2. İhtilam olmuş, gece boşalmış, cenabet olmuş kimse. 3. Ergenliğe yeni girmiş oğlan. (48b-20)
ḥabegle (Ar.)	: İt üzümü. (45a-21)
ḥaberr (Ar.)	: Sığır dili otu. anl. bezrū'l-ḥamḥam. (45b-13)
ḥabeş (Ar.)	: Yaramaz ve kötü olmak. (45b-12)
ḥabeşü'l-ḥadīd (Ar.)	: Demir boku. (45b-14)
ḥabez-dū (Far.)	: Dokununca pis koku çıkaran bir böcek. anl. ṭoñuzlan kurdı. (48a-25)
ḥabīş (Ar.)	: Bir helva türü. anl. afrūse. (45b-14)
ḥābisu'n-neft (Ar.)	: Neft yağı. (39b-11)

ḥablü'z-zirā' (Ar.)	: Dirseğin iç yüzünden dışarıya doğru ip gibi çekilmiş damar. (39b-25)
ḥabn (Ar.)	: Ağrı ağacı. anl. diflā. (40b-7)
habş (Ar.)	: Mutlu olmak. (131a-20)
ḥāc (Ar.)	: Karayantak denilen dikenli bir ağaç. anl. 'āḳūl. (39b-8)
ḥacāmat (Ar.)	: Baştan kan aldırma. (40b-22)
ḥaccām (Ar.)	: Şişe ile kan alıcı. (40b-22)
ḥāccet (Ar.)	: Bir tür akdiken. (40b-25)
ḥacebe (Ar.)	: Bilek altındaki kemik. (40b-23)
ḥacelet (Ar.)	: Dişi keklik. c. hacl, ḥaclān. (41b-24)
ḥacer (Ar.)	: Taş. c. ḥicār. (40b-27)
ḥacer-ceza' (Ar.)	: Gam taşı. (41b-4)
ḥacer-i afrīkī (Ar.)	: Boyacılar taşı. (41a-2)
ḥacer-i aḥmar (Ar.)	: 1. Mercan köküne benzer bir taş, bir tanesi adamı öldürür. 2. Elmasın bir türü. (41a-18)
ḥacer-i anāḡāḡīs (Ar.)	: Kan taşı. (41a-26)
ḥacer-i a' rābī (Ar.)	: Filtası. anl. 'āc taşı. (41a-)
ḥacer-i bāhest (Ar.)	: 1. Adem mıknaḡısı. 2. Adem güldüren denilen beyaz bir taş. (41b-20)
ḥacer-i baḥrī (Ar.)	: Deniz kenarındaki pembe bir taş. (41a-20)
ḥacer-i bedd (Ar.)	: Mercan kökü. (41b-8)
ḥacer-i efrences (Ar.)	: Kimyāgerler taşı. (41b-5)

ḥacer-i ermenī (<i>Ar.</i>)	: Ermeni gülü. (41a-1)
ḥacer-i esyūs	: 1. Tuz. 2. Barut. 3. Güherçile. (41a-27)
ḥacer-i firūzec (<i>Ar.</i>)	: Firuze denilen mavi taş. (41b-24)
ḥacer-i isfidāc (<i>Ar.</i>)	: Ustūbac. (41b-7)
ḥacer-i işmed (<i>Ar.</i>)	: İsfahan sürmesi. (41b-7)
ḥacer-i meşūye (<i>Ar.</i>)	: Sönmemiş, parlaklığı gitmemiş kireç. anl. nüre, āhek, kelsen. (41a-20)
ḥacer-i ruḥāmü'l-ebyaz (<i>Ar.</i>)	: Beyaz mermer taşı. (41b-5)
ḥacer-i tedem (<i>Ar.</i>)	: Değirmen taşına benzeyen, mağripte deniz kenarında bulunan, koklayan kişinin kanını dondurup kişiyi öldüren beyaz bir taş. (41b-21)
ḥacer-i yaḫūmu 'ale'l-mā'i ve zıdduhū (<i>Ar.</i>)	: Gece su üstünde durup gündüz batan hafif bir taş ve bu taşın tam zıddı olarak güneş ile su üstüne çıkıp güneş batmasıyla batan bir taş. (41b-18)
ḥacerü'd-decāc (<i>Ar.</i>)	: Tavuk kursağında bulunan bir taş. (41b-13)
ḥacerü'd-demmm (<i>Ar.</i>)	: Şadne taşı, şadnec. (41a-14)
ḥacerü'd-dīk (<i>Ar.</i>)	: Horoz karnında bulunan taş. (41a-7)
ḥacerü'l-baḫar (<i>Ar.</i>)	: Sığırdan çıkan panzehir. anl. ḫarza, gāv-zehre. (41a-9)
ḥacerü'l-bāt (<i>Ar.</i>)	: İfrikıye vilāyetinde bulunan, kırıldığında içinden akrep çıkan bir taş. anl. Ḥacerü'l-bān, cimā ^c taşı. (41b-11)
ḥacerü'l-besr (<i>Ar.</i>)	: Hicāz denizinde bulunan beyaz bir taş. (41a-23)

ḥacerü'l-billür (Ar.)	: Billur taşı. (41a-5)
ḥacerü'l-cāgizuş (Ar.)	: Cehennem deresi taşı, Tur dağınan yakın yerde olur. (41b-3)
ḥacerü'l-ertegān (Far.)	: Sarı, küçük ve hafif bir taş. anl. ürtegan. (41a-13)
ḥacerü'l-esed (Ar.)	: Meme taşı. (41b-10)
ḥacerü'l-fāyiret (Ar.)	: Sıçan taşı. (41b-15)
ḥacerü'l-fir (Ar.)	: Zift, siyah taş. (41b-14)
ḥacerü'l-ḥabbārī (Ar.)	: Toy kuşunun kursağında bulunan taş. (41b-13)
ḥacerü'l-ḥabeş (Ar.)	: Zebercede benzer bir taş. (41a-25)
ḥacerü'l-ḥadīd (Ar.)	: Hadīd kırığı, parçası. anl. ḥumāhān, şendi ḥadīd, ḥāmān. (41a-6)
ḥacerü'l-ḥamām (Ar.)	: Güvercin kursağından çıkan taş. (41a-9)
ḥacerü'l-ḥatāṭif (Ar.)	: Kırılmaç yavrusunun ilk yumurtasından çıkan iki taş. (41a-15)
ḥacerü'l-ḥayye (Ar.)	: 1. Yılan taşı. 2. Yılan panzehiri. (41a-4)
ḥacerü'l-ḥūt (Ar.)	: Balığın beyinde olan taş. (41b-2)
ḥacerü'l-isfenc (Ar.)	: Sünger içinde bulunan taş. anl. buzāku'l-ḥamer, ḥaşa'l-isfenc. (41a-25)
ḥacerü'l-ḥamer (Ar.)	: Ay taşı, ay köpüğü denilen şeffaf beyaz bir taş. anl. buzāku'l-ḥamer. (41a-23)
ḥācerü'l-ḥay³ (Ar.)	: Mısırdaki bulunan, elinde tutanın midesini bulandıran kusturan bir taş. (41b-16)
ḥacerü'l-ḥaysūr (Ar.)	: Hamamda ele ve ayağa sürülen taş. (41b-1)
ḥacerü'l-kelb (Ar.)	: Isırgan köpeğin ağzına aldığı taş. (41b-6)

hacerü'l-kıbtî (Ar.)	: Mısırdan gelen boz renkli bir taş. (41a-11)
hacerü'l-lajeverd (Ar.)	: Laciverd taşı. (41a-18)
hacerü'l-lebben (Ar.)	: Süt taşı. (41a-1)
hacerü'l-maṭar (Ar.)	: Yağmur taşı. (41b-8)
hacerü'l-meṣāne (Ar.)	: İdrar yolu taşı. (41a-8)
hacerü'l-mıknāṭis (Ar.)	: Mıknatıs. (41a-2)
hacerü'l-müşekḳak (Ar.)	: Batıdan gelen sarı renkli safrana benzer bir taş. (41a-10)
hacerü'l-yehūd (Ar.)	: İsrailoğullarının zeytünü dedikleri taş. (40b-7)
hacerü'l-yeşb (Ar.)	: Yeşim taşı. anl. hacerü'l-yeşf. (41a-12)
hacerü'n-nār (Ar.)	: Çakmak taşı. (41a-8)
hacerü'n-nemr (Ar.)	: Kaplanda oluşan bir taş. (41a-15)
hacerü'n-nesr (Ar.)	: 1. Akbaba 2. Akbaba kuşu taşı. anl. hacerü'l-^çuḳāb , hacerü'l-yüsr , hacerü'l-het , ekitmekit. (41a-21)
hacerü'n-nūr	: Merkaşīşā ismi. anl. hacerü'r-rüşenāyī , ḳuşā-yı efrencī , hacer-i rüznāyī. (41a-17)
hacerü'r-rahā (Ar.)	: Değirmen taşı. (41a-7)
hacerü'r-ruhām (Ar.)	: Tebeşir. anl. ṭīn-i ḳīmūlyā. (41a-13)
hacerü'r-rüşnāyī (Ar.)	: Göz taşı. anl. ruznāyī. (41b-6)
hacerü'ş-şanevber (Ar.)	: Sarılık taşı. (41b-14)
hacerü'ş-şeffāf (Ar.)	: Ayak taşı. (41b-3)
hacerü't-teys (Ar.)	: 1. Dağ keçisi. 2. Dağ keçisinden çıkan taş, panzehir. (41a-3)

ḥācib (<i>Ar.</i>)	: Kaş. anl. ebrū. (39b-17)
ḥācub (<i>Ar.</i>)	: Yıldız kurdu böceği. (39b-22)
ḥad (<i>Ar.</i>)	: Ceslenār. (42a-6)
ḥadaḳ (<i>Ar.</i>)	: Yaban patlıcanı. (42a-7)
ḥadaḳat (<i>Ar.</i>)	: Gözbebeği kara. anl. ḥadaḳatü'l- [‘] ayn sevāduhā. c. ḥadāḳ, aḥdāḳ. (42a-4)
ḥadāriyye (<i>Ar.</i>)	: Tavşancıl kuşu. anl. [‘] uḳāb. (45b-25)
ḥadarnak (<i>Ar.</i>)	: 1. Örümcek. anl. [‘] ankebut. 2. Sümüklü böcek. (45b-25)
ḥadd (<i>Ar.</i>)	: 1. Yanak. 2. Yüz. c. ḥudūd. (45b-26)
ḥadebe (<i>Ar.</i>)	: 1. Kambur, yumru. 2. Eğri gitmek. (58a-8)
ḥadec (<i>Ar.</i>)	: Kaba, büyük kavunun henüz olmamış, kelek, yeşil olanı. (42a-7)
ḥadecet (<i>Ar.</i>)	: Karga düvlegi (ebucehil karpuzu, acıhiyar). c. ḥudec. (41b-27)
ḥadenk (<i>Far.</i>)	: Kayın ağacı. (48a-26)
ḥadeş (<i>Ar.</i>)	: 1. Sonradan olmak. 2. Bir şeyin vücuda gelmesi. (41b-26)
ḥādeye (<i>Ar.</i>)	: Boyun. (131b-9)
ḥadīd (<i>Ar.</i>)	: Demir; üç tür olur, birincisine şābūrḳān, ikincisine nerm-i āhen, üçüncüsüne fulād-ı maşnū [‘] , fulād-ı ma [‘] denī. (42a-2)
ḥadīdī (<i>Ar.</i>)	: Yunanca sendertar denilir. (42a-1)
ḥadīs (<i>Ar.</i>)	: Sonradan olan. (41b-26)

ḥadnek (Ar.)	: Kayın ağacı. (45b-26)
ḥaf (Far.)	: Pizden olan ateş. (48b-13)
ḥafā (Ar.)	: Koğa otu. anl. berdi. (43a-25)
ḥafakān (Ar.)	: 1. Kalp çarpıntısı. 2. Kımıldamak, hareket etmek. (47a-14)
ḥafc (Ar.)	: Kaçı, yaban hardalı. (47a-14)
ḥafek (Far.)	: Boğaz gerdanlığı. (48b-14)
ḥafe' (Ar.)	: Gizli, örtülü nesne. c. ḥafāyā. (47a-12)
ḥaffāş (Ar.)	: Yarasa. anl. vuṭvāṭ. (47a-11)
ḥafi (Ar.)	: Gizli. (47a-15)
ḥafih (Far.)	: Kara çıban. (48b-14)
ḥāfir (Ar.)	: Tırnak. anl. zıfr, zılf. (39b-8)
ḥāfiri'l-berdūn (Ar.)	: Katır tırnağı. anl. ḥāfiri'l-bağl. (39b-14)
ḥāfir-u ḥimār-u vahşi (Ar.)	: Yaban eşeğı tırnağı. (39b-13)
ḥāfirü'l-ḥimār (Ar.)	: Eşek tırnağı. (39b-13)
ḥāfiz (Ar.)	: Def edici. (43a-25)
ḥāfizu'l-eṭfāl (Ar.)	: Ferfeyūn, ferbeyūñ. (kara zamk, sütlü, dikenli bir ağaç). (39b-10)
ḥāfizu'n-naḥl (Ar.)	: Ferfeyūn, ferbeyūñ. (kara zamk, sütlü, dikenli bir ağaç). (39b-9)
ḥāfizü'l-ecsād (Ar.)	: Katran. (39b-11)
ḥāfizü'l-kāfūr (Ar.)	: Biber. (39b-12)
ḥāfizü'l-mevtā (Ar.)	: Katran. (39b-11)

ḥafr (Ar.)	: 1. Kazmak. 2. Çukur yapmak. (43a-24)
ḥafte (Far.)	: Öksürük. anl. ḥafe. (48b-13)
ḥafyede (Far.)	: 1. Azanın uyuşması. 2. Boğulmuş, boğazı sıkılmış. anl. maḥnūḳ. (48b-14)
ḥaḳdet (Ar.)	: Karın ağrısı. anl. veca ^c -i baṭn. (43b-1)
ḥāḳıb (Ar.)	: Karnı guruldayan kişi. (43a-27)
ḥāḳıne (Ar.)	: Boğaz altındaki çukurcuk. (43b-1)
ḥakīm (Ar.)	: 1. Hikmet, bilici kimse. 2. Doğru işler yapan kimse. 3. İşini sağlam yapan kimse. (45a-17)
ḥaḳī^c (Ar.)	: Güz günlerinde olan karanlık. (43a-27)
ḥaḳḳ (Ar.)	: Batılın zıddı. (43a-26)
ḥaḳḳ (Ar.)	: Kaşımak. (43b-3)
ḥakketü'l-amāk-i ve'l-ecfān (Ar.)	: Göz pınarı ve kapaklarının kaşınması. (43b-5)
ḥakketü'l-ḳaḳıḳ ve'l-ḥıṣa (Ar.)	: Penis ve yumurtalıkları kaşımak. (43b-6)
ḥakketü'l-maḳ^c ad (Ar.)	: Makat kaşımak. (43b-5)
ḥāl (Ar.)	: c. ḥayalān. (47a-16)
hāl (Ar.)	: Küçük kakule. anl. hāl, bevā. (131a-15)
ḥalā (Ar.)	: Kuru ve yaş ot. (47a-27)
ḥalak (Ar.)	: Bağda biten, salkım üzümüne benzeyen, önce kızıl sonra kara olan bir ağaç. (43b-22)
ḥalān (Ar.)	: Küçük oğlak. (43b-14)
ḥalāṣame (Far.)	: Boğaz ile burun arasında olan bir hastalık. (48b-15)
ḥalāvan (Ar.)	: Yaban göynegi. (45b-7)

ḥalbān (Ar.)	: anl. ḫuṣṣā, mā ʾü'l-ḫuṣṣā. (47b-4)
ḥalbāy (Ar.)	: Taneçadurı. anl. ḫane. (47b-2)
ḥalbīb (Ar.)	: Ak soruncana benzer bir ot. anl. soruncān-ı hindī. (43b-21)
ḥalbīṣā (Yun.)	: Yaban semizotu. (43b-18)
ḥalbüb (Ar.)	: Erkek ve dişi olarak bulunan bir ot. Dişisine akça ot, sultani otu, erkek türüne kavlac otu denir, ebemgümece gibi çiçeği olur. (43b-24)
ḥālebī (Ar.)	: Sütleğen çeşidi. anl. aṭrāṭīḫūs. (39b-15)
ḥaled (Ar.)	: Kalp. (47a-16)
ḥalef (Ar.)	: Arka, geri. (47a-20)
ḥalefet (Ar.)	: Kandara otu, su içinde biter. (43b-17)
ḥalemet (Ar.)	: Meme başı. (43b-13)
hālet (Ar.)	: Hale, ay ağılı. anl. deyretü'l-ḫamer. c. halāt. (131a-13)
ḥalezūn (Ar.)	: Boynuzlu böcek, sümüklü böcek. (43b-10)
ḥalfā (Ar.)	: Dökün otu. (43b-23)
ḥalḥal ve ḥalāḥil (Ar.)	: İt keseri, bir nevi haşhaş, yabani soğan, sarımsak. anl. başalü'z-zīz, belbūs. (43b-20)
ḥalḥat (Ar.)	: 1. Güzel kokulu şeylerin birbirine karışması. 2. Hoş kokulu macun. (114a-26)
ḥālī (Ar.)	: Sürünen, emekleyen çocuk. (40a-1)
ḥalīb (Ar.)	: Sağılmış süt. (43b-7)

ḥālīdūnyūn (<i>Ar.</i>)	: İki tür olur, büyüğüne zerdeçüb, küçüğüne māmīrān denir. (45b-6)
ḥalifet (<i>Ar.</i>)	: Kandara otu, su içinde biter. (43b-17)
ḥālīḳu'ş-şac' r (<i>Ar.</i>)	: 1. Sarmaşık. 2. Yılan üzümü. (39b-12)
ḥālīmet (<i>Ar.</i>)	: Hurmanın süt içinde ıslatılması. (43b-10)
ḥaliyet (<i>Ar.</i>)	: Sirke ile pişen yemek. (47a-25)
ḥalk (<i>Ar.</i>)	: Başın traşlı olması. (45a-18)
ḥalk (<i>Ar.</i>)	: Boğaz. c. ḥulūḳ. (43b-15)
ḥall (<i>Ar.</i>)	: Sirke. c. ḥilāl. (47a-25)
ḥall (<i>Ar.</i>)	: 1. Ezmek. 2. İçmek. 3. Şarlagūn (haşhaş, susam yağı). (43b-7)
ḥallāḳu'ş-şac' r (<i>Ar.</i>)	: Kıl giderici, ḥarzame. (43b-20)
ḥallet (<i>Ar.</i>)	: 1. Bakla. 2. Burçak. (43b-16)
ḥalleter (<i>Ar.</i>)	: 1. Bakla. 2. Burçak. anl. celbān. (47a-17)
ḥallū'l-^c anşal (<i>Ar.</i>)	: Ada soğanı sirkesi. (47b-3)
ḥalm (<i>Ar.</i>)	: Kene. (43b-19)
ḥalned (<i>Far.</i>)	: Hoş kokulu bir ot, küpegi otu. (48b-16)
ḥal^c (<i>Ar.</i>)	: Koparmak. anl. ḳal ^c . (47a-19)
ḥal^c (<i>Ar.</i>)	: Pişmiş et. (47a-26)
ḥalūf (<i>Far.</i>)	: Ağız kokusu. (48b-17)
ḥalūḳ (<i>Ar.</i>)	: Güzel kokulu bir nesne. (47a-23)
ḥālūm (<i>Ar.</i>)	: Koyu kokmuş yoğurt. (43b-14)
ḥālūm (<i>Ar.</i>)	: Peynir çeşidi. anl. cūbn-i ḥālūm. (39b-16)

ḥālūmā (Ar.)	: Eşek marulu. anl. ebu ḥalsā, şanḥār. (39b-9)
ḥalusya (Yun.)	: Ketere denen zamk. anl. keşrā. (43b-25)
ḥalvāc (Far.)	: Devlengeç, çaylak cinsinden alıcı bir kuş. (48b-17)
ḥalva' (Ar.)	: Helva. (43b-15)
ḥalvet (Ar.)	: Tek başına kalmak, tenhaya çekilme. (43b-15)
ḥalyamū (Yun.)	: Kuzukulağı otunun kökü. (43b-19)
ḥalyefe (Ar.)	: Yaban sedef otu. anl. ferā, ḥarā. (43b-18)
ḥamāhān (Ar.)	: Demir sandalı denen kara bir taş. anl. şandal-ı ḥadīdī. (47b-11)
ḥamāḥım (Ar.)	: 1. Yarpuzun yassı yapraklısı. 2. Kekik otunun yassı yapraklısı. (44a-15)
ḥāmā-i aḳṭī (Ar.)	: Mürür ağacı. (39b-10)
ḥamak (Ar.)	: 1. Akılsız. 2. Ahmak, yanlış söyleyip yanlış anlayan kişi. (56b-10)
ḥāmālā (Ar.)	: Bukalemun. anl. ḥırbā. (45b-3)
ḥāmālān-ı māḳas (Ar.)	: Diken sakızı. (45b-3)
ḥāmālā' (Ar.)	: Mazaryūn (sütleğen). (45b-5)
ḥāmālāvan (Ar.)	: 1. Kurtlu ot. 2. Kurtlu diken. (45b-2)
ḥāmālāvan-ı māles (Ar.)	: Turbud türüdür, ḥāniḳu'n-nemir türü olduğu da söylenir ama İbn-i Bayṭār'a göre dād-ı esveddir. (45b-4)
ḥamām (Ar.)	: Güvercin. (44a-7)
ḥamāmā (Ar.)	: Çok yapraklı bir ot türü. (44a-7)

ḥāmāmāaḳṭī (<i>Yun.</i>)	: Mürver ağacı. (45b-9)
ḥāmāmīken (<i>Yun.</i>)	: Papatya türünden bir bitki. anl. babunc. (45b-8)
ḥamān (<i>Ar.</i>)	: Mürver ağacı (hanımeligillerden, yaprakları karşılıklı, demet durumundaki beyaz çiçeklerinden hekimlikte yararlanılan, meyvesi zeytine benzer bir ağaççık). (47b-10)
ḥamār (<i>Ar.</i>)	: Hamal. anl. ḳafrü'l-yehūd. (44a-8)
ḥāmāsūḳī (<i>Ar.</i>)	: Dağ inciri. (45b-6)
ḥāmāyanaṭīs (<i>Ar.</i>)	: Uşak otunun taze yaprağı. anl. kemāfaytūs. (45b-8)
ḥāmā-yı kebīr (<i>Ar.</i>)	: Üç miskal. (45a-16)
ḥāmā-yı şağīr (<i>Ar.</i>)	: İki miskal. (45a-16)
ḥamdūne (<i>Ar.</i>)	: Maymun. anl. ḳırd. (45a-18)
hāme (<i>Ar.</i>)	: Kalkas, Mısır'da çok olur. (131a-16)
ḥamel (<i>Ar.</i>)	: Kuzu. anl. veled-i şāt. (44a-19)
ḥamel (<i>Ar.</i>)	: Soruncān. (47b-10)
ḥāmīl (<i>Ar.</i>)	: Hamile kadın. (39b-17)
ḥamīr (<i>Ar.</i>)	: 1. Ekşi hamur. 2. Ekmek hamuru. 3. Hamur mayası. (47b-9)
ḥamiret (<i>Ar.</i>)	: Hamur mayası. (44a-20)
ḥamīr-i māye (<i>Far.</i>)	: Ekmek mayası. (48b-17)
ḥāmīyet (<i>Ar.</i>)	: Tırnak kenarı. (43b-27)
ḥāmīz (<i>Ar.</i>)	: Ekşi. (39b-19)
ḥamr (<i>Ar.</i>)	: Demirhindi. (44a-8)

ḥamr (Ar.)	: Şarap, süci. anl. mā'ü'l-‘ineb, mudām, rāḥ, mel, şahbā, ṭalā, ‘aḳār, ḳahve, ḳarḳaf, raḥīḳī, nebīz, ḥamayyā, ṣemül. (47b-5)
ḥamra (Ar.)	: Devetabanı. anl. kızıl şış, yalancak. (44a-2)
ḥamre (Far.)	: Benefşeden ve gülden yapılan perverde. (48b-17)
ḥamsete-evrāk (Ar.)	: 1. Ayıt ağacı. 2. Ayıt ağacı yaprağı. (47b-10)
ḥamṭ (Ar.)	: Misvak ağacı. (47b-8)
ḥamūzat (Ar.)	: Ekşilik. (39b-19)
ḥamz (Ar.)	1. Keskinlik, katılık. 2. Açlık. 3. Hararetiyle dili yakan tat. (44a-4)
ḥamze (Ar.)	: 1. Bulgur çorbası. 2. Ekşi bir ot türü. (45a-19)
ḥamzet (Ar.)	: Bakla gibi bir ot türü. (44a-5)
ḥamzīz (Ar.)	: Kumlarda biten ekşi bir ot. (44a-13)
hān (Far.)	: Tez, çabuk. (132b-12)
ḥanānet (Ar.)	: Kene. (44a-19)
ḥancek (Far.)	: Meneviş (çitlembik ağacı) yemişi. anl. ḥabbetü'l-ḥazrā. (48b-18)
ḥanceret (Ar.)	: Boğaz deliği. c. ḥanācir. (44b-13)
ḥandaḳūn (Ar.)	: 1. Kara yonca otu. 2. Çavdar. (47b-25)
ḥandaḳū-yı berrī (Ar.)	: Yaban tırfili. (44b-20)
ḥandekūn (Ar.)	: Kara yonca otu. (44b-14)
ḥandekūn (Ar.)	: Saru yonca didükleri ot. (47b-18)
ḥanderīl (Ar.)	: Yer sakızı. (47b-13)
ḥanderūs (Ar.)	: Kızılca buğday. (47b-14)

ḥāndīryakūn (Ar.)	: Kuvvetli bir şarap. (47b-15)
ḥanes (Ar.)	: Hafif yüksekte olan burun ucu. (47b-22)
ḥaneş (Ar.)	: Yılan. anl. ḥayye. (44b-15)
ḥanfec (Far.)	: Kuşekmeği otu. anl. tudrī. (48b-19)
ḥanfeşār (Far.)	: Büyük ördek. (48b-18)
ḥāniḳu'l-kelb (Ar.)	: Güçlebükten denen bir kök. anl. ḳātilü'l-kelb. (45b-1)
ḥāniḳu'l-kersene (Ar.)	: Ekinboğan otu. (45b-10)
ḥāniḳu'l-nemir (Ar.)	: Kaplan otu, baylak otu. (45a-27)
ḥāniḳu'z-zī'b (Ar.)	: 1. Kurt otu. 2. Kurt öldüren. (45b-1)
ḥannā-yı remiyye (Ar.)	: Yaban güneyeği, hindiba. anl. ḥanderüs, ḥilāvan. (44b-20)
ḥanşi (Ar.)	: Çerşülük otu. anl. eşrās. (47b-14)
hanżalat (Ar.)	: Ebucehil karpuzu, acıhıyar. c. ḥanżal, ḳarğa devlegi. (44b-16)
ḥanzelet (Ar.)	: Ebu cehil karpuzu, kargadüveleği. c. ḥanāzıl. (47b-19)
ḥarācet (Ar.)	: Ciğerde yara ve çıban olması, verem. (42a-26)
ḥarāfet (Ar.)	: 1. Keskinlik. 2. Acılık. (42a-21)
ḥarākīk (Ar.)	: 1. Uyluk başları. anl. ru'ūsü'l-verakīn. 2. Uyluk
ḥaram (Ar.)	: 1. Perhiz. 2. Uyanıklık. 3. Zeyreklik. (45a-17)
ḥarān'ān (Ar.)	: Sünbülü't-tīb şeklinde bir ot. (46a-19)
ḥarāret (Ar.)	: Sıcaklık. (42a-16)
ḥaras (Ar.)	: Dilsizlik. (46a-6)

ḥarāsā (<i>Ar.</i>)	: Yaban hardalı. anl. ḥardal-ı berrī. (42b-5)
ḥarāṭīn (<i>Ar.</i>)	: Yer solucanı. (46a-12)
ḥarāṭīn (<i>Ar.</i>)	: Yer solucanı. (48a-27)
ḥarazet (<i>Ar.</i>)	: Boncuk. c. ḥaraz. (46a-6)
ḥarb (<i>Ar.</i>)	: Hurmanın ilk yemişi. anl. ṭal ^c . (42b-8)
ḥarb (<i>Ar.</i>)	: Toy kuşunun erkeği. c. ḥırbān. (46a-3)
ḥarbak-ı ebyāz (<i>Ar.</i>)	: Kar çiçeği, marulcuk. (46a-15)
ḥarbak-ı esved (<i>Ar.</i>)	: Kara ot. (46a-16)
ḥarbe (<i>Ar.</i>)	: Talak otu. (42b-8)
ḥarbeş	: Tohumu biber tohumuna benzeyen küçük yapraklı bir ot. (42b-12)
ḥarbnavaz (<i>Far.</i>)	: Yarasa. (48a-27)
ḥarbūs (<i>Ar.</i>)	: anl. lisānū'l-ḥamel. (46a-19)
ḥarçāl (<i>Far.</i>)	: 1. Gökçe karga dedikleri kuş. 2. Toykuşu. (48b-1)
ḥarçeng (<i>Far.</i>)	: Yengeç. anl. seraṭān. 2. Demirdikeni. (48b-2)
ḥardalat (<i>Ar.</i>)	: Hardal. (46a-5)
ḥardāl-ı berrī (<i>Ar.</i>)	: Kaçı, yaban hardalı. (46a-15)
ḥardal-ı ebyāz (<i>Ar.</i>)	: Üzerlik. (46a-10)
ḥarek (<i>Far.</i>)	: Eşek. (48b-5)
ḥarf (<i>Ar.</i>)	: 1. Tere otu. 2. Üzerlik otu. (42b-4)
ḥarfakan (<i>Ar.</i>)	: Sıçan otu. (42b-9)
ḥarfu's-saṭūḥ (<i>Ar.</i>)	: Ak tere. anl. Dārṭağān, ḥarf-i bābīli. (42b-11)
ḥarfū'l-mā' (<i>Ar.</i>)	: 1. Su teresi. 2. Yalak otu. (42b-9)

ḥargez (<i>Far.</i>)	: Eğir kökü. (48b-5)
ḥargūr (<i>Far.</i>)	: 1. Kulan. 2. Yaban eşeği. (48b-6)
ḥargūş (<i>Ar.</i>)	: Sınırlı yaprak. anl. lisānū'l-ḥamel. (46a-21)
ḥargūş (<i>Far.</i>)	: Tavşan. anl. erneb. (48b-7)
ḥarḥayār (<i>Far.</i>)	: Eşek turpu. (48b-2)
hārī (<i>Ar.</i>)	: Tiryak-ı kebire. (131a-15)
ḥarīf (<i>Ar.</i>)	: Dört mevsimden biri olan güz mevsimi. (46a-7)
ḥarīkāt (<i>Ar.</i>)	: Bulamaç aşısı. (42a-23)
ḥarī^c (<i>Ar.</i>)	: 1. Usfur, yalancı safran. 2. Dikensiz harşaf (enginar). (46a-12)
ḥarīr (<i>Ar.</i>)	: 1. İpek ibrişim. 2. İbrişim. (42b-7)
ḥarīra (<i>Ar.</i>)	: Un ile karıştırılıp pişirilen süt. (45a-16)
ḥarīret (<i>Ar.</i>)	: Bulamaç aşısı. (42a-17)
ḥārīset (<i>Ar.</i>)	: Yılanların en zararlısı. (42a-14)
ḥarīş (<i>Ar.</i>)	: 1. Gergedan. 2. Yılan cinsinden bir tür. (42a-17)
ḥarḳ (<i>Ar.</i>)	: Korkudan dehşete düşmek. (46a-8)
ḥarḳa (<i>Ar.</i>)	: Semiz otu. anl. baḳlatü'l-ḥamḳād. (46a-20)
ḥarḳat (<i>Ar.</i>)	: Uyluk başının kemiği. c. ḥarāḳāt. (42a-25)
ḥarḳī (<i>Ar.</i>)	: Fiğ. (46a-11)
ḥarḳu'l-bevl (<i>Ar.</i>)	: İdrar yanması. (42b-2)
ḥarm (<i>Ar.</i>)	: Bir otun çiçeği. (46a-17)
ḥarmal (<i>Ar.</i>)	: Üzerlik otu. (42b-3)
ḥarmale (<i>Ar.</i>)	: Sütü olan kalın kamyş. (42b-5)

ḥarmayān (<i>Far.</i>)	: Kunduz taşağı. anl. cendebī destur. (46a-21)
harnabās (<i>Ar.</i>)	: Yarpuz türü. anl. mermāḥūd. (46a-20)
ḥarne (<i>Ar.</i>)	: Bin ayaklı denen bir böcek. (42b-10)
ḥarnüb-ı hindī (<i>Ar.</i>)	: Hıyārşenbih. (46a-10)
ḥarnüb-ı mışrī (<i>Ar.</i>)	: Sant ağacı. anl. ḳarṭ. (46a-14)
ḥarnüb-ı nabṭī (<i>Ar.</i>)	: Dikenli harnup, delice keçiboynuzu. (46a-13)
ḥarnübu'ş-şevk (<i>Ar.</i>)	: Dikenli harnup, delice keçiboynuzu. (46a-13)
ḥarrüb (<i>Ar.</i>)	: Keçi boynuzu. anl. ḥarnup. (46a-4)
ḥarsāvle (<i>Far.</i>)	: Kertenkele türü. anl. kerbasū. (48b-4)
ḥarşā' (<i>Ar.</i>)	: Bir ot türü. (42a-19)
ḥarşef (<i>Ar.</i>)	: Kenger bostanı. (46a-15)
ḥarşef (<i>Ar.</i>)	: Kenger otu, dikenli ot. (42b-3)
ḥarşūn (<i>Ar.</i>)	: Ekinler içinde biten, yapışkan dikenli bir ot. c. ḥarāşīn. (42a-19)
ḥar-tūt (<i>Far.</i>)	: 1. Karadut. 2. Böğürtlen dikenli. (48a-27)
ḥārūd (<i>Ar.</i>)	: Kunduz. (39b-16)
ḥarū'd-decāc (<i>Ar.</i>)	: Tavuk pisliği. (46a-17)
ḥarūf (<i>Ar.</i>)	: Kuzu. anl. ḥamel. (46a-7)
ḥarūg (<i>Far.</i>)	: Bir böcek türü. (48b-7)
ḥaru'l-fār (<i>Ar.</i>)	: Sıçan pisliği. (46a-17)
ḥaru'l-ḥamām (<i>Ar.</i>)	: Güzkendüm. (46a-11)
ḥaru'z-żafādī' (<i>Ar.</i>)	: Kurbağa yosunu. anl. ṭaḥlab. (46a-18)
ḥarva' (<i>Ar.</i>)	: Kene ağacı. (46a-11)

ḥarẓ (<i>Ar.</i>)	: anl. çoğāndur uşnān. (42b-6)
ḥarzān (<i>Far.</i>)	: Nevruz günü. (48b-2)
ḥarẓat (<i>Ar.</i>)	: Sığır safrasından çıkan panzehir. anl. ḥacerü'l-bakar. (42b-6)
ḥarze (<i>Far.</i>)	: Erkeklik organı. anl. kīr, zeker. (48b-3)
ḥarzede (<i>Far.</i>)	: Bok böceği. (48b-3)
ḥarzehr (<i>Far.</i>)(4)	: 1. Ağu ağacı. anl. deflī. 2. Ebucehil karpuzu, acıhıyar, kargadüveleği. (48b-3)
ḥarzehrec (<i>Ar.</i>)	: Ağu ağacı. anl. deflī. (46a-16)
ḥarzü's-şeyāḥin (<i>Ar.</i>)	: Hilaliye otu. (42b-7)
ḥaşabet (<i>Ar.</i>)	: Kızamık hastalığı. (43a-13)
ḥaşal (<i>Ar.</i>)	: Kalp ağrımak. (43a-12)
ḥaşā'l-isfinc (<i>Ar.</i>)	: Sünger içinde çıkan taş. anl. ḥacerü'l-isfinc. (43a-15)
ḥaşā³ (<i>Ar.</i>)	: Ufak taş. c. ḥaşyā. (43a-13)
ḥaşaş (<i>Ar.</i>)	: Başın kılı az olmak. (43a-11)
ḥaşbet (<i>Ar.</i>)	: Kızamık hastalığı. (43a-13)
ḥāse (<i>Ar.</i>)	: Serikle (mavi çiçeklerinden, kara boya çıkarılan) ot. (45b-11)
ḥasek (<i>Ar.</i>)	: Demir dikenini denilen üç bacaklı diken. (42b-25)
ḥasel (<i>Ar.</i>)	: İri yapraklı ot. (42b-26)
ḥaşelet (<i>Ar.</i>)	: Göbekte kasık arası. (45b-23)
ḥasen (<i>Ar.</i>)	: Güzel. c. ḥasenāt. (42b-23)
ḥaşer (<i>Ar.</i>)	: Göz kapağında ufacık sivilce çıkmak. (40b-19)

ḥaser (Ar.)	: Göz nuru zayıf olmak. (42b-22)
hāseymūnā (Lat.)	: Bir tür ot. (131a-16)
ḥaşf (Ar.)	: Kavunun küçük olanı. (47a-1)
ḥasf (Ar.)	: Koz. anl. ceviz-i rūmī. (46b-2)
ḥaşfet (Ar.)	: Hurma yaprağı. c. ḥuşf. (46b-21)
ḥaşıyyu'l-kelb (Ar.)	: İt taşığı denen bir otun kökü. (46b-24)
ḥaşıyyu's-ša'leb (Ar.)	: Tilki taşığı denen bir otun kökü. (46b-23)
ḥašibet (Ar.)	: Kızamık hastalığı. (43a-13)
ḥasilet (Ar.)	: Uylukta, kalçada olan et. (46b-21)
ḥasīs (Ar.)	: Devā-yı Fārisī, devā-yı Ermenī. (39b-14)
ḥasl (Ar.)	: Zayıflık. (46b-2)
ḥaşlāk (Ar.)	: Mukal ağacı. (47a-2)
ḥaşr (Ar.)	: Böğür. anl. vaşaṭu'l-insān. c. ḥavāşır, ḥuşūr. (46b-19)
ḥaşş (Ar.)	: 1. Safran. 2. Veres otu. (43a-15)
ḥass (Ar.)	: Marul. (46b-1)
ḥaşşātü'l-kulā ve'l-menāne (Ar.)	: Böbrek ve sidik torbasında taş ve kum oluşması. (43a-16)
ḥāsset (Ar.)	: His, duygu, meleke. c. ḥavās. (42b-22)
ḥaşşı-yı iblis (Ar.)	: Sın vilayetinden gelen bir taş. (46b-27)
ḥaşşıyu'd-dīk (Ar.)	: 1. Horoz hayası denen bir ot. 2. Tilki üzümü. (46b-25)
ḥaşşıyu'l-baḥr (Ar.)	: Kunduz hayası. anl. cünd-i bīdester. (46b-27)

ḥaṣṣıyu'l-eyl (Ar.)	: Dağ keçisi hayası. (46b-26)
ḥaṣṣıyu'l-ıcl (Ar.)	: Buzağı hayası. (46b-26)
ḥaṣṣıyu't-tuyūs (Ar.)	: Teke hayası. (46b-26)
ḥassu'l-ḥımār (Ar.)	: Eşek marulu. anl. şencār, ebū ḥalsā. (46b-3)
ḥaste (Far.)	: Yaralı. (48b-9)
ḥāsterān (Far.)	: Ufak kurtçuk, ve böcekler. anl. ḥaṣerātü'l-arz. (49b-1)
ḥasūd (Ar.)	: İçmek. anl. şürb. (42b-24)
ḥasūt (Ar.)	: İçmek. anl. şürb. (42b-24)
ḥasyūr (Far.)	: Yarasa. anl. ḥuffāş. (48b-23)
ḥāşā (Ar.)	: 1. Yaban kekiği. 2. Yaban yarpuzu türü. 3. Yaban nanesi. anl. me'mün, şümüş, şa'tarü'l-ḥımār. (39b-6)
ḥaşā (Ar.)	: Bağırsaklarda olan her şey. anl. ḥaşā'ül-baṭn. (43a-2)
ḥaşabu's-şin (Ar.)	: Çüb-ı çinī. anl. muḳalü'l-mā'kūl, muḳal-i mekkī. (46b-17)
ḥaşabu's-şevniz (Ar.)	: Kara çörek otu ağacı. anl. sebsārün. (46b-16)
ḥaşā'ül-baḳar (Ar.)	: Sığır pisliği. (46b-19)
ḥaşaret (Ar.)	: Hayvanların küçük olanları. (42b-27)
ḥaşāş (Ar.)	: Yerde biten otlar. anl. nebātü'l-arz. (43a-1)
ḥaşbet (Ar.)	: Kuru ağaç parçası. (46b-5)
ḥaşef (Ar.)	: Yaramaz hurma. (43a-3)
ḥaşef (Ar.)	: Yaramaz hurma. (46b-6)

ḥaṣefet (<i>Ar.</i>)	: Penisin başı, sünnet olacak yer. anl. ḥıtān. (43a-2)
ḥaṣefet (<i>Ar.</i>)	: 1. Sünnet edilen deri. 2. Penisin ucu. c. ḥuṣuf ḥaṣafāt. (46b-6)
ḥaṣḥāṣ (<i>Ar.</i>)	: Köknar denilen ot. (46b-10)
ḥaṣḥāṣ-ı esved (<i>Ar.</i>)	: Afyon haşhaşı. anl. kara ḥaṣḥāṣ. (46b-18)
ḥaṣḥāṣ-ı zebedī (<i>Ar.</i>)	: Ak ot, haşhaşın bir çeşidi. (46b-11)
ḥaṣḥāṣu'l-makrūn (<i>Ar.</i>)	: Deniz kenarında biten, sarı çiçeği olup sarı güle benzeyen bir bitki. (46b-12)
ḥaṣīf (<i>Far.</i>)	: Kar. anl. berf. (48b-11)
ḥāṣimet (<i>Ar.</i>)	: Kemiği kırılmış baş yarığı. (132a-1)
ḥaṣīnār (<i>Far.</i>)	: Martı. (49a-16)
ḥaṣīṣ (<i>Ar.</i>)	: 1. Esrar. 2. Toz. 3. Benglik. (43a-8)
ḥaṣīṣet-i ḥoroṣāniye (<i>Ar.</i>)	: Solcan otu. (43a-8)
ḥaṣīṣetü'd-dāḥiṣ (<i>Ar.</i>)	: Kurlagan otu. 2. Kurlagan, parmakta ve tırnakta çıkan kötü bir çıban. (43a-4)
ḥaṣīṣetü'd-dūdiyye (<i>Ar.</i>)	: Talak otu. anl. usḫūlūfenderyūn. (43a-7)
ḥaṣīṣetü'l-bars (<i>Ar.</i>)	: Kuzgun ayağı. anl. ḥılāl-dāne-yi mıṣrī, ıṭrīlāl. (43a-6)
ḥaṣīṣetü'l-esed (<i>Ar.</i>)	: Tarasis denen bir ot. (43a-6)
ḥaṣīṣetü'z-zücāc (<i>Ar.</i>)	: Yapışkan otu. (43a-4)
ḥaṣīṣiyet (<i>Ar.</i>)	: Bulgur yemeği. (43a-3)
ḥaṣkār (<i>Ar.</i>)	: Özel ekmek. (46b-16)
ḥaṣkencebīn (<i>Far.</i>)	: Kuru bal. (46b-14)
ḥaṣknānuñ (<i>Ar.</i>)	: Bir terkip, karışım. (46b-14)

ḥaṣm (Ar.)	: Burun içinde olan bir hastalık. (46b-9)
ḥaṣnasār (Far.)	: Kıl kuyruğu denen bir büyük ördek. (46b-15)
ḥaṣneṣār (Far.)	: Kılkuyruk kuşu. (48b-10)
ḥaṣrem (Ar.)	: Kireç taşı. anl. ḥicāretü'l-caṣṣ. (46b-6)
ḥaṣt (Far.)	: Arkası çıkık, göğsü batık insan. (48b-10)
ḥatar (Ar.)	: Çivit otu yaprağı. anl. semme. (47a-10)
ḥatāriṣ (Ar.)	: Kıvıldamak, hareket etmek, sarsılmak. (40b-18)
ḥātemü'l-mülk (Ar.)	: Bir zamk türü. anl. sādāvā. (45a-26)
ḥatfet (Ar.)	: Un ile sütün yoğurulup pişirilmesiyle oluşan yemek. (47a-8)
ḥatī (Ar.)	: Mukal kabuğu. (40b-17)
ḥātime (Ar.)	: 1. Gayet, çok, pek çok. 2. Akıbet, son. (45b-18)
ḥātimet (Ar.)	: 1. Çok, pek çok. 2. Akıbet, son. (45a-27)
ḥātimü'l- mülk (Ar.)	: 1. Mühürlü çamur. anl. ṭīn-i maḥtūm. 2. Bir zamk türü. anl. sādāvā. (45b-20)
ḥatn (Ar.)	: Sünnet eylemek. (45b-18)
ḥatraḫ (Ar.)	: Efsantīn (birleşikgillerden, yapraklarında ve öteki bölümlerinde çok acı, kokulu bir madde bulunan, hekimlikte kullanılan çok yıllık ve otsu bir bitki), acı pelin. (45b-19)
ḥatv (Ar.)	: Rengin değişmesi. (45b-18)
ḥatv (Ar.)	: Zehirleri def eden değerli bir kök, gergedan boynuzu. (45b-19)
ḥatān (Ar.)	: Eşek turpu. anl. cıntıyāne. (47a-11)

ḥaṭar (Ar.)	: 1. Korku. anl. ḥavf. 2. Helak eylemek. (47a-6)
ḥaṭīb (Ar.)	: Çok zayıf kimse. anl. ṣedīdū'l-hüzāl. (43a-21)
ḥaṭmet (Ar.)	: Çok yiyen kişi. anl. ekūl. (43a-22)
ḥaṭṭ (Ar.)	: Yeni çıkmış bıyık ve sakal. (48b-12)
ḥaṭṭ-āver (Far.)	: Bıyığı ve sakalı gelmiş genç yiğit. (48b-12)
ḥav (Far.)	: 1. Sarmaşık. 2. Ekin içinde bitip ona zarar veren bir ot. (48b-19)
ḥavān (Ar.)	: Aslan. (48a-2)
ḥavāşıl (Ar.)	: Saka kuşu. (45a-3)
ḥavāşıl (Ar.)	: 1. Saka kuşu. 2. Kürk olarak kullanılan saka kuşunun kursağı. (45a-21)
ḥavātimū'l-mülk (Ar.)	: Mühürlü çamur. anl. ṭin-i maḥtūm. (48a-8)
ḥavcamet (Ar.)	: Kızıl gül. (44b-23)
ḥavceb (Ar.)	: Kızıl gül. c. ḥavācib. (44b-23)
ḥavedān (Ar.)	: anl. mecrā-yı raves. (48a-1)
ḥavek (Ar.)	: Yarpuz türü, Horasan teresi. (44b-25)
ḥāven (Ar.)	: İçinde bir şey dövüp, ufalamaya yarayan kap. (132b-1)
ḥāven (Far.)	: İçinde ilaç dövülen taş, ağaç dibek. (132b-12)
havferān (Ar.)	: Tarhun otu. (45a-1)
ḥavlān (Ar.)	: anl. ḥavlān-ı mekkī, hulān. (48a-4)
ḥavlan-ı mekkī (Ar.)	: Bir siyah zift gibi bir şeydir. anl. ḥazaż. (45a-2)
ḥavlıncān (Ar.)	: Karağan, eğri kestane. (48a-3)

ḥavlīncan (<i>Ar.</i>)	: Eğri kestane. (45b-10)
ḥavmane (<i>Yun.</i>)	: Itriflan denilen deva. (45a-2)
ḥavramet (<i>Ar.</i>)	: Burun ucu. anl. ernebe. (48a-1)
havrān (<i>Ar.</i>)	: Tarhun otu. (45a-1)
ḥavsāy (<i>Ar.</i>)	: Demir pislīgi (cüruf). anl. ḥabasü'l-ḥadīd. (45a-1)
ḥavta^c (<i>Ar.</i>)	: Tavşan yavrusu. (47b-27)
ḥavye (<i>Ar.</i>)	: 1. Yağlı 2. Bağırsak yağı. (44b-24)
ḥavzān (<i>Ar.</i>)	: Nilüfer çiçeği, sarı çiçekli, gökçek kokulu bir ot. (44b-23)
ḥāy (<i>Ar.</i>)	: 1. Lezzet. 2. Tat. (48a-22)
ḥayāl (<i>Ar.</i>)	: Asıl olmayan akılda geçen fikir. (48a-12)
ḥayāl (<i>Far.</i>)	: Hakikati bilinmeyip akılla tasarlanan veya gölgeli görünen şey. Asıl olmayan ve akıldan geçen fikir. c. ḥayālāt. (48b-22)
ḥayāt (<i>Ar.</i>)	: Diri olma, dirilik. (45a-5)
ḥayātü'l-mevtā (<i>Ar.</i>)	: Katran. (45a-9)
ḥayavān (<i>Ar.</i>)	: Ruh sahibi. (45a-7)
hayder (<i>Ar.</i>)	: Arslan. (45a-5)
ḥāye-keşide (<i>Far.</i>)	: Hayaları alınmış kişi, hadım. (48a-24)
ḥāyekīne (<i>Far.</i>)	: Yumurtadan pişirilen kaygana. (48a-24)
ḥāyız (<i>Ar.</i>)	: Kadından kan akması. anl. seyelānü'd-dem. (39b-18)
ḥāyī (<i>Ar.</i>)	: Emekleyen çocuk. (39b-17)
ḥāyil (<i>Ar.</i>)	: Hamile olmayan kadın. (39b-18)

ḥaykele (<i>Far.</i>)	: Bir ot türü. anl. ceyhele, herme. (48b-23)
ḥaykītāt (<i>Ar.</i>)	: Tü rac kuşunun erkeği. (45a-6)
ḥayl (<i>Ar.</i>)	: At, feres. (48a-12)
ḥayrān-ı serkeşt (<i>Ar.</i>)	: Başı dö nmüş, ak lı gitmiş. (45a-20)
ḥayr-i bevvā (<i>Ar.</i>)	: Küçük kakule. anl. kākūle-yi şağār. (48a-16)
ḥayşefrec (<i>Ar.</i>)	: Pamuk çekirdeği. anl. ḥabbu'l-ḫuṭn. (48a-15)
ḥayşūm (<i>Ar.</i>)	: Geniz, burun kovuğu. c. ḥayāşim. (48a-10)
ḥayt (<i>Ar.</i>)	: Yılanın erkeği ve dişisi. (45a-5)
ḥayṭ (<i>Ar.</i>)	: İplik. c. ḥıyūṭ, ḥuyūṭ. (48a-11)
ḥayū (<i>Far.</i>)	: Tük rük. anl. buzāk. (48b-24)
ḥayy (<i>Ar.</i>)	: Diri. c. aḥyā'. (45a-7)
ḥayyü'l-‘ālem (<i>Ar.</i>)	: Arzu otu, her dem bahar. (45a-9)
ḥayz (<i>Ar.</i>)	: Kan akmak. anl. seyelān-ı dem. (45a-6)
ḥayzān (<i>Ar.</i>)	: Kerestesinden sü ngü, kargı, mızraklar yapılan bir ağaç. (48a-9)
ḥayzedān (<i>Ar.</i>)	: Çin'de olan bir ağaç. anl. ās-i berrī. (48a-16)
ḥayzerān (<i>Ar.</i>)	: Yaban mersini. (48a-17)
ḥayzerān (<i>Far.</i>)	: Hindistan'da biten sıcak iklim kamışı. (49a-5)
ḥayzūm (<i>Ar.</i>)	: Göğüs tahtası. anl. vasat-ı şadra, ḥavl-i şadra. c. ḥayāzīm. (45a-8)
ḥaz (<i>Ar.</i>)	: Hayvan yükü. (46a-1)
ḥazā (<i>Ar.</i>)	: Delice kişniş. (42b-17)
ḥazā (<i>Ar.</i>)	: Yaban sedef otu. (42b-18)

ḥazācī (Ar.)	: Sırtlan. (43a-18)
ḥazākāt (Ar.)	: Mahāret. (42a-11)
ḥazāmā (Ar.)	: Yaban şebboyu. anl. yaban mantısı. (46a-26)
ḥazāne (Ar.)	: Çocuk beslemek. anl. terbiyetü't-ıfl. (43a-20)
ḥazā' (Ar.)	: Çukur yer. (42a-9)
ḥazā' (Ar.)	: Sara hastalığına faydalı olan bir ot. (42b-13)
ḥazar (Ar.)	: Aza uyuşmak. (42a-11)
ḥazāret (Ar.)	: Kalp ağrısı. anl. veca ^c -i ḳālb. (42b-14)
ḥazāz (Ar.)	: Küçük, beyaz boncuk. (47a-4)
ḥazāzat (Ar.)	: Ahmaklık. anl. ḥamāḳat. (47a-4)
ḥazāzü'l-fahz (Ar.)	: Taş kınası. anl. zehrü'l-ḥacer, ḥinnā ³ -i ḳurayş. (42b-19)
ḥāzbār (Ar.)	: anl. seng-i zebān. (46a-24)
ḥazbet (Ar.)	: İbrişim. anl. şūḳa. (46a-27)
ḥāzeh (Ar.)	: Bir ot türü. c. hāz. (42a-9)
ḥazem (Ar.)	: 1. Göğüs kemiği. 2. Davarın karnı. (42b-14)
ḥazenbil (Ar.)	: Bin yaprak otunun bir türü. anl. yılan çıkararı, meryaflin. (42b-18)
ḥazevver (Ar.)	: Küçük kuvvetli oğlan. c. hazāvir. (42b-17)
ḥazf (Ar.)	: 1. Saksı. 2. Topraktan olan çanak, çömlek. (46a-25)
ḥāzık (Ar.)	: Anlayışlı, uyanık, hünerli. (42a-10)
ḥazım (Ar.)	: Göğsün ortası. anl. vaşat-ı şadr. (42b-15)

ḥazīn (Ar.)	: 1. Balık. 2. Cebel denilen kuş. (46a-26)
ḥazīn (Ar.)	: Gamlı, kederli kişi. (42b-16)
ḥazm (Ar.)	: 1. Seğirmek. 2. Taze olmak. 3. Kırmak. (132a-3)
ḥazmayān (Far.)	: Kunduz hayası. anl. cendebī destur, oğlan aşı. (48b-8)
ḥazmet (Ar.)	: Kabuğundan ip yapılan bir ağaç türü. (46a-25)
ḥazmet (Ar.)	: Su içinde az pişmiş buğday. (47a-5)
ḥaz'āl (Ar.)	: Aksak yürümek. (42b-16)
ḥāzūm (Ar.)	: Cevāriş denilen macun. (132a-3)
ḥazvī (Ar.)	: Ağır işiten kişi. (46a-2)
ḥazy (Ar.)	: Acılığından dili acıtan şarap. (42a-10)
hebā (Far.)	: Toz. anl. ğubār. (132b-13)
hebāk (Far.)	: 1. Kırmızı boya, lek. 2. Tepe. (132b-13)
ḥebākā (Ar.)	: 1. Sarı çiçekli yaban yoncası. anl. ḥandaḳūḳī. (40b-5)
hebā' (Ar.)	: Toz. anl. ğubār. (131a-17)
hebbet (Ar.)	: Küçük cariyeye. (131a-23)
hebebe'r-rīḥu (Ar.)	: Hevben. (131a-18)
hebel (Ar.)	: Ölüm. anl. mevt. (131a-21)
hebel (Ar.)	: Yaşlı, koca. anl. şeyḥu'l-kebīr, müsinn. (131a-21)
heberā (Ar.)	: Etlı, şişman kadın. anl. keşīratu'l-laḥm. (131a-20)
hebeyyaḥt (Ar.)	: Cariye, köle. (131a-18)
hebīb (Ar.)	: Korkmak. (131a-18)

hebīhī (Ar.)	: Salına salına yürüyen kimse. (131a-19)
hebneka't (Ar.)	: Ayak parmaklarını indirip ökçesi üzerine oturmak. (131a-22)
hebyah (Ar.)	: Ebucehil karpuzu, acıhıyar. (131a-19)
hebzet	: Dişi eşek. (132a-20)
hecef (Ar.)	: Deve kuşu. (131a-27)
hecenna' (Ar.)	: 1. Gövdesi yoğun ve uzun olan kimse. anl. tavīl-i zaḥm. 2. Dazlak. (131b-2)
hecīn (Ar.)	: 1. Beyaz. 2. Güzel. 3. Çapak deve. (131b-3)
hec'at (Ar.)	: Hafif uyku. (131a-27)
hecres (Ar.)	: Tilki yavrusu. (131a-27)
hecvā' (Ar.)	: Şiddetli rüzgar, fırtına. c. hecū. (131b-1)
hedeb (Ar.)	: Uzun yaprak. (131b-6)
hede' (Ar.)	: Çölde, sahrada konulan hususi nişan. 2. Sakin olmak. (131b-4)
heder (Ar.)	: 1. Hakikatsiz, doğru olmayan. 2. Düşük, düşmüş, kıymetsiz. (131b-7)
hedve' (Ar.)	: Çölde, sahrada konulan hususi nişan. 2. Sakin olmak. (131b-4)
hedye (Ar.)	: Ev eşeği, tesbih böceği. (131b-9)
hefdāne (Far.)	: 1. Aşure aşı. 2. Mercimeğe benzer bir ot. (132b-19)
hefet-i pehlū (Ar.)	: anl. zevba' atū'l-azlā'. (132a-7)
hefhefet (Ar.)	: İnce belli olmak. (132a-7)
hefrā' (Ar.)	: Açlık. anl. cū'. (132a-7)

heftdāne (<i>Far.</i>)	: 1. Aşure aşısı. 2. Mercimeğe benzer bir ot. (132b-19)
heķīm (<i>Ar.</i>)	: Çok yiyen kimse. (132a-9)
helāhil (<i>Far.</i>)	: Öldürücü zehir. (132b-21)
helak (<i>Ar.</i>)	: 1. Helāk olmak. 2. İki dağ arası. (132a-13)
helāk (<i>Ar.</i>)	: Yok olmak. (132b-21)
helal (<i>Ar.</i>)	: 1. Örumcek ağsı. 2. Korku. anl. havf. (132a-13)
helālet (<i>Ar.</i>)	: Hale, ay ağılı. anl. dāiretü'l-ķamer. (132a-11)
helfifā (<i>Ar.</i>)	: Bir tür ot. (132a-15)
helile (<i>Far.</i>)	: Hint ilaçlarından bir deva. (132b-21)
helilec (<i>Ar.</i>)	: Hindistan eriği. (132a-14)
heli^c (<i>Ar.</i>)	: Oğlak. anl. cedy. (132a-12)
hellūf (<i>Ar.</i>)	: Koca, yaşlı. anl. şeyh. (132a-12)
helmūt (<i>Ar.</i>)	: Dağ pazusu. (132a-15)
helnedūz (<i>Far.</i>)	: Atlara yedirilen; darful denilen ot. (132b-20)
helyāne (<i>Ar.</i>)	: Şāh-tere. (132a-16)
helyūn (<i>Ar.</i>)	: 1. Bir tür ot. 2. Tilki kuyruğu. (132a-14)
hemāmet (<i>Ar.</i>)	: Baş. anl. re ³ s. c. hām. (132a-16)
hemāz (<i>Ar.</i>)	: Bir kişinin arkasından kötü konuşmak. (132a-18)
hemcī (<i>Far.</i>)	: Büyük bok böceği. (132b-23)
hemķenān (<i>Far.</i>)	: Öyle, onun gibi. (132b-22)
heme (<i>Far.</i>)	: Hepsi, bütün. (132b-23)
hemīn (<i>Far.</i>)	: 1. Ancak. 2. Geri. 3. Öyle, onun gibi. 4. Şöyle ikisi. (132b-24)

hemracel (<i>Ar.</i>)	: Rahvan at. (132a-17)
hemsūd (<i>Far.</i>)	: Kızılca iğde. (132b-22)
hemsīre (<i>Far.</i>)	: 1.Kız kardeş. 2. Arzu. (132b-22)
hemvār (<i>Far.</i>)	: Mülāyim, münāsib (132b-23)
hen (<i>Ar.</i>)	: Ağlamak. (132a-19)
henek (<i>Ar.</i>)	: Baldıran zamkı. anl. ḫaliyyeş. (132a-23)
hengeft (<i>Far.</i>)	: 1. Sık nesne. 2. Yoğun yorgan. (132b-24)
hent (<i>Ar.</i>)	: Kirpi. (132a-20)
herçend (<i>Far.</i>)	: Her ne zaman. (132b-13)
herçi (<i>Far.</i>)	: Her nesne, her şey. (132b-14)
here (<i>Far.</i>)	: Üveyik kuşu. (132b-16)
heres (<i>Ar.</i>)	: Arslan. (131b-16)
heres (<i>Ar.</i>)	: Bir nesneye vurmak. anl. daḫḫu'ş-şey'. (131b-15)
herfelūs (<i>Yun.</i>)	: Yaban hindibası. anl. hindibā'-yı berrī. (131b-22)
herīmet (<i>Ar.</i>)	: Kıl yolmak. anl. natfü'ş-şa'r. (131b-19)
herīt (<i>Ar.</i>)	: 1. Ağzı büyük kişi. 2. Cinsel organıyla, tenasül aletiyle makadı bir olan kadın. anl. mefazżāt. (131b-13)
herjendeg (<i>Far.</i>)	: Kunduz taşığı otu. (132b-15)
herkūlet (<i>Ar.</i>)	: Gövdeli kadın. c. herākili. (131b-18)
herḫulyūn (<i>Yun.</i>)	: Marsima (nane gibi kokan, ceviz yaprağından iri yapraklı bir ot). (131b-21)
herme (<i>Ar.</i>)	: Bir habbe, ḫulas, ḫanīn. (131b-22)

hernüde (<i>Ar.</i>)	: Öd ağacı yemişi. (131b-22)
hers (<i>Far.</i>)	: Ayı. (48b-26)
hertamān (<i>Ar.</i>)	: Arpa ile buğday arasında bir habbe, kartaman. (131b-20)
herük (<i>Far.</i>)	: Karamuk. (132b-16)
hervāne (<i>Far.</i>)	: Hastahane. anl. bīmāristān, dāru'ş-şifā (132b-14)
hestī (<i>Far.</i>)	: Varlık, var olma. (132b-18)
hesüm (<i>Ar.</i>)	: Uyumlamak. (132a-27)
heşāş (<i>Ar.</i>)	: 1. Açık yüzlü. 2. Şen. (131b-27)
heşel (<i>Far.</i>)	: anl. muḳal-i mekkīdür. (49a-15)
heşīle (<i>Far.</i>)	: Kuş eti ve yumurta ile pişirilen; kalye denilen yemek. (132b-19)
heşīm (<i>Ar.</i>)	: Bir tür ot. (132a-1)
heşt-dehān (<i>Ar.</i>)	: Hint ödü. (132a-2)
heşt-dehān (<i>Far.</i>)	: Hint ödü. (132b-18)
heşt-dehān (<i>Far.</i>)	: Hint ödü. (133a-6)
heşüş (<i>Ar.</i>)	: 1. Açık yüzlü. 2. Şen. (131b-27)
hetek (<i>Ar.</i>)	: 1. Perde yırtmak. anl. ḫaraḳu's-setr. 2. Kan dökmek. (131a-24)
hetem (<i>Ar.</i>)	: Ön dişi gedik olan. (131a-25)
hetmele (<i>Ar.</i>)	: Gizli kelam. (131a-25)
heṭalān (<i>Ar.</i>)	: 1. Seyelan. 2. Aşırı gözyaşı dökmek. (132a-5)
heṭa^c (<i>Ar.</i>)	: 1. Dikkatle bakmak. 2. Acele etmek. (132a-4)

hev (<i>Far.</i>)	: İrin. (132b-25)
hevālneger (<i>Far.</i>)	: Korkulu ve korkunç nesne. (132b-25)
hevāmm (<i>Ar.</i>)	: Haşerat. anl. hāme. (132b-1)
hevā' (<i>Ar.</i>)	: Yer ile gök arası. (132a-24)
hevcel (<i>Ar.</i>)	: Ahmak erkek. (132a-26)
hevec (<i>Ar.</i>)	: 1. Ahmak kadın. 2. Şiddetli eser yel. (132a-25)
heves (<i>Far.</i>)	: Nefsin arzuları. (133a-1)
hevfelyūn (<i>Yun.</i>)	: Eşek marulu. (132b-4)
ḥevh (<i>Far.</i>)	: Ter. anl. ' araç. (49b-6)
hevḥayra (<i>Ar.</i>)	: Çoban dayağı otu. (132b-3)
ḥevmer (<i>Ar.</i>)	: Demirhindi. anl. ḥamr. (44b-27)
hevmu'l-macūs (<i>Ar.</i>)	: Yasemine benzer bir çiçek. (132b-4)
hev' (<i>Ar.</i>)	: Kızıl gül. anl. verd-i aḥmer (132a-25)
hevzet (<i>Ar.</i>)	: Bağirtlak kuşu, yabani ördek. (132a-27)
heybet (<i>Ar.</i>)	: Ululuk, azamet. (132b-5)
heycānet (<i>Ar.</i>)	: Büyük inci. (132b-6)
heydāc (<i>Far.</i>)	: Çocuğun doğma vakti. (133a-2)
heydeb (<i>Ar.</i>) (7)	: 1. Bir tür hastalık. 2. Yara izi. (132b-6)
heyecān (<i>Ar.</i>)	: 1. Harekete geçmiş. 2. Sıkıntılı. 3. Hayran. (132b-6)
heyhe (<i>Far.</i>)	: 1. Sürgün. 2. Hasret. (133a-3)
heyhey (<i>Far.</i>)	: Vah vah eylemek. (133a-4)
heyi bevvā (<i>Ar.</i>)	: Güzel kokulu bir bitki, küçük kakule. (132b-7)

heykele (<i>Far.</i>)	: Çocukların butları arasına yerleştirilen haykele otu. (133a-1)
hey'et (<i>Ar.</i>)	: Şekil, suret. (132b-5)
heyre (<i>Ar.</i>)	: Ense. (133a-7)
heyşer (<i>Ar.</i>)	: 1.Yaban otu. 2. Kenger dikenî. (132b-8)
heyülâ (<i>Far.</i>)	: Herşeyin aslı. anl. yetrenüñ. (133a-2)
heyvâferyakün (<i>Ar.</i>)	: Sarı renkli bir çiçek. (132b-2)
heyzamân (<i>Ar.</i>)	: Yaban turpu. anl. feci berrî. (132b-7)
heyzâr (<i>Ar.</i>)	: Nane suyu. (132b-8)
heyzat (<i>Ar.</i>) ⁽⁹⁾	: 1.Karın borusu. 2. Yakı. (132b-8)
hez (<i>Ar.</i>)	: Vurmak. (132a-2)
hezâr (<i>Ar.</i>)	: Bülbül. anl. 'andelîb. (131b-26)
hezâr (<i>Far.</i>)	: Bülbül. (132b-16)
hezârâsfend (<i>Ar.</i>)	: Üzerlik otu. anl. harmel. (131b-26)
hezârceşân (<i>Ar.</i>)	: Sarmaşık otu. (131b-24)
hezârpâ (<i>Far.</i>)	: Çiyan, kırkayak. (132b-18)
hezbelye (<i>Ar.</i>)	: Yaban 'âkırçarhâsı. (131b-11)
hezef (<i>Ar.</i>)	: Yaşlı deve kuşu. anl. zâlîm-i müsinn. (131b-25)
hezel (<i>Ar.</i>)	: Ciddi olmayan, oyun, lağv. (131b-25)
hezzer (<i>Ar.</i>)	: Uygun olmayan söz. (131b-11)
hezîl (<i>Ar.</i>)	: Zayıflık. anl. hılâfu's-semen. (131b-25)
hez' (<i>Ar.</i>)	: Katetmek, süratle varmak. (131b-10)
hez' (<i>Ar.</i>)	: Kırmak. anl. kesr. (131b-24)

hezreçe (<i>Far.</i>)	: Semiz bağırsaklar ile pişirilen bir yemek, bī-cüş aşı. (132b-14)
hezzūz (<i>Ar.</i>)	: Keskin nesne. (131b-11)
hıbak (<i>Ar.</i>)	: Yarpuz otu. anl. fütenc-i berrī. (40a-4)
hıcāb (<i>Ar.</i>)	: 1. Yasaklamak, bırakmamak. 2. Örtmek. (40b-23)
hıcāb (<i>Ar.</i>)	: Kalp ile karın arasında olan. (47a-22)
hıcāb (<i>Ar.</i>)	: Kalp ile karın arasında olan. (47a-22)
hıccāc (<i>Ar.</i>)	: Kaşın altındaki kemik. c. ehicce. (40b-25)
hıdā'et (<i>Ar.</i>)	: Düvlengeç, çaylak kuşu. c. hūdā'. (42a-5)
hıl (<i>Far.</i>)	: Sümük, balgam. anl. muḥāṭ. (49a-2)
hılāf (<i>Ar.</i>)	: Sögüt ağacı. c. aḥlāf. (47a-21)
hılāl (<i>Ar.</i>)	: Hilāliyye, ḳalbur otu. (47b-1)
hılāl (<i>Ar.</i>)	: Hurma salkımının kabuğu. (47b-3)
hılāl-i māmūn (<i>Ar.</i>)	: Mekke ayrık otu. anl. ıdhjir-i mekkī. (47b-2)
hılb (<i>Far.</i>)	: Sümük, balgam. anl. muḥāṭ. (49a-2)
hılibāb (<i>Ar.</i>)	: Sarmaşık. anl. leblāb. (43b-8)
hıl^c (<i>Ar.</i>)	: Meme başı. anl. ra's-i sedy. c. aḥlā ^c . (47a-19)
hıltīt (<i>Ar.</i>)	: Kasnı (baldırgan zamkı, büyük yapraklı gövdesi)
hılṭ (<i>Ar.</i>)	: Bir şeye karışık, karışmış bulunan. c. aḥlāṭ. (47a-18)
hımār (<i>Ar.</i>)	: Eşek. c. ḥumur, ḥamīr. (44a-1)
hımār-ı ḳabbān (<i>Ar.</i>)	: 1. Ev eşiği. 2. Tesbih böceği. (44a-16)
hımāru'l-vaḥşī (<i>Ar.</i>)	: 1. Kulan. 2. Yaban eşiği. (44a-16)

ḥimās (Ar.)	: Karnı aç kimse. (47b-8)
ḥımcim (Ar.)	: Sığır dili. (44a-17)
ḥımḥam (Ar.)	: Deve otu. (47b-8)
ḥımmasat (Ar.)	: Dirhemin dörtte biri. (44b-10)
ḥımv (Ar.)	: Çene kemiğinin eğri ucu. (44b-18)
ḥınk (Ar.)	: Çene altı. anl. mā-taḥta'z-zēkan. (44b-17)
ḥınnā (Ar.)	: Kına. (45a-23)
ḥınnā' (Ar.)	: Kına. (44b-11)
ḥınnā'u'l-ğül (Ar.)	: Eşek marulu. anl. ebū ḥalsā, şancār. (44b-18)
ḥınnā-yı kұrayş (Ar.)	: Taş kınası. anl. ḥarrārur'ş-şahr. (44b-19)
ḥınşar (Ar.)	: Serçe parmak. c. ḥanāşır. (47b-21)
ḥınṭat (Ar.)	: Buğday. c. ḥınaṭ. (44b-15)
ḥınzāb (Ar.)	: Yaban havucu. (47b-24)
ḥınzīr (Ar.)	: Domuz. c. ḥanāzīr. (47b-23)
ḥırām (Far.)	: 1. Güzel kadın. 2. Güzel suretli. 3. Güzel kimse. (48b-24)
ḥırbā' (Ar.)	: Güneşe karşı duran büyük kertenkele. c. ḥarābī. (42a-13)
ḥırc (Ar.)	: Atların yularlarına dikilen, yılan başı denilen ufacık akça boncuk. (42a-14)
ḥired (Far.)	: Akıl. anl. basīret. (48b-26)
ḥiredmend (Far.)	: Akıllı, marifetli kimse. (48b-26)
ḥırmān (Far.)	: Gün ağılı. anl. ḥāletü'ş-şems. (48b-25)

hırmel (Ar.)	: Üzerlik otu. (46a-8)
hırr (Ar.)	: Dişi tenasül uzvu. c. aḥrār. (42a-12)
hırrif (Ar.)	: Acılığundan dili acıtan nesne. (42a-21)
hırşat (Ar.)	: Baş yarığı. (42a-20)
hırsufila (Yun.)	: Altın varağı. (46a-22)
hırṭit (Ar.)	: Kereviz otu. (46a-6)
hırva^c (Far.)	: Kene otu. (48b-27)
hırzūn (Ar.)	: 1. Küçük hayvan. 2. Erkek kertenkele. (42a-15)
hıṣān (Ar.)	: Erkek at. (43a-12)
hıṣram (Ar.)	: Koruk. (43a-11)
hısramiyyet (Ar.)	: Koruk aşısı. (43a-11)
hıste (Far.)	: Çekirdek. (49a-6)
hıṣf (Ar.)	: Geyik yavrusu. (46b-8)
hıṣṣāf (Ar.)	: Yarasa. anl. ḥafāf. (46b-8)
hıṣt (Far.)	: 1. Kerpiç 2. Kiremit. (48b-27)
hıṣyene (Far.)	: Bir cins doğan. (49a-1)
hıtār (Ar.)	: Kefāf olan nesne. (40b-18)
hıtmiyy (Ar.)	: Hatmi çiçeğı. (47a-10)
hıṭr (Ar.)	: Boya amacıyla kullanılan bir ot. (47a-6)
hıvīd (Far.)	: Yeşil arpa. anl. ḥāşıl. (49a-3)
hıyār (Ar.)	: Hıyar, salatalık. (48a-9)
hıyār (Far.)	: 1. Hıyar, salatalık. 2. Muhtar kimseler. (49a-3)
hıyār-ı şenber (Ar.)	: Hıyarşembe. (48a-13)

hıyn (Ar.)	: 1. Vakit. 2. Müddet. 3. Çok, pek çok. (45a-6)
hıyrī (Ar.)	: Şebboy, Mısır benefşesi. (48a-14)
hıyrī (Far.)	: Şebboy çiçeği. (49a-5)
hıyru (Far.)	: Gülhatmi çiçeği. (49a-5)
hıyt (Ar.)	: Devekuşu yavrusu. (48a-12)
hıyz (Far.)	: 1. Uyuşmuş, kamaşmış. 2. Çaresiz. (49a-4)
hızāb (Ar.)	: 1. Boyamak. 2. Boya. (47a-3)
hızb (Ar.)	: Erkek yılan. c. aḥzāb. (43a-18)
hızbār (Ar.)	: Bir ot adı. (46a-23)
hızfu^c (Ar.)	: Pamuk. anl. kuṭn. (46a-7)
hızn (Ar.)	: Koltuk altından yan başına varınca. (43a-20)
hibbe (Ar.)	: 1. Yaban otları tohumu. 2. Su kenarlarında yetişen küçük bir ot türü. (39b-21)
hiccar (Ar.)	: 1. Şan. 2. Zat. (131a-26)
hice (Ar.)	: Kulağın yumuşak kısmı. anl. şaḥmetü'l-üzn. (40b-24)
hic̄iret (Ar.)	: Adet. (131a-26)
hidā^c u'l-ricāl (Ar.)	: Ban otu. anl. bezrū'l-benc. (45b-27)
hiddet (Ar.)	: İnce ve keskin diş. (42a-6)
hıḳab (Ar.)	: Karnı büyük kimse. (132a-9)
hıkket (Ar.)	: Gıcık (uyuz) hastalığı. anl. cerab. (43b-3)
hıkkmet (Ar.)	: 1. Sebep. 2. İllet. 3. Doğru söz. c. hikem. (43b-4)
hılḳat (Ar.)	: Yaradılmış. (47a-22)

ḥīm (<i>Far.</i>)	: Cerāhat. (49a-6)
ḥimlāk (<i>Ar.</i>)	: Gözün çevresi. (44a-19)
hinā' (<i>Ar.</i>)	: Hurma salkımı. (132a-20)
hindibā' (<i>Ar.</i>)	: Hindiba, bir bitki türü. (132a-21)
hindvāne (<i>Far.</i>)	: Karpuz. (133a-6)
hirās (<i>Ar.</i>)	: Dikenli bir ağaç. anl. şecer-i zūšek. (131b-16)
hirāş (<i>Far.</i>)	: Kusmak. (133a-5)
hiremü (<i>Ar.</i>)	: 1. Yaşamak. 2. Kocamak. anl. kiberü's-sinn. (131b-20)
hires (<i>Far.</i>)	: Süt ağuzu, doğuran bir hayvanın ilk sütü. (133a-6)
hireş (<i>Far.</i>)	: Zehr (133a-6)
hirhīr (<i>Ar.</i>)	: Bir tür yılan. (131b-20)
hirmān (<i>Far.</i>)	: 1. Ömür. 2. Zarar. (133a-6)
hirr (<i>Ar.</i>)	: Kedi. c. herrere. (131b-12)
hirtat (<i>Ar.</i>)	: Zayıf dişi koyun. anl. na' ce-i ' acfā'. c. herat. (131b-17)
ḥişermā (<i>Sür.</i>)	: Nane. (40b-21)
ḥişreme (<i>Ar.</i>)	: Üst dudak derisi sarkık olmak. (40b-20)
ḥişy (<i>Ar.</i>)	: Sığır pisliği. c. aḥşā. (45b-23)
hitāfe (<i>Ar.</i>)	: Çağırnak. (131a-24)
ḥodperest (<i>Far.</i>)	: Ayçiçeği. (49a-25)
ḥoşkenāne (<i>Far.</i>)	: Kuru ekmek. (49a-14)
ḥoşkī (<i>Far.</i>)	: At pisliği, fışkı. (49a-15)

hoşneşād (<i>Far.</i>)	: Kılkuyrak kuşu. (49a-16)
hūb (<i>Far.</i>)	: Güzel. anl. hūsn. (49a-22)
hub (<i>Far.</i>)	: Küp. anl. hum. (49a-7)
hubārī (<i>Ar.</i>)	: Toy kuşu. c. habārāt. (39b-23)
hubāzī (<i>Far.</i>)	: Ebe gümece. (49a-7)
hublā (<i>Ar.</i>)	: Hamile kadın. (39b-25)
hubş (<i>Ar.</i>)	: Bülbüle benzeyen hoş sesli bir kuş. (39b-23)
hubūb (<i>Ar.</i>)	: Rüzgar esmesi. (131a-17)
hubūṭ (<i>Ar.</i>)	: Aşağı indirmek. (131a-21)
hubz (<i>Ar.</i>)	: Ekmek. c. aḥbāz. (45b-12)
hubz-i ḥaşkār (<i>Ar.</i>)	: Haracī ekmek. (45b-15)
hubzu'l-faṭīr (<i>Far.</i>)	: Çörek. (45b-15)
hubzu'l-ğurāb (<i>Ar.</i>)	: Sığırgözü otu. (45b-16)
hubzu'l-ḳurūd (<i>Ar.</i>)	: Yılan bacağı, büyük lūf türüdür. (45b-16)
hubzu'l-meşāyih (<i>Ar.</i>)	: Buḥur-ı meryem. (45b-17)
hubzü'l-meryem (<i>Ar.</i>)	: Biberiyye, her dem bahar. (48a-18)
hucūm (<i>Ar.</i>)	: Ansızın gelmek. (131b-1)
hudāḥūn (<i>Far.</i>)	: Şehadet parmağı. anl. sebbābe. (49a-7)
hūdḥurde (<i>Far.</i>)	: Kadife çiçeği. anl. emir-i aşıḳān, bostān-ı efrūz, sulṭan berki. (49a-22)
hudl (<i>Far.</i>)	: 1. Topalan ağacı. 2. Cehri bitkisinin özsuyu. anl. ḥazaż-ı mekkī, ḥavlān. (49a-8)

ḥūdrū (<i>Far.</i>)	: 1. Kendiliğinden güzel. 2. Doğada kendi kendiliğinden biten bitkiler. (49a-23)
ḥufāt (<i>Ar.</i>)	: Ansızın ölmek. (47a-13)
ḥufāt (<i>Ar.</i>)	: Nazar etmek, bakmak. (132a-6)
ḥufāt (<i>Ar.</i>)	: Zararsız yılan. (43a-24)
ḥufte (<i>Far.</i>)	: Yatmış, uyumuş kimse. (49a-17)
ḥufūt (<i>Ar.</i>)	: Sakin olmak. anl. sükūn. (47a-13)
ḥūḥ (<i>Ar.</i>)	: Şeftali. (48a-3)
hūhāt (<i>Far.</i>)	: Ahmak. (133a-13)
ḥūḥ-ı akḥrāʿ (<i>Ar.</i>)	: Sādec-i hindī. (48a-5)
ḥūḥ-ı falīḫ-asne (<i>Ar.</i>)	: Kakule. anl. hīl-bavā. (48a-6)
hūhū (<i>Far.</i>)	: Baykuş ve güvercin gibi kuşların sesidir. (133a-14)
ḥūk (<i>Far.</i>)	: Domuz. anl. ḥinzīr, ḥunnām-ı rencī. (49b-4)
hukāʿ (<i>Ar.</i>)	: Öksürük. anl. suʿ āl. (132a-10)
hukaʿ t (<i>Ar.</i>)	: Ahmak kimse. (132a-11)
ḥukm (<i>Ar.</i>)	: Emreylemek. (43b-4)
ḥuḫne (<i>Ar.</i>)	: Tenkiye aleti, şırınga. (45a-24)
ḥuḫnet (<i>Ar.</i>)	: Şerbet. (43b-2)
hukūʿ (<i>Ar.</i>)	: Sakin olmak. (132a-10)
ḥulb (<i>Far.</i>)	: Sürme. (49a-17)
ḥulbet (<i>Ar.</i>)	: Boy tohumu. (43b-9)
ḥuldet (<i>Ar.</i>)	: Köstebek. c. ḥulud. (47a-26)

ḥulīza (<i>Far.</i>)	: Çekirge. (49b-5)
ḥulḡ (<i>Ar.</i>)	: Boğaz. (45a-18)
ḥulḡ (<i>Ar.</i>)	: Huy, tabiat. c. ahlāḡ. (47a-21)
ḥulket (<i>Ar.</i>)	: Küçük bir hayvan, kum içinde gözsüz yılan. (43b-12)
ḥulḡūm (<i>Ar.</i>)	: Boğaz deliği. c. ḥalāḡīm. (43b-11)
ḥulle (<i>Ar.</i>)	: Bitkilerin tatlı olanı. c. ḥalāl. (47b-1)
ḥulluz (<i>Far.</i>)	: 1. Burçak. anl. dāne. 2. Fiğ. anl. culbān. (49a-17)
ḥulm (<i>Ar.</i>)	: Yetişmiş, olgun yaşına gelmiş. c. ahlām. (43b-13)
ḥulm (<i>Far.</i>)	: Sümük, balgam. anl. muḡāḡ. (49a-2)
ḥulḡe (<i>Ar.</i>)	: Sirke. (47a-19)
ḥulūl (<i>Ar.</i>)	: İçeri girmek. (43b-13)
ḥumāk (<i>Ar.</i>)	: Kabarcık denilen hastalık, çiçek hastalığı. (44a-17)
humāme (<i>Far.</i>)	: Bir tür ağaç. (133a-11)
humāmet (<i>Ar.</i>)	: Hüma kuşu. c. humāy. (132a-17)
ḥumār (<i>Ar.</i>)	: İçkiden sonra gelen baş ağrısı, sersemlik. (47b-7)
humār (<i>Far.</i>)	: Koğalak otu. (133a-11)
ḥumāḡat (<i>Ar.</i>)	: Kalbin ortası. (44a-14)
ḥumḡ (<i>Ar.</i>)	: Akıllı olmak. anl. ḡillet-i ‘āḡl. (44a-18)
ḥummarat (<i>Ar.</i>)	: Kaya kuşu denen başı kızıl küçük bir kuş. (44a-1)
ḥummāḡ (<i>Ar.</i>)	: İncir çeşidi. (44a-14)

- ḥumma-yı balğamı nāyebe** (Ar.) : İki türlü olan humma, gündüz tutan hummaya nehari gece tutan hummaya leyli denir. (44b-3)
- ḥumma-yı balğamī lāzime** (Ar.) : Balgam humması. **anl.** ḥummiyātü'l-keyfiyye. (44b-4)
- ḥumma-yı daḳ** (Ar.) : İnce ağrı. (44b-9)
- ḥumma-yı ğab-ı ḥālīṣ** (Ar.) : Balgam, safra humması. (44a-24)
- ḥumma-yı ḥums** (Ar.) : Bir gün tutup, üç gün tutmayıp beşinci gün tutan humma. (44b-6)
- ḥumma-yı muḥriḳa** (Ar.) : 1. Terleme. 2. Ateşli hastalık. (44a-25)
- ḥumma-yı muṭbiḳa** (Ar.) : İki türlü olur: Birinin sebebi kan damarları büzülmüş olup humma ortaya çıkar, ikincisinde ise taze yemişler fazlaca yenildiğinde kan kirlenerek kokar ve kaynar. (44a-25)
- ḥumma-yı mürekkeb** (Ar.) : Birden fazla hummanın aynı anda gerçekleşmesi. (44b-7)
- ḥumma-yı 'ufūnī** (Ar.) : Üç türlü gerçekleşen humma; biri humma-yı gabdır ki bir gün tutar ve bir gün tutmaz buna ğab-ı ḥālīṣ denir. İkincisi lāzımadır ki buna gabb-ı gayr-ı ḥālīṣ denir. Üçüncü humma ise bir gün şiddetli bir gün hafif tutan sıtmaya, şeytaru'l-ġab denir. (44a-21)
- ḥumma-yı rub'** (Ar.) : Üç günde bir tutan kış sıtması. (44b-5)
- ḥumma-yı sūdüs** (Ar.) : Bir gün tutup dört gün tutmayıp altıncı gün tutan humma. (44b-7)
- ḥumma-yı vebā'iyye** (Ar.) : Havalanın bozukluğundan kaynaklanan veba humması. (44b-9)

ḥumma-yı yevm (Ar.)	: Bir günün sıtması. (44a-21)
ḥummāz (Ar.)	: Kuzukulağı otu. (44a-6)
ḥummāzu'l-arz (Ar.)	: Yer solucanı. anl. em ^ç āyu'l-arz, ḥarāṭīn. (44a-12)
ḥummāzu'l-bakar (Ar.)	: Yaban kuzu kulağı. anl. ḥummāz-ı berri. (44a-11)
ḥummāzu'l-emir (Ar.)	: Demir dikenini. anl. ḥasek. (44a-12)
ḥummāzu'l-erneb (Ar.)	: Üzüm çubuklarına sarılan sarmaşık. anl. ekşüş. (44a-10)
ḥummāzu'l-mā (Ar.)	: Kuzukulağının bir türü, yaprağı marul yaprağına benzer. (44a-9)
ḥummāzu'l-utruc (Ar.)	: Turunç ekşileri. (44a-9)
ḥummet (Ar.)	: 1. Akrep zehiri. 2. Zehirli hayvanların zehri. (43b-27)
ḥummus (Ar.)	: Nohut. (44a-5)
ḥums (Ar.)	: Beşte bir. c. aḥmās. (44a-20)
ḥums (Ar.)	: Beşte bir. c. aḥmās. (47b-7)
humū^ç (Ar.)	: Gözyaşı akıtmak. (132a-18)
ḥumūzat (Ar.)	: Ekşilik. (44a-5)
ḥumz (14)	: Çöven bitkisi. anl. ḥarz, aṣnān. (44a-13)
ḥumz (Ar.)	: Ekşi ve acı olan ot. (44a-6)
ḥunāk (Ar.)	: Boğaz ağrısı. (47b-20)
ḥunān (Ar.)	: Burunda olan bir hastalık. (47b-20)
hunānet (Ar.)	: İç yağı. (132a-24)
ḥunc (Far.)	: Baykuş. (49a-18)

ḥuncak (<i>Far.</i>)	: Sakız ağacı. anl. ḥabbetü'l-ḥazrā'. (49a-1)
ḥuncede (<i>Far.</i>)	: Anzarüt denilen göz otu. (49b-5)
ḥuncede (<i>Far.</i>)	: Anzarut otu, kırmızı ve beyaz renkli olan bir göz otu. (49a-19)
ḥuncək (<i>Far.</i>)	: Yavşan otu. (49a-20)
ḥuncūr (<i>Ar.</i>)	: Boğazın ağzı. anl. ra's-i ğalşam. (44b-13)
ḥunderīs (<i>Ar.</i>)	: Eski şarap. anl. ḥamr-ı 'atīķ. (47b-18)
ḥune (<i>Far.</i>)	: Öksürük. anl. ḥafa. (49a-21)
ḥunfusā' (<i>Ar.</i>)	: Dokununca pis koku çıkaran bir çeşit böcek, tonuzlan böceği. c. ḥanāfis. (47b-17)
ḥūn-i siyavşān (<i>Far.</i>)	: İki kardeşkanı. anl. demmü'l-aḥaveyn. (48a-6)
ḥūn-i siyavşān (<i>Far.</i>)	: İki kardeşkanı denen kızıl bir taş benzeyen nesne. (49b-5)
ḥunşā (<i>Ar.</i>)	: Hem erkeklik hem dişilik organı olan kimse. c. ḥanāşā. (47b-21)
ḥunuk (<i>Far.</i>)	: 1. Mutedil, itidalli. 2. Kolay. (49a-20)
ḥunūz (<i>Ar.</i>)	: 1. Değişmek, başkalaşmak. 2. Kokmak. anl. netn. (47b-23)
ḥunḏab (<i>Ar.</i>)	: Erkek çekirge. zekerü'l-cerād. (44b-16)
ḥunḏub (<i>Ar.</i>)	: Erkek çekirge. zekerü'l-cerād. (44b-16)
ḥūrā (<i>Far.</i>)	: Çok fazla yiyen, obur kimse. anl. ekül. (49a-24)
ḥurazet (<i>Ar.</i>)	: Sırt rahatsızlığı. (46a-24)
ḥurbet (<i>Ar.</i>)	: Kuyruk sokumu kemiğinin deliği. Kıç deliği. anl. şukbu'l-virk. (46a-3)

ḥurbeze (<i>Ar.</i>)	: Kavun. (46a-14)
ḥurde (<i>Far.</i>)	: 1. Bilek. 2. Parmaklar. (49a-10)
ḥurde-i dest (<i>Far.</i>)	: İnsan bileği. (49a-10)
ḥurde-i edīm (<i>Far.</i>)	: Palamud. (49a-27)
ḥurdhām (<i>Far.</i>)	: Kırılıp ufak olma. (49a-9)
ḥurdhān (<i>Far.</i>)	: Dağınık, karmakarışık, perişan. (49a-9)
ḥurdī (<i>Far.</i>)	: Çorba. (49a-26)
ḥūrdī (<i>Far.</i>)	: Terlilik. (49b-7)
ḥūre (<i>Far.</i>)	: Bir kere doyana kadar yemek, bir hastalıktır. anl. ekle. (49a-27)
ḥurfe (<i>Ar.</i>)	: Semizlik otu. anl. taḥmagān. (24b-8)
ḥurfe (<i>Far.</i>)	: 1. Semiz ot. 2. Mide dolgunluğu. (49a-11)
hūr-i rūmī (<i>Ar.</i>)	: Kehribar zamkının ağacı. (44b-27)
ḥūr-i zehrec (<i>Ar.</i>)	: Ağulu ağacı. anl. deflī, semmū'l-ḥımār. (48a-7)
hurī^c (<i>Ar.</i>)	: Bit, kehle. anl. ḳamle. (131b-18)
ḥurḳat (<i>Ar.</i>)	: 1. Yanmak. 2. Çıban. (42a-23)
ḥurḳūş (<i>Ar.</i>)	: Küçük bir böcek. (42a-24)
ḥurnūb (<i>Ar.</i>)	: Keçiboynuzu, çekirdeği bir kırattır. anl. ḥabbe. (46a-9)
ḥurrāc (<i>Far.</i>)	: Azada çıkan yumru şiş. (49a-8)
ḥurrem (<i>Far.</i>)	: Mutlu, şād kimse. (49a-11)
ḥurs (<i>Far.</i>)	: Dilsiz. c. uḥras, gengān. (49a-10)
ḥurşid (<i>Far.</i>)	: Güneş. anl. āfitāb. (49a-26)

hurtū ^c (<i>Ar.</i>)	: Küçük hayvan. anl. devyebe. (131b-19)
hurūc-ı mak ^c ad ve istirhāye (<i>Ar.</i>)	: 1. Makatın dışarı çıkması. 2. Zayıf olmak. (42b-2)
hurūcu's-sürret (<i>Ar.</i>)	: 1. Göbek çıkmak, büyümek. (42b-1)
hurus (<i>Far.</i>)	: Horoz. anl. badanūs, dīk. (49a-11)
hurz (<i>Ar.</i>)	: Erkek tavşan. c. ħarzān. (46a-24)
hūş (<i>Ar.</i>)	: Hurma, Hindistan cevizi ve bunlara benzer ağaçların yaprağı. (48a-5)
husāsāt (<i>Ar.</i>)	: Küçük balık. anl. ħur. (42b-23)
husr (<i>Ar.</i>)	: Kabız olmak. anl. iħtibās-ı baṭn. (43a-10)
husrev-dārū (<i>Ar.</i>)	: Havlıncān. (46b-3)
huşş (<i>Ar.</i>)	: 1. Safran. 2. Veres otu. (43a-9)
husūn (<i>Ar.</i>)	: 1. Mankar kuşu. 2. Saka kuşu. anl. ebū zaḳābe. (42b-25)
huşūr (<i>Ar.</i>)	: 1. Galiz nesne. 2. Sütün yoğurt olması. (45b-22)
huşyān (<i>Ar.</i>)	: Hayaların içinde bulunduğu deri. (46b-23)
husyet (<i>Ar.</i>)	: Haya. (46b-22)
hūş (<i>Far.</i>)	: Akıl, us. (133a-12)
hūşā (<i>Far.</i>)	: Koyun yağı. (133a-12)
hūşa (<i>Far.</i>)	: 1. Üzüm salkımı. 2. Arpa, buğday ve onlara benzer hububatın başı. (49b-3)
hūşāb (<i>Far.</i>)	: 1. Hoş su. 2. Üzüm, armut vs. yemişlerden yapılan tatlı şerbet. (49b-1)
huşām (<i>Ar.</i>)	: Hoşaf. (46b-13)
hūşen (<i>Far.</i>)	: Çöğen. (133a-13)

ḥušk (<i>Far.</i>)	: Kuru. (49a-12)
ḥuškār (<i>Far.</i>)	: İri undan, elenmemiş undan pişirilen ekmek. (49a-12)
ḥušk-rende (<i>Far.</i>)	: Kuruluktan olan uyuz. (49a-14)
ḥušk-rīše (<i>Far.</i>)	: Yaranın kabuk bağlaması. (49a-13)
hūšmend (<i>Far.</i>)	: Akli başında olan kimse. (133a-13)
ḥuṣṣā'i (<i>Ar.</i>)	: Kulağın ardındaki yumruca kemik. (46b-4)
ḥūt (<i>Ar.</i>)	: Büyük balık. c. ḥīyāt, aḥvāt. (44b-21)
ḥutāme (<i>Ar.</i>)	: Sofra üstünde kalan. anl. baḳıyye-i ṭa'ām. (45b-20)
ḥutek hevā (<i>Far.</i>)	: Dengeli, hoş hava. (49a-21)
ḥūt-i mūsā (<i>Ar.</i>)	: Dil balığına benzer yassı kızıl bir balıktır, Rodos adasında çok bulunur. (44b-25)
ḥutū (<i>Far.</i>)	: Zehri def etmeye yarayan kemik, gergedan boynuzu. (48a-25)
ḥuṭām (<i>Ar.</i>)	: Ufacık kuru ot. (43a-23)
ḥuṭamet (<i>Ar.</i>)	: Sütü aş. (43a-22)
ḥuṭm (<i>Far.</i>)	: 1. Her kuşun gagası. 2. Her davarın burnunun ucu ve ağzının önü. (47a-9)
ḥuṭṭāf (<i>Ar.</i>)	: Kırlangıç kuşu. c. ḥaṭāṭif. (47a-7)
ḥuṭva' (<i>Ar.</i>)	: Boyun uzatmak. anl. meddü'l- ^ç unuḳ. (132a-4)
ḥuvānīḳ (<i>Ar.</i>)	: Boğazın şişmesi. anl. veremü'l-ḥalḳ. (48a-2)
ḥuva' (<i>Ar.</i>)	: Kusmak. (132a-27)
ḥuvārī (<i>Ar.</i>)	: Aklamak, beyazlatmak. (44b-24)

ḥuvret (<i>Ar.</i>)	: Gücsüz ve zayıf olmak. (48a-1)
ḥuvşarat (<i>Ar.</i>)	: Sünnet derisi. anl. ḥaşefe. c. ḥavāşir. (44b-22)
ḥūyūz (<i>Far.</i>)	: Yarasa. anl. ḥaffāş. (49b-7)
ḥūyūz (<i>Far.</i>)	: Yarasa. anl. ḥuffaş. (48b-21)
ḥużar (<i>Ar.</i>)	: Yeşil nesne. (47a-3)
ḥuzāret (<i>Ar.</i>)	: Kalp ağrısı. anl. veca ^c -i ḳālb. (42b-14)
ḥużarī (<i>Ar.</i>)	: Arı. anl. aḥīl. (47a-3)
ḥużaz (<i>Ar.</i>)	: Havlān-ı mekkī denilen zift gibi siyah şey. (43a-19)
ḥūzde (<i>Far.</i>)	: Tonuzlan böceği, dokununca pis bir koku çıkaran bir böcek. (49a-27)
ḥuzin (<i>Ar.</i>)	: Gamlı, kederli kişi. (42b-16)
ḥuzl (<i>Ar.</i>)	: anl. ḥazaż, ḥavlān-ı mekkī. (45a-24)
ḥuzunne (<i>Ar.</i>)	: Kulak. (42a-10)
ḥużuz (<i>Ar.</i>)	: Havlān-ı mekkī denilen zift gibi siyah şey. (43a-19)
hüdb (<i>Ar.</i>)	: Kirpik. (131b-5)
hüdeb (<i>Ar.</i>)	: 1. Kirpik. 2. Saçak. c. ehdāp. (131b-6)
hüdhüd (<i>Ar.</i>)	: Hüdhüd kuşu, alaca ibik kuşu. c. hüdāhüd. (131b-8)
hüdhüd (<i>Far.</i>)	: İbik kuşu. (133a-9)
hüdüb (<i>Far.</i>)	: Kirpik. (133a-8)
hülbe (<i>Far.</i>)	: Boy otu. anl. ḥalbe (133a-10)
hümā (<i>Far.</i>)	: Hüma kuşu. (133a-10)

hürd (<i>Ar.</i>)	: Boyamada kullanılan bir ağaç kökü. (131b-14)
hüş (<i>Far.</i>)	: 1. Akıl. 2. Himmet. 3. Fayda, kar. 4. Can. 5. Helak. (133a-9)
hüveydā (<i>Far.</i>)	: Açıkça, belli ederek. (133a-1)
hüyāk (<i>Far.</i>)	: Tepe. (133a-8)
‘ ibāret (<i>Ar.</i>)	: Beyan etmek. (82b-15)
ibīṭī (<i>Ar.</i>)	: Kolda, pazu ve kasığın iç tarafında koltuk altına yakın yerde olan damar. anl. başlık ıbtı. (3a-16)
ibt (<i>Ar.</i>)	: Koltuk. c. ābāṭ. (3a-16)
‘ icān (<i>Ar.</i>)	: 1. Kubl ile dübür arası. 2. Ahmak kimse. (83a-20)
‘ icl (<i>Ar.</i>)	: Buzağı. c. ‘icācil. (83a-18)
‘ iclet (<i>Ar.</i>)	: 1. Dişi buzağı. 2. Bir bitki türü. (83a-18)
‘ icrem (<i>Ar.</i>)	: Kısa boylu, şişman kişi. (83a-15)
‘ idd (<i>Ar.</i>)	: Anlayışlı, çabuk sezişli, zeki adam. (85b-2)
‘ ifr (<i>Ar.</i>)	: Erkek domuz. (85b-19)
‘ ifşāc (<i>Ar.</i>)	: Yoğun, semiz, yumuşak nesne. c. ‘ufāşac. (85b-26)
‘ ikī (<i>Ar.</i>)	: Çocuğun yemek yemeden evvel karnından çıkan pislik. (86a-21)
‘ ik‘ān (<i>Ar.</i>)	: Bir karınca türü. (86a-14)
‘ ilak (<i>Ar.</i>)	: Şarap, süci, hamr. (86b-17)
‘ ilakī (<i>Ar.</i>)	: İnce dalları olan, yaprakları ketene benzeyen rengi siyahtan kızıla dönen bir ot türü. (86b-18)
‘ ilek (<i>Ar.</i>)	: 1. Sakız. 2. Ağızda çiğnenen her şey. (86b-23)

‘ ilk (Far.)	: Sakız. (88a-25)
‘ ilkel (Far.)	: Sakız. (88a-27)
‘ illet (Ar.)	: Aklın gitmesi, hayrette kalmak, şaşmak. (87a-3)
‘ illet (Ar.)	: Hastalık. anl. ‘ilel. (86b-7)
‘ ilm (Ar.)	: Bilmek. c. ‘ulüm. (86b-26)
ilt (Ar.)	: Aşık yaprağı. anl. marşıma, nemmām, nemmāmü'l-melik, hulyūn. (15b-9)
‘ ilūs (Ar.)	: Kurt. anl. zi ’b. (86b-12)
‘ ilüz ve ‘ ilüş (Ar.)	: 1. Karın ağrısı. 2. Çok yemekten kaynaklı hazımsızlık. (87a-2)
‘ innīn (Ar.)	: Cinsel gücü olmayan, iktidarsız kadın, erkek. (87b-5)
‘ inṭayān (Ar.)	: Yiğitlik. anl. evvi şebāb. (87a-23)
‘ irā ’ (Ar.)	: Gemiyi deniz içinde kendine doğru çeken bir taş. (83b-15)
‘ ırķ (Ar.)	: Damar. c. ‘urūķ, ‘arāķ. (84a-3)
‘ ırķ-1 cebhe (Ar.)	: İki kaşın orta yerinde olan alın damarı. (84a-7)
‘ ırķ-1 hāme (Ar.)	: Şaķīķa, ḥavza denilen hafif baş ağrısına ve göz kanına faydalı bir damar. (84a-6)
‘ ırķ-1 incibār (Ar.)	: Böğürtlen cinsi, ekelek. (84b-10)
‘ ırķ-1 re’sü'l-enf (Ar.)	: Yüzün göze yakın bir yerinde olan damar. (84a-16)
‘ ırķ-1 şadağīn (Ar.)	: Kaş ile göz kuyruğuna yakın bir damar. (84a-8)

‘ırķ-ı taħte'l-lisān (Ar.)	: Dil altında ve dilin iki yanında olan damarlar. (84a-25)
‘ırķu'l-cebīn (Ar.)	: Dilin altından çeneye bağlı damar. (84b-2)
‘ırķu'l-enf (Ar.)	: Burun ucunda olan damar. (84a-12)
‘ırķu'l-enf ve'l-üzün (Ar.)	: Kulak ardında olan tüysüz ve yumru yerde olan damarlar. (84a-17)
‘ırķu'n-nisā’ (Ar.)	: Başın yan tarafından serçe parmağına ve topuğa yakın yerde olan damar. (84b-4)
‘ırķu's-sūs (Ar.)	: Beyan kökü. (84b-11)
‘ırz (Ar.)	: 1. Nefis. 2. Ciddiyet. 3. Ağırbaşlılık. (83b-23)
‘ısr (Ar.)	: Toz. <i>anl.</i> ğubār. (83a-7)
ıslī’ (Ar.)	: Boynu ince ve başı fındık gibi yumruca olan yılan. (12b-4)
ıstalā’ (Ar.)	: 1. Ateşte kızdırmak. 2. Ateş yakmak. (12b-2)
‘ısüdet (Ar.)	: Küçük bir böcek adı. (85a-6)
‘ıṣā’ (Ar.)	: Gece karanlığı öncesi. <i>anl.</i> evvelü zālāmü'l-leyl. (85a-9)
ıṭgā’ (Ar.)	: Azdırmak. (12b-26)
ıṭl (Ar.)	: Böğür. <i>anl.</i> ḥāṣre. <i>c.</i> aṭāl. (12b-24)
ıṭlāk (Ar.)	: Salıvermek. (12b-25)
ıṭrīlāl (Ber.)	: Kuzgun ayağı otu. <i>anl.</i> riclü't-ṭayr, riclü'l-ğurāb, ḥırz-ı şeyāḫīn. (2b-9)
ıṭrīlān (Ber.)	: Kuzgun ayağı. <i>anl.</i> ıṭrīlāl. (2b-9)
ıṭriyye (Ar.)	: Erişte aşısı. (12b-21)

‘ ivāc (Ar.)	: Eğrilik, aksaklık. (87b-8)
‘ iyādet (Ar.)	: Hasta sormak. (87b-18)
iyārac (Ar.)	: Ma‘cūn-ı müşhil. (18b-21)
‘ izdīt (Ar.)	: Bir kuş adı. (84b-25)
izlāl (Ar.)	: Azdırmak ve azmak. (12b-18)
‘ izlem (Ar.)	: Çivit denilen boya. anl. nīl. (85b-15)
izmār (Ar.)	: 1. Gizlemek. 2. Gönlünde tutmak. (12b-18)
izṭicā‘ (Ar.)	: Yan tarafına yatmak. (12b-14)
izṭilā‘ (Ar.)	: Kokulandırmak. (12b-14)
‘ izz (Ar.)	: Ziyadelik, üstünlük, büyüklük. (84b-24)
ibā’ (Ar.)	: 1. Bir nesneden kaçmak ve sakınmak anl. imtinā‘ . 2. Bir kimse bir nesneden hoşlanmamak. (2b-20)
ibār (Ar.)	: Bir kimseyi akrep sokmak. (3a-4)
ibār (Ar.)	: Yanmış kurşun. anl. muḥarriḳ (3a-2)
ibb (Ar.)	: Bir nesneyi yok etmek. anl. taḏyi‘ , itlāf. (2b-18)
ibḏa‘ (Ar.)	: Bir kimsenin susuzluğunu gidermek. (3a-15)
ibed (Ar.)	: Doğurgan. anl. velūd. (3a-2)
ibet (Ar.)	: Bir kimse bir nesneden utanmak ve arlanmak. (2b-23)
ibgāz (Ar.)	: 1. Bir nesneyi sevmemek sevmemek. 2. İğrenmek. (3a-21)
ibhām (Ar.)	: Başparmak. (3b-12)
ibil (Ar.)	: Dişi deve. (3a-27)

ibka' (Ar.)	: Bir nesneyi bir nesneye baki kılmak. (3a-21)
ibka' (Ar.)	: Bir kimseyi ağlatmak ve ağladacak iş işlemek. (3a-23)
iblag (Ar.)	: Bir kimseye haber ulaştırmak. (3b-1)
iblas (Ar.)	: 1. Bir kimse ümitsiz olmak. 2. Ümidini kesmek. (3a-25)
ibn-i āva (Ar.)	: Çakal. (3b-5)
ibn-i mifrad (Ar.)	: Sansar. (3b-3)
ibn-i 'irs (Ar.)	: Gelincik. c. banāt-ı 'irs. (3b-3)
ibn-i verdān (Ar.)	: Hamam içinde olan kara çekirge, hamam böceği. (3b-4)
ibrād (Ar.)	: Soğutmak. anl. tebrīd. (3a-6)
ibrā' (Ar.)	: Hastalıktan kurtarmak, iyileştirmek. (3a-3)
ibrāz (Ar.)	: Dışarı çıkarmak, görünür kılmak. (3a-6)
ibre (Ar.)	: Terzi aleti olan iğne. (3a-4)
ibrede (Far.)	: 1. Sabah soğuğu. 2. Bel soğukluğu. (20b-4)
ibridet (Ar.)	: Soğuk ve yaşlıktan hasıl olan ve cinsel zayıflığa neden olan bir hastalık. anl. cimā' a süstlük (3a-4)
ibrisem (Ar.)	: İbrişim. (3a-8)
ibrişim (Far.)	: Bilinen bir nesne. (19b-26)
ibriz (Ar.)	: Saf altın. (3a-8)
ibşār (Ar.)	: Bir nesneyi görmek. (3a-15)
ibşām (Ar.)	: Yemek hazımsızlık yapmak ve zayıf düşürmek. (3a-14)

ibt (Ar.)	: Başın arkası. (2b-23)
ibta' (Ar.)	: Eğlenmek, geç olmak. (3a-16)
ibtigā' (Ar.)	: Talep etmek. (2b-25)
ibtihāc (Ar.)	: Sevinmek ve řad olmak. anl. sūrūr. (2b-25)
ibtihāl (Ar.)	: Yalvarmak ve zarlık kılmak. anl. tazarru'. (2b-26)
ibtilā' (Ar.)	: Hayırda ve şerde imtihan etme. (2b-24)
ibtitā' (Ar.)	: Bir şey ortaya çıkarmak, icad etmek. (2b-24)
icāb (Ar.)	: 1. Vācib etmek. 2. Vācib olmağ. (18b-19)
icābe (Ar.)	: 1. Soruya cevap vermek. 2. Bir kimseye istediğini vermek. (4a-24)
icā' (Ar.)	: Acıkmak. (18b-21)
icār (Ar.)	: Devā içirmek. (18b-20)
icās (Ar.)	: Gōnlüne korku bırakmak. (18b-21)
icāz (Ar.)	: Muhtasar etmek (uygunluk). (18b-20)
icāzet (Ar.)	: Destur vermek. anl. izin. (4b-12)
icbār (Ar.)	: Bir kimsenin başka bir kimseye zorla nesneyi ittirmesi. (4a-24)
iccāřa (Ar.)	: Erik. c. icās. (4a-26)
iccel (Ar.)	: Dağ keçisinin erkeği. (4b-13)
icfāl (Ar.)	: Bir nesneyi yerinden ayırmak. (4b-13)
ichād (Ar.)	: Gūlūk, zahmet ve meřakkat. (5a-2)
ichāh (Ar.)	: Kadın hamile olmak. (4b-3)
ichām (Ar.)	: Bir nesneden sakınmak. (4b-9)

icl (Ar.)	: Boyun ağrısı. (4b-13)
icl (Far.)	: Boyun ağrısı. (20b-4)
iclās (Ar.)	: Oturtmak. (4b-16)
icliḥmām (Ar.)	: Bir yere toplanmak ve bir yerde çoğalmak. anl. ictimā ^c . (4b-17)
iclinzā' (Ar.)	: Bir kimse arkası üzerine çalakoyun yatıp ayaklarını yukarı kaldırmak. (4b-16)
icli' bāb (Ar.)	: Yan tarafına yatarak ayakları uzatmak. (4b-14)
icmād (Ar.)	: Suyu dondurmak. (4b-21)
ictibār (Ar.)	: Öyürtülmek ve öründülmek. (4a-25)
ictibār (Ar.)	: Kırılmış kemiğin büyüyerek, iyileşerek birleşmesi. (4b-3)
ictidāḥ (Ar.)	: Bir nesneyi su ile ıslatmak ve karıştırmak. (4b-5)
ictihār (Ar.)	: Bir nesne üzerinde güç yetene kadar düşünmek ve çalışmak. (4b-9)
ictimāl (Ar.)	: İç yağı kızartmak ve eritmek. (4b-7)
ictima^c (Ar.)	: Bir yire toplanmak. (4b-7)
ictināb (Ar.)	: Bir nesneden kaçmak ve sakınmak. (4b-8)
ictinān (Ar.)	: Örtünmek. anl. istitār (4b-8)
ictişāṣ (Ar.)	: Kökünden ve dibinden koparmak. (4a-26)
ictişā' (Ar.)	: Bir yerin havası bir kimseye hoş gelmemek ve mizacına uygun olmamak. (4b-6)
ictizāl (Ar.)	: Sevinmek. anl. ibtihāc. (4b-6)
icvād (Ar.)	: Bir nesneyi iyileştirmek. (4b-25)

icza ^ç (Ar.)	: 1. Koyun kuzusu. 2. Keçi oğlağı. (4b-10)
īdab (Ar.)	: Bir kimseyi yormak, zahmet ve meşakkat vermek. anl. it ^ç āb. (7a-6)
idāde (Ar.)	: 1. Yemeğin kurtlanması. 2. Buğday ve hububatın kurtlanması, bitlenmesi. (7a-13)
idāle (Ar.)	: 1. Yardım etmek. 2. Galip kılmak. (7b-9)
īdām (Ar.)	: 1. Islāh etmek. 2. Muvāfık kılmak. (18b-23)
idām (Ar.)	: Ekmek katığı. (7b-11)
idāme (Ar.)	: Bir nesneyi daimi kılma. (7b-17)
īda ^ç (Ar.)	: İki kardeş kanı. anl. za ^ç ferān, dammū'l-aḥaveyn. (18b-25)
idār (Ar.)	: Sakız dikenini. (7a-13)
idāre (Ar.)	: Bir nesneyi döndürmek ve çevirmek. (7a-20)
idbār (Ar.)	: 1. Bir nesneden yüz çevirmek, nesneye arkasını dönmek. 2. Gerisin geriye gitmek. (7a-8)
iddel (Ar.)	: 1. Boyun ağrısı 2. Çok ekşi yoğurt. (7b-7)
iddihāl (Ar.)	: Bir nesnenin içine girmek ve saklamak. anl. duḥūl (7a-11)
iddihār (Ar.)	: Bir nesneyi toplayıp saklamak. (7a-10)
iddikār (Ar.)	: Unutulan bir nesneyi hatırına getirmek. (7b-6)
iddila ^ç (Ar.)	: Bir kimse dilini dışarı çıkarıp sarkıtmak. (7b-8)
iddi ^ç āṣ (Ar.)	: Ateşe ve kora gömerek et ve ekmek pişirmek. (7b-2)

idġāl (Ar.)	: Bir nesnenin içine zararlı bir madde koyup nesneyi işe yaramaz hale getirmek. (7b-4)
idħak (Ar.)	: Bir nesneyi uzaklaştırmak. (7a-9)
idhāk (Ar.)	: Çanağı su veya şerbetle doldurmak. (7b-22)
idħāl (Ar.)	: Bir nesneyi bir nesnenin içine koymak. (7a-11)
idħān (Ar.)	: Bir nesneyi tütütmek ve duman çıkarmak. (7a-12)
idmān (Ar.)	: 1. Bir nesneyi başka bir nesneye bağlamak. 2. Bir nesneyi başka bir nesne için lüzumlu kılmak. (7b-17)
idmā' (Ar.)	: Kanatma, kan alma. (7b-18)
idnāf (Ar.)	: Hasta ağırlaşıp ölmeye yaklaşmak. (7b-21)
id'āş (Ar.)	: Bir kimsenin başka bir kimseyi öldürmesi. (7b-3)
idrād (Ar.)	: Bir nesnenin bir kimsenin dışerini döküp, kişiyi dişsiz hale getirmesi. (7a-18)
idrāk (Ar.)	: 1. Bir nesneyi görmek. 2. Reşit olup baliğ olmak. 3. Bir nesneyi anlayıp bilmek. (7a-23)
idrān (Ar.)	: Nesneyi gizlemek. (7a-26)
idrā' (Ar.)	: Bir kimseye bir nesneyi bildirmek. (7a-27)
idrār (Ar.)	: Bir nesnenin bir kimsenin idrarını çoğaltıp akıtması. (7a-19)
idrihmām (Ar.)	: Çok yaşlanmaktan dolayı kocalıktan düşmek ve iş yapamaz hale gelmek. (7a-27)
idrik (Ar.)	: 1. Dağ eriği. 2. Alıç. 3. Göğem denilen yemiş. (7a-22)
ifāde (Ar.)	: Faydalı olmak. (13b-18)

ifākāt (Ar.)	: 1. Hasta iyi olmak. 2. Sarhoşluktan ayılmak. 3. Mecnunun aklı gelmek. (14a-9)
ifnā' (Ar.)	: Yok etmek, harap etmek. (14a-12)
ifrāc (Ar.)	: Genişletme, açma. (13b-20)
ifrāġ (Ar.)	: 1. Boşaltmak. 2. Dökmek. (13b-21)
ifrāt (Ar.)	: 1. Haddeden tecavüz etmek. 2. Unutma. (13b-17)
ifrāt-ı tams̄ (Ar.)	: Kadınların hayız kanının çok akması. (13b-16)
ifrātü'l-leben (Ar.)	: Sütün memede fazla olması. (13b-17)
ifşā' (Ar.)	: Bildirmek. (14a-6)
ifşerec (Far.)	: Meyve özü. (14a-5)
ifṫār (Ar.)	: Yemek. anl. ekl. (14a-7)
ifzā' (Ar.)	: 1. Kesmek. 2. Yarmak. anl. şakḫ. (13b-19)
iġfā' (Ar.)	: Uyuklamak. anl. nu'ās. (13b-10)
iġmā' (Ar.)	: Şaşkın ve sersem olmak. (13b-11)
iġmār (Ar.)	: Batırmak. (13b-2)
iġmāz (Ar.)	: 1. Gözü aşağı tutmak. 2. Görmezlikten gelmek. (13b-11)
iġrāk (Ar.)	: Suya gark etmek. (13a-26)
iġrā' (Ar.)	: Azdırmak. (13b-3)
iġtilām (Ar.)	: 1. Bir nesneyi aşırı arzulamak. 2. Izdırabı olmak. (13b-9)
iġtiyāl (Ar.)	: Yoğun ve semiz olmak. (13a-22)
iġyāl (Ar.)	: Hamile kadın sütünden vermek. (13b-12)

igzā' (Ar.)	: 1. Görmezlenmek. 2. Gözü örtmek. (13a-27)
iḥāfe (Ar.)	: Korkutmak. anl. taḥvīf. (6b-20)
ihān (Ar.)	: At kırmak. (19a-15)
ihān (Ar.)	: Zayıf olmak. (19a-16)
ihāne (Ar.)	: 1. Cevr etmek. 2. Hakaret etmek. (18b-15)
ihā' (Ar.)	: 1. Yırtmak. anl. ḥarḳ. 2. Zayıflatmak. (19a-14)
iḥāta (Ar.)	: Nesnenin bütün yanlarını çevirip kaplamak. (5b-12)
iḥbāl (Ar.)	: Kadını hamile bırakmak. (5a-5)
iḥbā' (Ar.)	: Söndürmek. (6a-11)
iḥbār (Ar.)	: Bir kimseye bir nesneyi haber vermek. (6a-10)
iḥbāṣ (Ar.)	: Kadının kara yüzlü, kara habeşli Araba benzeyen oğlan doğurması. (5a-6)
iḥbāt (Ar.)	: Aşağıya indirmek. (18b-9)
iḥbāz (Ar.)	: 1. Bir nesneyi bozmak. 2. Bir nesneyi yıkayıp arıtmak. (5a-7)
iḥdāc (Ar.)	: anl. ḳarġa ḳozi, ḳarġā ḳavunı, ebū cehil ḳarbuzi. (5a-23)
ihem (Ar.)	: Sağır. anl. aṣam. (19a-17)
iḥfā' (Ar.)	: Gizlemek ve örtmek. (6b-19)
iḥfa' (Ar.)	: Yalın ayak yürümek. (5b-13)
iḥfās (Ar.)	: Çirkin olmak. (6b-20)
iḥfāz (Ar.)	: Kakımak, tasalandırmak. anl. igzāb. (5b-13)

ihkāk (Ar.)	: Bir nesneyi belli ve aşikar etmek. anl. izhār. (5b-14)
ihkām (Ar.)	: Bir nesneyi berk eyleyip sağlamlaştırmak. (5b-16)
ihkān (Ar.)	: İdrarı tutarak idrarın dışarı çıkmasını engellemek. (5b-15)
ihlāb (Ar.)	: Su kara ve bulanık olmak. (6b-20)
ihlāk (Ar.)	: Helāk etmek. (18b-12)
ihlā' (Ar.)	: Bir nesneyi boşaltmak. (6b-22)
ihlās (Ar.)	: Otun kurusunu yaşına karıştırmak. (6b-21)
ihlās (Ar.)	: Bir nesneyi süzerek saf hale getirmek, özünü ortaya çıkarmak. (6b-21)
ihlīl (Ar.)	: 1. Erkeklik organının deliği. anl. mahrecü'l-bevl. 2. Meme deliği. anl. mahrecü'l-leben. c. ehlīl. (5b-17)
ihlīlak (Ar.)	: Bir nesne simsiyah olmak. (5b-17)
ihmāl (Ar.)	: Terk etmek. (18b-15)
ihmām (Ar.)	: 1. Gamnāk olmak (hüzünlenmek). 2. Mühim kılmak. (18b-15)
ihmām (Ar.)	: 1. Pişmiş et. 2. Kokmuş olmak ve kokusu azmak. (6b-24)
ihmirār (Ar.)	: Bir nesne kızarmak, kızıl olmak. (5b-22)
ihnā' (Ar.)	: İfsad etmek. (7a-1)
ihnā' (Ar.)	: Yemeği hazm edip sindirmek. (18b-14)
ihrāc (Ar.)	: Bir nesneyi dışarı çıkarmak. (6b-3)

ihrāk (Ar.)	: 1. Yakmak. 2. Göyündürmek. (5b-5)
ihrāk (Ar.)	: Akıtmak. <i>anl.</i> isāle. (18b-12)
ihrāz (Ar.)	: Bir nesneyi saklamak ve korumak. (5b-1)
ihrāz (Ar.)	: Hastalığın bir kimseyi zayıf düşürmesi. (5b-4)
ihrīt (Ar.)	: Bir çeşit ekşi ot. <i>c.</i> aḥārīt. (6b-5)
ihrīz (Ar.)	: Usfur, aspur otu. (5b-5)
ihsā' (Ar.)	: Bir kimseye çorba içirmek. (5b-9)
ihsār (Ar.)	: Bir nesneyi eksiltmek. (6b-7)
ihsāş (Ar.)	: Kadının karnında çocuğu olmak. (5b-10)
ihtibās-ı tams (Ar.)	: Hayız kanının durup gelmemesidir. (5a-14)
ihtifā' (Ar.)	: 1. Örtünmek. 2. Gizlenmek. (6a-18)
ihtihāf (Ar.)	: Bir kimseyi bir nesneden men etmek. (5a-9)
ihtihām (Ar.)	: Bir kimseden kan almak, hacamat etmek. (5a-10)
ihtikān (Ar.)	: Şiringa edinmek. (5a-14).
ihtilāc (Ar.)	: Bedenin seğirmesi. (5a-16)
ihtilāc (Ar.)	: 1. Göz seğirmek. 2. Vücut azaları seğirmek. (6a-11)
ihtilāf (Ar.)	: İki nesne birbirine uyuşmamak ve biri gidip biri gelmek. (6a-19)
ihtilām (Ar.)	: 1. Düş azmak ve karışık düşler görmek. 2. Düş
ihtilā' (Ar.)	: Ot biçmek ve kesmek. (6a-20)
ihtilāt (Ar.)	: Bir nesne karmakarışık olmak. <i>anl.</i> imtizāc. (6a-18)

ih̄timām (Ar.)	: 1. İkdām etmek. (Gayretle çalışmak.) 2. Kastetmek. (18b-10)
ih̄timām (Ar.)	: Bir nesne için kaygılanmak ve nesneyi önemsemek. (5a-17)
ih̄timā' (Ar.)	: Hasta olan bir kimseyi zarar görmesin diye yemekten perhiz ettirmek. (5a-16)
ih̄tināk (Ar.)	: Nefes alamayarak kendini boğmak. (6a-21)
ih̄tināk-ı rahim (Ar.)	: Rahim ağzı boğulmak ve büzülme. (5a-18)
ih̄tinās (Ar.)	: Sınmak, ufanmak, kırılmak. anl. tekeşşür. (6a-20)
ih̄tirāk (Ar.)	: 1. Yanmak. 2. Göyünmek. (5a-11)
ih̄tirāk (Ar.)	: Ağaçtan yemiş toplamak. (6a-15)
ih̄tirām (Ar.)	: 1. Hürmet etmek. 2. Ağırlamak. (5a-11)
ih̄tira' (Ar.)	: 1. Yeni bir nesne ortaya çıkarmak. 2. Bir nesneyi Yok eylemek. anl. istihlak. 3. Bir şeyi yarıp çıkarmak. (6a-14)
ih̄tirāz (Ar.)	: Bir nesneden sakınmak. (5a-11)
ih̄tişām (Ar.)	: Bir kimseden utanmak ve bir nesneden sıkılmak. (5a-13)
ih̄tişāş (Ar.)	: Bir nesne bir nesneye has ve mahsus olmak. (6a-17)
ih̄tişāş (Ar.)	: Kurumuş ve kuru ot toplamak. (5a-12)
ih̄titān (Ar.)	: Sünnet olmak. (6a-14)
ih̄tivā' (Ar.)	: Kendini aç tutmak, midede yemek olmamak. (6a-21)
ih̄tiyāf (Ar.)	: Susamak. (18b-9)

iḥṭiyāl (Ar.)	: Aldatmak ve hile yapmak. (5a-19)
iḥṭiyāl (Ar.)	: 1. Bir kimsenin aklını kaybettirmek. 2. Bir kimsenin bir uzvunu işe yaramaz hale getirmek. (6a-12)
iḥṭiyār (Ar.)	: 1. Sınamak. 2. Tecrübe etmek. (6a-12)
iḥṭiyār (Ar.)	: Seçmek, ayırmak. (6a-22)
iḥṭiyāt (Ar.)	: Bir nesnenin sağlamını ve iyisini tutmak. (5a-18)
iḥṭizāb (Ar.)	: Saç boyamak. (5a-19)
iḥṭizāb (Ar.)	: 1. Kına yakmak. 2. Kendini başka nesne ile boyamak. (6a-17)
iḥṭizāl (Ar.)	: Kesmek. anl. iḥṭiṭā'. (6a-16)
iḥṭizān (Ar.)	: Kaygılanmak ve tasalanmak. (5a-12)
iḥṭizār (Ar.)	: İntikal etmek. (5a-19)
iḥyā' (Ar.)	: 1. Can vermek. 2. Diri kalmak. (6a-5)
iḥzāl (Ar.)	: Bir nesneyi ıslatmak. (6b-12)
iḥzān (Ar.)	: Kaygılandırmak ve kederlendirmek. (5b-6)
ikād (Ar.)	: Ateş yakmak. (19a-4)
ikā' (Ar.)	: Oğlan büyüme. (19a-3)
ikāz (Ar.)	: Uyandırmak. (19a-4)
ikbāb (Ar.)	: Yüzü üstüne düşmek, düşürmek. (14b-15)
ikhāl (Ar.)	: 1. Susmak. 2. Zayıflık. (14a-18)
ikle (Ar.)	: Kaşımak, kazımak. anl. ḥakke. (15a-2)
ikmāl (Ar.)	: Tamam etmek. (15a-10)

iknāt (Ar.)	: Ümitsiz duruma getirmek. (14b-11)
ikrāh (Ar.)	: Cebretmek, korkutmak. (15a-15)
ikşār (Ar.)	: Çoğalmak. (14b-17)
iksār (Ar.)	: Kırmak, kesr etmek. (14b-25)
iktibāü'l-ektef (Ar.)	: Bağrı yassı. anl. ārīzü'l-ketef. (14b-17)
iktidār (Ar.)	: Gücü yetmek. (14a-16)
iktifā' (Ar.)	: 1. Seçip kabul etmek. 2. Ardı sıra gitmek. (14a-17)
iktihāl (Ar.)	: Otuz yaşını geçip şakalı ve saç ağarmaya başlamak. (15a-14)
iktimām (Ar.)	: Yemek. (14a-18)
iktināf (Ar.)	: Etrafını çevirmek. (14b-17)
iktirāb (Ar.)	: Yakın olmak. (14a-17)
iktirān (Ar.)	: Bitişik olmak. (14a-17)
iktitāf (Ar.)	: Toplamak. (14a-17)
ikṭa' (Ar.)	: Eli kesik. anl. māḳṭū' l-yed. c. ḳuṭ' ān. (14b-10)
ikṭār (Ar.)	: Damzurmak. (14b-10)
ikvirār (Ar.)	: Deri büzülüp çekilmek. anl. teşennüc. (14b-12)
ilāc (Ar.)	: İdhāl itmek (içeri sokmak). (19a-9)
ilaḳ (Ar.)	: Kurt. (15b-3)
ilām (Ar.)	: Acıtmak ve zahmet vermek. (19a-10)
ilāves (Yun.)	: Bağırsak dolaşması kuluncu. (19a-10)
ilbās (Ar.)	: 1. Giydirmek. 2. Belirsiz etmek. (15a-17)
ilbāş (Ar.)	: Ekleme. (15a-18)

ilf (Ar.)	: Alışık olmak. (15b-2)
ilgāb (Ar.)	: Zahmet vermek. (15b-2)
ilgām (Ar.)	: Buluşturmak. (15b-2)
ilhāb (Ar.)	: Ateş yakmak. (15b-15)
ilhāḥ (Ar.)	: anl. iḳdām etmek, ibrām etmek. (15a-24)
ilḳām (Ar.)	: Yutmak. anl. ibtilā ^ḥ . (15b-4)
il^ḥā^ḥ (Ar.)	: Bitirmek. anl. inbāt. (15b-1)
ilsāk (Ar.)	: 1. Yapıştırmak, ulaştırmak. (15a-25)
iltibās (Ar.)	: 1. Örtülü olmak. 2. Belirsiz olmak. 3. Karışık olmak. (15a-19)
iltifāt (Ar.)	: Çevre bakmak. (15a-22)
iltihām (Ar.)	: 1. Ulaşmak. 2. Karışmak. 3. Yara ağzı iyileşerek kapanmak. (15a-19)
iltihā^ḥ (Ar.)	: Islanmış ekmek yemek. (15a-20)
iltihām (Ar.)	: Yutmak. anl. ibtilā ^ḥ . (15a-23)
iltihā^ḥ (Ar.)	: Değişmek. anl. müteğayyir olmak. (15a-22)
iltimās (Ar.)	: Talep etmek. (15a-23)
iltisāk (Ar.)	: 1. Yapışmak. 2. Ulaşmak. anl. iltisāk (15a-21)
iltişāk (Ar.)	: 1. Yapışmak. 2. Ulaşmak. (15a-22)
iltihā^ḥ (Ar.)	: İçmek. anl. şurb. (15a-22)
iltizām (Ar.)	: Kabul etmek. (15a-21)
iltizā^ḥ (Ar.)	: Yanmak. anl. ihtirāk. (15a-20)
ilzāk (Ar.)	: Yapıştırmak. (15a-24)

imārūḳālūs (<i>Yun.</i>)	: Göz çiğdemi. (19a-11)
imāt (<i>Ar.</i>)	: Öldürmek. (15b-21)
imdād (<i>Ar.</i>)	: 1. Uzatmak. 2. Yara irinlenmek. (15b-26)
imhāl (<i>Ar.</i>)	: Mühlet vermek. (16a-20)
imhān (<i>Ar.</i>)	: Zayıflatmak. (16a-21)
imḥāz (<i>Ar.</i>)	: Saf ve halis kalmak. (15b-26)
imlāṣ (<i>Ar.</i>)	: Düşürmek. anl. isḳāt. (16a-19)
imlissī (<i>Ar.</i>)	: Sulu, ekşimsi ve mayahoş nar. (16a-16)
imnā ³ (<i>Ar.</i>)	: 1. Meni çıkarmak. 2. Arzu ettirmek. (16a-19)
imsāk (<i>Ar.</i>)	: 1. Tutmak. 2. Yasaklamak. (16a-11)
imṣāl (<i>Ar.</i>)	: İfsad etmek, bozmak. (16a-17)
imṣā ³ (<i>Ar.</i>)	: İshal etmek. (16a-11)
imtidāḥ (<i>Ar.</i>)	: Ağırlık (üşenme). anl. teṣāḳul. (15b-23)
imtiḥāḥ (<i>Ar.</i>)	: Kemikten ilik çıkarmak. (15b-23)
imtiḥān (<i>Ar.</i>)	: Sınamak. anl. tecrübe. (15b-22)
imtiḥāṣ (<i>Ar.</i>)	: Yanmak, göyünmek. (15b-22)
imtikāk (<i>Ar.</i>)	: Sorumak. anl. maṣṣ. (15b-24)
imtiḳā ^c (<i>Ar.</i>)	: Değişmek. anl. müteḡayyir olmak. (15b-23)
imtilā ³ (<i>Ar.</i>)	: Dolu olmak. (15b-24)
imzilāl (<i>Ar.</i>)	Sarkık, zayıf ve gevşek olmak. anl. istirḥā, futur. (16a-1)
^c inābet (<i>Ar.</i>)	: İstemek. anl. ṭaleb. (87b-5)
inā ³ (<i>Ar.</i>)	: Kap, zarf. c. āniye, evānī. (16a-25)

ināş (Ar.)	: Kızdırmak. (19a-14)
ināşe (Ar.)	: anl. ünüşe. (16b-19)
inbālagriyā (Yun.)	: Yaban asması. anl. yabān aşması. (16b-10)
inbāt (Ar.)	: Bitirmek. (16b-1)
inbicāc (Ar.)	: Besleyici bir ilaç. (16b-2)
inbişāş (Ar.)	: Dağılmak, perakende olmak. (16b-20)
inbisāşā (Sür.)	: Dağ üzümü. anl. zebībū'l-cebel, miyvīzec. (16b-3)
inbitāk (Ar.)	: Kesilmek. anl. inqıtā ^c gibi (16a-27)
inbitāt (Ar.)	: anl. tenāvül etmek (16b-1)
inbizāl (Ar.)	: Yarılmak. anl. inşiqāk. (16b-3)
incā^ʔ (Ar.)	: anl. hālāş itmek . (16b-21)
incāz (Ar.)	: 1. Hazırlamak. 2. Va ^c di yerine getirmek. anl. hāzır etmek. (16b-21)
incilā^c (Ar.)	: Açılmak. (16b-22)
incimād (Ar.)	: Donmak. (16b-22)
indilā^c (Ar.)	: Çıkmak. (17a-10)
indimāl (Ar.)	: Yaranın ağzı kapanmak, iyileşmek. (17a-10)
ineb (Ar.)	: Yaş üzüm. c. a ^c nāb. (87a-11)
inebü'ş-şa^cleb (Ar.)	: İt üzümü. (87a-12)
infikāk (Ar.)	: Ayrılmak. (17b-16)
infirār (Ar.)	: 1. Ürkmek. 2. Dağılmak, perakende olmak. (17b-15)
infisād (Ar.)	: Fāsıd olmak. (17b-15)

infişāl (Ar.)	: 1. Ayrılmak. 2. Kesilmek. anl. inķitā ^ç . (17b-15)
infitāḥ (Ar.)	: Açılmak. (17b-14)
infitār (Ar.)	: Zayıf olmak. (17b-14)
infitāt (Ar.)	: Sınmak, pare pare olmak. (17b-13)
inhibāṭ (Ar.)	: Aşağı inmek. (17b-25)
inḥidār (Ar.)	: 1. Aşağı inmek. 2. A'za şişmek. (16b-23)
inḥifā^ç (Ar.)	: Sarkık ve sülçük olmak. anl. istirḥā'. (17a-8)
inḥifāz (Ar.)	: Aşağı ve alçak olmak. (17a-7)
inḥināk (Ar.)	: Boğulmak. (17a-8)
inḥirāf (Ar.)	: 1. Bir yöne gitmek. 2. Durumu değişmek. 3. Ziyade olmak. (16b-24)
inḥirāk (Ar.)	: Yarılmak. anl. inşikāk. (17a-6)
inḥirā^ç (Ar.)	: 1. Kesilmek. anl. inķitā ^ç . 2. Kırılmak. anl. şınmak, inkisār. (17b-26)
inḥişām (Ar.)	: Sınmak. anl. inkisār. (17a-5)
inḥişār (Ar.)	: 1. Münhasır olmak. 2. Saklanmak. (17a-4)
inḥisār (Ar.)	: 1. Zıyan etmek. 2. Eksilmek. (17a-7)
inḥişāş (Ar.)	: Kıl ve tüy dökülmek. anl. tenāşürü'ş-şa ^ç r gibi . (17a-5)
inḥitāt (Ar.)	: 1. Yüksekten aşağı inmek. 2. Kesilmek. anl. inķitā ^ç . (17a-6)
inḥizāl (Ar.)	: Arkılmak (Beli kırılmış gibi yütrümek) . (17b-26)
inḥizām (Ar.)	: Yemek hazmolmak. (17b-26)
inķā' (Ar.)	: Pāk etmek . (17b-17)

inķilāb-1 raħm (Ar.)	: Rahmin kendi halinden dönmesi. (17b-19)
inķirāż (Ar.)	: Soyu tükenmek. (17b-17)
inķisām (Far.)	: Bahş olmak. (17b-18)
inķişār (Ar.)	: Bir nesnenin kabı (kabı) soyulmak. (17b-18)
inķiyād (Ar.)	: Mutī ^c olmak. (17b-19)
inkisāl (Ar.)	: Kāhil (durgun) olmak. (17b-21)
inkisār (Ar.)	: Sınmak. (17b-20)
insān (Ar.)	: 1. Adem oğlu. 2. Göz karasında görünen timsal. anl. insānü'l- ^c ayn. (17a-13)
inşibāĝ (Ar.)	: Boyanmak. (17a-17)
insinās (Ar.)	: İnsan yüzlü hayvanlar. (123b-27)
inşā³ (Ar.)	: İbtidā etmek. (17a-15)
inşi^c āb (Ar.)	: Dağılmak. anl. teferruķ. (17a-15)
inşirāc (Ar.)	: 1. Yarılmak. 2. Geniş olmak. (17a-15)
inşivā³ (Ar.)	: Püryān olmak. (17a-16)
intibāh (Ar.)	: Uyanmak. (16b-11)
intifāh (Ar.)	: Şişmek. (16b-16)
intiĥāb (Ar.)	: Seçmek. anl. ihtiyār itmek . (16b-11)
intihāk (Ar.)	: anl. tenāvül etmek. (16b-18)
intihā³ (Ar.)	: Bitmek, sonlanmak. anl. nihāyet bulmaķ. (16b-18)
intihās (Ar.)	: Ön dişleri ile ısırmaķ. (16b-18)
intihāż (Ar.)	: anl. şürū ^c etmek. (16b-18)
antikāf (Ar.)	: Yüz deĝişmek, dönmeķ. anl. a ^c rāż. (16b-17)

intikāl (Ar.)	: Bir yerden bir yere gitmek. (16b-16)
intikās (Ar.)	: Baş aşağı eğilmek. (16b-17)
intinān (Ar.)	: Kokmak. (16b-17)
intişāb (Ar.)	: Dikilmek, ayak üstüne durmak. (16b-15)
intişābü'l-nefes (Ar.)	: Nefes darlığının bir türüdür. anl. dīḳ-u nefes, rıbū. (16b-14)
intişā' (Ar.)	: Mest ve dalgın olmak. anl. lā-ya'ḳıl olmak. (16b-13)
intişār (Ar.)	: 1. Dağılmak, perakende olmak 2. Gözün sonradan büyük olması. 3. Erkeklik organının sertleşerek büyümesi. (16b-13)
intişārü'l-ḳazīb (Ar.)	: zeker dā'im ve ḳā'im olmasıdır . (16b-14)
intizāl (Ar.)	: Aşağıya itmek. (16b-12)
intizā' (Ar.)	: 1. Çıkmak. 2. Çekilmek. (16b-12)
intizār (Ar.)	: Gözetmek. anl. taraḳḳup. (16b-15)
intımās (Ar.)	: 1. Mahv olmak. 2. Belirsiz olmak. (17b-11)
intibāḳ (Ar.)	: 1. anl. muntabıḳ olmak, muvāfiḳ olmak. 2. anl. müşt Emil olmak. (17a-17)
intifa' (Ar.)	: Söyünmek. (17b-11)
inzāḩ (Ar.)	: Bir nesneyi ??? pişirmek. (17a-17)
i'ād (Ar.)	: 1. Korkutmak. anl. taḩvīf. 2. Va' de eylemek. (19a-3)
i'lām (Ar.)	: Bildirmek. (13a-17)
i'timād (Ar.)	: Dayanmak. (13a-11)

i'vec (Ar.)	: Eğri. (13a-19)
i'vicāc (Ar.)	: Eğrilik. (13a-18)
irāde (Ar.)	: Bir nesneyi istemek. (9a-3)
irb (Ar.)	: Zeyreklik. anl. fiṭnat. (8b-9)
irbiyān (Ar.)	: Basra vilayetinde olan bir balık türü. (8b-11)
irbiyān (Ar.)	: Deniz çekirgesi. anl. teke. (8b-12)
ircil (Ar.)	: Hindistan cevizi. (8b-25)
irfād (Ar.)	: Yardım eylemek. anl. i'ānet. (9b-6)
irġāl (Ar.)	: Kadının çocuğunu emzirmesi. (9b-4)
irġān (Ar.)	: 1. Söz dinlemek. 2. Sözü tutmak. 3. Sözü kabul etmek. (9b-4)
irġā' (Ar.)	: Bir kimsenin başka bir kimseyi esirgeyip gözetmesi, saklaması. (9b-3)
irġās (Ar.)	: Kadının çocuğunu emzirmesi. (9b-4)
irḥā' (Ar.)	: Bir nesneyi yukarıdan aşağıya doğru sallandırmak. (9a-2)
irisā (Yun.)	: Kök süsen kökü, benefşe kökü. (19a-4)
irḫān (Ar.)	: Sakala veya ele kına yakmak. (9b-14)
irkīṭāt (Ar.)	: Çakır diken. (9b-13)
irmi'lāl (Ar.)	: Çocuğun ağzından salyası akmak. (9b-21)
irṣād (Ar.)	: Doğru yol göstermek. (9a-17)
irtibāk (Ar.)	: Karmakarışık olmak. (8b-16)
irtibāt (Ar.)	: Bağlatmak. (8b-16)

irticāc (Ar.)	: Deprenmek ve kıyıdanmak. (8b-18)
irticāl (Ar.)	: Düşünmeden konuşma, içinden geldiği gibi konuşma. (8b-18)
irtifāʿ (Ar.)	: Bir nesne yükselmek ve yukarı kalkmak. (8b-21)
irtigāb (Ar.)	: Bir kimse bir şeyi istemek, gönlü meyl etmek. (8b-20)
irtigāʿ (Ar.)	: Süt köpüğü içmek. (8b-21)
irtikāh (Ar.)	: 1. Dolmak. 2. Dopdolu olup dıkız olmak. (8b-22)
irtimām (Ar.)	: Yemek. <i>anl.</i> ekl. (8b-23)
irtiʿāş (Ar.)	: Direnmek. (8b-20)
irtişāş (Ar.)	: Dağılmış nesneyi toplamak. (8b-17)
irtişāf (Ar.)	: Bir nesneyi ağzına alıp emmek. (8b-19)
irtitāk (Ar.)	: Bir nesnenin yarığı bitişmek. (8b-17)
irtiyāb (Ar.)	: Bir nesne için şüphe etmek, sanmak. (8b-22)
irtizāʾ (Ar.)	: Beğenmek ve hoşnud olmak. (8b-19)
irtāt (Ar.)	: 1. Haykırmak. 2. Feryad etmek. (9b-1)
irvet (Far.)	: 1. Alıç yemişi. 2. Ala tavşancıl. (20b-4)
irzāʾ (Ar.)	: Hoşnut etmek. (9a-25)
irzāʿ (Ar.)	: Süt emzirmek. (9a-25)
irzebb (Ar.)	: Kısa boylu, şişman kişi. (9a-10)
irzibb (Ar.)	: Küçük gözlü kimse. (9a-12)
irzīz (Ar.)	: Gövde titremek. (9a-9)
işbaʿ (Ar.)	: Parmak. <i>anl.</i> aşābıʿ, aşbıʿ. (11b-24)

işbāt (Ar.)	: Bir nesneyi berkitmek ve sağlamlaştırmak. (4a-8)
isberenc (Far.)	: Sülüğen denilen boya. (20b-9)
işcān (Ar.)	: Zayıf ve güçsüz yapmak. (4a-9)
isfānāḥ (Ar.)	: İspanak. (11a-12)
isfehrūd (Far.)	: Bağtlak kuşu. anl. kaçād. (20b-10)
isfenc (Ar.)	: Sünger. anl. herşefe. (10b-19)
isferūd anl.	: Bağtlak kuşu. anl. kaçād. (20b-10)
isfidāc (Ar.)	: Üstübec denilen beyaz nesne. anl. gerşān. (10b-18)
isfidbāc (Ar.)	: İspanak yemeği. (11a-13)
ishāl (Ar.)	: Mizacı bozulup içi geçmek. anl. ishāl. (11a-25)
ishāl-i dimāğī (Ar.)	: Yürek sürmekdür. (11a-26)
ishāl-i kebedī (Ar.)	: Ciğer zayıflığından olan ishal. (11b-1)
ishāl-i ma' dī (Ar.)	: Hazım zayıflığı sebebi ile mide ishali. (11b-1)
ishāl-i merārī (Ar.)	: Safra ishali. (11a-26)
işir (Ar.)	: Süzölmüş sade yağ. (4a-10)
işkāl (Ar.)	: Hurma budağı. (4a-15)
işkankur (Ar.)	: Sekankur balığı. anl. sekankas. (11a-14)
iskā' (Ar.)	: Suvarmak. (11a-4)
iskāṭ (Ar.)	: Düşürmek. (11a-3)
iske (Ar.)	: Kadınların dişilik organlarının kenarı. (11a-4)
islāş (Ar.)	: Bir nesneyi üç tane yapmak, üçe bölmek. (4a-17)

islīḥ (<i>Ar.</i>)	: 1. Süt köpüğü. anl. da ⁶ ve. 2. Bir ot adı. (yabani rezene). (11a-6)
iṣmāl (<i>Ar.</i>)	: 1. Bir nesne baki kalmak. 2. Süt köpüklenmek. 3. Sütün köpüğü çok olmak. (4a-19)
iṣmed (<i>Ar.</i>)	: Göze çekilen sürme,. anl. ka'be sürmesi, iṣfaḥān sürmesi. (4a-14)
iṣnān (<i>Ar.</i>)	: İki nesne. c. eşānin. (4a-19)
is⁶āl (<i>Ar.</i>)	: Öksürmek. (11a-3)
iṣpeḡūl (<i>Far.</i>)	: Karnı yarık. anl. beḡr-i ḡuṭūna. (20b-6)
iṣpendān (<i>Far.</i>)	: 1. Yüzerlik tohumu. 2. anl. ḡabbü'r-reṣād. (20b-6)
iṣperək (<i>Far.</i>)	: Sarı boya olarak kullanılan sarı ağaç. (20b-5)
iṣpīdbā (<i>Far.</i>)	: 1. Bozca çorba. 2. Otlı çorba. 3. Ispanak aşı. anl. isfidbāc. (20b-7)
iṣpist (<i>Far.</i>)	: Yonca. (20b-6)
iṣpiyūs (<i>Far.</i>)	: 1. Baḡa yaprağı. 2. anl. beḡr-i ḡuṭūnā. (20b-8)
iṣrām (<i>Ar.</i>)	: Bir kimse başka bir kimsenin ön dişini düşürmek ve gedik eylemek. (4a-13)
iṣrinc (<i>Ar.</i>)	: Yanmış kurşundan ve kalaydan olan sülügen denilen boya. (10b-25)
iṣṣifād (<i>Ar.</i>)	: Çocuḡın ön dişlerinin bitmesi. (4a-14)
ist (<i>Ar.</i>)	: Anüs etrafında biten kıllar. c. istāḡ. anl. ṣa ⁶ ru'l-ist. (10a-25)
ist (<i>Far.</i>)	: 1. anl. dübür, est. 2. Uyruk. 3. Omca (20b-11)
iṣtār (<i>Ar.</i>)	: 1. Dört buçuk miskal. 2. Dört olan bir şeyin dördüncüsü. c. esātir. (10b-14)

istehrūş (<i>Far.</i>)	: 1. Lori kuşu. 2. Kartal. (20b-9)
istemrār (<i>Ar.</i>)	: Göz fersiz ve zayıf olmak. (11a-7)
isterven (<i>Far.</i>)	: Kısır olan, doğurmayan kadın. (20b-8)
istibdāl (<i>Ar.</i>)	: Değişmek. (10b-4)
istibşār (<i>Ar.</i>)	: Görmek. (10b-5)
istibtā' (<i>Ar.</i>)	: Eğlenmek. (10b-5)
istifāde (<i>Ar.</i>)	: Faydalanmak. (10b-9)
istifāka (<i>Ar.</i>)	: Akıl yerine gelmek. anl. ifākat. (10b-7)
istifzāz (<i>Ar.</i>)	: Korkudan dolayı bir yerde duramayıp çalkanmak. (10b-8)
istiġnā' (<i>Ar.</i>)	: İhtiyacı olmamak. (10b-7)
istiġdām (<i>Ar.</i>)	: Hizmetlenmek. (10b-5)
istiġmām (<i>Ar.</i>)	: Gusletmek. (10b-5)
istīlā' (<i>Ar.</i>)	: 1. Galip. 2. Musallat olma. (11a-1)
istimāle (<i>Ar.</i>)	: Gönlü hoş etmek. (10b-13)
istinfā' (<i>Ar.</i>)	: 1. Ürkmek. 2. Nefret. (10b-26)
istinşār (<i>Ar.</i>)	: Burun içinde olan nesneyi nefesle dışarı püskürtmek. (10b-12)
istinşāk (<i>Ar.</i>)	: Burna su çekmek. (10b-26)
isti'cāl (<i>Ar.</i>)	: İvmek. (10b-6)
istirhā (<i>Ar.</i>)	: Kızıl zirnih. (10b-4)
istirhāi'l-ḥaşşi (<i>Ar.</i>)	: Haya derisi gevşek olup sarkmak. (10b-3)
istirhā' (<i>Ar.</i>)	: Zayıflık ve gevşeklik. (10a-27)

istirhā ʾü'l-meşāne (Ar.)	: Mesane rahatsızlığından dolayı idrar tutamamak. (10b-2)
istirhāü'l-lehāt (Ar.)	: Küçük dil veya boğaz şişmesi. (10a-27)
istirhāü'l-mak ʿ ad (Ar.)	: Anüsün gevşekliğinden dolayı anüsten dışkı çıkmak. (10b-1)
istiskā-i cübñī (Ar.)	: anl. peynir siskası. (10b-12)
istiskā-i lahmī (Ar.)	: Yumuşak doku ödemi. (10b-11)
istiskā-i tablī (Ar.)	: Karın şişkinliği. (10b-10)
istiskā-i zıkkī (Ar.)	: Su şişkinliği, toplanması (vücutta). (10b-11)
istiskā ʾ (Ar.)	: Şiddetli arzuyla su istemek ve su verince vücudu şişmek, dört türdür: tablī ve zıkkī ve lahmī ve cübñī. (10b-9)
istitā ʾa (Ar.)	: Kadir olmak. (10b-6)
iştiğlāz (Ar.)	: Yoğun ve kalın olmak. (10b-6)
işfirār (Ar.)	: Dağılmak. anl. teferruq. (11b-18)
işhavān (Far.)	: 1. Çiçek. anl. şukūfe. 2. Fidan. (20b-12)
işhūn (Far.)	: anl. rīybās. (20b-11)
işkāl (Ar.)	: Düşvār olmak. (11b-18)
işkem (Far.)	: Karın. anl. şikem. (20b-12)
işkenc (Far.)	: El bileği. anl. saʿ id-i dest, zirāʿ u'l-yed. (20b-13)
işnāş (Ar.)	: Uzun. anl. şavīl. (71a-11)
iştihār (Ar.)	: Arzu itmek. (11b-16)
işvā ʾ (Ar.)	: Büryān etmek. (11b-21)
it'am (Ar.)	: Kadın ikiz doğurmak. (3b-14)

itān (Ar.)	: Kadının çocuğunu baş aşağı doğurması. (18b-19)
itbāl (Ar.)	: Bir nesneyi yok etmek, bozmak. (3b-17)
itidām (Ar.)	: Ekmek ile katık yemek. (18b-18)
itimār (Ar.)	: 1. Mutāba ^ʿ at (uygunluk). 2. Müşāvere etmek. (18b-18)
itisāb (Ar.)	: Men ^ʿ etmek. (18b-18)
itlāf (Ar.)	: Bir şeyi yok etmek. (4a-3)
itmām (Ar.)	: Bir nesneyi bütün ve tamam eylemek. (4a-3)
itmihlā (Ar.)	: Zayıflık, gevşeklik. <i>anl.</i> fütür. (4a-4)
it^ʿāb (Ar.)	: 1. Zahmet vermek. 2. Yormak. (3b-26)
itrāf (Ar.)	: 1. Azdırmak. 2. Arkın eylemek. (3b-22)
ittiba^ʿ (Ar.)	: Uymak, tabi olmak. (3b-16)
itticāh (Ar.)	: Bir nesne belirlemek ve aşikar olmak. (3b-18)
ittidān (Ar.)	: Yaş olmak ve ıslanmak. (3b-19)
ittifāk (Ar.)	: 1. Birkaç kimse bir nesne üzerine dürüşmek. 2. Sözleşmek. (3b-27)
ittiḥām (Ar.)	: Bir kimse çok yemekten dolayı hazımsız olmak. (3b-19)
ittikā (Ar.)	: 1. Sakınmak. 2. Çekinmek. (4a-2)
ittikāl (Ar.)	: Bir kimsenin başka bir kimseye güvenip itimad etmesi. (4a-1)
ittiṣāl (Ar.)	: İki nesne birbirine ulaşmak, bitişmek. (3b-25)
ittisā^ʿ Ar.	: Bir nesne büyümek ve genişlemek. (3b-23)
ittiṣāf (Ar.)	: Eti suyla pişirmek ve güneşte kurutmak. (3b-24)

ittizāḥ (Ar.)	: Bir nesne açılmak ve belirmek. (3b-25)
ittizāk (Ar.)	: 1. Yapışmak. 2. Ulaşmak. (15a-21)
ittiza^c (Ar.)	: Bir nesneden sakınmak. (3b-22)
itza^c (Ar.)	: 1. Katı ve berk eylemek. 2. Kurutmak. (3b-21)
īṭal (Ar.)	: Boş böğürlü. c. ayāṭıl. (19a-2)
īṭār (Ar.)	: 1. Dudak kenarı. 2. Her nesne ki son olanın etrafını çevirir. (13a-1)
īṭbāk (Ar.)	: 1. Örtmek. 2. Bürünmek. 3. Kestirmek. (12b-27)
īṭfā^ḡ (Ar.)	: Söyündürmek. (12b-25)
īṭmīnān (Ar.)	: Dülenmek, sakin olmak. (12b-26)
iversiyā (Yun.)	: Ak süsen dibi. (20b-13)
ivezze (Ar.)	: Ördek. c. evezz. (18a-11)
ivṣād (Ar.)	: Örtmek. (18a-15)
iyām (Ar.)	: Tütün. anl. duḡān. c. üyüm. 19a-12)
iyās (Ar.)	: Ümitsiz olmak. anl. iyāse. (18b-27)
iyāse (Ar.)	: Nevmīd olmak. (18b-27)
īz (Ar.)	: 1. Rucū ^c itmek. 2. Davet etmek. (19a-2)
izāb (Ar.)	: Korkmak. (7b-25)
izābe (Ar.)	: Bir nesneyi eritmek. (7b-26)
izāfe (Ar.)	: 1. Ulaştırmak. 2. Tābī olmak. (12b-15)
izāḥ (Ar.)	: Aşkāre eylemek. (19a-2)
izāle (Ar.)	: Bir nesneyi yerinden ayırmak. (10a-17)
izā^c a (Ar.)	: Gizli bir şeyi açığa çıkarıp yaymak. (8a-13)

izā'a (Ar.)	: Telef etmek, helak etmek. (12b-17)
izcāc (Ar.)	: 1. Çağırmaq. 2. Çağirtmaq. (12b-11)
izcāc (Ar.)	: Bitirmek. (12b-12)
izcār (Ar.)	: 1. Gönlü dar etmek ve gönle ızdırab vermek. 2. Kakıtmak. (12b-11)
izferān (Ar.)	: Altın ile za'feran. (12b-1)
izgīl (Far.)	: Döngel yemişi. (20b-5)
izhāb (Ar.)	: 1. Giydirmek. 2. Unutturmaq. 3. Gafil kılmak. (8b-4)
izhāk (Ar.)	: Güldürmek. (12b-12)
izhār (Ar.)	: 1. Meydana çıkarmak. 2. Beyan etmek. (13a-9)
izhīr (Ar.)	: Gökçe kokulu bir ot olan mekke ayrığı otu. c. uzḡur. anl. tīn-i mekkī . (7b-27)
izmār (Ar.)	: İnce belli ve zayıf olmak. (12b-13)
iznāc (Ar.)	: Hastalığın hastayı güçsüz bırakması. anl. şaḡīl itmek. (12b-19)
iz'āc (Ar.)	: Bir nesneyi yerinden koparmak. (10a-13)
iz'āf (Ar.)	: 1. Zayıflatmaq. 2. Muzaaf etmek (Bir kat arttırmak.). (12b-17)
iz'ār (Ar.)	: Boğazını sıkmak ve boğmak. (10a-14)
iz'ār (Ar.)	: Korkutma. anl. iḡrāc . (8a-12)
izrāb (Ar.)	: Diş çürüme. (13a-8)
izrām (Ar.)	: Bir kimse idrarını yaparken idrarını kestirmek. (10a-12)

izrā' (Ar.)	: Çok yemek ve söylemek. (8a-3)
izrā' (Ar.)	: Gözyaşı dökmek. (8a-11)
izrār (Ar.)	: Zarar vermek. (12b-14)
izseb (Ar.)	: Oturak ve kasık kılı. (10a-20)
iztırāb (Ar.)	: Deprenmek. (12b-14)
izvā'i (Ar.)	: Hava ve güneş sıcaklığının yeşil otarı soldurup kurutması. (8b-3)
izzikār (Ar.)	: Bir kimsenin unuttuğu bir nesneyi aklına getirip anması. (8a-15)
jāgar (Far.)	: Kuş kursağı. anl. havşala-i mürğ. (61a-6)
jağār (Far.)	: Küf, pas. (61a-26)
jāj (Far.)	: Kalkan diken, deve diken. (61a-4)
jāl (Far.)	: Kırağı, şebb-i yemenī. (61a-9)
jefek (Far.)	: 1. Burun. 2. Sümük. (61b-4)
jefek (Far.)	: 1. Göz çapağı. 2. Kir. 3. Sümük. (61b-3)
jekāb (Far.)	: Kirpi. (61b-5)
jekāl (Far.)	: Kömür. anl. kaḥm. (61b-5)
jīve (Far.)	: Cıva. (62a-3)
jūle (Far.)	: Turgay kuşu. anl. ḥakāvak. (62a-11)
jügān (Far.)	: Kızılılık. zā-yı 'acemī ile kızılıcuğ (7) didükleri yemiş. (62a-6)
ḳāb (Far.)	: 1. Yemek yemek. 2. Su içmek. (96b-23)
ḳabābet (Ar.)	: Yumurta. anl. beyza. (97a-10)

ḳabāḥāt (Ar.)	: Çirkinlik. (97a-11)
ḳabā' (Ar.)	: Kaftan. c. aḳbiye. (97a-9)
ḳabaş (Ar.)	: Aç karnına hurma üstüne su içmekten kaynaklanan ciğer rahatsızlığı. (97a-15)
ḳabb (Ar.)	: İnce belli olmak. anl. ḳubūb. (97a-8)
ḳabbā (Ar.)	: İnce belli zayıf kadın. (97a-9)
ḳabc (Ar.)	: Keklik. (97a-25)
ḳabcet (Ar.)	: Keklik kuşu. c. ḳabc, ḳabāc. (97a-11)
ḳabeb (Ar.)	: İnce belli olmak. anl. ḳubūb. (97a-8)
ḳabelet (Ar.)	: Davarların boynuna asılan göz boncuğu. c. ḳabl. (97a-23)
kābene (Far.)	: Göz. anl. çeşm. (109a-10)
ḳabes (Ar.)	: 1. Ateş parçası. 2. Ateş kıvılcımı. (97a-13)
ḳābet (Ar.)	: Yağmur damlası. (97a-10)
ḳābile (Ar.)	: Çocuk doğarken çocuğu tutup göbeğini kesen kadın. anl. pīşkāre. (103b-5)
ḳābilet (Ar.)	: Çocuk doğuran kadın. c. ḳubl. (97a-19)
kābiset (Ar.)	: Ucu üzerine meyilli ve kıvrık olan burun. (105a-9)
ḳabīset (Ar.)	: Üveyik kuşu. (97a-14)
ḳābiz (Ar.)	: İshal tutan ilaç. (97a-18)
ḳabḳab (Ar.)	: Karın. anl. baṭn. (97a-21)
ḳab'at (Ar.)	: Serçe gibi küçük alaca bir kuş. (97a-20)
ḳabşā' (Ar.)	: Başı büyük ve sivri kadın. (97a-16)

ḳabṭ (<i>Ar.</i>)	: El ile bir şey toplamak. (97a-18)
ḳabūl (<i>Ar.</i>)	: Kişinin kalbinin bir şeye teveccüh edip razı olması. (97a-25)
kābūs (<i>Far.</i>)	: Uykuda ağır basan, kabus. (109a-11)
kābūs (<i>Far.</i>)	: Uykuda basan ağırlık. (104b-14)
ḳabz (<i>Ar.</i>)	: Ekşi yüzü olmak. (97a-17)
ḳābz (<i>Ar.</i>)	: Parmak ucuyla bir şey alma. (97a-14)
kāc (<i>Far.</i>)	: Çam fıstığı. (109a-12)
ḳaçal (<i>Far.</i>)	: Saksığan. (103b-21)
kāçere (<i>Far.</i>)	: 1. Uşur tohumu. anl. kāçī. 2. Bulamaç denilen yemek. (109a-12)
kāçīk (<i>Far.</i>)	: Bal akidesi. (109a-13)
ḳāçkīne (<i>Far.</i>)	: Saksığan kuşu. (109a-13)
ḳad (<i>Far.</i>)	: Boy. anl. ḳāmet. (103b-21)
ḳadāḥ (<i>Ar.</i>)	: Yaş yonca. (98a-3)
ḳadān (<i>Ar.</i>)	: Pire. anl. berāğīş. (98a-2)
ḳadd (<i>Ar.</i>)	: Boy, kamet. c. ḳudūd. (97b-18)
ḳadda' (<i>Ar.</i>)	: Sert, şedid nesne. (97b-25)
ḳadeḥ (<i>Ar.</i>)	: Men etmek, enellemek. (97b-19)
ḳadeḥ (<i>Far.</i>)	: Kadeh, piyale, küçük üskere. (103b-22)
ḳadeḥ-i meryem (<i>Ar.</i>)	: Yaprığı küçük bir bitki. anl. ḳūṭūliyudun. (98a-2)
ḳadem (<i>Ar.</i>)	: İnsan ayağı. c. akdām. (97b-25)
ḳadem (<i>Far.</i>)	: 1. Ayağın önü. 2. Taban. 3. Ayak. (103b-22)

kādhindī (<i>Far.</i>)	: Yara ve sünnet yerine konulan bir ilaç, kâğıd hindī. (104b-15)
kādī (<i>Far.</i>)	: Hurmaya benzer bir ağaç çeşidi, çiçeği açtığı zaman yağa bırakılır, güneşte durur ve dühn-i kādī olarak kullanılır, güzel kokulu bir yağdır. Ayrıca çiçeğinden su alınır, suyu çok makbuldür. (104b-9)
ḳadīd (<i>Ar.</i>)	: 1. Kesilmiş, kurumuş nesne. 2. Pastırma. (98a-1)
ḳadīḍ (<i>Far.</i>)	: Kuru et. (103b-22)
ḳadīm (<i>Ar.</i>)	: Evveli olmayan. c. ḳudemā. (97b-26)
ḳadīr (<i>Ar.</i>)	: Çömlek içinde pişen nesne. (98a-2)
ḳadīr (<i>Ar.</i>)	: 1. Kuvvetli, güçlü, kadir. 2. Çömlekte pişen yemek. anl. maṭbūḥ fi'l-ḳadr. (97b-23)
ḳadīr (<i>Far.</i>)	: Çömlekte pişen yemek. (103b-22)
ḳadr (<i>Ar.</i>)	: 1. Her nesnenin miktarı, meblağı. 2. Kesmek. anl. ḳaṭ'. (97b-20)
ḳāf (<i>Far.</i>)	: Kuru. anl. ḥuṣk. (103b-14)
ḳafaḥ (<i>Ar.</i>)	: Başına vurmak. anl. ḏarb 'ale'r-re's. (101a-5)
ḳafā' (<i>Ar.</i>)	: Ense. anl. mu'aḥḥar-ı 'unuḳ c. ḳafi, aḳfā', aḳfat. (101a-4)
ḳafedü (<i>Ar.</i>)	: El bileğinin eğri ve dolaşık olması. (101a-5)
ḳafer (<i>Ar.</i>)	: Zayıf, etsiz olmak. (101a-5)
ḳaferu'l-hūd (<i>Ar.</i>)	: Zift mumyası. (101a-6)
ḳaffān (<i>Far.</i>)	: Terazî. anl. kabbān, mīzān. (101a-13)
ḳafil (<i>Ar.</i>)	: Kuru ağaç. anl. ḥaṣeb-i yābis. (101a-12)

ḳafir (Ar.)	: Hayvanların pisliği. anl. zibīl. (101a-6)
ḳafḳāf (Ar.)	: Şahtere denilen ot. (101a-11)
ḳafḳafe (Ar.)	: Titremek, titretmek. (101a-12)
ḳaf'ā' (Ar.)	: 1. Yumuşak kuru ot. 2. Parmakları soğuktan dökülmüş ayak. (101a-9)
ḳafra'at (Ar.)	: Başın yanlarında çıkan saç. anl. ḥavāli'r-re's. c. ḳafāzi'. (101a-)
ḳaftān (Ar.)	: cem' i aḳbiye gelür (97a-10)
ḳafṭa (Ar.)	: Cima etmek, cinsel münasebette bulunmak. (101a-9)
ḳafūf (Ar.)	: Korkudan tüyleri ürpermek. (101a-10)
kāfūr (Ar.)	: 1. Hindistanda yetişen bir ağaçtan sızarak olan mā'³-i kāfūr denilen su. 2. Üzüm çiçeğinin tomurcuğu. (107b-3)
ḳāfūr (Far.)	: Hindistandan gelen bir deva çeşidi. (109a-24)
kāfūr (Far.)	: Kāfūr denilen bir ak zamk. (104b-14)
kāfūriyye (Far.)	: Kāfūr otu, kāfurī. (104b-20)
kāfūr-seprem (Far.)	: 1. Beyaz yapraklı fesleğen. 2. Sarı bir çiçek. (109a-25)
kāfūrū'l-ḥayye (Far.)	: Bir kafur türü. (104b-18)
ḳafy (Ar.)	: 1. Uyumak. 2. Kafasına vurmak. (101a-13)
ḳāḡanū (Far.)	: Aḡu kurdu, kandar kurdu, koz kurdu, güve. (109a-23)
kāh (Far.)	: 1. Saman. anl. tebn. 2. Marul. (109b-9)

kaḥab (Ar.)	: Koruk. <i>anl.</i> hışıırım. (105b-5)
kaḥal (Ar.)	: Göz doğuştan sürmeli olmak. (105b-7)
kaḥāl (Ar.)	: Göz hekimi. (105b-9)
kāhel (Ar.)	: Sırtlar, arkalar. <i>c.</i> kevāhil. (108b-23)
kāhel (Far.)	: Zayıf. (109b-10)
ḳaḥf (Ar.)	: Kaptaki suyu tamamen içmek. (97b-15)
kaḥkāh (Ar.)	: Zayıf erkek. (108b-21)
ḳaḥl (Ar.)	: Kurutmak. <i>anl.</i> yübs. (97b-16)
kāḥlā' (Ar.)	: 1. Sürmeli kadın. 2. Sığır dili otu. (105b-7)
kaḥlat (Ar.)	: Sığır dili otu. <i>anl.</i> lisān-ı şevr. (105b-8)
ḳaḥm (Ar.)	: Yaşlı. (97b-17)
ḳaḥr (Ar.)	: Galip olmak. (103a-4)
ḳaḥrabān (Ar.)	: Kehribar taşı. (103a-5)
kaḥrebā (Far.)	: Kehribar. (104a-13)
kāḥrīz (Far.)	: Rüzgarın insan gözüne getirdiği toz. (109b-9)
ḳaḥṭ (Ar.)	: Kısırlık. <i>anl.</i> cedb. <i>c.</i> ḳaḥūṭ. (97b-14)
kāḥūl (Far.)	: Alaca sığırcık, çekirge sığırcığı. (109a-15)
kāḥūl (Far.)	: Marul. <i>anl.</i> ḥass. (109b-10)
ḳaḥūm (Ar.)	: Düşüncesiz. (97b-16)
kaḥum (Ar.)	: Koruk, ekşi nesne. (105b-8)
ḳaḥūs (Ar.)	: Uzun boylu er. <i>anl.</i> racül-i ṭavīl. (103a-6)
ḳaḥvet (Ar.)	: Kahve. (103a-6)
kaḥyalā' (Ar.)	: Sığır dili otu. <i>anl.</i> lisān-ı şevr. (105b-8)

kāj (<i>Far.</i>)	: Şaşı. anl. mişl, aḥval. (109a-17)
ķajīl (<i>Far.</i>)	: Dut yemişi. (104a-1)
kājīre (<i>Far.</i>)	: Uşfur otu. (109a-18)
kāk (<i>Far.</i>)	: Göz bebeği. anl. insānū'l- ^ç ayn. (109a-26)
ķāk (<i>Far.</i>)	: 1. Kuru et, pastırma. 2. Yemişin kurusu. 3. Kuru nesne. (103b-14)
ķāk (<i>Far.</i>)	: 1. Uzun. anl. ṭavīl. 2. Alaca karga. anl. Ġarāyibū'l-ebḳa ^ç . (96b-19)
ķākālī (<i>Far.</i>)	: Çağana benzer şifalı bir ot. (103b-16)
kākenc (<i>Far.</i>)	: İt üzümü türü. (109a-27)
kākene (<i>Far.</i>)	: İt üzümü türü. (109b-1)
kākeyā (<i>Far.</i>)	: Örumcek evi. (109b-1)
kākeyān (<i>Far.</i>)	: Uşfur tohumu. (109b-1)
ķākli (<i>Far.</i>)	: Kākul denilen ekşi bir ot. anl. ḳullām. (103b-8)
ķākule (<i>Far.</i>)	: Kakule. (103b-15)
ķākulet (<i>Far.</i>)	: Kakule. (96b-24)
ķākuli (<i>Far.</i>)	: Hamz cinsinden tuzlu, ekşi bir bitki. (96b-25)
ķākum (<i>Far.</i>)	: Kakum. (103b-18)
ķākum (<i>Far.</i>)	: Küçük bir hayvan, kakum. (96b-22)
kākunc (<i>Far.</i>)	: Kanbel otu. (104b-8)
ķākūzet (<i>Far.</i>)	: Boş maşraba. c. ḳavāḳīr. (96b-20)
ķākül (<i>Far.</i>)	: 1. Kıvrıcık saç. 2. Acı bir ot. anl. ḳillām. (109a-26)

ḳāl (Ar.)	: Sözl. anl. ḳavl. (101a-14)
ḳalādī (Ar.)	: Kabuğu ince bir inci. (101a-26)
ḳalah (Ar.)	: Diş sarılığı. anl. şafatü'l-asnān. (101a-19)
ḳalāmentüm (Yun.)	: Yuvarlak yapraklı bir tür nane. (101a-25)
ḳalāniş (Ar.)	: Nil nehri kenarında yetişen bir çeşit ot. (101b-4)
ḳalā^c (Ar.)	: Ağız ağrısı. anl. veca ^c u'l-fem. (101a-23)
ḳalas (Ar.)	: Kusuntu. (101a-20)
ḳalb (Ar.)	: 1. Yürek. anl. fuvād 2. Akıl. c. ḳulüb. (101a-16)
ḳaldanārdīn (Ar.)	: Sümbül kökü. (101b-1)
kāle (Far.)	: Fāviyenüñ hamı, tadı yoktur. anl. Şeklūr. (109b-2)
kāle (Far.)	: Ham yemiş. (109b-1)
ḳaleb (Ar.)	: Tırnağın dışının buruşuk olması. anl. naḳlābü'-şefe. (101a-17)
ḳalem (Ar.)	: Kesmek. anl. ḳat ^c . (101b-6)
ḳalet (Ar.)	: Keten tohumuna benzer māş-hindī denilen tane. (101a-19)
ḳalfel (Ar.)	: Yaban narı. (101a-26)
ḳalī (Ar.)	: Kalya taşı. (101b-3)
ḳalī (Ar.)	: Et ve buğday kavumak. (101b-9)
ḳalīf (Far.)	: Hurma kabı. (104a-5)
ḳalīl (Ar.)	: Az nesne. c. ḳīlel. (101b-6)
kalīmyā (Ar.)	: Bakır isi. (101b-1)
kāliye (Far.)	: Ham kavun, kelek. (109b-3)

ḳalḳādīs (<i>Ar.</i>)	: Demir sülfat. (101a-27)
ḳalḳadīs (<i>Far.</i>)	: Kara boyanın akı. (104a-5)
ḳalḳal (<i>Far.</i>)	: 1. Susuz yerde biten nar ağacı. 2. Her acı nesne. (104a-6)
ḳalḳalānī (<i>Ar.</i>)	: Üveyik kuşuna benzer bir kuş türü. (101b-5)
ḳalḳanad (<i>Far.</i>)	: Kara boyanın kökü. (104a-6)
ḳalḳanat (<i>Far.</i>)	: Kara boyanın kökü. (104a-5)
ḳalḳaned (<i>Ar.</i>)	: Yeşil zāc, demir sülfat. (101a-27)
ḳalḳās (<i>Ar.</i>)	: Mısır'da yetişen büyük yapraklı kalkas lüf denilen bir tür ot. (101b-2)
ḳalḳatār (<i>Ar.</i>)	: Sarı zāc, demir sülfat. (101a-27)
ḳalḳatār (<i>Far.</i>)	: Kara boyanın sarısı. (104a-5)
ḳalle (<i>Ar.</i>)	: Az olmak. (101a-15)
ḳalmūḩ (<i>Ar.</i>)	: Andız otu. (101b-9)
ḳalmūnyā (<i>Far.</i>)	: Çam sakızı. (104a-7)
ḳalnā (<i>Ar.</i>)	: Burun ortası yumru olmak. <i>anl.</i> aḩdīdābū'l-enf. (101b-11)
ḳal'ūnyā (<i>Ar.</i>)	: Çam fıstığı ağacının zamkı. (101b-2)
kālūc (<i>Far.</i>)	: Meşe palamudu. (109b-1)
ḳalulmāyen (<i>Yun.</i>)	: Malik atası denen bir ot. (101b-4)
ḳalu^c (<i>Ar.</i>)	: Koparmak. (101a-22)
ḳalu^c u'l-esnān (<i>Ar.</i>)	: 1. Dişi kolaylıkla çekmek. 2. Parçalamak. (101a-22)
kālūs (<i>Far.</i>)	: Ahmak, salak, bön. (109b-2)

ḳalyad (<i>Far.</i>)	: 1. Bir tür toprak. 2. Kalya taşı. 3. Bir tür et yemeği. 4. Rastık taşı. (104a-8)
kalyadsağtī (<i>Far.</i>)	: Badem ve cevizden yapılan bir tür yemek. (104a-9)
kālyā' (<i>Far.</i>)	: 1. Ham kavun, kelek. 2. Salya. 3. Tükruk. (109b-3)
kalye (<i>Ar.</i>)	: 1. Taze büryān. 2. Kavrulmuş nesne. (101b-15)
kāmaḥ (<i>Ar.</i>)	: 1. Tarhana. 2. Ekşitilen nesne. (107b-3)
ḳamaḥ (<i>Ar.</i>)	: Buğday. (101b-17)
ḳamāšīr (<i>Ar.</i>)	: Acı katran, kemāšīr denilen zamk. (101b-24)
ḳamaṭ (<i>Ar.</i>)	: Doğan çocuğu beze sarıp vücudunu bağlamak. (101b-25)
kāme (<i>Far.</i>)	: Ekşi olan her şey. anl. kāmāḥ. c. kevāmiḥ. (109b-4)
ḳamel (<i>Ar.</i>)	: 1. Bitli kişi. 2. Karnın büyük olması. (102a-5)
ḳāmelyūn (<i>Far.</i>)	: Bukalemun. (96b-27)
ḳāmelyūn-ı ebyaz (<i>Far.</i>)	: Kenger diken. (96b-27)
kāmen (<i>Ar.</i>)	: Gizli, belirsiz. (107b-9)
ḳamese (<i>Ar.</i>)	: 1. Suya daldırmak, batırmak 2. Sıkıntıyla hareket etmek. (101b-22)
ḳāmet (<i>Ar.</i>)	: Boy c. ḳavām, ḳāmāt. (101b-15)
ḳamet (<i>Ar.</i>)	: 1. İştahsızlık. 2. Suya dalmak. (102a-5)
ḳāmet (<i>Far.</i>)	: Boy. anl. buş'ān bala. (103b-18)
ḳamḥān (<i>Ar.</i>)	: Yemen'de yetişen sarı güzel kokulu ot. (101b-18)

ḳamḥat (Ar.)	: Kasab-ı zerbere denilen ilaç. (101b-18)
ḳamḥ-ı hindī (Ar.)	: Hind buğdayı. (101b-24)
ḳamīm (Ar.)	: Tere otunun kurusu. (102a-4)
ḳamiş (Ar.)	: Gömlek c. ḳamşān. (101b-24)
ḳamḳām (Ar.)	: 1. Saç dibine düşen sirke, yavşak. 2. Küçük kene. anl. şığār-ı ḳardān. c. ḳumāḳım. (102a-1)
ḳamḳām (Far.)	: Deniz. anl. deryā. (104a-9)
ḳamlet (Ar.)	: Bit. c. ḳamal. (102a-2)
ḳamlül (Ar.)	: Kınāberrī otu. (102a-3)
ḳam^ʿ (Ar.)	: 1. Kahretmek. 2. Zelil etmek. 3. Hasta etmek. (101b-26)
ḳam^ʿ at (Ar.)	: Sıcak havalarda davarları ısırın, büyük, kök renginde sinek. (101b-27)
ḳamūr (Ar.)	: Beyaza çok bakmaktan kaynaklanan kısa süreli görme bozuluğu. (102a-4)
ḳāmūş (Ar.)	: Penis ortası. anl. vasaṭu'l-baḥr. (101b-23)
kāmūs (Far.)	: Su sığırı. anl. cāmūs. (109b-3)
ḳanā^ʿ at (Ar.)	: Razi olmak. (102a-23)
ḳanāt (Ar.)	: Yer altında olan su. anl. mecrā-yı mā. (102b-5)
ḳānāṭaykī (Far.)	: Muhabbet otu. anl. keffū'l- ^ʿ aḳḳāb. (103b-10)
kānāz (Far.)	: 1. Hurma salkımının dibi. 2. Hurma salkımının tazesı. (109b-5)
ḳanbār (Far.)	: Zincifre denilen kırmızı boya, sülüğen boyası. (104a-10)

ḳanberīs (<i>Far.</i>)	: Süzme yoğurt. (104a-10)
ḳanbīl (<i>Ar.</i>)	: Bir tohum türü. (102a-22)
ḳanbīl (<i>Far.</i>)	: İt üzümü çeşidi. anl. kākenc. (104a-11)
ḳand (<i>Ar.</i>)	: Şeker. (115b-15)
ḳand (<i>Ar.</i>)	: Şeker kamışının öz suyundan yapılan yemek. anl. maḳnūd , maḳannud. (102a-14)
kandakīr (<i>Ar.</i>)	: Aciz, yaşlı kimse. (102a-15)
ḳandel (<i>Ar.</i>)	: Büyük başlı. anl. ‘azīmü'r-re’s. (102a-16)
ḳandes (<i>Ar.</i>)	: Suda yaşayan bir canlı. (102a-27)
ḳandīd (<i>Ar.</i>)	: Şarap. anl. ḥamr. (102a-16)
ḳandūk (<i>Ar.</i>)	: Darşışan ağacı. (102a-22)
ḳanebü'l-hindī (<i>Ar.</i>)	: Esrar. anl. ḥaşış. (102a-27)
ḳanef (<i>Ar.</i>)	: Kulağın küçük ve kalın olması. (102a-24)
ḳanek (<i>Far.</i>)	: Ot ve yemiş kurdu. (104a-11)
kāneye (<i>Far.</i>)	: Göz. anl. çeşm. (109b-11)
ḳanfak (<i>Ar.</i>)	: Şarap. anl. ḥamr. (102b-1)
ḳānfez (<i>Ar.</i>)	: Kirpi. c. kanāfiz. (102a-24)
ḳanfezu'l-bahr (<i>Ar.</i>)	: Denizde olan kara diken. (102a-25)
ḳanfil (<i>Ar.</i>)	: 40 litrelik hububat ölçüsü. anl. mikyāl-i zaḥm. (102b-2)
ḳānīṣat (<i>Ar.</i>)	: Kuş kursağı. c. ḳavānīṣ. (102a-18)
ḳanīne (<i>Far.</i>)	: Şişe. (104a-12)
ḳanḳareş (<i>Ar.</i>)	: Yaşlı, pir, koca. (102b-1)

ḳanṣa (<i>Far.</i>)	: Kursak. anl. seng-dāne. (96b-27)
ḳanṣūret (<i>Ar.</i>)	: Adet, hayz görmeyen kadın. (102a-17)
ḳanṭā (<i>Ar.</i>)	: İki kardeş kanı otu. anl. demü'l-aḥaveyn. (102a-26)
ḳanṭār (<i>Ar.</i>)	: Kötü kokulu bir zamk. (102a-23)
ḳanṭuryayūn (<i>Ar.</i>)	: Eşek kulağı otu. (102a-20)
ḳanṭuryayūn-ı ṣaġīr (<i>Ar.</i>)	: Kızıl çiçekli, küçük yapraklı eşek kulağı otu. (102a-21)
ḳānūn (<i>Ar.</i>)	: Her şeyin aslı. c. ḳavānīn. (102b-3)
kānūn (<i>Ar.</i>)	: Demirden veya bakırdan yapılmış ateş yakacak yer, ocak. anl. mūḳad. (108b-2)
ḳanvā ³ (<i>Ar.</i>)	: Büyük burunlu kadın. (102b-4)
ka' ab (<i>Ar.</i>)	: Topuk kemiği. c. ki' āb. (107a-15)
ka' ak (<i>Ar.</i>)	: 1. Kuru ekmek. anl. ḥubz-ı yābis. 2. Peksimet. (107a-19)
ḳa' ā ^c (<i>Ar.</i>)	: Acı, pis, kirli su. anl. mā-i mürr-i ġalīz. (101a-1)
ka' ar (<i>Ar.</i>)	: 1. Çok yemekten karnın dolması. 2. Sırtın yağlı olması. (107a-17)
ka' as (<i>Ar.</i>)	: Parmak kemiği. anl. 'aẓmü's-selāmī. c. ku' ās. (107a-18)
ḳa' as (<i>Ar.</i>)	: 1. Boynu ön tarafa getirmek. 2. Göğsün öne çıkıp arkanın içe doğru girmesi. anl. ḥurūcu'ş-ṣadr, duḥūlu'z-zahr. (100b-25)
ka' at (<i>Ar.</i>)	: Kısa boylu kimse. (107a-16)
ka' b (<i>Ar.</i>)	: Tahta çanak. c. ḳa' āb. (100b-22)

ka'bu'l-baḳar (Ar.)	: Sığır inciği. (107a-20)
ḳā'ide (Ar.)	: 1. Hayızdan ve oğlandan kalmış kadın. 2. Her nesnenin aslı. c. kavā'id. (100b-23)
ka'it̄ (Ar.)	: Kısa boylu kimse. anl. racül-i ḳaṣīr. (107a-19)
kā'izet (Far.)	: Uyluk üstünün eti. (104b-12)
ka'c (Ar.)	: Korkmak. anl. cebān. (107a-13)
ḳa'r (Ar.)	: 1. Çukur yerlerin derinliği, sonu. 2. Koparmak.
anl. kal'.	(100b-24)
ḳa'ş (Ar.)	: Ölüm. anl. mevt. (100b-27)
ka'üb (Ar.)	: Kızların memelerinin büyüyüp tomurcuklanması. c. kevā'ib. (107a-14)
ka'ū' (Ar.)	: Korkak olmak. (107a-19)
ḳa'üş (Ar.)	: Yaşlı, kocamış kişi. anl. şeyḥ-i kebīr. (100b-27)
ḳa'vā' (Ar.)	: Baldırları ince kadın. (101a-3)
kāprur (Far.)	: 1. İyi işler, fiiler yapan. 2. İyi fikirli, düşünceli kimse. (109a-14)
kār (Far.)	: İş, fiil. (109a-13)
ḳār (Far.)	: Zift, kara boya. (97a-2)
ḳarābet (Ar.)	: Yakınlık. (98a-12)
ḳaraf (Ar.)	: Hastalara yakın olmak. anl. mü'nātü'l-marażī. (99a-6)
ḳarağüş (Far.)	: Kızılıcık. anl. ḳaranyā, üvez. (103b-24)
ḳarāḥ (Ar.)	: Saf su. anl. mā-i ḥāliş. c. ḳarḥa. (98a-18)
ḳarāḳar (Ar.)	: Sesi kısık kişi. (99a-8)

ḳaran (Ar.)	: Gergedan boynuzu. (98b-26)
ḳaran (Ar.)	: Hayvan boynuzu. c. ḳurūn. (99a-16)
ḳāranbād (Ar.)	: Geyik ziresi. (98b-26)
ḳaranfil (Ar.)	: Karanfil çiçeği. (98b-16)
ḳaranfil (Ar.)	: Hindistanda yetişen hoş kokulu karanfil denilen Hindistan yasemeni. (98b-14)
ḳaranü'l-baḥr (Ar.)	: Kehriba denilen sarı zamk. (98b-24)
ḳarānyā (Ar.)	: Kızılıcık. (98b-24)
ḳarānyā-i kebīr (Ar.)	: Gülgillerden orta boylu bir ağacın yemişi. (98b-23)
ḳarāʾ (Ar.)	: Arka. anl. zahr. c. aḳrāʾ. (98a-11)
ḳaraʿ (Ar.)	: 1. Akça sivilce, kabarcık. 2. Saçın sıkıntıdan dökülmesi. 3. Tenha olmak. (99a-4)
ḳarāʾ (Ar.)	: 1. Toplamak. 2. Adet, hayız görmek. 3. Temizlik, paklık. (98a-11)
ḳāraş (Ar.)	: Ekşi yoğurt. (98b-9)
ḳarasu (Ar.)	: Çok soğuk. anl. berd-i şedīd. (98b-2)
ḳarasyā (Far.)	: Kiraz. (103b-23)
ḳarāsyā (Far.)	: Kiraz. (97a-5)
karāş (Ar.)	: Toplamak. (98b-3)
karat (Ar.)	: Yonca türü. anl. bersīm. (98b-14)
karbaş (Far.)	: 1. Bukalemun adı verilen keler cinsi. anl. keryāsū, kerbūd, ḥırbā, sām ebraş. 2. Kertenkele. (110a-7)
ḳarbiyūn (Ar.)	: Kebābe denilen deva. (98a-13)

kārçeng (<i>Far.</i>)	: Hıyar. (109a-15)
kārd (<i>Far.</i>)	: Bıçak. anl. sikkīn. (109a-15)
ķard ve'l-ķardet (<i>Ar.</i>)	: Haya derisi. (99a-22)
ķardamānā (<i>Far.</i>)	: Geyik sarası, geyik aşığı otu. (103b-24)
ķardamana (<i>Yun.</i>)	: Geyik ziresi. (98b-21)
ķardān (<i>Yun.</i>)	: Acı tere. (98b-25)
kardūh (<i>Ar.</i>)	: Vücutta olan karıncalanma. (98b-1)
ķāret (<i>Ar.</i>)	: Dişi ayı. (98a-14)
ķāret (<i>Far.</i>)	: Doğuştan gözü olmayan kişi. anl. ekeme. (96b-23)
ķarfe-i dārcīnī (<i>Ar.</i>)	: Tarçın kabuğu. (98b-25)
ķarḥa-i ķazīb ve ḥaṣī (<i>Ar.</i>)	: Peniste ve haya etrafında yara oluşması. (98a-22)
ķarḥa-i kelī (<i>Ar.</i>)	: Böbrek ve sidik yolunda olan yaralar. (98a-21)
ķarḥān (<i>Ar.</i>)	: Bir küçük mantar. (98b-22)
ķarḥātū'l-merī (<i>Ar.</i>)	: Yemek ve içecek yolundaki yaralar. (98a-23)
ķarḥātū'l-meṣāne (<i>Ar.</i>)	: Kavuk, mesane yaraları, çıbanları. (98a-21)
ķarḥātū'l-ūzn (<i>Ar.</i>)	: Kulakta olan yaralar. (98a-20)
ķarḥatūṣ-ṣedī (<i>Ar.</i>)	: Memede kötü çıbanların, yaraların olması. (98a-23)
ķarheb (<i>Ar.</i>)	: 1. Yaşlı. anl. müsinn. 2. Yaşlı öküz. anl. ṣevr-i müsinn. (99a-21)
ķarın (<i>Far.</i>)	: ferāsyūne benzer bir ot. (97a-4)
kārīd (<i>Far.</i>)	: Kötü iş, fiil. (109a-17)
ķārīh (<i>Ar.</i>)	: Yaralı, hasta kimse. (98a-25)

ḳarīṣ (<i>Ar.</i>)	: 1. Isırgan dikenini. 2. İncir. (98b-18)
ḳariyye (<i>Far.</i>)	: Kuş kursağı. (104a-1)
ḳarīzat (<i>Ar.</i>)	: Isırgan otu. (98b-11)
ḳarḳaf (<i>Ar.</i>)	: Şarap. <i>anl.</i> ḥamr. (99a-10)
ḳarḳamān (<i>Ar.</i>)	: Hicaz, su ^c dī arasında bulunan ağaçlar. (98b-27)
ḳarḳamān (<i>Far.</i>)	: 1. Makal içinde bulunan ağaç parçaları. 2. Çer çöp. (103b-26)
ḳarḳarat (<i>Ar.</i>)	: Karın guruldaması. <i>anl.</i> şavtü'l-batn. (99a-9)
ḳarḳasyā (<i>Far.</i>)	: Kebabe denilen deva. (103b-25)
ḳarḳisyā (<i>Ar.</i>)	: Kebābe denilen deva. (99a-9)
ḳarḳumağa (<i>Yun.</i>)	: Safran yağı tortusu. (98b-20)
ḳarḳurun (<i>Ar.</i>)	: Topalak, yapraklarından yeşil boya çıkarılan bir bitki. (98b-21)
ḳarmelet (<i>Ar.</i>)	: Yapraksız küçük ağaç. (99a-15)
ḳarnebiṭ (<i>Ar.</i>)	: Çiçek lahanası. <i>anl.</i> ḳarnebid. (98b-13)
ḳarned (<i>Far.</i>)	: Bir kuşun yağı. (97a-5)
ḳarnibā' (<i>Ar.</i>)	: Börülce. <i>anl.</i> lubyā. (99a-17)
ḳarniṭas (<i>Ar.</i>)	: Bir verem türü. (99a-18)
kar^c ve'l-inbik (<i>Ar.</i>)	: Gül suyu çıkarıcı alet. (99a-21)
ḳar^ḳuṣ (<i>Ar.</i>)	: İki hörgüçlü deve. (99a-5)
ḳarrā^c (<i>Ar.</i>)	: Ağaçkakan kuşu. <i>anl.</i> neḳārū'l-ḥaṣeb. (99a-2)
ḳarrāṣat (<i>Ar.</i>)	: Bābūnec denilen çiçek. <i>anl.</i> aḳḥavān. <i>c.</i> ḳarāṣ. (98b-9)

ķarsađ (<i>Ar.</i>)	: Erkek deve kuşu. (98a-17)
ķarřā' ve'l-ķarřayā' (<i>Ar.</i>)	: Bir hurma tūrū. (98a-16)
ķarsatāryiyūn (<i>Yun.</i>)	: Bir yaprak eşidi. anl. berperān. (98b-19)
kārsāz (<i>Far.</i>)	: İş yapan. (109a-16)
ķarřil (<i>Ar.</i>)	: Kısa boylu adam. (98a-17)
ķarřāmet (<i>Ar.</i>)	: Atmaca kuşu. anl. bařaķ. (98b-7)
ķartam-ı berrī (<i>Ar.</i>)	: Yaban asfuru tohumu. (98b-23)
kārtene (<i>Far.</i>)	: Boy otu. anl. ĥalbe. (109a-14)
ķartāb (<i>Ar.</i>)	: Kafası ūstūne bakmak. (98b-12)
ķāru (<i>Ar.</i>)	: 1. Zift, kara boya. 2. Dağ keisi. (98a-10)
kāru (<i>Far.</i>)	: 1. Bukalemun yumurtası. 2. Hurma ieđi. 3. Ebegūmeci. (109a-16)
kārubā (<i>Far.</i>)	: Kehribar denilen sarı zamk. (104b-19)
kārubār (<i>Far.</i>)	: İř gū. (109a-14)
ķarūĥu'l-‘ayn (<i>Ar.</i>)	: 1. Gōz yarası. 2. ıban, sivilce. (98a-24)
ķarūn-i sūnbūl (<i>Ar.</i>)	: Eğrice boynuz. (98b-26)
ķārūret (<i>Ar.</i>)	: Sıradan yapılan şişe. c. ķavār. (98b-1)
ķaruř (<i>Ar.</i>)	: 1. Parmakla imdiklemek. 2. Karınca ısırarak. (98b-8)
ķārus ķarīs (<i>Ar.</i>)	: 1. Donmuş nesne. anl. cāmid. 2. Sirkeyle pişmiş balık. (98b-2)
ķaryā (<i>Far.</i>)	: 1. Sakal içindeki beyazlıklar. 2. Kıl karışması. 3. Ur, şiş. (103b-26)

ķaryefül (Ar.)	: Daha çok Hindistanda yetişen, reyhan gibi yaprağı, uzun budakları, güzel kokusu, bir çok rengi bulunan ot. (99a-18)
ķarż (Ar.)	: Bir yaprak çeşidi. <i>anl.</i> varaķu's-selm. (99a-1)
ķarż (Ar.)	: Mısırdaki yetişen bir diken yemişi, zamkı; aķāķyā. (98b-13)
ķarzu (Ar.)	: Kesmek. (98b-10)
ķaş (Ar.)	: Toplamak. (97b-9)
kās (Far.)	: Domuz. <i>anl.</i> ģavk. (109a-19)
ķas (Far.)	: Kasavet, gam, keder. (104a-2)
kās (Far.)	: Çanak; içinde nesne olursa ke's, olmazsa cām denir. <i>c.</i> kü'ūs. (104b-13)
ķaşab (Ar.)	: 1. Kamış. 2. Kuru yonca. (100a-6)
ķaşabü's-sükker (Ar.)	: Şeker kamışı. (100a-7)
ķaşabü'z-zērİR (Ar.)	: Kars'ta yetişen bir kamış. <i>anl.</i> hezārān. (100a-7)
ķasāĥ (Ar.)	: Sırtlan. (99b-4)
ķaşā-i būstānĪ (Ar.)	: Uzun hıyar. <i>c.</i> ķuşā'et. (97b-10)
ķaşā-i hindĪ (Ar.)	: Hıyar- şenbih denilen ilaç. (97b-12)
ķaşal (Ar.)	: Buğday içinde olan siyah taneler, gülcer. (100a-19)
ķasām (Ar.)	: 1. Aşırı sıcaklık. <i>anl.</i> şiddetü'l-ĥarr. 2. Güzellik. (99b-10)
kāsāne (Far.)	: 1. Kuş evi. 2. Kuş ödü. (109a-19)
ķasā' (Ar.)	: Sertlik, şiddet. <i>anl.</i> ģılzat, şalābet. (99b-2)

kaṣā 'il-ḥimār (Ar.)	: Eşek hıyarı, karga dönleği. (97b-11)
kaṣā 'i'n-na' mām (Ar.)	: Ebu cehil karpuzu. (97b-11)
kaṣarat (Ar.)	: Boyun kökü. anl. 'unuḳ. (100a-16)
kaṣāṣ (Ar.)	: Arı otu. (100a-9)
kaṣaṣṣ (Ar.)	: Göğüs. anl. sersine. (100a-9)
kaṣāvet (Ar.)	: Kalbin şiddeti. (99b-13)
kaṣbaṣa (Ar.)	: Kuş ekmeği tohumu. (100a-8)
kaṣberiyi (Ar.)	: Penisi uzun ve yoğun olan. (99b-3)
kaṣbet (Ar.)	: Burun deliği. anl. kaṣabü'l-enf. (100a-5)
kaṣd (Ar.)	: 1. Niyet. 2. Orta, vasat. (100a-12)
kāṣd (Ar.)	: Küçük hıyar. (97b-10)
kaṣeb (Ar.)	: Hurma çeşidi. (99b-15)
kāse-i sefālīn (Far.)	: Toprak çanak. (109a-22)
kāse-i talḥ (Far.)	: Karakük denilen ot. (109a-22)
kaṣem (Ar.)	: 1 Bölmek, ayırmak. 2. Bahş etmek. (99b-9)
kāserü'l-ḥacer (Far.)	: Kalt denilen otun tohumu. anl. māṣi-hindī. (104b-17)
kaṣf (Ar.)	: Kırmak. (100a-19)
kaṣır (Ar.)	: 1. Aciz. 2. Soğuk. anl. bārid. (100a-15)
kaṣıbb (Ar.)	: Su sesi. anl. ṣavtü'l-mā'. (99b-2)
kaṣīd (Ar.)	: Kuru et. anl. laḥm-i kaḍīd yābis. (100a-13)
kaṣīl (Ar.)	: Hasıl denilen arpa türü. (100a-20)
kaṣīc (Ar.)	: Yaramaz huylu ve yaşlı boyu kısa kişi. (100a-18)

kāsir (Ar.)	: 1. Kırıcı. 2. Tavşancıl kuşu. anl. ^c aqāb. (106b-14)
kaşir (Ar.)	: Eksilmiş, kısa nesne. c. kışār. (100a-15)
kaşiri (Ar.) (16)	: Eyegü kemüklerinin altındaki esfi azlā. (100a-15)
kaşış (Ar.)	: 1. Titremek. anl. ra ^c de. 2. Deprenmek, kımıldamak. (107a-8)
kaşışün (Ar.)	: Yaban patlıcanı. (107a-8)
kaşit (Ar.)	: Tırnak kesintisi. anl. kallāmetü'z-zafar. (93a-27)
kaşkayūs (Ar.)	: Teke sakalı denen bir ot. (99b-17)
kāskine (Far.)	: 1. Arı kuşu. 2. Çuluk kuşu. 3. Boyunburan kuşu. 4. Kız kuşu. (109a-19)
kaşmet (Ar.)	: Yüz, vech. (99b-12)
kāsmūy (Far.)	: Domuz kılı. anl. fūrçi. (109a-20)
kāsnī (Far.)	: Acı marul. (104b-17)
kāsnī (Far.)	: 1. Acı marul. 2. Güneyik çiçeği. 3. Kasnı. (109a-21)
kaş^cat (Ar.)	: Çanak. c. kaşā ^c , kaşā ^c . (100a-18)
kaşr (Ar.)	: Dövmek. anl. daqq. (100a-14)
kaşr (Ar.)	: Nefes darlığı hastalığı. (100a-14)
kaşr (Ar.)	: 1. Bir şeyi tabiatinden çıkarmak. 2. Galip olmak. 3. Men etmek, uzaklaştırmak. (99b-4)
kaşş (Ar.)	: Göğüs. anl. sersīne. (100a-9)
kaşş (Ar.)	: 1. Sac ve benzeri nesne kesmek. 2. Kırkmak. (100a-4)
kaşşat (Ar.)	: Kireç anl. caşş. (100a-11)

kaşt (<i>Ar.</i>)	: Bir küçük otun kökünün zamkı. (99b-15)
kaştüre (<i>Ar.</i>)	: Kunduz hayası. (99b-16)
kaştüryiyün (<i>Ar.</i>)	: Sepet. (99b-16)
kaştü'l-‘ asel (<i>Ar.</i>)	: Bir buçuk rıtl. (99b-15)
kaşüs (<i>Ar.</i>)	: Laden otu. (99b-17)
kaşüs (<i>Far.</i>)	: Yoksul urganı denilen sarmaşık. (104a-2)
kaşvet (<i>Ar.</i>)	: Kalbin şiddeti. (99b-13)
kaşyuş (<i>Yun.</i>)	: Yoksul urganı denilen bir tür sarmaşık. (99b-17)
kaşah (<i>Ar.</i>)	: İnsanın böğrüne yaralar bağlayan bir hastalık. (106b-23)
kaşar (<i>Ar.</i>)	: Ziyade kızılılık. (99b-23)
kaşb (<i>Ar.</i>)	: 1. Karıştırmak. anl. ğalt. 2. Zehir içirmek. (99b-19)
kaşem (<i>Ar.</i>)	: 1. Yemek. 2. Açlık. anl. cü‘. (99b-27)
kāřem (<i>Far.</i>)	: Amasya’da mendek olarak adlandırılan bir ot. (109a-22)
kāřem (<i>Far.</i>)	: Turak otuna benzer bir ot. anl. kāvezherc, ğacerü'l-başar. (104b-19)
kāřeret (<i>Ar.</i>)	: Baş yarığı. anl. ğārřa. (99b-23)
kaşet (<i>Ar.</i>)	: Kısa cüsseli kız. (99b-20)
kaşib (<i>Ar.</i>)	: Yeni nesne. anl. cedid. (99b-20)
kaşkaşet (<i>Ar.</i>)	: 1. Bir nesnenin kabını soymak. 2. Hastanın iyi olması. 3. Kurtarmak. (99b-26)
kaşmaş (<i>Ar.</i>)	: Kuş üzümü. (100a-2)

kaşr (Ar.)	: 1. Deri yüzmek. 2. Ağacın ve bir şeyin kabını soymak. (99b-22)
kaşş (Ar.)	: Hastanın iyi olması, yaranın iyileşmesi. (99b-18)
kaşî (Ar.)	: 1. Deri yüzmek. 2. Açmak. 3. Koparmak. anl. kal' . (99b-24)
kaşî (Ar.)	: 1. Melemek, acı acı ses çıkarmak. 2. Fazla nesneyi kesmek. (106b-23)
kaşvân (Ar.)	: Zayıf. anl. racül qalilü'l-laḥm. (100a-4)
kaşvet (Ar.)	: Küçük kutu, hokka. (100a-3)
kāt (Far.)	: Yemende dağlarında yetişen cebi sabr denen bir yaprak. (97a-5)
katād (Ar.)	: Dikenli ot. (97b-4)
katāde (Far.)	: Mugaylan dişkeni cinsi. (103b-19)
katādet (Ar.)	: 1. Güvne denilen dikenli ot. 2. Mugaylan diken. c. katād. (97b-1)
katām (Ar.)	: Toz. anl. ğubār. (97b-5)
katānet (Ar.)	: Az yemek. (97b-8)
kātem (Ar.)	: Tozun fazlalığından oluşan siyahlık, karanlık. (97b-6)
katıĝ (Far.)	: Katık, kaymaklı yoğurt kurusu. (103b-20)
kātıra (Far.)	: İki kardeş kanı. anl. kātır. (97a-2)
katil (Ar.)	: Öldürülmüş kişi. (97b-8)
kātıl (Far.)	: Baban öldüren otu. (97a-1)
kātıl-i nefse (Far.)	: Aşık denen zamk. (97a-4)

ḳātilü'l-zīb (<i>Far.</i>)	: Koca yemişi, kurt öldüren. (97a-3)
ḳātilü'n-necl (<i>Far.</i>)	: Nilüfer. (97a-3)
kātim (<i>Ar.</i>)	: Gizli. anl. mektüm. (105a-20)
ḳatīn (<i>Ar.</i>)	: 1. Kene. 2. Testi. 3. Çok yiyen, obur kişi. (97b-7)
ḳatī^c (<i>Ar.</i>)	: Kedi. anl. sennür. (103a-17)
ḳātlü'l-keleb (<i>Far.</i>)	: Gücle büken. (97a-3)
ḳat^c (<i>Ar.</i>)	: Kesmek. (100b-6)
ḳāt^c ā (<i>Ar.</i>)	: kesik el. (100b-6)
ḳat^c ata (<i>Ar.</i>)	: 1. Güve böceği. 2. Ağaç kurdu. c. ḳut ^c . (97b-3)
ḳātpān (<i>Far.</i>)	: Çay yaprağı. (97a-6)
ḳatret (<i>Ar.</i>)	: Damla c. ḳaṭarāt. (100b-1)
ḳatt (<i>Ar.</i>)	: Kuru yonca. (97a-26)
kātūra (<i>Far.</i>)	: 1. Başı dönmüş, şaşkın, hayran. 2. Baş ağrısı. anl. sudā ^c . (109a-12)
kātvār (<i>Far.</i>)	: Başı dönmüş, şaşkın hayran. (109a-11)
ḳatā (<i>Ar.</i>)	: Serçeden büyük olan, başı üstünde tüyü olan bağirtlak kuşu, kıkuyruk kuşu. (100b-18)
ḳaṭaf (<i>Ar.</i>)	: Omuz. (100b-8)
ḳaṭal (<i>Ar.</i>)	: Kesmek. anl. ḳat ^c c. ḳāṭil. (100b-10)
ḳaṭan (<i>Ar.</i>)	: Alnın arası. anl. mā-beyne'l-vürkeyn. (100b-12)
ḳaṭān (<i>Ar.</i>)	: Bağirtlak kuşu. c. ḳatā. (100b-6)
ḳatā³if (<i>Far.</i>)	: Ekmek kadayıfı. (104a-3)
ḳaṭaṭ (<i>Ar.</i>)	: Saçın fazlasıyla kıvrıkcık olması. (100b-4)

ḳaṭāyif (<i>Ar.</i>)	: Kadayıf. (100b-17)
ḳāṭır (<i>Far.</i>)	: Erimiş bakır. (97a-2)
ḳāṭıķı (<i>Far.</i>)	: Akbaba tırnağı otu. (96b-26)
ḳaṭıl (<i>Ar.</i>)	: Kesilmiş. anl. maḳtū ^c . (100b-10)
ḳaṭı^c at (<i>Ar.</i>)	: Ayrılmak, kesilmek. c. ḳaṭāyı ^c . (100b-7)
ḳaṭır (<i>Ar.</i>)	: Küçük köpek. (100b-19)
ḳaṭnat (<i>Ar.</i>)	: Kırkbayır denilen nesne. anl. rammāne, cevfi. (100b-13)
ḳaṭ^c at (<i>Ar.</i>)	: Yassı yapraklı yumuşak bir ot. anl. serbük. c. ḳaṭaf. (100b-9)
ḳaṭ^c u'l- ḳaṭarāt (<i>Ar.</i>)	: Memeden sütün kesilmesi. (100b-21)
ḳaṭ^c u'l-leben (<i>Ar.</i>)	: Memeden sütün kesilmesi. (100b-21)
ḳaṭrab (<i>Ar.</i>)	: Vesvese, kara sevdâ, kuruntu, boş hayaller. (100b-20)
ḳaṭragān (<i>Far.</i>)	: Soğuk algınlığı için kullanılan bir macun çeşidi. (104a-4)
ḳaṭrān (<i>Ar.</i>)	: Katran. (100b-3)
ḳaṭre (<i>Far.</i>)	: Damla. (104a-4)
ḳaṭṭāb (<i>Ar.</i>)	: 1. Karıştırmak. 2. Yüzünü buruşturmak. 3. Kaşlarını çatmak. (100a-25)
ḳaṭūnā³ü (<i>Ar.</i>)	: Bağa yaprağı otu. (100b-16)
ḳaṭūş (<i>Ar.</i>)	: Kedi. anl. sennūr. (100b-4)
ḳavaf (<i>Ar.</i>)	: Ense saçı. (102b-13)
ḳāvāk (<i>Far.</i>)	: İçi oyuk nesne. (109b-6)

ḳavām (<i>Ar.</i>)	: Adalet. (102b-27)
ḳavānūs (<i>Far.</i>)	: Ölçüde bir buçuk vukiyye. (104a-12)
kāvçeşm (<i>Far.</i>)	: Sığır papatyası, bahār. (104b-15)
ḳavd (<i>Ar.</i>)	: Boyun uzunluğu. anl. ḫülül'- ^ç unuḳ. c. aḳvad. (102b-10)
kāvdeştī (<i>Far.</i>)	: Sağan geyik. (109b-7)
kāvel (<i>Far.</i>)	: Yaban pırasası. anl. kürrāşu'l-kerem. (104b-18)
ḳāvend (<i>Ar.</i>)	: Deniz kenarında yumurtlayan, yedi günde yavrusu yumurtadan çıkan bir kuş. (103a-1)
kāvers (<i>Far.</i>)	: Yüz darısı. (109b-7)
ḳavet (<i>Ar.</i>)	: İhtiyacı kadar yemek vermek. (102b-10)
ḳavhet (<i>Ar.</i>)	: Çok lezzetli süt. (103a-2)
ḳaviyy (<i>Ar.</i>)	: Sağlam nesne. c. aḳaviyā. (103a-2)
ḳavḳāl (<i>Ar.</i>)	: Erkek bağırtlak kuşu, keklik, turaç kuşu. (102b-13)
ḳavl (<i>Ar.</i>)	: Söz söylemek. c. aḳvāl, aḳāvīl. (102b-25)
ḳavmiyyet (<i>Ar.</i>)	: Boy. anl. kamet. (102b-27)
ḳavsā' (<i>Ar.</i>)	: Arkası bükülmüş kadın. anl. menḫiyetü'l-zahr. (102b-11)
ḳavt (<i>Ar.</i>)	: Kesmek. anl. ḳaḫ ^ç . (102b-6)
ḳavḫülī (<i>Ar.</i>)	: Ölçü birimi, dokuz vukiyye. (103a-3)
ḳayāver (<i>Far.</i>)	: 1. Porsuk. 2. Çakal. (104a-13)
kāye (<i>Far.</i>)	: Cinsel münasebet. anl. kān, cimā ^ç . (109b-11)
ḳayḳabān (<i>Ar.</i>)	: Kayın ağacı. (103a-21)

ḳaylūlet (Ar.)	: Uyumak. anl. nevm-i nişfu'n-nehār. (103a-22)
ḳaylūt (Ar.)	: Pırasa yaprağı. anl. keznā. (103a-23)
ḳaymaşī (Ar.)	: Nazara karşı kullanılan bir beyaz ot. (103a-24)
ḳaymūlyā (Far.)	: Bir ak toprak. (104a-16)
ḳaynā (Ar.)	: Baklatü'l-hamkā türü. (103a-24)
kay' (Ar.)	: Kusmak, çok kusmak. (103a-7)
ḳayrūtī (Ar.)	: Ḳayrūtī merhemi. (103a-17)
ḳays (Ar.)	: Düşmek. anl. suḳūt. (103a-14)
ḳaysūm (Far.)	: Ayvadene otu, kovan çiçeği. (104a-15)
ḳaysūm-ı kebīr (Ar.)	: Ayvadene otunun erkeği. anl. berencāsif-i cebelī. (103a-13)
ḳaysūm-ı şağīr (Ar.)	: Ayvadene otunun dişisi. (103a-14)
ḳaysūr (Far.)	: 1. Bir taş cinsi. 2. Gümüş. (104a-13)
ḳaysūs (Ar.)	: Laden otu, pamuklu otu. (103a-12)
ḳaysūs (Far.)	: Pamukluk otu. (104a-14)
ḳaysūr (Ar.)	: Deniz köpüğü taşı. (103a-13)
ḳaytākūn (Ar.)	: Türmeye baklası. anl. termes. (103a-15)
ḳaytas (Ar.)	: Mersin. anl. ās. (103a-16)
ḳayūndī (Ar.)	: İç yağına benzer bir Hind yağıdır. (103a-24)
ḳayū' (Ar.)	: Kusmak için içilen nesne. anl. ḳayḥ irīk. c. ḳayūḥ. (103a-8)
ḳayyu'd-dem (Ar.)	: Kan kusmak. (103a-9)
ḳayz (Ar.)	: Yumurtanın kabuğu. (103a-15)

ḳayz (Ar.)	: Sıcaklığın çok olması. anl. eşeddü'l-ḥarr. (103a-16)
ḳāz (Ar.)	: Bükülmüş ibrişim. (99a-24)
ḳaz (Ar.)	: 1. Yemeğin boğaza çıkması. 2. Çok yemekten mest olmak. (107a-10)
ḳāz (Far.)	: Kaz. ma' rüfdur anl. baṭṭ, bervāz, ḳalye. (103b-6)
ḳazāfe (Ar.)	: 1.İncelik, dikkat. 2. Zayıflık. 3. Ḳazẓāt. (100a-23)
ḳazāl (Ar.)	: Başın gerisi, ardı. anl. mu 'aḥḥarü'r-re's. (98a-8)
ḳazal (Ar.)	: Ziyade aksaklık. (99a-26)
kazam (Ar.)	: Kapa kapa yemek, bütün bütün yutmak. (99a-27)
ḳazān (Ar.)	: Pire. anl. bergüş. (98a-9)
ḳazā' a (Ar.)	: Su kunduzu. (100a-22)
ḳazārat (Ar.)	: Murdarlık, kir pas olmak. necaset. (98a-6)
ḳazāt (Ar.)	: 1. Göze düşen çöp. 2. Gözün çapağı. 3. ḳazī. (98a-4)
ḳazb (Ar.)	: 1. Kesmek. anl. ḳaṭ' 2. Yonca. (100a-22)
ḳāzḡān (Far.)	: Yemek kazanı. (103b-6)
kāzī (Ar.)	: Bir yağ türü. (105b-17)
ḳazīb (Ar.)	: Yonca. (100a-25)
ḳazīb (Far.)	: 1. Penis, erkek tenasül aleti. anl. penre. 2. Ağaç budağı. (104a-3)
ḳazībü'l- ḥamūr (Ar.)	: Erkek eşek üreme organı. (100a-24)
ḳazīm (Ar.)	: Gümüş. anl. fizza 3. ḳazam. (100a-23)
ḳazīm (Ar.)	: Kuru nesne yemek. anl. ekl-i yābis. (100a-24)

ḳazīn (<i>Far.</i>)	: İbrişimden olan nesne. (104a-1)
kāzīre (<i>Far.</i>)	: Usfur otu. (109a-18)
ḳazīz (<i>Ar.</i>)	: Çok yiyen, obur kişi. (107a-11)
kazm (<i>Ar.</i>)	: 1. Men etmek. 2. Hapsetmek. 3. Nefesin çıktığı yer, mahreç. c. ekzām. (107a-12)
kāzrūniye (<i>Far.</i>)	: Patlıcan buranı yemeği. (104b-16)
ḳazuf (<i>Ar.</i>)	: 1. İncelik, dikkat. 2. Zayıflık. c. Ḳazẓāt. (100a-23)
ḳāzūn (<i>Far.</i>)	: Panzehir, tiryak. (97a-4)
ḳāzūre (<i>Ar.</i>)	: Murdar, yaramaz. c. ḳāzūrāt. (98a-6)
ḳāzūret (<i>Ar.</i>)	: Mezbele. anl. ḳāzūrāt. (99a-24)
ḳāzūzat (<i>Ar.</i>)	: Maşraba. c. ḳazūz. (99a-25)
kebā (<i>Far.</i>)	: Buhur edilen öd ağacı. (109b-11)
kebāb (<i>Far.</i>)	: 1. Kebab. 2. Yumurtalı kalye. (104b-22)
kebāb (<i>Far.</i>)	: Demirde, şişte pişen et. (109b-11)
kebābe (<i>Far.</i>)	: Bir ilaç türü. (109b-12)
kebābet (<i>Far.</i>)	: Bir nebat. (104b-21)
kebāş (<i>Far.</i>)	: 1. Irak ağacının yemişi. 2. Bir şeyin kokup
kebbī (<i>Far.</i>)	: Maymun. anl. büzīne. (109b-17)
kebed (<i>Ar.</i>)	: Ciğer. c. kebūd, ekbād, ekbed. (105a-3)
kebed (<i>Ar.</i>)	: 1. Hile yapmak. 2. Acele etmek. 3. Kusmak. anl. kay'. (109a-2)
kebed (<i>Far.</i>)	: Tutkal. anl. ğırād. (109b-13)
kebed-i şağīr (<i>Ar.</i>)	: Ciğerin küçük olması. (65b-19)

kebed-i şağır (<i>Ar.</i>)	: Ciğerlerin küçük olması. (105a-10)
kebel (<i>Ar.</i>)	: Kısa. anl. kaşır. (105a-10)
keber (<i>Ar.</i>)	: Kırmak, sımak. (106b-14)
keber (<i>Far.</i>)	: Kebere denilen ot. anl. aşf. (105a-3)
kebes (<i>Ar.</i>)	: Çukur yeri toprakla doldurup düzeltmek. (105a-6)
kebīb (<i>Ar.</i>)	: Darı. anl. zerret. (104b-24)
kebīcek (<i>Ar.</i>)	: Bint-i şenüy türüdür, üç türlü olur. Birisi kişnic otuna benzer, çiçeği sarı olur; diğerinin yaprağı rāziyāne yaprağına benzer; üçüncüsünün kokusu kötü olur, çiçeği koyu sarıdır. (104b-25)
kebīkec (<i>Far.</i>)	: Döken çiçeği, sarı çiçekli bir ot. (109b-20)
kebīr (<i>Ar.</i>)	: Büyük. c. kibār, ekbār. (104b-24)
kebīset (<i>Ar.</i>)	: Beraberlik. anl. müsāvāt. (105a-8)
kebītā (<i>Far.</i>)	: Ak helva, pişmaniye helvası. anl. nāṭuf. (109b-18)
kebk (<i>Far.</i>)	: Keklik. (109b-14)
kebkderī (<i>Far.</i>)	: Çok güzel ve iyi olan keklik. (109b-15)
kebş (<i>Far.</i>)	: 1. Irak ağacının yemişi. 2. Bir şeyin kokup başkalaşması. (104b-23)
kebsā' (<i>Ar.</i>)	: Bir ot çeşidi. (105a-7)
kebset (<i>Ar.</i>)	: Hazal denilen nesne. (105a-9)
kebst (<i>Far.</i>)	: Zehirli ebucehil karpuzu, acıhıyar. (109b-13)
kebş (<i>Far.</i>)	: Erkek koyun, koç. (109b-13)
kebş (<i>Ar.</i>)	: Koç. c. kebāş, ekbāş. (105a-9)
kebt (<i>Far.</i>)	: Bal arısı. (109b-12)

kebū (<i>Ar.</i>)	: Kabın içindekini dökmek. (105a-10)
kebūde (<i>Far.</i>)	: 1. Sorkun (sultani) söğüt. 2. Şimşir ağacı. (109b-16)
kebūder (<i>Far.</i>)	: Suda olan balıkların yediği bir böcek. (109b-16)
kebūs (<i>Far.</i>)	: Aksak. <i>anl.</i> a ^c rac. (109b-17)
kebūter (<i>Far.</i>)	: Güvercin. <i>anl.</i> ḥamāme. (109b-15)
kebyese (<i>Far.</i>)	: Sene içindeki artık gün. (109b-19)
kec (<i>Far.</i>)	: Kireç. <i>anl.</i> nevreh. (109b-24)
kecle (<i>Ar.</i>)	: Güclebüken. <i>anl.</i> azāraḳi. (105b-4)
kecle (<i>Far.</i>)	: Saksagan. <i>anl.</i> ^c aḳ ^c aḳ. (109b-25)
kecūr (<i>Ar.</i>)	: Zerenbād denilen kök. (105b-4)
kedah (<i>Ar.</i>)	: Yara. <i>anl.</i> cürḥ. (105b-11)
keda^c (<i>Ar.</i>)	: Def etmek, uzaklaştırmak. (105b-13)
kedāş (<i>Far.</i>)	: 1. Geyik. 2. Geyik boynuzu. 3. Boynuz. (109b-25)
kedem (<i>Ar.</i>)	: Isırmak. <i>anl.</i> ^c aḳḳ. (105b-13)
kedib (<i>Ar.</i>)	: Taze kan. <i>anl.</i> dem-i ṭarī. (105b-10)
kedir ^ʔ (<i>Ar.</i>)	: Hurma ile karışmış süt içimde ıslanmış olan. (105b-12)
-kedirā ^ʔ (<i>Ar.</i>)	: Hurma ile karışmış süt içinde ıslanmış olan. (105b-12)
kedū (<i>Far.</i>)	: Su kabağı. <i>anl.</i> ḳar ^c . (109b-27)
kedū-dāne (<i>Far.</i>)	: İnsanın içinde kabak çekirdeği gibi şeylerin hasıl olmasıyla insanı öldüren bir hastalık türü. (109b-27)

kedūh (<i>Far.</i>)	: Hamam. (109b-27)
kef (<i>Far.</i>)	: Köpük. (110b-14)
keff (<i>Ar.</i>)	: Semiz otu. (107b-8)
keff (<i>Ar.</i>)	: 1. Men etmek. 2. Çekinmek, istmemek. 3. Sakin olmak. 4. El ayası. <i>c.</i> üküf. 5. Parmakları bir yere toplayıp yıkamak. 6. Bir ot türü, yaprağı baklatü'l-hamkâ yaprağına benzer, budakları sert olur, çocuk doğuran kadına kolay doğum yapması için suyu içirilir. <i>anl.</i> Keff-i meryem, keff-i 'āyişe, şeceretü't-talak.
keff (<i>Far.</i>)	: 1. El ayası. 2. Men, ret. (110b-13)
keffāret (<i>Ar.</i>)	: 1. Beraberlik. 2. Eşitlik. (107a-27)
keffü'l-keleb (<i>Ar.</i>)	: Koca yemişi. (107b-8)
keftār (<i>Far.</i>)	: Sırtlan. (110b-14)
keh (<i>Far.</i>)	: Saman. (111a-16)
kehbele (<i>Far.</i>)	: Ahmak, cahil, salak, bön. (111a-17)
kehber (<i>Far.</i>)	: Serçe parmak. (111a-17)
kehc (<i>Far.</i>)	: 1. Alıç yemişi. 2. Koca yemişi. 3. Çilek. (111a-17)
kehīb (<i>Ar.</i>)	: Patlıcan. (108b-19)
kehmel (<i>Ar.</i>)	: Ağır ve kaba nesne. (108b-23)
kehnā (<i>Ar.</i>)	: Ayva gülü. <i>anl.</i> 'ūdu's-şalīb. (108b-24)
kehrubā' (<i>Ar.</i>)	: Sarı renkli şeffaf bir zamk. (108b-20)
kehvāreb (<i>Ar.</i>)	: Ebegümecine benzer güzel kokulu bir ot. (108b-24)

kehyānā (<i>Far.</i>)	: Ayı gülü otu. anl. qavānyā, ‘ūdu’ş-şalīb, şaḳāyīq. (111a-20)
kehyec (<i>Far.</i>)	: 1. Dağ eriği. 2. Koca yemişi. anl. berīdem. (111a-22)
kej (<i>Far.</i>)	: 1. Eğri. anl. a‘ rac. 2. Ilgın yemişi. (110a-24)
kejār (<i>Far.</i>)	: Kuş kursağı. anl. ḥavşala-i mürğ. (110a-25)
kej-çeşm (<i>Far.</i>)	: Şaşı. anl. aḫval. (110a-27)
kejdüm (<i>Far.</i>)	: Akrep. (110b-1)
kekvāse (<i>Ar.</i>)	: Pire otu. (107b-22)
kel (<i>Ar.</i>)	: 1. Ağırılık. 2. Yorgunluk. (107b-9)
kelāg (<i>Far.</i>)	: Kuzgun, karga. (110b-15)
kelāgca (<i>Far.</i>)	: 1. Saksagan. 2. Karga. (110b-16)
kelah (<i>Ar.</i>)	: Uşk, kına zamkı. (107b-24)
kelah (<i>Ar.</i>)	: Sögüt ağacına benzeyen uzun bir ot türü, içi kamış gibi boş olur, ondan elde edilen zamka usk ve aşac denilir, kokusu cündübādester kokusu gibi olur, tadı acıdır. anl. qalḫ. (107b-14)
kelā’ (<i>Ar.</i>)	: 1. Ot. 2. Yaş ot. (107b-10)
kela’ (<i>Ar.</i>)	: Ayakta olan yarıklar. anl. kīrūsaḫ. (107b-17)
kelb (<i>Ar.</i>)	: İt, köpek. c. kilāb, eklab, akālib. (107b-12)
kelbetān (<i>Ar.</i>)	: Kelpeten denilen çatal demir. anl. qīsāc. (107b-13)
kelcār (<i>Far.</i>)	: Kel. (110b-16)
kelcet (<i>Ar.</i>)	: Ölçek. anl. kīle, mīkyel. (107b-14)
kelçe (<i>Far.</i>)	: 1. Saksagan. 2. Karga. (110b-16)

kele (<i>Far.</i>)	: Kafa, baş. anl. re's. (110b-23)
kelebü (<i>Ar.</i>)	: Kuduz köpek. c. kelālīb. (107b-12)
kelef (<i>Ar.</i>)	: 1. Siyah ile kırmızı arasında bir renk. 2. Bazı kimselerin yüzlerinde bulunan nokta nokta esmer lekeler, çil. anl. çığıd. (107b-18)
kelek (<i>Far.</i>)	: Ham kavun. (110b-18)
kelem (<i>Ar.</i>)	: Cerāhat, yara. (107b-20)
kelem (<i>Far.</i>)	: Lahana. (110b-21)
kelen (<i>Ar.</i>)	: Yaban anarı kökü. (107b-24)
kelenkebīn (<i>Ar.</i>)	: Gül yaprağı ile balın karıştırılıp güneşte tutulması. (107b-23)
kelez (<i>Ar.</i>)	: Toplamak. (107b-17)
kelf (<i>Far.</i>)	: Yüzde vs. olan çiller. anl. süs. (110b-17)
kelfā' (<i>Ar.</i>)	: Yüzlerinde nokta nokta esmer lekeler, çil bulunan kadın. (107b-19)
kelḥ (<i>Far.</i>)	: Vaşk denilen ilaç, deva. anl. perpes. (110b-16)
kelik (<i>Far.</i>)	: Şaşı. anl. aḥval. (110b-18)
kelikān (<i>Ar.</i>)	: Tarhūn otu. (107b-25)
kelīle (<i>Far.</i>)	: Karga. (110b-23)
kelīm (<i>Ar.</i>)	: Yaralı kimse. (107b-20)
kelkāl (<i>Ar.</i>)	: Göğüs, sadr. c. kelākil. (107b-19)
kelkel (<i>Ar.</i>)	: Göğüs, sadr. c. kelākil. (107b-19)
kelki enc (<i>Far.</i>)	: Mide ağrısı ve sidik tutulmasında kullanılan bir macun. (110b-19)

kellüb (<i>Ar.</i>)	: Kelpeten denilen çatal demir. anl. kırsāc. (107b-13)
kelşemet (<i>Ar.</i>)	: Toplanmak. anl. ictima'. (107b-13)
kelüfer (<i>Far.</i>)	: Boğaza inen nezle rahatsızlığı. (110b-21)
kelünde (<i>Far.</i>)	: Bir tür ince ve uzun hıyar. (110b-22)
kelüşe (<i>Far.</i>)	: Sıkıntı, keder. (110b-21)
kelvāc (<i>Ar.</i>)	: anl. anzar. (107b-25)
kelyede (<i>Far.</i>)	: Dağılmış, perişan olmuş. (110b-23)
kelyekelerün (<i>Ar.</i>)	: Tere çeşidi. anl. cırcır. (107b-25)
kem (<i>Far.</i>)	: Eksik. anl. nāķış. (110b-24)
kemā (<i>Far.</i>)	: Mantar. anl. semāruğ. (110b-24)
kemādreyūs (<i>Yun.</i>)	: Palamut. anl. kışşacuk maħmūd. (107b-13)
kemāfyatūs (<i>Yun.</i>)	: Yer çamı. (107b-14)
kemāl (<i>Ar.</i>)	: Tamam olmak. (107b-7)
kemāliyün (<i>Lat.</i>)	: Siyah mazeryün. (107b-15)
kemā'et (<i>Ar.</i>)	: Arap mantarı, keme. anl. semāruğ, ıomalan. (107b-1)
kemāşir (<i>Far.</i>)	: Cavşire benzer bir zamk. (107b-15)
kemāşir (<i>Far.</i>)	: Hindistandan gelen bir tür zamk, cavşire benzer. (110b-25)
keme (<i>Ar.</i>)	: Doğuştan gelen körlük. (107b-13)
kemed (<i>Ar.</i>)	: 1. Gam, keder, gussa. 2. Hüzünlü, sıkıntılı olmak. (107b-5)
	kemiğinin oturacak tarafı. (42a-25)

kemkām (<i>Ar.</i>)	: anl. haşlayān-ı cāvī. (107b-16)
kemkām (<i>Ar.</i>)	: Meşe palamuduna benzer bir ağacın zamkı, kabuğu. (107b-7)
kemlül (<i>Ar.</i>)	: Bir türü. anl. kınāberri. (107b-8)
kemmūn (<i>Ar.</i>)	: Kimyon. Anason otuna kemmūn-ı ebyaz; kişniş otuna kemmūn-ı esved; kirāvyā otuna kemmūn-ı ermeni; Nān-ḥāh otuna kemmūn-ı ḥabeş; şāh tere otuna kemmūn-ı berrī denilir. (107b-10)
kemnetül-cifn ve'l-‘ayn (<i>Ar.</i>)	: Gözde, göz kapağında kum, toprak vs. belirmesi. (107b-9)
kemret (<i>Ar.</i>)	: Penis başı. anl. re’s-i zeker. c. kemer, kemerāt. (107b-6)
kemşerāt (<i>Ar.</i>)	: Armut. c. kemşerī, kemşeryāt. (107b-3)
kenā (<i>Far.</i>)	: 1. Katılık, sertlik. 2. Zahmet, sıkıntı, hastalık. (110b-25)
kena’ (<i>Ar.</i>)	: Parmakların sinirlerinin çekilip yumulması. (107b-25)
kenār (<i>Ar.</i>)	: Arap kirazı yemişi. anl. nebka. (108b-5)
kenāves (<i>Ar.</i>)	: Meşe palamudu çeşidi. (108b-6)
kenbāş (<i>Ar.</i>)	: Su içinde yetişen bir ot türü. (107b-19)
kendāne (<i>Far.</i>)	: Pırasa. anl. kürrāş. (111a-1)
ḳende-ḥāye (<i>Far.</i>)	: 1. Fıtkılı. 2. Hayası kesilmiş kimse. (111a-4)
kendemūy (<i>Far.</i>)	: Kuş yavruları üzerinde olan pis, murdar tüy. (111a-5)
kenderūş (<i>Far.</i>)	: Sarp, sıkıntılı, zahmetli yer. (111a-1)

kendirī (<i>Ar.</i>)	: Rezene ve kokusu günlüğe benzer bir ot. (108b-4)
kendir-i fārisī (<i>Ar.</i>)	: Yemende yetişen akgünlük bitkisi. (108b-4)
kenef (<i>Ar.</i>)	: 1. Nahiye, taraf, yön. 2. Sığınacak yer. (107b-27)
kenev (<i>Far.</i>)	: Kendir. <i>anl.</i> keneb. (111a-8)
kenfelilet (<i>Ar.</i>)	: Kaba, uzun sakal. (108b-1)
kenfilet (<i>Ar.</i>)	: Kaba, uzun sakal. (108b-1)
kenger (<i>Far.</i>)	: Dikenli bir ot, kenger. <i>anl.</i> ħarşef. (111a-6)
kenhebül (<i>Ar.</i>)	: Bir ağaç türü. (108b-3)
kenīb (<i>Ar.</i>)	: Sadece bir tohumu olan bir ot türü. (107b-18)
kenif (<i>Ar.</i>)	: Saklayan, örten. ħafız, sātir. (108b-1)
kenkāb (<i>Far.</i>)	: 1. Bir şerbet. 2. Arpa suyu. (111a-6)
kenkāc (<i>Far.</i>)	: ???(111a-6)
kenlerdān (<i>Far.</i>)	: Çavdar. (111a-7)
ken^ʿ (<i>Ar.</i>)	: Tilki yavrusu. <i>anl.</i> veledü'ş-şa ^ʿ leb. (105a-15)
ken^ʿ (<i>Ar.</i>)	: Tilki yavrusu. <i>anl.</i> veledü'ş-şa ^ʿ leb. c. ken ^ʿ ān. (107b-24)
ken^ʿ ad (<i>Ar.</i>)	: 1. Balık kılçığı. c. kenā ^ʿ id. 2. Bir balık türü. (107b-26)
ken^ʿ at (<i>Ar.</i>)	: Bir balık türü. (107b-26)
kenšetū (<i>Far.</i>)	: 1. Çöğen (kökü ve dalları, suyu sabun katılmış gibi köpürten, kir temizleyici bir bitki, sabun otu, helvacı kökü) ötu. 2. Ham yemiş. (111a-5)
kenṭā³ (<i>Ar.</i>)	: Canṭayāyā denilen ot, eşek turpu. (107b-24)
kenvedān (<i>Far.</i>)	: Kendir tohumu. (111a-9)

kenvedāne (<i>Far.</i>)	: 1. Kendir tohumu. 2. İncirin iyisi ve irisi. anl. şehdānec. (111a-9)
kerā (<i>Far.</i>)	: Uyku. (110a-2)
kerāk (<i>Far.</i>)	: Çulluk kuşu. (110a-4)
kerān (<i>Far.</i>)	: Karın. (110a-4)
kerā' (<i>Ar.</i>)	: 1. Uyku. anl. nevm. 2. Uyumlamak. nü'ās. (105b-19)
kerā' (<i>Ar.</i>)	: Baldırların ince olması. anl. dekkatu's-sāk. (106a-10)
kerā' a (<i>Far.</i>)	: Atmaca kuşu. anl. qarāgu. (110a-3)
kerāş (<i>Ar.</i>)	: Hilyon (helyun) ve marulca denilen ot. (105b-26)
kerāviya (<i>Far.</i>)	: Bir deva, ilaç çeşidi. (110a-4)
kerāvyayā' (<i>Ar.</i>)	: 1. Yandık kökü. 2. Geyik ziresi. 3. Karaman kimyonu. (106a-17)
kerb (<i>Ar.</i>)	: 1. Gam, keder, gussa. 2. Şiddet. 3. kurūbun, kurabun. (105b-19)
kerbāsū (<i>Far.</i>)	: Yeşil keler. (110a-6)
kerbāş (<i>Far.</i>)	: Yeşil keler. (110a-6)
kerbecū (<i>Far.</i>)	: 1. Ağır basmak. 2. Ağırbasan, kabus. (110a-6)
kerbelet (<i>Ar.</i>)	: Ayaklarda rehavet olması. (105b-21)
kerçaķū (<i>Far.</i>)	: Baykuş cinsinden yelve kuşu. (110a-10)
kerd (<i>Ar.</i>)	: Def etmek, uzaklaştırmak. (105b-27)
kerde (<i>Far.</i>)	: Kāt-ı hindī denilen soğutmada kullanılan bir ot. (110a-22)

kerdem (<i>Ar.</i>)	: Yoğun gövdeli erkek. anl. қаşıру'l-қāме. (106a-1)
kerefs (<i>Ar.</i>)	: Kereviz. (106a-12)
kerefs (<i>Far.</i>)	: Kereviz. anl. kerseb. (110a-13)
kereme-yi mu' allakā (<i>Ar.</i>)	: Sepārniye denilen kök. (106a-20)
keres (<i>Ar.</i>)	: 1. Kadının adet, hayız görmesi. 2. Zorlamak, şiddet uygulamak. (105b-24)
keresb (<i>Far.</i>)	: Kereviz. anl. kerefs. (110a-12)
kereten (<i>Far.</i>)	: Örümcek. (110a-24)
kerevves (<i>Ar.</i>)	: Büyük başlı. (106a-16)
kerfessü'l-berri (<i>Ar.</i>)	: Yaban gözü. (106a-20)
kerh (<i>Ar.</i>)	: Fasid olmak. (105b-26)
keri (<i>Ar.</i>)	: 1. Erkek turna kuşu. 2. Hafif uyuklamak. (106a-19)
keriş (<i>Ar.</i>)	: Lor denilen nesne. (106a-7)
keriş (<i>Ar.</i>)	: Yoğurttan yapılan keş denilen nesne. (106a-8)
keriş (<i>Ar.</i>)	: Karın. anl. segenbe. (106a-5)
keriş (<i>Far.</i>)	: Keler. anl. keriş. (110a-24)
keriz (<i>Ar.</i>)	: Yoğurttan yapılan keş denilen nesne. anl. aqt. (106a-2)
kerkedān (<i>Ar.</i>)	: Gergedan. (106a-26)
kerkem (<i>Ar.</i>)	: Safran. (106a-25)
kerkem (<i>Far.</i>)	: 1. Safran çiçeği. 2. Kuş. anl. feraḥ. (110a-15)
kerkemān (<i>Ar.</i>)	: Yaban tarfilı. anl. Hindkūḳī. (106a-23)

kerkemān (<i>Far.</i>)	: Kara yonca otu. anl. ḥandeḳuḳ. (110a-16)
kerkened (<i>Ar.</i>)	: Yakuta benzer bir taş. (106a-25)
kerkes (<i>Far.</i>)	: Akbaba. (110a-14)
kerkīn (<i>Far.</i>)	: Uyuz olmuş. anl. kergen. (110a-16)
kerm (<i>Ar.</i>)	: Üzüm çubuğu. anl. ṣeceratü'l- ^ç ineb. (106a-14)
kerm (<i>Far.</i>)	: 1. Bağ. 2. Asma çubuğu. (110a-16)
kerme (<i>Far.</i>)	: 1. Bir buçuk ya da iki danik, mangır. 2. Erken olgunlaşmış yemiş. 3. Aşı ak etmek. (110a-20)
kermet (<i>Ar.</i>)	: Enli ve değirmi uyluk başı. (106a-15)
kermetü'l-beyzā ³ (<i>Ar.</i>)	: Ak sarmaşık, bin kulaç. (106a-21)
kerneb (<i>Far.</i>)	: Toy kuşu, bağırtlak kuşu. (110a-21)
kerneb-i baḥrī (<i>Ar.</i>)	: Solucan otu. (106a-19)
kerner (<i>Ar.</i>)	: Eşek hıyarı. (106a-25)
kerrā (<i>Far.</i>)	: Kan alan kimse. (110a-3)
kerrāya (<i>Far.</i>)	: 1. Bağırtlak kuşu. 2. Erkek kuş. 3. Arı kuşu. 4. Boyun buran kuşu. anl. aḥyul. (110a-5)
kerre (<i>Far.</i>)	: Örümcek evi. anl. tār-ı ^ç ankebüt. (110a-23)
kerret (<i>Ar.</i>)	: Bir kez. anl. merrat. c. kerrāt. (105b-23)
kersem (<i>Far.</i>)	: Za ^ç ferān. (110a-13)
kersene (<i>Ar.</i>)	: Burçak. (106a-5)
kerşā ³ (<i>Ar.</i>)	: 1. Karnı büyük kadın. 2. Altı düz ve yassı, parmakları kısa olan ayak. (106a-6)
kertek (<i>Far.</i>)	: Kokmak. (110a-9)

kertele (<i>Far.</i>)	: Kuvvetli, azası pekişmiş çocuk. anl. ħarrūr. (110a-9)
kertīnye (<i>Far.</i>)	: Örümcek evi. (110a-10)
kerūnāc (<i>Ar.</i>)	: Kömür üstünde pişirilen et, tavuk, külbastı. (106a-23)
kerūşu'l-ġanam (<i>Ar.</i>)	: Kara zamk, sütlü dikenli bir ağaç. anl. ferfeyūn, ħāfīzu'l-naĥl, ħāfīzu'l-eṭfāl. (106a-24)
kerūye (<i>Far.</i>)	: Develerin yediği bir tür diken. (110a-22)
kervān (<i>Ar.</i>)	: Balıkçıl kuşu. (106a-26)
kervān (<i>Ar.</i>)	: Kaz gibi büyük bir kuş. (106a-16)
kes (<i>Ar.</i>)	: 1. Büryan etmek. 2. Yemek. 3. Dolma, dolgunluk. (106b-21)
keşāfet (<i>Ar.</i>)	: 1. Pislik, murdarlık. 2. Çok ve sık olan nesne. (105a-27)
keşāt (<i>Ar.</i>)	: Bezīrū'l-cırcır (tere tohumu). (105b-2)
kesbelā (<i>Ar.</i>)	: Semizlik kökü. (106b-19)
kesel (<i>Ar.</i>)	: Ağırılık. anl. teşāķil. (106b-18)
keşel (<i>Ar.</i>)	: Yaban elması. (105b-2)
kesem (<i>Ar.</i>)	: 1. Bir nesneyi arıtmak. 2. Yaralamak. (106b-19)
keşem (<i>Ar.</i>)	: Hurma beynisi. (105b-1)
kesīl (<i>Ar.</i>)	: Tembel kimse. c. kusālā. (106b-19)
kesīs (<i>Ar.</i>)	: 1. Hurma şarabı. 2. Darı bozası. (106b-15)
keslān (<i>Ar.</i>)	: Tembel kimse. c. kusālā. (106b-19)

kesmüsā (<i>Ar.</i>)	: Yaprakları merzancūş yaprağına benzer bir ot türü. (106b-20)
kesnī (<i>Far.</i>)	: 1. Güneyik çiçeği. 2. Güneyik otu. (110b-7)
kes' am (<i>Ar.</i>)	: 1. Pars. 2. Kaplan. (105a-26)
keşret (<i>Ar.</i>)	: Çokluk. c. keşir, kāsir, ekşer. (105a-24)
keşru'l-varaḳ (<i>Ar.</i>)	: Bin yaprak denilen bir ot. (105b-2)
keşrū'l-ercul (<i>Ar.</i>)	: Besfāyic (çiyān otu). (105b-2)
kess (<i>Ar.</i>)	: Alt dişleri çenesiyle çıkmak. (106b-11)
keşş (<i>Ar.</i>)	: Kaba sakallı kişi. (105a-23)
keş (<i>Ar.</i>)	: 1. Hurma kabuğu. anl. kefrī. 2. Yoğurttan yapılan bir aş. (107a-6)
keşef (<i>Far.</i>)	: Kaplumbağa. (110b-9)
keşide (<i>Far.</i>)	: Çekilmiş. anl. süy. (110b-13)
keşif (<i>Ar.</i>)	: Pis, murdar nesne. (105b-1)
keşk (<i>Far.</i>)	: Yoğurttan yapılan bir yemek, keş. anl. aqıt. (110b-10)
keşkāb (<i>Far.</i>)	: Hastalara içirilen arpa suyu. anl. cavāb. (110b-10)
keşkek (<i>Far.</i>)	: Keşkek yemeği. (110b-11)
keşkīn (<i>Far.</i>)	: Arpa ve mercimekten yapılan ekmek. (110b-12)
keşkü'ş-şaf'ir (<i>Ar.</i>)	: 1. Arpa suyu. 2. Kabuğu çıkmış arpa. (107a-4)
keşm (<i>Ar.</i>)	: Yaratılışında eksiklik olmak. (106b-26)
keşnaḥ (<i>Far.</i>)	: 1. Bir tür ufak mantar. 2. Bir ot türü. (110b-9)
keşnec (<i>Ar.</i>)	: Yaban mantarı. anl. yaban tōmalanı. (107a-5)

keşnic (<i>Far.</i>)	: Hoş kokulu bir tohum. (110b-12)
keş^ç (<i>Ar.</i>)	: 1. Darlanmak. 2. Muzdarip olmak. (106b-24)
keşt (<i>Ar.</i>)	: Hanzal denilen nesne. (106b-21)
keşt (<i>Ar.</i>)	: 1. Açmak. 2. Belli olmak. 3. Kuvvetli, güçlü nesne. anl. taḥayyün. 4. Kabından çıkmış arpa. 5. Arpa suyu. 6. Yoğurttan yapılan keş denilen yemek. (106b-24)
keşt (<i>Far.</i>)	: İplik gibi yerde birbirine sarılmış şekilde bulunan ot. (110b-7)
keşt ber keşt (<i>Ar.</i>)	: İplik iplik olan birbirine dolanan üzerinde 5-6 yemişi olan sarmaşık şeklinde bir ot. (107a-6)
keşten-rüy (<i>Far.</i>)	: Yüz göz eğilmek (ağız çarpılması). anl. laḳve ʿilleti. (110b-8)
keşüt (<i>Ar.</i>)	: Eklemec denilen, sarı sarmaşık otu, bağ sarmaşığı. anl. ekşūš. (107a-1)
ketah (<i>Far.</i>)	: Yoğurttan yapılarak kurutulan bir yemek. anl. keş. (109b-21)
ketān (<i>Far.</i>)	: Keten. (109b-20)
ketb (<i>Ar.</i>)	: 1. Yazmak. 2. Toplamak. (105a-12)
ketef (<i>Ar.</i>)	: 1. Parça parça bağlamak. 2. Kesmek. (105a-16)
ketem (<i>Ar.</i>)	: Gizlemek. anl. setr. (105a-20)
ketif (<i>Ar.</i>)	: Arka. anl. zahr. c. ektāf. (105a-15)
ketl (<i>Far.</i>)	: 1. Dağ eriği. 2. Dağ elması. (109b-24)
ketrān (<i>Far.</i>)	: Katran. (109b-22)

ketre petre (<i>Far.</i>)	: 1. Parça parça. 2. Bir dikenli otun zamk. anl. keşrā. (109b-22)
ketsetü (<i>Far.</i>)	: Giysi yıkamada kullanılan aşnān ve muhalleb denilen ot. (109b-23)
kett (<i>Ar.</i>)	: Kısa erkek, kadın. (105a-13)
kettān (<i>Ar.</i>)	: Keten. (105a-20)
ketyet (<i>Ar.</i>)	: ^c Asab. (105a-14)
kevālif (<i>Ar.</i>)	: Şeytan değirmeni. anl. bādavurd. (108b-16)
kevalik (<i>Ar.</i>)	: Kısa boylu. anl. kaşīru'l-kāmet. (108b-12)
kevāniş (<i>Far.</i>)	: Ocak. (111a-9)
kevber (<i>Hint.</i>)	: Biber. (108b-17)
kevfān (<i>Ar.</i>)	: Zahmet, sıkıntı, meşakkat. (108b-11)
kevk (<i>Ar.</i>)	: Marul. (108b-17)
kevlān (<i>Ar.</i>)	: Kındıra denilen ot. (108b-12)
kevlem (<i>Ar.</i>)	: Karabiber. anl. fūlfūl. (108b-12)
kevm (<i>Far.</i>)	: Su kenarında yetişen sebze. (111a-13)
kevmaḥ (<i>Ar.</i>)	: Götü büyük kimse. anl. ^c aẓīmü'd-dübür. (108b-13)
kevn (<i>Ar.</i>)	: 1. Olmak. 2. Vücut. (108b-13)
kev^c (<i>Ar.</i>)	: 1. Bileğin baş parmak tarafı. 2. Bilek çıkması. 3. Bilek kemiği. 4. Baş parmağın dibi. (108b-7)
kevr-giyāh (<i>Far.</i>)	: Ayrık otu. (113a-3)
kevsec (<i>Ar.</i>)	: 1. Köse kişi. 2. Bir balık türü. (108b-10)
kevset (<i>Far.</i>)	: Hanzalın acı yemişi. (111a-12)

kevsīh (<i>Ar.</i>)	: Uzun burunlu ve hortumlu bir balık türü. (108b-14)
kevter (<i>Ar.</i>)	: Karabiber. (108b-8)
kevzān (<i>Ar.</i>)	: Semiz, şişman kimse. (105b-16)
keviz-i kendem (<i>Ar.</i>)	: Buğday tanelerinin birbirine yapışmasıyla olan yumru. anl. harvu'l-ḥamām, cevz-i cendem. (108b-15)
keyā'et (<i>Ar.</i>)	: 1. Zayıflık. 2. Korkaklık. (108b-27)
keydārū (<i>Ar.</i>)	: Eğrelti otu türü. anl. kızgün otu, namāzbūr otu. (109a-7)
keyf (<i>Far.</i>)	: Avuç. (111a-22)
keyk (<i>Far.</i>)	: 1. Pire. anl. bergüş. 2. Bebek. anl. sevādū'l- ^ç ayn. (111a-23)
keyk (<i>Far.</i>)	: Kadının cinsel organının, tenasül aletinin içi. (111a-24)
keykec (<i>Far.</i>)	: Su kerdemesi, su teresi. (111a-22)
keyken (<i>Far.</i>)	: Su kerdemesi. (111a-24)
keykvāse (<i>Far.</i>)	: Pire otu. (111a-24)
keyl (<i>Ar.</i>)	: Ölçmek. (109a-4)
keylecet (<i>Ar.</i>)	: Bir buçuk ritl. (107b-22)
keylekān (<i>Ar.</i>)	: Bir pırasa cinsi. (109a-6)
keylūs (<i>Ar.</i>)	: Midede hazmolunan gıda. (109a-5)
keymūs (<i>Ar.</i>)	: Ciğerde hazmedilen gıda. (109a-5)

keyn (<i>Ar.</i>)	: Kadınların cinsel organında bulunan, tenasül aletine darlık veren bez gibi et. c. keyün. (109a-6)
keys (<i>Ar.</i>)	: Akıllılık, hünerli olma. (109a-3)
keysergüne (<i>Ar.</i>)	: Meryem saçı. anl. ca' de. (109a-8)
keysügüne (<i>Ar.</i>)	: Meryem saçı. anl. ca' de. (109a-8)
keyveder (<i>Far.</i>)	: Ördek. anl. mürğ-i ābī. (111a-26)
keyves (<i>Far.</i>)	: Eğri. (111a-25)
keyy (<i>Ar.</i>)	: İnsana ve davara yapılan dāğ. (108b-26)
keyyet (<i>Ar.</i>)	: İnsana ve davara yapılan dāğ. (108b-26)
kez (<i>Far.</i>)	: 1. Acı. anl. telh. 2. Şaşı. anl. aḥval. (110a-25)
kezağ (<i>Far.</i>)	: Aşuk denilen bir ilaç, deva. (110b-2)
kezān (<i>Ar.</i>)	: Semiz, şişman kimse. (105b-15)
kezān (<i>Ar.</i>)	: Yumuşak taş. anl. keveke. (105b-16)
kezāz (<i>Ar.</i>)	: Haddi fazla aşmak. (107a-12)
kezāzet (<i>Ar.</i>)	: Kuruluk. anl. yübs. (106b-4)
kezbekūñ (<i>Ar.</i>)	: Yaban süseninin kızıl türü, kuzgun kılıcı. (106b-10)
kezbiret (<i>Ar.</i>)	: Kişniş. (106b-3)
kezem (<i>Far.</i>)	: Havuç. anl. cezer. (110b-1)
kezengebīn (<i>Far.</i>)	: 1. Basra balı denilen acı bir bal. 2. Tabiat, huy. 3. Erkek. (110a-26)
kezenkebīn (<i>Ar.</i>)	: Kudret helvası çeşidi. anl. terencebīn. (106b-9)
kezerdīşī (<i>Far.</i>)	: Yaban havucu. (110b-1)

kezet (<i>Ar.</i>)	: Uyluk dibi. anl. aṣl-ı faḥz. (105b-15)
kezf (<i>Far.</i>)	: Katran. (110b-2)
kezker (<i>Ar.</i>)	: Dikenli bir otun zamkı. anl. ṣamḡu'l-ḥarṣef. (106b-5)
kezmā' (<i>Ar.</i>)	: Parmakları kısacık olan kadın. (106b-5)
kezmāzec (<i>Ar.</i>)	: Ilgın ağacının kuruğu. anl. ṣemerü'l-eṣel, gezmāzek. (106b-6)
kezmāzek (<i>Far.</i>)	: Ilgın kozalağı. anl. ġarbe, kezmāzec. (110b-2)
kezne (<i>Ar.</i>)	: Isırgan otu tohumu. anl. bezrāncere. (106b-7)
kezne (<i>Far.</i>)	: Isırgan otu. (110b-3)
kezpā (<i>Far.</i>)	: Riyvās cinsinden bir ot türü. (110a-27)
kezrene (<i>Far.</i>)	: ??? (110b-1)
kezvān (<i>Far.</i>)	: Kokusu ve tadı turunca benzeyen, dikensiz yaprakcıkları olup su teresi yaprağına benzeyen bir ot. (110b-4)
ķıb (<i>Ar.</i>)	: Kişinin arkasında yumrulan kemik. (97a-7)
ķıbel (<i>Ar.</i>)	: 1. Taraf, yön, cihet. 2. Takat, kuvvet. 3. Cömertlik etme. (97a-23)
ķıdār (<i>Ar.</i>)	: 1. Büyük yılan. anl. ṣu' bān-i 'azīm. 2. Aşçı. anl. tabbāḡ. (97b-22)
ķıdr (<i>Ar.</i>)	: Çömelmek. (97b-22)
ķıfüt (<i>Ar.</i>)	: Kuyruk. anl. zenb. (101a-13)
ķıḥāf (<i>Ar.</i>)	: 1. Ağaç kap. anl. inā' un mine'l-ḥaṣeb. c. aḡḥāf. 2. Beynin üstündeki baş kemiği. (97b-14)

ķılımyā (<i>Far.</i>)	: Bir tür ak toprak. (104a-20)
ķılķāl (<i>Ar.</i>)	: Hareket ettirmek. (101a-25)
ķılķıl (<i>Ar.</i>)	: Karaca tohumu olan bir ot türü. (101a-24)
ķillet (<i>Ar.</i>)	: Azlık. <i>c.</i> ķalil. (101a-18)
ķilletü'l-leben (<i>Ar.</i>)	: Memede süt az olmak. (101a-18)
ķilüb (<i>Ar.</i>)	: Kurt. <i>anl.</i> zi 'b. (101a-17)
ķımāṭ (<i>Ar.</i>)	: Çocuk kundaklamaya yarayan nesne. (102a-6)
ķımız (<i>Ar.</i>)	: At sütü. (101b-24)
ķımr (<i>Ar.</i>)	: 1. Göz kamaşmak. 2. Kumru. <i>anl.</i> reşān. <i>c.</i> Ķamārī. (101b-20)
ķınā (<i>Ar.</i>)	: Ortası yumru burun. <i>anl.</i> ihdīdāb fi'l-enf. (102a-8)
ķınā^c (<i>Ar.</i>)	: Baş örtüsü. (102a-23)
ķınıyyenet (<i>Ar.</i>)	: Büyük şişe. <i>c.</i> ķanānī. (102b-2)
ķınī (<i>Ar.</i>)	: Rızı olmak. (102b-4)
ķınneb (<i>Ar.</i>)	: Kendir otu, yaprağı kurutulup yenildiğinde sarhoşluk verir. (102a-9)
ķınt (<i>Ar.</i>)	: Daneçadur denilen otun zamkı. (102a-13)
ķıntār (<i>Ar.</i>)	: Yüz yirmi ritl. (102a-19)
ķıra^c (<i>Ar.</i>)	: 1. Kabak. 2. Gül suyunu çıkardıkları imbik. (99a-3)
ķırāş (<i>Ar.</i>)	: Büyük papatya çeşidi. (98b-20)
ķırāşyā (<i>Ar.</i>)	: Kiraz. (98b-22)
ķırāṭ (<i>Ar.</i>)	: Ağırılık ölçüsü. <i>anl.</i> nişf-ı dānıķ. (98b-12)

ķırāt (<i>Far.</i>)	: 1. Buçuk denk. 2. Çekirdek. anl. ħabbe. (104a-21)
ķırāyā-yı mez (<i>Ar.</i>)	: Vişne kirazı. (98b-22)
ķırbān (<i>Ar.</i>)	: Yakınlık. (98a-13)
ķırd (<i>Ar.</i>)	: Maymun. c. ķarad. (98a-26)
ķırdmānā (<i>Far.</i>)	: Geyik sarası otu. (104a-18)
ķırf (<i>Ar.</i>)	: Her nesnenin derisi, kabı. anl. ķısr. (99a-6)
ķırf (<i>Far.</i>)	: 1. Ağaç kabı. 2. Nar. (104a-19)
ķırfe (<i>Far.</i>)	: Tarçın. (104a-19)
ķırfet (<i>Ar.</i>)	: 1. Darķīnī denilen ilaç. c. ķurf. 2. Cima etmek, cinsel münasebette bulunmak. (99a-8)
ķırılā' (<i>Ar.</i>)	: Sulardan balık avlayan bir kuş türü. (99a-11)
ķırķam (<i>Ar.</i>)	: Sünnet yerine kadar olan penis başı. (99a-10)
ķırmāz (<i>Ar.</i>)	: Beyazlatmak. anl. hubz-i muĥavver. (99a-13)
ķırmız (<i>Ar.</i>)	: 1. Kıızıl boya. 2. Kırmızı boya çıkarılan kırmız böceği. (99a-13)
ķırmız- āhir (<i>Ar.</i>)	: Kırmızı, cezayirde yetişen bir ağaç. (99a-14)
ķırmīd (<i>Ar.</i>)	: Pişmiş kiremit. anl. Ācer. (99a-11)
ķırrat (<i>Ar.</i>)	: 1. Soğuk. anl. berd. 2. Susuzluk. (98a-13)
ķırrīş (<i>Ar.</i>)	: Sazan balığı. anl. cerīş. (98a-16)
ķırķās (<i>Ar.</i>)	: Yanmış kağıt. (98b-20)
ķırvān (<i>Far.</i>)	: Bir memleket ismi. (104a-19)
ķıs (<i>Far.</i>)	: Talihli, mutlu. (104a-20)
ķışame (<i>Far.</i>)	: 1. Misvak parçası. 2. Misvak teli. (104a-20)

ķışl (Ar.)	: Zayıf ķiři. (100a-20)
ķısm (Ar.)	: 1. Hisse. 2. Nasip. 3. Bölük. c. aķsām. (99b-10)
ķısmet (Ar.)	: 1. Bölmek, ayırmak. 2. Bahšetmek. (99b-11)
ķıřtar (Ar.)	: Maharetli, işinin ehli kimse. (99b-8)
ķısvedd (Ar.)	: Kuvvetli, boynu yoğun ķiři. (99b-14)
ķıřam (Ar.)	: Cisim. (100a-1)
ķıřbār (Ar.)	: Ağaç parçası. (99b-20)
ķıřdet (Ar.)	: Yağın tortusu. (99b-21)
ķıřr (Ar.)	: 1. Deri. 2. Her nesnenin kabı. anl. ķuřūr. (99b-22)
ķıřūll (Ar.)	: Yorulmuř, kendini bırakmıř ķiři. anl. ‘utūl. (97b-12)
ķıtāl (Ar.)	: Depeleşmek, birbirini öldürme savaşı yapmak. (97b-5)
ķıtbet (Ar.)	: Bağırsak. c. aķķāb. (97b-1)
ķıt‘a (Ar.)	: Bir parça nesne. c. ķıtā‘. (100b-8)
ķıtf (Ar.)	: Salkım. anl. ‘unķūd. c. ķıtf. (100b-8)
ķıtmīr (Ar.)	: Hurma çekirdeğinin üstündeki yufkacık kap. anl. ķıřr-ı raķīķ. (100b-10)
ķıtnīt (Ar.)	: Mercimeğe benzer bir hububat türü. c. ķatānī. (100b-15)
ķıtr (Ar.)	: Erimış bakır. anl. nuķās. (100a-27)
ķıtt (Ar.)	: Kedi. (100b-20)
ķıttet (Ar.)	: Dişi kedi. (100a-26)
ķıvām (Ar.)	: Her nesnenin koyuluğu ve soğukluğu. (103a-3)

ḳıyām (Ar.)	: Durmak. (103a-23)
ḳıyās (Ar.)	: Bir şeyi başka bir şey ile karşılaştırmak. (103a-11)
ḳıy'ās (Ar.) (18)	: Yüzü ve gövdesi kıllı kimse. (103a-17)
ḳıẓr (Ar.)	: Temiz olmayan nesne. <i>anl.</i> ğayr-i tāhir. (98a-5)
ḳıḅ (Far.)	: Ağzın iç yanı. (111b-1)
ḳıḅā (Far.)	: 1. Süprüntü. 2. Öd ağacı. (111a-27)
ḳıḅā' (Far.)	: Bir öd çeşidi. (104b-22)
ḳıḅer (Ar.)	: Ululuk, büyüklük. (105a-2)
ḳıḅıḳec (Far.)	: Su kerdemesi, su teresi. (111b-1)
ḳıḅrīt (Ar.)	: 1. Kükürt. 2. Halis altın. (105a-4)
ḳıḅ (Far.)	: Keklik. <i>anl.</i> kebk. (103b-19)
ḳıḅen (Ar.)	: Hāvān. (105b-14)
ḳıḅāl (Ar.)	: Kolda bulunan büyük damar. (103a-18)
ḳıḅāyet (Ar.)	: 1. Yetecek kadar olan nesne. 2. Bir nesne yerine konulan. (107b-7)
ḳıḅet (Ar.)	: Küçük çömlek. <i>anl.</i> ḳıḅr-i ṣāġır. (107b-1)
ḳıḅt (Far.)	: Kürek kemiği. <i>anl.</i> ḳıḅt, yağran. (111b-17)
ḳıḅāl (Far.)	: Kolda kan alınan damar. (104a-22)
ḳıḅām (Far.)	: Cerāhat. (111b-17)
ḳıḅān (Far.)	: 1. Balık. 2. Ceyl kuşu. 3. Kasığı yarıklık, fitıklılık. 4. Ur, şiş. (111a-25)
ḳıḅāne (Far.)	: Ateşdān, ocak. (111b-17)
ḳıḅā' (Ar.)	: Saklanmak. <i>anl.</i> ḳıḅāz. (107b-11)

kiles (<i>Ar.</i>)	: Kireç. anl. şāruc. (107b-17)
kilim-gūş (<i>Far.</i>)	: � Arţanīsā denilen ilaç, deva. anl. filār. (111b-19)
ķill (<i>Ar.</i>)	: Hiddet esnasında ortaya çıkan titreme hali. (101a-15)
kimā (<i>Far.</i>)	: Cennā. (111b-20)
kimād (<i>Ar.</i>)	: Sıcak bez ile organı kızdırmak. (107b-5)
kimām	: Açılmamış çiçek tomurcuğu. (107b-8)
kimāmet	: Açılmamış çiçek tomurcuğu. (107b-8)
kimen (<i>Ar.</i>)	: Saman. anl. beten. (107b-8)
kīmyā (<i>Far.</i>)	: Akıllıca yapılan hile. (112a-6)
kindāret (<i>Ar.</i>)	: Arkasında deve hörgücü gibi hörgüç bulunan bir balık türü. (107b-23)
kindes (<i>Far.</i>)	: Saksāđan. (111b-20)
kinkir (<i>Ar.</i>)	: Hārşef (enginar). (108b-2)
kinn (<i>Ar.</i>)	: Perde, örtü. anl. ğaţā. c. eknan. (107b-17)
kinne (<i>Far.</i>)	: Sakız. (111b-20)
kinnet (<i>Ar.</i>)	: Erkek görmüş kadın. (107b-19)
kīpā (<i>Far.</i>)	: Bağırsak. anl. şirden. (111b-24)
kīpū (<i>Far.</i>)	: Marul. (111b-25)
ķir (<i>Ar.</i>)	: Zift. (103a-10)
ķir (<i>Far.</i>)	: Yerden kaynakayan zift, kara saķız. (104a-20)
ķir (<i>Far.</i>)	: Erkeklik organı, tenasül aleti, penis. anl. hemdān. (112a-1)

ķirāsiyā (Ar.)	: Kiraz. (98b-22)
ķirāṭ (Ar.)	: Yarı denk, buçuk denk. c. ķarārīṭ (103a-9)
ķirāz (Ar.)	: 1. Rahime dökülen meninin dışarı çıkması. 2. Rahim ağzı. (106a-9)
ķirbāl (Ar.)	: Kalbur. anl. ġarbal. c. ķerābīl. (105b-21)
ķirbāne (Ar.)	: Dolu kap. (105b-22)
ķirbās (Ar.)	: Keten bezi. c. ķerābīs. (105b-21)
ķirbās (Far.)	: Bez. (111b-2)
ķirbāse (Far.)	: 1. Büyük keler. 2. Pamuk bezi. (111b-3)
ķirbāsū (Far.)	: 1. Keler. 2. Kirpi. (111b-2)
ķirdegān (Far.)	: Ceviz, koz. anl. cevz-i rūmī. (111b-5)
ķirdepīc (Far.)	: 1. Bir şeyi çevreye almak. 2. Dolanmak. (111b-5)
ķire (Far.)	: 1. Düğüm, bend. anl. ‘ aq̄d. 2. Örümcek evi. (111b-10)
ķirenc (Far.)	: Porsuk. (111b-9)
ķiretin (Far.)	: 1. Sümüklü böcek. 2. Örümcek. (111b-10)
ķirm (Far.)	: Kurtçuk, böcek. anl. dūd, haşerāt. (111b-8)
ķirmāhī (Far.)	: Yayın balığı. (110a-19)
ķirsenne (Far.)	: Burçak. anl. kūşne. (111b-6)
ķirt (Far.)	: 1. Yandık diken. 2. Deve diken. (111b-3)
ķirvend (Far.)	: Ağz çevresinde çıkan uçuk, demregi. (111b-9)
ķiryān (Ar.)	: Uyuyan kişi. anl. nā’im. (106a-19)
ķiryec (Far.)	: Bir parça. (111b-11)

kiryūned (<i>Far.</i>)	: Demregi hastalığı (dermatofitozis). anl. peryūn, k̄ūba. (111b-12)
kisā' (<i>Ar.</i>)	: 1. Kelīm, konuşan. 2. Su üzerinde oluşan yufka kaymak. (106b-11)
kiser (<i>Ar.</i>)	: Üzerinde fazla et bulunmayan kemik. (106b-14)
kisret (<i>Ar.</i>)	: Ekmek parçası. c. kisar. (106b-15)
kīstu (<i>Far.</i>)	: Ebu cehil karpuzu. anl. ḥanzal. (112a-2)
kīṣ (<i>Far.</i>)	: Burundan genizden gelen ses. (96b-5)
kiṣende (<i>Far.</i>)	: Dudak. anl. leb. (111b-16)
kiṣīz (<i>Far.</i>)	: Buğday arasında biten hoş kokulu bir ot. anl. kiṣniṣ. (111b-16)
kiṣmiṣ (<i>Ar.</i>)	: Fesleğen sarmaşığı. 2. Çekirdeksiz küçük üzüm. (106b-27)
kitmān (<i>Ar.</i>)	: Gizlemek. anl. setr. (105a-20)
kiyā (<i>Far.</i>)	: Ot, nebat. (111b-21)
kiyağ (<i>Far.</i>)	: 1. Uzak olmamak. 2. Nefret etmek. (111b-11)
kiyāhen (<i>Far.</i>)	: Yavaş yavaş iş yapmak. (111b-22)
kiyān (<i>Ar.</i>)	: Tabiat. (109a-6)
kiyān (<i>Far.</i>)	: Tabiat. anl. kiyā. (111b-23)
kiyār (<i>Far.</i>)	: 1. Yaşlı, tembel. 2. Yaşlılık, tembellik. 3. Yardım edici. (111b-23)
kiyāset (<i>Ar.</i>)	: Akıllılık, hünherli olma. (109a-3)
kiyḥarus (<i>Rum.</i>)	: Darı. anl. cāvers. (109a-1)
kīyl (<i>Ar.</i>)	: Za' rūr yemişi. (109a-9)

kiylecet (Ar.)	: Arpa, buğday ölçekleri. anl. kile mikyāl. c. keylecāt, keyālic. (109a-4)
kiyy (Ar.)	: Sakız. anl. muştakī. (108b-22)
kiyyet (Ar.)	: Sakız. anl. muştakī. (108b-22)
kizt (Ar.)	: Çok yemekten kaynaklı gevşeklik, ağırlık. (107a-10)
koḡanṯas (Yun.)	: İsmü'l-bess otu. anl. culnār. (102b-15)
köknār (Ar.)	: Haşhaş kabuğunun suyu. (108b-16)
köskösū (Ar.)	: Undan yapılan bir yemek türü. (106b-20)
közd (Far.)	: Donuzlan kurdu. (111a-11)
ḡūb (Ar.)	: Yavru. (102b-6)
ḡubā^ç (Ar.)	: Büyük ölçek. anl. mikyāl-i vüs ^ç . (97a-20)
ḡubbā (Ar.)	: Ak helva. anl. nāṯif. (97a-19)
ḡubberet (Ar.)	: 1. Turgay kuşu. 2. Çekik kuşu. c. ḡubber. (97a-12)
ḡubḡ (Ar.)	: Çirkinlik. (97a-11)
ḡubl (Ar.)	: Dübür, erkeklerin ve kadınların önü. (97a-22)
ḡublet (Ar.)	: Öpmek. (97a-24)
ḡubūb (Ar.)	: Kuruluk. anl. yebūset. (97a-8)
ḡubub (Ar.)	: Kürk. (97a-8)
ḡubzat (Ar.)	: Bir avuç nesne, tutam. (97a-17)
ḡudād (Ar.)	: Karın ağrısı. anl. veca ^ç u'l-baṯn. (97b-20)
ḡudāt (Ar.)	: Çömlekte pişen yemeğin kokusu. (97b-19)
ḡuddām (Ar.)	: Ön. anl. emām. (97b-26)

ḳudmūs (Ar.)	: Evveli olmayan şey. (97b-27)
ḳudret (Ar.)	: Kuvvet. (97b-21)
ḳuds (Ar.)	: Paklık, temizlik. anl. tuhr. (97b-24)
ḳudşuman (Ar.)	: Erkek örümcek. (97b-24)
ḳudū ³ (Ar.)	: Soğuk bir nesneye vurup parçalamak. (105b-10)
ḳuduvvet (Ar.)	: Arkasından gidilen, tabi olunan kişi. (97b-27)
kūf (Far.)	: 1. Üveyik kuşu. 2. Baykuş. 3. Kör göz. (112b-1)
ḳufā ^c iyy (Ar.)	: Burnu sıcaktan kabarıp dökülmek. (101a-10)
kūften-dil (Far.)	: Hafakan, yürek oynaması. (113a-14)
ḳufyaz (Ar.)	: Ölçek.c. ḳufzān, aḳfūze. (101a-7)
kūḫak (Far.)	: Üzüm salkımının bir budağı. anl. nağriye, ḫažla. (111a-10)
kuḫal (Ar.)	: Sürme. c. ekḫāl. (105b-6)
kūhān (Far.)	: Deve hörgücü. (113a-18)
kuhen (Far.)	: Bok, neces. (113a-24)
kuḫkum (Ar.)	: Oturak yeri kemiği, uca kemiği. (105b-5)
ḳuḫmet (Ar.)	: 1. Şiddet. 2. Tehlikeli yer veya iş. (97b-17)
kuhne (Far.)	: Eski. anl. ^c atīḫ. (113a-25)
ḳuḫūl (Ar.)	: Kurutmak. anl. yübs. (97b-16)
kuḫūlet (Ar.)	: 1. Otuz yaşını geçmek. 2. Saça, sakala aklar karışması c. kehlī, kehlet. (108b-21)
kūj (Far.)	: Çam ağacı. (113a-4)

ķūķ (<i>Ar.</i>)	: Beyaz renkli, su kenarında olan ķūġar kuşu. (102b-14)
ķūķālas (<i>Yun.</i>)	: Yaban havucu. (102b-17)
ķūķasu'l-baħrī (<i>Ar.</i>)	: Giritte yetişen nikris hastalığında kullanılan bir ot. (102b-22)
ķūķī (<i>Ar.</i>)	: Beyaz renkli, su kenarında olan ķūġar kuşu. (102b-14)
ķūķī (<i>Ar.</i>)	: Yeni dünya ağacı çeşidi, germesud denilen bez bu ağacın lifinden yapılır. (102b-17)
ķūķī (<i>Yun.</i>)	: 1. Buhur. 2. Sanavber ağacı. (102b-22)
ķūķnār (<i>Far.</i>)	: Bir tür çam ağacı, köknar. (113a-16)
ķūķnas (<i>Ar.</i>)	: Kūkūnūs kuşu, gagasından bıçak sapı yapılır. (102b-20)
ķūķnes (<i>Far.</i>)	: Hindistanda bulunan bin yıl yaşadığına inanılan bir kuş. (104a-26)
ķūķyās (<i>Far.</i>)	: Bin yıl yaşayan bir kuş türü. anl. ķūķunos. (96b-20)
ķūlāmet (<i>Ar.</i>)	: 1. Tırnak kesintisi. 2. Her nesnenin ufağı, parçası. (101b-7)
ķūlān (<i>Far.</i>)	: Hısnaz denilen bitki, deva. anl. ġavlān-ı mekkī. (111a-12)
ķūlfe (<i>Ar.</i>)	: Penis ucundaki sūnnet edilecek deri. anl. ġulfe. (101a-23)
ķūlfelān (<i>Far.</i>)	: Yaş ot. (104a-27)
ķūlķalān (<i>Ar.</i>)	: Bir ot türü. (101b-5)

ḳulḳalānī (<i>Far.</i>)	: Üveyiğe benzer bir kuş. (104a-27)
ḳullām (<i>Ar.</i>)	: Budakları olan, yaprağı olmayan bir ot. <i>anl.</i> ḳāḳūle. (101b-8)
ḳullet (<i>Ar.</i>)	: Yaş. <i>c.</i> ḳalel. (101b-10)
ḳul'āt (<i>Ar.</i>)	: Ertelemek. (107b-11)
ḳulunc (<i>Ar.</i>)	: Bağırsaklarda yel bulunmasından kaynaklı hastalık. (102b-26)
ḳūlunc (<i>Ar.</i>)	: Kolon bağırsağında sancı ortaya çıkması. (101b-12)
ḳulunc (<i>Far.</i>)	: 1. Soğuktan kaynaklı bir hastalık. 2. Tatar kurdu denilen hastalık. (104b-4)
ḳulunc-1 balḡamī (<i>Ar.</i>)	: Balgamdan olan kulunc. (101b-13)
ḳulunc-1 fitiḳī (<i>Ar.</i>)	: Hayalarda ve kasıklarda oluşan ağrı. (101b-15)
ḳulunc-1 riḥi (<i>Ar.</i>)	: Rüzgardan olan ağrısı. (101b-13)
ḳulunc-1 şüflā (<i>Ar.</i>)	: Kulunç. (101b-13)
ḳulunc-1 veremī (<i>Ar.</i>)	: Bağırsak ve civarında, böbrek, mesane ve rahimde olan verem. (101b-14)
ḳūmanī (<i>Ar.</i>)	: Ekinler arasında biten, tepesinde pamukcuk olan içi tohum dolu mesles. (102b-18)
ḳumle (<i>Far.</i>)	: 1. Kene ve çekirgeye benzer bir böcek. 2. Kumru. (104a-27)
ḳumūs (<i>Ar.</i>)	: Suya batıp kaybolmak. (101b-23)
ḳunāberri (<i>Far.</i>)	: Ermeni hıyrık denilen ot türü. (104a-10)
ḳunāberri (<i>Far.</i>)	: Ermeni hıyrık denilen bir ot. <i>anl.</i> bergāşt. (104b-1)

ķunān (Ar.)	: Koltuk kokusu. anl. rāyihātü'l-ıbt. (102b-3)
kunberā' (Ar.)	: Çekük kuşu, turgay kuşu, serçe. (102a-10)
ķunberat (Ar.)	: Çekük kuşu, turgay kuşu, serçe. (102a-10)
ķundus (Ar.)	: Yüksek yaylalarda yetişen bir çeşit ot. (102a-16)
ķunduz (Far.)	: Kunduz. (104b-2)
ķūnec (Far.)	: 1. Palamut. 2. Alıç. (104b-6)
ķunnabiṭ (Ar.)	: Lahana çiçeği. (102a-11)
ķunne (Far.)	: ??? (104b-2)
ķunū' (Ar.)	: Fazla kızıl olmak. (102a-8)
ķūnyā (Yun.)	: Gül suyu. anl. mā'ü'r-remād, āb-ı ḥākister. (102b-23)
kū' (Ar.)	: Bilek kol ucu. (107a-14)
ķu' āl (Ar.)	: Üzüm çiçeđi. anl. nūr-ı 'ineb. (101a-2)
ķu' āş (Ar.)	: Göğsü tutan bir hastalık. (100b-27)
ķu' āş (Ar.)	: Koyunun burnunda çıkan bir yara. (100b-22)
ķu' it (Ar.)	: Bülbül. c. ki' tān. (107a-17)
ķu' ķu' (Ar.)	: Alaca renkli, uzun gagalı yabancı bir büyük kuş. (101a-1)
ķu' ūd (Ar.)	: Oturmak. anl. cülūs. (100b-23)
ķūr (Ar.)	: Pamuk. anl. ķuṭn-ı ḥads. (102b-15)
kūr (Far.)	: Kör, gözü görmeyen. Gece görmeyen şebkūr, gündüz görmeyen rŭzkūr. (113a-1)
kurādet (Ar.)	: Yağ tortusu. (105b-27)

kuradūs (<i>Ar.</i>)	: Kemik başı. anl. re'sü'l- ^ç azm. c. kerādīs. (105b-27)
kurā^ç (<i>Ar.</i>)	: Koyun, sığır sakı. c. kera ^ç , ekāri ^ç . (106a-10)
ķurār (<i>Ar.</i>)	: Kene. c. ķirdān. (98a-26)
ķurāş (<i>Ar.</i>)	: Isırgan otu. (98b-11)
ķurāza (<i>Far.</i>)	: Altın kırıntısı. (104a-24)
ķurāzāt (<i>Ar.</i>)	: 1. Altın, gümüş kesintisi. 2. Kumaş kırıntısı. (98b-11)
ķurb (<i>Ar.</i>)	: Yakınlık. (98a-12)
ķurbet (<i>Ar.</i>)	: Yakınlık. (98a-12)
ķurfe (<i>Far.</i>)	: Karanfil. (104a-25)
ķurfetü'l-ķaranfilī (<i>Ar.</i>)	: Karanfil ağacının kabuğu. (98b-16)
kūrgendum (<i>Far.</i>)	: Sığır mantarı otu. (113a-2)
ķurķ (<i>Ar.</i>)	: 1. Yaralamak. 2. Hasta olmak. (98a-19)
ķurķat (<i>Ar.</i>)	: Çıban, yara. c. ķurūķ. (98a-20)
ķurīş (<i>Ar.</i>)	: Denizdeki bir büyük canlı. (98b-3)
ķurķubet (<i>Ar.</i>)	: Et. anl. lahm. (99a-8)
ķurķül (<i>Ar.</i>)	: Çekirge. anl. cerād. (99a-10)
ķurmūd (<i>Ar.</i>)	: Dağ keçisinin erkeği. (99a-12)
kūr-mūş (<i>Far.</i>)	: Köstebek. (113a-3)
ķurnūt (<i>Ar.</i>)	: Boyamada kullanılan bir ot. (99a-20)
ķurr (<i>Ar.</i>)	: 1. Karar. 2. Soğukluk. (98a-10)
ķurretü'l-^ç ayn (<i>Ar.</i>)	: Kaz ayağı kerdemesi, su kerdemesi otu. (98a-15)

ķurş (Ar.)	: 1. Kelepe. 2. Āerek. 3. Gunesin hacmi. (98b-8)
ķursānā (Yun.)	: Balasan koku. anl. 'ūdū'l-balasān. (102b-24)
ķurşa'ane (Ar.)	: İbrahim dikenı. (99a-23)
kursū' (Ar.)	: Bilek başının serçe parmağa meyilli yumruca kemiği. (106a-3)
ķurşūm (Ar.)	: Büyük kene. anl. anl. ķırād-ı 'azm. (98b-7)
ķurřum (Ar.)	: Uşur tohumu. c. ķarāřım. (98b-27)
ķurūhu'l-enf (Ar.)	: Burunda oluşan yaralar. (98a-25)
ķurūr (Ar.)	: Güzün aydın, parlak olması. (98b-1)
ķurūşe (Far.)	: Tüyleri ürperten ısıtma. (104a-24)
ķurvet (Ar.)	: Kuruluk. anl. yübs. (98a-15)
ķuryadlūř (Yun.)	: Toygar kuşu. (102b-16)
ķuşāř (Ar.)	: Saçın önünde ve ardında nihayeti. (100a-17)
ķuşbe (Ar.)	: Kalın bağırsak. c. Akřāb. (100a-10)
ķusıř (Far.)	: Bilinen bir ilaĀ türü. (104a-25)
ķuş'ul (Ar.)	: Kurt yavrusu. anl. veledü'z-zi'b. (100a-19)
kus'üm (Ar.)	: Eşek. anl. ģımār. c. küse'atün. (106b-16)
ķuşřat (Ar.)	: Alın saçı. anl. şa' r-i nāřiye. (100a-12)
ķuřı (Ar.)	: Hünnapgillerden, yapraklarından yeşil boya çıkarılan bir bitki. (99b-5)
ķuřıř (Ar.)	: 1. Ağızı büyük nesnelere. 2. Büyük terazi. anl. mīzān-ı 'azım. (99b-8)
kusūf (Ar.)	: 1. Yaramaz olmak. 2. Gün tutulması. (106b-16)

ķuřur (<i>Ar.</i>)	: Acizlik. anl. ğarr. (100a-15)
ķuř (<i>Far.</i>)	: Kūçuk kimse. (102b-12)
ķuřād (<i>Ar.</i>)	: Eşek turpu. anl. cıntıyānā. (108b-15)
ķuřar (<i>Ar.</i>)	: Eğir kōkū. anl. raĥ. (102b-24)
ķuř^ʿ ar (<i>Ar.</i>)	: Hıyar. anl. ķařā. (99b-26)
ķuř^ʿ arīret (<i>Ar.</i>)	: Titreme. c. ķařā ^ʿ ir. (99b-25)
ķuřūtata (<i>Ar.</i>)	: Burnun çōkuk ve yassı olması. (99b-25)
ķuřyālı (<i>Ar.</i>)	: Delek otu. (102b-15)
ķutād (<i>Ar.</i>)	: 1. Būryan kokusu. 2. Ŗd kokusu. (97b-2)
ķūtāh (<i>Far.</i>)	: Kısa. anl. ķařīr. (112b-24)
ķutl (<i>Ar.</i>)	: 1. Tepelemek. 2. Karıştırmak. (97b-5)
ķutmet (<i>Ar.</i>)	: Bozluk ve kızılılık olan renk. (97b-6)
ķutr (<i>Ar.</i>)	: Taraf, yön, canib. (97b-3)
ķutūmā (<i>Ar.</i>)	: Yapağı sabunu otuna benzer bir ot, azaryūn-ı berrī. (102b-20)
ķūtīl (<i>Far.</i>)	: 1. Ağaç kurdu, güve. 2. Yetmiş iki miskal. anl. kāğīne (104b-3)
ķuṭn (<i>Ar.</i>)	: Pamuk. c. aḳtān. (100b-11)
ķuṭniyyet (<i>Ar.</i>)	: Aşur aşı. (100b-16)
ķuṭ^ʿ at (<i>Ar.</i>)	: Hurma. (100b-8)
ķuṭr (<i>Ar.</i>)	: Taraf, yön, cihet, nahiye. c. aḳṭār, cevānib. (100a-27)
ķuṭrub (<i>Ar.</i>)	: 1. Bir kuş türü. 2. Gece uyumayan bir böcek türü. (100b-2)

ḳuṭulyadūn (<i>Ar.</i>)	: Hayyü'l- ^ç âlemin bir türü. (102b-19)
ḳuṭūtnî (<i>Ar.</i>)	: Kısa boylu ve küçük adam. (100b-5)
ḳuvād (<i>Far.</i>)	: 1. Karın ağrısı. 2. Kene. (104a-23)
ḳuvā^ç (<i>Ar.</i>)	: Erkek tavşan. (102b-13)
ḳuvayyā^ç (<i>Ar.</i>)	: Demregü hastalığı. c. ḳavab. (102b-6)
ḳuvb (<i>Ar.</i>)	: Kulpsuz bardak, kadeh. c. elvāb. (108b-7)
ḳūver (<i>Ar.</i>)	: Ateş yakacak yer, ocak. (108b-14)
ḳuvvāret (<i>Ar.</i>)	: Arı kovanı. anl. mu ^ç silü'n-naḥl. (108b-9)
ḳuvvet (<i>Ar.</i>)	: Güç, kuvvet. c. ḳuvā. (102b-7)
ḳuvvet (<i>Ar.</i>)	: Yemekten insan bedenine çöken rehavet, ağırlık. c. aḳvāt. (102b-8)
kūz (<i>Ar.</i>)	: Bardak. c. ekvāz, kīzān, kūzet. (108b-10)
ḳuzā^ç (<i>Ar.</i>)	: Ağız ağrısı. veca ^ç u'l-fem. (98a-7)
ḳuzā^ç (<i>Ar.</i>)	: Hırka parçası. (99a-25)
kuzburetü'l-berr (<i>Ar.</i>)	: Baldırıkara otu. (106b-2)
kuzburetü'l-bîr (<i>Ar.</i>)	: Baldırıkara. anl. per-i siyāvuşān. (106b-8)
kuzburetü'l-ḥamām (<i>Ar.</i>)	: Şahtere bitkisi türü. (106b-9)
kuzburetü'l-ḳanāt (<i>Ar.</i>)	: Baldırıkara otu. (106b-2)
kuzden (<i>Far.</i>)	: 1. İrin. 2. Gözde olan kuru çapak. (112a-3)
kūzed (<i>Far.</i>)	: Donuzlan kurdu. (113a-4)
ḳuzfet (<i>Ar.</i>)	: Yüksek yer. anl. serfe. c. ḳazef, kazfāt. (98a-7)
ḳuz^ç at (<i>Ar.</i>)	: Başın çevresinde olan saç. (99a-26)
kübād (<i>Ar.</i>)	: Ciğer ağrısı. anl. veca ^ç u'l-kebed. (105a-2)

kübās (<i>Ar.</i>)	: Başı büyük. anl. racül-i ‘ azîmü'r-re ’s. (105a-7)
kübītā (<i>Far.</i>)	: Beyaz helva. (112a-10)
küç (<i>Far.</i>)	: Geyik derisi. (112a-11)
küdāmet (<i>Ar.</i>)	: Her şeyin sonu. anl. bağıyyetü'ş-şey’. (105b-14)
küdāyiş (<i>Far.</i>)	: Yemek borusu.
küdiriyy (<i>Ar.</i>)	: 1. Kök süseninin dibi. 2. Bağıtlak kuşu türü. (105b-11)
küfayet (<i>Ar.</i>)	: Kuvvet. c. kefi. (107b-8)
küfürray (<i>Ar.</i>)	: 1. Çiçek kılıfı. anl. vi‘ ā-i ʔal‘. 2. Tomurcuk. (107b-1)
kühbet (<i>Ar.</i>)	: 1. Kızıla çalan beyaz renk. 2. Karaya çalan boz renk. (108b-18)
kükürd (<i>Far.</i>)	: Kibrit. (113a-15)
külbe-i ‘attār (<i>Far.</i>)	: Attar dükkanı. (112b-6)
külüh (<i>Ar.</i>)	: Böbrek. anl. kelye. c. kelā, kelyāt. (107b-21)
küm (<i>Ar.</i>)	: Henüz açılmamış çiçek tomurcuğu. c. kümāmün, ekmāmün, ekāmīm, ekimetün. (107b-26)
kümdet (<i>Ar.</i>)	: Rengi değişmek, başkalaşmak. (107b-4)
kümtet (<i>Ar.</i>)	: Kızıllık. (107b-3)
künār (<i>Far.</i>)	: Köknar ağacı. (112b-14)
künbdāne (<i>Far.</i>)	: Kendir tohumu. (112b-15)
künc (<i>Far.</i>)	: Göğsü içeri batık, arkası dışarı çıkık kimse. (112b-15)
künced (<i>Far.</i>)	: Susam. (112b-17)

küncede (<i>Far.</i>)	: Sonbaharda yetişen anzarut otu. (112b-18)
kündür (<i>Ar.</i>)	: Günlük otu. anl. lebān. (107b-20)
kündüs (<i>Ar.</i>)	: 1. Kunduz. anl. ʿūdū'l-ʿaṭās. 2. Saksığan kuşu. anl. ʿuḫūḳ. (107b-20)
küne (<i>Ar.</i>)	: 1. Gayet. 2. Nihayet, son. (108b-3)
künger (<i>Far.</i>)	: Baykuş. anl. cıfd, büm. (112b-19)
kürāş (<i>Far.</i>)	: Yürek burmak. (112a-21)
kürat (<i>Ar.</i>)	: Top, yuvarlak nesne. c. kerīn, kürāt. (105b-23)
kürāz (<i>Ar.</i>)	: Ağzı dar bardak. (106a-2)
kürāz (<i>Far.</i>)	: Erkek domuz. (112a-13)
kürbeş (<i>Far.</i>)	: Kertenkele. anl. āfitāb-ı berset, ħırbā. (112a-15)
kürbet (<i>Ar.</i>)	: 1. Gam, keder, gussa. 2. Şiddet. (105b-20)
kürdekār (<i>Far.</i>)	: Boş böğür. (112a-16)
küre (<i>Ar.</i>)	: 1. Şiddet. 2. Meşakkat, sıkıntı. (106a-18)
kürekiyy (<i>Ar.</i>)	: Turna. c. kerākī. (106a-13)
kürem (<i>Far.</i>)	: 1. Karamuk dikenini. 2. Havuz kenarında biten sebze. (112a-22)
kürenk (<i>Far.</i>)	: Turna kuşu. anl. külünk. (112a-20)
kürf (<i>Far.</i>)	: Kara sakız, zift. (112a-16)
kürkem (<i>Far.</i>)	: Safran ağacı. anl. zerdeçüb. (112a-18)
kürkümet (<i>Ar.</i>)	: Safran parçası. c. kerkem. (106a-13)
kürme (<i>Far.</i>)	: Evvel yetişen yemiş, turfanda. (112a-19)
kürneb (<i>Ar.</i>)	: Lahana. anl. kelem. (106a-15)

kürr (<i>Ar.</i>)	: 1. Yediyüz bin. 2. Kırk sekiz dirhem. 3. Ölçek. c. ker'er. (105b-17)
kürrāk (<i>Far.</i>)	: Su çulluğu kuşu. anl. yunad kuşu. (112a-13)
kürrāş (<i>Ar.</i>)	: 1. Kendene otu. 2. Pırasa. (105b-25)
kürrāşü'l-cebeli (<i>Ar.</i>)	: Ferāsyün denilen ot. (105b-25)
kürsüf (<i>Ar.</i>)	: Pamuk. anl. kuṭn. (106a-4)
kürük (<i>Far.</i>)	: Kuluçkaya yatan tavuk. (112a-18)
kürye (<i>Far.</i>)	: Gam, gussa. (112a-)
küşbet (<i>Ar.</i>)	: Bir parça süt ve hurma. anl. kıṭ' atun mine'l-leben ve't-temr. (105a-23)
küşbet (<i>Ar.</i>)	: Yağ sıklıdısı. anl. 'usāre-i dühn. c. küseb. (106b-12)
küşbüret (<i>Ar.</i>)	: Kişniş. anl. kuzbure. (106b-13)
küşferet (<i>Ar.</i>)	: Kişnişin otunun tohumu. (106b-17)
küşil (<i>Far.</i>)	: 1. Üzülme. 2. Üzme. (112a-24)
küşilā (<i>Far.</i>)	: Güclebüken, karga büken. (112a-24)
küşir (<i>Ar.</i>)	: Kitre, dikenli bir ağacın zamkı. (105a-25)
küşvet (<i>Ar.</i>)	: Az. anl. ḳalil. (105b-1)
küş-ḥurmā (<i>Far.</i>)	: Erkek hurma. (112a-25)
küşit (<i>Ar.</i>)	: Keler denilen hayvanın karın yağı. anl. Şaḥmetü batnü'z-żabb. c. keşī. (107a-3)
küşlet (<i>Ar.</i>)	: Hindistan da yetişen büyük, beyaz, yuvarlak olan zehirli bir ot. (106b-26)
küt (<i>Far.</i>)	: Keliçe denilen ekmek. (112a-11)

kütālet (<i>Ar.</i>)	: Ağırlık, sıklet. (105a-16)
kütān (<i>Far.</i>)	: 1. Yaşatacak gıda, rızık. 2. Kuvvetlendirmek. anl. kūtāh, kışşa. (112a-11)
kütbe (<i>Far.</i>)	: Hacamat şişesi. (109b-17)
küteylet (<i>Ar.</i>)	: Bir ot türü. (105a-17)
kütt (<i>Ar.</i>)	: Her nesnenin eksigi, kötüsü. (105a-14)
kütüm (<i>Ar.</i>)	: 1. Mersin yaprağına benzeyen, kına ile karıştırılıp boya elde edilen bir ot yaprağı. 2. Çivit yaprağı. (105a-18)
küzāzet (<i>Ar.</i>)	: Şiddetli hastalıktan kaynaklı bir hastalık. (106b-5)
küzb (<i>Ar.</i>)	: Küspa denilen yağ sıklınsı. anl. ‘uşāretü'd-dühn. (106b-1)
küzef (<i>Far.</i>)	: Kır, kara sakız, zift. (112a-21)
küzine (<i>Far.</i>)	: Koz helvası. anl. cevzine. (111a-11)
küzved (<i>Far.</i>)	: Donuzlan böceğı (dokununca pis koku çıkaran bir tür böcek). (112a-22)
läberlä (<i>Far.</i>)	: Güllaç helvası. (116b-12)
läc (<i>Ar.</i>)	: Dar nesne. (114a-6)
läcī (<i>Ar.</i>)	: Islah eden, terbiye eden. (114a-9)
läde (<i>Far.</i>)	: Ahmak, bön, salak. (116b-16)
läden (<i>Far.</i>)	: Çamdan çıkarılan zift gibi siyah kokulu zamk. (116b-14)
läden (<i>Far.</i>)	: Keçilerin sakalından toplanan siyah ve kokulu zamk. (113b-1)

ladūr (Ar.)	: Hastanın ağzına döküp içirilen bir ilaç. (114b-2)
laft (Ar.)	: Kemiksiz et. (115b-5)
lafyūn (Ar.)	: Sütleğen cinsinden bir ot. anl. ‘arṭanīṣā. (115b-9)
lafz (Ar.)	: 1. Atmak. anl. remy. 2. Söz. c. elfāz. (115b-7)
lağab (Ar.)	: 1. Zahmet, meşakkat, sıkıntı. 2. Zayıf erkek. (115a-25)
lāger (Far.)	: Zayıf, etsiz, yağsız. (116b-19)
lāğīb (Ar.)	: Aç, yorulmuş kişi. (115a-25)
lāğīye (Far.)	: anl. şığır kuyruğı, kara südlegen, balık öldüren. (113b-3)
lağlağat (Ar.)	: Ördekten küçük bir kuş. (115a-27)
lağūb (Ar.)	: 1. Ahmak. 2. Zayıf. (115a-25)
lağūyen (Far.)	: Tavşan ayağı otu. (113b-4)
lağv (Ar.)	: 1. Faydasız söz. 2. Kimsenin rağbet etmediği nesne. (115b-3)
lāgye (Far.)	: Sütleğen otu. (116b-20)
laḡ (Far.)	: Hasır otu. anl. ravḡ. (117a-17)
laḡa (Ar.)	: Ağız bucağı. (114a-10)
laḡame (Ar.)	: Etilik, semizlik. (114a-17)
laḡan (Ar.)	: Kokmak. anl. netn. (114a-27)
laḡan (Ar.)	: Zeyreklik, akıllılık, hünerlilik. anl. fiṭnat. (114a-17)
laḡāz (Ar.)	: Göz kuyruğı. anl. mu ‘aḡḡarū'l-‘ayn. (114a-11)

laḥc (Ar.)	: Yaşlı ve çapaklı göz. anl. ʿaynün laḥcetün. (114a-22)
laḥf (Ar.)	: Örtmek. anl. setr. (114a-13)
laḥf (Ar.)	: Yumuşak kaymak. anl. zübd-i raḳīk. (114a-25)
laḥḥ (Ar.)	: Gözdeki yaşın çok olması. (114a-22)
laḥḥ (Ar.)	: Ulaşmak. (114a-9)
laḥḥam (Ar.)	: 1. Kaz gibi büyük, başı kızıl, kanadı kara bir kuş. 2. Vezʿ dedikleri keler. (114a-15)
laḥī (Ar.)	: Sakalın çıktığı yer. anl. menbitü'l-lıḥyet. (114a-18)
laḥīm (Ar.)	: 1. Eтли, semiz, şişman kişi. 2. Öldürülmüş. (114a-16)
laḥk (Ar.)	: Sonradan ulaşan ve tabi olan nesne. (114a-13)
laḥlāḥ (Ar.)	: Yaban turpu. anl. feci berrī. (114a-14)
laḥlaḥa ʿ-yı süleymāniye (Ar.)	: Safran tortusunun yağı. (114b-1)
laḥleḥat (Ar.)	: 1. Sıçratmak, hoplatmak. 2. Hareket ettirmek, kımıldatmak. (114a-14)
laḥm (Ar.)	: Et. c. luḥūm, laḥmān, liḥām. (114a-15)
laḥmet (Ar.)	: Et parçası. (114a-17)
laḥmu'z-zehab (Ar.)	: Tenkar, altın, gümüş, demir tozu. (32b-5)
laḥneniṣ (Far.)	: Şebboy, geceleyin kokar. anl. ḥayru. (117a-1)
laḥʿ (Ar.)	: Gövde ve cismin sölpük, sarkık olması. anl. istirḥāʿü'l-cism. (114a-24)
laḥs (Ar.)	: Yalamak. (114a-10)
laḥş (Ar.)	: Gözün üst kapağının etli olması. (114a-23)

lāḥṣet (<i>Ar.</i>)	: Tutmaç aşısı. (114a-23)
lāḥṣet (<i>Far.</i>)	: Tutmaç aşısı. anl. lākeçe, lākeşe, lāḥāşt. (116b-13)
laḥv (<i>Ar.</i>)	: Bir şeyin kabuğunu soymak. (114a-18)
laḥyes (<i>Ar.</i>)	: Yaban şebboyu. (114b-1)
laḥz (<i>Ar.</i>)	: Göz ucuyla bakmak. (114a-11)
laḥzat (<i>Ar.</i>)	: Saat. c. elḥāz, laḥūz. (114a-12)
lājverd (<i>Far.</i>)	: Lacivert taşı. (116b-16)
lāk (<i>Far.</i>)	: Leg denilen kırmızı boya. (116b-17)
laḳānet (<i>Ar.</i>)	: Çabuk anlayışlı olmak. anl. serī ^c u'l-fehm. (115b-14)
laḳānuḳ (<i>Ar.</i>)	: İçi doldurulmuş nesne. (115b-14)
laḳat (<i>Ar.</i>)	: 1. Yabandan toplanılan nesne. 2. Madenlerde bulunan altın ve gümüş parçaları. (115b-11)
laḳāyan (<i>Ar.</i>)	: Ak hardal, ak üzerlik. (116a-13)
lākçe (<i>Far.</i>)	: Tutmaç aşısı. anl. lākeşe. (116b-20)
laḳf (<i>Ar.</i>)	: Yutmak. anl. bel ^c . (115b-12)
laḳlaḳ (<i>Ar.</i>)	: Leylek. (115b-12)
laḳlaḳ (<i>Far.</i>)	: Leylek. anl. şeyḥu'ṭ-ṭuyūr, legleg. (117a-6)
laḳm (<i>Ar.</i>)	: 1. Yutmak. 2. Sedd etmek. 3. Vurmak. anl. zārb. (115b-13)
lak^c (<i>Ar.</i>)	: Isırmak. anl. les ^c . (115b-18)
lak-posd (<i>Far.</i>)	: Kaplumbağa. anl. seng-poşd. (116b-20)
laḳş (<i>Far.</i>)	: Kurdeşen hastalığı. (117a-5)

lākṣe (<i>Far.</i>)	: Tutmaç aşısı. (116b-20)
lākṣet (<i>Ar.</i>)	: Tutmaç aşısı. (115b-18)
lāl (<i>Far.</i>)	: Dilsiz kişi. anl. aḡras. (116b-21)
lālā (<i>Far.</i>)	: Eşsiz, benzersiz. (116b-21)
lālā (<i>Far.</i>)	: Mekkedden gelen bir ot. (113b-4)
lāle (<i>Far.</i>)	: Lale. (116b-22)
lāle (<i>Far.</i>)	: Lale. (113b-5)
lāle-i deṣṭi (<i>Far.</i>)	: Gelincik çiçeği. anl. ṣaḡāyīḡu'n-nu' mān. (116b-25)
lāle-i kūhī (<i>Far.</i>)	: Gelincik çiçeği. (116b-25)
lāle-ruḡ (<i>Far.</i>)	: 1. Kırmızı yanaklı. 2. Lale renkli. (116b-24)
lāletü'l-efrenc (<i>Far.</i>)	: Fransa lalesi, kök renginde bir çiçektir, yaprakları rāziyāne ve turak otuna benzer. (113b-5)
lālevā (<i>Far.</i>)	: 1. Zahmet, sıkıntı, 2. Şiddet. (116b-26)
lamā (<i>Ar.</i>)	: İt üzümü. (115b-26)
lamlam (<i>Ar.</i>)	: anl. deñiz pārūsi, ḡatbü'l-baḡrī. 115b-26)
lamm (<i>Ar.</i>)	: 1. Farklı nesnelere toplamak. 2. Islah etmek. (115b-20)
lam' (<i>Ar.</i>)	: Parıldamak, ışıldamak. (115b-25)
lamṣ (<i>Ar.</i>)	: Yalamak. anl. laḡs. (115b-23)
lamz (<i>Ar.</i>)	: Ağızda kalan yemek artığını dil ile aramak. (115b-23)
la' ālek (<i>Ar.</i>)	: Doğruluḡa kalkıp durmak. (115a-22)
lā' at (<i>Ar.</i>)	: Korkak kadın. (115a-14)

la[‘]b (<i>Ar.</i>)	: Salya. (115a-13)
la[‘]be-yi berberī (<i>Ar.</i>)	: Çiğdem türü, surcāna benzer bir ot. (115a-14)
la[‘]be-yi muṭṭaḳa (<i>Ar.</i>)	: Yebruh kökü. (115a-15)
la[‘]c (<i>Ar.</i>)	: 1. Titreme, heyecan. 2. Elem vermek. 3. Yakmak. (115a-14)
lā[‘]ī (<i>Far.</i>)	: Yaban sığırı. (113a-27)
la[‘]ī[‘]at (<i>Ar.</i>)	: Darı ekmeği. (115a-18)
la[‘]ḳ (<i>Ar.</i>)	: Yalamak. (115a-18)
la[‘]l (<i>Ar.</i>)	: Lal taşı. anl. [‘] arūsperde. (117a-4)
la[‘]l (<i>Ar.</i>)	: 1. Değerli kırmızı bir taş. 2. Sevgilinin dudağı. (115a-20)
la[‘]l-gūn (<i>Far.</i>)	: Bir tür kırmızı gül. anl. [‘] arūsperde. (117a-4)
la[‘]lūs (<i>Ar.</i>)	: Kurt. anl. zi [‘] b. (115a-21)
la[‘]ş (<i>Ar.</i>)	: Güçlük, zorluk. anl. [‘] usr. (115a-16)
la[‘]s (<i>Ar.</i>)	: Renk siyaha meyletmek. (115a-15)
la[‘]ş (<i>Ar.</i>)	: Çok yemek, çok içmek. anl. keşret-i ekl, keşret-i şürb. (115a-16)
la[‘]ṭ (<i>Ar.</i>)	: 1. Saklamak. 2. Sakınmak. (115a-17)
la[‘]ūḳ (<i>Ar.</i>)	: 1. Karıştırma. 2. Direkt mideye gönderilmeyip ağızda eritilen ilaç. (115a-18)
la[‘]ūs (<i>Ar.</i>)	: Kurt. anl. zi [‘] b. (115a-21)
lā[‘]uyet (<i>Ar.</i>)	: Sütleğen otu. (115a-23)
la[‘]vet (<i>Ar.</i>)	: Meme başınının çevresindeki karalık. c. la [‘] ā [‘] . (115a-22)

lās (<i>Far.</i>)	: Ketençöpü. anl. üstübî. (116b-17)
laşaf (<i>Ar.</i>)	: Gübre otunun diplerinde biten hıyar gibi bir nesne. (115a-1)
lasān (<i>Ar.</i>)	: Sivilce otu, kulak otu, sığır kulağı otu. (114b-24)
laşbu (<i>Ar.</i>)	: 1. Yapışmak. 2. Dar olmak. (114b-27)
laşīfi (<i>Ar.</i>)	: Sinirli yaprağın küçük türü. (115a-2)
laş (<i>Far.</i>)	: Leş. (116b-18)
lāşe (<i>Far.</i>)	: 1. Leş. 2. Omuz. 3. Yaşlı, tembel. (116b-19)
laṭaḥ (<i>Ar.</i>)	: El ayasıyla vurmak. (115a-4)
laṭaḥ (<i>Ar.</i>)	: 1. Bulaşmak. 2. Yapışmak. 3. Az nesne. anl. ḳalil. (115a-5)
laṭa^ʾ (<i>Ar.</i>)	: 1. Yapışmak. 2. Ulaşmak. (115a-3)
laṭa^ʿ (<i>Ar.</i>)	: Dudak içinde olan beyazlık. (115a-6)
laṭas (<i>Ar.</i>)	: Döğmek. anl. daḳḳ. (115a-5)
laṭāt (<i>Ar.</i>)	: Alın. anl. cebhe. (115a-4)
laṭe (<i>Ar.</i>)	: Tutmaç aşısı. (115a-4)
laṭḥ (<i>Ar.</i>)	: Buluşmak. anl. laṭḥ. (114a-1)
laṭīm (<i>Ar.</i>)	: Öksüz, yetim kişi. (115a-9)
laṭīmet (<i>Ar.</i>)	: 1. Itir koydukları kap. 2. Attar pazarı. 3. laṭā ^ʾ im. (115a-10)
laṭīṭa (<i>Ar.</i>)	: Tutmaç aşısı. anl. lāḥuṣa. (115a-7)
laṭmet (<i>Ar.</i>)	: El ayasıyla yüze vurmak. (115a-9)
laṭ^ʿ (<i>Ar.</i>)	: Yalamak. anl. laḥs. (115a-5)

laṭū (Ar.)	: 1. Yapışmak. 2. Ulaşmak. (115a-3)
lāven (Ar.)	: Hālūk denilen ot. (116a-11)
lāyī (Far.)	: Bir ağaç zamkı. (113b-7)
lāzıķ (Ar.)	: Yapışkan nesne. (114b-13)
laẓī (Ar.)	: Ateş, nār. (115a-12)
lāziverd (Far.)	: 1. Lacivert taşı. 2. Lacivert boyası. (113b-1)
lāzūķ (Ar.)	: Yaraya yapışan merhem, ilaç. (114b-13)
leb (Far.)	: Dudak. (116b-26)
leb-ā-leb (Far.)	: Silme, dopdolu. (116b-26)
lebān (Ar.)	: Göğüs. anl. şadr. (113b-18)
lebbenī (Ar.)	: Yaban havucu türüdür. (15b-12)
leben (Ar.)	: 1. Süt. c. elbān. 2. Yüksek yastıktan kaynaklanan boyun ağrısı. (113b-16)
lebenī (Far.)	: Kara günlük yağı. anl. may' a-i sāyile, şafāla. (116b-27)
leben-i ḥāmiz (Ar.)	: Yağı alınmış ekşi ayran. (113b-23)
lebenü'l-meytū' āt (Ar.)	: Sütleğen otlarının sütleri. (113b-23)
lebenü's-sevdā' (Ar.)	: Batıdan gelen bir zamk. (113b-24)
leb-ḥande (Far.)	: 1. Tebessüm etmek, sırtmak. 2. Latife, şaka. (116b-27)
lebīb (Ar.)	: Akıllı kimse. c. elbā'ün. (113b-10)
leblāb (Ar.)	: 1. Sarmaşık. 2. Karamuk denilen dağ yemişi. (113b-21)
leblāb (Far.)	: Sarmaşık. (116b-27)

leblābū'l-muştakī (Ar.)	: Kadınların sakıza koydukları çatlambak denilen kızıl taneler. (113b-24)
leblaḥ (Ar.)	: anl. ḥabbu'l-ḥusn. 113b-22)
lebs (Ar.)	: Giyecek nesne, libas. (113b-12)
lebūh (Far.)	: Süt mayası. (117a-1)
leccī (Ar.)	: Büyük deniz. (114a-8)
leceb (Far.)	: Ses, seda. (117a-1)
lecec (Far.)	: Kara karga. anl. zāḡ-ı siyāh. (117a-1)
leclāc (Ar.)	: 1. Sözü tutan, söyleyen. 2. Bir harfi iki kez söyleyen. 3. Satranç telif eden hakim. (114a-7)
leḡūr (Far.)	: 1. Irmak kenarı. 2. Kuyruksalan kuşu. (117a-10)
ledaḡ (Ar.)	: 1. Ekşilik. 2. Yalan. 3. Akrep sokmak. 4. Isırmak. (114b-3)
ledes (Ar.)	: Yalamak. anl. laḥs. (114b-3)
lefc (Far.)	: 1. Göz çapağı. 2. Burun sümüğü. (117a-5)
leff (Ar.)	: 1. Toplamak. 2. Dürmek. 3. Men etmek. (115b-5)
leff u (Ar.)	: Örtmek. anl. setr. (115b-7)
leg (Far.)	: Kırmızı boya. anl. lüg. (117a-7)
legāne (Far.)	: Bağırsak doldurması. anl. saḥḳ. (117a-8)
lehbāb (Ar.)	: Susuz kişi. anl. ʿ aṭṣān. (116a-17)
lehbət (Ar.)	: Susuzluk. (116a-17)
lehc (Ar.)	: İhtiraslı, hırslı olmak. (116a-18)
lehcet (Ar.)	: Dil, lisan. (116a-18)

lehīdet (Ar.)	: Koyu bulamaç aşısı. (116a-19)
lehlet (Ar.)	: Gevşek, zayıf nesne. (116a-20)
lehm (Ar.)	: Bir şeyi hızlıca yutmak. (116a-20)
lehnet (Ar.)	: Sabah vaktinde yenilen yemek. (116a-23)
lehv (Ar.)	: 1. Gafil olmak. 2. Meşgul olmak. 3. Oyun. <i>anl.</i> la ⁶ b. (116a-20)
lehy (Ar.)	: 1. Boğazda dilcik denilen et parçası. 2. Ağız. <i>anl.</i> fem. (116a-21)
lehz (Ar.)	: 1. Dürtmek. 2. Karıştırmak. 3. Vurmak. (116a-19)
lek (Far.)	: Kırmızı boya. (117a-18)
leklek (Far.)	: Leylek. <i>anl.</i> laqlak. (117a-9)
lektā (Far.)	: Bulamaç aşısı. (117a-9)
lektār (Far.)	: Bulamaç aşısı. (117a-9)
lelket (Ar.)	: Yoğun gövdeli olmak, etli olmak. (115b-18)
lema⁶ (Ar.)	: 1. Abanos ağacının iyisi. 2. Birbirine karışmış nesne. (120a-10)
lema⁶ ān (Ar.)	: Parıldamak, ışıldamak. (115b-25)
lemc (Ar.)	: Yemek. (115b-22)
lemḥ (Ar.)	: Nazar etmek, bakmak. (115b-22)
lems (Ar.)	: 1. Yapışmak. <i>anl.</i> mess. 2. Cima, cinsel münasebet. (115b-22)
lemy (Ar.)	: Dudak içinde olan siyahlık. (115b-26)
lengān (Far.)	: Aksırık. (117a-10)
lerş (Far.)	: Sille, tapanca. (117a-3)

lerze (<i>Far.</i>)	: 1. Titreme. 2. Titreme hastalığı. anl. ra ^ç de, ra ^ç şe. (117a-2)
lesbü (<i>Ar.</i>)	: 1. Vurmak. 2. Yalamak. 3. Yapışmış olmak. 4. Yılan, akrep sokmak. (114b-17)
lesm (<i>Ar.</i>)	: Susturmak. (114b-19)
lesnec (<i>Ar.</i>)	: Çınara benzer bir ağaç. anl. semeyye. (113b-26)
les^ç (<i>Ar.</i>)	: 1. Yılan, akrep, arı sokmak. 2. Isırmak. (114b-18)
less (<i>Ar.</i>)	: 1. Yemek. anl. ekl. 2. Yalamak. anl. lahs. (114b-16)
leşş (<i>Ar.</i>)	: Sumak. (114b-26)
leter (<i>Far.</i>)	: 1. Semiz. 2. Laubālī. (117a-9)
leth (<i>Ar.</i>)	: Açlık. anl. cū ^ç . (114a-1)
let^ʔ (<i>Ar.</i>)	: 1. Doğurmak. 2. Cinsel münasebette bulunmak, cima etmek. (113b-27)
lett (<i>Ar.</i>)	: Karmak, karıştırmak. anl. halt. (113b-27)
lettāc (<i>Ar.</i>)	: Yaban sığırı. (113b-27)
levb (<i>Ar.</i>)	: Susamak. anl. ^ç atş. (115b-27)
levġ (<i>Ar.</i>)	: 1. Ağızda bir şeyi çiğneyip yabana tükürmek. 2. Yalamak. (116a-8)
levn (<i>Ar.</i>)	: Renk. c. elvān. (116a-11)
levs (<i>Ar.</i>)	: 1. Yemek. anl. ekl. 2. Tatmak. anl. zūķ. (116a-6)
levşeb (<i>Ar.</i>)	: Kurt. anl. zi ^ʔ b. (116a-7)
levt (<i>Ar.</i>)	: 1. Yapışmak. 2. Ulaşmak. (116a-7)
levv (<i>Ar.</i>)	: Merr denilen ilaç, deva. (115b-27)

levvāḥ (<i>Ar.</i>)	: Yanmış, başkalaşmış nesne. (116a-3)
levy (<i>Ar.</i>)	: Ağrı. (116a-15)
levz (<i>Ar.</i>)	: Badem. c. elvāz. (116a-3)
levzeyenc (<i>Far.</i>)	: Bademli helva. (116a-5)
levz-i ḥalv (<i>Ar.</i>)	: Tatlı badem. (116a-4)
levz-i raṭb (<i>Ar.</i>)	: Taze çağla. (116a-4)
levzü'l-mürr (<i>Ar.</i>)	: Acı badem. (116a-5)
leyāḥaye (<i>Ar.</i>)	: Karıştırmak. (116a-27)
leygūs (<i>Ar.</i>)	: Mürr denilen acı zamk. (113b-15)
leyḳ (<i>Ar.</i>)	: Layık olmak, liyakat. (116b-3)
leyl (<i>Ar.</i>)	: Gece. c. leyāl. (116b-3)
leyl (<i>Ar.</i>)	: 1. Ocakta kül içinde pişen ekmek. 2. Hararet. (120a-9)
leylāf (<i>Ar.</i>)	: Leylak çiçeği. (116b-11)
leylet (<i>Ar.</i>)	: 1. Ocakta kül içinde pişen ekmek. 2. Hararet. (120a-9)
leylil (<i>Ar.</i>)	: 1. Yukarı dişlerin kısası. 2. Yukarı dişlerin ağız içine doğru olması. (116b-5)
leymūn (<i>Ar.</i>)	: Limon. (116b-4)
leymūniyūn (<i>Yun.</i>)	: Kuzu kulağının irisi. (116b-8)
leynec (<i>Ar.</i>)	: Çivit. (116b-8)
leys (<i>Ar.</i>)	: Arslan. anl. esed. (116a-)
leyşerğas (<i>Yun.</i>)	: Unutmak. (116a26-)

leyt (Ar.)	: Ulaşmak. (116a-27)
leyy (Ar.)	: 1. İlaç yapmak. 2. āciz olmak. 3. Dil ile bir şeye vurup boğazına takmak. (116a-24)
lezāku'z-zeheb (Ar.)	: Aşk denilen zamk. (114b-9)
lezār (Ar.)	: Tat, lezzet. (114b-7)
lezāret (Ar.)	: Tat, lezzet. (114b-7)
lezc (Ar.)	: 1. Dayanacak olmak. 2. Çekilip uzamak. (114b-11)
lezc (Far.)	: Şaşı. anl. aḥvel. (117a-3)
lezek (Ar.)	: Yara etinin iyileşmesi. (114b-14)
leziz tatlı (Ar.)	: Tatlı. (114b-8)
lezlād (Ar.)	: Kurt. (114b-9)
lezlezele (Ar.)	: Yılanın hareket etmesi. anl. ızırābü'l-ḥayye. (115a-11)
lezūcet (Ar.)	: 1. Dayanıklılık. 2. Çekilip uzamak. (114b-12)
lezūk (Ar.)	: Yapışkan nesne. (114b-13)
lezz (Ar.)	: 1. Uyku. 2. Tatlı ve leziz nesne. (114b-5)
lezzet (Ar.)	: Her nesnenin yenilmesi iyi olmak, lezzet. c. lezzāt. (114b-6)
lihā' (Ar.)	: Ağaç kabuğu. anl. kışr-ı şecer. (114a-10)
lih̄yetü'l-fül (Ar.)	: Dev sakalı otu. (114a-21)
lih̄yetü'l-ḥimār (Ar.)	: Baldırı kara. anl. per-i siyāvuşān. (114a-20)
lih̄yetü't-tis (Ar.)	: Teke sakalı otu. anl. yemlük. (114a-19)
libak (Ar.)	: Akıllı, hünerli kişi. (113b-14)

liban (Ar.)	: Hardala benzer bir ot. anl. ħardal-ı berrī. (113b-13)
libān (Ar.)	: 1. Anne sütü. 2. Rıza. (113b-18)
libās (Ar.)	: Giyecek, örtünecek nesne. (113b-12)
libd (Ar.)	: Keçe. (113b-11)
libīķ (Ar.)	: Akıllı, hünerli kişi. (113b-14)
lif (Ar.)	: Hurma çöpü. (116b-3)
lif (Far.)	: 1. Tel tel olan ot. 2. Hurma kökü. anl. dellāklar lifi, ebkīr. (117a-14)
lifāfet (Ar.)	: Sargı. c. lefāyif. (115b-8)
lift (Ar.)	: Şalgam. (115b-5)
liftiyyet (Ar.)	: Şalgam aşısı. (115b-6)
ligāt (Ar.)	: Ses, seda. (115a-27)
liḥāf (Ar.)	: Örtü. c. luhuf. (114a-13)
liḥāz (Ar.)	: Mülahaza etmek. (114a-11)
liḥyat (Ar.)	: Sakal. c. luḥī. (114a-19)
lihzet (Ar.)	: Çene. (116a-20)
lik (Ar.)	: Karıştırmak. anl. ḫalt. (113b-15)
likş (Far.)	: Kurdeşen hastalığı. (117a-12)
likūt (Ar.)	: İlk cinsel münasebette hamile olan kadın. (115b-15)
lime-i gūş (Far.)	: Keş denilen yemek. (117a-15)
limt (Ar.)	: Kulağa girmiş saç c. limām. (115b-21)

līmūn (<i>Far.</i>)	: Limon. (117a-15)
limūnā (<i>Far.</i>)	: Limon suyu. (117a-15)
limūn-āb (<i>Far.</i>)	: Limon suyu. (117a-15)
linc (<i>Far.</i>)	: Bir şeyi çıkarıp dışarı götürmek. (117a-13)
ling (<i>Far.</i>)	: anl. baldırsağ. (117a-13)
līpā (<i>Far.</i>)	: anl. şirden. (117a-14)
lisān (<i>Ar.</i>)	: Dil. c. elsinet. (114b-19)
lisānū'l-baḥr (<i>Ar.</i>)	: Merkep balığı. anl. sībyā. (114b-24)
lisānū'l-fers (<i>Ar.</i>)	: Mersin yaprağına benzer küçük, yumuşak bir ot. (114b-22)
lisānū'l-ḥamel (<i>Ar.</i>)	: Sınırlı yaprak, bağa yaprağı. (114b-20)
lisānū'l-ḥayye (<i>Ar.</i>)	: Yılan dili. (114b-23)
lisānū'l-ibil (<i>Ar.</i>)	: Deve dili otu. (114b-22)
lisānū'l-kelb (<i>Ar.</i>)	: İt dili otu. (114b-20)
lisānū'l-ʿaşāfir (<i>Ar.</i>)	: Kuş dili denilen nesne, dişbudak ağacının yemişi. (114b-21)
lisānū'l-ʿuṣfūr (<i>Far.</i>)	: Dişbudak ağacına benzer bir ağaç. (117a-11)
lisānū's-sabʿ (<i>Ar.</i>)	: Yırtıcı dili otu. (114b-24)
lisānū'ş-ṣevr (<i>Ar.</i>)	: Sığır dili. anl. lisānū'ş-ṣevr. (114b-23)
lišt (<i>Ar.</i>)	: Diş diplerinin eti, dişler arasındaki et. anl. ʿ umr. c. liṣāt, leṣī. (114a-4)
lišīne (<i>Far.</i>)	: Egzama hastalığı. (117a-12)
līt (<i>Ar.</i>)	: Boyun, gerdanlık kısmı. (116 a-26)

liyāk (Ar.)	: Mürekkep. anl. midād. (116b-3)
liyākat (Ar.)	: Layık olmak, liyakat. (116b-3)
liyān (Ar.)	: Yumuşaklık. anl. mülāyenet. (116b-5)
liyā' (Ar.)	: Nohuta benzer bir bitki. (116a-25)
liyāt (Ar.)	: Tükürük. (116b-2)
liyakat (Ar.)	: Mürekkep. anl. midād. (116b-3)
liymūniye (Ar.)	: Etlı bir yemek türü. (116b-8)
liyn (Ar.)	: Yumuşaklık. (116b-5)
liynānūṭan (Ar.)	: Günlük ağacı. (116b-7)
liynet (Ar.)	: Yumuşaklık. (116b-5)
liyṭ (Ar.)	: Her nesnenin rengi. (116b-1)
liyṭet (Ar.)	: Kamış kabuğu. anl. kıṣretü'l-kaṣab. (116b-1)
lizām (Ar.)	: Lazım olmak, icap etmek. (114b-15)
loḳma (Far.)	: 1. Lokma tatlısı. 2. Herkesin ağızında çiğnediği parça. (117a-17)
lotus (Yun.)	: Nilüfer cinsinden birçok bitkiye verilen genel ad. (116a-13)
lubāḫiyyet (Ar.)	: Yaradılışı tamam olan kadın. anl. mer'etün tāmmetü'l-ḫılkat. (113b-10)
lubb (Ar.)	: Akıl. c. elbābün. (113b-8)
lubbāte (Ar.)	: Kepenek. (113b-14)
lubnī (Ar.)	: 1. Bal gibi yapışık, pis ve sütü olan bir ağaç. 2. Zamka benzer bir nesne. anl. maya' a, aṣtarek, 'asi lubnī. (113b-19)

lūbya (<i>Far.</i>)	: Börülce. (117a-19)
lūbye (<i>Far.</i>)	: Börülce. (117a-19)
lūc (<i>Far.</i>)	: Eğri gözlü kişi, şaşı. anl. şel, aḥvel. (117a-19)
ludānet (<i>Ar.</i>)	: Yumuşaklık. (114b-4)
ludūnet (<i>Ar.</i>)	: Yumuşaklık. (114b-4)
lūf (<i>Far.</i>)	: Bir ot türü, yılan yastığı, ayı pancarı, kurt kulağı, kulancak çevki. (117a-21)
lūfā (<i>Ar.</i>)	: Turşuda kullanılan kaya koruğu. (116a-15)
lufā (<i>Far.</i>)	: Kaya koruğu otu. anl. ḥayy-i ʿālem. (117a-22)
lufān (<i>Ar.</i>)	: Ekşi nar. anl. rummān. (115b-8)
luḡām (<i>Ar.</i>)	: Zevāt-ı ḥāfirden olan bir hayvan. (115b-1)
luḡat (<i>Ar.</i>)	: Ses, seda. c. laḡī. (115a-26)
luḡd (<i>Ar.</i>)	: Çene ile boyun arasında olan et. c. alḡāʿ. (115a-26)
luḡnūn (<i>Ar.</i>)	: Çene ile boyun arasında olan et. anl. luḡdūd. c. leḡānīn. (115b-2)
lūḥ (<i>Far.</i>)	: Hasır otu. (117a-20)
luḥcet (<i>Ar.</i>)	: Kuşluk yemeği. (116a-19)
luḥket (<i>Ar.</i>)	: Kelere benzer bir hayvan. (114a-13)
luḥm (<i>Ar.</i>)	: Bir deniz balığı türü. anl. gūsec. (114a-26)
luḡāknişā (<i>Ar.</i>)	: Kıla benzer çok acı bir kök. (116a-14)
luḡās (<i>Yun.</i>)	: Bir yemiş türü. (116a-14)
lūḡat (<i>Ar.</i>)	: Kaymak. anl. zūbde. (116a-10)

luḳḳāḥ (Ar.)	: Hoş kokulu bir ot. (115b-10)
luḳmet (Ar.)	: 1. Yutmak. 2. Bir yudum yemek. (115b-14)
luḳzūf (Ar.)	: Üzüm çöpü. (115b-11)
lumāzet (Ar.)	: Ağızda kalan yemek. (115b-25)
lumzat (Ar.)	: Bir parça yemek. (115b-24)
lu‘āb (Ar.)	: Salya. (115a-12)
lu‘āt (Ar.)	: Yumuşak yaş ot. (115a-17)
lu‘ḳat (Ar.)	: Kaşıkla alınan nesne. (115a-20)
lū‘lū (Far.)	: İnci. c. le‘ālī. (117a-23)
lu‘lu‘u (Far.)	: İnci. c. le‘ālī. (113a-27)
lu‘ūb (Far.)	: Susamak. (113a-26)
lu‘ūḳāt (Ar.)	: Sürat. (115a-20)
lu‘ūḳat (Far.)	: Uyku ağırlığı. (113a-26)
lūr (Ar.)	: Lor peyniri. anl. cūbnū'l-maṭbūḥ. (116a-5)
lūr (Far.)	: Bir tür peynir. anl. kerīṣ. (117a-20)
lūrī (Far.)	: Bir büyük kuş. (117a-21)
lusīmā hayūs (Ar.)	: Altın kamışı (116a-14)
luṣḳ (Ar.)	: Yapışmak. (114b-19)
luṣṣā‘ ata (Ar.)	: Hindiba otu. (115a-1)
luṣṣūḡ (Ar.)	: Kemik üstündeki derinin zayıflıktan kuruması. (114b-27)
luṣṣuḳ (Ar.)	: 1. Yapışmak. 2. Ulaşmak. (115a-2)
lusüb (Ar.)	: Yapışmış olmak. anl. luzüb. (114b-18)

luşūk (<i>Ar.</i>)	: 1. Yapışmak. 2. Ulaşmak. (115a-2)
lusūk (<i>Ar.</i>)	: Yapışmak. (114b-19)
luţf (<i>Ar.</i>)	: 1. Bir nesnenin küçüklüğü. anl. şıgaru'ş-şey'. 2. Lütuf. c. elţāf. (115a-7)
luţluḥūm (<i>Ar.</i>)	: Lezzeti dönmüş, başkalaşmış su. (80b-12)
luţluţ (<i>Ar.</i>)	: Kokar çürük diş. (115a-8)
luvāset (<i>Ar.</i>)	: Bir lokma yemek. (116a-6)
luvba' (<i>Ar.</i>)	: Börülce. (116a-2)
luvbiyā' (<i>Ar.</i>)	: Börülce. (116a-1)
lūvf (<i>Ar.</i>)	: Yılan yastığı, yılan bacağı, fil kulağı otu. (116a-8)
luvfa-ca' de (<i>Ar.</i>)	: anl. Kalkāş. (116a-10)
luvfu'l-ḥabt (<i>Ar.</i>)	: Horoz otu. (116a-9)
luvh (<i>Ar.</i>)	: 1. Tahta. 2. Omuz kürkü. anl. ketf. (116a-2)
luvset (<i>Ar.</i>)	: Zayıflık. (116a-2)
lurvāb (<i>Ar.</i>)	: Susamak. anl. ' atş. (115b-27)
lūzīne (<i>Far.</i>)	: 1. Bademli helva. 2. Kadayıf. (117a-10)
luz' (<i>Ar.</i>)	: Yakmak. (114b-8)
luzūb (<i>Ar.</i>)	: 1. Yapışmak. 2. Sabit olmak. (114b-10)
luzūk (<i>Ar.</i>)	: 1. Yapışmak. 2. Ulaşmak. (114b-13)
luzūkat (<i>Ar.</i>)	: 1. Yapışmak. 2. Ulaşmak. (114b-13)
luzūm (<i>Ar.</i>)	: Lazım olmak. (114b-15)
lūbābet (<i>Ar.</i>)	: Zeyrek, hünerli, akıllı olmak. (113b-10)

lübān (<i>Ar.</i>)	: 1. Günlük, kendir. anl. cāve. 2. Bir büyük ağaç. (113b-17)
lübni (<i>Far.</i>)	: Akıcı maya. (117a-116)
lübs (<i>Ar.</i>)	: Giymek. (113b-12)
lüce (<i>Ar.</i>)	: Derin, büyük su. (114a-7)
lüceyn (<i>Ar.</i>)	: Gümüş. anl. fızza. (114a-8)
lüffāc (<i>Ar.</i>)	: Hoş kokulu bir ot. anl. şemeratü'l-yebrüh'ş-şanem (115b-6)
lüknet (<i>Ar.</i>)	: Dilde olan pelteklik. anl. 'acmetün fi'l-lisān. c. leken. (115b-19)
lü'lü' (<i>Ar.</i>)	: İnci. (116a-12)
lüssed (<i>Ar.</i>)	: Yalamak, emmek. (114b-18)
lütne (<i>Ar.</i>)	: Dişi kirpi. anl. ünşāü'l-қанāfiz. (114a-1)
mābertağ (<i>Far.</i>)	: Bir ilaç türü. (117b-24)
mābyā (<i>Far.</i>)	: Göze su inmesi. (117a-25)
māde (<i>Far.</i>)	: Dişi. anl. ünşā. (121a-18)
mādegāv (<i>Far.</i>)	: Dişi sığır, inek. (121a-19)
māderyūn (<i>Far.</i>)	: Sirke ile turşusu yapılan çeşer otu. (121a-19)
mādeyān (<i>Far.</i>)	: Kısarak. anl. yūned. (121a-19)
māfeş (<i>Far.</i>)	: Yumurta lokması. (117b-15)
mafūk (<i>Ar.</i>)	: Akli ve düşüncesi zayıf olan. (119b-16)
mafyağ (<i>Ar.</i>)	: Akli ve düşüncesi zayıf olan. (119b-16)
mağ (<i>Far.</i>)	: Derin. anl. jerf, 'amīk. (121b-20)

māġ (<i>Far.</i>)	: Su üzerinde yürüyen kara böcek. (121b-3)
maġāfir (<i>Ar.</i>)	: Ağaçlar üzerine düşen bal gibi bir nesne. anl. terencebīn, şekerü'l- ^ç aşar. (119b-15)
maġāk (<i>Far.</i>)	: Çukur. (121b-20)
maganda (<i>Far.</i>)	: 1. Kir, pas. 2. Ur, şiş. anl. sal' a. (121b-22)
maġāş (<i>Ar.</i>)	: 1. Yaban anarının kökü. 2. Pire otu. (119b-13)
maġd (<i>Ar.</i>)	: Patlıcan. anl. lafāha, kemāh. (119b-14)
maġmūset (<i>Ar.</i>)	: Patlıcan kalyesi. (119b-16)
maġnasā (<i>Ar.</i>)	: Filiz denilen bir taş. (119b-15)
maġre (<i>Ar.</i>)	: Aşı toprağının bir cinsi. (119b-12)
māġur (<i>Far.</i>)	: Keçi. (117b-24)
maġz (<i>Ar.</i>)	: 1. Göbek borusu. 2. Yürek sancısı. (119b-15)
maġz (<i>Far.</i>)	: 1. Dimağ. 2. Kemik iliği. anl. muḥḥ. (121b-21)
maġzpūşt (<i>Far.</i>)	: Omurga iliği, murdar ilik. (121b-22)
māḥ (<i>Far.</i>)	: Yumurta akı. (118a-12)
māḥaşal (<i>Far.</i>)	: Teft-i yezdī denen acı bir kök. (117b-27)
māḥī (<i>Far.</i>)	: Balık. (121b-9)
māḥiçe (<i>Far.</i>)	: Hamurlu bir yemek türü. anl. māheçi. (121b-9)
māḥī-ebe (<i>Far.</i>)	: Balık pisliği. anl. şahnāt. (121b-9)
māḥimār (<i>Far.</i>)	: Yılan balığı. (121b-11)
māḥir (<i>Ar.</i>)	: Hünerli, akıllı kişi. (117a-26)
māḥir (<i>Ar.</i>)	: Hünerli, usta, akıllı kimse. (120b-27)
māḥirize (<i>Far.</i>)	: Hamsi balığı. (121b-10)

maḥīzehr (<i>Far.</i>)	: Balık otu. (117a-26)
māḥīzehrec (<i>Far.</i>)	: Sığır kuyruğu. (121b-10)
māḥīzherc (<i>Far.</i>)	: Balık otu, sığır kuyruğu, balık ağusu. (117b-9)
māḥīzūr (<i>Far.</i>)	: Balıkçıl kuşu. (121b-10)
maḥlab (<i>Far.</i>)	: Azerbaycandan gelen ufacık taneler. (118a-14)
maḥlab-ı felbere (<i>Far.</i>)	: İhlamur ağacı. (118a-15)
maḥlaşa (<i>Ar.</i>)	: Hüdühüd başı. (118a-19)
maḥlaşa²-i ekber (<i>Ar.</i>)	: Ma ^c cünuna sūtarā denilir. (118a-22)
maḥmaż (<i>Far.</i>)	: 1. Yoğurt. 2. Halis, saf nesne. (118a-13)
maḥmūde (<i>Far.</i>)	: Sütleğen, müşhil. anl. saḥmūlyā. (118a-16)
maḥmūm (<i>Far.</i>)	: Isıtma tutmuş kimse. (118a-12)
māh-pervīn (<i>Far.</i>)	: Zehirleri atmada kullanılan cüdvār denilen bir ilaç. (121b-7)
maḥrūs (<i>Far.</i>)	: Kasnı ağacı. (118a-15)
maḥrūt (<i>Far.</i>)	: Kasnı ağacının kökü, ağacına incidān denir. (118a-14)
māhterc (<i>Far.</i>)	: Balık sütleğeni anl. māh-i zehrec. (117b-20)
māhūdane (<i>Far.</i>)	: anl. ḥabbü'l-mülük. (117a-26)
māhudāne (<i>Far.</i>)	: 1. Habbü'l-mülük denilen ilaç, deva. 2. Şāh-dāne denilen müşhil. (121b-8)
māk (<i>Ar.</i>)	: Göz pınarı. (119b-20)
maḥal (<i>Ar.</i>)	: Maḥal-i azrāk denilen zamk. anl. maḥāl-ı mekkī. (119b-24)
maḥallet (<i>Ar.</i>)	: Gözün akı ve karası. (119b-20)

maḳbelet (<i>Ar.</i>)	: Karşı karşı, yüz yüze olmak. (119b-23)
maḳdanūs (<i>Ar.</i>)	: Maydanoz. (119b-26)
mākeyān (<i>Far.</i>)	: Tavuk. anl. decāce. (121b-3)
maḳlayā (<i>Far.</i>)	: Buğday, nohut, pirinç, bakla, çükündür, soğan, şalgam, kereviz, kelem, kendene ile pişen, et, köfte, munbar veya kuyruk. (122b-4)
maḳlūye (<i>Ar.</i>)	: Un ve yumurta ile pişirilen bir yemek. (119b-26)
mal (<i>Ar.</i>)	: 1. Tekür balığı. 2. Şarap. (120a-15)
mālāmāl (<i>Far.</i>)	: Dopdolu. (121b-4)
mālgāne (<i>Far.</i>)	: Kuru helva. (121b-4)
malī (<i>Yun.</i>)	: Bal. (117b-18)
māl-i ḥulyā (<i>Ar.</i>)	: 1. Türlü türlü düşüncelerde bulunmak. 2. Her daim hüznü melül olmak. 3. Pişmanlık. 4. Kokulu olmak. (120a-1)
māl-i ḥulyā (<i>Far.</i>)	: Vesvese, karasevda, boş hayaller. (117b-21)
malīḥulyā (<i>Far.</i>)	: Kara sevda, vesvese, boş hayaller. (121a-16)
mālik (<i>Far.</i>)	: Su kuşu. (117b-25)
mālikü'l-ḥarīn (<i>Far.</i>)	: Balıkçıl kuşu. (117b-25)
malsufelen (<i>Yun.</i>)	: Oğul otu. anl. bādrenbüye. (117b-18)
maḳṭā (<i>Ar.</i>)	: Çoban tarağı. (120a-15)
malūḥyā (<i>Ar.</i>)	: Ebegümece otu. (120a-13)
malūnyā (<i>Yun.</i>)	: 1. Uzun kavun. 2. Uzun hıyar. (120a-14)
mālūs (<i>Far.</i>)	: 1. Bir tür helva. 2. Yeşil kertenkele. anl. sam-ı ebrāş. (121b-5)

mālyaz (<i>Far.</i>)	: İpek. (121b-7)
māmeyrān (<i>Far.</i>)	: İlaç için kullanılan bir ot türü. (121b-6)
māmeyrān-ı kebīr (<i>Far.</i>)	: Karamuk kökü. anl. ‘arvaku’ş-şıfr. (117b-8)
māmeyşā (<i>Far.</i>)	: Bir ot türü. (121b-6)
māmūniyye (<i>Far.</i>)	: Şekerli bir helva türü. (121b-5)
māmyaşā (<i>Far.</i>)	: Sarılık otu, māmyaşā otu. (117b-5)
mānehsetān (<i>Far.</i>)	: sādec-i hindī. (117b-9)
māniyāver ’i’l-kelb māniyā (<i>Yun.</i>)	: Yırtıcılar divaneliği. anl. cunūn-ı şeb’i. (117b-22)
mā’ (<i>Far.</i>)	: Su. c. miyāh, emvāh. (117a-25)
ma’ cūnu’l-kırmız (<i>Ar.</i>)	: Kırmız böceği macunu. (119b-1)
ma’ d (<i>Ar.</i>)	: Tilki taşığı. anl. ḥāşiyü’s-sa’leb. (119b-10)
ma’ det (<i>Ar.</i>)	: Kursak. (119a-25)
mā’-i nūn (<i>Far.</i>)	: Balık suyu. (117b-1)
ma’ in (<i>Ar.</i>)	: Māderyūn (Turşu yapımında da kullanılan çeşer otu). (119b-10)
ma’ kār (<i>Ar.</i>)	: Erik zamkı. (119b-10)
mā’ mūn (<i>Far.</i>)	: Kekik çeşidi. anl. ḥāşā. (117b-14)
ma’ şab (<i>Ar.</i>)	: Kan alırken damarı bağlayan kayış. (119b-1)
ma’ tūh (<i>Ar.</i>)	: Akıl noksanlığı. (119a-26)
mā’ü’l- karāḫīn (<i>Far.</i>)	: Bal suyu. (117b-2)
mā’ü’l-baḥr (<i>Far.</i>)	: Deniz suyu. (117a-27)
mā’ü’l-cūbn (<i>Far.</i>)	: Peynir suyu. (117a-27)
mā’ü’l-ḥiyār (<i>Far.</i>)	: Tatlı hıyar suyu. (117b-1)

mā'ü'l-ḳadāḥ (<i>Far.</i>)	: Turunç çiçeği suyu, çiçek suyu. (117b-17)
mā'ü'l-ḳamḳam (<i>Far.</i>)	: Makat, rahim hastalıklarının tedavisinde kullanılan içine oturulan su. (117b-15)
mā'ü'l-verd (<i>Ar.</i>)	: Gül suyu. (117b-1)
mā'ü'l-verd (<i>Ar.</i>)	: Gül suyu. (120b-17)
ma'ü's-ša'ir (<i>Far.</i>)	: Arpa suyu. (117a-27)
ma'z (<i>Ar.</i>)	: Keçi. (119a-27)
mār (<i>Far.</i>)	: Yılan. (121a-20)
marāz (<i>Ar.</i>)	: Hastalık. c. emrāz. (118b-23)
marāzī (<i>Far.</i>)	: 1. Hastalık. 2. Bir ilaç türü. (121b-13)
marāzu'l-hādd (<i>Ar.</i>)	: Hastalığın sonu. c. ḥudūd. (118b-23)
marḳūpe (<i>Far.</i>)	: Bir tür ot, helyün otu. (117b-18)
marḳūye (<i>Far.</i>)	: 1. Sarı çiçeği olan bir ot türü, yılan bacağı. 2. Bir ağaç türü. (121a-20)
māren (<i>Far.</i>)	: Yarpuz çeşidi. (117b-20)
māreyye (<i>Far.</i>)	: 1. Zayıf öküz. 2. Zayıf. 3. Dişi koyun. (117b-12)
mārgeran (<i>Far.</i>)	: Yavuz yılanlar. (121a-23)
marḥ (<i>Ar.</i>)	: 'Unnab ağacı ile birbirine sürüldüğünde yanıcı bir su çıkan yeşil bir ağacın erkeği. (118b-6)
mār-ı māhī (<i>Far.</i>)	: Yılan balığı. anl. mār-hiç. (121a-23)
mārḳaşıṣā (<i>Far.</i>)	: Uzar otu. (121a-21)
marḳat (<i>Ar.</i>)	: Çorba. c. maraḳ. (118b-24)
mārkiyū (<i>Hint.</i>)	: anl. emarḳūye. 117b-26)

marmābīc (<i>Far.</i>)	: Yılan balığı. (117b-19)
mār-muhre (<i>Far.</i>)	: Büyük yılanların başında olan siyah, faydalı bir cevher. (121a-23)
marsinan (<i>Far.</i>)	: 1. Hastahane. 2. Yılanlık, yılan olan yer. (121a-22)
mārūy (<i>Far.</i>)	: Kırmızı nesne. anl. surh. (121a-21)
māryane (<i>Far.</i>)	: 1. Bir helva türü. 2. Şekerpare. (121a-25)
mās (<i>Far.</i>)	: Elmas denilen kıymetli bir taş. (121a-27)
mās (<i>Far.</i>)	: Elmas taşı. (117b-12)
maserī (<i>Far.</i>)	: Kurdeşeni denilen hastalık, kızıl olur ve çok kaşınır, sıkıntı verir. (117b-3)
māset (<i>Far.</i>)	: Ekşi süt. (117b-2)
māset (<i>Far.</i>)	: Yoğurt. (117b-27)
maşilliyyet (<i>Ar.</i>)	: 1. Tarhana aşısı. 2. Koruk aşısı. (119a-14)
maşka^c (<i>Ar.</i>)	: Hoş dilli ve yüksek sesli kişi. c. maşākı ^c . (119a-13)
maşkūven (<i>Far.</i>)	: Reyhan, şahsefrem fesleğeni gibi bir yaprak. (117b-13)
maşl (<i>Ar.</i>)	: 1. Peynir suyu. 2. Peynir kurdu. anl. katuk, keşe. (119a-13)
maş^c (<i>Ar.</i>)	: Muşmula. (119a-14)
māst (<i>Far.</i>)	: Yoğurt. (121b-2)
māstva (<i>Far.</i>)	: 1. Yoğurtlu aş. 2. Bozca aş. (121b-2)
maştabā (<i>Ar.</i>)	: Bozca aşısı denilen koyu bir çorba. (119a-15)

maşūs (Ar.)	: Sirke ve korukla pişirilen bir çorba. (119a-15)
maşūş (Far.)	: 1. Kuşlar doldurması. 2. Güvercin yavrusu. (121b-19)
māş (Far.)	: Mercimek. (117a-27)
māş (Far.)	: Mercimek. (117b-10)
māşak (Far.)	: Elek, kalbur. (121b-3)
māşayā (Far.)	: Gelincik çiçeği çeşidi. anl. argāmūnī. (117b-7)
māşerā (Far.)	: İnsana sersemlik veren bir hastalık. (117b-21)
māşeye (Far.)	: Mercimekten pişirilip terbiye edilen ciğere, göğüse, öksürüğe faydalı bir deva. (117b-11)
māşeyrī (Far.)	: Bir verem türüdür, genellikle burun ucundan çıkar. (117b-5)
māş-ı hindī (Far.)	: Az, azlık. (117b-10)
matrab (Far.)	: Isıtma, humma. anl. teb. (121b-11)
maṭarkat (Ar.)	: Çekiç. c. maṭāriḳ. (119a-19)
maṭbaḥan (Ar.)	: Büryan, kavurma. (119a-22)
maṭbaḥşā (Ar.)	: Badem artığı. (119a-21)
maṭbūḥ (Ar.)	: 1. Kaynatılmış veya haşlanmış ilaç. 2. Pişirilmiş yemek. (119a-21)
maṭsāt (Ar.)	: Ahsırtmaç otları. (119a-22)
māṭūyḳūn (Far.)	: Kana denilen zamkın ağacı. (117b-19)
maṭvā' (Ar.)	: Gerinmek. (119a-19)
mā-verd (Ar.)	: Gül suyu. (120b-17)
māz (Far.)	: Her nesnenin yarığı. anl. segāf. (121a-25)

mazaryūn (<i>Far.</i>)	: Sütleğen türü. anl. ḥāmālāvan. (117b-6)
māzen (<i>Ar.</i>)	: Karınca yumurtası. anl. beyzü'n-nemle. (118b-26)
māzeryūn (<i>Far.</i>)	: Çeşer otu. anl. māderyūn. (121a-26)
mazġ (<i>Ar.</i>)	: 1. Böğürtlen diken. 2. Īnc denilen yemiş. (119a-18)
maẓīr (<i>Ar.</i>)	: Limon ile yapılan ekşi bir perhiz çorbası. (119a-18)
maẓīrat (<i>Ar.</i>)	: 1. Ayran aşı. 2. Tavuk aşı. (119a-17)
mazu (<i>Far.</i>)	: Meşe palamudunun yemişi, mazı. (121a-26)
māzyāne (<i>Far.</i>)	: Bir helva türü. anl. meşāş. (121a-27)
maẓẓ (<i>Ar.</i>)	: Yaban narı. (119a-18)
mebẓa^ç (<i>Far.</i>)	: Kan alacak neşter. anl. menbera ^ç . c. mebāẓī ^ç . (118a-2)
mec (<i>Far.</i>)	: Mercimek. anl. māş. (118a-10)
mecbūb (<i>Far.</i>)	: Hayası ve penisi kesilmiş. (118a-9)
mecmet (<i>Far.</i>)	: Kan alma şişesi. (118a-10)
mecnec (<i>Far.</i>)	: Reyhan çeşidi. anl. hoş-nazar. (118a-10)
mecnūn (<i>Far.</i>)	: Divane, mecnun. c. mecānīn. (118a-9)
medd (<i>Ar.</i>)	: 1. Çekmek. 2. Ziyade olmak. (118a-24)
medhebū'l-kelb (<i>Ar.</i>)	: Nazar otu. anl. elsin. (118a-27)
medķafāt (<i>Ar.</i>)	: Tavuk etinden yapılan bir tür yemek. (118b-1)
medķakāt (<i>Ar.</i>)	: Siyah mürekkep. (118a-27)
mednec (<i>Far.</i>)	: Akli gitmiş, divane, şeyda. (121b-12)

mefrah (<i>Ar.</i>)	: 1. Sığır dili. 2. Cevherî macunlar. (119b-17)
mefrahu'l-ğalb (<i>Ar.</i>)	: Gönlü mutlu eden ilaç. (119b-17)
megel (<i>Far.</i>)	: İnsan boğazına giden sülük. anl. 'alağ. (121b-24)
meges (<i>Far.</i>)	: Sinek. anl. zübâb. (121b-23)
mehâ (<i>Ar.</i>)	: Denizlerde bulunan sırçanın bir türü. (121a-3)
mehâret (<i>Ar.</i>)	: Zeyreklik, hünerlilik. (120b-27)
mehbel (<i>Ar.</i>)	: Rahim, oğlan yatağı. (120b-25)
mehed (<i>Ar.</i>)	: Beşik. c. mühüd. (120b-27)
mehl (<i>Ar.</i>)	: 1. Erteleme. 2. Mühlet, süre. c. mühül, emhâl. (121a-1)
mehlebiyye (<i>Ar.</i>)	: Bir yemek türü. (121a-4)
mehmûs (<i>Ar.</i>)	: Gizlenmiş nesne. (121a-2)
mehyî (<i>Ar.</i>)	: Billur ve çakmak taşına benzer bir taş. (121a-4)
melâhat (<i>Ar.</i>)	: Tuzluluk. (120a-3)
melâkahat (<i>Ar.</i>)	: Hamile olmak. (120a-6)
melaltahî (<i>Ar.</i>)	: Sakalı gelmiş yiğit. (120a-1)
mela' katü'l-edviyet (<i>Ar.</i>)	: Bir miskal. (120a-5)
meleğ (<i>Far.</i>)	: 1. Çekirge. anl. cerâd. 2. Batman, iki yüz altmış dirhem. 3. Kudret helvası. anl. terengebîn. (121b-24)
mele'ân (<i>Ar.</i>)	: El ile vurulan yerin yarası. (120a-7)
melîğ (<i>Ar.</i>)	: Büyük sıçan dikenî. (120a-16)
melîğ (<i>Ar.</i>)	: Güzel olan kimse. c. milâğ. (119b-27)

melīn (<i>Ar.</i>)	: Gūftere. (120a-16)
melk (<i>Ar.</i>)	: Boyamada kullanılan kızıl bir nesne. (115b-16)
melķūḥa (<i>Ar.</i>)	: Anne karnında olan çocuk. c. melākīḥ. (120a-5)
mellaḥ (<i>Ar.</i>)	: Yemeğe tuz koymak. (120a-3)
mellāk (<i>Ar.</i>)	: Yemekten kaynaklanan zaaf, gevşeklik. (120a-7)
mel‘ akātü'l-‘asel (<i>Ar.</i>)	: Dört miskal. (120a-4)
melvāḥ (<i>Ar.</i>)	: Ayıt ağacı gibi beyazlı siyahlı noktaları olan şam devası. (120a-13)
melvān (<i>Ar.</i>)	: Gece gündüz. anl. kīl ve nehār. (120a-11)
mely (<i>Ar.</i>)	: Uzun zaman. (120a-12)
memķūriyye (<i>Ar.</i>)	: Tavuk etiyle pişirilen bir tür yemek. (120a-19)
memsek (<i>Ar.</i>)	: Bir tür göz ilacı. (120a-18)
memsekü'l-edvāḥ (<i>Ar.</i>)	: Karabaş çiçeği anl. ķaraķan. (120a-18)
memzūc (<i>Ar.</i>)	: Su ile karışmış şarap. (120a-17)
menām (<i>Ar.</i>)	: 1. Uyumak. 2. Uyunacak yer. c. menāmāt. (120b-6)
menā’ (<i>Ar.</i>)	: Bir ölçü birimi, batman. c. emnā’. (120a-25)
menbūd (<i>Ar.</i>)	: Annesi tarafından terkedilmiş çocuk. (120b-1)
menc (<i>Ar.</i>)	: 1. Bezr-i benc denilen tohum. 2. Acı badem ağacı. (120b-7)
mencek (<i>Far.</i>)	: Hokkabazların gösterdiği hileli oyunlar. anl. şa‘ beze. (121b-26)
mencū (<i>Far.</i>)	: Mercimek. anl. ‘ades. (121b-27)
mencūşe (<i>Ar.</i>)	: Anadolu sümbülü. (120b-8)

menderāgūş (<i>Ar.</i>)	: Yebrūh kökü. (120b-8)
mendlī (<i>Ar.</i>)	: Öd ağacı türü. (120b-9)
menfa'at (<i>Ar.</i>)	: Faydalanmak. c. menāfi'. (120b-4)
menhız (<i>Ar.</i>)	: Bozan deliği, bozan avucu. c. menāhur. (120a-20)
menī (<i>Ar.</i>)	: Dölsuyu. anl. nefsi. (120a-19)
meniyyet (<i>Ar.</i>)	: Ölüm. anl. mevt. (120a-27)
menkeb (<i>Ar.</i>)	: Omuz başı. anl. 'azmü'l-'aşnad ve'l-ketf. c. münākib. (120a-21)
menķī (<i>Ar.</i>)	: 1. Temizleyici. 2. Saklama. (120b-5)
menkūs (<i>Ar.</i>)	: Baş aşağı olmuş. (120b-6)
menķūşet (<i>Ar.</i>)	: Baş yarığı. (120b-5)
menn (<i>Ar.</i>)	: Bir ölçü birimi, batman. c. emnā'. (120a-25)
menn (<i>Ar.</i>)	: Ağaçların üzerine düşen bal gibi bir nesne. anl. terencebīn. (120a-23)
mennü'r-rūmī (<i>Ar.</i>)	: Bir ölçü birimi, iki vukıyye, yirmi dört dirhem. (120a-26)
men'ā'u (<i>Ar.</i>)	: Ölüm haberi. c. menā'. (120b-2)
menşelet (<i>Ar.</i>)	: Küçük parmağın yüzük takacak yeri. anl. mevzi' ü'l-hātem fi'l-ħınşar. (120b-1)
menşūr (<i>Ar.</i>)	: Şebboy. (120b-9)
menşūr (<i>Far.</i>)	: 1. Bir çiçek türü. 2. Dağıtmak. anl. perişān. (121b-25)
mentū (<i>Far.</i>)	: Mantı yemeği. (121b-25)
menūn (<i>Ar.</i>)	: 1. Zaman, dehr. 2. Mevt. (120a-26)

me'mūniye (<i>Far.</i>)	: Bir yemek türü. (117b-13)
merā (<i>Ar.</i>)	: Tuzlu balık. (118b-4)
merābūd (<i>Ar.</i>)	: Hamam böceği. (118b-5)
merākī (<i>Yun.</i>)	: Merākī, merākiyā, karasevda hastalığı. (118b-14)
merān (<i>Ar.</i>)	: Kızılcık ağacına benzer bir ağaç. (118b-18)
merār (<i>Ar.</i>)	: Dikenli bir bitki. (118b-15)
merārāt (<i>Ar.</i>)	: Ciğerlere yapışmış yeşil ve acı bir madde. (118b-5)
merāret (<i>Ar.</i>)	: 1. Acılık. 2. Öd. anl. zehre. (118b-3)
merāt (<i>Ar.</i>)	: Kadınların az olması. anl. bilā-hemze. (118b-20)
mercān (<i>Ar.</i>)	: Tesbih yapımında kullanılan mercan denilen kıvılcık taş. (118b-8)
mercān (<i>Far.</i>)	: Taş gibi denizde biten kıvılcık bir nesne. (121b-13)
mercū (<i>Far.</i>)	: Mercimek. anl. 'ades. (121b-14)
merd (<i>Far.</i>)	: Erkek. anl. racül. (121b-16)
merdasferem (<i>Ar.</i>)	: Yaban mersini. anl. mersencek. (118b-11)
merdkūş (<i>Ar.</i>)	: Merzencūş otu. (118b-17)
merdsenc (<i>Ar.</i>)	: Gümüş madenlerinde olan mürdeseng denilen madde. (118b-7)
merdüm (<i>Far.</i>)	: İnsan. (121b-16)
merg (<i>Far.</i>)	: Ölüm. anl. mevt. (121b-18)
mergūl (<i>Far.</i>)	: 1. Örülmüş saç. 2. Kıvılcık saç. (121b-18)
merḥ (<i>Far.</i>)	: Hicaz bölgesinde bulunan bir ağaç türü. (121b-14)

merhem (Ar.)	: Merhem, melhem. (118b-19)
merhītar (Ar.)	: Üstü pul pul olan kara bir taş. (118b-16)
merī (Ar.)	: 1. Boğaz. 2. Şarap. (118b-20)
merī (Ar.)	: Ekşi terkibi. (118b-12)
merīḥ (Ar.)	: Hindistanta yetişen bir tane. (118b-17)
merkaşyatā (Ar.)	: Düşnāyī taşı. (118b-11)
mermer (Ar.)	: Mermer taşı. anl. raḥām. (118b-18)
mers (Ar.)	: Boza. (118b-8)
mers (Ar.)	: Kocalar yarpuzu otu. (118b-19)
mertek (Ar.)	: Merdseng taşı. (118b-12)
merṭīs (Ar.)	: Lacivert renginde bir taş. (118b-16)
merṭūlas (Ar.)	: Balasān-ı kaydūnī. (118b-19)
merv (Ar.)	: Yarpuz türü. (118b-7)
merv (Far.)	: İlaç için kullanılan şeble denilen bir ot. (121b-18)
mervdiyye (Ar.)	: Güneyik, çok acılı hindiba. (118b-13)
meryaflān (Yun.)	: Bin yapraklı denilen ot. (118b-10)
merzencūş (Ar.)	: Balık otu, sıçan kulağı, can otu. (118b-9)
merzencūşe (Far.)	: 1. Akli uyuşturan bir nesne. 2. Sümbül. (121b-16)
merzengūş (Far.)	: 1. Beyaz gül. 2. Çiğdem çiçeği. 3. Semizlik. 4. Semiz otu. (121b-17)
mesah (Ar.)	: Yürürken uyluklar birbirine değmek. (119a-2)
mesām (Ar.)	: Tenden terin dışarı çıktığı yerler. (119a-2)
meşāne (Far.)	: Sidik kovuğu. anl. mevzi ^c -i bevl. (118a-5)

mesd (<i>Ar.</i>)	: Hindistan cevizi lifi. (119a-5)
mesenn (<i>Ar.</i>)	: Bileyi taşı. c. misān. (119a-7)
mesīḥ (<i>Ar.</i>)	: Tatsız, tuzsuz yemek. (119a-4)
mesk (<i>Ar.</i>)	: Deri, cilt. c. mesūk. (119a-1)
meslūk (<i>Ar.</i>)	: Kabzeden yumurta. (119a-5)
meşrevrabtūs (<i>Far.</i>)	: Bir ilaç türü. (118a-8)
mesūs (<i>Ar.</i>)	: Yumuşak bir taş. (119a-5)
meşhūnayā (<i>Ar.</i>)	: Gözden aklıḡı gideren sırça suyu. (119a-11)
meşmet (<i>Ar.</i>)	: Bebeḡin içinde olduḡu yumuşak cilt. (119a-9)
meş^ç aş^ç at (<i>Ar.</i>)	: Karışmış şarap. (119a-10)
metan (<i>Far.</i>)	: Turunç çeşidi. (118a-4)
meten (<i>Far.</i>)	: Sırtın ortası. anl. vasaṭ-ı zāhr. c. metān, metūn. (118a-2)
metnāniyā (<i>Far.</i>)	: Deniz kenarında kumlu yerlerde yetişen bir ot. (118a-4)
metnecūse (<i>Far.</i>)	: Sünbül-i rūmī otu. (121b-12)
mevcib (<i>Ar.</i>)	: Sebep. (120b-16)
mevfeyūn (<i>Ar.</i>)	: Bir zehir türü. (120b-14)
mevgāli (<i>Ar.</i>)	: Gelincik denilen hayvan. (120b-15)
mevīje (<i>Far.</i>)	: Balık yumurtası. (122a-4)
mevīz (<i>Far.</i>)	: Kuru üzüm. (122a-2)
mevīzāb (<i>Far.</i>)	: Üzümden yapılan ekşi şerbet. (122a-2)
mevīze (<i>Far.</i>)	: Nezleye faydalı siyah taneler. (122a-3)

mevīzec (<i>Far.</i>)	: anl. taş zeybesi. (122a-3)
mevīzek (<i>Far.</i>)	: Nezleye faydalı siyah taneler. (122a-3)
mevķ (<i>Ar.</i>)	: 1. Akılsız, ahmak kimse. 2. Göz pınarı. (120b-20)
mevlāmūn (<i>Ar.</i>)	: Yaban havucu. (120b-15)
mevlem (<i>Ar.</i>)	: İncitici, acıtıcı. (120b-22)
mevlevyavānā (<i>Ar.</i>)	: Altın ve gümüş madeninde bulunan mürd-seng taşına benzer kızılca bir taş. (120b-13)
mevlī (<i>Ar.</i>)	: Üzerlik. (120b-14)
mevraķyā (<i>Ar.</i>)	: Yaban sümbülü. (120b-22)
mevred-sefram (<i>Ar.</i>)	: Yaban mersini. (120b-12)
mevş (<i>Ar.</i>)	: Bir şey yıkamak. anl. ğusl. (120b-18)
mevserc (<i>Ar.</i>)	: Gözden uzaklaşmak. (120b-18)
mevvār (<i>Ar.</i>)	: Tez, seri nesne. (120b-16)
mevz (<i>Ar.</i>)	: 1. Hıyardan küçük bir yemiş. 2. Durak otuna benzer bir otun kökü. (120b-10)
mevz (<i>Far.</i>)	: Uzun hıyar gibi cüssesi, yumuşak, kavun tadında olan bir yemiş. (121b-27)
mevzāhat (<i>Ar.</i>)	: Kemiğin görüldüğü yara. (120b-19)
mevzi ^ç (<i>Ar.</i>)	: Mekan. c. mevāzi ^ç . (120b-19)
mey (<i>Far.</i>)	: Şarap, süci. (122a-4)
meyā ³ (<i>Ar.</i>)	: Herşeyin son bulduğu yer. (121a-7)
meyd (<i>Ar.</i>)	: Hareket etmek, kımıladamak. (121a-7)
meydebūn (<i>Ar.</i>)	: Küçük geyik kuyruğu otu. anl. zenbü'l-eyl. (121a-15)

meygede (<i>Far.</i>)	: Meyhane, şarap evi. (122a-5)
meygūn (<i>Far.</i>)	: Al renk, kızıl renk, kırmızı renk, şarabî renk. (122a-5)
meyhāne (<i>Far.</i>)	: Meyhane, şarap evi. (122a-5)
meyīncet (<i>Far.</i>)	: Kaynamış şarap. (122a-5)
meys (<i>Ar.</i>)	: Yaban biberi. (121a-14)
meysēm (<i>Ar.</i>)	: Dağ demiri. c. meyāsīm. (121a-8)
meysūs (<i>Ar.</i>)	: Şarap süseni. (121a-14)
meyşebhār (<i>Ar.</i>)	: Sığırgözü papatyası. (121a-14)
meyşenād (<i>Ar.</i>)	: Bir ot türü. (121a-15)
meytectenc (<i>Ar.</i>)	: Müselles. (121a-14)
meyyit (<i>Ar.</i>)	: Ölmüş insan ve hayvan. (121a-5)
mezc (<i>Ar.</i>)	: Acı badem ağacı. (119a-1)
meziyy (<i>Ar.</i>)	: Meniye benzer koyuca beyaz su. (118b-2)
mezmāru'r-rā'ī (<i>Ar.</i>)	: Çoban düdüğü, çoban minaresi. (118b-27)
mezmen (<i>Ar.</i>)	: 1. Zaman. 2. Üzerinden zaman geçen nesne. (118b-26)
mezūret (<i>Ar.</i>)	: Doktorların hastalar için yaptıkları çorba. (118b-25)
mıḥḥ (<i>Ar.</i>)	: Kemik iliği. anl. beynīye. (118a-20)
mıḵnāṭīş (<i>Ar.</i>)	: Mıknatıs. (119b-24)
mıḵnāṭīs (<i>Far.</i>)	: Mıknatıs. (122a-10)
mıltās (<i>Ar.</i>)	: Yaş yarası. (120a-2)

mibred (<i>Far.</i>)	: Eğe demiri. (118a-1)
mīcū (<i>Far.</i>)	: Mercimek. (122a-12)
midād (<i>Far.</i>)	: Mürekkep. (122a-7)
middet (<i>Ar.</i>)	: Cerahat, irin. c. mided. (118a-23)
midḥanet (<i>Ar.</i>)	: Buhur yapılan kap, buḥūrdān. (118a-23)
midīd (<i>Far.</i>)	: Mürekkep. (122a-7)
mīfeḥat (<i>Far.</i>)	: Yaş üzüm. anl. mīfenc. (122a-14)
mihād (<i>Ar.</i>)	: Döşek. anl. ferāş. (120b-26)
mihāt (<i>Ar.</i>)	: Dağ sığır. anl. baqar-ı vaḥşī. c. mehevāt. (121a-2)
mījed (<i>Far.</i>)	: Mercimek. anl. mīcū. (122a-12)
mikil (<i>Far.</i>)	: Sülük. anl. ʿalaq. (122a-10)
miqrās (<i>Ar.</i>)	: Makas, sındı. (119b-21)
miqş (<i>Ar.</i>)	: Kesecek alet. c. maqāş. (119b-23)
mīl (<i>Ar.</i>)	: Mil, dört bin adım yer. c. emyal. (121a-11)
milaʿkāt (<i>Ar.</i>)	: Kamış. (120a-4)
mincem (<i>Ar.</i>)	: Teraz. (120a-23)
minfeḥat (<i>Ar.</i>)	: Peynir mayası. (120b-3)
minḥak (<i>Far.</i>)	: Karanfil. (122a-12)
mişār (<i>Ar.</i>)	: Testere. c. menāşir. (120a-22)
miʿā (<i>Ar.</i>)	: Bağırsak. c. emʿā. (119a-23)
mīʿa (<i>Far.</i>)	: Kara günlük. (122a-14)
miʿavez (<i>Ar.</i>)	: Çocuk sarmada kullanılan eski bez. (119a-24)
miʿşam (<i>Ar.</i>)	: Kolda bilezik yeri. c. maʿaşım. (119a-25)

mi'şar (Ar.)	: Üzüm ve yağ sıkımda kullanılan mengene. (119a-27)
mi'yār (Ar.)	: 1. Teraz. 2. Altın terazisi. (119a-26)
mirḳad (Ar.)	: 1. Afyon. 2. Tatula. (118b-13)
mis (Far.)	: Bakır. anl. nuḥās. (122a-8)
mişbāḥu'r-rūm (Ar.)	: Kehribar. (119a-16)
misil (Ar.)	: Çuvaldız. c. misāl. (119a-8)
mişin (Far.)	: Bakırdan olan nesne. (122a-9)
misk (Ar.)	: Misk. (119a-2)
mişḳab (Far.)	: Delik deiecek alet. c. meşāḳıb. (118a-6)
mişḳal (Far.)	: Bir buçuk dirhem. (122a-6)
mismār (Ar.)	: Çivi. (119a-3)
mismār (Far.)	: Ekseri. (122a-8)
miştān (Far.)	: Yaban keteni. (118a-7)
misvāk (Ar.)	: Kabe'den gelen bir kök. (119a-5)
mīş (Far.)	: Koyun. (122a-13)
mīş-çeşm (Far.)	: Koyun gözlü. (122a-13)
mişḳ-i ṭaramişi' (Ar.)	: Yarpuz ve reyhan türü. (119a-12)
mişlūr (Far.)	: 1. Kayısı. 2. Zerdali. (122a-9)
mişmiş (Ar.)	: 1. Zerdali. 2. Kayısı. (119a-11)
mişmiş (Far.)	: 1. Kayısı. 2. Zerdali. (122a-9)
mīşnāy (Far.)	: Mātaytak denilen bir ot türü. anl. 'inde'l-eṭıbbā' 'aşā'r-rā'ı. (122a-13)

mişrat (Ar.)	: Kan alanların neşteri. (119a-12)
mīşū (Far.)	: Burçak. (122a-14)
mīt (Far.)	: Güve denilen kurtçuk. (122a-11)
mīve (Far.)	: Yemiş, meyve. anl. şemer, fākihe. (122a-15)
mīvīje (Far.)	: 1. Sarmaşık. anl. leblāb. 2. Bir ilaç türü. anl. mīvīzec. (122a-16)
mīvīz (Far.)	: Kuru üzüm. anl. mevīz. (122a-16)
miyān (Far.)	: 1. Orta. 2. Bel. 3. Aralık. 4. İç. (122a-11)
miyān-bālā (Far.)	: Orta boylu. (122a-11)
miyel (Ar.)	: Göze sürme çekilen nesne. (121a-9)
miynās (Ar.)	: Kız doğuran kadın. (121a-12)
miyneclāb (Ar.)	Beşikte yatan çocuğun penisinden akan sidik. (121a-13)
miy'at (Ar.)	: Anadolu'da günlük ağacının zamkı. (121a-9)
mīz (Far.)	: Sidik. anl. bevl. (122a-12)
mizāc (Far.)	: Huy, tabiat, fitrat. anl. karşış, karşıama. (122a-7)
mīzān (Ar.)	: Terazî. (121a-8)
mū (Far.)	: Kıl. (122b-5)
mubār (Far.)	: Munbar denilen sucuk dolması. (121b-11)
mubār (Far.)	: İçî kıymayla doldurulan munbār denilen bağırsak. (122a-18)
muğande (Far.)	: Kurdeşen hastalığı. (122b-1)
muğarrī (Ar.)	: Yapıştırıcı ilaç. (119b-11)

muğret (<i>Ar.</i>)	: Bulanıklık. anl. kedret. (119b-12)
muğrib (<i>Ar.</i>)	: Anka kuşu. anl. eget kuşu. (119b-12)
muhāceret (<i>Ar.</i>)	: Ayrılık, bir yerden bir yere intikal etmek. (120b-25)
muḥācīm (<i>Ar.</i>)	: Nevruz otu. anl. maḥlaşa. (118a-21)
muḥadder (<i>Ar.</i>)	: Azayı uyuşturup zaaf verici nesne, uyuşturucu, narkoz. (118a-16)
muḥallaşa (<i>Ar.</i>)	: Nevruz otu. (118a-20)
muḥāt (<i>Far.</i>)	: Sepestan denilen ilaç, deva. (122a-20)
muḥāta (<i>Ar.</i>)	: Ökse ağacı. (118a-19)
muḥāt (<i>Ar.</i>)	: Sümük. (118a-17)
muḥḥ (<i>Far.</i>)	: Yumurta sarısı. anl. ḥāye. (118a-13)
muḥīz (<i>Ar.</i>)	: Taze, sığır sütünden yapılan ayran. (118a-21)
muḥlā (<i>Far.</i>)	: 1. Büryan olmuş patlıcan. 2. Büryanın parçalanıp limon suyu dökülüp yenmesi. (122a-18)
muḥlef (<i>Far.</i>)	: Güvercin yavrusu. (122a-20)
muḥtaṭ (<i>Ar.</i>)	: Bıyığı sakalı yeni çıkmış delikanlı. (118a-17)
muḥtelem (<i>Far.</i>)	: 1. Ergenliğe yeni girmiş. 2. Düş azmak, ihtilam olmak. (118a-11)
mūḳ (<i>Ar.</i>)	: Göz pınarı. (119b-20)
mūḳāven (<i>Far.</i>)	: Koç boynuzu otu. anl. iklilü'l-mülk. (122b-8)
muḳīl (<i>Far.</i>)	: Buğday, nohut, pirinç, bakla, çükündür, soğan, şalgam, kereviz, kelem, kendene ile pişen, et, köfte, munbar veya kuyruk. (122b-2)

muḳḳī (<i>Ar.</i>)	: 1. Kusturucu ot. 2. Kusmak. 3. Kusacak yer. (119b-22)
muḳʿad (<i>Ar.</i>)	: Kötürüm kimse. (119b-21)
muḳuvvī (<i>Ar.</i>)	: Pekiştirici ilaç. (119b-22)
mulūl (<i>Ar.</i>)	: Göze sürme çektikleri mîl. (120a-11)
mūm (<i>Ar.</i>)	: Mum. (120b-22)
mūm (<i>Far.</i>)	: Mum. (122b-9)
mūmist (<i>Ar.</i>)	: Zina eden kadın. anl. zāniye. (120b-23)
mūmyā (<i>Ar.</i>)	: Bir tür mūmyā-yı maʿ denī. (120b-12)
mūmyā (<i>Far.</i>)	: Kırıkların tedavisinde kullanılan bir ilaç, deva. (122b-9)
mu ʿahḥarūl-ʿayn (<i>Ar.</i>)	: Göz kuyruğu. (120b-17)
muʿālac (<i>Ar.</i>)	: Hekim, tabip, ilaç yapan. (119a-26)
mūr (<i>Far.</i>)	: Karınca. (122b-5)
muraffaḳ (<i>Ar.</i>)	: Dirsek. c. merāfiḳ. (118b-21)
muraʿazī (<i>Ar.</i>)	: 1. Yün. 2. Tiftik. (118b-10)
murāra (<i>Ar.</i>)	: 1. Bağa dikeninin bir türü. 2. Deve semizliği. (118b-4)
mūrçe (<i>Far.</i>)	: Ufak karınca. (122b-5)
mūrd (<i>Far.</i>)	: Mersin ağacı. anl. ās. (122b-5)
mūrd (<i>Far.</i>)	: 1. Mersin ağacı 2. Su ortasında biten sebze. (122b-6)
mūrdāne (<i>Far.</i>)	: 1. Mersin yemişi. 2. Gül rengi. 3. Gül. (122b-6)
murdār (<i>Far.</i>)	: Pis, kirli. (122a-21)

murdārḥār (<i>Far.</i>)	: Çapalak denilen kuş. (122a-21)
murdāseng (<i>Far.</i>)	: Kurşun. (122a-21)
mūrḥāne (<i>Far.</i>)	: 1. Ufacık. 2. Pas. anl. mūryāne. (122b-5)
murūḳ (<i>Ar.</i>)	: Saf süzölmüş şarap. (118b-22)
murungūş (<i>Far.</i>)	: Deniz içinde olan merçemīnem kulağı. (122a-23)
murvāryū (<i>Far.</i>)	: İnci. (122a-24)
muşṭakidd (<i>Ar.</i>)	: Sakız, zamk. (119a-14)
mūş (<i>Far.</i>)	: Sıçan, fare. anl. kesken. (122b-7)
mūşḥār (<i>Far.</i>)	: Çaylak kuşu. (122b-7)
mūş-1 deştī (<i>Far.</i>)	: Arap tavşanı. (122b-8)
muşūş (<i>Far.</i>)	: Pekmez, yumurta ve yağ karışımıyla yapılan bir yemek. (122a-27)
muṭbıḳ (<i>Ar.</i>)	: Bir humma türü. (119a-20)
muṭıyyen (<i>Ar.</i>)	: Balçıklanmış, sıvanmış nesne. (119a-21)
muvāhenet (<i>Ar.</i>)	: Gevşeklik, zayıflık. (120b-24)
muvāḳa‘t (<i>Ar.</i>)	: Düşmek. anl. suḳūṭ. (120b-21)
muvaret (<i>Ar.</i>)	: Örtmek. (120b-17)
muvāzabt (<i>Ar.</i>)	: Devamlı bir işle meşguliyet. (120b-20)
muvsī (<i>Ar.</i>)	: Ustura, bıçak gibi kesici aletler. c. mevāsī. (120b-21)
muvta‘be (<i>Ar.</i>)	: Helak edici, öldürücü. anl. mūhlike. c. mevti‘bāt. (120b-16)
mūyi (<i>Far.</i>)	: 1. Kıl. 2. Saç. (122b-10)

müzfa (Ar.)	: 1. Kan. 2. Et parçası. anl. kıt' atun mine'l-laḥm. (119a-17)
müczî (Far.)	: Yağlı karalı et. (118a-9)
müdd (Ar.)	: Bir tür ölçek. (118a-25)
müdekkakat (Ar.)	: Köfte. (118a-24)
müferraḥ-ı ḳalb-i maḥzūn (Ar.)	: Oğul otu. anl. turuncan, bādrenbüye. (119b-18)
mühecce (Ar.)	: Can, ruh. (120b-26)
mühfeḳa (Ar.)	: İnce belli kadın. (121a-1)
mühk (Far.)	: Siğil, deride çıkan sert kabarcıklar. anl. pālū. (122b-11)
mühlet (Ar.)	: 1. Katlanmak. 2. Tehir etmek, ertelemek. (121a-2)
mühre (Far.)	: 1. Kağıt mühresi. 2. Omurga kemiği. anl. fıḳra. (122b-10)
mühyā (Ar.)	: Bir yemek türü. anl. ḳavle, müyesser. (121a-3)
müje (Far.)	: Kirpik. (122a-24)
müjg (Far.)	: Kirpik. (122a-24)
müjgān (Far.)	: Kirpikler. (122a-25)
müktāret (Ar.)	: Kereviz. (105a-14)
mülāḥī (Ar.)	: İri taneli beyaz üzüm. (120a-3)
mülāl (Ar.)	: Bedende oluşan hararet ve zaafiyet. (120a-8)
mülāyemet (Ar.)	: 1. Şaka, latife yapmak. 2. Sevinç gösterisi. (120a-12)
mülk (Ar.)	: Nar ağacına benzer hindī bir ağacın zamkı, lek. (115b-16)

mülkek (<i>Far.</i>)	: Ebegümecei otu. (122b-4)
mülük (<i>Ar.</i>)	: Burçak. (120a-6)
münāfeḥāt (<i>Ar.</i>)	: Temizleyip ayırmak. (120b-4)
münāferet (<i>Ar.</i>)	: Nefret. (120b-3)
münbit (<i>Ar.</i>)	: Bitirici, iyileştirici ilaç, deva. (120a-24)
müncülāb (<i>Ar.</i>)	: Pis su. (120b-1)
mündüg (<i>Far.</i>)	: Parça parça. (122b-4)
münekerrec (<i>Far.</i>)	: Küflenmiş ekmek. (118a-4)
münhemz (<i>Ar.</i>)	: Akıcı. <i>anl.</i> seyyāl. (120b-6)
münhezm (<i>Ar.</i>)	: Doymak bilmeyen kişi, obur, pisboğaz. (120b-7)
mürābeye (<i>Ar.</i>)	: Yasemine benzer bir çiçek. (118b-5)
mürekkabet (<i>Ar.</i>)	: Karışmış, muhtalit olmuş otlar. (118b-21)
mürġ (<i>Far.</i>)	: Kuş. (122a-22)
mürġ-ābī (<i>Far.</i>)	: Ördek. (122a-22)
mürġāne (<i>Far.</i>)	: Yumurta. (122a-23)
mürġül (<i>Far.</i>)	: 1. Örülmüş saç. 2. Kıvrılmış saç. (122a-23)
mürr (<i>Ar.</i>)	: Acı. (118b-25)
mürved (<i>Far.</i>)	: Armut. (122a-24)
müşelleş (<i>Far.</i>)	: <i>Bir hastalık.</i> (118a-6)
müşhil (<i>Ar.</i>)	: İshal edici ilaç, müşhil. (119a-3)
müşg (<i>Far.</i>)	: Misk. (122a-25)
müşgbīd (<i>Far.</i>)	: Sorgun çiçeği. (122b-1)

müşg-i türkmānī (<i>Far.</i>)	: Topalak (yer miski, havlican) dedikleri kök. anl. sa ^c d. (122a-26)
müşgnāb (<i>Far.</i>)	: Saf, halis misk. (122a-26)
müterağra^c (<i>Far.</i>)	: On yaşını geçmiş kişi. (118a-3)
nāb (<i>Ar.</i>)	: Azı dişleri. c. neyüb, enyāb. (122b-17)
nāb (<i>Ar.</i>)	: Şarap. (122b-18)
nāb (<i>Far.</i>)	: 1. Halis, saf. 2. Saf şarap. (126b-9)
nābedīd (<i>Far.</i>)	: Belirsiz. anl. nāpeydā. (126b-9)
nābī (<i>Far.</i>)	: Görmez, kör. (126b-10)
nābil (<i>Ar.</i>)	: Üstād, hāzık, hünərli, akıllı. (122b-27)
nābil (<i>Far.</i>)	: Üstad, bilgili, tecrübeli tabip, doktor. (126b-9)
nābīnā (<i>Far.</i>)	: Gözsüz. (126b-10)
nābü'l-keleb (<i>Ar.</i>)	: Köpeklerin dişlerinin ucu. (122b-18)
nabz (<i>Ar.</i>)	: Damarın hareket etmesi. (122b-25)
nabzān (<i>Ar.</i>)	: Damarın hareket etmesi. (122b-26)
nācī (<i>Far.</i>)	: 1. Çam ağacı. 2. Servi ağacı. (126b-10)
nācis (<i>Ar.</i>)	: Çaresiz hastalık. (123a-8)
nāçār (<i>Far.</i>)	: Zaruri, çaresiz. (126b-11)
nādān (<i>Far.</i>)	: Cahil. (126b-12)
nādīb (<i>Ar.</i>)	: 1. Geçmiş nesne. anl. mażī. 2. Zayıf erkek. (123b-5)
nadīf (<i>Ar.</i>)	: Atılmış pamuk. (123b-6)
nādīre (<i>Far.</i>)	: Az bulunur nesne. (126b-13)

nāf (<i>Far.</i>)	: 1. Göbek. 2. Değirmi yastık. (126b-27)
nafāṭāt (<i>Ar.</i>)	: 1. Küçük sivilceler. 2. Kabarcık. (125a-4)
nafaṭat (<i>Ar.</i>)	: Kabarcık. c. nefet. (125a-4)
nāfe (<i>Far.</i>)	: Göbek. anl. meşkī. (127a-1)
nāfe (<i>Far.</i>)	: 1. Göbek. 2. Derisi kürk yapımında kullanılan hayvanların postlarının karnı altındaki deri kısmı. (127a-1)
nāfercām (<i>Far.</i>)	: 1. Hayırlı olmayan son. 2. Kötü, yaramaz iş. 3. Faydasız. 4. Sonsuz. 5. Küçük. (126b-27)
nāfiḥat (<i>Ar.</i>)	: Misk göbeği. anl. nāfe-yi misk. (124b-26)
nafyet (<i>Ar.</i>)	: Unu suya koyup karıştırmak. (124b-23)
nāğ (<i>Far.</i>)	: Kara ağaç. (126b-25)
nāğāšt (<i>Far.</i>)	: Karabiber. anl. çurf. (126b-27)
nāğız (<i>Ar.</i>)	: Başını kımıldatan kişi. (124b-20)
nağmet (<i>Ar.</i>)	: Güzel ses, nağme. c. nağamāt. (124b-21)
nağn ḥāhen (<i>Far.</i>)	: Nān-ḥāh denilen ilaç, deva. (127a-15)
nağnağ (<i>Ar.</i>)	: 1. Boğaz içinde olan et. 2. Kulak içinde olan fazlalık nesne. (124b-21)
nahaʿ (<i>Ar.</i>)	: Boyun kemiğindeki ak iliğe varınca boğazlamak. (123a-24)
naḥaṣ (<i>Ar.</i>)	: Zayıflık. (123a-22)
naḥbet (<i>Ar.</i>)	: Her şeyin iyisi. anl. ḥıyāru'ş-şey'. (123a-13)
naḥced (<i>Far.</i>)	: Demir boku. (127a-6)
nā-hemvār (<i>Far.</i>)	: Düz olmayan. (127a-4)

naḥīf (Ar.)	: Zayıf. (123a-15)
naḥīzet (Ar.)	: Tabiat. c. naḥāyız. (123a-14)
naḥl (Ar.)	: Bal arısı. c. nuḥūl. (123a-18)
naḥlet (Ar.)	: Hurma ağacı türü. c. naḥl, naḥīl. (123a-26)
naḥnaḥat (Ar.)	: Öksürmek. (123a-18)
nāḥoş (Far.)	: Kötü. anl. bed. (126b-12)
nāḥoş-meniş (Far.)	: Gönlü dönmüş, bulanmış. (126b-12)
naḥr (Ar.)	: 1. Vurmak, dövmek. 2. Havan. (123a-14)
naḥs (Far.)	: 1. Gamdan sıkıntıdan solmak. 2. Zayıflık. (127a-7)
naḥset (Ar.)	: 1. Bir süt türü. 2 Koyun ve keçi sütü karışımı. (123a-21)
nāḥt (Far.)	: Gözde, it dirseği denilen hastalık. anl. zıfre. (126b-11)
nāḥūd (Far.)	: Gül-nar çiçeği. (126b-15)
nāḥun (Far.)	: Tırnak. (126b-11)
naḥūz (Ar.)	: 1. Ayak üstüne durmak. anl. kıyām. 2. Doğruluk. anl. istivā. (126a-17)
naḥyelet (Ar.)	: İnce, zayıf kadın. (123a-16)
naḥz (Ar.)	: 1. Ayak üstüne durmak. anl. kıyām. 2. Doğruluk. anl. istivā. (126a-17)
naḥzat (Ar.)	: Et parçası. anl. kıṭ' atun mine'l-laḥm. (123a-23)
nāj (Far.)	: Çam ağacı. anl. nūj, nūş. (126b-21)
nāk (Far.)	: Misk otu. (127a-2)

nāḳa (Ar.)	: Hastalıktan tam anlamıyla kurtulmayan. (125a-25)
naḳāhet (Ar.)	: 1. Anlamak. 2. Bilmek. (125a-25)
nāḳas (Ar.)	: Ekşi şarap. (125a-19)
nāḳat (Ar.)	: 1. Dişi deve. 2. Bedende çıkan sivilceler. anl. beşer. (125a-14)
naḳd (Ar.)	: İyi ile kötüyü birbirinden ayırmak. (125a-16)
nā-kezīr (Far.)	: Çaresiz. (127a-2)
naḳīf (Ar.)	: 1. Kurbağa. 2. Akrep. 3. Tavuk sesi. (125a-20)
naḳīn (Far.)	: Bağirtlak kuşu. (127a-17)
naḳī^c (Ar.)	: Kuru üzümü su içinde ıslatarak elde ettikleri şarap. (125a-20)
naḳīr (Ar.)	: Hurma çekirdeğinin üstündeki iz, nişan. (125a-27)
naḳl (Ar.)	: Bir nesneyi yerden ayırmak. (125a-21)
naḳt (Ar.)	: 1. Anlamak. 2. Bilmek. (125a-25)
naḳū^c (Ar.)	: Otların ıslatılıp özularının alınması. anl. nuḳū ^c , naḳī ^c . (125a-22)
naḳz (Ar.)	: Kurtulmak. (125a-17)
nāliş (Far.)	: İnleyiş. (127a-3)
nāmūs (Far.)	: 1. Gayret. 2. Yüz suyu. (127a-3)
nān (Far.)	: Ekmek. (127a-3)
nānhāh (Ar.)	: Kereviz tohumuna benzer acı, ufak bir tohum. anl. nāhve. (125b-25)
nān-hāh (Far.)	: İnsūn denilen tohum. (127a-4)
nān-ı teng (Far.)	: Yufka ekmeği. (127a-3)

na' ac (Ar.)	: 1. Beyaz. 2. Halis. (124b-8)
na'ec (Ar.)	: Rüzgar esmesi. anl. hubūbu'r-rīḥ. (122b-12)
nā'ed (Ar.)	: Bela, meşakkat, sıkıntı. anl. dāhiye. (122b-13)
nā'ī (Ar.)	: Uzak olmak. (122b-15)
na'im (Ar.)	: 1. Sağlık. 2. Güvenlik. 3. Her tattan bir tat. (124b-13)
nā'iyet (Ar.)	: Musibet, bela. c. nā'iyāt. (122b-16)
na'm (Ar.)	: Deve, koyun, sığır gibi dört ayaklı hayvanlar. (124b-12)
na'met (Ar.)	: Cildin nazik, ince olması. (124b-14)
na'na' (Ar.)	: 1. Nane. 2. Uzun boylu kimse. c. na'nā', na'āni'. (124b-15)
nā'nā'et (Ar.)	: Zayıflık. (122b-15)
na'şile (Far.)	: Kuş eti, ceviz, yumurta ile pişirilen kalye yemeği. (127a-15)
na'ūr (Ar.)	: Kan çıkan yara. (124b-10)
nā'ūş (Far.)	: 1. Başını suya daldırmak. 2. Su içinde bir saat durmak. (126b-26)
na'ūz (Ar.)	: Açılmış, yayılmış olmak. (124b-11)
na'z (Ar.)	: Açılmış, yayılmış olmak. (124b-11)
nāpeydā (Far.)	: Belirsiz. (126b-10)
nār (Ar.)	: 1. Vergi. 2. Renk. 3. Çeşit. (123b-14)
nār (Ar.)	: Ateş, od. (123b-10)
nar (Far.)	: Erkek. anl. müzekker. (127a-7)

nār (<i>Far.</i>)	: Nar. (126b-17)
narces (<i>Ar.</i>)	: 1. Nergis. 2. Sarı nergis. anl. zerrīn-ḳādeh. (123b-13)
narcest (<i>Ar.</i>)	: Bademli helva. (123b-13)
narcīl (<i>Ar.</i>)	: Hindistan cevizi. (123b-10)
narcīl (<i>Far.</i>)	: Hindistan cevizi. (126b-14)
nārdān (<i>Far.</i>)	: Nar suyu. anl. nārdenk. (126b-17)
nardīn (<i>Ar.</i>)	: Anadolu sümbülü. (123b-12)
nārdīn (<i>Far.</i>)	: Anadolu sümbülü. (126b-17)
nārenc (<i>Ar.</i>)	: Turunç, mürekkep denilen yemiş. (123b-11)
nārenc (<i>Far.</i>)	: Turunç. (126b-20)
naresīde (<i>Far.</i>)	: Ergenliğe girmemiş kimse. (126b-19)
nār-fārisiyye (<i>Far.</i>)	: 1. Kabarcık. 2. Vebada ortaya çıkan ateş gömleği denen nesne. (126b-16)
nārgeyū (<i>Ar.</i>)	: Kara haşhaş. (123b-12)
nārḳayşar (<i>Ar.</i>)	: Nārḳaysar denilen ot. (123b-12)
nārmīşk (<i>Ar.</i>)	: Hint narı çiçeğinin kabuğu. (123b-11)
nārmīşk (<i>Far.</i>)	: Meşk. anl. demān. (126b-19)
nārpesta (<i>Far.</i>)	: 1. Yuvarlak memeli kadın. 2. Yuvarlak meme. (126b-13)
narpūst (<i>Far.</i>)	: 1. Tarçın otu. 2. Karanfil. anl. ḳarfē. (126b-14)
nārvā (<i>Far.</i>)	: 1. Nar aşı. 2. Nar suyu. (126b-20)
nāryā (<i>Far.</i>)	: Nar aşı. (126b-13)

nās (<i>Ar.</i>)	: İnsanoğlu. (123b-18)
naşıyy (<i>Ar.</i>)	: Yaş ot. (124a-19)
naşif (<i>Ar.</i>)	: Baş örtüsü. anl. humār. (124a-18)
naşihāt (<i>Ar.</i>)	: Öğüt. c. naşāyih. (124a-17)
naşil (<i>Ar.</i>)	: Boyun ve kafa arasındaki eklemler. (124a-19)
nāşiyet (<i>Ar.</i>)	: Alna dökülen saç. (124a-20)
naşş (<i>Ar.</i>)	: 1. Delil. 2. Haber. 3. Meydana çıkma. c. nuşāş. (124a-16)
nāşūfi'l-enf (<i>Ar.</i>)	: Burunda yer alan fazlalık etler. (122b-13)
nāsūr (<i>Ar.</i>)	: 1. Göz pınarında olan, durmadan gözyaşı akıtan bir hastalık. 2. Makatta olan bir hastalık. (123b-20)
nāşūr (<i>Far.</i>)	: Eski yara. anl. çuḳdānegī. (126b-23)
nāşūr-ı maḳ^c ad (<i>Ar.</i>)	: Makatta nasır oluşması. (122b-14)
nāşekībā (<i>Far.</i>)	: Sabırsız. (126b-22)
nāşī (<i>Ar.</i>)	: 1. Yeni, muhdes nesne. 2. Yiğit. anl. şābb. (124a-4)
nāşinā (<i>Far.</i>)	: Karnı aç olan kimse. (126b-21)
nāşiret (<i>Ar.</i>)	: 1. Kol içinde bulunan bir damar. c. nevāşir. 2. Kuruyup yağmurda tekrar yeşeren ot. (124a-7)
nāṭaf (<i>Far.</i>)	: 1. Deble yemeği. 2. Cevizli helva. 3. Pişmaniye helvası. (126b-23)
nāṭif (<i>Ar.</i>)	: Ak kaba helva. anl. kıрма bādemī ḫalvā. (124a-26)
nāṭil (<i>Far.</i>)	: Bir ağırlık ölçü birimi. (126b-23)

naṭrūn (<i>Ar.</i>)	: Būraḡ-ı ermeni, būre-yi ermeni. (124a-27)
naṭṣān (<i>Ar.</i>)	: Susuz. anl. ʿ atṣān. ((124b-1)
naṭūl (<i>Ar.</i>)	: İlaçlarla kaynatılıp kişinin başından az az dökülen su. (124a-25)
naṭur (<i>Ar.</i>)	: Üstād, ālim kişi. c. enṭās. (124a-27)
nā-yāb (<i>Far.</i>)	: Hiç bulunmaz nesne. (127a-4)
nāy-bīnī (<i>Far.</i>)	: Burun deliği (127a-5)
nāy-gelū (<i>Far.</i>)	: Boğaz deliği. (127a-5)
nāyi ʿ (<i>Ar.</i>)	: Susuz. anl. ʿ atṣān. (126a-25)
nāz (<i>Far.</i>)	: 1. Çam ağacı. 2. Şimşir ağacı. 3. Servi ağacı. (126b-20)
nażac (<i>Ar.</i>)	: 1. Yanmak. anl. hırḡat. 2. Erimek. 3. Pişmek. (124a-21)
nażah (<i>Ar.</i>)	: 1. Bir nesneye su saçmak. 2. Suyun çok olması. (124a-21)
nażar (<i>Ar.</i>)	: Altın, anl. zeheb. c. anżar. (124a-23)
nażar (<i>Ar.</i>)	: 1. Görmek. 2. Bekleyen, gözleyen. 3. Fikir. c. enżār. (124b-3)
nāzbūy (<i>Far.</i>)	: Fesleğen. anl. reyḡān. (126b-21)
nazḡafec (<i>Far.</i>)	: Ağır basan, kabus. (127a-10)
nażic (<i>Ar.</i>)	: Pişmiş, olgunlaşmış nesne. (124a-24)
nażir (<i>Ar.</i>)	: Altın, anl. zeheb. c. anżar. (124a-23)
nażir (<i>Ar.</i>)	: Her nesnenin benzeri. c. nezāyir, nażar. (124b-4)
nażiyy (<i>Ar.</i>)	: Boğaz. anl. ʿ unuḡ. c. anżā. (124a-23)

nebācet (<i>Ar.</i>)	: Oturak yeri. (122b-17)
nebād (<i>Ar.</i>)	: Güzel, düzgün konuşan erkek. (122b-23)
nebaḳ (<i>Ar.</i>)	: Sedir ağacının yemişi. (122b-27)
nebāt (<i>Ar.</i>)	: Bitki. (122b-20)
nebat (<i>Ar.</i>)	: Her yerde yetişebilen ot. (122b-21)
nebāt (<i>Ar.</i>)	: Her yerde yetişebilen ot. (122b-21)
nebāt (<i>Far.</i>)	: Saf şeker. (127a-5)
nebātü'l-celāb (<i>Ar.</i>)	: Bitkisel şeker. (122b-23)
nebātü'l-leyl (<i>Ar.</i>)	: Gece oluşup gündüz yok olan sivilceler. (122b-21)
nebātü'r-ra'd (<i>Ar.</i>)	: Mantar. anl. kemāh. (122b-25)
nebe (<i>Ar.</i>)	: 1. Uykudan uyanmak. 2. Unuttuğu şeyi hatırlamak. (123a-1)
nebīr (<i>Ar.</i>)	: Keneye benzer küçük bir böcek. (122b-22)
nebīz (<i>Ar.</i>)	: 1. Ekşi hoşaf. 2. Taze üzümden olmayan şarap. (122b-23)
neb^ç (<i>Ar.</i>)	: Yay yapımında kullanılan bir ağaç. (122b-26)
nebve (<i>Far.</i>)	: Kızılılık. (127a-6)
necāḥ (<i>Ar.</i>)	: 1. Zafer bulmak. 2. Kurtulmak. (123a-7)
necāset (<i>Ar.</i>)	: Murdarlık, pislik. (123a-8)
necāt (<i>Ar.</i>)	: Kurtulmak. (123a-5)
neceb (<i>Ar.</i>)	: İlaç yapımında kullanılan selīḥa denilen bir ağacın kabuğu. (123a-6)
necel (<i>Ar.</i>)	: Büyük gözlülük. anl. si ^ç atü'l- ^ç ayn. (123a-9)

necem (Ar.)	: Fesleğen. (123a-6)
neces (Ar.)	: Yürek kabı. anl. ğılāfū'l-ğalb. (123a-5)
neces (Ar.)	: Görünürde olmayan murdar nesne. c. encās. (123a-8)
necīb (Ar.)	: Öründülenmiş, seçkin, güzide nesne. (123a-5)
necīl (Ar.)	: Ayrık otu. anl. şeyl. (123a-6)
necī^c at (Ar.)	: Süt ile hurma karışımı. (123a-1112)
necīr (Far.)	: Çiriş. (127a-6)
necīret (Ar.)	: Bulamaç aşısı. (123a-12)
necm (Ar.)	: 1. Yıldız. 2. Vakit. 3. Asıl. 4. Yere yayılan ot. c. nücūm, encūm. (123a-10)
necrān (Ar.)	: Susuz. anl. ^c atşān. (123a-7)
nedāmet (Ar.)	: Pişman olmak. (123b-6)
nedāvet (Ar.)	: Yaşlık, rütubet. (123b-6)
nedd (Ar.)	: Menkur buhuru. (123b-1)
nedeb (Ar.)	: 1. Yara izi. 2. Güzel. anl. ħūsn. (123b-4)
nedem (Ar.)	: Pişman olmak. (123b-6)
nedğat (Ar.)	: Tırnaktaki beyazlık. (123b-5)
nedī (Ar.)	: Çiğ. c. endā, endāviye. (123b-6)
nedret (Ar.)	: Azlık. (123b-5)
nefātet (Ar.)	: Ziyade. (125a-9)
nefāyet (Ar.)	: Ten örtüsünden kabul edilmeyen nesne. (125a-9)

nefazān (Ar.)	: Dişi yerinden hareket ettirmek, kıvıldatmak. (124b-20)
nefc (Ar.)	: 1. Üfürmek. 2. Şişmek. (124b-25)
nefc (Ar.)	: Dışarı çıkmak, çıkış. (124b-24)
nefd (Ar.)	: Çiçeği safrana benzeyen usfur çiçeği. (125a-11)
nefel (Ar.)	: Bir ot adı. (125a-8)
nefer (Ar.)	: Serçe. (125a-10)
nefhu'l-meşāne (Ar.)	: Mesanenin şişmesi, yel olup gürlemesi. (124b-25)
nefis (Ar.)	: 1. Mübarek, hoş şirin nesne. 2. Değeri yüksek olan. c. nefāyis. (125a-1)
nefl (Ar.)	: Böğügen otu, demir diken. (125a-11)
nefred (Ar.)	: Bülbül. (125a-10)
nefs (Ar.)	: 1. Can, ruh. 2. Kan. anl. dem. 3. Ceset. 4. Her şeyin aynısı. c. nüfūs. (124b-27)
nefs-i dem (Ar.)	: 1. Kan tükürmek. 2. Boğazdan kan gelmesi. (124b-23)
neft (Far.)	: Neft yağı. (127a-16)
neft (Ar.)	: Neft yağı. c. enfāt. (125a-5)
nefye (Ar.)	: 1. Korkmak. 2. Korkak. (125a-9)
nefz (Ar.)	: Penisin kıvama gelip açılması. (125a-6)
nefz (Ar.)	: Çok titreten ısıtma. anl. hummā-yı zātü'r-ra ^c de. (125a-7)
neḥab (Ar.)	: Cinsel münasebette bulunmak, cimā ^c etmek. (123a-19)

nehāfet (<i>Ar.</i>)	: Zayıflık. (123a-15)
nehāmet (<i>Ar.</i>)	: Tükürük. (123a-17)
nehār (<i>Ar.</i>)	: Güneşin doğuşundan batışına kadarki süre. (126a-15)
nehāred (<i>Far.</i>)	: Korktu. (127a-23)
nehās-ı muhriķ (<i>Ar.</i>)	: Rastık taşı. (123a-18)
nehāz (<i>Far.</i>)	: Örküc ve küsem. ??? (127a-23)
nehbat (<i>Ar.</i>)	: Her şeyin iyisi. anl. hıyāru'ş-şey'. (123a-20)
nehciz (<i>Far.</i>)	: 1. Dolaşık. anl. pīc. 2. Dolaşmak. (127a-23)
nehdān (<i>Ar.</i>)	: Dolu nesne. anl. melān. (126a-14)
nehem (<i>Far.</i>)	: Çok yiyen, obur, pisboğaz. (127a-25)
nehidet (<i>Ar.</i>)	: Kalın kılmak. anl. zebre-i zaḥme. (126a-13)
nehir (<i>Ar.</i>)	: Helak olacak yer. anl. mehleke. c. nehābir. (126a-12)
nehit (<i>Ar.</i>)	: 1. İnlemek. 2. Şiddetle teneffüs etmek. (126a-13)
nehķ (<i>Ar.</i>)	: 1. Su teresi. 2. Yaban teresi. (126a-20)
nehk (<i>Far.</i>)	: 1. Ark. 2. Eksik. 3. Şarap içmek. 4. Suya kanmk. anl. şarāb-ı şeden. (127a-24)
nehl (<i>Ar.</i>)	: Susuz olmak. (126a-19)
nehm (<i>Ar.</i>)	: Yemeği çok yemek. (126a-19)
nehmā (<i>Ar.</i>)	: Ay çiçeği. (126a-21)
nehr (<i>Ar.</i>)	: Irmak. c. enhār. (126a-14)
nehs (<i>Ar.</i>)	: 1. Yılan sokmak. 2. Tutmak, ele almak. 3. Ön dişerle eti yemek. (126a-16)

nehşel (Ar.)	: Yaban havucu. anl. cezer-i berri. (126a-21)
nehşel (Ar.)	: Kurt. anl. zi' b. (126a-17)
nehürî (Ar.)	: Vâsi' u'l-ahlîl olan. (123a-21)
nehy (Ar.)	: Men eylemek, engellemek. (126a-20)
nehz (Ar.)	: 1. Durmak. anl. kıyâm. 2. Def etmek. 3. Yakın olmak. (126a-15)
nejk (Far.)	: Mercimek. (127a-11)
nejned (Far.)	: Hali, tavrı kaygıdan zaaftan başkalaşan kimse. (127a-11)
neķābet (Ar.)	: Her şeyin iyisi. anl. hıyāru'ş-şey'. (125a-27)
neķā' (Ar.)	: Paklık, saflık, temizlik. anl. neķāfet. (125a-14)
neķar (Ar.)	: 1. Ayak yarası. c. naķārīs, naķārīs. 2. Üstad, alim, bilgili. (125a-13)
neķbet (Ar.)	: 1. Şiddet. 2. Taştan, ağaçtan vs. olan yara. c. neķbāt. (125b-2)
neķeb (Ar.)	: 1. Meyl etmek. 2. Hasta eylemek. (125b-2)
neķefe (Ar.)	: Çene dibinde olan küçük bez. anl. ğudde-i şaĝıra. c. neķf, neķefāt. (125b-6)
neķel (Far.)	: Parlak yüzlü genç oĝlan. (127a-18)
neķes (Ar.)	: Baş aŗaĝı eylemek. (125b-4)
neķeş (Ar.)	: Hastalığın tekrar nüksetmesi. (125b-5)
neķeş (Ar.)	: 1. Bükmek. 2. Çözölmek. 3. Geri dönmek. (125b-3)
neķez (Far.)	: Üzüm çekirdeĝi. (127a-17)

nekhet (Ar.)	: Ağız kokusu. anl. rayhü'l-mîm. (125b-8)
nekû' (Ar.)	: Kısa kadın. c. nuka'. (125b-6)
nekûs (Ar.)	: Baş aşağı eylemek. (125b-4)
nel (Ar.)	: Yüz üstü bırakmak. (125b-8)
nelek (Ar.)	: Alıç ağacı. anl. şecer-i za' rür. (125b-9)
nem (Far.)	: 1. Yaş. 2. Çiğ. (127a-18)
nemâm (Ar.)	: Güzel kokulu bir ot türü. anl. marsimâ. (125b-21)
nemâruḳ (Ar.)	: Beyaz ve yasemine benzer bir çiçek. (125b-23)
nemaş (Ar.)	: Kıl ince olmak. anl. riḳḳatü's-şa' r. (125b-15)
nemdân (Far.)	: Kadın cinsel organı, tenasül aleti. (127a-19)
nemedd (Far.)	: Güneyik. (127a-19)
nemek (Far.)	: Tuz. (127a-20)
nemeş (Ar.)	: Dağılmış nesnelere bir yere toplamak. anl. taḳâḩ. (125b-14)
nemgesüde (Far.)	: Tuzlu et. anl. ḳadîd. (127a-20)
nemir (Ar.)	: Kaplan. c. nemür. (125b-10)
nemiş (Ar.)	: Yendikten sonra yine yetişen bir ot türü. (125b-16)
nemişḳan (Ar.)	: Burçak. anl. kersene. (125b-24)
nemḳat (Ar.)	: Çocukların beyinlerinin kımıldadığı yer. (125b-16)
nemküd (Ar.)	: Kuru et. anl. paşırma, ḳâḳ. (125b-24)
nemle (Ar.)	: Karınca ısırığı hastalığı. anl. sîrcek, kemkeriñ. (125b-?)

nemlet (<i>Ar.</i>)	: Karınca. (125b-17)
nemmeret (<i>Ar.</i>)	: Dişi kaplan. c. nemrāt. (125b-12)
nemmes (<i>Ar.</i>)	: Süt ve yağın acıması, kokması. (125b-12)
nemnek (<i>Far.</i>)	: 1. Kehribar. 2. Alıç yemişi. (127a-19)
nemsek (<i>Far.</i>)	: Çörek otu. (127a-20)
nemṭī (<i>Ar.</i>)	: 1. Esnemek. 2. Gerinmek. 3. Uzanmak. anl. temeddī. (123a-3)
neʿ āmet (<i>Ar.</i>)	: 1. Deve kuşu. 2. Ayak yarıkları. anl. ibnū'n-nuʿ āme. (124b-12)
neʿ ār (<i>Ar.</i>)	: Sabit olmayan, kanı kaçan damar. anl. ʿırķ-ı neʿ ār. (124b-9)
nergis (<i>Far.</i>)	: Nergis çiçeği. anl. nercis. (127a-8)
nerīye (<i>Far.</i>)	: Erkek. (127a-10)
nerm (<i>Far.</i>)	: Yumuşak. (127a-8)
nermād (<i>Far.</i>)	: Hem erkek hem kadın olan. anl. ḥunṣā. (127a-8)
nerm-āhen (<i>Far.</i>)	: Yumuşak demir. (127a-9)
nerm-gūṣ (<i>Far.</i>)	: Kulağın yumuşak kısmı. (127a-9)
nernemāde (<i>Far.</i>)	: Hem kadın hem erkek olan. (127a-20)
nerre (<i>Far.</i>)	: Erkeklik organı. (127a-9)
nersek (<i>Far.</i>)	: Mercimek. (127a-7)
nerseng (<i>Far.</i>)	: Mercimek. (127a-8)
nerūk (<i>Ar.</i>)	: Kaylā devāsı. (123b-14)
nesāʾ (<i>Ar.</i>)	: Uyluk başından tırnağa ulaşan bir damar. c. ensāʾ. (123b-18)

neşāvüb (Ar.)	: 1. Esnemek. 2. Gerinmek. 3. Uzanmak. anl. temeddī. (123a-3)
neşeb (Ar.)	: 1. Dert, zahmet, sıkıntı. 2. Tabiat. (124a-16)
nesef (Ar.)	: 1. Vurmak. 2. Bir şeyi kökünden çekip koparmak, azletmek. 3. Azaltmak, eksiltmek. (123b-23)
nesef (Far.)	: 1. Dibinden kopmuş. 2. Dibinden kurutmuş nesne. (127a-12)
nesek (Ar.)	: Tertip, düzen, nizam. (123b-23)
neşh (Ar.)	: 1. Yüz değiştirmek. 2. Hüküm değiştirmek. 3. Ortadan kaldırmak. 4. Kaldırmak, hükümsüz bırakmak. (123b-19)
nesīg (Ar.)	: Ter. anl. ʿ arç. (123b-23)
nesih (Ar.)	: Aklimyā türüdür, Kıbrıs adasında bulunur. (116b-10)
nesil (Ar.)	: 1. Erimiş revak. 2. Mumsuz bal. (123b-24)
nesim (Ar.)	: Güzel, hoş rüzgar. c. nesāyim. (123b-25)
nesīs (Ar.)	: Son nefes. (123b-22)
nesk (Far.)	: Mercimek. (127a-27)
nesk (Far.)	: Mercimek. anl. ʿ ades. (127a-13)
nesl (Ar.)	: 1. Çocuk. 2. Soy sop. 3. Acele etmek. (123b-27)
nesl (Ar.)	: Memenin başında kendiliğinden çıkan süt. (123b-24)
nesr (Ar.)	: Akbaba. (123b-20)
nesrin (Ar.)	: Gül ağacına benzer dikenli bir ağacın çiçeği. (123b-26)

nesteren (<i>Far.</i>)	: Yaban gülü tohumu. (127a-12)
nesūh (<i>Ar.</i>)	: Muztarip, ıztıaplı, sıkıntılı. (123b-19)
nesūk (<i>Ar.</i>)	: Burna çekecek nesnelere. anl. sa ^c ad. (124a-1)
neşū^c (<i>Ar.</i>)	: 1. Fazlasıyla beyaz olmak. 2. Halis, saf olmak. (124a-17)
neş (<i>Ar.</i>)	: 1. Herşeyin yarısı. anl. nışf. 2. Kırk dirhem. (124a-2)
neşā (<i>Ar.</i>)	: Buğday nişastası. (124a-3)
neşak (<i>Ar.</i>)	: 1. Burna bir şey koymak. 2. Kokmak. anl. şemm. (124a-10)
neşā³et (<i>Ar.</i>)	: 1. Yaratılmış. 2. Yeni, muhdes nesne. Ruhun bedene girişi; neşā ³ et-i ūlā. Ruhun bedenden çıkması; neşā ³ et-i uhrā. (124a-4)
neşāret (<i>Ar.</i>)	: Ağacın testereden ve törpüden çıkan kırıntıları. (124a-12)
neşāt (<i>Ar.</i>)	: Mutluluk, sevinç. (124a-10)
neşem (<i>Ar.</i>)	: Bir şeyin kokup başkalaşması. (124a-13)
neşer (<i>Ar.</i>)	: Dağılmış. anl. perākende. (124a-6)
neşeṭ (<i>Ar.</i>)	: 1. Yılan sokmak. 2. Isırmak. 3. Bir yerden bir yere gitmek. 4. Bağlamak. 5. Çözmek. 6. Suya daldırmak. 7. Çekmek. 8. Çıkarmak. (124a-9)
neşfer (<i>Ar.</i>)	: İki kardeş kanının deniz türü. anl. demū'l-aḥaveyn. (124a-11)
neşk (<i>Far.</i>)	: 1. Nar ağacı. 2. Çam ağacı. 3. Şebnem. (127a-13)

neşr (Ar.)	: 1. Yaymak. 2. Açmak. 3. İzhar etmek, göstermek. 4. Kesmek. anl. ħilāfu'ṭ-ṭayy. (124a-6)
neşūk (Ar.)	: Burna koyulan ilaçlar. (124a-13)
neşū' (Far.)	: Ağız hastalıklarında ağızda tutularak kullanılan bir ilaç. (127a-14)
neşv (Far.)	: Alıç yemişi. (127a-13)
neşvān (Ar.)	: Sarhoş. anl. sekrān. (124a-15)
neteb (Ar.)	: Etin kokması. (123a-2)
netūc (Ar.)	: 1. Doğuran hayvan. 2. Doğurması yakın olan hayvan. (123a-4)
netū' (Ar.)	: 1. Yaranın şişmesi. 2. Yükselmek. (123a-2)
nevācez (Ar.)	: 1. Ön dişler. 2. Azı dişleri. anl. enbāt. (126a-2)
nevāḥ (Ar.)	: Kumru cinsi. anl. rayşān. (126a-10)
nevāket (Ar.)	: Ahmaklık. (126a-7)
nevāris (Ar.)	: Abbās-i misvākī denilen ot. (126a-9)
nevāşir (Ar.)	: Dirsek damarı. (126a-11)
nevāt (Ar.)	: Çekirdek. (125b-27)
nevāṭḥ (Ar.)	: Şiddetler. (126a-5)
nevdel (Ar.)	: Sarkık ve sölpük olmak. anl. istirhā. (126a-3)
nevḥ (Ar.)	: Sarmaşık. anl. leblāb. (126a-11)
nevk (Ar.)	: Akılsız olmak. (126a-6)
nevm (Ar.)	: 1. Uyku. 2. Uyumak. (126a-7)
nevmīd (Far.)	: Ümitsizlik. (127a-22)

nevnede (<i>Far.</i>)	: Çabuk kavrayan, zeyrek. (127a-22)
nev' (<i>Ar.</i>)	: 1. Ayak üstüne durdurmak. 2. Kaldırmak. (125b-26)
nevrüz (<i>Far.</i>)	: Nevruz. (127a-21)
nevs (<i>Ar.</i>)	: Hareket etmek, kıvıldamak. anl. taħarrük. (126a-5)
nevşādir (<i>Ar.</i>)	: Nişadır (kalaycılarının kullandıkları amonyak). (126a-10)
ney (<i>Far.</i>)	: Kamış. anl. қаşab. (127a-25)
neybet (<i>Ar.</i>)	: 1. İnlemek. 2. Şiddetle teneffüs etmek. (126a-23)
neyk (<i>Ar.</i>)	: Cinsel münasebette bulunmak, cimā ^ç etmek. (126a-25)
neyl (<i>Ar.</i>)	: 1. Bulmak. 2. Yetişmek. (126b-5)
neyl (<i>Ar.</i>)	: Saç ve sakal boyamada kullanılan bir ot türü. (126a-25)
neym (<i>Ar.</i>)	: Bir ot türü. (126b-7)
ney^ç (<i>Ar.</i>)	: 1. Susuzluk. anl. ^ç atş. 2. Meyl etmek. (126a-24)
neyrebāc (<i>Ar.</i>)	: Bir tür tavuk yemeği. (126b-7)
neyşek (<i>Far.</i>)	: Şeker kamışı. (127a-27)
neyt (<i>Ar.</i>)	: 1. Ölüm. 2. Yüreğin bağlı olduğu damar. (126a-24)
nezāfet (<i>Ar.</i>)	: Paklık, temizlik. anl. nekā ³ et. (124b-5)
nezālet (<i>Ar.</i>)	: Akmak. (123b-17)
nezāret (<i>Ar.</i>)	: Azlık. anl. kıllet. (123b-15)

nezelet (<i>Ar.</i>)	: Zükām denilen hastalık. (123b-17)
nezer (<i>Ar.</i>)	: Vācib olmak. anl. vucūb. (123b-8)
neẓīr (<i>Ar.</i>)	: 1. Korkutucu. 2. Korkutmak. (123b-9)
nezle (<i>Far.</i>)	: Kafada olan hastalık. (127a-11)
nezūr (<i>Ar.</i>)	: Çocuğu az olan kadın. (123b-15)
nıṣf (<i>Ar.</i>)	: Her şeyin yarısı. c. enṣāf. (124a-17)
nızd (<i>Ar.</i>)	: Tertip, düzen. (124a-22)
nidā' (<i>Ar.</i>)	: Çağırarak. anl. ṣavt. (123b-3)
nides (<i>Ar.</i>)	: Zeyrek, akıllı, mahir. anl. faṭn. (123b-3)
nīdlān (<i>Far.</i>)	: 1. Ağır basan, kabus. 2. Ağır basmak. (127a-26)
nifāğ (<i>Far.</i>)	: Kafa kemiği. anl. ihyāne. (127a-17)
nifāḳ (<i>Ar.</i>)	: İkiyüzlülük. (125a-8)
nifās (<i>Ar.</i>)	: Yeni doğuran kadından çıkan kan. (125a-2)
nifce (<i>Far.</i>)	: Gelincik denilen hayvan. (127b-3)
nift (<i>Ar.</i>)	: Neft yağı. c. enfāṭ. (125a-5)
nigāl (<i>Far.</i>)	: Kömür. (127b-3)
nihānī (<i>Far.</i>)	: Gizli nesne. (127b-4)
nihāyet (<i>Ar.</i>)	: Gayet, çok, pek çok. (126a-20)
nihīn (<i>Far.</i>)	: Kavuk, boş. (127b-5)
niḥrīr (<i>Ar.</i>)	: ālim. (123a-13)
nīje (<i>Far.</i>)	: Tütsüde kullanılan günlük. (127b-6)
nikāl (<i>Far.</i>)	: 1. Burçak. 2. Dağ eriği. (127b-3)
niḳdat (<i>Ar.</i>)	: Yaş kişniş otu. (125a-16)

nikes (<i>Ar.</i>)	: Zayıf erkek. (125b-5)
nīkī (<i>Far.</i>)	: İyilik. (127b-7)
niḳrīs (<i>Ar.</i>)	: 1. Ayak yarası. c. naḳārīs, naḳāris. 2.Üstad, alim, bilgili. (125a-13)
niḳū (<i>Ar.</i>)	: İliği çok olan kemikler. c. enḳā?. (125a-24)
nikūheş (<i>Far.</i>)	: Horlayış. (127b-4)
niḳy (<i>Ar.</i>)	: Saf, temiz, pak nesne. (125a-26)
nīl (<i>Far.</i>)	: Çivit boyası. (127b-7)
nīlec (<i>Ar.</i>)	: Çivit. anl. nīl. (126b-5)
nīlūfer (<i>Ar.</i>)	: Nilüfer çiçeği. (126b-5)
nīm (<i>Far.</i>)	: 1. Yarım. 2. Yarı. anl. nişf. (127b-8)
nīm cevān (<i>Far.</i>)	: Orta yaşlı. (127b-10)
nimaş (<i>Ar.</i>)	: Bir ot türü. (125b-15)
nīm-būrişt (<i>Far.</i>)	: Rafadan yumurta. (127b-8)
nīm-çāşt (<i>Far.</i>)	: 1. Erkenden yenilen safrā şiken denilen az yemek. 2. Kuşluk. (127b-8)
nīme (<i>Far.</i>)	: 1. Yarı. 2. Felç. (127b-10)
nimeş (<i>Ar.</i>)	: 1. Bir böcek türü. anl. dalaḳ. 2. Sansar. (125b-13)
nīm-gūj (<i>Far.</i>)	: Beli eğri kimse. (127b-11)
nimmemet (<i>Ar.</i>)	: 1. Çift sürülen saban çizgileri. 2.Tırnakta olan beyazlık. (125b-23)
nīm-sūḫat (<i>Far.</i>)	: Yarısı yanmış nesne. (127b-11)
ni^c (<i>Ar.</i>)	: Dişi koyun. anl. na ^c ce. c. nu ^c āc. (124b-8)

nīrās (Far.)	: Çerağ, ışık, kandil, lamba, mum. anl. sirāc. (127a-27)
nīrec (Far.)	: Solmuş nesne. (127b-5)
nīrūfer (Far.)	: Nilüfer çiçeği. (127b-5)
nisā' (Ar.)	: Kadınlar topluluğu. anl. nisve. (123b-18)
nismet (Ar.)	: 1. Nefis. 2. İnsan. 3. Herşeyin başlangıcı. c. nesīm. (123b-25)
nīsū (Far.)	: Neşter. (127b-6)
nisyān (Ar.)	: 1. Terk etmek. 2. Unutmak. (123b-26)
nīş (Far.)	: 1. Zehirli hayvanın iğnesi. 2. Diken. 3. Kan alıcının neşteri. (127b-6)
nişāf (Far.)	: Çok yeme içmeden kaynaklanan dimağ kuruluğu. anl. ḥaşkī-dimāğ. (127b-1)
nişāsta (Far.)	: Nişasta. anl. elfez. (127a-27)
nişker (Far.)	: 1. Yemiş vermeyen bir ağaç türü. 2. Çam ağacı. anl. şanavber. (127b-2)
nişre (Far.)	: Günlük. (127b-)
nīşū (Far.)	: Bir erik türü. (127b-7)
nişūt (Ar.)	: 1. Koklamak. 2. Bilmek. 3. Haber vermek. (124a-14)
niyābet (Ar.)	: Başka bir makama geçmek. (126a-23)
niyy (Ar.)	: Çiğ, ham. (126a-22)
nizak (Ar.)	: Kötü söz. anl. sū'ül-ḳavl. (123b-16)
nizām (Ar.)	: 1. Dizmek. 2. Toplamak. (124b-6)

nizāʿ (Ar.)	: Bir şeyin belli olması, aşikar olması. (124b-2)
nizāʾ (Ar.)	: Düşmanlık. (123b-16)
nizāʾ (Ar.)	: Cinsel münasebette bulunmak, cimāʿ etmek. anl. sinād. (123b-14)
nizrat (Ar.)	: Gözlemek. (124b-5)
nizū (Ar.)	: Gitmek. anl. zihāb. (124a-23)
noḥūd (Far.)	: Nohut. (127b-13)
noḥūdān (Far.)	: Nohutlu yemek. (127b-13)
noḫṣān (Ar.)	: Eksiklik. (125a-19)
noḫṣān-ı iṣṭihāʾ-i baṭlān (Ar.)	: Yemeğe iştahı olmak. (125a-20)
nūbe (Far.)	: Çam kabı. (127b-16)
nubūṣ (Far.)	: 1. Kulak tutmak. 2. İşitmek. 3. İşitici. (127b-21)
nūc (Far.)	: Çam ağacı. (127b-16)
nufesāʾ (Ar.)	: Çocuk doğurmuş kadın. c. nefāsi. (125a-3)
nufūṣāy (Far.)	: Kuru sığır derisi. anl. serkīn ḥaṣek. (127b-14)
nufūz (Ar.)	: Çocuk düşüren kadın. (125a-7)
nuḡrat (Ar.)	: Burnu kızıl serçe cirminde bir kuş türü. c. naḡrān, naḡar. (124b-17)
nuḡz (Ar.)	: 1. Kürek ucuna bitişik olan kıkırdak. anl. ḡazrūfu'l-ketf. 2. Omuz, omuz kemiği. (124b-18)
nuḡāḡat (Ar.)	: 1. Tükürmek. 2. Tükürük. anl. nuḡāme. (123a-25)
nuḡālat (Ar.)	: Buğday ve arpa unundan çıkan kepek. (123a-27)
nuḡām (Ar.)	: Bir çeşit su kuşu, angut kuşu. (123a-16)

nuhām (Ar.)	: Bir kuş türü. (126a-20)
nuḥāmet (Ar.)	: Tükürük, balgam. anl. bazzāk. (123a-26)
nuḥāʿ (Ar.)	: Boyun kemiği içinde olan murdar ak ilik. (123a-24)
nuḥār (Ar.)	: Sidiği çok olan yassı bir balık. (123a-27)
nuḥās (Ar.)	: 1. Bakır. 2. Tütün. anl. bālā leheb. (123a-17)
nuḥāz (Ar.)	: Öksürmek. anl. suʿ āl. (123a-14)
nuhbes (Ar.)	: Bir kuş adı. (126a-16)
nuḥrat (Ar.)	: 1. Burun deliği. 2. Burun. (123a-20)
nuḥṭ (Ar.)	: Sümürmek. (123a-23)
nuḥṭ (Ar.)	: Çocuk doğarken karından çıkan su. anl. saḥd. (123a-23)
nuḥūl (Ar.)	: Zayıflık. anl. hezāl. (123a-15)
nuhūʿ (Ar.)	: Kusmak. (126a-18)
nuḥüsetin (Far.)	: Evvelki. (127b-13)
nuḥüst (Far.)	: Evvel, evvelki. (127b-12)
nūj (Far.)	: Çam ağacı. (127b-17)
nuk (Ar.)	: Yarayı kaşımak, soymak. (125b-1)
nuḳāḥ (Ar.)	: Tatlı ve soğuk su. (125a-15)
nukāz (Ar.)	: Serçe. anl. şığāru'l-ʿ aşāfir. (125a-18)
nuḳrat (Ar.)	: 1. Ayak uyuşması. 2. Gümüş. anl. fızza. (125a-17)
nuḳū (Ar.)	: 1. Seçilmek. 2. Kemikten ilik çıkarmak. (125a-24)
nukūl (Ar.)	: 1. Geri dönmek. 2. Çekinmek. (125b-7)

nukūn (<i>Far.</i>)	: Baş aşağı. anl. sernigūn. (127b-15)
nuḳvet (<i>Ar.</i>)	: Hastalıktan iyileşmek. (125a-23)
numūne (<i>Far.</i>)	: 1. Çeşni, lezzet. 2. Zeşt. 2. Kırk, çok. 3. Boş, hükümsüz. 4. İfsad eden, bozan. 5. Örnek. (127b-15)
nūnede (<i>Far.</i>)	: 1. Çabuk kavrayışlı, zeyrek. 2. Yeni çıkmış nesne. anl. ḥādīş. (127b-19)
nu‘āmī (<i>Ar.</i>)	: Hoş, tatlı rüzgar. (124b-15)
nu‘ā‘at (<i>Ar.</i>)	: Yumuşak ot. (124b-11)
nu‘ās (<i>Ar.</i>)	: İmızganmak, uyuklamak, uykunun evveli. anl. evvelü'l-nevm. (124b-10)
nu‘mān (<i>Ar.</i>)	: Kan. anl. dem. (124b-14)
nūr (<i>Ar.</i>)	: Çivit boyası. (122b-13)
nūre (<i>Far.</i>)	: Hamamlarda kullanılan harzeme denilen nesne. (127b-16)
nuşha (<i>Far.</i>)	: Bir şeye bakıp onun gibi yapmak. (127b-13)
nūş (<i>Far.</i>)	: 1. İç. 2. Bal. 3. Akıbet, son. 4. Lezzet. 5. Tat. (127b-17)
nuşādur (<i>Far.</i>)	: Kalaycılar tarafından kullanılan tuz gibi bir nesne. (127b-18)
nūşet (<i>Far.</i>)	: Tarhun otu. (127b-4)
nuşūr (<i>Ar.</i>)	: 1. Açılmak, dağılmak. 2. Diri olmak. anl. ba‘ de'l-mevt. (124a-7)
nuḫfat (<i>Ar.</i>)	: 1. Saf su. 2. Sperm, döl suyu, meni. anl. mā‘u'r-racül. (124b-1)

nuvāş (<i>Far.</i>)	: 1. Kavun. 2. Hıyar. (127b-16)
nuvn (<i>Ar.</i>)	: Balık. anl. hüt. (126a-8)
nuvnet (<i>Ar.</i>)	: Çene çukuru. anl. hafratü'z-zağan. (126a-9)
nuv^ç (<i>Ar.</i>)	: Açlık. anl. cū ^ç . (126a-6)
nübyet (<i>Ar.</i>)	: Sazan balığı. c. nebyât. (123a-1)
nücmet (<i>Ar.</i>)	: Bir ot türü. anl. zərbun mine'n-nebt. (123a-11)
nüdā'et (<i>Ar.</i>)	: 1. Malın varlığı. 2. Eleğimsağma, gökkuşağı. 3. İç yağı. (123b-4)
nüfāset (<i>Ar.</i>)	: Diş arasında kalan yemek. (124b-24)
nühüft (<i>Far.</i>)	: Gizli, örtülü nesne. anl. nehfet. (127b-20)
nühye (<i>Far.</i>)	: 1. Akıl. anl. hıred. 2. İşitici. (127b-20)
nükes (<i>Far.</i>)	: Hastalıktan kırılmak. (127b-14)
nüsüset (<i>Ar.</i>)	: Kurumak. anl. yübüset. (123b-22)
nüvmet (<i>Ar.</i>)	: Çok uyuyan kimse. (126a-7)
nüvret (<i>Ar.</i>)	: 1. Kireçten ve zirnîhden yapılan harzeme. 2. Alçı taşı. anl. kevkebü'l-arz. (126a-4)
nüvver (<i>Ar.</i>)	: Ağaç çiçeği. anl. nürü's-şecer. (126a-1)
nüzr (<i>Ar.</i>)	: Korkutmak. anl. taḥfif. (123b-9)
‘omr (<i>Ar.</i>)	: 1. Ebedilik. 2. Hayat. 3. İki diş arasındaki diş eti. (87a-5)
pā (<i>Far.</i>)	: Ayak. anl. behāne. (26b-3)
pāğand (<i>Far.</i>)	: Atılmış pamuk. (26b-25)
paķıla (<i>Far.</i>)	: Tencere. (26b-6)

palāzūr (<i>Far.</i>)	: Kara sakız, zift. (28a-2)
pāl-gūş (<i>Far.</i>)	: Bir büyük yaprak. anl. kalbak yaprağı. (28a-8)
pālū (<i>Far.</i>) (27a-1)	: 1. Demregü (temriye) denilen hastalık. 2. Siğil.
pālūne (<i>Far.</i>)	: Süzgülü. anl. mışşifāt. (27a-3)
pāpādī (<i>Yun.</i>)	: Biber. anl. fülful-i siyāh. (21a-10)
pāpāgāl (<i>Ar.</i>)	: Hindistan'a ait yeşil bir kuştur, papağana benzer fakat papağandan fazla öğrenir. (21a-11)
pāpesterek (<i>Far.</i>)	: Oğlanın damağını kaldırmak. (26b-4)
pāy-çe (<i>Far.</i>)	: Koyun ve keçi ayağı, paça. (27a-4)
pazū (<i>Far.</i>)	: İki türlü olur, beyaz olana pazı, kızıl olana çükündür denilir. anl. pancar. (26b-20)
peçgān (<i>Far.</i>)	: Yavrular, oğlancıklar. (27a-9)
pej (<i>Far.</i>)	: Anar kökü, yürek ağrısı için yenilir. (27b-8)
pejend (<i>Far.</i>)	: Eşek hıyarı, acı kavun. anl. kışsa `u'l-ħimār. (27b-12)
pejgam (<i>Far.</i>)	: Karz diken; suyuna akākayā denilir. (27b-10)
pejgame (<i>Far.</i>)	: Kurbağa yosunu. (27b-11)
pejize (<i>Far.</i>)	: Balığın, ejderhanın pulu. (27b-22)
pejpej (<i>Far.</i>)	: 1. Tahin. 2. Buğday unu. (27b-14)
pejsertāzbāş (<i>Far.</i>)	: Kel, saçlı olmayan. (27b-9)
pejvend (<i>Far.</i>)	: 1. Arı kuşu. 2. Serçe. (27b-13)
peleng (<i>Far.</i>)	: Zürafa. anl. zurnepe. (73b-23)

peleng-muşk (<i>Far.</i>)	: Kedi otunun bir türü. anl. baqla-yı horāsānī. (28a-10)
penāver (<i>Far.</i>)	: Çıban. (28a-12)
penbe (<i>Far.</i>)	: Pamuk. (28a-13)
pencāl (<i>Far.</i>)	: Kuş necisi. anl. zerq. (28a-13)
pence (<i>Far.</i>)	: El ayası. (28a-16)
pence-keş (<i>Far.</i>)	: Fırında pişen yufka ekmeği. anl. kerde. (28a-17)
penc-enguş (<i>Far.</i>)	: 1. İnsan gibi beş parmağı olan, su içine konunca parmakları açılan ve sudan çıkınca geri yumulan bir ot türü. 2. Ayıt ağacı. (28a-14)
penc-evguşt (<i>Far.</i>)	: Ayıt ağacı. (28a-16)
penc-pāyek (<i>Far.</i>)	: Yengeç. anl. seretān. (28a-16)
penhāle (<i>Far.</i>)	: Bademli helva. anl. levzīne. (28a-24)
penīr (<i>Far.</i>)	: Peynir. anl. cūbn. (28a-24)
penīrek (<i>Far.</i>)	: Ebegümece otu. anl. ḥabbāzī. (28a-25)
penīr-māye (<i>Far.</i>)	: Peynir mayası. (28a-26)
penīze (<i>Far.</i>)	: Şahtere otu. anl. şāhterec. (28a-26)
penken (<i>Far.</i>)	: Buğday eleği. anl. ğırbal. (28a-22)
perçem (<i>Far.</i>)	: Alna düşen saç. (27a-17)
perde-dil (<i>Far.</i>)	: Yürek kabı. anl. ḥicābu'l-ḳalb. (27a-18)
perende-yi çerāğ (<i>Far.</i>)	: Pervane. anl. ferāş. (27a-27)
per-i siyāvuşān (<i>Far.</i>)	: Baldırıkara otu. (27a-20)

per-i siyāvuşān (<i>Far.</i>)	: Baldırı kara, su sünbülü. anl. kuzbaratü'l-bīr, kuzbaratü'l-қанāt, ca ^ç detü'l-қанā, şa ^ç ru'l-ğül. (22b-19)
perī-efsār (<i>Far.</i>)	: Uçuk tutmuş kişi. anl. maşrū ^ç . (27b-5)
perk (<i>Far.</i>)	: Keten tohumu. (27a-24)
perpehen (<i>Far.</i>)	: Semizotu. (27a-16)
perper (<i>Far.</i>)	: Semizotu. anl. reclē, baқlatü'l-хамқā. (27a-15)
perpere (<i>Far.</i>)	: Kızıl altın. anl. dinār. (27a-15)
perpur (<i>Far.</i>)	: Çil kuşu. anl. yethū. (27a-14)
perş (<i>Far.</i>)	: Bağırsak ağrısı. (27a-21)
pervāne (<i>Far.</i>)	: Kelebek. (27b-2)
pervānek (<i>Far.</i>)	: Karakulak denilen hayvan. (27b-2)
peryūn (<i>Far.</i>)	: Tırnakla et arasında çıkan bir çıban. anl. қurluған. (27b-7)
pest (<i>Far.</i>)	: Alçak. (27b-14)
peşe (<i>Far.</i>)	: Sivrisinek. anl. ba ^ç üz. (27b-21)
peşenc (<i>Far.</i>)	: Yüzde olan akıntı. anl. çağd. (27b-20)
peşence (<i>Far.</i>)	: Yüzde olan akıntı. (27b-21)
peşm (<i>Far.</i>)	: 1. Yün. 2. Kıl. 3. Koyun, keçi kılı. (27b-18)
petyū (<i>Far.</i>)	: 1. Keş. 2. Ekşi ayran. (27a-6)
peyāmīg (<i>Far.</i>)	: 1. Sıçan otu. 2. Balık otu. (28b-3)
peye (<i>Far.</i>)	: Göz kapağı. (28b-5)
peyve (<i>Far.</i>)	: Güve. (28b-4)

peyvesān (<i>Far.</i>)	: Ümitlenmek. (28b-5)
pīd (<i>Far.</i>)	: İç yağı. (28b-20)
pīḥ (<i>Far.</i>)	: Göz çapağı. anl. ramaş. (28b-19)
pīh (<i>Far.</i>)	: İç yağı. (29a-6)
pihzede (<i>Far.</i>)	: Daneçadur denen şifalı bitki. (29a-7)
pijvīje (<i>Far.</i>)	: Yürek ağrısı için yenen anar kökü. (28b-9)
pīl (<i>Far.</i>)	: Fil. (29a-1)
pīlaste (<i>Far.</i>)	: Fil kemiği. (29a-1)
pile (<i>Far.</i>)	: Göz kapağı. (28b-14)
pilek (<i>Far.</i>)	: Göz kapağı. (28b-15)
pilk-çeşm (<i>Far.</i>)	: Göz kapağı. (28a-8)
pilpil (<i>Far.</i>)	: Biber. anl. fülful. (28b-13)
pīmārī-siyāh (<i>Far.</i>)	: Terleme (tifo) hastalığı. anl. ḥummmā-yı muḥrika. (29a-2)
pincāl (<i>Far.</i>)	: Kuş pisliği. (28b-15)
pind (<i>Far.</i>)	: 1. Çaylak kuşu. 2. Su teresi (maydanoz). (28b-15)
pindūje (<i>Far.</i>)	: Maydanoz, su teresi. (28b-15)
pīne (<i>Far.</i>)	: Fitol. (29a-5)
pīrāhen (<i>Far.</i>)	: Gömlek. anl. kāmīş. (28b-21)
pirehre (<i>Far.</i>)	: Çıplak. anl. ʿuryān. (28b-8)
pīrezen (<i>Far.</i>)	: 1. Kadın. 2. Eş. (28b-23)
pirīn (<i>Far.</i>)	: Pis kokulu su. (28b-9)
pirinç (<i>Far.</i>)	: Pirinç. (28b-8)

pīrūze (<i>Far.</i>)	: Mavi renkli değerli bir süs taşı, firuze. (28b-22)
pīrzed (<i>Far.</i>)	: Daneçadır denen şifalı bir ot. (28b-22)
piserek (<i>Far.</i>)	: Yavru. (28b-12)
pīsi (<i>Far.</i>)	: Tenin alaca olması hastalığı. anl. baraş. (28b-25)
pisnek (<i>Far.</i>)	: İğde yemişi. (28b-12)
pīşānī (<i>Far.</i>)	: Alın. anl. cephe. (28b-26)
pīškār (<i>Far.</i>)	: Ebe. anl. kabile. (28b-26)
piškāre (<i>Far.</i>)	: Ebe. (28b-27)
piyāle (<i>Far.</i>)	: Kadeh. (28b-19)
piyāstū (<i>Far.</i>)	: Ağzı kokan insan. (28b-18)
piye gīst (<i>Far.</i>)	: anl. karga dögleği. (29a-6)
pūgān (<i>Far.</i>)	: Anne karnında oğlan yatağı. anl. rahm. (29b-4)
pūḥ (<i>Far.</i>)	: Göz çapağı. (29a-27)
pujeg (<i>Far.</i>)	: 1. Tesbih kurdu. 2. Hamam böceği. (29a-17)
pujgam (<i>Far.</i>)	: Karz diken, akākyā üsaresi. (29a-18)
pujgand (<i>Far.</i>)	: 1. Sumak yaprağı. 2. Palamut. anl. ballūt. (29a-16)
pujgūl (<i>Far.</i>)	: Bulgur yemeği. (29a-17)
pūle (<i>Far.</i>)	: 1. Bambal kurdu. 2. Kuduz kurdu. (29b-5)
pulg (<i>Far.</i>)	: Burçak. (29a-22)
pulūk (<i>Far.</i>)	: Deve kagı. (29a-24)
pūlūpūdyu (<i>Yun.</i>)	: Besfāyec (çıyan otu). anl. keşirü'l-ercel. (25b-19)
puzḥīd (<i>Far.</i>)	: Dişi keçi. (29a-16)
puzkūhī (<i>Far.</i>)	: Dağ keçisi. (29a-16)

pür-dānī (<i>Far.</i>)	: 1. Çok bilen insan. 2. Hünerli kimse. (29a-11)
pürgenç (<i>Far.</i>)	: Koz helva. (29a-12)
pürgir (<i>Far.</i>)	: 1. Tavuk. 2. Burak kuşu. (29a-13)
püriz (<i>Far.</i>)	: Eğir kökü. (29a-11)
rabbāḥ (<i>Ar.</i>)	: Misk kedisi. (55b-15)
rabbā'ıyyet (<i>Ar.</i>)	: Ön ve arka dişlerin arasındaki dişler. <i>c.</i> rabbā'ıyyāt. (55b-7)
rabbe's-sūs (<i>Ar.</i>)	: Yaban balı. (55b-16)
rab' (<i>Ar.</i>)	: İki gün bırakıp üçüncü gün tutan ısıtma. (55b-6)
rabyān (<i>Ar.</i>)	: 1. Uskumru balığı. 2. Deniz çekirgesi. 3. Istkoz. (57b-21)
racā (<i>Ar.</i>)	: Yel gebesi hastalığı. (55b-26)
rācbet (<i>Ar.</i>)	: Parmağın ucuna yakın olan mafsal, eklem. (55b-25)
races (<i>Ar.</i>)	: Pis, murdar ve kokmuş gıdayı yemek. <i>c.</i> ercās. (55b-27)
racīn (<i>Far.</i>)	: 1. Peynir suyu. 2. Kokmuş ayran. (58b-5)
racle (<i>Far.</i>)	: 1. Semiz otu. 2. Mantar. <i>anl.</i> samārūg. (58b-4)
racnesne (<i>Ar.</i>)	: Sanevber zamkı. <i>anl.</i> ratyanc. (56a-7)
racseyn (<i>Ar.</i>)	: Tarhanaya benzer bir yemek türü. (56a-11)
racul (<i>Ar.</i>)	: Erkek. (56a-2)
racülü'l-ḥamāmet (<i>Ar.</i>)	: Sancār, ebu ḥalsā. (56a-5)
racülü'c-cerād (<i>Ar.</i>)	: Çekirge ayağı. <i>anl.</i> zerneb. (56a-5)
racülü'l-ferūc (<i>Ar.</i>)	: Horoz ayağı otu. (56a-7)

racülü'l-ğurāb (Ar.)	: Kuzgun ayağı otu. anl. racülü'z-zāğ. (56a-4)
racülü'l-‘akāb (Ar.)	: Tavşancıl ayağı otu. (56a-6)
rādan (Ar.)	: Safran. (56a-19)
radī (Ar.)	: Bozuk, kötü nesne. (56a-19)
rādi‘ (Ar.)	: Hastalığı durduran deva, ilaç. (55a-17)
rafrāf (Ar.)	: 1. Serçeye benzer bir kuş. 2. Deve kuşu. (57a-4)
rağam (Ar.)	: 1. Kahretmek. 2. Üstün gelmek, yenmek. (56b-24)
rağat (Ar.)	: Culnar. (56b-25)
rağavet (Ar.)	: Süt kaymağı. c. rağī. (56b-25)
rağbet (Ar.)	: 1. Teveccüh itmek, bir şeye doğru yönelme. 2. Tama‘ etmek. 3. Doğuştan olan saç. (56b-21)
rağīdet (Ar.)	: Sütlü bulamaç. c. rağād. (56b-23)
rağīf (Ar.)	: Kerde denilen ekmek. (56b-23)
rağīlā (Ar.)	: Buğday içinde bulunan bir tane. anl. her. (56b-26)
rağnuñ (Far.)	: Göz ucu ile bakmak. (58b-9)
rağşā (Ar.)	: 1. Meme içinde süt gelen damar. 2. Meme altındaki sinir. (56b-22)
rağvetü'l-ḥacāmīn (Ar.)	: Sünger. anl. isfenc. (56b-27)
rağvetü'l-ḳamer (Ar.)	: Ay taşı. anl. bezeḳu'l-ḳamer, zebedü'l-ḳamer. (56b-27)
rağvetü'l-milh (Ar.)	: Tuz kaymağı. (57a-1)
raḥ (Ar.)	: Çinde olan büyük bir kuş türü. (56a-15)
rāḥ (Ar.)	: Şarap. anl. ḥamr. c. rayāh. (56a-8)

raḥ (<i>Far.</i>)	: Zahmet. (58b-)
rahābet (<i>Ar.</i>)	: Göğüste bir kemik. (57b-24)
rahadān (<i>Ar.</i>)	: Serçeden büyük bir kuş. c. rahādin. (57b-25)
rahādet (<i>Ar.</i>)	: 1. Gevşeklik. 2. Yumuşaklık. (56a-13)
raḥam (<i>Far.</i>)	: Kartal. (58b-5)
rahāmet veca‘-i (<i>Ar.</i>)	: Rahim. (56a-9)
rahbīn (<i>Ar.</i>)	: Yoğurt suyu. (56a-13)
rahel (<i>Ar.</i>)	: 1. Kendini salıvermek. 2. Sıkıntılı, muztarip olmak. (57b-26)
rahī (<i>Ar.</i>)	: Azı dişlerinin her biri. c. arḥāh. (56a-10)
rahī (<i>Ar.</i>)	: Değirmen taşı. c. arḥī. (56a-9)
rahīk (<i>Ar.</i>)	: Saf, halis şarap. (56a-10)
rahīm (<i>Ar.</i>)	: İnce. anl. raḥīk. (56a-14)
rahīn (<i>Far.</i>)	: Koyu ayran. (58b-6)
rahm (<i>Ar.</i>)	: Karın içindeki oğlan yatağı, döl yatağı. c. erḥām. (57b-26)
rahmet (<i>Ar.</i>)	: Kartal. c. ruḥm. (56a-14)
rahsetī (<i>Ar.</i>)	: Sıçan otu. anl. ḥarfakān, semmū'l-fār, türābu'l-hālik, şek. (58a-1)
raht (<i>Far.</i>)	: Hasta. (58b-5)
rahūd (<i>Ar.</i>)	: Etili ve kemiği yumuşak kişi. (56a-15)
rak (<i>Ar.</i>)	: 1. Timsah. 2. Kara, deniz kaplumbağası. (57a-8)
raḳabet (<i>Ar.</i>)	: Boyun. c. riḳāb. (57a-6)

raḳāḳus (Ar.)	: anl. çift-i efrī. (57a-9)
raḳān (Far.)	: 1. Kına. 2. Safran. (58b-9)
rakeb (Ar.)	: Kasık kılının bittiği yer. anl. münbit ‘āne . (57a-14)
rāḳıd (Ar.)	: Uyuyan kişi. (57a-7)
raḳībū'ş-şems (Ar.)	: 1. Dirhem. 2. Sāmarmarūmā. (57a-12)
raḳīḳ (Ar.)	: Yufka, yumuşak, ince nesne. (57a-6)
raḳ‘a (Ar.)	: 1. Kırık organ, aza. 2. Kırık organa sarılan deva, ilaç. (57a-9)
raḳ‘ā (Ar.)	: Sarhoş. (57a-10)
raḳūn (Ar.)	: Kına. (57a-11)
ramād (Ar.)	: Kül. (57a-18)
ramādī (Ar.)	: Göze çekilen kadim bir sürme. (57b-2)
ramādu'l-bellūṭ (Ar.)	: Meşe palamudunun külü. (57b-1)
ramādu'l-ḥaṭabū'l-kerm (Ar.)	: Üzüm çubuğu külü. (57b-1)
ramādu'l-ḳaşab (Ar.)	: Kamış külü. (57b-2)
ramādu'l-madazyūn (Ar.)	: Sütleğen türü. (57a-27)
ramādū ‘aşaru'l-ḥaṭāṭif (Ar.)	: Kırlangıç yuvası külü. (57b-3)
ramādū tebenū'l-baḳla (Ar.)	: Bakla samanı külü. (57b-4)
ramādū's-sertānāt (Ar.)	: Yengeç külü. (57b-3)
ramaḳ (Ar.)	: Nefes alacak kadar kalan hava. (57a-22)
ramaḳ (Far.)	: Nefes alacak kadar kalan hava, az bir hayat eseri. anl. baḳıyye-yi cān, baḳıyye-yi ḥayāt. (58b-11)

ramān-ı ḥamaż (<i>Ar.</i>)	: Ekşi nar. (57b-4)
ramān-ı mezz (<i>Ar.</i>)	: Ekşi nar. anl. leffān. (57b-5)
ramānū'l-enhār (<i>Ar.</i>)	: Hufārīkūn türüdür, Şam'da abdūsāne denir. (57a-25)
ramānū'l-^çalī (<i>Ar.</i>)	: Haşhaş. (57a-25)
ramaş (<i>Ar.</i>)	: Göz kenarında olan yaş çapak. (57a-20)
ramāzet (<i>Ar.</i>)	: Kişinin oturak yeri. anl. mevzi ^ç -ı ku ^ç ūd. (57a-19)
ramed (<i>Ar.</i>)	: Göz ağrısı. (57a-18)
ramed (<i>Far.</i>)	: Göz ağrısı. (58b-11)
rāmehrān (<i>Ar.</i>)	: İrani tabiplerin bir terkibi. (55b-2)
rāmek (<i>Far.</i>)	: Bir karışım, macun türü. (58a-27)
ramel (<i>Ar.</i>)	: Kum. c. ramāl. (57a-24)
rames (<i>Ar.</i>)	: Ekşi nar. (57a-25)
ramīm (<i>Ar.</i>)	: Çürümüş eskimiş nesne. (57a-17)
ramkān (<i>Far.</i>)	: Kasık kılı. (58b-11)
ramm (<i>Ar.</i>)	: 1. İslah etmek. 2. Yemek. (57a-17)
rammān-ı ekber (<i>Ar.</i>)	: Susuz yerde biten nar ağacı. (57a-26)
rammā^ç at (<i>Ar.</i>)	: Kişinin oturak yeri. anl. mevzi ^ç -ı ku ^ç ūd, est. (57a-21)
rammaş (<i>Ar.</i>)	: Bir nohut türü. (57b-5)
rammed (<i>Ar.</i>)	: Göz ağrısı, göz sancısı. (57b-6)
ramrām (<i>Ar.</i>)	: Bir ağaç türü. (57a-18)
ramş (<i>Ar.</i>)	: Göz kenarındaki kuru çapak. (57a-20)

rāmuñ (<i>Sür.</i>)	: Seg denilen bir terkip, karışım. (55a-24)
ramūrez (<i>Ar.</i>)	: Deniz. anl. baħr. (57a-19)
rān (<i>Far.</i>)	: Uyluk. anl. faħz. (58a-27)
ranaḵ (<i>Ar.</i>)	: 1. Çiçeği kokulu bir söğüt ağacı. 2. Leylak çiçeği. anl. behrāmic. (57b-9)
rancen (<i>Far.</i>)	: Yumuşak karın, ishal sebebiyle karnı yumuşamış kimse. (58b-12)
rānc-i hindī (<i>Far.</i>)	: Hindistan cevizi. (58a-24)
rāne (<i>Far.</i>)	: Sarmaşığa benzer bir ot. (58b-1)
rānec (<i>Ar.</i>)	: Hindistan cevizi. (55a-17)
ranen (<i>Ar.</i>)	: Yaz mevsiminde su içinde çığıran şey. (57b-9)
ranned (<i>Ar.</i>)	: 1. Mersin ağacı. 2. Defne ağacı. (57b-10)
ra[‘]ād (<i>Ar.</i>)	: Bir deniz balığı türü. (56b-12)
ra[’]b (<i>Ar.</i>)	: Mantar. (55a-15)
ra[‘]ıyyü'l-ħamāme (<i>Ar.</i>)	: Burçak. anl. gersene. (56b-20)
ra[‘]ıyyü'l-ħımār (<i>Ar.</i>)	: Deve otu. anl. ra [‘] ıyyü'l-ibil. (56b-20)
ra[‘]i (<i>Ar.</i>)	: Yabanda biten ot. anl. gelā. (56b-15)
ra[’]ıb (<i>Ar.</i>)	: Yoğurt. (55a-16)
ra[‘]ıyyü'l-ibil (<i>Ar.</i>)	: Deve otu. (56b-16)
ra[‘]ıyyü'z-zarāzır (<i>Ar.</i>)	: Hoş koku. (56b-15)
rā[’]s (<i>Ar.</i>)	: Baş, ser. (55a-17)
ra[’]sü'l-[‘]ıcl (<i>Ar.</i>)	: Buzağı başı denilen bir ot. (55a-19)
ra[‘]ş (<i>Ar.</i>)	: Azası titreyen kişi. (56b-14)

rāʿšet (<i>Ar.</i>)	: Titremek. (56b-14)
raʿūnet (<i>Ar.</i>)	: 1. Akılsız. 2. Ahmak, yanlış söyleyip yanlış anlayan kişi. (56b-10)
raʿy (<i>Ar.</i>)	: 1. Fikir 2. Göğüs. (55a-16)
raşad (<i>Ar.</i>)	: Gözetleyen, bekleyen olmak. (56b-1)
raşāş-ı ebyaz (<i>Ar.</i>)	: Kalay. anl. erziz. (56b-1)
raşāş-ı esved (<i>Ar.</i>)	: Kurşun. (56b-1)
raşeb (<i>Ar.</i>)	: Dizlerde ve eklemlerde olan ağrı. kâhi battî. c. raşyât. (58a-6)
râsen (<i>Ar.</i>)	: Kökü ilaç olarak kullanılan bir bitki, râziyâne, andüz. (55a-23)
râsen (<i>Far.</i>)	: Kökü ilaç olarak kullanılan bir bitki, andız otu. (58a-26)
râşhat (<i>Far.</i>)	: Râstık taşı. (58a-26)
raşif (<i>Ar.</i>)	: Sağlam. (56b-2)
râsû (<i>Far.</i>)	: Gelincik denilen hayvan. (58a-26)
rasûb (<i>Ar.</i>)	: 1. Kap içinde uzun süre kalan su. 2. Suyun dibindeki tortu. (56a-22)
raşûf (<i>Ar.</i>)	: Tenasül uzvu dar olan kadın. (56b-2)
rasûğ (<i>Ar.</i>)	: 1. Sağlam olmak. 2. Karar bulmak. 3. Dayanmak. (56a-23)
raş (<i>Ar.</i>)	: 1. Su saçmak. 2. Çok ufak taneli yağmur. (56a-25)
raşād (<i>Ar.</i>)	: Acı tere otu. (56a-26)
raşek (<i>Ar.</i>)	: Akrep. anl. şasām. (56a-27)

raşīd (<i>Ar.</i>)	: 1. Akıllı, bülüğa ermiş. 2. Hayırlara vesile olan kişi. (56a-26)
rataḳ (<i>Ar.</i>)	: 1. Ulaşmak. 2. Bitişmek. (55b-19)
ratbān-ı zāde (<i>Far.</i>)	: Çam sakızı. (58a-25)
rateb (<i>Ar.</i>)	: 1. Şehadet parmağı ile orta parmak arası. 2. Orta parmak ile serçe parmak arası, yüzük parmağı. (55b-17)
rātec (<i>Ar.</i>)	: Çam sakızı. (55b-21)
ratel (<i>Ar.</i>)	: Dişlerin seyrek olması. (55b-18)
raṭaḳ (<i>Ar.</i>)	: Bakire kızlarda tam oluşmamış kızlık zarı, aslık. (55b-23)
raṭb (<i>Ar.</i>)	: Yaş, taze. (56b-6)
raṭbet (<i>Ar.</i>)	: Yonca. c. ruṭāb. (56b-7)
rāṭīn (<i>Yun.</i>)	: Her türlü zamk, sakız. (55a-24)
raṭl/riṭl (<i>Ar.</i>)	: Yüz kırk dört dirhem. c. arṭāl. (56b-8)
raṭrāṭ (<i>Ar.</i>)	: Süzölmüş, saf haline getirilmiş. (56b-7)
rāṭyanc (<i>Ar.</i>)	: Çam sakızı. anl. şamḡ-ı şanavber. (55a-26)
ravāheş (<i>Ar.</i>)	: Kolun dışındaki damarlar. (57b-19)
ravaḳ (<i>Ar.</i>)	: Üst dişlerin alt dişlerden uzun olması. (57b-17)
ravāk (<i>Far.</i>)	: Herşeyin saf hali, özellikle balın saf olanı. (58b-1)
ravān (<i>Far.</i>)	: Can, ruh. anl. rūḡ-ı mücerred, nefs-i nāṭıka. (58b-16)
ravās (<i>Ar.</i>)	: Su teresi. anl. circīru'l-mā. (57b-20)
ravās (<i>Far.</i>)	: Su teresi. (58b-15)

ravāšīr (Ar.)	: Reçel. (57b-14)
ravef (Ar.)	: 1. İyi gelmek. 2. Saf şarap. (57b-17)
rāvend (Far.)	: Kökleri ve sapları ilaç olarak kullanılan karabuğdaygillerden bir nebat. (58b-2)
rāvendçepni (Ar.)	: Kökleri ve sapları ilaç olarak kullanılan karabuğdaygillerden bir bitki. (55a-20)
rāvendrūnī (Ar.)	: Müshil ilacı, yuvarlak bir kök. anl. rāvend-i rūmī (55a-20)
rav^ç (Ar.)	: Korku. anl. havf, feza ^ç . (57b-16)
ravsah̄tac (Ar.)	: 1. Rastık taşı. 2. yanmış bakır. (57b-20)
ravset (Ar.)	: Burun ucu. anl. ra's-i enf. (57b-14)
ravvā³ (Ar.)	: Etili nesne. (57b-12)
ravzat (Ar.)	: Çayır, çimenli yer, bostān. c. riyāz. (57b-15)
ray (Ar.)	: Suyu kanmak. (58a-3)
rayāhu'l-efreşe (Ar.)	: 1. Kambur, yumru. 2. Eğri gitmek. (58a-8)
rayāhu'r-rahm (Ar.)	: Rahimde yellerin oluşması. (58a-7)
raybās (Ar.)	: Kuzu kulağı otu. (58a-4)
raybās (Ar.)	: Işgın otu, karabuğdaygillerden hekimlikte kullanılan bir çeşit bitki. (55b-12)
rāye (Ar.)	: bi'l-kesri eyügen didükleri nesne ki ciğerde olur (58a-15)
rayhān (Ar.)	: İyi kokulu otların her birisi. (58a-11)
rayhān (Far.)	: 1. Hoş kokulu çiçekler. 2. Fesleğen. (58b-18)

rayhān-ı dāvud (<i>Ar.</i>)	: 1. Sıçan kulağı otu. 2. Yaban fesleğeni. anl. ezānū'l-fār. (58a-19)
rayhān-ı süleymānī (<i>Ar.</i>)	: Küçük yapraklı fesleğen. (58a-19)
rayhānī (<i>Ar.</i>)	: 1. Sarf. 2. İnce. 3. Kokusu iyi olan içecek. anl. şarāb-ı reyhānī. (58a-21)
rayhānu'l-kāfūr (<i>Ar.</i>)	: 1. Fesleğen. 2. Kafur kokusuna benzer bir ot. (58a-20)
rayhānu'l-melek (<i>Ar.</i>)	: Büyük fesleğen. anl. zamīrān. (58a-18)
rayyā (<i>Ar.</i>)	: Güzel kokulu. anl. rāyiḥa-yı ṭayyibe. (58a-4)
rāzakī (<i>Ar.</i>)	: 1. Ak süsen. 2. Zambak. (55a-25)
razānet (<i>Ar.</i>)	: Sağlam, metin olmak. (56b-5)
razā' u'l-razā' at (<i>Ar.</i>)	: Sormak. anl. maşş. (56b-3)
rāzi' (<i>Ar.</i>)	: Süt dişleri. c. rūza'. (55a-18)
razi' (<i>Ar.</i>)	: Süt emen oğlan. c. raz' ā, ruzu'. (56b-5)
rāziyāne (<i>Far.</i>)	: Rezene. (58a-25)
rāziyānec (<i>Ar.</i>)	: Rezene otu. (55a-18)
rāziyānec-i şāmī (<i>Ar.</i>)	: Anason. anl. rāziyānec-i rūmī. (55a-22)
rāziyānet (<i>Ar.</i>)	: Rezene otu. (56a-21)
razīz (<i>Ar.</i>)	: Nesne boyamada kullanılan bir ot türü. (56a-20)
rebel (<i>Ar.</i>)	: Uyluğun iç yanı. anl. bāṭın-ı faḥz. (55b-10)
rebel (<i>Ar.</i>)	: Yaban pelini. anl. afsantīn-i berrī. (55b-15)
rebel (<i>Far.</i>)	: Bir ağaç türü. (58b-3)
rebīkiye (<i>Ar.</i>)	: 1. Hurmayı yağ ve yoğurt ile karıştırıp yemek. 2. Bulamaç aşısı. (55b-8)

rebīʿ (<i>Ar.</i>)	: Yaz günü. c. erbiʿ ā. (55b-7)
rebīṣa (<i>Ar.</i>)	: 1. Küçük balık. 2. Deniz yengeci. (55b-13)
rebk (<i>Ar.</i>)	: 1. Karıştırmak. 2. Bulamaç pişirmek. (55b-8)
rebl (<i>Ar.</i>)	: Bir ot türü. c. rebül. (55b-10)
rebraḳ (<i>Ar.</i>)	: Tilki üzümü. anl. ġabbu'ş-şaʿ leb. (55b-12)
rebū (<i>Ar.</i>)	: Nefes darlığı ile verem arasında bir hastalık. (55b-11)
rebüb (<i>Ar.</i>)	: Üvey oğul, üvey baba. (55b-16)
refāhiyet (<i>Ar.</i>)	: 1. Genişlik, varlık, bolluk. 2. Şadlık, mutluluk. (57a-3)
refeş (<i>Ar.</i>)	: Büyük kaplumbağa. (57a-4)
reg (<i>Far.</i>)	: Damar. (58b-10)
regbend (<i>Far.</i>)	: Damar bağlayacak tasma, kayış. (58b-10)
regjen (<i>Far.</i>)	: Kan alıcı. anl. faşşād. (58b-10)
rehc (<i>Far.</i>)	: Toz. anl. ġubār. (58b-17)
rehdiyēt (<i>Ar.</i>)	: Özellikle Mekke'de olan serçeye benzer bir kuş türü. (58a-2)
rehdūn (<i>Ar.</i>)	: Özellikle Mekke'de olan serçeye benzer bir kuş türü. (58a-2)
rejed (<i>Far.</i>)	: Çok yiyen, obur, pisboğaz kişi. anl. ekül. (58b-6)
rekāket (<i>Ar.</i>)	: 1. Gevşeklik. 2. Zayıflık. (57a-14)
renbe (<i>Far.</i>)	: Kasık kılı. (58b-12)
rencūr (<i>Far.</i>)	: Hasta. (58b-12)
rend (<i>Far.</i>)	: Defne ağacı. (58b-12)

rened (<i>Ar.</i>)	: 1. Mersin ağacı. 2. Öd ağacı. 3. Defne ağacı. (57b-7)
reng-āver (<i>Far.</i>)	: Türlü türlü sözler düzüp, yaraştırıp söyleyen kişi. anl. miffen. (58b-14)
renği (<i>Far.</i>)	: Cimā ^c eden kişi ağzında tuttukça boşalmayı geciktirir. (81b-10)
renk (<i>Far.</i>)	: 1. Dağ tekesi. 2. Geyik buzağısı. (58b-13)
reṣāt (<i>Ar.</i>)	: Gevşeklik, zayıflık. (55b-25)
resāyed (<i>Far.</i>)	: Demir boku. (58b-7)
resīde (<i>Far.</i>)	: 1. Bâliğ olmuş erkek ve kız. 2. İrileşmiş. (58b-8)
rest (<i>Far.</i>)	: Kurtulmuş. (58b-7)
restgāri (<i>Far.</i>)	: Kurtulmak. anl. ḥalāṣ. (58b-7)
reṣyet (<i>Ar.</i>)	: Eklemlerde olan ağrı, sızı. c. reṣyāt. (55b-24)
reṣke/riṣke (<i>Far.</i>)	: Bit sirkesi. (58b-9)
reṣker (<i>Far.</i>)	: Kara boya. (58b-8)
retbe (<i>Far.</i>)	: Hindistan fındığı. (58b-4)
rete (<i>Ar.</i>)	: Hindistan fındığı. (55b-22)
revā (<i>Far.</i>)	: 1. Layık. 2. Dürüst. (58b-15)
reves (<i>Ar.</i>)	: At, katır, eşek pisliği. c. arvāṣ. (57b-13)
revesü'l-berdün (<i>Ar.</i>)	: Katır pisliği. (57b-23)
revesü'l-ḥimāru'l-ehli (<i>Ar.</i>)	: Ev eşeği pisliği. (57b-22)
rezān (<i>Far.</i>)	: Sonbahar, hazan vakti. (58b-6)
rezin (<i>Ar.</i>)	: Ağır. anl. ṣaḳīl. (56a-21)

rıdaķ (<i>Ar.</i>)	: Herşeyin evveli, başlangıcı. (56a-18)
rızaķ (<i>Ar.</i>)	: Menfaatlenilen nesne. c. erzāķ. (56a-20)
rızfet (<i>Ar.</i>)	: Diz kapađı. c. rużf. (56b-4)
rībāc (<i>Far.</i>)	: 1. Kuzu kulağı denilen ekşice yaprak. 2. Su teresi. (58b-23)
ribbet (<i>Ar.</i>)	: Bir bitki türü. c. rīb. (55b-4)
ricl (<i>Ar.</i>)	: Ayak. c. ercal. (56a-1)
ricle (<i>Ar.</i>)	: Semizlik otu. anl. taħmagān. (24b-8)
riclet (<i>Ar.</i>)	: Baķlatü'l-ħamķā otu. anl. tuħmekān. (56a-1)
rīçān (<i>Far.</i>)	: Reçel. (58b-24)
rīdek (<i>Far.</i>)	: Oğlan. (58b-26)
rifādet (<i>Ar.</i>)	: Yaranın üstüne konulan bez. (57a-3)
rīgāşe (<i>Far.</i>)	: Kirpi. anl. ħārpoşte. (59a-1)
rīħ (<i>Ar.</i>)	: Yel. c. riyāħ, aryāħ. (58a-7)
rīħan (<i>Far.</i>)	: İshal olan kimsenin karnı. (58b-26)
rīħat (<i>Far.</i>)	: 1. Şekerden dövülmüş daru, ilaç. 2. Dövülmüş nesne. (58b-25)
rīħkān (<i>Ar.</i>)	: Safran çiçeği. (58a-15)
rīķ (<i>Ar.</i>)	: 1. Tükruk. 2. Açlık. anl. cū ^c . (58a-14)
rīk (<i>Far.</i>)	: İmāle, kum. anl. ķayur. (58b-7)
rīm (<i>Far.</i>)	: 1. İrin. 2. Demir boku. 3. Mısıf karağı. (59a-1)
rīm-āhen (<i>Far.</i>)	: Demir boku. (59a-2)
rīme (<i>Far.</i>)	: Göz çapağı. anl. ramaş. (59a-2)

rīmes‘at (<i>Ar.</i>)	: Topalak. anl. sa‘ d. (58a-22)
rīm-gūş (<i>Far.</i>)	: Kulak kırı. (59a-2)
rind (<i>Far.</i>)	: Dağ keçisi. (58b-23)
ring (<i>Far.</i>)	: Dağ keçisi. (58b-23)
ri‘ det (<i>Ar.</i>)	: 1. Titremek. 2. Hareket etmek. (56b-11)
risālet (<i>Ar.</i>)	: 1. Haber göndermek. 2. Haber vermek. 3. Evraka yazılı yazılar. (56a-23)
rīşār (<i>Ar.</i>)	: Elma ve ayvanın dışında yapılan reçel. (58a-13)
rist (<i>Far.</i>)	: 1. Erişte. 2. İplik. 3. Bir ot türü. anl. ‘ıraç-ı medenī. (58b-22)
rīş (<i>Ar.</i>)	: Kuş kandı. anl. cenāh. (58a-12)
rīşdehen (<i>Far.</i>)	: Ağızda olan uçuk, yalama. (58b-26)
rīşek (<i>Far.</i>)	: Bit sirkesi. (58b-22)
rīşsāz (<i>Far.</i>)	: Cerrah. (58b-27)
rīşte (<i>Far.</i>)	: Karaciğer ve gırtlakta meydana gelen bir çeşit hastalık, yemen çıbanı. (58b-20)
rītānac (<i>Ar.</i>)	: Çam sakızı. (58a-17)
rītanānac (<i>Ar.</i>)	: Yengece benzer bir taş. (58a-23)
ritt (<i>Ar.</i>)	: Erkek domuz. (55b-22)
rīvāc (<i>Ar.</i>)	: Aşhūn denilen ekşi ot. (58a-16)
rīvāc (<i>Ar.</i>)	: Yoğun, parmak gibi uzun ve yüksek yerlerde olan bir ot türü. anl. rīvās, aşhūn. (59a-3)
rīvancū (<i>Far.</i>)	: Ağaç kurdu. anl. arza. (59a-4)
rivāyet (<i>Ar.</i>)	: Haber nakletmek. c. rivāyāt. (57b-18)

riyāzat (<i>Ar.</i>)	: Yemeyi, içmeyi terk edip gayret gösterme, çalışma. (58a-14)
riybāş (<i>Ar.</i>)	: Şarap yapılan ekşi bir ot türü. anl. raybāc, aşhūn. (58a-5)
rīyetü'l-baḥr (<i>Ar.</i>)	: Deniz akciğeri. (58a-17)
rīyetü's-şā'leb (<i>Ar.</i>)	: Tilkinin akciğeri. (58a-17)
rīze (<i>Far.</i>)	: Döküntü, kırıntı. (58b-26)
rubāde (<i>Far.</i>)	: Tilki. anl. rübāh. (59a-5)
rübāh (<i>Far.</i>)	: Tilki. (59a-7)
rubb (<i>Ar.</i>)	: Meyve suyu. c. rubūb. (55b-3)
rubeh (<i>Far.</i>)	: Tilki. anl. rübāh. (59a-5)
rūberū (<i>Far.</i>)	: Yüzyüze. (59a-7)
rubīd (<i>Far.</i>)	: Bir macun çeşidi. (59a-5)
rūbīne (<i>Far.</i>)	: 1. Kalaylı nesne. 2. Kızıl boya. (59a-16)
rub^ç (<i>Ar.</i>)	: Dörtte bir. c. irbā ^ç . (55b-6)
rubūd (<i>Ar.</i>)	: Yürek oynaması. (55b-5)
rubūs (<i>Far.</i>)	: Çok yiyen, obur. anl. ekül. (59a-5)
rubyān (<i>Far.</i>)	: Tatlı su istakozu, kerevit. (59a-8)
rucul (<i>Ar.</i>)	: Erkeklik. (56a-2)
ruculiyet (<i>Ar.</i>)	: Erkeklik. (56a-2)
rucu^ç (<i>Ar.</i>)	: Geri dönmek. (55b-27)
rūçe (<i>Far.</i>)	: Ham üzüm. (59a-8)

rudā^c (<i>Ar.</i>)	: 1. Sıkıntı, eziyet. 2. Hastalık. 3. Gövde ve beden ağrısı. (56a-17)
rūde (<i>Far.</i>)	: Bağırsak. (59a-9)
rūdegān (<i>Far.</i>)	: Bağırsaklar. (59a-9)
rufe (<i>Ar.</i>)	: Küçük bir hayvan türü. anl. ganāku'l-arz. (57a-2)
rūfe (<i>Far.</i>)	: İt keseri otu. (59a-13)
ruffet (<i>Ar.</i>)	: Saman. anl. teben. (57a-3)
ruġal (<i>Ar.</i>)	: 1. Acı bir ot türü, surmak. 2. Sünnetsizlik. (56b-24)
rūġan (<i>Far.</i>)	: Yağ. (59a-11)
rūġan-ı ḥālīṣ (<i>Far.</i>)	: Sade yağ, saya yağı. (59a-12)
rūġan-ı kücne (<i>Far.</i>)	: Susam yağı, haşhaş yağı. (59a-13)
rūġan-ı zeyt (<i>Far.</i>)	: Zeytinyağı. (59a-12)
rūḥ (<i>Ar.</i>)	: Can. (57b-11)
rūḥ (<i>Far.</i>)	: Bağırsak. (59a-8)
ruḥ (<i>Far.</i>)	: Yanak. anl. ḥadd. (59a-6)
rūhā (<i>Far.</i>)	: Yüzler. (59a-16)
ruḥām (<i>Ar.</i>)	: Beyaz mermer taşı. (56a-13)
ruḥām (<i>Far.</i>)	: 1. Mermer. 2. Ördeğe benzer bir kuş, eket kuşu. (59a-6)
ruḥaṣnā³ (<i>Ar.</i>)	: Isıtma. (56a-11)
ruḥsār (<i>Far.</i>)	: Büyük, yuvarlak yanak. (59a-6)
rukābī (<i>Ar.</i>)	: Kunduz. (57a-15)

rukād (Ar.)	: Uzun uykulu kimse. anl. nevm-i tavīl. (57a-7)
rukādet (Ar.)	: Uzun uykulu kimse. anl. nevm-i tavīl. (57a-7)
rukāk (Ar.)	: Yufka ekmek. anl. ħubz-i raķīķ. (57a-7)
rukbet (Ar.)	: Diz. c. rekeb, rekābet. (57a-15)
rūle (Far.)	: 1. Kertenkele. 2. Kertenkeleden daha küçük bir hayvan. anl. derel. (59a-13)
rumāniye (Ar.)	: Nar ile pişen aş. (57a-24)
rummān (Ar.)	: Nar. (57a-24)
rūnās (Far.)	: Kızıl boya. (59a-14)
ru‘ ab (Ar.)	: Korku, havf. (56b-10)
ru‘ āf (Ar.)	: Burundan çıkan kan. (56b-14)
ru‘ ām (Ar.)	: Burun suyu. anl. muĥāṭ. (56b-15)
ru‘ ūs (Ar.)	: Başlar. (57b-19)
ru‘ yet (Ar.)	: 1. Görmek. 2. Bilmek. (55a-16)
rusaġ (Ar.)	: Bilek. c. ersāġ. (56a-23)
rūstāy (Far.)	: Köylü. (59a-11)
rūşnā (Far.)	: Merķaşīşa taşı. (59a-11)
rutīlā’ (Ar.)	: Örümcek gibi zehirli bir böcek. anl. bū. (55b-21)
ruttet (Ar.)	: Pelteklik. (55b-19)
rutüb (Ar.)	1. Duran, yerinde durup hareket etmeyen. 2. Mevcut, baki. (55b-20)
ruṭbet (Ar.)	: Olmuş yaş hurma. (56b-6)
ruṭubet (Ar.)	: Yaşlık. (56b-6)

ruvāl (<i>Ar.</i>)	: Salya. anl. la‘ āb. (57b-18)
ruveb (<i>Ar.</i>)	: Sütün yoğurt olması. (57b-13)
rūy (<i>Far.</i>)	: Yüz. anl. vech. (59a-14)
rūyen (<i>Far.</i>)	: 1. Kızıl boya. 2. Ekelek. (59a-15)
rūy-ı saht (<i>Far.</i>)	: Rastık taşı. anl. rasaht. (59a-14)
ruzāb (<i>Ar.</i>)	: Ağız suyu. (56b-3)
rūzkūr (<i>Far.</i>)	: Gündüz görmeyen kimse. (59a-10)
rūznekser (<i>Far.</i>)	: 1. İbik kuşu, hüdhüd kuşu. 2. Kuş ebeği. (59a-10)
rūztāb (<i>Far.</i>)	: Sıcak gün. (59a-9)
rūken (<i>Ar.</i>)	: 1. Nahiye. 2. Cānib, yön. anl. cūz’. (57a-16)
şāb (<i>Far.</i>)	: Eşek hıyarı. anl. qaşā`ü'l-ḥımār. (74a-15)
şabā (<i>Ar.</i>)	: 1. Baklagillerden, sıcak bölgelerde yetişen, birçok türü bulunan bir bitki 2. Bu bitkinin meyvesi. 3. Bu bitkinin bazı türlerinden elde edilen, hekimlikte ishal yapıcı olarak kullanılan madde. (74b-1)
şabā (<i>Far.</i>)	: Doğudan esen rüzgar. (77a-5)
şabād (<i>Far.</i>)	: Demirhindi. (77a-6)
şabāḥ (<i>Ar.</i>)	: Sabah, gün. (74a-21)
şabār (<i>Ar.</i>)	: Demirhindi. (74b-1)
şabāre (<i>Ar.</i>)	: Küçük lūf. (74a-27)
şabbāġ (<i>Far.</i>)	: Boyacı. (77a-6)
şabī (<i>Ar.</i>)	: 1. Meyl edici. 2. Oğlan, çocuk. 3. şıbyān. (74a-25)
şabīd (<i>Ar.</i>)	: Kurbağadan büyük ayaksız bir hayvan. anl. subyā. (74a-21)

şabir (Ar.)	: Acı bir ot adı. anl. şabar-i suḡutrī. (74a-23)
şabıyyet (Ar.)	: Küçük kız. c. şabāyā, şabayyāt. (74a-26)
şabr (Far.)	: Acı bir ot. (77a-6)
şabūh (Ar.)	: Sabah içilen şarap. c. şabūhī. (74a-27)
şabun (Far.)	: Sabun. (74a-13)
şābūn (Far.)	: Sabun. (77a-2)
şābūnī (Far.)	: Bir helva türü. 2. Sabuncu. (77a-3)
sabu ^c (Ar.)	: 1. Yırtıcı hayvan. 2. Yedide bir. (62a-27)
sāc (Ar.)	: Hindistanda olan büyük bir ağaç türü. (62a-15)
sād (Far.)	: Saf, pak nesne. (66a-15)
şad (Far.)	: Yüz adet. (77a-9)
şadā (Far.)	: 1. Yüksek ses. 2. Yankı. 3. Şeffaf renk, su rengi. (77a-12)
şadāğat (Ar.)	: Zayıflık. (74b-27)
sadaḥ (Ar.)	: 1. Düşmek. 2. Uçuk yarası. anl. şar ^c . (62b-19)
şadākat (Ar.)	: 1. Dostluk. 2. Doğruluk. (75a-2)
şada ^ʔ (Ar.)	: Demir pası. (74b-22)
şada ^ʔ (Ar.)	: 1. Demir pası. 2. Çekirgeye benzer bir böcek. 3. Susuzluk. (74b-5)
şadā^c bi-şirketi'l-mi^c de (Ar.)	: Mide ile birlikte meydana gelen baş ağrısı. (74b-14)
şadā^c -ı balgāmī (Ar.)	: Balgāmdan kaynaklı baş ağrısı. (74b-11)
şadā^c -ı berd (Ar.)	: Soğuk baş ağrısı. (74b-9)

şadā ^c -1 bīza (Ar.)	: Göz pınarlarının ağrıyıp açılmaz oluşundan kaynaklı baş ağrısı. (74b-20)
şadā ^c -1 düdī (Ar.)	: Baştta yer alan kurttan, böcekten kaynaklanan baş ağrısı. (74b-16)
şadā ^c -1 ḥār ve sāzec (Ar.)	: Sıcak olan baş ağrısı. (74b-8)
şadā ^c -1 ḥār-1 demevī (Ar.)	: Kanın galebesinden olan baş ağrısı. (74b-9)
şadā ^c -1 ḥār-1 şafrāvī (Ar.)	: Baş ağrısı. (74b-10)
şadā ^c -1 ḥumār (Ar.)	: Şarap sersemliğinden ve buharından olan baş ağrısı. (74b-13)
şadā ^c -1 istifrāğī (Ar.)	: Fazla cinsel münasebetten ve ishalden kaynaklanan baş ağrısı. anl. şadā ^c -1 yābis. (74b-14)
şadā ^c -1 rayḥī (Ar.)	: Kötü yellerden olan baş ağrısı. (74b-12)
şadā ^c -1 sevdāvī (Ar.)	: Sevdādan kaynaklı baş ağrısı. (74b-12)
şadā ^c -1 süddedī (Ar.)	: Eşikten ve kötü kokulardan kaynaklı baş ağrısı. (74b-17)
şadā ^c -1 veremī (Ar.)	: Bedende çıkan şişlik ve çibanlardan kaynaklı baş ağrısı. (74b-19)
şadā ^c -1 zārbe ve sakṭe (Ar.)	: Düşmekten veya bir şeye sert bir şekilde çarpmaktan kaynaklanan baş ağrısı. (74b-18)
şadberk (Far.)	: Bir tür kırmızı gül. (77a-13)
şadd (Ar.)	: 1. Men etmek. 2. Yüz çevirmek, başka tarafa dönmek. (74b-5)
sāde (Far.)	: Saf, pak nesne. anl. sādec. (66a-16)
sādec (Ar.)	: Türkīde sādec-i hindī ve sādec-i rümī daḡı dirler (62a-19)

şadef (<i>Far.</i>)	: Sadeş, inci kabı. (77a-14)
sādeg (<i>Far.</i>)	: Hoş sesli bir kuş. anl. hezār destān. (66a-16)
sāde-kerde (<i>Far.</i>)	: Hadım olmuş kimse. (66a-17)
sāde-şüden-i düde (<i>Far.</i>)	: Bağırsak sırması hastalığı. (66a-17)
şadfe (<i>Far.</i>)	: Ölçü. (77a-15)
şadfet (<i>Ar.</i>)	: 1. Sadeş, inci kabı. 2. Bütün kabuklu deniz böcekleri. 3. Kulak içi. c. şuduf, aşdāf. (75a-1)
şadid (<i>Ar.</i>)	: Yaradan çıkan kanla karışık su. (74b-24)
şadîr (<i>Ar.</i>)	: Katmerli gül yaprağı. (74b-25)
şadpā (<i>Far.</i>)	: Kırkayak denilen zehirli böcek. (77a-11)
şadpāye (<i>Far.</i>)	: 1. Ağaç kurdu. 2. Tırtıl. (77a-12)
şadr (<i>Ar.</i>)	: 1. Göğüs. c. şudür. 2. Her nesnenin evveli. (74b-25)
şadr (<i>Far.</i>)	: 1. Göğüs. 2. Oturulacak yer. (77a-14)
şadtü (<i>Far.</i>)	: Geviş getiren hayvanların üçüncü midesi. anl. kırık bayır, şîrden. (77a-13)
sādūrān (<i>Ar.</i>)	: Siyaha yakın kızıl bir zamk. anl. şantār. (62a-18)
şadyü'l-ḥadîd (<i>Ar.</i>)	: Demir safranı. (75a-3)
şāf (<i>Far.</i>)	: Susuz ve temiz şarap. (77a-5)
şafan (<i>Ar.</i>)	: Haya derisi. anl. celde-i bayzātü'l-insān. c. afşān. (75b-14)
şāfan (<i>Far.</i>)	: Baldırın içinden topuğa doğru gelen damar. (74a-16)
safandulyün (<i>Yun.</i>)	: Kimyon. (63b-12)

safar (Ar.)	: Hurma pekmezi. (63b-12)
şafār (Ar.)	: Yürekte sarı suların toplanması. (75b-4)
şafar-ı bābili (Ar.)	:Büyük yapraklı kekik. (75b-16)
şafariyet (Ar.)	: Sonbahar öncesinde biten bir ot türü. (75b-9)
şafaru'l-beyz (Ar.)	: Yumurthanın sarısı. (75b-17)
safāzyekūs (Yun.)	: Yaban soğanı. (63b-11)
şafbīn (Ar.)	: At kasnı, zamkı. (75b-17)
şafēr (Ar.)	: Karın içinde olan kurtçuk, solucan. (75b-2)
şāfesiya (Yun.)	: Sezab-ı berri zamkı. anl. neşnū, deryas. (34a-3)
şafif (Ar.)	: Kurutulmuş et. (75b-13)
şafife (Ar.)	: Yaban servisi cinsi. (75b-18)
şafihāt (Ar.)	: 1. Yüzün derisi. 2. Yassı ve düz olan nesne, safha. anl. levh. (75a-26)
safir (Ar.)	: Kuzgun. (63b-11)
şafra (Ar.)	: Boyacıların kullandığı bir ot türü. (75b-18)
şafrağun (Ar.)	: Serçe cinsinden küçük bir kuş. (75b-9)
şafra' (Ar.)	: 1. İnsan vücudunda varlığı kabul edilen dört unsurdan biri. 2. Bir ot adı. (75b-5)
şafrat (Ar.)	: Açlık. anl. cū'. (75b-8)
şafşaf (Ar.)	: Serçe kuşu. anl. 'uşfūr kuşu. (75b-11)
şafşāf (Ar.)	: Söğüt ağacı. anl. şeceret-i hılāf, şecere-i ibrahīm. (75b-10)
şafşāfet (Ar.)	: Ekşi aş. (75b-12)

şafvet (Ar.)	: 1. Halis. 2. Güzide. (75b-15)
şagādiz (Ar.)	: Elde oynanan, yuvarlak, sarı, kokulu kavun, şemame.(34b-6)
şagāme (Ar.)	: Ak çiçekli bir ot türü. c. şagām. (34b-5)
şagā' (Ar.)	: Üzerlik tohumu. anl. huruf. (34b-7)
şagar (Ar.)	: 1. Küçük olmak. 2. İlim. 3. Güzellik. (75a-22)
sāgar (Far.)	: Kadeh. (66a-24)
şagār (Far.)	: Uzun dikenli kirpi. (67a-5)
şāger (Far.)	: 1. Izgara. 2. Ölçek. 3. Büyük kadeh. (77a-4)
şāgiyet (Ar.)	: Koyun. anl. şāt. (34b-6)
şagīr (Ar.)	: Yaşı küçük olan. c. şīgār, şugar, aşāgīr. (75a-23)
şağr (Ar.)	: 1. Dişler. 2. Ağız. anl. fem. (34b-5)
şağracel (Ar.)	: Ayva. c. sefārīc. (63b-5)
şağragūn (Far.)	: Pörtlecen kuşu, Serçeden biraz büyük, sırtı kızıl kahverengi, göğsü ve karnı kül renkli, çalılardan çalılara sıçrayarak dolaşan bir çeşit kuş. (77a-17)
sāh (Far.)	: Düzülmüş, dürülmüş nesne. (66a-15)
şaḥac (Ar.)	: 1. Kaşımak. 2. Tırmalatmak. (62b-13)
şaḥacü'l-em'ā (Ar.)	: bağırsak yarasının belli olması. (62b-14)
şaḥānet (Ar.)	: Metanet, sağlamlık, katılık. (34a-15)
şaḥar (Ar.)	: Seher vakti. (62b-15)
şahbā (Far.)	: Kırmızı şarap. (77a-19)
şaḥbar (Ar.)	: Bir ağaç türü. (62b-16)

şahēb (<i>Ar.</i>)	: 1. Şarap. 2. Kızıl olmak. 3. Kızıl saç. (76b-12)
şāhī (<i>Ar.</i>)	: Sarhoşluğu gitmiş kişi. (74a-20)
şāhib (<i>Ar.</i>)	: Yoldaş. (74a-19)
şahīh (<i>Ar.</i>)	: 1. Sağ. 2. Sağlam vücutlu, kuvvetli. c. aşiḥhā. (74b-3)
sāhil (<i>Far.</i>)	: Deniz kenarı. (66a-14)
saḥīnet (<i>Ar.</i>)	: Bulamac aşısı. (62b-18)
sāhir (<i>Ar.</i>)	: Uyanık kimse. (62a-18)
sāhir (<i>Ar.</i>)	: Uyanık. (65b-24)
saḥlet (<i>Ar.</i>)	: Koyun kuzusu. (65a-10)
saḥlet (<i>Ar.</i>)	: Koyun, keçi kuzusu. (62b-17)
şahr (<i>Ar.</i>)	: Nar. (76b-14)
şahrā' (<i>Ar.</i>)	: Açık yer. anl. bī-pūşeş. (74b-4)
şaḥset (<i>Ar.</i>)	: Yara. (34a-16)
saḥt (<i>Far.</i>)	: Sert, katı, çetin. anl. berk. (66b-9)
saḥtī (<i>Far.</i>)	: Sertlik, katılık. (66b-9)
saḥūr (<i>Ar.</i>)	: Sahur yemek. anl. ekele fi's-saḥr. (62b-15)
şahyā' (<i>Ar.</i>)	: Kızıl şarāp. (76b-11)
şahyet (<i>Ar.</i>)	: 1. Şarap. 2. Kızıl olmak. 3. Kızıl saç. (76b-12)
sahyūş (<i>Yun.</i>)	: Mekke ayrığı otu. anl. azḥar. (62b-7)
sāḳ (<i>Ar.</i>)	: Baldır, incik. (63b-13)
sāḳ (<i>Ar.</i>)	: Baldır, incik. anl. sāḳ-ı ḳadem. c. sūḳ, sīḳān. (62a-14)

saḳāle (Ar.)	: Musi böceği. (63b-22)
saḳāmet (Ar.)	: 1. Hastalık. 2. Hasta. (63b-15)
saḳankür (Ar.)	: Sakankur balığı. (63b-22)
sakā' (Ar.)	: Kulağı olmayan hayvan. (63b-23)
şakar (Ar.)	: 1. Doğan cinsinden, çakır kuşu. 2. Ekşimiş süt. <i>anl.</i> leben-i şedīdü'l-ḥumūzat. 3. Pekmez. <i>anl.</i> debes. (75b-20)
şāḳar (Far.)	: İshak kuşu. (74a-18)
şakāt (Ar.)	: Dayanılıp, güvenilen nesne. (34b-12)
şakaṭ (Ar.)	: Düşük, düşen çocuk. (63b-14)
şakb (Ar.)	: 1. Delmek. 2. Yırtmak. <i>c.</i> şeqūb. (34b-11)
şāḳībū'l-ḥacer (Ar.)	: Besfāyic (çiyan otu). (34a-6)
şāḳifet (Ar.)	: Nüfuz edici. <i>anl.</i> nāfize. (34b-13)
saḳīm (Ar.)	: Hasta. <i>anl.</i> marīz. (63b-15)
saḳmūnyā (Yun.)	: Kara sütleğen. (63b-22)
şak' ab (Ar.)	: Uzun. <i>anl.</i> ṭavīl. (75b-23)
sāḳūḥurrin (Ar.)	: Erkek kumru. <i>c.</i> sūḳ. (62a-15)
sāḳu'l-barak (Ar.)	: Sığır inciği. (62a-21)
sāḳu'l-ḥammām (Ar.)	: Güvercin pisliği. <i>anl.</i> zebelü'l-ḥammāme. (62a-22)
saḳülufen deryā' şālāsā (Yun.)	: Kırk dört ayaklı deniz canlısı. (63b-20)
saḳülüfendreyūn (Yun.)	: Gümüş otu, talak otu. (63b-17)
saky (Ar.)	: Susama hastalığına tutulmak. (63b-16)

şāk̄yasak (<i>Far.</i>)	: Yeşil, kızıl, sarı hatları ve güzel kokusu olan bir cins kavun. anl. şemmāme. (66a-24)
salāgā (<i>Ar.</i>)	: Makal. (64b-5)
şalah (<i>Ar.</i>)	: İyilik. (76a-5)
sālah (<i>Ar.</i>)	: Kara yılan. anl. hayye-i esved. (64a-13)
salah (<i>Ar.</i>)	: Keklik yavrusu. c. sülhān. (64a-12)
şālāmender (<i>Far.</i>)	: Kötü bir keler cinsi. (74a-15)
salāmendrā (<i>Yun.</i>)	: Keler cinsinden ısırıcı bir hayvan. (62a-20)
sala^c (<i>Ar.</i>)	: Ayak yarığı. anl. şak̄q fi'l-ḳadem. c. selū ^c . (64a-25)
şala^c at (<i>Ar.</i>)	: Başın saç olmayan, kel kısımları. (76a-8)
şalā³et (<i>Ar.</i>)	: 1. Dövülen nesne. 2. Yassı, düz taş. c. şalā ³ āt. (76a-3)
sālār (<i>Far.</i>)	: Ulu, yüce kimse. (66a-24)
şalāyık (<i>Ar.</i>)	: Yufka etmek. anl. ḥubz-ı deḳāk. (76a-10)
şalb (<i>Ar.</i>)	: 1. Asmak. 2. Kemikten yağ çıkarmak. (76a-4)
şalbān (<i>Ar.</i>)	: Sac ağacına benzer bir ağaç. (76a-16)
salcam (<i>Ar.</i>)	: Şalgam. (64b-2)
sāle (<i>Far.</i>)	: Hayvanların yaşı. (66a-25)
salgat (<i>Ar.</i>)	: Kurt. anl. zī ³ b. (64a-24)
sālḥāh (<i>Far.</i>)	: Çok yaşamış kimse. (66a-25)
salḥata (<i>Ar.</i>)	: Hayāraḳ denilen bir hastalık. (64a-15)
sālḥürde (<i>Far.</i>)	: Çok yaşamış kimse. (66a-25)

şalī (<i>Ar.</i>)	: 1. Pişirmek. 2. Yakmak. (76a-16)
şalīf (<i>Ar.</i>)	: Boyun gerdanı. anl. ‘ arizu'l-‘ unuḳ. (76a-9)
salīṭ (<i>Ar.</i>)	: 1. Zeytinyağı. 2. Susam yağı. (64a-14)
salīṭa (<i>Ar.</i>)	: Salata. (64b-1)
şālīṭūn (<i>Yun.</i>)	: Sarı bir ot türü. anl. kez biretü'l-ceşiyye, raḳ‘ a. (34a-4)
şalḳamet (<i>Ar.</i>)	: Azı dişlerinin birbirine dokunması. anl. taşādümü'l-anyāb. (76a-11)
şalma‘ (<i>Ar.</i>)	: Kesmek. anl. ḳaṭ‘. (76a-12)
şalme (<i>Ar.</i>)	: Menḳūr aş denilen bir yemek. (76a-13)
şalşāl (<i>Ar.</i>)	: 1. Kuru balçık. 2. Üveyik kuşu. 3. Saksığan kuşu. (76a-14)
şalūn (<i>Ar.</i>)	: Yaban harnubu. (76a-14)
şalv (<i>Ar.</i>)	: Uyluk. anl. faḫz. (76a-13)
sām (<i>Ar.</i>)	: 1. Ölüm, mevt. 2. Büyük keler. anl. sām-ı abrāş. c. sevām. (64b-7)
sām (<i>Far.</i>)	: Gökkuşığı, eleğimsağma. anl. ḳavs-ı ḳuzaḫ. (66a-26)
sāmān (<i>Ar.</i>)	: Saman, kuğa otu. (62a-23)
şāmaryūmā (<i>Sür.</i>)	: Banbal otu, akrep otu. (74a-13)
şamem (<i>Ar.</i>)	: Sağırlık. (76a-25)
şamḡ (<i>Ar.</i>)	: Ağaç sakızı, ağaç küspesi, zamk. c. zamū‘. (76a-20)
şamḡ (<i>Far.</i>)	: Ağacın sakızı, zamk. (77a-18)

şamğ-ı ‘ Arabî (Ar.)	: Talh ağacının zamkı. anl. şamğ-ı ‘ Arabî. (76a-21)
şamğu'l- akākyā (Ar.)	: Kırt dikenini zamkı. (76a-23)
şamğu'l-batm (Ar.)	: Termentin. (76a-22)
şamğu'l-ħarşef (Ar.)	: Kenger zamkı. (76a-23)
şamğu'l-ķatād (Ar.)	: Keşirā denilen zamk. (76a-24)
şamğu'l-kemkām (Ar.)	: Yemende olan meşe palamudu gibi büyük bir ağacın zamkı. (76a-24)
şamğu't-terşūs (Ar.)	: Aşık denilen nesne. (76a-23)
şāmir (Ar.)	: Börülce. anl. decredülubyā. (34a-7)
şamkemek (Ar.)	: Çok güçlü erkek. (76a-25)
sāmm-i abraş (Ar.)	: 1. Büyük keler. 2. Yeşil kertenkele. (62a-17)
samūrīnūn (Yun.)	: Yaban kerevizi. anl. semūryetūn. (64b-22)
sāmūz (Far.)	: Üç kırat ağırı. (66a-27)
şanār (Ar.)	: Çınar ağacı. (76b-4)
şanavber (Ar.)	: Çam ağacı. (76b-4)
şanavber (Far.)	: 1. Çam ağacı. 2. Çam kozalağı. (77a-18)
sambūsaķ (Ar.)	: Samsa böreği. (65a-6)
şandal (Ar.)	: Hintten gelen hoş kokulu, beyaz, kırmızı ve sarı renkte olan bir ağaç. (76a-27)
şandalūs (Far.)	: Kehribara benzeyen ancak ondan daha yumuşak nesne. (67a-20)
şandarus (Ar.)	: Ardıç zamkı. (3b-11)
sandayānu'l-arz (Ar.)	: Bir ot türü. anl. ferāsyūn. (65a-24)

şanīn (Ar.)	: Bir ot adı. (76b-4)
sanķār (Ar.)	: Beyaz, iri doğan. anl. bāzu'l-melūk. (65a-19)
san'at (Far.)	: Sanat, meslek. (77a-18)
şā'c (Ar.)	: 1. Ölçek. 2. Bin kırk dirhem. c. aşū'c. (75a-12)
şā'c (Far.)	: Bin kırk dirhem alan kap. (77a-4)
sā'ad (Ar.)	: Kol kemiği. c. sevā' id. (63b-1)
şa'af (Ar.)	: Yaş üzümünden yapılan bir şarap. (75a-18)
şa'aķ (Ar.)	: 1. Aklın gitmesi. 2. Kendinden geçme, bayılma. (75a-19)
şa'ām (Ar.)	: Ak çiçek. (34b-3)
sa'ar (Ar.)	: 1. Yüz eğriliği. 2. Boyun eğriliği. (75a-15)
sa'b (Ar.)	: Güç, zor, çetin. (75a-12)
şā'd (Ar.)	: Yaşlılık, yaz gecelerinde oluşan veçe denilen rutubet. (34a-2)
sa'dān (Ar.)	: Demir dikenli türü. (63b-3)
sa'dāne (Ar.)	: Dikenli bir ot türü. (63b-1)
sa'fe (Far.)	: Başda olan yara. anl. baş beret. (67a-4)
sa'fet (Ar.)	: Çocukların başında çıkan çıbanlar. anl. carab. (63b-2)
şa'īđ (Ar.)	: Arı, temiz toprak. (75a-18)
sā'id (Far.)	: Bilek. anl. zirā' u'l-yed. (66a-23)
şā'idiyye (Far.)	: Safran katılmış, muhallebi gibi dövülmüş pirinç. (74a-14)
şa'īķ (Ar.)	: Kırığı. (75a-16)

sa'1 (Ar.)	: Başı küçük kimse. (75a-19)
şa'leb (Ar.)	: Tilki. c. şa' ālib. (34b-1)
şa'leb (Ar.)	: 1. Yarık, delik. 2. Semiz balık. (76b-16)
sa'lek (Far.)	: Ağaç kurdu. (68a-22)
şa'sa' (Ar.)	: 1. İnci. 2. Sade, inci kabı. (34b-3)
sa'tar (Ar.)	: 1. Kekik otu. 2. Küyegü otu. (63a-26)
sa'ter (Ar.)	: Güyeği otu, kekik otu. (75a-13)
şa'ter (Far.)	: Güyegi otu. anl. sa'ter. (77a-16)
şa'ter-i fārisī (Ar.)	: Güyegi otu, kekik otu. (75a-20)
şa'üt (Ar.)	: Yunad kuşu, başı kızıl küçük bir kuş. (75a-16)
şa've (Far.)	: Yunad kuşu, kuyruk sallayan kuş. (77a-17)
sār (Far.)	: Sığırcık kuşu. anl. zertzūr. (66a-18)
sārā (Far.)	: Halis ve kokulu. (66a-19)
şarād (Ar.)	: Yer solucanı. (75a-6)
şarāḥ (Ar.)	: Saf halis şarap. (75a-8)
sarā' (Ar.)	: Ebu cehil karpuzu. anl. ḥanzal. (75a-4)
şarb (Ar.)	: Zamk, sakız ağacı. (75a-10)
şard (Ar.)	: 1. Sözü geçmek, etkilemek. 2. Halis nesne. 3. Soğuk. anl. berd. (75a-5)
sāreḥk (Far.)	: Uzun ayaklı sivrisinek. (66a-20)
sārek (Far.)	: Hoş sesli bir kuş. anl. ötlügen, hezār-ı destān. (66a-20)
sarī (Far.)	: Bir kuş türü. anl. sevdāniye. (66a-22)

şarīmatü'l-cedī (Ar.)	: Dağ sultanı denen, boğum boğum budakları, akça çiçeği, ve ufacık yemişleri olan bir ot. (75a-9)
şarīrā (Ar.)	: 1. Horasan teresi. 2. Dağ reyhanı. (75a-11)
sarmağ (Ar.)	: Yabani ıspanak. (63a-5)
şar^c (Ar.)	: 1. Uçuk tutmak. 2. Düşmek. anl. suķūt. (75a-7)
sārsēbz (Far.)	: Yeşil sığırcık. (66a-21)
şārūc (Far.)	: 1. Kireç. 2. Yanmış alçı. (77a-3)
sārūğ (Ar.)	: Başı yumurta gibi olan ak mantar. (64b-9)
şāšā (Ar.)	: Def eylemek. (34a-1)
sāsālyūs (Yun.)	: Horoz gözü. (62a-20)
sāsīz (Ar.)	: Güzel kokulu, yaprakları yemeklere konan, nane ve yaban kekiğinin ortak adı, barşama. (62a-22)
satyūs (Ar.)	: Calnār. (63a-26)
saṭāhīs (Ar.)	: Ferāsyüne benzer bir akça ot. (63a-25)
saṭa^c (Ar.)	: Boyun uzun olması. (63a-21)
saṭartayūhīs (Yun.)	: Su yosunu. (63a-23)
saṭrāk (Ar.)	: Zürafa. (63a-24)
saṭrūynūn (Yun.)	: Yapağı sabunı denen bir otun kökü. anl. kendes. (63a-22)
sāvā (Far.)	: Ufak altın. (66b-1)
şaver (Ar.)	: Eğri boyunlu olmak. anl. aşūr. (76b-6)
şavfu'l-arz (Ar.)	: Yabani oğulotu. (76b-9)
şavfü'l-bahr (Ar.)	: Deniz yosunu, pene saçı. (76b-8)

sāvḥāle (<i>Far.</i>)	: Sivrisinek. (66a-22)
savīṭ (<i>Ar.</i>)	: Karışmış. anl. muḥtalif. (65b-4)
şavn (<i>Ar.</i>)	: Hıfz etmek, saklamak, korumak, ezberlemek. (76b-7)
şavrā (<i>Ar.</i>)	: Keler türü. (76b-10)
şavret (<i>Ar.</i>)	: Uyuza benzer bir hastalık. (76b-7)
şavṭal (<i>Ar.</i>)	: Pancar. (76b-7)
şavṭar (<i>Ar.</i>)	: Pancar. (76b-10)
şavvānet (<i>Ar.</i>)	: Bir taş çeşidi. c. şavvān. (76b-8)
şaydan (<i>Ar.</i>)	: 1. Küçük bir canlı. anl. devība. 2. Tilki. (76b-16)
sāye (<i>Far.</i>)	: Gölge. anl. zill. (66b-1)
sayġ (<i>Ar.</i>)	: 1. Boğazdan yemek ve içecek bir şeylerin geçmesi. 2. Sindirmek. (65b-27)
şayḥat (<i>Ar.</i>)	: Çağırma. (76b-15)
sāyil (<i>Ar.</i>)	: 1. Alında olan aklık. 2. Burun kamışı. anl. kaşbetü'l-enf. (66a-2)
sayḳal (<i>Ar.</i>)	: Cila vermek, parlatmak, aydınlatmak. (76b-17)
şaymem (<i>Ar.</i>)	: Saf, halis nesne. (76a-26)
şayram (<i>Ar.</i>)	: Bir lokma yemek. (76b-17)
sāzgār (<i>Far.</i>)	: Uygun, yerinde. (66a-23)
sebābet (<i>Ar.</i>)	: Şehadet parmağı. (62a-24)
sebārenk (<i>Far.</i>)	: Ötlügen denilen kuş. (66a-22)
şebāt (<i>Ar.</i>)	: 1. Daim olmak, devam. 2. Zahir olmak, belli olmak. (34a-7)

sebat (<i>Ar.</i>)	: Ot, nebāt. c. sebat. (62a-27)
sebbābet (<i>Ar.</i>)	: Şehadet parmağı. (62a-24)
sebel (<i>Ar.</i>)	: Bir göz hastalığı. (62b-1)
sebestān (<i>Ar.</i>)	: Sebestān. (62b-4)
sebḥalāt (<i>Ar.</i>)	: Yasemin. (62b-7)
sebīṭar (<i>Ar.</i>)	: Devamlı su içinde olan uzun boylu bir kuş türü. (62b-2)
seblet (<i>Far.</i>)	: Bıyık. anl. şārib. (66b-4)
sebnegū (<i>Far.</i>)	: İt üzümü. anl. ʿinebü's-ṣa'leb. (66b-5)
sebʿ (<i>Ar.</i>)	: Arslan. (62b-6)
sebʿu'l-arz (<i>Ar.</i>)	: Baldırı kara. (62b-6)
sebʿu's-ṣa' rāʾ (<i>Ar.</i>)	: Aftimūn. (62b-7)
sebseyā (<i>Ar.</i>)	: Ayıt ağacı tohumu. (66a-6)
sebz (<i>Far.</i>)	: 1. Yeşil. 2. Taze. (66b-2)
sebzāb (<i>Far.</i>)	: Su yosunu. (66b-3)
sebze (<i>Far.</i>)	: Çemen, yeşillik. (66b-3)
sebze-dāne (<i>Far.</i>)	: Meneviş yemişi. anl. ḥabbetü'l-ḥazrā. (66b-2)
sebzek (<i>Far.</i>)	: 1. Zerdeçā 2. Hint keneviri yaprağı. 3. Toprak. 4. Esrar. (66b-3)
şec (<i>Ar.</i>)	: 1. Suyun akması. 2. Kan akması. (34a-12)
secāret (<i>Ar.</i>)	: Yarasa. anl. ḥaffāş. (62b-9)
secencel (<i>Far.</i>)	: Temiz ve saf olan nesne. (66b-9)
secer (<i>Ar.</i>)	: Kokmuş su. anl. māʾ-i müteğayyir. (62b-10)

seclāt (<i>Ar.</i>)	: Güzel kokulu reyhan cinsinden bir bitki. (62b-11)
şedak (<i>Ar.</i>)	: Akmak. anl. Seyelān. (34a-17)
sedde-i hadebe-i kebed (<i>Ar.</i>)	: Ciğerin yukarı yumrusunda olan mania, perde. (62b-22)
sedde-i maḳʿar-ı kebed (<i>Ar.</i>)	: Ciğer dibinde ve altında ve bucağında olan mania. (62b-23)
sedde-i üzün vetreş (<i>Ar.</i>)	: Kulağın kapanması, sağrlık. (62b-21)
sedkīş (<i>Far.</i>)	: Gökkuşığı, eleğimsağma. anl. ḳavs-ı ḳuzah. (66b-11)
sedrūs (<i>Ar.</i>)	: Çöydirmil. anl. neblaḥ. (62b-23)
şedy (<i>Ar.</i>)	: Meme. c. eşdiyy, eşdy. (34a-17)
şedyāʾ (<i>Ar.</i>)	: Büyük memeli kadın. (34a-19)
sefādīkes (<i>Yun.</i>)	: İki karış boyunda, yaprakları dağınık, sarı çiçekli ortası beyaz olan bir ot türü. (63b-7)
sefc (<i>Far.</i>)	: Olmamış kavun, karpuz. (67a-6)
sefe (<i>Ar.</i>)	: Kepek. anl. neḥāle. (63b-6)
sefendesfid (<i>Far.</i>)	: Ak hardal. (63b-11)
sefendulyūn (<i>Yun.</i>)	: Nemli yerlerde yetişen, yaprağı çınar yaprağına benzer bir ot türü. (63b-8)
sefer (<i>Far.</i>)	: Kaplumbağa. (67a-7)
seft (<i>Far.</i>)	: 1. Sağlam ve sık nesne. 2. Omuz. (67a-6)
sefūf (<i>Ar.</i>)	: Bir ilaç türü. (63b-6)
seg (<i>Ar.</i>)	: Bir Hint karışımı, terkibi. (64a-7)
seg (<i>Far.</i>)	: İt. anl. kelb. (67a-9)

segāb (<i>Far.</i>)	: Kunduz köpeği. (67a-9)
segār (<i>Far.</i>)	: 1. Çörek. 2. Yürek. 3. Gömülmüş. (68b-4)
segārū (<i>Far.</i>)	: Poğaça. anl. melil. (68b-5)
segārūn (<i>Far.</i>)	: Uzun dikenli kirpi. (67a-11)
seg-divāne (<i>Far.</i>)	: Başıboş köpek. (67a-11)
segem (<i>Far.</i>)	: Çırçır böceği, çırgıd böceği. (67a-12)
segencebīn (<i>Ar.</i>)	: Sirkeli bal şerbeti. (64a-8)
seg-engūr (<i>Far.</i>)	: İt üzümü. (67a-11)
seg-engūr (<i>Far.</i>)	: İt üzümü. anl. 'inebü's-şā'leb. (67a-13)
segerce-i kebīre (<i>Far.</i>)	: Bir ölçü birimi. (77a-16)
segnec (<i>Ar.</i>)	: Hacer tāgītüsü. (64a-7)
segre (<i>Far.</i>)	: anl. bağrak. (67a-12)
segrendān (<i>Far.</i>)	: İt üzümü. (67a-12)
segūfe (<i>Ar.</i>)	: Misvak ağacı tanesi. (64a-7)
seğar (<i>Ar.</i>)	: Çükündür denilen ot. (62b-17)
seher (<i>Ar.</i>)	: Uyanıklık. (65b-24)
sehk (<i>Ar.</i>)	: 1. İğne. 2. Dövüp yumuşatma, sürtme. (65b-24)
sehl (<i>Ar.</i>)	: 1. Kolay. 2. Yumuşak. (65b-25)
sehl (<i>Ar.</i>)	: Az az virmek. (76b-14)
sehm (<i>Far.</i>)	: 1. Korku, heybet. 2. Kader, nasip, hisse. (67a-27)
sehmnāk (<i>Far.</i>)	: Korkunç, korkulu. (67b-1)
sehūm (<i>Ar.</i>)	: Benzin değişmesi, başkalaşması. (65b-26)
sek (<i>Far.</i>)	: İt üzümü. (67a-9)

sekāf (<i>Far.</i>)	: 1. İbrişim kelülesi. 2. Yanmış tahta pencere çerçevesi. (67a-10)
şekāfet (<i>Ar.</i>)	: Zeyreklik, hünerlilik, maharet. anl. hazaqat. (34b-13)
sekbāc (<i>Ar.</i>)	: Sirkeli ekşi aş. (63b-27)
sekeb (<i>Ar.</i>)	: Güzel kokulu bir ağaç türü. (63b-26)
şekem (<i>Ar.</i>)	: Lazım olmak. (34b-16)
sekenķūr (<i>Far.</i>)	: Kum içinde olan kara balığı. (67a-7)
seker (<i>Ar.</i>)	: Hurma şarabı. (64a-5)
sekrān (<i>Ar.</i>)	: Mest, sarhoş. c. sekārī. (64a-5)
sektet (<i>Ar.</i>)	: 1. Susmak, ebsem olmak. 2. Saç dökülmesi hastalığı. (64a-1)
seķūn (<i>Far.</i>)	: Horasan tanesi. (67a-7)
selāf (<i>Ar.</i>)	: Şarap. (64a-16)
selāķ (<i>Ar.</i>)	: Göz kapağı kenarının kalın ve yoğun olması hastalığı. (64a-20)
selāķ-ı cebelī (<i>Ar.</i>)	: Yaban pazısı. (64a-27)
selāķu'l-aķmar (<i>Ar.</i>)	: Pancar. (64b-1)
selāķu'l-mā (<i>Ar.</i>)	: Su pazısı. şu kenārında olur şu pazısı dirler (64a-27)
selām (<i>Ar.</i>)	: 1. Emin. 2. Ayıpsız. 3. Göz ile burun arasındaki deri. (62a-16)
selāmet (<i>Ar.</i>)	: Güvenilirlik. (64a-20)
şelaķ (<i>Ar.</i>)	: Karın guruldamak. (34b-19)

selbīn (Ar.)	: Kenger dikenī türü. (64b-2)
şelc (Ar.)	: Kar. c. şelūc. (34b-18)
şelci'ş-şanā (Ar.)	: Güherçile (Tarımda gübre, hekimlikte ilaç olarak kullanılan, barut vb. patlayıcı maddeler yapımına yarayan, beyaz renkte ve ince billurlar durumunda birleşik bir madde, potasyum nitrat.). (34b-19)
şeleşet (Ar.)	: 1. Üç. 2. Üçer üçer. anl. şülāş şülāş (34b-17)
selesü'l-bevl (Ar.)	: İdrar kaçırma, tutamama. (64a-21)
selet (Ar.)	: Kapsız arpa. (64a-11)
selet (Ar.)	: Hububattan, buğdaya benzer bir tanenin adı. (64a-10)
seleymānī (Ar.)	: Bir zehir türü. anl. selūmen. (64b-5)
selḥu'l-ḥayt (Ar.)	: Yılan gömleği. (64a-25)
selīḥa (Ar.)	: Diş otu. (64a-)
selīl (Ar.)	: Doğmuş oğlan. (64a-18)
selleme (Ar.)	: Çingene dikenī. anl. şevke-i kıbtī. (64b-4)
selme (Far.)	: Mantar. (67a-14)
selūl (Ar.)	: 1. Ölü doğmuş çocuk. 2. Katledilmiş, maktul. (64a-23)
selūr (Ar.)	: Nilde olan bir balık türü. anl. çevī. (64b-2)
selvī (Ar.)	: 1. Bildırcın. 2. Bal, asel. (64a-26)
selzāryatūn (Yun.)	: Bir ot türü. anl. sābāhī. (64b-3)
semāke-i ri'āde (Ar.)	: Çok soğuk bir balık türü. (65a-2)
şemāme (Ar.)	: Bir ot türü. (34b-20)

semāne (<i>Far.</i>)	: 1. Bildircin. 2. Gökyüzü. (67a-14)
şemāniyyet (<i>Ar.</i>)	: Sekiz. (34b-27)
şemā' (<i>Ar.</i>)	: Yağlı yemek yedirmek. (34b-20)
semār (<i>Ar.</i>)	: İlgin yemişi. (65a-2)
semār (<i>Far.</i>)	: Hasır otu denilen ve hasır örmeye yarayan bir saz, koğaluk otı. (67a-14)
şemed (<i>Ar.</i>)	: Az su. anl. mā-i ḳalīl. (35a-1)
semek (<i>Ar.</i>)	: Balık. c. semāk, semūk. (64b-6)
semek-i memlūḥ (<i>Ar.</i>)	: Tuzlu balık. (64b-27)
semek-i meskīḥ (<i>Ar.</i>)	: Sirke içinde sebze, safran, nane vs. ile pişen balık çorbası. (64b-27)
semek-i şaydā (<i>Ar.</i>)	: Sayda şehrinin yanındaki pınarın balığı. (64b-16)
semekū'l-ḥayye (<i>Ar.</i>)	: Yılan balığı. anl. mār-ı māhī. (64b-26)
şemel (<i>Ar.</i>)	: Sarhoşluk. anl. sekir. (34b-26)
şemelneş (<i>Yun.</i>)	: Ot ile ağaç arasında olan şey. (34b-25)
şemen (<i>Ar.</i>)	: Her nesnenin değeri. c. aşmān. (34b-27)
semen (<i>Ar.</i>)	: Ak gül, peygamber çiçeği. (64b-26)
semen (<i>Far.</i>)	: 1. Beyaz bir çiçek. 2. Yonca çiçeği. (67a-16)
semenā (<i>Far.</i>)	: Beyaz tenli güzeller. (67a-17)
semendel (<i>Ar.</i>)	: Semender kuşu. (65a-1)
semender (<i>Far.</i>)	: Ateş içinde olan, ateş içinde oluşan yetişen efsanevi bir kuş. (67a-16)
semen-sīmā (<i>Far.</i>)	: Ak benizli. (68a-11)

şemerat (<i>Ar.</i>)	: Yemiş. c. şemār, eşmār, şemerāt. (34b-21)
şemeretü'l-keber (<i>Ar.</i>)	: Kebere, gebre otu yemişi. anl. şeflec, şemeretü'l laşf. (34b-24)
şemeretü'l-^çalîk (<i>Ar.</i>)	: Böğürtlen yemişi. (34b-24)
şemeretü'l-^çar^çar (<i>Ar.</i>)	: Dağ servisi, kara ardıç yemişi. (34b-22)
şemeretü'ş-şeceratü'd-dem (<i>Ar.</i>)	: Muğal-ı mekkî. (34b-24)
şemeretü'ş-şevketü'l-mışrî (<i>Ar.</i>)	: Mısır dikenî. anl. culnār. (34b-23)
şemeretü't-^çtarfâ (<i>Ar.</i>)	: İlgin ağacı yemişi. (34b-23)
semerkand (<i>Far.</i>)	: 1. Hayız olmuş kadın. 2. Ergenliğe girmiş kız. (67a-15)
şemîl (<i>Ar.</i>)	: Sarhoş kimse. (34b-26)
semîn (<i>Ar.</i>)	: Semiz, yağlı. c. simān, semenî. (64b-14)
semm (<i>Ar.</i>)	: Ağu, zehir. c. semūm. (64b-6)
semm-i berri (<i>Ar.</i>)	: Kusduran. anl. cebi hindî. (64b-23)
semmūr (<i>Ar.</i>)	: Samur. (64b-19)
semmūr (<i>Far.</i>)	: Samur. (67a-18)
semmü'l-fâr (<i>Ar.</i>)	: Sıçan otu. (64b-25)
semmü'l-^çımār (<i>Ar.</i>)	: Ağu ağacı. anl. deflî. (64b-24)
semmü's-semek (<i>Ar.</i>)	: Balık otu. anl. merk-i mâhî, mâhî zehrec. (64b-25)
semn/simn (<i>Ar.</i>)	: Hayvansal yağ. (64b-12)
semne (<i>Ar.</i>)	: Semizlik otlarından. (64b-23)
sem^ç (<i>Ar.</i>)	: Kulağı işitmek. (64b-15)
sem^ç (<i>Ar.</i>)	: Pervâne denilen kelebek. (64b-10)

semrā ³ (<i>Ar.</i>)	: Buğday. anl. hınṭa. (64b-8)
semsemu'l-berri (<i>Ar.</i>)	: Yaban sumacağı. (64b-21)
semūm (<i>Ar.</i>)	: Sıcak rüzgar. anl. rīḥu ḥārre. (64b-12)
semüret (<i>Ar.</i>)	: Sakız ağacı. (64b-8)
sen (<i>Far.</i>)	: Türlü türlü keler. (67a-19)
senā (<i>Ar.</i>)	: Bir ağacın yaprağı. (65a-4)
senām (<i>Ar.</i>)	: Deve hörgücü. c. esneme. (65a-17)
senārec (<i>Far.</i>)	: Kıymetli bir taş. (67a-19)
ṣenāyā (<i>Ar.</i>)	: İkişi aşağıda ikisi yukarıda olan dört ön diş. (35a-2)
senbüt (<i>Ar.</i>)	: Kimyon. (65a-20)
senced-rāzī (<i>Far.</i>)	: Kızılca iğde. (68a-4)
sencelāt (<i>Ar.</i>)	: Bir reyhan türü. anl. peleṅg-i müşg. (65a-14)
senceref (<i>Ar.</i>)	: 1. Sülügen adı verilen kızıl boya. 2. Zincifre, kırmızı mürekkep. (65a-13)
sencid (<i>Far.</i>)	: İğde ağacı, yemişi. anl. ḡabīrā. (68a-3)
sencidgürgānī (<i>Far.</i>)	: Hünnap yemişi. (68a-4)
sendehān (<i>Hint.</i>)	: Hindistan da yetişen öd ağacı. (65a-24)
senderek (<i>Ar.</i>)	: İhlil ardıcının bir türü. (65a-23)
senderūs (<i>Ar.</i>)	: Ham kehribar, sarı zamk. (65a-18)
senderūs (<i>Far.</i>)	: Kehribara benzeyen ancak ondan daha yumuşak nesne. (67a-20)
senderyaṭas (<i>Yun.</i>)	: Bir ot türü. anl. kezbi-retü'ṣ-ṣa' leb. (65a-22)

sendüfes (<i>Yun.</i>)	: Selügen. anl. sernec, esernec. dağı dirlar (65a-21)
şendüt (<i>Ar.</i>)	: 1. Erkek memesi. 2. Erkek memesinin çevresindeki et. c. şenādī. (35a-4)
şenet (<i>Ar.</i>)	: Etin kurumak. (35a-3)
seng (<i>Far.</i>)	: Taş. (67a-21)
seng-asyā (<i>Far.</i>)	: Değirmen taşı. (67a-22)
sengdān (<i>Far.</i>)	: 1. Kuş taşlığı. anl. kınişa, 2. Kursak. (67a-23)
sengem (<i>Far.</i>)	: Hamam böceği. (67a-25)
seng-hūr (<i>Far.</i>)	: 1. Bağirtlak kuşu. 2. Kartal. 3. Deve kuşu. 4. Taş yiyici. (67a-22)
sengīn (<i>Far.</i>)	: Ağır nesne. (67a-25)
sengī-pest (<i>Far.</i>)	: Kaplumbağa. (67a-21)
seng-tūtiyā (<i>Far.</i>)	: İşmid denilen serme taşı. (67a-21)
seng-zīre (<i>Far.</i>)	: 1. Ufak taş. 2. Kuş dilinden büyük tutmaç. (67a-24)
şeniyyet (<i>Ar.</i>)	: Ön dişlerin biri. c. şenāyā. (35a-4)
senūn (<i>Ar.</i>)	: Misvak gibi dişlere sürülen bir nesne. (65a-17)
senūnvā (<i>Ar.</i>)	: Kırlangıç türü. (65a-25)
senyānīr (<i>Ar.</i>)	: Bütün emleçler için ifade edilir. (65a-25)
sepār (<i>Far.</i>)	: Mengene. (66b-1)
sepārma (<i>Ar.</i>)	: Etili ve yuvarlak olan uyluk başı. (62b-5)
sepel (<i>Far.</i>)	: Deve tabanı. anl. sevel. (66b-4)
sepīd (<i>Far.</i>)	: Ak, beyaz. (67b-10)

sepīdāb (<i>Far.</i>)	: Kurşun, çinko vb. metallerin oksitlerinden hazırlanan beyaz toz. anl. ustubac. (67b-11)
sepīdāc (<i>Far.</i>)	: Ustubac. (67b-11)
sepīdāl (<i>Far.</i>)	: Çınar ağacı. (67b-12)
sepīdār (<i>Far.</i>)	: Akça kavak. (67b-11)
sepīdbā (<i>Far.</i>)	: 1. Bozca çorba. 2. Ispanak aşısı. (67b-12)
sepīdhār (<i>Far.</i>)	: Çakır diken. (67b-12)
sepīd-mühre (<i>Far.</i>)	: İt boncuğu. (67b-13)
seprīg (<i>Far.</i>)	: Buğday başağı. (67b-6)
sepūsivā (<i>Far.</i>)	: Süt ve unun karışımıyla yapılan harīra aşısı. anl. herīse. (66b-6)
sepyūs (<i>Far.</i>)	: Pamuk tohumu. (66b-7)
serāb (<i>Ar.</i>)	: Çorak yerlerde, çölde sıcak ve ışığın te'siriyle ileride, yakında yahut ufukta su veya yeşillik var gibi görünme hādisesi. (62b-27)
serāhed (<i>Ar.</i>)	: Örgüç yağı. anl. şahm-ı sitām. (63a-6)
serāsime (<i>Far.</i>)	: Hayran, sersem, başı dönmek. (66b-11)
seratān (<i>Ar.</i>)	: 1. Yengeç. 2. Baldırlarda olan bir hastalık. (63a-2)
serāvī (<i>Far.</i>)	: Kıymetli bir taş. (66b-12)
şerb (<i>Ar.</i>)	: İçyağı. (34a-21)
serbence (<i>Far.</i>)	: 1. El ucu. 2. Parmak ucu. 3. Parmaklar. (66b-12)
serd (<i>Far.</i>)	: Soğuk. anl. berd. (66b-16)
serde (<i>Far.</i>)	: Geç olgunlaşan yemiş. (66b-17)
serdevān (<i>Far.</i>)	: Başını sallaya sallaya yürüyen kimse. (66b-17)

serdsîr (<i>Far.</i>)	: Havası soğuk yer. (66b-17)
şered (<i>Ar.</i>)	: Dudak yarılması. anl. teşkî fi'ş-şeftîn. (34a-20)
serem (<i>Far.</i>)	: Kaçı denilen yaprak. (66b-22)
seren (<i>Far.</i>)	: 1. Yabani güle benzer bir çiçek. 2. Ak zambak. (66b-26)
serencām (<i>Far.</i>)	: Son uç. (66b-26)
seretān-ı bahrî (<i>Ar.</i>)	: Deniz yengeci. (63a-16)
seretān-ı nehri (<i>Ar.</i>)	: Irmak yengeci. (63a-16)
seretānu'l-mā' (<i>Ar.</i>)	: Ahtapot. (63a-17)
serfāk (<i>Far.</i>)	: Avāz, ses, seda. (66b-20)
serfatyūn (<i>Yun.</i>)	: Tilki taşığı. anl. saṭaryūn, ḥuşyetā'ş-şa' leb. (63a-17)
serfesāne (<i>Ar.</i>)	: Tohumları susama, yaprağı ayvadeneye benzer bir ot. (63a-11)
sergelū (<i>Far.</i>)	: Beyin sıkıntısı, hastalığı. (66b-21)
sergerān (<i>Far.</i>)	: 1. Ağır başlı kimse. 2. Mahmur olmuş kimse. (66b-21)
sergerdā (<i>Far.</i>)	: Sadra denilen bir hastalık. (66b-20)
sergerdān (<i>Far.</i>)	: 1. Hayran. 2. Budala, sersem kimse. (66b-20)
sergīn (<i>Far.</i>)	: Pislik, gübre. anl. zibil. (66b-22)
sergīn gerdān (<i>Far.</i>)	: Bok böceği. (66b-22)
serḥare (<i>Far.</i>)	: Tarak. (66b-14)
serḥas (<i>Far.</i>)	: Defne ağacı. (66b-15)
serḥaş (<i>Ar.</i>)	: Ayrıldı otu, namāzbūr otu. (63a-8)

serḥaṣ (<i>Far.</i>) (66b-15)	: Eyrelenti otu, kızıl ot. anl. toñuz otı, namāzbūr otı.
serīd (<i>Ar.</i>)	: 1. Çanak içinde ekmek doğramak. 2. Eti su ile ıslamak. (34a-23)
serīġ (<i>Far.</i>)	: Üzüm salkımı. (67a-2)
serīne (<i>Far.</i>)	: Başda çıkan sivilce. anl. beret baş. (67a-3)
sermā (<i>Far.</i>)	: 1. Kış mevsimi. 2. Kış soġuġu. (66b-23)
serme (<i>Far.</i>)	: Eğri sarmaşık, sirken denilen ot. (66b-24)
sermec (<i>Far.</i>)	: Koyun sarmaşığı. (66b-23)
sermest (<i>Far.</i>)	: Kendinden geçmiş, esrik. (66b-23)
sernac (<i>Ar.</i>)	: Yanmış üstübbc. (63a-18)
serned (<i>Far.</i>)	: Eglec denilen sarmaşık. anl. keşūs. (67b-19)
sernek (<i>Far.</i>)	: Sirken denilen ot. (66b-27)
sernigūn (<i>Far.</i>)	: Baş aşıġı. (66b-27)
serʿet (<i>Ar.</i>)	: Çekirge yumurtası. anl. beyzatü'l-cerād. (62b-26)
serpehn (<i>Far.</i>)	: 1. Yassı başlı. 2. Bir ot adı. (66b-13)
serr (<i>Ar.</i>)	: Çocuġun göbeġini kesmek. (63a-8)
sers (<i>Ar.</i>)	: Zayıf endamlı olmak. anl. ʿinnīniyyet. (63a-1)
sersālyasraġīs (<i>Yun.</i>)	: Dimaġ, beyin veremi. anl. sersāmgāhī, leyserġīs, nisyāne, leyserġīs-i sersām-ı kāzīb, sersām-ı bāride. (63a-14)
sersām (<i>Ar.</i>)	: İnsana sersermlik veren bir hastalık. (63a-1)
sersām (<i>Far.</i>)	: İnsana sersemlik veren bir hastalık. (66b-17)
sersār (<i>Far.</i>)	: Utanan kimse, utangaç. anl. ḥacil. (72b-4)

serser (<i>Far.</i>)	: 1. Ahmak. 2. Çömlekte pişen taamin üstüne gelen cerebi. (66b-18)
serserî (<i>Far.</i>)	: 1. Kolayına. 2. Ahmaklık. (66b-19)
serseyne (<i>Far.</i>)	: Çenenin altındaki sarkık et. anl. zâkan. (66b-19)
sert (<i>Ar.</i>)	: Çiriş macunu. (34a-21)
sertîz (<i>Far.</i>)	: Sivri, ucu ince ve keskin olan nesne. (66b-14)
sertûn (<i>Far.</i>)	: Kısır kadın. (66b-13)
sertarâtayûtis (<i>Yun.</i>)	: Su yosunu. (63a-13)
sertîit (<i>Ar.</i>)	: Zayıf, ahmak kimse. (34a-20)
serv (<i>Ar.</i>)	: Servi ağacı. (63a-6)
serv (<i>Far.</i>)	: Servi ağacı. 2. Andız ağacı. (66b-27)
servebel (<i>Ar.</i>)	: Dağ servisi. anl. ‘ar‘ ar. (63a-18)
serv-i kühî (<i>Far.</i>)	: Ardıç ağacı. (67a-2)
servîschî (<i>Far.</i>)	: 1. Düz bir şekilde biten servi. 2. Uzayıp doğru biten nesne. (67a-1)
servkat (<i>Far.</i>)	: Gizli ibadet yeri, h̄alveth̄âne, tenh̄a h̄ücre. (67a-1)
seryân (<i>Ar.</i>)	: Kalp damarları. (63a-7)
seryû (<i>Ar.</i>)	: Yaban sarmaşığı. anl. şevm-i berrî. (66a-13)
serzîg (<i>Far.</i>)	: Üzüm salkımı. (67a-3)
serzîr (<i>Far.</i>)	: Baş aşağı. (66b-17)
set (<i>Far.</i>)	: Zayıf, sıkıntılı, rahatsız, hasta. (66b-8)
seten (<i>Ar.</i>)	: Kokmuş bir şeyin yenmesi. anl. neten. (34a-10)

setrebāng (<i>Far.</i>)	: Yūnad kuşu, sığırcık kuşu. (68a-16)
setreng (<i>Far.</i>)	: İnsan suretinde bir kök. anl. yabrūhu'ş-şanem, şiretlük. (67b-13)
setūce (<i>Far.</i>)	: Serçeden daha büyük bir kuş. (67b-13)
setūce (<i>Far.</i>)	: 1. Alaca doğan. 2. Akbaba. 3. Göçgen kuşu. (66b-7)
şeṭāet (<i>Ar.</i>)	: Būy böceği türü. (34a-25)
şeṭaṭ (<i>Ar.</i>)	: Seyrek sakallı olmak. (34a-25)
setrakā (<i>Yun.</i>)	: May' a-i sāyile. anl. Şağāla. (63a-24)
sevāde (<i>Far.</i>)	: Kandara otu. (68a-4)
sevādū'l- hindī (<i>Ar.</i>)	: Tarçın yerine kullanılan bir ağacın adı. anl. Selīḥa-i esved. (65b-10)
sevādū'l- ' azād (<i>Ar.</i>)	: Meşe palamudunun yemişi, mazı. anl. ' aḫş. (65b-10)
sevāl (<i>Ar.</i>)	: Gevşeme, uyuşma. (65b-5)
sevā' 3 (<i>Ar.</i>)	: 1. Karalık. 2. Şahıs. (65a-27)
sevārū'l-hindī (<i>Ar.</i>)	: İplik iplik bir ot türü, akrep kuyruğuna benzer. (65b-12)
şevb (<i>Ar.</i>)	: 1. Kaftan. 2. Bez. c. şeyāb. (35a-6)
sevda (<i>Far.</i>)	: Sevda. (67a-26)
sevdāniyyet (<i>Ar.</i>)	: Yunad kuşu. (65b-3)
sevdāvī şulb-i veremū'l-küllī (<i>Ar.</i>)	: Böbrekte yer alan şiş. (65b-23)
sevdī (<i>Far.</i>)	: Bir tür kızıl çiçek. (68b-15)
sevhān (<i>Ar.</i>)	: Kavun karpuz türünden bir bitki. (65b-5)

sevīk (Ar.)	: Un ile suyun karıştırılarak tavada helva gibi pişirildiği aş, kāvud. (65b-7)
şevl (Ar.)	: Bal arısı. (35a-7)
şevleb (Ar.)	: Tilki. anl. şa ^ˆ leb. c. şevālib. (35a-10)
şevmelā (Yun.)	: Suyla giden bir taş. anl. mesenü'l-mā. (35a-12)
şevmeş (Yun.)	: Yaban kekiği, yaban yarpuzu türü. anl. hāşādur. (35a-11)
şevmü'l-berri (Ar.)	: Yaban sarmısağı. anl. eşkardiyūn. (35a-11)
şevmü'l-hayye (Ar.)	: Yaban sarmısağı. anl. eşkardiyūn. (35a-11)
şevr (Ar.)	: Öküz. c. şirān. (35a-7)
sevrencān (Ar.)	: Bir otun kökü, eğri kestane. (65a-27)
şevret (Ar.)	: Dişi sığır. c. şevre, şire. (35a-6)
sevsemā' (Ar.)	: Keler. (65b-3)
seyāb (Ar.)	: Hurma koruğu. (66a-5)
şeyādurnaṭūş (Yun.)	: Bir macun türü. (35a-15)
seyāhenk (Ar.)	: Eşek hıyarı. anl. qaşşā'ü'l-ḥimār. (66a-6)
seyākat (Ar.)	: Ufak ve yumuşak kum. (66a-1)
şeyb (Ar.)	: Kadın görmüş erkek, erkek görmüş kadın. (35a-14)
seydī (Far.)	: Gece öten çekirge. anl. şarāru'l-leyl. (67b-2)
seyelān (Ar.)	: Akmak. (66a-2)
seyeryū (Ar.)	: Su kerdemesi, su teresi, kaz ayağı. anl. ḳurratü'l- ^ˆ ayn. (66a-10)
seyfü'l-ferāb (Ar.)	: Yaban zambakı türü, süsen. (66a-8)

seygamūr (<i>Ar.</i>)	: Cemiz inciri. (66a-12)
seygerān (<i>Ar.</i>)	: Benek adı verilen bir ot cinsi. anl. bezerbenc. (66a-9)
seygerānū'l-ḥūt (<i>Ar.</i>)	: Balık otu. anl. māh-i zehrec. (66a-12)
seyibet (<i>Ar.</i>)	: Kadın görmüş erkek, erkek görmüş kadın. (35a-14)
seyl (<i>Ar.</i>)	: Ayrık otu. (35a-14)
seym (<i>Far.</i>)	: Gümüş. (68a-10)
seynā' (<i>Ar.</i>)	: Ağaç. (66a-2)
sey' (<i>Ar.</i>)	: Meme başında olan süt. (65b-26)
seysā (<i>Ar.</i>)	: Kudüs tarafında bulunan bir balık türü. (66a-4)
seysārūn (<i>Yun.</i>)	: Kara çörek otu, ağacı, kökü. (66a-5)
seysebz (<i>Ar.</i>)	: Yerden 20 cm. yükselen, nane gibi kokan, ceviz yaprağından iri yapraklı bir ot, yarsama. (66a-4)
seysebzūn (<i>Ar.</i>)	: Su teresi. anl. ḥarfū'l-mā. (66a-9)
seyüşim (<i>Far.</i>)	: Yeşil bir taş, yeşim. (67a-27)
seyyāl (<i>Ar.</i>)	: İlme diken denilen bir diken türü. (66a-3)
sezāb (<i>Ar.</i>)	: Sedef otu. (62b-25)
sezāb (<i>Far.</i>)	: 1. Yaban kimyonu. 2. Maydanoz. 3. Sedef otu. (66b-11)
şifat (<i>Ar.</i>)	: 1. Nişan, alamet. 2. Süret. c. şifāt. (75a-24)
şifatāt (<i>Ar.</i>)	: Kuvvetli, iri vücutlu kimse. (75a-26)
şifer (<i>Ar.</i>)	: Boş nesne. (75b-2)
şifiyetet (<i>Ar.</i>)	: Kuvvetli, iri vücutlu kimse. (75a-26)

şifşal (Ar.)	: Bir ot türü. (75b-13)
şıgr (Ar.)	: Küçüklük, horluk. (75a-21)
şihnā' (Ar.)	: Balık pisliği. (74b-3)
şihnāt (Ar.)	: Balık pisliği. (74b-3)
şıht (Ar.)	: Sağlık. (74b-2)
şikket (Ar.)	: 1. Bağlamak. 2. Sağlamlaştırmak. 3. Paylaştırmak. (75b-26)
şik'ıl (Ar.)	: Sütte ıslanmış kuru hurma. (75b-24)
şıl (Ar.)	: 1. Bir ot türü. 2. Büyük bir yılan cinsi. 3. Başı ve yüzü insan gibi gövdesi yılan gibi olan hayvan. anl. mārķīkhā. (75b-27)
şıl (Far.)	: Mār-ı kākahā denen bir yılan türü. (77a-20)
şılāl (Ar.) (11)	: Yaş ot. anl. 'aşeb. (76a-10)
şıl'ata (Ar.)	: 1. Çiçek hastalığı. 2. Göbekte çıkan ur, çıban. (64a-15)
şımāg (Ar.)	: Ağzın bir yönü. anl. cānibü'l-fem. (76a-20)
şımlāh (Ar.)	: Kulak kiri. (76a-19)
şımmet (Ar.)	: Halis ve temiz her nesne. (76a-17)
şımşam (Ar.)	: Kalın etli, şişman insan. c. şamāşım. (76a-19)
şınā'at (Ar.)	: Sanat. c. şanāyi'. (76b-1)
şınf (Ar.)	: Bölük, kısım. c. şunūf, aşnāf. (76b-2)
sır (Far.)	: 1. Avuç içinde olan çizgiler. 2. Samaşık. 3. Gizli nesne. (67b-16)
şırāz (Ar.)	: Orak kuşu, orak böceği, ağustos böceği. (75a-6)

şırf (<i>Ar.</i>)	: 1. Susuz şarap. 2. Saf ve halis nesne. (75a-8)
şırf (<i>Far.</i>)	: Halis, su katılmayan şarap. (77a-20)
şırhaşt (<i>Far.</i>)	: Kudret helvası. (67b-16)
şıyānet (<i>Ar.</i>)	: Saklamak. (76b-18)
şīb (<i>Far.</i>)	: Elma. anl. tūffāh. (68a-5)
sicel (<i>Ar.</i>)	: Turp. anl. fecel. (62b-11)
sidr-i kāzib (<i>Ar.</i>)	: Trabzon hurması. (62b-24)
sidür/sidr (<i>Ar.</i>)	: Bir ağaç türü. (62b-20)
sıdyāk (<i>Ar.</i>)	: Meşe palamudu. (65a-23)
sifākıs (<i>Yun.</i>)	: Diş otu, geyik elması. anl. lisānū'l-eyl. (11a-20)
sifend (<i>Far.</i>)	: 1. Üzerlik otu. 2. Üzerlik tohumu. (67b-22)
sifıdbā (<i>Far.</i>)	: Yoğurtlu ıspanak aşısı. (67b-23)
sifr (<i>Ar.</i>)	: Yazılmış nesne, mektup. (63b-4)
sigbār (<i>Far.</i>)	: 1. Ekşi aş. 2. Sirkeli aş. (67b-23)
sigbīne (<i>Far.</i>)	: Öz su. (67b-24)
sigī (<i>Far.</i>)	: Şarap, hımr. (67b-26)
sigir (<i>Far.</i>)	: Uzun dikenli kirpi. (67a-12)
şıkat (<i>Ar.</i>)	: Güvenilen, inanılan kimse. c. şekāt. (34b-12)
sıkbā (<i>Far.</i>)	: 1. Ekşi aş. 2. Sirkeli aş. (68a-10)
sıkbīnec (<i>Ar.</i>)	: At kasnısı denen zamk. (63b-27)
sike (<i>Far.</i>)	: Sirke. (67b-24)
sikenc (<i>Far.</i>)	: 1. Yalama dudaklı. 2. Ağzı kokan kimse. (67b-26)
sikkīn (<i>Ar.</i>)	: Bıçak. c. sekākīn. (64a-5)

şiklet (<i>Ar.</i>)	: Ağırılık. (34b-14)
sıktı (<i>Ar.</i>)	: Çocuk düşmesi. (63b-16)
sil (<i>Far.</i>)	: İnce ağrı, verem. (67b-27)
silāk (<i>Ar.</i>)	: Küçük sivilce, kabarcık. (64a-17)
silāle (<i>Ar.</i>)	: İshal olmak. (64a-18)
şilāye (<i>Far.</i>)	: Üzerinde misk ezilen taş. (77a-22)
silek (<i>Far.</i>)	: Burçak. (67b-27)
silķ (<i>Ar.</i>)	: Pancar. (64a-16)
sill (<i>Ar.</i>)	: Bir çıban. Sıtmadan zayıflamak. Verem. (64a-9)
sīmā (<i>Far.</i>)	: Beniz, çehre. (68a-10)
sīmāb (<i>Far.</i>)	: Cıva. anl. zibaķ. (68a-11)
sīmķā (<i>Yun.</i>)	: Yaban tohumundan alınan yağ. (66a-8)
simsim (<i>Ar.</i>)	: Susam. (64b-9)
simsiyāh (<i>Far.</i>)	: Ökse denilen yapışkanmadde. anl. yelemķara, berec. (68a-11)
sīm-şekzū (<i>Far.</i>)	: Zincifre denilen kırmızı taş. (68a-13)
sinā (<i>Far.</i>)	: Baklagillerden, sıcak bölgelerde yetişen, birçok türü bulunan bir bitki. Sinameki. (68a-1)
sinah (<i>Ar.</i>)	: Dişin kökü. c. asnāķ. (65a-10)
sincāb (<i>Ar.</i>)	: Sincap. anl. beten. (65a-12)
sincāb (<i>Far.</i>)	: Sincap. anl. teyn. (68a-2)
sindyān (<i>Far.</i>)	: Meşe palamudu. (68a-4)
sīne (<i>Far.</i>)	: Göğüs. anl. şadr. (68a-12)

sinef (<i>Ar.</i>)	: 1. Söğüt yaprağı. 2. Bir ağacın yaprağı. anl. merh. (65a-16)
şinn (<i>Ar.</i>)	: Ot kurumak. anl. yabis-i haşîş. (35a-2)
sinn (<i>Ar.</i>)	: 1. Diş. c. esnân. 2. Yaş, ömür. (65a-3)
sinnür (<i>Ar.</i>)	: Kedi. (65a-11)
sipā (<i>Far.</i>)	: 1. Sac ayak. 2. Ispanak. (67b-3)
sipān (<i>Far.</i>)	: 1. Buyān otu. 2. Üzerlik otu. (67b-4)
sipendan (<i>Far.</i>)	: Üzerlik tohumu. (67b-7)
sipendān-ı hürd (<i>Far.</i>)	: Hardal tohumu. (67b-9)
sipendān-ı sürh (<i>Far.</i>)	: Bir ilaç türü. anl. hābbü'r-reşād. (67b-8)
sipendān-ı talh (<i>Far.</i>)	: Acı bir ot. anl. tuhm-ı aspayūs. (67b-9)
sipendān-kende (<i>Far.</i>)	: Sezāb, sedef. (67b-10)
siperg (<i>Far.</i>)	: Sarı ağaç denilen boya ağacı. anl. isperk. (67b-5)
siperğam (<i>Far.</i>)	: Fesleğen. (67b-5)
sipestān (<i>Far.</i>)	: Hünnapgillerden, yapraklarından yeşil boya çıkarılan bir bitki. anl. müşk-i türkmānī, topalağ. (67b-6)
sir (<i>Far.</i>)	: Sarımsak. (68a-6)
sīr (<i>Far.</i>)	: Tok kimse, doymuş. (68a-6)
sirācū'l-kaṭrāb (<i>Ar.</i>)	: Süleyman peygamber ağacı. anl. yabrūhu'ş-şanem. (63a-12)
sirdāb (<i>Far.</i>)	: 1. Su soğutacak yer. anl. zīr-i zemīn. 2. Soğuk su. (66b-16)
sirgīn-gerdān (<i>Far.</i>)	: 1. Bok böceği. 2. Tonuzlan kurdu. (67b-18)

s̄ir̄in (<i>Far.</i>)	: Sarmısaklı nesne. (68a-7)
sir̄iṣ (<i>Far.</i>)	: Çiriş otunun kökünün öğütülmesiyle yapılan ve su ile karılarak tutkal gibi kullanılan esmer, sarı bir toz. (67b-21)
sirke (<i>Far.</i>)	: Sirke. (67b-17)
sirkenkeb̄in (<i>Far.</i>)	: Sirke ile balın karışımı. (67b-17)
sir̄k̄in/ser̄k̄in (<i>Ar.</i>)	: Kurumuş davar pisliği. (63a-4)
sirt̄āt (<i>Ar.</i>)	: Pālūde denilen aş. (63a-2)
sir̄ū (<i>Far.</i>)	: Kirpi. anl. ḥārpošt. (68a-7)
siryēṣ (<i>Far.</i>)	: Tutkal, yelem. anl. ḡarā. (67b-21)
s̄is (<i>Far.</i>)	: Yüzde ve bazı azalarda olan çift. (68a-8)
s̄is̄āl̄ik (<i>Far.</i>)	: Kuyruk salan kuşu. (68a-9)
s̄isbez (<i>Far.</i>)	: 1. Hindiba, güneyik çiçeği. 2. Marsıma yaprağı, Yerden 20 cm. yükselen, nane gibi kokan, ceviz yaprağından iri yapraklı bir ot. (68a-8)
sit̄āḡ (<i>Far.</i>)	: Kısır kadın. (66b-7)
sitebr (<i>Far.</i>)	: Kalın, yoğun, koyu ve sık nesne. (67b-13)
sitenbe (<i>Far.</i>)	: Büyük gövdeli, karınlı kişi. (67b-14)
sit̄im (<i>Far.</i>)	: 1. Deşilmeyi gerektiren yara, çiban. 2. Kanlı irin. (67b-15)
sitr (<i>Ar.</i>)	: Perde. c. sūtūr, estār. (62b-8)
sitt (<i>Ar.</i>)	: Altı adet. (62b-8)
siṭām (<i>Ar.</i>)	: Alın ve el ayasında olan çizgiler. (63a-22)
s̄iv (<i>Far.</i>)	: Elma. (68a-12)

siyāh-dāne (<i>Far.</i>)	: Kara çörek otu. (68a-5)
siyed (<i>Ar.</i>)	: Kurt. anl. zī' b. c. seydān. (65b-27)
siyeh-dāverān (<i>Far.</i>)	: Yosuna benzer bir ot. anl. siyeh-devrān. (68a-12) soyularak yenen kokulu bir bitki). (43b-9)
şübā' (<i>Ar.</i>)	: Esnemek. (34a-1)
şubḥ (<i>Ar.</i>)	: Güneşin doğuş vakti. (74a-21)
sūbyā (<i>Ar.</i>)	: Pirinçten yapılan boza. (65b-11)
şudağ (<i>Ar.</i>)	: Zülüf, gözle kulak arasındaki saç. c. aşdağ. (74b-26)
şudā' (<i>Ar.</i>)	: Bir ot türü. (34a-17)
şuddād (<i>Ar.</i>)	: Sām-ı abras denilen kertenkele. c. sadāyid. (74b-22)
sudğ (<i>Ar.</i>)	: Zülf. c. asdāğ. (62b-20)
şūf (<i>Ar.</i>)	: Sof koyun yünü. c. aşvāf. (76b-7)
sufāle (<i>Far.</i>)	: 1. Toprak kap. 2. Ceviz. 3. Badem kabı. (67b-22)
şufā'et (<i>Ar.</i>)	: 1. Bir ot türü. 2. Hardal. c. şafā'. (34b-9)
şufāriyet (<i>Ar.</i>)	: Sarı sandal denilen kuş. (75b-8)
şufer (<i>Ar.</i>)	: 1. Bakır. 2. Tunç. (75a-27)
şufl (<i>Ar.</i>)	: Her nesnenin köpüğü, tortusu. c. eşfāl. (34b-10)
şufr (<i>Far.</i>)	: Tun. (77a-23)
şufrat (<i>Ar.</i>)	: 1. Sarılık. 2. Beyaz ile siyah arasında beyaza daha yakın bir renk. (75b-6)
sufūf (<i>Far.</i>)	: Harāsānī denen bir dane. (68b-1)

suġ (<i>Far.</i>)	: 1. Demregü hastalığı, Dermatofitozis. 2. Sığır boynuzu. (68a-27)
suġdī (<i>Far.</i>)	: 1. Sebze yemeği, musakka. 2. Munbar dolması. (68a-27)
suġr (<i>Far.</i>)	: Uzun dikenli bir tür kirpi. (68b-1)
suḥāf (<i>Ar.</i>)	: Göbek borusu. (62b-16)
suḥan (<i>Ar.</i>)	: Sıcaklık. anl. ḥārr. (62b-18)
suḥr (<i>Ar.</i>)	: Göğüs ortası. anl. vasaṭ-ı şadr. (62b-14)
ṣuhūbet (<i>Ar.</i>)	: Kızıllık. (76b-14)
sūḳ (<i>Ar.</i>)	: Pazar yeri. c. esvāk. (65b-4)
ṣuḳākat (<i>Ar.</i>)	: Baş ortasının aflagı. anl. vasaṭu'r-re's. (75b-22)
sūḳaṣyūn (<i>Ar.</i>)	: Tilki taşığı. anl. ḥaṣṣayü's-ṣa' leb. (65b-8)
ṣuḳbet (<i>Ar.</i>)	: Delik. c. ṣuḳb. (34b-11)
ṣuḳl (<i>Ar.</i>)	: 1. Pınar. anl. Ḥāşır. 2. Böğür, taraf, yön. (75b-24)
ṣuḳlat (<i>Ar.</i>)	: 1. Pınar. anl. Ḥāşır. 2. Böğür, taraf, yön. (75b-24)
sukm/suḳam (<i>Ar.</i>)	: Hastalık, illet, dert. c. eṣḳām. (63b-14)
ṣuḳrāt (<i>Ar.</i>)	: 1. Ekşi yoğurt. 2. Yaş peynir. (75b-22)
suḳrāt (<i>Far.</i>)	: 1. Sokrat. 2. Hikmet süsleyen. (68b-2)
suḳūt (<i>Ar.</i>)	: Düşmek. (63b-14)
suḳuṭarī (<i>Ar.</i>)	: Hint denizinde olan bir yer adı. (63b-21)
sūl (<i>Far.</i>)	: 1. Deve tabanı. 2. Buğday salkımı. (68b-18)
sulḥafāt (<i>Ar.</i>)	: Kaplumbağa. c. selāḥif. (64a-12)
sullaḥ (<i>Ar.</i>)	: Bir ot türü. (64a-11)

şulşul (Ar.)	: Üveyik kuşu. (76a-7)
sultānū'l-ḥayl (Ar.)	: Talak otu. (64b-4)
şulūl (Ar.)	: Kokmak. anl. neten. (76a-12)
sumākıyyet (Ar.)	: Sumak aşısı. (64b-15)
sumāku'd-debāğın (Ar.)	: Sıçan kulağı otu. anl. merzencüş. (64b-21)
şumluḥ (Ar.)	: Kulak kiri. (76a-19)
summāk (Ar.)	: Sumak. (64b-11)
summāk (Far.)	: Sumak. (68b-11)
şumt ve'l-şumāt ve'l-sumūt (Ar.)	: Sessiz, ses çıkarmayan olmak. anl. sükūt. (76a-17)
sunah (Ar.)	: Yemeğin kokup, başkalaşması. (65a-15)
şunān (Ar.)	: Koltuk kokusu. anl. rāyiḥatü'l-ıbt. (76b-3)
sunbādac (Ar.)	: Zımpara taşı. (65a-5)
sūnūḥoş (Far.)	: Dört günde bir tutan ısıtma. anl. rab'. (68b-19)
sū²/sev² (Ar.)	: 1. Yaramazlık. 2. Çirkinlik. (65a-26)
su⁶āl/si⁶āl (Ar.)	: Öksürük. (63b-2)
şu⁶ālet (Ar.)	: 1. Tilki. anl. şa ⁶ leb. 2. Kuru ot. anl. kel ⁶ e-i yābis. (34b-2)
su⁷b (Ar.)	: Aklın gidip sonra yerine gelmesi. (34a-1)
su⁶bān (Ar.)	: 1. Uzun bir yılan türü. 2. Saç. c. şe ⁶ ābīn. (34a-27)
şu⁶bet (Ar.)	: Keler cinsi. (34a-27)
su⁶d (Ar.)	: Topalak otu. (63a-27)
sū⁷i'l-ḳayna (Ar.)	: Vücutun bazı yerlerinde su toplanması hastalığı. (65b-21)

- sū 'i'l-mizāc ve'l-mi' de (Ar.)** : Mide hastalığı. (65b-16)
- sū 'i'l-mizāc-ı kebed-i bārid (Ar.)** : Ciğerin üşetmesi, hastalanması. (65b-17)
- sū 'i'l-mizāc-ı kebed-i bārid ve yābis (Ar.)**: Ciğerin mizacının soğuk ve kuru olması. (65b-20)
- sū 'i'l-mizāc-ı kebed-i hārr ve yābis (Ar.)**: Ciğerin sıcak ve kuruluğu hastalığı. (65b-18)
- sū 'i'l-mizāc-ı kebed-i raṭb** : Ciğerin yaş olmasından dolayı oluşan zayıflık. (65b-18)
- sū 'i'l-mizāc-ı kebed-i sāzec (Ar.)** : Ciğer hastalığı. (65b-16)
- sū 'i'l-mizāc-ı küllī bārid (Ar.)** : Böbreklerin soğuk olması rahatsızlığı. (65b-22)
- sū 'i'l-mizāc-ı küllī hārr sāzac (Ar.)** : Böbreklerde hararet olması rahatsızlığı. (65b-21)
- ṣu 'lūl (Ar.)** : Siğil. (35a-10)
- ṣu 'lūl (Ar.)** : Siğil. **c.** ṣālīl. (34a-3)
- ṣu'ūd (Ar.)** : Yukarı çıkmak. (75a-14)
- sūrāḥ (Far.)** : Delik. (68b-14)
- ṣurd (Ar.)** : Kahken denilen küçük bir kuş. **c.** sardān. (75a-5)
- ṣūret (Ar.)** : Bir nesnenin örneği. **c.** şaver. (76b-6)
- ṣūret-i vehmī (Far.)** : Hayal . (77a-24)
- sūrī (Ar.)** : Zāc türüdür. (65b-9)
- sūs (Far.)** : Buyān denilen ot. (68b-16)
- sūsēn (Ar.)** : Susam. (65b-8)
- sūsēn (Far.)** : Süsen. (68b-18)
- sūsēye (Ar.)** : Pirinç bozası. (65b-12)
- susmār (Far.)** : Keler. **anl.** zābbe. (68b-17)

suṭāc (<i>Ar.</i>)	: Bir ot türü. anl. saṭce, şaffa. (63a-20)
şūṭal (<i>Far.</i>)	: Pancar. (77a-24)
şuvāb (<i>Ar.</i>)	: Bit sirkesi. anl. beyzu'l-ķamel. (76b-5)
şuvbā' (<i>Ar.</i>)	: Uyku bastırduğında insanda oluşan hal, durum. (35a-8)
şuvķa' ta (<i>Ar.</i>)	: Baştaki saçın ağardığı yer. anl. şaķ' at. (76b-7)
sūyaku'l- ħarnūb (<i>Ar.</i>)	: 1. Keçi boynuzu kurusu. 2. İğde kurusu. (65b-14)
sūyaku'l-ķar' (<i>Ar.</i>)	: Kabak kurusu. (65b-14)
sūyaku'l-nebaķ (<i>Ar.</i>)	: Dağ elması. ıağ elması ķavunıdır (14)(65b-13)
sūyaku'r-rummān (<i>Ar.</i>)	: Nar kurusu. (65b-15)
sūyaku't-tūffāħ (<i>Ar.</i>)	: Elma kurusu. (65b-14)
sūyurgā (<i>Far.</i>)	: Zahmet, sıkıntı. (68b-19)
sūbāt (<i>Ar.</i>)	: 1. Soğuk sıtma. 2. Uzun uyku. 3. Rahat. (62a-25)
sūbāt-i seherī (<i>Ar.</i>)	: Uzun uyku. (62a-26)
sūbġ (<i>Far.</i>)	: Kömec balı. (68a-16)
sūbt (<i>Ar.</i>)	: Hatmiye benzer bir otun adı. (62a-24)
sūbyayā (<i>Rum.</i>)	: Mürekkep balığı. anl. ķalamar, lisānü'l-baħr, ķanātır. (66a-7)
sūdüs (<i>Ar.</i>)	: Altıda bir. (62b-19)
sūfrūr-beyān (<i>Far.</i>)	: Orta büyüklükte, eti sevilen bir cins göçebe ördek, bozkır tavuğu, bağırtlak ķuşu. (68b-1)
sūgāĉe (<i>Far.</i>)	: Ağır basmak, ağır basan, kabus. (68b-4)
sūġd (<i>Far.</i>)	: 1. Hazırlanmış olan. 2. Pir olmuş, iki büküm olmuş koca. (68a-25)

sügerce-i kebîr (<i>Far.</i>)	: Ölçü birimi. (68b-6)
sügerce-i muṭlaḳa (<i>Far.</i>)	: Ölçü birimi. (68b-7)
sügerce-i şağîr (<i>Far.</i>)	: Ölçü birimi. (68b-6)
sügük (<i>Far.</i>)	: 1. Mazı, meşe palamudu. 2. Kabızlık yapan yemek. (68b-8)
sühān (<i>Far.</i>)	: Sözl. anl. kelām. (66b-10)
sühūlet (<i>Ar.</i>)	: 1. Kolaylık. 2. Yumuşaklık. (65b-25)
sük (<i>Far.</i>)	: Hoş kokulu bir nesne, ilaç. (68b-3)
süker (<i>Ar.</i>)	: Sarhoşluk. (64a-3)
sükker	: Şeker. (64a-6)
sükrecet (<i>Ar.</i>)	: 1. Eskere denilen kap. 2. Bir ölçü birimi. (64a-3)
süküt (<i>Ar.</i>)	: Susmak, ebsem olmak. (64a-1)
sülāf (<i>Far.</i>)	: Dil seğirmesi. anl. ḥalecān. (68b-9)
sülām (<i>Ar.</i>)	: Elin arkası. (64a-18)
sülām (<i>Ar.</i>)	: 1. Parmak kemiği. 2. Parmağın her iki eklem arasındaki kemiği. (64a-19)
sülfe (<i>Far.</i>)	: Öksürük. anl. serfe. (68b-10)
sülneç (<i>Far.</i>)	: Yalama hastalığı. (68b-11)
sült (<i>Far.</i>)	: Yulaf. (68b-10)
sülüş (<i>Ar.</i>)	: Üçte bir. (34b-16)
sümān (<i>Far.</i>)	: Bildırcın kuşu. (68b-11)
sümānāt (<i>Ar.</i>)	: Bildırcın kuşu. c. semānī. (64b-14)
sümbāre (<i>Far.</i>)	: Demir, kılıç bilemek için kullanılan taş. (68b-12)

şümn (<i>Ar.</i>)	: Sekizde bir. (34b-27)
sümükūtan (<i>Yun.</i>)	: Taşlıklarda yetişen ufak yapraklı, güzel kokulu bir ot. (64b-18)
sünbül (<i>Ar.</i>)	: Sünbül çiçeği. (65a-6)
sünbül (<i>Far.</i>)	: 1. Siyah saç gibi bir kök. 2. Sevgilinin saçı. (68b-13)
sünbület (<i>Ar.</i>)	: Buğday, arpa vs. başı. c. senābil. (65a-11)
sünbülü'l-kilāb (<i>Ar.</i>)	: Dardār ağacı yemişi. anl. elsine-i ' aşāfir. (65a-20)
sünde (<i>Far.</i>)	: 1. Azıcık nesne. 2. Kuru insan. (68b-14)
sü' d (<i>Far.</i>)	: Hünnapgillerden, yapraklarından yeşil boya çıkarılan bir bitki. (68a-26)
süpes (<i>Far.</i>)	: Bit. (68a-14)
süprek (<i>Far.</i>)	: Sarı ağaç. (68a-14)
süpset (<i>Far.</i>)	: Yonca. (68a-15)
süpürz (<i>Far.</i>)	: Dalak. anl. taḥāl. (68a-14)
sürb (<i>Far.</i>)	: Kurşun. (68a-19)
sürb-sūht (<i>Far.</i>)	: Yanmış kurşun. (68a-19)
süre (<i>Far.</i>)	: Bir kuş türü. anl. neḡāşe. (68a-24)
süreyyā (<i>Ar.</i>)	: Ülker (pervin) yıldızı. (34a-23)
sürf (<i>Far.</i>)	: Öksürük. (68a-22)
sürfe (<i>Far.</i>)	: Öksürük. (68a-22)
sürfet (<i>Ar.</i>)	: 1. Öksürük. 2. Ağaç kurdu. (63a-4)
sürḥ (<i>Far.</i>)	: Kızıl nesne. (68a-20)

sürh-bād (<i>Far.</i>)	: Çok kırmızı, kızıl hastalığı. anl. aşarğı ʿilleti, hamra. (68a-21)
sürhçe (<i>Far.</i>)	: Kızamık hastalığı. anl. haşbe. (68a-22)
sürh-çeng (<i>Far.</i>)	: Burnu kızıl serçe. anl. nefr. (68a-20)
sürhek (<i>Far.</i>)	: Kızılçık, kızamık hastalığı. anl. haşbe maraži. (68a-22)
sürkîn (<i>Far.</i>)	: Kuş boku. (68a-23)
sürme (<i>Far.</i>)	: Göze çekilen nesne, siyah boya. (68a-23)
şürmele (<i>Ar.</i>)	: 1. Dişi tilki. 2. Dişi sırtlan. anl. anduğ. (34a-22)
sürʿat (<i>Ar.</i>)	: Acele etmek. (63a-4)
sürret (<i>Ar.</i>)	: Göbek. c. serāh, serūr. (63a-7)
sürt (<i>Far.</i>)	: Yürek ağrısına iyi gelen anar kökü. (68a-19)
sürün (<i>Far.</i>)	: Kıç, kuyruk sokumu. (68a-24)
süst-endām (<i>Far.</i>)	: Cinsel gücü olmayan erkek. anl. puluc. (68a-25)
sütek (<i>Far.</i>)	: İnce belli. (68a-17)
süthātī (<i>Far.</i>)	: Munbar dolm ası. (68a-18)
sütrenk (<i>Far.</i>)	: 1. Kısır kadın. 2. İnsan suretinde olan kök. anl. yaprahu'l-ʿazm. (68a-16)
sütüce (<i>Far.</i>)	: 1. Alaca doğan. 2. Alaca güvercin. (68a-17)
sütüre (<i>Far.</i>)	: Sarıca arı. (68a-18)
şüvbāʾ (<i>Ar.</i>)	: İstemek. (35a-6)
süveydāʾ (<i>Ar.</i>)	: Kalbin ortası. anl. vasaṭ-ı kalb. (65b-6)
süvm (<i>Ar.</i>)	: Sarmısak. (35a-8)

süvüs (<i>Ar.</i>)	: 1. Buğday, arpaya düşen kurt, güve, böcek. 2. Yaban otu. (65b-2)
şāb (<i>Ar.</i>)	: Yiğit, genç insan. (68b-25)
şāb (<i>Far.</i>)	: Yiğit. (71b-25)
şabb-ı yemenī (<i>Far.</i>)	: Şap. (72a-18)
şābīzec (<i>Far.</i>)	: Lefāh. (69a-11)
şābīzek (<i>Far.</i>)	: Çacaylar otu. <i>anl.</i> lafāh. (71b-26)
şābrekān (<i>Far.</i>)	: Erkek demir. (69a-11)
şādānaḵ (<i>Far.</i>)	: Esrar yaprağı tohumu. <i>anl.</i> bezerü'l-ḵaneb. (69a-12)
şād-ḥāb (<i>Far.</i>)	: Tatlı uyku. (71b-27)
şādne (<i>Far.</i>)	: Mercimek gibi kızıl olan madeni bir taş. <i>anl.</i> şādnec-i 'adesī. (72a-1)
şāf (<i>Far.</i>)	: Kabızlıktan hasta olan kimsenin makadına soktukları ilaç. (72a-3)
şāfet (<i>Ar.</i>)	: Ayakta çıkan bir yara. (70a-1)
şağāl (<i>Far.</i>)	: Çakal. (72b-9)
şağān (<i>Far.</i>)	: Mumlu bal. (72b-10)
şağāne (<i>Far.</i>)	: Çaylak cinsinden alıcı bir kuş. (72b-10)
şağār (<i>Far.</i>)	: Porsuk. <i>anl.</i> şağazde. (72b-8)
şağūne (<i>Far.</i>)	: Yeni dünya ağacı. (69a-10)
şaḥāb (<i>Ar.</i>)	: 1. Bir şeyin çıkıp akması. 2. Cereyan eylemek. (69b-22)

şahab (<i>Ar.</i>)	: 1. Yaradan kan akması. 2. Memeden süt akması. (69b-18)
şahan (<i>Far.</i>)	: 1. Gam, keder. 2. Gamlı, kederli. (72b-2)
şahat (<i>Ar.</i>)	: Altın tozu, kırıntısı, tübālı. (69b-26)
şahat (<i>Far.</i>)	: Altın tozu, kırıntısı. (72b-2)
şāh-bellūṭ (<i>Far.</i>)	: Kestane. (72a-9)
şāh-dāne (<i>Far.</i>)	: 1. İncinin iyisi, irisi. 2. Kendir tohumu. anl. şāh-ı dānec, şāh-ı dānaḡ. 3. Habbu'l-mülük denilen ilaç, deva. (72a-11)
şāhesferm (<i>Ar.</i>)	: German yarpuzu. (69a-2)
şāh-ı bellūṭ (<i>Far.</i>)	: Kestane. (69a-3)
şāh-ı būy (<i>Far.</i>)	: 1. Anber. 2. Anber kokusu. (72a-8)
şāh-ı būy (<i>Far.</i>)	: Anber, anber kokusu. (69a-4)
şah-ı çini (<i>Far.</i>)	: Çinde yetişen sinirli yaprak. anl. lisānül'-ḡamel çini. (69a-10)
şāḡ-ı engūr (<i>Far.</i>)	: Bir ilaç türü. (71b-27)
şāh-ı incir (<i>Far.</i>)	: Beyaz ve lezzetli incir. (69a-7)
şāh-ı incir (<i>Far.</i>)	: İçinde tohumu olmayan çok tatlı ufak bir incir türü. (72a-7)
şāh-ı incir-i hindī (<i>Far.</i>)	: Hint inciri, yaprak inciri. (69a-8)
şāh-ı lūc (<i>Far.</i>)	: Ak erik, can erik. (69a-5)
şāh-ı lūk (<i>Far.</i>)	: Sarı erik. (69a-4)
şāh-ı mūhre (<i>Far.</i>)	: Kıymetli bir taş. (72a-16)

şāh-1 seperm (<i>Far.</i>)	: 1. Emīr-i ‘āşīkān denilen çiçek. 2. Fesleğen, reyhan. (72a-13)
şāh-1 sifergam (<i>Far.</i>)	: Sultani fesleğen. (72a-15)
şāh-1 sipergam (<i>Far.</i>)	: Sultani fesleğen. (72a-14)
şāh-1 tere (<i>Far.</i>)	: Hararet gidermek amacıyla kullanılan bir ot. <i>anl.</i> şāh-1 terec. (72a-9)
şāh-1 terec (<i>Far.</i>)	: Şāhtere otu. (69a-9)
şāhid (<i>Ar.</i>)	: 1. Oğlan yatağı. 2. Hazır. <i>c.</i> şevāhid, şühūd. (68b-25)
şāhīn (<i>Ar.</i>)	: Şahin. (68b-25)
şāhīn (<i>Far.</i>)	: Üsküflü doğan denilen, doğan kuşu türü. (72a-17)
şāhkök (<i>Far.</i>)	: Armut. <i>anl.</i> kemşerī. (69a-6)
şāh-lūk (<i>Far.</i>)	: İri sarı erik. (72a-15)
şahrūr (<i>Ar.</i>)	: Kartuk denilen kuş. (69b-21)
şahrūr (<i>Far.</i>)	: Kara tavuk kuşu. (72b-2)
şahş (<i>Ar.</i>)	: Her nesnenin aynı, zatı, karaltısı. (69b-23)
şahūş ve ahza ve cümūd (<i>Ar.</i>)	: Tutmak, donmuş gibi durmak hastalığı. (69b-24)
şāhū'l-vec-i berrī (<i>Far.</i>)	: Kökem denilen yemiş. (69a-5)
şāh-vār (<i>Far.</i>)	: Taze, nazik inci. (72a-16)
şakākīl (<i>Ar.</i>)	: Tekesakalı da denilen bitkinin yenilebilen, ak, tatlı, gevrek köklü. (70a-18)
şakāku'n-na‘mān (<i>Ar.</i>)	: Gelincik çiçeği. (70a-18)
şakīk (<i>Ar.</i>)	: 1. Kardeş. 2. Ağaç budağı. (70a-17)
şakīkat (<i>Ar.</i>)	: Hafif baş ağrısı. (70a-17)

şākil (Ar.)	: Kulak arası. (70a-23)
şakrāk (Ar.)	: Arı kuşu. anl. hammāz-ı fāriḡa. (70a-16)
şakraryūn (Yun.)	: Yaban sarmaşığı. (70a-19)
şakrat (Ar.)	: Gelincik çiçeđi. c. şakūr. (70a-13)
şalcam (Ar.)	: Şalgam. (70a-27)
şalcam-ı muḡallel (Ar.)	: Şalgam turşusu. (71a-3)
şalgām (Far.)	: Şalgam. (72b-16)
şalişa (Far.)	: Bir tür yüz ve ayak felci macunu. (72b-17)
şām (Far.)	: 1. Ben, ciltteki siyah leke. anl. ḡāl, şāme. 2. Şam şehri, Dımışk. (72a-3)
şamān (Far.)	: Hıçkıra hıçkıra, hüngür hüngür ağlayan kimse. (72b-17)
şāmmē (Ar.)	: Ben, bedendeki siyah leke. anl. ḡāl. (68b-24)
şamşār (Ar.)	: Şimşir ağacı. (71a-9)
şān (Ar.)	: 1. Sıfat. 2. Hayat, sîret. (71a-9)
şān (Far.)	: Oğul balı, kömec balı. anl. şehd. (72a-6)
şanc (Ar.)	: Hıçkırık tutmak. (71a-10)
şāne (Far.)	: Tarak. (72a-7)
şa‘ ab (Ar.)	: 1. Dağılmak. 2. Ayrılmak. anl. teferruḡ. (69b-18)
şa‘ ir (Ar.)	: Arpa. c. şa‘ irāt. (69b-19)
şa‘ irü'r-rūmī (Ar.)	: Kızılca buğday. (69b-21)
şa‘ r (Ar.)	: Kıl. anl. müy. (69b-20)
şa‘ rü'l-cabbār (Ar.)	: Baldırı kara. (69b-22)

şa' rü'l-cinn (Ar.)	: Baldırı kara. anl. per-i siyāvuşān. (69b-21)
şa' rü'l-münkalib fi cefenü'l-' ayn (Ar.)	: Göz kapağında gereksiz ve eğri kıl bitmesi. (69b-22)
şarāb (Far.)	: 1. Şarap, hamr. 2. İçecek her şey. (72b-3)
şār-ı rümī (Far.)	: Ak biber. anl. fulful-i sefiğ. (69a-13)
şārib (Ar.)	: Bıyık. c. şevārib. (68b-24)
şārib (Ar.)	: Bıyık. c. şevārib. (69b-3)
şārūf (Far.)	: Süpürge. (72a-1)
şāşedān (Far.)	: Sidik torbası, kavuk, mesane. (72a-2)
şāşt (Far.)	: Toy kuşu. (72a-2)
şāt (Ar.)	: Koyun. (68b-27)
şataḳ (Ar.)	: 1. Yaprak ucu. 2. Cinsel münasebet, çiftleşme. (69b-14)
şatar (Ar.)	: Yan taraf, kenar, nahiye, canib. (69b-16)
şatāret (Ar.)	: 1. Yardım etmek. 2. Göz ucuyla bakmak. (69b-17)
şataru'l-ğab (Ar.)	: Balgam ve safradan kaynaklı humma. (69b-11)
şatbat (Ar.)	: 1. Yarmak. 2. Kesmek. anl. şaḳḳ, ḳaṭ'. (69b-15)
şātıl (Ar.)	: Kurumuş mantara benzer bir ot. (69a-1)
şatraye (Ar.)	: Kekik otunun büyük yapraklısı. (69b-12)
şatṭ (Ar.)	: Irmak kenarı. anl. cānibü'n-nehr. (69b-13)
şāye (Ar.)	: Gözü güzel olan. anl. ḥadīdü'l-başar. (71b-17)
şayṭara (Far.)	: Sergele denilen bir ot. anl. şayṭarac. (73a-10)
şāzenc (Ar.)	: Kan taşı. (69a-1)

şeb (<i>Far.</i>)	: Gece. (72a-18)
şebāb (<i>Ar.</i>)	: Māhūdāne ağacı. (69a-25)
şebāb (<i>Ar.</i>)	: Yiğitlik. anl. hadāşet. (69a-14)
şebāket (<i>Ar.</i>)	: Birbirine girmiş nesne. (69a-24)
şebāndūz (<i>Far.</i>)	: Gece ve gündüz. (72a-19)
şebāngāh (<i>Far.</i>)	: Akşam vakti. (72a-19)
şebānkāre (<i>Ar.</i>)	: Nevruz otu. anl. muhallaşa. (69a-26)
şebbūt (<i>Far.</i>)	: 1. Yayın balığı. 2. Kalkan balığı. (72a-26)
şebbūy (<i>Far.</i>)	: 1. Gül hıyarı. 2. Gece kokan, gündüz kokmayan sarı benefşe. (72a-20)
şebbū'l-yemānī (<i>Ar.</i>)	: Göz taşı denilen yeşil taş. (69a-15)
şebe (<i>Ar.</i>)	: Altın gibi sarı olan pirinç alaşımı. (69a-17)
şebek (<i>Far.</i>)	: İçi kızıl mantar. (72a-23)
şebest (<i>Far.</i>)	: Gece görmeyen. (72a-23)
şebeş (<i>Far.</i>)	: Bit sirkesi, yavşak. (72a-22)
şebet (<i>Ar.</i>)	: Söğüt kurdu, çıban. c. şebşān. (69a-18)
şebgej (<i>Far.</i>)	: 1. Küçük, zararlı böcekler, haşerāt-ı arz. 2. Bir böcek türü. 3. Yarasa. huffāş. (72a-24)
şebgīr (<i>Far.</i>)	: 1. Bütün gece uyumayan kişi. 2. Gece öten çekirge. (72a-23)
şebiş (<i>Ar.</i>)	: Durak otu. (69a-16)
şebkūr (<i>Far.</i>)	: Gece gözleri görmeyen kişi. anl. a' şā. (72a-25)
şebnem (<i>Far.</i>)	: Çiğ. anl. jāle. (72a-26)

şeb'ân (Ar.)	: Karnı doymuş kişi. (69a-24)
şeb-pere (Far.)	: Yarasa. <i>anl.</i> ħuffāş. (72a-20)
şebraḳ (Ar.)	: Bir ağaç türü. (69a-26)
şebrem (Ar.)	: Sütleğen cinsinden kısa boylu ufak yapraklı, çok boğumlu bir ot türü. (69a-20)
şebrem (Far.)	: Bir sütleğen türü. (72a-22)
şeb-tāb (Far.)	: Ateş böceği, yıldız böceği. (72a-21)
şeb-ṭabāt (Ar.)	: Çoban dayağı otu. (69a-25)
şebūṭ (Ar.)	: 1. Bağdat ırmaklarında olan bir balık türü. 2. Kalkan balığı. 3. Yayın balığı. (69a-22)
şebü'l-esākife (Ar.)	: Boyacı kalyesi. (69a-25)
şebyār (Far.)	: Baş ağrısı macunu. (72b-1)
şecc ve'l-şeccet (Ar.)	: Baş yarmak, yarılmak. <i>c.</i> şicāc. (69b-2)
şeced (Far.)	: Çok soğuk. (72b-1)
şecerat-i ebī mālik (Ar.)	: Sarılık otu. (69b-15)
şecerat-i ḥasan (Ar.)	: Tesbih ağacı. (69b-17)
şecerat-i mūsī 'aleyhi's-selām (Ar.)	: İt burnu diken. (69b-11)
şecerat-i rustem (Ar.)	: İlaçlarda kullanılan bir cins bitki, loğusa otu, fr. aristoloche. <i>anl.</i> zerāvend-i tūl. (69b-10)
şecerat-i zarb (Ar.)	: Tesbih ağacı. <i>anl.</i> azādid-i raht. (69b-8)
şeceratullah (Ar.)	: Hint çam ağacı. (69b-7)
şeceratü'd-dem (Ar.)	: Eşek marulu. <i>anl.</i> ekelek. (69b-14)
şeceratü'l-baḳī (Ar.)	: Kara ağaç. (69b-5)

şeceratü'l-bāride (Ar.)	: Yoksul urganı denilen sarmaşık. (69b-9)
şeceratü'l-berāğış (Ar.)	: Pire otu. (69b-16)
şeceratü'l-ezer (Ar.)	: Aişe ve Fatıma ana eli. (69b-16)
şeceratü'l-fār (Ar.)	: Defne ağacı. (69b-16)
şeceratü'l-ḥatāṭif (Ar.)	: Sarı kök. anl. ʿurūḳ-ı şifr. (69b-12)
şeceratü'l-ḥayāt (Ar.)	: Servi ağacı. (69b-8)
şeceratü'l-ḫatrān (Ar.)	: Katran ağacı. anl. şerbīn. (69b-6)
şeceratü'l-kef (Ar.)	: Aişe ve Fatıma eli. (69b-15)
şeceratü'l-ḳırmız (Ar.)	: Kırmızı ağacı, pernāḳuḳ. (69b-9)
şeceratü't-ṭahāl (Ar.)	: Talak otu. (69b-13)
şeceratü't-ṭanīn (Ar.)	: Yılan yastığı, yılan bıçağı, fil kulağı, lūf. (69b-11)
şeceratü'z-zafda ʾ (Ar.)	: Kurbağa otu. anl. kikec. (69b-13)
şeceret ve'l-şecer (Ar.)	: Ağaç. c. eṣcār, şecerāt. (69b-3)
şecīr (Ar.)	: Her nesnenin saklandıktan sonra kalan kısmı. (34a-12)
şecīlā ʾ (Ar.)	: Karnı büyük kadın. (34a-14)
şecle (Ar.)	: Karnı büyük ve geniş olan. anl. ʿazīmü'l-baṭn. (34a-13)
şedd (Ar.)	: Bağlamak, sağlamlaştırmak. (69b-27)
şedīd (Ar.)	: Sert, katı ve sıkıntılı nesne. (69b-1)
şefe (Ar.)	: 1. Dudak. c. şifāt. 2. Her nesnenin kenarı, kıyısı. (69b-27)
şefellec (Ar.)	: 1. Burun delikleri büyük, dudakları yumru, sarkık kişi. 2. Tenasül aleti geniş kadın. (70a-7)

şefen (<i>Ar.</i>)	: Akıllı, hünerli zeyrek kişi. (70a-8)
şeff (<i>Ar.</i>)	: Yünden yapılan bir giysi. (70a-4)
şefif (<i>Ar.</i>)	: 1. Soğuktan incinmek. 2. Soğuk. (70a-6)
şefiten (<i>Ar.</i>)	: 1. Kızılca üveyik. 2. Turgay kuşu. (70a-10)
şefiten-i bahrî (<i>Ar.</i>)	: Kuyruklu balık. (70a-11)
şefnîn (<i>Ar.</i>)	: Kargaya benzer bir kuşun adı. (70a-9)
şef^f/şüf^f (<i>Ar.</i>)	: 1. Çift. 2. Kendinden geçmek. 3. Bir şeyi bir şeye eklemek. (70a-3)
şefse (<i>Far.</i>)	: İnce nesne. (72b-13)
şeftälü (<i>Far.</i>)	: Şeftali. (72b-11)
şeftreng (<i>Far.</i>)	: 1. Kızıl şeftali. 2. Kayısı. 3. Elma. 4. Erik. anl. tälânek. (72b-11)
şeg (<i>Far.</i>)	: 1. Şebnem. 2. Sıçan otu. (72b-14)
şegâf (<i>Ar.</i>)	: Yürek kabı, derisi. anl. ğılâfu'l-ğalb. 2. Bir hastalık. (69b-24)
şegâl (<i>Ar.</i>)	: Çakal. (69b-26)
şegre (<i>Far.</i>)	: 1. Av kuşu. 2. Kadının cinsel organı, tenasül aleti. (72b-16)
şehâr (<i>Ar.</i>)	: Kalye taşı. (69b-25)
şeh-bellûṭ (<i>Far.</i>)	: Kestane. (73a-1)
şehbere (<i>Far.</i>)	: Çok sert kadın. (73a-4)
şehd (<i>Far.</i>)	: 1. Kömeç balı, mumlu bal. 2. Şeker. (73a-2)
şehd fâik (<i>Far.</i>)	: Saf bal. (73a-6)
şehdâb (<i>Far.</i>)	: Şerbet. (73a-4)

şehdānaḳ (<i>Ar.</i>)	: İyi, iri inci. (71b-2)
şehdāne (<i>Far.</i>)	: 1. İri inci 2. Kendir tohumu ve sakızı. (73a-4)
şehdānic (<i>Ar.</i>)	: Kaneb ağacı tohumu, kendir tohumu. (71b-2)
şehdşān	: Kömeç balı. anl. şehd. (73a-6)
şehel (<i>Ar.</i>)	: Gözün siyahlığının maviye meyletmesi. (71b-3)
şehlā (<i>Far.</i>)	: 1. Alagöz. 2. Büyük göz. 3. Şahin gözlü. 4. Alaca nesne. (73a-7)
şehle (<i>Far.</i>)	: Tamahkar. (73a-7)
şehnevā (<i>Far.</i>)	: Arşana yemeği. (73b-4)
şehrmend (<i>Far.</i>)	: Açgözlü, cimri. (73a-7)
şeh-tūt (<i>Far.</i>)	: Karadut. (73a-2)
şehum ve'l-şahmet (<i>Ar.</i>)	: İç yağı. anl. şehūm. (69b-19)
şehumu'l-arz (<i>Ar.</i>)	: Yer solucanı. (69b-20)
şehumu'l-ḥanzal (<i>Ar.</i>)	: Ebu cehil karpuzunun içi. (69b-20)
şehumu'l-merc (<i>Ar.</i>)	: Yaban hatmisi. (69b-20)
şehvār (<i>Ar.</i>)	: Çok iyi, iri ve saf inci. (73a-8)
şehvet (<i>Ar.</i>)	: Hevā-yı nefsin meyli ve arzusu. Bir şeyi fazla istemek. Cinsî istek. Mahbube için olan istek, iştiha. c. shevāt. (71b-4)
şek (<i>Ar.</i>)	: Sıçan otu. anl. semmü'l-fār. (70a-26)
şekāl (<i>Far.</i>)	: Çakal. (72b-14)
şeker (<i>Far.</i>)	: Şeker kamışının sıkılmış hali. (72b-13)
şekerbüre (<i>Far.</i>)	: Şeker börek. (72b-15)

şekerhenc (<i>Ar.</i>)	: Demir dikenî. (70a-25)
şekersān (<i>Far.</i>)	: 1. Oğul balı, beyaz dolgun petek balı. 2. Mumlu bal. (72b-15)
şekk (<i>Ar.</i>)	: Bir şeyin varlığıyla yokluğu arasında tereddüt etmek. Şüphe. (70a-24)
şekl (<i>Ar.</i>)	: 1. Biçim, görünüş. 2. Benzer, mesel. <i>c.</i> eşkāl. (70a-22)
şekle (<i>Far.</i>)	: Bir parça. (73a-19)
şekr (<i>Far.</i>)	: Dişi tenasül aleti. (72b-13)
şekūšā (<i>Sür.</i>)	: Bağ sarmaşığı. (70a-25)
şelek (<i>Far.</i>)	: Ağaç. (72b-16)
şelel (<i>Ar.</i>)	: Bir eli tutmaz olmak. (71a-2)
şelle (<i>Far.</i>)	: Ferc, dişi tenasül aleti. (73b-27)
şelūhec (<i>Far.</i>)	: Demir dikenî. <i>anl.</i> hasek. (73b-27)
şemāl (<i>Ar.</i>)	: Kuzeyden esen rüzgar. (71a-5)
şema^c (<i>Ar.</i>)	: Mum. <i>c.</i> şemūm. (71a-5)
şemğand (<i>Far.</i>)	: 1. Pis, çirkin, kokusu ağır. 2. Cinsel organı kötü kokan kadın. (72b-20)
şemğat (<i>Far.</i>)	: İlk ortaya çıkan koku. (72b-20)
şemm (<i>Ar.</i>)	: Kokmak. (71a-4)
şemmām (<i>Ar.</i>)	: Yeşil, sarı çizgili güzel kokulu küçük kavun. (71a-7)
şemşîr (<i>Far.</i>)	: 1. Kılıç. <i>anl.</i> tîğ. 2. Sert bir ağaç türü. (72b-19)
şemūl (<i>Ar.</i>)	: Saf, halis şarap. (71a-6)

şenâr (<i>Ar.</i>)	: Ayıp. (71a-14)
şenbelid (<i>Far.</i>)	: 1. Sarı gül. 2. Gül kokusu. 3. Soruncan çiçeği. (72b-21)
şenbelil ve şenbelile (<i>Far.</i>)	: Boy otu, Baklagillerden, çiçekleri mavi, sarı veya beyaz renkli, kurutulan tohumları çemen yapımında kullanılan bir bitki. (72b-22)
şenbüy (<i>Far.</i>)	: Gül hıyarı, şebboy. (72b-23)
şenc (<i>Ar.</i>)	: Burma sadef. (71a-14)
şencâr (<i>Ar.</i>)	: Eşek marulu. anl. ekelek. (71a-12)
şencâr (<i>Far.</i>)	: 1. Ekelek otu, eşek marulu. 2. Kızıl boya. (72b-23)
şencür (<i>Far.</i>)	: 1. Yaralı kimse. 2. Yara bere. (72b-24)
şengâr ve şengâl (<i>Far.</i>)	: Ekelek otu, eşek marulu. (72b-26)
şengüyez (<i>Far.</i>)	: Zencefil şarabı. (72b-27)
şenhiyâr (<i>Ar.</i>)	: Uzun hıyar. (71a-14)
şenileb ve şeniliye (<i>Ar.</i>)	: Soruncan çiçeği. (71a-13)
şenin (<i>Ar.</i>)	: Su damlası. anl. қағарат-ı mâ'. (71a-12)
şenü (<i>Far.</i>)	: 1. Servi ağacı. 2. Kiraz ağacı. 3. Kükem ağacı. 4. Gürgen ağacı. (72b-27)
şenüle (<i>Ar.</i>)	: Kuş ekmeği. anl. tudrî. (71a-13)
şenzenük (<i>Ar.</i>)	: Şahin kuşu. anl. şuzanyak. (71b-10)
şe'n (<i>Ar.</i>)	: 1. Emir. 2. Hâl. 3. Kastetmek, talep etmek. 4. Baştan göze gelen bir damar. (68b-21)
şer (<i>Ar.</i>)	: Kötülük, fenalık. (69b-2)
şerâţ (<i>Ar.</i>)	: Neşter. (69b-6)

şerbîn (<i>Ar.</i>)	: Katran ağacı. (69b-3)
şerbîn (<i>Far.</i>)	: Katran ağacı. (72b-3)
şereh (<i>Far.</i>)	: Çok yemek yiyen, obur, pisboğaz. (72b-6)
şerh (<i>Ar.</i>)	: 1. Keşf etmek. 2. Beyan etmek. (69b-3)
şerî (<i>Ar.</i>)	: Hantal. (69b-3)
şerî (<i>Ar.</i>)	: 1. Ciltte çeşitli sebeplerle oluşan kaşıntılı döküntü, ürtiker, kurdeşen. 2. Kızamık hastalığı. (69b-7)
şerîhâ (<i>Ar.</i>)	: Pastırma. (69b-10)
şerîne (<i>Far.</i>)	: Çocukların başında çıkan yara, çıban. anl. sa ^c fa. (72b-7)
şernâk (<i>Ar.</i>)	: Göz kapağının ağır ve kalın olması. (69b-7)
şersûf (<i>Ar.</i>)	: Kaburga kemiklerinin ön taraf uçlarındaki kıkırdak. c. şerâsif. (69b-4)
şerşer (<i>Ar.</i>)	: Bir ot türü. (69b-5)
şeryân/şiryân (<i>Ar.</i>)	: Yürek damar. c. şerâyîn. (69b-9)
şetât (<i>Ar.</i>)	: 1. Dağınık. 2. Dağılmış olmak. (69a-27)
şetvî (<i>Ar.</i>)	: Kışa mensup olan nesne. (69b-1)
şevât (<i>Ar.</i>)	: Baş derisi. c. şevî. (71a-15)
şevah (<i>Far.</i>)	: Kara boncuk. anl. şebe. (73a-1)
şevendus (<i>Ar.</i>)	: Pancar, çükündür. (71a-23)
şevh (<i>Far.</i>)	: Gece. anl. şeb, leyl. (73a-1)
şevhat (<i>Ar.</i>)	: Dadı salkımı. (71a-25)
şevî (<i>Far.</i>)	: Durak otu. (73b-4)

şevî (<i>Far.</i>)	: 1. Çiriş otunun kökünün öğütülmesiyle yapılan ve su ile karılarak tutkal gibi kullanılan esmer, sarı bir toz. 2. Bayağılık, rezillik. 3. maḳāl-ı mekkî. (73a-1)
şevīlān (<i>Ar.</i>)	: Bernecāsef. anl. Vardaḳad. (71a-23)
şevk (<i>Far.</i>)	: Buğday, arpa başı. (67a-27)
şevkerān (<i>Ar.</i>)	: Baldıran otu. (71a-22)
şevket (<i>Ar.</i>)	: Diken batmak. c. şevk. (71a-19)
şevketü şehbā (<i>Ar.</i>)	: Keçi boynuzu türü. (71a-26)
şevketü'd-dūd (<i>Ar.</i>)	: Süpürgelik, katır kuyruğu. (71a-25)
şevketü'l-beyzā (<i>Ar.</i>)	: Şeytan değirmeni, Çiçeklenmiş tepe kısımlarında son derece acı bir glikozit, potasyum ve magnezyum tuzları içeren; iştah açıcı, idrar söktürücü, genel güçlendirici ve şeritleri uzaklaştırıcı olarak kullanılan bileşikgiller familyasından bir bitki. (71a-24)
şev^ç (<i>Ar.</i>)	: Ban ağacı. (71a-24)
şevrānaḳ (<i>Ar.</i>)	: Sığircık kuşu. (71a-27)
şevre (<i>Ar.</i>)	: Defneye benzer bir ağaç. (71a-26)
şevşarā (<i>Ar.</i>)	: Bernecāsef. anl. Vardaḳad. (71a-22)
şeyb ve'l-şeybet (<i>Ar.</i>)	: 1. İhtiyarlık. 2. Aklık. 3. Saçın ağarması. (71b-7)
şeybā (<i>Far.</i>)	: Belli, açık. (73a-9)
şeybetü'l-^ç acüz (<i>Ar.</i>)	: Ak reyhan. (71b-18)
şeydā (<i>Far.</i>)	: Divane, aklını yitirmiş kimse. anl. serāsīme. (73b-8)
şeyḫ (<i>Ar.</i>)	: Yaşlı, ulu kişi. c. şuyūḫ, şeyḫān. (71b-10)

şeyhat (<i>Ar.</i>)	: Sarı yavşan otu. (71b-10)
şeyh-i çinî (<i>Ar.</i>)	: Siyah biber. (71b-24)
şeyhu'l-baħr (<i>Ar.</i>)	: Ayı balığı. (71b-19)
şeylem (<i>Ar.</i>)	: Buğday arasında olan, yiyende şuurunu kaybettiren bir tohum. (71b-15)
şeylem (<i>Far.</i>)	: Buğdaygillerden, genellikle buğday tarlalarında yetişen, tohumu zehirli yabancı bir bitki. (73a-11)
şeyʿ (<i>Ar.</i>)	: 1. Nesne, şey. c. şeyāʿ, eşyāʿ. 2. Kolay nesne. (71b-6)
şeyse (<i>Far.</i>)	: Pirinç denilen sarı bakır. 2. Tunç. 3. Bir tür dikenli ağaç. (72a-27)
şeytarac-ı hindî (<i>Ar.</i>)	: Hindistandan gelen safra ve balgama iyi gelen bir kök. (71b-13)
şeytaranc (<i>Ar.</i>)	: Serkele otu. (71b-13)
şeyyān (<i>Ar.</i>)	: İki kardeş kanı. anl. demü'l-aħaveyn. (71b-16)
şıtrı'l-ğab (<i>Ar.</i>)	: Balgam ve safra humması. (44b-2)
şīb (<i>Far.</i>)	: Aklını yitirmiş kişi. (73b-6)
şībān (<i>Ar.</i>)	: Zarf. (34a-8)
şibaʿ (<i>Ar.</i>)	: Tokluk. anl. naķīz-i cū. (69a-23)
şibdaʿ (<i>Ar.</i>)	: Akrep. c. şībādīʿ. (69a-19)
şibet (<i>Far.</i>)	: Tarak otu. (73a-12)
şicām (<i>Far.</i>)	: 1. Ağaç kurdu. 2. Ağaçları kurutan aşırı soğuk. (73a-13)
şiddet (<i>Ar.</i>)	: Katılık, sertlik. c. şedāyid. (69b-27)

şifā' (<i>Ar.</i>)	: İlaç, deva. (69b-27)
şifāric (<i>Ar.</i>)	: Tatlı yemekler, şekerlemelerden bir yemeğin adı. (70a-3)
şiftreneg (<i>Far.</i>)	: 1. Şeftali. 2. Kayısı. 3. Zerdali. (73a-18)
şiftrenek (<i>Far.</i>)	: 1. Tüylü şeftali. 2. Kayısı. (73b-17)
şigāre (<i>Far.</i>)	: Porsuk. (73a-17)
şih (<i>Ar.</i>)	: Pelin cinsinden sarı yavşan otu. (71b-8)
şih (<i>Far.</i>)	: Deniz kenarı. (73b-8)
şih (<i>Far.</i>)	: Kıç, sağrı, uyluk. (73b-1)
şih ğabaḥ (<i>Far.</i>)	: Uyluk. (73b-2)
şihd/şehd (<i>Ar.</i>)	: Kömec balı. (71b-1)
şikāft (<i>Far.</i>)	: 1. Yarılmış. 2. Kuluç ağrısı. (73a-18)
şikāk (<i>Ar.</i>)	: 1. Ayak yarığı. 2. Düşmanlık. 3. Muhalefet etmek. (70a-14)
şikāku'l-lisān (<i>Ar.</i>)	: Dilin yarılması, çatlaması. (70a-15)
şikāku's-şefeteyn (<i>Ar.</i>)	: Dudak yarılması. (70a-15)
şikeft (<i>Far.</i>)	: Alıç yemişi. (73a-19)
şikem (<i>Far.</i>)	: Karın. <i>anl.</i> batın. (73a-20)
şikem-dān (<i>Far.</i>)	: Müshil ilacı, karın sürücü. (73a-20)
şikem-derd (<i>Far.</i>)	: Karın ağrısı. (73a-20)
şikem-keşte (<i>Far.</i>)	: Hazımsızlık rahatsızlığı. (73a-21)
şikenb (<i>Far.</i>)	: Karın. (73a-22)
şikeste zebān (<i>Far.</i>)	: Peltek kimse. (73a-19)

şilak (<i>Ar.</i>)	: 1. Toplamak. 2. Vurmak. (71a-1)
şilānek (<i>Far.</i>)	: Hünnap. (73b-17)
şilem (<i>Far.</i>)	: Ağaç pası. anl. şamğ. (73a-26)
şilem (<i>Far.</i>)	: Buğdaygillerden, genellikle buğday tarlalarında yetişen, tohumu zehirli yabani bir bitki. (73b-17)
şilmāb (<i>Far.</i>)	: Ekmekten yapılan bir yemek. anl. bazergān aşı. (73a-26)
şilū (<i>Ar.</i>)	: Vücut azalarından biri. anl. verem-i endeme. c. eşlā [?] . (70a-27)
şim (<i>Far.</i>)	: 1. Balık pulu. 2. İt balığı. (73b-18)
şimāl (<i>Ar.</i>)	: Kuzey. (71a-6)
şimşād (<i>Far.</i>)	: 1. Sakız ağacı. 2. Şimşir ağacı. 3. Servi ağacı. (72b-18)
şimşād şimşār (<i>Far.</i>)	: 1. Şimşir ağacı. 2. Servi ağacı. (73a-27)
şimşirā (<i>Ar.</i>)	: Balık otu. anl. mezrencūş. (71a-8)
şin (<i>Far.</i>)	: Kızılcı elma. (73b-18)
şincār (<i>Far.</i>)	: Ekelik denilen ot. (73b-3)
şindāb (<i>Far.</i>)	: Boğa dikenini. (73b-2)
şingerf (<i>Far.</i>)	: Zencefre, cıva ile kükürt karışımı bir çeşit kırmızı boya. (73b-2)
şing-māhī (<i>Far.</i>)	: 1. Kunduz balığı. 2. Domuz balığı. (73b-3)
şin-hıyār (<i>Far.</i>)	: Mısırdaki olan bir hıyar cinsi. (73b-19)
şinkāl (<i>Far.</i>)	: Ekelik denilen ot. (73b-4)
şinkār (<i>Far.</i>)	: Ekelik denilen ot. (73b-3)

şinşet (Ar.)	: Huy, tabiat. (71a-10)
şir (Far.)	: Süt. anl. leben. (73b-9)
şirābe (Ar.)	: Haşhaş. (71b-23)
şirac (Ar.)	: Susam yağı. anl. şarlağun yağı. (71b-11)
şirāḩ (Ar.)	: Süzölmüş yoğurt. (71b-12)
şirāmle (Ar.)	: Sütle ıslanmış emlec. (71b-20)
şirāz (Far.)	: Süzölmüş yoğurt. (73b-8)
şirāzye (Ar.)	: Bir helva. (71b-21)
şirbā (Far.)	: Sötlü aş. (73b-9)
şirbaḩt (Far.)	: Susamdan yapılan şarlağan yağı. (73b-10)
şirdā (Far.)	: Sötlü aş. (73b-10)
şirdān (Far.)	: Bağırsak. (73b-13)
şire (Far.)	: Taze sıkılmış üzüm suyu. (73b-15)
şirem (Far.)	: Karışık. (73b-14)
şirencir (Ar.)	: Sarıca kökçeğiz. (71b-22)
şireng (Far.)	: 1. Acılık. 2. Acı bir ot türü. anl. ḩarzehre. (73a-15)
şirenk (Far.)	: 1. Öd, safra. 2. Acı, zehirli bir ot. anl. murāra. (72b-5)
şirḩaşek (Ar.)	: Bazı ağaç ve taşların üstüne yağın kudret helvası. (71b-23)
şirḩaşḩ (Far.)	: 1. Kadın tuzluğı ve oğlan aş denilen ilaç, deva. 2. Şirden denilen bağırsak. (73b-11)
şirḩaşḩ (Far.)	: Kadın tuzluğı, oğlan aş da denilen zamk. anl. kezāngebīn. (73a-14)

şırhurma (Far.)	: Süt ile ıslanmış hurma. (73b-1)
şırin (Far.)	: Tatlı. anl. hālv, lezīz. (73b-14)
şırine (Far.)	: Çocukların başında çıkan çıban, yara. anl. sa'fe. (73a-16)
şirkök (Far.)	: Büyük yılan derisi. (73b-13)
şirrac ve şirrak (Ar.)	: Yarasa boku. (71b-21)
şir-renc (Far.)	: Sütlü pirinç aşısı. (73b-10)
şirş (Ar.)	: Küçük dikenli otlar. (69b-4)
şirşib (Far.)	: Ağaç kurdu. (73a-15)
şirzak (Far.)	: Yarasa pisliği. (73a-9)
şirzak (Far.)	: 1. Yarasa sidiği. 2. Yarasa pisliği. 3. Yarasa sütü. (73b-12)
şışā (Ar.)	: Çok kullanılan ve kabul görmüş bir macun. (71b-21)
şışat (Far.)	: 1. Ağır. 2. Hoş olmayan. (73a-9)
şişe (Far.)	: 1. Cam. 2. Kan alınacak şişe. (73b-16)
şit (Far.)	: 1. Akli gitmiş. anl. şid, dīvāne. 2. Durak otu. 3. Rezene tohumu. (73b-7)
şitāb (Far.)	: 1. Ulaşmak, ermek. 2. Yıldız böceği, ateş böceği. anl. şebtāb. (73a-13)
şitāme (Far.)	: Çirkin yüzlü. (73a-13)
şitā' (Ar.)	: Kış. c. şetīt. (69b-1)
şivā (Far.)	: Toykuşu. anl. şevār, hābārī. (73b-19)
şivā' (Ar.)	: Büryan denilen pişmiş. (71a-16)

şiyān (<i>Far.</i>)	: İki kardeşkanı denilen ilaç. (73b-5)
şiyānī (<i>Far.</i>)	: Bir miskal. (73b-5)
şizā (<i>Ar.</i>)	: Abanoz ağacı. (71b-12)
şizfūn (<i>Far.</i>)	: İğde. anl. senced. (73b-16)
şizi (<i>Ar.</i>)	: Abanoz ağacı. (69a-18)
şorbā (<i>Far.</i>)	: 1. Aş, yemek. 2. Tuzlu yemek. (74a-5)
şūbac (<i>Ar.</i>)	: Çorba. anl. marağ. (71a-18)
şubḥ (<i>Far.</i>)	: 1. Kağıt mühresi. 2. Bir göz ilacı türü. (74a-3)
şufūn (<i>Ar.</i>)	: Göz ucuyla bakmak. (70a-6)
şuğar (<i>Far.</i>)	: 1. Kirpi. 2. Porsuk. (73b-26)
şūheb (<i>Ar.</i>)	: Kirpi. c. şevāhib. (71a-21)
şuḥnāk (<i>Far.</i>)	: Kirli nesne. (74a-5)
şuḥt (<i>Ar.</i>)	: 1. Karın ağrısı. anl. veca`u'l-baṭn. 2. Verem. (71a-16)
şuḥūd (<i>Far.</i>)	: 1.Yara. 2. Tırnakla kaşyıp, kazıyıp yırtmak. 3. Çizmek. (73b-25)
şukā (<i>Far.</i>)	: 1. Kirpi. 2. Porsuk. (73b-26)
şukā`ī (<i>Ar.</i>)	: 1. Güneyik çiçeği. 2. Dikenli bir ot. anl. bādevrad. (70a-21)
şūkerān (<i>Far.</i>)	: Baldıran otu. (74a-8)
şukḳārī (<i>Ar.</i>)	: Bir ot türü. (70a-14)
şukūfe (<i>Far.</i>)	: Çiçek. (73b-26)
şukūhe (<i>Far.</i>)	: Demir dikenli. anl. hasek. (73b-27)

şūmic (<i>Far.</i>)	: Kovan çiçeği. (74a-8)
şūmīn (<i>Far.</i>)	: İspanak otudur. (74a-9)
şumşād (<i>Far.</i>)	: Sakız ağacı. (74a-1)
şunān (<i>Ar.</i>)	: Dağınık, dağılmış. anl. müteferriķ. (71a-11)
şuncār (<i>Far.</i>)	: Mumcuların kullandığı kökü kızıl olan bir ot, ekelek out. (74a-4)
şūnder (<i>Far.</i>)	: Pancar, pazı. (74a-9)
şūnīz (<i>Ar.</i>)	: Çörek otu. anl. ḥabbetü's-sevdā'. (71a-20)
şūnīz (<i>Far.</i>)	: Çörek otu. anl. būganc. (74a-10)
şunķār (<i>Far.</i>)	: Bir doğan türü. anl. sanķar. (74a-4)
şū' at (<i>Ar.</i>)	: Sorgun ağacı. c. şū'. (71a-19)
şu' rūr (<i>Ar.</i>)	: Küçük hıyar. (69b-19)
şu' ūr (<i>Ar.</i>)	: Bilmek. anl. 'ilm. (69b-18)
şūregez (<i>Far.</i>)	: Acı yılgın ağazı. anl. şel. (74a-6)
şūrem (<i>Far.</i>)	: Turunca benzeyen mürekkep denilen yemiş. (74a-7)
şurşūr (<i>Ar.</i>)	: Yunad kuşu. (69b-6)
şurtāġ (<i>Far.</i>)	: 1. Sarı ağaç. 2. Kumlu yerlerde biten ot çeşidi. (74a-6)
şūş (<i>Ar.</i>)	: Diş ağrısı. anl. vece' u'z-đırs. (71a-18)
şūşa (<i>Ar.</i>)	: Karın içinde olan yel. (71a-18)
şūşmīr (<i>Far.</i>)	: Küçük kakule. (74a-7)
şuşmīz (<i>Ar.</i>)	: Küçük kakule. (71a-27)

şuvāz (<i>Far.</i>)	: Toy kuşu. (74a-5)
şuyaş (<i>Far.</i>)	: Akciğer. anl. riye. (73b-25)
şūyle (<i>Far.</i>)	: 1. Ak ayvadene çiçeği. 2. Ak kovan çiçeği ve ağacı. (74a-10)
şübşe (<i>Far.</i>)	: Tahıl biti, yemiş kurdu. (73b-21)
şüfer (<i>Ar.</i>)	: 1. Göz kapağının kenarı. 2. Kirpiğin bittiği yer. c. aşgār. (70a-2)
şühāb (<i>Ar.</i>)	: Değişmek, başkalaşmak. (69b-18)
şühdet (<i>Ar.</i>)	: Bir şeyin açık, belli, aşikar olması. (71b-3)
şühlet (<i>Ar.</i>)	: Gözün siyahlığının maviye meyletmesi. (71b-4)
şüll (<i>Ar.</i>)	: Hint ayvası. (71a-3)
şüllegāh (<i>Far.</i>)	: Kasık. (74a-1)
şümēm (<i>Far.</i>)	: Yeni doğum yapmış kadının sütü. anl. şemşeme. (74a-2)
şümşir (<i>Far.</i>)	: Küçük kākule denilen ilaç deva. (74a-2)
şürb (<i>Ar.</i>)	: İçmek. (69b-2)
şürbet (<i>Ar.</i>)	: Bir içim su. (69b-2)
şüterbālūg (<i>Far.</i>)	: Deve kayağı. (73b-24)
şütergā (<i>Far.</i>)	: Zürafa. anl. zurnepe. (73b-23)
şütergāz (<i>Far.</i>)	: 1. Fındık dikenini. 2. Devetabanı. (73b-22)
şütersenbih (<i>Far.</i>)	: Ağaç kurdu. (73b-22)
şütürmorg (<i>Far.</i>)	: Deve kuşu. ne' āme. (73b-24)
tāb (<i>Far.</i>)	: 1. Parlaklık. 2. Hararet. 3. Sıkıntı, zahmet, eziyet. 4. Derman, kuvvet. 5. Çabukluk. (33a-8)

tābestān (<i>Far.</i>)	: 1. Yaz faslı. 2. Hararet zamanı. (33a-8)
tac-ı hūrūs	: Horoz ibiği, sultan yüreği. <i>anl.</i> kadiğa çiçeği. (33a-9)
tācīl (<i>Ar.</i>)	: Mühlet vermek. (29b-10)
tāc-pūş (<i>Far.</i>)	: Hüdhdüd kuşu. (33a-9)
tāğ (<i>Far.</i>)	: Kara ağaç. (33a-10)
tāğandest (<i>Ber.</i>)	: Akirkarā. (Koyungözü de denilen bir çeşit kasımpatı). (29b-17)
tağdiye (<i>Ar.</i>)	: 1. Gıdalanmak. 2. Sabah yemek, yedirmek. (31b-10)
tağmīr (<i>Ar.</i>)	: Suya batırmak. (31b-12)
tağrīk (<i>Ar.</i>)	: Garğ eylemek. (31b-11)
tāgūş (<i>Far.</i>)	: Başını suya batırmak. (33a-10)
tağyīr (<i>Ar.</i>)	: Değiştirme, başkalaştırma. (31b-12)
tağzīf (<i>Ar.</i>)	: 1. Buruşturmak. 2. Buruşukluk vermek. (31b-11)
taḥ (<i>Ar.</i>)	: Ekşi hamur. (30a-15)
taḥaddūs (<i>Ar.</i>)	: 1. Haber vermek. 2. Sonradan olmak. (30a-9)
taḥallül (<i>Ar.</i>)	: Dişlerini parlatmak. (30a-17)
taḥarri (<i>Ar.</i>)	: Abartılı talepte bulunmak. (30a-11)
taḥarruz (<i>Ar.</i>)	: Sakınmak. (30a-10)
taḥarrüc (<i>Ar.</i>)	: Sıkıntılı yerden uzaklaşmak. (30a-10)
taḥavver (<i>Ar.</i>)	: Tezlik. (30a-14)
taḥavvüb (<i>Ar.</i>)	: Bir şeye acıyıp hüzünlenmek. (30a-13)

taḥayyül (Ar.)	: Tefekkür etmek, düşünmek. (30a-19)
taḥbīr (Ar.)	: Haber etmek. (30a-18)
tāḥīr (Ar.)	: 1. Gerü koymak 2. Eğlendirmek. (29b-10)
taḥkīk (Ar.)	: Bir şeyin doğruluğunu beyān etmek. (30a-12)
taḥkīr (Ar.)	: Horlamak. (30a-12)
taḥliye (Ar.)	: Boşaltmak. (30a-17)
taḥmīk (Ar.)	: Aklını başından almak. (30a-13)
taḥmīr (Ar.)	: Yoğurmak. (30a-17)
taḥrīb (Ar.)	: Yıkma, harap eylemek. (30a-16)
taḥrīkū'l-isnān (Ar.)	: Dişin kıınıldaması. (30a-11)
taḥsīl (Ar.)	: Toplamak. (30a-11)
taḥvīf (Ar.)	: Korkutmak. (30a-16)
taḥvīl (Ar.)	: 1. Değıştirmek. 2. Bir şeyi daha önceki yerden başka bir yere nakletmek. (30a-14)
taḥviye (Ar.)	: Dirsek, diz, karın ve uyluğun arasını ayırmak. (30a-18)
tāk (Far.)	: Bağı asmasının çubuğı. (33a-11)
taḥabbül (Ar.)	: Kabul eylemek. (32a-1)
taḥābül (Ar.)	: Yüz yüze olmak. (32a-2)
tākīd (Ar.)	: Sağlam hale getirmek. (29b-12)
taḥlīl (Ar.)	: 1. Azaltmak. 2. Göstermek. (32a-6)
taḥra (Ar.)	: Kimyon. <i>anl.</i> kerāvyā. (32a-4)
taḥrīb (Ar.)	: 1. Yakınlık. 2. Yakın eylemek. (32a-2)

takrīs (<i>Ar.</i>)	: 1. Soğutmak. 2. Dondurmak. (32a-3)
takşīr (<i>Ar.</i>)	: Nohut ve bakla gibi nesnelere kabuğunu çıkarmak. (32a-5)
tākūb (<i>Ber.</i>)	: Ferfeyun. (29b-16)
tālāneg (<i>Far.</i>)	: Tüysüz şeftali. (33a-11)
tala' la' (<i>Ar.</i>)	: 1. Sinmek. 2. Açlıktan zayıflamak. 3. Bir nesne küçük olmak. (32a-12)
tāliskīs (<i>Ber.</i>)	: 1. Tere 2. Hardal otu. <i>anl.</i> haref. (29b-16)
tāmaşāvert (<i>Ber.</i>)	: Dağ kimyonu. (29b-18)
tānbūl (<i>Ar.</i>)	: Hindistan da yetişen bir yaprak. <i>anl.</i> sādec. (29b-15)
tañfif (<i>Ar.</i>)	: 1. Arıtmak. 2. Temizlemek. (32b-2)
tañīl (<i>Ar.</i>)	: Hasta organın üzerine sıcak su ve yağ dökmek. (32a-27)
ta' ab (<i>Ar.</i>)	: Zahmet, sıkıntı. (31b-3)
ta' accūb (<i>Ar.</i>)	: Garip bulmak, şaşmak. (31b-3)
ta' āķub (<i>Ar.</i>)	: Birbiri ardınca olmak. (31b-7)
ta' allūl (<i>Ar.</i>)	: Bahane eylemek. (31b-8)
ta' ammūd (<i>Ar.</i>)	: Kast eylemek. (31b-8)
ta' āruż (<i>Ar.</i>)	: 1. Birbirine karşı gelme. 2. Kavga, çekişme. (31b-4)
ta' assūf (<i>Ar.</i>)	: Doğru yoldan çıkmak. (31b-5)
ta' aşiye (<i>Ar.</i>)	: Akşam yemeğini yemek. (31b-5)
ta' b (<i>Ar.</i>)	: Yorulmak. (31b-2)

ta' bīr	: Beyan eylemek, açıklamak. (31b-3)
ta' fīr (Ar.)	: Kadının çocuk emmesin diye memesine tuz ve toprak sürmesi. (31b-6)
tā' ībes (Ar.)	: 1. Yumuşatmak. 2. Pişman etmek. (29b-18)
tā' kīd (Ar.)	: Nikah ile bağlamak. (31b-8)
ta' rīf (Ar.)	: Bildirmek. (31b-4)
ta' rīġ (Ar.)	: Boşaltmak. (31b-22)
ta' sīr (Ar.)	: Güçleştirme, güçleştirilme. (31b-5)
ta' vīr (Ar.)	: Gözsüz eylemek. (31b-8)
tarḥūn (Far.)	: Dereotu. (33a-14)
tarīḥ (Ar.)	: 1. Zayıflık. 2. Gevşeklik. (30b-21)
tārīḥ (Ar.)	: Vakit bildirmek. anl. ta' rīfū'l-vaġt. (29b-10)
tārīṣ (Ar.)	: Düzeni bozmak, ifsad etmek. (29b-11)
tarḳūt (Ar.)	: Boyun halkasının kemiği. c. terāķī. (30b-12)
taşarruḥ (Ar.)	: Şiddetle çağırarak. (31a-21)
taşavvun (Ar.)	: Kendini sakınmak. (31a-24)
taşavvur (Ar.)	: 1. Akıl erdirmek, zihin yorarak anlama. 2. Hatıra getirmek. 3. Göz önüne getirmek. (31a-23)
taşdīķ (Ar.)	: Onaylamak, gerçeklemek. (31a-21)
taşfiye (Ar.)	: 1. Temiz ve saf eylemek. 2. Aydınlık, parlak hale getirmek. (31a-22)
tāsmāṣt (Ber.)	: Kuzukulağı. anl. ḥummāz. (29b-15)
taşnīf (Ar.)	: Eşyayı birbirinden ayırmak, bölümlenmek. (31a-23)

taşrîf (<i>Ar.</i>)	: Bir halden bir hâle döndürmek. c. taşārîf. (31a-21)
taṭbîk (<i>Ar.</i>)	: Uygun hale getirmek. (31b-1)
taṭhîr (<i>Ar.</i>)	: Arıtmak. (31b-1)
taṭîf (<i>Ar.</i>)	: Saf, temiz nesne. c. neẓāf. (124b-6)
taṭşîr (<i>Ar.</i>)	: Sütü yoğurt yapmak. (31b-1)
tāvel (<i>Far.</i>)	: Sığır yavrusu. (33a-11)
tayā (<i>Ar.</i>)	: Nişasta. (81a-24)
taẓabbub (<i>Ar.</i>)	: Semizlik. (31a-25)
taẓbîs (<i>Ar.</i>)	: Sabun. (31a-25)
tāzūk (<i>Ar.</i>)	: Darluk. anl. tazyîk. (29b-11)
taẓyîf (<i>Ar.</i>)	: Darlık vermek. (31a-26)
taẓyîc (<i>Ar.</i>)	: Kaybetmek. (31a-26)
teb (<i>Far.</i>)	: Isıtma. anl. ḥummā. (33a-12)
teb-bāde (<i>Far.</i>)	: Isıtma titremesi. (33a-12)
tebdîl (<i>Ar.</i>)	: Değiştirmek, başkalaştırmak. (29b-21)
tebeddül (<i>Ar.</i>)	: Halden hale dönmek. (29b-20)
teberriye (<i>Ar.</i>)	1. Hastayı iyileştirmek. 2. Hastayı kurtarmak. (29b-26)
teberrüz (<i>Ar.</i>)	: 1. İşeme. 2. İlerleme, yükselme. 3. Dışarı çıkmak. 4. Belli olmak. (29b-22)
tebessüm (<i>Ar.</i>)	: Gülümsemek. (29b-23)
tebették (<i>Ar.</i>)	: Kulak kesmek. anl. ḳat ^c u'l-üzñ. (29b-20)
tebeyyün (<i>Ar.</i>)	: Belli etmek. (29b-25)

tebī' (Ar.)	: Bir yaşını doldurmuş sığır buzağısı. c. tebā'ī, tebāyi'. (29b-27)
teb'īd (Ar.)	: Uzaklaştırmak. (29b-25)
tebrīd (Ar.)	: Soğutmak. (29b-22)
tebşīr (Ar.)	: Müjdelemek. (29b-23)
tecāsūr (Ar.)	: 1. Cür'et etmek. 2. Gayretle çalışmak. (30a-5)
tecāvüz (Ar.)	: Haddeden geçmek. (30a-8)
tecāzīb (Ar.)	: Cezb etmek. (30a-5)
tecdīd (Ar.)	: Yenilemek. (30a-4)
tecebbüb (Ar.)	: Ürkmek. anl. nefūr. (30a-4)
teceddüd (Ar.)	: Yeni olmak. (30a-4)
teceffüf (Ar.)	: Kuruluk. anl. yubūset. (30a-7)
tecellī (Ar.)	: Belli olmak, açık olmak. (30a-7)
teceşşū (Ar.)	: 1. Kükremek. 2. Mide hazımsızlığı. (30a-6)
tecfīf (Ar.)	: Kurutmak. (30a-7)
tecmīd (Ar.)	: Dondurmak. (30a-8)
tecnīb (Ar.)	: Uzaklaştırmak. anl. teb'īd. (30a-8)
tecrī' (Ar.)	: Suyu suyu az az içirmek. (30a-5)
tecrübe (Ar.)	: İmtihan etmek. (30a-5)
teçşiye (Ar.)	: 1. Kükremek. 2. Mide hazımsızlığı. (30a-6)
tedānū (Ar.)	: Yakın olmak. anl. taḡarrub. (30a-21)
teḡarrus (Ar.)	: Tecrübe etmek. (31a-26)

tedbīr (<i>Ar.</i>)	: 1. Düşünmek. 2. Her işin sonuna bakmak. (30a-20)
tedek (<i>Far.</i>)	: Turaç (çil) kuşu. (33a-13)
tedenni (<i>Ar.</i>)	: Aşağı düşmek. (30a-22)
tederc (<i>Ar.</i>)	: Sülün kuşu. (30a-22)
tederrüc (<i>Ar.</i>)	: Dürrāce benzeyen, keklik cinsinden bir kuş. (30a-23)
tedrīc (<i>Ar.</i>)	: Derece derece ilerleme, azar azar hareket. (30a-23)
tedrīs (<i>Ar.</i>)	: 1. Yazı yazdırmak. 2. Okutmak. (30a-20)
tedsīm (<i>Ar.</i>)	: Bir nesneyi yağlı ve cürb etmek. (30a-21)
tedvīn (<i>Ar.</i>)	: Bir yere toplayıp yazmak. (30a-22)
tedzū (<i>Far.</i>)	: Sülün kuşu. (33a-13)
tefatūn (<i>Ar.</i>)	: Akıl erdirme, zihin yorarak anlama. (31b-26)
tefāvūt (<i>Ar.</i>)	: Bir şeyin birbirinden farklı olması. (31b-27)
tefennün (<i>Ar.</i>)	: Türlü türlü olmak. anl. tenevvu ^c . (31b-27)
tefeşşuğ (<i>Ar.</i>)	: 1. Galip olmak. 2. Çok olmak. (31b-25)
tefettüt (<i>Ar.</i>)	: Ufak ufak parçalanma. anl. tekeşşür. (31b-13)
teffāk (<i>Ar.</i>)	: Yaban marulunun dikenli bir türü. anl. hayyü'l-ħimār. (31b-20)
tefiret (<i>Ar.</i>)	: Üst dudağın ortasındaki yalınlık. (31b-21)
tefne (<i>Far.</i>)	: Örümcek ağı. (33a-23)
tefrīh (<i>Ar.</i>)	: Sevindirmek. (31b-21)
tefrīk (<i>Ar.</i>)	: 1. Ayırmak. 2. Dağıtmak. (31b-19)

tefs (<i>Far.</i>)	: 1. Hararet. 2. Köpük. (33a-22)
tefsere (<i>Far.</i>)	: Baklava. (33a-21)
tefsir (<i>Ar.</i>)	: 1. Keşfetmek. 2. Açığa çıkarmak. (31b-23)
tefsire (<i>Far.</i>)	: Hasta idrarı. (33a-21)
tefsiret (<i>Ar.</i>)	: Kadura denen sidik kabı. (31b-23)
tefsiyā (<i>Ar.</i>)	: <i>anl.</i> deryas, şāfisyā. (31b-24)
teşire (<i>Far.</i>)	: 1. Mercimek yemeği. 2. Baklava. (33a-22)
teft (<i>Far.</i>)	: Hararet. (33a-20)
teft-i yezdī (<i>Ar.</i>)	: Māhasal, muhasal denen acı bir kök. (31b-20)
tefūk (<i>Far.</i>)	: Bir tür keçi kılı. (33a-20)
teftiṣ (<i>Ar.</i>)	: 1. Sormak. 2. Aramak. (31b-13)
teğallüb (<i>Ar.</i>)	: Galip olmak. (31b-11)
teğarrüt (<i>Ar.</i>)	: Kaynamak. <i>anl.</i> galeyān. (31b-10)
tegel (<i>Far.</i>)	: Sakalı gelmemiş oğlan. (33a-24)
teḥāfüt (<i>Ar.</i>)	: Gizlice söyleşmek. (30a-16)
teḥāvün (<i>Ar.</i>)	: Üşengeçlik. (32b-27)
tehevvuʿ (<i>Ar.</i>)	: Kusmak. (32b-26)
teheygef (<i>Ar.</i>)	: Susamak. <i>anl.</i> teʿ attaş. (33a-1)
teheyüç (<i>Ar.</i>)	: Şişmek. <i>anl.</i> teverrüm. (32b-24)
tehlüke (<i>Ar.</i>)	: Helak olacak yer. (32b-24)
tehvīm (<i>Ar.</i>)	: Hafif, zayıf uyku. (32b-27)
tehzīd (<i>Ar.</i>)	: Boğazdan konuşmak. (32b-24)
tekeddür (<i>Ar.</i>)	: Bulanıklık. (32a-8)

tekemmül (Ar.)	: Tamamlamak. (32a-9)
tekes (Far.)	: Üzüm çekirdeği. (33a-24)
teklif (Ar.)	: Zorla bir iş buyurmak. (32a-8)
tekmîd (Ar.)	: Sıcak bez ile sıkıntılı olan yeri sarmak. (32a-9)
tekr (Far.)	: Yemiş ağacı. (33a-23)
tekre (Far.)	: Üzüm kabı. (33a-23)
tekşer (Far.)	: Üzüm çekirdeği. (33a-23)
tekşîr (Ar.)	: Çoğaltmak. (32a-8)
tekvîn (Ar.)	: Yoktan var etmek. <i>anl.</i> icād. (32a-9)
telbîne (Ar.)	: Süt ile unu karıştırıp bulamaç etmek. (32a-11)
telec (Far.)	: 1. Bir ot türü. 2. Akrep yuvası. (33a-25)
telemmüc (Ar.)	: Yemeğin tadına bakmak, yemek. (32a-13)
telhîs (Ar.)	: 1. Öğretilmek 2. Beyan eylemek. (32a-11)
telh-nāk (Far.)	: Acımsı. (33a-25)
telūme (Far.)	: Çiçek goncası. (33a-26)
telvāse (Far.)	: Gövdede açan çiçek. (33a-25)
telvāse (Far.)	: İztırap. (33a-26)
tema‘‘ur (Ar.)	: 1. Başkalaşmak. 2. Bir nesnenin rengi donuk olmak. 3. Saçı dökülmek. (32a-20)
teme (Ar.)	: 1. Fāsîd olmak. 2. Değişmek, başkalaşmak. (32a-21)
temelluḳ (Ar.)	: 1. Alçakgönüllülük eylemek. 2. Yumuşaklık eylemek. (32a-21)

temende (<i>Far.</i>)	: Peltek olan kimse. (33a-27)
temerrüd (<i>Ar.</i>)	: 1. İnat etmek. 2. Tatmin olmamak. (32a-18)
temlül (<i>Ar.</i>)	: Beçen (sülüklü pancar). anl. ermeniler hıyarı. (32a-23)
temlül (<i>Far.</i>)	: Sülüklü pancar. anl. kınāberri, ermeni hıyarı. (33a-26)
temr (<i>Ar.</i>)	: Hurma yemişi. (32a-17)
temr-i hindī (<i>Ar.</i>)	: Demirhindi. anl. humū. (32a-24)
temrīḥ (<i>Ar.</i>)	: Kendini yağ ile ovamak. (32a-17)
temriz (<i>Ar.</i>)	: Hasta etmek. (32a-18)
temşīl (<i>Ar.</i>)	: 1. Tasvir etmek. 2. Benzetmek. anl. teşbīh. (32a-16)
ten (<i>Ar.</i>)	: Sırt balığı. (32b-1)
tenāsül (<i>Ar.</i>)	: Çoluk çocuk, zürriyet, evlat, torunlar. (32a-27)
tenbīne (<i>Far.</i>)	: 1. Örümcek ağı. 2. Örümcek çukuru. (33a-13)
tenbüb (<i>Ar.</i>)	: Sarıca katran ağacı. (32b-6)
tenbül (<i>Ar.</i>)	: Turunç yaprağına benzeyen bir Hint yaprağı. (32b-4)
tenc (<i>Far.</i>)	: 1. Sokmak. 2. Cima etmek. anl. tenciden. (33a-27)
tend (<i>Far.</i>)	: Çatık kaşlı kimse. (33b-1)
tenderüd (<i>Far.</i>)	: Tere yağı. (33b-5)
tendī (<i>Far.</i>)	: Yumurca sırt gibi olan yer. (33b-2)
ten-dürüst (<i>Far.</i>)	: Sağlam vücutlu, vücudu sağlam olan. (33b-1)
teneffül (<i>Ar.</i>)	: Tilki yavrusu. (32b-11)

teneffüs (<i>Ar.</i>)	: Nefes verip almak. (32b-2)
tenende (<i>Far.</i>)	: Örümcek. (33b-4)
tenendū (<i>Far.</i>)	: Örümcek. (33b-3)
tenevvu' (<i>Ar.</i>)	: Türlü türlü olmak. (32b-9)
teñgîre (<i>Far.</i>)	: Tencere. (33b-3)
tenkār (<i>Ar.</i>)	: Tenkar, altın, gümüş, demir tozu. (32b-5)
tenkār (<i>Far.</i>)	: Bir çeşit tuz. anl. būrağ-ı hindî. (33b-2)
tenkāre (<i>Far.</i>)	: Bir çeşit tuz. anl. būrağ-ı hindî. (33b-2)
tenkīye (<i>Ar.</i>)	: Pak eylemek. anl. tenkīh. (32b-4)
tennevür (<i>Ar.</i>)	: Kireç ile zirnihi karıştırıp kullanmak. (32b-7)
tennūr (<i>Far.</i>)	: İçinde ekmek pişirilen ocak. (33b-4)
tenüb (<i>Ar.</i>)	: Katran ağacı, Teke ilinde çok olur. (32b-2)
tenūm (<i>Ar.</i>)	: Benbel otu. anl. benbāl otı, ' aqrep otı. (32b-6)
tenūme (<i>Ar.</i>)	: Küçük yemişi olan bir ağ aç türü. c. tenūm. (32b-10)
tenūmend (<i>Far.</i>)	: 1. Dinç, sağlam. 2. Gönlü hoş olan kişi. (33b-5)
tenūṭ (<i>Ar.</i>)	: Ağaç budağını açarak, içine yuvalayan bir kuş türü. anl. gelepük. (32b-8)
te'arruḵ (<i>Ar.</i>)	: Kemikten et soymak. (31b-4)
te'āvün (<i>Ar.</i>)	: Yardım eylemek. (31b-9)
te'emmül (<i>Ar.</i>)	: Tefekkür etmek. (29b-13)
te'essüf (<i>Ar.</i>)	: Kederlenmek. (29b-12)
te'essün (<i>Ar.</i>)	: Değişmek, başkalaşmak. (29b-12)

te`lib (<i>Ar.</i>)	: Bir ağaç türü. (29b-12)
te`mūr (<i>Ar.</i>)	: 1. Kan. anl. Dem. 2. Nefes. (32a-23)
te`vīl (<i>Ar.</i>)	: Açıklamak, tefsir etmek. (29b-18)
te`vīl (<i>Ar.</i>)	: Bir sözü ya da davranışı görünür anlamından başka bir anlamda kabul etme (çeviri). (29b-13)
te`yīd (<i>Ar.</i>)	: 1. Kuvvetlendirmek. 2. Sağlamlaştırmak. (29b-19)
ter??? (<i>Ar.</i>)	: Aklını almak. (30b-13)
terahfec (<i>Far.</i>)	: 1. Ağır basmak. 2. Kabus. (33a-16)
terāhī (<i>Ar.</i>)	1. Gevşeklik. 2. Zayıflık. (30b-9)
terbe (<i>Ar.</i>)	: Gizliliği az olan nesne. (30b-22)
terbiyete (<i>Ar.</i>)	: 1. Beslemek. 2. Islah eylemek. (30b-4)
tercīl (<i>Ar.</i>)	: Saçı tarayıp düzeltmek. (30b-7)
tercümān (<i>Ar.</i>)	: Sözü bir dilden bir dile çevirmek, nakl etmek. c. terācim. (30b-8)
tere (<i>Far.</i>)	: Tere otu. (33a-17)
tereddüd (<i>Ar.</i>)	: İki nesne arasında düşünen olmak. (30b-9)
terehlān (<i>Ar.</i>)	: Pire otu. (30b-19)
terencebīn (<i>Ar.</i>)	: Gökten ağaçlar üzerine yağın bala benzer bir nesne. anl. menn, kudret halvāsı. (30b-15)
terengebīn (<i>Far.</i>)	: Basra balı, kudret helvası. (33a-16)
terennūc (<i>Ar.</i>)	: Sarkımak. anl. istirhā. (30b-4)
tereşşuḥ (<i>Ar.</i>)	: Sürüp dışarı çıkmak. (30b-10)
terf (<i>Far.</i>)	: Peynir suyu. (33a-15)

terğand (<i>Far.</i>)	: Eklem yerleri. anl. mafşal, eğ yerleri. (33a-15)
terğīb (<i>Ar.</i>)	: Kandırmak. anl. taḥrīz. (30b-11)
teribe (<i>Ar.</i>)	: 1. Parmak ucu. anl. enmele. 2. Bir ot türü. (30b-2)
terībe (<i>Ar.</i>)	: Göğüs. anl. şadr. (30b-21)
terkīb (<i>Ar.</i>)	: Karıştırmak. c. terākīb. (30b-13)
terķin (<i>Ar.</i>)	: Kına yakmak. (30b-13)
termāmān (<i>Ar.</i>)	: Mantar türü. anl. kemāh. (30b-15)
termīm (<i>Ar.</i>)	: Merhamet etmek. (30b-14)
ter³ (<i>Far.</i>)	: Su kenarı. (33a-18)
terreh (<i>Far.</i>)	: Kimyon. anl. zīre. (33a-17)
ters (<i>Far.</i>)	: Korku. anl. ḥavf. (33a-15)
tertīb (<i>Ar.</i>)	: Yerli yerince kalmak. (30b-7)
tervīḥ (<i>Ar.</i>)	: 1. Rahat vermek. 2. Havalandırmak. (30b-18)
tervīl (<i>Ar.</i>)	: Ekmeği yağ ile karıştırmak. anl. delkü'l-ḥubz bi's-semīn. (30b-18)
terviye (<i>Ar.</i>)	: Uyumayıp tefekkür etmek. (30b-17)
terzām (<i>Ar.</i>)	: Ekmek ile üzüm yemek. anl. ekelü'l-ineb bi'l hubz. (30b-10)
teşākīl (<i>Ar.</i>)	: Ağırılanmak, ağır olmak. (30a-2)
tesāmuḥ (<i>Ar.</i>)	: 1. Gaflette bulunmak. 2. İhmal etmek. (31a-9)
tesbīd (<i>Ar.</i>)	: Yağlanmayı terk etmek. anl. terk-i idhān. (31a-3)
tesbīḥ (<i>Ar.</i>)	: 1. Hafifletme, yükünü azaltma. 2. Çok, ağır uyumak. anl. nevm-i şedīd. (31a-3)

tesebbuğ (Ar.)	: Çocuk düşürmek. anl. iskāt-ı veled. (31a-4)
teselsül (Ar.)	: 1. Ulaştırmak. 2. Sürekli gitmek. (31a-7)
tesğa (Ar.)	: Değişmek, başkalaşmak. anl. tağyir. (31a-7)
teshîl (Ar.)	: Kolaylaştırmak. (31a-11)
teshîn (Ar.)	: Kızdırmak. (31a-4)
teshir (Ar.)	: Uyanıklık. anl. müteyakkız. (31a-10)
tesî (Far.)	: Oklu kirpi. (33a-18)
teskîn (Ar.)	: Sakinleştirmek. (31a-7)
teslîm (Ar.)	: 1. Ismarlamak. 2. Hükmü kabul edip razı olmak. (31a-9)
teslîṭ (Ar.)	: Havale etmek. (31a-8)
tesliye (Ar.)	: Sevindirmek. anl. tefrîc, izāle-yi ğam. (31a-8)
teşmîr (Ar.)	: Çoğaltmak. anl. tekşîr. (30a-3)
tesrîḥ (Ar.)	: 1. Kıl taramak. 2. Kurtarmak. 3. Ayırmak. anl. tefrîḥ. (31a-5)
teşûl (Ar.)	: Galip olmak. (30a-2)
teşûr (Ar.)	: Çok doğurgan kadın. (30a-2)
tesvîd (Ar.)	: Karalamak. (31a-10)
tesviye (Ar.)	: 1. Beraber etmek. 2. Düz etmek, düzlemek. (31a-10)
teşabbuḥ (Ar.)	: 1. Gerilme hastalığı. 2. Kuruluk hastalığı. 3. Buruşmak. (31a-16)
teşabbuḥ-ı lisân (Ar.)	: Dilin sinirlerinin büzülmesi. (31a-17)

teşahhüş (Ar.)	: Bir nesnenin tanınması, benzerlerinden farklı olması. (31a-14)
teşāhus (Ar.)	: Hareket etmek, kıınıldamak. (31a-13)
teşakkuş (Ar.)	: 1. Yarılmak. 2. Parça parça olmak. (31a-15)
teşannuḥ (Ar.)	: 1. Korkmak. 2. Titremek. 3. Buruşmak. (31a-18)
teşāvur (Ar.)	: Meşveretleşmek. (31a-18)
teşbih (Ar.)	: Benzemek. (31a-12)
teşevvuk (Ar.)	: 1. Özlemek. 2. Talep eylemek. (31a-19)
teşeyyün (Ar.)	: 1. İnsan derisinin buruşması, kuruması. 2. Bir nesnenin eskimesi. (31a-12)
teşī (Far.)	: Oklu kirpi. (33a-19)
teşmīzec (Ar.)	: 1. Çeşmezen denilen bir göz ilacı 2. Karaca otu. (31a-16)
teşne (Far.)	: Susuz. anl. ʿ atşān. (33a-19)
teşrīb (Ar.)	: 1. Artmak. 2. İyileştirmek. (31a-14)
teşrīm (Ar.)	: 1. Yarmak. 2. Yırtmak. anl. teşķīķ. (31a-15)
teştīvān (Ar.)	: Çiyan otu. anl. besfāyecdür, teşeyyüz. (31a-13)
teşūye (Ar.)	: 1. Büryan etmek. 2. Büryan vermek. (31a-19)
teşyīd (Ar.)	: Sağılamlaştırmak. (31a-20)
teṭabbub (Ar.)	: Doktorluk, tabiblik yapmak. (31a-27)
tevālib (Ar.)	: Yaban eşeğinin bir yaşındaki yavrusu. (32b-21)
tevekkül (Ar.)	: 1. Zayıflık göstermek. 2. Başkasına güvenmek. (32b-21)
tevhe (Ar.) (23)	: Yaban sineğı. c. tevhāt. (32b-22)

tevhīn (Ar.)	: 1. Gevşetmek. 2. Zayıflatmak. (32b-22)
tev' em (Ar.)	: İkiz oğlan. (32b-12)
teys (Ar.)	: Erkek keçi, teke. c. tūyūs, etyās. (33a-2)
tezāyül (Ar.)	: Ayrılmak. anl. tebāyün. (31a-2)
tezbīḥ (Ar.)	: Boğazlamak. (30a-25)
tezebbüd (Ar.)	: 1. Kaymaklanmak 2. Köpüklenmek. (30b-27)
tezekkür (Ar.)	: Zikretmek, anmak. (30a-26)
tezelzül (Ar.)	: Kımıldamak, hareket etmek, sarsılmak. (30b-27)
tezerv (Far.)	: Sülün kuşu. (33a-18)
tezevvüc (Ar.)	: Evlenmek, çiftlenmek. (30b-27)
tezkīr (Ar.)	: Hatırlatmak, andırmak. (30a-26)
tezriye (Ar.)	: Savurmak. (30a-26)
tezūrem (Far.)	: Yabani ördek cinsinden bir kuş. (33a-14)
tezyīl (Ar.)	: Ayırmak. anl. tefriḳ. (31a-1)
tezyīn (Ar.)	: Bir nesnenin dışını bezeyip süslemek. (31a-1)
tıḳdet (Ar.)	: Kişniş denen ufacık taneler. anl. küzbere, küsbere. (32a-3)
tıyn-i ırmenī (Ar.)	: Gül-i ermeni denen kızıl bir toprak. (81a-25)
tibā' (Ar.)	: Art arda olmak. anl. velā. (29b-23)
tibn (Ar.)	: Saman. anl. tebne. (29b-25)
tibnü'l-mekke (Ar.)	: Mekke ayrığı. anl. idḥir. (29b-26)
tibriye (Ar.)	: Saçtaki kepek. (29b-21)
tigil (Far.)	: Sakalı gelmemiş oğlan. (33b-8)

tihān (<i>Far.</i>)	: Bok böceğinden daha küçük bir böcek. (33b-12)
tihū (<i>Far.</i>)	: Çil kuşu. anl. tēyhūc. (33b-13)
tiḡan (<i>Ar.</i>)	: Usta, anlayışlı, zeki kişi. (32a-6)
tiḡrede (<i>Far.</i>)	: Kerāviyā denen bir ilaç. (33b-9)
tikt (<i>Far.</i>)	: Kara sakız, zift. (33b-8)
tilmīz (<i>Ar.</i>)	: Öğrenci. anl. şākird. (32a-14)
tim (<i>Far.</i>)	: Sumak. (33b-10)
tīmār (<i>Far.</i>)	: 1. İlaç. 2. İlaç yapmak. 3. Demir harze taşı. (33b-10)
timsāḡ (<i>Ar.</i>)	: Timsah. c. temāsīḡ. (32a-18)
timsāl (<i>Ar.</i>)	: Sūret. c. temāsīl. (32a-21)
timtām (<i>Ar.</i>)	: Dilini yā harfine döndüren kimse. (32a-16)
timtim (<i>Ar.</i>)	: Sumak. (32a-24)
tīmūr (<i>Far.</i>)	: Genellikle davarın safrasından çıkan taş. anl. ḡarze ṡaşı. (33b-11)
tīn (<i>Ar.</i>)	: İncir. (33a-4)
tīne (<i>Far.</i>)	: Örumcek ağı. (33b-11)
tīn-i cemīn (<i>Ar.</i>)	: Firavun inciri. (33a-6)
tīn-i hindī (<i>Ar.</i>)	: Hint inciri, yaprak inciri. (33a-6)
tīn-i raṡb (<i>Ar.</i>)	: Taze ve yaşı incir. (33a-4)
tīn-i yābis: (<i>Ar.</i>)	: Kuru incir. (33a-5)
tīn-i zeker (<i>Ar.</i>)	: Yaban inciri, erkek inciri. (33a-5)
tinnīn (<i>Ar.</i>)	: Ejderha denen büyük yılan. c. tenānīn. (32a-26)

tīre (<i>Far.</i>)	: Kara tavuk kuşu. (33b-26)
tireb (<i>Ar.</i>)	: Anasından sağlam dişlerle doğan çocuk. (30a-27)
tiryāk (<i>Ar.</i>)	: Zehri ortadan kaldıran deva. anl. tiryāk. (30b-22)
tiryāk (<i>Far.</i>)	: Panzehir. (33b-7)
tiryāk-ı Türki (<i>Ar.</i>)	: Mūmyā. (arıların kovan deliklerine tıkadıkları macun). (30b-20)
tiryāku'l-ḥayye (<i>Ar.</i>)	: Yılan boynuzu ya da yaban geyiğinin panzehiri. (30b-20)
tiryāku'r-rustāyān (<i>Ar.</i>)	: Sarımsak. anl. şūm. (30b-19)
tiryāz (<i>Far.</i>)	: Bir ot kökü. (33b-7)
tisī (<i>Far.</i>)	: Kirpi. (33b-9)
tis' a (<i>Ar.</i>)	: Dokuz. (31a-6)
tişrāb (<i>Ar.</i>)	: İçmek. (31a-15)
tiygāl (<i>Ar.</i>)	: 1. Şehvetli. 2. Arzulu olmak. (33a-3)
tiynā' (<i>Ar.</i>)	: Cimā vaktinde gevşeklik eden kişi. (33a-2)
tiyūr (<i>Far.</i>)	: Bir kuş cinsi. anl. şefineyn. (33b-26)
tübāl (<i>Ar.</i>)	: Metallerin ateşte sıçrayan parçası. (32b-17)
tübālmūn (<i>Ar.</i>)	: Sütleğen, sütlüce otu. anl. ğalkā. (32b-20)
tübālu'l-hadīd (<i>Ar.</i>)	: Demir túbālı. anl. por çınkās. (32b-20)
tübālu'n-nuḥās (<i>Ar.</i>)	: Bakır túbālı. anl. çınğar. (32b-19)
tubba' (<i>Ar.</i>)	: Bir kuş türü. (29b-24)
tū-ber-tū (<i>Far.</i>)	1. Katmer çörek. 2. Gözleme. 3. Kat kat üstüne. (33b-21)

tūc (<i>Far.</i>)	: Tunç. Koyu kırmızı renkte olan, bakır, çinko ve kalay alaşımı, bronz. (33b-23)
tūderī-surḥ (<i>Far.</i>)	: Kuşekmeği otunun kırmızı tohumu. (33b-17)
tūderī-yi sepīd (<i>Far.</i>)	: Kuşekmeği otunun ak tohumu. (33b-18)
tuffāḥu'l-cinn (<i>Ar.</i>)	: Adamotu, abdüsselam otu denen kökün yemişi. (31b-15)
tuffāḥ (<i>Ar.</i>)	: Elma. (31b-13)
tuffāḥ-ı ermeni (<i>Ar.</i>)	: Küçük zerdali cinsi. anl. meşmeş. (31a-16)
tuffāḥiyye (<i>Ar.</i>)	: 1. Elma hoşafı. 2. Tuffāḥiyye denen bir yemek. (31b-17)
tuffāḥu'l-arz (<i>Ar.</i>)	: Papatya çiçeği. anl. bābūnec. (31b-14)
tuffāḥu'l-berri (<i>Ar.</i>)	: 1. Yaban elması. 2. Muşmula. (31b-14)
tuffāḥu'l-fārisi (<i>Ar.</i>)	: Şeftali. anl. ḥūḥ. (31b-17)
tuffe (<i>Ar.</i>)	: 1. Tırnak kiri. anl. senḥu'z-zufr. 2. Parmakların üstündeki kir. (31b-18)
tūḡā (<i>Far.</i>)	: Yoğurtlu yemek. (33b-6)
tuḥmugān (<i>Far.</i>)	: Semiz otu. (33b-16)
tūl (<i>Far.</i>)	: Zamk. (33b-24)
tūle (<i>Far.</i>)	: Ebegümece. anl. penirek. (33b-24)
tūlīn (<i>Far.</i>)	: Ökse ağacı. (33b-24)
turat (<i>Ar.</i>)	: Kum içinde olan küçük bir böcek. (30b-6)
turbud (<i>Ar.</i>)	: Turbut. anl. cebi hindī. (30b-3)
tūrennā' (<i>Ar.</i>)	: Kına. anl. ḥinnā. (30b-15)
turuncān (<i>Ar.</i>)	: Oğulotu, kovan otu. anl. bādrenbūye. (30b-16)

tūş (<i>Far.</i>)	: Güç, kuvvet, kudret. (33b-17)
tūşī (<i>Far.</i>)	: Hayat kalıntısı, ancak nefes alacak kadar vücutta kalan hayat. anl. ramağ. (33b-17)
tūşir (<i>Far.</i>)	: Süt kaymağı. (33b-25)
tūt (<i>Far.</i>)	: Dut. (33b-20)
tūte (<i>Far.</i>)	: Ben, siyah leke. (33b-21)
tūte-yi gendüm	: Buğday biti. (33b-22)
tūtiyā (<i>Far.</i>)	: Göz çekilen bir ilaç. (33b-23)
tūtiyā' (<i>Ar.</i>)	: Göz ilacı elde edilen bir taş. (32b-13)
tutmāç (<i>Far.</i>)	: Hamurlu bir yemek türü. anl. lākeşe, lāhaşe. (33b-14)
tuvān (<i>Far.</i>)	: Güç, kuvvet, kudret. (33b-19)
tuvderī (<i>Ar.</i>)	: Kuşekmeği otu, karahasan otu, espetan. anl. Bezrū'l-heveh, kaşisa. (32b-15)
tuvderyūn (<i>Yun.</i>)	: Ban otu denilen, uyku verici ve gözbebeğini açan bir ot. anl. şūkerān. (32b-17)
tuvte'ş-şāmī (<i>Ar.</i>)	: Siyah tut. (32b-14)
tuvteu'l-hulv (<i>Ar.</i>)	: Tatlı tut, beyaz tut. anl. fırsād. (32b-14)
tuvteu'l-^çallīk (<i>Ar.</i>)	: Böğürtlen. (32b-15)
tūvv (<i>Far.</i>)	: Kaymak. (33b-24)
tuvvāl (<i>Far.</i>)	: 1. Bir nesnenin sonu. 2. Geri dönmek. (33b-19)
türāb (<i>Ar.</i>)	: Toprak. c. etribe, tirbān. (30b-1)
türābü'l-hālik (<i>Ar.</i>)	: Gümüş madeninde çıkan zehirli sıçanotu. (30b-5)
türābü'l-kay (<i>Ar.</i>)	: Kenger zamkı. anl. zamğu'l-ħarşef. (30b-4)

türābü'ş-şaydā (<i>Ar.</i>)	:Şam civarındaki bir dağ mağarasından alınan bir toprak. (30b-4)
türābü't-ṭarīk (<i>Ar.</i>)	: Dört yol ağzından alınan toprak. (30b-6)
türb (<i>Ar.</i>)	: Toprak. c. etribe, tīrbān. (30b-1)
türbe (<i>Ar.</i>)	: Toprak. c. etribe, tīrbān. (30b-1)
türfe (<i>Ar.</i>)	: 1. Naziklik. 2. Yumuşaklık. (30b-11)
türmüs (<i>Ar.</i>)	: Acı bakla. anl. delüce bakla, cehūd baklası. (30b-14)
türümese (<i>Ar.</i>)	: İki kırat. (30b-22)
tüs^c (<i>Ar.</i>)	: Dokuzda bir. c. ittīsā ^c . (31a-5)
tütem (<i>Far.</i>)	: Sumak. (33b-16)
ṭab (<i>Ar.</i>)	: Büyük leğen. anl. ṭaşṭ. (80a-20)
ṭabābet (<i>Ar.</i>)	: Tabiplik, doktorluk. (79a-14)
ṭabāḥat (<i>Ar.</i>)	: 1. Genç, semiz kadın. anl. şābbe-i semīne. 2. Etli yumurtalı kalye. 3. Kaygana. (79a-14)
ṭabāk (<i>Ar.</i>)	: Gāfes türüdür.nev ^c indendür (24)(79a-23)
ṭabakā (<i>Ar.</i>)	: Buğday çeşidi. (79a-24)
ṭabā³ (<i>Ar.</i>)	: Büyük kırmızı incir. (79a-23)
ṭabarḥūn (<i>Far.</i>)	: Kızıl söğüt. anl. beyd-i ṭaberī, ṭābalgı. (81b-11)
ṭabarzed (<i>Far.</i>)	: Sert bir şeker türü. (81b-12)
ṭabas (<i>Ar.</i>)	: Kurt. anl. zī ³ b. (79a-16)
ṭabāşir (<i>Ar.</i>)	: Bir ilaç türü. (79a-16)
ṭabāşir (<i>Far.</i>)	: 1. İlaç amacıyla kullanılan bir bitki. 2. Yanmış kamış. (81b-13)

ṭabḥ (Ar.)	: Pişirmek. (79a-13)
ṭabḥ (Ar.)	: 1. Semiz, şişman olmak. 2. Yemeği hazmetmek. (81a-3)
ṭābīka ve ṭārtāka (Ar.)	: Habbu's-selāṭin. anl. Ḥabbu'l-mülük. (79a-21)
ṭabīb (Ar.)	: Tabip, hekim, doktor. c. aṭṭibbā'. (79a-13)
ṭabī' at (Ar.)	: Huy, mizaç. c. ṭibā', ṭabī' at, ṭabāyi'. (79a-19)
ṭab' (Ar.)	: Huy, mizaç. c. ṭibā', ṭabī' at, ṭabāyi'. (79a-19)
ṭabrazd (Ar.)	: Şeker türü. (79a-16)
ṭācen (Ar.)	: Tava. (79a-27)
ṭafāḥate (Ar.)	: Her nesnenin üzerine gelen köpük. (80b-5)
ṭafkāf (Ar.)	: 1. Yumuşak taze ot. 2. Ağacın etrafı. (80b-2)
ṭafşeye (Ar.)	: Ekşi aş. (80b-1)
ṭafşilet (Ar.)	: 1. Kalye yemeği. 2. Baklava. (80b-1)
ṭafṭat (Ar.)	: Böğür. anl. ḥāşıra. c. ṭafātif. (80b-2)
ṭafūḥ (Ar.)	: 1. Dolu olmak. 2. Kalkmak. 3. Tez geçmek. (80a-26)
ṭağyān (Ar.)	: 1. Vahşi sığırın küçüğü. 2. Azgınlık. 3. Haddi aşmak. (80a-24)
ṭahā (Ar.)	: Bir bitki türü. (79b-1)
ṭahān (Ar.)	: Küçük bir hayvan türü. (79b-8)
ṭahan (Ar.)	: Öğütmek, un eylemek. (79b-8)
ṭaḥar (Ar.)	: 1. Uzaklaştırmak. 2. Atmak. anl. remy. (79b-3)
ṭahāret (Ar.)	: Saflık, arılık. anl. nezāfet. (81a-13)

ṭaḥaṣ (Ar.)	: Def etmek. (79b-2)
ṭahf (Ar.)	: 1. Darıdan yapılan bir yemek. 2. Darı ekmeği. (81a-14)
ṭāḥinet (Ar.)	: Öğütücü, azı dişlerin ardındaki dişlerin birisi. c.ṭavāḥın. (79b-9)
ṭāhir (Ar.)	: Pak, temiz. (81a-13)
ṭahīr (Ar.)	: Yüksek nefes. anl. nefes-i ‘ālī (79b-3)
ṭahl (Ar.)	: 1. Dalak ağrısından incinmek. 2. Bir nesnenin başkalaşması, bozulması. (79b-4)
ṭahlub (Ar.)	: Su yosunu. Yosunlu pınar; ‘ayn-ı muṭaḥalliba. c.ṭaḥālib. (79b-5)
ṭahmā’ (Ar.)	: Baldıran otu. (79b-7)
ṭaht (Ar.)	: ādet, hayız görmek. (81a-12)
ṭaḥṭāc (Ar.)	: Arslan. anl. esed. (79b-3)
ṭākat (Ar.)	: Kuvvet, kudret. (80b-6)
ṭākat (Far.)	: Kuvvet. (81b-17)
ṭaḥaṭṭur (Ar.)	: Damla damla akıtmak, damlatmak. (32a-5)
ṭākdāne (Far.)	: Kızılcık yemişi. (81b-8)
ṭaḥdīm (Ar.)	: Öne geçirme, öne alma. (32a-2)
ṭāki (Far.)	: 1. Karüre. 2. Karüre içinde ve üzerinde olan bol köpük. (81b-7)
ṭākyācüft (Far.)	: Tek mi çift mi. (81b-9)
ṭal (Ar.)	: 1. Zayıf yağmur. 2. Çiğ. c. ṭalāl. (80b-6)
ṭalab (Ar.)	: İstemek. (80b-10)

ṭalah (Ar.)	: 1. Muz ağacı. 2. Büyük ağaç. (80b-10)
ṭalah (Ar.)	: 1. Yorulmak. 2. Zayıflık. (80b-11)
ṭalak (Ar.)	: Açık yüzlü olmak. (80b-19)
ṭalāk (Ar.)	: 1. Bir şeyden el çekmek. 2. Salıvermek. 3. Nikah akdini bozmak. (80b-20)
ṭalak (Far.)	: Alçı taşı. anl. kevkeb-i arz, orunpulu. (81b-19)
ṭalākāt (Ar.)	: 1. Açık yüzlülük. 2. Açık, güzel ve hoş dillilik. (80b-19)
ṭālam (Ar.)	: En ufak parça. (80b-21)
ṭalām (Ar.)	: Esrar otunun tohumu. anl. bezr-i ḳaneb. (80b-21)
ṭalā' (Ar.)	: Geyik buzağısı. c. aṭlā'. (80b-8)
ṭala^ᶜ (Ar.)	: 1. Hurmanın ilk yemişi. 2. Çiçek kılıfı, kabuğu. (80b-15)
ṭalātalt (Ar.)	: 1. Çaresi olmayan dert. 2. Kişinin fikir ve ferasetinin doğru ve isabetli olması. (80b-14)
ṭalāvet (Ar.)	: Güzellik. anl. ḥüsn. (80b-22)
ṭālekūn (Ar.)	: Bakır tozundan yapılan bir karışım. (79a-22)
ṭālesfer (Ar.)	: Hint zeytini yaprağı. (79a-21)
ṭalh (Ar.)	: İçi boş. anl. ḥālīyü'l-cevf. (80b-21)
ṭalh (Ar.)	: Kene. anl. ḳarāde. (80b-12)
ṭalh (Far.)	: Acı. (81b-19)
ṭalīh (Ar.)	: 1. Zayıf. 2. Yorulmuş. c. ṭalāyih, ṭalāh. (80b-11)
ṭalk (Ar.)	: 1. Oğlan yavrusu. 2. Beyaz bir taş türü. anl. kevkebü'l-arz, uranbulı, alıcı. (80b-17)

ṭallī (Ar.)	: 1. Kuzu. 2. Oğlak. c. ṭalyān. (80b-23)
ṭalmet (Ar.)	: Zayıf kadın. (81a-1)
ṭalʿat (Ar.)	: Görmek. anl. ruʿyet. (80b-16)
ṭalūʿ (Ar.)	: 1. Ortaya çıkmak, belli etmek. 2. Çıkmak. (80b-16)
ṭalūt (Ar.)	: Vahşi hayvanların yavrusu. (80b-22)
ṭalyakār ve ṭālyasfer (Far.)	: Hindistandan gelen kalın kabuklar. (81b-9)
ṭalyet (Ar.)	: Boynun önü. c. ṭalī. (80b-23)
ṭāmeṣ (Ar.)	: ādet, hayız gören kadın. (80b-25)
ṭāmet (Ar.)	: Kurumuş dudak. (81a-1)
ṭāmir (Ar.)	: Püre. anl. berğoṣ. (80b-26)
ṭams (Ar.)	: 1. Cinsel münasebette bulunmak, cimā etmek. 2. ādet, hayız görmek. (80b-25)
ṭanā (Ar.)	: Çok susuz olmaktan ciğerlerin yanına yapışması. (81a-2)
ṭanīnū'l-ūzn (Ar.)	: Kulağın yalan ve boş sözler işitmesi. (79a-24)
ṭaʿām (Ar.)	: Yenilebilen nesne. c. etʿima. (80a-22)
ṭaʿan (Ar.)	: Vurmak. anl. ṣarb. (80a-22)
ṭāʿāta (Ar.)	: İtaat etmek, boyun eğmek. (80a-21)
ṭaʿaṭṭul (Ar.)	: İşlemez, kullanılmaz duruma gelmek. (31b-6)
ṭāʿīṣ (Ar.)	: Hafif, yeyni başlı. (81a-19)
ṭāʿūn (Ar.)	: Veba. c. ṭavʿīn. (80a-23)
ṭar (Ar.)	: Hep, cümle, hepsi, bütün. (79b-10)

tarab (Ar.)	: Sevinçlik, şenlik, şadlık. c. aṭrāb. (79b-11)
taraf-ı zenbi'l-eyl (Ar.)	: Yaban keçisinin kuyruğu tarafı. (80a-4)
tarāgüşūgane (Ar.)	: Ekin arasında biten pamuk gibi kozalağı olan bir ot. (80a-12)
tarāgyūn (Yun.)	: Giritte yetişen, kökü beyaz ve ince olan bir ot türü. (80a-7)
taranc (Far.)	: Bir tür ufak balık. (81b-18)
tarancumalus (Ar.)	: Per-i siyāvuşān. (80a-12)
taras (Ar.)	: Sağırlık. anl. şamm. (79b-16)
tarāşne (Ar.)	: Tazelik. (79b-13)
tarf (Ar.)	: 1. Göz kırpmak. 2. Göz. (79b-20)
tarf (Far.)	: Göz. anl. Çeşm. (81b-18)
tarf ve tarīf (Ar.)	: 1. Yeni. anl. cedīd. 2. Sonradan olmuş nesne. (79b-22)
tarfā' (Ar.)	: İlgin ağacı. (79b-23)
tarfe (Ar.)	: Göz noktası hastalığı. (79a-25)
tarğalūdīs (Ar.)	: Sarı ala fegfeg kuşu. (80a-3)
tarḥ (Ar.)	: 1. Atmak. 2. Uzaklaştırmak. (79b-14)
tarḥamaṭaykūn (Ar.)	: Sürme çeşidi. (80a-10)
tarḥaşkūn (Ar.)	: Yaban hindibası. (80a-4)
tarḥūn (Ar.)	: Tarhun otu. c. tarāḥīn. (79b-15)
tarḥūn (Far.)	: Tarhun otu. (81b-17)
tarīfūn (Yun.)	: Kızıl üveyik kuşu. (80a-3)

ṭarīḥ (Ar.)	: Tebriz taraflarında bulunan bir balık türü. (80a-5)
ṭarīḳān (Ar.)	: Baharda olan yaban uspuru denilen bir ot. (80a-6)
ṭarḳacı (Far.)	: Makal. (81b-7)
ṭarmūk (Ar.)	: Yarasa. anl. ḥuffāş. (79b-27)
ṭarne (Ar.)	: Kızılca yaprakları, beyaz ve ufak tohumları olan bir ot. (80a-11)
ṭarsatūc (Ar.)	: Deniz balığı türü. (80a-2)
ṭartīflān (Ar.)	: Üç yapraklı bir ot. (80a-2)
ṭaruḳuḳun (Yun.)	: Yaban elması. anl. za' rūr. (80a-9)
ṭaryakulyun (Ar.)	: Deniz kenarında yetişen bir ot. (80a-9)
ṭarz (Ar.)	: 1. Şekil, suret, görünüş. 2. Süs. (79b-15)
ṭās (Ar.)	: Tas. c. atṭvās. (80a-14)
ṭasal (Ar.)	: Serap. (80a-17)
ṭasī (Ar.)	: Sütü çok içmekten dolayı ağırlaşmak. (80a-18)
ṭaşrac (Ar.)	: Karınca. anl. neml, bet-i ḳamel. (79a-27)
ṭaşrat (Ar.)	: Sütün koyu ve kötü olması. (79a-25)
ṭassūc (Ar.)	: 1. Nahiye, taraf, yön. 2. İki habbe. anl. ṭasū. (80a-15)
ṭaşrah (Ar.)	: Hurma ağacı. anl. naḥl. (80a-19)
ṭavb (Ar.)	: Kırmızı kiremit. anl. acur-ı aḥmer. (81a-5)
ṭavbād (Ar.)	: Meryemana eli denilen bir bitki, ot. (81a-5)
ṭavīl (Ar.)	: Uzun. c. ṭavāl. (81a-11)
ṭavṭ (Ar.)	: Çinko. (81a-8)

ṭavṭanā (Ar.)	: Eceden denilen ot. (81a-7)
ṭavṭī (Ar.)	: Bir kuş türü. (81a-8)
ṭāvus (Ar.)	: Tavus kuşu. (81a-7)
ṭavyī (Ar.)	: Açlık. anl. cū ^c . (81a-11)
ṭayf (Far.)	: Hayal. (81b-21)
ṭayfūr (Ar.)	: Bir kuş türü. (81a-21)
ṭayhūc (Ar.)	: 1. Çil kuşu. 2. Üveyik kuşu. (81a-27)
ṭāyirū'l-baḥr (Ar.)	: Martı. (79a-20)
ṭaylāfyūñ (Yun.)	: Kaya kuyruğu. (81a-22)
ṭaynūs (Yun.)	: Zerārīc kurduna benzer bir canlı. (81a-24)
ṭayr (Ar.)	: Kuş. c. ṭuyūr, atyār. (81a-18)
ṭayrān (Ar.)	: Zehirli mantar. (81a-26)
ṭayṣār (Ar.)	: 1. Sivrisinek. anl. ba ^c ūza. 2. Arslan. anl. esed. (81a-17)
ṭaytū'l-^c arab (Ar.)	: Mekke ayrığı. anl. azḥar. (81a-23)
ṭayṭān (Ar.)	: Yaban sarmısağı. (81a-19)
ṭayṭavā (Ar.)	: Bağirtlak kuşuna benzer akla kara alaca bir kuş. (81a-20)
ṭayyib (Ar.)	: Pak, saf, temiz nesne. (81a-16)
ṭehraḥṣakūk (Ar.)	: Hindiba türü. (81a-13)
ṭerencebīn (Ar.)	: anl. terengebīn. (80a-1)
ṭesūc (Far.)	: anl. Tesū. (81b-19)

tıbb (Ar.)	: 1. Islah. 2. ādet. 3. Lütuf. 4. Siyaset. 5. Sihir. (79a-11)
tıfl (Ar.)	: 1. Yeni doğmuş çocuk. 2. Herşeyin başlangıcı, evveli. (80b-3)
tıfs (Ar.)	: Kirli nesne. (80b-1)
tıḥāl (Ar.)	: Dalak. (79b-3)
tıḥmāʾ (Ar.)	: Doldurmak. (79b-7)
tıḥn (Ar.)	: Un. anl. daḳıḳ. (79b-8)
tılā (Far.)	: Sıva. (81b-21)
tılāʾ (Ar.)	: 1. Diş sarılıḡı. anl. şafırat-i asnān. 2. Şarap. anl. mey-i baḫıac. (80b-9)
tılasım (Far.)	: Gizli düzülmüş nesne. (81b-21)
tılsım (Ar.)	: Yalandan düzülmüş nesne. c. tılsımāt. (80b-13)
tım (Ar.)	: Deniz. anl. baḫır. (80b-25)
tımṭam (Ar.)	: 1. Kalın etli kişi. 2. Dilinde pelteklik olan. 3. Sumak. (80b-27)
tırāz (Far.)	: 1. İlim. 2. Omuz başları. (81b-21)
tırḳ (Ar.)	: 1. Kuvvet. 2. Semzlik, yağlılık. (79b-23)
tırm (Ar.)	: 1. Yaḡ. anl. zebed. 2. Bal. anl. ʿasel. (79b-24)
tırmāḫ (Ar.)	: Uzun. anl. ṭavīl. (79b-25)
tıyb (Ar.)	: 1. Hoş kokulu nesne. 2. Rıza. (81a-17)
tıyn (Ar.)	: Balçık, çamur. c. aṭyān. (81a-24)
tıyn-i ḳaymūlyā (Ar.)	: Kefe gülü. (81a-26)
tıyn-i maḫtūm (Ar.)	: Mühürlenmiş toprak, çamur. (81a-26)

tıyn-i mefre (Ar.)	: Aşı toprağı. (81a-26)
tıf (Ar.)	: 1. Hayal. 2. Cinnet. (81a-21)
tırāk (Ar.)	: Gitmek. anl. zehāb. (79b-24)
tışyār (Ar.)	: Arslan. anl. esed. (79a-26)
tubbāk (Ar.)	: Bir ağaç türü. (79a-20)
tufūs (Ar.)	: Ölüm. anl. mevt. (80a-27)
tufyet (Ar.)	: 1. Yılanın arkasında olan çizgiler. 2. Makal ağacının yaprağı. 3. tağyī. (80b-4)
tuğrak (Far.)	: Zağanos denilen yırtıcı kuş. (81b-22)
tuhāfet (Ar.)	: 1. Saç bölüğü. 2. Züluf. anl. zevābe. (81a-15)
tuhālet (Ar.)	: Dalak ağrısı. anl. vec' a tıhāl. (79b-4)
tuhma (Far.)	: Mide hazımsızlığı. (33b-15)
tuhūr/tahūr (Ar.)	: Temizlenip pak olmak. (81a-14)
tul (Ar.)	: Süt. anl. leben. (80b-7)
tumrūk (Ar.)	: Yarasa. anl. huffāş. (80b-27)
tumūr (Ar.)	: 1. Azanın seğirmesi. 2. Sıçramak. 3. Doldurmak. (80b-26)
tu' am (Ar.)	: Yemek. (80a-21)
tu' m (Ar.)	: Tatmak. (80a-21)
turāmet (Ar.)	: Dişte olan kamaşma. anl. hāfratü'l-asnān. (79b-25)
turgāl (Ar.)	: Boynu, kanadının altı kızıl olan çil kuşuna benzer bir kuş. (79b-21)
turmüş (Ar.)	: 1. Zayıf. 2. Kül içinde pişmiş ekmek. (79b-26)

ṭurmūs (<i>Ar.</i>)	: 1. Büyük ekmek. 2. Kerde denilen ekmek. (79b-27)
ṭurra (<i>Ar.</i>)	: Zülûf. (79b-11)
ṭurra (<i>Far.</i>)	: Alın saçı. (81b-22)
ṭurşūs (<i>Ar.</i>)	: Kalkan dikenini denilen diken. c. ṭarşīş. (79b-14)
ṭurṭabb (<i>Ar.</i>)	: Uzun meme. anl. ṣedy-i ṭavīl. (79b-17)
ṭurṭabet (<i>Ar.</i>)	: Akça dirhem. anl. ṣ urfī. (79b-19)
ṭurṭūr (<i>Ar.</i>)	: Uzun ince kimse. (79b-19)
ṭūṭī (<i>Far.</i>)	: Papağan. (81b-23)
ṭūṭīk (<i>Far.</i>)	: Papağancık. (81b-23)
ṭuvāfet (<i>Ar.</i>)	: Kedi. anl. sennūr. (81a-9)
ṭuvbāleṣ (<i>Ar.</i>)	: ṣ Aṣā-yı rāy denilen ot. (81a-6)
ṭuvbālt (<i>Ar.</i>)	: Dişi koyun. anl. naṣ ce. (81a-6)
ṭuvl (<i>Ar.</i>)	: Uzunluk. (81a-11)
ṭuvval (<i>Ar.</i>)	: Ayakları uzun, yüz rengi kuyruğu kara ve kuyruğunun ortasında iki ak yeleşli olan bir su kuşu. (81a-9)
ṣ ubāb (<i>Ar.</i>)	: Herşeyin evveli ve sonu. (82b-8)
ubā' (<i>Ar.</i>)	: Yemek yemekten kaçınmak. (2b-19)
ṣ ucācet (<i>Ar.</i>)	: 1. Toz. anl. ḡubar. 2. Tütün. anl. düḡān. (83a-12)
ṣ ucāhen (<i>Ar.</i>)	: 1. Hizmetkar. anl. ḡādīm. 2. Aşçı. anl. tabbāḡ. (83a-24)
ṣ ucāvet (<i>Ar.</i>)	: 1. Sinir. 2. Tırnağa bağlı sinir. (83a-23)
ṣ uccet (<i>Ar.</i>)	: Kaygana. (83a-12)

‘uce (Far.)	: Kaygana yemeği. (88a-27)
‘uceret (Ar.)	: ??? (83a-14)
‘ucremet (Ar.)	: Bir ağaç türü. (83a-15)
‘ucrūf (Ar.)	: Uzun ayaklı karınca. (83a-14)
‘ūd (Ar.)	: Öd ağacı denilen hoş kokulu buhur. (87b-8)
‘ūd (Far.)	: 1. Ud, çalgı aleti. 2. Hoş kokulu bir Hint ağacı. (88b-1)
‘udūl (Ar.)	: Geri dönmek. (83b-5)
‘ūdu'l-ḥayye (Ar.)	: Yılan ödü. (87b-12)
‘ūdu'l-mendelī (Ar.)	: 1. Hindistanda bir yer adı. 2. Hint ödü. (87b-11)
‘ūdu'l-‘ahter (Ar.)	: <i>anl.</i> ‘ākırkarḥā. (87b-10)
‘ūdu'l-vec (Ar.)	: Anar kökü. (87b-10)
‘ūdu'ş-şalīb (Ar.)	: Ayı gülü. <i>anl.</i> şakāyīku'n-nu‘ mān. (87b-9)
‘ūdu's-sūs (Ar.)	: Bayan kökü. (87b-10)
‘udvān (Ar.)	: Düşmanlık. (83b-6)
ufarr (Ar.)	: Karışma. <i>anl.</i> iḥtilāṭ. (13b-19)
uf' ūvān (Ar.)	: Erkek, zehirli yılan. (14a-4)
‘ufr (Ar.)	: Boz renkli, kısa boylu geyik. (85b-19)
‘ufūṣat (Ar.)	: Kekre. (85b-25)
ugrā (Far.)	: Erişte aşısı, undan yapılır. (20a-13)
ugrā (Far.)	: Erişte aşısı. (20b-25)
uğre (Far.)	: İnsanda ve hayvanda olan, ağrısı olmayan şiş, ur. <i>anl.</i> ḥayāraḳ maraẓı. (20b-24)

uḥāḥ (Ar.)	: Susuzluk. (5a-5)
uḥt (Ar.)	: Kız kardeş. (6a-9)
uḥzu (Ar.)	: Göz ağrısı. anl. remed. (6b-1)
‘ ukāb (Ar.)	: Tütün. anl. düḥān. (86a-25)
‘ uḳāb (Far.)	: Tavşancıl kuşu. (88b-1)
ukāl (Ar.)	: Kazımak. (15a-2)
‘ uḳār (Ar.)	: Şarap, süci, hamr. (86a-9)
‘ uḳbūl (Ar.)	: 1. Dudakta çıkan uçuk. 2. Bedende olan daimi hastalık. c. ḡaḳābīl. (86a-5)
uḳbūlet (Ar.)	: 1. Dudakta çıkan uçuk. 2. Bedende olan daimi hastalık. c. ḡaḳābīl. (86a-5)
ūḳıyye (Ar.)	: Okka, farklı türlerde olur; Rum halkına bir okka dört yüz dirhem, müslüman ahaliye göre kırk dirhem, yedi dirhem, dokuz miskal ve filozoflara göre on iki dirhem. c. avāḳī, avāḳ. (18a-7)
‘ ukīre (Ar.)	: Topuk. anl. ka‘b. (86b-2)
‘ uḳḳat (Ar.)	: Bir deniz canlısı. (85b-18)
‘ uknet (Ar.)	: Soruncan denilen kök. (86b-4)
‘ uḳr (Ar.)	: 1. Hamile kadın. 2. Horoz yumurtası. anl. beyzātü'l-‘aḳrad. 3. Tavuğun son yumurtası. (86a-7)
‘ uḳrubān (Ar.)	: 1. Erkek akrep. 2. Kırkayak. (86a-11)
‘ ulāf (Ar.)	: Söğüt ağacı. anl. ḥalāf. (87b-15)
‘ ulālet (Ar.)	: Süt bakiyesi. anl. baḳıyye-i leben. (86b-26)

‘ulā’ (Ar.)	: Şeref, yükseklik, yükseklik mertebesi. (86b-6)
‘ulāset (Ar.)	: 1. Yağ, semiz. 2. İki şeyin birbirine karışması. (86b-9)
ūle (Far.)	: 1. Tavşancıl. 2. Cānvar. ??? (20b-25)
‘ullef (Ar.)	: Talh ağacının yemişi. (86b-15)
‘ul‘al (Ar.)	: Erkeklik organı. (86b-14)
‘ul‘ul (Ar.)	: Göğüs üstünde yer alan dile benzer bir kemik. (86b-13)
‘ulūk (Ar.)	: Oğlan yatağı, döl yatağı. anl. raḥim. (86b-20)
‘ūm (Ar.)	: Suda yüzen küçük bir hayvan. (87b-116)
‘unāb (Ar.)	: 1. Büyük burun. anl. enf-i ‘aẓīm. 2. Büyük burunlu. anl. ‘aẓīmü'l-enf. (87a-13)
unaḳ (Ar.)	: Kartal. (17b-17)
‘unāku'l-arz (Ar.)	: Porsuk. (87a-26)
unāt (Ar.)	: Zayıflık. anl. fütūr. (16a-27)
‘unbel (Ar.)	: Kadınların dalağı. anl. biẓr. (87a-15)
‘unbelet (Ar.)	: Kadınların dalağı. anl. biẓr. (87a-15)
‘unced (Ar.)	: Çekirdeği çıkmış üzüm. (87a-16)
‘unḳī (Ar.)	: Balık otu. (87b-3)
‘unḳūd (Ar.)	: Üzüm salkımı. c. ‘unāḳīd, ‘unāḳīd. (87a-12)
‘unnāb (Ar.)	: 1. Hünnap yemişi. 2. Kızıl iğde. (87a-13)
‘unnāb (Far.)	: Hünnap. (88b-1)
‘unşul (Ar.)	: Yaban soğanı. anl. başal-ı berrī. (87a-22)

‘unşur (Ar.)	: Herşeyin aslı. c. ‘anāşir. (87a-21)
‘unuḫ (Ar.)	: Boyun. c. a‘ nāḫ. (87a-24)
unuve (Ar.)	: Hasta solumak ve inlemek . (17b-25)
‘unvan (Ar.)	: Herşeyin vasfı ve başlangıcı. (87b-4)
‘urāk (Ar.)	: 1. Eti gitmiş kemik. 2. Kabuğu gitmiş ağaç. (84b-18)
‘urāt (Ar.)	: Çıplak. anl. ‘uryān. (83b-17)
‘urcūn (Ar.)	: Beyaz bir ot türü. c. ‘arācīn. (83b-19)
urcuvān (Ar.)	: 1. Çok kızıl boya. 2. Erguvan denilen kızıl çiçek. (8b-25)
urġuvān (Far.)	: Kızıl bir çiçektir. anl. arcuvān. (9b-5)
‘urḫūb (Ar.)	: İnsanın ökçesi üzerindeki kötü sinir. (84b-18)
urram (Ar.)	: Azı dişleri. (9b-19)
‘urrā’ (Ar.)	: 1. Sıtma tutması. 2. Titremek. (84b-21)
‘urūk (Ar.)	: Kadının hayız görmesi. (84b-19)
‘urūḫ-1 beyz (Ar.)	: Tilki taşığı otu kökü. (84b-11)
‘urūḫ-1 dārherm (Ar.)	: Süsen kökü. (84b-12)
‘urūḫu'l-aşf (Ar.)	: Kebre kökü. (84b-10)
‘urūḫu'l-kāfūr (Ar.)	: Zernebād denen bir kök. (84b-11)
‘urūḫu'l-mefsūdet (Ar.)	: Vücuttan kan alınan damarlar. (84a-5)
‘urūḫu'ş-şefeteyn (Ar.)	: Üst ve alt dudaklarda olan ikişer damar. anl. çahārek. (84a-19)
urvimme (Ar.)	: dağ keçisinin..... (10a-2)

‘uryān (Ar.)	: Çıplak. (84b-23)
‘uşān (Ar.)	: Tütün. anl. dühān. (83a-8)
‘uşāret (Ar.)	: 1. Sıkılmış. 2. Sıkılmış bal. (85a-22)
‘usāret (Ar.)(84b-27)	
‘uşem (Ar.)	: Zeytin ağacı. anl. ‘utm. (83a-8)
‘uşfuru'ş-şevk (Ar.)	: Kara serçe. (85a-27)
‘ūşiyet (Ar.)	: Tarhana. (87b-7)
‘uşkül (Ar.)	: Ak mantar. anl. şaṭhamatü'l-arz. c. ‘asākīl. (85a-2)
usne (Far.)	: Ağaçta ya da suda olan yosun. (20b-23)
‘usnec (Ar.)	: Böğürtlen dikenli. (87b-13)
‘uşset (Ar.)	: Güve. (83a-4)
uşül-i erba‘ (Ar.)	: Dört türlü köktür: kāsēnī kökü, kebere kökü, kerefs kökü, rāziyāne kökü. (12a-10)
‘uşab (Ar.)	: Yaş ot kurusu. anl. ḥaṣīṣ. c. a‘ şāb. (85a-10)
uşar (Ar.)	: Keskinleştirmek için dişlerini gıcırdatan. (11b-16)
uşgār (Far.)	: Porsuk. (20b-21)
uşgūhe (Far.)	: Ancaakrağ. ??? (20b-22)
uşna (Ar.)	: Pelit ağacı yosunu. anl. devāle. (11b-6)
uşnān (Far.)	: Çöğen. (20b-23)
‘uşre (Ar.)	: Sütleğen cinsinden dikenli, yassı yapraklı bir ağaç. (85a-12)
uştarğāz (Far.)	: Deve tabanı çiçeği. anl. kalkan dikenli, encedān-ı ḥorasānī, kaşnı ağacı köki. (11b-4)

uştur-gāvpelenk (<i>Far.</i>)	: Zūrafa denilen hayvan. anl. rurnepe. (20b-20)
uřturgāz (<i>Far.</i>)	: Deve tabanı çiçeği, kalkan dikenini, deve dikenini. anl. encudān-ı ĥorosānī. (20b-22)
‘ uşur (<i>Ar.</i>)	: Onda bir. (85a-13)
‘ utāhiyet (<i>Ar.</i>)	: Akılsız, ahmak. (83a-3)
‘ utat (<i>Ar.</i>)	: Güve. (82b-23)
‘ ut‘at (<i>Ar.</i>)	: Yiğit. anl. civān. 2. Küçük buzağı. (83a-1)
utraccah (<i>Ar.</i>)	: Ağaç kavunu, limon. c. utruc. (3b-20)
‘ utrafān (<i>Ar.</i>)	: Horoz. anl. Dik. (82b-27)
utrucc (<i>Ar.</i>)	: Ağaç kavunu, limon. c. utruc. (3b-20)
utrunc (<i>Ar.</i>)	: Turunç. (3b-21)
uřām (<i>Ar.</i>)	: Sidik tutulmak. (13a-3)
‘ uşb (<i>Ar.</i>)	: Pamuk, kutn. (85b-9)
‘ uşf (<i>Ar.</i>)	: Omuz başı. (85b-13)
‘ uş‘ut (<i>Ar.</i>)	: 1. Eşek yavrusu, sıpa. 2. Küçük buzağı. (85b-12)
uşreş (<i>Ar.</i>)	: Kulağında beklik olan kimse. (12b-23)
uvę (<i>Far.</i>)	: Çürük ve kokar nesne. (20b-16)
uvniyā (<i>Far.</i>)	: Sıkındı. anl. aķşere, ‘usāre. (20b-26)
uvşak (<i>Far.</i>)	: Darı türünden bir ottur, göze konulur. (20b-21)
‘ uvřanār (<i>Ar.</i>)	: İt burnu ağacı. (87b-14)
uzfūr (<i>Ar.</i>)	: Tırnak. c. azfār, ezāfir. (13a-9)
uzĥūme (<i>Ar.</i>)	: Kadınların şişman ve semiz olması. (12b-13)
‘ uzlet (<i>Ar.</i>)	: Ayrılmak. anl. müfāraęat. (84b-25)

‘uzlet (Ar.)	: Zahmet, meşakkat, sıkıntı. c. ‘azal. (85b-7)
‘uzūbet (Ar.)	: Tatlılık. (83b-9)
‘uzzā (Ar.)	: Bir ağaç adı. (84b-26)
ūbhūl (Far.)	: Dikenli ardıç ağacının kızılca yemişi. (20b-15)
ūcāc (Ar.)	: Acı ve tuzlu su. (4a-23)
ūcūd (Ar.)	: Sağlam ve muhkem olmak. (4a-27)
ūff (Ar.)	: 1. Kulak kiri. 2. Tırnak arasındaki kir. anl. vesihu'z-zifr. (13b-13)
ūfn (Ar.)	: Ahmaklık. (14a-11)
ūkūl (Ar.)	: Yenilecek nesne. anl. yū'kel. (14b-27)
ūlfet (Ar.)	: 1. Alışmak. 2. Dostluk. (15b-3)
ūmm-i ġilā (Ar.)	: Mugīlān dikenini. anl. şevketü'l-mışrıyye, şevketü'l-beriyye. (15b-18)
ūmm-i meldem (Ar.)	: Sıtma. anl. ümmü'l-melzem. (15b-20)
ūmm-i nāfi' (Ar.)	: Tavuk. anl. decāce. (15b-21)
ūmm-i veca' a'l-kebid (Ar.)	: Koyun baklası. (15b-17)
ūmmü'l-keleb (Ar.)	: Ekin arasında biten, sarı çiçeği olan ot. anl. yetü'î. (15b-19)
ūmmü'l-melzem (Ar.)	: Sıtma, hummā. (15b-20)
ūmmü's-şıbyān (Ar.)	: Oğlancıklar hastalığı. anl. havāle. (15b-18)
ūmniyye (Ar.)	: 1. Ümit. 2. Amaç. 3. Arzu ettirmek. (16a-19)
ūnbūbe (Ar.)	: Kamış boğumu. (16a-27)
ūnşā (Ar.)	: Dişi, müzekkerin zıddı. anl. ināş. (16b-19)

ünüşe (<i>Ar.</i>)	: Dişilik, zıddı erkekliktir. (16b-20)
ürne (<i>Ar.</i>)	: Taze peynir. (9b-25)
ürs (<i>Ar.</i>)	: Çınar ağacı. anl. āvers. (20b-15)
üşgüre (<i>Far.</i>)	: Kadeh büyüklüğünde çanak. (20b-18)
üslim (<i>Ar.</i>)	: El arkasında serçe parmağı ile yüzük parmağı arasındaki damar. (11a-11)
üsr (<i>Ar.</i>)	: 1. Sidik tutulması. 2. Kabızlık. anl. hāzar. (11a-1)
üşrüb (<i>Far.</i>)	: Kurşun. (20b-18)
üst (<i>Far.</i>)	: Omca başı. (20b-16)
üstād (<i>Far.</i>)	: Muallim. anl. hāzīk. (20b-16)
üsternek (<i>Far.</i>)	: Doğuramaz kadın. (20b-18)
üstühān (<i>Far.</i>)	: 1. Kemik. 2. Hurma çekirdeği. (20b-17)
üstühārend (<i>Far.</i>)	: Kartal kuşu. anl. raḥm. (20b-17)
üşün (<i>Ar.</i>)	: Suyun tadının ve kokusunun değişmesi. (11a-8)
üşür (<i>Ar.</i>)	: Yara iyileştikten sonra kalan izi. (4a-11)
üştürpāy (<i>Far.</i>)	: Kekik otu. (20b-19)
üştürüg (<i>Far.</i>)	: Kalkan dikenli. anl. üştürgāz. (20b-19)
üvām (<i>Ar.</i>)	: Susuzluk ve hararet. (18a-15)
üyyel (<i>Ar.</i>)	: Dağ keçisi denilen küçük geyik. c. eyāyil. (19a-8)
üzñ (<i>Ar.</i>)	: Kulak. c. āzān. (8a-17)
vā (<i>Far.</i>)	: 1. Aş. anl. gendumvā, mastvā 2. Geri. anl. bar, merra-i uḥrā. (130b-2)
vābet (<i>Ar.</i>)	: Korkak, zayıf kişi. (128a-7)

vābil (<i>Ar.</i>)	: 1. Zarar, ziyan. 2. Yaramazlık, kötülük. (128a-8)
vafaḵ (<i>Ar.</i>)	: 1. Uygun olmak. 2. Rast gelmek. 3. Karşılıklı anlaşmak. (130a-4)
vāfir (<i>Ar.</i>)	: Mal varlığının çok olması. (130a-3)
vāfyūs (<i>Yun.</i>)	: Cebi hindī. (127b-25)
vaḡā (<i>Ar.</i>)	: 1. Vurma. 2. Savaş. 3. Ses. (129b-26)
vaḡab (<i>Ar.</i>)	: Korkak kimse. <i>anl.</i> racül-i cebān. (129b-26)
vaḡādet (<i>Ar.</i>)	: Alçaklık, zillet. <i>anl.</i> danā ³ et. (130a-1)
vaḡd (<i>Ar.</i>)	: Patlıcan. (130a-2)
vaḡret (<i>Ar.</i>)	: Kızgın taş üstünde pişirilen et. (130a-1)
vaḡset (<i>Far.</i>)	: Bir tür ot. (130b-23)
vāhā (<i>Far.</i>)	: Aşlar. (130b-8)
vaḡāḵat (<i>Ar.</i>)	: 1. Çok kıllı olmak. 2. Kılın çok ve yumuşak olması.
vaḡāmet (<i>Ar.</i>)	: Ağırlık, hazım güçlüğü, sindirim zorluğu. (128b-7)
vaḡaret (<i>Ar.</i>)	: Kızılca bir böcek türü. <i>c.</i> vaḡar. (128a-27)
vāhaṣāmede (<i>Far.</i>)	: Sarhoşholuktan ayılmış, ayık. (130b-9)
vahattī (<i>Ar.</i>)	: Ufak üzüm. (130a-24)
vaḡcī (<i>Far.</i>)	: Hurma çekirdeği. (130b-12)
vaḡdet (<i>Ar.</i>)	: Yalnızlık. (128a-27)
vāhem (<i>Far.</i>)	: 1. Gerdan, boyun. 2. Porsuk. (130b-9)
vāhid (<i>Ar.</i>)	: Bir, tek, biricik. (128a-26)

vaḥīm (Ar.)	: Aşırı sıcak gün. (128b-4)
vaḥīm (Ar.)	: Çirkin, zararlı nesne. (128b-7)
vāhinne (Ar.)	: Zayıf ve kısa kimse. (130a-26)
vaḥīz (Ar.)	: Vurulmuş. anl. maẓrūb. (128b-7)
vaḥl (Ar.)	: 1. Soğuk. 2. Balçık. anl. t̄in-i raḳīḳ. (128b-4)
vaḥş (Ar.)	: 1. Kaçmak. 2. Yaban hayvanı. 3. vuhūş. (128b-1)
vaḥşe (Ar.)	: 1. Korku. 2. Halvet, yalnızlık. 3. Yalnızlık sıkıntısı. (128b-1)
vaḥşīzek (Ar.)	: Horasan tanesi denilen deva. (128b-7)
vaḥtīzek (Ar.)	: Horasan tanesi denilen deva. (128b-5)
vaḥvāḥ (Ar.)	: 1. Semiz kıvamlı kimse. 2. Sert kıvamlı penis. (128b-9)
vaḥy (Ar.)	: 1. İşaret. 2. Peygamberlik. 3. Yazmak, katiblik. 4. İlham. 5. Gizli kelam, söz. 6. vuhy. (128b-4)
vājūne (Far.)	: Baş aşağı. (130b-5)
vāḳ (Ar.)	: 1. Bir kuş türü. 2. Kavak. (127b-26)
vaḳal (Ar.)	: Makal kurusu. (130a-7)
vaḳā^ᶜ (Ar.)	: Cinsel münasebet, cimā ^ᶜ . (130a-7)
vaka^ᶜ (Ar.)	: Yılan ve akrep sokmak. (130a-11)
vaḳā^ᶜ (Ar.)	: 1. Yufka bulut. 2. Taş. 3. Yerin taşlı olmasından ayak incinmek. 4. Cefa, eza. 5. Vurma, darp. ??? (130a-5)
vaḳar (Ar.)	: Sakal. (130a-6)
vaḳaş (Ar.)	: Boyun kısa olması. (130a-7)

vaḳāyet (<i>Ar.</i>)	: Saklamak. (130a-9)
vaḳt (<i>Ar.</i>)	: Zaman. c. evḳāt. (130a-5)
vaḳt (<i>Far.</i>)	: Çağ. anl. zamān-ı mu‘ ayyen. (131a-2)
vaḳūr (<i>Ar.</i>)	: Ağırbaşlı kimse. (130a-7)
vaḳvāk (<i>Ar.</i>)	: 1. Boynu uzun bir su kuşu. 2. Kurbağa. (130a-8)
vakvāk (<i>Ar.</i>)	: Korkak. anl. cebān. (130a-14)
vaḳvāk (<i>Far.</i>)	: Hindistanda yetişen bir ağaç. (130b-7)
vāl (<i>Far.</i>)	: Bir büyük balık. anl. çayāk balığı. (130b-7)
vāleh (<i>Far.</i>)	: Hayranlık duyan, hayrette kalan. (130b-8)
vālidet (<i>Ar.</i>)	: Anne. c. vālidāt. (130a-16)
vāmānde (<i>Far.</i>)	: Yorulmuş kimse. (130b-8)
va‘b (<i>Ar.</i>)	: 1. Ulaştırmak. 2. Toplamak. (129b-22)
va‘d (<i>Ar.</i>)	: Bir işi tehir etmek, ertelemek. (129b-22)
vā‘el (<i>Ar.</i>)	: 1. Kurtulmak. 2. Bir kimseye sığınmak. (127b-24)
vā‘ey (<i>Ar.</i>)	: Vahşi hayvanlar. (127b-25)
vā‘ib (<i>Ar.</i>)	: Utanma, haya etme. (127b-23)
va‘id (<i>Ar.</i>)	: Korkutmak. (129b-22)
va‘k (<i>Ar.</i>)	: Isıtma, humam, humma harareti. (129b-24)
va‘ḳat (<i>Ar.</i>)	: Kötü huylu kişi. (129b-23)
va‘let (<i>Ar.</i>)	: Kuru olan davar pisliği. (127b-24)
va‘lül (<i>Ar.</i>)	: 1. Kurtulmak. 2. Bir kimseye sığınmak. (127b-24)
va‘va‘ (<i>Ar.</i>)	: Tilki. (129b-25)
va‘va‘at (<i>Ar.</i>)	: Kurt, çakal, tilki sesi. (129b-25)

va' va' d (<i>Ar.</i>)	: Zarif, güzel sözlü kimse. (129b-25)
varaḥ (<i>Far.</i>)	: Göz otu. (130b-14)
varaḥ (<i>Ar.</i>)	: Yaprak. c. evrāk. (128b-25)
varaḥu'l-as (<i>Ar.</i>)	: Mersin yaprağı. (129a-2)
vārden (<i>Far.</i>)	: Kabul eden, mümkün olan. (130b-4)
vāre' (<i>Ar.</i>)	: Korkutmak. (127b-23)
vārīn (<i>Far.</i>)	: Dirsek. anl. vāren. (130b-5)
vārnek (<i>Far.</i>)	: anl. sanḥıyār-ı badrenk. (130b-4)
vārva' (<i>Far.</i>)	: Geçirmek. (130b-5)
varyān (<i>Far.</i>)	: Rezene. (130b-4)
vaşab (<i>Ar.</i>)	: Ağrı ve hastalığın devamlı olması. anl. devāmü'l-vec' ve'l-maraž. c. evşāb. (129b-1)
vaşaf (<i>Ar.</i>)	: Nişan vermek, iz bırakmak. (129b-4)
vasaḥ (<i>Ar.</i>)	: Hububat ölçेği. c. evsaḥ. (129a-17)
vaşal (<i>Ar.</i>)	: Ulaşmak. (129b-6)
vaşa' ata (<i>Ar.</i>)	: 1. Uşfur kuşundan küçük bir kuş. 2. Kaz. c. vasa'. (129b-3)
vasaṭ (<i>Ar.</i>)	: Orta. c. evāsıṭ. (129a-16)
vasaṭıyye (<i>Ar.</i>)	: Orta parmak. (129a-24)
vāse (<i>Far.</i>)	: Pervane. (130b-6)
vāsılat (<i>Ar.</i>)	: Başkalarının saçını kullanan kadın. (129b-7)
vaşīd (<i>Ar.</i>)	: Birbirine yakın otlar. (129b-2)

vaşif (Ar.)	: 1. Hizmetkâr, hâdim. 2. Ergenliğe girmemiş kimse. c. vaşfâ. (129b-4)
vâşin (Ar.)	: Daim ve sabit nesne. anl. vâten. (128a-16)
vaşt (Ar.)	: Soğuk. anl. berd. (128b-2)
vaşâk (Ar.)	: 1. Acele etmek. 2. Acele. 3. Sûrat. (129a-26)
vaşak (Ar.)	: Vaşak. (129a-26)
vaşâk (Far.)	: Vaşak. (130b-27)
vaşat (Ar.)	: Kırmak. anl. kesr. (129a-26)
vâşe (Far.)	: Atmaca, kara kuş. (130b-6)
vaşül (Ar.)	: Tâkat. (129a-27)
vâten (Ar.)	: Yerinde daim ve sabit olan nesne. (128a-13)
vaţaf (Ar.)	: 1. Kaşın fazla kıllı olması. 2. Kirpiğin çok ve sık olması. (129b-15)
vaţam (Ar.)	: Ayrık otuna benzer bir ot. (129b-17)
vaţâ' (Ar.)	: Basmak. (129b-13)
vaţas (Ar.)	: 1. Karıştırmak. 2. Kırmak. anl. kesr. 3. Sumak otu. (129b-14)
vaţbâ' (Ar.)	: Memesi büyük olan kadın. anl. aţimetü's-şedy. (129b-13)
vaţis (Ar.)	: Parlama, ışıldama. (129b-15)
vaţūţa (Ar.)	: Gözün zor görmesi. (129b-17)
vaţvâţ (Ar.)	: Yarasa. (129b-13)
vaţvâţ (Ar.)	: 1. Koruk. 2. Zayıf kişi. 3. Kırlangıç kuşu. (129b-16)

vāye (<i>Far.</i>)	: 1. Hisse, nasip. 2. Haz, zevk. 3. Lezzet. (130b-10)
vāyjek (<i>Far.</i>)	: Kıvılcım. (130b-10)
vayşel (<i>Far.</i>)	: Kurdeşen hastalığı. (131a-6)
vazāb (<i>Ar.</i>)	: Devamlılık. (129b-17)
vazam (<i>Ar.</i>)	: Kökü siyah olup içi beyaz olan bir ot. (129b-20)
vaza`u (<i>Ar.</i>)	: Abdest suyu. (129b-12)
vāzenc (<i>Far.</i>)	: Sıcaklık. (130b-6)
vāziḥa (<i>Ar.</i>)	: Açıkça belli olan dış. (129b-8)
vazīf (<i>Ar.</i>)	: Baldır kemiği. c. uzfe. (129b-20)
vazīfe (<i>Ar.</i>)	: 1. Bir kişinin yapmaya mevbur olduğu iş. 2. ādet, huy. (129b-19)
vazʿ (<i>Ar.</i>)	: 1. Bırakmak. 2. Doğurmak. c. evzāʿ. (129b-8)
vazūḥ (<i>Ar.</i>)	: Belli, açık meydanda olan nesne. (129b-8)
vebā (<i>Far.</i>)	: Veba, bulaşıcı bir hastalık. (130b-11)
vebāgat (<i>Ar.</i>)	: Oturak yeri, makad. anl. dübür. (128a-7)
vebaḳ (<i>Ar.</i>)	: Helak olmak. (128a-8)
vebāl (<i>Ar.</i>)	: 1. Zarar, ziyan. 2. Yaramazlık, kötülük. (128a-2)
vebāʾ (<i>Ar.</i>)	: Veba, taun. c. evbāʾ, evbiye. (127b-27)
vebaṭ ve'l-vebūṭ (<i>Ar.</i>)	: Zayıflık. (128a-6)
vebe (<i>Ar.</i>)	: Akıllılık, zeyreklik. anl. fitnat. (128a-9)
veber (<i>Ar.</i>)	: 1. Beyaz tavşan. Ada tavşanı. 2. Kürk. (128a-3)
vebeyyet (<i>Ar.</i>)	: Bela, sıkıntı, zahmet. anl. beliyye. (128a-9)
vebīl (<i>Ar.</i>)	: Ot. anl. gelā. (128a-8)

vebiş (<i>Ar.</i>)	: Tırnak üzerinde olan beyazlık. c. evbāş. (128a-5)
v Bret (<i>Ar.</i>)	: Kediden küçük sarı bir hayvan. c. veber, vebār. (128a-4)
vebūḳ (<i>Ar.</i>)	: Helak olmak. (128a-8)
vebz (<i>Ar.</i>)	: Sevinç, neşe. (128a-6)
vec (<i>Far.</i>)	: Bir çeşit ot. (130b-11)
veca^ʿ (<i>Ar.</i>)	: Hastalık, ağrı. c. vicā ^ʿ . (128a-19)
veca^ʿ u'l-enşīn (<i>Ar.</i>)	: Hayaların ağrısı. (128a-22)
veca^ʿ u'l-esnān (<i>Ar.</i>)	: Diş ağrısı. (128a-23)
veca^ʿ u'l-ḳaẓīb (<i>Ar.</i>)	: Penis ağrısı. (128a-22)
veca^ʿ u'l-kebed (<i>Ar.</i>)	: Ciğer ağrısı. (128a-21)
veca^ʿ u'l-kebe (<i>Ar.</i>)	: Böbrek ağrısı. (128a-22)
veca^ʿ u'l-meşāne (<i>Ar.</i>)	: Kavuk, mesane ağrısı. (128a-21)
veca^ʿ u'l-mi^ʿ de (<i>Ar.</i>)	: Mide ağrısı. (128a-20)
veca^ʿ u'l-üzñ (<i>Ar.</i>)	: Kulak ağrısı. (128a-23)
veca^ʿ u't-tihāl (<i>Ar.</i>)	: Dalak ağrısı. (128a-21)
veca^ʿ u'z-zahr (<i>Ar.</i>)	: Sırt ağrısı. (128a-23)
vecc (<i>Ar.</i>)	: Karın ağrısını iyi etmek için kullanılan bir kök, andız. (128a-16)
veceb (<i>Far.</i>)	: Ak kuyruklu bir çeşit güvercin. (130b-12)
veced (<i>Ar.</i>)	: 1. Akli gitmek. 2. Gamlı, kaygılı olmak. 3. Muhabbetin, sevginin üstün gelmesi. (128a-18)
vecef (<i>Ar.</i>)	: Korkutucu, zulmeden. anl. ḥā'if. (128a-24)

vech (Ar.)	: Yüz. c. vucūh, evceh. (128a-24)
vecīh (Ar.)	: Yüzlü, merhametli kişi. (128a-25)
vecūm (Ar.)	: Gamlı kederli olmak. (128a-24)
vecūr (Ar.)	: İlaç için ağza konulan nesne. (128a-19)
vedaḥ (Ar.)	: Yaş roka. (128b-16)
vedec (Ar.)	: 1. İslah etmek. 2. Şahdamar. c. evdāc. (128b-12)
vedev' u'ş-şevkü'l-baḥrī (Ar.)	: Kara diken, deniz kirpisi. (128b-16)
vedīc (Ar.)	: Rezene otu. (128b-13)
vedīk (Ar.)	: Yağlı, semiz nesne. (128b-15)
vedka (Ar.)	: Gözde olan kızıl noktalar. c. vedek. (128b-15)
ved' (Ar.)	: 1. Terk eylemek. 2. Kesmek. (128b-13)
ved' at (Ar.)	: Atların yular ve kuşaklarına dikilen yılan başı denilen akça boncuk. c. veda', ved' āt. (128b-13)
vedy' (Ar.)	: Sidikten çıkan akça su. (128b-11)
vefā' (Ar.)	: Ahdinde, sözünde durmak. (130a-2)
vefāt (Ar.)	: Ölüm. anl. mevt. (130a-3)
vefret (Ar.)	: Çokluk. anl. keşret. (130a-4)
vegmeşek (Far.)	: Sakızlık ağacı. anl. çedene. (131a-3)
vehel (Ar.)	: 1. Korkmak. 2. Hata yapmak. 3. Unutmak. (130a-25)
vehfü (Ar.)	: 1. Çoğalmak. 2. Uzamak. 3. Ot büyüyüp yapraklanmak. (130a-25)
vehif (Ar.)	: 1. Çoğalmak. 2. Uzamak. 3. Ot büyüyüp yapraklanmak. (130a-25)

vehye (Ar.)	: 1. Katı, sert nesne. 2. Def etmek, uzaklaştırmak. (130a-24)
vej (Far.)	: Eğir kökü. anl. vec. (130b-23)
vejaḥ (Far.)	: Göz otu. (130b-23)
veka' (Ar.)	: Ayak parmaklarının baş parmağını şehadet parmağına yönlendirmek, üstüne koymak. (130a-12)
vekdet (Ar.)	: Gitmek. anl. zehāb. (130a-11)
vekec (Ar.)	: Ulaşmak. anl. vaşl. (130a-11)
vekek (Far.)	: Böbrek. anl. gerde, kelye. (131a-3)
vekel (Ar.)	: Zayıf erkek. (130a-13)
vekt (Ar.)	: 1. Gözün karasına ak düşmek. 2. Nokta. 3. Eser. 4. Karartı, karaltı. (130a-10)
velād (Far.)	: Bir tür kumaş. (131a-4)
velās (Ar.)	: Kurt. anl. zi' b. (130a-16)
vele (Ar.)	: Akli başından gitmek. (130a-19)
veleb (Ar.)	: Yabani semiz otu. (130a-19)
veled (Ar.)	: Çocuk. c. evlād. (130a-15)
ve'l-fikrū ve fikret (Ar.)	: 1. İyice, atıfıca düşünmek. 2. Muhtaçlık, ihtiyaç. (94b-11)
velīd (Ar.)	: Çocuklar. (130a-16)
velīme (Ar.)	: Düğün, sünnet gibi şenlik günlerinde yenilen yemek. (130a-17)
velī' (Ar.)	: Hurma kabuğu içinde belli olan. (130a-20)

velūd (<i>Ar.</i>)	: Doğurgan kadın. (130a-15)
venecheh (<i>Ar.</i>)	: Yaprığı kişniş yaprağına benzer bir ot. (130a-23)
venenk (<i>Far.</i>)	: Üzüm salkımının ucu. (131a-5)
venevmānev (<i>Ar.</i>)	: Yeni dünya ağacı. (130a-22)
venī (<i>Ar.</i>)	: Ümitsizlik, gevşeklik, yeis, zaaf. (130a-21)
venīje (<i>Far.</i>)	: Günlük, kendir. (131a-6)
vensā (<i>Far.</i>)	: 1. Erkek kumru. 2. İşte zahmet çekmek (131a-4)
venşemek	: Menengiç yemişi. (131a-5)
venyet (<i>Ar.</i>)	: Gevşeklik, ümitsizlik, zaafiyet. (130a-22)
ve‘a’ (<i>Ar.</i>)	: Nesne koyulup saklanan kap. (129b-21)
ve’id (<i>Ar.</i>)	: Ses, seda. anl. şavt. (127b-23)
verāj (<i>Far.</i>)	: Büyük domuz. (130b-12)
vera‘ (<i>Ar.</i>)	: Kötü işlerden sakınmak. anl. ‘afte. (128b-23)
vercā (<i>Ber.</i>)	: Kermete. anl. kermetü'l-beyzā, fāşirā. (128b-27)
verd (<i>Ar.</i>)	: 1. Gül. 2. Her türlü çiçek. Çok yapraklı nesne. anl. verdü'l-meşā‘ if. (128b-20)
verde (<i>Far.</i>)	: Kaya güvercini. (130b-14)
verdü'l-ḥımār (<i>Ar.</i>)	: 1. Eşek gülü. 2. Hatmi türü. (128b-21)
verec (<i>Far.</i>)	: Anar kökü. (130b-13)
verek (<i>Far.</i>)	: Kertenkele. (130b-21)
verek (<i>Far.</i>)	: Oturacak yeri, kış. (130b-18)
verem (<i>Ar.</i>)	: Şişmek. c. evrām. (129a-3)
verem (<i>Far.</i>)	: Şiş olan yer. (130b-22)

verem-i bārid fi'l-kelī (<i>Ar.</i>)	: Böbrekteki soğuk şiş. (129a-5)
verem-i hārru'l-kelī (<i>Ar.</i>)	: Böbrekte ortaya çıkan sıcak şiş. (129a-4)
verem-i şalb fi'l-kebed (<i>Ar.</i>)	: Ciğerde, yürekte şiş olması. (129a-4)
verem-i şalb fi'l-mi' de (<i>Ar.</i>)	: Midenin şiş olması. (129a-3)
verem-i şalb fi'r-raḥm ve seratān (<i>Ar.</i>)	: 1. Rahimdeki sert şiş. 2. Seratān denilen yengeç ayakları gibi şiş. (129a-6)
veremü'l-meşāne (<i>Ar.</i>)	: Kavuktaki, mesanedeki sıcak şiş, kan ile safranın karışık olması. (129a-5)
veremü's-şedī (<i>Ar.</i>)	: 1. Memedeki kötü şiş. 2. Çıbanlardan yara ve irin olmak. (129a-8)
veremü't-ṭaḥāl ve za' fuhū (<i>Ar.</i>)	: Dalak şişi, rahatsızlığı. (129a-7)
vereş (<i>Ar.</i>)	: Kalp ağrısı. anl. veca ^c fi'l-baṭn. (128b-26)
vergā (<i>Far.</i>)	: Yırtıcı bir güvercin. (130b-19)
vergāgūc (<i>Far.</i>)	: Kırık parmak. (130b-21)
vergāh (<i>Far.</i>)	: Tarlada buğday aralarında biten anasona benzer siyah, acı tohum. (130b-19)
verġan (<i>Far.</i>)	: Azada yumru olup çıkan çıban. (130b-17)
verġān (<i>Far.</i>)	: Ur. (130b-16)
vergūş (<i>Far.</i>)	: Kulak salkımı. (130b-21)
verhemīn (<i>Far.</i>)	: Arpa ve buğday karışımıyla pişen ekmek. (130b-22)
veri māhī (<i>Ar.</i>)	: anl. saḡankūr. (129a-2)
verīd (<i>Ar.</i>)	: Boyun damarı, şahdamar. (128b-21)
veridü (<i>Ar.</i>)	: Her gün tutan ısıtma. (128b-26)

verl (<i>Ar.</i>)	: Kelere benzeyen ancak ondan daha büyük bir hayvan. c. verlān, evrāl. (129a-1)
vermāndegī (<i>Far.</i>)	: Hazımsızlıktan kaynaklanan kalp ağrısı. (130b-22)
vers (<i>Ar.</i>)	: Güzel kokulu sarı bir ot. anl. Yemen za‘ferānı. (128b-22)
vers (<i>Far.</i>)	: Sarı gül. (130b-15)
verşān (<i>Ar.</i>)	: Kumru. (128b-27)
verşān (<i>Far.</i>)	: Yabani bölgelerde bulunan bir çeşit güvercin. (130b-16)
verşen (<i>Far.</i>)	: Kumru. (130b-15)
vertāc (<i>Far.</i>)	: Ebegümece. anl. ḥabāzī. (130b-12)
vertīc (<i>Far.</i>)	: Bildircin. (130b-13)
verziş (<i>Far.</i>)	: Bir şeyi ādet edinmek. (130b-14)
vesaḥ (<i>Far.</i>)	: Çürük. (130b-25)
vesc (<i>Ar.</i>)	: 1. Uşak zamkı. anl. vesḥu'l-kevāyir. 2. Pire sidiği. (129a-23)
veseḥ (<i>Ar.</i>)	: 1. Kir. 2. Tortu. (129a-21)
veşem (<i>Ar.</i>)	: 1. Dövmek. anl. daḳḳ. 2. Kırmak. (128a-15)
vesen (<i>Ar.</i>)	: Hafif uyku. (129a-20)
vesen (<i>Far.</i>)	: Hafif, ağır olmayan uyku. anl. ḥāb-ı sebūk. (130b-26)
vesīc (<i>Ar.</i>)	: Kokusu limona benzer taşlar arasında yetişen bir ot. (129a-23)

veṣīk (<i>Ar.</i>)	: 1. Sağlam nesne. 2. Belge, vesika. c. veṣāyīk. (128a-14)
veṣīkat (<i>Ar.</i>)	: 1. Sağlam nesne. 2. Belge, vesika. c. veṣāyīk. (128a-14)
veṣīlet (<i>Ar.</i>)	: Vesile, vasıta. (129a-18)
veṣīm (<i>Ar.</i>)	: Güzel yüz. (129a-19)
veṣīm (<i>Ar.</i>)	: Toplanıp birbiri üstüne yığılmış. (128a-15)
veṣīret (<i>Ar.</i>)	: 1. Yumuşak döşek. 2. Şişman kadın. (128a-14)
vesme (<i>Far.</i>)	: Rastık. (130b-26)
vesnān (<i>Ar.</i>)	: Hafif uyku. (129a-20)
vestan (<i>Far.</i>)	: Sirtüstü uzanmış kimse. (130b-24)
vestan (<i>Far.</i>)	: 1. Hafif uyku. 2. Uykulayan kimse. 3. Gözlerden uyku almış kimse. (130b-27)
vesterek (<i>Far.</i>)	: 1. İt burnu. 2. Yaban hatmisi. (130b-25)
vesterenk (<i>Far.</i>)	: 1. İt burnu. 2. Yaban hatmisi. (130b-25)
vesvās (<i>Ar.</i>)	: Vesvese, kuruntu. (129a-21)
vesvās (<i>Far.</i>)	: Kötü düşünce. (130b-27)
veṣāhic (<i>Ar.</i>)	: Kulak damarı. (129a-25)
veṣāṣ (<i>Ar.</i>)	: Perişan, tutkun, āşık olan kimse. (129a-27)
veṣeh (<i>Far.</i>)	: Vaşak denilen zamk. (131a-1)
vetā'at (<i>Ar.</i>)	: Dübür, oturak yeri. (128a-13)
veteng (<i>Far.</i>)	: Üzüm salkımı. (130b-11)
veter (<i>Ar.</i>)	: 1. Terk etmek. 2. Talep etmek, istemek. (128a-10)

veter (Ar.)	: Burun delikleri arasındaki perde. anl. hiçâb-ı mabeynü'l-münhareyn. (128a-12)
vetîn (Ar.)	: Kalp damarı. c. veten. (128a-13)
veyn (Ar.)	: Kara üzüm. (130b-1)
veyser (Ar.)	: Beyaz gül. anl. verd-i ebyaz. (130b-1)
veyşe (Far.)	: Sarmaşık. (131a-7)
vezāğa (Far.)	: Kurbağa. (130b-23)
vezağat (Ar.)	: Kertenkele. c. vezağ, evzāğ, vezeğât. (129a-12)
vezāret (Ar.)	: 1. Yardım etmek. 2. Kuvvet vermek. (129a-12)
vezek (Far.)	: Kurbağa. anl. vezağ (130b-24)
vezīlet (Ar.)	: Gümüş parçası. anl. kıt' atun mine'l-fızza. (128b-18)
vezn (Ar.)	: 1. Tartmak. 2. Miktar. c. evzān. (129a-14)
vez' (Ar.)	: 1. Hakaret etmek. 2. Men etmek. (128b-17)
vezt (Ar.)	: Bir kere yemek. (129a-14)
vezvāz (Ar.)	: Hafif, zarif kimse. (129a-14)
vezzyet (Ar.)	: 1. Ayıp. 2. Soğuk. anl. berd. (128b-18)
vichet (Ar.)	: Yön, taraf. (128a-25)
vifāk (Ar.)	: 1. Uygun olmak. 2. Rast gelmek. 3. Karşılıklı anlaşmak. (130a-4)
vīhak (Far.)	: Halis, saf. (131a-11)
vījegī (Far.)	: Saflık, arılık. (131a-10)
vijeh (Far.)	: Hālis, sāfi. anl. nāb. (131a-10)

vikālet (<i>Ar.</i>)	: 1. Saklamak. 2. Bırakmak, teslim etmek. (130a-14)
vīle (<i>Far.</i>)	: Feryat, figan etmek. (131a-11)
vi‘āṭat (<i>Ar.</i>)	: Sarı gül. c. va‘āṭ. (129b-23)
virg (<i>Ar.</i>)	: Uyluk üstü kemiği. c. evrāk. (128b-25)
vīrī (<i>Far.</i>)	: Cüzzam. (131a-9)
viṣāk (<i>Far.</i>)	: Ev. (131a-8)
visāret (<i>Ar.</i>)	: 1. Dayanacak nesne. 2. Yaslanacak nesne, yastık. c. vesāyid, vesed. (129a-15)
vīse (<i>Far.</i>)	: İyi. (131a-10)
visiteme (<i>Ar.</i>)	: Çivit yaprağı. (129a-20)
vistār (<i>Far.</i>)	: Çok. anl. bisyār. (131a-8)
vīṣe (<i>Far.</i>)	: Sarmaşık. anl. vīje. (131a-10)
vitṛ (<i>Ar.</i>)	: 1. Tek, yalnız. 2. Eskimek. 3. Kızdırmak, öfkelenmek. c. evtār. (128a-11)
viyer (<i>Far.</i>)	: Akıl. (131a-8)
vizer (<i>Ar.</i>)	: Ağırılık. anl. ṣaql. (129a-9)
vizīr (<i>Ar.</i>)	: 1. Büken çiçeği. 2. Halkın sığınağı. 3. Yardımcı. c. vezrā. (129a-10)
vizre (<i>Ar.</i>)	: Et parçası. anl. kıṭ‘atun mine'l-laḥm. c. vezer. (128b-17)
vucūb (<i>Ar.</i>)	: 1. Muztarip olmak. 2. Düşmek. 3. Sabit olmak. 4. Lazım olmak. 5. Kaybolmak. (128a-17)

vuḥūfet (Ar.)	: 1. Çok kıllı olmak. 2. Kılın çok ve yumuşak olması.(128b-3)
vuḥūmet (Ar.)	: Ağırılık, hazım güçlüğü, sindirim zorluğu. (128b-8)
vuḳıyye (Far.)	: Bir ölçü birimi. (131a-2)
vuʿl (Ar.)	: Dağ keçisi. c. vuʿül. (129b-24)
vusʿ (Ar.)	: 1. Kudret, tākat. 2. Bolluk. (129a-17)
vuşşak (Far.)	: Hıyar şeklinde bir otun zamkı. (131a-12)
vużʿ (Ar.)	: Kadının hayızdan sonra hamile olması. (129b-9)
vużūb (Ar.)	: 1. Devamlı bir işle meşguliyet. 2. Devamlılık. (129b-18)
vużūʾ (Ar.)	: 1. Temizlik, paklık. 2. Abdest almak. 3. El yıkamak. (129b-11)
vüdd (Ar.)	: Dostluk etmek. (128b-10)
vürdek (Ar.)	: Yan yatmak. (128b-27)
vüsūv (Far.)	: 1. Dayanmak. anl. nesv. 2. Ağız çevresi. (131a-12)
vüşek (Far.)	: Eşek. anl. ḥimār, ḥar. (131a-12)
vüznās (Far.)	: 1.Gafil. 2. Ahmak. (131a-11)
yā (Ar.)	: 1. Harf-i nida, harf-i terdid, harf-i itk. 2. Ev. (134a-1)
yāb (Far.)	: anl. şūret-i yegār. (134a-2)
yabāb (Far.)	: Harap, bozuk, çürük. (134a-7)
yābānī (Far.)	: Vahşi. (134a-3)

yāfūc (<i>Ar.</i>)	: Çocukların başını bağladığı yer. c. levāfic. (133b-10)
yağar (<i>Far.</i>)	: 1. Yahni. 2. Erteye konmuş nesne. (134a-9)
yağmizā (<i>Ar.</i>)	: Raybās denilen ot, aşhun denilen ekşi ot. (133b-8)
yaḥzaḥ (<i>Ar.</i>)	: Büyük kereviz. (133a-17)
yākene (<i>Far.</i>)	: Yakut taşı. (134a-6)
yaḳīn (<i>Ar.</i>)	: 1. Kalp çarpması. 2. Bir nesnenin hakikati. (133b-15)
yaḳīn (<i>Ar.</i>)	: 1. Kabak otu. 2. Kavun, karpuz, hıyar vs. bunlara benzer meyve sebzeler. 3. Kabak. (133b-13)
yaḳtu (<i>Ar.</i>)	: Uyanık kimse. c. eyḳāz. (133b-15)
yāḳūt (<i>Ar.</i>)	: Yakut taşı. (133b-12)
yāḳūt (<i>Far.</i>)	: Yakut taşı. (134a-5)
yāḳutī (<i>Ar.</i>)	: Kızıl üzüm. (133b-13)
yāḳutī (<i>Ar.</i>)	: Kızıl üzüm. (133b-13)
yāl (<i>Far.</i>)	: 1. Pazu. 2. Boyun, gerdan. (134a-6)
yalak (<i>Ar.</i>)	: Her nesnenin akı. (133b-17)
yalancūc (<i>Ar.</i>)	: Öd ağacı. (133b-19)
yalancūc (<i>Far.</i>)	: Öd ağacı. (134a-14)
yalgaz (<i>Far.</i>)	: Köknar ağacı. (134a-13)
yāluğ (<i>Far.</i>)	: Kadeh yapımında kullanılan sığır boynuzu. (134a-6)
yālūye (<i>Far.</i>)	: Kırlangıç, yalve kuşu. (134a-7)
yalvelik (<i>Far.</i>)	: Öd ağacı. (134a-14)

yāmūr (<i>Ar.</i>)	: Yağmurca denilen geyik. (133b-3)
ya' gūr (<i>Ar.</i>)	: Vahşi sığırın yavrusu. ç. ya' āgīr. (133b-5)
ya' kūb (<i>Ar.</i>)	: Keklik kuşunun erkeği. (133b-6)
ya' kūb (<i>Far.</i>)	: Erkek keklik. (134a-11)
ya' mūr (<i>Ar.</i>)	: Darp. (133b-6)
ya' sūb (<i>Ar.</i>)	: 1. Erkek arı. 2. Arı beyi. (133b-3)
yāra (<i>Far.</i>)	: Şalgam. (134a-4)
yaraḳān (<i>Ar.</i>)	: Sarılık hastalığı. (133a-18)
yarāmī' (<i>Ar.</i>)	: Tilki kuyruğu. (133a-19)
yārāye (<i>Far.</i>)	: Şalgam. (134a-3)
yāsemīn (<i>Ar.</i>)	: Yasemin. (133a-25)
yāsemin (<i>Far.</i>)	: Yasemin çiçeği. (134a-4)
yāveh (<i>Far.</i>)	: 1. Yarı edilmiş. 2. Kaybolmuş. (134a-7)
yaz' and (<i>Far.</i>)	: Kayalık yerlerde yetişen ve boyasından yararlanan bir çeşit bitki, tetiri. (134a-10)
yebrūc (<i>Ar.</i>)	: Karvaran otu. (134a-8)
yebrūhu's-šanem (<i>Ar.</i>)	: anl. ' abdü's-selām, sirācü'l-kaṭrab. (133a-16)
yebūc (<i>Far.</i>)	: Bir ağaç türü. (134a-8)
yeftec (<i>Far.</i>)	: 1. Bir tür büyük kara yılan. 2. Sevgilinin saçı. (134a-12)
yeftenec (<i>Ar.</i>)	: Kara, büyük bir yılan. (133b-9)
yegāne (<i>Far.</i>)	: 1. Benzersiz. 2. Yalnız. anl. ferīd. (134a-19)
yegānegī (<i>Far.</i>)	: 1. Birlik. 2. Yalnızlık. (134a-19)

yehe (<i>Far.</i>)	: 1. İşaret, alamet. 2. Sahiplik. (134b-3)
yehre (<i>Far.</i>)	: 1. İşaret, alamet. 2. Sahiplik. (134b-3)
yek (<i>Far.</i>)	: Bir. (134a-19)
yekbā (<i>Far.</i>)	: Sirke. (134a-20)
yekbār (<i>Far.</i>)	: Bir kere. (134a-20)
yekbāregī (<i>Far.</i>)	: Bir defa, bir kez. (134a-20)
yekdāne (<i>Far.</i>)	: İpliğe dizilmiş bir veya altı tane inci. (134a-20)
yekī (<i>Far.</i>)	: Birlik, birisi, birisin. (134a-21)
yeksān (<i>Far.</i>)	: 1. Bir yana. 2. Beraber. 3. Bir düziye. 4. Dümdüz. (134a-22)
yekser (<i>Far.</i>)	: Bir kezden, bir uğurdan. (134a-22)
yekşem (<i>Far.</i>)	: Bir gözlü. anl. a ^c var. (134a-21)
yelel (<i>Ar.</i>)	: 1. Yukarı dişlerin kısa olması. 2. Yukarı dişlerin ağız içine meyilli olması. (133b-17)
yelel (<i>Far.</i>)	: Ön dişlerin kısacık olmaması. (134a-13)
yelem (<i>Ar.</i>)	: Yemişi olmayan sert bir ağaç türü. (133b-19)
yemāme (<i>Far.</i>)	: 1. Mavi gözlü bir cariyeye. 2. Güvercin. (134a-14)
yemāmet (<i>Ar.</i>)	: Güvercin. anl. kıv. c. yemām. (133b-21)
yemhavār (<i>Far.</i>)	: İt sineği. (134a-17)
yemhūd (<i>Ar.</i>)	: 1. Uzun arı. 2. İt sineği. anl. zübābü'l-kelb. (133b-20)
yemīn (<i>Ar.</i>)	: Sağ taraf. anl. uḡt-i yesār, yümñī, eymen. (133-22)
yemm (<i>Ar.</i>)	: Deniz. anl. baḡr. (133b-20)

yemūd (<i>Ar.</i>)	: Yumuşak. (133b-20)
yenbūʿ (<i>Ar.</i>)	: Kedi yavrusu. (133b-24)
yenbūş (<i>Ar.</i>)	: Dikenli keçi boynuzu. (133b-23)
yenbūt (<i>Ar.</i>)	: Deniz. (133b-23)
yendū (<i>Far.</i>)	: Işık, aydınlık, ziya, şule. (134a-18)
yenḥūb (<i>Ar.</i>)	: Korkak kişi. (133b-24)
yenmet (<i>Ar.</i>)	: Bir tür ot. (133b-25)
yenmet (<i>Ar.</i>)	: Akça otu. (133b-23)
yentūn (<i>Far.</i>)	: Durbaş denilen ot. (134a-17)
yerāʿ (<i>Ar.</i>)	: Kamış. anl. kasab (133a-19)
yerāʿ a (<i>Ar.</i>)	: Küçük bir kuş. (133a-20)
yerbūʿ (<i>Ar.</i>)	: Arap tavşanı. (133a-20)
yerkaʿ (<i>Ar.</i>)	: Şiddetli açlık. (133a-21)
yermaʿ (<i>Ar.</i>)	: Alçı taşı. c. yarāmiʿ. (133a-21)
yerūk (<i>Ar.</i>)	: Ağu. anl. semm. (133a-21)
yesār (<i>Ar.</i>)	: Sol taraf. anl. uḡt-i yemīn, yesrī, eyser. (133a-23)
yesteʿ ūd (<i>Ar.</i>)	: Misvak elde edilen ağaç. (133a-22)
yeşek (<i>Far.</i>)	: Neşter ucu. (134a-11)
yeşterem (<i>Far.</i>)	: Kurdeşen. (134a-10)
yeşterem (<i>Far.</i>)	: Kurdeşen. (134a-23)
yetūʿ āt (<i>Ar.</i>)	: Sütleğen çeşidi. (133a-17)
yevm (<i>Ar.</i>)	: 1. Gündüz. 2. Vakit. (133b-25)
yıkak (<i>Ar.</i>)	: Sert nesne, cisim. (133b-11)

yūber (<i>Far.</i>)	: 1. İşaret, alamet. 2. Sahiplik (134a-25)
yufterem (<i>Far.</i>)	: Ciltte çeşitli sebeplerle oluşan kaşıntılı döküntü, ürtiker, kurdeşen. (134a-23))
yūgān (<i>Far.</i>)	: Ana rahmi, oğlan yatağı, döl yatağı. anl. zehdān. (134b-3)
yulyūs (<i>Far.</i>)	: Orta yaz ayı. (134b-5)
yunān (<i>Far.</i>)	: 1. Memleket adı. 2. Millet adı. (134b-1)
yunçe (<i>Far.</i>)	: Dolu. (134a-9)
yurnā^c (<i>Ar.</i>)	: Kına. (133a-20)
yuscāt (<i>Ar.</i>)	: Yeşil şal. c. asāc. (133a-25)
yūsere (<i>Far.</i>)	: 1. İşaret, alamet. 2. Sahiplik. (134a-24)
yusrū^c (<i>Ar.</i>)	: 1. Ot arasında olan kızılca bir böcek. 2. Kum içinde olan bir kurtçuk. (133a-23)
yūsuf (<i>Far.</i>)ğ	: Hazret-i Yakub aleyhisselamın oğlu. (134b-6)
yuve (<i>Far.</i>)	: Atmaca cinsinden, muymul da denilen yırtıcı bir kuş. anl. yeml. (134b-2)
yuvgān (<i>Far.</i>)	: Ana rahmi, oğlan yatağı, döl yatağı. (134a-26)
yūye (<i>Far.</i>)	: 1. İşaret, alamet. 2. Sahiplik. (134b-3)
yuynūs (<i>Far.</i>)	: İlk yaz ayı. (134b-4)
yūz (<i>Far.</i>)	: 1. Pars. anl. fehd. 2. Esnemek. 3. Sıçramak. (134a-25)
yümn (<i>Ar.</i>)	: Bereket. (133b-21)
yümn (<i>Far.</i>)	: Mübarek. (134a-24)

ẓabb (<i>Ar.</i>)	: Su içmeyen hayvan, keler. c. ẓabāb, azvāb. 2. Yaraya merhem sürmek. 3. Akmak. 4. Baldıran otu. anl. şūkerān. (77a-27)
ẓabel (<i>Far.</i>)	: Deniz kaplumbağasının arka kemiği. (54a-18)
ẓab^ç (<i>Ar.</i>)	: Sırtlan. c. azbā ^ç . (77b-4)
ẓab^ç (<i>Far.</i>)	: Sırtlan. (79a-3)
ẓābr (<i>Ar.</i>)	: Yaban havucu. (77b-5)
ẓabrāk (<i>Ar.</i>)	: Yoğun ve etli olmak. (77b-3)
ẓaby (<i>Ar.</i>)	: āhu, geyik. (82b-2)
ẓaby (<i>Ar.</i>)	: Geyik. c. ẓabā, ẓab. (82a-1)
ẓabyān (<i>Ar.</i>)	: Ağaç. (82a-2)
ẓabyet (<i>Ar.</i>)	: 1. Dişi geyik. c. ẓabyāt. 2. Dişi tenasül aleti, ferc. (82a-1)
zāc (<i>Ar.</i>)	: Zāc, demirsülfat. (59a-18)
zāc (<i>Far.</i>)	: 1. Loğusa kadın. 2. Kara boya. (61a-3)
ẓacāc (<i>Ar.</i>)	: Bir ağaç zamk1. (77b-10)
zāc-1 kibrīsī (<i>Far.</i>)	: Bir karışım türü. (61a-4)
ẓaciret (<i>Ar.</i>)	: 1. Gamlı. 2. Gönlü dar kimse. (77b-8)
ẓacm (<i>Ar.</i>)	: 1. Eğrilik. 2. Burnun bir yana eğilmesi. (77b-8)
ẓac^ç (<i>Ar.</i>)	: Dört dalı olan bir ağaç türü. (77b-9)
ẓacr (<i>Ar.</i>)	: 1. Darlık. 2. Kalp ağrısı, sıkıntısı. (77b-7)
ẓacrat (<i>Ar.</i>)	: 1. Darlık. 2. Kalp ağrısı, sıkıntısı. (77b-7)
ẓacūr (<i>Ar.</i>)	: 1. Gamlı. 2. Gönlü dar kimse. (77b-8)

zadd (<i>Ar.</i>)	: Doldurmak. (77b-14)
zadid (<i>Ar.</i>)	: Muhalif, aykırı, düşman. c. azdād. (77b-16)
zafābīs (<i>Ar.</i>)	: Küçük hıyar. (78a-27)
zafan (<i>Ar.</i>)	: 1. Kısa boylu kimse. 2. Semiz, ahmak kimse. (78a-26)
zafāyirü'l-cinn (<i>Ar.</i>)	: Baldırı kara. (78a-27)
zāfe (<i>Far.</i>)	: Deve tabanı otu. (61a-7)
zafer (<i>Ar.</i>)	: Galip olmak. (82a-8)
zafes (<i>Ar.</i>)	: Birbirine karışmak. (78a-19)
zāfīni-i iskenderānī (<i>Far.</i>)	: Bir bitki türü, her dem taze. anl. dellüce ot köki, iskenderānī tehnaī, ḥāmādāfenī, zāfnī-i arz. (54a-10)
zafit (<i>Ar.</i>)	: Akli, fikri zayıf olan kişi. (78a-25)
zafizak (<i>Ar.</i>)	: Hünnap. (60a-15)
zafn (<i>Ar.</i>)	: Ayakla tekme vurmak, atmak. anl. remy. (78a-26)
zāfnā (<i>Far.</i>)	: Bir bitki türü, her dem taze. anl. dellüce ot köki, iskenderānī tehnaī, ḥāmādāfenī, zāfnī-i arz. (54a-10)
zāfnūdūs (<i>Yun.</i>)	: Mazaryün. (54a-10)
zāfnüydās (<i>Far.</i>)	: Bir bitki türü, her dem taze. anl. dellüce ot köki, iskenderānī tehnaī, ḥāmādāfenī, zāfnī-i arz. (54a-10)
zāġ (<i>Ar.</i>)	: Kara karga. (59a-23)
zāġ (<i>Far.</i>)	: 1. Burnu kızıl karga. 2. Kuzgun, karakarga. 3. Karga. (61a-4)

zağāgat (<i>Ar.</i>)	: Ahmak, akılsız kişi. (78a-22)
zağak (<i>Ar.</i>)	: Kızılcık çekirdeği. (60a-11)
zağam (<i>Ar.</i>)	: Isırmak. anl. ‘azz. (78a-23)
zağande (<i>Far.</i>)	: Yunad kuşu. (61a-27)
zağar (<i>Far.</i>)	: Kokutmak. (54b-5)
zağber (<i>Far.</i>)	: Seyle denilen ot. anl. merv. (61b-1)
zāğ-ı bine (<i>Far.</i>)	: Alaca karga. (61a-5)
zāğıbar (<i>Ar.</i>)	: Ak marr denilen zamk. (60a-11)
zağne (<i>Far.</i>)	: Çaylak cinsinden alıcı bir kuş, devlengeç kuşu. (61b-1)
zağnek (<i>Far.</i>)	: Hıçkırık. anl. fevāk. (61b-2)
zağzağa (<i>Ar.</i>)	: 1. Dişi olmayan kadın. 2. Kart et yemek. 3. Yemeği iki çene arasında geveleye geveleye yemek. (78a-20)
zahak (<i>Ar.</i>)	: 1. Tereyağı. 2. Bal, asel. 3. Kar. 4. Ağzı açmış çiçek tomurcuğu. (77b-11)
zahāraf (<i>Ar.</i>)	: Su üstünde yüzen ve uçan bir böcek. anl. ançalab. (59b-11)
zahd (<i>Ar.</i>)	: Kahretmek. (78b-20)
zahēb (<i>Ar.</i>)	: Bir şeyi ateşte kızartmak, pişirmek. (78b-19)
zaher (<i>Ar.</i>)	: Sırt ağrısı. c. ez-zuher. (82a-19)
zāherī (<i>Far.</i>)	: Hoş kokulu nesne. (61a-10)
zāhıket (<i>Ar.</i>)	: Gülme anında ortaya çıkan dört dişin birisi. c. zavāhık. (77b-12)

ẓahīr (<i>Ar.</i>)	: 1. Yardımcı. 2. Kuvvetli. (82a-19)
ẓāḥīr (<i>Far.</i>)	: Zor denilen iç ağrısı, karın ağrısı, hastalıklı ishal. (54a-19)
ẓahl (<i>Ar.</i>)	: Azlık. (78b-21)
ẓaḥm (<i>Far.</i>)	: 1. Yara, bere. 2. Ak geyik. (61a-17)
ẓaḥr (<i>Ar.</i>)	: Bir balık çeşidi. (59b-9)
ẓahr (<i>Ar.</i>)	: Kaplumbağa. anl. salḥafāt. (78b-20)
ẓahyā' (<i>Ar.</i>)	: Ādet, hayız görmeyen kadın. (78b-21)
zāk (<i>Ar.</i>)	: Pak, temiz nesne. (60a-19)
zāk (<i>Far.</i>)	: Kara boya. anl. dāk. (61a-7)
zākāb (<i>Far.</i>)	: Mürekkep. (61a-8)
zakām (<i>Ar.</i>)	: Başa soğuk geçmesi. (60a-20)
zaḳam (<i>Ar.</i>)	: Yemek. (60a-16)
zākane (<i>Far.</i>)	: Ense çukuru. anl. ḥafru'z-zākan. (54b-10)
zaḳkūm (<i>Ar.</i>)	: 1. İçinde hurma, kaymak olan bir yemek türü. 2. Bir ağaç türü. (60a-16)
zākni (<i>Far.</i>)	: Çene, çene kemiği. c. azḳān. (54b-9)
zākūn (<i>Far.</i>)	: Sarkık enli. anl. tivri. (54b-9)
zalākat (<i>Far.</i>)	: Fasahat, sözün lafız mana ahenk itibariyle kusursuz olması. c. zülḳ, zelīḳ. (54b-12)
zalaḳu'l-em'ā' (<i>Ar.</i>)	: Bağırsak ishali. (60a-24)
zālālet (<i>Ar.</i>)	: 1. Helak olmak. 2. Kaybolmak. (78b-3)
zalam (<i>Ar.</i>)	: Akdeniz bölgesinde ve Afrika'da yetişen bir ağacın dut kuruşu şeklinde ve büyüklüğünde olan

	yağlı ve tatlı yemişi, buttum. anl. ḥabbu'l- ^ʿ azīz ve ḥabbu'l-lezīz. (60a-24)
zalıḳ (Ar.)	: Düşen oğlan. anl. saḳt. (60a-23)
zalıḡ (Ar.)	: 1. Deve kuşunun erkeği. c. zulem, zulmat. 2. Kaymağı alınmadan içilen süt. (82a-12)
zalı^ʿ (Ar.)	: Sağlam, güçlü, kuvvetli. (78b-3)
zāl-pīr (Far.)	: 1. Pīr, yaşlı. 2. Bunamış koca. (61a-8)
zālū (Far.)	: Sülük. anl. ^ʿ alaḳ. (61a-9)
zamānet (Ar.)	: Kötürüm olmak. (60b-2)
zamd (Ar.)	: Yara üstüne merhem sürmek, bez bağlamak. (78b-6)
zameḡ (Ar.)	: 1. Sumak ağacı. 2. Yaban armuduna benzer bir ağaç. (82a-17)
zāmm (Ar.)	: 1. Yapıştırmak. 2. Devşirmek. (78b-6)
zamnet (Ar.)	: Müzmin hastalık. (78b-10)
zam^ʿac (Ar.)	: Yoğun gövdeli kadın. (78b-8)
zan (Ar.)	: Çavdar. (60b-11)
zān (Ar.)	: Kızılcık ağacına benzer bir ağaç, merān ağacı. (59a-22)
zanak (Ar.)	: Darlık. anl. Zīḳ. (78b-11)
zanbaḳ (Ar.)	: Güzel kokulu bir çiçek. (60b-5)
zanbaḳ-ı nārencī (Ar.)	: Zülf-i nigār denilen zambak. (60b-11)
zanḡam (Ar.)	: Yoğun, galiz kimse. (77b-13)
zanḡīm (Ar.)	: Yoğun, galiz kimse. (77b-13)

żanī (<i>Ar.</i>)	: 1. Hastalık. 2. Zayıflık. anl. hezāl. (78b-13)
żanme (<i>Ar.</i>)	: Hasta, kötürüm kimse. anl. Zemene. (78b-9)
żann (<i>Ar.</i>)	: Sunmak. (82a-18)
żanū (<i>Ar.</i>)	: Oğul, kız, evlat. (78b-12)
żanūķ (<i>Ar.</i>)	: Darlık. anl. Żīķ. (78b-11)
żānūy-gāḥ (<i>Far.</i>)	: Saman boğumu. (61a-9)
ża' bel (<i>Ar.</i>)	: Karnı büyük boynu ince oğlan. c. zū' ābil. (60a-4)
żā'el (<i>Ar.</i>)	: İçmek. anl. şürb. (77a-27)
ża' f (<i>Ar.</i>)	: Kuvvetsizlik. (78a-15)
ża' ferān (<i>Ar.</i>)	: Güzel kokulu bir çiçek. safran. c. ze' āfir. (60b-24)
ża' ferān (<i>Ar.</i>)	: Safran. (60a-5)
ża' ferānū'l-ḥadīd (<i>Ar.</i>)	: Demir safranı, demir pası. anl. şadu'l-ḥadīd, zincār-ı ḥadīd. (60a-9)
ża' f-1 kuvvet-i hāzıma (<i>Ar.</i>)	: Midenin zayıf ve kuvvetsiz olması, gıdayı sindirememesi. (78a-14)
ża' fu'l-başar (<i>Ar.</i>)	: Gözün iyi görmemesi. (78a-12)
ża' fu'l-esnān ve seylāne (<i>Ar.</i>)	: Dişlerin zayıflayıp diplerinden suların akması. (78a-11)
ża' fu'l-kebed (<i>Ar.</i>)	: Ciğerin zayıf ve kuvvetsiz olması. (78a-12)
ża' fu'l-kelī (<i>Ar.</i>)	: Böbreğin zayıf olması. (78a-14)
ża' fu'ṭ-ṭıḥāl (<i>Ar.</i>)	: Dalak bozgunluğu, zaafı ve veremi. (78a-13)
żā'ib (<i>Ar.</i>)	: Ses, seda. anl. Āvāze, şavt. (81b-25)
żā'in (<i>Ar.</i>)	: Koyun. c. za'n. (77a-26)

ẓa' ʾir (Ar.)	: Dadı. c. ez'āir, zā'ir, zuvār. (81b-26)
ẓa' rūr-i būstānī (Ar.)	: Alıç. anl. mişlüşü'l-'acem, gīl-i dārū. (60a-9)
ẓa' rūrmedūr (Ar.)	: Muşmula, döngel. (60a-7)
ẓa' rūru'l-cebel (Ar.)	: Yaban elması, yaban alıcı. anl. tüffāḥ-ı berrī, zū selāšet ḥabbāt. (60a-8)
ẓa' ʾūd (Ar.)	: Başa soğuk geçip grip, nezle olmak. anl. zükkām. (77a-25)
ẓa' ʾüdet (Ar.)	: Başa soğuk geçip grip, nezle olmak. anl. zükkām. (77a-25)
ẓa' ẓā' (Ar.)	: 1. Aklı, fikri olmayan kişi. 2. Her nesnenin eksigi, zaafi. (78a-9)
ẓar (Ar.)	: Soğuktan kaynaklı sun donması. anl. cümūdu'l-mā' li-şiddeti'l-berd. (82a-3)
ẓarāfet (Ar.)	: 1. Zeyreklik, akıllılık, hünerlilik. 2. Zarifler, zarif. (82a-7)
ẓara' (Ar.)	: 1. Şiddet. 2. Zıyan. 3. Gamlı olmak. (77b-18)
ẓara' (Ar.)	: 1. Zayıf. 2. Hor, hakir, alçak. 3. İtaat eden, boyun eğen. (77b-23)
ẓara' (Far.)	: Yaban sığırının buzağısı. (54a-24)
ẓaras (Ar.)	: Ekşi yemekten dişi kamaşmak. (77b-21)
ẓārb (Ar.)	: 1. Vurmak. 2. Nazar. (77b-19)
ẓarb (Ar.)	: Şişman ve kısa kişi. (82a-4)
ẓarb (Ar.)	: Ẓarb denilen hayvan, kirpinin büyük türü. (78a-6)
ẓarf (Ar.)	: Kap. (82b-2)

z̄arf (Ar.)	: Kap. anl. vi ^ʿ ā ^ʿ . c. z̄arūf. (82a-5)
z̄arfīyet (Ar.)	: Bir şeyin kabın içine girmesi. (82a-6)
z̄arḥ (Far.)	: Yemeğe zehir katmak. (54a-21)
z̄ārī (Far.)	: İnilti, nāle. (61a-3)
z̄ārīr (Ar.)	: Gözü gitmiş kimse. anl. z̄āhibü'l-başar. (77b-19)
z̄ārīrat (Far.)	: Kadınların gözlerine çektikleri sürme. (54a-27)
z̄ariyy (Ar.)	: Kan durmayan damar. (78a-5)
z̄arḳ (Far.)	: 1. Sarmaşık. anl. ḥandḳūḳā. 2. Kuş necisi. anl. bentūme. (54a-26)
z̄arm (Ar.)	: Karabaş çiçeği, kara kan. (78a-7)
z̄ar^ʿ (Ar.)	: Davar memesi. c. z̄arū ^ʿ . (77b-27)
zar^ʿ (Ar.)	: Ekin. c. zerū ^ʿ . (59b-16)
z̄arr (Ar.)	: Zarar, ziyan. (77b-17)
z̄ārrat (Ar.)	: Baş parmak altında avuç kenarında olan yumruca et. anl. z̄artü'l-ebhām. (78a-1)
z̄ars (Ar.)	: 1. Diş. anl. sinn. 2. Azı dişi. 3. Berk. 4. Sağlam yer. c. azrās, z̄arūs. (77b-20)
z̄arsu'l-^ʿacūz (Ar.)	: Demir dikenli. (78a-8)
z̄arū^ʿu'l-kelbe (Ar.)	: Zakkum. (78a-7)
z̄arūrī (Ar.)	: 1. Zeyrek, akıllı, hünerli, mahir. (78a-4)
z̄arv (Ar.)	: Yaradan kan akması. (78a-2)
z̄arzamet (Ar.)	: Şiddetle ısırarak. anl. şiddet-i ^ʿ azz. (77b-20)
z̄āt (Far.)	: Varlık. c. zevāt. (54a-8)

zātü'l-cenb (Far.)	: Bedenin yan tarafında oluşan sancı. (54a-9)
zātü'r-riye (Far.)	: 1. Akciğer. 2. Akciğer iltihabı. (54a-9)
zavd (Ar.)	: 1. Zıyan eylemek. 2. Zararlar, zıyanlar. (78b-14)
zavî (Far.)	: 1. Solmak. 2. Rengi değişmek. (55a-3)
zaviyy (Ar.)	: Zayıflık. anl. hezāl. (78b-19)
zavmerān (Ar.)	: 1. Fesleğen otu. 2. Su yarpuzunun bir türü. 3. Ayvadene otu. (78b-17)
zav ³ (Ar.)	: Işıık, parıltı, şule. c. żayā ³ , azvā ³ . (78b-14)
zav ⁶ (Ar.)	: 1. Hoş kokulu kokmak. 2. Evcilliğini yitirip kaçmak, yabanılaşmak. (78b-15)
zavzek (Far.)	: Bezrū'l-benc denilen tohum. (61b-9)
żayāfat (Ar.)	: 1. Konukluk, misafirlik. 2. Konuk olmak, misafir olmak. (78b-25)
żayā ⁶ (Ar.)	: Büyük nesne. anl. ⁶ azīm. (78b-24)
żayf (Ar.)	: Konuk, misafir. c. żuyūf, azyāf, żayfān. (78b-25)
żayęam (Ar.)	: 1. Arslan. anl. esed. 2. Isırmak. anl. ⁶ azż. (78b-24)
żayḥ (Ar.)	: Suyla karışık, suyu fazla olan süt. anl. leben-i keşirū'l-mā ³ . (78b-23)
żāymarān (Ar.)	: 1. Fesleğen. 2. Bin böreği, kızıl bir çiçek. (78b-27)
żaymerān (Far.)	: 1. Fesleğen. anl. sefrem, sepreęām. 2. Özder otu. anl. tāc-ı ḥoros, sulṭān böreği. (79a-4)
żayūn (Ar.)	: 1. Erkek kedi. anl. sennūr-i zeker. 2. Yaban kedisi. (79a-1)

zayyāh (Ar.)	: Suyla karışık, suyu fazla olan süt. anl. leben-i keşirü'l-mā'. (78b-23)
zeb (Far.)	: Kolay. (61a-13)
zebābet (Ar.)	: Sarı yaban sıçanı. anl. fāre-yi beriyye-yi şammā. (59a-25)
zebād (Far.)	: Yaban kedisi. (61a-10)
zebān (Far.)	: 1. Dil, lisān. 2. Dil organ. (61a-11)
zebān (Far.)	: Dil. (61b-9)
zebān-ı bere (Far.)	: Bağa yaprağı, su kenarlarında biten ve geniş yaprakları iltihaplı yaraların tedavisinde kullanılan bir bitki. anl. lişanü'l-ḥamel. (61a-13)
zebb (Far.)	: 1. Men etmek, engellemek. 2. Def etmek. 3. Yaban sığırı. anl. şevr-i vaḥşī. (54a-16)
zebed (Ar.)	: 1. Pas. 2. Silinti. 3. Kir. 4. Köpük. c. ezbād. (59a-26)
zebedü'l-baḥr (Ar.)	: 1. Deniz köpüğü. 2. Bir taş çeşidi. anl. ḥacerü'l-ḳamer. (59b-3)
zebedü'l-ḳavārīr (Ar.)	: Serçe köpüğü. anl. maşḥakuniyā. (59b-3)
zebelü'l-aṭfāl (Ar.)	: Çocuk pisliği. (59b-5)
zebelü'l-laḳlaḳ (Ar.)	: Lekenin pisliği. (59b-4)
zeberced (Ar.)	: Zebercet taşı. (59b-6)
zeberced (Far.)	: Zeberced taşı. (61a-14)
zebīb (Ar.)	: Kuru üzüm. (59a-24)
zebībet (Ar.)	: Üzüm aşısı. (59a-25)

zebübü'l-cebel (<i>Ar.</i>)	: Mevîzec, mevzüñ, yabani kuru üzüm kuru incir. (59b-2)
zebre (<i>Far.</i>)	: anl. jeyve (13)(61a-12)
zebrec (<i>Ar.</i>)	: Altın. anl. zehab. (59a-27)
zebre-i āb (<i>Far.</i>)	: Suda olan yosun. (61a-15)
zebüb (<i>Ar.</i>)	: Kediden büyük çok tüylü bir hayvan. (59b-5)
zebün (<i>Far.</i>)	: 1. Aciz, zayıf. 2. Uyuşmuş, kamaşmış nesne. (61a-15)
zebūnī (<i>Far.</i>)	: Zayıflık. (61a-16)
zec (<i>Far.</i>)	: Sar asma denilen kuş. (61a-16)
zeczūl (<i>Ar.</i>)	:Keşiş. (59b-9)
zeczr (<i>Ar.</i>)	: 1. Men etmek, engellemek. 2. İt balığı. (59b-8)
zedenc (<i>Far.</i>)	: 1. İç yağı 2. Koyun bağırsağı. anl. zevenc. (61a-17)
zefer (<i>Far.</i>)	: Her türlü koku. (54b-5)
zeferat (<i>Ar.</i>)	: 1. Çok nazik yumuşak deri. 2. Tırnak otu. (82a-8)
zeferī (<i>Far.</i>)	: Kötü kokan yaban sedef otu. (54b-7)
zefkāb (<i>Far.</i>)	: Çapak. didükleri (4)şudur ki gözden katı açar. (61b-3)
zefker (<i>Far.</i>)	: Yaban kereviz tohumu. anl. faṭrāsālyūn, zifrā. (54b-7)
zefrā (<i>Ar.</i>)	: Yaban yarpuzu. anl. furnec-i berri. (82a-9)
zefit (<i>Far.</i>)	: 1. Yumru. 2. Yoğun. 3. Semiz. (61b-2)
zehār (<i>Far.</i>)	: Kasık. anl. ʿāne, rekeb. (61b-13)

zēhdān (<i>Far.</i>)	: Kadın rahmi, oğlan yatağı. (61b-25)
zēheb (<i>Ar.</i>)	: Altın. c. zēhāb, ezhāb. (55a-11)
zēhen (<i>Ar.</i>)	: 1. Akıl, çabuk anlama, zihin keskinliği. 2. Saklama, koruma. 3. Kuvvet. (55a-12)
zēher/zehr (<i>Ar.</i>)	: Çiçek. c. ezhār. (60b-17)
zēhm (<i>Ar.</i>)	: Yel otu. anl. zenbād. (60b-20)
zēhr (<i>Far.</i>)	: Zehir. anl. semm. (61b-13)
zēhrbā (<i>Far.</i>)	: Katil zehri. anl. zehr-i helāhil. (61b-14)
zēhre (<i>Ar.</i>)	: Yaban karanfili. (60b-18)
zēhre (<i>Far.</i>)	: Safra. anl. merāre. (61b-15)
zēhretü'l-ķaranfil (<i>Ar.</i>)	: Başa geçirilen karanfil. (60b-22)
zēhretü'l-mā³ (<i>Ar.</i>)	: Nilüfer. (60b-23)
zēhretü'l-mercān (<i>Ar.</i>)	: Kuşkonmaz. (60b-21)
zēhretü'l-milh (<i>Ar.</i>)	: Safrana benzeyen bir çiçek türü, tuz çiçeği. (60b-19)
zēhretü'l-nuḥās (<i>Ar.</i>)	: Bakırın eritilmesi esnasında arklarda kalan artıklar. (60b-21)
zēhr-zemīn (<i>Far.</i>)	: Tespih ağacı. (61b-14)
zēkāb (<i>Far.</i>)	: 1. Tükrük. 2. Mürekkep. (61b-4)
zēkā³ (<i>Ar.</i>)	: 1. Akıl, zeka, uyanıklık. 2. Temizlik. (60a-19)
zēkā³ (<i>Far.</i>)	: Çabuk anlama ve bilme kabiliyeti. (54b-11)
zēker (<i>Far.</i>)	: Erkek. c. zükūr, zekerān. (54b-11)
zēlā³ (<i>Ar.</i>)	: Zayıf kişi. (60a-21)

zelef (<i>Far.</i>)	: Sülük. anl. � alağ. (54b-12)
zelf (<i>Ar.</i>)	: 1. Men etmek. 2. Şiddet. 3. B�t�l. (82a-11)
zel� (<i>Far.</i>)	: S�l�k. anl. � alağ (61b-5)
zem (<i>Far.</i>)	: Ebe. anl. m�m�. (61b-6)
zem�ret�'l-r� (<i>Ar.</i>)	: �oban d�d�ğ� otu. (60b-3)
zenc (<i>Ar.</i>)	: Atmaca kuşu. (60b-4)
zeme (<i>Far.</i>)	: 1. Kıradığı, Şebb-i yemen�. 2. Kara boya. (61b-6)
zemin (<i>Ar.</i>)	: K�t�r�m kimse. (60b-3)
zemist�n (<i>Far.</i>)	: 1. Kış mevsimi. 2. İlim. 3. Hikmet. (61b-23)
zenn (<i>Ar.</i>)	: K�t�r�m olmak. (60b-2)
zem � (<i>Far.</i>)	: 1. Yarmak. anl. Őađđ. 2. Kıymetli taşlardan yeşil Őeff�f beyaz bir taş. (54b-13)
zemzem (<i>Ar.</i>)	: 1. Kabe kuyusu. 2. �ok Şey. (60b-1)
zen (<i>Far.</i>)	: Kadın. (61b-7)
zen�b� (<i>Far.</i>)	: KuŐ kuyruđu anl. zeneb�'t-ť�yir. (54b-16)
zen�n (<i>Far.</i>)	: Bir ot t�r�. (54b-17)
zenbe (<i>Far.</i>)	: Kasık kılı. (61b-7)
zenb�r (<i>Ar.</i>)	: Arı. c. zen�b�r. (60b-4)
zenb�r (<i>Far.</i>)	: Arı. (61b-7)
zenc�r (<i>Ar.</i>)	: Bakır pası �eŐidinden g�ztaŐı. (60b-7)
zenceb�l (<i>Ar.</i>)	: Zencefil. (60b-6)
zenceb�l�'l-kil�b (<i>Ar.</i>)	: İtler zencefili. (60b-8)
zenceb�l�'l-�acem (<i>Ar.</i>)	: Ancad�n-i �or�s�n� k�k�. (60b-9)

zencefer (<i>Ar.</i>)	: Zincifre denilen kırmızı boya, sülügen boyası. (60b-10)
zend (<i>Ar.</i>)	: Kol bileğindeki eklem. (60b-7)
z̤eneb (<i>Far.</i>)	: Kuyruk. c. aznāb. (54b-14)
z̤enebān (<i>Far.</i>)	: Bir ot türü. (54b-17)
z̤enebü'l-fār (<i>Far.</i>)	: Sıçan kuyruğu otu. (54b-21)
z̤enebü'l-ḥarūf (<i>Far.</i>)	: Kuduz otu, deli otunun bir çeşidi. (54b-17)
z̤enebü'l-ḥayl (<i>Far.</i>)	: Olma yonca. (54b-20)
z̤enebü'l-ḳast (<i>Far.</i>)	: anl. ḥamāgālı. (54b-27)
z̤enebü'l-ʿakreb (<i>Far.</i>)	: 1. Akrep kuyruğu otu. 2. Sıcak ve ılıman bölgelerde yetişen otsu veya çalı türü bir bitki, bambul otu. (54b-17)
z̤enebü's-ṣa'leb (<i>Far.</i>)	: Tilki kuyruğu. (54b-26)
z̤enebü's-sebʿ (<i>Far.</i>)	: 1. Arslan kuyruğu. 2. Sığır diline benzer dikenli bir ot. (54b-15)
zened (<i>Far.</i>)	: Bilek. anl. sāʿ id. (61b-8)
zeneḥ (<i>Far.</i>)	: Çene. anl. zaḳan. (61b-7)
zeneḥadān (<i>Far.</i>)	: Çene çukuru. (61b-8)
zenīn (<i>Far.</i>)	: Burundan akan sümük. (54b-17)
ze'ybīḳ (<i>Ar.</i>)	: Cıva. anl. jeve, zībaḳ. (59a-21)
zer/zerr (<i>Far.</i>)	: Altın. (61a-18)
zerāsek (<i>Far.</i>)	: Yazı kurutmaya yarayan ince kum, rīk. (61a-18)
zerāvend-i müdahrac (<i>Ar.</i>)	: Erkurtaran otunun kökü. (59b-16)

zerāvendtūl (<i>Ar.</i>)	: Gümran develiği dili, çin tiryakı, şeceret-i rüstem. (59b-17)
zercerāc (<i>Ar.</i>)	: Pelte. (59b-12)
zercerah (<i>Ar.</i>)	: Kuduz tutana içirilen, kuduz kurdu denilen nesne. (59b-13)
zercūn (<i>Ar.</i>)	: Altın. 2. Her türlü kırmızı. (59b-27)
zerd (<i>Far.</i>)	: Sarı renk. (61a-19)
zerdāb (<i>Far.</i>)	: Sarı su. anl. anl. şadīd. (61a-19)
zerdālū (<i>Far.</i>)	: Zerdali. (61a-21)
zerda ^ç (<i>Far.</i>)	: 1. Geçirmek. 2. Hıçkırmak. (61a-25)
zerdecafū (<i>Far.</i>)	: 1. Bir kuş türü. anl. şağāriyye. 2. Sandal ağacı. (61a-21)
zerde-çār (<i>Far.</i>)	: Sarı ağaç. (61a-20)
zerde-çerde (<i>Far.</i>)	: Sarışın kimse. (61a-20)
zerdeçūb (<i>Ar.</i>)	: Sarı bir kök. anl. ^ç araku'ş-şabāğīn. (59b-17)
zerde-çūb (<i>Far.</i>)	: Sarı ağaç. (61a-25)
zerde-ḥāye (<i>Far.</i>)	: Yumurta sarısı. (61a-22)
zerdek (<i>Far.</i>)	: Sarıca. (61a-22)
zerder (<i>Far.</i>)	: Yaralara ekilecek tozlar. (54b-3)
zerde-ser (<i>Far.</i>)	: Yunad kuşu. (61a-22)
zerd-zemīn (<i>Far.</i>)	: Havuç, keşūr. (61a-24)
zereb (<i>Far.</i>)	: Midenin bozulması. (54a-19)
zerecūn (<i>Ar.</i>)	: Üzüm ağacı. anl. şeceretü'l- ^ç ineb. (59b-13)

zereku'l-ḥaṭāṭif (Far.)	: Kırılmaç kuşu boku. (54b-2)
zerḡanc (Ar.)	: Çinde olan bir yaprak türü. (59b-19)
zer-ger (Far.)	: Kuyumcu. (61a-23)
zer-gūn (Far.)	: Altın renkli. (61a-23)
zerḡūn (Ar.)	: Üzüm ağacı. anl. şarāb-ı nāmine. (59b-18)
zerīr (Ar.)	: 1. Aspur çiçeği, yabani safran. 2. Bir ot türü. (60a-1)
zerīr (Far.)	: 1. Sarılık. 2. Sarılık otu. anl. zerdeçūb. (61a-26)
zerīrā (Sūr.)	: Bakla-i mübāreke. (59b-21)
zerḡa (Ar.)	: Oğlancıklar gözü kökü. (59b-25)
zer-kār (Far.)	: Kuyumcu. (61a-23)
zerḡūn (Ar.)	: Salıklar, süluk edenler. anl. salīḡūn, asranc. (60a-1)
zerḡurīr (Ar.)	: Çekirge ayağı. anl. racülū'c-cerād. (59b-26)
zerneb (Ar.)	: Çekirge ayağı otu. anl. melekī racülū'c-cerād. (59b-20)
zernebād (Ar.)	: Turunç kokusu gibi güzel kokan bir ot, zernebā. (59b-16)
zernek (Ar.)	: Kadın tuzluğu, pars amberi. anl. enerbāris. (59b-19)
zernīlah (Ar.)	anl. rības. (27)(59b-26)
zerrat (Far.)	: 1. Küçük karınca. 2. Güneş ışığında görünen ufak nesnelere. (54a-19)

zerşek (Ar.)	: Kadın tuzluğu, pars amberi. anl. enerbāris. (59b-20)
zerū (Far.)	: Sülük. anl. ʿalaq. (61a-24)
zērūce (Far.)	: Bābnūl denilen kuduz tutana yedirilen zehirli bir böcek c. zarārīc. (54a-20)
zerzūr (Ar.)	: 1. Beyaz, siyah alaca serçe. 2. Sığırcık kuşu. (60a-2)
zet-berhene (Far.)	: Çaylak. (61a-16)
zevān (Far.)	: Dil. (61b-9)
zevāt (Far.)	: Üzüm kabı, buğday kabı vs. her kabuğa denir. (55a-2)
zevb (Far.)	: Erimek, eritmek. (55a-1)
zevc (Ar.)	: 1. Çift. 2. Karın. (60b-12)
zevenc (Far.)	: Sucuk, munbar denilen bağırsak. (61b-11)
zevfā-i raṭb (Ar.)	: Koyun yapağısının Arasında olan kir. (60b-14)
zevfā' (Ar.)	: Yapağı rezene yapağına benzeyen bir ot türü. (60b-13)
zevfārā (Ar.)	: Dünyārūye denilen ağaç. (60b-16)
zevle (Far.)	: Turgay, toygar kuşu. anl. çakāvek. (61b-11)
zevr (Ar.)	: Göğüs üstü. anl. aʿlā-yı şadr. (60b-16)
zevraḳ (Ar.)	: Ölçek. (60b-16)
zevvābet (Far.)	: Saç bölüğü, züluf. (55a-1)
zeyek (Ar.)	: İki uyluk arasının geniş olması. (60b-26)
zeygān (Ar.)	: Öldürücü zehir. (55a-13)

zey'ib (Ar.)	: Kurt. (55a-13)
zeyrefūn (Far.)	: 1. Hünnap. 2. İğde. (61b-17)
zeytān (Far.)	: Zeytin tortusu. (61b-16)
zeytūn (Ar.)	: Zeytin. (60b-23)
zeytūnū'l-arz (Ar.)	: Sütleğen cinsi. anl. ḳanāpa, ḳulāpa. (61a-1)
zeytū'l-enfāk (Ar.)	: Tatlı zeytin yağı, su yağı. (60b-27)
zeyū (Far.)	: Ağaç kurdu. (62a-3)
zıbn (Ar.)	: 1. Bel ile koltuk arası. 2. Koltuk. (77b-5)
zıdd (Ar.)	: Muhalif, aykırı, düşman. c. azdād. (77b-16)
zıfda' (Ar.)	: Kurbağa. c. zafādı'. (78a-24)
zıfdı' (Ar.)	: Kurbağa. c. zafādı'. (78a-24)
zıla' (Ar.)	: 1. Eğri nesne. 2. Omurga kemiği. anl. astahvān-ı pehlū. (78b-4)
zıll (Ar.)	: Sāye, gölge. (82b-3)
zıll-i memdūd (Ar.)	: Yayılmış gölge. (82b-3)
zıll-i zalīl (Ar.)	: Tam gölge. (82b-3)
zı' f (Ar.)	: Her nesnenin iki katı, misli. c. az' āf. (78a-10)
zırbān (Ar.)	: Kokarca denilen küçük, kediye benzer, çirkin kokulu bir hayvan. (82a-4)
zırbā' (Ar.)	: Maymuna benzer bir hayvan. (82a-4)
zırgām (Ar.)	: 1. Arslan. anl. esed. 2. İncir ağacı. anl. şeceretü't-ṭīn. (77b-26)
zırnīḳ (Ar.)	: Sarı boya. anl. zırnīḳ. (59b-14)

zırv (<i>Ar.</i>)	: 1. Yemende meşe palamuduna benzer bir ağaçta olan bir zamk. anl. Kemkām. 2. Çitlenbik yemişi. anl. ḥabbetü'l-ḥazrā. (78a-2)
zırzım (<i>Ar.</i>)	: Sırtlan. (77b-23)
ziyābet (<i>Ar.</i>)	: Yumuşak nesne. (77b-2)
zıyān (<i>Ar.</i>)	: 1. Yasemin. 2. Yaban gülü. 3. Bal. anl. ʿasel. (82a-26)
zib (<i>Far.</i>)	: Kolay, āsān. (61b-18)
zıbaḳ (<i>Ar.</i>)	: Cıva. c. zebābiḳ. (60b-25)
zıbaḳ (<i>Far.</i>)	: Cıva. (61b-26)
zibel (<i>Ar.</i>)	: Hayvan pisliği. (59b-1)
zicāc (<i>Ar.</i>)	: Karanfil. (59b-7)
zicān (<i>Ar.</i>)	: Meyletmek. (78b-22)
zıf (<i>Ar.</i>)	: İncir ağacı. anl. ṣeceretü't-tīn. (82a-26)
zıf (<i>Far.</i>)	: Misafir, konuk. (79a-7)
zıf (<i>Far.</i>)	: Yaş akması, seyelān. c. zevārif. (54a-25)
zıfāf (<i>Ar.</i>)	: Gelini eşine göndermek. (60a-12)
zıfem (<i>Far.</i>)	: Kuvvetli arslan. (79a-4)
zıfr (<i>Far.</i>)	: Kulak arkasında terleyen yer, kir. c. züfārī. (54b-6)
zıfretü'l-ʿacūz (<i>Ar.</i>)	: Demir diken yemişi. (82a-10)
zıfrü'l-ḳāṭ (<i>Ar.</i>)	: Mālik atası denilen bir ot. (82a-9)
zıfrü'n-nasr (<i>Ar.</i>)	: Akbaba tırnağı, akbaba ayası denilen ot. anl. kefü'l-ʿaḳāb. (82a-9)

zift (<i>Ar.</i>)	: Çam ağacından olan zift. (60a-13)
zift (<i>Far.</i>)	: Kara sakız. (61b-21)
zift-i rûmî (<i>Ar.</i>)	: Reçine. (60a-13)
ziftü'r-raṭb (<i>Ar.</i>)	: Sarıca katran. (60a-14)
zīgāḥa (<i>Far.</i>)	: Kirpi. (62a-2)
zih-ḥıyārāñ (<i>Far.</i>)	: İlk ortaya çıkan hıyar. (61b-25)
zihk (<i>Far.</i>)	: Gülmek. (79a-7)
zık (<i>Far.</i>)	: Darlık. (79a-8)
zikān (<i>Far.</i>)	: Çaresiz. (61b-21)
zile (<i>Far.</i>)	: 1. Arı. 2. Orak kuşu, ateş böceği. (61b-21)
zīlem (<i>Far.</i>)	: Nezle, grip olduğunda burundan akan su. (54b-14)
zīlf (<i>Ar.</i>)	: Çatal tırnaklı davarın tırnağı. c. azlāf. (82a-10)
zīll (<i>Ar.</i>)	: 1. Gölge. 2. Örtü. c. zilāl. (82a-10)
zillet (<i>Ar.</i>)	: Orak kuşu, ağustos böceği. (60a-21)
zīlūçe (<i>Far.</i>)	: Kimyon. anl. zīre. (62a-2)
zīm (<i>Ar.</i>)	: Bir şeyi ayıplamak, kusur bulmak. (55a-13)
zinde (<i>Far.</i>)	: Diri. anl. ḥayy. (61b-23)
zindebāf (<i>Far.</i>)	: Bülbül. (61b-8)
zindegāni (<i>Far.</i>)	: Dirilik, hayat. (61b-24)
zinhār (<i>Far.</i>)	: Öyle değil, asla (61b-24)
zī'ḥ (<i>Far.</i>)	: Kurt. c. ziyāb. (54a-7)
zī'elet (<i>Ar.</i>)	: İnce yılan anl. ḥayye-i daḳīka. (77a-26)

zī'lebet (<i>Far.</i>)	: Devekuşu. anl. ne'āme. c. ze'ālib. (54b-4)
zīr (<i>Far.</i>)	: Aşığı. anl. esfel. (61b-26)
zīrā' (<i>Far.</i>)	: Arşın. c. üzri'. (54a-24)
zīrbā (<i>Far.</i>)	: Zırva, saçmasapan. anl. zīrbāc. (61b-27)
zīrbāc (<i>Ar.</i>)	: Zīrvā aşı. (60b-25)
zīrdār (<i>Far.</i>)	: Kara ağaç. (54a-21)
zīre (<i>Far.</i>)	: Kimyon. (62a-1)
zīrgām (<i>Far.</i>)	: Arslan. (79a-7)
zīrs (<i>Far.</i>)	: Diş. (79a-8)
zīrşek (<i>Far.</i>)	: 1. Kadın tuzluğu otu. 2. Gözyaşı. anl. sirişk. (61b-19)
zişār (<i>Far.</i>)	: Yemiş sıkacak mengene. anl. ma'şara. (61b-20)
zişt (<i>Far.</i>)	: Çirkin şey. anl. kubb. (61b-20)
zīvān (<i>Far.</i>)	: Buğdaygillerden, genellikle buğday tarlalarında yetişen, tohumu zehirli, yabancı bir bitki, delice. (62a-3)
ziyā (<i>Far.</i>)	: Aydınlık. (79a-8)
ziyād (<i>Ar.</i>)	: Kalya miski, misk kedisinin keri. (59b-3)
ziyāfet (<i>Far.</i>)	: Misafirlik, konukluk. (79a-8)
ziyā' (<i>Ar.</i>)	: 1. Aydınlık. 2. Aydınlanmak, belli olmak. (78b-22)
zīyf (<i>Ar.</i>)	: 1. Kenar, nahiye, taraf, yön. 2. Deniz sahili. (78b-26)
zīyķ (<i>Ar.</i>)	: Daralmak. (78b-26)

z̄iz̄āb (<i>Ar.</i>)	: 1. Men eylemek. 2. Ayıp. 3. Ağrı. 4. Zahmet, meşakkat. (81b-26)
z̄ize (<i>Far.</i>)	: Yaban soğanı. anl. ʿ anşül. (62a-1)
zor (<i>Far.</i>)	: Güç, kuvvet. (62a-10)
z̄ūalef-varāka (<i>Far.</i>)	: Zencefil cinsinden kafuru kokulu uyarıcı olarak kullanılan safran kökü. anl. elfiye, meryāflin, eşartiyütus-ı berrī, cedvār. (55a-8)
z̄ubāzab (<i>Ar.</i>)	: Kısa ve şişman kimse. (77b-3)
z̄ūd (<i>Far.</i>)	: Tez. anl. serīʿ. (62a-10)
z̄ūfā (<i>Far.</i>)	: Ekinler arasında yetişen, kökü yenilebilen bir çeşit kokulu ot. (62a-10)
z̄ūferā (<i>Far.</i>)	: Ekinler arasında yetişen, kökü yenilebilen bir çeşit kokulu ot. (62a-10)
z̄uġbūs (<i>Ar.</i>)	: 1. Küçük hıyar. 2. Kuvvetsiz, zayıf kimse. 3. Sirkeye zeytine ıslatılıp yenilen zayıf bir ot. (78a-17)
z̄uġtat (<i>Ar.</i>)	: 1. Şiddet. 2. Meşakkat, sıkıntı. 3. Darlık. (78a-22)
z̄uġül (<i>Ar.</i>)	: Küçük oġlan. anl. tıfl. (60a-11)
z̄ūhamsete-aḡancet (<i>Far.</i>)	: anl. banṭāflayun. (55a-5)
z̄ūhamsete-aḡābiʿ (<i>Far.</i>)	: Ayıt ağacı. (55a-4)
z̄ūhamsete-avrāk (<i>Far.</i>)	: Ayıt ağacı. (55a-4)
z̄uhr (<i>Ar.</i>)	: Arka, sırt. (82a-18)
z̄uḡʿ (<i>Ar.</i>)	: Uyluk arası. c. azḡāʿ. (60a-16)
z̄ūḡū (<i>Far.</i>)	: Yaban havucu. anl. devḡūd. (55a-8)

ẓulām (Ar.)	: Karanlık. (82b-4)
ẓull (Ar.)	: 1. Helak. 2. Bir ot türü. anl. seder-i berrī. (78b-1)
ẓulmet (Ar.)	: Karanlık. (82b-4)
ẓulmet (Ar.)	: Karanlık. c. ẓulümāt, ẓulem. (82a-13)
ẓulümāt (Ar.)	: Karanlık. (82b-4)
ẓumr (Ar.)	: 1. Zayıflık. 2. İnce bellilik. 3. Zayıf ve ince belli kimse. (78b-7)
ẓunāk (Ar.)	: Nezle. (78b-12)
ẓunnet (Ar.)	: Hastalık. anl. Maraz. (78b-11)
ẓūnūn (Far.)	: Bir ot çeşidi. c. zā'enīn. (54a-8)
zu' rūr (Ar.)	: Kızılılık. (60a-6)
ẓū'ur (Ar.)	: Dadılık etmek. (81b-25)
zurāfet (Ar.)	: Zürafa. (59b-14)
zurku't-tayr (Far.)	: Yantuma denilen ot. (54b-1)
ẓurr (Ar.)	: 1. Zayıflık. 2. Durumun kötü olması. anl. hezāl ve sū-i ḥālī'l-ḥāl. (77b-17)
zuruk (Far.)	: Kara yonca. (54b-1)
ẓuru' (Ar.)	: 1. Elma dikeninin kurusu. 2. Kabe yollarındaolan zehirli bir diken. (77b-24)
zurzūr (Ar.)	: Sığırcık kuşu. (59b-13)
zūsek (Far.)	: Kadın tuzluğu denilen yemiş. (62a-11)
zūşelāş-ḥubāt (Far.)	: Alıc. anl. za' rūr. (55a-5)
zūşelāş-varakāt (Far.)	: ??? (55a-6)

zūsentāryayā (<i>Far.</i>)	: Ciğerde olan ishal. anl. sentāryayā. (55a-10)
zuv (<i>Ar.</i>)	: Gece uçan bir kuş türü. c. azvā', zıyā'. (78b-16)
zuvvān (<i>Ar.</i>)	: Buğday içinde bulunan siyah taneler, külçer. (60b-15)
zübābet (<i>Far.</i>)	: Kara sinek. c. zübāb. (54a-17)
zübān-ı bere (<i>Far.</i>)	: 1. Sinirli yaprak. 2. Su kenarlarında biten ve geniş yaprakları iltihaplı yaraların tedavisinde kullanılan bir bitki. Bağ yaprağı. (62a-4)
zübānī (<i>Ar.</i>)	: 1. Yılan boynuzu. 2. Akrebin kuyruğundaki diken. (59b-1)
zūbb (<i>Ar.</i>)	: Erkeklik organı. c. ezbāb. (59a-24)
zūbb (<i>Far.</i>)	: Erkek hayvanlar. (54a-16)
zūbbāḥ (<i>Far.</i>)	: Ayak parmaklarının içinde olan sarkık et. (54a-17)
zūbde (<i>Far.</i>)	: 1. Öründülemiş nesne. 2. Ördek. 3. Kaymak. (62a-5)
zūbdet (<i>Ar.</i>)	: 1. Kaymak. 2. Herşeyin iyisi, halisi, safı. (59a-25)
zūbdet (<i>Ar.</i>)	: Atın ayağının iç yüzünde olan mehre. (59b-3)
zūbret (<i>Ar.</i>)	: Demir yarası. (59a-27)
zücc (<i>Ar.</i>)	: Dirsek kenarı. (59b-9)
züccāc (<i>Ar.</i>)	: 1. Sırça. 2. Şişe. (59b-9)
züdv (<i>Far.</i>)	:???. (62a-6)
zūfūr (<i>Ar.</i>)	: Tırnak. c. ezfār, ezāfir. (82a-8)
zūhem (<i>Ar.</i>)	: İç yağı. anl. şahm. (60b-20)
zūhül (<i>Ar.</i>)	: 1. Unutmak. anl. nisyān. 2. Gāfil olmak. (55a-11)

zükāb (<i>Far.</i>)	: Çapak suyu. anl. jafkāb. (61b-10)
zükāk (<i>Far.</i>)	: Kömür. anl. faḥm. (62a-7)
zükāl (<i>Far.</i>)	: Çapak suyu. (61b-11)
zükāl (<i>Far.</i>)	: Kömür. (62a-8)
zükāt (<i>Far.</i>)	: Sabr denilen acı ilaç. (62a-7)
zülābiyyet (<i>Ar.</i>)	: Zülbiye denilen helva. (60a-22)
zülāl (<i>Ar.</i>)	: Tatlı safi su. (60a-23)
zülām (<i>Ar.</i>)	: Karanlık. c. zulumāt, zulem. (82a-13)
zülel (<i>Far.</i>)	: Yumuşak, āsān nesne (54b-12)
zül̄f (<i>Far.</i>)	: Sevgililerin yanlarında sarkıttıkları saçlar. (62a-8)
zül̄fen (<i>Far.</i>)	: Çok korkutmak. anl. tehdīd. (62a-9)
zümā' (<i>Ar.</i>)	: Susuzluk. anl. 'atş. (82a-14)
züm'ā (<i>Ar.</i>)	: Susamak. anl. 'atşān. c. zümā'. (82a-14)
zümür (<i>Ar.</i>)	: Mavi ve yeşil renkte olan kıymetli bir taş, zebercet. (60a-27)
zümür̄rūd (<i>Ar.</i>)	: Zümrüt denilen yeşil taş. (60a-25)
züm̄yān (<i>Ar.</i>)	: Palamut ağacına benzer bir ağaç. (82a-16)
züm̄yā' (<i>Ar.</i>)	: 1. Yumuşak dudaklı. 2. Diş etleri boz olup kanı az olan. (82a-16)
zünāc (<i>Far.</i>)	: Safran. (62a-9)
zünbūb (<i>Ar.</i>)	: İncik kemiği. c. zanābīb. (82a-18)
zūnc (<i>Far.</i>)	: Ağaç köpüğü. anl. şamgu'l-şecer. (62a-9)
zürāt (<i>Far.</i>)	: Yellenmek, osurmak. anl. tiz-dāden. (79a-8)

zürfât (<i>Ar.</i>)	: Zeyreklik, akıllılık, hünerlilik. (82b-1)
zürîkâ' (<i>Ar.</i>)	: Aş çirişi. (59b-15)
zürrat (<i>Far.</i>)	: Darı. (54a-20)
zürriyet (<i>Far.</i>)	: İnsan nesli. c. zürâriyy. (54b-1)

SONUÇ

Lisânü'l-Etibbâ 17. yüzyılda yazılan bir ihtisas sözlüğüdür. Eserde, Arapça, Farsça, Yunanca, Süryanice, Latince, Hintçe, Ermenice, İbranice, Pehlevîce, gibi birçok dile ait şifalı bitkilerin ve bitki köklerinin, şifalı taşlar ve killerin, hayvan adlarının, birçok cevherin ve madenlerin, çeşitli yiyeceklerin, terkiplerin, macunların ve birçok tıbbî terimin Türkçe ve farklı dillerdeki karşılıkları verilmiş, kimi zaman da bu tıbbî malzemelerin buldukları yerler, hangi hastalıklara iyi geldikleri ve nasıl kullanıldıkları hakkında açıklamalar yapılmış, ayrıca sağlıkla ilgili günlük hayatta kullanılan kelimelerin anlamları verilmiştir.

Çalıştığımız nüshanın harekesiz ve Farsça, Arapça kelimelerin oldukça fazla olması zaman zaman sıkıntılar yaşamamıza sebep olmuştur. Bu zorluklar alan uzmanı kişilerden yardım alınarak en aza indirilmeye çalışılmıştır.

Hezârfen Hüseyin Efendi sözlüğünü hazırlarken zengin kaynaklara başvurmuş bu da sözlüğümüzün zengin bir 'tıp dili' hazinesi olmasını sağlamıştır. Öyleki yazar bir kelimenin 'sağlık' bağlamında kullanılan bütün anlamlarını vermeye çalışmıştır. Mesela aşağıda gösterilen ve metinde farklı şekillerde 148 defa geçen 'göz' kelimesi bu duruma örnektir:

- âbile-yi çeşm*** (Far.) : *İt dirseği denilen göz kuyruğunda çıkan çiban. (19a-22)*
- acceym*** (Ar.) : *Gözü çok kırmızı ve büyük olan kişi. (5a-2)*
- ağbar*** (Ar.) : *Göze çekecek sürme. anl. tütüyâ mürekkebi. (13b-5)*
- agrivân*** : *Göz dolanmak (13a-26)*
- ağcem*** (Ar.) : *Gözü kıpkırmızı olan kimse. (5a-20)*
- ağfeş*** (Ar.) : *1. Gözleri küçük ve zayıf kimse. 2. Gündüz görmeyen, bulutlu günde gören bulutsuz günde görmeyen kişi. (6b-18)*

aḥṣām (Ar.)	: Göz kapaklarının iç yüzü. (6b-9)
aḥvaṣ (Ar.)	: 1. Bir gözü diğer gözünden küçük adam. 2. Gözleri zayıf adam. anl. za‘ifi'l-‘ayn. c. aḥāvīṣ. (6a-2)
aḥved (Ar.)	: Kara gözlü kişi. (6a-2)
aḥvef (Ar.)	: Bir gözü mavi bir gözü kara olan kişi. (7a-2)
aḥvel (Ar.)	: Gözleri şaşı yani bir gözü burnundan yana eğri olan erkek. c. ḥül. (6a-4)
aḥver (Ar.)	: Gözünün bebeği çok siyah ve akı çok ak olan kimse. (6a-1)
ajenc (Far.)	: Göz kapağı. (20a-8)
aḳbel (Ar.)	: 1. Eğri gözlü kimse. 2. Kabiliyetli kimse. (14a-16)
aḳḥuvān (Ar.)	: Büyük papatya, sığır gözü. (14a-22)
a‘maṣ (Ar.)	: Domalac gözlü kimse. anl. Şirūḡan. (13a-18)
a‘ṣa (Ar.)	: Gece gözü görmeyen kimse. anl. ḳaraḡı. (13a-15)
a‘ver (Ar.)	: Bir gözlü. c. ‘avrān. (13a-19)
azānū'l-fār (Ar.)	: Üç çeşidi olan bir otur, birisi kültür ikisi yabanidir; birinci türü evlerde saksıya dikilir, balık otu denir; ikinci türüne hüdhüd gözü denir. (8a-18)
āzeryūn (Yun.)	: Sarı nergis çiçeği. anl. ḳaragöz otu. (8a-5)
azīc (Far.)	: Göz çapağı, göz çirki. (19b-10)
bābunec (Far.)	: Papatya çiçeği, koyun gözü çiçeği. (26b-5)
baḥḳā' (Ar.)	: Gözü çıkmış kadın. anl. ‘avrā'. (21b-3)

başar (Ar.)	: 1. Göz ışığı. 2. Gözün görmesi. 3. Anlayış. 4. Fikir c. <i>ebşār</i> . (23b-18)
beç (Far.)	: Göz çapağı. (27a-9)
behār (Ar.)	: Hoş kokulu sığırgözü otu. anl. ‘aynū'l-bakar. (26a-6)
beşme (Ar.)	: Göz otu tohumu. anl. çeşmezen. (23b-14)
beşme (Far.)	: Çeşmezen denilen darı, ağrıyan göze konulur. (27b-19)
bīk (Far.)	: Gözbebeği. anl. merdüm-i çeşm. (27a-5)
cāgsū (Ar.)	: Karaca otu, çeşmezen denilen bir göz ilacı. anl. teşmīzec, teşmīzek. (35a-26)
cefn (Ar.)	: Göz kapağı. c. <i>ecfān</i> . (36b-19)
cehmā' (Ar.)	: Gözleri büyük ve kızıl olan kadın. (35b-14)
cehmet (Ar.)	: Göz. anl. ‘ayn. (35b-15)
cerebü'l-‘ayn (Ar.)	: Göz gıcığı, uyuzu. (36a-10)
çeşm (Far.)	: Göz. anl. ‘ayn. (38b-20)
çeşmdāne (Far.)	: Çeşmezen denilen göz otu. (38b-21)
çeşmek (Ar.)	: Çeşmezen denilen bir çeşit göz ilacı. anl. çeşmezen. (36b-10)
çeşmek (Far.)	: 1. Gözlük. 2. Çeşmezen denilen göz otu. (38b-21)
çeşmelān (Far.)	: Çeşmezen denilen göz otu. (38b-21)
cihr (Ar.)	: Gece görüp, gündüz göremeyen bir göz hastalığı. (38a-15)

cuhām (Ar.)	: İnsanı zayıflatan, gözleri kanlandıran bir hastalık. (35b-13)
dem ^ʿ (Ar.)	: Helak olmak. 2. Gözyaşı. anl. dumū ^ʿ . (50b-25)
dem ^ʿ at (Ar.)	: Gözyaşının bir damlası. c. dem ^ʿ . (50b-25)
dümā ^ʿ (Ar.)	: 1. Gözyaşı. 2. Yaz günlerinde üzüm çubuğundan akan su. (50b-26)
dumu ^ʿ (Ar.)	: Gözyaşının aktığı yerlerin izi, belirtisi. (50b-26)
dünbāl (Far.)	: Göz kuyruğu. (53b-15)
ebḥāz (Ar.)	: Gözlerinin üstünde veya altında bir parça yumruca et parçası olan kişi. (2b-27)
ebrec (Ar.)	: 1. Güzel gözlü. 2. Gözünün akında karası çok olan. (3a-11)
echer (Ar.)	: Gündüzün gözü görmeyen kimse. (4b-26)
ed ^ʿ ac (Ar.)	: Gözleri çok kara ve büyük. (7b-2)
efrence (Far.)	: Şap ile birlikte kullanılan ve göze konulan bir darı. (20a-12)
efrez (Ar.)	: Arkası yumru kimse. anl. göz, aḥdeb. (14a-6)
ejde (Far.)	: Göz donuk olmak. (19b-7)
ekḫal (Ar.)	: Gözü kudretten sürmeli (14b-17)
ekrūhenek (Ar.)	: Gözotu. anl. anzarūt, anbarūt. (15a-6)
emreh (Ar.)	: Ak gözlü. anl. ebyāzū'l-ʿayn. (16a-2)
encel (Ar.)	: Büyük gözlü. (16b-21)
ermaş (Ar.)	: Gözünün kenarı çapaklı kişi. (9b-20)
armed (Ar.)	: Gözü ağrıyan kişi. (9b-18)

<i>ersā'</i> (Ar.)	: Göz kapakları hastalıklı olan kişi. c. rusu' . (9a-19)
<i>eşk</i> (Far.)	: Gözyaşı. (20a-12)
<i>eşkel</i> (Ar.)	: Gözünün akında kırmızılık olan. (11b-18)
<i>eşter</i> (Ar.)	: Yartlaz gözlü. (11b-16)
<i>eşter</i> (Ar.)	: 1. Göz kapakları dürük olmak. 2. Yıtmak. (11b-11)
<i>eşves</i> (Ar.)	: Göz kuyruğu ile bakan kimse. (11b-20)
<i>eşyāf</i> (Ar.)	: Göze sürülen şey. (11b-13)
<i>ezrak</i> (Ar.)	: 1. Mavi gözlü kişi. 2. Mavi renkli nesne. (10a-11)
<i>ġamaş</i> (Ar.)	: Gözün yanında oluşan irin ve çıbanın yaş olup akması. (90a-12)
<i>ġamer</i> (Ar.)	: Sokmak, sıkmak. anl. 'aşar. 2. Kaşla gözle işaret eylemek. (90a-11)
<i>ġamīāş</i> (Ar.)	: Gözün görüşünün zayıflaması. anl. kelilü'l-başar. (90a-14)
<i>ġamz</i> (Far.)	: Göz ucu ile işaret etmek. (90b-20)
<i>ġarb</i> (Ar.)	: Azab denilen gözde çıkan nasır hastalığı. (89a-23)
<i>ġarb</i> (Ar.)	: 1. Gözde olan nasır yarası. 2. Henüz gözden çıkmamış gözyaşı. (89a-5)
<i>ġarb</i> (Far.)	: Gözün burundan yana olan nasır hastalığı. (90b-10)
<i>ġat</i> (Ar.)	Gözlemek. (88b-21)
<i>ġāvçesm</i> (Far.)	: Öküz gözü denilen sarı çiçek. anl. bahār. (109b-6)

<i>ğaz</i> (Ar.)	: 1. Gözü nazardan men etmek. 2. Taze nesne. anl. <i>tarī.</i> (89b-11)
<i>gerdīn-ı pelk</i> (Far.)	: Göz kapağının dönmesi. (110a-12)
<i>ğışāvet</i> (Ar.)	: Göz kararması. (89b-5)
<i>ğubar</i> (Far.)	: Göz yaşı. (88b-13)
<i>gūhzere</i> (Far.)	: Gözde olan it dirseği denilen bir hastalık. (113a-22)
<i>habaķu'l-baķar</i> (Ar.)	: Sığırgözü, papatya cinsi. (40b-8)
<i>ħacerü'r-rūsnāyī</i> (Ar.)	: Göz taşı. anl. <i>ruznāyī.</i> (41b-6)
<i>ħadaķat</i> (Ar.)	: Gözbebeği kara. anl. <i>ħadaķatü'l-‘ayn sevāduhā. c.</i> <i>ħadāķ, aħdāķ.</i> (42a-4)
<i>ħakketü'l-amāk-i ve'l-ecfān</i> (Ar.)	: Göz pınarı ve kapaklarının kaşınması. (43b-5)
<i>ħaşer</i> (Ar.)	: Göz kapağında ufacık sivilce çıkmak. (40b-19)
<i>ħaser</i> (Ar.)	: Göz nuru zayıf olmak. (42b-22)
<i>heṭalān</i> (Ar.)	: Aşırı gözyaşı dökmek. (132a-5)
<i>ħimlāk</i> (Ar.)	: Gözün çevresi. (44a-19)
<i>ħubzu'l-ğurāb</i> (Ar.)	: Sığırgözü otu. (45b-16)
<i>ħulket</i> (Ar.)	: Küçük bir hayvan, kum içinde gözsüz yılan. (43b-12)
<i>humū hūncede</i> (Far.)	: Anzarūt denilen göz otu. (49b-5)
<i>humū‘</i> (Ar.)	: Gözyaşı akıtmak. (132a-18)
<i>hūncede</i> (Far.)	: Anzarūt denilen göz otu. (49b-5)
<i>ħuncede</i> (Far.)	: Anzarut otu, kırmızı ve beyaz renkli olan bir göz otu. (49a-19)

<i>iğmāz</i> (Ar.)	: 1. Gözü aşağı tutmak. 2. Görmezlikten gelmek.
<i>iğzā'</i> (Ar.)	: 1. Görmezlenmek. 2. Gözü örtmek. (13a-27) (13b-11)
<i>iḥtilāc</i> (Ar.)	: Göz seğirmek. (6a-11)
<i>imārūḳālūs</i> (Yun.)	: Göz çiğdemi. (19a-11)
<i>insān</i> (Ar.)	: Göz karasında görünen timsal. anl. insānū'l- ^ᶜ ayn. (17a-13)
<i>intiṣār</i> (Ar.)	Gözün sonradan büyük olması. (16b-13)
<i>intizār</i> (Ar.)	: Gözetmek. anl. tarakḳup. (16b-15)
<i>irzibb</i> (Ar.)	: Küçük gözlü kimse. (9a-12)
<i>işmed</i> (Ar.)	: Göze çekilen sürme,. anl. ka'be sürmesi, işfaḥān sürmesi. (4a-14)
<i>istemrār</i> (Ar.)	: Göz fersiz ve zayıf olmak. (11a-7)
<i>izrā'</i> (Ar.)	: Gözyaşı dökmek. (8a-11)
<i>jefek</i> (Far.)	: 1. Göz çapağı. 2. Kir. 3. Sümük. (61b-3)
<i>ḳabelet</i> (Ar.)	: Davarların boynuna asılan göz boncuğu. c. ḳabl. (97a-23)
<i>kābene</i> (Far.)	: Göz. anl. çeşm. (109a-10)
<i>kaḥal</i> (Ar.)	: Göz doğuştan sürmeli olmak. (105b-7)
<i>kaḥāl</i> (Ar.)	: Göz hekimi. (105b-9)
<i>kāhriz</i> (Far.)	: Rüzgarın insan gözüne getirdiği toz. (109b-9)
<i>kāk</i> (Far.)	: Göz bebeği. anl. insānū'l- ^ᶜ ayn. (109a-26)
<i>kāneye</i> (Far.)	: Göz. anl. çeşm. (109b-11)

<i>ḳāret</i> (Far.)	: Doğuştan gözü olmayan kişi. anl. ekeme. (96b-23)
<i>ḳarūḥu'l-‘ayn</i> (Ar.)	: Göz yarası. (98a-24)
<i>ḳazāt</i> (Ar.)	: 1. Göze düşen çöp. 2. Gözün çapağı. c. ḳazī. (98a-4)
<i>kemnetü'l-cifn ve'l-‘ayn</i> (Ar.)	: Gözde, göz kapağında kum, toprak vs. belirmesi. (107b-9)
<i>kerfessü'l-berrī</i> (Ar.)	: Yaban gözü. (106a-20)
<i>kešten-rüy</i> (Far.)	: Yüz göz eğilmek (ağız çarpılması). anl. laḳve ‘illeti. (110b-8)
<i>ḳımr</i> (Ar.)	: Göz kamaşmak. anl. reşān. c. Ḳamārī. (101b-20)
<i>kūf</i> (Far.)	: Kör göz. (112b-1)
<i>kūr</i> (Far.)	: Kör, gözü görmeyen. Gece görmeyen şebkūr, gündüz görmeyen rūzkūr. (113a-1)
<i>ḳurūr</i> (Ar.)	: Gözün aydın, parlak olması. (98b-1)
<i>kuzden</i> (Far.)	: Gözde olan kuru çapak. (112a-3)
<i>lahāz</i> (Ar.)	: Göz kuyruğu. anl. mu ‘aḥḥarū'l-‘ayn. (114a-11)
<i>lahc</i> (Ar.)	: Yaşlı ve çapaklı göz. anl. ‘aynün laḥcetün. (114a-22)
<i>lahḥ</i> (Ar.)	: Gözdeki yaşın çok olması. (114a-22)
<i>lahş</i> (Ar.)	: Gözün üst kapağının etli olması. (114a-23)
<i>lahz</i> (Ar.)	: Göz ucuyla bakmak. (114a-11)
<i>lefc</i> (Far.)	: 1. Göz çapağı. 2. Burun sümüğü. (117a-5)
<i>lūc</i> (Far.)	: Eğri gözlü kişi, şaşı. anl. şel, aḥvel. (117a-19)
<i>mābyā</i> (Far.)	: Göze su inmesi. (117a-25)

<i>māk</i> (Ar.)	: Göz pınarı. (119b-20)
<i>makallet</i> (Ar.)	: Gözün akı ve karası. (119b-20)
<i>memsek</i> (Ar.)	: Bir tür göz ilacı. (120a-18)
<i>meşhūnayā</i> (Ar.)	: Gözden aklıgı gideren sırça suyu. (119a-11)
<i>mevķ</i> (Ar.)	: Göz pınarı. (120b-20)
<i>mevserc</i> (Ar.)	: Gözden uzaklaşmak. (120b-18)
<i>meyšebhār</i> (Ar.)	: Sığırgözü papatyası. (121a-14)
<i>mīş-çeşm</i> (Far.)	: Koyun gözlü. (122a-13)
<i>miyel</i> (Ar.)	: Göze sürme çekilen nesne. (121a-9)
<i>mūk</i> (Ar.)	: Göz pınarı. (119b-20)
<i>mulūl</i> (Ar.)	: Göze sürme çektikleri mīl. (120a-11)
<i>mu 'aḥḥarū'l-'ayn</i> (Ar.)	: Göz kuyruğu. (120b-17)
<i>nābīnā</i> (Far.)	: Gözsüz. (126b-10)
<i>nāḥt</i> (Far.)	: Gözde, it dirseği denilen hastalık. anl. zifre. (126b-11)

Bu durum aynı zamanda özellikle bitki isimlerinin zengin bir terim hazinesi ile ifade edilmesini sağlamıştır. Metnimizde ‘fēsleḡen, sığırgözü, kadın tuzluḡu’ bitki isimlerinin sırasıyla ‘28’, ‘5’ ve ‘9’ defa farklı şekilde ifade edilmesi bu durumu açıkça ortaya koyar.

Eserde çeşitli tıp terimleri, şifalı bitki ve bitki köklerinden başka birçok aş adına da rastlanmaktadır:

el-cevzāb birinc ile bişmiş börek (37b-15)

pāy-çe koyun ve keçi ayağıdur bişürürler Türkide daḡı paça dirlir (27a-5)

semek-i meskih semek-i meslic dahı dirler sirke içinde kerefis ve sezāb ve za' ferān ve na' nā ve şa' tar ile bişen balık şorbasıdır (64b-27)

Metinde çeşitli meslek grupları adlarından ve bazı cevherlerin, bitkilerin ilgili meslek grubu tarafından nasıl ve hangi amaçla kullanıldıklarından da bahsedilmektedir:

şencār ekelek didükleri otur ki köki kızıl boyadur kıan gibi mumcılar anuñ-la mum diblerin boyarlar (72b-23)

el-ma'şab kıan alıcılaruñ tamar bağlayacak kıayışı

Bir ihtisas sözlüğü olması sebebiyle eserin konusu ve kullanılan zamanların çeşitliliği sınırlıdır. Bundan dolayı eserde tüm zaman çekimlerini ve kelime türlerinin kullanılması mümkün olmamıştır. Eserde ağırlıklı olarak kullanılan zaman çekimi geniş zamandır.

Metnimizde kelime başlarındaki a ünlüsü çoğunlukla elif (ا), zaman zaman da meldi elif (آ) ile yazılmıştır. “k, g ve ŋ” ünsüzleri için genellikle kef (ك), çok seyrek olarak da (ك) kullanılmıştır. ç ve p için çim (چ) ve pe (پ) harflerinin yerine cim (ج) ve be (ب) harfleri de kullanılmıştır.

Kapalı e'nin imlâsında belli bir standart yoktur.

Metnimizde 2. tekil şahıs pekiştirmeli emir ekinin -*gil*'lı şekli hiç kullanılmamış, -*gil* şekliyse *bil-* fiili için ve sadece bir defa kullanılmıştır: *bilgil* (بلكل) (103b-1).

Lisânü'l-Etibbâ'da madde başı olarak 11353 kelime kullanılmıştır. Bu kelimelerin 7799'ü Arapça, 3257'si Farsça, 215'i Yunanca, 42'si Berberice, 11'i Süryanice, 6'sı Latince, 10'u Hintçe, 1'i İbranice, 1'i Pehlevice, 11'i Rumcadır. Kelimelerin kökenleri müellifin eserinde tasnif ettiği şekilde sınıflandırılmıştır. Eserin madde başı açıklamalarındaki kelimeler de dikkate alındığında *Lisânü'l-Etibbâ*'nın önemli bir tıp terimleri sözlüğü olduğunu söyleyebiliriz.

KAYNAKÇA

- Adivar, Adnan: **Osmanlı Türklerinde İlim** , Remzi yayınları , İstanbul, 1991.
- Ağırakça, Ahmet: “Osmanlı Tıbbının Kaynakları”, **Osmanlılarda Sağlık**, Biofarma İlaç Sanayii ve Ticaret A.Ş., İstanbul, 2006.
- Ağırakça, Ahmet: **İslam tıp Tarihi**, Çağdaş Basın Yayın, İstanbul, 2004.
- Arat, Reşit Rahmeti: **Kutadgu Bilig**, Kabalcı Yayınları, İstanbul, 2006.
- Atalay, Besim: **Divanü Lügat-it Türk Tercümesi, c.4**, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2006.
- Ayverdi, İlhan: **Misalli Büyük Türkçe Sözlük**, 3. Baskı, İstanbul, 2008.
- Babinger, Franz: **Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri**, çev. Coşkun Üçok, Ankara, 2003.
- Bayat, Ali Haydar; Okumuş, NecdeT: **Mahmud bin Mahmūd-ı Şirvāni, Mürşid [Göz Hastalıkları], İnceleme-Metin-Dizin-Sözlük**, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, İstanbul, 2004.
- Bayat, Ali Haydar: Abdülvehhab bin Yusuf ibn-i Ahmed el-Mardanî, **Kitabu'l-Müntehab fi't-Tıbb, İnceleme - Metin - Dizin - Sadeleştirme - Tıpkıbasım**, Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği Y ay., İstanbul, 2005.
- Baylav, Naşid: **Fatih Sultan Mehmed Devrinde (Telif, Terceme ve İstinsah Edilen) Tıp Eserleri ile İlaçlar**,

- Bayrak, Orhan: **Osmanlı Tarih Yazarları**, Milenyum Yay., İstanbul, 2002.
- Baytop, Turhan: **Türkçe Bitki Adları Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, 3. Baskı, Ankara, 2007.
- Bedevian, K. Armenag: **İllustrated Polyglottic Dictionary of Plant Names in Latin, Arabic, Armenian, English, French, German, Italian and Turkish Language**, Argus and Papazian Presses, Kahire, 1936.
- Bursalı Mehmet Tahir: “Hezârfen Hüseyin Efendi”, **Dergâh Mecmuası**, I, Nu. 12.
- Bursalı Mehmet Tahir: “Hezârfen Hüseyin Efendi”, **Türk Yurdu**, V/1, İstanbul, 1329.
- Bursalı Mehmet Tahir: **Osmanlı Müellifleri**, III, İstanbul 1343.
- Canpolat, Mustafa, Zafer Önler: **İshak Bin Murad, Edviye-i Müfrede**, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara, 2007.
- Clauson, Sir Gerard: **An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish**, Oxford, 1972.
- Çağırın, Önder: “Ahmed-i Dâ î Tıbb -ı Nebevî , İmlâ-Fonetik-Morfoloji- Karşılaştırmalı Metin -İndeks ve Sözlük”, İnönü Üniversitesi , Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi , Malatya, 1992.
- Derin, Adnan: “Tuhfe-i Mübarizî (Metin- Gramer Notları-Sözlük)”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1987.

- Devellioğlu, Ferit : **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Aydın Kitabevi, Ankara, 2010.
- Dilçin, Cem: **Yeni Tarama Sözlüğü**, TDK yayınları, Ankara, 1983.
- Doğan, Şaban: “Terceme-i Akribâdin, Sabuncuoğlu Şerefeddin (Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük)”, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktoar Tezi, Sakarya, 2009.
- Duman, Musa: **Evlia Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyılda Ses Değişmeleri**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1995.
- Erdağı, Binnur: “Tuhfe-i Mübarizi (inceleme-metin-sözlük)”, Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2000.
- Ergin, Muharrem: **Türk Dil Bilgisi**, Bayrak Yayınları, İstanbul, 2008.
- Günergun, F.(Ed).: **Türkiye’de Bilim Teknoloji ve Tıp Tarihi Çalışmaları**, İ.Ü Edebiyat Fakültesi Yayını, Ankara, 2000.
- Güven, Meriç: **TÜBAR**, “Tıp Yazmalarındaki Organ Adları”, XXVI, Güz, 2009.
- Hilmizâde İbrahim Rif’at: “Hüseyin Şehîr bi-Hezârfen”, **Ma’lûmat**, IV/82, İstanbul, 1313.
- İlgürel, Mücteba: “Hüseyin Efendi, Hezârfen”, **DİA**, XVIII, s.544.

- İlgürel, Sevim: Hezârfen Hüseyin Efendi, **Telhîsu'l-Beyân fi Kavânîn-i Âl-i Osman**, Ankara, 1998.
- İhsanoğlu, Ekmeleddin: “Tıp Dilinin Türkçeleşmesi Meselesi”, **Osmanlılarda Sağlık**, Biofarma İlaç Sanayii ve Ticaret A. Ş., İstanbul, 2006.
- İhsanoğlu, Ekmeleddin: Osmanlı Bilimi Litaratürü, Osmanlı Devleti ve Medeniyeti II, İstanbul, 1998.
- İlhan, Nadir: Eşref bin Muhammed , “Haza'inü's- Sa'âdât (İnceleme-Metin- Dizin)”, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü , Yayınlanmamış Doktora Tezi, Elazığ, 2000.
- Kafadenk, Nurhan: “Hekim Bereket'in Tuhfe-i Mübârizî Adlı Eserinin Tenkitli Metni ve Akrabadin Kısmının İncelemesi”, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Bilim Tarihi Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1996.
- Kahya, Esin: **Şemseddin-i İtaki'nin Resimli Anatomi Kitabı**, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, sayı 95, Ankara, 1996.
- Kahya, Esin: İbn-i Sina, **El-Kânûn Fi't-Tıbb**, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, 1.Baskı, Ankara, 2009.
- Kahya, Esin; Bilgen B.: **Bin Muhammed Bin Ahmed, M., Kitab-ı Teşrihü'l -Ebdan Min e't -Tıb**, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara, 2008.

- Kanar, M.: **Farsça Türkçe Sözlük**, Say Yayınları, 2.Baskı, İstanbul, 2010.
- Kanar, M.: **Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**, Derin Yayınları, İstanbul, 2005.
- Karasoy ,Y.: **Tabiatnâme**, Palet Yayınları,1.Baskı, Konya, 2009.
- Kavruk, Hasan.: **Eski Türk Edebiyatında Mensur Hikayeler**, İstanbul, 1998.
- Korkmaz, Zeynep: **Türk Dili Üzerine Araştırmalar**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2005.
- Kurban, Ferhat: “Şirvanlı Mahmud, Sultaniyye (Giriş-Metin-Sözlük)”, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1990.
- Küçüker, Paki: “Lügat-i Müşkilât-ı Eczâ’da Türkçe Bitki Adları”, **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, İlkbahar, 2010.
- Küçüker, Paki: “Yadigar-ı İbn -i Şerif , Giriş-Metin-Dizin, Fırat Üniversitesi”, Sosyal Bilimler Enstitüsü , Yayınlanmamış Doktora Tezi, Elazığ, 1994.
- Makaklı, B.: **Stoyanov, F.,Tıbbi Bitkilerimizi Değerlendirelim**, Akgün Yayınevi, İstanbul, 1982.
- Meninski, Franciscus a Mesgnien: **Thesaurus Linguarum Orientalium Turcicae-Arabicae-Persicae**, Simurg Yay., İstanbul, 2000.

- Miandji, A.: **Tıbbi Bitkiler Atlası**, Bilgi yayınevi, 1. Baskı, Ankara, 2010.
- Mütercim Âsım Efendi: **Burhân-ı Katı**, (hızl. Mürsel Öztürk, Derya Örs), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2009.
- Okutan, Y.; Koçer, D.; Yıldız, M.: **Yadigar, Tabib İbn-i Şerif**, Merkez Efendi Geleneksel Tıp Derneği, İstanbul, 2004.
- Önler, Zafer: “Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Yazılmış İki Tıp Kitabında Yer Alan Sağlık Bilgisi Terimleri”, **Türk Dili Araştırmaları Yıllığı, Belleten**, Ankara, 1985.
- Önler, Zafer: **Celâlüddin Hızır (Hacı Paşa), Müntehâb-ı Şifâ I**, Giriş-Metin, Ankara, 1990..
- Önler, Zafer: **Celâlüddin Hızır Paşa, Müntehab-ı Şifâ II Sözlük**, Simirg Yay., Ankara, 1999.
- Önler, Zafer: “XIV.-XV. Yüzyıl Tıp Metinlerinde Türkçe Bitki Adları”, Kebikeç Yayınları, İstanbul, 2004.
- Özaltay, B; Yıldırım, N; Çekin, M.: **Osmanlı Sağlık Kurumları**, Zeytinburnu Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul, 2008.
- Özçelik, Sadettin: “Nidayî, Menâfiü'n-Nâs (İnceleme-Metin-Dizin)”, İnönü Üniversitesi , Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi , Malatya, 1990.
- Özdemir, Kerim: “Hezârfen Hüseyin Efendi'nin Tenkihu't-Tevârih Adlı Eserinin Selçukluların Zuhurundan Osmanlı Devleti'nin Kuruluşuna Kadar Geçen Bölümlerinin Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi”, Celal Bayar Üniversitesi,

- Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2007.
- Özer, Osman: “Ahmedî, Tervihü'l-Ervah, Giriş-Metin-Dizin”, Fırat Üniversitesi , Sosyal Bilimler Enstitüsü , Yayınlanmamış Doktora Tezi, Elazığ, 1995.
- Özkan, Mustafa: **Türkiye Türkçesi Ses ve Yazım Bilgisi**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2009.
- Özkan, Mustafa: **Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2000.
- Özkan, Mustafa; Tören, Hatice : **Osmanlı Türkçesi I**, 3F Yayınevi, İstanbul, 2008.
- Özkan M; Doğan E.; Kemik F.; Uluçay, M.: **Çözümlemeli Osmanlı Türkçesi Metinleri**, Çağrı Yayınları, İstanbul, 2003.
- Özkan, M.; Yelten, M.: **Türkçenin Sözlüğü**, Babıali Kültür Yayıncılığı, 2. Baskı, İstanbul, 2006.
- Sarı, Mevlüt: **El-Mevârid-Arapça-Türkçe Lügat**, İstanbul, İpek Yayınları, 1982.
- Sarı,N.; Tuğ, R.: **Derviş Mehmed, Neşati Yağı (Tıbbi Yağlar Üzerine Bir Risale)**, Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği Yayını, İstanbul, 2009.
- Steingass, F. : **Persian – English Dictionary**, Çağrı Yayınları İstanbul, 2005.
- Şahin, Hatice: “Câmi'ü'l-Fürs Örneğinde XVI. Yüzyıl Bitki İsimleri”, Turkish Studies, Volume 2/2, p.570-602, Spring, 2007.
- Şahin, M. Ünal: “Miftâhü'n-nûr ve Hazâinü's -Sürûr-Dil Özellikleri, Metin, Söz Dizini” , İnönü

- Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü ,
Yayımlanmamış Doktora Tezi, Malatya, 1994.
- Sami, Şemseddin: **Kamûs-ı Türkî**, İstanbul, Çağrı Yayınları, 2005.
- TDK :**Tarama Sözlüğü**, I-VIII., Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1977.
- TDK :**Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1993.
- TDK : **Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2005.
- Timurtaş, Faruk Kadri: **Eski Türkiye Türkçesi**, XV. Yüzyıl, Gramer-Matin-Sözlük, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1994.
- Tokaç, Mahmut: “Osmanlı Dönemi Türkçe Tıp Yazmaları”, **Osmanlılarda Sağlık**, Biofarma İlaç Sanayii ve Ticaret A.Ş., İstanbul, 2006.
- Tuncer, H: Hayatizade Mustafa Feyzi Efendi, **Yabancı Bitkiler Sözlüğü**, Tarım Bakanlığı Yay., İstanbul, 1974.
- Turan, Zikri: “Hacı Paşa, Teshil - Dil Özellikleri-İnceleme-Söz Dizini, İnönü Üniversitesi , Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi , Malatya, 1992.
- Türkmen, Seyfullah: “Eski Anadolu Türkçesi Tıp Terimleri”, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Kırıkkale, 2006.
- Uçar, İlhan: “Hazā Kitāb-ı Hulāsa-i Tıbb, Cerrāh Mes’ūd, (Giriş-İnceleme-Metin-Dizinler)”, Birinci cilt, Sakarya Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya,
2009.

Unat, E.K.; İhsanoğlu, E., Vural, S.: **Osmanlıca Tıp Terimleri Sözlüğü**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2004, s. XIII.

Uzel, İlder, Kenan Süveren: **Şerafeddin Sabuncuoğlu Mücerreb-name**, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 1999.

Uzel, İlder: **Sabuncuoğlu Şerafeddin, Cerrahiyyetü'l-Haniye I-II**, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 1992.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı: **Osmanlı Tarihi**, III/2, Ankara, 1954.

Yelten, Muhammet: **Şirvanlı Mahmud, Kemaliye, (Giriş-İnceleme-Cümle Bilgisi-Metin-Sözlük)**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1993.

Yurdaydın, Hüseyin Gazi: "Düşünce ve Bilim Tarihi", **Türkiye Tarihi**, III, Ed. Sina Akşin, İstanbul, 1992.

ÖZGEÇMİŞ

1973 yılında Sivas'ta dünyaya geldi. İlk, orta ve lise öğrenimini Tokat'ta tamamladıktan sonra Marmara Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi. 1998-2000 yılları arasında özel sektörde öğretmenlik yaptıktan sonra 2000-2001 yılında Kazakistan Abay Devlet Üniversitesinde 1 yıl öğretim elemanı olarak görev yaptı. 2001-2002 yılları arasında Dumlupınar Üniversitesi Bilecik İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde Türk Dili okutmanlığı görevini yürüttü. 2002 yılında Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünde Kazakça üzerine yaptığı yüksek lisansını tamamladı. 2002-2003 yılları arasında MEB Kartal Semiha Şakir Anadolu Lisesine Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak atandı. 2003-2004 yılları arasında Elazığ Arıcak YİBO'da asker öğretmen olarak görev yaptı. 2005 yılında MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı bünyesinde Türk Edebiyatı kitap yazma komisyonunda ders kitabı yazarı göreviyle birlikte, komisyon başkan yardımcılığı ve komisyon başkanlığı görevini yürüttü. 2008 yılından itibaren İstanbul Üniversitesi'nde Türk Dili okutmanı olarak görev yapmaktadır.

MEB'de Fizik öğretmeni olarak görev yapan Nesibe Demir'le evli olan Ekrem Demir ikisi kız biri erkek olmak üzere üç çocuk babasıdır.